BIBLIOTECA NAZIONALE VITT. EMAN. III
68
11 G
14

68.11. G. 14

Egidius cuȝ marſilio ⁊ alber to de generatione.

Commentaria fideliſſimi expoſitoris. D. Egidij Romani in libros de generatione ⁊ corruptione Ariſtotelis cuȝ textu intercluſo ſingulis locis.

Queſtiones item ſubtiliſſime eiuſdeȝ doctoris ſuper primo libro de generatione: nūc quidē primū ī publicū prodeūtes.

Queſtiones quoqȝ clariſſimi doctoris Marſilij Jngueȝ ī prefatos libros de generatione.

Jtem queſtiones ſubtiliſſime magiſtri Alberti de ſaxonia in eoſdem libros de gene. nuſqȝ alias impreſſe.

Omnia accuratiſſime reuiſa: atqȝ caſtigata: ac quantū ars eniti potuit fideliter impreſſa.

BIBL. SEC. COLL. ROM.

¶ Tertius Ar. de generatione ⁊ corruptione cum expõne omniũ expoſitorũ eius optimi dñi Egidij Romani Feliciter incipit.

T.c.37. 7.38. ANima vt teſtatur phs l 3° de aia: ẽ quodãmõ oĩa: qꝛ qd.n.eſt vel eſt ſenſibile: vel itelligibile. aia.n. per ſenſum ẽ quodãmõ oĩa ſenſibilia. ⁊ p itellm oĩa itelligibilia. nã ſicut manus eſt organũ organorũ. ſic intellectus ẽ ſpẽs ſpẽꝛ itelligibiliũ. ⁊ ſenſus ſpẽs eſt ſpẽꝛ ſenſibilium. Nã.n. aliqb° aialibus tanq̃ inſtr̃m ⁊ organuz ad ſui tuitionẽ dedit cornua aliqbus vo vngues. hoi aũt dedit manus: ⁊ dãdo ſibi hõ organũ quodãmõ dedit ei oĩa organa. qꝛ p manũ qðlibet organũ ⁊ qðlibet inſtr̃z ſibi fabricare põt. iõ dicta ẽ manus organũ organoꝛ. qꝛ ẽ quodãmõ oĩa organa. Sic ẽt nã aliqbus corpibus dedit hãc ſenſibilẽ formã. vt albedinẽ. aliqbus vo colorẽ aliuꝫ vt nigredinẽ. Dominum qdem ⁊ cũctis aialib° pfectis dedit pupillã ⁊ oẽs ſenſus: ⁊ dando eis pupillã quodãmodo dedit eis oẽm colorẽ. Eſt enim pupilla aliquo mõ oĩs color: qꝛ eſt ſuſceptiua ſpẽrũ oĩum coloꝛ. Sic etiã dãdo eis oẽm ſenſum. dedit ipſis oẽs formas ſenſibiles. pp qð dictus eſt ſenſus ſpẽs ſpẽꝛ ſenſibiliũ: qꝛ eſt q̃dã virtus cõprehẽdens oẽs ſpẽs ſenſibiles. bñ igitur dictũ eſt: q aĩa p ſenſum eſt quodãmõ oĩa ſenſibilia. Et qð dictum eſt de ſenſu reſpectu ſenſibiliũ: intelligẽdũ eſt ẽt de itellectu reſpectu itelligibilium. nã itellectus eſt ſuſceptiuus oĩuꝫ formaꝛ itelligibiliũ. ⁊ qꝛ vnũqðqꝫ recipit diſtĩonem ⁊ dñiam ab eis a qbus recipit eẽ ⁊ ſpẽm. cũ intellꝰ informet ſpẽbus oboꝛ: ⁊ recipiat formã ⁊ ſpẽm ab ipſis obiectis: opꝫ q ea q̃ ſunt in intellu: recipiãt eẽ ⁊ ſpẽm ab ipſis obiectis. pp qð opꝫ talia diuerſificari ſm diuerſitatẽ obiectoꝛ. Sciẽ ergo qꝛ ſunt i itellu diuerſificabunt ſm diuerſitatẽ obiectoꝛ: ſiue ſm diuerſitatẽ rerũ q̃ determinant in ſcia. Hec aũt diuerſitas duplr põt accipi: vel ſm eſſentiã: vel ſm intẽtionẽ. Cuꝫ.n. dicim° ſcias diuerſificari ſm ea q̃ determinant in ipſis: nõ ẽ accipienda iſta diuerſitas ſm eẽntiã. vt q de vna ⁊ eadẽ re per
· A · eſſentiã nõ poſſint diuerſe ſcie tractare. methaphiſic° eñ ⁊
Com.9. phyſicus ↄſiderãt de mã p°: vt dicit Cõmen.in.7. metha. ſꝫ
7.12.m. nõ ſm eãdẽ rõnẽ. Metha^cus .n. cõſiderat de ea vt hꝫ rõnẽ
5.7.2.pb entis. phyſicus vo vt ẽ ſubta trãſmutationi ⁊ motui. Suffi
22. cit ergo diuerſitas itẽtionũ ad diuerſitatẽ ſciarũ. Et qꝛ ſꝫ aliã ⁊ aliã intẽtionẽ accipiť aliqd ſub eẽ cõi: ⁊ ſub eẽ ſpãli: nõ eſt incõueniẽs vnũ ⁊ idẽ ↄſideratũ ſub eẽ cõi ⁊ ſpãli: ptinere ad diuerſas ſcias: vt de corpore mobili determinat phyſicus ſub eẽ ſpãli. vt ſub rõne q̃ mo^le. metha^cus vo determinat de eo ſꝫ eẽ cõi ⁊ ſub rõne entis. Et ſicut cõe ⁊ ſpãle ſufficiũt ad diuerſitatẽ diuerſaꝛ ſciarũ: nulli dub^m eẽ dꝫ q ſufficere pñt ad diuerſitatẽ diuerſoꝛ libroꝛ in eadeꝫ ſcia. Cũ g̃ tota phia nãlis ſit de corpe mobili ⁊ de hñtibus analogiã ad tale corp°. poſſumus prima facie diuidere libros nãles: qꝛ vel in eis determinať de corpe mobili in cõi: vel de his q̃ quodã mõ ſpãli vel q̃ſi pticulari hñt analogiã ad tale corpus. liber.n. phicoꝛ. de celo ⁊ mũdo: ⁊ de gnõne ſunt q̃ſi libri cões. ceteri vo ſunt q̃ſi ſpãles. Sꝫ iter ipſos cões eſt ordo q ĩd. qꝛ liber phy. oꝛ eſt cõioꝛ libro de celo ⁊ mũdo. ⁊ liber de celo ⁊ mundo libro de gñatione. In libro enĩꝫ phycoꝛ pncipalr itẽdiť de corpe mobili ſimp^r: nõ ↄ̃hẽdo ipſuꝫ ad ſitũ vel ad formã. ⁊ ſi ibi determinať de motu ad ſitũ: vel ad formã: h̃ ẽ iq̃tũ in talib° motib° reſulť rõ mot° ſimp^r. liber vo de celo ⁊ mũdo: ⁊ de gnõne ſũt aliq̃ mõ ð motu ↄcto. In nullo.n. iſtoꝛ pncipalr itẽdiť ð mo^u ſimp^r: ſꝫ i li° de ce. ⁊ mũ. itẽdiť de mo^u ad ſitũ. In li° de gnõne de mobili ad formã. mobile aũt ad ſitũ ẽ cõi° mobili ad
formã. mot°.n. localis cõpetit oĩ corpi ſm phm. Ille eſt.n. mot° ð quo pbať.6. phycoꝛ q oẽ corp° mobile: ⁊ oĩ mo^le corp°. Qð vtꝝ veꝝ ſit. vl ſit dare aliqð corp° imobile nõ ẽ pñtis ſpeculationis. repiť.n. mot° localis: tã i ſupcelib° q̃ꝫ in ſpa actiuoꝛ ⁊ paſſiuoꝛ. iõ liber de celo ⁊ mũdo: qui ↄtinet libros quatuor: ſic noĩatus eſt: qꝛ pmi duo libri ſunt magis de celo. aliĩ vo duo: vt tertius ⁊ q̃rtus: videntur magis eẽ de mũdo ⁊ de motu actiuoꝛ ⁊ paſſiuoꝛ. Nõ eſt g̃ dub^m librũ de celo ⁊ mũdo pcedere librũ de gnõne: cũ motus ad formã nõ repiať niſi i ſpa actiuoꝛ ⁊ paſſiuoꝛ: motus vo ad ſitũ repiať in ſpera actiuorũ ⁊ paſſiuorũ ⁊ in celeſtibus. ¶ Sꝫ forte dubitaret aliqs q liber phycoruꝫ nõ debeat pcedere librũ de celo ⁊ mũdo. nã cũ mot° ad ſituꝫ: vt dictũ ẽ: repiať i oĩ mobili: determinata in li° phycoꝛ nõ ſe extẽdẽt ad plura mobilia q̃ꝫ determinata in li° de celo ⁊ mũdo. ¶ Ad qð dici põt q eſi determinata i li° phycorũ nõ ſint vlioꝛa ſm numerũ mobiliũ. Sunt tñ magis vlia ſm intẽtionẽ ↄſiderationis. Itẽdiť vo in lib° phycorũ de mobilib° ſub eẽ cõi: put in eis repiť mot° ſimplr. In lib° vo de celo ⁊ mũdo: put in eis repitur motus ad ſitũ: ⁊ h̃ ſufficit: vt ille liber pcedat iſtũ. Pꝫ ergo qd ſit ſubiectũ in li° de gnõne: qꝛ corpus mobile ad formã. pꝫ ẽt quẽ ordinẽ hꝫ in numero libroꝛ nalium. qꝛ eſt tertius. ⁊ q̃uo differt ab oĩb° libris. qꝛ ſubiectuꝫ in hoc libro eſt min° cõe q̃ꝫ in libro phycorũ ⁊ celi ⁊ mũ. Eſt tñ cõius ſubiecto aliorũ librorũ. Hoc viſo ad expoſitionẽ littere accedamus.

T.c.32. 7.86.

Nota subiectum i libro de gnatione

T.c.p.

DE generatione autẽ ⁊ corruptione. ⁊ de natura generatoꝛ ⁊ corruptorũ: ⁊ vlr de oĩb°: ⁊ cãs diuidẽdũ: ⁊ rõnes coꝛ determinãdũ.

¶ Cõſuetudo phi eſt ſuis libris pmittere pꝛhemia: qð ⁊ in hoc libro fecit. poſſum° g̃ hũc librũ diuidere i ptes duas. ſ. in pꝛhemiũ ⁊ tractatũ. 2° icapit ibi. (Antiquorũ g̃ hi qdẽ.) In pꝛhemio aũt narrat ea q̃ dicẽda ſũt i executiõe. ¶ Ad cuidẽtiã nõn^m: q lꝫ motus large ſumpt° ſit in 4^or gñib° .ſ. in ſuba: q̃ntitate. q̃litate. ⁊ vbi. vt probať in 3° phycoruꝫ: mot° tñ ad formã nõ põt eẽ i vbi. qꝛ p talẽ motũ nõ acqriť noua for^a: ſꝫ nou° ſit°. accipiẽdo g̃ motũ vt includit mutationẽ: dicem° motũ ad formã eẽ i trib° gñib°. ſ. i ſba. ⁊ h̃ dr̃ gnõ vel corruptio. in q̃ntitate vt augmẽtũ ⁊ diminutio. in q̃litate vt alteratio. Si g̃ phs in h̃ li° vult determinare de oĩ motu ad for^m: opꝫ eũ determinare nõ ſolũ ð gnõne. ſꝫ ẽt de augmẽto. ⁊ alteratiõe. Sꝫ qꝛ gnõ iter iſta ẽ pncipalioꝛ: iõ augm̃tũ ⁊ alteratio pñt dici ãnexa. ſic ẽt tractare ð dĩa inter gnõnẽ ⁊ alterationẽ: multo fortı° qd annexũ dꝫ dici: ex quo alteratio ipſa qd ãnexũ dr̃. ex h̃ patere põt: q̃re iſte liber ititulať liber de gnõne. cũ nõ ſolũ in eo de gnõne determinetur: ſꝫ ẽt de alteratione ⁊ augmẽto. qꝛ denoĩa° dꝫ fieri a pn^li: nõ ab ãnexis. Diuidiť g̃ pꝛ pꝛhemialr i ptes. 2. qꝛ p° enumerat pncipalr intẽta i h̃ li° 2° enũerat ãnexa ibi. (Amplius aũt ⁊ de alteratione.) Nõn^m aũt q phs i h̃ li° tꝫ hũc ordinẽ. qꝛ p° determinat de gnõne ⁊ corruptione ſm ſe. ⁊ h̃ in p° li°. 2° oñdit gnõnẽ ⁊ corruptionẽ eẽ nãlẽ. ⁊ h̃ in pn° ſecũdi libri. 3° determinat de cauſis gnõnis ⁊ corruptionis q̃tũ ad ea q̃ dicunť circa finẽ ſcðı b°. h̃ ẽ g̃ qð ait: q vult determinare de gnõne ⁊ corruptione ſm ſe: qð facit i p° li°. Et de nã gñatorũ ⁊ corruptoꝛ. 3.i. vult oñdere gnõnem ⁊ corruptionẽ ineẽ gñabilib° ⁊ corruptibilibus nãlr: qð facit in pn° ſecũdi b°. 3° circa finẽ libri determinabunť cãe ⁊ rõnes. i. diſtõnes. Vel ly ⁊ ſum ať expoſitiue p.i. vt ſit ſenſus.

T.c.4.

A.1.c.p. vſqꝫ ad te.c.51.

a.1.c.51. vſqꝫ i finem.

L.c.51.

Nota primo secundum diversa rationem Methaphisicus et phicus cõsiderat materiam primam

cauſe ⁊ pro .i. rõnes. nã aſſignare rõnẽ rei eſt aſſignare cãz eius. Uel aĺr ⁊ forte meli⁹. determinãde ſunt cãe ⁊ rõnes .i. cãe rõnabiles ſiue vl̃es. rõ .n. circa vl̃ia verſatur. vñ alia lr̃a. vbi nos hẽmus q̃ dãde ſunt cãe ⁊ rõnes hʒ ⁊ determinãde ſunt cãe vl̃es oĩum gñatorũ ⁊ corruptorũ: qḋ multũ cõcordat cũ ſerie text⁹. q: circa finẽ libri aſſignant vl̃es cãe oĩum gñatoꝝ ⁊ corruptoꝝ.

Nõndũ ¶ Sciendũ aũt oĩa p̃dicta eſſe aliquo mõ eẽntialia doctrine: nã ſm pħm p̃ poſterioꝝ. cap̃ de vnitate ſciarũ. Scĩa eſt vna q̃ eſt vnius gñis ſubiecti ptes ⁊ paſſiones ↄſiderãs. eẽntiale eſt ergo ſcĩe q̃ conſideret paſſiones ⁊ ſubm. ſiue ptes eius ⁊ ea p̃ q̃ pbant paſſiones de ſubõ. vel de ptibus ei⁹. cũ g̃ ↄit. q̃ vult determinare de gñone ⁊ corruptione tãgit paſſiones ⁊ pprietates: ipſoꝝ gñabiliũ ⁊ corruptibiliũ. Cũ võ ſubdit determinandũ eſſe de nã gñatorũ ⁊ corruptorũ .i. de gñatis ⁊ corruptibilibus vl̃ ⁊ nãliter: tãgit ſubiectũ gñationis ⁊ corruptionis. nõ ſolum ſm ſe: ſed ẽt ſm partes ſuas: cũ velet tale ſubm particulatim ſm diuerſas partes. corp⁹ .n. mobile ad formaꝫ: qḋ eſt ſubm in hoc libro eſt corpus gñabile ⁊ corruptibile; q: võ addidit dõm eẽ de cãis ⁊ rõnibus hoꝝ: tãgit ea p̃ que pbant paſſiones de ſubõ, ⁊ de ſuis ptibus. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Amplius de augmẽtatione ⁊ alteratione quid vtrũq;. ⁊ vtrũ eriſtimãdũ eandẽ eẽ naturã alterationis ⁊ generationis: aut ſemotam vt ⁊ determinata ſunt ⁊ nominibus.

¶ Narrat ea q̃ ſunt ãnexa negotio pñcipali dicẽs. Amplius .i. p̃ter illa q̃ dicta ſunt q̃ ſunt pñcipalr̃ ĩtẽta. dõm ẽ de his q̃ aliquo mõ ſunt annexa. q: dõm eſt de alteratione ⁊ augmẽtatiõe. qd ſit vtrũq; coꝝ. ⁊ ẽt dõm ẽ vtrũ eſtimãdũ ſit a nobis eãdẽ eẽ nãm gñationis ⁊ alterationis: vel nõ eſt eadẽ nã vtriuſq;: ſed eſt ſemota ⁊ diſtincta: ſicut gñõ ⁊ corruptio ſunt determinata ⁊ diſtincta nominibus: q: ſicut hñt alia ⁊ alia nõia: ſic hñt aliã ⁊ aliã nãm. Declarabit .n. vtrum gñõ ⁊ corruptio differãt ſm rẽ: ſicut differũt ſm nomen.

T. c. p̃. **Philoſophus** in prima pte huius pꝛohemii tria tãgit. p̃ enim dicit q̃ vult tradere notitiã de gñatione ⁊ corruptione. 2⁰ dicit talia eẽ nãlia. 3⁰ adducit q̃ vult tradere doctrinã ↄtẽtiuã cauſarũ ⁊ rõnũ gñatorũ ⁊ corruptorũ. ⁊ q: pñt fieri rõnes de reb⁹ nõ exñtib⁹. vĩ innuere q̃ velit tradere ſciam q̃ nõ corrũpat p̃ corruptionẽ ſcibiliũ: cũ poſſint fieri rõnes ⁊ argumenta de pluuia: pluuia nõ exñte: tria g̃ ſunt declarãda. p̃ vtrum de iſtis ſenſibilibus ⁊ corruptibilibus poſſit eẽ ſcĩa ⁊ dato q̃ de his poſſit eſſe ſcĩa. dubitaĩ adhuc vtrũ corruptio ſit qd nãle. ⁊ vtruꝫ ſcĩa de corruptibilibus poſſit dici nãlis. 3⁰ declarãdũ erit. vtrũ re corrupta remaneat ſcientia.

p̃ᵐ duᵐ **Circa** p̃ᵐ arguit ſic. vĩ q̃ de iſtis ſenſibilib⁹ ⁊ corruptibilibus nõ poſſit eẽ ſcĩa. nã ſenſibilia ſunt ſola pticularia: pticulariũ aũt nõ eſt ſcĩa nec diffõ. vt dĩ. 7. metha. ergo ⁊c̃.

T. c. 35. ¶ p̃. arguebat Eraclit⁹ q̃ taliũ nõ ẽ ſcĩa: cũ ſint in ↄtinuo fluxu. ſcĩa .n. eſt de neceſſarijs ſiue de his q̃ nõ ↄtingit aĺr ſe hẽre qḋ ↄcordat cũ verbis Boetij in pñ⁹ ariſmetrice dicẽtis ſciam eẽ eorũ que imutabilẽ ſubam ſortiuntur. ¶ Nõ iᵐ ad euidẽtiã q̃ſiti difficultatẽ q̃õnis ex duob⁹ conſurgere dicẽtis. ſciam eſſe de ſenſibilib⁹ ⁊ corruptibilib⁹: de talib⁹ .n. eẽ ſciam vĩ repugnare rõni. tũ q: ſenſibilia: tũ q: corruptibilia.

R̃ſio q̃rundã. ¶ Ad vitãdũ aũt difficultates has dixerũt qdã pħicã ſciaꝫ eſſe de ſenſibilib⁹: ſed nõ de his ſenſibilib⁹. abſtrahit .n. pħycus ab hoc ſenſibili ⁊ ab illo: ſed nõ a ſenſibili ſimplr̃. ꝑpter qḋ nõ eſt ſcĩa de pticularib⁹. ſed de vl̃ibus. pñt .n. formari incorruptibiles rõnes de ſenſibilibus ⁊ corruptibilibus ſic acceptis. g̃ de eis eẽ ſciam nõ eſt incõ-

Ↄ iſtam r̃ſionẽ uenies. ¶ Hoc aũt: lʒ verũ ſit difficultatẽ queſiti nõ videt euacuare: imo vĩ q̃ ↄdictionẽ iplicet. nã qc̃qd ſenſus ſentit eſt hic. ⁊ nũc. nõ enĩ ſentit ſenſus niſi hoc vel illud. ſi ergo abſtrahaĩ ab hoc: ⁊ ab illo. illius abſtracti nõ eſt vlterius ſenſus. nõ g̃ vlteri⁹ mereĩ dici ſenſibile. pp̃ qḋ vĩ oĩno idez eẽ abſtrahere ab hoc ſenſibili ⁊ ab illo: ⁊ abſtrahere a ſenſibili ſimplr̃: cũ ſimplr̃ nõ remaneat ſenſibile: ſi nõ ſit h̃ vel illud.

R̃ſio ppria. ¶ Scd̃ᵐ g̃ q̃ ſm pħm circa finẽ ſcd̃i poſterioꝝ: ſenſus ẽ vl̃ia: lʒ ſentire ſit ſingularis. poſſum⁹ .n. dicere potẽtiã vl̃orẽ eſſe actu. potẽtia .n. ſumiĩ reſpectu obiti ſimpr̃: lʒ ſm actũ poſſit ferri in hoc obm. ĩtellẽ eſt q̃ qd ẽ ſimplr̃. tñ ſm actũ ferĩ po⁹ ĩtellectiua in hãc qditatẽ: vel in illaꝫ. vt in qditatem leonis vel lapidis. ſic ẽt viſus eſt reſpectu coloris: nunq̃ tñ ſentit niſi hũc colorẽ. Si .n. viſus eẽt hui⁹ coloris determinati ſm q̃ hõ. aliũ colorẽ non ſentiret. cũ ergo oẽm colorẽ ſentiat erit viſus ſm q̃ hui⁹ colorati lucidi: nõ aũt h⁹ colorati vel illi⁹ lucidi. ⁊ ſic viſus ẽ coloris. videt tñ hunc colorẽ. ita ſenſus eſt q̃lis. ſentim⁹ tñ hoc q̃le. q̃ñdu ergo nõ abſtrahimus a q̃li ſimplr̃ nõ abſtrahimus a ſenſibili ſimplr̃. ⁊ q: pħycus nõ abſtrahit a q̃li ſimplr̃: ideo hõ ſcĩa ſimplr̃ eſt de ſenſibilib⁹. ſʒ hõ ſenſibilia vt dicebaĩ non ſunt pticularia. ſed vl̃ia. dicunĩ .n. talia eẽ ſenſibilia magis q̃ ſenſu q̃ a ſentire. h̃ aũt ſic declaraĩ. q: res ſic̃ ſe hʒ ad eẽ: ita ſe hʒ ad cognoſci. ⁊ q: p̃us: p̃ ſe loquẽdo ⁊ ſm qḋ hui⁹ ad ſui eẽ nõ indiget poſteriori: ita ad ſui ĩtellm poſteriori nõ eget. q̃tũcũq; ergo ſit p̃us ſimul cũ poſteriori: põt tñ intelligi p̃us poſteriori nõ ĩtellecto. ſm aũt p̃oritatẽ ⁊ poſterioritatẽ hec ſe hñt p̃ ordinẽ. ſ. qditas q̃titas ⁊ q̃litas. põt g̃ ĩtelligi qditas nõ ↄſiderata q̃litate vel q̃titate. ⁊ hec cõſideratio vĩ magis ptinere ad metha. ſic ẽt põt ĩtelligi q̃titas nõ ĩtellecta q̃litate: q: p̃ᵐ qḋ adheret ſubẽ ẽ q̃titas: ſic vult Themiſti⁹. vt recitat Cõmẽtator. 12. metha. ⁊ hec cõſideratio eſt magis mathe͡ca: ideo mathe͡cus nõ abſtrahit a mã ſimpr̃: cũ ñ poſſit ĩtelligi q̃titas ñ intellẽ mã. abſtrahit tñ a mã q̃li cũ cõſideret maꝫ q̃tã: nõ tñ ↄſiderata q̃litate: per quã eſt res ſenſibilis pħyc⁹ võ ↄſiderat ſubam vt eſt ↄiuncta q̃litatibus ⁊ q̃titatib⁹: iõ non ſoluꝫ nõ abſtrahit a mã ſimplr̃: ſed ẽt nõ abſtrahit hac a mã ſenſibili. q: nõ abſtrahit a mã q̃li. Ultra aũt nõ ẽ deſcẽſus: niſi deſcẽderem⁹ ad hãc q̃litatẽ particularẽ. ſʒ illius ſic accepti nõ ẽſt vlterius ſcĩa ſʒ ſenſus. ex hoc aũt apparere põt ĩtellẽ illius võbi. 6. metha. q̃ tres ſunt eẽntiales modi pħie phyſic⁹ mathematicus ⁊ diuin⁹: q̃ modi q̃uo ſe hñt p̃ ordinẽ: ⁊ q̃uo infra iſtos nõ ẽ deſcẽſus: ⁊ q̃uo iſti p̃ ſe ad ſciam ptineãt: cũ infra eos nõ ſit ſcĩa ſʒ ſenſus: p̃ ea q̃ dicta ſunt clare eſt maniᵐ. ex quibus patere põt q̃re ſcĩa nãlis ẽ de ſenſibilib⁹ ⁊ corruptibilibus. nã cũ ↄſiderata ſcĩa nãli ſm q̃ hui⁹ ſint ↄiũcta q̃litatibus ⁊ virtutib⁹ actiuis ⁊ paſſiuis p̃ q̃s eſt aliqd ſenſibile ⁊ corruptibile: iõ h⁹ ſcĩa de ſenſibilib⁹ ⁊ corruptibilibus eſſe dicit. non q: ſit de pticularibus: ſed de vl̃ibus de q̃bus rõnes inuariabiles fieri pñt. eſt g̃ declarata veritas p̃mi.

2ᵐ duᵐ **Secundo** declarãdũ ẽ. vtrũ corruptio ſit qd nãle. ⁊ vtrũ proprie dictũ ſit q̃ ſcĩa de corruptione ſit ſcĩa nãlis. in hoc aũt q̃ſito duo videnĩ facere dubium. p̃ᵐ ſumiĩ ex pte ipſius nãe ſcd̃m võ ex pte corruptionis. nã enim vt dĩ 2⁰ pħycoꝝ ⁊ 5⁰ metha. p̃ ſe ⁊ p̃ dĩ de forma. de aliis aũt in tñ dĩ inq̃tũ hñt ordinẽ ad formã. vt ſi materia dĩ nã hoc eſt q: ſuſcipit formã. ſi aũt motus dĩ nã hoc eſt: q: eſt via in formã. Si ergo nã p̃ ſe ⁊ p̃ dĩ de forma qḋ ſimplr̃ repugnat forme ad nãm nõ vĩ ptinere: nec dʒ dici qd nãle. Cũ ergo forme p̃ ſe ſit dare eſſe. p̃uationes ⁊ corruptiones: q: de ſe ſunt nõ ens: vt vĩ: nãles eẽ non pñt. ⁊ p̃ ↄñs nõ videnĩ ptinere ad cõſiderationem ſcĩe nãlis. 2ᵐ aũt qḋ facit duᵐ in q̃ſito eſt ipſa corruptio. nã cũ nã agat pp̃ finem. vt dĩ 2⁰ pħycorũ ⁊ finis ⁊ bonũ ſint quaſi idẽ. vt innuit pħs 2⁰ metha. qḋ nõ hʒ rõnem boni ſm qḋ huius nõ poteſt eẽ qd intẽtũ a nã: nec ẽt ab aliquo agẽte propter finẽ. corruptio ergo: q: nõ habet rationẽ boni non põt eſſe de

Marginal notes (right column): T. c. 12. T. c. 7. Com. 2. T. cõ. 2. 2ᵐ T. c. 74. T. cõ. 8.

intentione nature:⁊ ꝑ ꝯñs nõ vĩ pertinere ad cõſideratio-
Rñſio ꝗrundã ꝯ rñſiõ-nẽ illoꝝ nem ſcie naturalis. ℭ Ad has aũt diffi cultates vitãdas
dixerũt qdã corruptionẽ eſſe de intẽtione nãe nõ nãe que
eſt forma:ſed nature que eſt mã. Sed hoc non eſt verũ.nã
corruptio:per ſe loquendo:nec eſt de intentione nãe forme:
nec nature materie.per accidẽs tñ eſt de intentione vtriuſ
qȝ.materia enim nõ intendit corruptionẽ forme ſub qua
exiſtit:ſed intẽdit perfectionem ſui.⁊ qꝛ vna forma ſuũ ap
petitum ſatiare nõ põt:ideo cum eſt ſub vna forma appe-
tit eſſe ſub alia:propter qđ ꝑ accñs appetit corruptionem
forme illius ſub qua exiſtit.ſic ẽt ⁊ ignis per formam ſuaȝ
agens in aquã non intẽdit corruptionẽ aque ſed intendit
inducere formã ſuam in mãm aque:qđ intendendo ꝑ ac-
cidens intendit corruptionẽ aque.nullo modo ergo:perſe
loquẽdo eſt de intẽtione nature corruptio:ꝑ accñs tñ non
ſolũ mã:ſed etiam agens ⁊ forma corruptionẽ intendunt.
Rñſio ꝓpria. ℭ Incedẽduȝ eſt ergo alr.propter qđ notandũ ꝙ tripliči
via venari poſſumus ꝙ determinare de corruptione perti-
net ad ſciam naturalẽ:⁊ ꝙ etiã ipſa corruptio põt:dici na
turalis.pma via ſumitur ex pte ipſius ſcie naturalis ſcđa
pᵃ via ex parte nãe mãe.tertia ex parte nãe forme. ℭ Prima via
ſic oſtẽditur.differẽtia eſt enim inter ſciam practicã ⁊ ſpe-
culatiuã.ſcia enĩȝ vt practica eſt:⁊ vt operaꝛ.cũ efficit vnũ
oppoſitoꝝ non efficit alterũ.facere enim vnũ oppoſitorũ
nõ ordinatur ad factionẽ alteriꝰ:ſed ad deſtructionẽ eius.
ſed in ſpeculatione non ſic eſt:qꝛ vt dicitur in 6ᵒ topicorũ:
qui bene diffinit cõtraria ſignificat:notitia enĩȝ vnius con
trariĩ facit ad notitiã alterius.rectum enim eſt iudex ſui ⁊
T.c.85. obliqui:vt dicitur in pᵒ de aĩa,rectũ enim licet ꝯſtetur obli-
quo:facit tñ ad cognitionẽ obliqui.⁊ ſcientia q̃ cõſiderat
de recto hȝ conſiderare ⁊ de obliquo. Si ergo ſcia natura
lis eſſet practica:⁊ per ſciam nãlẽ quã habemus naturas
reꝝ ꝓduceremus in eẽ:forte eſſet dubiũ vtrũ ad eaȝ ſm ꝙ
huius ptineret corruptio.ſed cũ ſit ſpeculatiua ſi eius ẽ cõ
ſiderare de generatione nõ ẽ dubiũ ꝙ ad ipſaȝ ſpectat cõ-
2ᵃ via ſiderare de corruptione. ℭ Scđa via ſumiꝛ ex parte nãe
mãe.nõ enim opȝ ꝙ ſit de intẽtiõe nature ꝙ diciꝛ nãle:qꝛ
ſufficit ꝙ naturaliter eueniat.Cũ ergo per nãm mãe eue-
niat corruptio:qꝛ mã eſt per quã res poteſt eſſe ⁊ non eſſe.
T.c.22. vt dicitur.7.meta.cõruptio qđ nãle dici poteſt. ℭ Tertia
3ᵃ via via ſumiꝛ ex pte nãe forme.nunq̃ȝ enim aliqđ ſic corrũpiꝛ
ſimplr:vt in nihil redigaꝛ:ſed ſemper gñatio vnius eſt cor
ruptio alterius ⁊ eõ.vt infra patebit. Si enĩ aliqđ in peni
tus nihil redigereꝛ talis corruptio forte eſſet cõtra naturã
cuiuſlibet forme:ſed cũ ex quolibet corrupto aliqđ gene-
retur:nulla erit corruptio que ſit cõtra nãm forme ſimplr:
licet ſit ꝯ naturã huiꝰ forme vel illius. In corrupto.n.tria
eſt cõſiderare formã que abijciꝛ.formã que introducitur.
⁊ mãm ſucceſſiue ſubiectaȝ vtriuſqȝ forme. Corruptio ergo
lȝ ſit cõtra nãm forme abiecte:non eſt tñ contra naturam
mãe vel forme introducte. Si ergo queratur.vtrũ corru-
ptio ſit de conſideratione ſcie nãlis:planũ eſt ꝙ ſic:qꝛ ⁊ ſi
violenta exiſteret.nullo modo tñ de cõſideratione ſcientie
nãlis eſſet:cũ eiuſdẽ artificis ſit ꝯtra cognoſcere. Sed ſi q̃-
ratur.vtrũ poſſit dici naturalis:pȝ ꝙ accipiẽdo natura-
le large ſm ꝙ naturale eſt qcqđ conſiderat nãlis:dici põt
corruptio quid nãle.eſt etiã naturalis:qꝛ eſt ſm nãm mãe
⁊ 3ᵒ quid naturale dici põt:qꝛ non eſt ꝯ nãm cuiuſlibet for
Rñſio. ad arg. me. ℭ Que aũt faciebant dubiũ de facili ſoluuntur. naȝ
prima dubitatio qua dicebaꝛ corruptionẽ eſſe ꝯ naturam
forme:pȝ ꝙ nõ eſt ꝯ nãm forme ſimplr:lȝ ſit cõtra nãm hꝰ
vel illius. Scđa etiã de facili ſoluiꝛ:qꝛ nõ opȝ per ſe eſſe de
intentione nature ꝙ naturalis conſiderat:vel etiam ꝙ eſt
qđ naturale:ſed ẽt nãle dici põt qđ nãliter euenit.

3ᵐ dubᵐ Tertio reſtat declarandũ.vtrum corrupta re rema-
neat eiuſ ſcia.que aũt circa hec dubitare fa-
ciunt ſunt auctoritates Arẽ.nã in predicamẽtis vult dif-
ferentiã eſſe inter ſciam ⁊ ſcibile:qꝛ ſcia ſublata non aufer-
tur ſcibile:ſcibili aũt ſublato auferꝛ ſcia.corrupta ergo re
ſcibili.nõ remanet ſcia eius. ℭ Amplius in pᵒ poſteriorũ 2
vult ꝙ de ſubiecto opȝ ſupponere:qꝛ eſt ⁊ qđ eſt: qđ ergo
nõ eſt non põt eſſe ſubiectũ in aliqua ſcia:ſed qđ nõ poteſt
eſſe ſubiectũ in ſcia non põt eſſe ſcitũ.non ergo exiſtente re
nõ põt eẽ ſcia de ea. ℭ Amplius 2ᵒ poſterioꝝ vult ꝙ de eo 3
qđ non eſt ſciri nõ põt niſi quid eſt qđ ſignificat nomẽ.ſed
hoc ſcire nõ eſt ſciam habere de re:ſi ũ de chymera hoc ſciri
poſſit.nõ ergo exiſtẽte re perit rei ſcia. ℭ Amplius in pri- 4
mo poſterioꝝ vult falſum non ſciri:qꝛ nõ eſt.ꝙ bonã cãȝ
aſſignat ſufficit rem nõ eſſe:vt de ea nõ poſſit eſſe ſcientia.
ℭ Rurſuȝ rõ ad h̃ adduci poſſet.ſcie.n.accipiũt eẽ ⁊ ſpẽȝ 5
ab ipſis ſubiectis:ſiue ab ipſis rebus de qbus ſunt: ſed nõ
exñte eo a quo aliqđ hȝ eſſe ⁊ ſpẽm:illud remanere nõ põt.
corrupta ergo re ſcibili ſcia nõ remanebit. ℭ Has aũt dif- Rñſio q̃rũdam.
ficultates quidã vt euaderent dixerũt ꝙ res hȝ duplex eẽ.
eſſe eſſentie ⁊ eſſe actuale:corrupta aũt re quantũ ad eſſe
actuale remanet q̃ꝫtum ad eſſe eſſentie:⁊ qꝛ remanet quan
tum ad tale eſſe põt de re corrupta eſſe ſcientia. ℭ Sed hoc ꝯ rñſio-nẽ illorũ
improbaꝛ:qꝛ res ſm eſſe actuale hȝ particulare eſſe.ſed eſſe
eſſentie hȝ eſſe.vle vlia aũt:lȝ nõ corrũpanꝛ per ſe:tñ corrũ
puntur per accñs.corrupto.n.forte corrũpiꝛ hõ q eſt in for
te.iđ dꝛ in pdicamẽtis ꝙ deſtructis pmis ĩpoſſibile eſt ali-
quid alioꝝ remanere.corrupta ergo re q̃ꝫtũ ad eſſe actua-
le corrũpiꝛ q̃ꝫtũ ad eẽ eẽntie. ℭ Et iđ aliq̃ dixerũt ꝙ re nõ Rñſio Alioꝝ
exñte põt hẽri ſcia de re:ſȝ ſub ꝯditione.poſſe ẽ.n.hr̃e ſciam
de pluuia:pluuia nõ exñte.ſed illa ſcia eſſet ꝯditionata.vi
delȝ ſi pluuia eſſet:vᵃ eſſent q̃ de pluuia proferrẽꝫ. ℭ Sed ꝯ rñſio-nẽ illorũ
hoc ĩprobari põt:qꝛ cũ aliqđ nõ eſt alr̃.verũ niſi ſub cõdi-
tione.nõ ſtãte ꝯditione nõ ſtat vitas eius.ſi ergo re nõ exi-
ſtente nõ hꝫ ſcia niſi ſub ꝯditione.vtputa ſi res eſſet cũ ipſa
res ponaꝛ nõ exiſtere.verũ erit dicere ꝙ non eſt ſcia rei q̃ꝫ-
diu res nõ exiſtit. Sed h̃ ſtare nõ põt:qꝛ pluuia non exñte
pñt rõnes formari de pluuia:ſed talibꝰ rõnibꝰ formatis
habeꝛ ſcia de pluuia.pluuia ergo non exñte ſcia de plu
uia haberi poterit. ℭ P.vꝛ oĩo ridiculũ dicere ꝙ ſi habeo
ſciam de roſa adueniente hyeme pdã ſciam meã:eo ꝙ ro-
ſa pereat.nã cũ ſcia ſit in aĩa ⁊ ex corruptione reꝝ non fiat
variatio circa aĩaȝ:nõ oȝ ꝙ ꝑ corruptionẽ reꝝ tollaꝛ ſcia.
ℭ Ad declarationẽ ergo vitatis ꝯtacte duo ſunt declarã- Rñſio ꝓpria.
da. Primo declarãdũ eſt ꝙ re corrupta idẽ ſignat nomẽ
⁊ re exñte.qꝛ ſi nõ idẽ ſignificaret nomẽ:tũc qcqđ diceret
de pluuia:pluuia nõ exñte diceret equoce.⁊ qꝛ in equocis
nõ eſt diſputare pirent rõnes de pluuia pluuia non exñte.
Scđo viſo nomẽ idẽ ſignificare re exñte ⁊ corrupta oñdeꝛ
ſciaȝ remanere corrupta re. ℭ Propter pᵐ nõndũ noĩa ſi- pᵐ.
gnificare res nõ abſolute:ſȝ vt ſunt apprehẽſe ab itellu.iđ
modi ſignificãdi ſequunꝛ modos itelligẽdi.formale ḡ i ſi-
gnificatione vr̃ eſſe modus itelligẽdi ⁊ apprehẽſio intelle-
ctiua.ſȝ remanẽte formali aliq̃s variatio nõ tolliꝛ id cuiꝰ eſt
illud formale.ſi ḡ res ſignificaꝛ ꝑ nomẽ vt ẽ ab intellectu
ꝯcepta:qꝛ abeuntibꝰ ſenſibilibꝰ remanẽt in nobis ſenſus ⁊
fantaſie.⁊ deſtructis re remanent in nobis cõceptiones in-
tellectus.vt deſtructa pluuia remanere põt in itellu conce
ptus pluuie:qꝛ remãet id qđ eſt formale i ſignificato noĩs
pluuie.idẽ ſignificabit nomẽ pluuie pluuia exñte ⁊ corru-
pta.põt aũt hec vitas declarari ꝑ ſiñe.nã ſicut in ſignifica-
to aliqđ eſt mãle vt res:⁊ aliqđ formale vt ꝯceptio.ſic i lo-
co ẽ aliqđ mãle vt corpꝰ ꝯtinẽs vtputa aer:vel aq̃.⁊ aliqđ
formale vt ordo ad vniuerſuȝ.ſi ḡ aliq̃s eſſet in aliquo lo-
co.⁊ vento flante tolleret totus aer qui eſt circa ipſum:qꝛ
ipſe ſemꝑ haberet eũdem ordinẽ ad vniuerſum: propter h̃
non mutaret locũ:qꝛ licet amotum eſſet id quod eſt mate
riale in loco:vt aer vel ſuperficies aeris:manet tñ id qđ eſt

ſo2male vt idem o2do vniuerſi:ſic etiam naui exiſtente li
gata apud ſtipitē ſemper manet in eodem loco:licet ſemp
aqua moueatur ſubtus ipſam:q2 nauis ſic fixa ſemp h3 eū
dem ordinē ad totū fluuiū:licet varietur reſpectu partis flu
uij. ſic eſt in pposito:cū per nomē ſignificetur res vt ↄcepta
q̄ntūcūq3 varietur res:ex quo manet ↄceptio a quo ſignifi
catum recipit ſormā ⁊ ſpeciē:ſignificatū ipſum non varia
bitur. Idē ergo ſignificat nomē re exiſtēte ⁊ co2rupta: nec
tñ pp hoc arguere ē poſſum⁹ q ipſa cōceptio ſit pncipale
ſignificatū ⁊ nois:ſed res vt cōcepta:eſt id qđ pncipalr ſi
gnificatū ē:ſicut ipſe o2do vniuerſi nō eſt loc⁹:ſ3 co2p⁹ cō
tinens:vel ſuperficies co2pis cōtinentis vt in ea refertur ta
lis o2do vniuerſi h3 rōnem loci. ¶ Viſo q non equiuoce
ſumūtur nomina rebus exiſtentibus ⁊ co2ruptis: de facili
Nōndū eſt videre quō manet ſcientia re co2rupta. ¶ Ad cui⁹ eui
dentiam notendū q res hñt triplr eſſe.in ſeipſis.i ſuis cau
ſis.⁊ apud intellectum.⁊ hoc tripliciter eſſe ſe habet p o2
dinem:q2 quicqd h3 eſſe actuale ⁊ in ſeipſo:habet eē in ſu
is cauſis.ſed non cōuertitur.multa enim ſunt in ſuis cau
ſis:q̄ in ſeipſis actualr nō exiſtunt. Sic qcqd h3 eſſe actua
le in ſuis cauſis h3 eſſe rōnis ⁊ apud intellectū.ſed nō con
uertitur.chimera enim eſt qđ apud animā:⁊ tñ non eſt ali
quid in ſe:nec in ſuis cauſis.cū ergo ſcire ſit per cām.vt po
T.c.6. teſt haberi ex pmo phiſico2.⁊ pmo poſterio2.q̄ntūcunq3
Nōndū res co2rūpatur ſm actuale eſſe ex quo remanet i ſuis cau
ſis nō tollitur ſcientia ipſius. ¶ Eſt aūt ulterius diligēter
notandu3 q exiſtentia rei in ſuis cauſis facit vt de re poſ
ſit eſſe ſcia non ſolum vt per cognitionem cauſe cognoſci
tur effectus:ſed qm̄ ſufficit ad rōnē quiditatis q ſit in po
tentia ad eſſe. Res ergo q2 eo ipſo q ſunt in cauſis ſunt in
po⁹ ad eſſe:⁊ eoipſo q ſunt in ſuis cauſis cōpetit eis habe
re quiditatē:⁊ q2 qđ quid eſt:eſt obiectū intellectus:iō que
ſunt in cauſis ſuis pñt ſciri ⁊ pñt eſſe obm̄ itellis. Res ergo
vt ſunt aliqđ in ſeipſis cū deſtruunt ſm eē actuale deſtru
untur ſm eſſe eſſentie. Ideo dicere q res cū co2rūpuntur
q̄ntum ad eſſe actuale remanēt ſm eſſe eſſentie non eſt bene
dictum.poteſt enim congrue dici q eſſe eſt preter rationē
quiditatis.⁊ poteſt intelligi qđ quid eſt rei abſq3 eo q in
telligatur eſſe abſolute. Proprie ergo loquēdo non rema
net res niſi vt eſt aliqđ in ſeipſa:ſed ſi dicentes res remane
re ſm eſſe eſſentie:cū co2rumpuntur ſm eſſe actuale:ſed p
manere rem ſm eſſe eſſentie:intelligere vellent exiſtentiam
earū in ſuis cauſis:ſm quam cōpetit rebus vt ſint obm̄ in
tellectus:⁊ vt pñt intelligi ſm ſuam quiditatē:bonū intel
lectum haberēt:iō improprie loquerentur. ¶ Hoc viſo p3
qđ ſit de qōne tenēdū:q2 qñ queritur.vtr3 re co2rupta ma
neat ſcia rei ſi hoc queſitū introducitur propter ipſa nomi
na per que exprimitur veritas re2:q2 credat aliqs equiuoce
nomina ſignificare re exiſtēte ⁊ co2rupta. Queſtio nō h3
dubiū:oſtēſum eſt enim nomen vniuoce ſignificare rebus
exiſtētibus ⁊ co2ruptis. Sed ſi introducitur queſtio pp̄ter
ipſas res. Dicēdū eſt q ſi res co2rūperetur.ita q nec rema
neret in ſe:nec in ſuis cauſis:ſed ſolum eſſet eis apud ani
mam:nō remaneret ſciētia rei.ſi enī3 co2rūperetur pluuia
in ſe:⁊ in ſuis cauſis:⁊ ſolum eſſet eis apud aīam:⁊ nō eēt
plus eis q̄3 chimera.de pluuia ſcia eſſe non poſſet:tñ quia
co2ruptibilia iſta nunq̄3 ſic co2rūpuntur quin remaneāt in
ſuis cauſis:q2 pp̄ter talia eſt qđ itroducta. Dubitabatur.n.
cū iſta nālia co2rūpantur.vtrū ſcia eo2um remaneat eis co2
ruptis.vt ergo ſatiſfaciamus,qđni cū talia remaneāt i ſuis
cauſis dicam⁹ ſciam taliu3 remanere eis co2ruptis. ¶ Ad
uertendū tñ q pticularib⁹ co2ruptis nō remanēt i ſuis cau
ſis ſm q h9.hec enim pluuia co2rupta p cās nāles nō po
teſt redire eadē numero:q2 quo2 ſubſtātia deperit non re
T.c.70 deunt eadē numero:vt dī circa finē h⁹ ſcđi.redeūt autē ea
dem ſpē.vtrū aūt ſit aliqua cā q̄ poſſit co2rupta eadē3 nu
mero reficere nō eſt pñtis ſpeculationis. Sufficit aute3 ad
preſens negociū co2rupta remanere in ſuis cauſis q̄ntū ad
identitatem ſpēi:l3 nō maneant q̄ntū ad identitatē nume
ralē.ſi ergo ſcia naturalis eēt de pticularibus cū talia co2
rupta ſm q h9 nō remaneant:nec in ſe:nec in ſuis cauſis:
rōnabile videretur dicēd ſciam non remanere oīno co2ru
ptis:ſed q2 ſcia eſt de vlibus:⁊ q̄ntū ad identitatē ſpecificā:
⁊ vlem manent res in ſuis cauſis ipſis co2ruptis:nulli du
bium eſſe o3 q manet ſcientia pluuie ⁊ rerū co2ruptibiliū
non exiſtente pluuia:vel nō exñtibus co2ruptibilib⁹ reb⁹.
¶ Auctoritates phī de facili ſoluūtur: q2 rōnes fundate Ad at.c.
ſup eas peccabāt per fallaciam accñtis. Cū.n.dī q ſubla
to ſcibili auferet ſcia.cōſtat q re co2rupta nō aufertur in
eo q ſcibile:cū remaneat in ſuis cauſis. Sic ēt:cū dicitur 2
q de ſubiecto op3 ſupponere:q2 eſt:vel op3 ſubiectū ſciētie
eſſe. Dōm eſt q ſi ſit ſcia ſufficit ſubiectū ſuū eſſe i eo q ſci
bile.eſt aūt h9 ſi eſt in ſuis cauſis. Quod aūt dicebatur ter 3
tio q de eo qđ nō eſt nō ſcitur niſi qđ eſt qđ ſigñat nomē.itel
ligendū eſt de eo qđ nō eſt: nec in ſe nec in ſuis cauſis: ſed
ſolū eſt apud aīam vt chimera.co2rupta aūt vt dictū ē:re
manēt in ſuis cauſis. Qđ vō dicebatur quarto de falſo: dō3 4
q nō eſt ſile:q2 falſum ſm q h9 eſt ſola priuatio:⁊ eſt ſim
pliciter nō ens:nec eſt ſ3 q h9 res p2edicamēti. Co2rupta
aūt nō ſic:cū ſint in ſuis cauſis. Ratio aūt facta contra ve 5
ritatem predictā de facili ſoluitur.ſcia enim nō recipit eſſe ⁊
ſpēm a re niſi vt eſt ſcibilis.re aūt co2rupta remanet.vt eſt
ſcibilis:q2 remanet in ſuis cauſis:vt dictū eſt.

Ntiquo2ū quidē igitur hi quidē
vocatā generationē ſimplicē alte
rationē3 eſſe inquiūt.hi vō aliud
generationē ⁊ aliud alterationē.

¶ Poſito p2ohemio ponitur 3 tractat⁹.⁊ vt diuidamus tra
ctatū ſm ea q̄ tacta ſunt in p2hemio dicam⁹ ptē hanc ex
cutiuā diuidi in ptes tres.q2 in pma parte determinatur de
generatione ⁊ co2ruptione ⁊ de eius annexis. In ſecunda
vō tractatur de vera generato2ū ⁊ co2rupto2ū3. In tertia
vō de cauſis vlibus rōnibus oīum generato2 3 co2rupto
rum. Prima ps continet totū primū libzū. 2⁹ incipit in pn a.t.cō.p.
cipio ſcđi libzi ibi. (De mixtione ⁊ tactu.) 3⁹ ps incipit cir vſq3 ad
ca finē ſcđi libzi ibi. (Quia vō ſunt q̄dā ꝯ ſtabilia.) anne t.c.51.
xa aūt generationi vt tāgebatur in p2ohemio ſunt altera T.c.51.
tio ⁊ augmētū.⁊ dñia que eſt inter generationem ⁊ altera
tionem.ſed hec nō ſunt ānexa generationi equalr:q2 alte
ratio ⁊ augmētum annectūtur generationi ſm ſe.ſed tra
ctare de differentia inter generationē ⁊ alterationē potiſſi
me videtur annecti principali propoſito propter dicta an
tiquo2 phō2:inter quos diu fuit dubitatū de dñia predi
cta.⁊ q2 diu dubitatū fuit de queſtione predicta: iō in pn⁹
libzi ſui phs inquirit vtrum generatio ab alteratione diffe
rat. pmus ergo liber diuiditur in partes duas.q2 pmo de
terminat de differētia generationis ⁊ alterationis.2⁹ deter
minat de ipſa generatione ⁊ de aliis motibus annexis. ſe
cunda ibi. (Vtr itaq3 de generatione.) Circa p2imū duo fa T.c.4.
cit.q2 pmo pmittit qđ intendit.ſcđo exequitur de intento
ibi. (Quicūq3 igitur vnū.) Dicit ergo q hi qdē de nume
ro antiquo2 vocatā ſimplicē gnōnē inquūt.i.dicūt eē al nō q al
terationē.⁊ hi.i.alij antiq phī dicebant aliud eſſe gnōnē3 teratio ñ
⁊ alterationē. ⁊ dicit vocatā ſimplicē gnōnē:q2 ſm v̄itatē3 ē gñatio
alteratio quedā3 generatio eſt:ſed non debet vocari gene ſimp⁹ vt
ratio ſimpliciter. Deinde cum dicit. dicebant
¶ Quicūq3 igitur vnū3 aliqđ omne eē dicūt h2 ſ h:ſ3
⁊ omnia ex vno generāt his quidē neceſſe ē ſ3 qđ vt
vtiq3 gñationē alterationē3 eſſe dicere ⁊ qđ dic Ar.
principaliter ſit alterari. Quicūq3 āt plures

materias vna ponunt vtpote Empedocles ⁊ Anaxagoras ⁊ Leucippus ⁊ Democritus his aliud.

¶ Exequitur de intẽto ⁊ tria facit. q: p̄ dicit q̄ ponẽtes vnũ mãle p̄n̄ oportebat dicere gn̄ationẽ eſſe alterationẽ: ſʒ ponentes plura mãlia p̄n̄ nõ cõueniebat hoc dicere. ſcḋo ꝓbat qḋ dixerat. 3° q: ponẽtes plura mãlia p̄n̄ videbant̄ pertus dicere q̄ȝ vnũ redarguit ponẽtes pluralitatẽ mãlium p̄n̄. 2ᵃ pars ibi. (His gd̄ē igit̄ oib.) 3ᵃ ibi. (Neceſſe eſt autem eis.) Circa p̄mum facit tria. q: p̄ facit quod dictũ ẽ. ſcḋo ſpãlr̄ increpat anaxagorã. 3° narrat ponentes plura p̄n̄ mãlia. 2ᵃ ibi. (Sed tñ anaxagoras.) 3ᵃ ibi. (Empedocles enĩ.) Dicit ergo q̄ qcũq; dicũt oĩa eſſe vnũ quid vt vnum mãle p̄n̄: ⁊ oĩa generãt ex vno principio mãli: neceſſe eſt dicere gn̄õnẽ eſſe alterationẽ hoc eſt q̄ p̄ncipalr̄ fit ſiue p̄ncipalr̄ fieri. ⁊ alterari eſſe idẽ: ⁊ dicit p̄ncipalr̄ fieri: q: licet alteratio ſit q̄dã factio nõ eſt tñ factio p̄ncipalis: illi qui ponunt plures mãs q̄ȝ vnã: vt Empedocles ⁊ anaxagoras ⁊ Leucippus. his neceſſe eſt dicere generationeʒ eſſe aliud ab alteratione. ¶ Deinde cum dicit.

Anaxa. ꝓpriã vocẽ ignorauit. ꝯdic̄ poſitioni ſue. ¶ Sed tñ Anaxagoras ꝓpriã vocẽ ingnorauit. dicit. n. q̄ fieri ⁊ deſtrui idẽ exiſtit alterari. Multa ãt dicit eã quẽadmodũ ⁊ alij.

¶ Specialiter increpat anaxa. dicẽs q̄ anaxagoras ignorauit ꝓpriã vocẽ. i. ꝯdixit poſitioni ſue. Qui. n. ꝯdicit verbis ſuis ignorat quid põderat vox ꝓpria. q̄ aũt ſibi ꝯdixerit anaxa. pʒ: dicebat eniʒ q̄ fieri ⁊ deſtrui exiſtebãt idẽ qḋ alterari. ⁊ tñ dicebat. i. ponebat multa elementa mãlia quẽadmodum multi alij. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Empedocles qdẽ eniʒ corpora q̄tuor: oĩa aũt cũ mouẽtib: ſex numero. Anaxagoras aũt infinita ⁊ Leucippus ⁊ Democritus.

¶ Narrat ponẽtes plura principia materialia. ⁊ duo facit. q: primo narrat dictas poſitiones. 2° declarat põnes illas. ſcḋa ibi. (Hic quidẽ omiomera) dicit ergo. q̄ de ponentibus plura p̄n̄ mãlia fuit Empedocles: q: poſuit principia mãlia eſſe q̄tuor h̄ corpora ſenſibilia: videlʒ ignẽ ⁊ aerem aquã ⁊ terrã: ⁊ poſuit duo p̄ncipia mouentia: litẽ. ſ. ⁊ amicitiam. ꝓpter q̄ p̄n̄ mãlia cũ mouẽtibus dixit eſſe ſex numero: q̄tuor materialia: ⁊ duo mouẽtia. ſic ẽt anaxa. Leucippus ⁊ Democritus poſuerũt plura mãlia principia: qa dixerunt ea eſſe infinita. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Hic quidem omiomera elemẽta ponit. vtpote os: carnem ⁊ medullam ⁊ alia quorʒ vniuſcuiuſq; ſinonima pars eſt.

¶ Declarat poſitiones predictas. ⁊ tria facit: q: primo manifeſtat poſitionẽ anaxa. 2° poſitionem Democriti ⁊ Leucippi. 3° cõparat opinionẽ anaxa. ad opinionẽ Empedoclis. ſcḋa ibi. (Democritus aũt.) 3ᵃ ibi. (Contrarie autẽ.) Dicit ergo q̄ hic quidẽ. i. anaxa. cũ ſuis ſequacibus ponit plura p̄n̄ mãlia: q: ponit corpora omiomera. i. ſiliũ ptiũ eſſe elementa materialia oĩum: vtpote os carnẽ medullã. ⁊ oĩa alia: quoꝝ vniuſcuiuſq; ps eſt ſinonima. i. eſt ꝯſilis. dicũtur eniʒ talia eẽ ſiliũ ptiũ: q: quelʒ ps carnis eſt caro: ⁊ q̄lʒ ps oſſis eſt os: ⁊ ſic de alijs. ¶ Deinde cũ dicit.

¶ Democritus autem ⁊ Leucippus ex corporibus indiuiſibilib hec ⁊ alia cõponi inquiũt: hec aũt infinita ⁊ multitudine ⁊ morphea eſſe. Illa autẽ ab illis differunt his ex quibus ſunt ⁊ põne ⁊ ordine horum.

¶ Manifeſtat põnẽ Democriti ⁊ Leucippi dicẽs q̄ Democritus ⁊ Leucippus inquiunt: hec oĩa alia mixta: q̄ videmus cõponi ex corporibus indiuiſibilibus. ponebat eñi athomos ⁊ corpora indiuiſibilia eẽ p̄ncipia mãlia oĩum: ⁊ hẽ corpora dicebat eſſe infinita multitudine. i. numero: ⁊ morphea. i. forma: ſiue figura: q: aliqua dicebat eẽ figure triangularis. aliqua quadrãgularis. aliqua piramidalis: ⁊ ſic in infinitũ. ⁊ per hẽ p̄n̄ mãlia diſtinguebat oĩa cõpoſita ex eis. Dicebat eñi q̄ illa. i. cõpoſita ex athomis differunt ab illis. i. ab alijs cõpoſitis his: ex q̄bus ſunt ⁊ poſitione ⁊ ordine hoꝝ athomorum. triplr̄. n. ſm̄ eum p athoma diſtinguebant compoſita. vel quia ex alijs athomis cõponebat̄ vnũ q̄ȝ aliud: vt q: vnũ componebatur ex quadrangularibus ⁊ aliud ex triãgularibus athomis: ⁊ hoc appellat differre ex his ex q̄bus ſunt: vel erat huius differentia propter ordinẽ ⁊ propter poſitioneʒ athomorum.

¶ Notandũ eſt enim q̄ ſm̄ Democritũ athomi tripliciter differebãt. p̄mo figura: q: quidã erant trianguleres. quidam quadrãgulares. 2° ordine: q: quidam erant anteriores: q̄dam erant poſteriores. 3° ſitu ⁊ poſitione. q: quidem erãt ſupiores: q̄dã vo inferiores. Scḋm aũt hanc triplicẽ dĩam athomoꝝ ſumebat̄ differentia eorum que ex athomis cõponebantur. ¶ Deinde cum dicit. Nõdũ

¶ Contrarie autem videtur dicere qui circa Anaxagoraʒ eis qui circa Empedoclẽ. hi quidem eniʒ inquiũt ignem ⁊ aquam ⁊ aerẽ ⁊ terram quatuor elementa: ſimplicia magis eſſe q̄ȝ carnẽ ⁊ os ⁊ talia ſimiliũ partiuʒ: hi autẽ quidem hec ſimplicia ⁊ elemẽta. terraʒ autem ⁊ aquam aerem ⁊ igneʒ compoſita. panſpermiam enim horum eſſe.

¶ Comparat põnẽ Anaxa. ad poſitionẽ Empedoclis dicens. q̄ qui circa Anaxa. i. anaxa. cũ ſuis ſeq̄cib videtur eſſe dicẽtes ꝯtra eos q circa Empedoclẽ. nam hi. ſ. empedocles cũ ſuis ſeq̄cib inquiunt q̄tuor elemẽta ignẽ aquã aereʒ ⁊ terrã eẽ magis ſimplicia q̄ȝ carnẽ ⁊ os ⁊ alia talia ſiliuʒ ptiũ. hi vo. ſ. Anaxa. ⁊ ſui ſequaces dicebãt eẽ ꝯ: q: hec. ſ. corpora ſiliuʒ ptiũ dicebãt eſſe ſimplicia ⁊ elemẽta oĩum. terraʒ aũt ⁊ ignẽ aerẽ ⁊ aquã dicebãt eẽ cõpoſita ex eis. ponebant. n. hui corp ſiliuʒ ptiũ eẽ panſpmiã. i. eẽ vle ſemen ⁊ totale p̄n̄ hoꝝ dictoꝝ corpoꝝ. ¶ Tũc ſeq̄tur illa ps.

¶ His quideʒ omnibus igit̄ qui ex vno oĩa cõſtituũt neceſſe eſt dicere gn̄ationẽ ⁊ corruptionẽ alterationẽ. ſemp eñi manere ſubm vnũ ⁊ idẽ. tale autẽ alterari dicimus.

¶ In qua: vt dicebat: ꝓbat que dixerat. ⁊ duo facit ſm̄ qḋ duo dixerat. p̄ enim ꝓbat q̄ ponẽtes vnã mãm neceſſe eſt dicere generationem eſſe alterationẽ. ſcḋo oſtẽdit q̄ ponẽtes multas non opʒ. 2ᵃ ibi. (His aũt qui genera.) Dicit ergo. q̄ his oĩbus qui ex vno mãli pricipio oĩa cõſtituũt neceſſe eſt dicere generationẽ ⁊ corruptionẽ eſſe alterationẽ: nam cũ p̄ncipia oporteant manere ſm̄ ſubſtantiam ſemp manebant vnũ ⁊ idẽ ſubiectũ ſm̄ ſubſtantiam ſuã vt illud materiale p̄n̄. ſed tale dicimus alterari q̄n manente ſubo fit tranſmutatio in alijs. ¶ Deinde cum dicit.

¶ His aũt q genera multa faciũt differre generationẽ ab alteratione: cõuenientibus eniʒ ⁊ diſſolutis generatio cõtingit ⁊ corruptio.

¶ Probat 2ᵐ ⁊ tria facit. q: primo facit quod dictum eſt. ſecundo qḋ dixerat manifeſtat per dictum Empedoclis. 3° epylogat circa determiata. ſecũda ibi. (Ideo dicit hoc modo.) tertia ibi. (Quã igitur propatus.) Dicit ergo q̄ his q faciunt multa genera mãliũ principioꝝ ꝯuenit dicere ge

nerationem differre ab alteratione. Iſti enī ſm apparentiā ſaluare poterāt gnōnē ⁊ corruptionē: qꝛ ꝯuenientib⁹ illis pncipijs cōtingebat generatio. diſſolutis vō contingebat corruptio. Supplendū eſt aūt q̄ alijs variationib⁹ factis cōtingebat alteratio ſicut diceretur q̄ cōuenientibus lapidibus generatur paries: diſſolutis corrūpitur. alia aūt variatione facta alteratur. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Ideo dicit hoc modo Empedocles. quoniam natura nullius eſt. ſed ſolum mixtura ⁊ ſegregatio mixtorum.

¶ Manifeſtat qđ dixerat p Empedoclē. Empedocles enī dicebat h̄ mō q̄ nullius nā eſt aliqđ aliud a mixtione: ſed nā cuiuſlibet eſt ſolū mixtura quedā. ⁊ corruptio ſupple ē ſegregatio mixtoꝝ. Concordabat ergo dictū empedoclis cū hoc: qꝛ ponebat generationē eſſe congregationem. corruptionē eſſe ſegregationē. ¶ Ultimo cū dicit.

¶ Qm̄ igiť ꝓprius hic ſermo coꝝ ſuppōne ita loq: manifeſtū ē ⁊ qm̄ dicunt hoc mō.

¶ Epylogat circa determinata dicens manifeſtum eſſe q̄ ſic ſupponi ſicut ſuppoſitum eſt: ⁊ ita loqui vt locutuꝫ eſt. eſt proprius ſermo eoꝝ. i. illoꝝ phoꝝ. ⁊ manifeſtum eſt etiam: qm̄ dicunt hoc modo vt dictum eſt.

Hic declaranda ſunt tria. primo videnduꝫ eſt de poſitione Democriti. vtrū fuerit poſſibile democritū ponere corpora indiuiſibilia diuerſarū figurarū eſſe alioꝝ principia. vt habeť in littera. ſcđo declarabitur vtrū poſitio anaxa. cōtradicat poſitioni Empedoclis: q̄ terra aq̄ ⁊ alia elementa ſint principiata reſpectu carnis ⁊ oſſis. 3° videndū erit vtrūꝫ ponētes vnā materiā opꝫ dicere gnōnē eſſe alterationes. vt phs

T. cō. p. p^m du^m ait. ¶ Circa primum ſic proceditur. videtur q̄ non fuerit poſſibile fuiſſe de intētione democriti q̄ ſit dare corpora indiuiſibilia diuerſarū figurarū. corpus enim ſi vtiꝫ eſt qđ cōtinuū nominat. de rōne aūt cōtinui eſt eſſe diuiſibile. ſed qñ predicatuꝫ ē de ratione ſubiecti propoſitio diciť eſſe per ſe nota. eſt ergo quodāmō per ſe notuꝫ. corpus eſt quid diuiſibile: ſed talia que ſunt quodammō per ſe nota vt innuit

Com. p. Cōmentator ſupra 2° metha. ſunt quaſi locus ianue in domo quā nullus ignorat. nō ergo videť eſſe poſſe ignoraſſe

T. c. 5. ⁊ 8. democritū q̄ quodāmō oēs ſciūt. ¶ Amplius phs cōmēdat Democritū ſupra platonē vt habebitur infra ⁊ ait. democritū melius potuiſſe ſaluare ꝯfeſſa ⁊ apparentia q̄ꝫ plato: ⁊ eſt cauſa: qꝛ ipſe plus intēdeuit naturalibus ⁊ plus fuit expertus in natura rerū q̄ꝫ plato. dicere ergo hominē tam diutius expertuꝫ ignorare que quaſi qlibet de vulgo cōcederet: nō videť conueniens nec poſſibile. ¶ Sed forte diceret aliqs nō eſſe incōueniens Democritū negaſſe cōtinuum eſſe ſemꝑ diuiſibile: qꝛ ⁊ antiſon qui forte diu inſudauerat geometricis negauit continuū eſſe diuiſibile in ſemper diuiſibilia. ⁊ hoc principio vſus quadrabat circu-

T. c. 11. lum vt innuit phs primo phyſicoꝝ. ideo ad quadraturā eius non erat geometrice reſpōdendū: qꝛ negabat cōtinuū ſemꝑ eſſe diuiſibile: qđ geometer ſupponit tanq̄ꝫ pnm̄. ſed ſi hoc cōcederetur non fuiſſet incōueniens democritū fuiſſe deceptum circa diuiſionē corpoꝝ cum antiſon ⁊ forte plures aliq̄ circa hoc decepti fuiſſent. Omnino tn̄ videť abſurdum eū poſuiſſe corpora illa eſſe indiuiſibilia: ⁊ tn̄ eſſe diuerſaꝝ figurarū: qꝛ aliq̄ illarū dicebat quadrāgularia. aliq̄ triangularia. aliq̄ pyramidalia: ⁊ ſic de alijs. eo enim ipſo q̄ ponebat iſta corpora eſſe pluriū angulorū ponebat ea diuiſibilia. Ipſe enim ſenſus iudicat q̄drarū diuiſibile eſſe in duos triangulos. non ergo videť poſſibile fuiſſe de intētione de-

Nōndū mocriti qđ ei imponit phs. ¶ Notādū ergo q̄ corpora illa que ponebat democritus erant quanta ⁊ erant phica. rōne aūt quanta diuidi poterant in ſemper diuiſibilia. eſt enim de rōne cōtinui q̄ diuidatur in partes ſemꝑ diuiſibiles. ſed rōne qua erant phica non ſic. Eſt enim dare minimum corpus phicum licet nō ſit dare minimū mathematicum. corpus enim phicum dicit materiā cuꝫ forma coniunctam qualitatibus actiuis ⁊ paſſiuis. ⁊ qꝛ actus actiuorum ſunt in patiēte ⁊ diſpoſito: poſſet adeo diuidi corpus phicum: q̄ ſi vlterius diuidereť forma ⁊ qualitates illius corporis inuenirent ſibi māꝫ improportionatā: ꝓpter qđ in eo natura illius corporis reſeruari nō poſſet. vn̄ ⁊ phs primo phicoꝝ. diſputans cōtra Anaxa. dicit q̄ eſt dare minimam aquā ⁊ minimā carnē. vn̄ ibidē ait: q̄ eſt determinata q̄titas carnis magnitudine ⁊ paruitate. Q, ſi forte T. c. 38.
de magnitudine dubitaret aliqs vtrū ſit determinata q̄titas. qꝛ ignis videť poſſe creſcere in infinitū ſi haberet infinitum cōbuſtibile. tn̄ cū poſſit eſſe corpus adeo paruuꝫ q̄ reddať improportionatū forme: nō videť dubitandū: naꝫ ſm Cōmentatorē 3° phicoꝝ. creſcente corpore creſcit ⁊ virtus ⁊ fortificatur. diminuto ergo minuiť ⁊ debilitať. ⁊ cū ſemper paſſio magis facta abijciat a ſubſtantia: vt innuit phs 6° topicoꝝ. corpus adeo poterit debilitari per cōtinuā diminutionem q̄ de neceſſitate tolletur virtus ⁊ forma illius corporis. Cum ergo democritus tradiderit principia nāliuꝫ ⁊ mathematicoꝝ: qꝛ eſt dare minimū corpus phicum: lꝫ non ſit dare minimū corpus mathematicū. verba democriti poſſent aliquo modo intelligi ad bonum intellectum. verum tn̄ ſic intellexerit democritus vt dictum eſt vel non plene ſcire nō poſſumus: qꝛ libri ſui ad nos nō peruenerunt. tn̄ ſm q̄ Ar. ei imponit magis videť q̄ habuit malū intellectum q̄ꝫ bonum. credidit ergo Democritus (vt Ar. ait.) q̄ verum eſſet in apparēdo: ita q̄ ſenſus haberet virtutem diſcipline. ⁊ quicqd apparet ſenſui eſſet verum: ⁊ qꝛ ſm ſenſuꝫ eſt deuenire ad corpora indiuiſibilia. credidit vt videť ei imponere Ar. q̄ ſm veritatē eſſet dare indiuiſibilia corpora. quicqd tn̄ ſit de hoc pꝫ qđeꝫ q̄ hoc modo aliqualr ſaluari poterat dictum eius. ſ. corpora illa eſſe indiuiſibilia vt erant phica ⁊ vt erāt principia rerū naturaliū: eſſe tn̄ diuiſibilia vt erant quanta: ⁊ qꝛ in quolibet q̄to pōt deſcribi quelibet figura: ſimul tn̄ cum hoc q̄ erāt indiuiſibilia: vt erant qđ nāle: poterāt eſſe diuerſaꝝ figurarum: cū eſſent q̄ꝫta. vtrū aūt dato q̄ poſſent poni corpora ſic indiuiſibilia: ⁊ ſic figurata ſi eēt dare talia corpa poſſent dici pncipia vel nō: infra diceť. oſtēditur. n. q̄ ſi ex talibus corporibus cōponereť aliqđ cōpoſitū magis illud cōpoſitū haberet rōnem pncipij reſpectu illoꝝ corpoꝝ indiuiſibiliū q̄ꝫ ecōuerſo. ibi enim forte de diuiſione ꝯtinui: ⁊ q̄uo eſt dare minimuꝫ in nālibus oſtēdetur: ⁊ ſupplebitur qđ hic vī eſſe dimiſſum. Ad phs autē intentū dictū ſit q̄ ſi ſit poſſe eſſe corpora phica indiuiſibilia diuerſarū figurarum illa magis deberent dici principiata q̄ꝫ principia: vt infra clarius oſtendeť. ¶ Scđo declarāda eſt drīa inter po- 2^m du^m
ſitionē anaxa. ⁊ Empedoclis. videť enī falſum eſſe q̄ Ar. ait videlꝫ anaxa. ꝯdixiſſe Empedo. qꝛ poſuit carnē ⁊ os eſſe pncipia reſpectu ignis ⁊ terre. Empedocles vō ecōtrario ignē ⁊ terrā eſſe elementa reſpectu carnis ⁊ oſſis. nam anaxa. vt habeť in textu poſuit corpora ſimiliuꝫ partium eſſe pncipia oīum. corpus enim eſt ſimiliū partium cuꝫ partes recipiūt predicationē totius: ⁊ qꝛ quelibet ps ignis ē ignis ⁊ q̄libet ps terre eſt terra: terra ⁊ ignis ſunt corpora ſimilium partiū. ergo hūt rōnē principij nō pncipiati: poſitio ergo Empedoclis ad poſitionem anaxa. non ſe videtur habere vt ꝯtria: ſed vt ps ad totū. nam Empedocles ſolum q̄tuor elementa dixit eſſe pma corpora ⁊ pncipia oīum aliorum. Anaxa. vō oīa corpora ſiliūm ptiū dixit eē alioꝝ. pncipia. de quoꝝ numero ſunt quatuoꝛ elemēta. ¶ Amplius videť poſitionē anaxa. quaſi eandem fuiſſe cū poſitio-

ne Empedo.nã corpus quãto magis eſt ꝯpoſitũ tãto ma
gis eſt eterocliũ: ⁊ magis eſt diſſi.liũ ptiũ.m an°.n.q̃ cõ
ponit carne ⁊ oſſe eſt ptium diſſimiliũ.nõ.n q̃libet ps ma
nus eſt manus.caro aũt ⁊ os que manũ cõponũt ſũt ptiũ
ſiliũ.ſi ergo ſilitudo ptium ſeqt ſimplicitatẽ pncipali⁹
reperit in eis q̃ʒ in elemẽtatis:pp qđ caro pôt dici ſimilius
ptium.ignis ⁊ terra ⁊ alia elã pncipalius debẽt dici ſimili
um ptium q̃ʒ caro ⁊ os q̃ ſunt elemẽtata.g̃ ſm poſitionem
Anara.ignis ⁊ terra magis erant pncipia q̃ʒ caro ⁊ os:qꝛ
vt oſſum eſt:pncipalius in eis repit cõuenientia partium.
Nõndũ ¶ Nota g̃ Anara.de oĩbus corpibus ſiliũm ptium po
ſuiſſe duo gña:qꝛ q̃dam erãt talia ſm veritatẽ.q̃dã vo ſʒ
apparẽtiã:vt erat caro ſm apparentiam:⁊ caro ſm vitatẽ
⁊ ignis ſm apparẽtiã ⁊ ſm vitatem:⁊ ſic de aliĩs.Differen
tia aũt iſtoꝝ ſic accipiebaẽ:qꝛ ea que erãt ſm vitateʒ talia
nũq̃ʒ inueniebanẽ p ſe exñtia ⁊ ſepata:ſed ſemp erant aliĩs
cõiuncta.de nullo enim.p ſe exñte verum erat dicere q̄ eẽt
pure caro vel pure aq̃.que vo erãt talia ſm apparentiam
inueniebanẽ p ſe exñtia ⁊ ſepata. Inueniebaẽ.n.aliqđ p ſe
exñs qđ apparebat auꝝ:⁊ aliqđ qđ appebat caro:non q̄
illud eẽt pure aurũ:nec illa pura caro:ſʒ in quolibet coꝝ
erant oĩa:ſed vnũ coꝝ videbaẽ auꝝ:qꝛ ⁊ ſi in eo erat caro
⁊ os ⁊ cetera talia:tñ qꝛ inerat plus ex auro q̃ʒ de aliĩs:vi
debatur aurũ.aliud vo vbi erat plus de carne q̃ʒ de aliĩs:
videbaẽ caro. ¶ Ulteri⁹ volebat q̄ corpa omiomera ⁊ ſi
milium partium ſm vitatem eẽnt pncipia coꝝ que erãt
talia ſm appentiam.nõ.n.poſuit q̄ ignis eẽt ſimplicioꝛ
carne:vl vnũ corpus ſimplicius alio.ſed ſolũ ſaluabat rõ
nẽ pncipĩj ⁊ pncipiati per corpa omiomera ſm vitatẽ ⁊ ſʒ
apparẽtiã.ex hoc appet quõ ponebat carnẽ:⁊ os eẽ prin
cipia ignis ⁊ terre:⁊ quõ non.nam ſi accipiaẽ ignis ⁊ terra
⁊ caro ⁊ os ſm vitatem:nullũ illoꝝ habebit rõnẽ pncipĩj
reſpectu alterius:qꝛ nullũ erit pncipiatum:ſed quodlibet
illoꝝ habebit rõnem pncipĩj:ſic etiam ſi ſumantur pdi
cta ſm apparentiam non poterimus ſaluare ſm poſitionẽ
Anara.q̄ vnũ illoꝝ ſit pñ:⁊ aliud pncipiatũ:ſʒ qđlibet
habebit rõnẽ pncipiati.tñ ſi ſumaẽ caro ⁊ os ſm veritateʒ
⁊ terra ⁊ aqua ſm apparentiaʒ:caro ⁊ os erunt pncipia
reſpectu illoꝝ.dictum eſt.n.q̄ in quolibet corpe omiome
ro ſm apparentiam ſunt oĩa corpa omiomera ſm verita
tem:vt in terra ſm apparentiã ſunt caro ⁊ os ⁊ cetera alia
corpa ſm vitatẽ que ſunt pncipia illius corpis qđ eſt terra
ſm apparentiam.quã tñ nõ ſit pura terra:ſed denomina
T.c.34 tio ſemp ſit a pdominãte:vt dr̃ in p̃ phycoꝝ.vbi pô Ana.
diffuſius recitaẽ.terrã ergo ſm apparentiã ⁊ qđlibet cor
pus:qđ videmus eſt cõpoſitũ ex oĩb⁹ corpib⁹ omiomeris.
¶ Hoc viſo apparet quõ poſitio Anax.ꝯdicebat poſitioni
Emped. Empedocles.n.poſuit terraʒ aquã:⁊ iſta elã que
per ſe exñtũt vel que nos ſentimus eẽ principia omniuʒ
corpoꝝ.ponebat.n.q̄ vera caro ⁊ veꝝ os erãt compoſita
ex iſtis elementis que ſentimus: Anax.aũt ecõtrario.Iſta
elã que ſentimus vt terram aquã aerem ⁊ ignem dicebat
eẽ talia ſm apparentiã nõ ſm vitatem.qꝛ ſʒ vt dictum eſt
non ſit dare aliquod p ſe exñs:qđ ſit pure tale:terra iſta
quã nos videmus nõ eſt pura terra nec aqua pura aq̃:iđ
caro ⁊ os ſm vitatẽ:⁊ cetera talia corpa omiomera ſunt
ſemp de cõpõne terre aque aeris ⁊ ignis q̃ nos ſentimus.p
pter qđ apparet manifeſte põnem Anax.ꝯdicere poſitio
ni Empedo.ea aũt per que oñdebaẽ vnam põnem nõ ꝯdi
cere alteri pcedebant de falſo intellectu põnis Anax.que
3ᵐ dubᵐ põne manifeſtata declarata eſt vitas queſiti. ¶ Tertio de
clarandũ eſt vtrum ponentes vnam mãm oporteret dice
re eãdem eẽ generationem ⁊ alterationem:vt Ariſt.eis ipo
nit.⁊ videẽ Ariſt.ignoraſſe nãs ⁊ differentias motuũ.mo
tus enim recipiũt ſpẽm non a ſubiectis in quibus ſunt ſed
T.c.41 a rebus ad q̃s eſt motus.vñ in.3.phycoꝝ dr̃ q̄ motus eſt

in eodem genere cũ rebus ad q̃s eſt motus.quũ ergo gene
ratio ſit motus in ſubam.alteratio vo ſit motus in q̃lita
tem.gꝭ qđ dicerent pħi de mãli pncipio ſaluare poterãt ge
nerationem eẽ aliud ab alteratione:qꝛ forma ſubſtan 2°
tialis alia eſt ab accñtali. ¶ Amplius nos ipſi ponimus T.c.p.
vnũ eẽ mãle pncipium.dicimus.n.vt infra pbaẽ vnam
eẽ mãm oĩum hñtium tranſmutationem ad ſeinuicem.
⁊ tñ diſtinguimus gñationem ab alteratione. ¶ Ampli⁹ 3°
pħs in ſuis dictis vr̃ petere qđ eſt in ꝯrio.arguit.n.oppoſi
tum non propoſitum.oẽs.n.motus ſaluamus propter vni
tatẽ ſubiecti:⁊ omnes tranſmutationes ad formã pp vni
tatem materie:vnum enim ꝯriorum non ſit aliud:ſed mã
q̃ eſt ſub vna forma efficiẽ ſub alia:⁊ ſucceſſiue ſubĩciẽ vtri
q̄ʒ ꝯrioꝝ.Iđ in primo phycoꝝ:⁊ in.12.metha.vt ſaluare T.c.53.
mus tranſmutationes quas videmus:ait q̄ opʒ dare ter T.c.6.
tium:qđ ſubĩciaẽ ꝯriis per vnitatẽ.ergo ſubiecti ſaluam⁹
omnes tranſmutationes.ſi ergo tollatur talis vnitas nul
la erit tranſmutatio.non ergo erit aliud generatio ⁊ alte
ratio poſita pluralitate mãlis pncipĩj:qnĩa tales mot⁹ oĩs
ceſſarent. ¶ Notandũ g̃ q̄ ſi antiqui pħi recte poſuiſſent Nõndũ
vitatem mãlis pncipĩj vt nos ponimus ſaluaſſent oẽs mo
tus vt nos ſaluamus.⁊ pħs iniuſte increpaſſet eos:ſʒ oẽs
ipſi errauerunt credentes mãm eẽ aliquod corp⁹ i actu.
nam aliqui poſuerunt mãle pncipium eẽ ignẽ aliqui ae
rem aliqui vo aquã.aliqui aũt medium inter aquam ⁊ ae
rem.aliq̃ vo oĩa quatuoꝛ elemẽta:vt Empedo.nullus aũt
pħantium poſuit ſolã terrã eẽ principium.ideo dictũ eſt
oĩa elementa accepiſſe iudicẽ pter terrã. Eſiodus autẽ po
ſuit terram eẽ principium alioꝝ:ſed ipſe non fuit pħs:ſʒ
legiſte:vt cõmentatoꝛ ait ⁊ quia omnes pħantes poſuerũt
mãʒ eẽ aliquod corpus in actu.ideo reprehẽdit eos pħs
pmo metha.dicens q̄ fuit modus erroris eoꝝ.i.errabãt
qꝛ ponere mãm elemẽtũ corpus.i.de numero corporum.
dixerũt.n.mãm eẽ corpus. ¶ Hoc viſo ſatis apparet ſic
loquentes non potuiſſe ſaluare gñationem:ſed oportuiſſe
eos dicere generationem eẽ idem q̄ alterationem:mã.n.
ſemper manet eadem ſm eẽntiam in oĩ tranſmutatione.
Si g̃ mã eẽt aliquod corpus in actu:vt ignis vel aer vel
qđcũq̄ʒ aliud.qꝛ mãm opʒ manere.maneret illud corpus
in actu ſm ſubam:ſed manẽte corpe in actu ſm ſubſtãtiã
non ꝯuenit ei generatio.ſʒ poſſit alterari.vel ergo ad poſi
tionẽ pfataʒ nulla erit gñatio:vel ſi gñatio erit eẽt idẽ
quod alteratio.Eſt.n.dña inter gñationẽ ⁊ alterationẽ.vt
dr̃.9.metha.qꝛ in gñatione ſubĩciẽ ens in potẽtia.in alte T.c.12.
ratione vo ſubĩciẽ ens i actu.ſi vo in gñatiõe ſubĩciaẽ ens
in actu:qđ faciebãt pdicti pħi:nihil aliud reſtat niſi q̄ ge
neratio ſit alteratio vt pħs ait.Rõnes aũt incõtrariũ pce
debant ex falſo intellectu põnis dictoꝝ pħoꝝ.

Neceſſe eſt autem ⁊ his alterationẽ
eſſe aliud dicere preter generatio
nem.Impoſſibile tamen ſm que
ab eis dicuntur.hoc autem quoni
am recte dicimus facile eſt videre. Queãd
modum enim videmus quieſcente ſubſtan
tia in ea tranſmutationem fieri ſm magni
tudinem:que vocatur augmentatio ⁊ dimi
nutio:ſic ⁊ alterationem.

¶ Supius oñdit pħs quid cõuenit dicere ponẽtibus vnũ
materiale pncipium:⁊ qđ ponentibus plura:⁊ q̄ ponen
tes plura materialia pncipia videbaẽ petius dicere q̃ʒ ponẽ
tes vnum.Ideo in parte iſta increpat oẽs ſic opinantes.⁊
duo facit:qꝛ primo facit qđ dictũ eſt.ſecundo ſpecialiter de
ſcendit ad increpandũ Empedoclẽ.ſcđa ibi(Empedocles

quidē igit̃.) Circa h᷑ duo facit: qꝛ ꝑ ꝯtinuat dicta dicendis. 2° exegı̃t de intēto ibi (Quēadmodū.n. videm᷒.) Dic̄ ergo ꝙ hīs.i. ponētib᷒ plura mālia ṗn᷒ neceſſe eſt dicē alterationē eē aliud ꝑter gñationē: ⁊ ꝗuis h̄ ſit neceſſarium ⁊ ꝯueniēs: tñ ſm ea q̄ dñr ab eis impoſſe ē ſaluare verā gñationē ⁊ alterationē. h̄ aūt qm̄ dicim᷒ recte: ⁊ icrepam᷒ eos mō debito facile ē vidē ſi ꝯſiderēt q̄ ſequit̃. ℭ Deīn. c. d.

ℭ Quēadmodū.n. videm᷒.) Exegı̃t de itēto ⁊ tria facit: qꝛ primo oſidit eos ſm dicta eoꝝ non poſſe ſaluare alterationem. ſecūdo ꝓbat ꝙ ſaluare nō pñt aliquā transmutationem. tertio redit ad oſidēdum ſpālr eos alterationem nō poſſe ſaluare. ſcd̄a ibi. (Aut ⁊ manifeſtū.) tertia ibi. (Amplius aūt ſilr.) Circa h᷑ duo facit: qꝛ primo declarat qd ē alterari. ſcd̄o ex h̄ ꝓbat ꝙ ꝑdicti pħi alterationez ſaluare nō pñt. ſecūda ibi. (Sed tñ ex qbus.) Dicit ergo ꝙ quemadmodum videmus ꝙ quieſcente ſubā fit in ea tranſmutatio ſm magnitudinē que vocat̃ augmentatio ⁊ diminutio. ſic ſubā quieſcente videmus in ea alterationē fieri ſuple ꝑꝑ tranſmutationem in qualitate. eſt g̃ alteratio trāſmutatio in qualitate manente ſubā. ℭ Deinde cū dicit.

ℭ Sed tamen ex qbus dicunt plura principia facientes vno impoſſibile alterari. paſſiones enim ſm quas hoc dicimus contingere differentie elementorum ſunt. dico autem puta calidum ⁊ frigidum. humidum ⁊ ſiccū: album ⁊ nigrū: durum ⁊ molle ⁊ aliorum vnumquodq; vt inquit Empedocles ſolem.i. ignem album videre ⁊ calidū: imbrem.i. aquam in omnibus frigidum nigꝝ ⁊ nebuloſum. ſilr aūt determināt de reliqs. Quapropter ſi nō eſt poſſibile ex igne fieri aquam: nec ex aqua terram: nec ex albo nigrum erit aliqd. nec duꝝ ex molli. eadē enīz ratio ⁊ de alijs. hec autē erat alteratio.

ℭ Oſidit eos non poſſe ſaluare alterationez. cõtinuat̃ ergo ſic lr̃a. dicimus ꝙ alteratio eſt tranſmutatio i q̄litatib᷒: ſz tñ ea que dicunt facientes plura ꝑncipia vno impoſſibile ē aliqd alterari. nam paſſiones ⁊ q̄litates ſm quas dicimꝰ hoc contingere ſunt qualitates prime: per q̄s differunt elementa puta calidū: frigidum: albū: nigrū: ſiccū: hūidum: molle: durū: ⁊ aliorum vnūqđq;. per que differūt elementa. noīat aūt h̄ albū ⁊ nigrū inter ꝑmas q̄litates: qꝛ ſic loq̄bantur antiqui pħi. nam Empedo. dicebat ſolem.i. ignem eſſe albū ⁊ calidū: ymbrem aūt.i. aquā l obſus.i. vīr ⁊ ſimpliciter dicebat eſſe nigram frigidā ⁊ nebuloſam: ⁊ ſilr determinant de reliqs paſſionibus adāptando reliqs q̄litates reliquis elemētis. quapropter qꝛ ꝑcipia opꝫ manere. hꝰ prima corpa ⁊ eſa ex quo ponunt eſſe principia manebunt ⁊ non fient ex ſeinuicem. principia.n. nec ſunt ex aliis nec ſeinuicez: vt ꝓbat̃ ꝑ pħycoꝝ: ſed ſi nō eſt poſſe ex igne

T. c. 50. fieri aquā nec ex aqua terrā.i. ſi nō eſt poſſibilis tranſmutatio in ſubā elemētoꝝ: nō fiet tranſmutatio in qualitatib᷒ eorum. non ergo fiet ex albo nigrum: nec ex molli durū. ⁊ eadē demonſtratio eſt de aliis.i. ſi nō fit tranſmutatio in qualitatibus elementoꝝ ſiue in qualitatibus ꝑmis nō fiet in aliis.i. in ſecūdis: ⁊ qꝛ h̄ erat alteratio trāſmutatio in q̄[illegible] quo nulla pōt fieri talis trāſmutatio nulla erit al[illegible] Eſt ergo vis rōnis ꝙ ſm ponentes plura mate[illegible]pia ſi non poteſt fieri tranſmutatio in ſubā ele[illegible] fiet tranſmutatio in qualitatibus eoꝝ. ⁊ per [illegible]alitatib᷒ alioꝝ. ⁊ ſi in nullis q̄litatib᷒ cõtin[illegible]o nulla erit alteratio. ℭ Deinde cū dicit.

ℭ Aut ⁊ manifeſtū qm̄ vnam ſemp contrarijs ſupponendā eſſe naturā: ſiue tranſmutetur ſm locū: ſiue ſm augmētationez ⁊ diminutionem: ſiue ſm alterationem.

ℭ Adducit ſcd̄am rōnē per quam oſidit eos non poſſe ſaluare aliquā tranſmutationē. nā qm̄ ois tranſmutatio ſit a ꝯrio in ꝯriū: cū vnū ꝯriū non fiat eſſentialr aliud ꝯriū: manifeſtum eſt: quoniam ſemp ſupponēdū eſt vnam materiam ipſis ꝯrijs: ſiue fiat tranſmutatio ſm locū: ſiue ſm augmētū ⁊ diminutionē: ſiue ſm alterationē: ſiue ſupple ſm gñationē ⁊ cor. q g̃ negat vnitatē ſubīi ſiue vnitatem mālis ꝑncipij nullā trāſmutationēz ſaluare pt. ℭ Deīn. c. d.

ℭ Amplius autē ſilr neceſſe eſt eſſe hoc ⁊ alterationem. ſi enim alteratio eſt ⁊ ſubiectuz vnum elementum ⁊ vna oium materia habentium ādinuicem tranſmutationem ⁊ ſi ſubiectum vnum eſt alteratio eſt.

ℭ Spālıter adaptat iſtam rōnem alterationi dicens ꝙ h̄.ſ. mutatio materialis ꝑncipij. ſilr neceſſe eſt eſſe circa alterationem. nam ſi alteratio eſt. eſt vnum ſubiectum ⁊ vnum māle elemētum eſt.n. vna mā oium hñtium ad ſeinuicez trāſmutationē: ⁊ cõuertit̃: qꝛ ſi vnum ſubiectum ē alteratio eſt. Si ergo vnitas materie ita conuertibiliter reſpicit alterationem: qui negat vnitatez materialis principij alterationem ſaluare non poteſt. ℭ Deinde cum dicit.

ℭ Empedocles quidez igit̃ videt̃ contraria dicere ⁊ apparentia ⁊ ad ſeipſum ipſe.

ℭ Spālıter deſcendit ad increpationem pōnis Empedo. ⁊ duo facit: ſm ꝙ duplr ipſum increpat. primo.n. increpat eū de ꝯdictione. ſecūdo de inſufficiēia ibi. (Incertū autez ⁊ verū.) Circa primum duo facit: qꝛ primo ꝑmittit qđ intēdit. ſecūdo d̄clarat ꝓpoſitū᷒ ibi. (Simul aūt nō.) Dic̄ ergo ꝙ ipſe Empe. vr̄ dicere ꝯria: ⁊ ad ea que apparent ⁊ ad ſeipſum. ℭ Deinde cum dicit.

ℭ Simul aūt nō dicit alteꝝ ex altero fieri elementorum nullum. Sed alia oīa ex his.

ℭ Manifeſtat ꝙ dixerat: ⁊ tria facit: qꝛ primo manifeſtat Empedo. ꝯdicere apparentibus. ſcd̄o oſidit eū ꝯdicere ſibi ipſi. tertio remouet quādam cauillationem. ſcd̄a ibi. (Simul aūt qm̄.) tertia ibi. (Et nō tunc ſolū.) Sed nunc cõtinuat̃ ſic: verū eſt Empedoclem ꝯdicere apparentibus: qꝛ ſil cūz h̄ ꝙ dicit. nullum alterum elementoꝝ fieri ex altero. dicit etiam oīa alia fieri ex ipſis elemētis. h̄.n. ꝯdicit his que apparent. ſi.n. eſa non poſſent tranſmutari ad ſeinuicem nō poſſent ex eis generari alia mixta. Empedocles ergo negādo tranſmutationem elemētorum in ſeinuicem: ꝯdicit apparentibus: vel qꝛ ꝯdicit ſenſui: cum ad ſenſum videamus ꝯrium: vel qꝛ ꝯdicit apparenti rōni: cū manifeſta rō contrarium probet. ℭ Deinde cum dicit.

ℭ Simul autem quoniam in vnum contingit omnem naturam preter litem. Rurſum vnumquodq; ex vno fieri; quapropter ex vno aliquo manifeſtum quoniam differentijs quibuſdam diuiſoꝝ ⁊ paſſionibus factum eſt. hoc quidem aqua. hoc autē ignis quēadmodū dicit ſolē hoc quidē albū ⁊ calidū ⁊ leue. terram autez ⁊ graue ⁊ durum. Ablatis igit̃ his differētijs. ſunt enim auferibiles geniteq; manifeſtum eſt qm̄ neceſſe

eſt fieri ⁊ aquā ex terra ⁊ terraʒ ex aq̄.ſimilr autem ⁊ aliorum vnumquodq̄ʒ.

℄ Oſtēdit Empedo.ſibi ipſi ꝯdicere dicens: ꝙ Empedo.dr ſupple cū hoc ꝙ ait vnum elemētorum nō fieri ex alio.dixit ꝙ qñ eſt amicitia vlis cōtingit oēm nāmm elementorūʒ cōgregari in vnum chaos cōfuſum preter litem.⁊ rurſum lite ſupple adueniente ex illo vno chaos confuſo fieri vnum quodq̄ʒ elementorum. Sed ſi ex oībus elemētis pōt generari vnū aliquid:⁊ ex illo vno aliquo iterum poſſent generari elementa:manifeſtū ꝙ aduenientibus quibuſdā diffe. rētijs de numero diuerſorum:⁊ quibuſdam paſſionibus diuerſis factū ē ex illo vno chaos cōfuſo.ħ aqua.hoc aūt ignis. nam ſi ſm empe.ꝯtingit ſolē.i.ignē eſſe albū calidum ⁊ leuem.terram aūt grauē ⁊ durā:quū hʒ elemēta multū differant ad inuicē ſi ex eis dʒ generari vnum aliud opʒ hoc fieri ablatis his differentijs.dñe ergo elementorum ſunt auferibiles:quum ex elementis poſſit generari vnum aliqd: ⁊ hʒ dñe ſunt ēt genite.i.poſſunt iterū generari: quia elementa pñt recuperare dñas ſuas cum ex illo vno pñt regenerari elementa:ſed ſi elemēta poſſent amittere ⁊ recuperare dñas ſuas:manifeſte apparet ꝙ neceſſe eſt fieri ex aq̄ terrā:⁊ ex terra aquaʒ:⁊ ſilr aliorum vnūqdq̄ʒ ad ſeinuicē:q₂ alia elemēta hñt trāſmutationē.ꝯdicit ergo Empedocles ſibi ipſi dicendo elementa poſſe perdere ⁊ recupare paſſiones ⁊ formas per quas differunt.⁊ negādo ea p̄ ſan. ... icem hēe tranſmutationem. ℄ Deinde cum dicit.

℄ Et nō tunc ſolū:ſed ⁊ nūc trāſmutātia paſſionibus.ſunt aūt ex quibus dicit Empedocles poſſibiles aduenire ⁊ ſeparari rurſus ⁊ aliter aduerſantibꝰ adiuicē lite adhuc ⁊ amicitia. Jdēq̄ʒ tūc ex vno generata ſunt. Nō enī vtiq̄ʒ ignis ⁊ terra ⁊ aq̄ entia vnū erāt oē.

℄ Remouet quādam cauillationem.diceret forte aliquis. ꝙ ſolum tunc quando ex elemētis generatur illud vnum chaos:poſſunt elemēta perdere differētias ſuas:⁊ quādo ex illo regenerantur elemēta:poſſunt huiuſmodi differentias recuperare.ſed hoc eſt ridiculuʒ dicere:q₂ cum corruptibile ⁊ incorruptibile fundentur in ipſa natura rei: naturaliter loquendo:nūquam corruptibile poteſt fieri icorruptibile nec ecōuerſo.ideo ſi tunc elementa poterāt trāſmutari ſm dñas ⁊ paſſiōes:neceſſe eſt dicē ꝙ ⁊ nunc poſſint tranſmutari paſſionibus.nam paſſiones ⁊ forme:ex qbus empedo.dicit differre elementa:ſi tunc erāt poſſibiles aduenire elemētis:⁊ rurſum ſeparari ab eis:adhuc nunc ē poſſibile:aliter ⁊ aliter aduerſantibus adiuicem lite ⁊ amicitia:nam ſi prius aduerſante lite ⁊ amicitia dicē poterant ſeparari ab elemētis ⁊ aduenire eis:cum ⁊ nunc talia adīuicē aduerſari poſſint:nunc ēt poterit hoc cōtingē.ꝙ autē tunc amiſerint elemēta differētias ſuas:quādo erāt in illo vno chaos cōfuſo:patet:q₂ ideo tunc ex vno generata ſunt:q₂ in eo nō erat elmtorum dñia.nō.n.ignis aer aq̄ terra erant entia vnum oē.i.vnū totū ⁊ vnū chaos ꝯfuſum ſi retinebant dñas ꝓprias. ℄ Deinde cum dicit.

T.c.3. ℄ Jncertū aūt ⁊ vtrum ꝑncipium ea ponendum multa:aut vnū.dico aūt ignē ⁊ terram ⁊ ſyſtica horum.ſm id enim qđ vt mā ſupponitur ex quo tranſmutantia pp motū fiunt: ignis ⁊ terra ⁊ aqua vnum elementū.ſm id aūt qđ hoc ex compōne fit conuenientibus illis. Jlla autem ex diſſolutione magis elementa quatuor illa ⁊ prima natura.

℄ Reprehēdit Empedo.de inſufficiētia. Jnſufficiēter enim loquebatur. Empedo.cum non certificat nos vtrum ſint ponēda multa ꝑncipia aut vnum.aut vtrum ignis ⁊ terra ⁊ ſyſtica.i.media horuʒ:vt aqua ⁊ aer eēnt ſupple ꝑncipia reſpectu illius chaos ꝯfuſi:vel econuerſo.nam ſi illud chaos confuſum ſupponit̄ tāq̄ʒ mā:ex quo ꝑncipia agentia ſūt trāſmutātia ipm.⁊ pp huius motū ⁊ tranſmutationē fiūt ignis terra aq̄:tunc eſt vnuʒ elm̄tum:q₂ hoc poſito illud chaos hʒ rōnem ꝑncipij:⁊ iſta elementa hñt rōnem ꝑncipij:ſed ſi illud chaos cōfuſum ſit ex cōpōne elemētuʒ: ⁊ conuenientibus illis elis.illa aūt elemēta generantur ex eo tanquam ex diſſolutione eius:tunc illa quatuor corpa magis ⁊ potiꝰ dñt dici elā ⁊ ꝑnª ⁊ nō pꝰ:⁊ illud chaos magis dʒ dici ꝑncipiatū. ℄ Notādū aūt ꝙ ſicut fiunt diuerſa inſtrā ex ferro ⁊ ſicut diuerſi lapides ex piete.nā diuerſa inſtrā ex ferro fiūt tāq̄ʒ ex eo ꝙ ē ſubm in actiōe ⁊ tranſmutatione agētis.iō ferrum hʒ rōnē principij reſpectu inſtrumentorum:ſed lapides generant̄ ex pariete tanq̄ʒ ex diſſolutione ⁊ corruptiōe eius. Si ergo elmta fiunt ex illo chaos ſicut diuerſa inſtrumenta ex ferro:tunc illud chaos habʒ rationem principij:⁊ eſt vnum ꝑncipium pp vnum chaos ſed ſi elā fiūt ex eo tanq̄ʒ ex diſſolutione ⁊ corruptione eiꝰ: ſicut lapides fiunt ex pariete:tunc elemēta ſunt principia ⁊ non illud chaos ⁊ erunt plura ꝑncipia pp pluralitatem elementorū:⁊ q₂ non certificauit nos Empedo.vtrum illud chaos haberet rōnem principij vel quattuor corpora inſufficienter loquutus eſt. Nōndū

Hic declaranda ſūt tria. Primo vtrū ponētes plures mās poſſint ſaluare gñationem ⁊ alterationem cum in textu dicat̄ ꝙ impoſſibile ſit eos ſaluare p̄dicta. Scdo dubitat̄ de eo:quod habetur in littera ꝙ ſi elementa nō poſſent trāſmutari ſʒ ſubam ꝙ ceſſaret alteratio. Tertio declaranda erit propō illa que hr̄ in textu.vʒ.ꝙ vna eſt mā oīum habentium ad ſeinuicem tranſmutationem.

Circa primum queſiti difficultatem faciunt v̄ba textus.nā ſʒ pħm ponentes plures materias neceſſe habeat dicere gñationē eſſe aliam ab alteratione:ſʒ nō p^m du^m T.c.p. haberent neceſſe hoc dicere niſi illa ſequerentur ex dictis eorum.ſm.n.eorum dicta tam gñationeʒ q̄ʒ alterationē ſaluare poterāt. ℄ Amplius pħs reprehendit Anaxagoram ꝙ ignorauit ꝓpriam vocē ⁊ ꝯdixit ſermoni ſuo ponēdo plures mās:⁊ nō diſtinguēdo inter gñationē ⁊ alterationē:ſʒ hoc nō eſſet niſi tā gñationeʒ q̄ʒ alterationē ſm dicta ſua ſaluare poſſet. ℄ Amplius hr̄ i lrā ꝙ iſte eſt ꝓprius ſmo ponētiū plures mās vt ſaluēt gñationē ⁊ alterationē ⁊ diſtinguāt inter eas. ℄ Ampliꝰ Pħo poſuit vnitatē ex pte forme ⁊ pluralitatē ex pte māe.poſuit.n.puum ⁊ magnū ex pte māe.⁊ ydeam ex pte forme.vt hʒ declarari p̄ phyſicorum.⁊ tñ nō negauit trāſmutationē ⁊ motū ergo ponētes plures materias pp hoc pluralitatem non vr̄ ꝙ opʒ eos negare motū ⁊ trāſmutationē.littera tñ dicit oppm. ℄ Notādū ḡ ꝙ aliter eſt ſaluare gñationē ⁊ corruptionē vt reperiunt̄ in artificialibus:⁊ aliter ꝓut repiunt̄ in nālibꝰ.generatio.n.eſt motus de non eſſe ad eſſe. vt dr̄.5.phyſicoruʒ. ens aūt ⁊ vnum cōuertūt̄.ſicut ergo cōpetit rebus vnitas ſic cōpetit eis entitas:⁊ ſicut cōpetit eis entitas ſic competit eis eſſe:⁊ ſicut competit eis fieri competit eis gñari.artificialia.n.nō ſunt qđ vnū vt naturalia:q₂ nō repit̄ in eis vnitas ſm vnitatem vnius nature vel vnius forme.ſed in eis vnitas dicitur ſm quādam aggregationem:⁊ ſm quēdā ordinē ⁊ cōtactū.ptes.n.artificialiū retinēt ſui ... ſpēm.ptes.n.ex pluribus lapidibꝰ gñatis non ... vnam naturam ⁊ vnam formā.ſed ſm vnita... dinis ⁊ cōtactus.iō talia q₂ nō hñt aliquā v... poſitionem:⁊ ptes eorum retinēt ſuū actū ⁊ ...

per congregationem ſuaruʒ partium ⁊ corrumpi per diſgregationē: ꝓp quod de hẏ artificialibus aliquo modo veriſicatur: quod dicebat Empedo. ꝙ natura coꝝ nō eſt niſi mixtura quedam. ¶ Cum ergo queritur vtruʒ ponētes plures materias ſaluare poſſint generationeʒ ⁊ corruptionem ⁊ alios motus. dici poteſt ꝙ generationem ⁊ corruptionem ſm veritatem: ⁊ vt habent iſta eſſe in naturalibus ſaluare non poterant: ſm tamen quādam apparētiā: ⁊ vt talia reperiunt in artificialibꝰ: poterāt huiuſmodi motus ⁊ tranſmutationes ſaluare. pꝫ igitur differentiam eſſe inter antiquos philoſophos ponentes vnam māʒ: ⁊ ponentes plures: qꝛ ponentes vnam cum ponerent illam eſſe aliquod corpus in actu ſm veritatem ſaluare poterāt alterationem naturalem. generationem vero ⁊ corruptionē nec ſm veritatem: nec ſm apparentiam ſaluare poterant. ponentes vero plures materias ſm veritatem trāſmutatiōes nāles: ſiue trāſmutatiōes ꝑ quas acquirit aliqua nā vel aliq̄ forma ſaluare nō poterant: ſed tamē ſm quādam apparentiam quaſlibet tranſmutationes ſaluabāt. iō in vna pte textus ait phs. ꝙ oportebat eos diſtinguere inter gn̄ationeʒ ⁊ alteratiōem. qꝛ loquēdo de trāſmutabilibꝰ vt ipſi loquebanſ ſeq̄baſ ex dictis coꝝ gn̄atōeʒ eē aliā ab alteratione. In alia vō pte textꝰ ait ꝙ h̄ ſaluare nō poterāt: qꝛ ſm veritatē loq̄ndo de trāſmutationibus nō vt ipſi loquebanſ: ſꝫ vt de eis dꝫ loq nālis ⁊ negantes vnitateʒ māe negant oēs tranſmutationes naturales: ⁊ omnem motū ad formā: qꝛ vt ſupius innuebaſ: vna forma nō fit alia: ſed mā que ꝑus erat ſub vna forma fit poſtea ſub alia. Et per hoc ſoluiſ repugnantia textus. ¶ Qō vō addebaſ de Platone dicendū ꝙ nō poſuit pluralitatem ex pte materie cū non poneret oium gn̄abilium ⁊ corruptibiliū vnā mām ꝑmam: ſed pluralitas illa māe ſm magnum ⁊ paruum vel referēda eſt ad mās ꝑimas: ⁊ ad mās diſpoſitas: vt ſm maioreʒ ⁊ minorē diſpōnē māe fiat alter ⁊ alr ſuſceptio forme: ⁊ cōſtat ꝙ lꝫ mā prima ſit vna omnium gn̄abilium. mā tn̄ ꝓxima ⁊ diſpoſita eſt alia ⁊ alia. vel illa magnū ⁊ puū referendū eſt ad diuerſos gradus entium. poſuit tn̄ Plato ꝙ ydee erāt in ꝑmo gradu. poſt has erāt intelligētie. poſt intelligentias aīe: poſt aīas corpa: ⁊ ab vna ⁊ eadē ydea deriuabitur ſimilitudo ⁊ forma tā in intelligentias q̄ʒ in aīas: q̄ʒ etiam in mās corporales: ⁊ qꝛ oē receptiū ⁊ potentiale ē māle reſpectu eius qō influit ⁊ eſt in actu: corpa ⁊ omne intellectiue erant quaſi mālia rōne ydee imprimentis ſiltudinē ⁊ formā in eas: ⁊ qꝛ illa ſiltudo ⁊ illa forma non eodē modo recipiebaſ in omnia predicta: ſed in intelligentijs recipiebatur magis vīr: in aīabus minus vīr: in corpibus vō mālr ⁊ ꝑticulr: iō poſuit vnitateʒ forme: qꝛ ab vna ydea erant oēs iſti influxus: poſuit vō pluralitatē ex parte māe: ⁊ illā pluralitatē appellauit magnū ⁊ puū: qꝛ cū hẏ receptiua ⁊ mālia que ponunſ eē intelligētie aīe ⁊ corpora ſint in alio ⁊ alio ordine entium. ⁊ ſm ꝙ ſunt in magis ſupiori vel magis inferiori ordine: ſic hẏ receptiua magis ⁊ minus participabāt de illo influxu. Influebat ergo vna ydea in diuerſas mās ſiue in diuerſa genera receptiuoruʒ. Unitas ergo Platonis ex pte forme ⁊ pluralitas ex parte māe nō ꝯdicit his que diximus. Equiuoce. n. ponebat plato pluralitatē māe ⁊ aliq̄ phi. Utrū aūt poſitio plōnis ſit vera vel nō. nō eſt pn̄tis ſpeculationis. ſed ſi ſup libꝝ phyſicorum cōtingeret nos ſcribere clarius elucidaremus ipſam.

2ᵐ dubiū T.c.5. **Secundo** reſtat declarare vtrū ſi nō eſſet trāſmutatio in ſubā nō eſſet trāſmutatio in q̄litate vel qō idē eſt ſi eſſet īpoſſibilis gn̄atio ⁊ corruptio vtrū eēt poſſibilis alteratio. lꝫ. n. in lra hēaſ ꝙ ſi nō poſſent elementa trāſmutari ſm ſubām nā poſſent trāſmutari ſm q̄litates. hoc tn̄ difficile eſt videre. nam ꝑus nō depēdet ex poſteriori: corruptio ergo poſterioris non opꝫ ꝙ corrumpatur prius: erit ergo poſſibilis corruptio qualitatuʒ abſq; eō ꝙ ſit poſſibilis corruptio ſubē cū ſubā ſit ꝑor qualitate. poterit ergo eē motus ad qualitatē nō exiſtēte motu ad ſbāʒ. ¶ Amplius que ſepari poſſunt ab inuicē nō hn̄t eēntialē ordinē ſed nō hn̄tiū eſſentialē ordinē nō oꝫ ſi vnū eſt poſſibile ꝙ aliud ſit poſe. ſed alteratio multotiens ſepaſ a generatione. nō. n. oꝫ ꝙ qn̄cūq; ſit trāſmutatio in qualitatibus ꝙ fiat tranſmutatio in ſubā. alteratio vō ⁊ gn̄atio nō hn̄t eēntialem ordineʒ. poterit ergo eē gn̄atio impoſſ. ⁊ alteratio poſſibilis. 2ᵒ ¶ Amplius videmus aliq̄ alterari q̄ ſm ſubām tranſmutari nō poſſunt. lux. n. eſt quedam ſenſibilis qualitas. ſꝫ aūt ſenſibiles qualitates attendiſ ꝓpa alteratio: ⁊ tn̄ luna eclipſaſ ⁊ illuminaſ ſm rei veritatem. ſed ſm ſubām incorruptibilis manet. 3ᵒ ¶ Notādū ḡ ꝙ triplici via declarare poſſumus eē poſe gn̄ationē ⁊ corruptionē ⁊ trāſmutationem eē in ſubā. ſi ſit poſſibilis vā alteratio ⁊ trāſmutatio in q̄litatibꝰ actiuis ⁊ paſſiuis. Prima via intelligiſ ex pte nāe forme. 2ᵃ ex pte nāe māe. 3ᵃ ex pte nāe motus ⁊ trāſmutationis cui ſubā mā tēdit in formā. Nōndū ¶ Prima via ſic oſ̄diſ. nam aliq̄ non ſunt de rōne alicuiꝰ vno mō: que tn̄ ſunt de rōne eiꝰ alio mō. videmꝰ. n. ꝙ conditiones māe nō ſūt de rōne rei abſolute: ſunt tamen de rōne eius vt hꝫ eē ꝑticulare: ſic ēt eē nō eſt de ratione eſſentie in ſe cōſiderate. eſt tamen de rōne eiꝰ vt hꝫ eē in effectu: oīs. n. factio ⁊ oīs cāltas determiaſ ad aliqō eē: cōueniūt enim oēs cāe in h̄ ꝙ eſt dare eē: ꝓp qō nō bn̄ argueret: qui diceret eēntia eſt prior q̄ʒ eē: ⁊ eē nō eſt de rōe eſſentie: ḡ aliqua cauſa ſiue aliqō agens ꝓducē poterit eēntiam ſine eē: qꝛ vt dictū eſt: eē lꝫ nō ſit de rōne eſſentie abſolute eſt tamē de rōe eius vt eſt in effectu: ⁊ qꝛ res ꝓ tāto habet cāʒ qꝛ habet rōnē effectus: nulla res ꝓduci poterit ab aliqua cā: niſi inquantum eſt cōiuncta ipſi eē: ⁊ ſicut cōditiones māe nō ſūt de rōe rei abſolute; ſed ſūt de rōe eius. vt hꝫ eē ꝑticulare: ⁊ ſicut eē non eſt de rōne eſſentie de ſe: ſed eſt de rōne eius: nō hꝫ eē in effectu: ſic dicere poſſumus ꝙ qualitates actiue ⁊ paſſiue nō ſunt de rōne forme ſimplr: ſed ſūt tamen de rōne eius: vt hꝫ eē phyſicum ⁊ nāle: ⁊ qꝛ iſta corruptibilia que videmus: ꝓp que mota eſt qō: vt ſunt in ſe ipſis hn̄t eē nāle ⁊ phyſicum: qn̄ tolliſ ab eis hẏ eē phyſicū ⁊ nāle: vlterius nō remanēt in ſeipſis: ſed corrumpūſ ſꝫ eorū ſubāʒ. Si ḡ ab aliquo corpe poſſent auferri oēs ſue q̄litates: qꝛ vlterius nō cōpeteret ei eē phyſicū ⁊ eē nāle corrumpereſ a ſua nā: ⁊ qꝛ alteratio expoliat rem a qualitatibus ꝓpriis ad vltimū expoliat eā a nā ꝓpa. Pꝫ ergo ex parte nāe forme: cū de ratione forme (vt eſt nā quedā: ⁊ vt habet eē nāle ⁊ phyſicū) ſit ꝙ ſit ꝯiuncta qualitatibus ꝓpriis vt actiuis ⁊ paſſiuis ſi eſt poſſ. alteratio ꝓprie dicta ⁊ res pōt amittere q̄litates ſuas erit poſſibilis gn̄atio: ⁊ poterit res amittere nām ſuam. Si ergo ponis alterationem eē poſem neceſſe eſt te ponere eē poſem gn̄ationē: ⁊ ſi negas poſſitatem gn̄ationis ⁊ corruptionis: poſſitatem alteratōis ſaluare non poteris. ¶ Scda via ſumiſ ad oſ̄dendum h̄ idem: ſilr exn̄tia māe. agens. n. nāle expoliando mām vna forma inducit in ea formā oppoſitam: qꝛ ſꝫ gn̄atio vniꝰ ē corruptio alterius ⁊ eꝯ. Et qꝛ mā ſubā cū forma ē cā oīuʒ accn̄tium q̄ ſiunt in ea: vt dr̄ ꝑ phyſicoꝝ. qualitates exiſtentes in mā ſequentes eā vt eſt ſubā alicuiꝰ forme reddūt māʒ ipſam ꝓportionatā forme ſub qua exiſtit ſi ergo expolietur materia ex illis q̄litatibus per quas eſt ꝓportionata forme ſue: qꝛ h̄ nō erit niſi ꝑ introductionē oppoſitaruʒ qualitatū: cū nō ſit corruptio vnius oppoſiti ſine gn̄atione alterius: ꝑ talē trāſmutationē ⁊ alterationē māe q̄ ꝑus erat diſpoſita ⁊ ꝓportionata ſue forme efficietur diſpoſita ⁊ ꝓportionata alterius forme. Cum ergo actus actiuoꝝ ſint in patiēte ⁊ diſpoſito: mā ꝑ alterationē facta ꝓportionata alterius forme introduceſ in ea alia forma: ⁊ nō vlteriꝰ res

pᵒ via

2ᵒ via

T.c.80.

manebit in ea ſubſtantialis forma que erat actio ꝛ perfe-
ctio eius: pȝ ergo ex ipſa natura materie ꝙ ſi eſt poſſibilis
alteratio: eſt poſſibilis generatio. ideo bene dictū ē ꝙ ſem-
per paſſio in igne facta abijcit a ſubā: qꝛ omne tale facit i
3ª via proportionatam materiam ſue forme. ¶ Tertia via ſu-
mitur ex parte nature motus: motus. n. ē quaſi via in ter-
minum. Cum ergo proprie loquendo generatio nō ſit mo
tus: ſed mutatio: mutatio autem ſemper eſt terminus ali-
cuius motus: motus quidē cuius generatio eſt terminus
eſt ipſa alteratio: ꝛ qꝛ ſi eſt poſſibilis mot⁹: eſt poſſibilis ter
minus: ꝛ ſi nō eſt poſſibilis terminus: nō eſt poſſibilis mo
tus: aliter. n. natura ocioſe ageret ſi motū inchoaret queȝ
terminare non poſſet: ideo qui negat generationeȝ negat
alterationem: ſicut qui negat poſſibilitatem termini ne-
gat poſſibilitatem motus. Ex quo appere poteſt ꝙ non
q̄libet alteratio arguit poſſibilitatē generationis ꝛ corru-
ptionis: ſed alteratio ꝓprie dicta: ꝛ realis: qꝛ talis videtur
eſſe via in formā: ꝛ iō lȝ intelligere ſic q̄dam pati: ꝛ aīam
ſm ptem intellectiuā aliquo mō alterari: nō tñ opȝ eaȝ ſm
talē ptem eſſe ſubāȝ corruptioni: qꝛ in pte intellectiua non
eſt ꝓprie alteratio: ſic ēt luna eclipſat: tñ qꝛ illa alteratio ē
magis intentionalis q̄ȝ realis: non opȝ lunā corruptionis
eſſe ſubiē. Oppoſita aūt dictis ſoluere nō eſt difficile. Naȝ
cū dr̄ ꝙ ſubā eſt ṗor q̄litate: qualitates nō faciūt ad eē for
me vel iō ſūt de rōne eius: pp̄ qđ nō oȝ ꝙ ſi q̄litates tolli po
terit ꝙ forma tolli poſſet vł rei ſubā ꝛ nā: pȝ p habita: lȝ q̄-
litates non ſunt de rōne forme ſubālis ſimplr̄: ſunt tamē de
rōne ſubē rei ꝛ forme: vt hȝ eſſe phẏſicum ꝛ nāle ꝙ ſit coniun
cta q̄litatibus ꝓprijs: ꝛ hoc ſufficit ad ꝓpoſitum. ¶ Qđ
v̊o adducit ꝙ gñatio ꝛ alteratio nō hñt ordinē eēntialeȝ:
qꝛ ſepari pñt: dici pōt poſe eſſe eas ſepari ſm actum nō ſm
poſſibilitatē: nō. n. ſemper qñ aliqđ alterat generat ꝛ cor-
rumpit: ſed ſi poſſē eſt alteratio poſſibilis eſt gñatio ꝛ cor-
ruptio. Cā aūt: q̄re ṗdicta ſepari pñt ſm actū ꝛ nō ſm poſ-
ſibilitatē patere pōt per iam dicta. habitū eſt. n. alteratio-
nem ꝛ corruptionē hēe analogiam adinuicē: ſicut motus
ꝛ terminus. Nō. n. oȝ ꝙ cū aliquis actu mouet ꝙ actu ſit
in termino: ſed ſi poſſibilis eſt motus poſſibilis ē termin⁹:
alr̄. n. ocioſe ꝛ fruſtra eſſet ille motus: cum non eſſet poſe
terminari. ſi ergo poſſibilis eſt alteratio: poſſibilis eſt gñā-
tio ꝛ corruptio: ad q̄s ordinat motus vt ad terminum.
vtꝝ aūt ꝯpetit alterationi ali⁹ termin⁹ ṗter gñationē ꝛ cor
ruptionem: ꝛ quomodo vnius motus pñt eſſe plures ter-
mini non eſt preſentis ſpeculationis."

3ᵐ dub.ᵐ T.c.12. **Tertio** declarandū eſt vtrū ſit vna mā oīum hñtiū transmutationē ad ſeinuicē. Et vr̄ ꝙ nō: qꝛ
phūs. 5. metha. ca. de vno: diſtinguens. 4. modos vnius. ſ.
vnū numero: vnū forma: vnū genere: ꝛ vnū analogia. Ait
ꝙ illa ſunt vnū numero: quoꝝ eſt vna mā: ſȝ nunquā ali-
qđ tranſmutat in idē nūo: ſed oīs trāſmutatio eſt i opp̄ᵐ
ergo nulla hñtia trāſmutationē ad ſeīuicē hēbūt vnā ma
2ᵒ teriā. ¶ Amplius nō q̄lībet ē in po⁹ ad q̄lībet: ſpma. n.
equi nō eſt in po⁹ ad gñationē leonis: ſȝ cū eēntiale ſit māe
eſſe in po⁹: vt dicit Cōmētator in de ſubā orbis: ſic debem⁹
loqui de mā: ſicut loquimur de potētialitate: ſed in oībus
iſtis corruptibilibus nō repit vna rō potētialitatis: cū ex q̄
libet non fiat q̄lībet. ergo in eis nō repitur vna materia.
3ᵒ ¶ Amplius ſi oīum taliū eſt vna mā: vel hoc eſt ſm eē:
vel ſm eēntiam ſm eſſe nō: qꝛ ſi oīum gñabilium eſſet vna
mā: ſm eſſe oīum eoꝝ eſſet vna forma: cū mā nō hēat eſſe
niſi ꝓut eſt ſub forma: ſed cū diuerſoꝝ generabiliū ſunt di
uerſe forme nō poterit eoꝝ eſſe vna mā q̄ntū ad eſſe nec ēt
quantum ad eēntiam: qꝛ cū diuerſoꝝ generabiliū ſint di-
uerſe eēntie: mā q̄ eſt de eſſentia vnius nō poterit eſſe de eēn
Notādū tia alterius: nullo ergo modo ē eoꝝ vna mā. ¶ Notādū
ergo quoſdam dixiſſe māṁ dupl̄r ꝯſiderari poſſe quantū
ad actū ꝛ q̄ntuȝ ad rōnē: ſm ꝙ in actu: ſic nō eſt vna oīum
ſed ſm ꝙ eſt in po⁹ vna ꝛ eadē eſt: qꝛ mā cuiuſlibet genera
bilis pōt eē ſub forā vniuſcuiuſq̄ȝ. ꝯ aūt. vȝ. ꝙ mā vt eſt in
potētia ſit vna oīum: lȝ aliquā ūitatem: hȝ tñ vt ipſi expo-
nūt hoc dictū nō videt veritatē hēre. Mā. n. que eſt in gra-
no milij nūq̄ȝ eſt in po⁹: vt poſſit in ea induci forma leonis
mā eni vī eſſe in po⁹ ad formā: vt ē ſub aliq̄ q̄titate: alr̄. n.
ex q̄cūq̄ȝ paruo corpe poſſet fieri magnū nihil addito vel re
moto: ꝛ eo nō rarefacto: qđ eſt incōueniēs: ſȝ mā vt eſt ſub
q̄litatib⁹ hȝ diuiſionē ꝛ ptes: ꝛ eſt alia ꝛ alia. ḡ nō pōt dici
illo mō eadē vt ponebat. Propter hec cōiter ponit ꝙ mā
dupliciter cōſiderari pōt: vel vt eſt p⁹: vel vt eſt ꝓrima ꝛ di
ſpoſita ad ſuſceptionem forme. Si cōſiderat vt eſt p⁹: ſic ē
vna. In quolibet. n. genere cāꝝ eſt ſtatus: ꝛ ē deuenire ad
vnum primum vt ꝓbat in 2⁹ metha. ſicut ergo eſt deueni- T.c.5.
re ad vnū primū efficiētem: ꝛ ad vnū vltimū finē: ꝛ ad vnā
ṗmordialē formā: ſic eſt deuenire ad vnā ṗmam materiā.
Sed ſi cōſiderat mā: vt eſt ꝓrima ꝛ diſpoſita reſpectu ſu-
ſceptionis forme: qꝛ alij ꝛ alij actus requirunt māṁ alr̄ ꝛ
aliter diſpoſitā: ꝛ diuerſoꝝ formaꝝ ſunt diuerſe māe vt li-
quabiliū eſt aque ṗpercīum atoꝝ ꝛ ignitoꝝ ſunt ſicca ꝛ
vnctuoſa: ꝛ alioꝝ alia. ¶ Dico māṁ eſſe vnā nō q̄libȝ: ſȝ
primā: ne laboret in equiuocō: reſtat videre q̄s modus vni
tatis ei cōpetat. Sciendū ergo ꝙ ſm Cōmentatorē in. 12.
metha. mā nō eſt vna p aliquā vnā indiuidualem formā:
ſȝ ē vna per indifferētiā: qꝛ ſi omnis materia abſolueretur
ab oī forma: vel cōſideratur abſoluta ab omni forma nō
remanet niſi vna. Nā cū actus ſit q diſtinguit: vt dr̄. 7. me T.c.49.
tha. vbi nullus actus ibi nulla diſtinctio: ꝛ qꝛ in fundamē-
to nāe. i. in mā nō eſt aliquid diſtinctū: ſed eſt ibi pura po-
tētialitas: vt vult ṗhs ṗ metha. ex quo pura potentialitas T.c.17.
excludit oēm actū ꝛ oēm diſtinctionē: mā oīo ṗma: ꝛ ſȝ ſe
cōſiderata eſt vna oīuȝ per indifferētiā: qꝛ nō hȝ p qđ diffe T.c.10.
rat. vñ ṗhs. 5. metha. ca. de vno: vult ꝙ vnitas māe ē quaſi
vnitas generis. genus aūt nō eſt qđ vnuȝ p vnitatē forme
licet. n. ſpecies ſit forma vna: genus aūt nō eſt forma vna.
Nam ſm Themiſtium in ṗ de aīa: ꝯceptui ſpēi rñdet ẏpo
ſtaſis: ꝯceptui aūt quē hēmus de ipā ſpē corrñdet in na tu
ra vnū aliqđ vt vna forma in quā reſpicit talis conceptio:
vt ẏpoſtaſis ꝛ fundamētū: ſed generi nō cōpetit talis vni-
tas: iō generis cōceptus: ſiue ẏpoſtaſis ſūptus eſt ex tenui
ſingulariū ſilitudine: vnitas ergo generis eſt ex quadā te-
nui ſilitudine: ꝛ ex remotione dr̄iarum: vt remouendo ab
hoīe ꝛ leone rōnale ꝛ irrōnale remanet aīal. bene ḡ dictuȝ
eſt ꝙ vnitas generis ē vnitas. māe ꝛ eꝯ: cum queȝ illoꝝ
ſit p quādam dr̄iam nō p vnitatē forme: pȝ igit māṁ eſſe
vnā: nō q̄līȝ ſed: ṗmā: ꝛ pȝ qua vnitate eſt vna: qꝛ p quā-
dā indifferētiā. vtrū aūt ṗter hanc vnitatē ſit in ea alia vni
tas forte infra patebit: vbi de vnitate māe non ſolū q̄tum
ad gñabilia: ſed ēt q̄tū ad ſupercelestia diſputari poterit.
Oppoſita aūt dictis nō eſt difficile ſoluere. Nam cū dr̄ ꝙ
hñtes eandē māṁ ſunt vnum numero. intelligendū eſt de R⁹
vnitate māe ſm indiuidualē formā. nos aūt loquimur de
vnitate eius p indr̄iam: nā illa ſūt vnum nūero que habēt
vnā māṁ ſm vnā indiuiſibilē ꝛ ſingularē formā. ¶ Qđ 2
v̊o vlterius adducit nō q̄libȝ eē in po⁹ ad q̄libet vtꝝ eſt
de po⁹ ꝓpinq̄: ſed ex quolȝ pōt fieri q̄lȝ ſm pōm remotaȝ
loquēdo p ſe: niſi forte impediret per accñs pp̄ impropor
tionatā quantitatem: ex grano. n. milij non poſſet fieri leo:
ſed tñ mā que eſt ſub grano milij cōiuncta tante māe que
ſufficeret ad quātitatē: leōis: poſſet eſſe ſub forma leonis:
bñ ergo arguit per rōnem ṗdictā: ꝙ mā ꝓrima nō eſt vna
oīum: vt ſpma eq̄ non eſt mā ꝓrima leonis: tñ de mā p⁹: ō
qua nos loqmur nō arguit arg⁹. ¶ Qđ v̊o addebat ter-
tio ꝙ in diuerſis generabilibus nō eſt eadē materia: nec ſȝ 3
rōnē: nec ſm eſſe: dici pōt māṁ diuerſoꝝ generabiliuȝ nō

eſſe eandē ſm̄ eſſe ꝛ per ſe:ſed nō eē eādē p eēntiam eſt per accñs. accidit.n.mãe ꝙ in diuerſis gñabilib⁹ ſit differēs p eſſentiam:q2 hoc nō h3 eſſe ex ſe:ſed conuenit ei vt eſt cōiuncta q̄titati ꝛ formem:ñ ſi abſolueref mã huius gñabilis ꝛ illius ab oī q̄titate ꝛ ab oī forma nō eſſet diuerſa per eſſentiam:q2 vt dictum eſt non haberet per quid differret.

T.c.4. Uniuerſaliter itaq3 de generatione ꝛ corruptione ſimplici elemētoꝝ dicēdum. vtrū eſt aut nō eſt ꝛ quō eſt:ꝛ de alijs ſimplicibus motib⁹. puta de augmētatione ꝛ alteratione.

¶ In pte iſta vt dicebaf:incipit pħs determinare de gñatiōe ꝛ de alijs motibus:ꝛ duo facit:q2 p̄ ꝯtinuat ſe ad dicēda. 2° exeqf de intento:2° ibi.(Plo.n.igif.) Dicit ergo ꝙ ipſe
T.c.5. vult dicere vſr de ſimplici gñatione ꝛ corruptione eloꝝ. vtꝝ eſt aut nō eſt:ꝛ ſi eſt quō eſt. vtrū nalr vel aliter:ꝛ etiā vult dicere de alijs ſimplicibus:puta de augmētatiōe ꝛ alteratiōe:ꝛ dicit de gñatione ſimplici vt diſtiguat eā ab alteratiōe q̄ l3 poſſit dici mot⁹ ſimplr:nō tñ gñatio ſimplr:ſ3 ſm̄ q̄d. Addit ēt eloꝝ:q2 cū iſte liber cōputef inter libros cōes ꝛ vſes:nō intendit deſcendere ſpālıter ad gñationem huius mixti vel illius:deſcendit tamen ad gñatione hui⁹ elemēti vel illius:vel dicit elementoꝝ:q2 ſimplr ſunt cōtrouerſia inter antiquos de gñatione elementoꝝ magis q̄3 de gñatione mixtoꝝ. ¶ Deinde cum dicit.

T.c.5. ¶ Plato.n.igif ſolū de gñatione ſcrutat⁹ ē ꝛ corruptiōe quō exiſtit in reb⁹:ꝛ de gñatione nō oī. ſ3 de ea que elemētoꝝ. quō aūt carnes fiāt aut oſſa aut alioꝝ q̄d taliū nihil.

¶ Ex gf de intēto:ꝛ duo facit:q2 p̄ determinat de hꝫ motibus ſm̄ opinionē alioꝝ. ſecūdo ſm̄ ꝑpriā:ſcōa ibi.(Deter
T.c.11 minatis aūt his. Circa p̄ᵐ duo facit:q2 p̄mo pōit opiones ipſas. ſecūdo pertractat eas:ſcōa ibi.(Oōnes hñt.) Inter
T.c.6. aūt iſtos antiquos pħos forte q magis rōnabilr loquebāntur fuerūt Plo ꝛ Democriti. ideo ſolum hoꝝ opiones recitat. duo igif facit:q2 p̄ ponit opionem Plonis. ſcōo opi.
T.c.5. Democriti:ibi.(Democrit⁹ aūt.) In ponēdo āi pōnē Platonis:tria facit:q2 p̄ increpat eū:q2 inſufficienter locutus fuerat de gñatione reꝝ. ſcōo increpat ipm̄:q2 inſufficiēter tractauerat de alijs motibus. 3° aīt oēs antiquos pħos p̄ter Democritū fuiſſe valde inſufficiēter locutos de tālib⁹ motibus:ſcōa ibi.(Amplius nec.) 3° ibi.(Uſr aūt.) Dicit ergo Platonē reꝑhēſibilē eē de inſufficiētia. q2 ſcrutatus de gñatiōe ꝛ corru. quō exiſtit in reb⁹:ſcrutaf de gñatione ñ oī. ſ3 ſolū de ea q̄ ē eloꝝ:nā quō fiāt carnes ꝛ oſſa aut aliq̄d alioꝝ taliū iſtoꝝ nihil vlteri⁹ dixit. ¶ Deinde cū dic.

¶ Amplius neq3 de alteratiōe neq3 de augmentatione quō exiſtit in rebus.

¶ Repꝛehēdit de inſufficiētia q̄tum ad alios motus:nam Plo nō ſolū inſufficienter determinauerat de gñatiōe:cū nō determinauerit de gñatione oīū:ſ3 qd plus eſt:īſufficiēter dixit q̄ ad alios mot⁹:q2 nō dixit de alteratiōe ꝛ augmētatione:quō exiſtūt ebus.i.in rebus. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Uniuerſaliter aūt extra ea que ſuperficietenus de nullo aliqs ꝯſtituit preter Democritum:hic autem videtur de oībus curam habere. Iā aūt in qualiter ꝛ quomodo differunt. De augmentatione aūt nullus determinauit quidē vt dicim⁹:niſi contingens ꝙ ꝛ quis diceret:qm̄ adueniente ſimili augmētatur:quomodo aūt hoc non adhuc nec de mixtione nec de alioꝝ ꝯſimili vt ita dicā nullo:vt puta de facere ꝛ pati:quō hoc q̄dē facit. hoc aūt patif ſm̄ naturales opationes.

¶ Ait oēs antiquos pħos valde inſufficienter locutos fuiſſe de talibus motib⁹ excepto democrito:iō ait ꝙ vſr extra ea q̄ ſuperficietenus appent:de nullo tali motu aliquis antiquoꝝ ꝯſtituit ſermonē pſcrutatū p̄ter democritum:hic aūt vr̄ de oībus hēre curam ꝛ de oībus reddere cauſam ex h̄ āt iā appet qualr ꝛ quō differt opinio Demo. ab alijs: q2 nullus alioꝝ determinat de augmētatiōe vt dicimus.i. vt ita loquamur ꝙ nō q̄libet diceret. Dicebant.n.ꝙ adueniēte ſili fiebat augmentū:h̄.n.qs.i.q̄libet de populo ſciuiſſet dicere:ſed quō fit augmētū nō dixerunt:adhuc autē neq3 de mixtione:neq3 de nullo alio ꝯſili:vt ita dicam dicti pħi tractauerunt:vt puta de facere ꝛ pati:quō hoc quidem facit. hoc aute3 patif ſm̄ naturales operationes nullus eoꝝ dixit. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Democritus aūt ꝛ Leucipp⁹ faciētes figuras alteratione ꝛ gñationē ex his faciunt ſegregatione quidē ꝛ ꝯgregatiōe gñationē ꝛ corruptionē. ordie aūt ꝛ pōne alterationē.

¶ Narrat opionē Demo. ꝛ duo facit:q2 p̄ ponit dictā opinionem. ſcōo ſubiūgit opinionis rōnē:ibi.(Qm̄ exiſtimabant.) Dicit ḡ ꝙ Demo. ꝛ Leucip. Leucippus.n. fuit ſocius Democriti. ꝛ qd vnus dixit alius dixit:ꝑꝑ qd qd dr̄ de vno de alio d3 itelligi. vñ pħi faciētes figuras.i. athomos figuratas alteratione ꝛ gñatione ex his faciūt:q2 ſegregatione ꝛ congregatione ſaluabāt gñatione ꝛ corru. ordine aūt ꝛ pōne ſaluabāt alterationem. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Quoniā aūt exiſtimabāt verū in apparendo cōtraria aūt ſunt ꝛ infinita q̄ in ſenſu apparent figuras infinitas faciunt.

¶ Aſſignat dicte opionis rōnem:ꝛ duo facit:q2 p̄ oñdit dictam pōnē fuiſſe aliquo mō rōnabilē in ponēdo pn̄ᵃ. ſcōo in ponēdo ea que ſequūf ex pncipijs:ibi.(Quapp trāſlatione.) Fuit.n. Democri. motus aliquali rōne in ponendo athomos infinitaꝝ figuraꝝ eſſe reꝝ pn̄ᵃ:q2 exiſtimabant ipſe ꝛ Leucip. veꝝ eſſe in appendo:crediderūt enim ꝙ quicq̄d appet eēt veꝝ:ꝛ q2 ꝯ̄ria ſiūt ſm̄ appentiā:ꝛ vni apparent vnum:ꝛ alij aliud. ꝛ quaſi infinita ſunt que apparent in ſenſu:vt oēs iſtas apparentias ſaluarent infinitas figuras fecerant. Deinde cum dicit.

¶ Quapꝛopter trāſlatione cōpoſiti idē ꝯ̄riū vr̄ alij ꝛ alij ꝛ tranſmutaf puo adueniente ꝛ vſr aliud appet vno trāſmutato:ex eiſdē.n. tragedia ꝛ comedia fit litteris.

¶ Oſtenſo qua rōne mouebanf ad ponēdū pn̄ᵃ:oñdit quō mouebanf ad ponendum que ſequunf ex pncipijs:ꝛ q2 ex pncipijs ſuis ſaluabāt alteratione ꝛ gñatione:iō duo facit: q2 p̄mo oñdit quō ſaluabāt alterationem. 2° quō gñationē:ibi.(Oñi aūt vr̄.) Alteratione aūt vt dcm̄ eſt:ſaluabāt
ex ordine ꝛ pōne:q2 eo ꝙ ordinabanf alr ꝛ alr athomi:ꝛ T.c.6.
hēbant aliā ꝛ aliā pōnem:vt q2 athomus ſupior fiebat inferior:dicebat alterationem fieri:h̄ aūt erat ſatis rōnabile: ſuppoſito ſuo pncipio:nam ſi verum eſt in apperēdo:tñ p trāſlatione cōpoſiti idē vr̄ ꝯ̄riū alij:vt collū coltibe trāſlatum ꝛ motū alterius ꝛ alterius coloris apparet:q2 ita eſt: vt appet ſi p trāſlatione l cōpoſiti ꝛ pncipati dif alteratio. ergo multo magis h3 hoc fieri p trāſlatione athomoꝝ ꝛ pncipioꝝ:ideo dicebat ꝙ vno athomo puo adueniente ꝛ trāſmutato trāſmutaf ꝯpoſitū:ꝛ vr̄ alteraf ꝛ appet aliōe

nam vt dicebat ſicut ex eiſdem litteris aliter ⁊ aliter ordi
natio ſit commedia ⁊ tragedia.i.fiunt verſus aliq̄: ⁊ aliq̄ vt
verſus in laudem ⁊ vituperium:ſic ſupple ex eiſdem atho
mis aliter ⁊ aliter ordinatis ſit compoſitum alteratum et
variatum.¶ Deinde cum dicit.

T.cō.6. ¶ Quoniaꝫ autem videtur oībus pene eſſe
aliud generationem ⁊ alterationem genera
ri.quidem enim ⁊ corrumpi congregata et
diſgregata.alterari autem tranſlatis paſſio
nibus de hiis ſcientibus cōſiderandum.

¶ Oſtendit quō videbat̄ ſaluare rōnabiliter gn̄ationem ⁊
corruptionē.nam ſi quicqd videtur eſt verū cū fere oībus
videatur gn̄ationeꝫ eſſe aliud ab alteratione ⁊ fere oībus
cōgregata generari ⁊ diſgregata corrumpi:⁊ trāſlatis paſ
ſionibus alterari.cū iſta eſſet poſitio democriti:⁊ hoc vide
tur fere ⁊ b.⁊ qō vī eſt vere arguebat Democritus veram
eē: poſitionē ſuā.addit aūt ad cōmendatione Democriti
ꝙ de his eſt ſciētibus cōſiderādum.forte hoc ideo dixit:q2
ſic rōnabiliter Democritus fulciebat rōnem ſuā ꝙ dignū
erat ſcientes ꝯſiderare de ipſa.¶ Deinde cum dicit.

¶ Queſtiones aūt habēt hec ⁊ multas ⁊ rō
nabiles.Siquidē igitur generatio eſt cōgre
gatio multa īpoſſibilia cōtingunt.ſunt autē
rurſus rōes alie cogētes ⁊ nō habiles ſolui:
ꝙ nō ꝯtingit aliter ſe habere:⁊ ſi nō eſt gn̄a
tio ꝯgregatio aut vīr nō eſt gnō:aut ſi ē alte
ratio ē:aut ſi b difficile diſſoluere tētādū eſt.

¶ Pertractat dictas opiniones.⁊ duo facit.q2 ꝑmo oſtēdit
huius pertractationē eſſe rōnabilē.2° incipit eas pertracta
re ⁊ dat modos ꝓcedēdi cōtra dictas opiniones.ibi.(Prī
cipium aūt hoꝝ.) Et b enim rōnabile eſt aliquā mām per
tractare:q2 ex eo oriuntur multe rōnabiles qōnes.ideo aīt
ꝙ hoc.i.dicte opiniones habent queſtiōes ⁊ rōnabiles.q2
ſi generatio eſt ſolū congregatio multa impoſſibilia ꝯtin
gunt.q2 tunc generatio eſſet motus localis:⁊ genitum non
haberet mām vnā:⁊ alia.⁊ ſi hoc non ponimus.ſunt rur
ſus alie rōnes cogentes non habiles ſolui probantes ꝙ nō
ꝯtingit aliter ſe habere.vſqꝫ enim ad tēpora Ar.dicentes
ꝙ generatio nō eſt cōgregatio:ducebantur ad b inconue
niens ꝙ vel vſis gn̄atio non erat:vel ſi erat alteratio erat:
q2 hoc eſt diffi cile diſſoluere:ideo temptandum eſt diſſol
uere dictam difficultatem.¶ Deinde cum dicit.

T.cō.7. ¶ Principiū autem hoꝝ omnium vtrū ſic
generātur ⁊ augmētātur ⁊ alterantur entia:
⁊ cōtraria his patiūtur:primis magnitudi
nibus exiſtētibus principiis omnium entiū
īdiuiſibilibus:aut nulla eſt indiuiſibilis ma
gnitudo.differt enim multū:⁊ rurſus ſi ma
gnitudies ſint vtrū vt Democrit⁹ ⁊ Leucip
pus he corpee ſunt:vel vt ī timeo planities.

¶ Poſita rōnabilitate pertractationis incipit pertractare
dictas opiniones:⁊ duo facit.q2 primo dat modū procedē
di contra huiꝰ opiniones.2° procedit cōtra ipſas ⁊ pertra
ctat eas ibi.(Hoc quidem igitur.) Dicit ergo ꝙ principiū
pertractationis hoꝝ oīum ſiue principiū per qō inquirē
da eſt veritas circa dictas opiniones eſt inquirere vtrum
ſic generātur alterātur ⁊ augmentantur entia ⁊ patiūtur
cōtraria his.i.corrūpunt̄ ⁊ diminuunt̄ exiſtentibus ꝑmis
magnitudinibus principiis oīum entium indiuiſibilibus.
aut nulla eſt magnitudo īdiuiſibilis:q2 multū differt vtrū
debeant poni principia magnitudines indiuiſibiles aut nō
⁊ rurſum ſi eſſet poſſibile eſſe magnitudines indiuiſibiles re
ſtaret pertractandum vtrum he magnitudines ſint corpo
ree vt poſuerunt Democritus ⁊ Leucippus vel ſunt ſicut
planities idest ſuperficies.vt Plato poſuit in thimeo.
¶ Deinde cum dicit.

¶ Hoc quidē igit̄ ipſum vt in aliis diximus
incōueniēs vſqꝫ ad planitiē diſſoluere.ideo
magis rōnabile corpa indiuiſibilia eſſe.ſed
hec qdem multā hn̄t irrōnabilitatem.

¶ Inquirit ⁊ ꝑtractat dictas opiones ⁊ duo fac:q2 ꝑ ꝑtra
ctat opionē Ploīs.2° democriti.ibi(Habet.n.queſtionē) T.cō.8.
In ꝑtractādo Platonis opinione inquirit de ea cōparando
ipaꝫ ad opionē Democriti.⁊ 4°ᵉ facit.ſm ꝙ in 4°ᵉ oſidit
opionē Platonis defeciſſe ab opione Democriti.ꝑ.n.defe
cit hec pō ab illa qītū ad ꝑnª.2° qītum ad ea que ſequit̄
ex ꝑncipiis.3° qītū ad viā ꝑ quā adiuēta fuit dcā pō.qrto
qītū ad rōnes ꝑ qs ꝑſata pō fulciebat̄.2° pars incipit ibi.
(Sed tn̄ ⁊ his.) 3° ibi.(Tn̄ aūt ꝙ vnius.) 4° ibi.(Videbit
aūt qa.) Fuit aūt melior ⁊ ſufficiētior pō Democriti pōne
Platonis in ponendo ꝑnª.iō ait ꝙ hoc ipſum.ponere ſu
ꝑficies ꝑnª corpalui reꝝ eſt valde incōueniens:q2 vt dixi
mus in aliis circa ꝑnᵐ tertij celi ⁊ mūdi.inconueniēs fuit
dictū Platonicoꝝ:q2 vſqꝫ ad planities diſſoluerūt corpa
ideo magis rōnabile fuit dcm̄ Democriti ponentis ꝑnª re
rū nō ſupficies ſꝫ corpa īdiuiſibilia:lꝫ ī b nō ſit ſimplr bn̄
dcm̄:ſed multā hēat irrōnabilitatē.rōabilius.n.eſt corpa
reſolui in corpa:vt dixit Democrit⁹:q̄ȝ reſolui in ſupficies
vt poſuit Plato. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Sed tn̄ ⁊ ex his ⁊ alteratione ⁊ gn̄ationeꝫ
contingit facere vt dictum eſt.aliter conuer
ſione ⁊ contactu tranſmutāte ydealem ⁊ fi
guraꝝ differentiis qō fecit Democritus ⁊
ideo colorē hoc nō inqt eſſe:cōuerſione enī
colorari.His aūt q in planitiē diuidunt non
adhuc.nihil.n.fit preter ſolida ex cōpoſitis.
paſſionē.n.nō ſuſcipiūt gn̄ari aliquā ex ꝑis.

¶ Oñdit poſitionē democriti eſſe ſufficientiorem poſitione
Platonis quantum ad ea que ſequuntur ex principiis.
Democritus enim per ſua principia ſaluabat tam genera
tionem q̄ȝ corruptionem ⁊ alterationem.Plato vero alte
rationem nō ſolū vere:ſed etiam apparenter ſaluare non
poterat.ideo ait ꝙ ad Democriti ꝯtingit ex his.i.ꝑ b ſua
ꝑncipia facere alteratione ⁊ generationem:q2 vt dictuꝫ ē
cōuerſione ⁊ contactu.i.ordine ⁊ poſitione tranſmutante
ydealem idest formam actualem in materia ſupple ſalua
bat alteratione Democritus:⁊ faciendo figuram differen
tiam ſupple ſaluabat gn̄ationeꝫ:nā ſm qō aliq̄ ⁊ aliq̄ atho
mi aliaꝝ ⁊ aliaꝝ figuraꝝ cōgregabant̄:generabant̄ di
uerſa gn̄abilia.prout vō illi athomi diuerſificabant̄ in po
ſitione ⁊ ordine inducebat̄ alia ⁊ alia qualitas.⁊ q2 ex ſo
lo ſitu ⁊ ex ſolo ordine diuerſificabātur qualitas ⁊ color.
Democritus ⁊ Leucippus non inquiunt colorem eſſe b.i.
eſſe aliquid fixū in natura:ſed ſola conuerſione inquiunt
rem colorari ⁊ alterari.ſed his.i.Platonicis qui diuidunt
⁊ reſoluunt corpora in planities.i.ſuperficies.lꝫ ſm quan
dam apparentiam ſaluent generationem corpoꝝ.altera
tioneꝫ vero ⁊ tranſmutationem in paſſionibus nō adhuc
ſaluare poſſunt.nam ex compoſitis ſuperficiebus nihil fit
ſm Platonicos ꝑter ſolida.i.ꝑter corpa paſſionē tn̄ ⁊ qli
tatē nō ſuſcipiūt gn̄ari ⁊ ex ipſis ſupficiebus ſupficies.n.
vīr eſſe qd mathe^cum:⁊ talia ſunt abſtracta a qualitatib⁹
ideo ꝑ eas paſſiones gn̄ari nō poſſunt.¶ Deinde cū dicit.

¶ Cā aūt quare nō potuit confeſſa videre in experiētia fuit. Jōq̄ quicūq̄ magis inſudauerūt naturalibus magis poſſunt ſupponere talia pncipia q̄bus multa poſſunt cōplicare: q̄ ex multis ſmonib⁹ idocti exiſtētes ītuētes ⁊ ad pauca reſpiciētes facile enūciāt

¶ Oñdit poſitionem Democriti fuiſſe meliorē pōne Plōnis q̄ītū ad viā ⁊ modū p quē Demo. deuenerat in pōnē ſuam. Democritus.n. deuenit in poſitionem ſuam diu inſudando ⁊ per multā experientiam. Plō vō q̄ſi inexptus de rebus ſenſibilibus dixit q̄ dixit: ⁊ cōſtat expientiā deficere ab expientia: ideo ait q̄ cā quare plato minus potuit videre confeſſa ⁊ apparentia fuit inexpientia: nō Demo. ⁊ Leucippus qui magis inſudauerāt nālibus magis pñt ſupponere talia pncipia p que pñt multa cōplicare ⁊ multa dicere. Platonici vō qui fuerunt entes de numero exiſtentiū indocti ex multis ſermonibus reſpicientes ⁊ intuētes ad pauca enunciauerūt facile.i. debiliter. ¶ Notandum autem q̄ vniuerſalia reſpectu ſingularium ſunt pauca. Plo enim ⁊ phs tenuerunt modū oppoſitū: phs.n. ex ſenſibilibus aſcendit in intelligibilia. Plato vō ex intelligibilibus voluit deſcēdere in ſenſibilia: deſpiciens ergo iſta ſenſibilia ⁊ iſta multa: reſpiciens ad vlia ⁊ ad pauca proferebat debiliter: q̄r in nālibus experientia ⁊ cognitio particulariū multum pficit. ¶ Deinde cum dicit.

Nōndū

¶ Videbit aūt aliq̄s ex his quātum differūt phiſice ⁊ logice intēdētes: qui enim indiuiſibiles magnitudines: hi quidem inquiunt q̄r ante trigonū mlta erūt. ¶ Democrit⁹ āt vī pprijs ⁊ phiſicis ſermonibus pſuadere. Manifeſtū aūt erit qđ diximus pcedētib⁹.

¶ Oñdit pōnem Plōnis deficere a pōne Democriti q̄ītum ad rōnes per quas ſuas pōnes fulciebat. Plo vō adducebat rōnes extraneas. Democrit⁹ vō quodāmodo propias: iō ait q̄ ex his.i. ex dictis Democriti ⁊ Plōnis videbit q̄s q̄ītum differunt phyce ⁊ logice intendentes: nā hi.ſ. Platonici q ponunt magnitudines.i. ſuperficies indiuiſibiles arguunt logice.i. extranee: inquiunt.n. q̄ ſi non eſſet dare indiuiſibiles ſuperficies.i. ſuperficies non reſolubiles neq̄ alias ſuperficies multe.i. multe figure eſſent ante trigonū idest ante triangulū: voluit.n. Plato: ⁊ voluerunt omnes mathematici oēs figuras recti lineas reſolui in triāgulos triangulos vero nō reſolui in aliq̄: ⁊ q̄r l triāgulis erat ſtatus: ⁊ ipſe erant prime figurarum: ideo poſuit eos eſſe planities indiuiſibiles ⁊ eſſe pncipia omnium corpoꝝ. huius aūt rō logica erat: q̄r erat extranea a nāli pposito. Democritus vero videt pprijs ⁊ phicis.i. nālibus ſermonibus pſuadere: q̄ aūt ita ſit vt dicimus pcedētib⁹.i. p ſequentia erit manifeſtū. ¶ Notandum aūt Plōnem fuiſſe loculū nō ſolū extranee. q̄r loquens de nālibus non loquebaf naturaliter: ſed ad lrām quodāmō loquebaf logice: ſed q̄ōo hoc ſit in declarationibus dicef. intendim⁹ enim deinceps facere declarationes ſepatas a ſniā ne volentes ſolam hr̄e ſententiam declarationum tedio ſint affecti.

Nōndū

T.c.8. Habet autē queſtionē ſi quis ponat corpus eſſe ⁊ magnitudinē paſſim diuiſibilē: ⁊ hoc quidē enim poſſibile quid erit q̄ diuiſiōes effugiat ſi enī omnino diuiſibile: ⁊ poſſibile hoc: ⁊ ſimul hoc paſſim diuiſū: ⁊ ſi nō ſimul diuidatur: ⁊ ſi hoc fiat: non erit impoſſibile.

¶ Poſita pōne Platonis hic ingrit phs de pōne Democriti. ¶ Ad cuius euidentiā notandū q̄ cū Democritus poneret corpora indiuiſibilia: ⁊ oē corpus ſit quid ptinuum oportebat eū dicere eſſe aliqua ſigna cōtinuatiua per que nō erant diuiſiua. Corpora ergo ſm ipſum erant diuiſibilia ſm q̄ōlibet ſignum diuiſiuū: non aūt ſm q̄ōlibet continuatiuum. Ex his aūt dupliciter venabatur eſſe corpa indiuiſibilia: primo ex eo q̄ corpa erant diuiſibilia ſm q̄ōlibet ſignum diuiſiuū: nam ſm eum hac diuiſione facta vt patebit nō remanebant niſi corpora indiuiſibilia. 2° pbat hoc idem: eo q̄ corpora nō erant diuiſibilia ſm q̄ōlibet ſignum cōtinuatiuū non facta diuiſione: ſed oīa ſigna diuiſiua remanebāt corpora cōtinua indiuiſibilia: cū eſſent in eis ſigna que erāt: ita incōtinuatiua q̄ nō erant diuiſiua. duo ergo facit: q̄r pmo ponit primā viā: ⁊ ſoluit eam breuiter. 2° ponit ſcđam viam ⁊ ſoluit eam diffuſe ſupplēdo que in prima ſolutione dimiſerat. 2ª pars ibi. (Eſſe autē ſimul oīa.) Circa pmū duo facit: q̄r p̄ ponit dictam viā. 2° eā ſoluit: ibi. (Sed ⁊ hoc ponētibus non ⁊ minus.) Prima via ſic oñditur. Democri. in ponendo prima corpora indiuiſibilia ex aliorum principia mouebatur hac ratiōe. dicebat enim poſſibile eſſe corpus actu diuiſum ſm quodcūq̄ ſignū diuiſiuū: vbicūq̄.n. in hac lectiōe ſit mētio de ſignis referendū eſt ad ſigna diuiſiua: q̄r ſm talia ſm eū ſit diuiſio: ſed hac diuiſione facta non remanēt niſi corpora indiuiſibilia. ḡ indiuiſibilia corpa ſunt pncipia oīum corpoꝝ cū ad ea fiat reſolutio oīum corpaliuꝫ: in pdicta aūt rōne duo videntur eſſe dubia. vꝫ. pmum nō eſſe inconueniens ponere corpus eſſe ſimul actu diuiſum ſm vnumquodq̄ ſignū. ⁊ ſcđo q̄ tali diuiſione facta fret reſolutio ad corpora indiuiſibilia. His declaratis vr̄ ſufficienter argui corpa indiuiſibilia eſſe alioꝝ corpoꝝ principia poſtq̄ ad ea fiat vltimo reſolutio oīum alioꝝ. Diuidif ergo pñs pcl duas partes: primo oñditur q̄ōo Demo. pbabat nō eſſe incōueniens corpus eſſe ſimul actu diuiſum ſm vnūq̄ōq̄ ſignū. ſcđo manifeſtaf q̄ōo oñdebat q̄ tali diuiſiōe facta ſtabat diuiſio ad corpora diuiſibilia. ſcđa pe ibi. (Q̄m ergo oīo tale.) Circa pmum duo facit ſm qđ dupl̄r probat non eſſe incōueniens ponere corpus eſſe actu diuiſum ſm q̄ōcūq̄ ſignum. ſcđe pars ibi (Quapp ⁊ ſm medium.) Dicit ḡ q̄ hꝫ queſtionem rationabilem dictum democriti: q̄r ſi quis ponat corpus ⁊ magnitudinē diuiſibilē paſſim: ⁊ ſm qđcūq̄ ſignū: q̄r hoc ē poſſibile ſi ponatur in eſſe quid erit qđ diuiſionem effugiet. hoc ergo poſito nihil remanebit diuiſibile. eſt ergo vis rationis q̄ q̄r non eſt inconueniens poſſibile poni ineſſe ſi corpus eſt omnino diuiſibile ⁊ hoc ē poſſibile non eſt inconueniens q̄ ſimul ſit hoc paſſum ⁊ ſimul ſit hoc actu diuiſum: nam etſi ſimul non diuidatur: tamen ⁊ ſi hoc fieret ⁊ poneref in eſſe nō ſequeretur tñ impoſſibile. ¶ Deinde cum dicit.

Nōndū

T.c.9.

¶ Quapropter ⁊ ſm mediū ſimiliter: ⁊ vniuerſaliter aūt ſi omnino in actu eſt diuiſibile: ⁊ ſi diuidatur nullum erit impoſſibile naſcens: q̄m neq̄ ſi in mille milia diuiſa fuerit nullū impoſſibile ⁊ ſi nullus vtiq̄ diuidat.

¶ Adducit ſcđam rōnem: nam qua rōne corpus eſt diuiſibile ſm mediū ſignū ſi ponaf ſupple actu diuiſuꝫ ſm tale ſignū non ſequitur incōueniens: ſic ergo ⁊ pari ratione: ſi eſt corpus vniuerſaliter diuiſibile: aut ſi eſt omnino innatum eſſe diuiſibile ſi diuidatur ſupple omnino vt eſt natū diuidi nullū erit impoſſe naſcens: nam ſicut neq̄ ſi in mille milia ptiū diuiſa fuerint corpora nullū impoſſibile naſcef inde: lꝫ vtiq̄ nullus ea diuidet: ita ex quo ponunf oīa di

diuiſibilia ſi ponentur ſm̄ omnia ſigna diuiſiua ſi ponan-tur omnino ſic actu diuiſa non erit inconueniens:licet nō omnino actu diuidantur. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Quoniam ergo omnino tale corpus. diuidatur. quid ergo erit reliquum? magnitudo:non erit poſſibile erit enim quid non diuiſum. erat autem omnino diuiſibile.

¶ Oſtenſo non eſſe inconueniēs ponere corpus eſſe actu diuiſum ſm̄ omne ſignum:tum q: poſſibili poſito in eſſe nō ſequitur inde inconueniēs: tum q: qua rōne poteſt poni actu eſſe diuiſum ſm̄ vnum ſignum:pari ratione pōt poni eſſe diuiſum ſm̄ omne ſignū. In parte iſta adducitur ratio Democriti qua videbatur oſtēdere q̄ hac diuiſione facta ſtabat reſolutio ad corpora indiuiſibilia. erat autē ratio ſua talis. diuiſo corpore ſm̄ vnūquodq̄ ſignum qd̄ relinquit̄ ex diuiſione. vel erunt magnitudines: diuiſibiles:vel puncta:vel nihil:vel ſuperficies vel paſſiones: vel corpora indiuiſibilia:ſed non eſt aliquod p̄dictorum.relinquit̄ ergo eſſe corpora indiuiſibilia. In hac autē ratione ſic ꝓcedit:q: p̄mo oſtēdit q̄ ex diuiſiōe p̄dicta non pōt relinq aliquid aliud a corporibus indiuiſibilibus. 2° q: plato ⁊ vir oēs mathematici videbant̄ reſoluē corpora in ſuperficies. ſuperficies in lineas. lineas in puncta. ideo adducit plures rōnes ad oſtendendum non poſſe corpa reſolui in puncta. 3° recolligit ſuccincte rōnē totam concludēs talem diuiſionē ſtare ad corpa diuiſibilia. 2ª pars incipit ibi. (Amplius aūt vbi erāt.) 3ª ibi. (Quapropter ſi ſic hꝫ manifeſtum.) Circa p̄mū quattuor facit. nam p̄mo oſtendit q̄ p̄dicta diuiſio non ſtat ad magnitudines diuiſibiles. 2° q̄ nō ſtat ad puncta vel ad nihil. tertio q̄ nō ad ſuperficies. q̄rto q̄ nō ad paſſiones. 2ª ibi. (Sꝫ ſi nullū erit.) 3ª ibi. (Sed ⁊ ſiqua diuiſio.) 4ª ibi. (Si autem non eſt corpus.) ¶ Dicit ergo p̄mo q̄ ſi corpus eſt oīno tale. i. omnino diuiſibile. ponat̄ g̃ in eſſe ⁊ diuidat̄. quid g̃ erit reliquū facta tali diuiſiōe erit poſſe q̄ relinquat̄ magnitudo diuiſibilis:q: hoc poſito erit corpus nō diuiſuꝫ oīno cū poſſit plus diuidi. erat autē vt dicebat̄ oīno diuiſibile ⁊ ponebatur ſupple oīno actu diuiſum. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Sed ſi nullū erit corp⁹. neq̄ magnitudo. diuiſio aūt erit. aut ex pūctis. aut ⁊ ſine diuiſiōe ea erūt ex qb⁹ cōpoſitū ē aut nihil oīno.

¶ Oſtenſo nō ſtare diuiſionem ad magnitudines diuiſibiles:oſtendit q̄ non ſtat: nec ad pūcta: nec ad nihil. ⁊ duo facit. q: p̄mo p̄mittit quod intēdit. 2° manifeſtat quod dixerat ibi. (Quapropter ⁊ generabit̄.) Dicit ergo q̄ ſi facta p̄dicta diuiſione nō relinquitur aliquod corp⁹ diuiſibile neq̄ magnitudo. dices forte q̄ diuiſio erit:aut ex punctis:ita q̄ ea ex quibus eſt compoſitum corpus. erāt ſine diuiſione:q: erāt pūcta indiuiſibilia. aut forte dices q̄ relictum ex diuiſione non erit puncta:ſed oīno nihil: vtrūq̄ autē iſtorū eſt impoſſibile. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Quapropter ⁊ generabit̄ ex nihilo ⁊ erit corpus compoſitum ⁊ omne vtiq̄ nihil et non erit exiſtens ſed apparens tantum.

¶ Probat neutrum p̄dictorum eſſe poſſe. ideo duo facit. q: p̄ oſtendit q̄ non pōt ſtare diuiſio ad nihil. ſcd̄o q̄ nō ad puncta ibi. (Similiter autem ⁊ ſi erit.) Dicit ergo q̄ quia vt ex eiſdem componitur aliquid in que diuiditur: ſi eſſet poſſibile corpa diuidi in nihil: generabitur corpus ex nihilo:⁊ erit corpus compoſitum ex nihilo. ⁊ omne. i. ⁊ totuꝫ corpus erit vnum nihil:⁊ non erit aliquid exiſtens ſed apparens tantum. ⁊ q: hec ſunt inconueniētia: inconueniēs eſt corpus diuidi in nihil. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Similiter autem ⁊ ſi erit ex punctis non erit quantum. quando enim tangebant ſe ⁊ vna erat magnitudo vel ſimul erant non faciebant maius omne. diuiſio enī in duo vel plura. neq̄ maius neq̄ minus omne priore. quapropter: ⁊ ſi omnes componantur nullam facient magnitudinem.

¶ Oſtēdit ſtare diuiſionē ad pūcta:q: ſi erit diuiſio ex punctis corpus ſic diuiſum non erit quantum: q: ex punctis nō poteſt fieri magnitudo:quod ſic oſtenditur. q: quādo puncta tangebāt ſe. i. quādo erat magnitudo ꝯtinua in q̄ puncta quodāmodo ſe tangebāt:q: ſimul erāt:⁊ vna magnitudo erat continēs omnia illa pūcta. ⁊ oīa illa puncta nō faciebāt illud oē. i. illud totum corpus: ſiue illā totam magnitudinē eſſe aliquid maius. eſt ergo vis rōnis q̄: q: oīa pūcta exiſtētia in magnitudine ꝯtinua nō faciūt magnitudinē maiorē. iō ex pūctis nō pōt fieri aliq̄ magnitudo. q̄ aūt pūcta nihil augeāt pꝫ. nā in linea ꝯtinua nō ſūt niſi duo pūcta in actu:ſi tñ diuidat̄ ſiēt ibi plura pūcta in actu q̄ꝫ duo. ſi ergo puncta aliquid augerēt:q: in magnitudine diuiſa ſunt plura pūcta in actu q̄ꝫ in continua oēs partes magnitudinis ꝯtinue ſimul ſumpte eſſent plus q̄ꝫ ſuū totū:qd̄ erat iconueniens. g̃ q: diuiſio magnitudinis in duo vel in plura oēs ptes magnitudinis ſimul ſumpte nō ſunt neq̄ maius:neq̄ mi⁹. oē. i. tota priori magnitudine. ⁊ q: pl'alitas pūctorū nihil auget: ſi omnes pūcti cōponātur nullam faciūt magnitudinē. ſi igit̄ ex pūctis nō pōt fieri magnitudo ſequitur q̄ non poſſit diuidi in puncta:quod declarare volebamus. ¶ Deīde cum dicit.

¶ Sꝫ ⁊ ſiqua diuiſio quaſi raſura fiet ex corpore:⁊ ſic ex magnitudine quidem corpus egrediat̄ idē ſmo illud aūt quō diuiſibile.

¶ Oſtēdit diuiſionē corporis non poſſe ſtare ad ſupficies: q: ſi fiat aliq̄ diuiſio:⁊ q̄ſi raſura. i. ſupficies que pōt dici raſura:q: eſt in extremo corpis:⁊ p̄mo videt̄ attingi raſorio. ſed ſi hꝫ raſura ⁊ hꝫ ſuperficies fiat de corpe vt q̄ corpus reſoluat̄ in ſupficies:q: ex eiſdem aliquid cōponitur in que reſoluit̄ ſequit̄ q̄ corpus egrediat̄. i. q̄ corpus fiat ⁊ ꝯſtituatur ex magnitudine vel ex dimēſione vt hēt alia lr̄a. i. ex ſupficie que pōt dici magnitudo ⁊ dimēſio ſm̄ lōgitudinem ⁊ latitudinē:lꝫ nō ſit magnitudo ſm̄ profunditatē:ſed ſi hoc ponat̄ q̄ fiat corpus ex ſupficie:cum corpus ſit magnitudo ſm̄ ꝓfunditatē:⁊ nō ſupficies:erit idē ſmo g̃ p̄us:⁊ dicem⁹ id qd̄ p̄us dicebam⁹: videlicet q̄ corpus quod eſt diuiſibile ⁊ eſt magnitudo ſm̄ ꝓfunditatem fiet ſupple ex nō magnitudine ſm̄ ꝓfunditatem. ſequitur ergo icōueniēs quod prius dicebatur. ſ. ex nō magnitudine magnitudinē fieri. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Si autē non eſt corpus ſed ſpēs aliqua ſegregabilis aūt paſſio quidem qua receſſit.

¶ Oſtēdit nō ſtare diuiſionē ad paſſiones. ⁊ duo facit. ſm̄ q̄ dupliciter hoc probat. 2ª ratio ibi. (Et eſt magnitudo puncti.) Prima ratio talis. quod relinquitur ex diuiſione nō eſt corpus diuiſibile:nec nihil:neq̄ puncta nec ſuperficies. ſed ſi dices forte q̄ eſt ſpecies aliqua: aut paſſio: ſequitur iconueniens contra te. naꝫ cum ea in que diuidit̄ ſint per ſe exiſtentia:ſi in paſſiones diuideretur corpus: paſſio recederet:⁊ eſſet ſeparabilis: ⁊ poſſet per ſe exiſtere: quod eſt inconueniens. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Et eſt magnitudo pūcti vel ⁊ tact⁹ hꝫ patiētes inconueniēs ⁊ ex nō magnitudine eſſe.

¶ Adducit 2ᵐ rōnem que talis eſt. paſſioni de ſe non con-

petit magnitudo. omnis enim paſſio per ſe loquēdo dicit quid idiuiſibile. vnde magnitudo eius eſt quaſi magnitudo puncti ſiue magnitudo tactꝰ: pro eodem enim hic accipitur pūctus ⁊ tactus. dicitur enim punctus tactus: quia eſt ratio: quare linee ſe cōtingāt. Si ergo paſſioni nō competit magnitudo dicēs corpus diuidi in paſſiones erit paties hic incōueniēs: videlicet ex nō magnitudine eſſe magnitudinem. cum dictum ſit ex eiſdem aliquid componi in que reſoluitur. ❡ Deīde cum dicit.

❡ Amplius autem vbi erūt immobiles aut mutati puncti.

❡ Quia videbaẛ magis ratiōabile corpora vltima reſolui in pūcta. quia Platonici ⁊ mathematici hoc dicere videbātur. ideo adducit plures ratiōes ad oſtēdēdum hoc ſpecialiter eſſe impoſſibile. ⁊ tria facit ſm̄ qȯ tres ratiōes adducit. 2ª ibi. (Tactus. n. ſemper.) 3ª ibi. (Amplius ſi diuidēs.) Ad euidētiam prime ratiōis notādum ꝙ circa factionē magnitudis ex pūctis fuerūt duo modi dicēdi. quidam. n. poſuerūt hoc eſſe per motū: vt ꝙ pūctus motus facit lineā. linea mota ſupficiē. ſupficies mota corpus. quidā vero dicebāt ꝙ abſqꝫ tali motu ⁊ abſqꝫ tali fluxu magnitudo fiebat ex pūctis. arguit ergo Democritus: ꝙ ſiue ponātur puncti mobiles ſiue mutati: ſi magnitudo diuidatur in pūcta erūt vbi. i. alicubi. qꝛ partes in quas diuidatur corpus: oportet alicubi eſſe. ſed pūctis nō poteſt cōpetere locus: cum locus ſit quid q̄ꝫtum: ⁊ q̄ꝫtum nō poſſit adequari nō q̄ꝫto: quia locus equatur locato: in puncta nō poterit diuidi corpus. ❡ Deīde cum dicit. Nōdū

❡ Tactus enim ſemper eſt vnus duorum quorundam quaſi ente altero preter tactuꝫ ⁊ diuiſionem ⁊ punctuꝫ. Si vtiqꝫ quis predictorum ponet quodlibet aut quantitateꝫ aut corpus omnino eſſe diuiſibile hec contingunt.

❡ Ponit 2ᵃᵐ ratiōem. nam ſicut in agēte nāli eſt aſſignare quod agit ⁊ que eſt ratio agēdi. vt calidum agit: ⁊ calor eſt ratio agēdi: ⁊ id quod eſt ratio agēdi nō per ſe exiſtit. vt calor nō eſt quid per ſe exiſtēs: ſed eſt exiſtens in calido: quod eſt aliquid aliud excepto calore: ſic in tāgente aliud eſt quod tāgit: aliud eſt ratio tāgēdi. naꝫ habētia vltima ſe tāgūt. ipſa vero vltima ſūt ratio tāgendi: ⁊ ideo talia nō per ſe exiſtūt: ſed ſunt in tāgentibus. punctus ergo qui poteſt dici pūctus tactus ⁊ diuiſio. pūctus. n. dicitur inquātum eſt quid idiuiſibile. diuiſio vero dicitur: quia ſemper ſuper aliqua pūcta diuiditur linea. tactus autem nominaẛ ſꝯ quātum eſt ratio quare ſe linee tāgunt. ⁊ quia talia. vt dictū eſt: nō poſſunt per ſe exiſtere: cum ea in que diuiditur corpus per ſe exiſtāt. in pūcta nō poterit fieri talis diuiſio. ideo ait ꝙ tactus. i. pūctus nunq̄ꝫ ſupple per ſe exiſtit: ſed ſemper eſt vnius duorum quorūdam ſe tāgentium. i. ſemper eſt cuiuſdam tāgentis. pūctus. n. eſt aliquid tangētis ſicut paſſio eſt aliquid ſubi. vn̄ ſemper eſt in quodam tāgēte quaſi ipſo tāgente ente altero pꝛeter pūctum: qui dicitur tactus ⁊ diuiſio. ſi ergo vtiqꝫ quis predictorum philoſophorum qȯlibet ſiue qualibet magnitudinem vt corpus: aut quātitas ponat eſſe oīno diuiſibile ⁊ diuidi in pūcta: h̄ īpoſſibilia cōtingūt ei: qꝛ ſupple ponet pūcta per ſe exiſtere cum nō poſſunt per ſe eſſe. ❡ Deīde cum dicit.

❡ Amplius ſi diuidens lignum compono aut quid aliud equaliter ⁊ vnum.

❡ Ponit tertiam rationem. qꝛ ſi aliquis diuidēs lignū vel aliqȯ aliud corpus ⁊ ponit ſingulas ptes: tūc omnes partes ſimul ſumpte ſunt quid equale: ⁊ quaſi quid vnuꝫ ſuo toti. ſed pūcta nō poſſunt equari magnitudini. ergo in ea nō poteſt diuidi magnitudo. ❡ Deīde cum dicit.

❡ Quapropter ſi ſic habet manifeſtum q̄m ⁊ incido lignū ſcd̄m quodcūqꝫ ſignū. oīno igitur diuiſum eſt poteſtate. quid ergo erit pter diuiſionē. Si enim ⁊ eſt aliqua paſſio: ſed quomodo in hec reſoluuntur ⁊ generātur ex his. aut quomodo ſeperabūtur hec. Quapropter ſi eſt impoſſibile ex tactibꝰ aut ex punctis magnitudinē eſſe neceſſe eſt corpora indiuiſibilia eſſe magnitudines.

❡ Reſumit totā rōnē vt cōcludat intētum dicēs. ꝙ ſi corpus diuiſibile ſit h̄ꝫ medium ſignum ⁊ quodlibet aliud ſignū: qꝛ pōt ſm̄ qȯcūqꝫ ſignū diuidi: qꝛ pōt ſcīdi lignū ſꝫ quodcūqꝫ ſignum. ſi ergo ponatur oīno diuiſum: vt poteſtate eſt diuiſibile qd erit pter diuiſionem: id eſt qd relinquitur diuiſiōe facta. ſi dicatur ꝙ eſt paſſio aliq̄ quomodo in paſſiōes diſſoluūtur corpa ⁊ gn̄antur ex ipſis. aut quō ſeparabūẛ h̄. ſ. paſſiōes a ſubiecti. impoſſe eſt ergo ꝙ fiat diuiſio in paſſiōes: ſicut ſupple impoſſe eſt predictaꝫ diuiſionē ſtare ad magnitudines diuiſibiles. vel ad nihil: vel ad ſuperficies vel ad puncta. quapropter ſi eſſet poſſibile ſtare ſupple diuiſionem ad puncta eſſet poſſibile ſupple ex tactibus: aut ex pūctis eſſe magnitudinem. quod eſt inconueniēs. vult ergo ph̄us breuiter ⁊ ſuccīcte reſumere rationem ꝙ ad nihil predictorū poteſt ſtare diuiſio corporis ſi diuidaẛ ſm̄ qȯcūqꝫ ſignum: ſed vel ſtabit ad aliqȯ predictorꝫ vel ad corpa idiuiſibilia: cum oſtenſum ſit nō poſſe ſtare ad p̄dicta neceſſe eſt eſſe corpora indiuiſibilia ⁊ magnitudines idiuiſibiles: ad q̄ ſupple ſtat vltima reſolutio. ⁊ qꝛ talia ſunt p̄ncipia rerū: ad q̄ ſtat vltima reſolutio cōpoſitorum. arguebat Democritus corpora idiuiſibilia eē rerum p̄ncipia vt ipſe ponebat. ❡ Deīde cum dicit.

❡ Sed ⁊ hoc ponentibus nō minus contingit impoſſe. Scrutatum eſt autē de his ⁊ in alijs. ❡ Sed hic tentandum eſt ſoluere: idō rurſus a principio queſtionem dicendum. T. co. 9.

❡ Soluit ad q̄ſita q̄ ſolutio magis eſt ad veritatem q̄ſtionis ad q̄ꝫ formā q̄rēdi. duo autem facit: qꝛ primo ꝑtinuat ſe ad dicēda ⁊ dat modum ſoluēdi. 2º ponit ipſam ſolonē. ibi. (Oē qdem corpus.) Dicit ergo ꝙ ponentibus hoc qȯ poſuit Democritus nō minus. i. nihilominus cōtingit impoſſibile qꝛ multa impoſſibilia ſequūẛ ſi poſſit diuidi corpus vſqꝫ ad corpora idiuiſibilia. De his autē īpoſſibilibꝰ ſeq̄ntibus ad poſitionē tactam ſcrutatuꝫ eſt in alijs. vt in 3º celi ⁊ mūdi. ⁊ lꝫ ibi poſita ſint huiuſmodi incōueniētia: ſed tn̄ hoc qȯ Democritus q̄rit temptandum eſt ſoluere. ideo vt illud ſoluamus dicēdum eſt rurſus ⁊ repetēdum queſtionem a p̄ncipio. ❡ Deīde cum dicit. a. t. cō. p. in fine

❡ Omne quidem igitur corpus ſenſibile diuiſibile eſſe ſecundum quodcunqꝫ ſignum ⁊ indiuiſibile non eſt inconueniens. hoc enī poteſtate. hoc enim endelechia exiſtit.

❡ Ponit ſolutionē repetēdo q̄ſtioneꝫ a p̄ncipio. i. ab eo in quo p̄ncipaliẛ qȯ ꝯſiſtit. p̄ncipaliẛ autem q̄ſtio cōſiſtit in videndo quō corpus ſenſibile eſſet diuiſibile ſm̄ vnūquodqꝫ ſignum: ⁊ quomodo nō. naꝫ omne corpus ſenſibile eſt diuiſibile ſm̄ qȯcūqꝫ ſignū: ⁊ eſſe diuiſibile non eſt inconueniēs: aliter tn̄ ⁊ aliẛ. naꝫ hec. ſ. diuiſibilitas ſm̄ quodcūqꝫ ſignum competit corpori poteſtate. h̄ aūt. ſ. idiuiſibilitas exiſtit ſiue competit corpori actu. potentia ergo eſt diuiſi

bile corpus ſectidum quodcūq; ſignum: ſed non actu: q2 nūquam actu erit diuiſum ſm vnūqōq; ſignum. Soluta eſt ergo q̃ſtio q̃tum ad difficultatē queſiti.l3 nō ſit ſoluta quantum ad formam querendi. ſed q̄ h̄ dimittit̄ infra ſupplebitur.

Eſſe autem poteſtate ſimul omnino diuiſibile impoſſibile videtur eſſe vtiq;. Si enim poſſibile. ⁊ fieret vtiq; non vt ſint ſimul actu ambo indiuiſibile ⁊ diuiſum. ſed diuiſum ſcd̄3 quodcūq; ſignū. Nullū igitur erit reliquū. ⁊ in incorporeū corpus corruptū. ⁊ gñabitur vtiq; quidem rurſus aut ex punctis aut omnino ex nihilo. ⁊ hoc quomodo poſſe.

T.c.9. ¶ Poſita via Democriti per quā oſtendebat corpora eſſe indiuiſibilia. quia corpus poterat diuidi ſm vnūquodq; ſignum diuiſiuum: quo facto erant ergo reſiduum diuiſionis corpora indiuiſibilia: ⁊ poſita ſolutione q̃tum ad difficultatem queſtionis: licet non quantum ad formam querendi. In parte iſta ponit modum ⁊ viā Democriti p quā venabatur corpora eſſe indiuiſibilia: eo q̄ non poſſit diuidi corpus ſm quēlibet punctum continuatiuū: ⁊ ſoluit ſimpliciter ad hanc viam ſupplendo q̄ fuerat in ſolutione alia pretermiſſum: ⁊ duo facit: q2 p̄mo ponit dictā viam ⁊ dictam dubitationē. 2° ponit ſolutionē ibi. (Quoniam autem latet.) Circa primū duo facit. ſm q̄ Democritus dupliciter venātur quod dictum eſt: p̄mo enim venatur dictum modum via ad impoſſibile. 2° via oſtenſiua ibi. (Sed qm̄ diuidit̄.) dicebat ergo q̄ neceſſe erat ponere corpora indiuiſibilia: q2 videtur vtiq; eſſe impoſſibile corpus eſſe ſimul diuiſibile poteſtate omnino. i. ſimplicit̄ ſm omne ſignum. nam ſi eſſet hoc poſſibile q̄ corpus diuidi poſſet ſm omne ſignum tam diuiſiuum q̄3 continuatiuum: ſieret. i. poſſet fieri poni in eſſe non q̄ ſimul h̄ ambo ineſſent corpori actu q̄ eſſet indiuiſibile ⁊ diuiſum. ſed eēt diuiſum actu ſm qōcūq; ſignū ex quo ponitur potētia ſic diuiſibile. ſed diuiſo corpore ſm vnūqōq; ſignum nō ſolum diuiſiuum: ſed etiam cōtinuatiuum. facta diuiſione nō remanebit aliqō cōtinuū: q2 qō nō eſt cōtinuum nō eſt corpus. nullū ergo erat reliquū corpus. erit ergo corpus corruptum ⁊ incorruptū ⁊ generabitur rurſus ex incorporeo: aut ex punctis: aut oīno ex nihilo. q2 qō non eſt cōtinuū: vel eſt icorporeum vel punctus: vel nihil: ⁊ q2 impoſſibile eſt ſm talia cōponi ⁊ diſſolui corpus: impoſſibile eſt corpus diuidi ſm qōlibet ſignum cōtinuatiuū. Completa ergo diuiſione ſm ſigna diuiſiua remanētibus ſolū ſignis cōtinuatiuis: reliquū erāt cōtinua corpora idiuiſibilia. eſt ergo dare talia corpora vel ducimur ad icōueniēs.

nōdus ¶ Notādum autem talem eſſe hāc rationē Democriti: q̄ nō ſolum eſt ad ꝓpoſitū: ſed etiam deſtruit ſolutiōem iam factam a ph̄o. dicebatur. n. in ſoluēdo corpus eſſe diuiſibile ſm quodlibet ſignum poteſtate nō actu. ꝯ hoc ē: q2 ſi eſſet poſſibile ⁊ fieret. ¶ Deīde cum dicit.

¶ Sed quoniam diuiditur inſeparabilia et ſemper in minores magnitudines. ⁊ in ſe mota ⁊ diſgregata manifeſtum. Neq; itaq; ſcd̄m partem diuidenti erit infinita fractura. neq; poſſibile eſt ſimul diuiſum eſſe ſcd̄3 omne ſignum. non enim poſſibile omnino ſed vſq; ad qd. neceſſe eſt igitur indiuiſibiles exiſtere magnitudines ⁊ inuiſibiles.

¶ Ponit ratiōes oſtēſiuas: ⁊ duo facit ſm q̄ duas tales rationes ponit. 2° ibi. (Et aliter ſic erit.) Credebat enim. Democritus q̄ qcqd apparet eſſet verum: propter hoc quod erat indiuiſibile ſm apparentiam: ⁊ ſm ſenſum ponebat eſſe indiuiſibile ſm v̄itatē: ⁊ q2 magnitudo diuiditur in ſeparabilia. i. in partes ſepabiles. ⁊ q2 pars magnitudinis ſemota ⁊ cōgregata ſemper diuiditur in minores magnitudines dicebat manifeſtū eſſe q̄ ſm partem diuidenti. i. ſm partem diuiſiuam nō erat infinita diuiſio: nec īfinita fractura: nec ſimul eſt poſſibile diuidere corpus ſm omne ſignum continuatiuū. non enī eſt illud poſſibile: ſed eſt poſſibile ipſū diuidere vſq; ad qd ideſt vſq; ad aliqd. ⁊ vſq; ad partes inuiſibiles inſeparabiles ⁊ indiuiſibiles ſm apparētiam: ⁊ per cōſeq̄ns īdiuiſibiles ſm veritatem. concludebat igitur q̄ neceſſe erat exiſtere magnitudines indiuiſibiles ⁊ inuiſibiles. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Et aliter ſic ſi erit generatio ⁊ corruptio. ⁊ hec quidem ſegregatione hec congregatione. cogens igitur ſermo eſſe magnitudines indiuiſibiles hic eſt.

¶ Ponit aliam rōnem oſtēſiuam dicens. q̄ aliter. i. ⁊ alio modo ſupple arguebat Democritus eſſe magnitudines indiuiſibiles. q2 ſic ponēdo erit generatio ⁊ corruptio. nā hoc qdem ideſt corruptio erit ſegregatiōe dictorum phyſicorum corporū: ⁊ h̄. i. generatio erit congregatiōe. ⁊ q2 ponēda ſunt ea per q̄ poſſit ſaluari generatio ⁊ corruptio. ponēda ſunt corpora īdiuiſibilia. videbatur enim Democrito nō eſſe generatiōem ⁊ corruptionē niſi aggregatione ⁊ ſegregatione p̄ncipiorum. ⁊ q2 primum dicit qd minimum ⁊ indiuiſibile. ideo ſm Democritū qui negabat corpora indiuiſibilia negabat p̄ncipia ⁊ negabat motus naturales q ſaluātur per p̄ncipia talia. ideo concludebat Democritus q̄ h̄ erat ſermo cogēs ad ponēdum magnitudines īdiuiſibiles. omnes autem iſte rationes fundant̄ ſuper hoc q̄ corpus nō eſt diuiſibile ſm quodcūq; ſignū cōtinuatiuū. ¶ Deīde cum dicit.

¶ Quoniam autem latet paralogiçans: et quomodo latet dicamus. Quoniam enim non eſt punctus puncto vndiq; contiguus oīno eſſe diuiſibile. eſt quidem qualiter exiſtit magnitudinibus. eſt autem q̄liter non.

¶ Soluit ⁊ tria facit. q2 primo ſoluit ad primam ratiōem ducētē ad īpoſſibile. 2° ſoluit ad p̄mam ratiōem oſtēſiuā. 3° ſoluit ad aliam. 2° ibi. (Quapropter eſt congregatio.) 3° ibi. (Sed nō ſimplex ⁊ perfecta. ¶ Ad euidētiam prime ſolutiōis notādum nō eſſe differentiam realem īter ſignū diuiſiuū ⁊ continuatiuum. corpus enim eſt diuiſibile ſm omne ſignū ꝯtinuatiuū: ſed hec potētia nunq̄3 reducetur ad actū completū: nec propter hoc negatur illud p̄ncipiū q̄ poſſibili poſito ī eſſe nullū ſeq̄tur impoſſibile. nam poſſibile debet poni in eſſe reſpectu actus ſm quem eſt poſſibile. actus autem duplex eſt. ī fieri ⁊ in facto eſſe. cōtinuū autem vt eſt diuiſibile in īfinitum ⁊ ſm qōcūq; ſignum: nō eſt hm̄ōi reſpectu actus in facto eſſe: ſed ī fieri: ideo nō debet poni actu diuiſum ſm qōcūq; ſignū. poteſt tamen poni in actu in fieri. nam poneret̄ ipſum non eſſe diuiſum ſm qōcūq; ſignū actu diuiſo ⁊ in facto eſſe ſed ſemper in diuidi: ⁊ ī fieri nullū naſceretur īde inconueniens. ſed de h̄ plenius in decl arationib⁹ tractabit̄. Ad p̄ſe tñ tn̄ dictum ſit q̄ cōplete ſoluit̄ dubitatio Democriti q̄tū ad omnem viā ſi oſtēdat̄ ſm omne ſignū tam diuiſiuū q̄3 etiam continuatiuū eſſe diuiſibile corpus potentia ⁊ reſpectu act⁹ in fieri. q2 reſpectu talis actus ſumit̄ illa poſſibilitas: nō aūt T.c.10. Nōdū

eſſe diuiſibile actu ⁊ in facto eſſe: qꝛ nunq̃ poteſt diuiſibile eſſe actu diuiſum ⁊ indiuiſibilia: quia indiuiſibilia exiſtētia in re diuiſibili ſibiīuicem: nec continuātur nec contiguātur: nec cōſeq̄nter ſe habēt. duo autem facit pħus in ponēdo ſolutiōem hāc: qꝛ primo ponit eam ſub modo cōfuſo quaſi in vli. 2° ſpecificat ipſam. ibi. (Uidetur autem quādo h.) Dicit ergo ꝙ Democritus latet. i. latēter eſt paralogiſās. ſed nos dicimus quomodo latet. nam qm̄ pūctus nō eſt pūcto vndiq; continu⁹ nunq̃ ſupple diuiſibile diuidit in diuiſibilia. ⁊ pars diuiſibilis nō poteſt ſeparari a diuiſibili. ⁊ qꝛ hoc eſt ꝙ pūctus nō cōtinuat pūcto corpus eſſe diuiſibile oīno. i. ſm omne ſignū. eſt aūt qualiter exiſtit magnitudinibus. eſt aūt q̄liter nō. i. vno modo eſt verū alio modo eſt falſum. ¶ Deide cū dicit.

¶ Uidetur autem quādo hoc ponitur ⁊ vndiq; ⁊ vbiq; eſſe punctus. quapropter neceſſe diuidet magnitudinem in puncta. vbiq; enim eſt punctum. quapropter aut ex tactibus aut ex punctis eſſe.

¶ Manifeſtat qꝺ dixerat. ⁊ duo facit: ſm ꝙ duo predixerat. pꝛimo enim oſtēdit quomodo magnitudo nō eſt vndiq; diuiſibilis. 2° quō eſt vndiq; diuiſibilis. ibi. (Hoc autē eſt ꝙ exiſtit.) Notādū aūt ꝙ ſemper cū diuidit aliqꝺ diuiſibile fit diuiſio ſuper aliquo indiuiſibili vt ſi diuiditur linea diuidit ſuper pūcto. in linea autē ſunt quedā pūcta in actu: quedam in potētia. in actu autē ſunt puncta exiſtentia in extremitatibus linee. puncta autem in potentia ſunt exiſtentia in ipſa linea. ſi ergo diuiditur linea non poteſt dici ꝙ diuidatur in pūcto terminatiuo: ⁊ ꝙ eſt in extremitate linee: qꝛ vltra illum pūctū nihil eſt de linea. qui ergo poneret inſtrumētū in illo puncto nihil abſcideret. in alio ergo pūcto fiet diuiſio: ſed cum illi pūcto nō continuet: nec cōtinguet alius punctus. ſed ſemper inter illum pūctū ⁊ iter aliū pūctum cadat linea media nūq̃ a linea abſcidi poteſt niſi linea ⁊ a diuiſibili niſi diuiſibile. oportet ergo idiuiſibile eſſe contiguū indiuiſibili. ſi deberet pꝰ indiuiſibilis abſcidi: ⁊ ſi vndiq; deberet indiuiſibile abſcidi. vndiq; deberet ei indiuiſibile ꝯtiguari. ideo aīt ꝙ quādo hoc ponitur videlꝫ ꝙ indiuiſibilia poſſunt diuidi diuiſibile. videtur poni ꝙ vndiq;: ⁊ vbiq; poteſt eſſe pūctus: ita ꝙ pūctus continuabitur pūcto quapropter neceſſe. i. neceſſitate diuident magnitudinem in puncta. cū vndiq; ſit pūctum. quapropter ex tactibus ⁊ ex pūctis neceſſe eſt eſſe lineam: quod eſt inconueniēs. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Hoc autem eſt quod exiſtit vbiq;. quoniam vna vtiq; ⁊ omnis ⁊ vnuſquiſq;. plures autem vna non ſunt. conſequenter enim nō ſunt quapropter non vbiq;. Si enim ſecundum medium diuiſibile. ⁊ ſecundum contiguum punctum erit diuiſibile. non autē poſſibile. non enim eſt contiguum ſignum ſigno. aut punctum puncto. hec enim eſt diuiſio aut compoſitio.

¶ Oſtenſo qꝛ nō eſt ꝯtinuū vbiq; diuiſibile: qꝛ nō eſt vbiq; punctus: cum nō ſit pūctus iuxta pūctum. oſtēdit quomodo pōt cōcedi corpus eſſe vbiq; diuiſibile ⁊ vbiq; eſſe pūctum dicēs: ꝙ h videlicet ꝙ vbiq; exiſtit pūct⁹ veritatē hꝫ qm̄ vtiq; magnitudo ſupple eſt vna ⁊ cōtinua. ⁊ quia oēs pūcti: ſiue vnuſquiſq; pūctus cōtinuant lineam ergo linea eſt vbiq; continua vbiq; neceſſe eſt eſſe punctum. eſt ergo pūctus vbiq; per compoſitionem ad partes linee: qꝛ in omni parte linee ⁊ iuxta quālibet pītē linee eſt pūct⁹. ſed non eſt punctus vbiq; per compoſitionem ad punctum: qꝛ nō eſt pūctus iuxta pūctum. ideo ſubdit ꝙ plures pūcti non ſunt vna. i. nō ſunt ſimul: qꝛ nō ſunt coniuncti quapropter non vbiq; eſt punctus: cū non ſit cōiunctus alteri pūcto. nam ſi pūctus cū pūcto cōiunctus eſſet: qua ratione eſſet cōtinuū diuiſibile ſm pūctum mediū īter duas partes linee pari rōne eſſet diuiſibile ſm pūctū contiguū ſigno aliꝰ pūcto. poſſet ergo fieri diuiſio linee continue in lineas ⁊ i pūcta: ⁊ qꝛ hoc non eſt poſſibile: ideo non eſt ſignum contiguū. ſi ergo neq; punctum pūcto. h. n. ſunt ſꝫ h. id eſt ſm pūcta eſt compoſitio. i. continuatio ⁊ diuiſio. pūctus enim eſt continuatiuus ⁊ diuiſiu⁹ linee: ⁊ qꝛ ſemper ſuper indiuiſibili fit diuiſio illud per diuiſionem abſciditur quod indiuiſibili eſt coniunctū: ⁊ qꝛ in continuo indiuiſibile nō eſt coniūctum indiuiſibili. imo inter duo indiuiſibilia cadit continuū medium nunq̃ ab indiuiſibili poteſt ſeparari pars indiuiſibilis. nec continuū diuidi poteſt in partes indiuiſibiles. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Quapropter eſt congregatio aut diſgregatio. ſed neq; i athoma ⁊ ex athomis. multa enim impoſſibilia. neq; vtiq; vt diuiſio fiat vbiq;. Si autem eſſet contiguus punct⁹ puncto hoc vtiq; eſſet ſed parua ⁊ minima eſt congregatio ⁊ ſegregatio ex minimis.

¶ Soluit ſcđam ratiōē. ſoluit autē eā oſtēdendo quid cōtinebit veritatis quid falſitatis. nam diuidi continuū in indiuiſibilia ſm veritatem falſum eſt: ſed in indiuiſibilia ſm ſenſum ⁊ apparentiam verum eſt. ideo aīt ꝙ congregatio ⁊ ſegregatio. i. compoſitio ⁊ diuiſio continui ſupple fieri poteſt: ſed non in athoma: nec ex athomis ſm veritatem qꝛ hoc poſito multa impoſſibilia contingunt. non. n. ita diuiditur continuū ꝙ diuiſio fiat vbiq; cum non ſit vbiq; punct⁹. qꝛ non eſt vnus punctus iuxta alium punctū. ſi enim pūctus eſſet contiguus pūcto hoc vtiq; eēt ꝙ eſſet ꝯtinuū vbiq; diuiſibile ⁊ fieret diuiſio in minima ſm veritatem qꝺ nō eſt verū: ſed in parua: ⁊ minima ⁊ ex minimis nō ſm veritatem: ſed ſupple ſm apparētiā eſt congregatio ⁊ ſegregatio. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Sed non ſimplex ⁊ perfecta generatio cō- T.c.10.
gregatione ⁊ ſegregatione determinata eſt autem vt quidam inquiunt in continuo vero trāſmutatio eſt alteratio. Sed hoc eſt in quo falluntur omnia. Eſt igitur generatio ſimplex ⁊ corruptio non congregatione et ſeparatione ſed quoniā tranſmutatur hoc in hoc totum. alij autem exiſtimant alterationem eſſe omnem talem trāſmutationē in hoc autē differunt. In ſubiecto hoc quidem eſt ſecundum rationem hoc autē ſecundū materiam. quando quidem igitur in his tranſmutatio generatio erit ⁊ corruptio. quando autē in paſſionibus ⁊ ſecundū: accidens alio.

¶ Soluit tertiam rōnē ⁊ duo facit. qꝛ pꝛimo ſoluit rōnē dictam oſtēdendo generationem ⁊ corruptionem nō eſſe cōgregationem ⁊ ſegregationem. 2° oſtēdit ad quid talia deſeruiant generationi ⁊ corruptioni. ibi. (Segregata autē ⁊ cōgregata.) Dicit ergo ꝙ ſimplex ⁊ perfecta generatio nō determinat: ſiue nō diffinit q̄ntum ad id qꝺ eſt per congregationē ⁊ ſegregationē vt quidam inquiūt voluerūt

enim aliqui q̄ manēte continuo quacūq; trāſmutatione facta in ipſa eſſet alteratio ſolū. hoc eſt in quo falluntur om nia dicta antiquorū. alia aūt littera h̄z. ō'no: q: in hoc o'no decipiebantur antiqui. nō eſt enim generatio ⁊ corruptio ſimplex cōgregatione ⁊ ſeparatōe. ſed eſt generatio ⁊ corru ptio cum trāſmutatur hoc totum in hoc totū. exponūt au tem qdam in generatiōe trāſmutari totum in totum: q̄a materia ⁊ forma trāſmutantur in māꝫ ⁊ formam. hoc aūt etſi poſſet aliquo mō trahi ad bonum itellectum nō eſt ta mē de itentiōe Ar. ſed de intētione eius eſt poſſe eſſe gñatio nē ⁊ corruptionē abſq; diuiſiōe continui. ita q̄ totum nō diuiſum trāſmutatur in totū. aliq̄ autē ab Ar. omnē ta lē trāſmutationem exiſtimabant alterationem eſſe. nō enī differt generatio ab alteratione: q̄ vna fiat diuiſione con tinui. in alia vero non. aere. ſ. non diuiſo pōt alterari ⁊ cor rumpi. ſed in hoc differt generatio ab alteratione: quia in aere ⁊ in quolibet alio corpore ſubiecto tranſmutationibꝰ naturale eſt hoc ſm rationem ⁊ formam: hoc autem ſm māꝫ quādo igitur eſt trāſmutatio in his. ſ. in ſubſtātialibꝰ ⁊ eſt reſolutio vſq; ad materiam tūc eſt generatio ⁊ corru ptio. quādo vero eſt trāſmutatio in paſſionibus ⁊ ſm ac cidens ⁊ manet aliquid nō ſm materiam tantum. ſed ſm rōnē ⁊ formam tūc eſt alteratio. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Segregata autem ⁊ ꝯgregata leuiter mu tabilia ſunt. Si enim in paruiſſimas aq̄s aq̄ diuidatur citius aer generatur. Si autē cōgre getur tardius. Magis hoc erit manifeſtuꝫ in ſeq̄ntibꝰ. nunc autē tantū determinatū ſit q̄m impoſſibile eſt gñationem eſſe congre gationem qualem quidam inquiunt.

¶ Quia dixerat phs q̄ errabant dicētes generationē eſſe cōgregationem: ne crederet aliquis eos o'no a veritate de uiaſſe ⁊ in nullo talia ad gñationē ⁊ corruptionē deſerui re. oſtēdit quomō hec ad illa faciūt dicens. q̄ que ſunt le uiter cōgregata leuiter ⁊ ſegregata leuiter mutabilia ſūt. que. n. de facili diuiduntur de facili corrūpuntur. naꝫ ſi aqua diuidatur in paruiſſimas aquas. citius aq̄ generatur ⁊ cor rūpitur. hoc autem magis manifeſtū in ſeq̄ntibus dicetur: q: in capitulo de mixtiōe: vbi dicetur q̄ parua ſecus par
ſ° de ge. tis poſita facilius inuicem trāſeūt. nūc autē tm̄ determi
T.c.49 natum ſit: quoniam impoſſibile eſt generationem eſſe cō gregationem: ſicut quidam inquiunt.

T.c.xj. Determinatis aūt his primo vidē dum eſt vtrū gñatur aliqd ſimplici ter ⁊ corrumpitur. aut ꝓprie qui dē nihil: ſemper aūt ex aliquo eſt aliquid. dico aūt puta ex laborante ſanū aut laborans ex ſano. aut paruū ex magno aut magnū ex paruo ⁊ alia oīa fieri hoc modo.

¶ Poſtq̄ꝫ phs determinauit de generatione ⁊ de aliis mo tibus ſm opiniones aliorū. In parte iſta determinat de eis ſm opinionē propriam. ⁊ diuiditur pars iſta in duas: q: pmo determinat de generatione ſm ſe: ſiue de generatio
T.c.23. ne ſimplici. 2° determinat de aliis motibus ibi. (De generatione autē ⁊ alteratione dicamus.) Circa primum duo facit: q: pmo pmittit q̄ſtionē hanc vtrū aliquid ge neretur. 2° arguit ad q̄ſtionem ꝓpoſitam ibi. (Si enim ſim pliciter erit.) Dicit ergo q̄ determinatis his q̄ dixerūt an tiq̄ de generatiōe ſimplici: ⁊ de aliis motibꝰ: q: ipſi ſimpli cē gñationē ſaluare nō poterant rationabile eſt q̄ pmus videamꝰ vtrum gñatur aliqd ſimplr ⁊ corrumpitur aut ꝓ prie quidē nihil generatur ſimplr. ſed omnis generatio eſt ſm quid: ⁊ in gñatōe nō eſt trāſmutatio ex ſimplici in ſim plr: ſed ſemꝑ ex aliquo in aliqd: puta ex laborāte ſanum: aut ex ſano in laborās. aut paruū ex magno aut magnuꝫ ex paruo: ⁊ omnia alia fieri hoc mō. in quibꝰ eſt ſola gñio q̄dā ⁊ trāſmutatio ſm accñtia. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Si eni ſimplr erit gñatio: ſimpliciter q̄dē q̄d generabitur ex non ente. q̄propter verum erit dicere q̄ exiſtit quibuſdam nō ens. que dam enim generatio eſt ex non ente aliquo. puta vt ex nō albo albuꝫ. aut ex nō bono bo nū. ſimplr autē ex ſimplr non ente. ſed ſim plr aut ex nō bono aut ex nō ente aliquo.

¶ Arguit ad q̄ſtionē ꝓpoſitā. ⁊ duo facit. q: pmo arguit 2° ſoluit. ibi. (De his aūt in aliis.) Circa pmum duo facit ſm q̄ duplr ꝓbat non poſſe aliqd generari ſimplr. 2° ibi. (Aut primuꝫ ſignificat.) Dicit ergo q̄ ſi erit gñatio ſim pliciter: tunc ſimplr aliqd gñatur ex nō ente. quapropter erit verum dicere q̄ quibuſdam exiſtit tanq̄ꝫ ſubiectū ge nerationis non ens ex quo generātur: qđ eſt incōueniens. nam accipiendo non ens ſimplr vt hic de non ente loqui mur: nō poterit eſſe gñationis ſubiectuꝫ. q̄ aūt ſic opor teat eſſe pꝫ. q: ſicut gñio q̄daꝫ eſt ex non ente aliquo. ſiue ex nō ente ſm quid. vt ex non albo albū: aut ex non bono bonum. ſic generatio ſimplr erit ex nō ente ſimplr. ⁊ q: h̄ eſt icōueniēs ſupple nulla eſt generatio ſimpliciter: ꝫ ſim pliciter ideſt vlr. ſupple omnis gñatio erit: aut ex non bo no: aut ſupple ex nō albo: aut ex nō ente aliquo. nunq̄ꝫ ta men erit ex nō ente ſimplr. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Aut pmū ſignificat ſcđm vnūq̄dq; pdica mentū entis: aut vniuerſale ⁊ oīa cōphē dens. Siqdē pmū ſubſtantie generatio erit ex nō ſubſtantia. cui enim nō exiſtit ſubſtan tia manifeſtum eſt quoniam neq; hoc neq; aliorum nullū pdicamentorꝫ puta neq; qua le neq; q̄ntū neq; locus. Separate enim eſ ſent p ſe paſſiones a ſubſtantiis. ſi autē non ens vlr. negatio vniuerſaliter erit oīum. q̄ propter ex nullo neceſſe generari gñatum.

¶ Adducit ſecūdam rationē ⁊ ne laboret in equiuoco di ſtinguit quot modis dicitur ſimpliciter dicens. aut ſupple ſimpliciter vno modo ſignificat pmuꝫ ſcđm vnūquodq; predicamētum entis: idest ſignificat ſubāꝫ qđ eſt pncipiū inter pdicamēta entis. alio modo ens ſimplr idē eſt q̄ ens vniuerſale omnia cōprehēdens. quocunq; autē modo ſu matur ſimpliciter nō cōuenit ſimplr generari. naꝫ ſi ſuma tur ſimpliciter ꝓut eſt idem q̄ pmū ⁊ ꝓut ſignificat ſub ſtāntiam: q: ergo generatio ſimplr eſt ex nō ente ſimpliciter gñatio ſubē erit ex nō ſubſtātia. ſed cuꝫ nō exiſtit ſubā: que eſt ens ſimplr: manifeſtum eſt q̄ nō erit hoc. ſ. nō erit acci dēs: q: nō eſt ens aliquod: q̄m nō erit nullus alioꝝ pdica mētorum puta neq; tale: idest neq; q̄litas neq; q̄ntum ne q; locus. ſeꝑate. n. eſſent per ſe paſſiones a ſubſtantiis. eſſet ergo generatio ex nihilo: ſi vō nō ens ſimpliciter idem eſt qđ nō ens vlr. adhuc ſeq̄tur generationem eſſe ex nihilo. q: ſi erit negatio vniuerſaliter omnium entium neceſſe eſt generatum generari ex nihilo. ¶ Deīde cum dicit.

¶ De his quidem ⁊ in aliis dcm̄ eſt ⁊ deter minatū ſermōibus. Amplius aūt breuiter ⁊ nūc dicēdum quoniā modo q̄deꝫ aliquo ex nō ente ſimplr generatur. modo autē alio

ex ente ſemp. ptāte aūt ens actu autē nō ens neceſſe eſt qđ dicif ꝑiſtere vtroqꝫ modo.

¶ Soluit ⁊ tria facit. qꝛ ṗmo ſoluit. 2° obijcit contra ſolutionē. 3° mouet quādam queſtiōem ex cuius ſolutione apparet veritas queſiti. 2° ibi. (Qꝫ autem ex his determinatis.)
T.c.12. 3° ibi. (De his igitur q̄tuꝫ contingit.) Solutio autē ſtat in hoc: qꝛ ratiōes procedebāt ex inſufficiēti diuiſione: quia nō ens ſimpliciter dicif tripliciter. vel nō ens ſubſtantia. vel nō ens vniuerſalr. vel nō ens actu. generatio ergo ſimpliciter fit ex nō ente ſimplr: qꝛ fit ex ente in potentia. ideo aūt qꝫ de his dictum eſt ⁊ determinatū in aliīs ſermo
T.c.75 ⁊.76. nibus. vt in primo phyſicorū. tamē amplius ⁊ tunc breuiter dicēdum eſt aliquid de hoc. nam vno modo generatio eſt ex nō ente ſimpliciter. alio mō ex ente. naꝫ id ex quo eſt gn̄atio ſimplr ſupple eſt poteſtate ens actu aūt non ens. necē eſt. n. qđ dr̄ ſubm̄ gn̄atiōis ꝑſiſtere vtroqꝫ modo. i. ꝑſiſtere nō ens actu ſed po°. ¶ Deīde cum dicit.

T.c.12. ¶ Qđ aūt ex his determinatis habet mirabilē q̄ſtionē rurſus repetendū. quō eſt ſubſtātie ſimplex generatio. ſiue ex poteſtate ente ſiue q̄liter aliter. q̄ret enim qs an eſt ſubſtātie gn̄atio ⁊ hoc q̄nti ⁊ qualis ⁊ vbi eodem vtiqꝫ modo ⁊ de corpore queritur.

¶ Arguit contra determinata. ⁊ duo facit: qꝛ ṗmo innuit determinata habere mirabilem queſtionem ãnexam ⁊ repetit queſtionem a principio. ſcđo contra determinata arguit. ibi. (Si enīꝫ quid generabitur.) Dicit ergo qꝫ his determinatis habet dicta determinatio mirabilem queſtionem. ideo repetēdum eſt rurſus queſtionē a pñcipio quomodo eſt generatio ſubſtantie quomodo ſimpliciter ſiue hoc ponatur ex poteſtate ente ſiue qualiter aliter. Quereret enim aliquis vtrum poſſit ſaluari vtraqꝫ generatio. ſ. generatio ſimpliciter vt generatio ſubſtantie ⁊ generatio huius ⁊ generatio quanti qualis ⁊ vbi. ⁊ quod dictum eſt de generatiōe eodem modo querit ⁊ de corruptione. vetus autem trāſlatio vbi nos habemus q̄nta habet: ſed nō quāti. ⁊ tūc totum referēdum eſt ad generationē ſube. textus tamē nouus bonus eſt vt patuit. ¶ Deīde cum dicit.

¶ Si enim qđ gn̄abit manifeſtum eſt qꝫ erit ſubſtantia aliqua poteſtate. actu auteꝫ non: ex qua generatio erit. ⁊ in quam neceſſe eſt tranſmutari quod corrumpitur. vtrum quidem igitur exiſtit qđ alioꝝ actu dico aūt puta aut erit q̄ntuꝫ aut quale aut vbi aut vero poteſtate ens ⁊ hoc ens. ſimpliciter autē neqꝫ ens. neqꝫ hoc ens. Si enī nihil ſed oīa poteſtate ⁊ ſeparatum cōtingit qꝫ ſit non ens.

¶ Reſumpta queſtione arguit ꝯ determinata. ſoluebaf. n. qđ qꝫ fiebat gn̄atio ex nō ente ſimpliciter: qꝛ ex ente in potentia ⁊ qꝫ generatio ſubſtantie eſt ex potētia ſubſtantia. Sed tūc conſurgit mirabilis queſtio: qꝛ generatiōis ſubiectum qđ ponitur potentia ſubſtantia: vel eſt actu aliqđ aliorum ṗdicamētorum vel nullū. quōcūqꝫ enīꝫ def ſequitur icōueniēs. duo ergo facit. qꝛ ṗmo oſtendit ſubiectuꝫ generationis non poſſe eſſe ſic potentia ſubſtantia ⁊ non actu: qꝫ etiam nō ſit actu aliqđ aliorum predicamētorū. 2° deſtruit aliud mēbrum: videlꝫ nō eſſe poſſibile ſubiectū generationis nō eſſe actu ſubſtātia: eſſe tamen actu aliqđ aliorum ṗdicamētorum. 2° ibi. (Si autē hoc quidē.) Circa ṗmū duo facit: ſm̄ qꝫ duplr̄ ꝓbat ꝓpoſitū. 2° ibi. (Amplius qꝫ maxime.) Dicit ergo qꝫ ſi generabif quid. i. ſubſtātia manifeſtū eſt qꝫ ſubiectuꝫ gn̄ōnis: ſiue mā ex q̄ erit gn̄atio ⁊ in quā neceſſe eſt tranſmutari qđ corrumpif. illa ſcꝫ huius materia erit aliqua ſubſtātia poteſtate: actu vero nō: ⁊ cum nō ſit actu ſubſtātia eſt queſtio vtrū exiſtat actu aliquod aliorū: puta vtrū erit actu q̄tum: aut quale: aut erit poteſtate ens. i. ſubſtātia: ⁊ poteſtate hoc ens. i. accidens. ſimplr auteꝫ actu nec erit ens. nec hoc. i. nec erit ſubſtātia. nec accidēs. ſi auteꝫ nihil eſt actu: ſed eſt omnia poteſtate: ergo cōtingit eſſe aliquid ſeparatum qđ non ſit ſubſtātia nec accidēs: ⁊ per ꝯſequēs qꝫ nō ſit ens actu: qđ eſt incōueniēs. pura enim potētia nō poteſt habere eſſe ſeparatum. ⁊ per ſe exiſtēs. ¶ Deīde cum dicit.

¶ Et amplius qꝫ maxime timentes erant ṗmi philoſophantes ex nullo gn̄ari ꝑmāte.

¶ Ponit ſcđam rōnē. nā qđ nō eſt actu aliquid poteſt dici nō illud. non. n. eſt album niſi qđ eſt actu albū. ſi. n. qđ eſt potētia albū eſſet album: nigrum eſſet albuꝫ. qꝫ ḡ nec eſt actu ſubſtātia nec accidēs: nec eſt ſubſtātia nec accidens: ⁊ qꝛ ſubſtātia ⁊ accidens ſufficiēter vidētur diuidere gen° entis. quod ponif eſſe tale ponif eſſe nihil: ꝓpter qđ ſi ponitur gn̄atiōis ſubiectum nō eſſe actu ſubſtātiam: nec accidēs: īcidimus in illud quod maxime ṗmi pħantes erāt timētes. i. generari aliquid ex nullo ṗmo exiſtēte. i. ex nullo ꝑſiſtēte ſiue ex nihilo. ¶ Deīde cum dicit.

¶ Si autem hoc quideꝫ eſſe aliquid non exiſtit aliorum autem predicamentorum erūt quemadmodum diximus ſeparate paſſiones a ſubſtantijs.

¶ Improbat aliud mēbrū: qꝛ ſi ponaf gn̄atiōis ſubiectum eſſe ħ aliorum predicamētorū: ita tamē qꝫ non exiſtit aliquid. id eſt aliqua ſubſtantia erunt ſicut diximus ſeparate paſſiōes a ſubſtātijs: quod eſt incōueniēs.

DE his autem quantuꝫ contingit tractanduꝫ ⁊ que cauſa quare generatio ſemper fit. ⁊ que ſimplex ⁊ q̄ ſecundum partem. T.c.13.

¶ In pte iſta vt dicebatur ãnectit predictis quādā q̄ōnem ex cuius ſolutiōe habef via ad ſoluēdū queſtiōem propoſitam ⁊ etiā apparet ṗncipalis qđ rōnabilis. duo ergo facit: qꝛ ṗmo ṗmittit dictā q̄ōnē ⁊ ſoluit. 2° ex ſolutione eius īcipit īueſtigare de ṗncipali q̄ōne ibi. (Propter quid autē hoc.) Circa ṗmum duo facit: qꝛ ṗmo ꝓponit dictam q̄ōneꝫ. 2° exequif de ea. ibi. (Habet aūt queſtionē ſufficiētē.) T.c.18. T.c.16.
Prima pars diuiditur in tres partes: qꝛ ṗmo ꝓponit q̄ōnē. ſecūdo oñdit qualiter qđ eſt itroducta. tertio aſſignat cām dicti 2° ibi. (Exiſtēte autem cauſa.) 3° ibi. (De illa quidem enī dictum eſt.) Dicit ergo qꝫ de his tractandum eſt q̄tum cōtingit. i. q̄tum decet: vt habet alia littera. Et quia ad euidētiam dictorum ſpectat īq̄rere de continuatione generatiōis. querēdum eſt ſupple que eſt cauſa vt generatio ſit ſemper tam ſimplex q̄ ſm̄ partē. i. quare nō deficit generatio nec hec nec illa. ¶ Deīde cum dicit. T.c.4.

¶ Exiſtente autem cauſa vna quidem vnde principium motus dicimus eſſe. vna auteꝫ materia. talem autem cauſam dicendū eſſe. T.c.14

¶ Oñdit q̄re eſt itroducta talis qđ. nā cā cōtinuatiōis gn̄atiōis eſt duplex. vna quā dicim° eſſe ṗnm̄, vñ motus. i. cauſa efficiēs ⁊ vna alia talis cā eſt mā. talē aūt cām eſſe dicēdū eſt. i. cum q̄rif de cauſa cōtinuatē gn̄ationem. nō itroducif queſtio propter cauſam efficiētem: ſed propter cām talem. i. propter materialem. ¶ Deīde cum dicit.

¶ De illa quidem enim dictuꝫ eſt ṗus in de

motu ſermonibus. Quoniaz autem hoc q̄/
dem imobile per omne tempus. hoc autez
mouetur ſemper. horum autem de imobi/
li ⁊ primo quidem diuidere alterius philo
ſophie eſt opus. De continue autem moue
ri alia mouente poſt hec dicendum quid ta
le ſingularium dictorum cauſa eſt.
¶ Aſſignat tandem ⁊ cauſam eius qđ dixerat. ⁊ duo facit
ſm q̄ duo dixerat. pmo. n. oſtēdit q̄re nō eſt queſtio intro
ducta propter cauſam efficiētē. ſcđo q̄re ē introducta pro
T.c.15. pter cauſam materialem ibi. (Nūc autem vt in materie.)
Dicit ergo q̄ de illa. i. de cauſa efficiēte dictum eſt ꝑus in
T.c.85. ſmonibus de motu. i. in. 8. phyſicorum. ibi. n. oſtēſum eſt
hec mobilia reduci in duo mouētia. quorum hoc q̄dē eſt
imobile per omne tempus vt prima cauſa. hoc autē mo/
uetur ſemp vt celum. ⁊ iſte ſunt due cauſe efficientes conti
nuationē gn̄onis. Determinare ſ͂o de imobili cauſa que
eſt de numero harum dictarum cauſarum eſt opus alte/
rius phie q̄ʒ naturalis. ſpectat. n. ad phiaʒ pmam. Deter/
minare ſ͂o de alia cauſa mouēte q̄ cōtinue mouetur vt de
corpore celeſti ⁊ de motu ſolis in obliquo circulo. dicēduʒ
8.tx.c.55. in finem eſt poſt hic: vt in fine ſcđi huius. Ibi. n. oſtēdef quomodo
talis eſt cauſa dictorum ſingularium. i. dictorum gn̄abi/
liū ⁊ corruptibilium. ꝙ per cām efficiētez nō eſt itroducta
qđ. q̄a determinare de ea ſm ſubam nō ſpectat vlr ad phi/
loſophiam naturalē: vt q̄rum ad eam q̄ eſt imobilis: vel
nō ſpectat ad pn̄tem tractatū: ſed ad finē libri vt q̄ntū ad
eam q̄ ſemper mouetur. ¶ Deīde cum dicit.
T.c.15. ¶ Nunc autem vt in materie ſpecie poſitaz
cām dicamus ꝑpter quā ſemper generatio
⁊ corruptio nō deſerunt naturam. ſimul. n.
forſitan fiet ⁊ hoc manifeſtū ⁊ de nūc queſi/
to quomodo oporteat dicere. ⁊ q̄uo de ſim
plici generatione ⁊ corruptione.
¶ Oſtēdit q̄liter eſt itroducta q̄ſtio per cauſam materialē
dicēs. q̄ nūc dicamus cauſam poſitam ideſt propoſitam
vt cauſam cōtinuatiōis gn̄atōis: ⁊ dicamus eam vt in ma
terie ſpecie. i. vt ſpeciali modo tāgit materiaʒ ex parte ma
terie q̄ri poteſt propter quam cauſam gn̄atio ⁊ corruptio
ſunt ſemp ⁊ nō deſunt. manifeſtū eſt. n. ratiōabile hoc q̄re
re: q̄ʒ eo declarato ſimul forſan fiet manifeſtum de q̄ſito.
nūc quomodo oportebit dicere: ⁊ etiam erit manifeſtum
q̄modo eſt dōm vel q̄uo eſt rationabilis q̄ſtio de ſimplici
gn̄atione ⁊ corruptiōe. ¶ Deinde cum dicit.
T.c.16. ¶ Habet autem queſtionem ſufficientem ⁊
que cauſa eſt q̄ complicaf generatio ſi qđ
corrumpitur ad non ens ſecedit. nō ens au
tem nihil eſt. neq̄ʒ enim illud q̄dem. neq̄ʒ q̄/
le neq̄ʒ quantum neq̄ʒ vbi. qđ nō ens. ſi igi/
tur ſemper quod non ens ſecedit q̄re nō cō
ſumptum eſt olim ⁊ maxime omne ſi finitū
erat ex quo fit generatorum vnumquodq̄ʒ.
¶ Exegtur de dicta q̄ſtiōe ⁊ duo facit. q̄a primo repetit q̄/
ſtionē. ſecūdo ſoluit eam ibi. (Nō eniʒ vtiq̄ʒ propter.) Di/
cit ergo q̄ habet q̄ſtionē ſufficiētē. i. ratiōabilem ⁊ bonaʒ
q̄ eſt cauſa q̄ gn̄atio complicatur. i. multiplicaf ⁊ ꝯtinua
tur ⁊ nūq̄ʒ deficit. cū id qđ corrumpif ſecedat ad non ens.
id aūt qđ eſt nō ens nihil eſt. oſtēſum eſt. n. id ex q̄ eſt gn̄a
tio eſſe id in qđ trāſmutatur quod trāſmutatur vt gn̄atio
nis ſubiectum. nam q̄cq̄d corrumpitur in hoc abibit vlti
mum. cedit. n. id qđ corrumpif in mām ſiue in eius potē/
tiā. ſi ergo tale ſubiectū qđ ponif nō ens: nec eſt actu ſub/
ſtātia nec aliud: q̄a nec eſt quale: nec quātum: nec vbi: qđ
corrumpitur ſupple ſemper videtur anichilari vt cedat in
nō ens. ⁊ ſi per generationez ſemper quod eſt ens ſecedit:
q̄re non eſt totum conſumptum elemētum. i. p̄cipiū qđ
eſt ſubiectum gn̄ationis: ⁊ q̄re omne. i. totum nō eſt factū
inane ⁊ vacuum: ſi finitum erat ex q̄ fit vnūquodq̄ʒ gene
ratorum. ¶ Deīde cum dicit.
¶ Non enim vtiq̄ʒ propter infinitum eſſe ex
q̄ generaf nō deficit. hoc enim iꝑoſſibile ē.
non enim eſt actu infinitum.
¶ Soluit ⁊ duo facit: q̄a primo remouet q̄ſdam ſolutiōes
T.c.17 falſas. ſcđo ponit ſolutionem veram. ibi. (Quocirca pro
pter hoc.) Circa primum duo facit ſm q̄ duas tales ſolu
tiōes remouet. 2ª ibi. (Poteſtate autem eſt.) Diceret forte
aliq̄s generationem nō deficere: q̄a ſubiectum generatio/
nis eſt ifinitum. hoc remouet phūs dicēs. q̄ nō eſt bn̄ dcm̄
q̄ generatio nō deficit propter ifinitum eſſe ſubiectum ge
nerationis ex quo fit generatio. hoc. n. eſt impoſſibile q̄ ali/
quid ſit infinitum in actu. ¶ Deinde cum dicit.
¶ Poteſtate autez eſt vt in diuiſione. Qua/
propter oportet hanc eſſe ſoluz cauſam nō
deficientē. quoniam generaf q̄dem ſemper
minꝰ. nūc aūt videmus hm̄ōi nō.
¶ Remouet aliam ſophiſticam ſolutionē. diceret forte ali
quis. licet nō ſit infinitum in actu: eſt tamē in poteſtate ⁊
diuiſiōe. ſemper. n. poteſt aliq̄d abſcīdi a continuo: ⁊ nū/
q̄ʒ deficiet cum ſit diuiſibile in infinitum. q̄propter diceret
forte aliquis hanc ſolū eſſe cauſam generatiōis arguēt
ipſam non eſſe deficiētem: quoniam ſemper generaf mi/
nus ſemper minus ſit continuum nūquam deficit ſi ſem
per diuidatur in minores ⁊ minores partes. hoc autē im/
probat philoſophus: q̄a repugnat ſenſui dicēs: nūc autē
nō videmus ſ͂ ſupple: q̄a ſemper generetur minus ſemp
minus. imo de materia ⁊ de ſubiecto generatiōis nihil de/
perit vt hic oſtēdetur. ¶ Deinde cum dicit.
¶ Quocirca ꝑꝑ hm̄ōi corruptionē alterius T.c.17
gn̄ationē eſſe. ⁊ hm̄ōi gn̄ationē alterius eē
corruptionem inquietam eſſe neċe eſt tranſ
mutationē. de gn̄atione q̄dē ⁊ corruptione
ſilr ſemper circa vnūq̄ḋq̄ʒ entiū. hanc exiſti
mādū eſſe ſufficiētem cām in omnibus.
¶ Dat veram ſolutiōem dicens. q̄ q̄a corruptio huius eſt
generatio alterius: ⁊ econuerſo generatio huius eſt corru
ptio alterius. ideo neceſſe eſt eſſe tranſmutationem ⁊ gn̄a
tionem ingetam. i. continuam ⁊ ſine defectu. ideo enī ſub
iectum gn̄atiōis nūq̄ʒ deficit ſimplr. q̄a cū amittit formā
vnā acq̄rit formā aliā. q̄a cum vnū corrumpitur aliud ge
neratur. de gn̄atione ergo ⁊ corruptione ſemper eſt ſimili
ter. i. eodē modo abſq̄ʒ diſcōtinuatione circa vnūquodq̄ʒ
entium exiſtimādum eſt hāc eſſe cauſam ſufficiētem om/
nibus: q̄a. ſ. corruptio vnius eſt gn̄atio alterius ⁊ eͦ͂.
PRopter q̄d autem nūc hec q̄dem T.c.18.
ſimpliciter dicunf generari ⁊ cor
rumpi. hec autem non ſimplicif.
rurſum ſcrutandum.
¶ Poſita q̄ſtiōe predicta ⁊ ſoluta. In parte iſta ex ſolutio/
ne eius icedit ad inueſtigādum de ꝑncipali q̄ſito. ⁊ tria fa/
cit. q̄a pmo reſumit q̄ſtionē pincipalē. 2ᵒ ex ſolutiōe q̄ōnis
ꝑdicte oſtēdit eam eſſe rōnabilē. 3ᵒ exegtur de ea. ſcđa ibi.

(Si idem eſt generatio.) tertia ibi. (Dicimus enim quoniam.) Dicit ergo rurſus perſcrutandum eſſe de queſtione principali: videlicet propter quid hec dicuntur generari ⁊ corrumpi ſimpliciter: hec autē non ſimpliciter. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Si idem eſt generatio quidem huius: corruptio autem huius. ⁊ corruptio autez huius: generatio autem huius. queret autem aliquis rationem.

¶ Oſtendit hanc queſtionem eſſe ratiōabilem ex ſolutiōe q̄ōnis predicte. nam ſi idem eſt generatio huius ⁊ corruptio huius. ⁊ econuerſo q2 corruptio huius eſt generatio huius nulla eſt generatio ſimpliciter: nec corruptio ſimpliciter. Si ergo aliq̄s querit: vtrum contingat eſſe generationē ſimplr̄ q̄rit rōnē. i. q̄rit queſtionez rationabilem.

Nōndū ¶ Nōndum autē q̄ q̄ſtio prius ĩnecta fuit q̄re non erat totum inane: ⁊ q̄re nō erat conſumptum totum materiale principium. ad hoc autē ſoluebaẜ: q2 in natura nihil deperit ſimpliciter. ſed corruptio vnius eſt generatio alterius. cum ergo aliq̄d corrumpitur nō perit materia eius: ſꝫ efficitur ſub forma alia. ex hac autem ſolutiōe ſoluitur illud dubiū: videlicet cuꝫ illud ex quo generaẜ ſubſtantia non ſit actu ſubſtātia: vtrum ſit actu aliorum predicamētorū. pꝫ. n. eſſe actu ſubſtātiam ex quo generaẜ ſubſtātia, nō. n. opꝫ eſſe nullam ſubſtātiaꝫ que generatur. ſi. n. ex aliquo debet generari leo ſufficit q̄ illa materia non ſit ſub forma leonis. eſt tñ ſub alia ſubſtantiali forma: ⁊ cuꝫ hoc contingat q̄ generatio vnius eſt corruptio alterius. ideo illud dubium depēdebat ex ſolutione queſtionis interpoſite. rurſus ex dicta ſolutiōe apparet principalis queſtio ratiōabilis. nam ſi illud ex quo gn̄atur ſubſtātia nō cĕt ſimpliciter en*:p*oſſemus abſqꝫ difficultate ſaluare gn̄ationē ſimpliciter. ſed cū ſit actu ſubſtātia ⁊ ſimpliciter ens: illud ex quo generaẜ ſubā: cum gn̄atio vnius ſit corruptio alterius: nūq̄ꝫ erit generatio ex nō ente ſimplr̄: ſed ex nō ente hoc. Rōnabile eſt ergo q̄rere quomodo poſſumus ſaluare gn̄ationem ſimpliciter. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Dicimus enim quoniā corrumpitur nūc ſimpliciter ⁊ non ſolum hoc. Hec autez eſt generatio ſimpliciter. hec autem eſt corruptio. hoc autem generatur quidem ſimpliciter. hoc autem generatur quidē non ſimpliciter. dicimus enim diſcentem ſcientem fieri: generari autem ſimpliciter non.

¶ Oſtenſa ratiōabilitate queſtionis exequitur de ea. ⁊ duo facit. q2 primo dicit q̄ conuenit vtroqꝫ modo aliquid generari. 2° docet nos ſaluare vtrāqꝫ gn̄ationem ibi. (Quēadmodum. n. determinauimus.) Dicit ergo. querendum eſſe nunc quomodo dicimus q̄ corrumpiẜ aliq̄d ſimpliciter ⁊ nō ſolum hoc. nam hec eſt generatio ſimplex: hec autem eſt corruptio ſimplex. hoc autem generaẜ quidez ſimplr̄ hoc autem gn̄atur q̄dē non ſimplr̄. q. d. q̄ vtroqꝫ modo ſit gn̄atio: cū aliqua gn̄eẜ ſimplr̄: aliqua vero nō. Exemplificat aūt de his que generanẜ nō ſimpliciter. naꝫ cū dicimus fieri diſcētem dicimus gn̄ari ⁊ fieri hoc: vt fieri ſcientē. nō autem gn̄ari ſimpliciter. Aliq̄ autem textus habent dicētem: ſed eſt forte littera corrupta vel pro tanto dictum eſt: q2 niſi per accidēs impediatur ſciens eſt dicēs ⁊ doquēs. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Quemadmoduꝫ enim determinauimus multotiens dicentes quoniam hoc quidez hoc ſignificat: hoc autem non propter hoc contingit quod queritur.

¶ Quia dixerat generationem fieri nō ſolum ſm̄ quid ſed ſimplr̄. oſtēdit quomodo poſſumus talia ſaluare. ⁊ duo facit: q2 primo docet hoc prout ſimplr̄ ſumiẜ cōparatiue. 2° put ſumiẜ abſolute. ibi. (Dicitur aūt h̄ q̄dem.) Circa primum duo facit: q2 primo docet ſm̄ modum tactum ſaluare gn̄ationē ſimpliciter ſm̄ veritatem. 2° docet hoc ſm̄ q̄rūdam opinionē ibi. (Videẜ autē magl.) Prima pars diuidiẜ in duas. q2 primo docet qd̄ dictum eſt faciēdo cōparationē in diuerſis generibus. 2° in codez gn̄e. ibi. (Differt enim.) Dicit ergo q̄ propter hoc contingit quod q̄ritur: videlicet aliq̄ generari ſimpliciter: aliq̄ vero non: q2 quēadmodū multotiēs determinauimus dicētes. quoniam hoc ſignificat h̄. ſ. ſubſtātiā h̄ aūt nō: ſupple ſignificat ſubam: ⁊ q2 ſuba eſt ens ſimplr̄ reſpectu accidētꝫ eius generatio dicitur generatio ſimpliciter. ¶ Deīde cū dicit. T.c.20. T.c.19.

¶ Differt enim in quod tranſmutatur tranſmutans. puta forte que in ignem iam generatio ſimpliciter. corruptio autem alicuius eſt. puta terre. terre autez generatio aliqua generatio: generatio autē non ſimplex. corruptio autem ſimplex puta ignis.

¶ Quia ſaluauit generationē ſimpliciter ⁊ ſm̄ q̄d comparando ſubſtātiam ad accidēs que ſunt diuerſorū generū. h̄ aūt ſaluat hoc idem faciēdo comparationē in eodē genere. ⁊ duo facit: q2 primo facit qd̄ dictū eſt deſcendēdo ad genus ſubſtātie. 2° deſcendendo ad genus accidentis. ibi. (Quemadmodum parmenides.) Circa primum duo facit: q2 primo facit qd̄ dictū eſt. 2° qd̄ dixerat manifeſtat per dictū parmenidis. ibi. (Quēadmodū parmenides.) Dicit ergo q̄ differt in qd̄ tranſmutaẜ trāſmutans. ſūt. n. eē diuerſe trāſmutatiōes: ⁊ ideo diuerſimode eſt loq̄ndum. nam ſi fiat tranſmutatio in ignem erit generatio ſimpliciter. erit tamē corruptio aliqua: vt puta terre ſi in eſtu ex terra generatur ignis: ſi autem fieret econuerſo eſſet gene ratio non ſimpliciter: ſed aliqua: quia terre: ⁊ eſſet corruptio ſimpliciter. quia ignis. non ſolum ergo reperitur generatio ſimpliciter comparando ſubſtantiaꝫ ad accidēs: eo q̄ plus habet de entitate ſubſtantia: ſed etiaꝫ reperitur hoc comparando ſubſtantiam ad ſubſtantiam cum cōpletiori modo reperiatur natura entis in vna ſubſtātia q̄ꝫ in alia. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Quēadmodum Parmenides dicit duo ipſum ens ⁊ non ens eſſe inquiēs ignem et terram.

¶ Manifeſtat quod dixerat per dictuꝫ parmenidis. ⁊ tria facit. quia primo facit quod dictum eſt. ſcdō oſtendit ad quid introductum eſt dictum parmenidis. tertio dat vniuerſalem modum ad cognoſcendum quomodo aliquid generatur ſimpliciter ⁊ quomodo non. ſecunda ibi. (Hec q̄dem.) tertia ibi. (Non tamen ens igitur.) Continuetur ſic. q̄ autem in genere ſubſtantie poſſit ſaluari generatio ſimpliciter ⁊ generatio aliqua pateẜ per dictum parmenidis qui dicebat duo eſſe: videlicet ipſum ens ⁊ ipſum non ens. appellauit. n. ignem ens: terram vero non ens. generatio ergo vnius erat ſimpliciter cum eſſet entis: alterius vero erat generatio aliqua. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Hec quidem aut talia alia ſupponere nihil differt: modum enim querimus: ſed nō ſubiectum.

¶ Oſtendit ad quid introductum eſt dictum parmenidis: nam exempla ponimus non vt ita ſint: ſed vt ſentiat qui

dixit: ideo hoc autem talia alia ſupponere nihil differt ſm quod ſpectat ad propoſitum: modum enim querimus non ſubiectum: querimus enim inveſtigare in ipſo genere ſubſtantie hunc modum generationis: videlicet ꝙ eſt generatio ſimpliciter ⁊ aliqua: ſed in qua ſubiecta materia hoc contingat utrum generatio ignis ſit ſimpliciter: vel etiā alterius nō eſt de principali propoſito: dictū ergo parmenidis ſolum propter hoc fuit introductum ꝙ in una ſubſtātia reſervat complectius natura entis q̃ȝ in alia: utrum autem illa ſit ignis vel terra non diverſificat principale propoſitum. ¶ Deinde cum dicit.

¶ In nō ens igitur ſimpliciter eſt corruptio ſimpliciter. In ſimpliciter autē ens eſt generatio ſimpliciter. Quibus igitur determinatū eſt ſive igni ⁊ terre ſive aliqbus aliis. erit hoc qdē ens: hoc autē nō ens: uno quidem igitur modo differt in hoc generari ſimpliciter ⁊ corrūpi aut ſimpliciter.

¶ Dat univerſalem modum generationis ⁊ corruptionis ſimplr: dicens ꝙ quando eſt tranſmutatio in nō ens ſimpliciter eſt corruptio ſimpler: quādo autē in ens ſimpliciter eſt generatio ſimpler: ſed quibus eſt determinandū eē ens ſimpliciter utrū igni aut terre: ſed aliquibus aliis nihil ad propoſitum: ſufficit autē ꝙ hoc erit ens ſimpliciter: hoc autem non ens ad hec ut ſalvetur generatio ⁊ corruptio ſimpliciter. Epilogat autē circa determinata: ꝙ uno quidem modo differt ſimplr generari ⁊ corrumpi ſimplr: in hoc quod dictum eſt. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Alio aūt modo qualitercūqȝ materia quedam utiqȝ: cuius enim magis differētie hoc aliquid ſignificant magis ſubſtātia: cuiꝰ aūt privationē nō ens: puta ſi calidū predicamētum aliqȝ ⁊ ſpēs: frigiditas autem privatio: differunt eniȝ ignis ⁊ terra his differētiis.

¶ Salvat generationē ſimplr comparando unū accidens ad aliud dicens: ꝙ alio modo differt generari ſimplr a ſm quid non ratione materie: ut forte: quia genitum eſt magis materiale: ut terra: vel formale ut ignis: ſȝ qualitercūqȝ ſit materia quedam: ſive aliqua illud cuius differentie ſignificant magis hoc aliquid. i. magis actum ⁊ habitū eſt magis ſubſtantia ⁊ magis ens: cuius autem differentie privationem ſignificant eſt magis non ens: puta ſi calidum eſt predicatum aliquod eſt aliquid in actu ⁊ ſpecies ⁊ frigiditas eſt privatio: tunc unum eſt ens aliud quodāmodo non ens: unius erit generatio ſimpliciter alterius ſm quid. videtur autem calidum magis importare habitum ⁊ frigidum privationem: quia ignis ⁊ terra differunt his differētiis: ⁊ cōſtat ignem formaliorem eſſe terra: quomodo autem ignis ⁊ terra differant dictis differentiis: ⁊ quomodo una ſubſtātia eſt magis ens q̃ȝ alia id in declarationibꝰ patebit. ¶ Notandum autē ꝙ ſub conditione dicit ſi calidum eſt ſpecies ⁊ frigidum privatio: quia ut dictum eſt modum intendit tradere generationis ſimpliciter ⁊ alicuius: non autem eſt ſua principalis intētio in qua materia hoc verificatur. ¶ Deinde cum dicit.

Nōndū

T. c. 19. ¶ Videtur autē magis multis ſenſato ⁊ nō ſenſato differre: quādo quidē eniȝ in ſenſibileȝ tranſmutatur materiā: generari inquiūt. quādo autē in nō materiā corrūpi: ens ⁊ nō ens in ſentire ⁊ nō ſentire determinant: quēadmodum quideȝ ſcibile ens: ignotuȝ autē non ens: ſenſus eniȝ ſcientie habet virtuteȝ. Quēadmodū igitur in ſentire ⁊ poſſe vivere ⁊ eſſe exiſtimant: ita ⁊ res modo quodaȝ perſequentes veritateȝ.

¶ Determinat de generatione ſimplr ſm opinionē aliorum ⁊ tria facit: quia primo ponit opinionē huius. ſecundo improbat. 3° epilogat circa determinata. ſecūda ibi. (Id autē dicentes.) 3ª ibi. (Eſſe quideȝ igitur.) Dicit ergo ꝙ multis videtur differre generationem ſimpliciter: ⁊ ſm quid per ſenſatum ⁊ non ſenſatum: ut q̄ñ tranſmutatur aliquid in reȝ ſenſibilem ⁊ in materiā. i. in rem mālem inquiunt eaȝ generari ſimpliciter: quādo autē trāſmutatur in rem nō manifeſtaȝ ſenſui dicunt eam corrūpi ſimplr: ens enim ⁊ non ens in ſentire ⁊ non ſentire determināt. ¶ Credebant. n. intellectum eſſe ſenſū: propter qd quēadmodū ſcibile eſt ens: ignotum autē nō ens: quia quod non eſt ſcibile non eſt ens: ⁊ quāto magis eſt ens magis eſt ſcibile: ita credebant ꝙ quanto magis eſſet ſenſibile magis eſſet ens: exiſtimabant. n. ſenſū habere virtutem ſcientie: imo quod plus eſt ſicut exiſtimabant animal ſupple poſſe vivere ⁊ poſſe eſſe in ſentire: eo ꝙ ſentiebat: quia animal eſt aīal per ſenſum: ita ⁊ res credebant eſſe ex eo ꝙ ſentiebant: propter quod nō ſenſibilia non reputabant entia: ſicut nō ſentiētia nō ſunt animalia: ⁊ hoc modo. ſ. per ſenſum ⁊ per eſſe ſenſibile perſequebantur. i. inveſtigabant veritatem vel perſequebantur eam. i. inimicabantur veritati: cum non determinarent de ea ut debebāt. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Id aūt dicētes nō verū cōtingit utiqȝ. Naȝ ſm opinionē ⁊ ſm veritatē aliter ⁊ generari ſimpliciter ⁊ corrumpi: ſpiritus quideȝ eni ⁊ aer ſm quideȝ ſenſum minus ſunt: ideo ⁊ quecūqȝ corrūpuntur ſimpliciter in hac trāſmutatione hec corrūpi dicuntur: generari auteȝ quando eſt in tangibile ut terraȝ. mutatur ſm veritatem auteȝ magis hoc aliquid ⁊ ſpecies hec q̃ȝ terra.

¶ Improbat opinionem eorum dicens: ꝙ dicentes illud nō contingit dicere verū: nam ſm opinionem: rectam: ⁊ ſm veritatem: aliter contingit generari ⁊ corrūpi ſimpliciter q̃ȝ ipſi dicunt: ſpiritus enim: id eſt res ſubtiles ⁊ aer ſecūdū ſenſum ſunt minus q̃ȝ res groſſe: ideo ſecūdū opinionē eorum quecūqȝ corrumpuntur in hac tranſmutatione: id eſt in talia non ſenſibilia videntur corrumpi ſimpliciter: quādo it mutantur in tangibile: ut in terram generari ſupple dicitur ſimpliciter: ſed ſecundum veritatem hec res ſubtiles ⁊ inſenſibiles ſunt magis hoc aliquid completum ⁊ ſpecies q̃ȝ terra. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Eſſe quidē igitur hanc ſimplicē generationem alicuius corruptionē enteȝ: corruptionem auteȝ ſimpliceȝ generationeȝ alicuius eſſe dicta eſt cauſa. Propter materiā enim differre: aut quod ſubſtātia eſt aut nō: aut ꝙ hec magis: huius vero nō: aut ꝙ hec qdem magis ſenſibilis eſt materia ex q̄ res in quā eſt: hec vero minus eſt. T. c. 20.

¶ Epilogat circa determinata dicēs: ꝙ dcl eſt cā: q̄re ꝯtingit hāc qdē gn̄ationē ſimplicē eſſe corruptionē alicuius ⁊ enteȝ ſimplicē corruptionē generationē eſſe alterius: nam ut

patet per hebitū: vno modo ē generatio ſimpliciter ꝑp ma
teriaȝ differentie.i.propter differentiaȝ materialem: vt cum
generatur ignis qui eſt īmaterialioꝛ terra. aut ſecūdo mo
do hoc contingit: quia hoc quod generatur eſt ſubſtātia.
aliud vero ſupple eſt accidēs: aut q꞉ hoc eſt magis habit᷒:
illius vero eſt magis priuatio: ⁊ hi tres modi ſunt ſm veri
tatem: ſm autē opinionē hoc contingit cum h.ſ. res gene
rata eſt magis ſenſibilis ⁊ minus: q꞉ tūc eſt generatio ſim
pliciter: cum vō res ex qua eſt magis ſenſibilis: illa vero in
qua generatur eſt minus ſenſibilis tunc ſupple eſt corru
ptio ſimpliciter: pȝ ergo ꝙ ſm veritatem generatio ſimpli
citer eſt generatio ſubſtantie reſpectu accidentis: ⁊ genera
tio ſubſtantie formalis reſpectu materialis ⁊ accidentis ha
bitus reſpectu priuationis: ſm autē opinionē eſt genera
tio rei ſenſibilis reſpectu inſenſibilis.

Dicūtur autē hec quidē ſimpliciter
generari: hec autē aliquid ſolum:
nō ex adinuicem generatione: ſed
ſm quem dicimus nunc moduȝ.

❡ Supius oſtēdit ꝑhs quō poteſt ſaluari generatio ſimpli
citer: ⁊ generatio aliq̄: accipiendo ſimpliciter comparati
ue. In parte iſta oſtendit hoc idem accipiendo ſimplr ab
ſolute: ⁊ tria facit: q꞉ primo dicit hanc qōnē differre a pre
miſſa. ſecūdo aſſignat cām differentie huius qōnis ad aliā.
tertio ſoluit eā. 2ª ibi. (Nunc qdeȝ.n.) 3ª ibi. (Hec autē de
terminata.) Dicit ergo ꝙ hec quideȝ dicūtur generari ſim
pliciter: h autē aliquid ſolū non ex adinuicē generatione.i.
non cōpando generationes eoꝝ ad ſeinuicem: ſȝ ſupple ab
ſolute: ſm quē modum nunc dicimus.i.nunc intendimus
loqui de generatione ſimplr: ⁊ dicit non ex adinuicem ge
neratione: q꞉ ſimplr ⁊ ſm quid abſolute ſumpta nūq̄ȝ repe
riuntur in eodē genere nec in his que hñt generationē ad
ſeinuiceȝ: ſȝ in vno genere reperit ſimplr gn̄atio vt in ſuba:
in alio vō ſm quid vt in accidēte. ❡ Deinde cum dicit.

❡ Nūc quidē enī tantū determinatū eſt: qua
re omni generatione ente coꝛruptione alte
rius: ⁊ oī coꝛruptione ente generatione alte
rius nō ſimpliciter attribuimus generari ⁊
coꝛrūpi adinuicē trāſmutabilibus. Quō au
teȝ poſtea dicetur nō hoc queret. ſȝ quare di
ſcēs qdē nō dr ſimplr generari: ſȝ qd gene
rari ſciens ⁊ diſciplinatū: plāta aūt generari.

❡ Aſſignat cām dicte drie dicens ꝙ nunc determinatū eſt:
quare omni gn̄one ente coꝛruptione alterius: ⁊ omni coꝛ
ruptione ente alterius generatione: in his que ſunt adinui
cem tranſmutationibus non dicimus: nec attribuimus ge
nerari ſimplr: nec coꝛrumpi: ita ꝙ generatio ſimplr ſit coꝛ
ruptio ſimpliciter ⁊ econuerſo: imo vt dictum eſt genera
tio ſimplr eſt coꝛruptio ſm quid ⁊ econuerſo: ideo patet.i.
propoſita q̄ſtio que dicet modo nō queret h.i. nō queret d
generatione ſimpliciter in his que tranſmutātur ad ſeinui
cē in quibus nō reperitur generatio ſimplr abſolute loq̄ndo
ſȝ comparatiue: ſȝ qō noſtra abſolute queret de gn̄atione
ſimpliciter: vt quare diſcēs non dr generari ſimplr: ſȝ gene
rari aliquid: vt generari ſciens ⁊ diſciplinatum: ſed planta
⁊ vniuerſaliter omnis ſubſtantia poteſt dici generari ſim
pliciter. ❡ Deinde cum dicit.

❡ Hec aūt determinata ſunt ī predicamētis.
Sed hoc qdē hoc aliquid ſignificat: hoc au
tem equale: hoc autē quātuȝ. Quecūq̄ igit
non ſubſtantiaȝ ſignificāt nō dicunt ſimpli
citer generari: ſed ſm quid fieri. Sed tamē
in omnibus ſimplex generatio quidem ſm
qō in aliquo oꝛdine dicitur: puta in ſubſtā
tia quidē ſi ignis: ſȝ nō ſi terra: ī qualitate āt
ſicut ſciēs ⁊ diſciplinatuȝ: ſed nō quādo ne
ſciens ⁊ indiſciplinatum.

❡ Soluit: ⁊ tria facit: q꞉ pmo ſoluit. ſcdo epilogat. tertio de
terminat quaſdaȝ alias queſtiones annexas. ſecunda ibi.
(De generari qdem.) tertia ibi. (Sȝ nūc querere opoꝛtet.) T.c.21.
Dicit ergo ꝙ h ex quibus dependet ſolutio prefacte que
ſtionis: determinata ſunt in predicamentis: naȝ q꞉ ibi dcm
eſt ꝙ h ſignificant hoc aliqd.i. ſubaȝ. h aūt quale. h autē
q̄tum: quecūq̄ȝ igit non ſignificant ſubſtāntiam nō dicun
tur generari ſimplr: ſed generari ⁊ fieri aliquid. ❡ Notā Nōndū
dum ergo ꝙ hec generatio ſubſtātie eſt generatio ſimplici
ter cōparatiue ⁊ abſolute: inq̄tum.n. generatio eſt ſimpli
citer cōparatiue: ſic ptinet ad qōneȝ pcedentē. Inq̄tuȝ ve
ro abſolute loquēdo generatio ſubſtātie eſt generatio ſim
pliciter: ⁊ ſimpliciter: ⁊ ſic ſpectat ad ꝓpoſitaȝ qōnem: ab
ſolute.n. ſubſtāna eſt ens: accidēs vō nō ē ens ſed entis: vt
dicit. 7. metha. ideo ſm iſtū modū ⁊ ſm iſtū oꝛdinem: ſm T.c.ſ°.
quē loquimur de ſimplr nō repitur ſimplr ⁊ ſm quid i eo
dem genere: nec in his q̄ hñt trāſmutationē ad ſeinuicem:
ſed tn̄ accipiendo ſimplr: ⁊ ſm aliū oꝛdinē. ⁊ ſm aliū mo
duȝ: vt accipiendo ſimplr cōparatiue nō abſolute: ſic in oī
bus ſupple generibus reperitur ſimplr generatio: puta in
ſubſtantia erit generatio ſimpliciter ſi generetur ignis: ſed
non ſi terra: in qualitate autē ſimplr generabit ſi fiat ſciēs
diſciplinatum: ſed non erit generatio ſimpliciter quando
fit neſciens ⁊ indiſciplinatum. ❡ Deinde cum dicit.

❡ De gn̄ari quidē hoc ſimpliciter. hoc autē
ſm quid: ⁊ vniuerſaliter dictuȝ eſt in ſubſtā
tijs ipſis ⁊ qm̄ generatiōis eſſe cōtinue cau
ſa: vt materia ſubiectū: quoniā trāſmutatur
in contraria: ⁊ eſt alterius ſemper generatio
in ſubſtātijs alterius coꝛruptio: ⁊ alterius
coꝛruptio alterius generatio.

❡ Epilogat circa determinata dicēs ꝙ de generari quomo
do hoc quidem generatur ſimpliciter: h quidem ſm quid
dictū eſt: ⁊ etiam dictum eſt vniuerſaliter in ipſis ſubſtan
tijs: quando eſt generatio ſimpliciter: ⁊ quando ſm quid:
⁊ cum hoc dictum eſt que eſt cauſa continue generationis
quia id quod eſt vt materia: ⁊ ſubiectum eſt ſemper tranſ
mutatiuum in contraria: ita ꝙ quando amittit vnum cō
trarioꝛum efficitur ſub reliquo. propter quod in ſubſtan
tijs ſemper generatio vnius eſt coꝛruptio alterius: ⁊ coꝛru
ptio alterius eſt generatio alterius. ❡ Deinde cum dicit.

❡ Sed nūc querere opoꝛtet quare generat T.c.21.
aliquid ſemp ex coꝛruptis alijs. Quēadmo
dum eniȝ ⁊ coꝛrūpi hoc ſimpliciter inquiūt
quādo ad īſenſibile venit: ⁊ nō ens ſimiliter:
⁊ generari ex nō ente inquiunt quādo ex in
ſenſibili. Siue igitur aliquo ente ſubiecto ſi
ue nō: generatur ex nō ente. Quare ⁊ ſimili
ter generatur ⁊ coꝛrumpitur in nō ens.

❡ Annectit quaſdaȝ alias queſtiones: ⁊ duo facit: quia pri
mo mouet queſtionem de ipſa generatione. ſecūdo de ge
nerationis ſubiecto: ibi. (Sed h nō ens ſimplr.) Circa pri T.c.22.
mum tria facit: q꞉ primo mouet qōnem. ſcdo ſoluit. tertio
infert quoddam coꝛrelarium ex p̄dictis. ſcda ibi. (Quē

admodū enim. 3ᵒ ibi. (Merito igitur.) Eſt ergo qō: quare ſemper generat̄ aliqd ex alijs corruptis: ſoluit aūt ad hanc qōnē q̄ quēadmodū corrūpit̄ h̄ ſimpl̄r: vt multi inguūt qū venit ad aliqd: qō eſt inſenſibile: quod ſm eos eſt non ens: ita: ſupple q̄ vbi terminat̄ corruptio ibi incipit generatio: op3 q̄ generari ſit: vt inguūt: ex non ente ⁊ ex inſenſibili: ſiue igitur aliquo ente ſubiecto generationis ſiue non. i. qcqd de ſubiecto generationis ſemꝑ generat̄ aliquid ex nō ente: q2 ⁊ ſimile eſt de p̄n° generatiōis ⁊ termino corruptionis: ſimiliter. i. eodē modo: ⁊ generat̄ aliqd ex nō ente ⁊ corrumpitur in nō ens.

Nōndū ℂ Notandū aūt q̄ multi. i. vulgares q2 non percipiunt niſi ſenſibilia ⁊ mālia: ideo ſm cōe3 modu3 loquendi non eſt aliqd generatū: niſi cū efficit̄ ſenſibile nec eſt corruptū: niſi cū efficitur inſenſibile: ⁊ q2 generatio ſemꝑ eſt ex oppoſito erit generatio ex ſenſibili ad ſenſibile: ſi ergo inſenſibilia ſm q̄ huius dicunt̄ eſſe corrupta: q2 ſm cōe3 modu3 loquendi generatio ſemꝑ eſt ex inſenſibilibus ſꝑ ḡrabit̄ aliqd ex corruptis. ℂ Deinde cū dicit.

ℂ Merito igitur non deficit generatio: generatio enim entis: corruptio eſt nō entis: corruptio autē entis generatio non entis.

ℂ Infert quoddā correlariū. v3. q̄ merito ⁊ rōnabiliter nūq̄ deficit ḡratio: q2. n. generatio entis eſt corruptio nō entis: ⁊ corruptio entis generatio nō entis: ſemper poterit generatio continuari. ℂ Deinde cu3 dicit.

T.c.22. ℂ Sed hoc non ens ſimpliciter queret aliqs vtrum aliquod cōtrariorū3 eſt: puta terra ⁊ graue nō ens: ignis autē ⁊ leue ens: aut nō ſed eſt ⁊ terra ens: non ens autē materie terre ⁊ ignis ſimiliter.

ℂ Mouet qōnē de ſubiecto generationis: ⁊ duo facit ſ3 qō duas tales qōnes mouit: 2ᵃ ibi. (Et an alia.) Dicit ergo q̄ q̄ret aliquis: vtrū hoc quod ponit̄ generationis ſubm: ⁊ dicitur nō ens ſimpl̄r: vtrū ſit aliqd ꝯrioꝝ: puta vtrum ſit terra qō eſt q̄ſi graue ⁊ non ens vel ſit ignis qō eſt leue ⁊ ens: ſoluit dicēs: aut nō. i. mā ⁊ ſubm generationis non eſt aliquod predictorū: ⁊ eſt rō: q2 non ſolum ignis: ſed etiam ipſa terra eſt ens abſolute loquēdo: l3 forte comparatiue poſſit dici nō ens: mā ãt ignis ⁊ terre nō poteſt ſim̄r dici ens: cū ſimpl̄r non ſit ens. ℂ Deinde cum dicit.

ℂ Et an alia vtriuſq3 materia. Aut nō generātur ex inuicē neq3 ex cōtrarijs. His enim exiſtūt ꝯtraria. Igni igit̄ ⁊ terre aque ⁊ aeri. Aut eſt quidē qualiter eadē: eſt aūt qualiter alia. Quod quidē enim aliquādo ens ſubijcitur idem. Eſſe autem non idē de his qde3 igitur in tantum dictu3 eſt.

ℂ Mouet aliā qōne3: q2 dato mā3 non eſſe aliqō ꝯrioru3 ⁊ non eſſe ignē nec terrā eſt qō: an ſit alia mā vtriuſq3: ⁊ non eſſe eādem materiā: q2 non generarent̄ ex ſeinuicem nec eſſet generatio ex ꝯrijs: ſi eſſet alia ⁊ alia materia generabiliū ⁊ corruptibiliū: vnum. n. ꝯrio: ū non fit aliud: ſed mā que eſt ſub vno efficit̄ ſub alio: ⁊ q2 his. ſ. terre aque aeri ⁊ igni exiſtunt ꝯria: ⁊ ſimpl̄r generant̄ ex ſeinuicem vna erit mā eoꝝ: ⁊ per ꝯñs vna mā erit omniū habentiu3 ad ſeinuicem trāſmutationē: ⁊ ne aliquis crederet oīno eſſe taliu3 vnam mām oſtendit quō eſt vna: ⁊ quō non: dicēs q̄ materia horu3 eſt quidē qualiter eadē: ⁊ qualiter alia: q2 q̄tum ad eſſentiam: prout eſt aliquid ens q̄ q̄nq3 ſubijcitur vni ꝯriorū: q̄nq3 aliī eſt ide3 mā le principium: ſed q̄tu3 ad eſſe non eſt idem. ℂ Ultimo epilogat. q̄ de his tantum dictu3 eſt.

T.c.23. De generatione autē ⁊ alteratione dicamus quid differunt: dicimus enim alteras eſſe trāſmutationes adinuicem.

ℂ Poſtq̄ ph̄s determinauit de generatione ⁊ corruptione. In parte iſta determinat de alijs motibus ſimplicib⁹ ⁊ duo facit ſm quod ſuperius dixerat duos tales motus eſſe: videlicet alteratio ⁊ augmētū: primo ergo determinat de alteratione. ſecundo de augmento. ſecūda ibi. (De augmentatione autē reliquū.) In determinando aūt de alteratiōe determinat de ea in comparatione ad generationem: dc̄m̄ eſt enim alteratione ad generationē ordinari: ⁊ rurſum alteratio: q2 eſt motus ad qualitatē maiorem cōuenientiam h3 cum motu ad ſubſtantiam q̄ aliquis alius motus: ipſa enim forma ſubſtantialis que per generationem introducitur quedam qualitas dici poteſt: vt dicitur. 5. metha. non

T.c.25. autē3 poteſt dici quedā3 q̄titas vel quoddam vbi. Potiſſimus igitur modus determinandi de alteratione eſt determinare de ea per comparationem ad generatione3. In cōparando autem alterationem ad generationem duo facit: q2 primo dicit eas eſſe differētes. ſecūdo huius differentia3 manifeſtat: ibi. (Quoniā igitur eſt aliud.) Dicit ergo q̄ ipſe vult dicere de generatione ⁊ alteratione: quid. i. ſm qd ⁊ qualiter differunt: dicamus. n. trāſmutationes has. i. tranſmutationes ſm has tranſmutationes ſiue tranſmutatiōes huiuſmodi eſſe alteras adinuicem: bonum eſt ergo earum differentias cognoſcere. ℂ Deinde cum dicit.

T.c.19. ℂ Quoniā3 igitur ē aliud ſubiectum ⁊ aliud paſſio: que de ſubiecto īnata eſt dici: ⁊ ē trāſmutatio vtriuſq3 horum.

ℂ Aſſignat differentia3 inter eas: ⁊ duo facit: q2 primo aſſignat dictam differentia3. ſcd̄o q2 per huius differentiā quā habet generatio ad alterationem differt etia3 a ceteris motibus aſſignat differentia3 generationis ad omnes motus: ibi. (Quonia3 quidem igitur.) Circa primum duo facit: quia primo tangit queda3 per que haberi poteſt differētia alterationis ad generationē. ſecūdo ex his que tetigerat aſſignat differentiam inter ea oſtendendo quid ſit vtrūq3 eorum: ibi. (Alteratio quidem eſt.) Dicit ergo q̄ in re tranſmutabili eſt aliquid ſubiectum ⁊ aliquid aliud quod eſt paſſio que eſt innata dici de ſubiecto: ⁊ ſubdit q̄ eſt tranſmutatio vtriuſq3 eorum: ſubiecti: ſcilicet ⁊ paſſiōis. ℂ Deinde cum dicit.

ℂ Alteratio quide3 eſt quādo manēte ſubiecto ſenſibili ente trāſmutatur in eius paſſionib⁹ aut ꝯtrarijs aut medijs: puta corp⁹ ſanū eſt: ⁊ rurſus laborat manēs idē: ⁊ metallum q̄nq3 rotūdū q̄nq3 angulare idem ens.

ℂ Ex dictis venatur differentiam inter generationem ⁊ alterationem oſtendendo quid ſit vtrūq3 eoru3: ⁊ duo facit: quia primo facit quod dictum eſt. ſecundo declarat quedam dubia que poſſent oriri ex dictis eius: ibi. (In his autem ſi alique.) Circa primum duo facit: quia primo oſtendit quid eſt alteratio. ſecūdo quid generatio: ibi. (Quando autem totum.) Dicit ergo q̄ tunc eſt alteratio quādo manente ſubiecto ſenſibili ente actu tranſmutatur huiuſmodi ſubiectum in eius paſſionibus: ⁊ h̄ vel a contrarijs vt ſi a nigro in album: aut medijs vt ſi a fuſco in palliduz: ⁊ exemplificat dicens: puta corpus eſt ſanum ⁊ rurſus poſtea laborat ⁊ fit egrum manens illud idem corpus ⁊ metallum quādoq3 eſt rotundum quādoq3 eſt angulare manens idem ens ſm ſubam ⁊ ſubm. ℂ Deinde cu3 dicit.

¶ Quādo autem totum trāſmutatur nō manente aliquo ſenſibili vt ſubiecto eodē: ſʒ q̄ñ ex ſemine toto ſanguis: aut ex aqua aer: aut ex aere omni aqua generatio iam hoc tale. huius autem corruptio.

T.c.24 ¶ Oſtendit quid eſt generatio ⁊ quō hʒ eſſe ⁊ duo facit: qꝛ primo oñdit quō hʒ eſſe generatio ſimplr̄. ſcōo oñdit quō ſe habeat generatio manifeſta. ſcōa ibi. (Marie autē generabitur.) Dicit ergo ꝙ q̄ñ totū trāſmutat̃ in totuʒ non manente aliquo ſenſibili nec eodeʒ ſubiecto. i. nō manente eadeʒ ſub̄a: ⁊ non ente ſenſibili ⁊ in actu: vt ex ſemine totuʒ i. ex ſeīe totalr̄ fit ſanguis: aut ex aqua aer: aut ex aere oī. i. toto fit aq̄: ħ qō eſt totale. i. cū totalis trāſmutationis eſt generatio huius. corruptio aūt huius. ¶ Deinde cuʒ dicit.

T.c.24 ¶ Marie autē generabitur ⁊ trāſmutabitur ex inſenſibili in ſenſibile: aut tactu: aut omnibus ſenſibus. puta q̄ñ aqua generat̃ aut corrūpitur in aerem: aer enīʒ valde inſenſibile.

¶ Oſtendit que ſit generatio manifeſta. nā quotieſcūq; totū trāſmutat̃ totū pōt dici gn̄atio ſimplr̄: ſʒ tunc eſt generatio maxima ⁊ manifeſta ſi trāſmutet̃ ex inſenſibili in aliud ſenſibile: ſenſibile dico aut tactu aut oībus ſenſibus: ꝯdiuidit aūt tactuʒ cōtra oēs ſenſus: qꝛ eſt ſenſibilior ⁊ materialior omni ſenſu: ideo q̄ñ aqua generat̃ ex aere eſt generatio ſenſibilis: q̄ñ corrumpitur in aerem corruptio eſt ſenſibilis: aer. n. valde inſenſibiles hʒ paſſiones: tum qꝛ rarus: tuʒ etiā quia paruꝰ cōpetit ei humiditas que eſt virtus paſſiua q̄ȝ caliditas que eſt actiua. ¶ Deinde cum dicit.

¶ In his aūt ſi aliqua paſſio manet eadeʒ cōtrarietatis in generato ⁊ corrupto puta quādo ex aere aqua: ſi ambo dyaphana aut humida: non opʒ huiuſmodi alteram paſſionem eſſe in quod tranſmutatur.

¶ Declarat q̄daʒ dubia poſſibilia oriri ex dictis: dixerat enī in generatione totū tranſmutari in totū: crederet ergo aliquis cōtra rōnem generationis eſſe ſi aliqd remaneret: iō duo facit: qꝛ primo oñdit ꝙ remanere paſſionē ſm̄ ꝙ hꝫ non vr̄ cōtradicere generationi. ſcōo manifeſtat ꝙ remanere idem ſubiectum generationi ꝯdicat: ibi. (Si aūt nō.) Dicit ergo ꝙ in his generationibus ⁊ corruptionibus dubitaret aliqs ſi paſſio aliqua ꝯrietatis. i. alicuius ꝯrietatis manet eadeʒ in generato ⁊ corrupto: puta quādo ex aere fit aqua: ⁊ ſubdit ꝙ paſſio ſimbola pōt remanere: qꝛ ſi ambo ſunt dyaphana vel frigida: non opʒ hmōi in quod trāſmutatur eſſe alterum. i. eſſe alteratum quātum ad paſſionem ſimbolam. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Si aūt non erit alteratio. v̄.g. muſicus homo corruptus eſt. homo autē imuſicus generatus eſt: hō aūt manet illud idē: ſiqdem igitur huius nō paſſio eēt ꝑ ſe muſica ⁊ imuſica: huius quidē generatio eſſet: huiꝰ autem corruptio: ideo hominis quidē hec eſt paſſio: hominis autē muſici ⁊ hoīs imuſici generatio quedaʒ ⁊ corruptio: nūc autē paſſio hec manente: iōq; alteratio ſm̄ talia.

¶ Oſtendit eſſe cōtra rōnem generationis manere ideʒ ſubiectum. Continuetur aūt ſic: lʒ non videatur cōtra rōnē generationis manere eādeʒ paſſionē. eſt tñ cōtra rōnem eius manere idem ſubiectuʒ: qꝛ ſi non. i. ſi non eſſet trāſmutatio ſm̄ ſubſtātiaʒ ⁊ ſubiectū erit alteratio non generatio. v̄.g. muſicus hō corruptus eſt: hō aūt imuſicus generatus eſt. in hac aūt trāſmutatione manet idē ſubiectum. ſiquidem igitur muſica ⁊ imuſica ſm̄ ſe nō eſſet paſſio huius. i. hoīs: ſʒ ſupple econuerſo. hō eſſet paſſio muſici cuʒ ex imuſico fieret muſicus eſſet ſimplr̄ generatio qdē huius. i. muſici: corruptio aūt huius eſt. ſ. imuſici. naʒ in hac generatione maneret hō: qō ponitur eſſe paſſio: ⁊ nō maneret muſicus: qō ponitur eſſe ſubiectū: verū qꝛ ſm̄ veritatē: homo non ſe hʒ vt paſſio: ſed vt ſubiectū. qꝛ hec. ſ. muſica eſt paſſio hoīs: iō hoīs muſici ⁊ hominis imuſici non eſt generatio ſimplr̄: ſʒ generatio q̄daʒ ⁊ corruptio quedam: adeo ſubdit: ꝙ qꝛ nō ita eſt: ꝙ hec. ſ. muſica ſe hʒ vt paſſio ⁊ manēte ſubiecto fit talis trāſmutatio: ideo ſʒ talia eſt alteratio non generatio.

¶ Notanduʒ autem non eſſe de intentione. Ar. diffinire ħ: vtruʒ maneat eadem paſſio aut eadem qualitas ſimbola in generato ⁊ corrupto: qꝛ de hoc infra dicet̃: ſed intentio ſua eſt ꝙ ſi non manet idem ſubiectuʒ ⁊ fit variatio in forma ſubſtantiali: quātūcūq; maneat eadem paſſio: non tollit̃ generatio ⁊ corruptio: vtrū autēʒ ſit poſſibile eandeʒ qualitatem remanere: ⁊ quō poteſt manere eadem non eſt p̄ſentis negocij: tñ ſi eſſet poſſe ⁊ remaneret eadem paſſio trāſmutato ſubiecto talis idēptitas non faceret generationem eſſe alterationem. nec hoc ꝯdicit ſuperius dictis: videlʒ tūc generationeʒ eſſe cū totū trāſmutatur in totum: vt cū ex toto ſemine ſanguis fit aial. nam accidētia nō ſunt entia: niſi qꝛ ſunt entis ⁊ ſi accidētia ſunt entis: ħ accidens huius eſt entis: tranſmutato ergo ſubiecto totum dicitur trāſmutari ⁊ totum corrūpi: ⁊ ſi maneret q̄litas vna aliqua: qꝛ illa non remaneret: vt eſt corrupti: ſed vt eſt generati: ſicut accidens in tm̄ eſt ens in q̄tum eſt entis: ita in tm̄ remanet in quātuʒ remanet entis. Cū ergo ex aq̄ fit aer: qꝛ quicquid ē in aere generato totum eſt ibi vt eſt aeris: non autēʒ vt eſt aque: tota aqua dr̄ trāſmutata in totū aerem: imo cum in tali tranſmutatione planū ſit manere mām eādem p eſſentiam: ⁊ tñ dicit̃ tota aqua trāſmutari in totū aerem: qꝛ nō manet mā: vt eſt aq̄: ſed vt eſt aeris: ſic ſi maneret eadē paſſio: qꝛ maneret: vt eſt generati non vt eſt corrupti totum in totuʒ tranſmutari diceretur. ſi ergo fiat trāſmutatio in ſubiecto ⁊ in forma ſubſtantiali: qꝛ mā ſimplr̄ habet eſſe p formam ⁊ accidēs per ſubiectum q̄tūcūq; maneat eadē materia ⁊ eadem paſſio nō tollet rōnem generationis ſimplr̄: vtrū autē eſſet magis generatio ſimplr̄ ſi nō remaneret eadem paſſio: ⁊ vtrū ſit poſſibile eādem paſſionē remanere in ſecundo huius dicetur. ¶ Deinde cum dicit. Nōndū 7.m.p.

¶ Quādo quideʒ igitur ſm̄ quātuʒ eſt tranſmutatio ꝯtrarietatis augmētum ⁊ diminutio: quādo autēʒ ſʒ locuʒ latio: quādo autē ſecūdū paſſiones ⁊ quale: alteratio eſt: quādo autēʒ nihil manet cuius alteruʒ paſſio ⁊ accidens vniuerſaliter ⁊ generatio eſt: huiꝰ autēʒ corruptio.

¶ Oſtendit per hāc dñaʒ quā hʒ generatio ad alterationē: videlicet: qꝛ in ea eſt tranſmutatio ſubſtātialis oſtendit generationem differre ab aliis motibus: ſed in tranſmutatione ſubſtātiali eſt duo cōſiderare: id quod per generationeʒ acquiritur: ⁊ id quod generationi ſubijcitur: duo itaq; facit. primo. n. oſtendit generationem differre ab oībus motibus q̄tum ad id: quod per generationem acquirit̃. 2ꝰ quātuʒ ad id qō generationi ſubijcit̃. 2ª ibi. (Eſt aūt hyle.) Dicit ergo ꝙ quando eſt tranſmutatio cōtrarietatis ſm̄ quātum: qꝛ acquirit̃ ꝯria q̄titas: tunc eſt augmētatio ⁊ diminutio: quādo vero ſm̄ locum dicitur latio ſiue loci mutatio: q̄ñ aūt ſʒ paſſionē ⁊ qualitatē dicit̃ alteratio: ſʒ quādo

nihil manet ⁊ fit reſolutio ſm formam ſubſtãtialem: ⁊ nõ manet idem ſubiectum: ſed factuꝫ eſt alterũ ⁊ diuerſuꝫ: cuius ſubiecti paſſio ⁊ accidens eſt generatio ⁊ corruptio vſr i. ſimpliciter. No^m ℭ Notandum ergo ꝙ ad hoc ꝙ fit generatio non ſufficit ꝙ fiat trãſmutatio in ipſis accidentalibus vel in paſſionibus: ſed oportet eſſe tranſmutationem in ipſo ſubiecto: cuius ſunt accidentia ⁊ paſſiones. No^m ℭ Notandum etiam ꝙ eo ipſo ꝙ nõ manet paſſio vt eſt ſubiecti corrupti dicitur non remanere: imo q2 nec materia nec aliquid manet: vt eſt corrupti dicitur nihil remanere: ſ3 totũ tranſmutari in totum. ℭ Deinde cum dicit.

ℭ Eſt autẽ hyle maxime ſubiectuꝫ quidem propriũ generationis ⁊ corruptionis ſuſceptibile: modo autẽ aliquo alijs trãſmutationibus: quoniã omnia ſuſceptibilia ſubſtãtia contrarietatum aliquorum.

ℭ Separat generationẽ ab alijs motibus q̃tuꝫ ad id qð in ea ſubijcit. naꝫ nõ ſoluꝫ differt generatio ab alijs motibus q̃tum ad id qð per eam acquiritur: vt q2 acquirit ſubã. in alijs autem motibus acquiritur accñs: ſed etiam differt rõne ſubiecti: q2 maxime ⁊ proprie quidẽ ſubiectũ ſuſceptibile generationis ⁊ corruptionis eſt hyle. In alijs aũt trãſmutationibus nõ eſt hyle ſubm ꝓprie: ſ3 aliquo mõ: nam oĩa ſubiecta aliaꝝ trãſmutationũ ſũt ſuſceptibilia aliquarũ ꝯrietatũ: ⁊ q2 ſcðã reducit in primã: oẽs ꝯrietates alicꝰ generis reducunt in formaꝫ ⁊ priuationeꝫ: que ſunt prima ꝯrietas in genere ſube: q2 ſicut ꝯrietates reducuntur in ꝯrietatem: ſic ſubiecta reducunt in ſubm. ſubiecta aliarum trãſmutationũ reducunt in hyle: qð ſubijcitur in trãſmutatione ſubal: tñ hyle eſt aliq̃ mõ ſubꝫ aliaꝝ trãſmutationũ.

ℭ De generatione quidẽ igitur ſiue eſt ſiue nõ eſt ⁊ quomodo eſt ⁊ de alteratione determinatum ſit hoc modo.

ℭ Ultimo epilogat dicens. littera plana eſt.

T. c. 25. De augmẽtatiõe reliquũ eſt dicere quõ differt a generatione ⁊ alteratione: ⁊ quõ augmẽtatur vnũqðq; quod augmentatur ⁊ diminuitur quodcũq; diminuitur.

ℭ In pte iſta determinat pħs de augmẽto: ⁊ duo facit: q2 ꝑ continuat ſe ad dicenda. 2° exequitur de intento: ibi. (Scrutandũ vtiq; primũ.) Dicit ergo ꝙ reliquũ eſt dicere de augmentatione. dicetur ergo de augmentatione ꝙ differt a generatione ⁊ alteratione: ⁊ etiam dicetur quõ augmentatur vnũquodq; qð augmentatur: ⁊ quõ diminuũtur quecũq; diminuuntur. ℭ Deinde cum dicit.

ℭ Scrutãduꝫ vtiq; primũ vtruꝫ ſoluꝫ in circa quid eoꝝ differentia adiuiceꝫ: verbi gratia: qm̃ hoc quideꝫ ex hoc i hoc trãſmutatio vt ex potẽtia ſubſtantia in actu ſubſtãtiaꝫ generatio eſt. que autẽ circa magnitudineꝫ augmẽtatio ⁊ diminutio. que autẽ circa paſſionem alteratio. vtrorũq; auteꝫ ex potẽtia entiuꝫ in actum trãſmutatio dictoruꝫ eſt.

ℭ Exequitur de intẽto: ⁊ duo facit ſm ꝙ duo ꝓmiſerat: primo eniꝫ determinat de dñia augmenti ad alios motus. 2° declarat circa qd ⁊ qualr hꝫ eſſe augmentum: ibi. (Circa quod aũt.) T. c. 26. Circa primum tria facit: q2 ꝓmo diſtinguit augmentuꝫ a generatiõe ⁊ alteratiõe. 2° ſeparat ipſuꝫ a motu locali. 3° epilogat circa determinata. ſcðã ibi. (Alio autem modo.) tertia ibi. (Qm̃ igit tranſmutatio.) Circa primuꝫ duo facit ſm qð aſſignat duplicem differentiam augmẽti ad generationem ⁊ alterationẽ. ſcðã ibi. (Aut ẽt modus.) T. c. 26. Dicit ergo primo ſcrutandũ eſſe vtrũ horũ motuuꝫ ſit ſolum differentia eorũ adinuicem q̃tum ad genera ſiue quãtum ad predicamenta: circa que fiunt. nam hmõi motꝰ verſari circa diuerſa genera non eſt dubiũ. v. g. qm̃ tranſmutatio que eſt ex hoc in hoc. i. ex ſubſtantia in ſubſtantiam: vt ex potentia ſubſtantia in actu ſubſtãtiaꝫ eſt generatio: que eſt circa magnitudinem augmentatio. que eſt circa paſſionem: idest circa qualitatem alteratio: tranſmutatio enim vtrorũq; dictorum. ſ. tam alterationis q̃ augmenti eſt ex potentia entium in actu: omnis. n. motus eſt ex potentia in actum: cum ſemper motuꝫ mobile acquirat aliquid quod non habebat actu: erat tamen in potẽtia ad habendum illud. ℭ Deinde cum dicit.

ℭ Aut etiã modus differt trãſmutatiõis. Uidetur auteꝫ ꝙ alteratur nõ ex neceſſitate trãſmutans ſm locum neq; quod generatur. Quod autẽ augmentatur aut diminuitur.

ℭ Ponit ſecũdam differentiam. nam augmentuꝫ non ſolũ differt a generatione ⁊ alteratione: rõne generis circa qð eſt: vt q2 eſt circa q̃titatem: generatio vero circa ſubſtãtiã: alteratio aũt circa qualitatem: ſed etiam ſm trãſmutationem localem. nam modus tranſmutationis augmenti differt a modo tranſmutationis generationis ⁊ alterationis: q2 illud quod alteratur non de neceſſitate tranſmutatur ſm locũ: neq; qð generatur neceſſe eſt tranſmutari ſm locum: ſed quod augmentatur aut diminuitur ſupple de neceſſitate tranſmutat locum. ℭ Deinde cum dicit.

ℭ Alio autẽ modo ab eo qð fertur: qð fertur quidem enim vniuerſum alterat locuꝫ. Qð augmẽtatur quideꝫ quẽadmodũ quod deducitur. hoc enim manente particule tranſmutarentur ſecundum locum.

ℭ Separat motum augmenti a motu locali. Et notanduꝫ No^m ꝙ ſeparare motum augmenti a generatione ⁊ alteratione pertinet directe ad iſtud capitulum ⁊ quodãmodo ad hũc librum: in quo intenditur de motu ad formam: ſed ſeparare augmentum a motu locali eſt quodãmodo incidens: cũ hic non intendatur de motu ad vbi: hoc tamen incidens ex hoc venit: dixerat enim augmentum ⁊ diminutionem mutare locum: ne ergo aliquis crederet ꝙ ſimiliter eſſet tranſmutatio localis in augmento ⁊ in motu ad vbi oſtendit ꝙ non: ideo duo facit ſm quod dupliciter ſeparat motuꝫ augmenti a motu locali. nam primo ſeparat ipſum a motu locali recto. ſecundo a ſpherico: ibi. (Non quemadmoduꝫ.) Dicit ergo ꝙ augmentum mutat locum: ſed hoc eſt alio modo ab eo quod fertur localiter. nam quod fertur loquẽdo de motu recto alteratur. i. tranſmutatur ſm vniuerſuꝫ locum: ſed quod augetur non mutat totũ locum: ſed quẽadmodum illud quod deducitur. i. quod extenditur manente eo in eodem loco. particule tranſmutantur ſm locũ quia non mutat locum ſm totum: ſed ſm partem: ſic etiaꝫ quod augetur ſm partem mutat locum prout occupat locum maiorem. ℭ Deinde cum dicit.

ℭ Non quẽadmoduꝫ que ſpere. he eniꝫ i ſimili loco tranſmutantur manẽte toto. q̃ aũt eius qð augetur ſemꝑ in ampliorẽ locuꝫ: in minorem aũt que eius quod diminuitur.

ℭ Oſtendit augmentũ non tranſmutare locũ: ſicut ſpe dicens: particulas augmenti non tranſmutare locũ cuꝫ ſint

ſicut particule que ſunt ſpere: quia in motu ſperico manē te toto in ſimili loco .i. in loco equali ⁊ eodem: he .ſ. particule ſpere tranſmutantur ſm locum: augmentatum .n. ⁊ diminutum nunq̄ eſt in loco ſimili vel equali: ſed partes que ſunt eius quod augetur ſunt in locum plenum occupando maiorem locū: pars vero que eſt eius quod diminuitur ī minorem. ¶ Deinde cum dicit.

T.c.29. ¶ Quoniā aūt trāſmutatio differt nō ſolum in circa que: ſed ſic eius quod generatur ⁊ alteratur ⁊ augmentatur manifeſtum eſt.

¶ Epilogat circa determinata dicens: manifeſtū eſſe ꝙ trāſmutatio eius: quod generatur ⁊ alteratur ⁊ augmentatur non ſolum differt in generibus circa que ſunt tales motus: vt q2 augmētum eſt circa q̄titatē ⁊ nō alie tranſmutatōes ſed etiam differt ī ſitu .i. in modo tranſmutationis localis: quia augmentata de neceſſitate tranſmutant locum: non tamen ſic eſt de generato ⁊ alterato.

T.c.27 Circa quid autē eſt trāſmutatio augmētatiōis ⁊ diminutionis. circa magnitudinē āt videt̄ eſſe augeri ⁊ diminui. Et qualiter ſuſcipiēdū.

¶ Oſtenſo quō differt augmētum ab aliis motibus. In parte iſta oſtēdit circa quid ⁊ qualiter habet eſſe augmētum: ⁊ duo facit: q2 primo premittit qō intēdit. ſecūdo exequitur de intēto: ibi (Utrū ex impotentia.) Dicit ergo ꝙ dicendū eſt circa quid eſt trāſmutatio augmētationis ⁊ diminutionis: nā augeri ⁊ diminui videntur eſſe circa magnitudinē ideo ſuſcipiendum eſt qualiter circa magnitudinem talis contingant. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Utrū ex impotētia quidē magnitudine ⁊ corpore: actu vero incorporeo ⁊ ſine magnitudine generari corp⁹ ⁊ magnitudo: ⁊ hoc dupliciter contingit dici: qualiter augmētatio fit: vtrum ex ſepata ipſa ſʒ eē materia: aut exiſtente in alio corpore.

¶ Exequit̄ de intēto: ⁊ duo facit ſm ꝙ augmētum dupliciter poteſt ſumi: large ⁊ proprie: large .n. ſemper cum q̄tum additur quāto augmētum efficitur: ſm quē modum ⁊ inaīata creſcunt: augmentatur .n. paries cum lapis lapidi addit̄: proprie autē augmētum ſumitur cū quelibet pars aucti eſt aucta: vt cū per nutrimētum ad ſingulas partes alimētum trahitur: ⁊ ſic nō augmētatur niſi aīata. Et ſicut dupliciter poteſt ſumi augmētum: large: ⁊ proprie: ſic ⁊ aliqua poſſunt reſpicere augmētum cōiter: aliq̄ vero proprie: duo ergo facit ph̄s: primo .n. inquirit que reſpiciunt augmentū cōiter: vt ꝙ augmentum fit ex aliquo corporeo ⁊ q̄to. ſecūdo inveſtigat reſpiciētia augmētum proprie: vt ꝙ quelibet pars aucti debet eſſe aucta: ⁊ quelibet pars diminuti diminuta: ⁊ cetera hmōi: ſecūda ibi. (Suſcipiēdum vtiq3 magis.) No-

T.c.32. Noᵐ. tādum autē ꝙ ſubm circa quod verſatur augmētū pōt accipi dupliciter .ſ. radicaliter ⁊ proprie. Radicaliter .n. ſubm in generatione eſt aliquo modo ſubm in aliis trāſmutationibus: vt ſupra dicebatur. proprie tū quelibet trāſmutatio habet ſubm ſuū ⁊ addit ſubm cuiuſlibet trāſmutationis ſupra ſubm generationis. duo ergo facit ſʒ qō ex ſubiecto augmenti dupliciter oſtendit augmētum fieri ex q̄to ⁊ corporeo. nam primo oſtēdit hoc ex ſubiecto augmēti ſiue ex eo circa quod verſatur augmētū radicaliter. 2° ex eo circa qō

T.c.31. verſatur proprie. 2° ibi. (Amplius aūt talis.) In prima pte intendit tales rōnes: materia circa quā verſatur generatio naturalis nūq̄ eſt ſepata a corporeitate ⁊ magnitudine: ⁊ ab hmōi formis ⁊ morphis: ſed idē eſt ſubm generatiōis naturalis ⁊ augmenti: ergo idem circa quod verſabitur augmētū nūq̄ erit ſeparatum a corporeitate ⁊ magnitudine. tria ergo facit ſʒ ꝙ hec ratio tres partes habet. Nā primo oſtēdit materiā nūq̄ ſeparari a corporeitate ⁊ magnitudine. ſecūdo manifeſtat eādem eſſe materiā: ⁊ idē eſſe ſubiectum augmēti ⁊ generatiōis naturalis. tertio cōcludit id circa quod verſatur augmētū: ⁊ ex quo fit augmētum non eſſe ſeparatū a magnitudine ⁊ corporeitate. 2° pō ibi. (Q̄m

T.c.31. autē eſt ⁊ ſub̄e corporee materie.) 3° ibi. (Māifeſtum autem ex queſitis.) Prima pars in qua oſtendit materiā generationis naturalis nō ſeparari a magnitudine ⁊ corporeitate: diuiditur in partes duas ſʒ qō dupl'r hoc oſtēdit. p̄ enim oſtēdit hoc rōnibus ad impoſſ. 2° rōnibus oſtēſiuis. 2° ibi.

T.c.29. (Sed nec pūctos.) Circa primū tria facit: q2 p̄mo ſub diſtinctione p̄mittit modos qbus pōt intelligi materiā eſſe ſeparatam a corporeitate ⁊ magnitudine. 2° modos illos improbat. 3° cōcludit mām inſeparatam eſſe 2° ibi. (Aut impoſſibile.) 3° ibi. (Melius ergo dibus.) Dicit ergo inquirendum

T.c.29. eſſe vtrū corpus ⁊ magnitudo generari poſſit ex corpore ⁊ magnitudine in potētia nō in actu: ſed actu erit icorporeū ⁊ ſine magnitudine: ⁊ q2 vt circa finem lectionis dicetur idē eſt ſubiectum generationis naturalis ⁊ augmenti: ſi generabitur corpus ex non corpore augmētabitur etiam ex nō corpore: ⁊ q2 fieri generatio ⁊ augmētum ex non corpore ⁊ ex materia nō ſeparata a corporeitate ſimpl'r dupliciter ptingit dici: nō ingrēdum ſi hoc eſt verū qualiter fiat augmentatio vtrum fiat ex materia ſeparata ſm ſe non ſolum ſm eſſe ſed in loco: aut fiat ex materia ſeparata a corpore ſm locū ſed exiſtente in aliquo corpore. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Aut īpoſſibile vtrūq3: ſepata enim ens: aut nullum poſſidebit locum: vt punctus aliquis: aut vacuū erit: aut corpus nō ſenſatū. Horū autem hoc quidem tūc contingit: hoc autem neceſſe in aliquo eē. Sēper enim alicubi erit quod generatur ex eo. Quapropter ⁊ illud aut ſm ſe aut ſm accidens.

¶ Improbat vtrūq3 mēbrū. Ad cuius euidētiā notandum materiā ſm veritatē non eſſe ſeparatam a corpore loco: ita ꝙ mā ſit qd per ſe exñs ſiue corpe: imo q2 eſt in ipſo corpe in eodē loco exiſtit in quo eſt corpus. rurſum nō eſt ſeparata ſm eſſe: vt ſic ſit in eodē loco mā ⁊ corpus in quo eſt ſicut vinū ⁊ doliū ſunt in eodem loco: q2 aliud eſt eſſe vini ⁊ aliud dolij. duo ergo facit: q2 p2io p̄bat mām nō eſſe ſeparatam a corpore loco. 2° oſtēdit eam nō eſſe ſeparatam ſm eſſe: ibi. (Sed ſi in aliquo exiſtit.) Dicit ergo ꝙ aut impoſſibile eſt vtrūq3 videlʒ materiā eſſe ſepatam ⁊ loco ⁊ eſſe: q2 ſi eſt ens i. exñs ſepata loco a corpore tūc nullū poſſidebit locū: erit ergo vel ſicut aliqs pūctus vel ſicut vacuū ſiue ſicut corp⁹ inſenſatū: vacuū .n. ⁊ corp⁹ īſenſatū idē eſt: vel erit ſicut corpus īſenſatū .i. ſicut corpus nō occupās locū: h̄ aūt horum dictorum qōcūq3 ponat̄ nō ptingit rōnabiliter ponere. nam h̄ .i. mā ⁊ ſubm ex quo generatur aliquid neceſſe eſt eſſe in aliquo loco. In eodē .n. loco in quo erat id qō eſt corruptū eſt poſtea id qō eſt generatū: ⁊ q2 qō generat̄ ex eo .i. ex ſubiecto aliquo ſemp eſt alicubi: quapropter: ⁊ illō ex quo fit generatio, vel ſm eſſe vel ſm accidēs ſupple neceſſe eſt alicubi eſſe: ſʒ ſi materia poneretur ſeparata magnitudine ⁊ poneretur per ſe exiſtere non eſſet in loco: nec per ſe nec per accidens: ergo nihil poteſt fieri: quia tūc factum ex ea nuſq̄ eſſet. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Sed ſi in aliquo exiſtit ſiquidem ſeparatū ita vt nullius ſʒ ſe aut ſʒ accidēs aliquid ſit cōtingunt multa ⁊ impoſſibilia. T.c.28.

¶ Improbat ſcōm mēbꝝ.vꝫ.ꝙ materia non eſt ſeparata ſm eſſe:⁊ duo facit: quia primo dicit ad hanc poſitionē ſequi impoſſibilia. ſecūdo narrat impoſſibilia illa: ibi. (Dico autem.) Continuetur ſic: vt patet non poteſt poni materia ſeparata:⁊ per ſe exiſtere: ſed ſi diceretur ꝙ eſt in aliquo corpore:⁊ non eſt ſeparata a loco: ſed exiſtit ſiquidē qd ſeparatum. ſupple ſm eſſe: ita vt nullius corporis ſit aliquid per ſe nec per accidens: ſicut vinum eſt in vaſe: tamen quia ſeparatum eſt a vaſe ſm eſſe: nihil eſt vaſis nec per ſe nec p accidens: ſi ſic dicamus de materia multa impoſſibilia contingunt. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Dico aūt. v.g. ſi generabitur aer ex aqua non aqua erit tranſmutata.

¶ Narrat illa īpoſſibilia q̄ contingūt ſic dicētibus:⁊ tria facit ſm ꝙ tria talia incōuenientia adducit. 2ᵒ ibi. (Sed propterea.) 3ᵒ ibi. (Amplius neqꝫ.) Dicit ergo: bene dico ꝙ multa impoſſibilia ſequuntur ad dicētes materiā eſſe in corpore:⁊ non eſſe ſeparatam ab eo loco ſm eſſe: quia ſi hoc eſſet aer poſſet generari ex aqua ſiue ex materia que eſt ī aqua: aqua nō trāſmutata: qḋ eſt icōueniēs: cū.n. generatio vnius ſit corruptio alterius: q̄.n. differunt ſm eſſe per ſe loquendo:⁊ ſm ꝙ hꝫ poteſt eſſe trāſmutatio in vno: alio nō tranſmutato: non opꝫ ergo aquā trāſmutari: ad hoc ꝙ ex materia que eſt in ea aliquid generet̄: cū ponatur non eſſe idē eſſe aque ⁊ materie que eſt in aqua. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Sed propterea ꝙ vt in vaſe aqua ineſt materia eius cuius eſt. Infinitas eni nihil prohibꝫ materias eſſe. Quapp ⁊ generari actu. T

¶ Adducit ſcōm incōueniēs dicens: ꝙ ꝓpterea q2 ponitur ꝙ vt aqua eſt in vaſe: ſic materia eſt eius in quo eſt: nihil ꝓhibet infinitas materias eſſe in aliquo: vt infinitas materias eſſe in aqua: nam cum materia non occupet locum:⁊ ponatur ſic eſſe in aqua: vt aqua in vaſe: qua rōne in aqua pōt eſſe vna mā: pari rōne in ea poterunt eſſe infinite materie: nam ſi aqua non occuparet locum infinite aque poſſunt eſſe in eodem vaſe:⁊ q2 ſemp ex mā poteſt aliquid generari infinita actu poſſent generari ex ipſa aqua in qua eſſent infinite materie: quod eſt incōueniēs: nō.n. ex eodē finito infinita actu generari poſſent. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Amplius neqꝫ ſic videtur generari aer ex aqua vt exiens a. manente.

¶ Adducit 3ᵐ incōueniēs: ⁊ ñ eſt incōueniēs hec pōſ: q2 repugnat apparētibus: nā ſi mā eſſet in aq̄: ſicut aqua in vaſe generatio nihil eſſet aliud: niſi exitus a manēte: ſicut enim aqua exit a vaſe manēte:⁊ permanēte vaſe ſine tranſmutatione: ſic exiret ab aqua: quod generaretur ex materia exiſtēte ī ipſa aqua: ſed hoc repugnat apparētibus: nō.n. videtur generari aer ex aqua vt exitus a manēte: imo nō ex aq̄ manēte: ſed ex aqua trāſmutata ⁊ corrupta eſt aer generatus. ¶ Ultimo cum dicit.

¶ Melius ergo omnibus inſeparatam facere materiā eſſe: vt entem eandem ⁊ vnā nu mero: rationem autem non vnam.

T.c.29. ¶ Cōcludit materiā inſeparatam eſſe dicens ꝙ oībus.i. ſter ola melius eſt facere māꝫ eſſe inſeparatam a corpore ⁊ a magnitudine:⁊ facere eam nō entem eādem:⁊ vnam numero per eſſentiam: ratione autem.i. ſm formam ⁊ eſſe debemus eam facere non vnam.

Sed neqꝫ pūcta ponēdū neqꝫ lieas corporis materiā: pp eaſdē cauſas: illud autem cuius hec vltia materia eſt: quare neqꝫ vnqꝫ neqꝫ ſine paſſione poſſibile eſt eſſe neqꝫ ſine forma.

¶ Poſitis rōnibus ad impoſſibile ꝙ mā nō poteſt ſeparari a magnitudine ⁊ corporeitate. In pte iſta ponūtur tres oſtenſiue. ¶ Ad cuius euidentiā aduertendū ꝙ indiuiſibile ſm ꝙ hmōi:⁊ ſine magnitudine pōt intelligi aliquid dupl'r. negatiue ⁊ priuatiue: negatiue.n. punctus eſt indiuiſibilis: q2 non poteſt diuidi: ſic etiā ⁊ linea eſt indiuiſibilis: nō ſimpliciter: ſed ſm latitudinem: priuatiue vero materia ſm ſe cōſiderata eſt indiuiſibilis: q2 non poteſt diuidi ſm ſe: eſt tñ apta nata diuidi per quātitatē: priuatio enī ſupra negationem addit aptitudinem. pūctus igitur eſt indiuiſibilis ſolum negatiue: q2 nec diuiditur: nec eſt aptus natus diuidi. duo ergo facit philoſophus in oſtēdendo materiā ſm quod exiſtit:⁊ vt eſt aliqd in effectu: nō eſſe ſeparatam a magnitudine:⁊ nō eſſe quid idiuiſibile negatiue: ſicut pūctus: vel etiam ſicut linea que aliquo modo eſt indiuiſibilis negatiue: inquātum ſm latitudinem nec diuiditur: nec eſt apta nata diuidi. ſecūdo oſtendit eam nō eſſe quid indiuiſibile priuatiue: vt ꝙ actu mā nullam habeat magnitudinem nec q̄titatem: ſed ſolum ſit potētia diuiſibilis:⁊ ſit apta nata ꝙ ſit q̄ta ⁊ magna. ſcōa pᵒ ibi. (Generatur qdē igitur.) Dicit ergo ꝙ nō eſt ponēdū māꝫ eſſe pūctos neqꝫ eē lineas corporis pp eaſdem cauſas.i. ꝓpter eaſdeꝫ poſitiones: quas ſuperius tetigimus. Ille enim eedem rōnes ducētes ad impoſſibile oſtēdentes materiaꝫ nō eſſe ſeparatā a magnitudine: q2 tunc materia non eſſet alicubi: oſtendere poſſunt māꝫ nō eſſe puncta per ſe exiſtētia: nec lineē p ſe exiſtentes: punctis.n. ⁊ lineis ſm ꝙ hmōi nō debetur locus:⁊ ſicut ꝓpter illas rōes:⁊ ꝓpter illas rōnes ducentes ad impoſſibile ſuperius tactas oſtendi poteſt materiā nō eſſe pūcta nec lineas: ita poſſunt adduci rationes oſtēſiue ad oſtēdendum hoc idem: nam puncti ⁊ linee habent rationē vltimoꝝ ⁊ terminoꝝ: mā enim de ſe eſt quoddā interminatū: interminatum.n. non eſt ipſi termini: ſed eſt id quod per terminos terminatur ⁊ vltimat̄: materia igitur non eſt pūcti nec linee: ſꝫ eſt id cuius h.i. linee ⁊ puncti ſunt vltima ⁊ termini:⁊ q2 terminabile non ſeparatur a ſuo termino: cū materia terminetur ⁊ finiatur per puncta lineas formas ⁊ paſſiones: ſicut nūq̄ eſt mā ſine punctis ⁊ ſine lineis vel ſine magnitudine: ita nūq̄ eſt poſſibile eaꝫ eſſe neqꝫ ſine paſſione: neqꝫ ſine forma. ¶ Deinde cum dicit. No^m .1

¶ Generatur quidē igit̄ ſimpliciter alteꝝ ex altero: quēadmodū ⁊ in alijs determinatuꝫ eſt:⁊ ab alio aut actu ente aut homogenus aut homoideus. verbi gratia: ignis ab igne aut homo ab homine aut ab actu: duꝝ eniꝫ a non duro generatur. T.c.30.

¶ Poſt q̄ oſtēdit materiam non eſſe quid indiuiſibile negatiue: q2 non eſt puncti neqꝫ linee oſtēdit eam non eſſe quid indiuiſibile priuatiue: vt ꝙ ſit actu ſeparata ab omni magnitudine ⁊ ab omnibus paſſionibus:⁊ eſt ratio ſua talis quicquid fit: fit a ſibi cōueniēti aliquo modo: nam vt eſt determinatum in alijs: vt in. 7. metha. cum generatur alterum ex altero ſimpliciter:⁊ generatur ab alio ente actu: vel generatur ab eo: quod ē actu hōgeneos.i. eiuſdem generis vel ab eo quod eſt actu homoideos.i. eiuſdeꝫ ſpēi. ver.g. generatur homo ab homine:⁊ ignis ab igne: ſunt aūt eiuſdem ſpēi homo cum hoīe:⁊ ignis cum igne: ſed aliq̄ generatio eſt ab actu ſm ideꝫ genus: generat̄.n. duꝝ a nō duro: q2 generat̄ a frigido: frigidū.n. cōſtringit ⁊ indurat: qcqd tñ ſit ſemp generat̄ aliqd a ſibi cōueniēti aliquo mō: ita ꝙ agēs ⁊ patiens in pricipio ſunt diſſimilia: in fine vo ſilia: ſꝫ ſupplēdū ꝙ mā ſepata ab oī actu ⁊ ab oī corpeitate: nec eſt ſilis: nec eſt diſſimilis: opꝫ ergo tam generans q̄ id ex quo T.c.30. ⁊.31.

generatur eſſe aliquid in actu: nūq̈ ergo materia ex qua fit generatio erit indiuiſibilis priuatiue: vt ꝙ ſit ſepata ab omni actu ꝛ ab omni magnitudine: licet ſit apta nata eſſe q̄ta ꝛ magna. ¶ Item ſequitur illa pars.

T.c.31. ¶ **Quoniam autē eſt ꝛ ſubſtantie corporee materia corporis talis: corpus enim cōe nullum. eadem paſſionis ꝛ magnitudinis eſt: rōne quidem ſeparata. loco autē non ſeparata. niſi ꝛ paſſiones ſeparabiles.**

¶ Que fuit diuiſa ꝯtra totū precedens. Cōtinuetur autem ſic. Poſtq̄ oſtēdit materiā generationis naturalis nō eſſe ſeparatā ab omni corporeitate ꝛ ab omni magnitudine. In parte iſta oſtēdit eādem eſſe materiā augmenti ꝛ generationis naturalis. Intēdit autem talem rationē. augmētum videtur reſpicere corpus ꝛ q̄tum ſm ſe. generatio vo reſpicit corpus i eo ꝙ naturale: ſed idem eſt corpus: ꝛ corpus naturale: cum nō ſit dare aliquod corpus ſepatū: qḋ ſit cōe ad corpus ſꝫ ſe: ꝛ ad corpus nāle. ergo eadē erit materia ſubſtātie corporee: ꝛ ſubſtātie talis corporis. i. corpis naturalis: ꝛ ſi eadē eſt materia corporis: ꝛ corporis naturalis: eadem erit materia paſſiōis. i. corporis paſſionati ſiue corporis naturalis: ꝛ p ꝯñs generatiōis que reſpicit corpus tale ꝛ magnitudinis. i. augmētatiōis que reſpicit corpus magnū. rōne ergo ꝛ intellectu ſeparata eſt materia generatiōis ꝛ augmēti. loco autem. i. ſubiecto ꝛ re nō eſt ſeparata materia huius ꝛ illius: niſi quis poneret paſſiones ſeparabiles a ſubſtātijs: ſi enim paſſiones ſeparabiles eſſent: alia eſſet materia magnitudinum ꝛ paſſionum. ꝛ aliud eſt corpus: ꝛ corpus naturale: ꝛ per cōſequēs aliud eſſet materia generationis ꝛ augmēti: ſed de hoc in declarationibus tangetur. ¶ Deinde cum dicit.

¶ **Manifeſtū aūt eſt ex queſitis. quoniā non eſt augmentatio trāſmutatio ex potētia magnitudine: actu autem nullam habentē magnitudinem. Separatum enim eſſet commune quidem. hoc autem quomodo impoſſibile dictum eſt in alijs prius.**

¶ Cōcludit cōcluſionē principalr intētā: nā ſi materia generationis naturalis nūq̄ eſt ſepata a magnitudine ꝛ corporeitate: ꝛ eadem erit mā generatiōis ꝛ augmenti: manifeſtum eſt ex queſitis. i. ex inueſtigatis: q̄m augmētū non eſt tranſmutatio ex potentia magnitudine: actu autē nullam magnitudinē habentē: q: ſi hoc eſſet: ſepatum eſſet quidē quod eſt quid cōe. i. ſeparata eſſet materia a corporeitate: qḋ eſt quid cōe: ꝛ vna in habētibus eā: vel aliter ſeparatum eſſet quid cōe. i. ſeparatum eſſet aliqḋ corpus: qḋ eſt cōe ad corpus ſm ſe ſumptū vel ad corpus nāle: quod ē incōueniēs: vt prius dicebatur: vel etiā vt dictū eſt in alijs q: in de celo ꝛ mūdo oſtenſum eſt hoc eſſe impoſſibile: ꝛ ſi nō eſt aliquod corpus: ꝛ corpus naturale: ꝛ nō eſt alia materia ſm rem augmēti a generatiōe: puīq̄ materia augmēti ſeparata erit a magnitudine ꝛ corporeitate ſicut nec materia generationis. ¶ Deinde cum dicit.

¶ **Amplius aūt talis trāſmutatio nō augmētationis ꝓpria: ſed generatiōis. Augmētatio enī eſt exiſtētis magnitudinis additamētum. diminutio aūt minoramentū. ideo opꝫ habere aliquā magnitudinē qḋ augetur. q̄propter nō ē ſine magnitudine materia. opꝫ autem etiam ꝛ augmentationē ꝛ in actu magnitudinis. generatio autem magni corporis non augmentatio.**

¶ Adducit rōnem ſumptā ex pte ꝓprij ſubiecti augmēti: nam ꝙ ſubiectum in generatione eſt corpus ꝛ ens in actu: hoc eſt per accidens: q: ens in potētia eſt proprium ſubm generationis: cū illud ens in potētia nūq̄ actu ſeparatur a corporeitate: ſed in augmēto hoc eſt per ſe: q: ſubiectum propriū in augmentatione eſt corpus habēs magnitudinem in actu: ideo ait ꝙ talis trāſmutatio in qua propriū ſubiectum eſſet ens in potētia nō corpus in actu nō eſſet ꝓpria materia augmētationis: ſed generationis: ꝛ dicit propria: q: aliquo modo eſt eadem: ꝛ idem ſubm generatiōis ꝛ alterationis. propriū tñ ſubiectum h̄ ꝛ ibi differt: ꝙ autē in augmento non ſolum fit per accidens: ſed etiam per ſe ſupponere corpus ꝛ magnitudinē: pꝫ: q: augmentatio eſt exñs additamentum magnitudinis: ꝛ diminutio eſt minoramentum: ideo opꝫ aliquā magnitudinē habere: qḋ augetur ꝛ qḋ auget. quapropter non ſine materia magnitudine. i. nō ſine materia cū magnitudine opꝫ eſſe augmētū: ꝛ etiā dꝫ eſſe materia in actu. i. ſm actū magnitudine. aliter enim magis eſſet generatio corporis: non augmētatio.

¶ Sꝫ videtur ꝙ ſibi pħs ꝯdicat. nam ſupius dixerat materiā generationis nō ſepari a magnitudine: h̄ autē videt̃ innuere ꝙ in augmento materia nō ſeparatur a magnitudine: in generatiōe aūt nō ſic. ¶ Ad qḋ dici poteſt ꝙ tam in augmento q̄ꝫ in generatione ſemꝑ materia eſt coniuncta magnitudini: ſed in augmentatione vꝫ eſſe per ſe: in generatione autem non eſt per ſe: ſed per accidens. Dub^m

Suſcipiēdū vtiq̄ magis q̄ſi tāgentes queſtionem a principio. qualiſ alicuius entis augmentari ꝛ diminui cauſas querimus. T.c.32

¶ Superius pħs inquiſiuit que videnť reſpicere augmentum cōiter. In pte iſta venať que vidētur reſpicere augmētum ſpecialiter: ꝛ duo facit: q: primo cōtinuat ſe ad dicenda. ſcḋo exequitur de intēto: ibi. (Uidetur vtiq̄ eius.) Dicit ergo ꝙ ſuſcipiendum eſt vtiq̄ quaſi magis ſpecialiter tangentes q̄ōnē a principio. i. ad ꝑncipale queſitum: nam q: aliquo adueniente fit augmentū: ꝛ recedente fit diminutio: ideo queramus cās ꝛ rōnes de illo aliquo quo contingit augeri ꝛ diminui: cuius ꝛ q̄lis ſit entis. i. entitatis: vtrū vꝫ. ſit corpus vel icorporeū. ¶ Deinde cum dicit.

¶ **Uř vtiq̄ eius quod augetur quecūq̄ pe aucta eſſe. ſimiliter aūt in diminutiōe minoꝛ eſſe generata. Amplius aūt adueniente aliquo augmentari ꝛ recedente diminui.**

¶ Exequitur de intēto: q: primo venatur cauſas ꝛ rationes augmenti: ꝛ ea que ſpālr requiruntur ad augmentū arguendo. ſcḋo ſoluendo: ibi. (Q̄m autem queſitū eſt.) Circa primū duo facit: q: primo premittit duas conditiones que requiruntur ad augmentū. ſcḋo argūt cōtra ea que dixerat: ibi. (Neceſſe eſt augeri.) Una conditio que reqrit̃ ad augmentum eſt: q: videť eius qḋ augetur quecūq̄ pe eſſe auctā: ꝛ in diminutione ſiłr quelibet pars videtur eſſe generata minoꝛ. Amplius alia conditio que requirit̃ ad augmentum eſt aliquo adueniente augmentari: ꝛ aliquo recedente diminui. ¶ Deinde cum dicit. T.c.33.

¶ **Neceſſe autem augmentari aut incorporeo aut corporeo.**

¶ Arguit contra predicta. Ad cuius euidentiam notandū predictas duas cōditiones ſic ſe habere ꝙ deſtructa ſecunda deſtruitur prima: deſtructo enim. ſ. non fieri augmentū

aliquo adueniente deſtruitur ꝙ quelibet pars augmenti
ſit aucta.nam ideo q̄libet ps aucti eſt aucta:q2 cuilibet pti
aliq̄d additur ⁊ ad quālibet partez a'iquid aduenit:ideo
ſolum arguit cōtra ſcḋam conditionē ꝙ nō fiat augmen/
tum aliquo aduenīte:⁊ duo facit.q2 p̄mo facit qḋ dictū
eſt.2° remouet quādaʒ cauillationē ibi.(Sed nec ſic cōtin
T.c.33. git.) Circa primū duo facit:q2 p̄mo ponit quandā diſtin/
ctionē.2° deſtruit vtrunq3 mēbroꝝ ibi.(Si quidē igitur.)
Dicit ergo ꝙ ſi fit augmētū aliquo adueniente neceſſe eſt
augmētari aut corporeo aut incorporeo.illud.n.aduenī/
ens vel erit corp⁹ aut nō corpus.℄ Deinde cū dicit.

℄ Siquidem igitur incorporeo eſt ſeparatū
qḋ cōmune.impoſſibile autem materiam a
magnitudine ſeparari vel eſſe ſeparabilem.
queadmodum dictum eſt prius.

Nōndū ℄ Deſtruit vtrūq3 mēbrū.p̄mo.n.oſtendit nō fieri augmē
tum aduenīte incorporeo.2° adueniēte corporeo ibi.(Si
autem corporeo.) Ad euidentiā aūt prime partis notan/
dum p̄hm ſupponere ꝙ de neceſſitate req̄ratur materia i
augmento ⁊ in tranſmutatione.hoc aūt ſuppoſito: ait ꝙ
ſi fiat augmentū adueniēte īcorporeo:q2 ſemp ſit augmē/
tum adueniente mā que ſupponitur in omni trāſmutatio
ne ſeq̄tur ergo ipſum materiale elementū qḋ eſt qd cōe ob/
bus generabilib⁹ eſſe ſeparatum a corporeitate:ſed quēad
modū dictū eſt primo.impoſſibile eſt mām eſſe ſeparabileʒ
a magnitudine:⁊ a corporeitate.℄ Deinde cū dicit.

℄ Si autem corporeo duo in eodē loco cor/
pora erunt:⁊ quod augetur ⁊ quod auget.
eſt autem ⁊ hoc impoſſibile.

℄ Deſtruxit 2ᵐ membrum:q2 fieret augmentuʒ aduenien/
te corpore.duo corpora erunt in eodem loco qḋ augetur ⁊
quod auget.eſt autem hoc impoſſibile ꝙ duo corpora ſi/
mul ita ſint.℄ Deinde cum dicit.

T.c.33. ℄ Sed nec ſic contingit fieri ac generari dice
re augmentationem et diminutionem. vt
quando ex aqua aer.tunc eniʒ maior tumor
generatus eſt.

℄ Remouet quandā cauillationē:⁊ duo facit.q2 primo po
nit cauillationē.2° eam deſtruit.ibi.(Nō.n.augmētatio.)
Dicit ergo ꝙ non cōtingit ſic dicere:ſic generari ⁊ fieri au
gmentum ⁊ diminutionē ſicut quidam dicebant.cauillo/
ſe enim ⁊ ſophiſtice aliqui de augmento determināntes di/
cebant ꝙ cū ex aqua fit aer factum eſt augmentū:q2 tunc
maior tumor generatur.hec aūt poſitio ſi vera eēt adnihi
laret argumēta p̄hi:q2 nec adueniēte corporeo nec incor/
poreo fieret augmentū.℄ Deinde cum dicit.

℄ Non autē augmētatio hec. ſed generatio
quidē eius ī qḋ trāſmutatur erit:corruptio
autē cōtrarij. Augmentatio aūt neutrius.

Nōndū ℄ Deſtruit hanc cauilloſam oſtēſionem. ℄ Ad cuius euī
dentiam notandū in predicta generatione tria eſſe conſi/
deranda.aquā q̄ corrūpitur.aerē q generatur.⁊ qḋ eſt idē
vtriq3.tria aūt facit.q2 p̄mo oſtendit in p̄dicta tranſmuta
tione nō ſaluari augmentum quātuʒ ad aquā que corrū/
pitur:vel q̄tum ad aerē qui generatur.2° oſtendit nō poſ/
ſe ſaluari augmentū q̄tū ad id qḋ eſt cōe vtriq3. 3° narrat
conditiones augmenti vt magis manifeſta ſint que dixe/
rat.2° ibi.(Sed aut nullius.) 3° ibi.(Hec aūt tria ſunt.) Di
cit ergo ꝙ h̄.ſcilicet predicta tranſmutatio nō eſt augmē/
tatio nec aeris nec aque:ſed eſt generatio eius in qḋ tranſ/
mutatur.ſcilʒ aeris:⁊ erit corruptio contrarij.i.aque que
tranſmutatur in aerē:augmentatio tamen erit neutrius.

℄ Deinde cum dicit.

℄ Sed aut nullius aut ſi aliquod cōe ambo
rum exiſtit eius qḋ generatur ⁊ eius qḋ cor
rumpitur.verbi gratia.ſi corpus.aqua autē
non aucta eſt.neq3 aer.hoc quideʒ deperijt.
hoc autem generatum eſt.corpus auteʒ eſt
ſiquidem auctum eſt.ſed ⁊ hoc impoſſibile.
oportet autem ſaluare rationem ⁊ exiſtētiaʒ
eius quod augetur ⁊ diminuitur.

℄ Oſtendit nō eſſe augmētū eius qḋ eſt cōe vtriq3.augmē
tatum enī debet manere ⁊ eſſe in tota trāſmutatione.ergo
cum ex aqua fit aer:aqua nō poteſt eſſe aucta:q2 non ma
net:nec eſt in fine tranſmutationis.nec aer ē auctus:q2 ſo/
lum incipit eſſe in fine trāſmutationis.aut ergo nullius eſt
augmētatio:aut ſi aliquo mō volumus ſaluare augmen/
tum dicemus ꝙ aliq̄d exiſtit cōe amboruʒ:eius.ſ.qḋ gene
ratur:⁊ eius qḋ corrūpitur.verbigratia.ſi corpus vel ſi mā eſt
huius cōe id forte dicet̄ auctū.aqua ergo nō eſt aucta: qa
deperijt.nec eſt aer q eſt generatus.ſi qḋ ergo auctū eſt cor
pus:aut materia que eſt quid cōe p̄dictis videtur auctuʒ
eſſe:ſed ⁊ hoc eſt impoſſibile:licet habeat q̄ſdā apparētiā:
qa oportet ſaluare rōne ⁊ exiſtentia ſubſtantiam eius qḋ
augetur ⁊ diminuitur.ſed ſubſtantia materie non manet ea
dem ſm exiſtentiaʒ ⁊ rōnem.i.ſm eſſe ⁊ diffōnem in aqua
corrupta ⁊ in aere generato.ideo enī non cōpetit ei auge/
ri.℄ Notandū autē ꝙ exiſtentia ⁊ ratio cōpetit mā̄e per Nōndū
formā:ideo ſm qḋ mutat formā mutat rōneʒ ⁊ eſſe. Item
notandū ꝙ p̄hs cū loquitur hic de materia que eſt quid
cōe aeri ⁊ aque nominat ipſum corpus: qa antiq p̄hi oēs
poſuerunt materiā eſſe corpus.ideo ꝯ eos diſputās more
eoꝝ loq̄tur nominando materiā eſſe corpus.vtrum autē
poſſit intelligi qḋ h̄ Ar.aut de ipſo corpore:forte in decla
rationibus dicetur.℄ Deinde cum dicit.

℄ Hec autem tria ſunt:quorum vnū eſt quā
tācunq3 partem maioreʒ eſſe eius quod au/
getur magnitudinis. vbi gratia.ſi caro car
nis.⁊ adueniente aliquo.⁊ tertium vt ſalue/
tur quod augetur ⁊ maneat.

℄ Narrat ꝯditiones augmēti vt magis manifeſta ſint que
dixerat.⁊ duo facit:q2 p̄mo facit quod dictum eſt. 2° q2 ex
cōditionibus augmēti apparet ſolutio cuiuſdā q̄ōnis.mo
uet queſtionē illā ibi.(Queret autem aliquis.) Circa pri/ T.c.34
mum tria facit:q2 primo narrat dictas cōditiones.2° prop/
ter predicta cōparat augmentū ad generationē ⁊ altera
tionem.3° per hꝰ conditiones augmenti redit ad deſtruen
dam cauillationē primo poſitaʒ.2° ibi.(Cum generatur.)
3° ibi.(Si itaq3 erit.) Dicit ergo.ꝙ hec tria ſunt que requi
runtur ad augmentū.quoruʒ vnū eſt.q̄cūq3 partē eiꝰ ma
gnitudinis qḋ auget̄ eſſe auctā ⁊ eſſe maiorē.verbi grā. ſi
caro ſit aucta quelibet pars carnis dʒ eſſe aucta.2° cōditio
augmenti eſt.ꝙ adueniēte alio fiat augmentū.3ᵐ autē eſt
ꝙ ſaluet̄ ⁊ maneat qḋ auget̄.℄ Deinde cum dicit.

℄ Cum generatur quidem aliquid ſimplici
ter ⁊ corrūpitur:non manet idem.quod au
teʒ augetur:aut alteratur:aut minuitur ma/
net idem.Sed tamen quideʒ paſſio aut ma
gnitudo non manet eadem.

℄ Propterea que dixerat cōparat augmentū ad alteratio/
nem ⁊ generationē.dixerat enī augmentū manere.in hac
aūt cōditione augmētū conuenit cuʒ alteratione:⁊ differt
a generatione:ideo ait:ꝙ cū aliq̄d generatur ſimpliciterʒ

aut corrūpitur non manet. cui autē alteratur aut augetur aut minuit manet idē qd̄ augetur aut alteraſ: ſed tñ non manet eadē paſſio: nec eadē magnitudo: manet enī quod alteraſ. ſed mutat paſſionē ⁊ qualitatē ꝓcedēdo ab vno in aliū: ſicut augmētatū mutaſ ſm̄ q̄titatem procedēdo a minori in maiorem. ℂ Deinde cum dicit.

ℂ Si itaqꝫ erit predicta augmentatio continget nullo adueniente neqꝫ augeri ⁊ nullo recedente diminui: ⁊ non manere quod augetur. ſed oportet hoc ſaluare. ſubiecta eniz eſt augmentatio talis.

ℂ Redit ad deſtruēdū cauillationē tactā per ꝯditiones q̄s prediterat de augmēto. dicēs: ꝙ ſi erit ꝑdicta poſitio vera vt dicamus fieri augmētū cū ex aq̄ fit aer q̄ eſt rarior ⁊ fieri diminutionē cū ex aere fit aqua q̄ eſt denſior non ſaluabuntur cōditiones augmenti: q2 vt pꝫ ponendo ꝑdicta cōtinget augmentatio nullo adueniente: ⁊ ꝯtiget aliquid diminui nullo recedente. rurſum vt pꝫ per habita: continget non manere qd̄ augeſ: ſed opꝫ ſaluare h̄. i. has ꝯditiones. ſubiecta enim eſt. i. ſuppoſita eſt augmentatiuo eſſe talis. ſupponebaſ enī ꝑus aliquo adueniēte fieri augmentū ſaluari atqꝫ manere qd̄ augeſ. ℂ Deinde cum dicit.

T.c.34 ℂ Queret autē aliquis ⁊ quid eſt quod augetur vtrum cui apponitur aliquid aut qd̄ apponitur. verbi gratia. ſi crus quod augetur hoc maius: qd̄ auget cibus. quare igitur nō ambo aucta ſunt. maius enim quod apponitur ⁊ cui: quēadmodū ⁊ quando miſcens vinum aqua ſimiliter enim plus vtrunqꝫ.

ℂ Ponit queſtionē quādaꝫ cuius ſolutio habetur ex predictis: ⁊ tria facit: q2 primo ponit q̄ōnem. 2° ſoluit. 3° manifeſtat qd̄ in ſolutione ſua poſuerat. 2° ibi. (Aut qm̄ hui⁹.) 3° ibi. (Silr ⁊ in alteratione.) Dicit ergo ꝙ queret aliquis qd eſt qd̄ augetur: vtruꝫ augeatur id cui aliquid apponitur. verbi gratia. ſi augeſ crus h̄ ē: ꝙ efficitur maius ⁊ cui aliquid apponitur an ſupple augeſ: id quod auget. quod aūt auget eſt cibus: ⁊ quare non ambo dicuntur aucta. totum enim videſ maius qd̄ apponſ: ⁊ cui apponſ. i. cibus ⁊ crus. quēadmodū qñ miſcens vi^m aque vtrūqꝫ. i. totum videſ ſilr auctū ⁊ eſſe plus. ℂ Deinde cum dicit.

ℂ Aut quoniaꝫ quidē huiuſmodi ſubſtātia manet. huiuſmodi autem non. verbi gratia. cibi quoniā ⁊ hic dominans dicitur in mixtione: vt quoniā vinum. facit. n. vini opus. ſed non aque vniuerſa mixtura.

ℂ Soluit dicens. ꝙ aut ſupple augmētatur crus cui apponitur aliq̄d vt cibus qui apponitur: ⁊ eſt rō: q2 manet. ſubſtantia huius. h⁹ aūt nō manet ſubā. verbi grā. cibi nō manet ſubā. ſicut ergo in mixtione dn̄ans dī augeri: ita ⁊ hic crus aūt qd̄ dn̄atur ⁊ cōuertit cibū ad naturā ſuā eſt id qd̄ augetur. ſi ergo miſceaſ aqua cū vino ⁊ vinū cōuertat ad ſe aquā. vinū diceſ auctū qm̄ manet. facit. n. vini opus: ſed illa vniuerſa mixtura aque ⁊ vini nō diceſ aucta. nō enim eſt aucta aqua ⁊ vinū: ſed ſolum vinū: cū ſolū cuꝫ ponitur faciat vini opus: ⁊ non aque. ℂ Deinde cum dicit.

ℂ Similiter ⁊ in alteratione qm̄ ſi manet caro ens ⁊ quod aliquid eſt. paſſio autem aliq̄ exiſtit eorū que ſecūdū ſe accidentiū que prius paſſio nō exiſtebat alteratum eſt hoc.

ℂ Manifeſtat qd̄ in ſolutione ſuppoſuerat, ⁊ duo facit ſm̄ qd̄ duplr manifeſtat qd̄ dixerat. 2° ibi. (Qꝫ aūt alteratum eſt.) ſuppoſuerat. n. ꝙ q2 nō manet cibus: ſed manet crus. augetur crus ⁊ nō cibus. hoc autē manifeſtat ꝑ ſile dicēs. ꝙ ſilr ⁊ in alteratione: q2 manet caro ens: ⁊ ꝙ eſt aliquid permanens. paſſio aūt aliqua de numero eoꝝ accñtiū ſm̄ ſe. i. paſſio aliqua que ſm̄ ſe eſt accidens exiſtit que paſſio non exiſtebat ꝑus. ideo. ſ. alteratū eſt h̄. ideſt alteratū eſt ſubiectū qd̄ manet nō paſſio ſupple que eſt de nouo introducta ⁊ nō manet: ⁊ tūc cōplenda eſt rō videlꝫ ꝙ eſt ſilr in alteratione ⁊ augmētatione cum in alteratione: q2 manet ſubiectū: ⁊ nō paſſio: alteratum eſt hoc. i. ſubiectuꝫ qd̄ manet. ergo in augmento: q2 manet crus ⁊ nō cibus augmentatum erit crus qd̄ manet. ℂ Deinde cum dicit.

ℂ Quomodo aūt alteratū eſt. hoc qñqꝫ quidem nihil paſſuꝫ eſt: neqꝫ alterata eſt ſubſtātia. qñqꝫ aūt ⁊ illud. Sed alterans eſt principium motus in eo ꝙ augmētatur ⁊ alteraſ in his mouens qm̄ ⁊ ingrediens generatur vtiqꝫ magis ⁊ accipiens illud corpus. verbi gratia. ſi ingrediēs fiat vtiqꝫ id ſpē opꝫ corruptū eſſe hoc patiens ⁊ mouēs nō in hoc.

ℂ Manifeſtat hoc idē alio modo diſtinguēdo de ꝓncipio alterato dicēs: id quo alteratū eſt hoc tale ꝓncipium alteratiuum: qñqꝫ quidem nihil eſt paſſum: neqꝫ alterata eſt ſubſtātia eius. i. vnū principiū effectiuū alteratiōis eſt alterans in alteratū vt anima vegetatiua. aliud alterās alteratum vt cibus. ideo ſubdit ꝙ qñqꝫ: ⁊ illud ſupple quod alterat alteratur. alterās ergo primū quod eſt principiū motus: vt aīa vegetatiua eſt in eo qd̄ augetur ⁊ alteraſ: ſed in his. i. in alterātibus alterātis: ideo eſt mouēs qm̄ eſt ingrediens. ideo enim cibus alterat: q2 ingreditur mēbrū: ⁊ trāſit in ſubſtāntiam eius: q2 ſi cibus eſſet accipiens id corpus. i. reciperet formā illius corporis ad quod trahitur. i. ſi reciperet formam carnis exñs per ſe: ⁊ vt ingrediēs ad membrum generareſ vtiqꝫ magis. i. eſſet ibi generatio magis q̄ augmentū. verbi grā. ſi cibus ingrediens fiat vtiqꝫ ſpecies. i. accipiat illā ſpēm ⁊ illam formā carnis ad quaꝫ ingreditur: ⁊ hoc patiens corrūpitur: ita ꝙ eſt mouens non h̄. i. non ad formā propriā: ſed moueſ ad formā carnis: vel mouēs nō ī hoc ꝙ mouēs ꝓncipale. i. aīa vegetatiua. cum non in hoc. i. in cibo: ſed in carne. ℂ Notanduꝫ ex verbis pħi haberi: ꝙ cū duplex ſit alterans vnū inalteratū aliud alteratū. alterans inalteratū eſt in carne non in cibo: ideo caro manet: cibus aūt qd̄ eſt alterans alteratū nō manet: ⁊ tunc ſupponēda eſt ratio eius ꝙ caro augeſ q̄ manet ⁊ nō cibus. ℂ Itē nōndum ꝙ accipere aliq̄d formā carnis pōt intelligi duplr vel per ſe exiſtēs: ⁊ tūc eſt gnō: vel vt coniunctum alteri: ⁊ tūc eſt augmētū. vt infra diceſ. cibus ergo accipit formā carnis: ſed accipit eā nō ꝑ ſe exiſtens: ſed vt cōiungitur mēbro. ideo dixit pħs. ꝙ ſi cibus nō eēt ingrediens ad corpus qd̄ eſt mēbrū ⁊ acciperet formā eius magis vtiqꝫ eēt gnō q̄ꝫ augmentū. ℂ Itē notandū ꝙ cum cibus ingrediſ ad mēbrū reſoluitur in partes ſubtiles: ⁊ quia corpus ſubtile pōt dici ſpūs: iō in illa tranſgreſſione pōt dici fact⁹ ſpūs: ideo cū aliq̄ textus habeant. ſi cibus ingrediens fiat vtiqꝫ ſpūs: ⁊ aliqui habeant. fiat vtiqꝫ ſpēs. ſi conſiderentur predicta vtrunqꝫ exponi poteſt. Nōndū Nōndū

Quoniam autem de his queſitum eſt ſufficienter oportet queſtionis tentare ſolutionem inuenire.

ℂ Poſtq̄ꝫ pħs venatus ē ꝯditiones augmē/

ti inquirendo ⁊ arguendo. In parte iſta exequitur de intē to ſoluendo ⁊ veritatem determinando. ⁊ duo facit. qꝛ pri mo cōtinuat ſe ad dicenda. 2° exequitur de ꝓpoſito ibi. (Sal uantes manere id.) Dicit ergo quoniā queſitum eſt. i. que rendo ⁊ arguendo queſitū eſt ſufficienter de his que requi runtur ad augmentū opꝫ deinceps temptare inuenire ſo lutionem queſtionis. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Saluantes manere id qđ augetur ⁊ adue niente aliquo augeri. recedente autem dimi nui. Adhuc autē quodcunq; ſignum ſenſa tum aut maius aut minus generatum eſt: ⁊ nō vacuū eſſe corpus. neq; due magnitudi nes in eodem neq; incorporeo augeri.

¶ Exequitur de propoſito. ⁊ duo facit: qꝛ pmo narrat condi tiones augmēti. 2° dat modū augmēti ſaluando conditio nes illas. 2° ibi. (Suſcipiendū determinantes.) Ad euidē tiam autē pme partis notandū ꝙ quedam cōditiones au gmenti requiruntur ad augmentū tanq̄ ſaluanda. quedaꝫ vo tanq̄ vitanda. ſaluanda enim ſunt tria. primo ꝙ mane at id qđ augetur. 2° ꝙ augeri fiat aliquo adueniente: ⁊ di minui aliquo recedente. ad hoc aūt ſaluandū eſt tertiuꝫ ꝙ quelibet pars aucti ſit aucta ⁊ diminuta: ita ꝙ augmētū ſit generatū maius ſm qđcūq; ſignū ſenſatum. i. ſm quā cunq; partē formalē ⁊ diminutū ſit generatū minus. con ditiones aūt vitāde ſunt tres. pmo ꝙ nō ſit vacuū corpus. ſcđo ꝙ non ſint due magnitudines in eodē loco. 3° ꝙ non cōtingat augeri adueniēte incorpoꝛeo. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Suſcipiendū determinātes prius vnūqđ q; qm̄ anomiomera augent͛. cū omiomera augent͛. cōponitur eniꝫ ex his vnūqđq;.

¶ Dat modū augēdi ſaluās cōditiones predictas ⁊ oſten dit augmētū fieri non per vacuūꝫ: nec propter eſſe duo cor pora in eodē loco. nec adueniente incorporeo: ſed qꝛ attra hitur alimentuꝫ ad ſingulas partes formales ipſius aliti: ſm quē modū ſaluantur omnia que requiruntur ad aug mentum. duo ergo facit: qꝛ pmo ſm dictū modum ſaluat oēs cōditiones augmēti. 2° qꝛ per alimentū ſaluare nitutur cōditiones illas que requiruntur ad augmentū. ideo de ipſo

T.c.39. alimento mouet quaſdā queſtiones. 2° ibi. (Queret autēꝫ aliquis.) Circa pmū tria facit ſm ꝙ tres cōditiones ſunt ſaluāde. pmo eniꝫ ſaluat ꝙ quelibet pars aucti eſt aucta. 2° quō manet id qđ augetur. 3° quō adueniēte aliquo ſit aug

T.c.36. mentum. 2° ibi. (Oportet aūt intelligere.) 3° ibi. (Maius

T.c.38. aūt toto.) In ſaluando quālibet partē aucti eē auctaꝫ tria facit: qꝛ primo oſtendit quō fiat augmentuꝫ. 2° diſtinguit inter partē mālem ⁊ formalē. 3° ex his que dixerat determi nat veritatē intentam. 2° ibi. (Deīde ꝙ caro.) 3° ibi. (Quā tumcunq; igitur.) Dicit ergo ꝙ ſuſcipiēdū eſt quomodo poſſit ſaluari ꝯditiones tacte. ſed anteq̄ hoc fiat determine mus prius vnūqđq; quō augetur. nāꝫ anomiomera: idest corpora partiū diſſimiliū augētur cuꝫ augent͛ omiomera .i. corpora ſimiliū partiū: vnūqđq; enim diſſimiliū partiū cōponitur ex his que ſunt ſimiliū partiū. manus eniꝫ que eſt diſſimiliū ptiū: qꝛ quelibet pars manus non eſt manus cōponitur ex his q̄ ſunt ſimiliū ptiū: qꝛ componit͛ ex carni bus oſſib⁹: ⁊ neruis que ſunt ſimiliū ptiū. q̄libet eniꝫ pars carnis eſt caro ⁊ oſſis os: ⁊ nerui neruus. ꝓpter qđ augmē tatis carnibus oſſibus: ⁊ neruis: que ſunt ſiliū partiuꝫ: ⁊ cōponūt manū augmētat͛ ⁊ manus. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Deīde qdē caro ⁊ os. ⁊ vnaq̄q; taliū ptiū eſt duplex: queādmodū ⁊ alioꝝ i mā ſpeciē hñtiū ⁊ eniꝫ mā dr̄ ⁊ ſpēs: caro aut os.

¶ Ponit quādā diſtinctionē de parte ſm formā: ⁊ ſm ma teriam. ¶ Ad cuius euidentiā notandū ꝙ ps ſm formā Nōndū dr̄ omne illud qđ in ſe acceptū poteſt habere actionē talē: ⁊ in ſe cōſideratū habet formā talis. pars vo ſm mām eſt illa que nō niſi coniuncta poteſt habere actionē talem. ex quo apparet ꝙ nō quelibet pars q̄ntūcūq; minima eſt ps ſm formaꝫ: qꝛ poſſet accipi ita modicū de carne: ꝙ ſi accu peretur minus: etiam nō haberet actionem carnis: vel non remaneret ibi ſpecies carnis: ſed quelibet pars quantūcun q; minima eſt pars ſm materiā: nulla eſt enim pars adeo modica in qua non reſeruetur ſpecies carnis: vt eſt cōiun cta alij. lꝫ nō ſeruaretur ibi talis ſpecies ſi acciperetur ſm ſe. ⁊ quod dictū eſt de carne intelligendū eſt de oībus haben tibus formā in mā. predictam enim diſtinctionē omnibus iſtis rebus mālibus adaptare poſſumus: qꝛ eſt vinum ſm ſpēm ⁊ ſm materiā: vt dicatur vinuꝫ: vel lapis ſm ſpeciem qđ in ſe acceptū habet actionem vini: vel lapidis. ſm ma teriam vo que vt alteri cōiuncta habet actionē talem. hoc viſo leue eſt imaginari quō ſit augmentum. In augmēto enim trāſmutatur cibus ad ſingulas ptes mēbri ad ſingu las partes q̄ntūcūq; minimas. ſed ad tales partes in quibus poſſit reſeruari virtus ⁊ actio conuertendi ad ſe tranſmiſ ſum alimentū. ⁊ qꝛ tales ptes ſunt ſm formā ſit tranſmiſ ſio ad quālibet partē ſm formaꝫ: ⁊ augetur quelibet pars ſm formā: non aūt q̄libet ſm mām: qꝛ nō ſit trāſmiſſio ad partes minimas: in quibus nō poſſit reſeruari virtus: ⁊ actio per que fiat cōuerſio alimenti. pmo ergo pmittit talē di ſtinctionem que eſt caro: ⁊ os: ⁊ vnaqueq; taliū partiū ex quibus cōponitur animal eſt dupliciter. videlicet ſm ſpēꝫ ⁊ ſm mām: qꝛ queādmodum diſtinguendū eſt in alijs re bus materialibus: qꝛ vnumqđq; alioꝝ habentiū ſpēm ⁊ mām poteſt diſtingui hoc ſm ſpēm ⁊ hoc ſm materiā. eſt enim lapis ſm ſpeciē: ⁊ ſm mām: ⁊ vinuꝫ ⁊ ſm ſpēm ⁊ ſm mām. ⁊ ſic caro ⁊ os diſtinguenda ſunt. eſt enim caro mā: ⁊ caro ſpēs: ⁊ os mā ⁊ os ſpēs. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Qualemcūq; igitur partē augmentari ⁊ adueniente aliquo ſecūdū quidē ſpēꝫ eſt cō tingēs. ſecūduꝫ aūt materiam non eſt.

¶ Premiſſo ꝙ etherogenea vt manus ⁊ caput augentur ꝑ homogenea. i. per corpora ſimiliuꝫ partium. ⁊ oſtenſo ꝙ caro ⁊ os ⁊ talia ſimiliū partiū dicūtur dupl͛r: ſm ſpēm et ſm materiam: determinat h̄ veritatem intentam quomo do h̄ corpora ſimilium partiū augentur ſm quālibet par tem. nam q̄libet partem taliū corporum augeri adueniem te aliquo eſt contingens ⁊ eſt verum ſm ſpeciē: non autēꝫ eſt verum ſm mām. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Oportet autem intelligere queādmoduꝫ T.c.36. ſi aliquis menſurabit eadē menſura aquaꝫ. ſemper eniꝫ aliud ⁊ aliud quod generatur. ſic vtiq; augmentatur materia carnis: ſꝫ nō partium cuiuſcunq; aliquid generatur. Sꝫ hoc quidem defluit. hoc autem aduenit for me: aut ⁊ cuicunq; ſpeciei particule.

¶ Oſtenſo quomodo quelibet pars aucti eſt aucta: qȝ eſt verum ſm ſpēm non ſm materiaꝫ. oſtēdit quomodo: opꝫ ſaluari ⁊ manere idem quod augetur ⁊ quod minuit͛ ideꝫ ſm formaꝫ non ſm materiam. duo autem facit. qꝛ pmo fa cit quod dictū eſt. 2° redit ad manifeſtandū quomodo q̄li bet pars aucti eſt aucta: adducēs quoddam ydoneum exē T.c.37. plum ad propoſituꝫ. ibi. (In anomiomeris.) Ad euiden T.c.40. tiam aūt prime partis notandū ꝙ forma magis continet materiā q̄ materia formā. vnde ſic circa finē primi de aīa ſcribitur ꝙ aīa magis continet corpus q̄ corpus aīam ſic

ergo imaginari debemus ꝙ ꝗdiu viuit animal tam diu manet idē ſm aīam: ⁊ ſm formam: ſed tñ aīa ⁊ forma aīalis.ſ. ſemper maneat eadem: aliquando tñ eſt in plũ materia: vt cũ animal augetur: aliqñ in pauciori. vt cũ minuitur. forma ergo manet eadeꝫ. materia vero fluit ⁊ refluit. ıō ait: ꝙ oportet ſic intelligere augmentum: quēadmodum ſi aliquis menſuraret aquā eadē menſura: vt eodeꝫ corio: ſiue eodem vtre: q2 ſi ab eodem vtre flueret ⁊ reflueret aq̄: ſemper aliud ⁊ aliud ageretur: q2 ſemper alia ⁊ alia aqua flueret ⁊ reflueret: ſed ſupple nunc cōtinens aquas ſemper maneret idem. ſic vtiqꝫ cũ augmētatur aliquid materia carnis fluit ⁊ refluit: ſed continens huiuſmodi materiam ſemper manet idē. Jdeo ait ꝙ cuiuſcūqꝫ partiũ ſm formā aggeneratur aliquid: ſed partes ſm materiā hec quidem defluit h̄ aũt aduenit: ita ꝙ materia non manet. ſed defluit ⁊ aduenit forma aũt ſupple manet ⁊ cuiuſcunqꝫ particule ſpēi. ⁊ ſint aliqd aggenerat̃ manet: ergo id qđ augſ manet ſm formā non ſm materiā. ℭ Deinde cũ dicit.

T.c.37. ℭ Jn anomiomeris autē hoc magis manifeſtum. verbi gratia. manui quoniā proportionaliter auctum eſt manifeſtum.

ℭ Redit ad oſtendendũ quomodo quelibet pars aucti eſt aucta: ⁊ duo facit: q2 primo adducit quoddam exemplũ ad propoſitum. ſcđo oſtendit illud exemplum eſſe ydoneum ⁊ bonum ibi. (Materia enim alia.) Dicit ergo ꝙ hoc .ſ. videre quomodo quelibet pars aucti eſt aucta eſt magis manifeſtum in anomiomeris. i. in corporibus diſſimiliũ partium. verbi gratia. in manu videtur ꝙ organũ manus proportionaliter eſt auctũ: q2 proportionaliter quilibet digitus: vel quelibet pars manus augetur: qđ non eſſet niſi ad quãlibet partē tranſmitteretur alimentũ: ⁊ quelibet pars eſſet aucta. ℭ Deinde cum dicit.

ℭ Materia enim alia ens manifeſta magis hic ꝗ̄ in carne ⁊ omiomeris.

ℭ Oſtendit hoc exēplũ eſſe cōueniens ⁊ ydoneum: ⁊ tria facit: q2 primo facit qđ dictũ eſt. 2° qđ dixerat probat. 3° concludit principale intētũ. 2ᵃ ibi. (Jdeo ⁊ mortui.) 3ᵃ ibi. (Quapropter eſt qdeꝫ.) Dicit ergo ꝙ materia que eſt alia ens ⁊ differēs a ſpē eſt magis manifeſta h̄.ſ. in manu ⁊ brachio: ⁊ in aliꝭ que ſunt diſſimiliũ partium ꝗ̄ in carne vel in oſſe: vel in aliꝭ omiomeris que ſunt ſimiliũ partiũ ⁊c: quia in iſtis ſunt magis manifeſta que ſunt ſꝫ ſpeciē: ⁊ que ſunt ſm materiā. ideo in talibus eſt manifeſtũ quod diximus: videlꝫ quō quelibet pars aucti eſt aucta ⁊ quō quelibet pars ſm ſpeciē augetur. ℭ Deinde cũ dicit.

ℭ Jdeo ⁊ mortui magis videtur eſſe caro ⁊ os ꝗ̄ brachium ⁊ manus.

ℭ Probat qđ ſuppoſuerat. dixerat enĩ ꝙ in manibus: ⁊ in talibus que ſunt diſſimiliũ partiũ eſt magis manifeſtũ qđ eſt ſm materiā ⁊ quid non: vel quid eſt ſm ſpeciē: vel quid nō: ꝗ̄ in his que ſunt ſimiliũ partiũ. ℭ Ad cuius euidentiam notandũ ꝙ actio facit ſcire formā: ⁊ q2 actio manus ⁊ brachiꝭ ⁊ hmõi organoꝝ quoꝝ ē mouere: ⁊ agere aliquas actiones extrinſecas eſt magis nota: ꝗ̄ actio carnis: vel oſſis: quoꝝ eſt conuertere alimentũ ⁊ agere actiones extrinſecas: ⁊ ideo mortui magis videntur eſſe caro: ⁊ os ꝗ̄ manus ⁊ brachiũ. ſm enim intentionē phi mortui nihil taliũ ſunt: ⁊ nihil taliũ habent: q2 ſcđm ipſum caro mortua nō eſt caro: nec manus mortua ē manus niſi equiuoce: tamē non eſt ita notē carnem mortuā non eſt carnē: ſicut manũ mortuā non eſſe manuꝫ: q2 non eſt ita nota actio carnis ſicut actio manus. ergo eo ipſo ꝙ caro mortua magis apparet caro ꝗ̄ brachiũ mortuum appareat brachium. probatum eſt quod fuit ſuppoſitum: videlꝫ ꝙ in carne ⁊ oſſe magis latet qđ eſt ſm ſpeciē: ⁊ quid ſm materiā ꝗ̄ in manu ⁊ brachio. ℭ Deinde cum dicit.

ℭ Quapropter eſt quidē ſic quātũcunqꝫ carnis auctum eſt: eſt etiam vt non. ſecundum ſpeciem quidem enim quodcunqꝫ aduenit: ſecundum materiam non.

ℭ Concludit concluſionē intentā: videlꝫ ꝗ̄cūqꝫ partē carnis eſſe auctā: ⁊ qđcūqꝫ ſignũ eē auctum. eſt aũt vt ſic. eſt aũt vt nō: q2 ſm ſpēm vnicuiqꝫ parti aliquid aduenit ⁊ q̄libet pars eſt aucta: ſed ſm mām nō. ℭ Deinde cum dicit.

ℭ Maius autem totum generatur adueniēte aliquo quod vocatur cibus: ⁊ contrariũ tranſmutante in eandem ſpecieꝫ. verbi gratia. ſi ſicco adueniat humidum. cum autem adueniat tranſmutatur humiduꝫ ⁊ generatur ſiccum. Eſt quideꝫ ſint ſimile ſimili augmentatur: eſt autem vt diſſimili. T.c.38.

ℭ Oſtenſo quō ſaluatur vna cōditio augmenti: vt quomodo quelibet pars aucti eſt aucta: q2 q̄libet pars ſm formaꝫ nō ſm mām. ⁊ oſtenſo quomodo manet id qđ augeſ ⁊ diminuitur: q2 manet ſm formā non ſm materiā: cum materia fluat ⁊ refluat. oſtēdit quomodo adueniēte aliquo fit augmentum. dicēs ꝙ totum mēbrũ generatur maius adueniēte aliquo qđ vocatur cibus: ⁊ hꝭ cibus in principio eſt cōtrarius ipſi membro: mēbro dico tranſmutante ipſuꝫ cibum in ſpēm eandē. i. in ſpēm propriā: q2 trahit ipſum ad mām ſuam. verbi gratia. ſi mēbro ſicco adueniat alimentum humidũ cũ aduenerit tale: tale mēbro ſicco trāſmutatur in naturā mēbri: ⁊ generaſ ⁊ efficiſ ſiccũ qđ erat prius humidũ. ⁊ ex hoc ſoluta eſt queſtio quā antiqui difficilem reputabant: vtrũ augereſ aliqd per ſimile: vel diſſimile. nā vno modo ſimile augetur a ſimili. alio modo a diſſimili. alimentũ enĩ per quod fit augmentũ in principio eſt diſſimile: in fine ſimile. ℭ Notandũ autē ꝙ phs ſigillatim oſtendit quomodo ſaluātur conditiones ſaluande in augmento: q2 oſtēdit quomodo quelibet pars aucti eſt aucta: ⁊ quō manet illud qđ augetur. ⁊ ꝙ aliquo adueniente fit augmentũ. Quō autē vitantur conditiones vitande non oſtendit: q2 poteſt eſſe per habita manifeſtũ. nam cum fiat augmentũ per cibũ: ⁊ cibus ſit corpus: non fit augmentũ adueniente incorporeo. rurſum cũ augeatur mēbrum: q2 conuertitur cibus in ipſum: non fiet augmentũ per vacuitatem: ſed per cibi cōuerſionem. Amplius cum non cōuertatur cibus in mēbrũ: niſi q2 cuilibet parti ſm formaꝫ aduenit aliquid ipſius cibi: cum ex hoc non ſequatur duo corpora eſſe in eodem loco: non opꝫ ꝙ ſint duo corpora in eodem loco: ſi debeat fieri augmentum. Nōndũ

Videret aũt aliquis quale opꝫ eē ex quo augeſ. Manifeſtuꝫ vtiqꝫ qm̄ potētia eſt illud. verbi gratia. ſi caro potentia carnē: actu aũt aliud: corruptio vtiqꝫ hoc caro generatũ eſt. T.c.39.

ℭ Poſt ꝗ̄ phs dedit modũ augmenti oſtendēdo augmentum fieri per attractionem alimenti ad ſuas partes formales ſm quē modũ abſqꝫ inconuenienti aliquo ſaluātur q̄ requiruntur ad augmentũ. Jn parte iſta mouet quaſdā qōnes circa alimentũ ⁊ alitũ. ⁊ duo facit: q2 primo mouet qōnes p̄dictas. 2° q2 ad augmentũ cōcurrit tam gnō ꝗ̄ nutritio. cōparat augmentũ ad generationeꝫ ⁊ nutritionē. ibi. (Quātũ aũt nulle.) Circa primũ duo facit: q2 primo mouet qōneꝫ de alimento ſm qđ patitur ab alito. 2° mouet que T.c.40

Nōndũ

ſionem de eo prout alitū patiť ab ipſo.ibi.(Quod igitur ⁊ ab hoc.) Circa pmū duo facit:q2 primo oſtēdit quomodo alimentū patitur ab alito qḋ ꝯuertitur in ipſum.2° dat modū3 huius conuerſionis ibi.(Non igitur h̄ eſt.) Dicit ergo ꝙ quereret aliquis quale op3 eſſe quo augetur.i.alimētum quo aliqd augeť.⁊ ſoluit ꝙ alimētū eſt potētia id qḋ auget.verbi gratia.ſi caro eſt illud qḋ augetur per alimētum:op3 ipſum alimentū eſſe potentia carnem.actu autē3 aliud:q2 corrupto hoc.i.alimēto generatū eſt:id quod eſt caro.ex quo apparet ꝙ alimentu3 patiatur:q2 corrumpitur ⁊ ꝯuertitur in alitū.¶ Deinde cum dicit.

¶ Non igitur hoc ipſum ſecundu3 ſe.generatio autem eſſet non augmētatio:ſed quod augetur hoc.

¶ Dat modum conuerſionis:nam ꝙ in cibo genereť forma carnis poteſt intelligi dupliciter:vel ꝙ cibus per ſe exiſtat ⁊ accipiat formā carnis : vel ꝙ huiuſmodi cibus non per ſe exiſtēs:ſed cōiunctus mēbro accipiat talem forma3. igitur in augmento hoc ipſum alimentū nō ſm ſe exiſtēs conuertitur in carnē:q2 tunc eſſet generatio non augmentatio.ſed qḋ augetur eſt hoc ſupple ꝙ in ſe manet ⁊ ꝯuertit ad ſe alimentū.¶ Deinde cum dicit.

¶ Quod igitur ⁊ ab hoc eſt patiens:auctu3 eſt aut mixtu3.quēadmodu3 ſi quis vino ſuperfundat aquā:hoc aūt poteſt vinū facere: quod mixtū eſt.quēadmodū ignis facit uſtū tangens vrenda. Ita in eo qḋ augetur ⁊ eſt actu caro qḋ ineſt augmentatiuū adueniente potentia carne facit actu carnē.

¶ Oſtenſo quomodo mēbrū agit in cibū:oſtendit quomodo patitur ab eo.⁊ duo facit:q2 primo facit quod dictum eſt.ſecūdo aſſignat modum talis paſſionis ibi.(Igitur ſimul ente.) Dicit ergo quod auctu3 igitur.i.mēbru3 quod augetur eſt patiens ab hoc.i.ab alimento.⁊ ſoluit aut mixtum.i.patitur mixtionem quandam.nam quēadmodu3 ſi aliquis vino perfundat aqua3:hoc quod mixtū eſt poteſt facere quod vinu3.i.poteſt facere opera vini:ſed tamē non eſt vinum puru3:ſed vinum mixtū:ita alimentū conuerſum in carnem facit carne3 mixtam:q2 non eſt caro ita pura ſicut prius.⁊ ſi queratur quomodo caro poteſt ad ſe cōuertere alimentum.dicemus ꝙ quēadmodū ignis tangens vrenda facit id quod tāgit uſtum.i.aduſtu3 ⁊ ignitū ita in eo qḋ augetur quod eſt actu caro augmentum.i.alimentum qḋ ineſt ſibi:⁊ qḋ aduenit ei facit ipſum actu carnem.alimēto dico adueniente exiſtente carne potētia.q.d. ꝙ ſicut ignis:q2 eſt actu talis facit potentia ignita.ita mēbrum quod eſt actu caro facit cibum:qui eſt potentia caro actu carnem.¶ Deinde cum dicit.

¶ Igitur ſimul ente ſi enim ſeorſum generatio eſt.Eſt enim ignem facere ad exiſtentem adiungentes ligna.ſed ſic quidē eſt augmētatio.quando autem ipſa ligna per ſe incenduntur generatio eſt.

¶ Dat modum illius paſſionis.nā hoc modo mēbrū patiť a cibo mixtionē quāda3:q2 cibus ſimul mēbro cōiūgitur. ideo ait.ſimul igitur ente.ſi eni3 alimentū ſeorſum ⁊ ſeparatū acciperet formā carnis vt ſuperius dicebatur generatio eſſet.eſt itaq3 i.contingit duobus modis ex lignis facere ignem.vno modo ꝙ ad igne3 exiſtentem adiungantur ligna:⁊ ſic qdē illud eſt augmētatio:ſed ſi ipſa ligna ꝑ ſe incenderentur eſſet generatio.ſic ſi cibus acciperet formam carnis per ſe exiſtens generatio eſſet : ſed ſi ſit coniunctus membro augmentatur.¶ Deinde cum dicit.

¶ Quantum aute3 vniuerſale quide3 nō generatur.quēadmodū quidē nec animal:nec quidem homo:nec aliqd ſingulariū.ſed vt hic vniuerſale:illic autē quantū. T.c.40

¶ Determinat de augmento per cōparationem ad generationem ⁊ nutritionē.⁊ duo facit:q2 pmo cōparat augmētū ad generationē.2° ad nutritionē.ibi.(Caro aūt.) Dicit ergo ꝙ ſimile eſt de generatione ⁊ augmētatione:ꝙ nunquā generatur:nec fit q̄tū vniuerſale:ſicut nec generatur animal vl̄e:nec homo nec aliquid aliud ſingulariū taliu3 quale ſingulare eſt huiuſmodi.conſuetudo autem eſt pħi appellare ſpeciē ſingularem reſpectu generis.cu3 ergo ait ꝙ nō generatur:vl̄e nec ſingulare intendit ꝙ non generatur genus nec ſpēs.alia aūt littera.vbi nos habemus nec.h3 niſi.⁊ tūc eſt planus textus:q2 nō generatur vl̄e niſi aliquid ſingulariū ⁊ tūc exponendū eſt ſingulare pro indiuiduo non pro ſpē.addit aūt ꝙ ſicut h̄:vt in generatione fit vl̄e:ita illic generatur quātū:ſiue generatur qui eſt q̄tum ⁊ qḋ eſt q̄tū:q2 generato q̄to particulari generatur q̄tū vniuerſale:ſicut generato particulari homine generatur vniuerſalis homo.¶ Deinde cum dicit.

¶ Caro autē aut os aut manus ⁊ hoꝝ omiomera adueniente quide3 aliquo quanto:ſed nō carne quāta.¶ Secūdū id igitur qḋ potentia vtrunq3.vbi grā.q̄ta caro ſic auget: etenī quātā oportet generari ⁊ carnē.ſm id eni3 ꝙ ſolū ſubſtantia caro nutrit.etenim ſic differunt cibus ⁊ augmētatiuū ratione. T.c.41.

¶ Cōparat augmentū ad nutritione3:⁊ duo facit: q2 pmo facit qḋ dictum eſt.2° dat cauſam tam augmenti q̄3 nutritionis.ibi.(h̄ ſpēs ſi materia.) Circa primu3 tria facit: q2 primo comparat nutrire ad augere.ſecūdo dat differentiā inter ea.tertio cōcludit nutrimentu3 ⁊ augmentū aliquo modo eſſe eadem aliquo modo diuerſa.2° ibi.(Ideo nutritur.) 3° ibi.(Et nutrimentu3.) Dicit ergo ꝙ caro ⁊ os que ſunt corpora ſimilium partium:⁊ manus que eſt quoddā totum ad horum omiomera.ideſt ad carnē:⁊ os:⁊ ad corpora que ſunt de numero taliū ſimiliū partium.talia autem augētur aliquo quanto adueniente:ſed non carne q̄ta in actu.cibus eni3 qḋ auget ⁊ eſt caro q̄ta in potentia: ⁊ ſm ꝙ potentia vtrūq3 auget ⁊ nutrit.verbigratia. nam ſm ꝙ eſt caro q̄ta auget.op3 enim augmētari carnē quātam.i.carnem magnam ſiue carnē maiorē ad hoc vt fiat augmētū.ſm id aūt qḋ eſt ſolum caro nutrit:⁊ illo modo differunt cibus ⁊ nutrimentū:q2 alia ratione fit augmentum:⁊ alia nutrimentū.¶ Deinde cum dicit.

¶ Ideo nutritur quis quouſq3 ſaluatur ⁊ diminuitur.augmentať autē non ſemper.

¶ Dat quandam differētiam inter augere ⁊ nutrire.dicēs. ꝙ quouſq3 diminuitur animal:⁊ ēt quouſq3 ſaluať. ſemper nutritur:q2 ſemper generatur caro:ſed nō ſemꝑ augetur:q2 non ſemper generatur caro q̄ta.i.caro magna ſiue caro maior.aliqñ enim eſt maior deperditio q̄3 reſtauratio:⁊ tunc l3 ex nutrimento generetur caro:non tñ efficiatur caro q̄ta.i.magna cū reſtauratio ſit minor deperditione.

¶ Notādū aūt ſpāliter pħm dixiſſe ꝙ q̄diu diminuitur aīal:⁊ etiā q̄diu ſaluať ꝙ ſemꝑ nutritur:q2 nō eſt dubiu3 quin cu3 augmentatur nutritur.Cū generatio carnis q̄te preſupponat generatione3 carnis.ſed dubiu3 forte eſſet vtrum cū diminuitur:vel etiam vtrum quādiu viuit animal poſſit dici ꝙ nutritur.¶ Deinde cum dicit. Nōdū

¶ Et nutrimentū augmentationi id idez eſt quidē eſſe aūt aliud. Secundū id eniz ꝙ id quod aduenit potentia quanta caro augmētatiuum carnis eſt. ſecundū id autez quod ſolum potentia caro nutrimentū.

¶ Concludit nutrimentū ⁊ augmentū eſſe aliquo modo aliud. dicens ꝙ nutrimentū eſt id idem augmētationi: qꝛ idem eſt ſubiectū vtriuſq; ſm rem ⁊ eſſentiam: tñ ſm rōnem ⁊ ſm eſſe eſt aliud. nam ſm qḋ aduenit mēbꝛo: ⁊ eſt caro q̃ta potentia eſt augmentū carnis. ſm v° qḋ eſt ſolū po° caro nutrimentū facit. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Hec autem ſpecies ſine materia: vt imaterialis potētia aliqua in materia eſt. ſimiliter autem ⁊ aliud quodcūq; oꝛganū. ſi autē aduenit aliqua materia ens potentia imaterialis habēs ⁊ quantū potentia he erūt imateriales maioꝛes. ¶ Si aūt amplius facere nō poteſt: ſed vt aqua vino ſemꝑ amplius. mixta in fine aquaticū facit ⁊ aquam. tunc diminutionem faciet quanti ſpecies aūt manet.

¶ Aſſignat cām tam nutrimenti q̃ augmenti. cauſa enim hoꝝ eſt natura animalis: ſed natura aīalis poteſt mihi dicere vel materiam tantum vel formaz tm̄: vel cōgregatū ex vtroq;. ⁊ qꝛ actiones ſunt ſuppoſitoꝝ tota natura aīalis eſt qḋ operatur in cibū ⁊ conuertit ipſum: ⁊ licet a tota natura ſit hꝰ actio: eſt tñ a tota natura rōne forme: nō rōne materie: ita ꝙ ꝑncipale in actione eſt forma. ideo ait ꝙ hec cauſa nutrimēti ⁊ augmēti eſt ſpēs. i. forma ⁊ natura carnis ſine materia: qꝛ ratio ⁊ principium huius actionis non debet attribui materie: ſed aliqua potentia vt eſt immaterialis. i. vt eſt formalis ſiue ipſa forma que habet eſſe in materia eſt cauſa huius nutrimenti ⁊ augmēti. ⁊ quod dictum eſt de carne dictū eſt de manu ⁊ de quocunq; alio oꝛgano: ſiue de quocūq; mēbꝛo: qꝛ natura ⁊ forma exñs in tali mēbꝛo eſt ratio augendi ⁊ nutriendi. ideo ait: ꝙ ſi adueniat mēbꝛo ſiue carni aliquid qḋ eſt ens in materia ⁊ ens in potentia reſpectu eius vt cibus qui eſt caro in potentia: tunc potentia imaterialis. i. potentia ⁊ virtus formalis: ſiue ſpēs ⁊ forma ſic habens virtutem ⁊ potentiam qua poſſit facere potentia q̃tum. i. potentia magnū: vt ꝙ poſſit plus conuertere q̃ ſiat deperditio erunt augmentū: ⁊ he partes imateriales erūt maioꝛes: qꝛ forma erit in pluri materia. cum autē non poteſt amplius facere: tunc deficit augmentum: vel etiaz deficit animal: tanta poteſt eſſe debilitatio virtutis. ſic eñ imaginari debemus ꝙ alimento ſemper generatur caro mixta ⁊ impura ⁊ propter huiꝰ impuritatem: ita debilitatur virtus ꝙ non poteſt plus cōuertere: vel etiam nec tm̄ quanta ſit deperditio: ⁊ tunc ceſſat tempus augmenti. ad vltimū autē debilitatur in tm̄ ꝙ non poteſt vlterius cōuertere: ⁊ tunc deficit ⁊ moꝛitur animal. vnde eſt ſicut aqua vino mixta que ſemper amplius mixta in fine facit vinū aquaticū ⁊ quaſi aquaz: ⁊ ſic qñ erit caro aquatica ⁊ impura faciet diminutionem quātitatis qꝛ ceſſabit tēpus augmenti cū non poſſit plus reſtaurare q̃ ſiat deꝑditio: tñ qꝛ non ſtatim cū ceſſat augmentū deficit aīal. ideo ſpecies ⁊ forma manet. ſed ad vltimum. vt dictum eſt: opꝫ ꝙ totū ſiat aqua ⁊ ꝙ animal deficiat.

T.c.43 Quoniam autez opoꝛtet primū de materia: ⁊ de vocatis elementis dicere: ſiue ſint ſiue non. ⁊ vtrū ſempiternale vnumquodq; aut generatur qualiter. ⁊ ſi generatur vtrū ex inuicez generent omnia eodez modo aut aliqḋ primum eoꝝ vnū eſt. Neceſſe eſt vtiq; priꝰ dicere de quibus indeterminate dicit nunc.

¶ Ut dicebatur ſuperius in hoc libꝛo intēdit philoſophus determinare de ipſa generatione: ⁊ de aliis motibus annexis. In ſecundo v° de ipſis naturaliter generatis. Determinabitur enim in ſecundo de materia ⁊ de elemētis quo modo ex ſe inuicem naturaliter generantur: ⁊ qꝛ determinare de tactu. ⁊ de actione ⁊ paſſione ⁊ de mixtione deſeruit tā generationi de qua determinatur in ipſo q̃ ⁊ ipſis generatis de quibus determinatur in ſecūdo. ideo anteq̃ incipiat materiaz ſecundi libꝛi exequitur de predictis: ⁊ duo facit: qꝛ pꝛimo oſtendit ꝙ determinare de actione ⁊ paſſione ⁊ tactu ⁊ mixtione ſpectat ad pꝛeſens negocium. ſecundo exequitur de pꝛedictis. 2° ibi. (Pꝛincipiū autez.) Circa pꝛimū duo facit. qꝛ pꝛimo oſtendit ꝙ determinare de pꝛedictis ſpectat ad pꝛeſens negociū: qꝛ deſeruit materie ſecūdi libꝛi. ſcḋo oſtēdit ꝙ determinare de talibus deſeruit ipſi generationi: de qua tractatur in ꝑmo libꝛo. 2° ibi. (Eſt aūt cōgregatio.) Circa pꝛimū duo facit: qꝛ pꝛimo facit qḋ dictum eſt. 2° aſſignat cauſam dicti. ibi. (Omnes enim q̄ elementa.) Dicit ergo ꝙ in ſecūdo reſtat dicere pꝛimū. i. pꝛincipaliter de materia ⁊ de vocatis elementis ſiue ſint huiuſmodi elemēta ſiue non. ⁊ dato ea eſſe oſtēdetur vtrū vnumquodq; elementoꝝ ſit ſempiternum aut generatur: qualiter. i. aliqualiter vnū ex alio: vtrū eodem modo generen- p°op. tur oīa ex ſe inuicez aut eoꝝ elementoꝝ eſt aliquod vnum pꝛimū. ¶ De elementis enim ſunt triplex opinio apud antiquos. quidam enim poſuerunt oīa elementa ingenerabi- 2°op. lia ⁊ incoꝛruptibilia: vt empedocles ⁊ ſui ſequaces. Quidam autē dixerunt ſolum vnū elementum eſſe tale: ⁊ ſm hunc moduz omnia elementa acceperunt iudicem pꝛeter terram: qꝛ nullus dicit illud coꝛpus incoꝛruptibile ⁊ pꝛincipium omniū eſſe terrā: ſed aliqui dixerunt ipſuz eſſe ignē 3°op. aliqui aerem aliqui aquam. Quidā v° poſuerunt omnia elementa generabilia ⁊ coꝛruptibilia partim ⁊ eodem modo: qꝛ nullū elementoꝛum poſuerunt pꝛincipiū omnium: ſed aliquod medium inter ea dixerunt eſſe alioꝝ ꝑncipiū: qualitercūq; tñ elemēta ſunt generabilia ſi de ipſis elemētis generatis volumus tractatū facere. neceſſe eſt vtiq; dicere pꝛius de illis de quibus nunc ab antiquis dicitur indeterminate. i. neceſſe eſt dicere de mixtione tactu actione et paſſione: qꝛ antiqui de talibus non pꝛotulerunt determinatam ſententiam. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Omnes enim qui elementa generātes et que ex elementis ſegregatione vtuntur ⁊ cōgregatione ⁊ facere ⁊ pati.

¶ Manifeſtat qḋ dixerat dicēs. ꝙ oēs generantes elementa ⁊ ea q̄ ſunt ex elemētis vtuntur ꝯgregatione ⁊ ſegregatione: ⁊ ita mixtione vtunt̄ ⁊ tactu: qꝛ in cōgregatione quedam mixtio ⁊ qd̄d tactus reſeruatur. determinare ergo de iſtis deſeruit ipſis elementis generatis. inquātum antiqui determinando de eis vtebantur iſtis ⁊ non manifeſtāt qd̄ nole talium impoꝛtabatur. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Eſt autem congregatio mixtura quomodo autem miſceri dicimus non determinatum eſt manifeſte.

¶ Oſtenſo ꝙ determinare de pꝛedictis deſeruit ipſis elemētaribus coꝛpoꝛibus generatis. In parte iſta oſtendit ꝙ determinare de his deſeruit ipſi generationi ſimpliciter ſumpte. ⁊ qꝛ in pꝛimo libꝛo magis determinatur d: generatione ſimpliciter. in 2° libꝛo magis de gñatione hac. vt de ge-

nerationē elementoꝝ. ideo oſtenſum eſt quomodo tractatus iſte deſeruit materie ſcḋi libri. nūc aūt reſtat oſtendere q̄ūo deſeruiat materie primi libri. Circa qḋ tria facit: q2 p̄mo oſtendit hoc de mixtione. 2° oſtendit hoc de agere ⁊ pati. 3° de tactu. 2ª ibi. (Sed nec alterari.) 3ª ibi. (Sed ſi de facere ⁊ pati.) Dicit ergo ꝙ q2 congregatio eſt mixtura quedam: ⁊ ſupple: q2 ſm opinionē omniū antiquoꝝ3 generatio quedā congregatio eſt. vel etiam ſm veritatem cōgregatio ⁊ ſegregatio ad generationem faciunt: q2 ſegregata ⁊ congregata exiſtunt leuiter generabilia ⁊ corruptibilia. cū aūt ſit ab aliīs pħis determinatū manifeſte quēadmodum contingit aliquid miſceri ⁊ congregari. ꝯgruum eſt ſupple ꝙ nos determinemus ⁊ oſtēdamus q̄ūo ſit mixtio: cū hoc deſeruiat ipſi generatiom. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Sed nec alterari poſſibile nec ſegregari ⁊ congregari nullo faciente aut patiente.

¶ Oſtendit hoc idem de agere ⁊ pati ⁊ duo facit. q2 primo oſtendit hoc ex parte modi ſm quem ſit generatio. ſecundo ex parte materialis p̄ncipij quod in generatione ſubijcitur ibi. (Etenim plura.) Generatio autem ſit per hunc modum: videlicet per congregationem ⁊ ſegregationem: vel ſaltem ſit per ipſam alterationem: q2 non eſt poſſibile generationem realem eſſe niſi precedat alteratio: cum nō ſit poſſibile neq3 alterari neq3 ſegregari ⁊ congregari nullo faciente neq3 patiente: determinandū eſt ſupple de ipſa actione ⁊ paſſione. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Etenim plura elementa facientes generant in faciēdo ⁊ patiendo adinuicem.

¶ Declarat hoc idem ex parte materialis principij quod in gn̄atione ſubijcitur ⁊ duo facit: q2 p̄mo oſtendit hoc q̄ntum ad ponētes plura p̄ncipia materialia. 2° q̄ntū ad ponentes vnū tantū. ibi. (Quāuis ex vno.) Dicit ergo ꝙ facientes plura elemēta m̄alia generant in patiēdo ⁊ faciendo adinuicem. ergo etiā ſm ſic ponentes determinandum eſt de actione ⁊ paſſione. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Quāuis quidem ex vno neceſſe eſt dicere factionem. ⁊ hoc recte dicit Diogenes quoniam ſi non eſſent ex vno omnia nec eſſet facere ⁊ pati adinuicē3. verbi gratia. calidū infrigidari: ⁊ hoc caleſieri rurſus. non eni3 caliditas ⁊ frigiditas tranſmutātur adinuicē: ſed manifeſtu3 quonia3 ſubiectum.

¶ Oſtendit hoc idē q̄ntū ad ponentes vnū materiale p̄n^m. ⁊ duo facit: q2 primo facit qḋ dictu3 eſt. 2° concludit q̄ūo ſe habet vnitas materialis principij ad actionem ⁊ paſſionem ibi. (Quapropter in quibus.) Cōtinuetur autem ſic. ꝙ q̄uis facien tes plura materialia p̄ncipia ponerēt actionem ⁊ paſſionē: tn̄ ſi faceremus oīa ex vno p̄ncipio neceſſe eſſet dicere actionem ⁊ paſſionem eſſe. ⁊ ideo dyogenes recte dicebat q̄m ſi non eſſent oīa ex vno m̄ali principio non eſſet facere ⁊ pati adinuicem. verbi gratia. negata vnitate materie calidū non infrigidaretur: ⁊ rurſus hoc. ſ. infrigidatum non caleſieret: ⁊ eſt ratio: q2 nō tranſmutatur forma in formā. caliditas aūt ⁊ frigiditas nō trāſmutanť adinuicem: ita ꝙ vna fiat alia: ſed eſt manifeſtius. i. eſt valde manifeſtū q̄m eſt dare ſubiectu3 vtriq3 forme ſi volumus tranſmutationem ſaluare. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Quapropter in quibus facere eſt ⁊ pati. neceſſe eſt vnam ſubſtantiam horum naturā. omnia igitur talia eſſe dicere non veru3. ſed in quibus ꝙ adinuicem ſunt eſt.

¶ Oſtendit quomodo ſe habet vnitas materialis principij ad actionem ⁊ paſſionem. quo oſtenſo apparet in quo bene dicebat dyogenes ⁊ in quo nō. Nam dicere ꝙ in quibus eſt agere ⁊ pati neceſſe eſt horu3 vnā eſſe ſubiectā materiam verū eſt: ſed dicere omnia eſſe talia ⁊ omnia cōmunicare in materia que eſt tranſmutationis ſubiectum: non eſt verū: ſed ſolum in quibus eſt veru3 dicere ꝙ ſunt adinuicem tranſmutabilia: eſt dare vnam talē materiam. dyogenes ergo ponendo vnitatem vt ſaluaret tranſmutationem in hoc recte dixit. ſed dicendo omnia eē talia: ⁊ oīa eq̄liter eſſe ex vna materia: male dixit. Quomodo aute3 ſunt intelligenda verba Ar. in declarationibus patebit. oſtendetur enim quomodo eſt vna materia omnium corporalium ⁊ quomodo non. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Sed ſi de facere ⁊ pati ⁊ mixtura videndū neceſſe eſt ⁊ de tactu. non enim facere hec et pati poſſunt proprie que non poſſibile adinuicem tāgere nec non tangentia adinuicem qualiter contingit miſceri primū. Quapropter de tribus his eſt determinandu3 quid tactus quid mixtura: ⁊ quid factio.

¶ Oſtendit ꝙ etiam oportet determinare de tactu dicens. ꝙ ſi videndum ⁊ determinandum eſt de facere ⁊ pati ⁊ de mixtura: determinandum eſt de tactu: q2 non poſſunt bene. i. agentia ⁊ patientia facere proprie ⁊ pati: quod nō eſt poſſibile tangere adinuicem. rurſum qualr̄ ꝯtingit miſceri p̄^m. i. p̄ncipalr̄ ⁊ proprie q̄ nō ſunt tangentia adinuicem ergo tā ad agere q̄3 admiſceri ſeq̄tur tactus. quapp̄ de his tribus eſt determinādū: vide3 qd ſit tactus quid mixtura ⁊ qd factio: vel ēt qd paſſio. actio eni3 ⁊ paſſio idē dicunt.

Principium aūt accipiamus hoc. neceſſe enim quibus eſt mixtura entium eſſe hec adinuicem tangibilia ⁊ ſi aliquid facit: hoc autē patitur principaliter. ⁊ his ſimiliter: ideo primo dicendum eſt de tactu.

¶ Oſtenſo de predictis tribus determinandu3 eſſe. In parte iſta exequitur de eis: ⁊ tria facit: q2 primo determinat de tactu. 2° de actione ⁊ paſſione. 3° de mixtura. 2ª pars ibi. (De facere ⁊ pati.) 3ª ibi. (Reliquum autem videndum.) T.c.46
Circa primū duo facit: q2 primo dat cauſam ⁊ rationem: T.c.81.
quare determinandum eſt prius de tactu. 2° incipit determinare de ipſo ibi. (Fere quidē igitur ⁊c̄.) Dicit ergo. p̄n^m t.c.44.
accipiamus hoc. i. tactū: vt ꝙ prius determinemus de ipſo q̄3 de mixtione ⁊ actione: q2 h̄ que ſunt de numero entiu3 quibus eſt mixtura neceſſe eſt adinuicem eſſe tangibilia: ⁊ ſi h̄ aliquid agit aut patitur principaliter. i. proprie vel his ſimiliter ſupple ineſt tactus ergo tactus videtur eē qd cōius ⁊ prius actione ⁊ mixtione: q2 ſequitur ad vtrunq3. ideo p̄ dcm̄ eſt de tactu. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Fere quidem igitur ⁊ aliorum nominum vnūquodq3 dicitur multifariam ⁊ hec quidem omonyme: hec aute3 altera ab alteris ⁊ prioribus ſic habet ⁊ de tactu. t.c.44.

¶ Determinat de tactu: ⁊ duo facit: q2 primo oſtēdit tactū multiplr̄ dici. 2° determinat de vnaq̄q3 acceptione ipſius ibi. (Sed tn̄ p̄ncipalr̄.) Dicit ergo ꝙ vt fere vnūqḋq3 aliorum nominū dicitur multifaria3. i. multipliciter: q2 quedam omonyme. i. equiuoce. quedam vo analogice: q2 dicuntur altera ab alteris ⁊ prioribus. i. ſ3 prius ⁊ poſterius: ſic ⁊ de tactu quaſi dicat: ꝙ ſicut fere omnia dicunť multipliciter: ſic ⁊ tactus. ⁊ dicit fere q2 forte non oīa nomina ſunt mul-

lipliciſ.multiplicitas autẽ tactus in hoc cõſiſtit:q2 poteſt ſumi proprie ⁊ metaphorice.℄ Deinde cum dicit.

℄ Sed tñ principaliter dictum exiſtit in habentibus poſitionez.poſitio quidez quibus ⁊ locus.Etenim in mathematicis ſimiliter dandum eſt tactum ⁊ locum:ſiue eſt ſeparatum vnũqðꝗ eorum ſiue alio modo.

℄ Oſtẽſo tactũ ſumi multipliciter determinat de vnaquaꝗ acceptione eius:⁊ duo facit:q2 primo determinat de tactu vt proprie ſumitur.2° vt ſumit metaphorice ibi.(Quoniam autem mouens.) Circa primũ duo facit:q2 pmo venatur diffinitionẽ tactus proprie ſumpti.2° concludit diffinitionẽ illam tanꝗ venatã.2° ibi.(Quapropter manifeſtum.) Circa pmũ tria facit ſm ꝙ tria venatur circa tactum.pmo enĩ oſtendit tãgibilia habere poſitionẽ.2° habere vltima ſimul.3° eſſe actiua ⁊ paſſiua adinuicem.ex quibus oĩbus habetur diffinitio tactus:videlʒ ꝙ tactus eſt in habentibus poſitionẽ:quorũ vltima ſunt ſimul actiuis ⁊ paſſiuis adinuicem.2ª pars ibi.(Si igitur eſt vt determinatum.) 3ª ibi.(Quoniaʒ autẽ poſitio.) Dicit ergo ꝙ tactus ſi ſit quid dictũ principaliter.i.proprie exiſtit in habẽtibus põnem.põ autẽ ineſt quibus ⁊ locus.⁊ ſupplẽdũ eſt:q2 nõ poſſunt ſe tangere aliqua niſi ſint in loco:opʒ quibus ineſt tactus ineſſe poſitionẽ.addit autẽ ad maiorẽ expreſſionem veritatis ꝙ tactus ⁊ locus ita ſe cõitant ꝙ mathematicis ſilr dandũ eſt tactũ ⁊ locũ:ſiue eſt ſeparatũ vnũqðꝗ corꝝ

Nõndũ ſiue alio mõ.℄ Notandũ autẽ ꝙ de mathematicis fuit duplex põ.vna fuit Platonis qui poſuit ea eſſe ſeparata ſm eſſe a ſenſibilibus.alia fuit Ariſ.qui poſuit ea eſſe in ſenſibilibus:ſed ſm cõſiderationẽ ea eſſe ſeparata.eſt ergo intentum Ariſ.ꝙ locus ⁊ tactus:ita ſe inſeparabilr cõcomitantur ꝙ vbi ponimus vnũ ⁊ aliud ⁊ eodeʒ modo:⁊ ſimiliter ſicut ponimus vnũ ⁊ aliud.℄ Deinde cum dicit.

℄ Si igitur eſt vt determinatũ eſt prius.tangere vltima habere ſil. hec vtiꝗ ſe tangunt adinuicẽ quecũꝗ determinatas magnitudines ⁊ põnem hñtia ſimul habent vltima.

T.c.22. ℄ Inueſtigat ſcðam ꝯditionẽ dicens.ꝙ ſi ita eſt vt eſt determinatũ prius.ſ.in.6.phiſicoꝝ.vbi dictũ eſt ꝙ tãgere eſt habere vltima ſimul:opʒ tangentia habere vltima ſimul.h ergo vtiꝗ tãgũt adinuicẽ quecũꝗ hñt determinatas magnitudines ⁊ põnẽ ⁊ hñt vltima ſimul.℄ Deĩde cũ dicit.

℄ Quoniã autẽ poſitio qdẽ in qbus ⁊ locus exiſtit.loci autẽ differentia ſurſuʒ ⁊ deorſuʒ ⁊ pma talia oppoſitoꝝ oĩa ad ſeinuicẽ tãgẽtia grauedinẽ vtiꝗ habent aut leuitatẽ aut ambo aut alterũ.talia autẽ paſſibilia ⁊ actiua.

℄ Inueſtigat tertiã cõditionẽ:ꝙ tangẽtia debẽt eſſe actiua ⁊ paſſiua adinuicẽ dicens.ꝙ põ ineſt quibus exiſtit locus.loci autẽ pma differentia eſt ſurſum ⁊ deorſum.talia autez ſunt oppoſitoꝝ:opʒ autẽ ꝙ ſe tangentia habeant aliquaʒ oppoſitionẽ adinuicẽ.iõ ait ꝙ oĩa ſe tangentia adinuicez hñt grauitatẽ:aut leuitatẽ:aut ambo:ꝗtũ ad demẽta media.aut alteꝝ ꝗtũ ad extrema.terra.n.eſt ſoluʒ grauis:⁊ ignis ſoluʒ leuis.aer autẽ ⁊ aqua habẽt vtrũꝗ:q2 reſpectu ignis ſunt grauia:reſpectu terre leuia.q2 g talia ſe tãgẽtia ſunt in loco ⁊ cõpetit eis differẽtia loci vt ſurſuʒ ⁊ deorſuʒ:cũ hoc nõ ſit ſine oppõne:opʒ ꝙ talia oppõnẽ habeãt:⁊ ꝙ ſint actiua ⁊ paſſiua adinuicẽ.℄ Deinde cum dicit.

℄ Quapropter manifeſtũ eſt qm̃ hec tãgere nata ſunt adinuicẽ.quoꝝ diuerſis magnitudinibus ſimul vltima ſunt exiſtentibus motiuis ⁊ mobilibus adinuicem.

℄ Concludit diffinitionẽ tactus tanꝗ venatã dicens.manifeſtum eſſe ꝙ illa ſunt apta nata ſe tãgere adinuicẽ quorum exiſtentibus diuerſis magnitudinibus:ꝗtũ ad conditionem primã ꝙ debet habere magnitudines determinatas ⁊ poſitionẽ:ſunt vltima ſimul:ꝗtum ad cõditionẽ ſcðam:motiuis ⁊ mobilibus adinuicẽ.i.actiuis ⁊ paſſiuis ꝗtum ad cõditionez tertiam.℄ Deinde cum dicit.

℄ Quoniã autẽ mouens nõ ſimiliter mouet qð mouetur.ſed hoc quidẽ neceſſe eſt motũ ⁊ ipſum mouere.hoc autẽ imobile ens.manifeſtũ qm̃ in faciente dicemus ſimiliter. T.c.45

℄ Poſtquam inquiſiuit de tactu proprie incipit inquirere de tactu metaphorice.⁊ duo facit.q2 primo cõparat actionem ad motum:⁊ agentem ad mouentem.ſcðo ex huius comparatione facta venatur quomodo habeat fieri tact⁹ mathematicus ibi.(Id igitur manifeſtum.) Circa primũ duo facit:q2 primo comparat mouentem ad agentez ſm conuenientiam.ſecundo ſm differentiam ibi.(Et enĩ mouens.) Oſtendit ergo ꝙ q2 mouẽs nõ ſimiliter mouet mobile qð mouet.ſed hoc quidẽ mouens neceſſe eſt ipſuʒ mouere motũ:hoc mouet ens imobile.manifeſtũ eſt quoniaʒ in agente dicemus ſimiliter:q2 quoddã agens cũ agit patitur:qðdaʒ agit impaſſibile manẽs.℄ Deinde cum dicit.

℄ Etenim mouens facere aliqd inquiunt ⁊ agẽs mouere.Sʒ tñ differũt ⁊ opʒ determinare.nõ.n.poſſibile ⁊ mouẽs oẽ agere ⁊ facere ſi facere opponit paciẽti.h autẽ in oĩbus in quibus eſt motus paſſio autem ſecũduʒ ꝙ alteratur ſolũ.verbi gratia.calidum ⁊ album.Sed mouere amplius agere eſt.

℄ Poſita cõuenientia inter agentẽ ⁊ mouentẽ ꝙ eſt deuenire ad agẽs impaſſum ſicut ad mouẽs imobile:ponit hic differentiaʒ inter ea dicens.ꝙ quidam inquiunt mouens agere aliquid ⁊ agens mouere:ſed tñ non eſt ita:imo differunt:⁊ opʒ determinare quõ differũt.Si ergo facere opponitur patiẽti:nõ eſt poſe oẽ mouẽs agere:ſed tũc ſolũ mouẽs agere cũ mobile patitur.ergo h verũ eſt ſoluʒ in his in quibus motus eſt paſſio:⁊ exponit quid appellat paſſionez dicens:paſſio autem eſt id ſm quod aliquid alteratur ſolũ.verbigratia.calidũ albũ ⁊c̃.talia ſunt paſſiones:ſm quas eſt alteratio.differt ergo mouere ab agere:q2 eſt vniuerſalius.q2 oẽ qð agit mouet:ſed non ecõuerſo.ideo ait:ꝙ mouere amplius agere eſt.i.eſt magis ampluʒ ⁊ eſt vniuerſalius ⁊ in plus ꝗ agere.℄ Deinde cum dicit.

℄ Illud igitur manifeſtũ qm̃ eſt qdẽ vt motiua imobilia tãgũt.ẽ autẽ vt ſic.eſt autẽ nõ ſic.

℄ Ex cõparatione pmiſſa venatur tactũ methaphoricuʒ.hꝫ autẽ tactus dupli ſumi poteſt.tactus enĩʒ ſemper eſt aliquid duorum.vel ergo ſumetur huiuſmodi methaphora tam ex parte tangentis ꝗ tacti vel ex parte tangentis tantum.duo ergo facit:q2 primo venatur tactum methaphoricum ex vtraꝗ parte.2° ex altera parte tantuʒ.2ª ibi.(Eſt quidẽ igitur vel multũ.) Circa primuʒ duo facit:q2 pmo facit qð dictũ eſt.2° exponit diffinitionẽ tactus ſuprius datam:ſiue addit ad diffinitionẽ illã ibi.(Sed determinato tãgere.) Dicit ergo ꝙ id nõ eſt imanifeſtũ qm̃ motiua vniuerſalia ſiue motiua imobilia:vt habet alia littera.vt tangunt mobilia.i.vt tãgunt corpora ſupcęleſtia q̃ mouẽtur ab eis.eſt autẽ vt ſic.eſt autem vt nõ.i.vno mõ tangunt

ac alio modo nõ:q: tangunt ea methaphorice nõ proprie: ⁊ ꝙ ſit huiuſmodi tactus methaphoricus cũ ĩ ex vtraqꝫ pte:q: nec illa proprie agunt:nec celeſtia proprie patiun-tur. ℭ Deinde cum dicit.

ℭ Sed determinato tangere vlr quidem ꝙ eſt poſitioné habentiuꝫ: ⁊ hoc quidem mo tiuo:hoc aũt mobili abinuicé aut motiuo ⁊ mobili in qbus exiſtit agere ⁊ pati.

ℭ Exponit diffinitionem tactus ſuperius datam : vel addit ad ipſam dicens.ꝙ ſic determinato tangetur:vt dictum é vniuerſaliter.i.ſimpliciter ẽ tact⁹ habentium poſitionem. hoc quidem motiuo.ħ autem vt mobili abinuicé aut mo-tiuo ⁊ mobili.q.d.non ſufficit ad hoc ꝙ ſit tactus ꝙ vnuꝫ ſit mouens ⁊ aliud motum: ſed ſequitur quod mobile ſe hẽat motiue:ita quod viceuerſa ſe habeat mouens: ⁊ mo-uens non moueat immobiliter:ſed ſit motiuum mobile ſiue motiuum motum : ⁊ hec quibus exiſtit facere ⁊ pati ſuperius autem data diffinitione de tactu dicebat tactũ eẽ in habentibus poſitionem:quoruꝫ vltima ſunt ſimul mo-tiuis ⁊ mobilibus adinuiceꝫ.que diffinitio non arguit ta-ctum ꝑprie ſumptũ:niſi p motiua ⁊ mobilia intelligam⁹ agentia ⁊ patientia:qꝺ ḡ ħ hĩ vel eſt expoſitiuũ diffõnis il-lius vel eſt cõpletiuũ eius. ℭ Deinde cum dicit.

ℭ Eſt quidé igitur vt multũ tactũ quod tan-git tangens.n.mouet mota oĩa fere que ⁊ in cõſpectu noſtro:quibus neceſſe eſt ⁊ videť tactum tangere qꝺ tangit.eſt aũt vt aliquã-do inquimus moués tãgere ſolũ id qꝺ mo-uetur:qꝺ tangitur aũt nõ tangere qꝺ tãgit. Sꝫ que mouet mota : q: hõgenea : neceſſe videtur eſſe quod tangitur tangere.

ℭ Inueſtigat tactũ methaphoricũ cuius cã maxime videť eſſe ex altera parte tantum: ⁊ duo facit:q: primo oſtendit ꝙ vtpluriumuꝫ in his que videmus eſt tactus proprie ſum ptus:ſed aliquãdo eſt in eis motus methaphoricus. ſcꝺo concludit quomodo contingit inuenire tactũ methapho ricum:ibi.(Quapropter ſiquidem.) Oſtendit ergo ꝙ eſt in multum.i.vtplurimum ꝙ tactu:ita tangitur ꝙ etiã tã git tangés:q: fere omnia que ſunt in cõſpectu noſtro mo-uent mota quibus neceſſe eſt: ⁊ videtuꝛ ſic eſſe dicendum tactum tangere quod tangit.i.tangenteꝫ.eſt autem vt ali quã do inquimus.i.dicimus mouens ſolum tãgere id qꝺ moueť:ita ꝙ tãgiť .i.tangenteꝫ:ſed ea que mouent mota: q: ſicut homogenea.i.eiuſdem nature neceſſarium videť eſſe qꝺ tangiť tãgere: ⁊ qꝺ tangit tangere tactum:vel qꝺ mouet mouere motũ. ℭ Deinde cum dicit.

ℭ Si quidé mouet imobile ens illud qdé tã git qꝺ mouetur:illud autem nõ. Inquimus enim aliquando triſtanté tãgere nos:iſꝫ nos non eum. De tactu quidé igitur in natura-libus determinatũ ſit hoc modo.

ℭ Concludit qũo contingit inuenire tactum methaphori-cum dicens:ꝙ ſi aliquid mouet ens immobile:tunc illud tangit qꝺ moueť:ſed illud quod moueť non tangit ipſuꝫ. inquimus n.i.dicimus aliqñ triſtantem tangere nos: ⁊ tñ

Nõndũ nos non tangimus eum: ⁊ illo modo videntur tãgere cor-pora ſupceleſtia. ℭ Notandũ aũt tactuꝫ triplicem eẽ:ꝑ-prium ⁊ methaphoricum duplicem:vel q: cã huius eſt in vtroqꝫ extremoꝝ vel in altero tñ. videmus.n.ſubſtas ſepa tas mouere corpora ſuperceleſtia:corpora ſupceleſtia mo uere ħ inferiora: ⁊ hec inferiora mouere ſeipſa adinuicem intelligentie auteꝫ mouent ſuperceleſtia corpora non mo-te nec paſſe:ſuperceleſtia mouent hec inferiora mota : ſed non paſſa.hec aũt inferiora mouent ſeipſa adinuiceꝫ mo ta ⁊ paſſa:ideo qñ intelligentie mouẽt corpora ſuperce-leſtia eſt oĩo tactus methaphoric⁹ tam ex pte tãgentis qꝫ ta cti:q: nec intelligentie ꝑprie agunt:nec ſupceleſtia corpa patiunť: ſed cuꝫ ſuperceleſtia corpora mouent hec inferio ra:eſt ibi tactus methaphoricus:ſed cauſa huius vĩ oriri ex altera pte tñ:nam ex pte horum inferioꝝ hñ eſt aptus natus recipi tactus ꝑprie:ſed nõ ex parte ſuperceleſtium: q: tangunt impaſſibiliter. Cum vero hec inferiora ſe tan-gunt adinuicem eſt ibi oĩno tactus proprie ⁊ q: pluribus modis ſm ꝙ ſpectat ad nãlem reperitur tactus:ideo pħs ſolum determinat de hoc triplici tactu vno proprio: ⁊ du-plici methaphorico.qũo aũt ⁊ in qua parte determinat de vnoquoqꝫ iſtoꝝ pꝫ per ea que in ſententiando dicta ſunt. Ultimo epilogat.ꝙ de tactu i nãlib⁹ determiã tũ ſit ħ mõ.

T.c.46

E facere ⁊ pati dicendũ deinceps ſuſcepimus enim a prioribus ſub cõtrarios ſermones adinuicem.

ℭ Poſtqꝫ pħs determinauit de tactu. In pte iſta determinat de agere ⁊ pati: ⁊ duo facit:q: p̃ determiat de actione ⁊ paſſione ſm opinioné alioꝝ.ſcꝺo ſm ꝑpꝫ: ibi.(Quõ aũt exiſtit generare in entibus.) Circa primum T.c.47 duo facit:q: primo oſtendit quid ſenſerunt antiqui de age re ⁊ pati quantum ad qualitates actiuorum ⁊ paſſiuoruꝫ ſecundo quantum ad modum agendi ⁊ patiendi; ibi. (Quomodo autem cõtingit.) Circa primum duo facit: T.c.55 q: primo continuat ſe ad dicenda ⁊ ꝑmittit intẽtioné ſuã. circa opiniones antiquorum.ſecũdo exequitur de eis:ibi. (Multi qdem enim.) Dicit ergo ꝙ deinceps poſtqꝫ dctũ eſt de tactu:dicendum eſt de facere ⁊ pati: ⁊ addit ꝙ a prio-ribus.i.ab antiquis ſuſcepit de agere ⁊ pati ſermones adi-uicem ſubcontrarios. ℭ Deinde cum dicit.

ℭ Multi quidé eniꝫ dicunt hoc cõcorditer. ꝙ ſimile quidem a ſimili omne impaſſibile eſt propter non magis actiuũ qꝫ paſſiuũ eẽ alterũ ab altero:oĩa eni ſimiliter exiſtũt hec ſimilibus: diſſimilia auteꝫ ⁊ differentia face re ⁊ pati adinuicem ſunt innata.

ℭ Exequitur de dictis opinionibus.dixerat enim antiquos ſubcontrarie ſenſiſſe de agere ⁊ pati:ideo duo facit:q: pri- T.c.48 mo narrat hmõi opiniones.ſcꝺo oſtendit eas eſſe ſubcon-trarias:ibi.(Uidentur auteꝫ hoc modo.) Circa pmũ duo facit:q: primo ponit opinionem dicentiuꝫ diſſimile a diſſi- T.c.47 mili pati.2° ponentiũ ꝙ ſile a ſimili patiť .2° ibi.(Democri tus autem vltra.) Circa primum duo facit:q: primo nar-rat opinionem predictam quantum ad agentes ⁊ patien-tes.ſcꝺo quantum ad rõnem agendi ⁊ patiédi:ibi.(Etení qñ minor.) Dicit ergo.ꝙ multi dicunt hoc cõcorditer:ꝙ oẽ ſimile eſt ĩpaſſibile a ſuo ſimili: ⁊ dicit multi : q: plures erant de hac opinione qꝫ de alia. aſſignabant aũt cauſam ⁊ rõnem: quare ſimile non patitur a ſimili:q: vt dicebant non eſſet alterum magis paſſiuũ ab altero qꝫ actiuũ. Cũ ḡ ſimilibus ſm ꝙ huius omnia exiſtant ſimilia non poteſt poni ſimilia ſm ꝙ hꝫ actiua ⁊ paſſiua eſſe : q: tunc idem ſm ꝙ idem ageret ⁊ pateretur:quod eſt incõueniens. diſſi milia ergo ⁊ differẽtia ſunt innata facere ⁊ pati adinuicé. ℭ Deinde cum dicit.

ℭ Etenim qñ minor ignis a maiori corrum piť propter contrarietatem hoc inquiunt ⁊ pati adinuicé. cõtrariũ.n.eſſe multũ pauco.

¶ Narrat poſitionem quantum ad rationem agendi ⁊ pa-
tiendi: predicti enim non ſolum ponebant diſſimilia agere
⁊ pati adinuicē: ſed ⁊ volebant ꝙ rō agendi ⁊ patiendi eēt
diſſimilitudo: qꝛ quando minor ignis a maiori corrumpi
tur inquiunt minorem ignem corrumpi ⁊ pati a maiori ꝓ
pter diſſimilitudinē ⁊ contrarietatem: qꝛ contrarium eſt
multum pereo. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Democritus autē vltra alios dixit ſolus
ſingulariter. Inquit enī idē ⁊ ſimile eſſe fa
T.c.47 ciens ⁊ patiens: qꝛ altera ⁊ differētia nō con
tingit pati adinuicem.

¶ Narrat pōnem dicentiū ſile a ſimili pati: ⁊ duo facit: qꝛ
p̄ narrat hanc pōnem q̄tum ad actiua ⁊ paſſiua. 2° q̄tuꝫ
ad rōnem agendi ⁊ patiendi: ibi. (Sed ſi altera entia.) Di
cit ergo ꝙ democritus vltra alios. i. preter alios vel vltra
alios: qꝛ quodāmodo ſubtilius aliīs ſolus dixit ſingulari-
ter. inquit. n. idem ⁊ ſimile eſſe faciens ⁊ patiens: qꝛ altera
⁊ dr̄ia non contingit pati adinuicē. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Sꝫ ſi altera entia faciūt aliqd inuicē nō ſm
ꝙ altera: ſꝫ ſm ꝙ idē aliqd exiſtit ſic hoc ac-
cidere eis. Que dicuntur igit̄ hec ſunt.

¶ Narrat dictā pōnem q̄tum ad rōnē agendi ⁊ patiendi:
non ſolum enim. Demo. ponebat ſile a ſimili pati: ſꝫ adde
bat ꝙ rō paſſionis erat ſilitudo. volebat. n. ꝙ ſi entia alte
ra. i. diuerſa faciunt aliquid inuicē hoc nō eſt ſm ꝙ ſunt
altera: ſed dicebat accidere. i. ꝙ agerent ⁊ paterent̄ adinui
cem ſm ꝙ exiſtit eis aliquid idem. i. ſm ꝙ cōueniunt: ad-
dit autem quaſi epilogando ꝙ que dicūtur ab antiquis.
h̄ ſunt que dicta ſunt. ¶ Deinde cū dicit.

T.c.48. ¶ Videntur aūt hoc mō dicentes ſubcōtra
rios dicere ſermones: cauſa autem cōtradi-
ctionis eſt qm̄ opportunum totū aliquid in-
ſpicere partē aliquā dicunt ambo.

¶ Dicit dictas opiniones eſſe ſubcōtrarias. ⁊ duo facit: qꝛ
p̄mo premittit qđ intēdit. ſcđo manifeſtat propoſitum: ibi
(Simile. n. oīſariā.) Dicit ergo ꝙ dicētes hoc modo vidē
tur dicere ſermones ſubcōtrarios: ⁊ eſt rō: qꝛ cā ↄ̄dictionis
eorum fuit quātū opportunū fuit totū aliqđ inſpicere am
bo. i. ambe predicte opiniones dicunt ptē aliquā nō totuꝫ.
Nōndū ¶ Notādum aūt ſubcōtraria opponi ſm particularem
oppōnem: ⁊ ideo nō eſt inconueniens ſubcontraria eſſe ali
quo mō vera alr̄ ⁊ alr̄ accepta: vt hoīem currere poteſt ve-
rificari pro ſorte: ⁊ non currere pro platone. quicūqꝫ ergo
dicit aliqd: ꝙ vno mō eſt verū: ⁊ alio mō: n̄ particulariter
⁊ defectiue loquit̄: ⁊ in talibus ſermonibus eſt oppō ↄ̄ria.
ſimile enim pati a ſimili ē veꝝ: vno mō ⁊ falſum alio. anti
qui ḡ ſic loquētes ſubcōtrarie loquebant̄: ⁊ ſꝫ quelibet di-
ctaꝝ opionū aliquo modo eēt vera reſpiciendo particula
rem ↄ̄dictionem: reſpiciendo tn̄ totū negociū quelibet ſim
pliciter erat falſa. nō. n. abſolute dicēdum ē ſimile pati a ſi
mili: vel diſſimile a diſſimili: ſꝫ dici debet ꝙ agens ⁊ patiēs
vno modo ſūt ſimilia: ⁊ alio diſſimilia. igitur priores phi
defectiue loquebantur ⁊ cōſiderabant ptem cum deberēt
conſiderare totum. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Simile enī ⁊ oīſariā ⁊ omnino indifferēs
rationabile eſt non pati a ſimili. nihil quidē
enim magis actiuū erit alteꝝ q̄ꝫ alterum.

¶ Manifeſtat qđ dixerat. dixerat. n. eos defectiue locutos
fuiſſe ⁊ conſideraſſe ptem ⁊ non totum circa qđ duo facit
ſm ꝙ in dictis opionibus duo eſt conſiderare. vꝫ. ꝙ dice-
bant de actiuis ⁊ paſſiuis: ⁊ ꝙ ponebāt de ratione agendi
⁊ patiendi. p̄ ergo dicit eos defeciſſe q̄tū ad actiua ⁊ paſſi
ua: qꝛ nō debebāt abſolute dicere ſile pati a ſilī nec diſſimi
le a diſſimili: ſed dōꝫ erat agens ⁊ patiēs eſſe aliq̄ mō ſilia:
aliquo diſſilia. 2° oſtdit huius defectū q̄tū ad rōnē agēdi
⁊ patiendi. p̄mo ḡ oſtdit ꝙ nō eſt dōm vt antiq dicebāt ꝙ
tota rō actionis ⁊ paſſionis ſit ſilitudo vel diſſilitudo: ſed
vtrūqꝫ eſt aliquo modo huius rō. 2° ibi. (Et ſm rōnē āt.) T.c.52.
Circa p̄mū duo facit: qꝛ p̄mo ꝓbat agēs ⁊ patiens nō eſſe
oīo ſilia nec oīo diſſilia. 2° oſtdit quō ſi ſilia ⁊ quō diſſilia:
ibi. (Sꝫ qm̄ nō.) Circa p̄m̄ duo facit: qꝛ p̄ oſtdit agēs ⁊ pa- T.c.50.
tiēs nō eē oīo ſilia. 2° nō eē oīno diſſilia: ibi. (Et oīſariā al T.c.49
terā.) Prima ps diuidit̄ in tres ptes ſm ꝙ tres rōes addu
cit ad propoſitū. 2° ibi. (Sed qꝛ a ſilī.) 3° ibi. (Quāuis his
entibus.) Dicit ḡ p̄ ꝙ ſile oīſariā ⁊ oīno indifferens rōna-
bile eſt nō pati: ⁊ nihil ſuſtiere a ſilī. ⁊ eſt rō: qꝛ h̄ poſito ꝙ
magis eſſet actiuū alteꝝ altero. nō ergo poſſet poni ꝙ vnuꝫ
eſſe agens ⁊ aliud patiēs ex quo oīa ſilia. eo. n. ipſo ꝙ vnū
ponit̄ agens ⁊ aliud patiens ponunt̄ differre ⁊ recedere ab
ypotheſi ꝙ ſunt oīa ſilia. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Sed ſi ſimile a ſimili pati aliquid poſſibi-
le: ⁊ ipſum a ſeipſo.

¶ Ponit rōnē ſcđaꝫ qꝛ ſi ſile eēt poſſe aliqđ pati a ſilī p oēs
modū ipm a ſeipſo pateret̄: qđ eſt īcōueniens. ¶ Dein. c. d.

¶ Quāuis his entib⁹ ita nihil vtiqꝫ erit neqꝫ
īcorruptibile neqꝫ imobile: ſꝫ ſile qđ ſm ꝙ
ſile actiuū: ipſuꝫ. n. ſeipſo mouebit omne.

¶ Ponit tertiā rōnē q̄uis rōnes ſupradicte ſufficienter cō-
cludāt ſile a ſilī oīſariā pati nō poſſe. his tn̄ entibus ita: ⁊
hac pōne poſita ſequit̄ aliquod incōueniēs: qꝛ nihil erit in
corruptibile vel erit imobile. ſubē. n. ſepate que ponunt̄ im
mobiles: vel ēt deus ipſe q p oēm modū eſt imobilis maxi
me eſt idē ſibi ſi ergo ſimile ſm ꝙ ſimile ⁊ ſm ꝙ idē eſſet
actiū omnino mouebit ſeipſum ſeipſo: immo prima cauſa
⁊ ſubſtantie ſeparate maxime erunt mobiles: qꝛ maxīe ſūt
eedē ſibi. ¶ Notandū aūt ꝙ hec ſilitudo accipit̄ large ꝓ Nōndū
omni idēptitate ⁊ cōuenientia. naꝫ ſꝫ res nō ſit ꝓprie ſilis
ſibi ipſi: eſt tamen eadē ſibi. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Et oīſariā alterā ⁊ nullatenus idem ſimili T.c.49.
ter: neqꝫ. n. patiet̄ albedo a linea aut linea ab
albedine: preter q̄ꝫ ſm accidens puta ſi acci
dat albaꝫ ſiue nigrā lineā eſſe.

¶ Probat agēs ⁊ patiens nō oīo eſſe diſſilia: ⁊ duo facit ſꝫ
ꝙ duas rōnes adducit. 2° ibi. (Nō exterius. n.) Dicit ḡ ꝙ
ſi patiēs ſit oīſariā alterū ⁊ nullatenus idē ſilr̄ ſupple non
patiet̄. nō. n. qđlibet patit̄ a quolꝫ: qꝛ albedo non patit̄ a li
nea: nec linea ab albedine: niſi forte ſm accñs: puta ſi acci
dat lineā eſſe albā aut nigrā: qꝛ plus diſtat līea ab albo cū
non ſint eiuſdē generis q̄ꝫ albuꝫ a nigro. nō in quacūqꝫ ḡ
diſtantia agūt ⁊ patiuntur. ¶ Nōndū aūt p̄bm non cu- Nōndū
rare h̄ dici exēplis. pſtat. n. lineā nō eē ſubm albedīs: ſꝫ ſup
ficiē. rurſum albū ⁊ nigrū nō ꝓprie ſmutant̄ realr̄: ſed in-
tētionalr̄ tn̄ ſufficit dictū exēplū ad ꝓpoſitū. vult. n. p̄bus
nō q̄ꝫtūcūqꝫ diſtāt ad ſeinuicē agere: ſed oppoſita ⁊ ſi alia
agūt h̄ ē inq̄ꝫtū in eis reſeruat̄ oppō. ¶ Deinde cuꝫ dicit.

¶ Nō exterius. n. ipſa ſeipſa a nā faciūt que-
cūqꝫ neqꝫ ↄ̄ria neqꝫ ex contrarijs ſunt.

¶ Adducit ſcđam rōnem que eſt quaſi expoſitiua rōnis
prime dicens: quecūqꝫ non ſunt contraria nec ex contra-
rijs non faciunt ſe exterius a natura ſua. i. non corrumpūt
ſeipſa: ſed ſupplendum eſt: quecūqꝫ non corrumpunt ſe-
ipſa non agūt ⁊ patiuntur ad ſeinuicē. opꝫ ergo eē ↄ̄ria q̄
ſunt ſic actiua ⁊ paſſiua: ſed inter ↄ̄ria eſt aliqua cōuenie-
tia: ⁊ ↄ̄ria non per omnē modū diſſ āt. ergo actiua ⁊ paſſi-

ua non ſunt diſſaria altera. ℭ Deinde cum dicit.

ℭ Sed quoniã non quocunq̃ innatũ eſt pati ⁊ facere: ſed quecũq̃ aut cõtraria ſunt aut cõtrarietatẽ habẽt neceſſe eſt patiens ⁊ faciens genere quidẽ ſimile eſſe ⁊ idẽ: ſpecie aũt diſſimile ⁊ contrarium.

T.c.50. ℭ Poſtquam oſtendit actiua ⁊ paſſiua eſſe nõ omnino altera nec omnino ſimilia: declarat quomodo ſunt altera: ⁊ quõ ſiñã: q: ſũt ſiñã genere: ⁊ altera ſpecie: ⁊ duo facit: q: pmo premittit quod intẽdit. 2° probat quod dixerat: ibi. (ℭ Innatum eſt enim.) Dicit ergo q̃ non quodcũq̃ eſt innatum pati ⁊ facere in quodcunq̃: ſed quecũq̃ aut ſũt contraria aut hñt ꝯrietatem ſunt ſic actiua ⁊ paſſiua: cũ ergo cõtraria ſint eadẽ genere ⁊ diuerſa ſpẽ: neceſſe eſt patiens ⁊ faciens genere eſſe ſimile: ⁊ idem ſpẽaut diſſimile ⁊ contrarium. ℭ Deinde cũ dicit.

ℭ Innatum eſt enĩ corpus a corpore: ſaporẽ aũt a ſapore: colorẽ aũt a colore pati: vniuerſaliter autẽ homogeneum ab homogeneo. Huius autem cauſa quoniã cõtraria in eodem genere omnia: faciunt autem ⁊ patiuntur contraria abinuicem.

ℭ Probat qõ dixerat: ⁊ duo facit ſm q̃ dupl̃r illud pbat. primo enim probat illud inductione. 2° rõne: ibi. (Etenim vl̃r negatio.) Circa pmum duo facit: q: primo inducit in pluribus qñõ ꝯrium a ꝯrio patiẽ. 2° cõcludit ꝯcluſionem intentam: ibi. (Quapp neceſſe.) Dicit ĝ q̃ innatũ eſt corp° pati a corpore. ſaporẽ a ſapore. colorẽ a colore: ⁊ vl̃r homogeneũ. i. eiuſdẽ generis. ab hõgeneo. i. ab alio eiuſdẽ generis. cã autem huius eſt: q: contraria ſunt oĩa in eodẽ genere: ⁊ talia que ſunt ꝯria faciũt ⁊ patiũt abinuicẽ. ℭ Notandũ aũt q̃ cũ dr̃ corpus pati a corpe accipit ibi corpus nãle. qõ eſt ꝯiunctum qualitatibus actiuis ⁊ paſſiuis. rurſum per ſaporem ⁊ colorem intelligit qualitates actiuas ⁊ paſſiuas inherentes corpi nãli: per q̃s fit actio ⁊ paſſio. vel

Nõndũ poſſumus dicere q̃ color patiẽ a colore: ⁊ ſapor a ſapore ⁊ qualitates ſcõe a q̃litatib° ſcõis: inquantũ in hꝫ qualitatibus ſecũdis referuñ v̄tus qualitatũ primarum vt nigrũ patitur ab albo inquantũ albũ eſt cõiunctũ frigido ⁊ nigrum calido. ℭ Deinde cum dicit.

ℭ Quapropter neceſſe eſt qualiter quidẽ eẽ eadem faciẽs ⁊ patiẽs: qualiter autem altera ⁊ diſſimilia abinuicẽ. Quoniã aũt faciens ⁊ patiens genere quidẽ eadẽ ⁊ ſimilia ſunt: ſpecie autem diſſimilia: talia autem contraria manifeſtum quoniam actiua ⁊ paſſiua ſibi inuicem ſunt ⁊ contraria ⁊ media.

ℭ Concludit concluſionem intẽtã dicẽs. q̃ ſi eſt neceſſe faciens ⁊ patiens eſſe eadẽ qualr̃. i. aliqualr̃ ſiue aliquo mõ ⁊ eſſe aliqualiter altera ⁊ diſſimilia abinuicẽ. ſunt. n. faciẽs ⁊ patiens ⁊ ſiñ ⁊ diſſiñ: q: genere ſũt eadẽ ⁊ ſiñ. ſpẽ autem diſſiñ: ⁊ q: talia ſunt ꝯria: manifeſtum eſt ꝯria ⁊ media eſſe actiua ⁊ paſſiua ſibiinuicem: ⁊ dicit contraria media q: in ipſis mediis referuñ aliqua rõ ꝯrietatis. rurſuſ: q: tam ꝯria q̃ media ſunt eadẽ genere ⁊ diuerſa ſpẽ quũ talia ſint actiua ⁊ paſſiua tã ꝯria q̃ media actiua ⁊ paſſiua erunt. ℭ Deinde cum dicit.

ℭ Etenĩ vniuerſaliter generatio ⁊ corruptio in his: ideo rationabile iã ignẽ calefacere: ⁊ frigidũ infrigidare: ⁊ vniuerſaliter faciens aſſimilare ſibiipſi patiens: faciens enĩ ⁊ patiẽs cõtraria ſunt ⁊ gñatio in cõtrariũ: q̃propter neceſſe eſt faciens ⁊ patiens tranſmutari: ſic eniꝫ generatio in ꝯtrariũ erit.

T.c.51. ℭ Quod probauerat inductione: probat per rationẽ: que talis eſt. ex quibus ⁊ in quibus eſt generatio ⁊ corruptio: ex his ⁊ in his eſt actio ⁊ paſſio: q: actio ⁊ paſſio ad generationem ordinantur: ſed vniuerſaliter generatio ⁊ corruptio eſt in his. i. in contrariis. ergo ſupple actio ⁊ paſſio inter contraria habet eſſe. ℭ Et q: ita eſt: rõnabile eſt vnũ oppoſitorum agere in aliud ⁊ trahere ipſum ad naturam ſuam. rationabile eſt ergo ignẽ calefacere frigidum ⁊ frigidũ infrigidare calidũ: ⁊ vl̃r faciẽs aſſimilare ſibiipſi patiens: ⁊ rationabile eſt dicere q̃ faciens ⁊ patiens ſunt contraria cum generatio ſit in contrarium: q̃propter: q: ita ẽ neceſſe eſt patiens tranſmutari in faciens: q: ſic. i. iſto modo gñatio erit in cõtrariũ. ſi vnum oppoſitoꝝ tranſmutẽ in aliud ⁊ patiens tranſmutẽ in nãm agentis.

Ecũdũ rõnem autem non eadem ſunt dicẽtes. ambos tamen eſt tangere naturam.

T.c.52. ℭ Poſt q̃ pħs oſtendit. quare antiqui philoſophi diſcordabãt in loquendo de actiuis ⁊ paſſiuis: q: vt dicebatur nõ reſpiciebant ad totũ: ſed ad partem. In parte iſta oſtendit quare diſcordabant in aſſignando rationem agendi ⁊ patiendi. non enim eandem rationẽ aſſignabãt omnes: ſed quidam dicebant huius rationem eſſe conuenientiã ⁊ ſimilitudinem: quidam vero diſſiñtudinẽ: qõ iõ contingebat. q: nõ reſpiciebant ad totum: ſed ad ptẽ. nam nec ſimilitudo nec diſſimilitudo eſt ratio agendi vel patiẽdi: licet vtrunq̃ ibi concurrat. duo ergo facit: q: primo p̃mittit qõ intendit. ſecũdo declarat ꝓpoſitum oſtẽdens taꝫ ſimilitudinẽ q̃ diſſimilitudinem ſiue tam cõuenientiã q̃ diſconuenientiã concurrere ad actionẽ ⁊ paſſionem. ſcõa ibi (Dicimus enim pati.) Dicit ergo. q̃ ſecundum rõnem ſupple agendi ⁊ patiẽdi antiqui pħi nõ erãt dicẽtes eadẽ: q: non aſſignabant eandẽ rõnem actionis ⁊ paſſionis: ſed quidam dicebant huius rationem eſſe ſimilitudinem. quidam vero diſſimilitudinem. ambos võ ſic dicentes verum eſt tangere. i. contingere tãgere naturã agendi ⁊ patiendi. ℭ Notandum autem q̃ dicit tangere: q: cum quelibꝫ dictarum opinionũ deficeret: ⁊ nulla conſideraret ad totũ nulla comprehendebat naturã actiuoꝝ ⁊ paſſiuoꝝ: ſed q̃libet ſecundum partem tãgebat eã. ℭ Notandum etiam Nõndũ

q̃ dicit nãm. nam natura ſm pħm. ſcõo phyſicoꝝ dicitur de materia ⁊ forma. quarum quelibet facit aliquo modo ad actionem ⁊ paſſionem. quelibet ergo dictarum opinio Nõndũ

num tangebat aliquo mõ naturã agẽdi ⁊ patiendi: aliter tñ ⁊ aliter: q: dicentes ſimilitudinẽ ⁊ conuenientiã eẽ huius rõnem tangebant nãm materie. dicentes võ diſſimilitudinem tangebant nãm forme. ℭ Deinde cum dicit.

ℭ Dicimus eniꝫ pati quãdoq̃ ſubiectũ quidem: verbi gratia: ſanari hominẽ ⁊ calefieri ⁊ infrigidari ⁊ alia eodẽ modo: quãdoq̃ autem calefieri frigidum: ſanari aũt laborans: ambo autem ſunt natura eodẽ modo ⁊ de faciente: quandoq̃ autem calefacere hoiem inquimus: quandoq̃ autem calidum.

ℭ Manifeſtat propoſitũ videlicet q̃ nec conuenientia tñ nec diſcõuenientia eſt ratio agẽdi ⁊ patiẽdi: ſed quodãmõ ibi vtrunq̃ concurrit: ⁊ duo facit: quia primo facit quod dictum eſt. ſcõo quod dixerat agens ⁊ patiens cõuenire in

T.c.53. mā oñdit quōmodo hoc ſit verū .2° ibi.(Eodem modo ſu ſcipiendum.) Circa primum duo facit: qꝛ pmo comparat agens ad patiens. 2° ex tali comparatione concludit veri tatem intentam: ibi.(Eſt quidem.n.) Dicit ergo ꝙ quan doqꝫ dicimus pati ſubm. v.g. dicimus hominē ſanari cale fieri ⁊ infrigidari: ⁊ alia eodem modo: ſed quandoqꝫ dici mus pati ꝯrium vt calefieri frigidū ſanari laboꝛās: ambo autem ſunt va.i. nāliter vera: ſed vnum eſt veꝝ per nāꝫ foꝛ me: aliud p nām mā: ⁊ quod diximus de patiente eodem modo dōm eſt de faciente: nam qñqꝫ dicimus agere ſubꝫ: vt cū inquimus calefacere hoiem: quod nō eſt contrariuꝫ frigido vel frigidato: qð calefit: ſed vnū ⁊ idē manens pōt ſubijci calido ⁊ frigido. qñqꝫ aūt dicimus calefacere calm quod eſt contrariū frigido. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Eſt quidem enim vt materia patiť: eſt aūt vt contrariū: ad id qdē igitur reſpicientes: idē opoꝛtere habere exiſtimauerūt facere ⁊ pati: ad alterū autem contrarium.

¶ Cōcludit veritatē intentā dicens: ꝙ qꝛ aliqd patiť: vt mā aliqd vt ꝯrium ⁊ vt foꝛma. reſpicientes ad idē vt ad māᵐ que eſt eadē ſub vtroqꝫ ꝯrioꝛum eſtimauerunt facere ⁊ pa ti opoꝛtere hr̄e idē ita ꝙ idētitas erat rō agendi vel patien di. reſpicientes aūt ad alteꝝ: vt ad foꝛmā ⁊ ꝯrium dixerūt contrarium ponentes diuerſitatem ⁊ ꝯrietatem eſſe talem rationem. ¶ Deinde cum dicit.

T.c.53. ¶ Eodem mō ſuſcipiendū eſt de facere ⁊ pa ti quo ⁊ de moueri ⁊ de mouere: dupliciter enim dicitur ⁊ mouens: in quo enim eſt pꝛin cipium motus videtur hoc mouere: pꝛinci pium enim pꝛima cauſarum: ⁊ rurſus vlti mum aliquid id quod mouetur ad genera tionem: ſimiliter autem ⁊ de faciente.

¶ Pꝛobat qð ſuppoſuerat. dixerat.n.ꝙ in actione ex diſa ex pte foꝛme ⁊ ꝯriū: ⁊ conuenientia ex pte māe ſubi. oſtēdit

Nōndū ergo quomō agens ⁊ patiens ꝯueniunt in mā. ¶ Ad cuꝰ euidētiam notandum ꝙ inter agentia ſolum agēs ꝓpꝛiū eſt id quod agit in paſſum: ⁊ cōuenit in mā cū paſſo: ſed ꝓ pꝛiū vno mō diuidiť ꝯ methaphoꝛicuꝫ. alio mō diuidiť ꝯ vle ⁊ pmū: nō duo facit: qꝛ pͦ oñdit ꝙ agens vle ⁊ pmū nō agit in paſſum: nec cōicat in mā cū eo. 2° oñdit hoc de agē

T.c.55. te methaphoꝛico. 2° ibi.(Eſt aūt factiua cā vnū pꝛincipiū.) Circa pmū tria facit. qꝛ pͦ narrat ⁊ oñdit oꝛdinē ipſoꝛum agentium. 2° qð dixerat expōit in terminis. 3° ex oꝛdine nar rato cōcludit veritatē intentā. 2° ibi(Etenim medicuꝫ.) 3° ibi.(Quecūqꝫ aūt nō hñt.) Dicit ḡ ꝙ ſicut eſt oꝛdo inter mouentia ⁊ mobilia ſic eſt oꝛdo inter actiua ⁊ paſſiua: eo dem ergo modo vꝫ ſuſcipienduꝫ eſſe de facere ⁊ pati: qð de mouere ⁊ moueri: mouēs aūt diciť aliqd dupľr. vnū i quo eſt pꝛincipiū motus.i. mouens pꝛincipale: ⁊ hoc vꝫ mouere nō motum ſupple: qꝛ hꝫ pꝛincipiū eſt pma cāꝝ.i. cā pꝛincipalis nō mota rurſus. Alio mō diciť mouēs aliqd vltimū.i. ali quid qð eſt vltimū ⁊ pꝛimū: ⁊ imediate mouēs: id eſt qð cū ſupple mouet ad gñationem moueť. ⁊ de faciēte eodeꝫ mō dōm eſt: qꝛ ſicut eſt deuenire ad mouēs imobile: ita eſt deuenire ad agens impaſſum. ¶ Conſequenter cū dicit.

¶ Etenim medicū ſanare dicimus ⁊ vinum: pꝛimū igitur mouens nihil ꝓhibet in motu quidē imobile eſſe in quibuſdam auteꝫ ⁊ ne ceſſarium: vltimū autē ſemper mouere mo tum: in actione autem pꝛimū quideꝫ impaſ ſibile: vltimū autem ⁊ ipſum patiens.

¶ Expont in terminis qð dixerat dicens: qð nos dicimus medicuꝫ ſiue artem medicine ſanare: ⁊ dicimus vinum ſa nare: ſed tamen ars medicine ſanat in motu: vinum auteꝫ ſanat cū aſſumiť in alimētū ⁊ alterať ⁊ tranſmutať. pmū ḡ mouens nihil ꝓhibet eē imotuꝫ ⁊ imobile: imo in qbuſ dā eſt neceſſariuꝫ: qꝛ eſt de neceſſitate deuenire ad motoꝛē immobilem: ſed mouens alterū.i. pꝛimū ⁊ immediatū ne ceſſe eſt ſp mouere motū: ⁊ ſicut in motu eſt: ſic ⁊ in actiōe ſe hꝫ: qꝛ pꝛimū agēs agit impaſſibile. vltimum autem cuꝫ agit ⁊ ipſum patiť ſiue eſt patiens. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Quecūqꝫ autē non habent eandem mate riā faciunt impaſſibilia entia: verbi gratia: medicina enī ipſa faciens ſanitatē nihil pati tur a ſanato: cibus aūt faciens ipſe patiť ēt: aut enim infrigidať aut calefit aut aliud qd patiť ſimul faciens: eſt enim medicina qdeꝫ vt pꝛincipiū: vltimū aūt cibus eſt ⁊ tāgens.

¶ Quecūqꝫ quidē igitur nō in materia ha bent foꝛmā: hec quideꝫ ipaſſibilia ſunt acti uoꝛū quecunqꝫ in materia paſſiua.

¶ Cōcludit veritatē intētaꝫ: ⁊ duo facit: qꝛ pͦ facit quod di ctū eſt. 2° aſſignat rōnē dicti. 2° ibi.(Mā quidē enim.) Di cit ergo ꝙ quecūqꝫ nō hñt eādem māᵐ faciunt ipaſſibilia entia.i. cū agūt nō patiunť. v.g. ipſa medicina.i. ars medi cine: qꝛ nō cōicat in mā cū coꝛpe ſanato: qꝛ nō ē in mā coꝛ poꝛali: ſed in aīa: ideo cū facit ſanitatem nihil patiť a ſana to: cibus aūt qꝛ cōicat in hꝫ māᵐ faciēs ſanitatē: ipſe etiaꝫ patitur: qꝛ cū aſſumitur in alimentum aut calefit: aut ifri gidať: aut aliquid aliud patiť ſimul patiens.i. ſimul agen

T.c.55. do patiť: ⁊ qꝛ ſic eſt medicina eſt pꝛincipium.i. agens pꝛinci pale. cibus aūt eſt agens vltimū ⁊ tangens.i. pꝛimum ⁊ i mediatū: pꝫ ergo que cōicāt i mā ⁊ que nō: qꝛ illa que agūt paſſa cōicant in mā: que vero agunt impaſſibilia non cōi cant in mā: iō aīt ꝙ quecūqꝫ in mā nō hñt foꝛmaꝫ ſunt de numero eoꝝ actiuoꝝ q̄ ſunt ipaſſibilia: quecūqꝫ autē hñt foꝛmā in mā agūt paſſiua. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Materia quidē dicimus oēs ſilr eandē vt T.c.54 ita dicaꝫ eſſe oppoſitoꝛū cuilibet ⁊ vt genus ens: potens aūt calidū: eſſe pꝛeſente calefaci ente ⁊ appꝛoximāte neceſſe eſt calefieri.

¶ Aſſignat cām dicti: ⁊ duo facit: qꝛ pͦ facit qð dictum eſt. 2° cōcludit diſtinctionem pꝛius datā de actiuis ⁊ paſſiuis eſſe verā: ibi.(Ideo queādmodū.) Dicit ergo ꝙ oēs dicimꝰ eſſe māᵐ eandē: vt ita dicam cuiuſlibet oppoſitoꝛum: di cit: vt ita dicam: qꝛ nō eſt eadē p oēm moduꝫ. eſt.n. eadem ſm eſſentiam nō ſm eſſe. ⁊ hꝫ mā eſt vt agens ens: nā ſicut genus ſe hꝫ ad vꝛias oppoſitas: ⁊ ꝯhitur ad diuerſas ſpēs per eas: ⁊ intelligiť per abnegationem eoꝝ: ſic ⁊ mā ſe ha bet ad foꝛmas oppoſitas ⁊ determinať per eas: ⁊ intelligiť per abnegationem eaꝝ: ⁊ qꝛ materia eſt ſic ſuſceptiua op poſitaꝝ foꝛmaꝝ appꝛoximante ⁊ pñte calefaciente neceſ

Nōndū ſe eſt calefieri. ergo agens appꝛoximatū: qꝛ cōicat in mate ria de neceſſitate agit paſſum. ¶ Notandū aūt ꝙ non eſt actio ⁊ paſſio niſi inter ꝯria: vt calidū nō agit niſi in ꝯriuꝫ vt infrigidū: ⁊ ſi agit in tepidū hoc eſt inquantū tepidū cō paratū ad calidū hꝫ rōnē frigidi: ⁊ qꝛ in tali actione cali dum appꝛopinquat frigido ⁊ ecōuerſo. vtrunqꝫ agit ⁊ pa titur: adeo agentia appꝛoximata: qꝛ cōicant in mā ſunt ſi mul actiua ⁊ paſſiua. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Ideo queādmodū dictū ē: hec qdē ipaſſi bilia actiuoꝝ: hec aūt paſſibilia: ⁊ queādmo

dum ⁊ in motione eodē modo hȝ ⁊ in actione. Illic enim primitus mouēs inmobile ⁊ in effectiuis primitus faciens impoſſibile.

¶ Cōcludit diſtinctionē priꝰ datā eſſe verā: nā ſi agentia principia: q̄ cōicant in materia ſimul cum agunt patiuntur: non communicantia aūt nō. ideo queadmodū dictuȝ eſt: hec actiuoꝝ ſunt impaſſibilia: hec quidē paſſibilia: q̄ quēadmodū ſe hȝ in motione eodem modo ſe habet in actione. illic. n. ſ. in motiōe primitus mouens eſt immobile ⁊ in effectiuis p̄mitus faciens eſt īpaſſibile. ¶ Deinde cū dicit.

T.c.55. ¶ Eſt enim factio cā vt vnde p̄ncipium motus: cuius aūt gratia non actiua. Nā ſanitas nō factiua eſt niſi ſm methaphoram.

¶ Ut ſuperius dicebaf agens qḋ cōicat in mā eſt agens proprium: put ꝓprium diuidif cōtra methaphoricū: oſtenſo ergo q̄ agentia in mā ſunt propria: q̄ non ſunt vniuerſalia ⁊ p̄ma: hic oſidit hȝ agentia eſſe ꝓpria que non ſūt methaphorica: ⁊ tria facit: q̄ p̄ diſtiguit inter agens propriū ⁊ methaphoricū. ſcḋo oſidit agentia proprie communicare in mā ⁊ agere paſſiua. tertio oſidit agentia methaphorica ſm q̄ hȝ non cōicare in materia: q̄ nō agunt paſſa. ſecunda ibi. (Et enim faciens ⁊c.) 3° ibi. (Ignis igif hȝ.) Dicit ergo q̄ cā factiua eſt duplex vna vñ eſt p̄n^m motus. i. efficiens: ⁊ alia eſt finis. vtrūq̧. n. tam finis q̄ efficiens facit ⁊ mouet: ſed efficiens ꝓprie: finis methaphorice: ideo aīt. talis autem gratia. i. cauſa finalis non eſt factiua ſupple ꝓprie. nam ſanitas non eſt quid factiuū niſi ſm methaphoram. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Etenim faciens qdeȝ qñ exiſtit generatur aliquid patiens: abitibus autem p̄ſentibus non adhuc generaf aliquid: ſed eſt iā. Species aūt ⁊ finis habitus qdē: materia autem ſm q̄ materia paſſiuum.

¶ Poſita diſtinctione inter agens propriū ⁊ methaphoricū. Oſtendit q̄ agens proprium cōicat in mā cū paſſo: q̄ aſſimulat ſibi ipſum: qḋ eſſe non poſſet niſi ageret paſſum ⁊ cōicaret in mā cū paſſo: ideo ait q̄ qñ faciens exiſtit preſens generaf aliqḋ patiens. i. paſſiuum patif quouſq̧ introducatur forma: ⁊ aſſimilef agenti: ſed habitibus p̄ſentibus in mā. i. introducta forma non adhuc generatur aliquid nec vlterius aſſimilaf: ſed iam eſt completa aſſimilatio. nam aſſimilaf ſm formā que eſt ſpecies: ⁊ habita eſt finis paſſionis patif. autem ſm māȝ: q̄ mā ſm q̄ hȝ eſt qḋ paſſum. ¶ Deinde cum dicit.

T.c.60. ¶ Ignis qdē igitur in materia habet calidū ſi aliqḋ ſeparatū calidū erit: hoc nihil pateretur: hoc quidē igif forſitan impoſſibile ſeparatum eſſe. Si aūt ſūt quedā talia in illis vtiq̧ erit verū qḋ dicif. Quid quidem igif facere ⁊ pati: ⁊ in quibus exiſtit ⁊ quare ⁊ quomodo determinatum ſit hoc modo.

¶ Oſidit agētia methaphorica non cōicare in mā: q̄ non agunt paſſa: dicēs: q̄ q̄ ignis hȝ calidum. i. formam caloris in mā: ideo ſupple agit paſſum ſed ſi eſſet aliqḋ calidū ſeparatū a mā hoc in agēdo nihil patief: ⁊ addit q̄ videlicet calidū forſitā impoſſibile eſt eſſe ſeparatum. nam agentia nālia nō habent eſſe ſeparatū. quedaȝ talia que hñt eſſe ſeparatū in illis vtiq̧ erit veꝝ qḋ dicitur. vȝ. qḋ agerent impaſſibilia: ergo que agunt paſſa cōicant in mā ⁊ econuerſo: ⁊ tunc ſupplendum eſt q̄ cū fines ⁊ agentia methaphorice: q̄ agunt impaſſibiliter: ideo talia ſm q̄ hȝ nō opȝ cōicare in mā. de rōne. n. finis eſt ſm huius q̄ moueat imobile: vtrū aūt aliquod agens methaphoricū cōicet in mā cū paſſo in declarationibus patebit. ¶ Notādū aūt q̄ dicit forſitā calidū nō pōt habere eſſe ſeꝑatum: ⁊ dicit ſi aliqua ſunt talia que habeāt eſſe ſeꝑatum: q̄ hoc poſtulat negocium methaphoricum. ideo hic de hac materia dubitando ⁊ ſub conditione loquif: ideo ſm veritatē calidum nō habet eſſe ſeꝑatum. ſunt nihilominus aliqua agētia hñtia eē ſeꝑatū. Ultimo epilogat q̄ qḋ eſt de facere ⁊ pati ⁊ quibꝰ exiſtit: vtrum ſimilibus ⁊ diſſimilibus: ⁊ quare ſiue que ſit cauſa actionis ⁊ paſſionis: vtrū ſimilitudo vel diſſimilitudo: ⁊ quō ſe habeāt agentia ⁊ patientia: vt vtrum cōicent in mā vel nō determinatū ſit hoc modo. Nōndū ¶ Notandū aūt intellectū totius lectionis ꝯſiſtere in tribus. primum eſt. q̄ agens ⁊ patiens differunt in forma: ⁊ conueniunt in mā. ſecundū eſt. nō oīa agentia cōicare in mā: ſed agentia p̄ticularia non vlia. tertium eſt q̄ agentia que mouent mota ⁊ agunt paſſa: ⁊ cōicant in materia: ⁊ aſſimilāt ſibi paſſum ſunt agētia ꝓprie nō agētia methaphorice. finis. n. ſm q̄ hȝ nō aſſimilat ſibi paſſum: q̄ nō mouet mām. ſed mouet efficientem tangentem. hoc aūt ſic debet adaptari ad propoſitum. Intentio. n. p̄hi in tota lectione eſt q̄ ſicut nō ē ſimpliciter cōcedendū cōueniēs pati a cōuenienti: ſed debemꝰ dicere agens ⁊ patiens aliquo modo differre ⁊ aliquo modo conuenire: ſic nec conuenientia eſt tota cauſa actionis ⁊ paſſionis nec dīa: ſed vtrūq̧ ibi cōcurrit. nam ex p̄te materie eſt ibi ꝯuenientia: ex p̄te forme dīa. rurſuȝ ex p̄te agētium particularium eſt ibi conuenientia in mā. nō autem ex p̄te vlium. Amplius eſt ibi aſſilatio ex p̄te agētis ꝓprie: qḋ mouet mām ⁊ trāſmutat ad ſui ſilitudinē. nō aūt proprie loquendo ſȝ q̄ hȝ eſt ibi aſſimilatio ex p̄te mouentis methaphorice q̄ non mouet mām: ſed agentem.

Quomodo autem cōtingat hoc accidere rurſus dicamus.

¶ Poſtq̄ p̄hs determinauit de agere ⁊ pati ſm opiniones antiquorum q̄tuȝ ad q̄litates actiuoꝝ ⁊ paſſiuoꝝ: ⁊ vtrū ſile patiaf a ſili: vel diſſile a diſſimili: ⁊ vtruȝ ſilitudo vel diſſilitudo ſit rō actionis ⁊ paſſionis. In p̄te iſta determinat de agere ⁊ pati q̄tū ad modum agendi vel patiendi: vt vtrum actio ⁊ paſſio fiat per poros vel quomodo aliter: ⁊ duo facit: q̄ p̄mo cōtinuat ſe ad dicenda. 2° exequitur de intento: ibi (His quidem videtur.) continuetur autem ſic dictuȝ ē quale dȝ eſſe agens ⁊ patiens ⁊ rurſus dicamus quō contingat accidere hoc ſiat actio ⁊ paſſio. ¶ Deinde cum dicit. T.c.56.

¶ His quidē vř pati vnūqḋq̧ per quoſdam poros ingrediente faciēte vltimo ⁊ p̄ncipali: ⁊ hoc modo videre ⁊ audire nos inquiūt ⁊ ſm alios ſenſus ſentire omnes. T.c.56.

¶ Exequitur de intēto: ⁊ tria facit: q̄ p̄ narrat opiniōes antiquoꝝ circa modū agendi ⁊ patiendi. 2° cōparat hȝ opiones ad ſeiuicē. 3° arguit ꝯ eos. 2ᵃ p̄s ibi icipit. (Leucippus aūt exiſtimatꝰ eſt.) 3° ibi. (De indiuiſibilibus aūt planitiebus dixīmꝰ p̄oribꝰ ſmonibus.) Circa p̄mū tria facit ſȝ q̄ tres opiones narrat. p̄. n. pōit opi. Emp. 2°. Dem. 3° melliſſi. 2ᵃ ibi. (Cōpēdioſe aūt maxꝰ.) 3° ibi. (Quidā. n.) ¶ Notandū aūt q̄ Empedo. cuius opio. p̄ ponif poſuit q̄ actio ⁊ paſſio fieret ꝑ poros ꝑ quos nō ſolū ſaluabat agere ⁊ pati: ſȝ ēt ſenſuȝ ⁊ mixtionē dicēs: mediātibꝰ poris hīe eē ſentire ⁊ miſceri. duo ḡ facit: q̄ p̄mo dicit q̄ Empedo. ſaluabat per poros actionem ⁊ ſenſum. 2° q̄ ſaluabat mixtōeȝ: ibi. (Hi igif in quibuſdā.) Circa primū duo facit: q̄ p̄ premittit qḋ intēdit. ſcḋo manifeſtat quod dixerat: ibi. (Am

T.c.60.
T.c.63.
T.c.57.
Nōndū

plius videri.) Dicit ergo ꝙ hi.ſ.empedocli ⁊ ſuis ſeqͣcib⁹ videtur pati vnūqͦdqꝫ ex eo ꝙ faciēs.i.agēs ⁊ az vltimū ꝙ̄ ꝓncipale ingredit̃ per quoſdam poros: ⁊ hoc mō.vꝫ.p hꝰ poros inquiunt nos videre ⁊ audire ⁊ ſentire ſm oēs alios ſenſus. ¶ Deinde cū dicit

¶ Amplius videri p aerē ⁊ aquā ⁊ ꝑtrāſparentia: qꝛ poros hn̄t inuiſibiles qdē propter puitatem: ſpiſſos aūt ⁊ ſm ordinē ⁊ magis habent tranſparentia magis.

¶ Manifeſtat qđ dixerat oſidens qūo empedocles ſaluabat talia per poros: dicebat enim ꝙ videri fit p poros ⁊ aerem ⁊ per aquam: qꝛ aer ⁊ aq̄ que ſunt trāſparentia hn̄t poros ⁊ hꝰ pori ſunt inuiſibiles ꝑꝑ puitatē: ⁊ ſunt ſpiſſi ⁊ ordinati modo debito: ⁊ q̄to magis corpa ſunt tranſparentia tāto magis hn̄t tales poros: ⁊ qđ dictū eſt de viſu intelligēdum eſt de omni ſenſu: ⁊ vniuerſaliter de actione ⁊ paſſione: qꝛ oia talia per poros ſaluabāt. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Hij igitur in qbuſdā determinauerūt ita: quemadmodū ⁊ Empedocles nō ſolū in faciētib⁹ ⁊ patientib⁹: ſed ⁊ miſceri inquiūt ea quoꝝ pori adinuicē ſunt cōmenſurabiles.

¶ Oſtēdit qūo per poros ſaluabāt mixtionē dicens ꝙ hi.ſ. ſequentes empedoclem in quibuſdam.i.in agere ⁊ pati ⁊ etiam in mixtione ita determinauerunt: quemadmodum ⁊ empedocles. nam empedocles ⁊ ſui ſequaces non ſolum in facientibus ⁊ patientibus: ſed etiam in miſceri determināt p poros: inquiunt.n.ea bene miſceri quoꝝ pori ſūt adinuicē cōmēſurabiles. ¶ Deinde cū dicit.

T.c.57. ¶ Cōpēdioſe aūt maxie ⁊ de oibus vno ſermone determinauerūt Leucipp⁹ ⁊ Democritus principiū faciētes ſm nām qđ eſt.

¶ Ponit viaꝫ democriti. nam democritus ⁊ leucippus maxime cōpēdioſe ⁊ vno ſermone determinant de oibus: naꝫ facientes principium corpus indiuiſibile: qđ ſm eos ē principiuꝫ ſm nām: p tale ꝓncipiū ſaluabāt agere ⁊ pati ⁊ oēs motus nāles. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Quidā enim antiquoꝝ opinati ſunt ex neceſſitate eſſe vnū omne ⁊ immobile.

¶ Ponit opinionē melliſſi qui negauit oēm motū. huic ḡ nō fuit cure dare cām actionis ⁊ paſſionis. qꝛ cuꝫ negauit vīr motū negauit actionē ⁊ paſſionē: dixit.n.tm̄ vnuꝫ eſſe ⁊ illud vnū poſuit immobile ⁊ infinitū. Jn narrādo āt poſitionem eius duo facit: qꝛ ꝑ oſtendit qūo melliſſus poſuit
T.c.58. vnū ⁊ immobile. ſcđo qūo poſuit illud infinitū: ibi. (Et infinitū quoddā.) Circa primū duo facit: qꝛ ꝑmo ꝑmittit poſitionem melliſſi. 2° aſſignat pōnis rōnem: ibi (Uacuū.n.) Dicit ergo ꝙ quidam antiquoꝝ: vt melliſſus ⁊ ſui ſequaces opinati ſunt eſſe ex neceſſitate tantum vnum ens ⁊ immobile. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Uacuū quidē enim non ens: moueri aūt non poſſe non ente vacuo ſeparato.

¶ Aſſignat rōnē dicti: ⁊ duo facit: qꝛ ꝑmo oſidit qua rōne melliſſus negabat motū. ſcđo oſidit q̄ rōne negabat pluralitateꝫ: ibi. (Neqꝫ rurſus.) Dicit ergo ꝙ melliſſus dicebat vacuū nō ens: ⁊ ponebat non poſſe moueri aliquod mobile non ente vacuo ſeparato in quo recipet̃: intendebat talē ergo rōnē. ſi motus eſt vacuū eſt: mobile.n.cuꝫ mouet̃ nō pōt recipi in pleno: qꝛ duo corpa eſſent in eodeꝫ. ḡ recipit̃ in vacuo. igitur ad deſtructionem ꝯñtis: cum vacuum nō ſit motus nō erit. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Neqꝫ rurſus multa eſſe non ſegregante.

¶ Oſidit q̄re negauit multitudinē: multitudo auteꝫ tripl'r pōt poni. ꝑ ꝙ dicat̃ eſſe multa q̄ nec ſint continua nec contigua. 2° ꝙ hꝰ multa ponunt̃ cōtigua. 3° ſi ponāt̃ ꝯtinua: iō tria facit: qꝛ ꝑ oſidit ꝙ ſm opi. melliſſi nō pñt eſſe multa nec ꝯtinua nec cōtigua. 2° ꝙ nō pñt eſſe multa cōtigua
3° ꝙ nō pñt cōtinua 2° ibi. (Hoc.n.nihil differt.) 3° ibi. (Diuiſum fore multa.) Dicit ergo ꝙ rurſus non poſſunt multa poni eſſe ita ſupple: qꝛ nec ſunt cōtinua nec cōtigua: ꝙ talia nō pñt poni eē nō ſegregāte vacuo. ſi.n. multa entia eſſent ⁊ nō continuarentur nec contiguarentur oporteret ꝙ vacuum diuideret inter ea: ſed vacuum non eſt. ḡ talis multitudo non eſt. ¶ Deinde cum dicit. T.c.58.

¶ Hoc eniꝫ nihil differt vt ſi qs exiſtimet nō continuum eſſe omne: ſed tangere. T.c.58.

¶ Oſidit qūo ſm opinionem melliſſi nō poſſunt poni multa cōtigua: ipſe enim nō diſtinguebat inter continuū ⁊ cōtiguū: qꝛ ſm ipm̄ nihil differt ſi qs exiſtimet oē nō eſſe cōtinuū: ſed tangere ⁊ eſſe cōtiguum: ⁊ qꝛ vt patebit non pñt poni multa cōtinua. ḡ nec multa cōtigua. qūo autē ſit intelligendū ꝙ melliſ. nō diſtinguebat inter cōtinuū ⁊ contiguum in declarationibus patebit. ¶ Deinde cuꝫ dicit.

¶ Diuiſum ⁊ fore multa ⁊ nō vnū eſſe ⁊ vacuum. Si eni vbiqꝫ diuiſibile nihil eſſet vnū quapropter neqꝫ multa: ſꝫ vacuū oē. ſi autē tum tm̄ diuiſibile quidem: tū aūt nō: ficticiuꝫ aliquod hoc vtiqꝫ videbitur: vſqꝫ quantum enim: quare hoc quidem habet ita eſſe ⁊ totale ⁊ plenum eſt: hoc autem diuiſum.

¶ Oſidit qūo nō pñt eſſe multa ꝯtinua: ⁊ duo facit: qꝛ ꝑ facit qđ dcm̄ eſt: qꝛ ex ꝑdictis adducit ſpālē rōnē: ꝙ oꝫ negare motū. 2° ibi. (Amplius aūt ſic fore.) Diceret forte aliqs ꝙ ſunt multa: qꝛ eſt dare corpus cōtinuū vel cōtiguū. ⁊ cū hꝰ corpus erit diuiſum oꝫ multa fore: cui obuiabat melliſſus: qꝛ ſi ponatur tale corpus diuiſibile in vna parte: poterit diuidi vbiqꝫ: ⁊ diuiſo vbiqꝫ nō remanebit aliquod corpus: ⁊ iō facta tali diuiſione neceſſe eſt qđ remanet nō eſſe vnū: ſed eē vacuū: nā ſi corpus ē vbiqꝫ diuiſibile nihil eſſet vnū.i. nihil remaneret cōtinuuꝫ diuiſione cōpleta: quapꝑ nec ēt eſſet multa. ſed vacuū eē. Si aūt dicat̃ corpus tum qdē diuiſibile: tū aūt nō: videbat̃ ficticiū. nam ſi dicamus corpus eſſe diuiſibile vſqꝫ q̄tum.i. vſqꝫ ad aliquid: ita ꝙ vlteri⁹ ñ ꝓgrediat̃ diuiſio: q̄ret̃: q̄re ħ vtiqꝫ hꝫ eſſe totius.i. hꝫ eē totale ⁊ eſt plenum: ⁊ nō pōt vlterius diuidi: ħ aūt eſt diuiſum. q.d. nō eſt dare cām: qꝛ ḡ melliſſus nō poterat attēdere ꝙ facta diuiſione ſꝫ qđcūqꝫ ſignū ꝙ remaneret corpus inane ⁊ vacuū: vt negaret vacuū negauit talē diuiſionem: qꝛ qua rōne pōt diuidi corpus ſm vnū ſignū pt̃ diuidi ſm qđcūqꝫ ſignū vt nō cogeret̃ ꝯcedere illud eſſe diuiſibile ſm qđcūqꝫ ſignū negauit oēm diuiſionē. ideo dixit nullo mō eē multa nec actu nec po^a: cū poneret illđ vnū eē nō ſolū indiuiſum: ſꝫ ēt eē indiuiſibile. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Amplius autem ⁊ ſic fore neceſſarium nō eſſe motionem.

¶ Ex ꝑdictis adducit ſpālem rōnem qūo negabat motū: ⁊ qꝛ ad ſenſuꝫ videmus motū eſſe: iō duo facit: qꝛ ꝑ ponit rationē predicteꝫ. ſcđo oſidit q̄re melliſſus negabat ſenſum ibi. (Ex his igitur.) Dicit ḡ: amplius autem ſic.i. ꝑꝑ predicta: vt qꝛ non pñt eſſe multa: neceſſe eſt motionē nō fore.i. non eſſe: cuꝫ motus ſemper requirat multa: requirit.n. motorem ⁊ mobile. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Ex his igit̃ vtiqꝫ ſermonibus tranſcēdentes ſenſuꝫ ⁊ deſpiciētes eum enunciant ac ſi

conueniẽs rationem ſequi vnum ⁊ immobile omne eſſe dicunt.

¶ Et cõcludit ex dictis quõ negabat ſenſum dicens: ꝙ melliſſus ⁊ ſui ſequaces ꝓpter ſermones predictos erant tranſcendentes ſenſum ⁊ deſpicientes cum dicentes ꝙ conueniens eſt ſequi rationem ⁊ nõ ſenſum: ideo dicebat eſſe vnũ ⁊ immobile: q: hꝫ iudicabat rõ: licet ſenſus diceret contrarium. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Et infinitum quoddam: finem enim finire vtiqꝫ ad vacuum.

¶ Ut dicebat. Oſtendit illud vnũ immobile eſſe infinitũ: ⁊ tria facit: q: primo facit quod dctm̃ eſt. ſecundo epilogat circa determinata. 3° increpat melliſſum de ſui dementia.
T.c.59. ſecũda ibi. (Hi ergo ita.) 3° ibi. (Amplius autem in ſermone.) Dicit ergo ⁊ infinitũ quoddã. i. illud immobile ponebant eſſe quoddã infinitũ: finẽ. n. non dabant ei: q: vt dice-
Nōndū bant finire eſt ad vacuum. ¶ Notandũ autem ad euidentiam dicti melliſſum ſic arguiſſe: ſi finiẽ aliquid vel terminatur ad aliquid: ⁊ ad plenũ vel ad nihil: ⁊ ad vacuũ: ſed ſi dicatur ꝙ terminatur ad plenũ tunc quero de illo pleno: vtrũ terminetur ad vacuũ vel ad plenũ: ⁊ q: melliſſus valde abhorruit vacuum: vt nõ cogeretur ponere ipſũ: maluit ponere proceſſum in infinitum dicens illud vnũ immobile non habere finem. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Hi vero pp cãs has enũciãt ita de veritate.

¶ Epilogat circa determinata dicẽs ꝙ hi. ſ. melliſſus ⁊ ſui ſequaces pp dictas cãs: ita enunciauerunt de veritate. i. de eo qd̃ credebant eſſe verum. ¶ Deinde cum dicit.

T.c.59. ¶ Amplius autem in ſermone videtur hoc qdẽ cõtingere: in rebus aũt dementie eſt ſimile opinari ita: nullũ enim dementiũ egredi intantũ vt ignẽ ⁊ glatiem vnum eſſe exiſtimet: ſed ſolum bona ⁊ apparẽtia: propter aſſuetudinem hec quibuſdam nihil videntur differre propter dementiam.

¶ Increpat melliſſum de ſua demẽtia dicẽs: ꝙ in ſmone hꝫ videtur contingere poſſe. poteſt. n. homo dicere ꝙ eſt vnũ tm̃ immobile ⁊ infinitũ: ſed opinari ita eſſe in rebus eſt ſile dementie: ⁊ dicit ſile ⁊ non dicit equale: q: hoc tranſcẽdit oẽm demẽtiã. nullꝰ. n. de numero demẽtiũ videmus in tm̃ egredi a veritate: vt determinaret vnum eſſe ignẽ ⁊ glaciẽ qd̃ exterminabat melliſſus cũ diceret oĩa eſſe vnũ. Sed dementes ꝓpter cõſuetudinem male eligendi ſolũ videntur deficere: q: nõ diſcernunt inter bona ſimplr̃ ⁊ apparentia quibuſdam enim pp dementiam hec. ſ. bona ſimpliciter ⁊
T.c.60. apparentia nihil videntur differre.

Eucippus autẽ exiſtimatus ẽ habere ſermones: q ad ſenſum cõfeſſa dicentes: non enim deſtruebat generationem neqꝫ corruptionẽ neqꝫ motũ neqꝫ multitudinem entium: cõfitebatur autem ea apparentibus.

¶ Narratis opinionibus antiquorum. In pte iſta cõparat eos ad ſeinuicẽ: ⁊ tria facit: q: primo cõparat opinionẽ democriti ad opinionẽ melliſſi. ſcdo comparat dictam opionem ad opionem empedoclis. 3° cõparat eam ad opiones
T.c.61. Plato. ſcda ibi. (Sꝫ vt empedocles.) 3° ibi. (Simuliter ⁊ aliorum oĩum.) Circa pmũ tria facit: q: primo narrat opi-
T.c.62. nionẽ democriti ⁊ leucippi. ſcdo narrat opinionem melliſſi. tertio ex opionibus narratis dat dĩam inter eas. ſecũda ibi. (Cõſtituentibus aũt vnũ.) 3° ibi. (Sed oẽ qd̃ tale.) Dicit ergo ꝙ leucippus ſiue democritus. fuerunt. n. leucippus ⁊ democritus college ⁊ ſocij: ⁊ qd̃ dicebat vnus dicebat alius: dictus ergo leucippus ſiue democritus exiſtimatus eſt habere ſermones qui ſermones erãt dicentes cõfeſſa ad ſenſum: q: nõ deſtruebat nec generationẽ nec corruptionẽ: neqꝫ motũ: neqꝫ multitudinẽ entium: cõfitebatur aũt oĩa ea que apparent ad ſenſũ. ¶ Deinde cuꝫ dicit.

¶ Conſtituentibus aũt vnuꝫ vt nõ entẽ motionem: ſi nõ vacuũ facere vacuũqꝫ nõ ens: ⁊ entis nihil. non ens inquit eſſe ꝑncipaliter enim ⁊ plenum eſt ens.

¶ Narrat opionẽ melliſſi. dicens ꝙ cõſtituentibus vnuꝫ. i. melliſſo ⁊ ſuis ſequacibus qui dicebant omnia vnuꝫ eẽ: cõtingit dicere non eſſe motionẽ: ſi nõ ſit facere vacuum eſſe non ens: ⁊ eſſe nihil entis. plenum aũt vt dicebãt eſt ens ꝑncipale. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Sed omne qd̃ tale: non vnum: ſed infinita multitudine: ⁊ inuiſibilia pp paruitatem tumoris: hec aũt in vacuo ferri: vacuũ. n. eſſe.

¶ Narratis opionibus dat dĩam inter eas: ⁊ tria facit. q: primo ſepat opinionẽ democriti ab opinione melliſſi q̃tũ ad ꝑncipia. ſecundo q̃tum ad ea q̃ ſequunẽ ex ꝑncipijs. 3° q̃tũ ad vtrũqꝫ. ſcda ibi. (Et cõſtãtia qdẽ.) tertia ibi. (Secundũ. n. id non vnum.) Continuatẽ ſic: ita dixit melliſſus: q: poſuit tantũ vnũ qd̃ vocabat plenum: ⁊ negauit vacuũ hꝫ democritus oẽ qd̃ erat tale. i. ꝙ erat plenũ non dixit eſſe vnũ tm̃: ſed ponendo principia rerum dixit ea eſſe infinita multitudine: ⁊ dixit ea inuiſibilia pp paruitatẽ tumoris idest magnitudinis. rurſuꝫ non negauit vacuũ. ſed dixit hꝫ idest talia corpora ferri in vacuo: ponebat enim eſſe vacuũ ¶ Deinde cum dicit.

¶ Et conſtantia quidem generationem facere: diſſoluta autem corruptionẽ: facere aũt ⁊ pati ſm ꝙ exiſtunt tangentia.

¶ Separat opinionem democriti ab opinione melliſſi quãtum ad ea que ſequuntur ex principijs. non enim ſolum differebant in ponendo principia: quia vnus poſuit infinita alius vnum tantum: ſed etiaꝫ democritus potuit ſaluare tranſmutationem ⁊ motus que ſequuntur ex pricipijs. non autem melliſſus: dicebat enim Democritus predicta corpora indiuiſibilia ſm ꝙ erant conſtantia ⁊ coniuncta generationem facere: diſſoluta autem corruptiões: ſm vero ꝙ exiſtebant tangentia ſe cauſabant facere ⁊ pati. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Scdm enim id nõ vnũ eſſe: ⁊ compoſita ⁊ cõplicata generare. ¶ Et ſm autem veritatẽ ex vno nõ cõtingit generari multitudinẽ neqꝫ ex vere multis vnũ: ſꝫ eẽ hoc impoſe. T.c.61.

¶ Separat dictas opiniones quantum ad principia ⁊ principiata ſimul: democritus enim ponebat mixta ⁊ compoſita non eſſe ſimpliciter vnum: q: poterant diuidi: ſed indiuiſibilia corpora erant vnum ſimpliciter ⁊ ſm veritatem dicebat enim corpora indiuiſibilia compoſita ⁊ complicata generare mixtum: ⁊ ſecundum id quod generabant tale mixtum dicebat ea non eſſe vnum ſimpliciter: q: ſm veritatem: ⁊ ſimpliciter nec ex vno contingit generari multitudinem nec ex vere multis vnum: ſed hoc eſt impoſſibile: ſaluabat ergo Democritus veritatem ſimpliciter quantum ad principia ⁊ vnitatem quodammodo quantuꝫ ad mixta que ſunt ex principijs quod non poterat ſaluare melliſſus cum poneret tm̃ vnuꝫ eſſe. ¶ Deinde cum dicit.

T.c.61. ¶ Sed vt Empedocles ⁊ aliqui alioꝝ inquũt pati per poꝛos: ita ⁊ oẽm alteratione ⁊ omne pati hoc modo generari per vacuũ factã diſſolutione ⁊ coꝛruptione: ſimiliter autez ⁊ augmentationem ſubintrantibus ſolidis.

¶ Cõparat opinionẽ Emdedoclis ad opinionẽ Democriti: ⁊ duo facit: q2 pꝛimo cõparat dictas opiniones ſm conueniẽtiã. 2° quantũ ad dr̃iam: ibi. (Et ad coꝝ põnes.) Circa pꝛimum tria facit: q2 pꝛimo oñdit dictas opiniones cõuenire in poſitione poꝛoꝝ. ſc͞do in poſitione coꝛpoꝛum indiuiſibilium. tertio epilogat circa determinata. 2° ibi. (Fere
T.c.62. autem ⁊ empedocles.) tertia ibi. (Modi quidem igitur.) Dicit ẽ q2 contingit dicere democritũ vt empedoclem ⁊ vt aliqui alioꝛuz ſui ſequaces inquiunt pati per poꝛos: ita q2 omnez alteratione: ⁊ omne pati ſupple per poꝛos ſaluabat ⁊ hoc modo loquebatur democritus: qui dicebat generari per vacuũ: ⁊ coꝛrũpi facta diſſolutione ⁊ coꝛruptione in vacuo: ſic etiam ⁊ augmentationez dicebat fieri: q2 ſolida ſubintrabant vacuitates quaſdam: ſed ſupple idem eſt ponere poꝛos ſm quos intrẽt coꝛpoꝛa ⁊ ſe contingant ⁊ agãt qđ faciebat Emped. ⁊ ponere vacuitates p quas hec fiũt: qđ faciebat Democritus: ⁊ ideo in poſitione poꝛoꝝ nõ differunt dicte opiniones. ¶ Deinde cum dicit.

T.c.62. ¶ Fere aũt ⁊ Empedoclem neceſſe dicere vt Leucippus inquit: etenim eſſe quedã ſolida ⁊ indiuiſibilia: aut ſi nõ vbiqꝫ poꝛi ⁊ cõtinui ſunt: hoc aũt ĩpoſſibile: nihil enim aliud ſolidum extra poꝛos: ſed omne vacuuz: neceſſe igitur tãgentia quidẽ eſſe inuiſibilia: media autem eoꝛũ vacua quos ille dicit poꝛos: ita aũt ⁊ leucippus dicit de facere ⁊ pati.

¶ Oſtendit dictas opiniões conuenire in poſitione coꝛpoꝝ indiuiſibilium: dicens q2 Empedoclez fere neceſſe eſt dicere vt Leucippus inquit. neceſſe eſt eñ ſm Empedoclẽ eſſe indiuiſibilia ſolida inter poꝛos: q2 ſi hoc non ponatur poꝛi erunt vbiqꝫ ⁊ continui: quod eſt impoſſibile: q2 tunc ſolidum non eſſet aliud preter poꝛos: ſed eſſet totum vacuũ: vt ergo poꝛi non ſe tangant: neceſſe eſt eſſe aliqua coꝛpa indiuiſibilia ſiue inuiſibilia tãgentia ſe: media aũt hoꝝ coꝛpoꝝ eſſe vacuitates quas ille dicit eſſe poꝛos: ita ⁊ Leucippus dicit de facere ⁊ pati ponens coꝛpoꝛa idiuiſibilia ſe cõtingere propter quaſdam vacuitates: dr̃ia ergo erat in modo loquendi: q2 ille dicebat eſſe vacuitates quas ſubingredebantur coꝛpa indiuiſibilia. Empedocles vero dicebat eſſe poꝛos. Aduertendũ aũt nouã tranſlationẽ in h̃ paſſu defectiuã eſſe: recurrendũ eſt ergo ad veterez vt habeatur intentio auctoꝛis. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Modi igit̃ ſm quos: hec qdem faciunt: hec aũt patiunt̃ fere hi dicunt̃: ⁊ de his qdẽ ⁊ quomodo dicunt manifeſtũ eſt.

¶ Epilogat circa determinata: q2 modi ſm quos h̃ coꝛpa faciunt: h̃ aũt patiuntur fere hi dicunt̃ qui dicti ſunt: ⁊ addit q2 manifeſtum eſt quomodo dicuntur de his. i. de agere ⁊ pati. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Et ad coꝝ poſitiones qbus vtunt̃ fere cõfeſſe vr̃ cõtingens: alijs aũt minus verbi. g. Empedocli quomodo erat generatio ⁊ coꝛruptio ⁊ alteratio non eſt manifeſtum.

¶ Dat dr̃iam inter dictas opiniones: ⁊ duo facit: q2 pꝛimo dat huius dr̃iam. 2° qđ dixerat manifeſtat: ibi. (His enim erant.) Dicit ergo q2 ad poſitiones eoꝛum ſupple contigit aſſignare dr̃iam q̃ntum ad ea quibus vtuntur: nã ꝯtigens aut ſupple ſm Democritũ. i. id qđ Democrit° dicebat cõtingere ⁊ eſſe: fere vident̃ eſſe cõfeſſe: q2 ſenſus ⁊ apparẽtia videntur confiteri illud: ſed cuz Empedocles in ſaluando apparentiam dixit minus alijs: ideo ſubdit quaſi exponẽdo quod dixerat q2 empedocles. i. ſm dicta Empedoclis non eſt manifeſtum quomodo erat generatio ⁊ coꝛruptio vel etiã alteratio: q2 in loquendo de talibus non complete ſaluauit cõfeſſa ⁊ apparentia. ¶ Deinde cum dicit.

¶ His enim erunt coꝛpa idiuiſibilia pꝛima coꝛpoꝝ foꝛmis dr̃ia ſolũ: ex qbus pꝛimũ cõponunt̃ ⁊ in que vltimo diſſoluuntur.

¶ Manifeſtat dictaz dr̃iam: ⁊ duo facit: q2 pꝛimo oñdit q2 democritus ſaluabat plures apparentias. 2° q2 Empedocles ſaluabat paucioꝛes: ibi. (Empedocles autem.) Oſtẽdit ergo q2 his. ſ. democrito ⁊ ſuis ſequacibus erant coꝛpoꝛa indiuiſibilia pꝛima idest pꝛincipia alioꝛuz coꝛpoꝝ que indiuiſibilia pͥcipaliter ſupple ſolũ differebant foꝛmis ex quibus coꝛpoꝛibus indiuiſibilibus pꝛimum componunt̃ alia coꝛpa: ⁊ vltimo diſſoluunt̃ in ea: ⁊ vt p3 per habita ⁊ per hꝫ pꝛincipia oẽs appẽntias ſaluabat. ¶ Notãdũ aũt democritum voluiſſe indiuiſibiliũ coꝛpoꝛa differre tripliciter foꝛma ſiue figura: põne: ⁊ oꝛdine: tamẽ q2 dr̃ia per foꝛmam erat differentia pꝛincipalis: ideo dicit h̃ differre ſolũ foꝛmis. ¶ Deinde cum dicit. Nõndũ

¶ Empedocles aũt alia qdem manifeſtũ: qm̃ vſqꝫ ad elementa habent generationẽ ⁊ coꝛruptionẽ: ipſoꝛum vero elementoꝛum qũo generatur ⁊ coꝛrumpitur coacervata quantitas: neqꝫ manifeſtũ neqꝫ cõtingit dicere ei nõ dicenti ⁊ ignis elementum eſſe.

¶ Oſtendit qũo empedocles tot apparentias ſaluare nõ poterat dicens: q2 empedocli manifeſtũ eſt quidẽ quomodo generantur alia mixta: qm̃ ſm ipſum talia mixta vſqꝫ ad elementa hñt generationem ⁊ coꝛruptionem: ſed qũo coacervata quãtitas. i. qũo coꝛpalis magnitudo hoꝝ ipſoꝝ elementoꝝ gñat̃ ⁊ coꝛrũpit̃: ſm dicta eius non eſt manifeſtum: nec contingit dicere ei non dicenti elementum ipſius ignis eſſe. q. d. q2 ex quo ignem terrã ⁊ aerem ⁊ aquã ponebat pꝛima ſimplr̃: ⁊ ipſoꝝ non ponebat alia pͥncipia ⁊ elementa: non poterat ſaluare generationem ⁊ coꝛruptionez eoꝝ: ſed democritus poterat hoc: q2 ponebat talia reſolui in coꝛpoꝛa indiuiſibilia. ¶ Notandũ aũt q2 ignis ⁊ terra ⁊ cetera hꝫ habent ſua elemẽta ⁊ ſua pꝛincipia i que reſoluuntur: q2 habent mãm ⁊ foꝛmam: ideo ſunt gñabilia ⁊ coꝛruptibilia: ſed ſi quis poneret hꝫ coꝛpa eſſe ſupple pͥma ⁊ non eſſe reſolubilia in alia: negaret eoꝛuz generationem ⁊ coꝛruptionem: ⁊ q2 hec poſuit Empedocles talia ſaluare non potuit. ¶ Deinde cum dicit. Nõndũ

¶ Similiter autẽ alioꝛum omnium vt in timeo ſcripſit Plato.

¶ Cõparat opinionez democriti ad opinionem platonis: ⁊ duo facit: q2 p̃ dat ꝯuenientiam inter eas. ſc͞do dr̃iam: ibi. (In tm̃ differt. n.) Cõtinuet̃ ſic. empedocles non poſuit q2 ipſius ignis eſſet aliquod elementum ⁊ pͥncipium: ſimilit̃ autem ⁊ omnium alioꝝ elementoꝛum: vt terre aque ⁊ aeris: ſupple non poſuit aliqua pꝛioꝛa pͥncipia: vt plato poſuit ⁊ ſcripſit in timeo: vbi voluit ignem terram ⁊ talia poſſe reſolui in aliqua pꝛioꝛa: in quo ſupple conueniebat cuz Democrito. ¶ Deinde cum dicit. T.c.63.

¶ In tantũ differt enim vt non eodez modo T.c.63.

Leucippo dicat.quoniā hic quidem ſolida
hic aūt planities dicit indiuiſibilia.

℄ Dat differentiā inter Platonē ⁊ Democritus:⁊ tria facit
ſm ꝙ tres differentias aſſignat. 2°ibi.(Et h quidem infini
tis.) 3°ibi.(Leucippo quidē eni.) Dicit ergo ꝙ in trib͛ dif
fert Plato vt non eodem modo dicat ipſi Leucippo qm̄ h
quidē.ideſt Leucippus indiuiſibilia in que reſoluūtur oīa
alia corpora dicit eſſe ſolida.ſed h.ſ. Plato huiuſmodi in
diuiſibilia dicit eſſe planities. ℄ Deinde cum dicit.

℄ Et hic quidē īfinitis terminari figuris in
diuiſibilium ſolidoꝝ vnumqđqꝫ.hic autem
terminatis.quoniam indiuiſibilia vtiqꝫ di
cunt terminata figuris.ex his itaqꝫ genera
tiones ⁊ ſegregationes ⁊ corruptiones.

℄ Dat ſecundam differentiā.qꝛ h.ſ.Democritus vnūquod
qꝫ indiuiſibilium ſolidoꝝ.omnia indiuiſibilia corpora po
ſuit determinari infinitis figuris.hic autem.ſ. Plato poſu
it ſua indiuiſibilia differre figuris terminatis.i. finitis. di
cunt enim Platonici indiuiſibilia eſſe terminata figuris.
ponebat enim fieri reſolutionem vſqꝫ ad ſuperficies trian
gulares quas appellabat indiuiſibiles. ideo indiuiſibilia
nō poſuit infinitarū figurarū.ſed dixit ea eſſe triāgularia.
addit aūt ꝙ ex his ⁊ diuiſibilibus faciebāt Platonici ge
nerationes ⁊ corruptiones. ℄ Deinde cum dicit.

℄ Leucippo quidem enim duo modi erant
vtiqꝫ per vacua ⁊ tactū.hic enim indiuiſibile
vnūquodqꝫ. Platoni autez ſecundū tactuz
ſolum vacuū enim non eſſe inquit.

℄ Dat tertiam differentiam quia Leucippus duobus mo
dis ſaluabat huiuſmodi tranſmutationes naturales p va
cuum:⁊ per tactum.nam h.i. Democritus vnumquodqꝫ
principiorum ponebat indiuiſibile.oportebat ergo eū po
nere inter huiuſmodi ſolida indiuiſibilia aliquas vacuita
tes vt fieret magnitudo Plato autem:qꝛ inquit nō eſſe va
cuum:non potuit ſaluare generationem:⁊ tales tranſmu
tationes naturales niſi per tactum ſolum. Eſt ergo h tri
plex differētia aſſignata.quia Democritus principia ali
rum dixit eſſe ſolida ⁊ infinitarum figurarum ⁊ poſuit v
cuuz.Plato vero huiuſmodi principia dixit eſſe ſuperficie
⁊ poſuit ea finitarum figurarum ⁊ negauit vacuum. Ad
uertendum autem tranſlationem nouam etiā in hoc paſ
ſu eſſe defectiuam.

De indiuiſibilibus autem planitie
bus diximus in prioribus ſermo
nibus.de indiuiſibilibus autez ſo
lidis amplius eſt dicere.ideo hoc
accidens relinquitur nunc.

℄ Poſitis opinionibus antiquoꝝ ⁊ cōparatis eis ad ſein
uicem. In parte iſta improbat eas. Opiniones aūt ſuperius
tacte fuerant q̄tuor.ſ. Melliſſi Democriti Empedoclis ⁊
Platonis:ſꝫ melliſſus negauit actionē ⁊ paſſionez.ideo de
eo nō ē h cure. Platonis aūt opinio incidētalr fuit addu
cta.iō h accñtalr reprobat.p̄ncipaliter igiṫ redarguuntur
Democritus ⁊ Empedocles. ꝓpter qđ hec pars diuidiṫ in
partes duas:qꝛ p̊ pħs improbat opinionez Democriti po
nentis actionē ⁊ paſſionē fieri p cōtactū indiuiſibiliū cor
T.c.75. porum.2° arguit ꝯ opinionē Empedoclis q ponebat actio
nem ⁊ paſſionē per poros ibi. (Quicūqꝫ igiṫ per poroꝝ.)
Circa p̄mum duo facit.qꝛ p̄mo cōtinuet ſe ad dicenda.2°
exequitur de intento ibi. (Ut autem parum.) Dicit ergo ꝙ
planitiebus ideſt de indiuiſibilibus planitieb͛ vt ſupplet alia

ſra diximus in prioribus ſermonib͛.i.in 3° de celo ⁊ mūdo T.c.5.
.q.d.ꝙ cōtra opinionē Platonis ponētis ſupficies indiui
ſibiles nō opꝫ hoc p̄ncipalr dicere:cū de ea alibi ſufficien
ter ſit dictū:ſed de indiuiſibilibus ſolidis.i.de opinione De
mocriti eſt amplius dicere:qꝛ nō eſt de ea ſufficiēter d ctuz.
ideo h accidens.i.h conſequens relinquatur nunc:qꝛ non
contingit dicere de eo. ℄ Deinde cum dicit.

℄ Ut autez parū diſgredietes dicamus.ne T.c.64
ceſſariū ⁊ impoſſibile vnūqđqꝫ dicere indiui
ſibiliū.nō eniꝫ poſſibile pati niſi p vacuum
nullius actiuū paſſionis.neqꝫ enim calidūz
nec frigidū oportet eſſe indiuiſibile.

℄ Exequitur de intēto īprobando opinionez Democriti ⁊
duo facit:qꝛ p̄mo improbat eā q̄ntum ad actionē ⁊ paſſio
nem.2° q̄ntum ad corpora indiuiſibilia que per actionem
⁊ paſſionem ſaluabat ibi.(Amplius autē inconueniens.)
Circa primū duo facit:qꝛ primo facit qđ dictum eſt. 2° ex T.c.70
his que dixerat arguit contra Platonē ibi.(Hec enim in
ſolida.) Democritus autez in loquendo de actione ⁊ paſ T.c.67.
ſione quaſi contradictoria implicabat.ponebat enim cor
pora in diuiſibilia ⁊ ponebat in eis q̄litates actiuas ⁊ paſ
ſiuas.ponendo corpora indiuiſibilia negabat actionem ⁊
paſſionem.ponendo qualitates actiuas ⁊ paſſiuas coge
batur ponere actionem ⁊ paſſionem.tria ergo facit:qꝛ pri
mo oſtendit Democritum nō poſſe ſaluare actionē ⁊ paſ
ſionem. 2° oſtendit ꝙ oportebat euꝫ talia ponere.3° quod
dam qđ ſuppoſuerat probat.2° ibi.(Quāuis hoc incōue T.c.65.
niens.) 3° ibi.(Sed tñ inconueniens.) Dicit ergo.vt autez T.c.68.
paruꝫ diſgredientes.dicamus ꝙ neceſſariuꝫ eſt dicere ſm
opinionem Democriti vnūquodqꝫ indiuiſibilium corpo
rum eſt impoſſibile.i.non poſſe pati:vel eſſe impoſſibile pa
ti per vacuum. Cū ergo in diuiſibili corpore nō poſſit eſſe
vacuū non erit tale corpus actiuum:vel ēt ſuſceptiuuꝫ ali
cuius paſſionis.vnde nec erit durum nec frigiduꝫ. ℄ No No^m
tandum aūt ꝙ ex dictis poſſent formari duo media cōtra
Democritū:vt ſit primū mediū:qꝛ cum poneret actionem
per vacuū.ſm indiuiſibilia corpora:nec pōt eſſe actio: qꝛ
in indiuiſibili nō pōt eſſe vacuū. 2^m mediū erit ꝙ corpus in
diuiſibile non erit paſſionis actiuum:⁊ actio ⁊ paſſio inter
talia corpora reſeruari non poterit:qꝛ frigidum ⁊ duruꝫ
⁊ alie qualitates paſſionabiles per quas eſt agere ⁊ pati in
indiuiſibili reſeruari nō poſſunt. ℄ Deinde cum dicit.

℄ Quāuis hoc incōueniens ſit ſolū dare cir T.c.65.
culari figure.calidūz neceſſe eni ⁊ cōtrariuz
frigidū alicui alij adaptare figurarūz. incō
ueniens aūt ſi hec quidem exiſtunt.dico au
tem caliditas ⁊ frigiditas.grauitas aūt ⁊ le
uitas durities ⁊ mollities non exiſtunt.

℄ Oſtenſo democritū non poſſe ſaluare actionem ⁊ paſſio
nem oſtendit ꝙ oportebat eū talia ponere:⁊ tria facit ſm
ꝙ tripliciter hoc oſtendit. 2° pars ibi. (Sed tñ grauius.) T.c.66.
3° ibi.(Sed ſi duruꝫ.) Prima ratio talis eſt:qꝛ ſi democri T.c.77
tus adaptabat calidū circlari figure:qꝛ dicebat athomos
rotundos eſſe calide nature:incōueniens eſt h:ſi ſolū calidū
adaptabat tali figure:qꝛ neceſſariū erat cōtrarium.ſ.frigi
dum alicui alij figure adaptare:qꝛ ſi vnū ꝯtrarioꝝ ē in natu
ra ⁊ reliquū.⁊ incōueniens eſt ſi exiſtūt h.ſ.caliditas ⁊ fri
giditas.⁊ nō exiſtūt grauitas ⁊ leuitas durities ⁊ molliti
es:ſed ſupple his exiſtentibus ē actio ⁊ paſſio.ergo Democri
to oportebat reponere actionē ⁊ paſſionez cum poneret eā
per que actio ⁊ paſſio hꝫ fieri. ℄ Deinde cum dicit.

℄ Sed tamen grauius ſecundū excedentiaz T.c.66.

ſtplicia.multiplicitas autē tactus in hoc cōſiſtit:q2 poteſt ſumi pꝛopꝛie ⁊ metaphoꝛice.¶ Deinde cum dicit.

¶ Sed ſi pꝛincipaliter dictum exiſtit in habentibus poſitionē.poſitio quidē quibus ⁊ locus. Etenim in mathematicis ſimiliter dandum eſt tactum ⁊ locum:ſiue eſt ſeparatum vnūqđq3 eoꝝ ſiue alio modo.

¶ Oſtēſo tactū ſumi multipliciter determinat de vnaquaq3 acceptione eius:⁊ duo facit:q2 pꝛimo determinat de tactu vt pꝛopꝛie ſumitur.2° vt ſumit̃ metaphoꝛice ibi.(Quoniam autem mouens.) Circa pꝛimū duo facit:q2 pꝛimo venatur diffinitionē tactus pꝛopꝛie ſumpti.2° concludit diffinitionē illam tanq3 venatā.2° ibi.(Quapꝛopter manifeſtum.) Circa pꝛimū tria facit ſm ꝙ tria venatur circa tactum.pꝛimo enī oſtendit tāgibilia habere poſitionē.2° habere vltima ſimul.3° eſſe actiua ⁊ paſſiua adinuicem.ex quibus oībus habetur diffinitio tactus:videlʒ ꝙ tactus eſt in habentibus poſitionē:quoꝝ3 vltima ſunt ſimul actiuis ⁊ paſſiuis adinuicem.2° pars ibi.(Si igitur eſt vt determinatum.) 3° ibi.(Quoniam aūt poſitio.) Dicit ergo ꝙ tactus ſi ſit quid dictū pꝛincipaliter.i.pꝛopꝛie exiſtit in habētibus pōnem.pō aūt ineſt quibus ⁊ locus.⁊ ſupplēdū eſt: q2 nō poſſunt ſe tangere aliqua niſi ſint in loco:op3 quibus ineſt tactus ineſſe poſitionē.addit aūt ad maioꝛē expꝛeſſionē3 veritatis ꝙ tactus ⁊ locus ita ſe cōſequūt̃ ꝙ mathematicis ſilr dandū eſt tactū ⁊ locū:ſiue eſt ſeparatū vnūqđq3 eoꝝ

Nōndū ſiue alio mō.¶ Notandū aūt ꝙ de mathematicis fuit duplex pō.vna fuit Platonis qui poſuit ea eſſe ſeparata ſm eſſe a ſenſibilibus.alia fuit Ar.qui poſuit ea eſſe in ſenſibilibus:ſed ſm cōſiderationē ea eſſe ſeparata.eſt ergo intētum Ar.ꝙ locus ⁊ tactus:ita ſe inſeparabilr̃ cōcomitantur ꝙ vbi ponimus vnū ⁊ aliud ⁊ eodē3 modo:⁊ ſimiliter ſicut ponimus vnū ⁊ aliud.¶ Deinde cum dicit.

¶ Si igitur eſt vt determinatū eſt prius.tangere vltima habere ſil. hec vtiq3 ſe tangunt adinuicē quecūq3 determinatas magnitudines ⁊ pōnem hñtia ſimul habent vltima.

T.c.22. ¶ Inueſtigat ſcđam ꝯditionē dicens.ꝙ ſi ita eſt vt eſt determinatū prius.ſ.in.6.phiſicoꝝ.vbi dictū eſt ꝙ tāgere eſt habere vltima ſimul:op3 tangentia habere vltima ſimul.hec ergo vtiq3 tāgūt adinuicē quecūq3 hñt determinatas magnitudines ⁊ pōnē ⁊ hñt vltima ſimul . ¶ Deīde cū dicit.

¶ Quoniā aūt poſitio qdē in qbus ⁊ locus exiſtit.loci aūt differentia ſurſū ⁊ deoꝛſū ⁊ pꝛima talia oppoſitoꝝ oīa ad ſeinuicē tāgētia grauedinē vtiq3 habent aut leuitatē aut ambo aut alterū.talia aūt paſſibilia ⁊ actiua.

¶ Inueſtigat tertiā cōditionē:ꝙ tangētia debēt eſſe actiua ⁊ paſſiua adinuicē dicens.ꝙ pō ineſt quibus exiſtit locus. loci aūt pꝛima differentia eſt ſurſum ⁊ deoꝛſum.talia autē ſunt oppoſitoꝝ:op3 aūt ꝙ ſe tangentia habeant aliquā oppoſitionē adinuicē.iō ait ꝙ oīa ſe tangentia adinuicē hñt grauitatē:aut leuitatē:aut ambo:q̄tū ad elemēta media.aut alteꝝ q̄tū ad extrema.terra.n.eſt ſolū3 grauis:⁊ ignis ſolū3 leuis.aer aūt ⁊ aqua habēt vtrūq3:q2 reſpectu ignis ſunt grauia:reſpectu terre leuia.q2 ḡ talia ſe tāgētia ſunt in loco ⁊ cōpetit eis differētia loci vt ſurſū ⁊ deoꝛſū: cū hoc nō ſit ſine oppōne:op3 ꝙ talia oppōnē habeāt:⁊ ꝙ ſint actiua ⁊ paſſiua adinuicē.¶ Deinde cum dicit.

¶ Quapꝛopter manifeſtū eſt qm̄ hec tāgere nata ſunt adinuicē.quoꝝ diuerſis magnitudinibus ſimul vltima ſunt exiſtentibus motiuis ⁊ mobilibus adinuicem.

¶ Concludit diffinitionē tactus tanq3 venatā dicens.manifeſtum eſſe ꝙ illa ſunt apta nata ſe tāgere adinuicē quorum exiſtentibus diuerſis magnitudinibus:q̄tū ad conditionem pꝛimā ꝙ debet habere magnitudines determinatas ⁊ poſitionē:ſunt vltima ſimul:q̄tum ad cōditionē ſcđam:motiuis ⁊ mobilibus adinuicē.i.actiuis ⁊ paſſiuis q̄tum ad cōditionē3 tertiam.¶ Deinde cum dicit.

¶ Quoniā autē mouens nō ſimiliter mouet qđ mouetur.ſed hoc quidē neceſſe eſt motū ⁊ ipſum mouere.hoc autē īmobile ens.manifeſtū qm̄ in faciente dicemus ſimiliter. T.c.45

¶ Poſtquam inquiſiuit de tactu pꝛopꝛie incipit inquirere de tactu metaphoꝛice.⁊ duo facit.q2 pꝛimo cōparat actionem ad motum:⁊ agentem ad mouentem.ſcđo ex huius comparatione facta venatur quomodo habeat fieri tact⁹ mathematicus ibi.(Id igitur manifeſtum.) Circa pꝛimū duo facit:q2 pꝛimo comparat mouentem ad agentē3 ſm conuenientiam.ſecundo ſm differentiam ibi.(Et enī mouens.) Oſtendit ergo ꝙ q2 mouēs nō ſimiliter mouet mobile qđ mouet̃.ſed hoc quidē mouens neceſſe eſt ipſū3 moueri motū:hoc mouet ens īmobile.manifeſtū eſt quoniā3 in agente dicemus ſimiliter:q2 quoddā agens cū agit patitur:qđdā3 agit īpaſſibile manēs.¶ Deinde cum dicit.

¶ Etenim mouens facere aliqd inquiunt ⁊ agēs mouere.Sʒ tñ differūt ⁊ op3 determinare.nō.n.poſſibile ⁊ mouēs oē agere ⁊ facere ſi facere opponit̃ paciēti.hec aūt in oībus in quibus eſt motus paſſio autem ſecūdū3 ꝙ alteratur ſolū.verbi gratia.calidum ⁊ album.Sed mouere amplius agere eſt.

¶ Poſita cōuenientia inter agentē ⁊ mouentē ꝙ eſt deuenire ad agēs impaſſum ſicut ad mouēs īmobile:ponit hic differentiā3 inter ea dicens.ꝙ quidam inquiunt mouens agere aliquid ⁊ agens mouere:ſed tñ non eſt ita:imo differunt:⁊ op3 determinare quō differūt.Si vo facere opponitur patiēti:nō eſt poſſe oē mouēs agere:ſed tūc ſolū mouēs agere cū mobile patitur.ergo hoc verū eſt ſolū3 in his in quibus motus eſt paſſiō:⁊ exponit quid appellat paſſionē3 dicens:paſſio autem eſt id ſm quod aliquid alteratur ſolū. verbigratia.calidū albū ⁊c̃.talia ſunt paſſiones:ſm quas eſt alteratio.differt ergo mouere ab agere:q2 eſt vniuerſalius.q2 oē qđ agit mouet:ſed non ecōuerſo.ideo ait:ꝙ mouere amplius agere eſt.i.eſt magis amplū3 ⁊ eſt vniuerſalius ⁊ in plus q3 agere.¶ Deinde cum dicit.

¶ Illud igitur manifeſtū qm̄ eſt qdē vt motiua īmobilia tāgūt.ē aūt vt ſic.eſt aūt nō ſic.

¶ Ex cōparatione pꝛemiſſa venatur tactū methaphoꝛicū3. hō aūt tactus dupl̃r ſumi poteſt.tactus enī3 ſemper eſt aliquid duoꝛum.vel ergo ſumetur huiuſmodi methaphoꝛa tam ex parte tangentis q3 tacti vel ex parte tangentis tantum.duo ergo facit:q2 pꝛimo venatur tactum methaphoricum ex vtraq3 parte.2° ex altera parte tantū3.2° ibi. (Eſt quidē igitur vel multū.) Circa pꝛimū3 duo facit:q2 pꝛimo facit qđ dictū eſt.2° exponit diffinitionē tactus ſupꝛius datam:ſiue addit ad diffinitionē illā ibi. (Sed determinato tāgere.) Dicit ergo ꝙ id nō eſt imanifeſtū qm̄ motiua vniuerſalia ſiue motiua īmobilia:vt habet alia littera.vt tangunt mobilia.i.vt tāgunt coꝛpoꝛa ſupceleſtia q̄ mouētur ab eis.eſt autē vt ſic.eſt autem vt nō.i. vno mō tangunt

ea: alio modo nõ: qꝛ tangunt ea methaphoꝛice nõ pꝛopꝛie ⁊ ꝙ ſit huiuſmodi tactus methaphoꝛicus cã ẽ ex vtraqꝫ pte: qꝛ nec illa pꝛopꝛie agunt: nec celeſtia pꝛopꝛie patiuntur. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Sed determinato tangere vſr quidem ꝙ eſt poſitionẽ habentiũ: ⁊ hoc quidem motiuo: hoc aũt mobili abinuicẽ aut motiuo ⁊ mobili in qbus exiſtit agere ⁊ pati.

¶ Exponit diffinitionem tactus ſuperius datam: vel addit ad ipſam dicens. ꝙ ſic determinato tangetur: vt dictum ẽ vniuerſaliter. i. ſimpliciter ẽ tact᷒ habentium poſitionem. hoc quidem motiuo. h autem vt mobili abinuicẽ aut motiuo ⁊ mobili. q. d. non ſufficit ad hoc ꝙ ſit tactus ꝙ vnuꝫ ſit mouens ⁊ aliud motum: ſed ſequitur quod mobile ſe hẽat motiue: ita quod viceuerſa ſe habeat mouens: ⁊ mouens non moueat immobiliter: ſed ſit motiuum mobile ſiue motiuum motum: ⁊ hic quibus exiſtit facere ⁊ pati ſuperius autem data diffinitione de tactu dicebat tactũ eẽ in habentibus poſitionem: quoꝛuꝫ vltima ſunt ſimul motiuis ⁊ mobilibus adinuiceꝫ. que diffinitio non arguit tactum ꝓpꝛie ſumptũ: niſi p motiua ⁊ mobilia intelligam᷒ agentia ⁊ patientia: qḋ g̃ h hĩ vel eſt expoſitiuũ diffõnis illius vel eſt cõpletiuũ eius. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Eſt quidẽ igitur vt multũ tactũ quod tangit tangens. n. mouet mota oĩa fere que ⁊ in cõſpectu noſtro: quibus neceſſe eſt ⁊ videt̃ tactum tangere qḋ tangit. eſt aũt vt aliquãdo inquimus mouẽs tãgere ſolũ id qḋ mouetur: qḋ tangitur aũt nõ tangere qḋ tãgit. Sꝫ que mouet mota: qꝛ hõgenea: neceſſe videtur eſſe quod tangitur tangere.

¶ Inueſtigat tactũ methaphoꝛicũ cuius cã maxime videt̃ eſſe ex altera parte tantum: ⁊ duo facit: qꝛ pꝛimo oſtendit ꝙ vtplurimũ in his que videmus eſt tactus pꝛopꝛie ſumptus: ſed aliquãdo eſt in eis motus methaphoꝛicus. ſcḋo concludit quomodo contingit inuenire tactũ methaphoꝛicum: ibi. (Quapꝛopter ſiquidem.) Oſtendit ergo ꝙ eſt in multum. i. vtplurimum ꝙ tactus: ita tangitur ꝙ etiã tãgit tangẽs: qꝛ fere omnia que ſunt in cõſpectu noſtro mouent mota quibus neceſſe eſt: ⁊ videtuꝛ ſic eſſe dicendum tactum tangere quod tangit. i. tangenteꝫ. eſt autem vt aliquãdo inquimus. i. dicimus mouens ſolum tãgere id qḋ mouet̃: ita ꝙ tãgit̃. i. tangenteꝫ: ſed ea que mouent mota: qꝛ ſicut homogenea. i. eiuſdem nature neceſſarium videt̃ eſſe qḋ tangit̃ tãgere: ⁊ qḋ tangit tangere tactum: vel qḋ mouet mouere motũ. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Si quidẽ mouet imobile ens illud qdẽ tãgit qḋ mouetur: illud autem nõ. Inquimus enim aliquando triſtantẽ tãgere nos: ſꝫ nos non eum. De tactu quidẽ igitur in naturalibus determinatũ ſit hoc modo.

¶ Concludit quõ contingit inuenire tactum methaphoꝛicum dicens: ꝙ ſi aliquid mouet ens immobile: tunc illud tangit qḋ mouet̃: ſed illud quod mouet̃ non tangit ipſuꝫ. inquimus n. i. dicimus aliqñ triſtantem tangere nos: ⁊ tñ nos non tangimus eum: ⁊ illo modo videntur tãgere coꝛ-

Nõndũ poꝛa ſupceleſtia. ¶ Notandũ aũt tactuꝫ triplicem eẽ: ꝓpꝛium ⁊ methaphoꝛicum duplicem: vel qꝛ cã huius eſt in vtroqꝫ extremoꝝ vel in altero tñ. videmus. n. ſubãs ſepatas mouere coꝛpoꝛa ſuperceleſtia: coꝛpoꝛa ſupceleſtia mouere h inferioꝛa: ⁊ hec inferioꝛa mouere ſeipſa adinuicem

intelligentie auteꝫ mouent ſuperceleſtia coꝛpoꝛa non mote nec paſſe: ſuperceleſtia mouent hec inferioꝛa mota: ſed non paſſa. hec aũt inferioꝛa mouent ſeipſa adinuiceꝫ mota ⁊ paſſa: ideo qñ intelligentie mouẽt coꝛpoꝛa ſuperceleſtia eſt oĩo tactus methaphoꝛic᷒ tam ex pte tãgentis qꝫ tacti: qꝛ nec intelligentie ꝓpꝛie agunt: nec ſupceleſtia coꝛpꝰa patiunt̃: ſed cuꝫ ſuperceleſtia coꝛpoꝛa mouent hec inferioꝛa: eſt ibi tactus methaphoꝛicus: ſed cauſa huius vꝫ oꝛiri ex altera pte tñ: nam ex pte hoꝛum inferioꝝ hñ eſt aptus natus repiri tactus ꝓpꝛie: ſed nõ ex parte ſuperceleſtium: qꝛ tangunt impaſſibiliter. Cum vero hec inferioꝛa ſe tangunt adinuicem eſt ibi oĩno tactus pꝛopꝛie ⁊ qꝛ pluribus modis ſm ꝙ ſpectat ad nãlem repitur tactus: ideo phus ſolum determinat de hoc triplici tactu vno pꝛopꝛio: ⁊ duplici methaphoꝛico. quõ aũt ⁊ in qua parte determinat de vnoquoqꝫ iſtoꝝ pꝫ per ea que in ſententiando dicta ſunt. Ultimo epilogat. ꝙ de tactu i nãlib᷒ determiatũ ſit h mõ.

E facere ⁊ pati dicendũ deinceps ſuſcepimus enim a pꝛioꝛibus ſub cõtrarios ſermones adinuicem. T.c.46

¶ Poſtqꝫ phs determinauit de tactu. In pte iſta determinat de agere ⁊ pati: ⁊ duo facit: qꝛ p̃ determinat de actione ⁊ paſſione ſm opinionẽ alioꝝ. ſcḋo ſm ꝓpꝛiã: ibi. (Quõ aũt exiſtit generare in entibus.) Circa pꝛimum T.c.47 duo facit: qꝛ pꝛimo oſtendit quid ſenſerunt antiqui de agere ⁊ pati quantum ad qualitates actiuoꝛum ⁊ paſſiuoꝛuꝫ ſecundo quantum ad modum agendi ⁊ patiendi: ibi. (Quomodo autem cõtingit.) Circa pꝛimum duo facit: T.c.55 qꝛ pꝛimo continuat ſe ad dicenda ⁊ p̃mittit intẽtionẽ ſuã. circa opiniones antiquoꝛum. ſecũdo exequitur de eis: ibi. (Multi qdem enim.) Dicit ergo ꝙ deinceps poſtqꝫ dctm̃ eſt de tactu: dicendum eſt de facere ⁊ pati: ⁊ addit ꝙ a poꝛibus. i. ab antiquis ſuſcepit de agere ⁊ pati ſermones adinuicem ſubcontrarios. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Multi quidẽ eniꝫ dicunt hoc cõcoꝛditer. ꝙ ſimile quidem a ſimili omne impaſſibile eſt pꝛopter non magis actiuũ qꝫ paſſiuũ eẽ alterũ ab altero: oĩa eni ſimiliter exiſtũt hec ſimilibus: diſſimilia auteꝫ ⁊ differentia facere ⁊ pati adinuicem ſunt innata.

¶ Exequitur de dictis opinionibus. dixerat enim antiquos ſubcontrarie ſenſiſſe de agere ⁊ pati: ideo duo facit: qꝛ pꝛi- T.c.48 mo narrat hmõi opiniones. ſcḋo oſtendit eas eſſe ſubcontrarias: ibi. (Uidentur auteꝫ hoc modo.) Circa pꝛimũ duo facit: qꝛ pꝛimo ponit opinionem dicentiuꝫ diſſimile a diſſi- T.c.47 mili pati. 2° ponentiũ ꝙ ſile a ſimili patit̃. 2° ibi. (Democritus autem vltra.) Circa pꝛimum duo facit: qꝛ pꝛimo narrat opinionem pꝛedictam quantum ad agentes ⁊ patientes. ſcḋo quantum ad rõnem agendi ⁊ patiẽdi: ibi. (Etenĩ qñ minoꝛ.) Dicit ergo ꝙ multi dicunt hoc cõcoꝛditer: ꝙ oẽ ſimile eſt ipaſſibile a ſuo ſimili: ⁊ dicit multi: qꝛ plures erant de hac opinione qꝫ de alia. aſſignabant aũt cauſam ⁊ rõnem: quare ſimile non patitur a ſimili: qꝛ vt dicebant non eſſet alterum magis paſſiuũ ab altero qꝫ actiuũ. Cũ g̃ ſimilibus ſm ꝙ huius omnia exiſtant ſimilia non poteſt poni ſimilia ſm ꝙ hꝫ actiua ⁊ paſſiua eſſe: qꝛ tunc idem ſm ꝙ idem ageret ⁊ pateretur: quod eſt incõueniens. diſſimilia ergo ⁊ differẽtia ſunt innata facere ⁊ pati adinuicẽ. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Etenim qñ minoꝛ ignis a maioꝛi coꝛrumpit̃ pꝛopter contrarietatem hoc inquiunt ⁊ pati adinuicẽ. cõtrariũ. n. eſſe multũ pauco.

ua non ſunt oīaria altera. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Sed quoniā non quocunq; innatū eſt pati ⁊ facere: ſed quecūq; aut cōtraria ſunt aut cōtrarietatē habēt neceſſe eſt patiens ⁊ faciens genere quidē ſimile eſſe ⁊ idē: ſpecie āt diſſimile ⁊ contrarium.

T.c.50. ¶ Poſtquam oſtendit actiua ⁊ paſſiua eſſe nō omnino altera nec omnino ſimilia: declarat quomodo ſunt altera: ⁊ qūo ſiliā: q2 ſūt ſilia genere: ⁊ altera ſpecie: ⁊ duo facit: q2 pmo premittit quod intēdit. 2° probat quod dixerat: ibi. (¶ Innatum eſt enim.) Dicit ergo q; non quodcūq; eſt innatum pati ⁊ facere in quodcunq;: ſed quecūq; aut ſūt contraria aut hñt ɔ̄rietatem ſunt ſic actiua ⁊ paſſiua: cū ergo cōtraria ſint eadē genere ⁊ diuerſa ſpē: neceſſe eſt patiens ⁊ faciens genere eſſe ſimile: ⁊ idem ſpēaut diſſimile ⁊ contrarium. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Innatum eſt eni corpus a corpore: ſaporē aūt a ſapore: colorē aūt a colore pati: vniuerſaliter autē homogeneum ab homogeneo. Huius autem cauſa quoniā cōtraria in eodem genere omnia: faciunt autem ⁊ patiuntur contraria abinuicem.

¶ Probat qd̓ dixerat: ⁊ duo facit ſm q; dupl̓r illud pbat. primo enim probat illud inductione. 2° rōne: ibi. (Etenim vl̓r negatio.) Circa pmum duo facit: q2 primo inducit in pluribus quō ɔ̄rium a ɔ̄rio patiī. 2° cōcludit ɔcluſionem intentam: ibi. (Quapp neceſſe.) Dicit ḡ q; innatū eſt corp° pati a corpore. ſaporē a ſapore. colorē a colore: ⁊ vl̓r homogeneū. i. eiuſdē generis. ab hōgeneo. i. ab alio eiuſdē generis. cā autem huius eſt: q2 contraria ſunt oīa in eodē genere: ⁊ talia que ſunt ɔ̄ria faciūt ⁊ patiūī abinuicē. ¶ Notandū aūt q; cū dr̄ corpus pati a corpe accipit ibi corpus nāle. qd̓ eſt ɔiunctum qualitatibus actiuis ⁊ paſſiuis. rurſum per ſaporem ⁊ colorem intelligit qualitates actiuas ⁊

T.c.51. paſſiuas inherentes corpi nāli: per q̄s fit actio ⁊ paſſio. vel

Nōndū poſſumus dicere q; color patiī a colore: ⁊ ſapor a ſapore ⁊ qualitates ſcōe a qūtatib° ſcōis: inquantū in hꝫ qualitatibus ſecūdis referūī ɣtus qualitatū primarum vt nigrū patitur ab albo inquantū albū eſt cōiunctū frigido ⁊ nigrum calido. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Quapropter neceſſe eſt qualiter quidē eē eadem faciēs ⁊ patiēs: qualiter autem altera ⁊ diſſimilia abinuicē. Quoniā aūt faciens ⁊ patiens genere quidē eadē ⁊ ſimilia ſunt: ſpecie autem diſſimilia: talia autem contraria manifeſtum quoniam actiua ⁊ paſſiua ſibi inuicem ſunt ⁊ contraria ⁊ media.

¶ Concludit concluſionem intētā dicēs. q; ſi eſt neceſſe faciens ⁊ patiens eſſe eadē qualr̄. i. aliqualr̄ ſiue aliquo mō ⁊ eſſe aliqualiter altera ⁊ diſſimilia adinuicē. ſunt. n. faciēs ⁊ patiens ⁊ ſilia ⁊ diſſilia: q2 genere ſūt eadē ⁊ ſilia. ſpē autem diſſilia: ⁊ q2 talia ſunt ɔ̄ria: manifeſtum eſt ɔ̄ria ⁊ media eſſe actiua ⁊ paſſiua ſibiinuicem: ⁊ dicit contraria media q2 in ipſis mediꝭ referūī aliqua rō ɔ̄rietatis. rurſuꝫ: q2 tam ɔ̄ria q̄ꝫ media ſunt eadē genere ⁊ diuerſa ſpē quꝫ talia ſint actiua ⁊ paſſiua tā ɔ̄ria q̄ꝫ media actiua ⁊ paſſiua erunt. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Etenī vniuerſaliter generatio ⁊ corruptio in his: ideo rationabile iā ignē calefacere: ⁊ frigidū infrigidare: ⁊ vniuerſaliter faciens aſſimilare ſibiipſi patiens: faciens eni ⁊ patiēs cōtraria ſunt ⁊ gñatio in cōtrariū: q̄propter neceſſe eſt faciens ⁊ patiens tranſmutari: ſic eniꝫ generatio in ɔtrariū erit. T.c.51.

¶ Quod probauerat inductione: probat per rationeꝫ: que talis eſt. ex quibus ⁊ in quibus eſt generatio ⁊ corruptio: ex his ⁊ in his eſt actio ⁊ paſſio: q2 actio ⁊ paſſio ad generationem ordinantur: ſed vniuerſaliter generatio ⁊ corruptio eſt in his. i. in contrarījs. ergo ſupple actio ⁊ paſſio inter contraria habet eſſe. ¶ Et q2 ita eſt: rōnabile eſt vnū oppoſitorum agere in aliud ⁊ trahere ipſum ad naturam ſuam. rationabile eſt ergo igneꝫ calefacere frigidum ⁊ frigidū infrigidare calidū: ⁊ vl̓r faciēs aſſimilare ſibiipſi patiens: ⁊ rationabile eſt dicere q; faciens ⁊ patiens ſunt contraria cum generatio ſit in contrarium: q̄propter: q2 ita ē neceſſe eſt patiens tranſmutari in faciens: q2 ſic. i. illo modo gñatio erit in cōtrariū. ſi vnum oppoſitoꝝ tranſmutetur in aliud ⁊ patiens tranſmutetur in nām agentis.

Ecūdū rōnem autem non eadem ſunt dicētes. ambos tamen eſt tangere naturam.

T.c.52. ¶ Poſt q̄ phs oſtendit. quare antiqui philoſophi diſcordabāt in loquendo de actiuis ⁊ paſſiuis: q2 vt dicebatur nō reſpiciebant ad totū: ſed ad partem. In parte iſta oſtendit quare diſcordabant in aſſignando rationem agendi ⁊ patiendi. non enim eandem rationeꝫ aſſignabāt omnes: ſed quidam dicebant huius rationem eſſe conuenientiā ⁊ ſimilitudinem: quidam vero diſſilitudinē: qd̓ ideo contingebat. q2 nō reſpiciebant ad totum: ſed ad ptē. nam nec ſimilitudo nec diſſimilitudo eſt ratio agendi vel patiēdi: licet vtrunq; ibi concurrat. duo ergo facit: q2 primo pmittit qd̓ intendit. ſecūdo declarat ppoſitum oſtēdens tāꝫ ſimilitudinē q̄ꝫ diſſimilitudinem ſiue tam cōuenientiā q̄ꝫ diſconuenientiā concurrere ad actionē ⁊ paſſionem. ſcōa ibi (Dicimus enim pati.) Dicit ergo. q; ſecundum rōnem ſupple agendi ⁊ patiēdi antiqui phi nō erāt dicētes eadē: q2 non aſſignabant eandē rōnem actionis ⁊ paſſionis: ſed quidam dicebant huius rationem eſſe ſimilitudinem. quidam vero diſſimilitudinem. ambos ṽo ſic dicentes verum eſt tangere. i. contingere tāgere naturā agendi ⁊ patiendi. ¶ Notandum autem q; dicit tangere: q2 cum quelibꝫ dictarum opinionū deficeret: ⁊ nulla conſideraret ad totū: nulla comprehendebat naturā actiuoꝝ ⁊ paſſiuoꝝ: ſed q̄libet ſecundum partem tāgebat eā. ¶ Notandum etiam Nōndū

q; dicit nām. nam natura ſm phm. ſcōo phyſicoꝝ dicitur de materia ⁊ forma. quarum quelibet facit aliquo modo ad actionem ⁊ paſſionem. quelibet ergo dictarum opinio Nōndū

num tangebat aliquo mō naturā agēdi ⁊ patiendi: alter tñ ⁊ aliter: q2 dicentes ſimilitudineꝫ ⁊ conuenientiā eē huius rōnem tangebant nām materie. dicentes ṽo diſſimilitudinem tangebant nām forme. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Dicimus eniꝫ pati quādoq; ſubiectū quidem: verbi gratia: ſanari hominē ⁊ calefieri ⁊ infrigidari ⁊ alia eodē modo: quādoq; autem calefieri frigidum: ſanari aūt laborans: ambo autem ſunt natura eodeꝫ modo ⁊ de faciente: quandoq; autem calefacere hoiem inquimus: quandoq; autem calidum.

¶ Manifeſtat propoſitū videlicet q; nec conuenientia tñ nec diſcōuenientia eſt ratio agēdi ⁊ patiēdi: ſed quodāmō ibi vtrunq; concurrit: ⁊ duo facit: quia primo facit quod dictum eſt. ſcōo quod dixerat agens ⁊ patiens cōuenire in

T.c.53. mā oſtēdit quomodo hoc ſit verū .2° ibi.(Eodem modo ſu ſcipiendum.) Circa primum duo facit: quia primo comparat agens ad patiens. 2° ex tali comparatione concludit veritatem intentam: ibi.(Eſt quidem.n.) Dicit ergo ꝙ quandoqꝫ dicimus pati ſubm. v.g. dicimus hominē ſanari calefieri ⁊ infrigidari: ⁊ alia eodem modo: ſed quandoqꝫ dicimus pati ꝯtrium vt calefieri frigidū ſanari laborās: ambo autem ſunt vera. ſ. naliter vera: ſed vnum eſt verū per naturā ſoꝛme: aliud per naturā mãe: ⁊ quod diximus de patiente eodem modo dōm eſt de faciente: nam quandoqꝫ dicimus agere ſubm vt cū inquimus calefacere hoiem: quod nō eſt contrarium frigido vel frigidato: quod calefit: ſed vnū ⁊ idē manens pōt ſubijci calido ⁊ frigido. quandoqꝫ aūt dicimus calefacere calidum quod eſt contrariū frigido. ℭ Deinde cum dicit.

ℭ Eſt quidem enim vt materia patiē: eſt aūt vt contrariū: ad id qdē igitur reſpicientes: idē opoꝛtere habere exiſtimauerūt facere ⁊ pati: ad alterū autem contrarium.

ℭ Cōcludit veritatē intentā dicens: ꝙ quia aliqd patiē: vt mā aliqd vt ꝯtrium ⁊ vt forma. reſpicientes ad idē vt ad mām que eſt eadē ſub vtroqꝫ ꝯtrioꝝ eſtimauerunt facere ⁊ pati opoꝛtere hēre idē ita ꝙ idētitas erat rō agendi vel patiendi. reſpicientes aūt ad alteꝝ: vt ad formā ⁊ ꝯtrium dixerūt contrarium ponentes diuerſitatem ⁊ ꝯrietatem eſſe talem rationem. ℭ Deinde cum dicit.

T.c.53. ℭ Eodem mō ſuſcipiendū eſt de facere ⁊ pati quo ⁊ de moueri ⁊ de mouere: dupliciter enim dicitur ⁊ mouens: in quo enim eſt principium motus videtur hoc mouere: principium enim prima cauſarum: ⁊ rurſus vltimum aliquid id quod mouetur ad generationem: ſimiliter autem ⁊ de faciente.

ℭ Probat quod ſuppoſuerat. dixerat.n.ꝙ in actione ex diſtā ex pte forme ⁊ ꝯriētatis: ⁊ conuenientia ex pte mãe ſubi. oſtēdit

Nōnd ergo quomō agens ⁊ patiens ꝯueniunt in mā. ℭ Ad cuius euidētiam notandum ꝙ inter agentia ſolum agēs ꝓprie eſt id quod agit in paſſum: ⁊ cōuenit in mā cū paſſo: ſed ꝓpriū vno mō diuidiē ꝯ methaphoꝛicum. alio mō diuidiē ꝯ vle ⁊ pmū: ideo duo facit: quia p oſtēdit ꝙ agens vle ⁊ pmū nō agit in paſſum: nec cōicat in mā cū eo. 2° oſtēdit hoc de agēte

T.c.55. methaphoꝛico. 2° ibi.(Eſt aūt factiua cā vnū pncipiū.) Circa pmū tria facit. quia p narrat ⁊ oſtēdit oꝛdinē ipſoꝛum agentium. 2° quod dixerat expōit in terminis. 3° ex oꝛdine narrato cōcludit veritatē intentā. 2° ibi(Etenim medicum.) 3° ibi.(Quecūqꝫ aūt nō hñt.) Dicit ergo ꝙ ſicut eſt oꝛdo inter mouentia ⁊ mobilia ſic eſt oꝛdo inter actiua ⁊ paſſiua: eodem ergo modo vr̄ ſuſcipiendum eſſe de facere ⁊ pati: quod de mouere ⁊ moueri: mouēs aūt dicitur aliqd dupliciter. vnū quo eſt pncipiū motus. i. mouens pncipale: ⁊ hoc vr̄ mouere nō motum ſupple: quia hoc pncipiū eſt pma cāꝝ. i. cā principalis nō mota rurſus. Alio mō dicitur mouēs aliqd vltimū. i. aliquid quod eſt vltimū ⁊ ꝓximū: ⁊ imediate mouēs: id eſt quod cū ſupple mouet ad gñationem mouetur. ⁊ de faciēte eodem mō dōm eſt: quia ſicut eſt deuenire ad mouēs imobile: ita eſt deuenire ad agens impaſſum. ℭ Conſequenter cū dicit.

ℭ Etenim medicū ſanare dicimus ⁊ vinum: primū igitur mouens nihil ꝓhibet in motu quidē imobile eſſe in quibuſdam autem ⁊ neceſſarium: vltimū autē ſemper mouere motum: in actione autem primū quidem impaſſibile: vltimū autem ⁊ ipſum patiens.

ℭ Exponit in terminis quod dixerat dicens: quod nos dicimus medicum ſiue artem medicine ſanare: ⁊ dicimus vinum ſanare: ſed tamen ars medicine ſanat in motu: vinum autem ſanat cū aſſumitur in alimētū ⁊ alteratur ⁊ tranſmutatur. pmū ergo mouens nihil ꝓhibet eē imotum ⁊ imobile: immo in quibuſdā eſt neceſſarium: quia eſt de neceſſitate deuenire ad motorē immobilem: ſed mouens alterū. i. ꝓximū ⁊ immediatū neceſſe eſt ſp mouere motū: ⁊ ſicut in motu eſt: ſic ⁊ in actiōe ſe hꝫ: quia pmū agēs agit impaſſibile. vltimum autem cum agit ⁊ ipſum patiē ſiue eſt patiens. ℭ Deinde cum dicit.

ℭ Quecūqꝫ autē non habent eandem materiā faciunt impaſſibilia entia: verbi gratia: medicina enī ipſa faciens ſanitatē nihil patitur a ſanato: cibus aūt faciens ipſe patiē ēt: aut enim infrigidatē aut calefit aut aliud qd patiē ſimul faciens: eſt enim medicina qdem vt principiū: vltimū aūt cibus eſt ⁊ tāgens.

ℭ Quecūqꝫ quidē igitur nō in materia habent formā: hec quidem ipaſſibilia ſunt actiuoꝛū quecunqꝫ in materia paſſiua.

ℭ Cōcludit veritatē intētam: ⁊ duo facit: quia p facit quod dictū eſt. 2° aſſignat rōnē dicti. 2° ibi.(Mā quidē enim.) Dicit ergo ꝙ quecūqꝫ nō hñt eādem mām faciunt ipaſſibilia entia. i. cū agūt nō patiunē. v.g. ipſa medicina. i. ars medicine: quia nō cōicat in mā cū coꝛpe ſanato: quia nō ē in mā coꝛpoꝛali: ſed in aīa: ideo cū facit ſanitatem nihil patiē a ſanato: cibus aūt quia cōicat in hmōi mām faciēs ſanitatē: ipſe etiam patitur: quia cū aſſumitur in alimentum aut calefit: aut infrigidatē: aut aliquid aliud patiē ſimul patiens. i. ſimul agendo patiē: ⁊ quia ſic eſt medicina eſt pncipium. i. agens pncipale. cibus aūt eſt agens vltimū ⁊ tangens. i. ꝓximum ⁊ immediatū: patꝫ ergo que cōicāt ī mā ⁊ que nō: quia illa que agūt paſſa cōicant in mā: que vero agunt impaſſibilia non cōicant in mā: ideo ait ꝙ quecūqꝫ in mā nō hñt formam ſunt de numero eoꝝ actiuoꝝ que ſunt ipaſſibilia: quecūqꝫ autē hñt formā in mā agūt paſſiua. ℭ Deinde cum dicit.

ℭ Materia quidē dicimus oēs ſiēr eandē vt ita dicam eſſe oppoſitoꝛū cuilibet ⁊ vt genus ens: potens aūt calidū: eſſe preſente calefaciente ⁊ approximāte neceſſe eſt calefieri. T.c.54

ℭ Aſſignat cām dicti: ⁊ duo facit: quia p facit quod dictum eſt. 2° cōcludit diſtinctionem prius datā de actiuis ⁊ paſſiuis eſſe verā: ibi.(Ideo queādmodū.) Dicit ergo ꝙ oēs dicimus eſſe mām eandē: vt ita dicam cuiuſlibet oppoſitoꝛum: dicit: vt ita dicam: quia nō eſt eadē per oēm modum. eſt.n. eadem ſm eētiam nō ſm eſſe. ⁊ hmōi mā eſt vt agens ens: nam ſicut genus ſe hꝫ ad drias oppoſitas: ⁊ ꝯtrahitur ad diuerſas ſpēs per eas: ⁊ intelligiē per abnegationem eoꝛū: ſic ⁊ mā ſe habet ad formas oppoſitas ⁊ determinatē per eas: ⁊ intelligiē per abnegationem eaꝝ: ⁊ quia materia eſt ſic ſuſceptiua oppoſitaꝝ formaꝝ approximante ⁊ pñte calefaciente neceſſe eſt calefieri. ergo agens approximatū: quia cōicat in materia de neceſſitate agit paſſum. ℭ Notandū aūt ꝙ non eſt Nōnd actio ⁊ paſſio niſi inter ꝯtria: vt calidū nō agit niſi in ꝯtrium vt infrigidatū: ⁊ ſi agit in tepidū hoc eſt inquantū tepidū cōparatū ad calidū hꝫ rōnē frigidi: ⁊ quia in tali actione calidum appropinquat frigido ⁊ ecōuerſo. vtrumqꝫ agit ⁊ patitur: adeo agentia approximata: quia cōicant in mā ſunt ſimul actiua ⁊ paſſiua. ℭ Deinde cum dicit.

ℭ Ideo queādmodū dictū ē: hec qdē ipaſſibilia actiuoꝝ: hec aūt paſſibilia: ⁊ queādmo

dum ⁊ in motione eodē modo hʒ ⁊ in actione. illic enim primitus mouēs immobile ⁊ in effectiuis primitus faciens impoſſibile.

℃ Cōcludit diſtinctionē prius datā eſſe verā:nā ſi agentia principia:q̄ꝛ cōicant in materia ſimul cum agunt patiuntur:non communicantia aūt nō.ideo queadmodū dictuʒ eſt:hec actiuoꝝ ſunt impaſſibilia:hec quidē paſſibilia:q̄ꝛ quēadmodū ſe hʒ in motione eodem modo ſe habet in actione.illic.n.ſ.in motiōe primitus mouens eſt immobile ⁊ in effectiuis ꝑmitus faciens eſt īpaſſibile. ℃ Deinde cū dicit.

T.c.55. ℃ Eſt enim factio cā vt vnde ꝓncipium motus:cuius aūt gratia non actiua. Nā ſanitas nō factiua eſt niſi ſm methaphoram.

℃ Ut ſuperius dicebaꝛ agens qđ cōicat in mā eſt agens ꝓprium:put ꝓpriū diuidiꝛ cōtra methaphoricū:oſtenſo ergo ꝙ agentia in mā ſunt propria:q̄ꝛ non ſunt vniuerſalia ⁊ ꝑma:hic oſtdit hꝫ agentia eſſe ꝓpria que non ſūt methaphorica:⁊ tria facit:q̄ꝛ ꝑ diſtiguit inter agens propriū ⁊ methaphoricū.ſcđo oſtdit agentia propria communicare in mā ⁊ agere paſſiua.tertio oſtdit agentia methaphorica ſm ꝙ hꝫ non cōicare in materia:q̄ꝛ nō agunt paſſa.ſecunda ibi.(Et enim faciens ⁊c.) 3° ibi.(Ignis igiꝛ hʒ.) Dicit ergo ꝙ cā factiua eſt duplex vna vꝫ eſt ꝑn^{m} motus.i.efficiens:⁊ alia eſt finis.vtrūq̄ʒ.n.tam finis q̄ʒ efficiens facit ⁊ mouet:ſed efficiens ꝓprie:finis methaphorice:ideo aīt.talis autem gratia.i.cauſa finalis non eſt factiua ſupple ꝓprie.nam ſanitas non eſt quid factiuū niſi ſm methaphoram. ℃ Deinde cum dicit.

℃ Etenim faciens qdeʒ qñ exiſtit generatur aliquid patiens:abſentibus autem ꝑſentibus non adhuc generaꝛ aliquid:ſed eſt iā.Species aūt ⁊ finis habitus qdē:materia autem ſm ꝙ materia paſſiuum.

℃ Poſita diſtinctione inter agens propriū ⁊ methaphoricū.Oſtendit ꝙ agens proprium cōicat in mā cū paſſo:q̄ꝛ aſſimulat ſibi ipſum:qđ eſſe non poſſet niſi ageret paſſum ⁊ cōicaret in mā cū paſſo:ideo ait ꝙ qñ faciens exiſtit preſens generaꝛ aliqđ patiens.i.paſſiuum patiꝛ quouſq̄ʒ introducatur forma:⁊ aſſimileꝛ agenti:ſed habitibus ꝑſentibus in mā.i.introducta forma non adhuc generetur aliquid nec vlterius aſſimilaꝛ:ſed iam eſt completa aſſimilatio.nam aſſimulaꝛ ſm formā que eſt ſpecies:⁊ habita eſt finis paſſionis patiꝛ.autem ſm māʒ:q̄ꝛ mā ſm ꝙ hꝫ eſt qđ paſſum. ℃ Deinde cum dicit.

T.c.60. ℃ Ignis qdē igitur in materia habet calidū ſi aliqd ſeparatū calidū erit:hoc nihil pateretur:hoc quidē igiꝛ forſitan impoſſibile ſepatum eſſe.Si aūt ſūt quedā talia in illis vtiq̄ʒ erit verū qđ diciꝛ.Quid quidem igiꝛ facere ⁊ pati:⁊ in quibus exiſtit ⁊ quare ⁊ quomodo determinatum ſit hoc modo.

℃ Oſtdit agētia methaphorica non cōicare in mā:q̄ꝛ non agunt paſſa:dicēs:ꝙ q̄ꝛ ignis hʒ calidum.i.formam caloris in mā:ideo ſupple agit paſſum ſed ſi eſſet aliqđ calidū ſeparatū a mā hoc in agēdo nihil patieꝛ:⁊ addit ꝙ videlicet calidū forſitā impoſſibile eſt eſſe ſeparatum.nam agentia nālia nō habent eſſe ſeparatū.quedaʒ talia que hñt eſſe ſeparatū in illis vtiq̄ʒ erit veꝝ qđ dicitur.vʒ.qđ agerent impaſſibilia:ergo que agunt paſſa cōicant in mā ⁊ econuerſo:⁊ tunc ſupplendum eſt ꝙ cū fines ⁊ agentia methaphorice:q̄ꝛ agunt impaſſibilia:ideo talia ſm ꝙ hꝫ nō opʒ cōicare in mā.de rōne.n.finis eſt ſm huius ꝙ moueat imobile:vtrū aūt aliquod agens methaphoricū cōicet in mā cū paſſo in declarationibus patebit. ℃ Notādū aūt ꝙ dicit forſitā calidū nō pōt habere eſſe ſepatum:⁊ dicit ſi aliqua ſunt talia que habeāt eſſe ſepatum:q̄ꝛ hoc poſtulat negocium methaphoricum.ideo hic de hac materia dubitando ⁊ ſub conditione loquiꝛ:adeo ſm veritatē calidum nō habet eſſe ſepatum.ſunt nihilominus aliqua agētia hñtia eē ſepatū.Ultimo epilogat ꝙ qđ eſt de facere ⁊ pati ⁊ quib^{9} exiſtit:vtrum ſimilibus ⁊ diſſimilibus:⁊ quare ſiue que ſit cauſa actionis ⁊ paſſionis:vtrū ſimilitudo vel diſſimilitudo:⁊ quō ſe habeāt agentia ⁊ patientia:vt vtrum cōicent in mā vel nō determinatū ſit hoc modo. ℃ Notandū aūt intellectū totius lectionis ꝯſiſtere in tribus.primum eſt.ꝙ agens ⁊ patiens differunt in forma:⁊ conueniunt in mā.ſecundū eſt.nō oīa agentia cōicare in mā:ſed agentia ꝑticularia non vlia.tertium eſt ꝙ agentia que mouent mota ⁊ agunt paſſa:⁊ cōicant in materia:⁊ aſſimilāt ſibi paſſum ſunt agētia ꝓprie nō agētia methaphorice.finis.n.ſm ꝙ hꝫ nō aſſimulat ſibi paſſum:q̄ꝛ nō mouet mām.ſed mouet efficientem tangentem.hoc aūt ſic debet adaptari ad propoſitum.Intentio.n.pħi in tota lectione eſt ꝙ ſicut nō ē ſimpliciter cōcedendū cōueniēs pati a cōueniēti:ſed debem^{9} dicere agens ⁊ patiens aliquo modo differre ⁊ aliquo modo conuenire:ſic nec conuenientia eſt tota cauſa actionis ⁊ paſſionis nec dīa:ſed vtraq̄ʒ ibi cōcurrit.nam ex ꝑte materie eſt ibi ꝯuenientia:ex ꝑte forme dīa.rurſuʒ ex ꝑte agētium particularium eſt ibi conuenientia in mā.nō autem ex ꝑte vlium.Amplius eſt ibi aſſilatio ex ꝑte agētis ꝓprie:qđ mouet mām ⁊ trāſmutat ad ſui ſilitudinē.nō aūt proprie loquendo ſʒ ꝙ hꝫ eſt ibi aſſimulatio ex ꝑte mouentis methaphorice ꝙ non mouet mām:ſed agentem. Nōndū Nōndū

Quomodo autem cōtingat hoc accidere rurſus dicamus.

℃ Poſtq̄ʒ pħs determinauit de agere ⁊ pati ſm opiniones antiquorum q̄ʒtuʒ ad q̄litates actiuoꝝ ⁊ paſſiuoꝝ:⁊ vtrū ſile patiaꝛ a ſili:vel diſſile a diſſimili:⁊ vtruʒ ſilitudo vel diſſilitudo ſit rō actionis ⁊ paſſionis.In ꝑte iſta determinat de agere ⁊ pati q̄ʒtū ad modum agendi vel patiendi:vt vtrum actio ⁊ paſſio fiat per poros vel quomodo aliter:⁊ duo facit:q̄ꝛ primo cōtinuat ſe ad dicenda.2° exequitur de intento:ibi(His quidem videtur.)continuetur autem ſic dictuʒ ē quale dʒ eſſe agens ⁊ patiens ⁊ rurſus dicamus quō contingat accidere hoc ſiat actio ⁊ paſſio. ℃ Deinde cum dicit. T.c.56.

℃ His quidē vꝛ pati vnūqđq̄ʒ per quoſdam poros ingrediente faciēte vltimo ⁊ ꝓncipali:⁊ hoc modo videre ⁊ audire nos inquiūt ⁊ ſm alios ſenſus ſentire omnes. T.c.56.

℃ Exequitur de intētō:⁊ tria facit:q̄ꝛ ꝑ narrat opiniōes antiquoꝝ circa modū agendi ⁊ patiendi.2° cōparat hꝫ opiones ad ſeinuicē.3° arguit ꝯ eos.2° pa ibi incipit.(Leucippus aūt exiſtimat ⁊c.)3° ibi.(De indiuiſibilibus aūt planitiebus dixim^{9} ꝑorib^{9} ſmonibus.)Circa ꝑmū tria facit ſʒ ꝙ tres opiones narrat.ꝑ.n.pōit opi.Emp.2°.Dem.3° meliſſi.2° ibi.(Cōpēdioſe aūt maxe.)3° ibi.(Quidā.n.) ℃ Notandū aūt ꝙ Empedo.cuius opio.ꝑ poniꝛ poſuit ꝙ actio ⁊ paſſio fieret ꝑ poros ꝑ quos nō ſolū ſaluabat agere ⁊ pati:ſʒ ēt ſenſuʒ ⁊ mixtionē dicēs:mediātib^{9} poris hr̄e eē ſentire ⁊ miſceri.duo ḡ facit:q̄ꝛ ꝑmo dicit ꝙ Empedo.ſaluabat per poros actionem ⁊ ſenſum.2° ꝙ ſaluabat mixtiōeʒ:ibi.(Hi igiꝛ in quibuſdā.)Circa primū duo facit:q̄ꝛ ꝑ pmittit qđ intēdit.ſcđo manifeſtat quod dixerat:ibi.(Am T.c.60. T.c.63. T.c.57. Nōndū

plius videri.) Dicit ergo ꝙ hiis.i.empedocli ꝛ ſuis ſeq̄ntib⁹ videtur pati vnūqḋqꝫ ex eo ꝙ faciēs.i.agēs taꝫ vltimū q̄ꝫ ꝑncipale ingredit̄ per quoſdam poros: ꝛ hoc mō.vꝫ.ꝑ h⁹ poros inquiunt nos videre ꝛ audire ꝛ ſentire ſm oēs alios ſenſus. ¶ Deinde cū dicit

¶ Amplius videri ꝑ aerē ꝛ aquā ꝛ ꝑtrāſparentia: q꞉ poros hn̄t inuiſibiles qdē propter ꝑuitatem: ſpiſſos aūt ꝛ ſm ordineꝫ ꝛ magis habent tranſparentia magis.

¶ Manifeſtat qḋ dixerat oñdens quō empedocles ſaluabat talia per poros: dicebat enim ꝙ videri fit ꝑ poros ꝛ aerem ꝛ per aquam: q꞉ aer ꝛ aq̄ que ſunt trāſpentia hn̄t poros ꝛ h⁹ pori ſunt inuiſibiles ꝑꝑ ꝑuitatē: ꝛ ſunt ſpiſſi ꝛ ordinati modo debito: ꝛ q̄ꝫto magis corpa ſunt tranſpentia tāto magis hn̄t tales poros: ꝛ qḋ dictū eſt de viſu intelligēdum eſt de omni ſenſu: ꝛ vniuerſaliter de actione ꝛ paſſione: q꞉ oia talia per poros ſaluabāt. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Hij igitur in qbuſdā determinauerūt ita: quemadmodū ꝛ Empedocles nō ſolū in faciētib⁹ ꝛ patientib⁹: ſed ꝛ miſceri inquiūt ea quoꝝ pori adinuicē ſunt cōmenſurabiles.

¶ Oſtēdit quō per poros ſaluabāt mixtionē dicens ꝙ hi.ſ. ſequentes empedoclem in quibuſdam.i.in agere ꝛ pati ꝛ etiam in mixtione ita determinauerunt: quemadmodum ꝛ empedocles. nam empedocles ꝛ ſui ſequaces non ſolum in facientibus ꝛ patientibus: ſed etiam in miſceri determināt ꝑ poros: inquiunt.n.ea bene miſceri quoꝝ pori ſūt adinuicē cōmēſurabiles. ¶ Deinde cū dicit.

T.c.57. ¶ Cōpēdioſe aūt maxie ꝛ de oībus vno ſermone determinauerūt Leucipp⁹ ꝛ Democritus principiū faciētes ſm nām qḋ eſt.

¶ Ponit viaꝫ democriti. nam democritus ꝛ leucippus maxime cōpēdioſe ꝛ vno ſermone determinant de oībus: naꝫ facientes principium corpus indiuiſibile: qḋ ſm eos ē principiuꝫ ſm nām: ꝑ tale ꝑncipiū ſaluabāt agere ꝛ pati ꝛ oēs motus nāles. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Quidā enim antiquoꝝ opinati ſunt ex neceſſitate eſſe vnū omne ꝛ immobile.

¶ Ponit opinioneꝫ meliſſi qui negauit oēm motū. hic ḡ nō fuit cure dare cām actionis ꝛ paſſionis. q꞉ cuꝫ negauit vſr motū negauit actionē ꝛ paſſionē: dixit.n.tm̄ vnuꝫ eſſe ꝛ illud vnū poſuit immobile ꝛ infinitū. In narrādo āt poſitionem eius duo facit: q꞉ ꝑ̄ oſtendit quō meliſſus poſuit

T.c.58. vnū ꝛ immobile. ſcḋo quō poſuit illud infinitū: ibi. (Et infinitū quoddā.) Circa primū duo facit: q꞉ ꝑmo ꝑmittit poſitionem meliſſi. 2° aſſignat pōnis rōnem: ibi (Uacuū.n.) Dicit ergo ꝙ quidam antiquoꝝ: vt meliſſus ꝛ ſui ſequaces opinati ſunt eſſe ex neceſſitate tantum vnum ens ꝛ immobile. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Uacuū quidē enim non ens: moueri aūt non poſſe non ente vacuo ſeparato.

¶ Aſſignat rōnē dicti: ꝛ duo facit: q꞉ ꝑmo oñdit qua rōne meliſſus negabat motū. ſcḋo oñdit q̄ rōne negabat pluralitateꝫ: ibi. (Neqꝫ rurſus.) Dicit ergo ꝙ meliſſus dicebat vacuū nō ens: ꝛ ponebat non poſſe moueri aliquod mobile non ente vacuo ſeparato in quo recipet̄: intendebat talē ergo rōnē. ſi motus eſt vacuū eſt: mobile.n.cuꝫ mouet̄ nō pōt recipi in pleno: q꞉ duo corpa eſſent in eodeꝫ. ḡ recipit̄ in vacuo. igitur ad deſtructionem ꝯñtis: cum vacuum nō ſit motus nō erit. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Neqꝫ rurſus multa eſſe non ſegregante.

¶ Oñdit q̄re negauit multitudinē: multitudo auteꝫ tripli͛ pōt poni. ꝑ̄ ꝙ dicat̄ eſſe multa q̄ nec ſint continua nec contigua. 2° ꝙ h⁹ multa ponunt̄ cōtigua. 3° ſi ponāt̄ ꝯtinua: iō tria facit: q꞉ ꝑ̄ oñdit ꝙ ſm opi. meliſſi nō pñt eſſe multa nec ꝯtinua nec cōtigua. 2° ꝙ nō pñt eſſe multa cōtigua

3° ꝙ nō pñt cōtinua 2° ibi. (Hoc.n.nihil differt.) 3° ibi. (Diuiſum fore multa.) Dicit ergo ꝙ rurſus non poſſunt multa poni eſſe ita ſupple: q꞉ nec ſunt cōtinua nec cōtigua: ꝙ talia nō pñt poni eē nō ſegregāte vacuo. ſi.n. multa entia eſſent ꝛ nō continuarentur nec contiguarentur oporteret ꝙ vacuum diuideret inter ea: ſed vacuum non eſt. ḡ talis multitudo non eſt. ¶ Deinde cum dicit. T.c.59.

¶ Hoc eniꝫ nihil differt vt ſi qs exiſtimet nō continuum eſſe omne: ſed tangere. T.c.60.

¶ Oñdit quō ſm opinionem meliſſi nō poſſunt poni multa cōtigua: ipſe enim nō diſtinguebat inter continuū ꝛ cōtiguū: q꞉ ſm ipm̄ nihil differt ſi qs exiſtimet oē nō eſſe cōtinuū: ſed tangere ꝛ eſſe cōtiguum: ꝛ q꞉ vt patebit non pñt poni multa cōtinua. ḡ nec multa cōtigua. quō autē ſit intelligendū ꝙ meliſ. nō diſtinguebat inter cōtinuū ꝛ contiguum in declarationibus patebit. ¶ Deinde cuꝫ dicit.

¶ Diuiſum ꝛ fore multa ꝛ nō vnū eſſe ꝛ vacuum. Si eni vbiqꝫ diuiſibile nihil eſſet vnū quapropter neqꝫ multa: ſꝫ vacuū oē. ſi autē tum tm̄ diuiſibile quidem: tū aūt nō: ficticiuꝫ aliquod hoc vtiqꝫ videbitur: vſqꝫ quantum enim: quare hoc quidem habet ita eſſe ꝛ totale ꝛ plenum eſt: hoc autem diuiſum.

¶ Oñdit quō nō pñt eſſe multa ꝯtinua: ꝛ duo facit: q꞉ ꝑ̄ facit qḋ dcm̄ eſt: q꞉ ex ꝑdictis adducit ſpālē rōnē: ꝙ oꝫ negare motū. 2° ibi. (Amplius aūt ſic fore.) Diceret forte aliqs ꝙ ſunt multa: q꞉ eſt dare corpus cōtinuū vel cōtiguū. ꝛ cū h⁹ corpus erit diuiſum oꝫ multa fore: cui obuiabat meliſſus: q꞉ ſi ponatur tale corpus diuiſibile in vna parte: poterit diuidi vbiqꝫ: ꝛ diuiſo vbiqꝫ nō remanebit aliquod corpus: ꝛ iō facta tali diuiſione neceſſe eſt qḋ remanet nō eſſe vnū: ſed eē vacuū: nā ſi corpus ē vbiqꝫ diuiſibile nihil eſſet vnū.i.nihil remaneret cōtinuū diuiſione cōpleta: quaꝑꝑ nec ēt eſſet multa. ſed vacuū eē. Si aūt dicat̄ corpus tum qdē diuiſibile: tū aūt nō: videbat̄ fictitiū. nam ſi dicamus corpus eſſe diuiſibile vſqꝫ q̄ꝫtum.i.vſqꝫ ad aliquid: ita ꝙ vlteri⁹ ñ ꝑgrediat̄ diuiſio: q̄ret̄: q̄re hoc vtiqꝫ hꝫ eſſe totius.i. hꝫ eē totale ꝛ eſt plenum: ꝛ nō pōt vlterius diuidi: h aūt eſt diuiſum. q.d. nō eſt dare cām: q꞉ ḡ meliſſus nō poterat videre ꝙ facta diuiſione ſꝫ qḋcūqꝫ ſignū ꝙ remaneret corpus inane ꝛ vacuū: vt negaret vacuū negauit talē diuiſionem: q꞉ qua rōne pōt diuidi corpus ſm vnū ſignū pōt diuidi ſm qḋcūqꝫ ſignū vt nō cogeret̄ ꝯcedere illud eſſe diuiſibile ſm qḋcūqꝫ ſignū negauit oēm diuiſionē. ideo dixit nullo mō eē multa nec actu nec po͠: cū poneret illḋ vnū eē nō ſolū indiuiſum: ſꝫ ēt eē indiuiſibile. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Amplius autem ꝛ ſic fore neceſſarium nō eſſe motionem.

¶ Ex ꝑdictis adducit ſpālem rōnem quō negabat motū: ꝛ q꞉ ad ſenſuꝫ videmus motū eſſe: iō duo facit: q꞉ ꝑ̄ ponit rationē predictaꝫ. ſcḋo oñdit q̄re meliſſus negabat ſenſum ibi. (Ex his igitur.) Dicit ḡ: amplius autem ſic.i.ꝑꝑ predicta: vt q꞉ non pñt eſſe multa: neceſſe eſt motionē nō fore.i. non eſſe: cuꝫ motus ſemper requirat multa: requirit.n. motorem ꝛ mobile. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Ex his igit̄ vtiqꝫ ſermonibus tranſcēdentes ſenſuꝫ ꝛ deſpiciētes eum enunciant ac ſi

conueniẽs rationem ſequi vnum ⁊ immobile omne eſſe dicunt.

℄ Et cõcludit ex dictis quõ negabat ſenſum dicens: ꝙ melliſſus ⁊ ſui ſequaces ꝓpter ſermones predictos erant tranſcendentes ſenſum ⁊ deſpicientes eum dicentes ꝙ conueniens eſt ſequi rationem ⁊ nõ ſenſum: ideo dicebat eſſe vnũ ⁊ immobile: qꝛ hoc iudicabat rõ: licet ſenſus diceret contrarium. ℄ Deinde cum dicit.

℄ Et infinitum quoddam: finem enim finire vtiqꝫ ad vacuum.

T.c.59. ℄ Ut dicebat. Oſtendit illud vnũ immobile eſſe infinitũ: ⁊ tria facit: qꝛ primo facit quod dictũ eſt. ſecundo epilogat circa determinata. 3° increpat melliſſum de ſui dementia. ſecũda ibi. (Hi ergo ita.) 3° ibi. (Amplius autem in ſermone.) Dicit ergo ⁊ infinitũ quoddã .i. illud immobile ponebant eſſe quoddã infinitũ: finẽ .n. non dabant ei: qꝛ vt dicebant finire eſt ad vacuum. ℄ Notandũ autem ad euidentiam dicti melliſſum ſic arguiſſe: ſi finit aliquid vel terminatur ad aliquid: ⁊ ad plenũ vel ad nihil: ⁊ ad vacuũ: ſed ſi dicatur ꝙ terminat ad plenũ tunc quero de illo pleno: vtrũ terminet ad vacuũ vel ad plenũ: ⁊ qꝛ melliſſus valde abhorruit vacuum: vt nõ cogeret ponere ipſũ: maluit ponere proceſſum in infinitum dicens illud vnũ immobile non habere finem. ℄ Deinde cum dicit.

Nondũ

℄ Hi vero pp cãs has enũciãt ita d̃ veritate.

℄ Epilogat circa determinata dicẽs ꝙ hi .ſ. melliſſus ⁊ ſui ſequaces pp dictas cãs ita enunciauerunt de veritate .i. de eo qđ credebant eſſe verum. ℄ Deinde cum dicit.

T.c.59. ℄ Amplius autem in ſermone videtur hoc qdẽ cõtingere: in rebus aũt dementie eſt ſimile opinari ita: nullũ enim dementiũ egredi intantũ vt ignẽ ⁊ glatiem vnum eſſe exiſtimet: ſed ſolum bona ⁊ apparẽtia: propter aſſuetudinem hec quibuſdam nihil videntur differre propter dementiam.

℄ Increpat melliſſum de ſua demẽtia dicẽs: ꝙ in ſmone hoc videtur contingere poſſe. poteſt .n. homo dicere ꝙ eſt vnũ tñ immobile ⁊ infinitũ: ſed opinari ita eſſe in rebus eſt ſiſe dementie: ⁊ dicit ſiſe ⁊ non dicit equale: qꝛ hoc tranſcẽdit oẽm demẽtiã. nullũ .n. de numero demẽtiũ videmus in tñ egredi a veritate: vt determinaret vnum eſſe ignẽ ⁊ glaciẽ qđ exterminabat melliſſus cũ diceret oĩa eſſe vnũ. Sed dementes ꝓpter cõſuetudinem male eligendi ſolũ videntur deficere: qꝛ nõ diſcernunt inter bona ſimplr ⁊ apparentia quibuſdam enim pp dementiam hec .ſ. bona ſimpliciter ⁊ apparentia nihil videntur differre.

T.c.60. Leucippus autẽ exiſtimatus ẽ habere ſermones: q ad ſenſum cõfeſſa dicentes: non enim deſtruebat generationem neqꝫ corruptionẽ neqꝫ motũ neqꝫ multitudinem entium: cõfitebatur autem ea apparentibus.

℄ Narratis opinionibus antiquorum. In preſẽti cõparat eos ad ſeinuicẽ: ⁊ tria facit: qꝛ primo cõparat opinionẽ democriti ad opinionẽ melliſſi. ſcđo comparat dictam opinionem ad opinionem empedoclis. 3° cõparat eam ad opinionẽ Plato. ſcđa ibi. (Sꝫ vt empedocles.) 3ª ibi. (Similiter et

T.c.61. ⁊ aliorũ oĩum.) Circa pmũ tria facit: qꝛ primo narrat opi

T.c.62. nionẽ democriti ⁊ leucippi. ſcđo narrat opinionem melliſſi. tertio ex opinionibus narratis dat dñiam inter eas. ſecũda ibi. (Cõſtituentibus aũt vnũ.) 3° ibi. (Sed oẽ qđ tale.) Dicit ergo ꝙ leucippus ſiue democritus. fuerunt .n. leucippus ⁊ democritus collegę ⁊ ſocij: ⁊ qđ dicebat vnus dicebat alius: dictus ergo leucippus ſiue democritus exiſtimatus eſt habere ſermones qui ſermones erãt dicentes cõfeſſa ad ſenſum: qꝛ nõ deſtruebat nec generationẽ nec corruptionẽ: neqꝫ motũ: neqꝫ multitudinẽ entium: ꝯfitebatur aũt oĩa ea que apparent ad ſenſũ. ℄ Deinde cuꝫ dicit.

℄ Conſtituentibus aũt vnuꝫ vt nõ entẽ motionem: ſi nõ vacuũ facere vacuũqꝫ nõ ens: ⁊ entis nihil. non ens inquit eſſe pncipaliter enim ⁊ plenum eſt ens.

℄ Narrat opionẽ melliſſi. dicens ꝙ cõſtituentibus vnuꝫ .ſ. melliſſo ⁊ ſuis ſequacibus qui dicebant omnia vnuꝫ eẽ: cõtingit dicere non eſſe motionẽ: ſi nõ ſit facere vacuum eſſe non ens: ⁊ eſſe nihil entis. plenum aũt vt dicebãt eſt ens pncipale. ℄ Deinde cum dicit.

℄ Sed omne qđ tale: non vnum: ſed infinita multitudine: ⁊ inuiſibilia pp paruitatem tumoris: hec aũt in vacuo ferri: vacuũ .n. eſſe.

℄ Narratis opinionibus dat dñiam inter eas: ⁊ tria facit: qꝛ primo ſepat opinionẽ democriti ab opinione melliſſi q̃tũ ad pncipia. ſecundo q̃tum ad ea q̃ ſequunt ex pncipijs. 3° q̃tũ ad vtrũqꝫ. ſcđa ibi. (Et cõſtãtia qdẽ.) tertia ibi. (Secundũ .n. id non vnum.) Continuet ſic: ita dixit melliſſus: qꝛ poſuit tantũ vnũ qđ vocabat plenum: ⁊ negauit vacuũ ſꝫ democritus oẽ qđ erat tale .i. ꝙ erat plenũ non dixit eſſe vnũ tñ: ſed ponendo principia rerum dixit ea eſſe infinita multitudine: ⁊ dixit ea inuiſibilia pp paruitatẽ tumoris idest magnitudinis. rurſuꝫ non negauit vacuũ ſed dixit hoc idest talia corpora fieri in vacuo: ponebat enim eſſe vacuũ ℄ Deinde cum dicit.

℄ Et conſtantia quidem generationem facere: diſſoluta autem corruptionẽ: facere aũt ⁊ pati ſm ꝙ exiſtunt tangentia.

℄ Separat opinionem democriti ab opinione melliſſi quãtum ad ea que ſequuntur ex principijs. non enim ſolum differebant in ponendo principia: quia vnus poſuit infinita alius vnum tantum: ſed etiaꝫ democritus potuit ſaluare tranſmutationem ⁊ motus que ſequuntur ex pncipijs. non autem melliſſus: dicebat enim Democritus predicta corpora indiuiſibilia ſm ꝙ erant conſtantia ⁊ coniuncta generationem facere: diſſoluta autem corruptionẽ: ſm vero ꝙ exiſtebant tangentia ſe cauſabant facere ⁊ pati. ℄ Deinde cum dicit.

℄ Scđm enim id nõ vnũ eſſe: ⁊ compoſita ⁊ cõplicata generare. ℄ Et ſm autem veritatẽ ex vno nõ cõtingit generari multitudinẽ neqꝫ ex vere multis vnũ: ſꝫ eẽ hoc impoſſe. T.c.61.

℄ Separat dictas opiniones quantum ad principia ⁊ principiata ſimul: democritus enim ponebat mixta ⁊ compoſita non eſſe ſimpliciter vnum: qꝛ poterant diuidi: ſed indiuiſibilia corpora erant vnum ſimpliciter ⁊ ſm veritatem dicebat enim corpora indiuiſibilia compoſita ⁊ complicata generare mixtum: ⁊ ſecundum id quod generabant tale mixtum dicebat ea non eſſe vnum ſimpliciter: qꝛ ſm veritatem: ⁊ ſimpliciter nec ex vno contingit generari multitudinem nec ex vere multis vnum: ſed hoc eſt impoſſibile: ſaluabat ergo Democritus veritatem ſimpliciter quantum ad principia ⁊ vnitatem quodammodo quantuꝫ ad mixta que ſunt ex principijs quod non poterat ſaluare melliſſus cum poneret tñ vnuꝫ eſſe. ℄ Deinde cum dicit.

T.c.61. ¶ Sed vt Empedocles ⁊ aliqui alioꝝ inquiūt pati per poꝛos: ita ⁊ oēm alteratione ⁊ omne pati hoc modo generari per vacuū factā diſſolutione ⁊ coꝛruptione: ſimiliter autē ⁊ augmentationem ſubintrantibus ſolidis.

¶ Cōparat opinionē Empedoclis ad opinionē Democriti: ⁊ duo facit: qꝛ primo cōparat dictas opiniones ſm conuenientiā. 2° quantū ad dñiam: ibi. (Et ad eoꝝ pōnes.) Circa pͥmum tria facit: qꝛ primo oſidit dictas opiniones cōuenire in poſitione poꝛoꝝ. ſcdo in poſitione coꝛpoꝛum indiuiſibilium. tertio epilogat circa determinata. 2° ibi. (Fere
T.c.62. autem ⁊ empedocles.) tertia ibi. (Modi quidem igitur.) Dicit ḡ ꝙ contingit dicere democritū vt empedoclem ⁊ vt aliqui alioꝝ ſui ſequaces inquiunt pati per poꝛos: ita ꝙ omnes alteratonē: ⁊ omne pati ſupple per poꝛos ſaluabat ⁊ hoc modo loquebatur democritus: qui dicebat generari per vacuū: ⁊ coꝛrūpi facta diſſolutione ⁊ coꝛruptione in vacuo: ſic etiam ⁊ augmentationē dicebat fieri: qꝛ ſolida ſubintrabant vacuitates quaſdam: ſed ſupple idem eſt ponere poꝛos ſm quos intrēt coꝛpoꝛa ⁊ ſe contingant ⁊ agāt qđ faciebat Emped. ⁊ ponere vacuitates ꝑ quas hec fiūt: qđ faciebat Democritus: ⁊ ideo in poſitione poꝛoꝝ nō differunt dicte opiniones. ¶ Deinde cum dicit.

T.c.62. ¶ Fere aūt ⁊ Empedoclem neceſſe dicere vt Leucippus inquit: etenim eſſe quedā ſolida ⁊ indiuiſibilia: aut ſi nō vbiqꝫ poꝛi ⁊ cōtinui ſunt: hoc aūt īpoſſibile: nihil enim aliud ſolidum extra poꝛos: ſed omne vacuū: neceſſe igitur tāgentia quidē eſſe inuiſibilia: media autem eoꝝ vacua quos ille dicit poꝛos: ita aūt ⁊ leucippus dicit de facere ⁊ pati.

¶ Oſtendit dictas opiniōes conuenire in poſitione coꝛpoꝝ indiuiſibilium: dicens ꝙ Empedoclē fere neceſſe eſt dicere vt Leucippus inquit. neceſſe eſt enī ſm Empedoclē eſſe indiuiſibilia ſolida inter poꝛos: qꝛ ſi hoc non ponatur poꝛi erunt vbiqꝫ ⁊ continui: quod eſt impoſſibile: qꝛ tunc ſolidum non eſſet aliud preter poꝛos: ſed eſſet totum vacuū: vt ergo poꝛi non ſe tangant: neceſſe eſt eſſe aliqua coꝛpa indiuiſibilia ſiue inuiſibilia tāgentia ſe: media aūt hoꝝ coꝛpoꝝ eſſe vacuitates quas ille dicit eſſe poꝛos: ita ⁊ Leucippus dicit de facere ⁊ pati ponens coꝛpoꝛa īdiuiſibilia ſe cōtingere propter quaſdam vacuitates: dñia ergo erat in modo loquendi: qꝛ ille dicebat eſſe vacuitates quas ſubingrediebantur coꝛpa indiuiſibilia. Empedocles vero dicebat eſſe poꝛos. Aduertendū aūt nouā tranſlationē in h̄ paſſu defectiuā eſſe: recurrendū eſt ergo ad veterē vt habeatur intentio auctoꝛis. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Modi igiꝉ ſm quos: hec qdem faciunt: hec aūt patiunꝉ fere hi dicunꝉ: ⁊ de his qdē ⁊ quomodo dicunt manifeſtū eſt.

¶ Epilogat circa determinata: ꝙ modi ſm quos h̄ coꝛpa faciunt: h̄ aūt patiuntur fere hi dicunꝉ qui dicti ſunt: ⁊ addit ꝙ manifeſtum eſt quomodo dicuntur de his. i. de agere ⁊ pati. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Et ad eoꝝ poſitiones qbus vtunꝉ fere cōfeſſe vr̄ cōtingens: alijs aūt minus verbi. g. Empedocli quomodo erat generatio ⁊ coꝛruptio ⁊ alteratio non eſt manifeſtum.

¶ Dat dñiam inter dictas opiniones: ⁊ duo facit: qꝛ primo dat huius dñiam. 2° qđ dixerat manifeſtat: ibi. (His enim erant.) Dicit ergo ꝙ ad poſitiones eoꝝum ſupple contigit aſſignare dñiam q̄ntum ad ea quibus vtuntur: nā ꝯtigens aut ſupple ſm Democritū. i. id qđ Democrit⁹ dicebat cōtingere ⁊ eſſe: fere videnꝉ eſſe cōfeſſe: qꝛ ſenſus ⁊ apparētia videntur confiteri illud: ſed cū Empedocles in ſaluando apparentiam dixit minus alijs: ideo ſubdit quaſi exponēdo quod dixerat ꝙ empedocles. i. ſm dicta Empedoclis non eſt manifeſtum quomodo erat generatio ⁊ coꝛruptio vel etiā alteratio: qꝛ in loquendo de talibus non complete ſaluauit cōfeſſa ⁊ apparentia. ¶ Deinde cum dicit.

¶ His enim erant coꝛpa īdiuiſibilia prima coꝛpoꝝ foꝛmis dr̄ia ſolū: ex qbus primū cōponunꝉ ⁊ in que vltimo diſſoluuntur.

¶ Manifeſtat dictā dñiam: ⁊ duo facit: qꝛ primo oſidit ꝙ democritus ſaluabat plures apparentias. 2° ꝙ Empedocles ſaluabat pauciores: ibi. (Empedocles autem.) Oſtēdit ergo ꝙ his. ſ. democrito ⁊ ſuis ſequacibus erant coꝛpoꝛa indiuiſibilia prima ideſt principia alioꝝ coꝛpoꝝ que indiuiſibilia ꝓncipaliter ſupple ſolū differebant foꝛmis ex quibus coꝛpoꝛibus indiuiſibilibus primum componunꝉ alia coꝛpa: ⁊ vltimo diſſoluunꝉ in ea: ⁊ vt pꝫ per habita ⁊ per hꝫ principia oēs appārentias ſaluabat. ¶ Notādū aūt democritum voluiſſe indiuiſibiliū coꝛpoꝛa differre tripliciter foꝛma ſiue figura: pōne: ⁊ oꝛdine: tamē qꝛ dñia per foꝛmam erat differentia principalis: ideo dicit h̄ differre ſolū foꝛmis. ¶ Deinde cum dicit. Nōndū

¶ Empedocles aūt alia qdem manifeſtū: qm̄ vſqꝫ ad elementa habent generationē ⁊ coꝛruptionē: ipſoꝛum vero elementoꝛum qūo generatur ⁊ coꝛrumpitur coacernata quantitas: neqꝫ manifeſtū neqꝫ cōtingit dicere ei nō dicenti ⁊ ignis elementum eſſe.

¶ Oſtendit qūo empedocles tot apparentias ſaluare nō poterat dicens: ꝙ empedocli manifeſtū eſt quidē quomodo generantur alia mixta: qm̄ ſm ipſum talia mixta vſqꝫ ad elementa hn̄t generationem ⁊ coꝛruptionem: ſed qūo coacernata q̄titas. i. qūo coꝛpalis magnitudo hoꝝ ipſoꝝ elementoꝝ gn̄aꝉ ⁊ coꝛrūpiꝉ: ſm dicta eius non eſt manifeſtum: nec contingit dicere ei non dicenti elementum ipſius ignis eſſe. q. d. ꝙ ex quo ignem terrā ⁊ aerem ⁊ aquā ponebat prima ſimplr̄: ⁊ ipſoꝝ non ponebat alia ꝓncipia ⁊ elementa: non poterat ſaluare generationem ⁊ coꝛruptionē eoꝝ: ſed democritus poterat hoc: qꝛ ponebat talia reſolui in coꝛpoꝛa indiuiſibilia. ¶ Notandū aūt ꝙ ignis ⁊ terra ⁊ cetera hꝫ habent ſua elemēta ⁊ ſua principia ī que reſoluuntur: qꝛ habent mām̄ ⁊ foꝛmam: iō ſunt gn̄abilia ⁊ coꝛruptibilia: ſed ſi quis poneret hꝫ coꝛpa eſſe ſupple ꝓma ⁊ non eſſe reſolubilia in alia: negaret eoꝝ generationem ⁊ coꝛruptionem: ⁊ qꝛ hec poſuit Empedocles talia ſaluare non potuit. ¶ Deinde cum dicit. Nōndū

¶ Similiter autē alioꝛum omnium vt in timeo ſcripſit Plato.

¶ Cōparat opinionē democriti ad opinionem platonis: ⁊ duo facit: qꝛ ꝑ dat ꝯuenientiam inter eas. ſcdo dñiam: ibi.
(In tm̄ differt. n.) Cōtinuaꝉ ſic. empedocles non poſuit ꝙ ipſius ignis eſſet aliquod elementum ⁊ ꝓncipium: ſimiliꝉ T.c.63.
autem ⁊ omnium alioꝝ elementoꝛum: vt terre aque ⁊ aeris: ſupple non poſuit aliqua prioꝛa ꝓncipia: vt plato poſuit ⁊ ſcripſit in timeo: vbi voluit ignem terram ⁊ talia poſſe reſolui in aliqua prioꝛa: in quo ſupple conueniebat cū Democrito. ¶ Deinde cum dicit.

¶ In tantū differt enim vt non eodē modo T.c.63.

Leucippo dicat.quoniã hic quidem ſolida hic aũt planities dicit indiuiſibilia.

¶ Dat differentiã inter Platonẽ ⁊ Democritus:⁊ tria facit ſm ꝙ tres differentias aſſignat.2ᵒ ibi.(Et h quidem infini tis.) 3ᵒ ibi.(Leucippo quidẽ enĩ.) Dicit ergo ꝙ in triñ dif fert Plato vt non eodem modo dicat ipſi Leucippo qm̃ h quidẽ.i.deſt Leucippus indiuiſibilia in que reſoluũtur oĩa alia corpora dicit eſſe ſolida.ſed h.ſ. Plato huiuſmodi in diuiſibilia dicit eſſe planities. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Et hic quidẽ ĩfinitis terminari figuris in diuiſibilium ſolidoꝝ vnumqđq;.hic autem terminatis.quoniam indiuiſibilia vtiq; di cunt terminata figuris.ex his itaq; genera tiones ⁊ ſegregationes ⁊ corruptiones.

¶ Dat ſecundam differentiã.qꝛ h.ſ.Democritus vnũquod q; indiuiſibilium ſolido.i.omnia indiuiſibilia corpora po ſuit determinari infinitis figuris.hic autem.ſ. Plato poſu it ſua indiuiſibilia differre figuris terminatis.i. finitis. di cunt enim Platonici indiuiſibilia eſſe terminata figuris. ponebat enim fieri reſolutionem vſq; ad ſuperficies trian gulares quas appellabat indiuiſibiles . ideo indiuiſibilia nõ poſuit infinitarũ figurarũ.ſed dixit ea eſſe triãgularia. addit aũt ꝙ ex his ⁊ diuiſibilibus faciebãt Platonici ge nerationes ⁊ corruptiones. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Leucippo quidem enim duo modi erant. vtiq; per vacua ⁊ tactũ.hic enim indiuiſibile vnũquodq;. Platoni autẽ ſecundũ tactuz ſolum vacuũ enim non eſſe inquit.

¶ Dat tertiam differentiam quia Leucippus duobus mo dis ſaluabat huiuſmodi tranſmutationes naturales ꝑ va cuum:⁊ per tactum.nam h.i. Democritus vnumquodq; principiorum ponebat indiuiſibile.oportebat ergo eũ po nere inter huiuſmodi ſolida indiuiſibilia aliquas vacuita tes vt fieret magnitudo Plato autem:qꝛ inquit nõ eſſe va cuum:non potuit ſaluare generationem:⁊ tales tranſmu tationes naturales niſi per tactum ſolum . Eſt ergo h tri plex differẽtia aſſignata.quia Democritus principia ali rum dixit eſſe ſolida ⁊ infinitarum figurarum ⁊ poſuit v cuuz.Plato vo huiuſmodi principia dixit eſſe ſuperficie ⁊ poſuit ea finitarum figurarum ⁊ negauit vacuum. Ad uertendum autem tranſlationem nouam etiã in hoc paſ ſu eſſe defectiuam.

De indiuiſibilibus autem planitie bus diximus in prioribus ſermo nibus. de indiuiſibilibus autẽ ſo lidis amplius eſt dicere.ideo hoc accidens relinquitur nunc.

¶ Poſitis opinionibus antiquoꝝ ⁊ cõparatis eis ad ſein uicem. In parte iſta improbat eas. Opiniones aũt ſupius tacte fuerunt q̃tuor.ſ. Melliſſi Democriti Empedoclis ⁊ Platonis:ſꝫ melliſſus negauit actionẽ ⁊ paſſionez.ideo de eo nõ ẽ h cure. Platonis aũt opinio incidẽtalr fuit addu cta.iõ h accñtalr reprobat.ꝑncipaliter igĩ redarguuntur Democritus ⁊ Empedocles. ꝑpter qđ hec pars diuidĩ in partes duas:qꝛ ꝑ pͣ phs improbat opinionez Democriti po nentis actionẽ ⁊ paſſionẽ fieri ꝑ cõtactũ indiuiſibiliũ cor porum.2ᵒ arguit ꝯ opinionẽ Empedoclis q ponebat actio
T.c.75. nem ⁊ paſſionẽ per poros ibi. (Quicũq; igĩ per poroꝝ.) Circa pͥmum duo facit.qꝛ pͥmo cõtinuat ſe ad dicenda.2ᵒ exequitur de intento ibi. (Ut autem parum.) Dicit ergo ꝙ planitiebus ideſt de indiuiſibilibus planitieb' vt ſupplet alia

iſta diximus in prioribus ſermonib'.i.in 3ᵒ de celo ⁊ mũdo T.c.5.
.q.d.ꝙ cõtra opinionẽ Platonis ponẽtis ſupficies indiui ſibiles nõ opꝫ hoc principalr dicere:cũ de ea alibi ſufficien ter ſit dictũ:ſed de idiuiſibilibus ſolidis.i.de opinione De mocriti eſt amplius dicere:qꝛ nõ eſt de ea ſufficiẽter d ctuꝫ. ideo h accidens.i.h conſequens relinquatur nunc: qꝛ non contingit dicere de eo. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Ut autẽ parũ diſgredietes dicamus.ne T.c.64
ceſſariũ ⁊ impoſſibile vnũqđq; dicere indiui ſibiliũ.nõ eniꝫ poſſibile pati niſi ꝑ vacuum nullius actiuũ paſſionis.neq; enim caliduz nec frigidũ oportet eſſe indiuiſibile.

¶ Exequitur de intẽto iprobando opinionez Democriti ⁊ duo facit:qꝛ pͥmo improbat eã q̃tum ad actionẽ ⁊ paſſio nem.2ᵒ q̃tum ad corpora indiuiſibilia que per actionem ⁊ paſſionem ſaluabat ibi.(Amplius autẽ inconueniens.) T.c.70
Circa primũ duo facit:qꝛ primo facit qđ dictum eſt. 2ᵒ ex his que dixerat arguit contra Platonẽ ibi.(Hec enim in T.c.67.
ſolida.) Democritus autẽ in loquendo de actione ⁊ paſ ſione quaſi contradictoria implicabat.ponebat enim cor pora in diuiſibilia ⁊ ponebat in eis q̃litates actiuas ⁊ paſ ſiuas.ponendo corpora indiuiſibilia negabat actionem ⁊ paſſionem.ponendo qualitates actiuas ⁊ paſſiuas coge batur ponere actionem ⁊ paſſionem.tria ergo facit:qꝛ pri mo oſtendit Democritum nõ poſſe ſaluare actionẽ ⁊ paſ ſionem.2ᵒ oſtendit ꝙ oportebat euꝫ talia ponere.3ᵒ quod T.c.65.
dam qđ ſuppoſuerat probat.2ᵒ ibi.(Quãuis hoc incõue T.c.68.
niens.) 3ᵒ ibi.(Sed tñ inconueniens.) Dicit ergo.vt autẽ paruꝫ diſgredientes.dicamus ꝙ neceſſariuꝫ eſt dicere ſm opinionem Democriti vnũquodq; indiuiſibilium corpo rum eſt impoſſibile.i. non poſſe pati:vel eſſe impoſſibile pa ti per vacuum. Cũ ergo in diuiſibili corpore nõ poſſit eſſe vacuũ non erit tale corpus actiuum:vel ẽt ſuſceptiuuꝫ ali No
cuius paſſionis.vnde nec erit durum nec frigiduꝫ. ¶ No tandum aũt ꝙ ex dictis poſſent formari duo media cõtra Democritũ:vt ſit primũ mediũ:qꝛ cum poneret actionem per vacuũ.ſm indiuiſibilia corpora:nec põt eſſe actio : qa in indiuiſibili nõ põt eſſe vacuũ.2ᵐ mediũ erit ꝙ corpus in diuiſibile non erit paſſionis actiuum:⁊ actio ⁊ paſſio inter talia corpora reſeruari non poterit:qꝛ frigidum ⁊ duruꝫ ⁊ alie qualitates paſſionabiles per quas eſt agere ⁊ pati in indiuiſibili reſeruari nõ poſſunt. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Quãuis hoc incõueniens ſit ſolũ dare cir T.c.65.
culari figure.caliduꝫ neceſſe eni ⁊ cõtrariuꝫ frigidũ alicui alij adaptare figurarũ. incõ ueniens aũt ſi hec quidem exiſtunt.dico au tem caliditas ⁊ frigiditas.grauitas aũt ⁊ le uitas durities ⁊ mollities non exiſtunt.

¶ Oſtenſo democritũ non poſſe ſaluare actionem ⁊ paſſio nem oſtendit ꝙ oportebat eũ talia ponere:⁊ tria facit ſm ꝙ tripliciter hoc oſtendit.2ᵃ pars ibi. (Sed tñ grauius.) T.c.66.
3ᵃ ibi.(Sed ſi duruꝫ.) Prima ratio talis eſt:qꝛ ſi democri T.c.77
tus adaptabat calidũ circulari figure:qꝛ dicebat athomos rotundos eſſe calide nature:incõueniẽs eſt h:ſi ſolũ calm adaptabat tali figure:qꝛ neceſſariũ erat cõtrarium.ſ.frigi dum alicui alij figure adaptare:qꝛ ſi vnũ ꝯrioꝝ ẽ in natu ra ⁊ reliquũ.⁊ incõueniens eſt ſi exiſtit h.ſ.caliditas ⁊ fri giditas.⁊ nõ exiſtũt grauitas ⁊ leuitas durities ⁊ molliti es:ſed ſupple his exiſtnibus ẽ actio ⁊ paſſio.ergo Democri to oportebat reponere actionẽ ⁊ paſſionez cum poneret ea per que actio ⁊ paſſio hꝫ fieri. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Sed tamen grauius ſecundũ excedentiaꝫ T.c.66.

inquit eſſe Democritus vnūqdqꝫ īdiuiduū quapropter ⁊ calidius. talia aūt entia nō pati adinuicēꝫ impoſſibile. verbi gratia. a multum excedente calido leuiter calidum.

℃ Ponit 2ᵃᵐ rōnē: q2 Democritus vnūqdqꝫ indiuiſibilium .i. in vnoquoqꝫ genere indiuiſibiliū ponebat aliquid grauius ſm excedētiā: ⁊ ponendo vnū grauius alio ponebat vnū leuius alio. quapropter etiam ponebat vnū calidius alio: ſed talia entia nō pati adinuicē eſt impoſſibile. verbi gratia. a multū excedente calido patitur ⁊ corrumpitur id qd eſt leuiter ⁊ remiſſe calidū. quare oportebat Democritum ponere actionē ⁊ paſſionē. ℃ Deinde cum dicit.

T.c.67 ℃ Sed tū ſi durūꝫ ⁊ molle: molle aūt in patiendo aliud dicit. ſub actiuū enī ⁊ molle.

℃ Ponit tertiam rationem. nam Democritus dicebat aliqua entia eſſe dura: ſed ſi ponatur aliquid durūꝫ: vt quia forte frigidum ponitur eſſe durum: oportet ꝙ ⁊ molle ponatur aliquid. ſed molle dicitur in patiēdo aliquid aliud. ſubactiuum eſt enim molle. durum autem magis actiuū. ſed ponendo actiuum ⁊ ſubactiuum vt ponendo durūꝫ ⁊ molle oportebat eum ponere actionem ⁊ paſſionem. ergo ⁊c̄. ℃ Deinde cum dicit.

T.c.68. ℃ Sed tamē inconueniēs ſi nihil exiſtit niſi ſolū figura. ⁊ ſi exiſtit vnū aūt ſolū. verbi gratia. hoc quidē frigidum. hoc aūt calidū. neqꝫ enim vna aliqua eſſet natura eoꝝ.

℃ Quoddam quod ſuppoſuerat probat. ſuppoſuerat enīꝫ ſuperius huiuſmodi corpora indiuiſibilia non poſſe eſſe actiua ⁊ etiam ſuſceptiua paſſionis: ⁊ nō poſſe eſſe nec calida: nec frigida: que non ſunt omnino manifeſta. ſuperius enī tetigit quaſi duo media ſimul oſtendendo Democritum non poſſe ſaluare actionem ⁊ paſſionem: ſed medium de vacuo latis fuit notum: aliud autem medium non ſic notum erat. ideo ſupplet ħ rationem illam. dixerat enim auctor ſuperius hmōi corpora indiuiſibilia non eē actiua ⁊ paſſiua: q2 non ſunt paſſionū ſuſceptiua. nō enim pnt eſſe neqꝫ dura neqꝫ frigida: nec habere hꝫ paſſiones ſm corpus: q2 eſſe paſſionatū poteſt intelligi dupl'r: vel ꝙ habeat vnā paſſionē tantūꝫ intranſmutabiliter: ita ꝙ ſit tm̄ calidum: ⁊ nō poſſit infrigidari. vel ꝙ habeat plures qualitates ſucceſſiue ⁊ tranſmutabiliter. ideo duo facit: q2 primo oſtēdit corpora indiuiſibilia nō poſſe habere tm̄ vnā qualitatem intranſmutabil'r. 2° ꝙ non poſſunt habere plures tranſmutatiuas ibi. (Similiter aūt impoſſibile.) Dicit ergo ꝙ inconueniens eſt ſi corporibus indiuiſibilibus nihil exiſtit niſi ſolū figura: q2 ſm ſolam figurā non proprie eſt actio ⁊ paſſio: ⁊ ſi exiſtet ei aliqua alia q̄litas quero: vtrūꝫ hoc ſit vnū ſolum. verbigratia. ꝙ hoc ſit frigidū ſolū: ita ꝙ non poſſit eſſe calidum. hoc autē calidum ſolum: quod ſtare non pt: q2 nō eſſet aliqua vna natura eorum. ſi ergo oīa exiſtentia in ſpera actiuoꝝ ⁊ paſſiuoꝝ conueniunt in vna natura: qd eſt eoꝝ mā. opꝫ talia eſſe trāſmutabilia ad

Nōndū inuicē: ⁊ ꝙ non ſolū cōpetat eis vna qualitas tātū. ℃ Notandū aūt ꝙ incōueniens eſt corporibus indiuiſibilib° ex quo ponuntur actiua ⁊ paſſiua dare eis ſolam figurā abſqꝫ aliqua alia qualitate: q2 ſm ſolā figurationem non eſt actio ⁊ paſſio: cū mathematicis cōpetat figuratio que ſūt abſtracta ab actione ⁊ motu. ℃ Deinde cū dicit.

℃ Similiter aūt impoſſe ſi multa vni. indiuiſibile enim ens in eodē habebit paſſiones. q̄propter: ⁊ ſi patitur ſecundū ꝙ īfrigidatur. hoc aliquid ⁊ aliud faciet aut patietur eodēꝫ autem modo ⁊ de paſſionibus alijs.

℃ Dicit ꝙ corporibus indiuiſibilibus nō poſſunt cōpetere qualitates tranſmutabiliter. dicens. ſi ſic eſſe īpoſſibile multa .i. multas qualitates contrarias poſſe ineſſe vni corpori indiuiſibili: vt ꝙ de vna qualitate tranſmutetur in aliā.

Nōndū ℃ Ad cuius euidentiam notandum ꝙ ſicut in motu locali mobile non ſimul mutat totū locūꝫ ſuū: ſed prius mutat ſm vnam partem: poſtea ſm aliā: ita ꝙ mobile partīꝫ eſt in termino a quo: ⁊ partim in termino ad quēꝫ: ita ꝙ alteratur nō ſtatim mutat totā qualitatēꝫ ſuāꝫ. ſed prius alteratur in parte propinquiori agenti: ita ꝙ cūꝫ alteratur alterabile eſt quodāmodo ſub diuerſis qualitatibus. ſi ergo indiuiſibile ens ponatur alterari: q2 indiuiſibile nō habet partem ⁊ partem. in eodem habebit paſſiones contrarias. quapropter ſi patitur .i. ſi alteratur indiuiſibile vt ſi infrigidatur hoc idēꝫ .i. ſm aliquid ſui ⁊ aliud .i. ſm aliud ſui faciet aut patietur aliqd aliud. dictum eſt enim alterabile dum alteratur eſſe ſub oppoſitis qualitatibus: vel ergo indiuiſibile habebit partē ⁊ partem: ita ꝙ ſm. aliud ⁊ aliud patiatur: ⁊ tunc indiuiſibile erit diuiſibile vel idē habebit oppoſita: quorum vtrūqꝫ eſt inconueniens. ⁊ quod dictum eſt de calido ⁊ frigido eodem modo intelligendūꝫ eſt ⁊ de alijs paſſionibus. nullo ergo modo īdiuiſibile trāſmutari poteſt de vna tranſmutatione in aliam. ℃ Notā-

Nōndū dum autem ex his declaratum eſſe medium ſuperius poſitum: nam ſi indiuiſibile non habet vnam qualitatēꝫ intranſmutabiliter nec poteſt habere qualitates ſucceſſiue ⁊ tranſmutabiliter: patet ꝙ inter talia non eſt actio ⁊ paſſio: nec aliqd talium eſt paſſionis actiuū vel ſuſceptiuum: cum nullū indiuiſibilium habere poſſit aliquam paſſibilem qualitatē. pbōis ē ergo ꝙ nec ſit durūꝫ nec frigidūꝫ vt medium ſupponebat. ℃ Deinde cum dicit.

℃ Hec enim ⁊ ſolida ⁊ planitiem dicentibus indiuiſibilia contingit eodēꝫ modo. neqꝫ rariora enim neqꝫ denſiora eſt poſſibile generari vacuo nō ente in indiuiſibilibus. T.c.69.

℃ Adaptat hmōi inconuenientia contra Platonē. dicens. ꝙ dicentibus indiuiſibilia ſolida ⁊ indiuiſibile planitiem .i. Democrito ⁊ Platoni contingit dicere eodēꝫ modo ꝙ nullus iſtoꝝ poterat proprie ſaluare actionem ⁊ paſſionē. Rurſum quilibet iſtoꝝ oportebat ponere vacuum: q2 in diuiſibilibus .i. ſm indiuiſibilia non eſt poſſibile generari rariora ⁊ denſiora non ente vacuo. ℃ Ad euidentiaꝫ autem dictoꝝ notandū ꝙ ſi vnūꝫ indiuiſibile attingeret aliud nō faceret magnitudinē. ſed opꝫ ꝙ īterponatur vacuum inter indiuiſibilia. ſi dꝫ magnitudo cōſtitui: ⁊ tunc ſm

Nōndū quandaꝫ apparentiam ſaluabitur denſum cūꝫ indiuiſibilia erūt propinquiora: ⁊ rarū cū erunt remotiora. ℃ Notā-

Noᵐ. dum ēt: ꝙ ſi eſt inconueniens nō ſaluare actionē ⁊ paſſionem ⁊ ponere vacuū inconueniēs eſt omnis poſitio de indiuiſibilibus: cū hꝫ indiuiſibilia dicant eſſe planities: vt dicit Plato: ſiue cū dicant eē ſolida vt poſuit Democritus. in hꝫ tū peius dixit Plato q̄ꝫ Democritus. q2 cūꝫ oporteret eum ponere vacuū negauit ipſum: licet enīꝫ ſit incōueniens ponere vacuūꝫ: bene tū fecit Democritus ꝙ poſuit ipſum ex quo ſequebaſ ad potentiā ſuam. inter cetera enim maxime eſt attendendū in ſcientia non dicere repugnans ⁊ non ignorare quanti ponderis ſit vox propria.

Amplius aūt inconueniēs ⁊ parua quidē indiuiſibilia eſſe. magna aūt nō. nunc quidē magis rationabiliter maiora cōfringētur. q̄ꝫ parua qdē non diſſoluūtur facilius paruis. ver T.c.70

bi gratia magna quidē procedunt ex multis. indiuiſibilia autem vniuerſaliter magis q̄ magnis exiſtit paruis.

¶ Poſtq̄ philoſophꝰ improbauit opinionem Democriti q̄tū ad agere ⁊ pati. In parte iſta improbat eam q̄tum ad corpora indiuiſibilia: per que dicebat fieri actionem ⁊ paſſionem: ⁊ tria facit ſm ꝙ tripliciter improbat Democriti in ponendo corpora indiuiſibilia eſſe rerū ꝑncipia ⁊ eſſe cauſas actionis ⁊ paſſiōis. q2 primo facit hoc accipiēdo indiuiſibilitatē ſm q̄titatem. 2° accipiendo indiuiſibilitatem ſm formaꝫ. 3° accipiendo indiuiſibile abſolute. 2° ibi. (Amplius autem vtruꝫ vna.) 3° ibi. (Amplius autem

T.c.71 quidem quid eſt.) Dicit ergo ꝙ incōueniēs eſt poſitio De

T.c.73 mocriti ponēs parua eſſe indiuiſibilia ⁊ non magna. licet enim magis rōnabiliter. i. magis prompte ⁊ agiliter manifeſta conſtringātur q̄ parua: q2. ſ. h. i. magna diſſoluūtur. idest diuidunt facilius paruis. verbi gratia. quia magna offendunt ex multis partibus. hic enim corpora actiua ⁊ paſſiua de quibus loquimur: ſicut ſe habent ad offendere ⁊ agere: ita ſe habent ad offendi: ⁊ ad pati ſiue ad diuidi: ideo dicit ex multis partibus offendūt ⁊ agunt: ⁊ ſicut ex multis partibus offendunt ⁊ agunt: ita de facili in multas partes diuidi ⁊ pati poſſūt. alia autem littera vbi nos habemus. offendūt. habet. procedūt: ⁊ tūc eſt facilis intellectus. nam q2 magna procedunt ex multis paruis. ideo ſunt de facili diuiſibilia. ſed vniuerſaliter idest abſolute quare exiſtit. i. competit. dicere. magnis q̄ paruis. q. d. non eſt dare cauſam. nam abſolute ratio diuiſionis eſt quantitas. Cū ergo taꝫ corpora magna q̄ parua ſint q̄ta ⁊ non ſint magis q̄ta h q̄ illa: quia q̄ntitas non ſuſcipit magis ⁊ minus non erunt hec magis diuiſibilia q̄ alia. ¶ Deīde cum dicit.

T.c.71 ¶ Amplius autem vtrum omnium vna natura illorum ſolidorum aut differt alterum ab alteris. queadmodū ſi hec eſſent ignea. hec autem terrea. ſecundum tumorem. ſiquidē. n. vna natura eſt omniuꝫ: quid diuidēs: aut quare non ſunt tangentia vnum quem admodum aqua aquam tangit. nihil enim differt poſterior aqua a priori. Si autē alia q̄lia hec. ⁊ manifeſtū ꝙ has ponendū ꝑncipia ⁊ cās contingentiū magis q̄ figuras.

¶ Oſtendit principia rerum non poſſe eſſe corpora indiuiſibilia conſiderando indiuiſibile ſm formaꝫ ſiue ſecūdū materiam. ⁊ duo facit: q2 primo proponit qd̄ itēdit. 2° aſ-

T.c.72 ſignat cām dicti. 2° ibi. (Amplius autem differentia in natura.) Dicit ergo ꝙ ſi ponunt corpora indiuiſibilia eē ꝑncipia rerū: ⁊ eē cauſas actionis ⁊ paſſiōis: queritur de illis indiuiſibilibus: vtrū ſit omniū illorū ſolidorū vna natura. aut differt alterū ab alteris: queadmodū ſi h qdēꝫ ſm tumorem. i. ſm naturalem quantitateꝫ eēnt ignea. i. ignee nature: h autem terrea. Siquidem eſt vna natura omniū illorū quid eſt diuidens. i. quid eſt diſtinguēs inter ea: aut quare tangentia non ſunt vnū queadmodū quando aq̄ tangit aquaꝫ. nihil eni differt aqua poſterior a priori. q. d. hmōi corpora indiuiſibilia non poſſunt poni eiuſdē nature: q2 compoſita ex eis non diſtinguerentur: nec eſſet differentia inter entia: ſed ſicut tota aq̄ eſt eiuſdeꝫ nature: cū alia aq̄: ⁊ cum guttis ex quibus componit ſic quelibet mixta eſſent eiuſdem nature inter ſe: ⁊ haberent eandē naturā cum athomis ex q̄bus procederent. non ergo pōt poni hmōi indiuiſibilia eē indifferentia ſm nām: cū in entibꝰ

videamus dr̃iam naturalem: ſed ſi ponātur alia q̄lis. i. ſi ponentur habere alietatē ⁊ differentiā in q̄litatibus ⁊ in naturalibus formis manifeſtū eſt ꝙ has differentias naturales eſt ponēdum eē ꝑncipia ⁊ cauſas rerum contingentiū magis q̄ figuras. i. magis q̄ corpora figurata. ergo ea que ponūt ꝑncipia: nec debēt poni indiuiſibilia ſm q̄titatē vt ꝓbat ratio ꝑma: nec ſm naturam: vt probat h ratio 2a. ⁊ hmōi naturas diuerſas: magis eſt ponendū eſſe principia rerum: ⁊ eſſe cauſas actionis ⁊ paſſionis: q̄ ipſa corpora figurata. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Amplius aūt dr̃ia in natura vtiq; facient ⁊ patientur approximantia adinuicem. T.c.72

¶ Probat quod ſuppoſuerat: videlicet differentias ſm naturam eſſe rerum principia ⁊ cauſas actionis ⁊ paſſionis. nam illa ſunt talia que agunt ⁊ patiuntur approximata ad ſeinuicem: ſed differentie in natura facient ⁊ patiūtur ad ſeinuicem. ergo talia ſunt ponenda ꝑncipia rerum contingentium. i. rerum mixtarum que contingit vt producantur ex athomis ⁊ ponenda ſunt talia eſſe cauſas actionis ⁊ paſſionibus. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Amplius qdem qd eſt quod mouetur. ſi quidem enim aliud paſſiuum eſt. ſi autem ipſum ſeipſum vnūquodq; autem diuiſibile erit. ſecundum aliud quidēꝫ mouens: ſecundum aliud autem motum: aut ſecūduꝫ idem contraria exiſtunt. ¶ Et non ſolū materia erit: ſed ⁊ potentia vna numero. T.c.73 / t.cō.74

¶ Adducit tertiam rationem contra poſitioneꝫ Democriti de corporibus indiuiſibilibus. ponebat. n. Democritus corpora idiuiſibilia eſſe ꝑncipia rerū: ⁊ tamē dicebat huiuſmodi corpora moueri ⁊ ferri in vacuo. ſed tunc queritur qd eſt qd̄ mouet. i. per qd̄ mouet hmōi idiuiſibile. ſi qd. n. aliqd. i. ſi mouet per aliud tūc eſt qd paſſiuū: ⁊ nō eſt primū corpus. ꝑma enim corpora: q2 ſunt ꝑncipia rerū: nō mouebant ab alio ꝑncipio extrinſeco. ſi autem ipſum indiuiſibile corpus mouet ſm ſeipſum: tunc vnūqdq; tale corpus diuiſibile erit: q2 ſm aliud eſt mouēs: ⁊ ſm aliud motū. ꝓbat eni in. 7. phiſicorū ꝙ omne qd̄ mouet ex ſe ē diuiſibile ⁊ in talia duo: q̄rum vnum eſt per ſe mouens ⁊ aliud per ſe motum: q2 ſi nō eſſet ſm aliud mouens ⁊ ſꝫ aliud motum ſm idem exiſterent contraria q̄ poſito materia nō ſolū eſſet vna potentia idest ſm potentiam eſſentialē: ſed etiaꝫ eſſet vna potentia ſupple ſm eſſe ſub vtroq; ꝯrariorū poſtq̄ in eodē ſimul contraria ponūtur h autē rō ſimpliciter probat corpora q̄ ponunt rerum principia non poſſe eſſe indiuiſibilia. ¶ Notandū aūt ꝙ alia littera habet h econuerſo: videlicet ꝙ mā non eſſet vna numero: ſed etiā vna potentia: qd̄ ad eundem intellectum trahēdꝫ: vt dicat materia vna potentia. idest mā vna ſm diſpoſitionem: q2 tunc aliquid eſt proprie in potentia ad aliud quando eſt materia propinqua ⁊ diſpoſita reſpectu illiꝰ vt es abſolute loq̄ndo eſt in potentia ad ſtatuam: non terra vt probat. 9. methaphyſice. debet ergo textus alterius trāſlationis ſic exponi ꝙ ſi in eodem ponunt eſſe contraria materia nō ſolum erit eadem numero per eſſentiam: ſed etiam eſt earūdem potentia. i. erit eadem vt eſt propinqua ⁊ diſpoſita: ⁊ vt accipitur ſm eſſe qd̄ falſum eſt. T.cō.ſ. / Nōnd. / T.c.12.

Vicūq; quidē igit per pororum motionē inquiunt paſſiones cōtingere. ſed ſiqdē ⁊ plenis poris ſuperfluūt pori. ſi eniꝫ patitur aliqd ita eſſe ⁊ ſi non poros habēs patiet eodē mo- T.c.75.

do: ſed ipſum continuum ens.

¶ Improbata opiniõe de actione ⁊ paſſione ſm corpora in diuiſibilia que dicebat̃ eſſe Democriti. In pte iſta improbat opinionẽ per poros que dicit̃ eſſe Empedoclis. Diuidit̃ aũt hec pars in duas ptes. qꝛ pmo iprobat̃ talis opio quãtũ ad agere ⁊ pati. 2° quãtũ ad modũ agendi ⁊ patiẽdi ibi. (Diuiſib libus aũt oĩno corporib⁹.) Prima pars diuidit̃ in tres: qꝛ pmo improbat̃ dicta opinio ſm ꝙ contrarium agit in ꝯtrariũ. 2° put ſenſibile agit in ſenſum. 3° improbat̃ vniuerſaliter ꝙ̃tum ad omnẽ actionem ⁊ paſſionẽ. 2° ibi. (Amplius aũt quomodo contingit.) 3° ibi. (Vniuer-

T.c.76 ſaliter aũt poros facere.) Ad euidentiam autem pme ra-

Nōndū tionis notãdum Empedoclẽ poſuiſſe actionẽ ⁊ paſſiones per poros: qa agẽs ingrediebat̃ per poros illos ⁊ replebat eos: quos replendo trãſmutabat paſſum. contra hoc autem arguens pħs ait: ꝙ quicũqꝫ inquĩt contingere paſſionẽ per motionẽ pororũ. i. per hoc ꝙ agens mouet̃ ⁊ ingredit̃ poros: ſiqdem qa plenis poris fit paſſio. ſuperfluũt pori: qa ſi aliqd patiet̃ ſi ponat̃ ita eſſe habẽdo poros: patitur ⁊ eodem modo: ⁊ ſi nõ ſic poros habẽt ſꝫ ſi ipſuꝫ ens

Nōndū cõtinuũ. ¶ Notãdũ aũt ꝙ ponẽtes paſſionẽ fieri per poros ex quo ponebãt poros repleri ex ipſo actiuo nõ plus faciebant ibi pori niſi: qa per eos ponebat̃ agens iuxta paſſum. Cum ergo poſſit eſſe actiuũ iuxta paſſiuũ poris non exiſtẽtibus ſuperfluũt pori. ¶ Deinde cum dicit.

T.c.76 ¶ Amplius autem quomodo contingit de inſpicere ⁊ videre vt dicunt. neqꝫ enim ſecũdum tactum contingit trãſire per tranſparentia neqꝫ per poros ſi plenus vnuſquiſqꝫ. Quid enim differt non poros habere. omne enim ſic erit plenum. ſed ⁊ ſi vacua quidem hec. neceſſe autem corpora in eis habere: idem contingit rurſum.

¶ Improbat ſpecialr̃ hãc rõnẽ prout ſenſibile agit in ſenſum. ⁊ duo facit. qa pmo p̃mittit rõnem. 2° remouet quandam cauillationẽ ibi. (Si aũt talia.) Dicit ergo q̃uo contingit accidere de inſpicere. i. de videre. q̃ſi dicat. q̃uo fit viſio: ſi eſt ita vt dicũt. ponebãt enĩ ſic loq̃ntes trãſparentia plena poris: vt p tales poros fieret viſio: vt radij viſuales tranſirẽt p illos: ⁊ tãgerẽt rem viſam: vel ſm ipſa viſibilia trãſirent p eos ⁊ fieret q̃dam contactus rei viſibilis ⁊ viſus. ſed tunc q̃retur de hmõi poris: aut ſunt pleni aut vacui: ſi ſunt pleni nõ poterit vere trãſire radius vel res viſibilis: vt fiat cõtactus rei viſe ad viſuꝫ. ideo ait ꝙ ſenſus tactus nõ ꝯtingit trãſire trãſparentia neqꝫ p poros. i. pp poros ſi ponunt̃ pori pleni: qꝛ ſic omne. i. totũ erit plenũ. ſed ſi ponant̃ pori vacui neceſſe eſt corpa hẽre in eis: tunc idẽ continget rurſum: videlꝫ ꝙ nõ erit ibi tranſitus. ⁊ p cõſequẽs: nõ erit ibi viſio. ¶ Deĩde cũ dicit.

¶ Si autem talia ſecundum magnitudineꝫ ſuam ſunt vt non ſuſcipiãt corpus aliquod: ridiculum paruum quidem exiſtimare vacuum: magnum autem non eſſe vacuum: qualecunqꝫ autem vacuum aliquod exiſtimare dicere niſi regionem corporis. Quapropter manifeſtum q̃m omni corpori: ſcilicet ſecundum tumorẽ ſimile erit vacuum.

¶ Remouet quãdam cauillationem. diceret forte aliqs ꝙ magni pori replentur corpore non parui. contra hoc arguens: ait: ꝙ ſi ponãtur vacua talia. i. ita parua ſm magnitudinẽ: vt nõ ſuſcipiãt corpus aliqd: ridiculum eſt paruum exiſtimare vacuũ ⁊ nõ ſuſceptiuũ corporis. imo ridiculũ eſt q̃lecũqꝫ aliqd vacuũ exiſtimare dicere eẽ ſimplr̃. vacuũ enim nõ debemus dicere eſſe aliqd niſi regionẽ corporis: qꝛ lꝫ poſſit eſſe vacuũ ab hoc corpore: vel ab illo. non tamen poteſt eſſe vacuũ ſimplr̃ ab omni corpe: ⁊ qa in oĩ tali vacuo ⁊ in omni tali regione eſt aliqd corpus: manifeſtũ eſt: quoniam omni corpi ſm tumorem. i. ſm magnitudinẽ eſt aſſignare equale vacuũ. i. equalem locum ⁊ eq̃lem regionem. ¶ Notãdum aũt ꝙ ſicut materia abſolui- Nōndū

tur ab hac forma vel ab illa: nunq̃ꝫ tamẽ abſoluit̃ a forma ſimplr̃: ita locus abſoluit̃ ab hoc corpe: vel ab illo: nunq̃ꝫ tamẽ abſoluit̃ a corpe ſimplr̃. ꝫ eſt dare vacuuꝫ ſm qd. ⁊ hmõi vacuũ nihil eſt aliud niſi regio: ſiue locus puatus vno corpe: ⁊ plenus alio: ⁊ ideo cuilibet regioni ⁊ cuilibet vacuo eſt adaptabile aliquod corpus. ¶ Notandũ etiaꝫ Nōndū

ꝙ p hoc ratio patris aſſignata melius appet. nam ſi viſio fit per poros vt tranſeat inde viſus vel res viſa ſi illi pori ponunt̃ pleni impediet̃ viſio. ſi autẽ ponunt̃ vacui: qa nõ poſſũt poni vacui ſimplr̃: ſed opꝫ eos ponẽ plenos aliquo corpe: q: erãt in eis corpa aliqua. rurſus ꝯtinget idem: qꝛ impediet̃ actus videndi. ¶ Deinde cũ dicit.

¶ Vniuerſaliter autem poros facere ſuperfluum. ſiquidem enim nihil facit ſecunduꝫ tactum: neqꝫ per poros tranſiens facit. Si autem in tangendo ⁊ poris non entib⁹. hec autem patientur: hec autem facient ad ſeinuicem hoc modo innatorum.

¶ Oſtendit ꝙ vniuerſalr̃ non eſt poros ponere. ⁊ duo facit quia pmo facit qd dictũ eſt. 2° epylogat. 2° ibi. (Quoniaꝫ ergo ita.) Dicit ergo. ꝙ vniuerſalr̃ poros facere ſupfluuꝫ eſt. ſiqdem nihil facit. i. nihil agit ſm cõtactum: neqꝫ trãſiens per poros aliquid faciens: cum pori nõ faciant niſi vt agens attingat paſſum. ſi autem in tãgẽdo vr̃ eſt actio poris nõ entibus: qꝛ ſine eis poteſt eſſe cõtactus: ħ patientur: ħ facient adinuicem modo innatorũ. i. modo q̃ apta ſunt nata agere ⁊ pati. ¶ Deinde cũ dicit.

¶ Quoniam ergo ita dicere poros vt quidã exiſtimant aut mendaciuꝫ aut inane eſt manifeſtum ex his.

¶ Epylogat dicens. ꝙ manifeſtũ eſt ex his que dicta ſunt ꝙ dicere: ita eſſe poros: vt quidã exiſtimãt. aut eſt mendacium: qd eſt falſum: aut inane. i. ſupfluuꝫ: quia ſine eis poteſt ſaluari actio ⁊ paſſio. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Diuiſibilibus aũt omnino corporibus entibus poros facere ridiculum eſt. ſecunduꝫ id enim ꝙ diuiſibilia ſunt poſſunt ſeparari.

¶ Improbat poſitionẽ pororũ q̃ꝫtum ad modum agendi ⁊ patiendi. diceret forte aliquis ꝙ nõ eſſet neceſſariuꝫ poros ponere ꝓpter actionem ipſaꝫ: ſed ꝓpter modum agẽdi vt facilius fiat actio. nam actiuum ingreditur paſſuꝫ: ideo eſt modicum agentis iuxta modicum paſſiui ꝓpter quod facilius fit actio ⁊ paſſio: ideo ait: ꝙ corporibus entibus omnino diuiſibilibus ridiculũ eſt poros facere. ſm id enim ꝙ diuiſibilia ſunt ſepari poſſunt: ⁊ poterit ſupple eſſe modicum vnius iuxta modicum alterius abſqꝫ poſitiõe pororũ: ſicut appet in mixtiõe humidorum. omnino ergo ſupfluit poros ponere vt dicebatur.

Quo autem modo exiſtit generare in entibus ⁊ facere ⁊ pati dicam⁹. t.c.77.

¶ In pte iſta determinat pħs de agere ⁊ pati ſcḋm opinionem ꝓpriam. ⁊ duo facit: qa pmo cõtinuat ſe ad dicenda. ſcḋo exequit̃ de

intento ibi. (Accipientes principium.) Dicit ergo ꝙ qño exiſtit generare. i. fieri in entibus facere ⁊ pati. dicam⁹ ſuple ſm opinionē ꝓpriam: et quo diximus qño fit actio ⁊ paſſio ſcdm opinionem aliorum. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Accipientes principium dictum multotiens. Si enim eſt hoc poteſtate hoc autem actu tale innatum eſt.

¶ Exequitur de intento: ⁊ duo facit: quia pmo inueſtigat conditiones agentis ⁊ patientis. 2° ex huius conditionib⁹ venatur defectum antiquorum ponētium poros propter actionem: ⁊ paſſionem ibi. (Tunc quidem exiſtimare pa

T.c.79 ti.) Circa pmum duo facit: q: pmo inueſtigat conditiões agentis ⁊ patiētis ex parte ipſius actiui ⁊ paſſiui. 2° ex parte modi agendi ⁊ patiendi ibi. (Magis autem ⁊ min⁹.) Circa primum duo facit ſm ꝙ duas tales conditiones inueſtigat. 2° ibi. (Non tum quidem pati: tum autem non.) Dicit ergo ꝙ vna conditio actiui ⁊ paſſiui ſumi debet accipiendo illud pncipium quod eſt dictum multotiens: videlicet ꝙ ſi hoc. ſ. paſſum eſt poteſtate. i. eſt in potentia: hoc autem. i. agens eſt in actu tale eſt inatum agere ⁊ pati. eſt ergo hec conditio ꝙ tale debet eſſe patiens in potentia quale eſt agens in actu. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Non tum quidem pati tum autem nō pati. Sed omnino ſcdm quantum eſt tale.

¶ Ponit ſcdam cōditionem ꝙ patiens debet eſſe paſſibile ſm quodlibet ſui. nō tum pati. i. ſm vnam partem eſt paſſibile: tum autē nō pati. i. nō patitur. ſed omnino ſm quālibet ptem debet eſſe tale. ¶ Deīde cum dicit.

¶ Magis autem ⁊ minus. ſecundum ꝙ tale magis eſt ⁊ minus. ⁊ hac vtiqɜ poros aliquis dicet ⁊ magis ineſſe vt in metallicis: extendunt ſe paſſiue non continue.

¶ Aſſignat conditiones agentis ⁊ patientis ſm modum agendi ⁊ patiendi: ⁊ tria facit: ſm ꝙ tres tales cōditiões aſſignat. 2° ibi. (Continuum igitur.) 3° ibi. (Similr aūt.)

T.c.78 Dicit ergo ꝙ patiens debet pati magis ⁊ minus ſm ꝙ eſt magis ⁊ minus tale. i. magis ⁊ minus diſpoſitum. ⁊ addit quomō poteſt ex hoc verificari poſitio de poris dicens. ꝙ hac intentione dicet aliquis magis congrue ineſſe poros: vt dicamus poros nihil aliud eſſe ꝙ partes magis paſſiuas: vt appet in metallis. i. in mīeris vbi fodiuntur metalla nō extēdunt ſe vere cōtinue paſſiue: ⁊ ſi tales vere ⁊ tales ptes magis paſſiuas vellemus appellare poros contigit poros eſſe. ¶ Deinde cum dicit.

T.c.78. ¶ Continuum igitur vnumquodqɜ ⁊ vnū ens impaſſibile.

¶ Aſſignat ſecundam conditionem ꝙ paſſum ſi ſit continuum ⁊ vnumquodqɜ: ⁊ per omnem modum quod non ſit ſcindibile: nec ſuſcipiat peregrinas impreſſiones eſt impaſſibile ens. ¶ Deīde cum dicit.

¶ Similiter autē ⁊ non appropinquantia. nec ſibi ipſis: neqɜ alijs que facere innata ſunt ⁊ pati. dico autem. verbi gratia. non ſolum tangens calefacit ignis. Sed ⁊ ſi longe ſit. aerem quidem ignis: aer autem corpus calefacit innatus facere ⁊ pati.

¶ Ponit tertiam conditionē ꝙ non appropinquantia neqɜ ſibi ipſis neqɜ alijs que ſunt apta nata facere ⁊ pati. i. quādo agens nō appropinquat paſſo: nec per ſeipm: nec per medium non fit paſſio ⁊ exponit quid eſt appropinquare alijs: ⁊ per medium dicens. verbi gratia. nō ſolum ignis tangens calefacit aliquod corpus: ſed ⁊ ſi longe ſit poteſt ipſum calefacere: vt ſi ignis calefacit aerem: aer autem calefacit corpus remotum ab igne: tunc aer eſt inatus facere ⁊ pati. ¶ Notādum autem has eſſe tres cōditiones ex Nōnda modo ⁊ ordine agēdi ⁊ patiendi. q: vt paſſum ordinetur ad agens debet eſſe aliquo modo diſpoſitum: ⁊ debet eſſe aliquo mō ſcindibile: ⁊ debet eſſe approximatum: vel per ſeipſum. vel per medium. ¶ Deīde cum dicit.

¶ Tum quidem exiſtimare pati. tum autē non: determinantes ꝙ in principio hoc dicendum. ſiquidem enim non vbiqɜ diuiſibilis magnitudo. ſed eſt corpus indiuiſibile aut latitudo non vtiqɜ erit vbiqɜ paſſibile: ſed neqɜ continuum nullum. T.c.79.

¶ Ex conditionibus aſſignatis inueſtigat defectum antiquorū. ⁊ duo facit: q: pmo oſtendit quomō paſſum patitur ſm qōlibet ſui. 2° aſſignat antiquorū defectum. 2° ibi. (Si aūt hoc mēdacium.) Dicit ergo ꝙ exiſtimare corp⁹ tum pati tum aūt nō. i. nō pati ſm qōlibet ſui vt determinemus ⁊ declaremus iſtud dictum reſumendum eſt ꝙ in pncipio tetigimus. dictum enim fuit in pncipio cum ſoluebat dubitatio Democriti ⁊ oſtendebat quomō latebat paralogiſans ꝙ magnitudo eſt diuiſibilis in ſemp diuiſibilia. ſi ergo nō eſſet vtiqɜ magnitudo diuiſibilis in ſemp diuiſibilia: ſed ſupple relictum ex diuiſiōe eſſet corpus indiuiſibile: aut latitudo nō vtiqɜ erit corpus paſſibile eſſe quālibet ſui ptem: q: ps indiuiſibilis non poteſt eſſe ſuſceptibilis paſſionis: ſed neqɜ cōtinuum nullum eſſet corp⁹: ſupple ſi ſtaret diuiſio ad indiuiſibilia. eſt ergo hec ratio: q: corpus patitur ſm omne ſui: qa eſt diuiſibile ſm ptes omnifariam diuiſibiles. ɜ ergo indiuiſibile nō ſit ſuſceptiuum paſſionis: q: nulla pars corporis eſt indiuiſibile ſm omne ſui: eſt paſſibile corpus. ¶ Deīde cum dicit.

¶ Si autem hoc mendaciū ⁊ omne corpus diuiſibile nihil differt differentie diuidi. aut tāgere aut vtiqɜ diuiſibile eſſe. ſi enim ſegregari poteſt ſecundum tactus: vt aiunt quidam: ⁊ ſi nondum eſt diuiſum poſſibile erit diuiſum poſſibile enim diuiſum eſſe.

¶ Aſſignat ex hoc defectum antiquorū. ¶ Ad euidētiaɜ Nōnda cuius eſt notādum antiquos phōs ponētes poros in hoc defeciſſe: q: credebant oportere corpus actu diuidi: vt fieret actio ⁊ paſſio: qḋ nō eſt verū. ſufficit enim corpus eē diuiſibile vt hoc fiat. pōt enim aer ſucceſſiue p ptes calefieri abſqɜ eo ꝙ vna pars diuidatur actu ab alia pte. duo ergo facit in aſſignando hmōi defectum: q: pmo dicit ꝙ nō opɜ ponere paſſum eſſe actualiter diuiſum ad hoc ꝙ patiaf. 2° aſſignat incōueniētia que ſequunf hoc ponētes ibi. (Uniuerſalr aūt hoc gñari.) Dicit ergo ꝙ ſi hoc eſt mendacium ꝙ corpus ſit diuiſibile in indiuiſibilia. ſed eſt diuiſibile oē. i. ſm oēm ptem nihil differt dicē corpus diuidi in actu: aut agēs tangere corpus actu diuiſum: aut eſſe diuiſibile: qa pōt fieri paſſio abſqɜ hoc ꝙ diuidatur in actu. nam ſi corpus poteſt ſegregari ſm tactus: vt quidam aiunt: ⁊ ſi nōdum eſt diuiſum actu poſſibile eſſet diuiſum eſſe ſcdm tactus. Enim pro qa: q: eſt poſſibile eſſe diuiſum ſupple ſm quātitatem. ¶ Notandū aūt ꝙ diuidi ſm tactum eſt diuidi ſcdm actionē agentis. tūc enī aer diuidif ſm tactum Nōnda ignis: quādo pus tangif ⁊ calefit ab igne ſcdm vnā ptem ꝙ ſm aliam. Eſt ḡ intētio phī ꝙ ad hoc ꝙ paſſum diuidaf p tactū agentis nō opɜ ꝙ ſit actu diuiſum ſm quātitatē: ɜ ſufficit ꝙ ſit potētia diuiſibile. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Uniuerſaliter autē generari hoc modo
ſciſſis corporibus eſt inconueniēs. deſtruit
enim hic ſermo alterationem.

¶ Aſſignat inconueniētia que ſequunt ponētes ꝙ vt fiat
paſſio neceſſe eſt corpus actu diuidi ſm quātitatem ⁊ di
ſcōtinuari. ⁊ duo facit ſm ꝙ ad duo incōueniētia addu
cit. pͦ enim oſtēdit ꝙ hec poſitio deſtruit alteratiōnē. 2ͦ ꝙ
T.c.81. deſtruit augmētū ibi. (Amplius autē neqꝫ augmētatiōnē.)
Circa pͥmū duo facit. qꝛ pͦ pͥmittit qd̄ intendit. 2ͦ manife
T.c.80. ſtat qd̄ dixerat ibi. (Uidemus enim idē.) Dicit ergo ꝙ dice
re vniuerſaliter. i. abſolute ⁊ ſimpliciter generari hꝰ modo
actionem ⁊ paſſionē ſciſſis corporibꝰ ita ꝙ nō poſſit fieri
paſſio niſi corpora actu ſcindant. hic ſmo eſt incōueniēs
qꝛ deſtruit alterationem. ¶ Deīde cum dicit.

T.c.80. ¶ Uidemus enim idem corpus continuū
ens quandoqꝫ quidem humidum quādo
qꝫ autem coagulatum: non autem diuiſio
ne ⁊ compoſitione hoc patiens. neqꝫ con
uerſione ⁊ tactu: ſicut ait Democritus. ne
qꝫ enim tranſductum neqꝫ tranſpoſitum ſe
cundum naturam neqꝫ trāſmiſſum coagu
latum ex humido generatum.

¶ Manifeſtat qd̄ dixerat. ⁊ duo facit ſm ꝙ dupliciter manife
ſtat. 2ͦ ibi. (Neqꝫ autē nunc inſunt.) Dicit ergo ꝙ predicta
poſitio repugnat apparenti alterationi. videmus enī idē
corpus continuum ens nō ſciſſum quandoqꝫ quidem hu
midum quandoqꝫ coagulatū. ⁊ hic non eſt patiens nec
diuiſionem: nec compoſitionē: vt ꝙ athomi diuidantur
vel componantur adinuicem: nec conuerſione: vt qꝛ po
ſteriores fiant anteriores: vel econuerſo: vt dicebat Demo
critus. ergo corpus quod nō eſt tranſductū. i. extēſum: vel
trāſpoſitū ꝙ pars anterior fiat poſterior: nec eſt trāſmiſſū
ꝙ pars ſuperior fiat inferior. i. nullā ſciſſuram. nullam di
uiſionem eſt paſſum in partibus: ⁊ tamē ex humido gene
ratum ⁊ factū eſt coagulatum. poteſt ergo eſſe alteratio
abſqꝫ actuali diuiſiōe. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Neqꝫ autem nunc inſunt dura ⁊ coagula
ta indiuiſibilia tumoribus ſed ſimiliter om
ne nunc humidum: quandoqꝫ autem du
rum ⁊ coagulatum eſt.

¶ Manifeſtat hoc alio mō. dicens. ꝙ facta tali alteratio
ne corpori ſic coagulato. nūc de nouo nō inſunt corpora
dura ⁊ coagulata ⁊ indiuiſibilia tumoribus. i. ſm magni
tudinē: ſed ſimiliter omne. i. totū nō habendo alias ptes:
vel plures vt diuiſum. quādoqꝫ quidem eſt humidū: quā
Nōndū doqꝫ autem eſt durum ⁊ coagulatum. ¶ Notandū au
tē ꝙ phs ait humidum fieri coagulatū abſqꝫ eo ꝙ inſint
ei corpa dura ⁊ coagulata. Ad remouēdum opinionem
Democriti q cū poneret actionem ⁊ paſſionem fieri p cor
pora indiuiſibilia: voluit humidū nō fieri coagulatū: niſi
aliqua corpa indiuiſibilia dura ⁊ coagulata ſubingrede
rentur illud humidū. ¶ Deinde cum dicit.

T.c.81. ¶ Amplius autem neqꝫ augmentationem
poſſibile eſſe ⁊ diminutionem. nō enim qd̄
cunqꝫ erit factum maius ſiquidem. ſed erit
appoſitio ⁊ non eſſe tranſmutans aut mix
to alio aut ſecundum ſe tranſmutante.

¶ Oſtēdit hanc poſitionē deſtruere augmentū. ponebant
enim antiqui alimentū ingredi poros aliti: ⁊ ſic augmen
tare ipſum: ſed ſi hoc eſſet nunqͣ creſceret ipſum alitū: ſꝫ
ſolū pori eius eſſent repleti: ſicut nec creſceret utris in al
tum ſi foramina eius obturarent. ideo ait: ꝙ ſm hāc po
ſitionem nō eſt poſſibile eſſe augmentationē ⁊ diminutio
nē: qꝛ hoc poſito quodcūqꝫ. i. quelibet pars aucta nō eſſet
factū quid maius: ſed ſolū erit appoſitio ad illos poros. im
mo ſm hāc poſitionē nō ponit augmētum: eo ꝙ alimen
tū conuertat in mēbrū. ideo hoc poſito cibus nō erit trāſ
mutās ⁊ alterās memb. tū: ⁊ membrū nō erit aliqd aliud
mixtum ꝑpter ipſum cibū: qꝛ cibus nō admiſcebitur mē
bro: nec igredietur ipſū ꝓprie: ſed ſolū ſubintrabit vacuitates
eius: ⁊ mēbrū nō erit ſm ſe trāſmutās ipm alimentū: que
oīa reqrunt ad augmentationem. ¶ Ultimo cum dicit.

¶ Quid igitur eſt generare ⁊ facere ⁊ gene
rari ⁊ pati adinuicem: ⁊ quomodo contin
git ⁊ quomodo inquiunt quidam non: cō
tingit autem: determinatum ſit hoc modo.

¶ Epylogat dicēs. ꝙ quid eſt generare ⁊ facere: ⁊ genera
ri ⁊ pati adinuicem: ⁊ quomō inquiūt ⁊ loquuti ſunt an
tiqui determinatū ſit hoc modo ⁊c.

REliquum autem videndū de mix
tione ſecundum eundem modū
methodi. hoc enim erat tertiū pro
poſitorum a principio.

¶ Poſtqͣ phs determinauit de tactu ⁊ actione: ⁊ paſſione
hic tertio determinat de mixtiōe: ⁊ duo facit: qꝛ pͥmo con
tinuat dicta dicendis. ſcdō exequit de ꝓpoſito ibi. (Scru
tandū autem quid eſt.) Dicit ergo ꝙ reliquū videdū eſt T.c.82.
de mixtione ſecundū eundem modū methodi. i. ſecundū
eundem modū artis ſuperius aſſignate. hꝰ enim. ſ. mixtio
fuit tertiū ꝓpoſitoꝝ a pͥncipio. Executis ergo duobus: vt
de actione ⁊ tactu ſecūdū illum methodum: reſtat exequi
de mixtione. ¶ Deīde cum dicit.

¶ Scrutandum autem eſt quid mixtio: et T.c.82.
quid miſcibile: ⁊ qbus exiſtit entium: ⁊ quo
modo. Amplius autem vtrum ne eſt mix
tio: an hoc mendacium.

¶ Exequit de intento. ⁊ duo facit: qꝛ primo enumerat que
ſunt dicēda de mixtione. ſecundo exequit de illis ibi. (Im
poſſibile eſt enim.) Dicit ergo ꝙ ſcrutandum eſt quid eſt
mixtio: ⁊ qd eſt miſcibile: ⁊ quibus eſt entium. i. qualibus
entibus exiſtit mixtio: ⁊ quomodo fiat mixtio: aut eſt mē
dacium mixtionem eſſe. ¶ Deīde cum dicit.

¶ Impoſſibile eſt enim alterum altero mi
ſceri quemadmodum dicunt quidam: en
tibus quidem adhuc mixtis ⁊ non. altera
tis: non magis nunc mixta eſſe qꝫ prius in
quiunt: ſed conſimiliter ſe habere.

¶ Incipit inquirere de predictis. ¶ Ad cuius euidentiam Nōndū
notandum ꝙ cum qnqꝫ ſint ꝓpoſita inter ea: tn̄ duo ſūt
ex quorū declaratione dependet veritas aliorū. nā ſi ſci
remus: an ſit mixtio: ⁊ qūo fiat mixtio: ſciremꝰ qd eſt mix
tio: ⁊ que ſunt miſcibilia: ⁊ quibus. i. qualibus entibus exi
ſtat mixtio ſiue que entia ſunt miſcibilia. duo ergo facit:
qꝛ pͥmo inquirit an ſit mixtio. ſcdō quomodo fiat mixtio
ibi. (Continuam autem his qōnem.) Prima pars diuidi T.c.85.
tur in duas: qꝛ primo obijcit mixtionem non eſſe. ſcdō hꝰ
obiectionem ſoluit ibi. (Hic quidem videtur ſermo.) Mi T.c.83.
ſcibilia autem tripliciter ſe hēre pñt: qꝛ vel ambo manēt
vel ambo ſunt corrupta: vel alterum eſt corruptū: ⁊ alte
rū manet. tria ergo facit: qꝛ pͥmo oſtendit mixtionē non
eſſe ſi ambo miſcibilia manēt. ſecundo oſtēdit nō eē mix

tionem ſi alterum corrumpatur. tertio oſtendit hoc non eſſe ſi ambo ſint corrupta. ſecūda ibi. (Altero autem corrupto.) tertia ibi. (Eodem autem mō.) Dicit ergo ꝙ quēadmodum quidam dicūt impoſſibile eſt alterū alteri miſceri: q̄ꝛ mixtio adhuc entibus. idest ꝑmanentibus: ⁊ nō alteratio nō magis inquiūt nunc mixta eſſe q̄ꝫ prius. ſed contingit hmōi miſcibilia conſimiliter ſe habere nunc ⁊ prius. ſi ergo prius nō erat mixtio: nec nūc. nō ergo eſt mixtio ſi ambo miſcibilia maneant. ¶ Deīde cum dicit.

¶ Altero autem corrupto: non mixta eſſe. ſed hoc quidem eſſe hoc autē non eſſe. mixtionem autem ſimiliter habentium eſſe.

¶ Oſtendit mixtionē non eſſe ſi alterum corrumpatur. dicens. ꝙ altero corrupto non contingit mixta eſſe. ſed hoc ſcilꝫ manēs contingit eſſe: hoc autē: ſcꝫ corruptum nō eē: ⁊ q̄ꝛ mixtio eſt ſimiliter ſe habentiū: cū hoc poſito mixta nō ſe habeāt ſimiliter: ſed vnum ſit corruptū ⁊ aliud manēs nō erit ibi mixtio. ¶ Notandum autem ꝙ mixta debent ſe habere ſimiliter: ⁊ non ſimiliter debent ſe habere.
Nõndū ſimiliter vt ſunt in mixto: q̄ꝛ nullū eorū debēt eſſe ī actu: ſed quodlibet in potentia. ſed ante mixtionem: ⁊ poſt non debēt ſe habere ſimiliter: q̄ꝛ ante mixtionem debēt eſſe in actu. cum vero ſunt in mixto debent eſſe in potentia. ꝑma ergo ratio oſtēdebat mixtionem nō eſſe manētibus miſcibilibus: q̄ꝛ ſe habebāt ſimiliter miſcibilia ante mixtionem ⁊ poſt. Secunda vero ratio oſtendit mixtionem non eſſe altero miſcibiliū corrupto: quia non ſe habent ſimiliter vt ſunt mixta: ⁊ ſic ſoluitur controuerſia que videtur eſſe in textu cum ꝑmo probatur mixtionem non eſſe: q̄ꝛ miſcibilia ſe habent ſimiliter. ſcḋo vero oſtenditur hoc nō eſſe, quia non ſe habēt ſimiliter. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Eodem modo ⁊ ſi ambobus conuenientibus corruptum eſt alterutrum mixtorū. non enim eſſe mixta nullatenus entia.

¶ Oſtendit mixtionem nō eſſe ſi ambo miſcibilia ſint corrupta dicens. eodem modo mixtionem nō eſſe: ſcꝫ ambobus miſcibilibus conuenientibus corruptū eſt alterū mixtorum. nam cum miſcibilia ſint corrupta: ⁊ ſint nullatenus entia: mixta eſſe nō poterūt. ¶ Deinde cū dicit.

T.c.83. ¶ Hic quidem videtur ſermo querere quid differt actu mixtio a generatiōe ⁊ corruptione. ⁊ quid miſcibile a generabili ⁊ corruptibili. manifeſtum enim ꝙ oportet differre ſi eſt mixtio quapropter his entibus manifeſtis queſita ſoluentur vtiqꝫ.

¶ Soluit ad obiectiões factas. ⁊ duo facit. quia primo dat modum ⁊ viam ad ſoluendum predicta. ſecundo illā viaꝫ proſequitur ibi. (At vero neqꝫ.) Dicit ergo ꝙ iſte ſermo videtur querere quid. idest in quo differt mixtio a generatione ⁊ corruptione: ⁊ quid differt miſcibile a generabili ⁊ corruptibili. nam manifeſtum eſt ꝙ ſi eſt mixtio: oportet eam differre a talibus tranſmutatiōibus. ⁊ ſubdit quomodo hec valent ad queſita. dicens. ꝙ manifeſtis his entibus: videlicet quomodo differt mixtio ab aliīs queſita ſoluuntur. ¶ Deinde cum dicit.

¶ At vero neqꝫ materiam igni miſceri dicimus neqꝫ miſceri cum exardet. neqꝫ ipſam ipſis particulis nec igni: ſed ignem quidē generari: hanc autem corrumpi.

¶ Proſequitur dictam viam. ⁊ duo facit: quia primo ſeparat mixtionem ab huiuſmodi tranſmutationibus. ſecundo et hoc ſoluit obiectiones. ſecunda ibi. (Quoniam autem ſunt hec.) Notandum autem ꝙ mixtio non ſolū eſt alia a generatione: ſed etiaꝫ ab augmento: ⁊ alteratione. ad generationem autem concurrit materia ⁊ forma. ad augmentum vero nutrimentum ⁊ nutritum ad alterationem quidem ſubiectū ⁊ accidens. ⁊ quia materia non miſcetur forme: nec cibus corpori: nec figura cere: mixtū nec eſt gñatio: nec augmentum: nec alteratio. tria ergo facit: quia primo ſeparat mixtionem a generatiōe. ſecundo ab augmento. tertio ſeparat eam ab alteratione. ſecunda ibi. (Secundum autem modum.) tertia ibi. (Neqꝫ figure.) Dicit ergo ꝙ materiā non dicimus miſceri igni: nec ignē dicimus cōmiſceri combuſtibili cū exardet ipſum: ita ꝙ combuſtibile: quod eſt quaſi materia ignis: nec miſcetur ipſi igni ſecūdum ſe totū: nec etiam ipſis particulis ignis: ſed ignem. ſiquidem ex tali combuſtione dicimus generari hanc autem mām: ſcilicet cōbuſtibile dicimus corrumpi ꝑpꝑ qḋ differt mixtio a gñatione. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Secundum autem modum eundem neqꝫ corpori cibum.

¶ Separat mixtionē ab augmento. dicens. ꝙ ſecūduꝫ eūdem modū differt ſupple mixtio ab augmento: q̄ꝛ cibum nō dicimus cōmiſceri corpori cibato: q̄ꝛ tale corpus manet: cibus autē corrumpitur. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Neqꝫ figuraꝫ cere mixtam neqꝫ figure tumorem neqꝫ corpus ⁊ albuꝫ: neqꝫ totaliter paſſiones ⁊ habitus poſſe eſſe mixta rebus. ſaluata enim videntur.

¶ Separat mixtionem ab alteratione. ad alterationē enī concurrunt accidens ⁊ ſubiectum. oſtendere ergo mixtionem ab alteratione differre eſt oſtendere accidens ⁊ ſubiectum non eſſe miſcibilia. tria autem facit. nam primo oſtēdit accidens non miſceri ſubiecto. ſecūdo oſtendit ꝙ accidens non miſcetur accidenti. tertio ex his que dixerat increpat opiniones quorūdaꝫ philoſophantium. ſecunda ibi. (Sed tamen nec albuꝫ.) tertia ibi. (Sed hoc dicunt.) Dicit ergo ꝙ non dicimus figuraꝫ cere mixtam nec figure tumorem. idest quantitatem cere. quaſi dicat. ꝙ figura ⁊ cera non ſunt miſcibilia quantū ad artificialia: nec corpus ⁊ album miſceri poſſunt: quātum ad naturalia. ⁊ totaliter: idest vniuerſaliter paſſiōes ⁊ habitus: ſiue ſint naturales: vt albedo corpori: ſiue artificiales: vt figura cere non conuenit eſſe mixta rebus. idest ſubſtantiīs ſuis. ⁊ eſt ratio: quia talia ſaluata eſſe videntur. nam paſſio manet paſſio ⁊ ſubiectum manet ſubiectuꝫ miſcibilia autem nō manent actu in mixto. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Sed tamen neqꝫ album ⁊ diſciplinā cōtingit miſceri: neqꝫ aliud nō ſeparabiliū aliqḋ.

¶ Oſtendit paſſiones non eſſe miſcibiles adinuicē. dicens. ꝙ ſi nō conuenit ſimul miſceri diſciplinam ⁊ albū: nec aliquod aliud de numero nō ſeparabilium: quaſi dicat. miſcibilia pñt habere ꝑ ſe eſſe: ⁊ ſunt ſepabilia. accidētia non ſunt hmōi: ideo miſceri non poſſūt. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Sed de hoc dicunt quidem non bene omnia quandoqꝫ ſimul eſſe dicunt ⁊ mixta eē. non enim omne omni miſcibile. ſed oportet exiſtere ſeparabile vtrūqꝫ mixtorum. paſſionum autem nulla ſeparabilis.

¶ Increpat ex hoc opinionem quorūdam antiquorum. dicens. ꝙ non bene dicunt quidam omnia aliquādo ſimul fuiſſe mixta. non enim omne omni eſt miſcibile: ſed oportet exiſtere ſeparabile vtrumqꝫ mixtorum. paſſionum au-

Nōndū tem nulla eſt ſeparabilis. ¶ Notādū autem ꝙ videtur fuiſſe opinio. Anaxagore omnia fuiſſe mixta: vt patet ex primo phyſicorum. ¶ Deinde cum dicit.

T.c.84 ¶ Quoniam autem ſunt hec quidem potētia hec autem actu entium. contingit mixta eſſe qualiter ⁊ non eſſe actu quidem ente aliquo generato ex ipſis. potentia autē adhuc vtroqꝫ quid erant anteqꝫ miſcerentur ⁊ nō partita. hic autem ſermo queſiuit prius.

¶ Ex differentia mixtionis ad alia ſoluit obiectiones factas. nam dicte obiectiones querunt quomodo miſcibilia maneant ⁊ ſint in mixto: ꝓ autem non manēt vt penitus corrupto: cum mixtio differat a generatione ⁊ corruptione: nec manent vt ſaluata: cum differat mixtio ab alteratione: quia non manent miſcibilia ſaluata vt manent albedo ⁊ corpus. cū ergo queritur num eſt mixtio: aut manent ambo miſcibilia: aut neutra: aut alterum dici debet ꝙ ambo manent potentia ⁊ virtute: neutrum autem manet actu ⁊ ſecundum eſſe. Duo ergo facit philoſophus: quia primo oſtendit quomodo miſcibilia manent: ⁊ quomodo non manent. ſecūdo quod dixerat manifeſtat ibi (Videntur enim que miſcentur.) Dicit ergo ꝙ entiū hec quidem ſunt potentia hec autē actu. mixta vt ſunt in mixto conuenit qualiter eſſe: quia ſunt potentia: conuenit autem qualiter non eſſe; quia non ſunt actu. nam actu aliquid eſt generatum ex ipſis. mixtū ergo eſt in actu quod generatur ex miſcibilibus: non autem ipſa miſcibilia ſūt: ſed potentia: quia ad hoc vtriuſqꝫ miſcibilium ſunt potētia vt redeant ad naturam ſuam: ⁊ non ſint que erant antequam miſcerētur: ⁊ cum erant partita: ideſt diuiſa ⁊ addit ꝙ hic ſermo queſiuit prius: idest fuit primo queſitus. obiectiones enim prius facte ſolum hoc querebāt: ſcilicet quō miſcibilia ſunt in mixto. ¶ Deīde cum dicit.

¶ Videntur enim que miſcentur prius ex ſeparatis ꝯuenientia ⁊ poſſibilia ſeparari rurſus. neqꝫ manent igitur actu vt corpus ⁊ album neqꝫ corrumpuntur. neqꝫ alterum neqꝫ ambo. ſaluatur enim virtus eorum: ideo hec quidem relinquantur.

¶ Manifeſtat quod dixerat: videlicet ꝙ miſcibilia non manent actu: ſed potentia dicens. ꝙ que miſcentur ex prius ſeparatis fiunt conuenientia: ⁊ poſſibilia ſunt ſeparari: rurſum igitur miſcibilia non manent actu vt corpus ⁊ album: quia tunc ex eis non fieret aliquid vnum: nec corrūpitur ſupple omnino: neqꝫ alterum neqꝫ ambo. manent enim virtute ⁊ potentia. ſaluatur enim virtus eorum: ⁊ quia de his: videlicet vtrum ſit dare mixtionem ſufficienter dictum eſt: ideo hec relinquantur.

T.c.85. Continuam autem his queſtionē dicēdum vtrum ne mixtio ad ſenſum eſt. vt quando ita in parua diuiduntur que miſcentur ⁊ ponūtur adinuicem hoc modo vt nō manifeſtuꝫ ſit ſenſui vnumquodqꝫ tunc mixta ſunt.

¶ Poſtquam phyloſophus venatus eſt vtrum ſit poſſibilis mixtio. In parte iſta venatur quomodo contingat mixtionem fieri. ⁊ duo facit: quia primo ponit opinionē aliorum. ſecūdo opinionem propriam ibi. (Sunt vtiqꝫ vt diximus.) Circa primum duo facit: quia primo ponit aliorum opiniones. ſecundo eas improbat ibi.) Quoniā autem non eſt.) Ad euidentiam autem dicendorum notandum omnes antiquos in hoc defeciſſe: quia non ponebāt mixtionem fieri per mutuam tranſmutationem: ita ꝙ ex miſcibilibus reſultaret natura vna communis ⁊ media. ſed ponebant mixtionem fieri eo ꝙ minimum vnius ponebatur iuxta minimum alterius. ſed minimum tripliciter ſumi poteſt: videlicet ſecundum ſubiectum ſecunduꝫ formam: ⁊ ſecundum quantitatem. Prima ergo pars diuiditur in tres partes: quia primo ponit opinionem ponentium mixtionem quantum ad minima ſecundū ſubiectum. ſecundo quantum ad minima ſecundum formaꝫ. tertio quantum ad minima ſecundum quātitatem. ſecūda ibi. (Aut non ſunt.) tertia ibi. (Si autem eſt omne.) Continuetur ſic. oſtenſum eſt: an ſit mixtio. Sed dicendū eſt vlterius continuam queſtionem his que dicta ſunt. videlicet quomodo mixtio eſt: vtrum ne eſt mixtio ad ſenſum vt dicamus ꝙ tūc miſcibilia mixta ſunt quando miſcentur in ita parua que diuiduntur ⁊ ponuntur hoc modo adinuicem vt vnumquodqꝫ miſcibilium non ſit manifeſtum ſenſui: ita ꝙ ſit mixtio quantum ad minima ſecundū ſenſum. ¶ Deinde cum dicit. Nōndū T.c.87.

¶ Aut non ſunt ſed vt quecūqꝫ ſecus quamcunqꝫ ſit particulam mixtorum dicitur illo modo. verbi gratia ordeuꝫ mixtum frumēto quando quodcūqꝫ ſecus quodcūqꝫ ponet.

¶ Ponit ſecundam opinionem que ponebat mixtionem quantum ad minima ſecundum formam dicens. aut nō ſunt ſupple mixta quantum ad minima ſecundum ſenſum. ſed cum quecunqꝫ particula ſupple ſecundum formam ſit ſecus quācunqꝫ particulam: mixtorum illo modo dicitur mixtio. verbi gratia. ordeum eſt mixtum frumento quandoqꝫ granum ordei ponetur ſecus quodcūqꝫ granum frumenti. ¶ Notādum autem ꝙ vnum granum ordei vel frumenti non eſt minimum ſecundum ſenſum: quia poſſumus ſentire minus vno tali grano: nec eſt minimum ſecūdum quātitatem: quia quodlibet tale granum quātitate eſt diuiſibile in ſemper diuiſibilia ſi eſt minimum ſecūdum formam: quia diuiſo vno grano frumēti non vlterius videtur ibi reſeruari talis ſpecies: ideo de minimo ſecūdum formam videtur. hanc opinionem intelligendam eſſe. ¶ Deīde cum dicit. Nōndū T.c.89.

¶ Si autem eſt omne corpus diuiſibile ſi eſt corpus corpori miſcibile omiomeres quācūqꝫ vtiqꝫ opꝫ partē fieri ſecus quamcūqꝫ.

¶ Ponit tertiam opinionem que dicit: ꝙ ſi corpus eſt diuiſibile omne idest totaliter: ⁊ corpus eſt miſcibile corpori omiomeres: idest ſecundum vnam ⁊ eādem rationem in toto ⁊ in partibus: oportet quodcūqꝫ: idest partem quācunqꝫ minimam ſecundum quantitatem fieri ſecus quācūqꝫ partem: ita vt ſit mixtio totaliter: ⁊ ſecundum minimam quātitatem. ¶ Deinde cum dicit.

T.c.86. ¶ Quoniam autem non eſt in minima diuidi. Neqꝫ compoſitio idē ⁊ mixtio ſed aliud. manifeſtum ꝙ neqꝫ ſecūdum parua ſaluata oportet que miſcentur dicere mixta eſſe. cōpoſitio enī erit ⁊ nō praxis neqꝫ mixtio.

¶ Improbat ꝓdictas opiniōes: ⁊ tria facit: qꝛ ꝓmo improbat ſcdaꝫ. ſcdo improbat ꝓmā. tertio ī probat tertiā. 2ª ibi. (Si autē ſcdm parua.) tertia ibi. (Neqꝫ diuiſiōe.) Prima in duas ſcdm ꝙ dupliciter improbat. ſcda ibi. (Neqꝫ habebit.) Dicit ergo quoniaꝫ autem non eſt diuidi in minima ſupple ſcdm formam vt compoſitio aliū ſit mixtio: quia

neqȝ idem eſt compoſitio ⁊ mixtio: ſed aliud ꝙ pro quia neqȝ que miſcentur ſm partes ſaluata .i. ſm minima in quibus ſaluatur forma ⁊ ſpecies. talia enim non contingit dicere eſſe mixta: erit enim ibi compoſitio ⁊ non praxis .i. operatio ⁊ tranſmutatio: ⁊ per cōſequens mixtio. eſt ergo vis rationis: ꝙ q̄ntum ad minima ſm formam non eſt mixtio quia: talia manent intranſmutata ſecūdū ſuam ſpeciem ⁊ ſaluata. ℭ Deinde cum dicit.

ℭ Neqȝ habebit eandē rationem cū toto pars. dicimus autē oportere ſi mixtum eſt aliquid. mixtum omiomeres eſſe. vt quēadmodū aque pars aqua ita ⁊ temperati.

ℭ Ponit ſecundā rationem. nā ſi ſic eſſet mixtio pars, nō haberet eandem rationem cum toto: quia nō quelibet pars mixti eſſet mixta. dicimus tamen hoc oportere ſi mixtum eſt aliud. oportet enim mixtum eſſe omiomeres .i. eiuſdem rationis in toto ⁊ in partibus: vt quēadmodum quelibet pars aque eſt aqua: ita ⁊ quelibet pars temperati .i. mixti debet eſſe mixta. non ergo eſt mixtio quātum ad minima ſecundum formam: quia ibi eſſet ſignare partem non mixtam. ℭ Deinde cum dicit.

ℭ Si autem ſm parua cōpoſitio eſſet mixtio ⁊ nihil contingeret horum: ſed ſolum ꝙ mixta ad ſenſum ⁊ idem huic quidem mixtum ſi non videt quis acute: linceo autem non mixtum videbitur.

ℭ Improbat opinionem primā ponentem mixtionē quātum ad minima ſm ſenſum dicens: ꝙ ſi fiat mixtio .ſ. parua quātum ad ſenſum: mixtio eſſet idem ꝙ compoſitio: ⁊ hoc poſito nihil contingeret horum que requiruntur ad mixtionem: ſed ſolum diceremus ꝙ mixta eſſent ad ſenſū. In mixtione enim requiruntur ꝙ quelibet pars mixti ſit mixta: ⁊ ꝙ miſcibilia non maneant actu: manerent enim miſcibilia: ⁊ non quelibet pars mixti mixta eſſet: ſed ſi fieret mixtio ad ſenſum nihil horum eſſet: ⁊ vlterius eſt incōueniens hoc dicere: q2 idem huic eſſet mixtum ſi non videret acute. linceo autem qui acute videt: non videbitur mixtum: quia non latebit viſum eius: quod poteſt latere viſū alterius. ℭ Deinde cum dicit.

ℭ Neqȝ diuiſione vt quecūqȝ ſecus quācūqȝ pars. impoſſibile enim ita diuidi. aut igitur non erit mixtio aut dicendū eſt hoc quomodo contingit fieri rurſus.

ℭ Improbat opinionē de minimo ſm quātitatem dicens: ꝙ neqȝ diuiſione q̄ntitatiua ſupple contingit mixtionē fieri: vt quecunqȝ pars ſit ſecus quamcūqȝ partem: nam impoſſibile eſt ita diuidi corpus .ſ. in minima ſm quātitatē: aut igitur non erit mixtio: aut dicendum eſt rurſus ſꝫ opinionem propriam. quomodo contingit fieri hoc .i. fieri mixtum. ℭ Deinde cum dicit.

T.c.87 ℭ Sunt vtiqȝ vt diximus entium: hec quidem actiua: hec autem paſſiua ab his. hec igitur conuertuntur quorum eadem natura eſt actiua ⁊ paſſiua adinuicē. Hec autē faciunt impaſſibilia entia quorum non eſt eadem materia.

ℭ Oſtendit quomodo fit mixtio ſm opinionem propriā. ⁊ duo facit quia primo premittit quedā neceſſaria ad propoſitum. ſecundo oſtendit quomodo fiat mixtio: ibi (Actiuorum autem ⁊ paſſiuorum.) Circa primum duo facit

T.c.88. ſm ꝙ duo talia premittit. ſecūda ibi. (Horum quidē igitur.) Dicit ergo: ꝙ vt prius diximus quedā entium ſunt actiua ⁊ paſſiua ab his idest ad ſeinuicem. quedam non. ⁊ addit ꝙ conuertuntur: quia quorū eſt eadē materia ſūt actiua ⁊ paſſiua adinuicem ⁊ econuerſo: ⁊ que faciunt ⁊ agunt impaſſibilia entia. non ergo eſt eadē materia ⁊ ecōuerſo. ℭ Deinde cum dicit.

ℭ Horum quidē igitur nō eſt mixtio ideoqȝ neqȝ medicina facit ſanitatem: neqȝ ſanitas eſt mixta corporibus.

ℭ Ponit preambulum dicens: ꝙ horum non habentium eandem materiam non eſt mixtio. ideo medicina idest ars medicine non facit ſanitatem ſupple miſcendo ſe ei neqȝ ſanitas eſt mixta corporibus. ℭ Notandum autem ꝙ Nōdū ars medicine non communicat in materia cum ſanitate: quia talis ars eſt in anima. ſanitas vero in corpore. Rurſum ſanitas non communicat in materia cum corporib9: quia corpora habent materiam ex qua. ſanitas vero ⁊ omnia accidentia non habent materiam ex qua: ſed in qua. ℭ Deinde cum dicit.

ℭ Actiuorū autem ⁊ paſſiuorū quecunqȝ ſunt facile diuiſibilia multa quidē paucis ⁊ magna paruis compoſita nō faciūt mixtionem: ſed augmentationem dominantis: trāſmutatur enim alterum in dominans: ideo gutta vini mille millijs amphoris aque nō miſcetur. ſoluitur enim ſpecies ⁊ tranſmutatur in omnem aquam. T.c.88.

ℭ Poſtq̄ oſtendit ꝙ cōmunicantia in materia ſunt adinuicem impaſſibilia ⁊ miſcibilia. non cōmunicantia vero nec agunt paſſa: nec miſcentur adinuicem. In parte iſta ex his preambulis oſtendit quomodo fiat mixtio. ⁊ duo facit: quia primo oſtendit quomodo non contingit fieri mixtionem. ſecundo vero quomodo contingit eam fieri. ſecunda ibi. (Quando autem potentijs.) Dicit ergo ꝙ T.c.89. quecunqȝ de numero actiuorum ⁊ paſſiuorum adinuicē communicantia in materia ſunt facile diuiſibilia ſi in talibus multa miſceantur paucis ⁊ magna paruis: ſi compoſita non faciunt mixtionē: ſed augmentationem dominātis: vincunt enim magna ⁊ non miſcentur cum paruis: ſed augmentantur ex eis: tranſmutatur enim alterum: idest paruum in dominans: idest in magnum ⁊ multū: ideo ſi gutta vini ponatur in mille millijs amphoris aque nō miſcetur: idest non eſt ibi mixtio. ſoluitur enim ſpecies vini ⁊ tranſmutatur .i. conuertitur in omnē: idest in totā aquā. ℭ Deinde cū dicit.

ℭ Quando autem potētijs adequant̄ equaliter tunc tranſmutatur vtrūqȝ in dominans ex ſui ipſius natura: non generatur enim alterum ſed medium cōmune. T.c.89.

ℭ Oſtendit quomodo fit mixtio dicens: ꝙ quādo miſcibilia adequantur equaliter .i. aliqualiter potentijs: tunc vtrūqȝ ex natura ſui ipſius tranſmutatur in dominans .i. tranſmutatur in naturā mediam que dominatur in mixtione: ideo addit ꝙ non generatur ibi alterū miſcibilium: ita ꝙ vnū totaliter dominetur ⁊ conuertat alterū ad naturā ſuā: ſed generatur ibi medium cōmune .i. aliqua natura media in qua non actu ⁊ ſecundum eſſe: ſed potentia ⁊ virtute reſeruatur vtrunqȝ miſcibilium. Cum ergo queritur quomodo ſit mixtio debet dici ꝙ ſit miſcibilium cōmu-

micantium in materia: ⁊ actiuis ⁊ paſſiuis adinuicem adequatis aliqualiter in potentia ⁊ virtute.

Maniſeſtuʒ igitur quoniaʒ hec ſunt miſcibilia quecūq; contrarietateʒ habent facientium: hec ſunt enim adinuicem paſſiua.

¶ Poſtq̄ philoſophus oſtendit quomodo cōtingit mixtionem fieri. In parte iſta ſoluit alia queſita quorū veritas dependet ex declaratione horum. ⁊ tria facit ſm ꝙ tria ſunt talia queſita. Nam primo oſtēdit que ſunt miſcibilia. Secundo declarat quibus ⁊ qualibus entibus exiſtit mixtio: ſiue qualia ſunt miſcibilia. Tertio maniſeſtat quid eſt mixtio. ſecūda ibi. (Et parua autem paruis.) tertia ibi. (Mixtio autem miſcibilium.) Oſtendit ergo primo que ſunt
T.c.90. miſcibilia dicens: manifeſtum eſſe ꝙ miſcibilia ſunt quecunq; de numero facientium .i. agentium. habent contrarietatem: ⁊ eſt ratio: quia talia ſunt paſſiua adinuicem. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Et pua auteʒ paruis poſita ſecus magis: facilius enim inuiceʒ trāſeunt: multuʒ auteʒ a multo tardius hoc operatur: ideo ⁊ bene determinabilia diuiſibiliū ⁊ paſſiuorū miſcibilia: diuiduntur enī hec in pua facilius: hoc enī eſt bene determinabile eſſe: verbigratia: humida miſcibilia maxie corpoꝝ: bene dterminabile eniʒ maxime humidum diuiſibiliuʒ: ſi non viſcoſuʒ ſit. eteniʒ vtiq; ampliorem ⁊ maioreʒ ſoluʒ tumorem faciunt.

¶ Oſtendit qualia ſūt bene miſcibilia. Siue quibus ⁊ qualibus entibus exiſtat mixtio. ⁊ duo facit: q2 primo oſtendit qualia ſunt bene miſcibilia. Secundo declarat qualia nō ſunt bene miſcibilia: ibi. (Quando autem alterum ſoluʒ.) Dicit ergo ꝙ parua poſita ſecus paruis magis ſunt miſcibilia: ⁊ eſt ratio: quia facilius inuiceʒ tranſeunt idest facilius ſe tranſmutant: ſed multum a multo tardius hoc operatur. i. tardius tranſmutatur. Ideo bene determinabilia: idest humida que bene terminantur termino alieno: q2 talia ſunt de numero diuiſibilium ⁊ paſſiuoruʒ. Ideo ſunt bene miſcibilia: ⁊ eſt ratio: q2 hec facilius diuiduntur i partua. Naʒ hoc eſt eſſe bene determinabile termino alieno ꝙ eſt in paruo diuiſibile: ⁊ tale eſt bene miſcibile ⁊ exponit ſe dicens. ver. g. humida de numero corporum ſunt maxime miſcibilia. Nam humidum eſt maxime determinabile: ⁊ maxime de numero miſcibilioruʒ. Ita tamen ꝙ ſi tale humidum non ſit viſcoſuʒ. Unctuoſa enim non bene miſcentur humidis: vnde oleuʒ non bene miſcetur aque: ſed ſupnatat ei. ⁊ oleum cuʒ aqua non facit mixtioneʒ: ſed ſolum facit ampliorem ⁊ maiorem tumoreʒ. i. ampliorem ⁊ maioreʒ quātitateʒ: quia plus occupat de loco humiduʒ ⁊ vnctuoſuʒ q̄ humiduʒ ſolum: ⁊ maioreʒ obtinet locum: oleū ⁊ aqua ſimul q̄ aqua ſolū. ¶ Notandū autē ꝙ oleum ⁊
Nõdũ alia vnctuoſa non bene miſcentur aque ⁊ aliĵs corporibus humidis triplici ratione. prima eſt: q2 in vnctuoſis ſuperabundat humiditas aerea. Ideo talia ſupernatāt aque ſicut ⁊ aer aquā excellit. Scōa. q2 huiuſmodi vnctuoſa ſūt valde viſcoſa. Ideo non ſunt bene diuiſibilia: q2 partes eorum nimis conglutinātur adinuicem: ⁊ per cōſequens nō ſunt bene miſcibilia. Tertia: quia in huiuſmodi vnctuoſis videntur eſſe ampli pori. immo propter magnitudineʒ pororum dicunt quidam ſe expertos eſſe ꝙ ſi ponatur digitus in oleo bullienti: ⁊ cito extrahatur: inde leſuram non patitur. Cuʒ ergo in magnis poris ſit receptio multi aeris quia aer naturaliter ſupernatat aque: oleum ſuper aquam natat. videmus autē ꝙ de plumbo poteſt vas cōfici quod propter incluſionem aeris ſupernatat aquis. credo tamen ꝙ lixiuium oleo miſcibile eſſet: quia propter ſui ſiccitateʒ euaporare faceret partes aereas propter quod oleum cuʒ lixiuio mixtionem faceret: licet aque ſimplici oleum miſceri non poſſit. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Quādo autem alteruʒ ſolū paſſiuum erit. aut vehementer hoc: autē valde paruʒ: aut nihil amplius mixtuʒ ex ambobus: aut paꝝ quod contingit circa ſtagnum ⁊ es.

¶ Oſtendit que non ſunt bene miſcibilia: ⁊ duo facit: quia primo facit quod dictum eſt. ſecūdo epilogat circa determinata: ibi. (Manifeſtum igitur ex his.) Circa primum tria facit: quia primo proponit que non ſunt bene miſcibilia. ſecundo quod dixerat manifeſtat per quoddaʒ ſimile. tertio vtrum inter talia reſeruetur aliqualis mixtio. ſecunda ibi.) Quedam enim balbutiuntur.) tertia ibi. (Uidentur qualiter enim.) Dicit ergo. ꝙ ſi alterum miſcibilium T.c.90.
erit ſolum paſſiuū: aut erit vehementer paſſiuuʒ: hoc autē .i. aliud miſcibile eſt valde paruum paſſibile: tunc ex ambobus talibus aut nihil amplius. i. nihil plus erit mixtum: aut parum inter ea erit de mixtione: quod cōtingit eſſe ſtagnum ⁊ es. ſtagnum enim eſt valde paſſiuum: es autem eſt modicum paſſibile: ideo talia non ſunt bene miſcibilia. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Quedaʒ enim balbutiuntur adinuicem ⁊ epanſoterizantur. T.c.90.

¶ Manifeſtat quod dixerat per ſimile vt ſicut quedam vocabula ab aliquibus balbutiuntur adinuicem: ita ꝙ balbutientes vnaʒ litteraʒ bene proferunt: aliam litteram non bene proferunt: ſed ſoluʒ ſm quendaʒ moduʒ ſonent eam ⁊ epā ſoterizant. i. anticipant: vel ſunt anticipantia: vt habẽ alia littera. balbutientes enim anticipant litteras: q2 antequā bene proferant primaʒ: accipiunt ſecundā. Eſt ergo intentio ph̄i: q2 ſicut coniunguntur littere in ore balbutiētis: q2 vna bene ſonatur. alia autem quaſi euaneſcit: ſic cōiunguntur ſtagnum ⁊ es: q2 ſtagnū quaſi euaneſcat es autē manet. ⁊ quod dictum eſt de ſtagno ⁊ ere: intelligendum eſt de quibuſlibet miſcibilibus. quoꝝ vnuʒ eſt multū paſſiuum. aliud autem parum. ¶ Deinde cuʒ dicit.

¶ Uidentur eniʒ qualiter ⁊ mixta remiſſe: etenim alteruʒ quideʒ ſuſceptibile: alteruʒ autem ſpecies ꝙ in ipſis contingit: ſtagnū enī vt paſſio aliqua eris: ſine materia eris: fere euaneſcit mixtuʒ omne colorans. ſolum idē autem hoc contingit ⁊ in aliĵs.

¶ Oſtendit vtruʒ inter talia ſit aliqua mixtio dicens: ꝙ videntur qualiter. i. aliqualiter mixta ſupple eſſe talia. ſed remiſſe: quia alterum in talibus eſt quaſi ſuſceptibile ⁊ ſubiectum. alterum auteʒ eſt ſpecies ⁊ paſſio: quod contingit in ipſis metallis preaſſignatis. ſtagnuʒ enim mixtū eri efficitur quaſi ens aliqua paſſio eris: ⁊ efficitur quaſi ſine materia: quia modicuʒ remanet ibi de ſubſtantia ſtagni. mixtum autem ſtagnum eri pene euaneſcit totum. i. totuʒ ſtagnum. ſoluʒ autē videtur eſſe colorans es: ⁊ dicit pene: q2 non euaneſcit tota ſubſtantia ſtagni nec euaporat penitus materia eius: ſed ex quo remanet colorans es inter poros eris aliquid remanet de ſubſtantia ſtagni. hoc autem ideʒ quod dictum eſt in ſtagno ⁊ ere contingit ⁊ in aliĵs ſi ſe habeant: ſicut ſtagnum ⁊ es: ꝙ vnū ſit multuʒ paſſiuū. aliud autem parum. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Manifeſtũ igit̃ ex his que dicta ſunt ꝙ eſt mixtio: ⁊ qd̓ eſt mixtio: ⁊ quare eſt: ⁊ que ſũt miſcibilia entiuꝫ: quoniaꝫ ſunt quedaꝫ qualia paſſiua adinuicē ⁊ bene determinabilia ⁊ bene diuiſibilia: hec enī neqꝫ corrupta eē neceſſarium quãdo mixta: neqꝫ adhuc ſimpliciter eadeꝫ eſſe que prius: neqꝫ cõpoſitioneꝫ eſſe mixtionē eorum neqꝫ ad ſenſum: ſed eſt miſcibile qõcũqꝫ bñ determinabile ens paſſiuum fuerit ⁊ actiuuꝫ: ⁊ tali miſcibile eſt: ad omiomeron enim miſcibile.

¶ Epilogat circa determinata dicens: manifeſtuꝫ eſſe ex his que dicta ſunt: ꝙ eſt mixtio: ⁊ qd̓ eſt mixtio: ⁊ quare. i. quo modo eſt mixtio: ⁊ que de numero entium ſunt miſcibilia: quoniã ſunt ea que ſunt quedam qualia. i. cõtraria paſſibilia adinuicē ⁊ bene determinabilia ſicut ſũt humida ⁊ bene diuiſibilia ſicut ſunt non vnctuoſa nec viſcoſa: ⁊ manifeſtum eſt neceſſarium: ꝙ h̃. ſ. miſcibilia quãdo ſunt mixta nec eſſe corrupta ſimplr̃: neqꝫ ad hec ſimpliciter eſſe eadeꝫ eadem dico ꝙ prius: qꝛ nõ manent in actu ſm̃ eſſe: etiã manifeſtum eſt mixtioneꝫ non eſſe cõpoſitionem: neqꝫ eſſe ad ſenſum tantuꝫ: ſed vt dictuꝫ eſt miſcibile eſt quodcũqꝫ bene determinabile: quod eſt ſimul paſſiuum ⁊ actiuuꝫ: ⁊ dictuꝫ eſt non quodlibet eſſe miſcibile cuilibet: ſed eſſe miſcibile tali quod eſt ei aliquo modo equatum in potentia ⁊ virtute ⁊ habituꝫ eſt ꝙ miſcibile ⁊ quod ipſum mixtuꝫ eſt omiomeruꝫ. i. eſt eiuſdeꝫ rationis in toto ⁊ in ꝑtibus: ⁊ q̃libet pars mixti eſt mixta. ¶ Ultimo cum dicit.

¶ Mixtio aũt eſt miſcibiliũ alteratoꝝ vnio.

¶ Ex predictis determinat hanc q̃ōnē quid eſt mixtio que in enumerando queſita fuit primo propoſita: ⁊ ait ꝙ mixtio eſt vnio miſcibilium alteratorũ. ¶ Ad cuius euiden- Nõndũ
tiam notandũ ꝙ ſicut manent miſcibilia in mixto ſic vniũtur in eo: non autem formaliter ⁊ in actu manent ſm̃ ſubſtantiaꝫ: ſed manent ſm̃ virtutē: ſaluatur. n. virtus eorum qꝛ manent ſm̃ qualitates actiuas ⁊ paſſiuas: mixtum eniꝫ poteſt eſſe actu frigidũ vel actu calidũ: nunq̃ꝫ tamē ē actu ignis vel actu aqua: formaliter ergo ⁊ in actu qualitates prime reſeruantur aliquo modo in mixto: ſed formaliter ⁊ in actu forme ſubſtantiales elementorũ in mixto reſeruari non poſſunt: qꝛ tunc mixtum non eſſet eſſentialiter aliquod vnuꝫ: ⁊ quelibet pars mixti non eſſet mixta: vtrũ ſt
T.c.46 tales forme aliquo modo reſeruent̃ in mixto dicetur in declarationibus: ⁊ etiã hoc tanget̃ in 2° libro in illo cap°. De elementis aũt ex quibus corpora cõſtituta ſunt. Nulli enī dubium eſſe dꝫ. ꝙ magis formaliter ⁊ in actu ſunt qualitates prime in mixto q̃ꝫ forme elementorum: imo dicere poſſumus ꝙ oēs qualitates prime reſeruantur in quolibet mixto: nam mixtũ qꝛ nec hꝫ humiditatem nec ſiccitateꝫ ſm̃ excellentiã ⁊ in ſummo: ſed habet tales qualitates fractas ⁊ remiſſas aliquid participat de humido ⁊ ſicco: ſic etiam qꝛ nec habet frigiditatē nec caliditateꝫ: ſꝫ excellentiã aliqd participat de calido ⁊ frigido: ſi ergo miſcibilia non manent ſm̃ ſubſtantias: quia generatio ⁊ corruptio reſpiciũt ipſam ſubſtãtiaꝫ: mixtio non eſt proprie vnio miſcibilium generatoꝝ nec corruptorũ: imo dicere mixtioneꝫ eſſe vnionem miſcibiliũ corruptorũ eſt dicere oppoſituꝫ in adiecto. corrupta eniꝫ ſm̃ ꝙ hmõi non manent: cuꝫ igitur mixtio non ſit vnio miſcibiliuꝫ niſi vt manent ⁊ vt ſunt in mixto cum non ſint in eo nec maneant vt ſunt corrupta: non eſt bene dictuꝫ: ꝙ mixtio ſit miſcibiliuꝫ corruptoruꝫ vnio. ꝙ aũt non ſit mixtio vnio miſcibilium generatoruꝫ de lati

ꝑs: qꝛ ex mixtione non generant̃ miſcibilia: ſꝫ generat̃ aliquid cõe vt ipſuꝫ mixtuꝫ. bona eſt ergo ſentētia pħi ꝙ mi- p.g.90.
xtio eſt miſcibiliũ alteratoruꝫ vnio. naꝫ cuꝫ alteratio reſpiciat virtutes ⁊ qualitates actiuas ⁊ paſſiuas: quia ſm̃ talia vniuntur ⁊ manent miſcibilia in mixto. ideo ſꝫ hoc mixtio eſt vnio miſcibilium alteratorũ. dicitur autē vnio miſcibiliuꝫ alteratoꝝ: non tamē ſaluantur miſcibilia in mixto ſꝫ virtutes excellentes ⁊ in ſũmo: ſed remiſſe ⁊ alterate: ideo eſt miſcibiliuꝫ alteratoruꝫ vnio. In hac autꝫ declaratione ſi eſt aliquid pretermiſſuꝫ forte ſuo loco alibi ſupplebit̃. ¶ Et in hoc terminatur ſumma primi libri de generatõe. Ideo cõſequēter ſm̃ Aggrediamur. T.cõ.p.

De mixtiõe quidē igitur: ⁊ tactu ⁊ de facere ⁊ pati dictũ ē q̃ío exiſtãt trãſmutantib° ſꝫ naturã. Amplius autē de generatione ⁊ corruptione aliqua: ⁊ ſimpliciter: ⁊ q̃ío eſt: ⁊ propter quam cauſam. Similiter autē ⁊ de alteratione dictũ eſt quid eſt alterari: ⁊ quã hꝫ differētiam eorum. Reliquuꝫ autem conſiderare circa vocata elementa corporum.

¶ Poſt q̃ꝫ pħs determinauit in ꝑmo libro de gñatiõe ⁊ corruptione. In hoc ſcđo vt dicebat̃ determinat de nã generatorũ ⁊ corruptorũ. Generatio autꝫ ⁊ corruptio nãliter in eſt rebus pp nãm elementarē: quicquid. n. ē naturaliter generabile ⁊ corruptibile vel eſt elm̃: vel elemētatũ. Naꝫ qualitates p̄ie actiue ⁊ paſſiue ſine q̃bus non ſit tranſmutatio ad formã per ſe: ⁊ primo inſunt elis. Cum ergo pħs in hoc 2° libro determinet de generatione elemētoꝝ ⁊ elatoꝝ in q̃daꝫ vlitate: ⁊ vt exigit libri mã. qꝛ talia ſũt nãliter generabilia ⁊ corruptibilia: determinat hic de nã generatoruꝫ ⁊ corruptoꝝ: qꝛ determinet de corporibus nãliter generatis ⁊ corruptis. Poſſumus ergo ſic cõtinuare hunc libruꝫ ad ꝑcedentē: qꝛ in primo libro determinauit pħs de gñatiõe ⁊ corruptione: ⁊ de aliĩs motibus ſimplicibus: ⁊ de mixtione ⁊ tactu: ⁊ actiõe ⁊ paſſione: que deſeruiunt generationi ⁊ corruptioni: ⁊ corporibus gñatis. In parte iſta determinat de ipſis corporibus nãliter gñatis ⁊ corruptis. Circa quod tria facit: qꝛ ꝑmo cõtinuat dicta dicēdis. ſecũdo aſſignat rationē eius qđ dixerat. tertio exequitur de intēto. 2° ibi. (Gñō T.cõ.2.
quideꝫ ⁊ corruptio.) 3° ibi. (Deꝝ aũt ſubiectaꝫ materiaꝫ.) Dicit ergo ꝙ de mixtione ⁊ tactu. ⁊ de facere ⁊ pati dictuꝫ eſt q̃ío exiſtant in trãſmutationibus ſm̃ nãm: ⁊ hoc quãtum ad ea que deſeruiunt tam generationi q̃ꝫ corporibus gñatis. Amplius aũt dictũ eſt de generatione ⁊ corruptiõe ꝓut hꝫ eſſe ſimplr̃: ⁊ prout eſt aliqua, ⁊ ſm̃ quid: ⁊ dictũ ē propter quã cãm generatio ⁊ corruptio ſunt in rebus: ſilr̃ ēt dictũ eſt de alteratione: ⁊ etiã ſupple de augmento: ⁊ dictum eſt etiaꝫ quid eſt alterari: ⁊ quã dr̃iaꝫ hꝫ eoꝝ. i. dictũ eſt que eſt differentia inter ea. Dictum eſt enim q̃ío alteratio ⁊ augmentuꝫ ⁊ alia hmõi differunt: ⁊ h̃ tractata ſunt i primo libro. In hoc ergo ſecũdo eſt reliquuꝫ cõſiderare circa illa que ſunt vocata elā de numero corporũ. ¶ Notan- Nõndũ
dum autem dicta in primo libro reduci ad tria. ſ. ad generationem ⁊ corruptionē ⁊ ad ſimplices motus: vt ad alterationem ⁊ augmentationem: ⁊ ad ea que ſeruiunt huiuſmodi tranſmutationibus. vꝫ. mixtioni ⁊ tactui: ⁊ facere ⁊ pati. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Generatio quidem ⁊ corruptio omnibus natura ſubſiſtētibus ſubſtantĳs eſt non ſine ſenſibilibus corporibus.

¶ Aſſignat cauſaꝫ dicti dicens: ꝙ gñatio ⁊ corruptio oib°

exiſtentibus ſubtis.i. oībus gn̄alibus: vt eſt nā ſiue ſenſibi
libus corporibus ſiue elementis. cum ergo per naturaʒ ele
menti inſit naturaliter generatio ⁊ corruptio rebus: q̄ꝛ in
hoc ſecūdo lib. intēdimus de natura generatorū ⁊ corru
ptorum: oīg̃ eſt vt cōſideremus de generatione eorū que
vocentur elementa. ¶ Deinde cum dicit.

T. cō. 2. ¶ Horꝫ autē ſubiectā materiaʒ hi quideʒ eſſe
inquiunt vnā: vtputa aerem ponentes: aut
igneʒ. aut aliquod medium horū aliquod ⁊
corpus ens ſeparabile: hi autē plura per nu
meruʒ vno. Hi quideʒ ignem ⁊ terrā. Hi āt
⁊ hec ⁊ aereʒ tertium: hi auteʒ ⁊ hec ⁊ aquaʒ
quartuʒ vt Empedocles: ex quibus cōgre
gatis ⁊ ſegregatis ⁊ alteratis ait contingere
generationem ⁊ corruptionem rebus.

¶ Exequitur de intēto: ⁊ duo facit: q̄ꝛ in p̄ oſtēdit quō gn̄o ⁊
corruptio ineſt nāliter elis. 2° māt. quō per elā ineſt nāliter
T. c. 48 elatis: ibi. (De elis aūt ex qbus corpa cōſtituta ſunt.) Ad
Nōndū euidentiā aūt ſtne prio notanduʒ q̄ elā ſunt nāliter gene
rabilia ⁊ corruptibilia pp̄ māʒ ⁊ ꝓpter ꝯrietates que ſūt
principia elorū: vt ſunt trāſmutata adinuicem. Tria autē
facit pħs: q̄ꝛ p̄mo determinat de principiis eloꝝ ſm q̄ ſūt
naturaliter gn̄abilia ⁊ trāſmutabilia adinuicē. 2° ex hmōi
T. c. 16. ꝑncipiis determinatis oſdit numerum eloꝝ. ⁊ manifeſtat
T. c. 24. quot ſunt elā. 3° determinat de nāli gn̄one ⁊ corruptione
ipſoꝝ eloꝝ. 2° ibi. (Quā aūt quatuor elā.) 3° ibi. (Quā aūt
determinatū eſt prius.) In determinādo quidem de princi
piis eloꝝ: vt ſunt nāliter generabilia ⁊ trāſmutabilia adin
uicem. et duo facit: q̄ꝛ p̄ determinat de hui⁹ pn̄° māli. 2° de
T. cō. 6. formali: ibi. (Determinatuʒ aūt eſt de his.) Prima ps diui
T. cō. 6. ditur in duas: q̄ꝛ p̄mo determinat de pn̄° māli ſʒ opinionē
antiquoꝝ. ſcđo ſʒ ꝓpriā: ibi. (Nos aūt dicim⁹.) Circa pri
mum duo facit: q̄ꝛ p̄ narrat qđ ſenſerunt antiqui de māli
ꝑncipio. ſcđo ſpāl'r deſcēdit ad opinionē pl'onis: ibi. (Ut āt
T. c. 4. in tymeo.) Prima pars in duas q̄ꝛ p̄ narrat antiquorum
T. cō. 3. opiniones. 2° exeq'r de eis: ibi. (Quā qdem igitur.) Dicit ḡ.
q̄ hi de numero hoꝝ antiquoꝝ inquiunt eſſe vnaʒ materiā
ſubtaʒ. ⁊ hāc ſubiectā māʒ ſunt ponētes: puta aerem aut
ignē: aut aliqđ me'' hoꝝ inter aerē ⁊ ignē. qđ medium di
cebatur eſſe corpus ens ſepabile a ꝯrietatibus. hi autem ⁊
aliı̄ poſuerunt plura pn̄° materialia q̄ʒ vnū: ⁊ iſti fuerūt di
uiſi: q̄ꝛ quidaʒ poſuerunt duo: vt ignē ⁊ terrā. hi aūt. ſ. alı̄
poſuerūt tria: q̄ꝛ poſuerūt h̄. ſ. ignē ⁊ terrā: ⁊ addiderūt ter
tium. ſ. aerē. Alı̄ aūt poſuerunt quatuor: q̄ꝛ poſuerūt h̄. ſ.
tria predicta: ⁊ addiderunt quartū. vʒ. aquā. vt Empedo
cles qui poſuit quatuor elā eſſe mālia principia rerum: ex
quibus cōgregatis ⁊ alteratis dicebat contingere genera
tionem ⁊ corruptionem rebus. ¶ Deinde cum dicit.

T. cō. 3. ¶ Quā quidem igitur prima principia ⁊ ele
menta: bene hʒ dicere: q̄ ſit confeſſum ex q
bus tranſmutatis aut ſm cōgregationē aut
ſegregationē vel ſm aliaʒ tranſmutationeʒ
contingit generationem eſſe ⁊ corruptionē.

¶ Exequitur de dictis opinionib⁹: ⁊ duo facit: q̄ꝛ p̄ exequitur
de ponētibus plura mālia pn̄ª. ſcđo de ponētibus vnum ⁊
maxime de ponentibus illud eſſe mediū aliqđ ⁊ ſeparabi
le: ibi. (Sʒ facientes vnā māʒ.) Exequitur ergo p̄ de ponē
tibus plura materialia principia cōmēdando eos quantuʒ
ad aliqua: dicens q̄ ponētes plura ꝑncipia materialia: ⁊
dicentes ea eſſe elā: bene hñt dicere q̄ ſit confeſſum. i. id qđ
cōfitenſ eſt bn̄ dictū. Cōfitebanſ. n. q̄ ex hmōi elis trāſmu
tatis ſm cōgregationē ⁊ ſegregationē: q̄ ſm aliā trāſmu
tationem contingebat generationē eſſe: vel hmōi pħi dice
bant confeſſa: q̄ꝛ ſaluabant generationē ⁊ corruptionem q̄
ad ſenſum confeſſa ſunt. ¶ Notandum autē hos phylo Nōndū
ſophos male dixiſſe ponendo prima principia materialia
eſſe elementa: ſed ex quo ponebant eſſe plura bene dixerūt:
q̄ꝛ ex tranſmutatione coꝝ ſaluabant generationem ⁊ cor
ruptionē in rebus. hos aūt pħos hic non increpat: quia p
ea que dicta ſunt in p̄ lib. ⁊ dicentur in hoc ſecūdo ſatis ap
paret: q̄ꝛ opʒ eſſe vnam materiam oīum habentium tranſ
mutationem ad ſeinuicem. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Sed faciētes vnā materiaʒ extra predicta
hanc autē ſeparabilē ⁊ corpoream peccant:
īpoſſibile. n. ſine ꝯtrarietate eſſe corpus hoc
ſenſibile: aut enim leue: aut graue: aut calidū
aut frigidum neceſſe eſſe infinitū hoc quod
quidam dicunt eſſe principium.

¶ Exequitur de facientibus vnā māʒ ⁊ maxime de ponen
tibus eam ſeparabilem increpando eos dicens. q̄ facientes
vnam materiam extra predicta elementa: q̄ꝛ non ponebāt
eam eſſe aliquod elementorum: cum ponerētur hanc ma
teriam corporeā ⁊ ſeparabilē a ꝯrietate peccabant: q̄ꝛ im
poſſibile eſt corpus aliquod ſenſibile eē ſine ꝯrietate: quia
aut leue aut graue: aut calidū aut frigidū: neceſſe eſt ergo
q̄ infinitum. i. hoc māle elementum: qđ dicūt primum eſſe Nōndū
ſupple cum ꝯrietate: ⁊ non eſſe ſeparatum a ꝯriis. ¶ No
tandū aūt q̄ inter ceteros antiquos pħos iſti magis acceſ
ſerunt ad nām materie. In fundamento eīi nature nihil ē
diſtinctum: q̄ꝛ materia nō eſt de ſe in actu aliquod ꝯrioꝝ
ſed eſt in potētia ad vtrūq̄. Ergo eo ipſo q̄ elementis in
ſunt qualitates cōtrarie: ⁊ hi non poſuerūt māʒ eſſe aliqđ
elementorū: ſed poſuerunt eam eſſe aliquod medium inter
ea: vt ſeparent ipſam a ꝯrietate: multum appropinquabāt
ad naturam materie: deficiebant tñ in duobus. Primo q̄ꝛ
materia q̄ntum eſt de ſe non eſt aliquid in actu. quādocūq̄
ergo dicerent māʒ eſſe medium inter elementa: ex quo di
cebant eam eſſe corpus dicebāt ipſam eſſe aliquid in actu.
Scđo deficiebant: q̄ꝛ lʒ mā ſm ſe non ſit aliqđ in actu. tñ
ſm eſſe qđ hʒ in rerū natura loquēdo de mā hoꝝ trāſmu
tabilium nūq̄ eſt ſepabilis a ꝯrietate. peccabant ergo iſti:
tum q̄ꝛ ponebant materiā eſſe corpus: tum q̄ꝛ dicebant eſſe Nōndū
actu ſeparabileʒ a cōtrarietate. ¶ Notādū q̄ hic ſpāliter
increpat hos pħos ne aliqui crederent eoꝝ opinionem eſſe
veram: eo q̄ multum accedebant ad naturam materie.
¶ Notandum etiaʒ hos poſuiſſe materiale principium in Nōndū
finitum. i. indeterminatuʒ: q̄ꝛ ex quo ponebāt ipſuʒ ſepara
tum a ꝯrietate non dabant ſibi ſpālem formaʒ per quā de
terminaretur. ⁊ in hoc male faciebant. Nam licet materia
de ſe ſit quid indeterminatum: tamē vt habet eſſe: ⁊ vt exi
ſtit in rerum natura ſemper determinatur per aliquaʒ for
mam. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Ut autē in timeo ſcriptum eſt nullā habet T. c. 4.
determinationeʒ: non. n. dixit manifeſte pan
deches ſi ſeparatur ab elementis.

¶ Spāliter deſcendit ad opinionē Platonis: ⁊ tria facit: ſʒ
q̄ tripliciter increpat ipſum in opinione ſua. ſecunda ibi.
(Neq̄ vtitur.) 3ª ibi. (Sed elementis omnibus.) Increpat T. co. 5.
autem ipſum primo de inſufficientia: q̄ꝛ indeterminate lo
cutus eſt: dicens illud quod ſcriptum eſt a Platone in ty
meo: nullam hʒ determinationē. i. eſt inſufficienter: ⁊ ima
nifeſte dictū: q̄ꝛ non dixit manifeſte quō pandeches. i. quō
materia que eſt receptiua: eloꝝ oīuʒ ſeparaſ ab elis: ⁊ quō
eſt in potentia ad ea. non. n. declarantur que ſunt declarā
da de materia. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Neqꝫ vtitur nihil dicēs eſſe ſubiectū aliqḋ vocatus elementis pri⁹:vt aurū operibus aureis:certe ⁊ hoc nō bene dicit̃ hoc modo dictū. Sed quoꝝ quidez eſt alteratio ita:quoꝝ autē eſt generatio ⁊ corruptio impoſſibile illud enunciari ex quo generatum eſt.

¶ Increpat Platonē:q2 non fuit vſus mā vt debuit. poſuit enim vel oportebat eum ponere ſm dicta ſua mām ſm ſe eſſe aliqd in actu:ergo duo facit.q2 primo facit qḋ dictū ē. 2° manifeſtat qḋ dixerat:ibi.(Sed tñ inqt.) Dicit ergo ꝙ neqꝫ vtit̃ nihil.i.i nullo vtit̃ ſupple materia vt oꝫ: dicit.n. mām ita prius preexiſtere ⁊ eſſe tanqꝫ ſubm aliqḋ vocatis elis:vt auꝝ ſubijcit̃ opibus aureis: ſed certe ⁊ hoc qḋ hoc mō dictū eſt nō bene dixit:ſm ea quoꝝ eſt alteratio ita ſe hēat:ſed de his quoꝝ eſt gñatio ⁊ corruptio. Impoſſe eſt illud enūciari.vꝫ.ꝙ ſubm de quo gñatuꝫ eſt ſit aliqd i actu ⁊ ſe habeat ſicut aurū ad opera aurea. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Sed tamen inquit longe verius eſt eſſe aurum dicere vnūquodqꝫ eſſe.

¶ Manifeſtat qḋ dixerat dicēs: ꝙ vnūqḋqꝫ artificialium longe.i.multo verius eſt dicere eſſe aurū qꝫ eſſe qḋ artificiale:⁊ hoc plo inqt.i.cōcedit ⁊ cōfitet̃. de artificialibus.n. verius.i.ſubalius predicat̃ mā qꝫ aliud:q2 tota ſubā artificialiū eſt mā:⁊ oēs forme hoꝝ ſunt accñtia:ſi ergo hoc Plo inquit ⁊ ꝯfitet̃:opꝫ ſm totā ſubam eloꝝ eſſe materiā:⁊ formas eloꝝ eſſe accñtia ad quas ſe hꝫ mā ſicut aurū ad opera aurea. generatio ergo ⁊ alteratio ⁊ mā ſm ſe erit aliquid in actu:⁊ erit tota ſubſtantia rerum nālium:quod eſt incōueniens. ¶ Deinde cum dicit.

T.cõ.5. ¶ Sed clemētis entib⁹ ſolidis vſqꝫ ad planitiem facit diſſolutionē:impoſſibile autē matrem ⁊ materiaꝫ primā planam eſſe.

¶ Increpat tertio Platonē.q2 videbat̃ velle ꝙ materia eēt ipſa ſupficies:dicēs ꝙ elis entibus ſolidis plo facit diſſolutionē.i.diſſoluit ela vſqꝫ ad planitiē.ergo planities eſt idem ꝙ materia:cum ad eam ſtet vltima reſolutio corporū: ſed impoſſibile eſt materiam primā quā dicimus matrē ⁊ nutricem receptaculoꝝ formarum eſſe planam.i.eſſe idez qḋ ſuperficies. ¶ Deinde cum dicit.

T.cõ.6. ¶ Nos aūt dicimus eſſe aliquā materiā vnā corporum ſenſibilium:ſed hanc non ſeparabilem:ſed ſemper cum contrarietate ex qua generantur vocata elementa.

¶ Determinat de māli principio ſm opinionem ppriā:dicens:ꝙ nos dicimus eſſe vnā aliquā mām ſenſibilium corpoꝝ cōtra eos q ponebant plura mālia pri⁹:⁊ hanc māꝫ dicimus nō ſeparabilē a ꝯrijs:ſed ſemp eſſe cū ꝯrietate ex qua generant̃ vocata ela:⁊ hoc cōtra eos qui lꝫ ponerent vnum
Nōndū māle principiū:ponebant tñ ipſuꝫ ſeparatuꝫ a ꝯrijs. ¶ Notandum aūt ꝙ elm vt pbat̃ l.5.metha.per ſe:⁊ pmo dr ō mā pma:q2 elm eſt illud ex quo cōponit̃ res p:⁊ eſt in eo ⁊ non diuidit̃ ſm formā:vt in eodē.5.dr̃ que ꝓprie non competunt niſi mãe pme. Jō pħs ignē aquā aerem ⁊ terram dicit eſſe vocata ela:q2 eis non competit nomen eli proprie ⁊ per oēm moduꝫ:ꝙ quō verum ſit infra patebit:ſed tñ cōi appellatione dicuntur ⁊ vocantur elementa.

DEterminatuꝫ eſt autē de his certi⁹ ⁊ in alijs: ſed quoniam tamē huiuſmodi ⁊ hoc modo ſunt prima corpora determinādum ⁊ de his.

¶ Poſtqꝫ pħs determinauit de pncipio māli eloꝝ. In iſta pte determinat de pncipijs formalib⁹:⁊ duo facit: q2 pmo cōtinuat ſe ad dicēda.2° exeqt̃ de intēto:ibi. (Principium ⁊ primū.) Dicit ergo ꝙ de his.i.de elis:⁊ de grauibus ⁊ leuibus determinatū eſt certius in alijs.i.in libro celi ⁊ mūdi ſed cum prima corpa.i.ela ſunt hoc mō.i.ex mā vt ē ſubta ꝯrietati determinandum eſt:⁊ de his in hoc libro. ſupple: q2 hoc in li.celi ⁊ mundi nō eſt cōplete traditum. ¶ Notandum aūt ꝙ dicit certius eſt determinādum de elis in lib.celi ⁊ mundi qꝫ hic:q2 in mā nāli qꝫto demonſtrationes ſunt magis cōes ⁊ vſ'ſalio ſunt nobis magis certe. Juxta illḋ pmi phycorū. Sūt nobis manifeſta cōfuſa magis:⁊ quia in li.celi ⁊ mundi vſius tractat̃ de corpe mobili qꝫ i hoc li. vt.Cōſium fuit:ſō illas demonſtrationes appellat certiores. ¶ Notandū etiā ꝙ ela abſoluto noīe appellauit corpora p⁹:cū tñ ſimplr ⁊ abſolute corpa celeſtia ſint prima corpora:q2 ſermones ſunt inquirendi ſm mām:cū in hoc libro non intēdat̃ de corpe mobili ſimplr:ſed de corpe mobili ad formā:q2 ela ſunt p⁹ corpa reſpectu corpoꝝ trāſmutabilium ad formā. Jō ſm exigentiam mãe huius libri pñt dici abſolute p⁹:nō obſtante ꝙ ſupceleſtia corpa ſint priora. ¶ Notandū etiā nō eſſe incōueniens in diuerſis libris determinare de eiſdē.dum tñ nō determinet̃ de eis in libris alijs ſub eadē rōne. Nam nō ſolū diuerſi libri.ſed etiam diuerſe ſcie non pñt determinare de eadē:niſi ſub alia ⁊ alia ratione:vt probat Cōmentator in.12.metha. Jō lꝫ de corporibus pmis:⁊ de elis ſit determinatū in li.celi ⁊ mundi: pōt ⁊ de eiſdē determinari hic:⁊ hoc q2 nō eodē mō determinatur hic quō ibi:hic.n.p ſe intēdit̃ de elis:vt cōſtāt ex mā ſubta ꝯrietati:ſm quā ſubiectionem ſunt tranſmutata ad formaꝫ:ſm hunc aūt modū non principaliter determinat̃ de eis in li.de celo ⁊ mundo:q2 ⁊ ſi ibi aliquid de gñatione eloꝝ dicit̃:tñ ibi non pncipalr intendit̃ de motu ad formā: ſed ad vbi. Quo viſo appet q̄re introducta ſit illa pticula tertius quam nunc ſententiamus:q2 ideo introducta eſt vt oſtendatur:q2 aliter intenditur hic tractare ō elemētis:aliter in li.celi ⁊ mundi. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Principiū quidē ⁊ primū exiſtimantes eſſe materiam inſeparabilē quidem:ſubiectaꝫ autēꝫ cōtrarijs:neqꝫ enim calidū materia ē frigido:neqꝫ hoc calido:ſꝫ ſubiectū amboꝝ.

¶ Exequit̃ de intēto:⁊ duo facit:q2 pmo exeqt̃ de principijs formalib⁹ eloꝝ in vlī.2° in ſpāli.2° ibi.(Et ēt non minus.) Principia aūt formalia eloꝝ ſm q̄ ſunt trāſmutata ſunt qualitates ſenſibiles ⁊ ꝯrietates ipſe.tria ergo facit:q2 pmo oñdit ꝙ opꝫ dare mām vnaꝫ ſubiectaꝫ qualitatibus ſenſibilibus ⁊ ꝯrietatibus que ſunt pn⁹ trāſmutationū. ſecūdo dat ordinē hoꝝ principioꝝ adinuicē.3° ex his q̄ dixerat reprehendit empedoclē ⁊ alios pħos ſequētes ipſum:ſecūdo ibi.(Quapp qdē pmū.)3° ibi.(Hec qdē.n.tranſmutant̃.) Dicit ergo.ꝙ mām inſepabilem quidem a ꝯrietate ⁊ ſubiectaꝫ ꝯrijs debere exiſtimare eſſe id quod eſt pmū ⁊ principium ſupple elemētoꝝ vt ſunt trāſmutata. Qḋ aūt oporteat dare mām ſubiectaꝫ vtriqꝫ cōtrarioꝝ:pꝫ:q2 calidū nō eſt mā frigido:nec hoc.i.frigiduꝫ eſt materia calido. Sed aliquod ſubm amboꝝ:quod aliqñ eſt ſub forma vnius: aliquādo ſub forma alterius. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Quapropter quidē primū potētia corpus ſenſibile principium.ſecūdo autez prime cōtrarietates:dico aūt.v.g.caliditas ⁊ frigiditas:tertio autem ignis ⁊ aqua ⁊ talia.

¶ Quia dixit mām ſubtam ꝯrietatibus eſſe p᷑ ⁊ pn᷑ reſpectu eloꝝ trāſmutabilium:oñdit quō hec principia habent

oꝛdinē adinuicē. Nam pn͂ transmutatiōis eſt mā que eſt
po⁹ ꝛ coꝛpus ſenſibile: vel eſt hꝫ pncipiū ipſum coꝛpus ſen
ſibile: qḋ eſt po⁹ ad ꝯrietates. ꝛ etiā pncipiū trāſmutationis
ſunt ipſe ꝯrietates vt caliditū ꝛ frigiditū: ꝛ ipſa elā: vt ignis ꝛ
aqua ꝛ talia: ſꝫ hec principia hn̄t oꝛdinē adinuicē: q2 pmū
tale pn͂ eſt coꝛpus ſenſibile potētia. ſecūdo ſunt ꝯrietates.
Nōndū tertio ſunt elā: vt ignis ꝛ aqua. ℭ Ad euidentiā aūt dicto
rū notandū ꝙ aliquid: vt dicebaꝭ ſuperius: non eſt de rō
ne rei vno mō: qḋ eſt de rōne rei alio mō. iō qualitates iſte
ſenſibiles ꝛ ꝯrietates: lꝫ nō ſint pn͂ eoꝝ: vt ſunt ſuba: ꝛ vt
cōſideranꝭ ſm ſe. ſunt tn̄ de rōne ipſoꝝ vt hn̄t eſſe nāle: ꝛ vt
ſunt actiua ꝛ paſſiua: ꝛ vt conſiderantur a phȳco. Sunt. n.
pmo modo de rōne eoꝝ vt hn̄t eſſe nāle: nem vt elā ſunt
actu in reꝝ nā: nūꝗ̄ ſepantur penitus a qualitatibus pri
mis imo ſi expoliareꝭ penitus nā alicuius elī a qualitati
bus pmis. non vlterius ſaluareꝭ nā illa: vt ſi natura ignis
expoliaretur a calido ꝛ a ſicco nō vlterius remaneret ignis
ꝙ non eſſet niſi caliditas ꝛ ſiccitas aliquo modo eēt de rō
2° ne ignis vt eſt in effectu: ꝛ vt hꝫ eſſe nāle. ℭ Secūdo tales
qualitates ꝯrie ſunt de rōne eoꝝ vt ſunt actiue ꝛ paſſiue
ꝛ vt trāſmutant ſe adinuicē: q2 nō ſunt tales: niſi vt ſunt cō
iuncta qualitatibus: ſiue vt ſunt qualia: ꝛ ſic qualitates eē
ſe de ratiōe coꝛpoꝛis qualis ſm ꝙ hmōi nō eſt incōueniēs.
3° ℭ Tertio tales qualitates ſenſibiles ſunt de rōne eloꝝum:
vt cōſiderantur a phȳco. phȳcus. n. nō abſtrahit a mā ſen
ſibili: ꝛ q2 res non ſunt ſenſibiles ſi accipiantur ſm ſuā ſim
plicem rationeꝫ quidditatis. ſed vt ſunt cōiuncte qualita
tibus ſenſibilibus: adeo de cōſideratione phȳci ſunt qualia
ꝛ ſenſibilia ſm ꝙ hmōi: ꝛ q2 opꝫ qualitates ſenſibiles eſſe
de ratione eloꝝ vt ſunt ſenſibilia. ideo caliditas ꝛ frigidi
tas: ꝛ tales qualitates ſenſibiles poſſunt eſſe de rōne eloꝝ:
Nōndū vt cōſiderantur a phȳco. ℭ Notandū etiaꝫ cōſideratione
phyſicam habere gradus ſm abſtractionē: ita ꝙ vnum ꝛ
idē pōt cōſiderari a phȳco ſub eſſe magis abſtracto ꝛ mi
nus abſtracto. Scientia enim nālis ꝛ eſt ſcīa ꝛ eſt natura
lis. rōne qua eſt ſcīa ſm abſtractionē hꝫ ſtatum in infimo.
ratione qua nālis hꝫ ſtatum in ſupremo. naꝫ cum ſcientia
non ſit pticulariū: q2 pticulariū non eſt ſcīa neqꝫ diffinitio
T.c.53. vt dicit. 7. metha. quare ſcīa nālis eo ꝙ ſcīa eſt: hꝫ ſtatum
in infimo: ꝛ non pōt deſcēdere vltra ſpēm ſpāliſſimaꝫ. Sed
q2 nālis eſt ꝙ nō abſtrahit a mā ſenſibili habet ſtatum in
ſupremo: ꝛ nō pōt aſcendere vltra coꝛpus ſenſibile. vnde ꝛ
ſi de aliīs ꝯſiderat hoc eſt vt cōparaꝭ ad talia coꝛpoꝛa. Na
turalis ergo p̄ cōſiderat de coꝛpe ſenſibili. poſtea cōſiderat
de tali coꝛpe ſenſibili: vt ō coꝛpe hn̄te ꝯrietates. Ultimo cō
ſiderat de coꝛpe ſenſibili qḋ eſt ſpeciei ſpāliſſime: vt de igne
Nōndū ꝛ terra. ℭ Notandū etiaꝫ ꝙ ſicut tota ſcīa hꝫ ſuos ter
minos ꝛ ſuū ſtatū: ita quilibet liber ptialis ſuos terminos
ꝛ ſuū ſtatum hꝫ. Nam ſicut tota ſcīa nālis p ſe ꝛ ſm ꝙ hꝫ
nō tranſcendit ſenſibile ſimplr ſiue coꝛpus tranſmutabile
abſolute. Ita liber iſte de gn̄atione qui eſt liber partialis p
habita: hꝫ ſuos terminos: qui termini ſunt magis ꝯtracti.
Nam non ſoluꝫ cōſideratio debita huic libro nō tranſcen
dit coꝛpus tranſmutabile ſimplr. ſed etiam non tranſcen
dit coꝛpus trāſmutabile ad foꝛmā. Iō primū ſm cōſidera
tionē huius libri nō eſt coꝛpus ſenſibile abſolute: ſꝫ ē coꝛp⁹
ſenſibile potentia ad ꝯrietates. Erit ergo hic oꝛdo: ꝙ pr⁹
ſm cōſiderationē debitā huic libro cōſiderabitur coꝛp⁹ ſen
ſibile: qḋ eſt potētia ad ꝯrietates. Naꝫ ſicut genus eſt in po
tentia ad ꝓprias dr̄ias: ꝛ pōt cōſiderari genus nō conſide
ratis ꝯriis dr̄iis: ita nō abſtrahēdo a mā ſenſibili poteſt cō
ſiderari coꝛpus ſenſibile: qḋ eſt in potētia ad cōtrarietates
ſenſibiles: non cōſideratis hmōi qlitatibus ꝯriis: q̄ ſunt qſi
dr̄ie dicti coꝛpoꝛis. Primum ergo vt pertinet ad hāc mām
erit cōſiderare coꝛpus ſenſibile potentia ad tales ꝯrietates
2° erit conſiderare coꝛpus ſenſibile vt informatur differen
tiis ꝯriis. 3° erit cōſiderare coꝛpus ſenſibile nō ſoluꝫ vt eſt i
potētia ad qualitates ꝯrias: vel etiā vt informatur qualita
tibus ꝯriis quocūqꝫ mō: ſed vt perficitur talibus qualitati
bus ꝯriis ad quas ſequitur eſſe ignē vel aquā vel aliquod
aliud ſpāle elm. ℭ Notandū aūt ꝙ ſi cōſideranꝭ predicta Nōndū
tertius Ari. dupl'r pōt exponi. primo vt deſigneꝭ oꝛdo con
ſiderationum: nam ſm cōſiderationē phȳſicaꝫ: vt oſtēſum
eſt: primū eſt coꝛpus ſenſibile potētia ad ꝯrietates. 2° ē coꝛ
pus ſenſibile informatū ꝯriis dr̄iis. 3° eſt coꝛpus ſenſibile
informatū talibus ꝯriis vt ignis vel aqua. Scđo pōt expo
ni q̄ſtum ad oꝛdinē principioꝝ ad pncipiatū ꝛ cōponētiū
ad compoſituꝫ. Nam ſicut dictū eſt caliditas ꝛ frigiditas
ꝛ tales qualitates ꝯrie: licet non ſint de rōne eloꝝ: vt conſi
derantur ſm ſuā quidditatē abſolute: ſunt tn̄ de rōne eloꝝ
vt habent eſſe naturale: vt ſunt actiua ꝛ paſſiua: ꝛ vt conſi
derantur a phȳco: ꝛ vt tales qualitates ſunt de rōne eloꝝ
ꝛ ſunt quaſi differentie foꝛmales eoꝝ: primo intelligiꝭ mā
que eſt potētia: ſiue primo intelligitur ipſum coꝛpus ſenſi
bile in potentia ad ꝯrietates. 2° ipſe qualitates: vt caliditas
ꝛ frigiditas intelligantur aduenire tali materie ꝛ tali coꝛ
poꝛi. Et 3° ex cōiunctione taliū cōtrarietatū ad tale coꝛp⁹
reſultat inde elm: vt aqua ꝛ ignis ꝛ eſt ſiſe. Naꝫ ſicut quia
hō ꝯſtat ex aīa ꝛ coꝛpoꝛe: prius intelligo coꝛpus eē in potē
tia ad aīam: ꝛ poſtea aīam cōiungi coꝛpoꝛi. Et 3° intelligo
hoīem reſultare ex cōiunctione aīe ad coꝛpus: ſic q2 elm: vt
eſt actiuū ꝛ paſſiuū cōſtat ex coꝛpoꝛe ſenſibili: qḋ eſt in po
tentia ad qualitates ſenſibiles: ꝛ ex ipſis qualitatibus ſenſi
bilibus. Ideo prīo intelligo tale coꝛpus ſenſibile: ꝛ 2° intel
ligo ꝙ ei aduenīant qualitates ꝯrie. ꝛ 3° ex cōiunctione ta
lium ꝯrietatuꝫ ad tale coꝛpus intelligo ꝙ reſultat inde elꝫ
vt aqua ꝛ ignis. Eſt. n. primo intellectus generis qḋ ſe hꝫ
quaſi mā. ſcđo eſt intellectus dr̄iaꝝ que ſe hn̄t ſicut foꝛma
tertio eſt intellectus ſpeciei que conſtituiꝭ ex genere ꝛ dr̄ia
tanqꝫ ex pn͂ māli ꝛ foꝛmali: ꝛ q2 coꝛpus ſenſibile: vt ſpectat
ad ꝓpoſitum: qḋ eſt potentia ad ꝯrietates: ſe hꝫ quaſi ge
nus ꝛ mā: ꝯrietates qualitates ipſe ſe habēt quaſi dr̄ie foꝛ
males. elā vō ipſa vt tranſmutant ſe adinuicēꝫ: ꝛ ſicut acti
ua ꝛ paſſiua ſe hn̄t quaſi cōſtituta ex p̄dictis. Ideo primo ē
coꝛpus tale ſenſibile. ſcđo ſunt ipſe ꝯrietates. 3° ſunt ignis
ꝛ aqua ꝛ talia elā que ſunt actiua ꝛ paſſiua ꝛ conſtituunꭗ
ex eis. Daꝝ aūt duarum expoſitionum: lꝫ vtraqꝫ vera ſit.
ſecūda tn̄ magis concoꝛdat ad intentionē tertius. Sed tn̄
ideo ambe adducte ſunt: q2 vna facit ad intellectum alte
rius. ℭ Notādū etiā ꝙ ſicut elā appellat phs coꝛpoꝛa pri Nōndū
ma: cū tn̄ non ſint prima ſimplr: nec ſunt prima vt ſunt de
cōſideratione nālis abſolute: ſꝫ ſunt prima vt pertinent ad
cōſiderationē huius libri in quo conſideratur de coꝛpoꝛi
bus trāſmutabilibus ad foꝛmaꝫ ꝛ inter coꝛpa ſic trāſmuta
ta elā ſunt pma coꝛpoꝛa: ſic dicere poſſumus ꝙ coꝛpus ſen
ſibile: qḋ eſt in potētia ad ꝯria: non eſt pmo ſm cōſidera
tionē abſolutā: nec etiā eſt primo ſm cōſideratiōe phȳſicā:
phȳcus enim prius cōſiderat coꝛpus ſenſibile abſolute q̄ꝫ
coꝛpus ſenſibile tale: qḋ eſt in potentia ad ꝯtraria: tn̄ vt ſpe
ctat ad cōſiderationē huius libri: in quo non conſideratur
de coꝛpoꝛe ſenſibili ſiue tranſmutabili ſimplr: ſed ō tranſ
mutabili ad foꝛmaꝫ: q2 non eſt ſic trāſmutabile: niſi qḋ eſt
in potentia ad cōtraria: coꝛpus ſenſibile: qḋ eſt ſic in poten
tia eſt primum ſm conſiderationem: vt ſpectat ad p̄ſenteꝫ
materiam. ℭ Deinde cum dicit.

ℭ Hec qđē trāſmutanꭗ adinuicē: ꝛ nō vt em
pedocles ꝛ alīj dicūt: ſemper. n. neqꝫ eſſet al
teratio: cōtrarietates aūt non tranſmutanꭗ.

ℭ Ex his que dicta ſunt. Repꝛehendit empedoclem ꝛ ſuos
ſequaces dicens: ꝙ hec. ſ. elā tranſmutanꭗ adinuicem: cum
dictum ſit ea eſſe ſubiecta ꝯriis: ꝛ non ſunt trāſmutata: vt

Empedocles ⁊ alij ſui ſequaces dicunt. nam ſi elementa eſſent tranſmutabilia ſm̄ ſubam: vt ponebat Empedocles non eſſet vna mā coꝝ: ⁊ per ꝯñs neqꝫ eſſet alteratio: qꝛ contrarietates non tranſmutanꝫ adinuicē. caliditas. n. non fit frigiditas: ſed qꝛ eſt vna mā hoꝝ trāſmutabilium: qḋ eſt ſub forma vnius efficiꝫ poſtea alterius. ℭ Deinde cum dicit.

T.c.6. ℭ Sed ⁊ nō min⁹ erit corpis qualia ⁊ quanta dicēdū principia: alij quidē enī ſupponētes vtunꝫ ⁊ dicūt: quare aut hec aut tanta.

ℭ Exequitur de dictis differētijs formalibus in ſpāli: ⁊ duo facit: qꝛ ꝑ cōtinuat ſe ad dicenda. 2° exequiꝫ de intētoꝛ ibi.
T.c.7. (Qm̄ igitur querimus.) Continuatur ſic: nō ſufficit dicere qualitates ꝯrias eſſe dñias formales elementoꝝ: vt ſunt actiua ⁊ paſſiua: ſed non minus. i. nullo modo dicendū eſt qualia ⁊ quanta ſunt principia corpis clarie. i. dicendum eſt quales ⁊ quot ſunt tales qualitates ſenſibiles dñe formales. Alij enim incomplete tradentes non oſtēdūt: quare ꝑncipia hꝫ ſunt hec aut tanta: ſed ſupponentes talia ꝑncipia eſſe vtunꝫ eis. ℭ Deinde cum dicit.

T.c.7. ℭ Qm̄ igitur querimus corporis ſenſibilis ꝑncipia: hoc aūt habente eſt tangibile. tāgibile autē cuius eſt ſenſus tactus manifeſtū: qm̄ non omnes cōtrarietates corporis ſpēs ⁊ principia faciūt: ſed ſolum que ſm̄ tactū: ⁊ ſm̄ enim contrarietatem differunt: ⁊ ſm̄ tāgibilem contrarietatem.

ℭ Exequiꝫ de intento: ⁊ duo facit: qꝛ ꝑ oſtendit tales dñias formales eſſe q̄litates tangibiles. 2° declarat quas quali-
T.c.8. tates ponendū eſt eſſe tales dñias: ibi. (Ipſoꝝ aūt tangibilium.) Circa primum tria facit: qꝛ ꝑ oñdit q̄litates tāgibiles eſſe dñias. 2° oñdit q̄litates alias nō eſſe dñias tales. tertio remouet quādā cauillationem. 2° ibi. (Ideo neqꝫ albedo.) 3° ibi. (Quamuis prior viſus.) Dicit ergo. ꝙ nos querim⁹ ꝑn⁹ corpis ſenſibilis. hoc aūt ſenſibile corpus: quod querimus eſt tāgibile: ⁊ qꝛ tangibile eſt illud cuius eſt ſenſus tactus. Ideo manifeſtū eſt ꝙ non omnes qualitates corporis nec oēs qualitates ſenſibiles faciunt. i. faciendo ſunt: vt hꝫ alia lrā ⁊ ſpēs. i. forme ſiue formales differentie ⁊ principia eoꝝ: ſed facientes recte ſolum faciunt talia ꝑncipia qualitates que ſunt ſm̄ tactū. i. qualitates q̄ diffe-
Nōndū runt ſm̄ ꝯrietatem. i. ſm̄ tangibilem. ℭ Notandum ēt ꝙ corpus ſenſibile tangibile eſt illud cuius ꝑncipia querim⁹ qꝛ tale ſenſibile hic conſideratur: a quali ſenſibili non abſtrahit conſideratio huius libri. ⁊ vt ſpectat ad materiam iſtam. dictū eſt aūt ꝙ in hoc libro intendiꝫ de corpe tranſmutabili ad formam. lꝫ ḡ corpus ſenſibile abſolute poſſet forte abſtrahi a qualitatibus tangibilibus. corpus tamen vt tranſmutabile ad formam nūq̄ abſtrahiꝫ a talibus q̄litatibus: ⁊ qꝛ hic intendiꝫ de corpe ſupple tranſmutabili. corpus hoc queſitū eſt corpus tangibile. cum ergo ꝑncipia ⁊ formales differentie corpis tangibilis ſm̄ ꝙ hꝫ ſint contrarietates tactus: opꝫ tales cōtrarietates hic eſſe queſitas. ℭ Deinde cum dicit.

ℭ Ideo neqꝫ albedo ⁊ nigredo: neqꝫ dulcedo ⁊ amaritudo: ſilr aūt neqꝫ alioꝝ ſenſibilium cōtrarietatū aliqua facit elementum.

ℭ Oſtendit ex hoc alias contrarietates non eſſe queſitas dicēs: ꝙ neqꝫ albedo: neqꝫ nigredo: neqꝫ dulcedo: neqꝫ amaritudo: ⁊ ſimiliter neqꝫ alia aliaꝝ cōtrarietatū ſenſibilium ab alijs ſenſibilibus q̄ a ſenſu tactus: nulla. ſ. talium facit eā. i. ꝑncipiū eoꝝ: vel eſt dñia formalis coꝝ: vt ſunt tangibilia: vel vt ſunt actiua ⁊ paſſiua. ℭ Deinde cū dicit.

ℭ Quāuis prior viſus tactu: q̄ propter ⁊ ſubiectum prius. Sed non eſt corporis tangibilis paſſio ſm̄ ꝙ tangibile: ſed ſm̄ aliud ⁊ ſi contingat natura prius.

ℭ Remouet quandam cauillationem dicens: ꝙ lꝫ viſus ſit prior tactu: ꝑꝑ qḋ ⁊ obim viſus prius eſt obō tactus: ſed tñ qꝛ qualitas viſibilis non eſt paſſio corpis tāgibilis: ſm̄ ꝙ tangibile: ſed ſm̄ ꝙ aliud: vt ſm̄ ꝙ viſibile: cū nos q̄ram⁹ ꝑncipia corpis vt eſt tāgibile. nō vt eſt mutabile: ⁊ ſic contingit viſū eſſe ꝑus nā: qꝛ talis ꝑoritas accidit ⁊ alienaꝫ a cōſideratione nr̄a. Iō dñias viſibiles nō ē ponēdū eē dñias formales eoꝝ vt ſunt tangibilia: ⁊ ſunt actiua ⁊ paſſiua.

ℭ Ipſorum autē tangibiliū diuidēdū que prime differentie ⁊ contrarietates. Sūt aūt contrarietates ſecundum tactum he. calidū ⁊ frigidum: humidum ⁊ ſiccum: graue ⁊ leue: durum molle: lubricum aridū: aſperum lene: groſſum ⁊ ſubtile. T.cō.8.

ℭ Poſtq̄ phs dixit q̄litates tāgibiles eē eoꝝ formales differentias ⁊ eē ꝑn⁹ eoꝝ. Nō vt dcm̄ eſt ne laboret in equiuoco: qꝛ multe ſunt qualitates tangibiles oñdit in pte iſta quas qualitates de numero tangibiliū ponendū eſt eſſe tales dñias ⁊ alia ꝑn⁹. Iō duo facit: qꝛ ꝑ enumerat diuerſas ꝯrietates tāgibiliū. 2° oñdit q̄ illaꝝ ponendū eſt eſſe talia ꝑn⁹: ibi (Hoꝝ aūt graue.) Dicit ḡ. ꝙ dcm̄ eſt ꝯrietates ipſorum tangibiliū: ⁊ oñdendum eſt que ſunt ꝑme dñe ⁊ cōtrarietates tangibiles: ſūt aūt ꝯrietates ſm̄ tactū: hec. 7. ſ. ꝑma eſt calidū ⁊ frigidū. 2° humidū ⁊ ſiccū. 3° graue ⁊ leue. quarta durum ⁊ molle. quinta lubricū ⁊ aridū. ſexta aſpeꝝ ⁊ lene. ſeptima groſſū ⁊ ſubtile. ℭ Deinde cū dicit.

ℭ Hoꝝ aūt graue quidē ⁊ leue neqꝫ actiua neqꝫ paſſiua: non enim in faciendo aliquid aliud neqꝫ in patiendo ab alio dicitur. oportet aūt actiua inuicē ⁊ paſſiua eſſe elemēta: miſcenꝫ. n. ⁊ tranſmutanꝫ adinuicē. calidū enim ⁊ frigidū: humidū ⁊ ſiccum: hec qdē qꝛ actiua ſunt: hec aūt qꝛ paſſiua dicuntur.

ℭ Exeqꝫ de ꝑdictis: ⁊ duo facit: qꝛ ꝑ oñdit qd tenendū ſit de graui ⁊ leui. 2° qd de alijs qualitatib⁹: ibi. (Calidū. n. eſt.) Dicit ḡ. ꝙ hoꝝ ſiue haꝝ qualitatū tangibiliū: graue qdē ⁊ leue non ſunt actiua ⁊ paſſiua: qꝛ nō dicunꝫ. i. nō deſcribunꝫ: nec diffiniunꝫ graue ⁊ leue. i. faciendo aliqd aliō neqꝫ in patiendo ab alio: ⁊ qꝛ eā vt de eis loquimur oꝫ eē actiua ⁊ paſſiua adinuicē. Iō ſupple vt ad ꝑpoᵐ ſpectat graue ⁊ leue nō pñt eē eoꝝ ꝑncipia. ℭ Deinde cum dicit.

ℭ Calidum. n. eſt qꝛ cōgregat homogenea: ſegregare enim qḋ inquiunt facere ignē: cōgregare aūt eſt q̄ eiuſdē tribus: cōtingit. n. extollere alienigena: frigidum autem quod coniungit ⁊ congregat: ſimiliter ⁊ ſingenea ⁊ non eiuſdem tribus.

ℭ Dicit qd ſit tenēdū de alijs q̄litatibus: ⁊ ꝓbat ꝙ calidū ⁊ frigidum: humidū ⁊ ſiccū ſunt ille qualitates q̄ ſt eoꝝ ꝑncipia. vt ſūt actiua ⁊ paſſiua. ℭ Ad cuius euidētiā noᵐ ꝙ qualitates tāgibiles q̄ ponunꝫ eoꝝ ꝑn⁹ non ſunt tranſmutata adinuicē duo in ſe hr̄e debent. ꝑ qdem debent eſſe actiue ⁊ paſſiue: qꝛ ſine actione ⁊ paſſione nō ſit tranſmutatio. 2° nō debēt reduci in alias q̄litates: qꝛ ſi in alias q̄litates reducerenꝫ iā non eſſent ꝑme: nec deberent dici prim- Nōndū

cipia. Duo ergo facit: q2 primo oſtendit calidū ꝛ frigidū
humidum ꝛ ſiccum eē huiuſ principia: q2 ſunt actiua ꝛ
paſſiua. ſecundo ꝙ nō reducunt̃ in alia: ſed magis alia re
T.c.15. ducuntur in ipſa. ſecunda ibi. (Manifeſtū igitur quoniā
omnes.) Circa primum duo facit: q2 p̄ oſtendit calꝫ ꝛ fri
gidum eſſe talia principia: q2 ſunt actiua. ſecundo oſtēdit
hoc idem de humido ꝛ ſicco: eo ꝙ ſint paſſiua: ibi. (Humi
T.c.9. dum enim indeterminatum.) Dicit ergo ꝙ calidum ꝛ fri
gidūꝫ poſſunt eſſe huiuſmodi principia: quia ſunt actiua:
Nam calidum eſt actiuum: q2 congregat homogenea: ꝛ
ſegregat etiā etherogenea. ideo ſapientes inquiunt ignē fa
cere ſegregare alienigena ꝛ etherogenea. congregare autē
hōgenea que ſunt eiuſdē tribus ꝛ eiuſdē prolis: ſed extol
lit ꝛ ſegregat alienigena. ſupple etiam frigidum eſt actiū.
q2 cōiungit ꝛ cōgregat oīa ſimilr̃. i. vniformiter ſiue fuerit
ſingenea ōnigena. i. hōgenea ꝛ non eiuſdem tribus. i. ſicut
Nōndū etherogenea. ¶ Notandū autem ꝙ calidū rarefacit ꝛ ra
refaciendo qcqd eſt ibi ſubtile eleuatur ꝛ euapozat. Jdō dr̄
cōgregare hōgenea: q2 groſſa ꝛ grauia relinqui deorſuꝫ.
leuia aūt ꝛ ſubtilia facit aſcendere ſurſum: ꝛ q2 calor con
iungit leuia leuibus ꝛ groſſa relinquit cum groſſis. iō dici
tur cōgregare hōgenea. Frigidū aūt cōſtipat ꝛ conſtringit
ꝛ hꝫ imobilitatē: iō ſiue ſint hōgenea ſiue etherogenea p
frigidū cōgregant̃: frigidū. n. nō ſeparat ſubtilia a groſſis
ſed coagulat ea ſimul. ¶ Deinde cum dicit.

T.c.9. ¶ Humidum enim indeterminatū proprio termino bene terminabile ens: ſiccum autē bene terminabile proprio termino difficulter terminabile alterius.

¶ Oſtendit humidum ꝛ ſiccum eſſe talia principia: q2 ſunt
paſſiua: ꝛ duo facit: q2 primo facit qō dcm̄ ē. ſcdo vt oſtē
dat ꝙ humidū eſt ponendū tale principiū: ꝫ diuidit humi
T.c.14 dum ꝛ ſiccū. 2° ibi. (Dicitur aūt ſiccū ꝛ humidum.) Circa
primum duo facit: q2 p̄mum oſtendit de humido ꝛ ſicco:
qō dcm̄ eſt. ſcd̄o oñdit qualitates alias tangibiles nō poſſe
eſſe talia principia: q2 reducunt̃ in humidū ꝛ ſiccum: ibi.
T.c.10. (Subtile aūt ꝛ groſſum.) Dicit ergo: ꝙ humidū hꝫ rōnē
paſſiui. eſt. n. humidū indeterminatuꝫ ꝓprio termino. eſt
bene eñs terminabile termino alieno. ſiccum autem econ
uerſo eſt bene terminabile termino ꝓprio ꝛ difficile termi
nabile alterius termino: ꝛ q2 bene terminari ſiue termino
proprio ſiue alieno ſonat in paſſionem. ideo humidum ꝛ
ſiccum ſunt paſſiua. ¶ Deinde cum dicit.

T.c.10. ¶ Subtile aūt ꝛ groſſuꝫ lubricū ꝛ arriduꝫ: ꝛ durū: ꝛ molle: ꝛ alie differentie ex his ſunt.

¶ Oñdit alias qualitates tangibiles nō poſſe eſſe talia p̄n
cipia: quia nō ſunt qualitates prime: ſed reducunt̃ i alias:
circa qō duo facit: q2 p̄ p̄mittit qō intendit. ſecundo exeq
tur de intento: ibi. (Quī enim repletiuum.) Dicit ergo ꝙ
ſubtile ꝛ groſſum. lubricum ꝛ aridū. duruꝫ ꝛ molle: ꝛ alie
dr̄ie tāgibiles nō ſunt prime: ſed ſunt ex his. i. reducunt̃ ad
has vt ad humidū ꝛ ſiccum. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Quoniam enim repletiuum eſt humidū: q2 nō eſt terminatū quidem. bene aūt terminabile ens: ꝛ q2 ſequit̃ tangentē: ſubtile autem repletiuum: ſubtilium autem partium ꝛ paruarum partium repletiuum: totū eniꝫ totum tangit: ſubtile auteꝫ maxime tale: manifeſtum quoniam ſubtile quidem erit humidi: groſſum autem ſicci.

¶ Exeqtur de intēto: ꝛ tria facit: q2 p̄ oñdit hoc de ſubtili ꝛ
groſſo. 2° de lubrico ꝛ arido. 3° de duro ꝛ molli. ſecūda ibi.

(Et rurſum lubrici.) 3° ibi. (Amplius molle quidē.) Di T.c.13.
cit ergo ꝙ humidum eſt quid repletiuuꝫ: q2 non eſt deter
minatuꝫ termino proprio: ꝛ eſt bene terminabile termino
alieno. ꝛ quia humidum tangentem: q2 accipit formam
ꝛ figuram eius quod tangit ideo ſupple eſt humidum re
pletiuum. aqua enim ꝛ quodlibet ſubtile repletiuum eſt: ꝛ ma
mo ſubtile eſt maxime tale. i. maxime repletiuum. eſt enim
repletiuum paruarum partiuꝫ per poros. eſt. n. de ratione
ſubtilis ꝙ totum attingat: ſubtile. n. ſm ꝙ huiuſmodi ſic
ſubijcitur ꝙ totū attingit ꝛ replete totum: ꝛ q2 replere con
uenit ei per nām humidi. manifeſtuꝫ eſt ꝙ ſubtile erit hu
midi. ꝛ ſi ſubtile eſt humidi: ꝛ reducitur in humidum,
groſſum erit ſicci ꝛ reducetur in ipſuꝫ. ¶ Notandum au Nōndū
tem ꝙ ſicca ꝛ ſolida bene terminantur termino proprio iō
nō accipiunt figurā eius in quo ſunt. nec bene repleāt ipꝫ.
vas. n. bn̄ replet̃ ex aqua. non autem bene repletur ex lapi
dibus: q2 aqua ſequitur figuram vaſis ꝛ coaptat ſe ei: nō
autem lapides. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Et rurſus lubricū quideꝫ humidi. Lubricum autem aliquid humiduꝫ paſſiuū eſt velut oleū. Aridum quidem ſicci: ariduꝫ eniꝫ qō pfecte ſiccuꝫ: q̄propter ꝛ coagulata ſunt propter defectionem proprie hūiditatis. T.c.11. T.c.12.

¶ Reducit lubricū ꝛ aridum dicens: ꝙ lubricū erit humi
di. i. reducet̃ in humidum. lubricum. n. eſt humidū paſſuꝫ
aliquid a ſicco velut oleū: quod eſt lubricū ꝛ viſcoſum: q2
eſt ibi ꝛ ſiccitas annexa humiditati: q2 cūꝫ inabundat hu
miditas lubricum reducitur in humidum. aridum auteꝫ
eſt ſicci. i. reducitur in ſiccum. eſt enim aridū qō eſt pfecte
ſiccum: quapropter ꝛ coagulata videtur arida ꝛ ſicca pp
defectū ꝓprie humiditatis. deficit. n. in talibus ꝓpria hūi
ditas: q2 eſt conſtricta ꝛ cōſtipata propter coagulationeꝫ.
¶ Deinde cūꝫ dicit.

¶ Amplius molle quidē humidū: molle. n. qō ſubijcitur in ſeipſum ꝛ nō tranſmutans quidē quod facit humidū: ideo enim ſi ē humidum molle: ſed molle humidi: duruꝫ autem ſicci: durum enim eſt quod coagulatuꝫ eſt: coagulatum enim ſiccum. T.c.13.

¶ Reducit molle ꝛ durū dicens: ꝙ molle erit humidi. Nā
molle eſt id quod ſubijcitur in ſeipſum. i. quod cedit non
tranſmutans aut. i. ꝛ non reſiſtit: ꝛ q2 hoc facit humidum
ꝛ eſt ꝓprium eius cedere. ſ. ꝛ non reſiſtere: ideo nō eſt hu
midū reducibile in molle: ſed molle eſt humidi: ꝛ reducit̃ i
ipſum. participat. n. molle proprietates humidi: non econ
uerſo. addidit autē ꝙ durꝫ eſt ſicci. Nam duruꝫ eſt quaſi
idem quod coagulatum. coagulatum autem eſt ſiccuꝫ. i.
reducitur in ſiccum vt prius dicebat̃. ergo ꝛ durum in ſic
cum reducetur. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Dicunt̃ autē ſiccum ꝛ humiduꝫ multifarie: opponitur autem ſicco ꝛ humidum ꝛ vdū: ꝛ rurſus humido ꝛ ſiccū ꝛ coagulatū: oīa aūt hec ſūt ſicci ꝛ hūidi p̄moꝝ dictoꝝ. T.c.14.

¶ Diuidit ſiccum ꝛ humidum: vt oñdat ꝙ humiduꝫ ꝛ ꝙ
ſiccum debēt poni qualitates prime. ¶ Ad cuius euiden Nōndū
tiam notandum ꝙ humidum ꝛ ſiccū reperiūtur in elīs ꝛ
elemētatis: ꝛ vt repiuntur in elemētatis hñt eſſe duplicē.
Quedā enī mixta ſunt ſimplr̃ hūida. quedā aūt ſunt ta
lia per accñs. que. n. ſunt hūida nō p ſe: ſꝫ p accñs poſſunt
dici humida ꝛ rorata: ſicut lapides pfuſi aq̄ humidi ꝛ ro
rati dici pñt. ſic ēt quedaꝫ ſunt ſicca ſimplr̃. quedam ſunt
ſicca per accidens rōne frigoris cōſtipantis. Sꝫ ſi reductio

nem hoꝝ ſcire volumus dicere poſſumus ꝙ humidum ⁊ roratum deducitur in humidū elatū. humidū autē elati in humidū eſt: qđ ꝓprie ⁊ ſimplr eſt primū humidū. ſic et coagulatū in elatis reducit̄ in ſiccū elati. ſiccū autē elati in ſiccū eſt: qđ eſt primū ſiccū. Jđ ꝑncipia trāſmutationū ponēda ſunt ꝑmū ſiccū ⁊ ꝑmū humidū. Duo ergo facit: qꝛ ꝑmo ꝑmittit qđ intendit. ſcđo declarat propoſitū ibi. (Quoniam.n.humido.) Dicit ergo ꝙ humidum ⁊ ſiccū dicit̄ ſiue dicunt̄ multifarie. Opponit̄ enī ſicco humidū ⁊ vdum: ⁊ rurſum humido opponitur ſiccum ⁊ coagulatum: ⁊ omnia hec ꝓut ſunt in elatis ſunt ſicci ⁊ humidi dictorum ꝑmorum .i. ſunt ſicca ⁊ humida ꝓut ſunt in elē. ſunt enim aliquo modo prime q̄litates in elatis. tamē nō ſunt in eis ſimplr. qꝛ mixta ⁊ elata non hñt hmōi q̄litates ꝑmas in ſuis excellētijs. ſed habēt eas fractas ⁊ remiſſas. vt ſuperius dictum eſt. ⁋ Deinde cum dicit.

⁋ Quoniam enim humido opponitur ſiccum ⁊ humidum quidem eſt quod habet alienigenam humiditatē ſuperficietenus. infuſum autem quidē quod in profundo. ſiccum autem quod priuatur hac. manifeſtum quoniam humidum quod erit humidi oppoſitum ⁊ ſiccum primi ſicci.

⁋ Manifeſtat qđ dixerat ⁊ duo facit. qꝛ ꝑmo oſtēdit humidū ⁊ vdū opponi ſicco. ⁊ ꝙ ſiccū reducit̄ in ꝑmū ſiccū .i. ſiccū elati in ſiccū eſt. ſcđo oſtēdit ſiccū ⁊ coagulatū opponi humido. ⁊ ꝙ humidū reducit̄ in ꝑmū humidū. 2° ibi.
T.c.15. (Rurſus aūt humidum.) Dicit ğ ꝙ humido opponitur ſiccū. nam humidū qdē .i. vdum eſt id qđ hȝ alienigenā humiditatem ſuperficietenꝰ: ſicut id qđ roratum eſt. infuſum aūt eſt qđ hēt alienigenā humiditatē in ꝓfundo. ſiccū aūt ſimplr erit qđ ꝑuat̄ hac vtraq; humiditate. ꝓp qđ manifeſtū eſt: ꝙ humidū ſm ſuperficiē erit humidi ſimplicit̄. vel vt hȝ alia littera ⁊ planius: vdū erit humidi: ſic etiam ſiccū qđ eſt oppoſitū humidi: eſt ſicci ꝑmi .i. redu-
Nōndū cit̄ in ꝑmū ſiccū. ⁋ Notandū aūt ꝙ eo ipſo ꝙ vdum opponit̄ ſicco. qꝛ ſiccū eſt ꝓprium oppoſitum humidi ſeqtur ꝙ vdum ſit aliquo modo humidum. ⁊ qꝛ qđ eſt ſm quid ⁊ quodammodo: reducitur i id qđ eſt ſimplr. Jdeo bene dictum eſt ꝙ vdum reducitur in humidum. qꝛ opponit̄ ſicco per naturam humidi. ⁋ Deinde cum dicit.

T.c.15. ⁋ Rurſum autem humidum ⁊ coagulatū ſimiliter. ⁊ humidum quidem eſt quod habet propriam humiditatē in profundo. infuſum autem quod habet alienā humiditatem in profundo. coagulatum autē quod priuatur hac. quapropter ⁊ horū erit. hoc quidem ſicci. hoc autem humidi.

⁋ Oſtēdit ħ idē de ſicco ⁊ coagulato dicēs. ꝙ humidū ⁊ coagulatū ſimilr opponunt̄. qꝛ humidū eſt qđ hȝ ꝓpriā humiditatē in ꝓfundo. infuſum aūt qđ hȝ alienā humiditatē in ꝓfundo. coagulatū aūt qđ ꝑuat̄ hac .ſ. humiditate in ꝓfundo. ğ coagulatū opponit̄ humido ꝑ nām ſicci. nō inq̄ntū ꝑticipat aliqđ de humiditate ſicut vdū opponebat̄ ſicco ꝓut participat aliqđ de humiditate. Quapropter ex his q̄ dicta ſunt pȝ ꝙ hoꝝ ħ .ſ. coagulatū erit
Nōndū ſicci. hoc .ſ. vdū erit humidi. ⁋ Notādū aūt ꝙ nō ſolum vdum: ſed infuſum reducit̄ in humidū. tamen enī infuſum q̄; vdum ſunt humida per accidēs. hñt enim alienigenā humiditatē. ſed aliter ⁊ alr. qꝛ vdum hȝ hȝ humiditatē in ſuperficie. infuſum aūt in ꝓfundo. verū qꝛ vdum hēt hoc per accidēs. cū eē ꝑ accñs reducatur ad per ſe: tam vdū q̄; infuſum reducent̄ ad humidū. ⁋ Deinde cū dicit.

⁋ Manifeſtum igitur quoniā omnes alie differentie reducuntur ad primas quatuor. he autē non amplius in minores. neq; enī calidum quod ſiccum aut ꝙ humidū. neq; humidum quod calidū aut quod frigidū. neq; frigidum quod ſiccum. neq; ſub inuicē. neq; ſub calido ⁊ humido ſunt. quapropter neceſſe quatuor eſſe has.

⁋ Cōcludit ꝙ ꝑdicte q̄tuor dīe .ſ. calm ⁊ frigidū humidū ⁊ ſiccū nō reducunt̄ in alias nec in ſeipſas ſed alie reducūtur in eas. Jdeo aut ꝙ oēs aliene .i. oēs alie dīe reducunt̄ ad has dīas ꝑmas. hoc aūt nō amplius i minores. qꝛ nec reducunt̄ in alias nec in ſeipſas. Calm .n. nō eſt qđ ſiccū: aut ꝙ humidū. qꝛ actiuū nō eſt qđ paſſiuum. neq; humidū quod calm aut frigidū. qꝛ paſſiuū non eſt qđ actiuū. ſic etiā frigidū: ⁊ ſiccū non ſunt ſub ſeinuicem. qꝛ actiuū nō eſt quod paſſiuū. nec econuerſo. nec ſunt ſub calido ⁊ humido. nō ꝙ frigidū ſit ſub calido. ⁊ ſiccum ſub humido. qꝛ oppoſitū nō eſt ſub oppoſito. Quapropter neceſſe eſt has q̄tuor dīas eſſe ꝑncipia tranſmutationū ⁊ nō plures ⁊ nec pauciores. ⁋ Notandū autem ꝙ cū fuerit aſſignate .7. contrarietates q̄litatum tangibiliū ſolum due ſunt ponende tanq̄; ꝑme dīe ⁊ tanq̄; ꝑncipia tranſmutationū. vȝ. calidum ⁊ frigidū. humidū ⁊ ſiccū. qꝛ hec ſunt actiua ⁊ paſſiua: ⁊ nō reducūtur in alias. Alie autē .5. contrarietates nō debēt dici talia ꝑncipia. qꝛ nec ſunt actiua nec paſſiua. vt graue ⁊ leue. vel reducunt̄ in alias. vt ſubtile ⁊ groſſum. lubricū ⁊ aridū. durū ⁊ molle. aſperum ⁊ lene. aſperū enim ⁊ lene reducunt̄ i humidū ⁊ ſiccū. lȝ phs nō reduxerit ea. lene enim reducit̄ in humidum. humida enim propter ſui fluxibilitatem habēt lenitatē in ꝑtibus ⁊ in eis vna pars non ſupereminet alteri. ſicca .n. qꝛ ſunt bene terminabilia termino ꝓprio poſſunt habē aſperitatē in partibus. ⁊ in eis vna pars pōt alteri preeminē.

Quoniam autem quatuor elementa. eorum autem quatuor ſex coniugationes ſunt. contraria autem non inata ſunt coniungi. calidum enī ⁊ frigidum eſſe idē: ⁊ rurſus humidum ⁊ ſiccū impoſſibile. manifeſtū autē quoniā quatuor erunt elementorū coniugationes. calidū ⁊ ſiccū. calidum ⁊ humidū. ⁊ rurſus frigidum ⁊ humidum. ⁊ frigidum ⁊ ſiccū. T.c.16.

⁋ Poſtq̄; phs oſtēdit q̄tuor eē qualitates ꝑmas actiuas ⁊ paſſiuas. In ꝑte iſta ex nūo illarū qualitatum ꝓbat nūm eloꝝ. ⁋ Ad cuius euidētiam notādū ꝙ ad tranſmutationē ⁊ ad gñationē ⁊ corruptionē nō ſolū reqrit̄ ꝙ elm ſit actiuū ⁊ paſſiuū. ſed etiā ad hoc facit locus. ⁊ etiā ordo ad hmōi q̄litates. Nam ſm ꝙ elm eſt in alio ⁊ alio loco. ſic alr ⁊ aliter ſe hȝ ad gñationē ⁊ corruptionē. ſic etiā ꝓut elm hēt aliū ordinē ad q̄litates actiuas ⁊ paſſiuas. alr ⁊ alr ſe hȝ ad agēdū ⁊ patiēdū. ⁊ alr ⁊ alr trāſmutat ⁊ tranſmutat̄. Tria ğ facit. qꝛ ꝑmo ex numero q̄litatum actiuarū ⁊ paſſiuarū ꝓbat nūm eloꝝ. 2° determinat de loco eoꝝ. tertio oſtēdit quē ordinē hñt ela ad qualitates actiuas ⁊ paſſiuas. ſcđa ibi. (Entibus autem quatuor.) 3° T.c.22.
ibi. (Et ſi ſimplr.) Circa ꝑmū duo facit. qꝛ primo facit qđ T.c.23.
dictum eſt. ſcđo oſtendit opiniones antiquorum aliq̄ modo cōcordare opinioni ſue. ſcđa ibi. (Omnes .n. q ſimplicia.) Prima pars diuidit̄ in duas. qꝛ primo ꝓponit qđ i- T.c.17.

tendit. ſcđo manifeſtat propoſitum ibi. (Et aſſecutum eſt hoc.) Dicit ergo ꝙ ſunt quatuoꝛ el'a. i. q̃tuoꝛ ſunt qualitates actiue ⁊ paſſiue. el'm. n. quaſi idem ſonat qđ principiũ. ⁊ qꝛ hmõi q̃litates ꝑme hñt aliquo mõ rõnem ꝑncipiĩ. vt oſtẽſum eſt ideo el'a appellari pñt. Iſtarũ autẽ q̃tuoꝛ q̃litatũ ſiue iſtoꝛũ ꝑncipioꝛũ ſunt ſex cõiugatiões. i. combinatiões. qꝛ ſex modis cõbinare poſſumus. ſed due combinationes ſunt inutiles. qꝛ cõtraria nõ ſunt înata ꝯiungi. qꝛ i̾poſſe eſt idẽ corpus eſſe cal'm ⁊ fridum. vel eſſe humidum ⁊ ſiccum. Manifeſtũ eſt ergo ꝙ poſſibiles cõiugationes el'oꝛũ. i. q̃litatũ ꝑmarũ erũt q̃tuoꝛ. poterunt enim combinari ⁊ cõiungi. cal'm ⁊ ſiccũ. cal'm ⁊ humidũ. ⁊ frigidũ. ⁊ humidũ. ⁊ frigidũ ⁊ ſiccũ: ⁊ qꝛ ſm numerũ harũ combinationũ eſt numerus primoꝛũ corpoꝛũ. ideo contingit eẽ

Nõdũ quatuoꝛ prima corpora. ℭ Notãdum aũt ꝙ pħs vtitur equoce nomĩe el'i. nam aliquãdo el'a appellat prima corpora vt ignẽ ⁊ hmõi que ſunt el'a reſpectu mixtoꝝ q̃ cõſtant ex eis. aliq̃ñ aũt appellat el'a q̃litates actiuas ⁊ paſſiuas q̃ ſunt el'a ⁊ ꝑncipia ꝑmoꝛũ corpoꝛũ nõ ſimpl'r ⁊ abſolute. ſed vt ſunt actiua ⁊ paſſiua adinuicẽ vt ſuperi⁹ dicebat: ⁊ ſic accipit el'a hic. quoꝛũ combinationes ſunt ſex.

Nõdũ quatuoꝛ poſſibiles ⁊ due impoſſibiles. ℭ Notandũ etiã ꝙ elemẽtũ q̃libet. ſiue q̃libet ꝑmũ corpus requirit duas primas qualitates. ⁊ qꝛ due prime qualitates in eodẽ corpoꝛe nõ poſſunt cõiungi niſi quatuoꝛ modis. ideo ſũt quatuoꝛ prima corpora. ℭ Deide cum dicit.

ℭ Et aſſecutum eſt hoc ſm rationẽ ſimplicibus apparentibus corpoꝛibus. igni ⁊ aeri. ⁊ terre ⁊ aque. ignis enim calidus ⁊ ſiccus. aer autẽ calidus ⁊ humidus. velut euaporatio enĩ aer. aqua autẽ frigida ⁊ humida. terra aũt frigida ⁊ ſicca. vt ergo rationabiliter diſtribuant̃ d'rie primis corpoꝛibus: ⁊ multitudo eoꝛum ſit ſm rationẽ quatuoꝛ.

ℭ Hic manifeſtat qđ dixerat. dicens. ꝙ hec. ſ. combinatiões primarũ qualitatũ ſm rõnem. i. rõnabil'r aſſecutũ eſt his que apparent ſimplicia corpora. ſ. igni ⁊ aeri. aque ⁊ terre. Nam in his quatuoꝛ corpoꝛib⁹ reperiunt̃ predicte quatuoꝛ combinatiões. ignis enim eſt calidus ⁊ ſiccus. aer calidus ⁊ humidus. Nam aer eſt velut euaporatio quedã que eſt calida ⁊ humida. aqua eſt frigida ⁊ humida. terra frigida ⁊ ſicca. Ut ergo ratiõabiliter diſtribuant̃ prime d'rie primis corpoꝛibus ſm rõnem ſit multitudo eoꝛũ. vʒ. ꝑmoꝛũ corpoꝛũ ſupple ſm multitudinẽ ꝑmarũ q̃litatũ. ſunt enim quatuoꝛ ꝑma corpora que ſunt q̃tuoꝛ prime q̃

Nõdũ litates. ⁊ ſunt earũ q̃tuoꝛ combinatiões poſſibiles. ℭ Notandũ autem ꝙ euaporatio dupliciter poteſt conſiderari. vel quantũ ad id quod eſt: ⁊ ſic eſt humida. vel quantũ ad caloꝛem incoꝛpoꝛatũ qui facit eam aſcendere. ⁊ ſic eſt calida. frigida. n. ſm ꝙ hmõi nõ aſcẽdit. ⁊ ideo cõiter ponitur ꝙ euapoꝛatio a mã habet humiditatem: ſed ab efficiente. i. a ſole. ⁊ a ſupercelestibus corpoꝛib⁹ habet caloꝛẽ incoꝛpoꝛatũ. Ideo dictũ eſt ꝙ aer eſt calidus ⁊ humidus.

Nõdũ qꝛ eſt quaſi euapoꝛatio quedam. ℭ Notandũ etiã pħm hic quaſi ſupponere ꝙ ad q̃libet el'm requirit̃ combinatio duarũ q̃litatũ. ⁊ ex nũo taliũ combinationũ arguit numerũ el'oꝛũ. Quidã aũt volẽtes hmõi rõnem aſſignare dixerũt hoc eſſe. qꝛ opʒ actiuũ habere ſuũ ꝓpꝛiũ ſubiectũ. pro-

dictuʒ q̃rundam

pꝛiũ aũt ſubiectũ ſũmi calidi nõ poteſt eſſe humidũ. qꝛ calidũ in ſummo facit euapoꝛare humidũ. ignis ergo habʒ duas q̃litates: qꝛ eſt calidus ⁊ ſiccus. ſed calidũ cũ temperamẽto fundat̃ in humido. ideo aer eſt calidus ⁊ humidus. ſic etiã frigidũ cum tẽperamẽto fundat̃ in humido. vt frigidũ aqueũ frigidũ aũt cũ exceſſu expellit humidũ: vt frigidũ terre. Ideo opʒ el'm habere duas qualitates ꝑmas ſm ꝙ vna ſequitur ad aliã ⁊ habet oꝛdinẽ ad eã. Sed ꝯ dictus hoc dupliciter nõ videt̃ bene dictũ. Pꝛimo qꝛ per accidẽs p̄ videt̃ ire ad mentẽ pħi. pħs. n. intẽdit de el'is ⁊ de numero eoꝛũ vt tranſmutant ſe adinuicẽ ⁊ ſunt actiua ⁊ paſſiua. ideo ex ipſa actione ⁊ paſſione magis q̃ʒ ex oꝛdine q̃litatũ debet ſumi predicta ratio. Amplius ſupponebat̃ in illa rõne ꝙ idem ſubiectũ haberet frigidũ in ſummo. ⁊ ca- 2 lidũ in ſummo. vt cal'm ignis. ⁊ frigidũ terre: que dicebãt eſſe alia in ſummo ponebãt fundari in ſicco. hoc autẽ videt̃ ipſis apparentibus repugnare: qꝛ ſubiecta ꝓpꝛia nõ pñt eſſe eadẽ contrarioꝛũ maxime ſi accipiant̃ in ſua ex- 2.a. 26. cellẽtia. cum actus actiuoꝛũ ſint in patiente ⁊ diſpoſito. Poſſumus ergo vtroqʒ modo aſſignare rationem: quare ad vnũ el'm cõcurrũt due q̃litates. pꝛima erat ex ipſa actio- p̄ ne ⁊ paſſione. Nam q̃cunqʒ tranſmutant̃ adinuicem ſũt ſimul actiua ⁊ paſſiua. vt probatũ fuit ſupra. cap' de mixtione. ⁊ etiam in cap° de tactu ⁊ de actione. Si ergo hic arguit̃ de el'is vt ſunt tranſmutata opʒ agere de eis vt actiua ⁊ paſſiua. cuilibet ergo el'oꝝ dabimus duas qualitates. vnam actiuã ⁊ aliam paſſiuã: qđ concoꝛdat apparentibus. Nam in igne qualitas actiua eſt caloꝛ. paſſiua ſiccum. In aere paſſiua q̃litas eſt humidũ. actiua calidum. ⁊ ſic de alijs. nullũ eſt enim elemẽtũ qđ non habeat vnã q̃litatẽ actiuã. ⁊ aliã paſſiuã. ⁊ hoc modo videt̃ ire ad mẽtẽ pħi. poſſum⁹ tñ ſi volum⁹ ex oꝛdine ipſarũ q̃litatũ oſtẽ- 3 dere quomodo ad quodlibet el'm cõcurrũt due q̃litates tenebimus tamẽ modũ aliũ a modo predicto. nõ enĩ dicemus ꝙ terra ſit frigida in ſummo. ſed ꝙ aqua. quo poſito de leui pʒ dicta combinatio. Nã ignis qui eſt calidus in ſummo de neceſſitate fundatur in ſicco. qꝛ ſumma caliditas facit euapoꝛare humidũ. aqua autẽ que eſt frigida in ſummo q̃ſi ei oppoſita requirit oppoſitũ ſuſceptiuũ. ideo frigidũ aque fundat̃ in humido. aer autem qui habet calidũ cũ temperamento fundat̃ in humido. frigidũ autẽ terre oppoſitũ fundat̃ in ſicco ita ꝙ calidũ in ſummo nõ compatit̃ ſecũ humidũ. ſed cal'm cũ tẽperamento. ⁊ frigidũ in ſummo nõ cõpatit̃ ſecũ ſiccũ. ſed frigidũ cũ tẽperamento. q̃re autẽ terra nõ eſt frigida in ſummo. cũ ſumme diſtet a celo infra patebit. ℭ Deide cum dicit.

ℭ Omnes enim q̃dem qui ſimplicia corpora elementa faciunt. hi q̃dẽ vnũ. hi autem T.c.17 duo. hi autẽ tria hi aũt q̃tuoꝛ faciunt.

ℭ Adducit opiniones antiquoꝛum ad confirmandum veritatem ꝑdictam. ⁊ duo facit. qꝛ ꝑmo narrat antiquoꝛũ opiniones. ſcđo exequitur de eis ibi. (Quicunqʒ quidẽ.) Dicit ergo ꝙ non eſt ponendũ plura el'a q̃ʒ quatuoꝛ. qđ patet ex dictis antiquoꝛũ. Nam qui faciunt corpora ſimplicia eſſe el'a. hi faciunt vnum tale corpus. hi autẽ duo. hi tria. hi quatuoꝛ. numerum autem quaternarium nullus exceſſit. ℭ Deide cum dicit.

ℭ Quicũqʒ q̃dem igitur vnũ dicunt ſolum. Deinde denſitate ⁊ raritate alia generant. his cõtingit duo facere principia. ⁊ rarũ ⁊ denſum. aut cal'm ⁊ frigidũ. hec enĩ actiua. vnũ aũt ſupponitur quẽadmodũ materia.

ℭ Quia fecerat mentionẽ de opinionibus antiquoꝛũ exequit̃ de eis. ⁊ duo facit. qꝛ ꝑmo exequit̃ de facientib⁹ vnũ el'm: ſcđo de faciẽtib⁹ plura. ibi. (Qui autẽ mox duo.) Di- T.c.18. cit ergo. q̃cunqʒ dicũt vnum ſolum eſſe el'm. addũt illi el'o mãli alia ꝑncipia foꝛmalia ⁊ actiua. ideo ait ꝙ deinde ex illo ꝑncipio mãli per raritatẽ ⁊ denſitatẽ generant̃ alia. cõtingit aũt his facere duo ꝑncipia foꝛmalia. vt rarũ ⁊ denſum. calidum ⁊ frigidũ. hec enĩ ſunt ꝑncipia actiua ⁊ vnũ

ſupponitur eis tanq̄ mā. ¶ Deinde cum dicit.

T.c.18. ¶ Qui aūt mor duo faciunt. vt parmenides ignem ⁊ terram. mediam mixturam faciūt horum. puta aerem ⁊ aquam.

¶ Exequitur de ponentibus plura. ⁊ tria facit ſm ꝙ hi tripliciter diuerſificati fuerūt. pmo ergo exeqtur de facientibus duo principia. 2° de facientibus tria. 3° de faciētib⁹ 4ᵒʳ.

T.c.19. 2° ibi. (Simil'r aūt ⁊ quidē.) 3° ibi. (Quidā ⁊ mor.) Dicit ꝙ qui mor. i. ſtatim faciūt duo pncipia vt pmenides ⁊ meliſſ. qui ponūt ignē ⁊ terrā faciunt mediā mixturaꝫ horuꝫ: puta aerē ⁊ aquā que ſunt media īter ignē ⁊ terrā. dicunt eſſe mixturam terre ⁊ ignis. ¶ Deinde cum dicit.

T.c.19. ¶ Simil'r aūt ⁊ qui tria dicūt: quēadmoduꝫ Plato in diuiſionibus. mediū enim mixturam facit. ⁊ fere eadē dicunt ⁊ qui duo ⁊ qui tria dicunt. preter q̄ꝫ ꝙ hi quidē incidunt in duo media. hi aūt vnum ſolum faciunt.

¶ Exequitur de ponētibus tria. dicens ꝙ ſimiliter quidaꝫ dicunt eſſe tria principia. quēadmodum Plato in diuiſionibus. i. in tractatu de diuiſione principiorum poſuit tria principia. ſ. magnū paruum ⁊ ideam aūt ponebat medium inter magnū ⁊ paruuꝫ. qꝛ influebat in materiā magis ⁊ minus diſpoſitā. hō ideam dicebat eſſe mixturā: qꝛ influebat formā ⁊ materiaꝫ que ammiſcebat ei. vel poſſum⁹ dicere ⁊ forte melius ꝙ Plato poſuit duo principia materialia. ſ. magnū ⁊ paruum: poſuit tamē nihilominus tertium pn^m mãle qđ erat quaſi medium ⁊ mixtū ex his. qꝛ ſicut ponebat magnū ⁊ paruū ⁊ vnū diſpoſitū. ita ponebat eam diſpoſitā medio modo. ⁊ id mediū dixit quaſi mixturam magni ⁊ parui. qꝛ illo medio reſeruabatur magnum ⁊ paruuꝫ ſicut in medio reſeruant extrema. Addit ꝙ fere eadē dicūt q dicunt duo eſſe ⁊ qui tria. vtriq̄ꝫ enim horuꝫ ponunt extrema ⁊ mediū ſed differenter. qꝛ hi qui ponūt duo eſſe incidunt. i. ſecāt ⁊ diuidūt vt hꝫ alia lr̄a mediū in duo. vt pꝫ de poſitione parmenidis. qui ponēdo principia duo. ſ. ignē ⁊ terrā ponunt duo media īter ea. aerē ⁊ aquā. hi aūt. ſ. antiqui qui ponūt tria pncipia faciunt vnū ſoluꝫ mediū. vt pꝫ in ſolone Platonis. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Quidam autēꝫ ⁊ mor quatuor dicunt. vt Empedocles. cōgregat autēꝫ ⁊ hec in duo. igni enim oīa alia contra ponit.

¶ Determinat de poſitione Empedoclis qui ponebat quatuor eľa. ⁊ duo facit. qꝛ pmo ponit pōnem eius. ſcđo oſtendit qūo ex dictis pncipiis ſaluabat generationē rerum ibi.

T.c.20. (Non eſt aūt.) Dicit ergo ꝙ quidaꝫ mor dicunt eſſe quatuor pncipia. vt Empedocles. ⁊ hec q̄tuor pncipia congre

No^m. gat in duo ꝯria. qꝛ igni oīa alia contraponit. ¶ Notādū autē ꝙ qꝛ ignis erat valde actiuus ne vniuerſum cito corrumperetur poſuit oīa alia eľa hr̄e amicitiaꝫ adinuicem ⁊ opponi igni. poſuit ergo q̄tuor pncipia. ſed inter ea erat ſolum vna cōtrarietas. ¶ Deinde cum dicit.

T.c.20. ¶ Non eſt aūt ignis ⁊ aer ⁊ vnumqđq̄ꝫ predictorum ſimplex ſed mixtū. ſimplicia autē talia quidē ſunt. non tñ eadem. verbi gratia qđ qdē igitur igni ſil'e igneum non ignis. ⁊ qđ aeri aereū. ſil'r autēꝫ ⁊ in aliis. ¶ Ignis

T.c.21. aūt eſt ſupabundantia caliditatis quēadmodum ⁊ glacies frigiditatis. Coagulatio quidem ⁊ arſio ſupabūdātie qđā ſunt. hec qdēꝫ frigiditatis. hec aūt calitatis. ſi igit'ē glacies coagulatio fridi ⁊ hūidi: ignis erit arſio calidi ⁊ ſicci. idō nihil ex glacie gñaſ neq̄ꝫ ex igne.

¶ Oſtendit qūo ſm empedo. ex talibus eľis fiebat gñatio. Ponebat eni ꝙ vnūqđq̄ꝫ eľoꝝ inueniebatur eē dupl'r. vꝫ. ſm eſſe puꝝ ⁊ ſm eſſe mixtum. Dicebat eni ꝙ ignis ⁊ aer ⁊ vnūqđq̄ꝫ eľoꝝ non eſt ſimplex vl'r. ſed poteſt eē mixtuꝫ. ⁊ ponebat ꝙ ſimplicia eľa ſunt talia. i. ſunt ſilia mixtis eľis. non tñ ſunt eadē eis. verbi gratia. ſil'e igni dicebat eē igneū ⁊ nō ignis. ⁊ ſil'e aeri dicebat eſſe aerem. i. aereū vt hꝫ alia lr̄a. ſil'r aūt ⁊ in aliis. qꝛ ſil'e aque dicebatur aqueū. ⁊ terre terreū. Ignis autē purus ſm ipſum eſt ſuperabundantia caliditatis. ſicut glacies frigiditatis. nam ſicut glaties dicitur coagulatio ſic ignis dicetur arſio. qꝛ talia ſunt quedā ſuperabundantia. Nam hō. ſ. coagulatio eſt ſuperabundantia frigiditatis. hec. ſ. arſio ſuperabundantia caliditatis. propter quod ſi glacies eſt coagulatio humidi ⁊ frigidi: ignis erit arſio calidi ⁊ ſicci. Cum ergo diſtingueret Empedocles ſic elemēta ponebat hoc modo fieri generationeꝫ ex eis: qꝛ ex elementis puris denominantibus ſuperabundantiaꝫ nihil ponebat gñari. Dicebat eni ꝙ nihil gñatur neq̄ꝫ ex glacie: neq̄ꝫ ex igne. ſed ſupple ſit generatio ex mix

tis eľis. ¶ Nōn^m aūt opiniones antiquoꝝ concordare cū No^m.

opinionibus Ari. quantum ad tria. Pmo qꝛ oēs poſuerunt plura pncipia. ſed aliqui poſuerunt illa plura eē mãlia. aliq vō poſuerūt vnū mãle ⁊ addiderūt illi mãli plura pncipia actiua ⁊ formalia. vt ſi ponebant illud mãle pn^m aerem per caliditatē ⁊ frigiditatē. vel per raritatem ⁊ denſitatem generabāt alia. vt aer calefactus ⁊ rarefactus inter ea fiebat ignis. ⁊ dēſatus ⁊ infrigidatus fiebat aq̄. Se 2

cundo conueniebant cū pħo: qꝛ ponentes plura pn^a poſuerunt aliquā ꝯrietatē inter ea. Tertio conueniunt cum eo. 3

qꝛ loquēdo de ſimplicibus corporibus non exceſſerūt numerum quaternarium. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Entibus aūt quatuor ſimplicibus corporibus duorum vtriq̄ꝫ primoꝝ eſſe vnūquodq̄ꝫ ignis quideꝫ ⁊ aer eius qui ad terminuꝫ fertur. aqua autem ⁊ terra eius qui ad mediuꝫ ⁊ extrema quidē ſincera ignis. ⁊ terra. media autēꝫ mixta magis aqua ⁊ aer. ⁊ vtraq̄ꝫ vtriſq̄ꝫ contraria. igni quideꝫ enim eſt cōtrarium aqua. aeri autē terra. hec eniꝫ ex cōtrariis paſſionibus conſtituta ſunt. T.c.22.

¶ Determinat de loco eľorum. dicens ꝙ entibus quatuor corporibus ſimplicibus. vnūqđq̄ꝫ duoꝝ primoꝝ corpoꝝ eſt locus vtriq̄ꝫ. i. aliōꝝ duobus corporibus. Nā ignis eſt locus aeris. ⁊ aqua eſt locus terre. idō ignis ⁊ aer hñt vnam dr̄iam loci vt eius loci qui ad terraꝫ ſurſum fertur. terra quidem ⁊ aqua feruntur ad mediū deorſum. lꝫ ergo ſint quatuor corpora. cōpetunt tñ eis due dr̄ie locoꝝ ſurſuꝫ ⁊ deorſum. ⁊ ſm has dr̄ias ſaluamus in eis gñōnem ⁊ corruptionem. qꝛ quātū generans dat eľo de forma. tm̄ dat ei de loco. ¶ Aduertēdū tñ ꝙ lꝫ quatuor eľis damus duas differentias ſurſum ⁊ deorſum. non damus eas eis vniformiter. ſed extrema. vt ignis ⁊ terra habēt has dr̄ias ſinceras. i. puras. media autē vt aqua ⁊ aer hñt eas magis mixta. ⁊ ſubdit ꝙ hō media. ſ. aqua ⁊ aer ſunt in contraria. i. habent diſpōnē ꝯriam ad extrema. vꝫ. ad ignē ⁊ terraꝫ. Nam igni ꝯrium eſt aqua: aeri autem terra. ſunt enim hec conſtituta ex ꝯriis paſſionibus. vt pꝫ intuenti. ¶ Notandum aūt ꝙ duobus eľis damus vnū locuꝫ. vt igni ⁊ aeri ſurſum. terre aūt ⁊ aque deorſum. Aer enim dicit' eſſe ſurſum. non ꝙ ſit ſurſum ſimpl'r. ſed qꝛ reſpectiue eſt magis ſurſum. eſt eniꝫ deorſuꝫ reſpectu vni⁹. vt rōne ignis. ſed eſt ſurſuꝫ reſpectu

8. ph. 32. 4. c. 25. Nōndū Nōndū

duoꝝ:⁊ eſt ſurſuꝫ reſpectu vni⁹. ℂ Deinde cum dicit.

T.c.23. ℂ Sed tñ ſimplr quatuor entia. vnius vnū quodqꝫ eſt. terra quidē enim ſicci magis ꝙ̄ frigidi. aqua autem frigidi magis ꝙ̄ humidi. aer autem humidi magis ꝙ̄ calidi. ignis autem calidi magis ꝙ̄ ſicci.

ℂ Determinat de ordine hoꝝ eloꝝ ad ſuas q̄litates. dicēs ꝙ cū ela ſint ſimplr q̄tuor entia hñtia binas ⁊ binas qualitates. vnūq̄dqꝫ tñ eloꝝ eſt magis vni⁹ q̄litatis ꝙ̄ alteri⁹. vt terra eſt magis ſicci ꝙ̄ frigidi. aqua magis frigidi ꝙ̄ humidi. aer magis humidi ꝙ̄ calidi. ignis magis calidi ꝙ̄ ſicci. ℂ Notandū autem ꝙ elementū prout hꝫ magis ⁊ minus ordinē ad aliaꝫ ⁊ aliam qualitatem: eſt magis ⁊ minus actiuū ⁊ paſſiuū. vt ignis eſt maxime actiu⁹: qꝛ hꝫ magis ordinē ad qualitatē magis actiuā. vt ad calidum. aqua aūt eſt ſubactiua. qꝛ hꝫ magis ordinē ad qualitatē ſubactiuā. vt ad frigidū. aer aūt eſt maxime paſſiuus. qꝛ hꝫ ordinē ad qualitatem maxime paſſiuā. vt ad humidum. terra vō eſt ſubpaſſiua. vt ad ſiccum. Nōndū

Dub^m **Dubitaret** forte aliquis vtrū ſic ſe habeāt ela ad ſuas qualitates vt phs ait. Nam ſi de igne nō eſt dubiū ipſum eſſe ſumme calidū. ⁊ de aere ꝙ ſit primo humidū. de terra tñ ⁊ aqua dubiū eſt. videtur enim ꝙ aqua nō debeat poni pmo frigida. ſed terra: cuꝫ magis diſtet a celo ꝙ̄ aqua. Jō dixerunt aliqui ꝙ cū dicim⁹ ignē eſſe primo calidū. ⁊ aquā eſſe primo frigidā h primo non denotat ordinē elementoꝝ. ſed qualitatū. Non enī eſt ſenſus ꝙ aqua ſit primo frigida. qꝛ eſt frigidior ceteris elis. ſed ſenſus eſt aquā eſſe primo frigidā. qꝛ cum ſit frigida ⁊ humida per prius ei cōpetit frigiditas ꝙ̄ humiditas. volunt enim iſti eſſentialr terrā frigidiorē eſſe aqua: qđ probant per celeſtē diſtantiā. Sed iſtud nō videtur poſſe ſtare. ſm enim ſniam phi ille quattuor qualitates videnſ conſtituere numerū quattuor pmoꝝ corporū. quod non eſſet niſi cuilibet elementoꝝ cōpeteret aliqua iſtarū qualitatū pmo. ſed ꝙ eſt pmo tale eſt maxime tale. vt innuitur ſcđo metha. Jgnis enī eſt maxime calidus. qꝛ eſt pmo calidus. aqua ergo erit maxime frigida. qꝛ eſt pmo frigida. erit ergo omnibus frigidior. Amplius qđ plus ſtringit eſt qꝛ hec poſitio videſ tollere mixtionē. qꝛ eniꝫ ignis eſt primo calidus. qđcūqꝫ mixtū eſt calidū eſt tale per nām ignis. niſi. n. mixta participarēt naturā ignis calida eſſe non poſſent. ⁊ ſicut participant mixta nām ignis qꝛ calida. ſic participāt naturā aeris: qꝛ humida. ⁊ iſto modo oia calida reſeruantur in mixto. qꝛ mixta participāt aliquo mō virtutes ⁊ q̄litates oium elementoꝝ. niſi ergo aliquā qualitas cōpeteret elo p̄ ⁊ per ſe. ita ꝙ oibus aliis ela cōpeteret per ipſam: nō poſſet ſaluari qñ ela oia concurrūt ad cōpōnē cuiuſlibet mixti. Cū ergo aque nō poſſit cōpetere humiditas primo: cū cōpetat aeri. cōpeteret ei primo frigiditas. erit ergo aqua frigida primo non ſolū ex ordine qualitatū. vt ꝙ ſit primo frigida ꝙ̄ humida. ſed ēt ex ordine ſubiectoꝝ. qꝛ aqua eſt frigidior oibus aliis. ℂ Amplius ſi aſſignarem⁹ ſolum primo ex ordine qualitatū iremus extra mētē phi. poſſet enim vna ⁊ eadē qualitas ineſſe primo pluribus elementis. vt ſi aer eſſet pmo humidus. nō reſpectu alioꝝ elementoꝝ. ſed ſoluꝫ diceref p̄ tale reſpectu caloris. qꝛ magis eſſet humidus ꝙ̄ calidus. non eſſet inconueniēs aliud elementuꝫ eſſe pmo humidū reſpectu alterius qualitatis: nō igitur eſſet numerus elemētoꝝ ſm numerū quatuor q̄litatū ſi poſſent eſſe plura ela ꝙ̄ qualitates. cum vna qualitas pluribus elis poſſet primo cōpetere. Si igiſ via phi neceſſitatē habere dꝫ: opꝫ ꝙ primo dicat exceſſum reſpectu omniū alioꝝ elementoꝝ. vt aer eſt humidus pmo. i. ē humidior ceteris elementis. iđ nullū aliud elm poterit eē humidū primo. imo ſemp vna qualitas erit vnius eli pmo. cōgrue ergo ſm numerū pmarū qualitatū erit numerus pmoꝝ corpoꝝ. ℂ Notandū ꝙ qđlibet elm hꝫ vnā qualitatem pmo. nō ſolū ex ordine qualitatū: vt ꝙ ei magis cōueniat vna qualitas ꝙ̄ alia. ſed etiā ordine ſubiectoꝝ. qꝛ elm illud cui conuenit aliqua qualitas primo conuenit ei magis ⁊ pfectius ꝙ̄ aliis elis. imo mixta ⁊ elata ex hoc participant pmas q̄litates. qꝛ participant nām illoꝝ eloꝝ: quibus pmo cōpetunt q̄litates ille. Utrum aūt vnū elm participet aliud. vt vtꝝ aer dicatur calidus. qꝛ participat naturam ignis infra diceſ. ad pñs autē ſufficit ſcire ꝙ ignis eſt primo calidus reſpectu aeris ⁊ reſpectu alioꝝ eloꝝ. qꝛ eſt magis calidus oibus elis. ⁊ qđ dictū eſt de igne reſpectu caliditatis intelligendū eſt de oibus elementis reſpectu q̄litatum q̄ cōpetunt eis pmo. ſed ſi ſic dicimus ꝙ credimus bene dictū. qꝛ ſic ponēdo ponimus aquā frigidiorē terra. reſtat nobis dare modū ⁊ viā q̄liter hoc ſit poſſibile: cum terra remotior ſit a celo ꝙ̄ aqua. ℂ Jdeo notandū ꝙ poſſumus diſtinguere duplicē calorē. elarē. ſ. ⁊ celeſtem. hos aūt duos calores differre ⁊ non eſſe euiſdē rationis pbat Cōmentator in. 12. methaph. ⁊ adducit ad hoc auctoritatem phi in li. de aialibus dicens. ꝙ iſte calor celeſtis receptus in ſeminibus figurat mēbra ⁊ formet. calor aūt elaris deſiccat ⁊ attenuat. pterea vt ait. calor celeſtis generat aialia. elaris vō corrumpit ⁊ deſtruit. ⁊ ideo ſubdit ꝙ hō generatur ab homine ⁊ a ſole: qꝛ calor ille in cuius virtute membra formanſ ⁊ figuranſ vtute ſolis efficiſ. Sicut ergo due q̄litates vt calor ⁊ ſapor ſunt in eodē pomo. qꝛ he due q̄litates nō ſunt eiuſdē rōnis. ſic in eodē igne pñt eſſe duo calores. igneus. ſ. ⁊ celeſtis cum hꝫ calores eiuſdē rōnis non ſint. Jgnis enim cū hꝫ calorem ꝑ ſuē ſpēm ⁊ nām propriā. hꝫ enim calorē qui acqritur ex motu celi. ⁊ ſicut diſtinguimus duplicē calorē. ſic diſtinguere poſſumus duplicē frigiditatem. elarē ⁊ celeſtē. vt dicamus aliqua habere celeſtem frigiditatē. qꝛ modice ꝑticipant de celeſti calore. ⁊ in quantū priuanſ a tali calido [illegible] rōnē oppoſitā ⁊ pariter quodāmō de frigide. Dicamus ergo aquā eſſe frigidiorem terra quātū ad frigiditatē elarem ⁊ ſequētē ſpēm in nām propriā. ſiue q̄tū ad frigiditatē de qua loquimur. terra tñ eſt frigidior aqua. qꝛ magis puatur calore celeſti. non eſt ergo ſiſe de calore ignis rōne aeris: ⁊ de frigiditate terre reſpectu aqua. Eſt eniꝫ ignis calidior aere duplici calore: elari ⁊ celeſti. elari quidē: qꝛ talis calor pmo competit igni. celeſti vō. qꝛ ignis eſt celo propinquior. aqua vō frigidior eſt terra frigiditate elari. terra vō frigidior eſt aque: qꝛ plus puatur calore celeſti. ℂ Notandum ēt ꝙ cognita vna qualitate primo conueniente alicui elo. qualitates alias p̄ cōuenientes elis aliis ſtatim cōtingit cognoſcere. vt ſi ſcimus que q̄litas cōpetit primo aeri. Cū enim aer ſit calidus ⁊ humidus. caliditas nō contingit ei p̄. qꝛ poſita eſt hec cōuenire p̄ igni. cōueniet ergo ei p̄ humiditas. quo ſcito ſcimus que q̄litas cōueniat p̄ aque. Naꝫ nō humiditas cū hec cōueniat pmo aeri. frigiditas ergo pmo ei ꝯueniet. ſic ēt cū terra ſit frigida ⁊ ſicca. ſcire poſſumus ꝙ frigiditas nō ꝯueniet p̄ terre. qꝛ ꝯueniat aq̄. erit ergo terra p̄ ſicca. cognita ergo pma qualitate vni⁹ eli aliorum qualitates p̄mas cōuenit cognoſcere. qđ declarare volebamus. Nōndū / Nōndū / Com.18 / Nōndū

T.c.24. **Quoniā aūt determinatū ē prius ꝙ ē ſimplicib⁹ corporib⁹ ex inuicē generatio. ſimul aūt ſm ſenſuꝫ vidētur gñata. nō enim eſſet alteratio. ſcđm tactus eniꝫ paſſiones alteratio eſt. dicendum quis modus ad inuicē trāſmutatio**

nis. vtrū omne ex omni generari poſſibile. aut hoc qdē poſſibile. hoc aūt impoſſibile.

¶ Quia elemēta ſe trāſmutāt adinuicē. q: hñt alias ⁊ alias qualitates. ⁊ q: aliī ⁊ aliter ordinantur ad qualitates illas ⁊ q: hñt alias ⁊ alias dñias locoꝝ. Jō poſtq̄ determinatū eſt de q̄litatib⁹ eloꝝ. ⁊ oſtenſum eſt quō differēter elē ordināt̄ur in ſuis locis. ⁊ dictū eſt quē ordinē hñt elemēta ad ſuas qualitates: q: per talia eſt trāſmutatio in elementis. ideo hic determinaṫ de trāſmutatione elemētoꝝ. ⁊ oſ͂ditur quō elā gñanṫ ⁊ corrūpunṫ adinuicē. Circa qō phs duo facit. q: ꝓ continuat ſe ad dicēda. ſcdo exeqtur de intento ibi. (Quū qdem igiṫ.) Dicit ergo. determinatū eſt ꝓ us. ſ. in li. celi ⁊ mūdi. ꝙ gñatio eſt ſimplicibus corporib⁹ ex inuicē. ſimiliter ēt ⁊ ſm ſenſum videnṫ hec elemēta gñata ex inuicē. nō eni eēt alteratio elemētoꝝ niſi poſſet eē eorum gñatio. alteratio enim eſt ſm paſſiones tactus. paſſio aūt tāgibilis magis facta abijcit a ſubā. notū ergo eſt generationē eſſe poſſibilē. poſtq̄ ad ſenſuz elemēta videmus alterari ſꝫ tāgibiles q̄litates. ſuppoſita ergo eorū trāſmutatione dicam quis eſt modus trāſmutationis elementorum adinuicē. vtruꝫ oē ſit poſe gñari ex omni. aut hoc eſt poſſibile. hoc aūt impoſſibile. ita ꝙ nō quodlibet elemētū generatur ex quolibet. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Quoniam quidē igitur omnia inata ſunt adinuicē tranſmutari manifeſtū eſt.

¶ Exequitur de intēto ⁊ duo facit. Nam primo oſtēdit elementa eſſe generabilia adinuicē. ſcdo reprehendit Empedoclem qui hoc negauit ibi. (Admirabitur autē aliqs dicens.)
T.c.37. Jn prima parte intendit talem rōnem. Jgnis terra aqua ⁊ aer gñantur ⁊ corrūpūtur adinuicē. ſed hec ſunt prima corpora ⁊ elemēta. ergo elemētoꝝ eſt adinuicē generatio. Jn hac aūt rōne ſic ꝓcedit. q: primo oſtēdit ignem aquā aerē ⁊ terrā adinuicē gñari. ſcdo probat talia corpora eſſe prima ⁊ elā. ita ꝙ vnū nō eſt elm reſpectu alteri⁹. ſed oīa debēt dici pma elemēta. 2ᵒ ibi. (Sed tū adhuc.) Circa
T.c.31. primū duo facit. q: primo probat qōlibet tale corpus gñari ex qōlꝫ. ſcdo dat modū gñōnis coꝝ ibi. (Differt aūt ⁊ i ci-
T.c.25. tius.) Circa pmū tria facit. q: pmo premittit qō intendit. ſcdo probat ꝓpoᵐ. tertio concludit intentum. ſecunda ibi. (Generatio qdē.) 3ᵒ ibi. (Quapropter vſr.) Dicit ergo manifeſtum eſſe ꝙ omnia alia talia corpora inata ſunt adinuicem tranſmutari. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Generatio qdem enim in cōtraria ⁊ ex ꝯrijs. elā aūt oia hñt ꝯrietatē adinuicē q: differētie ꝯrie ſunt. ſed his qdē. n. ambe ꝯrie. verbi gratia. igni ⁊ aque. hoc enim calidū ⁊ ſiccum. hoc aūt frigidū ⁊ humidū. his aūt altera ſolū. verbi grā. aeri ⁊ aque. hoc eniꝫ calidū ⁊ humidū. hoc aūt frigidū ⁊ humidū.

¶ Probat qō dixerat. dicens. ꝙ generatio eſt in cōtraria ⁊ ex ꝯrijs. elemēta aūt oia. i. oia talia corpora hñt ꝯrietatem adinuicē. q: dñe coꝝ. i. pme qualitates ꝯrie ſunt. ſed his. i. aliqbus talibus corporib⁹ ſunt ambe dñe ꝯrie. igni igitur ⁊ aque. q: hoc. ſ. corpus ignis ē ſiccuꝫ ⁊ calidū. h aūt. ſ. aq̄ eſt qd frigidū ⁊ humidū. ſed his. i. aliqbus talibus corporibus eſt ꝯria alia q̄litas ſoluꝫ. verbi gratia. aeri ⁊ aque. h enim. i. aer eſt quid calidū ⁊ humidum. hoc autē. i. aq̄ eſt frigida ⁊ humida. eſt igitur in talib⁹ maior ⁊ minor ꝯrietas. Jn oibus tñ eſt ꝯrietas. ⁊ q: oia ſibi adinuicē ꝯtrātur oia ſunt adinuicē generabilia. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Quapp vſr qdē manifeſtū qm̄ oē ex oī generari inatū eſt. elā aūt ſm vnūqōq: nōē difficile videre. quō oia ex oībus erunt.

¶ Concludit intentum. dicēs. manifeſtū eſſe ꝙ omne eſt innatum gñari ex omni. q: ſm predicta iam non eſt difficile videre ſm vnūquodq: tale corpus. ſ. quō omnia erūt ex oībus. q: ex quo in vnoquoq: eſt cōtrarietas: ſm vnūquodq: erit generatio. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Differt āt i citi⁹. ⁊ tardi⁹. ⁊ facilius. ⁊ difficilius. q̄cūq: eni hñt ſymbolū adinuicē velox hoꝝ trāſmutatio. quecūq: aūt nō hñt tarda. Quia facilius vnū q̄ꝫ multa tranſmutare. T.c.25.

¶ Dat modū generationis coꝝ. ⁊ duo facit. q: primo oſtendit quō vnuꝫ tale corpus generatur ex vno. ſcdo qūo vnū
ex duobus ibi. (Si aūt vnuſcuiuſq:.) Circa primuꝫ duo T.c.27
facit q: pmo premittit qō intendit. ſcdo manifeſtat ꝓpoᵐ ibi. (Verbi gratia ex igne quidē.) Dicit ergo ꝙ differt generatio 2ᵒʳᵘ corpoꝝ in citius ⁊ tardius. ⁊ in facilius ⁊ difficilius. q: quecūq: hñt ſymbolū ⁊ conuenientiā adinuicē hoꝝ velox erit tranſmutatio. quecunq: aūt non habent: tarda erit eoruꝫ tranſmutatio: ⁊ eſt rō q: facilius eſt tranſmutare vnū q̄ꝫ multa. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Verbi gratia. ex igne qdem enim erit aer altero tranſmutato. hoc eniꝫ erit calidum ⁊ ſiccū. hoc aūt calidum ⁊ humidū.

¶ Manifeſtat ꝓpoſitū ⁊ duo facit. q: pmo oſ͂dit quorum gnō eſt facilis ⁊ velox. 2ᵒ oſtēdit quoꝝ eſt difficilis ⁊ tarda
ibi. (Ex igne aūt aqua.) Circa primū duo facit. q: primo T.c.26.
declarat. 2ᵒ cōcludit intentū. 2ᵒ ibi. (Quapp manifᵐ ꝙ i circuitu.) Dicit ergo ꝙ ex igne erit aer altero trāſmutato. i. facta trāſmutatione in altera q̄litate. ideo erit coꝝ trāſmutatio velox q: hñt ſymbolū. eſt eni h. ſ. ignis qd calidū: ⁊ ſiccum. h aūt. i. aer qd calidū ⁊ humidū. quapp ſi dñabitur ſiccū ab humido aer erit. i. ignis fiet aer. rurſus aūt ex aere aq̄ fiet. q: dñabitur calidū a frigido. nam aer eſt calidus ⁊ humidus. aq̄ frigida ⁊ humida. Jn humido ergo nō differūt aer ⁊ aq̄. q: tranſmutato calido ⁊ facto frigido: aer aq̄ erit. Eodē aūt mō ex aq̄ terra. ⁊ ex terra ignis fieri poterit. hñt enim ambo ad ambo ſymbola. i. cōuenientiā. aq̄ enim cōuenit cū terra cū ſit humida ⁊ frigida. terra autē frigida ⁊ ſicca. q̄re dñante humido terra erit. i. fiet ſupple aqua. ⁊ rurſus. qm̄ ignis cōuenit cū terra. q: ignis eſt calidus ⁊ ſiccus. terra frigida ⁊ ſicca. ſi corrūpatur frigidum terre ignis erit ex terra. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Quapp ſi dñabitur ſiccuꝫ ab humido aer erit. rurſus aūt ex aere aqua erit ſi dñabitur calidū a frigido. hoc qdē enim fuerat calidū ⁊ humidū. hoc aūt frigidū ⁊ humiduꝫ. quapropter trāſmutato calido aqua erit. eodeꝫ modo ⁊ ex aqua terra. ⁊ ex terra ignis. hñt enim ambo ad ambo ſymbola. aqua quidē humida ⁊ frigida. terra autē frigida ⁊ ſicca. quapp dominātē hūido erit. ⁊ rurſus ignis. qm̄ calidus ⁊ ſiccus. terra aūt frigida ⁊ ſicca ſi corrūpaṫ frigiduꝫ ignis erit ex terra. quapp manifeſtū ꝙ in circuitu erit gñatio in ſimplicibus corpibus. ⁊ facilis hic modus trāſmutatiōis. q: ſymbolū exiſtit his q̄ deinceps.

¶ Cōcludit qō intendit. dicens ꝙ ſimplicibus corporibus erit gnō ⁊ in circuitu. ⁊ erit facilis hic modus tranſmutationis. q: exiſtit ſymbolū. i. cōueniētia. his que deinceps. i. elemētis q̄ ſe hñt cōueniēter. ¶ Notādū autē ꝙ hic acci- Nōndū

pitur ꝯſiter nõ abſolute. ſed ſm circuitū. aq̄ eni eſt ꝯſio terre. ⁊ aer aq̄. ⁊ ignis aeri. ⁊ ſic eſt ꝯuerſio circularis. q2 non poſſumus vltra ignē aſcēdere opꝫ ꝙ ex igne reuertat̄ circulariter ad terrā. ita ꝙ ignis ſm circulū erit dei[illegible] ⁊ cõtinens terre. In oibus aūt his ē ſymbolū. terra. n. hꝫ ſymbolū cū aqua. aqua cū aere. aer cu igne. ignis cuꝫ terra. iõ inter talia eſt facilis trāſitus. ¶ Deinde cum dicit.

T.c.26. ¶ Ex igne aūt aquā. ⁊ ex aere terrā. ⁊ rurſus ex aqua ⁊ terra aerem ⁊ ignē cõtingit qdeꝫ generari. difficilius autē quoniā pluriuꝫ eſt tranſmutatio. neceſſe enim ſi erit ex aq̄ ignis corrumpi frigidum ⁊ humidum. ⁊ rurſus ſi ex terra aer corrumpi ⁊ frigidum ⁊ ſiccū. ſimiliter auteꝫ ſi ex igne ⁊ aere aqua ⁊ terra. neceſſe enim ambo tranſmutare. hec quidē igitur generatio tardior eſt.

¶ Oſtendit in qbus eſt trāſitus. dicens ꝙ ſi ex igne fiat aq̄ ex aere terra. ⁊ rurſum ecõuerſo. ſi ex aqua ꝯueniūt qdeꝫ generari ignē. ⁊ ex terra. aerē. hoc erit difficilius. qm̄ eſt trāſmutatio pluriū q̄litatū. neceſſe eni eſt ſi ex aq̄ erit ignis corrumpi in aqua vtraſq̧ q̄litates. ſ. frigidū ⁊ humidū. ⁊ rurſus ſi ex terra fiet aer. opꝫ corrūpi i terra duas q̄litates. vꝫ. frigidū ⁊ ſiccū. ſilr ēt ſi fiat eꝯ. vt ꝙ ex igne fiat aq̄. ⁊ ex aere terra. neceſſe eſt trāſmutare ābo. ſ. ambas q̄litates. q2 in talibus nõ eſt ſymbolū. igitur eoꝝ erit tardior gn̄atio.

Dub^m p^m **Dubitaret** forte aliqs vtruꝫ q̄litas ſymbola maneat. videt̄ eni ad vtrāq̧ partē rõnes cõcurrere. q2 ſi nõ manet q̄litas ſymbola. vt ſi non manet calidum aeris ſi ex aere fit ignis. corrūpuntur due qualitates aeris. ſi ignis gn̄etur ex aere. cū ergo corrūpant̄ due q̄litates aque cū ignis gn̄atur ex aq̄ non ꝯuertet̄ difficilius vel tardius aq̄ in ignē q̄ꝫ aer. ꝙ ſi hoc ē ſlm videt̄ ꝙ ſymbola qualitas manent. ¶ Amplius hoc expreſſe videt̄ di-

2^m

T.c.25. ⁊.26. cere pħs in hoc ſcđo. ⁊ ēt in cap̄ de alteratione. ¶ Sed ſi hoc cõcedimus ꝯſurgit grauior dubitatio. nunq̄ꝫ enim remanet accñs corrupto ſubo. Cū ergo corrūpatur aer ſi ex

3^m eo fiat ignis nulla q̄litas eius remanebit. Amplı° ſi remanet aliqua qualitas aeris cuꝫ ex aere fit ignis. tūc remanet ſubm ſenſatū ⁊ totū nõ cõuertetur in totū. q̄re non eſſet ibi

Rñſio generatio. ſed alteratio. ¶ Ad hoc aūt dici põt ꝙ in generatione ⁊ corruptione manet mā vbi manet forma. ſi eniꝫ ex aere fit ignis: nõ manet forma aeris. manet tñ mā. q2 illa eadē mā que erat ſub forma aeris. efficit̄ poſtea ſub forma ignis. Iõ q2 dimenſiones indeterminate magis ſe videntur tenere ex pte materie. alia aūt vel videnť ſequi formam. vel forte ſequūtur mām. vt eſt ſubiecta forme. ergo qualitates: q2 vel ſequūtur formaꝫ. vel ſequuntur mām vt eſt ſubiecta forme. nõ videntur remanere eadē numero. Eſt ēt ſpālis rõ. quare qualitates actiue ⁊ paſſiue eloꝝ nõ poſſunt remanere eadē numero. cū ex vno elemēto gn̄atur aliud. vt declarari hꝫ in cap̄ de mixtione. oppoſita aūt his nõ

Ad p^m eſt difficile ſoluere. ¶ Nā cū dicit̄ ꝙ ſi corrūperent̄ oēs q̄litates aeris. cū ignis generatur ex eis nõ generaret̄ facilius ignis ex aere q̄ꝫ ex aq̄. dici dꝫ ꝙ difficultas gn̄ationis accipitur ex eo ꝙ aliquid corrūpitur per ſe ⁊ a ꝯtrario. Unde muīs enim ꝙ forma non hñs cõtrarium ꝙ a deo generat̄ faciliter ꝙ eoꝝ gn̄atio eſt in inſtanti. lux eni in inſtāti multiplicatur in aere. q2 in eo ꝯrietatem nõ hꝫ. facilius igit̄ ex aere fit ignis q̄ꝫ ex aq̄. q2 cū ex aqua fit ignis vtraq̧ qualitas aque corrūpit̄ per ſe a ꝯrio. ſed cū ex aere fit ignis humiditas corrūpit̄ ibi per ſe: ⁊ a cõtrario. caliditas vō corrūpitur ibi per accñs vel ex corruptione ſubiecti. Qđ vō adducebatur de pħo ꝙ videtur velle qualitatem ſymbolaꝫ remanere. dici debet vt cõiter ponit̄ ꝙ remanet eadeꝫ ſpecie. non autem opꝫ ꝙ remaneat eadem numero.

Dubitaret forte aliquis ſi remaneret eadē qualitas: vtrū eſſet ibi gn̄atio ſimplr. ad qđ dici debet ꝙ gn̄atio vt ſuperius dicebat̄ eſt ex non ente in ens. Dupliciter ergo põt accipi gnō ſimplr. vel q2 eſt i ens ſimplr. vel q2 eſt ex non ente ſimplr. ꝙ ſi queratur qđ iſtorum eſt potius. debet dici ꝙ magis eſt generatio ſimpliciter ex eo ꝙ eſt in ens ſimplr. q̄ꝫ ex eo ꝙ eſt ex non ente ſimpliciter. motus enim ⁊ mutatio recipiunt ſpēm ex termino ad quē nõ ex termino ex aliquo. vt habet declarari. 5. phiſicorum. omnis ergo illa trāſmutatio per quā acquiritur forma ſubalis. ⁊ ens ſimpliciter generatio ſimplr debet dici. eſſet igitur pluribus modis gn̄atio ſimplr: ſi eſſet ex ente ſimplr ⁊ in ens ſimplr. dato: ſi ꝙ remaneret q̄litas ſymbola ⁊ fieret trāſmutatio in formā ſubſtantialem ⁊ in ens ſimpliciter generatio ſimpliciter poſſet dici. Dub^m T.c.4. 48.

Dubitaret forte aliqs vlterius ſi remaneret qualitas ſymbola cū ex aere fit ignis. vtrū dici poſſet ꝙ ex toto aere fit totus ignis. Ad quod dici debet ꝙ ſicut remanet mā cū ex aere fit ignis. ⁊ tamē hoc nõ obſtante ex toto aere fit totus ignis. q2 nõ remanet mā. vt eſt aeris corrupti: ſꝫ vt eſt ignis generati. Ita ⁊ ſi aliqd aliud remaneret. q2 non remaneret vt eſt corrupti. ſed vt eſt generati ex toto poſſet dici fieri totum. Dub^m

SI aūt vniuſcuiuſq̧ alteꝝ corrūpet̄ facilis qdē. nõ adinuicē āt trāſmutatio. ſꝫ ex igne. qdē ⁊ aq̄ erit terra ⁊ aer. ⁊ ex aere ⁊ terra ignis ⁊ aq̄. T.c.27.

¶ In parte iſta oſtēdit pħs qñ ex pluribus talibus corporibus generatur vnū. ⁊ duo facit. q2 p̄ p̄mittit qđ intendit. ſcđo declarat propoſitū ibi. (Qñ enim aque.) Dicit ergo ꝙ ſi accipiūtur duo elā quoꝝ vniuſcuiuſq̧ corrumpatur alteruꝫ. ſ. altera qualitas. hꝫ tranſmutatio erit facilis. ſed non erit adinuicē. q2 vnū illoꝝ elementoꝝ nõ ꝯuertet̄ i aliud. ſed ex duobus cõſtituetur 3^m. vt ex igne ⁊ aqua poterit eſſe terra ⁊ aer. ⁊ ex aere ⁊ terra. ignis ⁊ aqua. ¶ Notandum aūt ꝙ nunq̄ꝫ ex duobus elemētis põt fieri 3^m. niſi illa duo habeant ꝯrietatē adinuicem. ſm vtrāq̧ qualitatē. Ideo ex igne ⁊ aqua poteſt gn̄ari tertiū. vt terra vel aer. ⁊ ex aere ⁊ terra. poterit ēt gn̄ari tertiū. q2 talia opponuntur ſm vtrāq̧ qualitatem. ¶ Deinde cum dicit. T.c.27. Nōndū

¶ Quando quidē eniꝫ aque frigiditas corrūpetur ignis aūt ſiccitas aer erit. relinqtur enim huius quidē calidū huius aūt humidum. Qñ aūt ignis quidē calidū aque. autē humiduꝫ terra erit. quia relinquitur huius quidem ſiccum. huius autē frigidum.

¶ Manifeſtat qđ dixerat. ⁊ duo facit. q2 p̄mo oſtdit ex qb° duobus põt fieri 3^m. ſcđo ex quibus non põt. 2° ibi. (In his aūt que per cõuenientiam.) Circa p̄mū tria facit. q2 p̄mo oſtēdit ꝙ ex igne ⁊ aqua poteſt fieri 3^m. vt terra ⁊ aer. ſecūdo ꝙ ex aere ⁊ terra poteſt ēt fieri 3^m. vt ignis vel aqua. 3° quod dixerat manifeſtat p qđdam ſenſibile ex^m. ſcđo ibi. (Silr aūt ⁊ ex aere.) 3° ibi. (Confeſſa autem ⁊ ſenſui.) Dicit ergo ꝙ qñ aque corrūpitur frigiditas ⁊ ignis ſiccitas. aer erit. relinqtur enim calidū hu° . ſ. ignis. ⁊ humidū huius. ſ. aque. ⁊ qa aer eſt calidum ⁊ humidū. ex talibus duobus generabit̄ qđdam 3^m. vt aer. põt ēt ex igne ⁊ aqua generari aliud 3^m. vt terra. qa ſi corrūpit̄ caliduꝫ ignis. ⁊ humiduꝫ aque. terra erit. q2 ex tali corruptione relinqtur ſiccum h°. ſ. ignis. frigidū huius. ſ. aq̄. ſeqtur ergo inde gn̄ari terra que eſt frigida ⁊ ſicca. ¶ Deinde cum dicit. T.c.29. T.c.28.

¶ Similr aūt ⁊ ex aere ⁊ terra ignis ⁊ aqua. qñ eni aeris corrūpetur calidū. terre aūt ſiccū. aq̄ erit relinqtur eni huius humidū. huius aūt frigidū. qñ aūt aeris hūmiduz. terre aūt fridū ignis qꝛ relinqtur huius qdē calm huius aūt ſiccum que quidē erant ignis.

¶ Oſtendit φ ex aere ⁊ terra gñatur 3m. ſicut eni ex aqua ⁊ igne. qꝛ opponebātur in vtriſq3 qualitatibus. poterat ex eis generari duplr 3m. vt terra vel aer. ſimiliter aūt ex aere ⁊ terra que opponūtur in vtriſq3 qualitatibus poterit videri gñari duplr 3m. vt ignis ⁊ aqua. qꝛ qñ corrūpet calidum aeris: ⁊ ſiccuz terre. aqua erit. relinqtur enim humidum aeris ⁊ frigidū terre. que ſunt qualitates aque. ſed ſi corrūpetur aeris humidū ⁊ terre frigidū generabitur inde aliud tertiū. vt ignis. qꝛ relinqtur calidū aeris ⁊ ſiccuz terre. que erūt qualitates ignis. ¶ Deinde cum dicit.

T.c.28. ¶ Confeſſa aūt ad ſenſum ignis gñatio. maxime enim ignis flāma. hec autez eſt fumus ardens. fumus aūt ex aere ⁊ terra.

¶ Manifeſtat qđ dixerat per ſenſibile exm. dicens. φ huius gñatio ignis eſt cōfeſſa ⁊ manifeſta ſenſui. ⁊ maxime cuz generat ignis flāma. hec aūt flāma eſt fumus ardens. fumus aūt fit ex aere ⁊ terra. Vapores. n. terreſtres aut mixti aeri fumū efficiūt. ſi ḡ ex tali fumo gñatur flāma. erit generatio eius ex aere ⁊ terra. ¶ Deinde cum dicit.

T.c.29. ¶ In his autē que per cōſequentiā non contingit corrupto in vtroq3 altero elemētoruz fieri tranſmutationē in vnum corpoꝝ. qꝛ relinquitur in ambobus aut eadē. aut ꝯtraria. ex neutro aūt cōtingit generari corpus.

¶ Oſtendit ex qbus duobus nō pōt generari tertiuz. ⁊ tria facit. qꝛ pmo pmittit qđ intendit. 2o declarat ppom. 3o ponit quēdā cōcluſionē ſequentem ex dictis. ſcđa ibi. (Verbi grā ſi ignis.) 3o ibi. (Quapropter ſimul.) Dicit ḡ φ in his elis que ſe hñt per ꝯñam nō cōuenit ex duobus talibꝰ fieri trāſmutationez in vnū corpoꝝ. i. in vnū corpus. qꝛ nō conuenit ex eis generari 3m. corrupto in vtroq3 taliū altero elementoꝝ. i. altera pmarū qualitatū. qꝛ relinquūt in ambobus talibꝰ. vt eadē q̄litatū. aut ꝯria ex neutro aūt mō contingit gñari corpus elare. elm. n. nec ꝯſtat ex vna qualitate tm: nec ex q̄litatibus ꝯrijs. ¶ Notandum aūt φ appellat hec ela ſe hñe per ꝯñaz que ſequunt: ⁊ ſe hñt imediate. vt terra ⁊ aqua: aqua ⁊ aer. ⁊ aer ⁊ ignis. ⁊ qꝛ vltra ignem nō eſt elm. opz ex igne redire ad terraz. ita φ terra ⁊ ignis ſe hñt aliquo mō ꝯñr non loco. ſed per replicationez ⁊ per quēdā circulum. In circulo enim pmū ⁊ vltimum pmm ⁊ ſimis ꝯñr ſe hñt. talia aūt ela ſic ꝯñr ſe hñtia ſemp ꝯueniūt i altera q̄litate. ⁊ ex duobꝰ eoꝝ nō fit 3m. ¶ Deinde cū dicit.

Nōndū

¶ Verbi grā. ſi ignis qdē corrūpetur ſiccuz. aeris aūt hūidū: calidū aūt i ambobꝰ relinqtur. Si aūt ex vtroq3 calidu3 relinquetur ꝯria ſiccū ⁊ humidū. ſilr aūt ⁊ in alijs. in oibꝰ enim his que per cōſequentiā exiſtunt. hoc quidē idē. hoc autē contrarium.

¶ Manifeſtat qđ dixerat. Nam ex igne ⁊ aere q̄ ſe hñt ꝯñr nō gñatur 3m. ignis eni ⁊ aer differūt in ſicco ⁊ humido ⁊ ꝯueniūt in calido. Q. ſi corrūperet ſiccū ignis ⁊ humiduz aeris. i. ſi corrūperet in eis q̄litas ꝯria. nō fit ex eis 3m. qꝛ relinquit in ambobꝰ q̄litas vna ⁊ eadē. vt calm. ex vna aūt q̄litate nō fit elm. ſi vo ex vtroq3 corrūpet q̄litas ſymbola. vt calidū. non fiet idē tertiū: qꝛ relinqtur q̄litas ꝯria. vt ſiccum ⁊ humidū. ex qbus cū ſint ꝯria nō pōt ꝯſtare vnuz ⁊ idē elm. Nullo ergo mō ex igne ⁊ aere fiet 3m. ſiue corrūpat in eis qualitas ſymbola. ſiue ꝯria. ⁊ qđ dictuz eſt de igne ⁊ aere. ſilr intelligēdū eſt ⁊ in alijs ſe hñtibꝰ ꝯñr. qꝛ in oibus his que ſe hñt p ꝯñam exiſtit h quidē. i. hec qualitas idē. i. eadē. hoc aūt ꝯriū. oia enim ſe hñtia ꝯñr differunt in vna qualitate ⁊ cōueniunt in alia. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Quapropter ſimul māifeſtū qm̄ q̄ ex vno in vnū trāſeūt vno corrupto generatur. que aūt fieri ex duobus in vnū pluribus.

¶ Cōcludit quēdā cōcluſionē ſequētē ex dictis. dicens. manifeſtum eſſe φ qñ ex vno fit trāſmutatio i vnū. vt cū vnū elemētū gñatur ex vno elemēto. talia gñantur ⁊ trāſeunt vno corrupto. ex corruptione eni vnius q̄litatis poterit generari vnū elm ex alio. ſ3 qñ ex duobꝰ elis fit vnū elm. ſemper fit talis gñatio pluribus q̄litatibus corruptis. ¶ Notandum aūt φ gnō vniꝰ eli ex alio pōt eſſe in hñtibus ſymboluz. vt ex igne pōt gñari aer. ⁊ qꝛ qualitas ſimbola manet. iō talis gñatio eē pōt altera qualitate corrupta. ſed ex duobus elis nunq̄ꝫ fit circulū. niſi cōtrarietur ſibi in vtraq3 qualitate. iō ad talē gñationez ſemp regritur corruptio plurīū qualitatū. ¶ Ultimo cum dicit. Nōndū

¶ Om̄ qdē ergo oia ex oi gñantur. ⁊ qūo ex inuicē tranſmutatio generatur dictū eſt. T.c.30.

¶ Epylogat circa determinata. dicens. dictuz eſſe φ ex omni elemento gñantur oia elementa. ⁊ dictū eſt qūo eſt trāſmutatio eoꝝ ex inuicē. ⁊ qūo gñantur ex inuicē.

Sed tamē adhuc ⁊ ſic aſpiciemus de eis. ſi enim eſt naturaliū corporum materia vt videt qbuſdaz aq̄ ⁊ aer ⁊ que talia. neceſſe aut vnuz eſſe: aut duo hec. aut plura. T.c.31.

¶ Poſtq̄ꝫ pħs probauit ignē ⁊ aquā ⁊ terrā trāſmutari ad inuicē. In pte iſta pbat oia talia corpa eſſe pꝰ corpora trāſmutata. ⁊ ſi ſunt pma corpa talia ſunt ela. erit ḡ eoꝝ gnō ⁊ corruptio. ex quo taliū corpoꝝ ē gnō ⁊ corruptio. Diuidit aūt hec pa in duas ſm φ duplr oſtēdit talia corpa pꝰ. ſcđa pars ibi. (Om̄ aūt que trāſmutantur.) Ad euidentiam pme partis notandū ignē ⁊ aerē ⁊ talia corpa eē corpora pꝰ trāſmutata: qꝛ nec reducunt in ſeipſa. nec in aliud corpus trāſmutabile. ſicut. n. arguebat ſupra. calidū ⁊ frigidum. humidū ⁊ ſiccū eē q̄litates paſſiuas. qꝛ nec reducebantur in qualitates actiuas. nec in ſeipſas. ſicut ⁊ pdicta corpa ſunt pꝰ: qꝛ nec reducunt in corpa alia tranſmutata nec in ſeipſa. Diuidit aūt pa pma in duas ptes. qꝛ pᵒ oſtēdit talia corpa nō poſſe reduci i ſeipſa. ſcđo oſtēdit hꝫ corpora nō eſſe reducibilia ſupple in aliqđ aliud corpꝰ. 2o ibi. (Neq3 tm̄ aliqđ aliud.) Circa pmuz duo facit. qꝛ pᵒ pmittit qđ intēdit. ſcđo manifeſtat ppom ibi. (Unū qdē vtiq3.) Cōtinuetur aūt ſic. oſtēſum ē ignē aerē ⁊ terrā corpora eſſe tranſmutata adinuicē. ſed adhuc iſpicimus de eis. ſi mā hꝫ nāliū corpoꝝ ſupple ē aliqđ corpus. vt vi qbuſdā. φ ſit aq̄ aut aer: ⁊ q̄ ponunt eſſe talia q̄ ſunt aliquoꝝ mā. vel erūt vnū vel duo vel plura. ¶ Notandū aūt oēs antiqs pħos poſuiſſe mām eſſe aliqđ corpꝰ in actu: qđ qdā dixerunt eſſe aerē. quidā vo aquā. quidaz vo poſuerunt tale corpus eſſe vnū. qdā vo plura. φ ſi vnū eſſet. non eſſent quatuor pma corpora trāſmutatiua. ſi. n. oia eſſent ex aere. ignis ⁊ aqua nō eſſent pꝰ corpa. vult ḡ pħs oſtēdere φ ſi huiꝰ corpora reducunt in aliqđ vnū ex quo ſunt non reducunt in aliqđ corpus ſenſibile. ſed in ipſam mām. Ideo hec corpora non ſunt pꝰ ſimplr. qꝛ ſunt cōpoſita ex mā ⁊ forma. habēt ergo

T.c.35.

T.c.32.

Nōndū

aliqd ꝑus ſe ex quo ſunt vt ipſam mām: ſed non hʒt aliqḋ corp⁹ ſenſibile prius ſe ex quo ſint. pñt ğ dici p⁹ corpa ſenſi
Nōndū bilia. ℭ Nōn^m ēt ꝙ hic loqmur de ſenſibili accipiendū eſt ſenſibile ſm ſenſum tactus: qꝛ tale ſenſibile querim⁹. vt ſupra dicebaẗ. Si enim vellemus accipe ſenſibile vt ſe extendit ad oēm ſenſum: hec corpora non deberent dici prima corpora ſenſibilia. ſupercelestia enim ſunt priora eis q̄ ſentiri poſſunt ſenſu viſus. ℭ Deinde cum dicit.

ℭ Unū vtiqꝫ omnia non eſt poſſibile. verbi gratia. aerē oīa. aut aquā aut ignē. aut terrā. ſi trāſmutatio eſt in cōtraria. ⁊ hoc trāſmutat in cōtrarium. ſi enim erit aer ſiquidē permanet. alteratio erit. ⁊ non generatio.

ℭ Manifeſtat qḋ dixerat. circa qḋ duo facit. qꝛ ꝑmo facit qḋ dictū eſt. ſcḋo remouet quandā cauillationē ibi. (Sed cū neqꝫ ignis.) Circa ꝑmū duo facit ſm ꝙ dupliꝛ manifeſtat intentū. ſcḋa ibi. (Similiter aūt neqꝫ videẗ.) Dicit ergo ꝙ non eſt poſſibile oīa talia corpora eē vnū. verbi gratia. vt oīa eſſe aerem aut aquā. aut ignē. aut terram. qꝛ trāſmutatio eſt in contraria: ⁊ ſi eſt aer hoc corpus ex quo oīa ſunt: aer ꝑmanet: ſed permanente aere vel permanēte alio corpore: qḋ poteſt eſſe mā aliorū: ⁊ facta tranſmutatione in contrarijs qualitatibus alteratio erit. non generatio. pō ergo illa deſtruit gñationes ponēs nām eſſe aliqd in actu. ℭ Notandū aūt ꝙ ſubm tranſmutationis opꝫ manere ī
Nōndū tota trāſmutatione. ſicut ergo mā ſemp manet eadē ⁊ recipit formas ꝯrias. ſic ſi poneret aer vel aliqḋ aliud corpus eſſe tali a ſubiectū ſemp maneret corp⁹ actu ſenſatū. oīa ergo talis trāſmutatio alteratio eſſet. ℭ Deinde cum dicit.

ℭ Silr aūt neqꝫ ita videtur vt ⁊ aq̄ ſimul ſit ⁊ aer. ⁊ aut aliud qḋcūqꝫ. erit igitur aliqua cōtrarietas ⁊ dr̄ia cuius habebit aliquid altera particula. verbi gratia. caliditatem.

ℭ Adducit ſcḋam rōnē. dicēs. ꝙ nō videẗ ꝙ idem corpus ſit ſimul aqua ⁊ aer. aut ꝙ ſit aer ⁊ qḋcūqꝫ aliud corpus. Q̄ aūt ſit icōueniēs ponere idē corpus eſſe ſimul aquam vel aerē ⁊ aliud corpus. vt aerē ⁊ ignē. pꝫ qꝛ eſt aliqua contrarietas ⁊ aliqua dr̄ia inter talia duo corpora: cuius cōtrarietatis altera habebit aliquid. idest erit in aliquo illoꝝ corporꝝ. ⁊ alia particula erit ſupple erit ī aliquo. verbi gratia. ſi ignis habebit ꝯrietatem caliditatē alia particula cōtrarietatis vt frigiditatis erit in aliquo corpore. ſi igiẗ vnū ⁊ idē erit plura corpora ſimul in eodē erunt ꝯria. qḋ eſt inconueniens. ℭ Notandū autē ꝙ ponentes aerē. vel aliqḋ
Nō^m aliud corpus eſſe mām aliorꝫ. ex quo alia ſiūt. opꝫ eos dicere vnum ⁊ idē eſſe duo ſimul. vt eſſe aerem ⁊ ignē. vel aerem ⁊ aquam. ℭ Nam vt dictū eſt ſm talem poſitionem opꝫ aerem manere in tota trāſmutatione. aer ergo manēs aer. ſi ex eo ſiat ignis. accipiet ignis formā. ⁊ erit ſimul aer
Nō^m ⁊ ignis. ℭ Notandum ergo ꝙ corpus genitum ⁊ corpus ex quo generatur hʒt aliquā ꝯrietatē adinuicē. qꝛ oīs generatio eſt ex ꝯrijs ⁊ in ꝯria. ⁊ illius cōtrarietatis vna particula erit in vno corpe ⁊ alia ī alio. ſi ergo ex aere ſit ignis aer ad ignē cōtrarietatē habebit. q̄re ſi aer manēs ⁊ aer fieret ignis ⁊ idem eſſet aer ⁊ ignis. in eodem eſſet ꝯrietas. qḋ eſt inconueniens. ℭ Deinde cum dicit.

ℭ Sed tamen neqꝫ ignis aer calidus. alteratio enim tale ⁊ non videtur.

ℭ Remouet quandam cauillationem ⁊ duo facit. qꝛ ꝑmo facit qḋ dictū eſt. ſcḋo qꝛ oſtēderat nō eſſe aliqḋ elementū ſenſibile ex quo ſunt oīa talia corpora cōcludit tale aliqḋ in qḋ reſoluuntur hꝫ eē eſſe nō corpus aliqḋ. ſed materiā aliquam cōem ibi. (Aliud aliquid igitur.) Circa primum duo facit ſm ꝙ dupliꝛ remouet cauillationē illā. ſcḋa ibi. (Similiter aūt rurſus.) Cauillaret forte aliqs dicens. hoc mō ex aere eē oīa alia. qꝛ aer infrigidaẗ ⁊ efficitur aq̄. caleſit ⁊ efficiẗ ignis. ita ꝙ ignis nihil eſt aliud q̄ȝ aer calidus. hoc remouens pħs aıt ꝙ ignis nō eſt aer calidus. qꝛ talis alteratio eſſet. non videtur autē ꝙ cum ſit ex aere ignis ꝙ ſit ibi alteratio ſolum. ℭ Deinde cum dicit.

ℭ Similiter autē rurſus ſi erit aer ex igne calido in contrarium tranſmutatio erit exiſtet igitur aeri hoc. ⁊ erit aer frigidum aliquid. quapropter ipoſſibile ignē aerē calidū eſſe. ſimul eni idē calidum ⁊ frigidum erit.

ℭ Adducit aliā rōnē. dicēs. ꝙ ſic dicēdo ſimul cū hoc incōuenienti. ꝙ gñatio erit alteratio ſequitur aliud inconueniens. qꝛ in eodē erunt oppoſita. qꝛ ſi rurſus aer erit. i. fiet ex igne calido. qꝛ tranſmutatio eſt in contrarium. exiſtet igitur aeri hoc. ſ. oppoſitū calidi: ⁊ erit aer aliquid frigidum dicere ergo aerem calidum. cum aer ſit quid frigidum. eſt dicere frigidū calidū. quare ipoſſibile eſt ignem eſſe aerem calidum. qꝛ idē ſimul erit calidū ⁊ frigidū. ℭ Notanduȝ Nōndū aūt ꝙ pħs hic nō curat de exēplo. accipit enim calidum ⁊ frigidum pro q̄libet ꝯrietate. ⁊ cū ait ignē eſſe calidū. aerē frigidum. intēdit ignē ad aerē habere aliquā oppōnē. cuȝ ignis fiat ex aere ⁊ gñatio ſit ex oppoſitis. quare ſi aer manens aer fiet ignis in eodē erunt oppoſita.

Dubitaret forte aliquis non oportere ꝙ ſi aer eſt quid de ſe frigidū. ⁊ ignis eſt aer calidus. ꝙ ignis ſit calidus ⁊ frigidus. ita ꝙ dicere aerē calm̄ nihil aliud ſit dicere q̄ȝ fridū calm̄. Uidemus eni aquā eē de ſe frıdā. ⁊ tñ caleſit. nec ꝑꝑ hoc in eodē ſunt ſimul oppo Dub^m
ſita. ℭ Scīēdū igiẗ ꝙ ſi aer eēt mā alioꝝ corpoꝝ ⁊ remaneret ī tota trāſmutatione. ita ꝙ manēs aer fieret ignis vł Rñſio.
aq̄. oporteret dāe ꝙ aer tranſmutar⁹ a q̄litatib⁹ ſuis reciperet q̄litates ignis cū fieret ignis. ita ꝙ ſiř eēt ſicc⁹ ⁊ hūidus. ⁊ reciperet q̄litates aq̄ cū fieret aq̄. ita ꝙ ſiř eēt calidus ⁊ frigidus. ħ aūt ſic oꝫ. oſtēſuȝ eni fuit in declarationib⁹ ꝑorib⁹ cū circa ꝑn^m ꝑmi li. diſputabaẗ ꝯ Empe. ꝙ ſuo mō ſic loq̄ndū eſt de gnōne ⁊ de alteratōe ⁊ de trāſmutatōe ad formam ſubalē. vt de trāſmutatōe ad formā accñtalē. Dicebaẗ. n. ꝙ trāſmutatio ad formā accñtalē ē q̄ſi via ad trāſmutationeȝ forme ſubalis. Jō ſi ē poſſe alteratio eſt poſſe gnō ⁊ eꝫ. ⁊ ſicut ē poſſe gnō. ſic ſuo mō ē poſſe alteratio. ſi ğ aer eēt mā alioꝝ corpoꝝ ⁊ manēs aer efficiẗ ignis: tūc nō abijciendo vnā formā ſubalē vt formā aeris acciperet aliā formaȝ ſubalem vt ignis. ⁊ q̄ rōne erit ſiř ſub diuerſis formis ſubalib⁹ erit ſiř ſub diuerſis accñtalib⁹ diſponentibus ad illas formas. Jmmo ex quo ſuo mō ſic loqmur de trāſmutatōe ad formas accñtales. nō de trāſmutatōe ad ſubales. vt ſꝫ pōnē tactā. aer nō abijciens formā aeris accipiat formā ignis ſequēdo pōnē illā dicem⁹ ꝙ pari rōne aer nō abijciēs q̄litates aeris ſuſcipiet qualitates ignis. imo ꝙ mā nō ſolū nō corrūpiẗ. ſꝫ ēt ipoſe eſt vt corrūpaẗ. ſed ſi aer hēet rōnē mēe corrūpi nō poſſꝫ. ⁊ qꝛ qḋ corrūpi ñ oꝫ. ꝑꝑas q̄litates amittere nō pōt. cū ſemp paſſio magis ſcā abijciat a ſubā aer hēbit ſimul oppoſitas q̄litates: ⁊ erūt ī eodēȝ oppoſita: qḋ declare volebam⁹. ℭ Deinde cum dicit.

ℭ Aliud aliqd igitur preter ambo idē erūt ⁊ aliqua alia mā cōis. eadē aūt ratio de oībus. qm̄ non eſt vnū horū. ex quo omnia.

ℭ Cōcludit ꝙ oē illud ex quo ſunt oīa elā nō ē corp⁹ aliqḋ ſenſibile. vt elm̄ aliqḋ. ſed ē mā cōis. dicēs: ꝙ erit aliq̄ mā cōis. ⁊ ignis genitus ⁊ aer ex quo gñatur erūt al[illegible] idē. qꝛ hēbit eandē mām. q̄ mā erit aliqd aliud preter

bo.q2 de ſe non erit in actu aliquid illoꝝ. ſed erit in potentia vtrunq3. ⁊ ſubdit ꝙ eadem ratio eſt de ambobus aliis elementis que eſt de igne ⁊ aere: quoniam nō eſt vnum elementum vel vnū ſenſibile corpus ex quo ſunt omnia alia elementa: ſed eſt vna materia communis ex qua ſunt talia corpora. ¶ Deinde cum dicit.

T.c.32. ¶ **Necq3 tñ aliqd aliud preter hec velut medium aliqd aeris ⁊ aque: ⁊ aeris ⁊ ignis: illoꝝ aūt groſſius: hoꝝ autē ſubtilius: erit.n. illud aer ⁊ ignis cum contrarietate.**

¶ Quia probauerat illud ex q̄ ſunt elā nō eſſe aliqđ eloꝝ: oſtdit hic illud non eſſe aliqđ corpus qđ eſt mediū: ⁊ duo facit: q2 p̄ oſtdit qđ dictū eſt. 2° epilogat circa determinata
T.c.33. ibi. (Neceſſe igiꝰ aut.) Circa p̄m tria facit: q2 p̄ facit quod dictum eſt. 2° remouet quandā cauillationē. 3° cōcludit ꝯnem intētā. 2° ibi. (S3 puatio ꝯrioꝝ.) 3° ibi. (Silr igiꝰ qđ cūq3.) Continuatꝰ ſic: illud ex quo ſunt elā eſt aliquod medium cōe: ſed h⁹ mediū eſt mā ⁊ nō eſt mediū corpꝰ: ꝙ ſit aliqd aliud preter elā: nō ꝙ ſit mediū aq̄ ⁊ aeris: vel aeris ⁊ ignis: ita ꝙ ſit illoꝝ aut groſſius horum aut ſubtilius: ponentes.n. tale corpus medium inter ignem ⁊ aerem dicebant illud eē igne groſſius: aere ſubtili⁹: vel erat aere groſſius: ⁊ aq̄ ſubtilius: ſi erat medium inter aerem ⁊ aquam. Qđ aūt tale corpus non poſſit eē illud ex q̄ ſunt elā: p3: q2 tale corpus cū ꝯrietate. i. nō admittēs ꝯrietatē propriam erit. i. ſiet aer ⁊ ignis: qđ eſt incōueniens. ¶ Notandū aūt
Nōdū ꝙ ſicut pbaꝰ: ꝙ aer nō amittens qualitates ꝓprias ſuſcipiebat ꝯrietates ignis ⁊ ſiebat ignis: ſic ſi tale corpus medium ponitꝰ eē mā aliorum: q2 mām opꝫ manere nō amittens formam ꝓpriā accipiet formas alioꝝ. ergo pari rōne non amittēs qlitates ⁊ ꝯrietates ꝓprias accipiet qualitates ⁊ contrarietates alioꝝ: ⁊ in eodem erunt cōtraria qđ ē inconueniens. ¶ Deinde cum dicit.

¶ **Sed puatio cōtrarioꝝ alterū: quapropter nō contingit illud ſolū eſſe vnq̄3 vt quidam inquiunt infinitum comprehendens.**

¶ Remouet quandā cauillationē: diceret forte aliqs hoc corpus eſſe priuatū ꝯrietate. Jō ſuſcipit qualitates ignis ⁊ fit ignis ⁊ ſunt in eo ſolū qualitates ignis ⁊ nō alie: quia de ſe nullā ꝯrietatem h3: ſed eſt priuatū ea. Cōtra hoc arguens pħs ait: ꝙ puatio eſt alterū ꝯrioꝝ. i. ē annexa alteri contrarioꝝ: nūq3.n. ꝓprie aliqd priuatꝰ vna forma: niſi q2 induitꝰ forma ꝯria: q̄propter illud corpus nō cōuenit nūq̄3 eſſe ſolū. i. eſſe ſepatū a cōtrarietate: imo cum ponitꝰ puatū vno ꝯrio ponitꝰ indutū alio: non eſt ergo vt quidā inquiunt corpus aliquod medium cōprehendens alia: vt ex eo alia oīa generentur ⁊ ſic infinitum. i. indeterminatum: ⁊ ſeparatum a contrarietate. ¶ Deinde cum dicit.

¶ **Similiter igitur qđcūq3 horu3: aut quidē nihil. Si igitur vtiq3 nullum ſenſibile prius his: hec vtiq3 erunt omnia.**

¶ Concludit ꝯnem intentam dicens. ꝙ qđcūq3 hoꝝ eloꝝ eſt ſilr ponendū p̄m ⁊ elm: q2 vnum n̄ eſt elm ⁊ p̄m reſpectu alterius. aut ergo ſilr principia ⁊ elā aut nō: imo ſi nullum corpus ſenſibile eſt prius eis: oīa hec erūt vtiq3. ſupple p̄ncipia elā: ⁊ tūc cōpleaꝰ rō prius facta, v3. q2 gn̄atur ⁊ corrumpiꝰ adinuicē. ignis, aqua, aer. ⁊ terra. cum oīa talia ſunt principia prima corpora ſenſibilia ⁊ elā omnium eloꝝ: erit gn̄atio ⁊ corruptio adinuicem.

Dubiū. **Dubitaret** forte aliqs vtrum nā eli magis conueniat iſtis corporibus primis: vel materie que eſt gn̄ationis ſubm. ¶ Ad qđ dixerunt qdā ꝙ nomē eli magis cōpetit iſtis corpibus q̄3 pme mē: ſed h̄ non videtur bene dictum. ¶ Ad cuius euidentiam notandū3
Nōdū ꝙ hec prima corpora ſenſibilia cōi nomine elemēta appellari poſſunt: eſt enim elementum ex quo primo componitꝰ aliquid ⁊ eſt in eo: ⁊ non diuiditur ſm formam: vt dicitur
T.c.4. in. 5. metha. hec autē3 p̄ma corpa ſenſibilia ex quo prima ſunt: ex eis p̄ cōponiꝰ aliqd: ⁊ ſunt in eo: q2 miſcibilia aliq̄ modo ſunt in mixto: ⁊ non diuiduntꝰ ſm formā: q2 q̄libet ps aq̄ eſt aqua: ⁊ q̄libet ps terre ē terra. tñ p̄ cōponi aliqd ex aliquo pōt intelligi duplr: vel ſimplr: vel quodā modo. mixta.n. componuntꝰ ex primis corporibus ſenſibilibus. p̄mo nō ſimplr: ſed quodā mō. In genere.n. corpoꝝ nō ē dare aliqua alia ex q̄bus prius ꝯſtēt mixta q̄3 vocata elā: mixtū enim eſt p̄us ex igne ⁊ terra: ⁊ ex aere ⁊ aq̄: q̄3 ex aliquibus aliis corpibus: ſicut.n. corpus humanū qđ eſt qđdam mixtū organicū non cōponiꝰ p̄ ex manu ⁊ pede: q2 manus ⁊ pes reſoluuntꝰ in carnes ⁊ oſſa: nec cōponiꝰ p̄ ex carnibus ⁊ oſſibus: q2 talia reſoluuntꝰ in. 4. elā: ſic nō cōponiꝰ p̄ ex. 4. eliis: q2 talia elā reſoluuntꝰ in mām ⁊ formā3 mā ergo prius eſt de cōpōne mixti q̄3 vocata elā. ¶ Rur-
2° ſus eſſe in aliquo pōt intelligi duplr: vel ſimplr ⁊ ſm eſſentiā: vel quodā mō: ⁊ ꝓut ſaluaꝰ virtus eius: mā autē3 reſeruatur in mixto ſimplr: ⁊ ſm ſuā eſſentiam. vocata aūt elā ſunt in eo inq̄3tum ſaluaꝰ virtus eoꝝ. ¶ Amplius nō di-
3° uidi ſm formā pōt intelligi duplr: vel q2 non diuidiꝰ in diuerſas ptes formales: ⁊ ſic aqua non diuidiꝰ ſm formam q2 quelibet ps aq̄ eſt aqua. alio modo pōt itelligi nō diuidi ſm formā. quelib3.n. ps mãe eſt mā: ⁊ mā ſm ſe non diuidit aliqd in actu: nec aliqd diſtinctū per formā: mā ergo que eſt generationis ſubm magis p̄ eſt de cōpōne mixti q̄3 ipſa elā: ⁊ magis ſimplr eſt in eo q̄3 ipſa: ⁊ pluribus modis nō diuidiꝰ ſm formam q̄3 vocata elā. Jō hec diffinitio eli que eſt ex quo p̄ cōponiꝰ aliquid ⁊c. magis cōpetit mãe q̄3 vocatis eliis: pñt enim hec p̄ᵃ corpa cōi noīe appellari elā: ⁊ ſufficit ad rōnē elemēti ꝙ nō diuidaꝰ in diuerſas ꝑtes formales: ⁊ ſi diuidaꝰ in diuerſas ptes q̄ntitatiuas: hoc tñ nō obſtante nomē eli magis cōpetit mãe q̄3 p̄mis corpib⁹: vt p3 ꝑ diffinitionē eius: tñ de cū re conſtat de noīe nō eſt multum curandum. Jō ſiue ſic dicaꝰ. dū tñ in re nō erreꝰ: non eſt magna vis facienda. ¶ Deinde cum dicit.

T.c.33. ¶ **Neceſſe igiꝰ aut ſemper manētia ⁊ immutabilia inuicē: aut tranſmutabilia: ⁊ aut oīa: aut hec qdē: hec aūt non: vt in timeo Plato ſcripſit. Quoniam quidem igitur tranſmutari inuicem neceſſe eſt: dictum eſt prius.**

T.c.34 ¶ Epilogat circa determinata: ⁊ tria facit ſm ꝙ tres epilogos ponit. 2° ibi. (Et qm̄ nō ſilr.) 3° ibi. (Siquidē igiꝰ contrarietas.) Dicit ergo. ꝙ neceſſe ē hec elā aut eſſe ſp manētia ⁊ imutabilia adinuicē: aut eſſe tranſmutata: hoc autē nō ſicut plato ſcripſit in timeo: qui poſuit terrā intrāſmutabilem: q2 figura terre non erat apta ad tranſmutationem vt ponebat. voluit tñ plato ꝑ figurā ⁊ plāities ſaluare trāſmutatōes nāles: ſic ergo loquebanꝰ antiqui de tranſmutatione eloꝝ: ſed qm̄ ſm v̄itatem neceſſe eſt elā tranſmutari demonſtratum eſt prius. ¶ Deinde cum dicit.

¶ **Et qm̄ nō ſimiliter cito aliud ex alio dcm̄ ē p̄us: qm̄ h̄ñtia qdē ſymbolū citius generāꝰ ex adinuicem: nō habentia aūt tardius.**

¶ Ponit 2ᵐ epilogū dicens: dictum eſt prius ꝙ nō ſilr cito nec eque velociter aliud elm fit ex alio: qm̄ habentia ſymbolum ⁊ conuenientiam citius generentur adinuicem: nō habentia autem tardius. ¶ Deinde cum dicit.

¶ **Siqdē igitur ꝯrietas vna ē ſ3 quā trāſmutantur: neceſſe duo eſſe materia.n. medium**

inſenſibilis ens ⁊ inſepabilis:qm̄ plura vi-
dent̄ entia:due vtiqꝫ erūt q mīme:duab⁹ igi
tur entib⁹ nō poſſibile eſt eſſe tria:ſed q̄tuoꝛ
quēadmodū videt̄:tot enim erunt coniuga
tiones:ſex enim exiſtentibus duas impoſſi-
bile eſt generari:que ↄ̄rie ſūt adinuicē.De
his quidē igitur dictum eſt prius.

¶ Pōīt 3ᵐ epilogū dicēs:ꝙ ſi ↄ̄rietas ſꝫ quā trāſmutāt ele-
menta eſſet vna.neceſſe eēt eſſe duo ↄ̄ria.Quelibet enim
oppō ↄ̄rietatis hꝫ duo extrema ↄ̄ria:⁊ ſi ſic eēt ad illa duo
ↄ̄ria hrēt ordinē mā:que eēt q̄d mediū inter ea:⁊ de q̄ ſe eſt
ens inſenſibi'is:qꝛ eſt q̄dē in po².eſt tñ ſm actualē exiſten
tiam inſepabilis a ↄ̄rietate.ſic ergo diceremus ſi ↄ̄ria eēnt
inde duo:ſed qm̄ ↄ̄ria vident̄ eſſe plura entia ad min⁹ erūt
due ↄ̄rietates.ſm q̄s erit tranſmutatio elemētoꝝ.Entib⁹
aūt duabus ↄ̄rietatib⁹:q2 minime.i.ad min⁹ opꝫ tot po-
nere:cū quelꝫ ↄ̄rietas hēat duo extrema ↄ̄ria tm̄:ſed qua-
tuoꝛ quēadmodū vr̄.i.ſicut manifeſte appet.calm.n.⁊ fri
gidū:humidū ⁊ ſiccū.ſunt due oppōnes ↄ̄rietatis:⁊ ſunt
vnius ↄ̄ria ſm ꝙ trāſmutant̄ elā:⁊ quot ſunt ibi ↄ̄ria:tot
ſunt eoꝝ cōbinatiōes poſſibiles:⁊ tot ſunt elā:qꝛ ſex exiſti-
b⁹ cōbinationibus taliū q̄litatum ſm duas īpoſe eſt gñari
elm:q2 ſunt ↄ̄ria adinuicē.calidū.n.cōbinat̄ cū hūido:⁊
frigidū cū ſicco:vt fiat elm erunt q̄tuoꝛ elemēta tm̄:ſed h̄
modo dimittatur:q2 de his dictum eſt prius.

T.c.35. Quoniam autem que tranſmutant̄
adinuicē impoſſibile eſt principiū
aliqd̄ eſſe hoꝝ:aut in extremo:aut
medio ex his manifeſtū:in extre-
mis q̄dem igit̄ nō erit:qm̄ ignis non erunt
aut terra omnia:⁊ eadē ratio ſi dicamus ex
igne:aut terra eſſe oīa.Quoniam autē neqꝫ
medium vt videtur quibuſdam.

¶ Poſtq̄ phs ꝓbauit vnū elm nō eſſe ṗn̄ᵐ alioꝝ:qꝛ nō po
terat poni aliqd̄ elm eē aliqd̄ mā̄le ſubꝫ:q2 tūc gñatio eēt
alteratio:⁊ ↄ̄ria eſſent ī eodē.In pte iſta oñdit hoc idē alia
ratione q̄ talis eſt.Si aliqd̄ eloꝝ eſſet alioꝝ ṗn̄ᵐ ⁊ hēret
ſe ad oīa:ſicut mā̄le ſubm illud oporteret manere ⁊ eſſe in
tranſmutabile:ſed oīa elā ſunt adinuicē trāſmutabilia.ḡ
oīa debēt dici ṗ⁹ corpa ⁊ nō eſt vnum alioꝝ ṗn̄ᵐ nec mā̄le
ſubm.Circa hoc aūt ſic procedit:q2 ṗ ponit rōnem.2° cō-
tra rōnē adducit quādā cauillationē:ibi.(Aer q̄dē ⁊ etiā
ignē.)Dicit ḡ:qm̄ q̄dē tranſmutāt̄ adinuicem.ſupple oīa
elemēta:īpoſe eſt aliquod elm eſſe ṗn̄ᵐ hoꝝ.i.alioꝝ.Nā
manifeſtum erit ex his.i.ex dicēdis:ꝙ tale ṗn̄ᵐ nō pt̄ poni
in extrema.i.ꝙ ſunt aliqd̄ extremoꝛum:nec in media ꝙ ſit
aliqd̄ medioꝝ.In extremis quidē nō erit qm̄ oīa non ſunt
ignis aut terra:⁊ eadē rō eſt de medijs:qm̄ eadē ratio eſt ſi
dicamus oīa eē ex aere vel ex aqua:ſicut dicit oīa ex igne
vel ex terra:qm̄ neqꝫ mediuꝫ eſt ex quo ſunt oīa:lꝫ hoc vi-
deatur quibuſdā.Eſt ergo vis rōnis ꝙ nec medium nec ex
tremū eſt ex quo ſunt oīa:q2 tam media q̄ extrema tranſ
mutant̄ ⁊ nullum ipſoꝝ manet.¶ Deinde cū dicit.

¶ Aer quidē ⁊ in ignē trāſmutat̄ ⁊ in aquā:
aqua autem ⁊ in aerem ⁊ in terram:vltima
autem non amplius inuicem.

¶ Ponit quādā cauillationē:⁊ duo facit:q2 ṗ ponit eā.2°
remouet cauillationē illā ibi.(Opꝫ q̄dem ſtare.)Dixerat
enim.phs eā extrema q̄ media eſſe trāſmutabilia:cōtra h̄
forte cauilleret aliquis dicēs ꝙ elm trāſmutat̄ in elm ꝓxi
mū:ſed nō in remotū:vt aer tranſmutat̄ in igne ⁊ in aquā:
⁊ aqua in aerē ⁊ terrā:ſed vltima.i.extrema non amplius
tranſmutant̄ adinuicē.¶ Notandū aūt ꝙ h̄ accipiūtur Nōdū
vltima ⁊ remota non ſm locum:ſed ſm differentiam for-
malē.Ignis enim plus diſtat ab aqua q̄ a terra:nō loco:
ſed forma:volunt ergo iſti proxima poſſe tranſmutari ad
inuicem propter non magnam differentiam:extrema aūt
non poſſe ꝑp dīam magnā.¶ Deinde cum dicit.

¶ Oportet quidem ſtare non in infinituꝫ ire
hoc ī rectitudine ad vtraqꝫ:infinite enim cō
trarietates in vno erunt.

¶ Remouet cauillationem iſtā:circa qd̄ tria facit:q2 ṗ pre
mittit q̄dam ſuppōnē.2° illa ſuppōne ſuppoſita deſtruit
cauillationē tactā.3° qd̄ ſuppoſuerat ꝓbat.2° ibi.(Terra
ſit igit̄.)3° ibi.(Qm̄ aūt nō infinitū.)Eſt aūt ſuppō talis: T.c.36
qꝛ opꝫ ſtare in elīs ad vtrāqꝫ ptem.i.ſm ſurſum ⁊ deorſuꝫ:
⁊ nō ire in infinitū ſm rectitudinem.Si.n.incipimus a ter
ra deorſum ⁊ aſcēdim⁹ ſurſū dicendo terra aqua ⁊c̄.inue-
nimus finita elā:⁊ ſi incipimus a ſurſum:⁊ deſcendimus
deorſum ēt finita inuenimus.Nam ſi eſſent elā īfinita infi
nite qualitates eſſent in vnoquoqꝫ elo:qd̄ eſt incōueniēs:
qd̄ aūt verū ſit ad phs ſupponet̄.¶ Deinde cū dicit.

¶ Terra ſit.g.aqua.y.aer.a.ignis.p.ſi vtiqꝫ
a.trāſmutat̄ in.p.⁊ in.y.ↄ̄rietas erit eoruꝫ
aque.a.p.ſit hec albedo ⁊ nigredo:rurſus:
qꝛ in.y.a.erit alia:non enī idē.p.⁊.y.ſit q̄dē
ſiccitas ⁊ humiditas.a.quidē ſiccitas.y.aūt
humiditas.Quapropter ſiquidem manet
album exiſtet aq̄ hūida ⁊ alba:ſi naūt nigra
erit aqua:in cōtraria enim tranſmutatio:ne
ceſſe igit̄ aut albā aut nigrā eē aquā:ſit itaqꝫ
albū primū.Similiter igit̄ exiſtit ⁊.p.y.ſicci
tas:erit igit̄ ⁊.p.ignis trāſmutatio in aquā:
contraria enim exiſtit:ignis enī prius niger
erat:deinde autem ſiccū:aqua autem humi
da:deinde autem alba.

¶ Ex ſuppoſitiōe facta oñdit extrema eſſe tranſmutabilia
adinuicē ſi ſunt trāſmutabilia cū medijs:ſed vt dcm̄ eſt h̄
accipit̄ extremū vltimū ſm dīam nō ſm locū.ita ꝙ ignis
eſt extremus reſpectu aq̄:q2 p oēm modum differt ab ea:
aer aūt eſt medius inter ea:q2 ꝑtim ꝯuenit cū aqua cuꝫ ſit
humidus:⁊ ꝑtim cū igne cū ſit calidus:ſic ēt aer eſt extre-
mus reſpectu terre:cuꝫ p omnē modū differat ab ea.Duo
ergo facit:q2 ṗ oñdit ignē ⁊ aquā que ſunt extrema tranſ
mutari adinuicē ſi trāſmutent̄ cū aere:qd̄ eſt mediū.2°
ex hoc oñdit aerē ⁊ terrā que ſunt alia extrema adinuiceꝫ
tranſmutabilia eſſe.2° ibi.(Palam vtiqꝫ qm̄.)Notat aūt
ṗ elā ſm cōes terminos dicēs:ſit terra.g.aq.y.aer.a.ignis
p.Notatis aūt elīs ꝓcedit ad rōnem intentam dicēs:ꝙ ſi
a.i.aer tranſmutat̄ in.p.⁊.y.i.in ignē ⁊ aquā ↄ̄rietas erit
eoꝝ que.a.p.i.aer habebit ↄ̄rietatē:ſit aūt hec cōtrarietas
albedo ⁊ nigredo non curat de exemplo:accipit enim albe
dinē ⁊ nigredinem pro quacunqꝫ ↄ̄rietate.ſubdit autem
ꝙ qꝛ.a.in.y.ſupple mutatur.i.aer mutetur in aquā:erit
alia ↄ̄rietas inter aerem ⁊ aquam ſupple q̄ inter ignem ⁊
aerem.Nam non eſt idem.p.⁊.y.i.ignis ⁊ aqua.ſi ergo ta-
lia non ſunt eadem non pt̄ ad vnū ⁊ idem eandem cōtra
rietatem hr̄e.ſic ergo inter aerem ⁊ aquā hec ꝯtrarietas.i.
ſiccitas ⁊ humiditas:ita ꝙ.a.conueniat ſiccitas.⁊.y.hūi-
ditas:aliqui autem textus habent.⁊.quidem ſiccitas:⁊ v-
det̄ eſſe textus corruptus:ſed ſi vellemus ipſum exponere

dicerem⁹ ꝙ variat terminos:qꝛ intellr p.x.aerē quē pͥus intelligebat p.a.ſubdit aūt.q̃propter ſi manet albus:cū ex aq̄ ſit aer cum non manet niſi qualitas ſymbola aqua cōueniat cū aere in albo.exiſtet ergo aqua hūide ⁊ alba:ſin aūt.i.ſi non eſt alba nigra erit aq̄.In cōtraria.n.ē trāſmutatio.q.d.ꝙ ſiue dicas aquā eſſe albā ſiue nigrā opꝫ eā hr̄e cōtrarietatē ad aerem ex quo trāſmutant̄ adinuicē ſemꝑ enim tranſmutatio eſt in contraria. trāſmutabiles igit̄ ad inuicē pn̄t hr̄e maiorē ⁊ minorē contrarietatē.ſemꝑ tn̄ aliquā contrarietatē hēbunt:nō ſubdit neceſſe eſſe:aut albaꝫ aut nigrā eſſe aquā:ſi.n.erit nigra hēbit maiorē cōtrarietatem ad aerē.ſi.n.erit alba hēbit minorē cōtrarietatē.Congruū.n.ē ex quo aer eſt proximus aque ꝙ nō habebit ad eā maiorem cōtrarietatē:nō ꝙ differat in vtraqꝫ q̄litate ſꝫ dꝫ hr̄e minorē contrarietatē.ergo ex q̄ poſitum eſt aquaꝫ differre ab aere in humido ⁊ ſicco:non eſt cōgruum ꝙ differat i albo ⁊ nigro.erit ergo alba ſicut.a.vnde aliq text⁹ hn̄t ponat̄ vtiqꝫ pͥm.a.i.ponat̄ aq̄ alba ſicut.a.i.ſicut aer:⁊ ſic aq̄ ⁊ aer ꝯueniūt i albo:ſilr ⁊.p.i.ignis exiſtet.y.ſiccitas.i.exiſtet ſiccitas q̄ intellr p.y.Ita ꝙ ly.y. accipit̄ equoce.vno mō vt noiat aquā.alio mō vt noiat hāc q̄litatē q̄ ē ſiccitas.Conueniet ergo aer cū igne in ſiccitate:⁊ cum aq̄ in albedine:ſed ſi aliam ⁊ aliā cōuenientiā:⁊ aliam ⁊ aliaꝫ ꝯrietatē hꝫ aer cum igne ⁊ cum aqua:aqua ⁊ ignis ſic cōtrariabitur:⁊ qꝛ in contraria eſt trāſmutatio vnū in aliō tranſmutabit̄.Iō aīt:ꝙ erit tranſmutatio.p.ignis i aquā. contraria.n.exiſtit aqua igni.ignis.n.pͥmo dicebat̄ eſſe nigruꝫ in quo differebat ab aere.Deinde aqua dicebatur alba in quo ꝯueniebat cum aere.qualitates ergo aque contrariant̄ qualitatibus ignis.ergo vnum in aliud trāſmutari poteſt.℄ Notandum aūt pħm non nolere ꝓpꝛias qualitates ignis.vel ꝓpꝛias qualitates aq̄.vt oſidat ſe arguere in mā cōi ⁊ in terminis cōibus.hꝫ.n.hec demōſtratio veritatē in q̄buſlibet terminis.℄ Notandū ēt vim rationis in hoc eſſe.vꝫ.ꝙ ſi ignis ⁊ aqua tranſmutantur in aerē ⁊ hn̄t aliā ⁊ aliā ꝯrietatē ad ipſum ſunt ꝯria inter ſe:⁊ ꝑ ꝯñs tranſmutant̄ adinuicem.ſi ergo extrema contrariant̄ medijs ꝯriant̄ inter ſe.⁊ ſi tranſmutant̄ cum medijs trāſmutant̄ inter ſe.℄ Notandum ēt ꝙ illatio hec que dicta eſt dupłr impediri poſſet.pͥ qꝛ diceret aliqͥs non oportere ſi extrema hn̄t cōtrarietatē ad media ꝙ hēant ꝯrietatē īter ſe. Iō pħs in rōne ꝑdicta non ſolū oſidit extrema hr̄e cōtrarietatē ad media:ſed ēt ꝓbat ea hr̄e aliā ⁊ aliā ꝯrietatem:quo poſito neceſſe eſt ea inter ſe eſſe ꝯria.nunq̄.n.aliq̄ rōne eiuſdē hn̄t aliā ⁊ aliā ꝯrietatem.niſi ſibi inuicem cōtrariet̄. Scdo poſſet dicta illatio impedire:qꝛ diceret aliquis non oportere ſi extrema ſint cōtraria ꝙ ſint adinuicē trāſmutabilia:qꝛ nō trāſmutat̄ extremū in extremū:niſi poſſit fieri tranſmutatio in alia media.diceret̄ ergo.media ꝗ infinita ⁊ nō eſſe ſtatum in eis.quo poſito extrema nō trāſmutabunt̄ adinuicem.ꝯtra hanc obōnem valet ſuppoſitio prius facta.vꝫ.ꝙ in eis ē ſtatus.quo poſito pꝫ ꝑ rōnē iam dictam ꝙ extrema tranſmutant̄ inter ſe ſi tranſmutātur cum medijs.℄ Deinde cum dicit.

℄ Palā quidē vtiqꝫ qm̄ oībus adinuicē erit trāſmutatio ⁊ in his:⁊ qm̄ in.g.terra exiſtūt reliqua duo ſymbola:nigrum ⁊ humiduꝫ: hec enim non coniunguntur vnq̄.

℄ Concludit ex dictis omnium eſſe tranſmutationē.nō.n. ſolum tranſmutatur aqua in ignem:ſed etiam terra in aerem.ideo aīt palam eſſe:quoniam omnibus ex adinuicem erit tranſmutatio.non ſolum in medijs:ſed etiam in his.i. in extremis. Nam in.g.terra exiſtunt reliqua duo ſymbola.i.reliq̄ due qualitates ſymbole.vꝫ.nigrum ⁊ humidū erit ergo terra contraria aeri:qꝛ h.ſ.qualitates terre nōcōiunguntur vnq̄ cum qualitatibus aeris:ſed contrariant̄ eis.terra igitur tranſmutabitur in ipſum aerē. ℄ Notandū autem pħm appellare nigrum ⁊ humidū q̄litates ſymbolas:qꝛ ſm ypotheſim factam aer q ponit̄ albus ⁊ ſicc⁹ differt ab igne in nigro:qꝛ ignis eſt niger ⁊ ſiccus.ab aqua vō differt in humido:qa aqua dicebat̄ humida ⁊ alba:he aūt due qualitates humidū ⁊ nigrum in quib⁹ differt aer ab igne ⁊ aqua cōgregāt̄ in terra.Ita ꝙ terra hꝫ eas ſymbolas ⁊ cōuenientes cū igne ⁊ aq̄:qa cum igne cōuenit in nigro:cū aq̄ in humido:q̄re terra cōtrariat̄ aeri:qꝛ ſi vellemus hoc ad mām ſpālem ꝯhere ⁊ noiare veras q̄litates eoꝝ:pꝫ verū eē qd̄ dr̄.Ignis vō differt ab aere qꝛ ſiccus:et aqua vō differt ab eo qꝛ frigida.frigidū aūt ⁊ ſiccū cōueniunt in terra:⁊ terra cōuenit cū igne ⁊ aqua ſm ſiccum ⁊ frigidum:quibus ignis ⁊ aqua differunt ab aere. Intētio ꝗ pħi eſt ꝓbare terrā eſſe cōtrariā aeri:ꝑꝑ ꝯtrarietatē quā hn̄t ad ipm̄ ignis ⁊ aq̄:⁊ ex hac cōtrarietate vult arguere trāſmutatōem:⁊ qa oīa eīa tā extrema q̄ media ꝯrietatē hn̄t:oīa ſūt adinuicē trāſmutabilia.℄ Deinde cum dicit.

℄ Quoniam aūt non infinitum poſſibile eſt ire quod futuri oſtendere ad hoc priuꝫ venimus manifeſtum ex his.

℄ Probat qd̄ ſuppoſuerat:⁊ duo facit:qꝛ pͥmo cōtinuat dicta dicendis.ſecūdo exequitur de intentōe ſua.(Secundum ruſus ignis.) Dicit ergo.ꝙ infinitum non eſt poſſibile ire qd̄ futuri eramus oſtendere.ſuperius enim hoc ſuppoſuerat tanq̄ id quod erat futurus oſtendere:ideo aīt ꝙ prius venimus ad hoc.i.ex priori intētione ad hoc venimus vt oſtēderemus ſtatum in elementis:vt manifeſtum eſt ex his.i. ex dictis.℄ Deinde cum dicit.

℄ Si enim rurſus ignis.p.in alio trāſmutat̄ ⁊ nō reuoluit̄.ꝟ.g.in.x.ꝯrietas igit̄ iter.p. ⁊.x.alia exiſtet preter ꝑdictas.nulli.n.idem ſupponit̄.g.y.a.p. q̄ꝫ.x. ſit igit̄.p.r.⁊.x.ſ.r. aut oībus vtiqꝫ exiſtet.g.y.a.p.tranſmutantur enim inuicē.Sed ꝙ hoc quidē ſit nōdū demonſtratum eſt:ſed illud manifeſtuꝫ qm̄ ſi rurſus.x.in aliud alia erit cōtrarietas:⁊ q̄ exiſtet.g.⁊.p.ſimiliter autem ſemper cū adiecto contrarietas aliqua exiſtet his que añ: quapropter ſi infinita:⁊ contrarietates infinite vni exiſtūt.ſi autem hoc modo non erit diffinire neqꝫ gn̄are:oportebit.n.ſi erit aliō ex alio tot trāhr̄e q̄litates ⁊ amplius plures.

℄ Probat hꝯ ſtatum oſidens numerum eoꝝ non eſſe infinitum.ſecundo ex his que dixerat concludit inconuenientia q̄ ſequunt̄ ad ponentes poſitionē illā.ꝯ⁹ ibi.(Quapropter in quedam.) Dicit ergo.ꝙ ſi rurſus ignis.p.tranſmutatur in aliud.i.in quintum elm̄ ⁊ nō reuoluit̄.i.nō tranſmutat̄ in eīa que ſunt ſub eo:ſed trāſmutat̄ in aliud q̄ꝫ ipſum.v̄.g.a.x.i.in q̄ntum elm̄:qd̄ intellr per.x.ꝯtrarietas igitur erit inter.p.⁊.r.⁊ illa ꝯtrarietas exiſtet alia preter ꝑdictas.Nā cū hꝯ q̄ntū elm̄ non ſit idem cuꝫ aliquo aliorꝫ quattuor:qꝛ.x.non ponitur ꝙ ſit idem cum.g.i.a.p.y.cuꝫ alijs quattuor.oꝫ ꝙ.p.hꝫ aliā cōtrarietatē ad.x.q̄ꝫ ad aliaꝫ ſit ꝗ.y.in.p.⁊.ſ.in.x.ita ꝙ ignis ⁊ q̄ntum elm̄ differatur.ſ. y.⁊.ſ.y.vtiqꝫ exiſtit oībus quattuor eīs.vꝫ.g.y.a.p.trāſmutant enim ſe adinuicē.quaſi diceret.ꝙ poſito 5⁹ elō oꝫ dare ignem aliā hr̄e qualitatem ab his que hꝫ vt per eam cōtrarietur.q̄nto elō ⁊ trāſmutatur cum ipſo:ſic etiam hꝯ

qualitates oꝫ dare oĩbus aliꝭ eliſ: q̄ oĩa ſũt adinuicẽ trãſmutabilia: ⁊ ſubdit: ꝙ ſi hoc quidẽ ſit neceſſe. nondũ mõſtratum eſt: vꝫ. ꝙ omnia ſint trãſmutabilia: illud tamen manifeſtum eſt ꝙ ſi rurſus. i. vͫ elementum tranſmutabitur in aliud. i. in ſextum alia erit cõtrarietas que exiſtat a. g. ⁊. p. in aliꝭ eliſ: ſemper enim cum addito. i. elo addito ſit additio contrarietatis: q̄ aliq̃ contrarietas exiſtet his qui ante. i. prioribus eliſ: vt poſſint differre ab elemẽto addito: quapropter ſi infinita ſint elementa: q̄ infinita non poſſunt differre: niſi per infinita: cum vnũquodqꝫ elorum oporteat differre a quolꝫ aliorum vnĩ. i. vniuſcuiuſqꝫ elemento ꝛ elementorum exiſtant infinite q̃litates contrarie. Si autẽ hoc eſt ita non erit aliquid differre: q̄ diffinitio illa habet infinitas differentias: ⁊ ita peribit ſcientia. nec eſt aliqd generare: q̄ ſi generabitur aliquid ex alio oportebit pertrãſire tot q̃litates ⁊ amplius plures. i. oportebit pertrãſire q̃litates infinitas: ꝙ ſi fieri non poſſit non erit generatio: ⁊ ꝑ conſequens nec alteratio. tollit ergo iſta pñ ſcdm ⁊ tranſmutatiões nãles. ℂ Notandum aũt ꝙ q̃litates infinitas appellat tot ⁊ amplius plures: q̄ infinitũ vt ſcribit̃. 3. phyſicorum eſt cuius accipientibus ſemꝑ eſt aliqd extra ſumere: ita ꝙ non poſſumus accipere tot in infinito ꝙ ſemper nõ accipiamus amplius plures: ⁊ iõ nõ cõuenit infinita ptrãſire. vult g̃ pħs dicere ꝙ ſi ponãt̃ infinite q̃litates oꝫ ptrãſire tot q̃litates ⁊ amplius plures: ꝓp qd nũq̃ fieret gñatio.

Nõdũ

T.c.63.

Dubiũ T.c.36.

Dubitaret forte aliqs ꝺ eo. qd pħs aĩt. vꝫ. ꝙ ſi ponat̃ vͫ elm oportebit q̃litatẽ illaꝫ ſm quã. vͫ. elm differt a 4° ineſſe oĩbus aliꝭ q̃tuor: vt ſi ignis differt a 5° elo: q̄ eſt. g. vt puta: q̄ eſt album oꝫ huius. r. ſ. albedinẽ ineſſe oĩbus aliꝭ eliſ: vt oĩa ela poſſint differre a 5° elo ſed hoc vr̃ repugnare apparentibus: videmus. n. ꝙ aer eſt 3ͫ elm: ⁊ ignis eſt quartũ: ⁊ aer differt ab igne: q̄ ẽ humidus. ignis vͦ ſiccus: humiditas aũt ſm quaꝫ differt aer ab igne nõ ineſt oĩbus aliꝭ eliſ: q̄ non ineſt terre. g̃ a ſili ſi poneret̃ vͫ elm q̃litas illa ſm quam differt 4ͫ elm a 5° non de neceſſitate ineſſet aliꝭ eliſ. ℂ Ad hoc autem dici põt ꝙ elemẽtũ eẽ 2ͫ ab alio vel eẽ 3ͫ. ⁊ ſic deinceps duobus modis põt intelligi. p ꝯrietatẽ formalẽ: vel per localẽ dr̃iam. ſi g̃ intelligat̃ rõ pħi ſm localẽ diſtantiaꝫ ꝑ ſe loquẽdo ⁊ gr̃a forme nõ valet argͫ. non. n. opꝫ oppõnem illã quã hꝫ aer qd ẽ 3ͫ elm ad ignẽ qd eſt 4ͫ hr̃e alia ela: ſi intelligat̃ de diſtãtia formali verum eſt: aer. n. ẽ 2ͫ elm ab aq̃: q̄ diſtat ab ea in vna q̃litate: ignis vero eſt 3ͫ elemẽtũ ab ea: q̄ differt ab ipſa in duabus q̃litatibus: ꝓp qd aer eſt medius inter aquã ⁊ ignẽ: nõ ſolũ ſm locũ: ſꝫ et̃ ſm ꝯrias qualitates: q̄ i vna qualitate differt ab aqua: ⁊ in alia ab igne: ⁊ in vna qualitate cõuenit cum aq̃: ⁊ in alia cũ igne ⁊ in tali ordine elorum qui accipit̃ ſm ꝯrietatem formalẽ valet indubitanter qd dr̃: q̃litas enim illa ſm quã differt aer ab igne cõuenit aq̃: ⁊ ſi rurſus daremus aliud elementũ ſupra ignẽ: qd ſm formalẽ diſtãtiã eẽt 4ͫ ab aq̃: q̃litas illa ſm quam differret ignis ab alio elemento cõueniret aq̃ ⁊ aeri: ſic. n. ſe hr̃et illõ elementũ qd ab igne differret in vna q̃litate: q̄ eſſet immediatus ſibi ab aere. differret in duabus: q̄ eſſet ſcdo ab eo: ab aq̃ in tribus: q̄ eẽt 3ͫ ab ipſa: oporteret. n. ſm hãc additionẽ eẽ ſupra has ꝯrietates calidũ frigidũ humidũ ſiccũ addere nouã ꝯrietatẽ: vtputa albũ ⁊ nigrũ: ⁊ ſm huic ordinẽ formalẽ differret ignis ab illo elemẽto ſm ꝯrietatẽ additã: vtputa ignis eẽt nigrum. ⁊ vt pꝫ intuenti ſic ordinarent̃ illa elemẽta: q̄ aq̃ eſſet alba frigida ⁊ humida: aer eſſet albus: calidus ⁊ humidus: ignis eẽt albus calidus ⁊ ſiccus: illõ vͦ elm additũ eẽt nigrũ calidũ ⁊ ſiccum. his cõditionibus ſic ſtãtibus elemẽtũ additũ eẽt ꝓximũ ab igne: q̄ differret ab eo in vna q̃litate ſolũ: vt in nigredine ⁊ eſſet 2ͫ ab aere: q̄ differt ab eo in duobus in nigredine ⁊ ſiccitate: ⁊ eſſet 3ͫ ab aq̃: q̄ differret ab ea i tribus:

Rñ

in nigredie: ſiccitate: ⁊ calore. loq̃ndo ergo de hoc ordine ⁊ de hac diſtãtia illã dr̃iam quã hr̃et elm additũ ad igneꝫ ad aerẽ hr̃et ⁊ aquã. ⁊ ſi iterum ſm hũc ordinẽ adderet̃ aliud elemẽtũ: ſeq̃ret̃ ꝙ oĩs illa drãs quã hr̃et elemẽtũ 2ͫ additũ ad elemẽtũ qd ꝑ addebat̃ hr̃et et̃ ⁊ ad alia. Qd vͦ arguebat̃ de terra equocabatur in diſtãtia. terra. n. non eſt q̃rta ab igne ſm cõtrarietatem formaleꝫ: ſed ſm locum: immo plus diſtat ignis ab aq̃ ſm talem ꝯrietatem q̃ꝫ a terra: pꝫ ergo rõnẽ pħi per ſe loquendo gr̃a forme tenere in diſtantia ⁊ ordine ſm formalẽ dr̃iam: ſed gr̃a mãe vel ꝓp aliquã ſpãlẽ cãm valere poſſet ſm omnem diſtãtiam.

Ulterius dubitaret aliqs: q̄ dubitatio tacta ⁊ ſolutio eius aliã dubitationem ſecũ trahit: dictũ eſt. n. terrã nõ eẽ q̃rtam ab igne ſm formaleꝫ differentiã: ſed ſm localẽ. Si g̃ adderet̃ 5ͫ elemẽtũ non oporteret hꝫ elm additũ hr̃e talẽ oppõnem ad terrã q̃lẽ hr̃et ad igneꝫ: nec oporteret q̃litatẽ illã ſm quã tale elm differret ab igne ineſſe terre. ℂ Diceremus g̃ ꝙ addito tali elemento aq̃: q̃ eſt 3° ab igne loco ⁊ forma: eſſet q̃rta ab illo elemẽto loco ⁊ forma: aer vͦ q eſt ſcdo ab igne loco ⁊ forma eẽt ab illo elemẽto addito tertius loco ⁊ forma: terra vͦ q̄ eſt q̃rta ab igne loco ⁊ nõ forma ſiue nõ formali dr̃ia eſſet ab illo elemẽto 5° nõ p dr̃iam formalẽ: ſed p localẽ diſtãtiã: ⁊ q̄ in tali diſtãtia: vt dictũ eſt: nõ hꝫ locũ rõ data nõ oporteret terram ſic differre ab elo addito ſicut differt ignis. Cõtrariũ tamen huius pħs dicit in lr̃a: vult. n. ꝙ dr̃iã quã hr̃et elm additũ ad ignẽ: hr̃et ad oĩa. 4. ela. ſ. ad. g. y. a. p. i. ad terrã aquam aerẽ ⁊ ignẽ. ℂ Ad h̃ aũt dici põt ꝙ elm additũ põt itelligi 5ͫ: nõ ſolũ ſm localẽ diſtãtiã: ſed et̃ ſm formalẽ dr̃iam: ita ꝙ eẽt 5ͫ a terra. 4ͫ ab aq̃. 3ͫ ab aere: ⁊ imediate ignĩ ſm formalẽ dr̃iam: vt ꝙ differat modice ab igne ⁊ multuꝫ a terra: ⁊ q̄ ſemper maius includit minus: et in his q̃ ſũt ordinata ⁊ per ſe differentiam quã hr̃et ad ignẽ hr̃et ad terrã ⁊ ad alia. Põt et̃ ⁊ alr̃ dici ꝙ gr̃a mãe valet ꝙ dictum eſt q̃litercunqꝫ ponat̃ 5ͫ elemẽtũ additũ. Nã multiplicatio elorum q̃rtũ multiplicari pñt ſm calidũ ⁊ frigidũ humidum ⁊ ſiccũ addito 5° elemẽto oꝫ addẽ nouã ꝯrietatẽ: ⁊ ſꝫ illaꝫ ꝯrietatẽ additã opꝫ oĩa q̃tuor elemẽta differre ab illo q̃nto elemẽto: ſufficiunt. n. q̃tuor elemẽta: vt differãt oĩ modo q̃ poſſunt differre ſecundum q̃tuor q̃litates actiuas ⁊ paſſiuas: a q̃nto ergo elemẽto ſi differrent ſumeret̃ hꝫ dr̃ia per alias q̃litates. addito ergo q̃nto elemẽto opꝫ addere circulum elemẽtorum aliquã q̃litatẽ: vt p eam differãt ab ipſo: ⁊ h̃ ſufficit ad ſaluandam intentionem pħi.

Dubiũ

T.c.63.

℞

Dubitaret vlterius aliqs ⁊ hec dubitatio rõnabiliter ſumeret ortũ ex dictis. ait enĩ pħs ꝙ addito 5° elemẽto: opꝫ addere aliquã q̃litatem omnibus quinqꝫ. dictuꝫ eſt. n. hoc valere gr̃a mãe. q̄. 4. ela p duas ꝯrietates multiplicant̃ oĩ modo q̃ multiplicari pñt: ⁊ differunt omni modo q̃ differre poſſunt. Sꝫ ſi ꝓp additionem q̃nti elemẽti adderet̃ noua ꝯrietas ſm ꝯrietateꝫ additam nõ differrẽt. 5. elementa omni mõ q̃ poſſent differre: qd ſic pꝫ. Nam ſp ꝯrietas addita duplat elemẽta. vna enim ꝯrietas non põt ꝯſtituere niſi duo elemẽta: vt ſi eẽt ſolũ hec ꝯrietas humidum ⁊ ſiccuꝫ cõſtaret elemẽtũ ex vna q̃litate ⁊ eſſent tm̃ duo elemẽta: vtputa terra ⁊ aq̃. addita vͦ 2ª ꝯrietate vt calidũ ⁊ frigidũ ꝯſtat elemẽtũ ex duabus q̃litatibus ⁊ ſunt. 4. elementa: q̄ q̃tuor modis cõbinari pñt dicte qualitates. ſi vͦ adderet̃ 3ª ꝯrietas ⁊ eſſent tres cõtrarietates prime ꝯſtitutiue elemẽtorum: vtputa humidũ ſiccũ calidũ frigidũ: albũ nigrũ: cõſtaret elm ex tribus qualitatibus: ⁊ eſſent octo ela: q̄ tales qualitates exceptis continuationibus impoſſibilibus octo modis ꝯtinuari poſſent poſſibilr̃: ita ꝙ ꝑͫ elm eſſet frigidũ ſiccuꝫ album. 2ͫ frigidum humidum albũ. tertiũ calidũ humidũ album: q̃rtuꝫ calidũ ſiccum album: quintum frigidum ſiccum nigrum

Dubiũ

T.c.63.

ſextum frigidum humidū nigrum. ſeptimum calidū humidum nigrū. octauum vō calidum ſiccū nigrum. Ex q̄ pꝫ ꝙ ſemper additio noue cōtrarietatis duplat elementa: ⁊ vna contrarietas facit duo. due contrarietates quatuor. tres contrarietates octo. apparet etiam ꝙ omnes ille combinationes ſiue omnes ille continuationes ſunt poſſibiles: q̄ꝛ in nulla illarum congregantur oppoſite qualitates. ḡ ex additione ſexti elemēti: vt pꝫ per iam dicta non opꝫ addere nouā cōtrarietatē: q̄ꝛ ſufficiunt tres cōtrarietates nō ſolū ad cōſtituendū ſex elementa: ſed etiā ad cōſtituendū octo cuius oppoſitum innuit̄ in textu.

Re° ¶ Ad hoc autē dici pōt ꝙ pōt accipi ſextum elementū ſcḋm indifferentiā formalē ⁊ tunc nō hꝫ dubiū qḋ dr̄. Nā ex tribus ↄ̄rietatibus non poſſunt cōſtitui octo elementa: ita ꝙ vnū elementum ſit octauū ab alio ſcḋm ↄ̄rietates ⁊ qualitates: q̄ꝛ ſcḋm hunc ordinē ⁊ ſcḋm hanc diſtantiā ſemper a remotiori elementō dꝫ plus differre ⁊ hr̄e plꝰ q̄litates contrarias ad ipſum: vt ſi a primo differt in vna qualitate ab alio differret in duabus: ab vlteriori in tribus: ⁊ ſic deinceps: ita ꝙ nō poſſet aliquod elementum eſſe octauū ab aliquo per ſolas tres qualitates: immo ſi dꝫ eſſe ſextum ab eo ſcḋm hunc modū diſtātie non ſufficiunt tres contrarietates: ſed requirit̄ ibi noua ↄ̄rietas. Poteſt etiā ⁊ aliter dici: nam multa nō valēt in ſe conſiderata que valent gr̄a mā̄e in qua ē locutio: ⁊ multa ſunt poſſibilia vno mō que ſunt impoſſibilia alio pħs.n. nāl̄is: q̄a artifex ſpālis eſt ſufficit vt veritatem dicat: ꝙ ſic accipiat terminos cōes vt deſeruiunt mā̄e ꝓprie: dicte octo ↄ̄rietates: ⁊ ſi ſunt poſſibiles abſolute accepte non tamen ſunt poſſibiles vt ſpectat ad propoſitū: nihil.n. ſupra ignem: vt ad pħm ſpectat pōt eſſe humidum vel frigidū. ſi ergo quintū elementū eſt ſupra ignē: dꝫ ꝙ ſit calidū ⁊ ſiccū. ſi ergo differt ab eo: q̄a eſt nigrū. ignis vō eſt albus: erit quintum elementū calidū ſiccū nigrum. ſi ergo dabit̄ ſextū elementū illud erit calidū ⁊ ſiccū albū cū ſit ſupra ignē: ſi eſſet calidū ſiccū albū non differret ab igne: ſi eſſet calidum ſiccum nigrū non differret a quīto elementō. Si ḡ dꝫ differre ab eis opꝫ dare nouā ↄ̄rietatem: vt puta dulce ⁊ amarum ⁊ ſi hoc ſextum elementū ponit̄ dulce alia elementa erunt amara: vt a tali elementō ſcḋm ꝙ hꝫ formalr̄ differunt: poſſet etiā ⁊ aliter r̄nderi ⁊ magis ad ꝓpoſitum: ſed hoc hic taceatur quod ſtatim in alijs dubitationibus oſtendetur.

Dubiū **Dubitaret** etiā vlterius aliq̄s ꝙ nō opꝫ ſi ſunt infinita elementa: ⁊ quodlibet eorum differt ab alio: ꝙ in vnoquoque eorum ſint qualitates per quas differat ab infinitis alijs. pōt.n. aliqḋ per vnā drīam differre ab infinitis rebus. ſi.n. eſſent infinite ſpēes beſtiarū hō per vnā drīam: vt per hoc ꝙ eſt rōnale differret ab oībus alijs. poterit ḡ vnū elementū differre ab infinitis elementis per vnam drīam.

Re° ¶ Ad hoc autē dici pōt ꝙ drīe formales elementorum de quibꝰ loquimur ſunt qualitates p̄me actiue ⁊ paſſiue: qualitates autē ⁊ ↄ̄rietates p̄me nō ſic nolate ſunt: q̄ꝛ ſp̄ altera pars ↄ̄rietatis ineſt alicui elementorum: quodlibet.n. elementum vel eſt calidū: vel eſt frigidum: vel eſt humidum: vel eſt ſiccū: ⁊ quot ſunt ↄ̄rietates tot qualitates inſunt cuilibet elementō. Jdeo.n. quodlibet elementū cōſtat ex duabus q̄litatibus: q̄ꝛ ſunt due p̄me ↄ̄rietates: vna eſt calidi ⁊ frigidi: alia humidi ⁊ ſicci. Cum ergo infinita elementa nō poſſint differre: niſi ꝑ infinitas ↄ̄rietates: ſi infinita eſſent elementa: infinite qualitates eſſent in vnoquoque: nō eſt ergo ſimile de drīa primarum qualitatū: ⁊ de alijs differentijs vt ratio ſupponebat.

Dubiū **Dubitaret** etiā vlterius aliquis dicens: ꝙ nō opꝫ ſi ſunt infinite qualitates elementorum ꝙ ſint infinite cōtrarietates: ſemper.n. vna ↄ̄rietas eſt duarum qualitatum: vt dulcis ⁊ amari eſt vna contrarietas: calidi ⁊ frigidi alia. erunt ergo duplo plures qualitates q̄ꝫ cōtrarietates. ſi ergo qualitates ſunt infinite ↄ̄rietates nō erunt infinite: q̄ꝛ tūc pars equaret̄ toti: ⁊ ſubduplū duplo: cū infinitum non ſit maius infinito: pħs autē in lr̄a vr̄ vtrunque pari rōne cōcludere. vꝫ ꝙ poſito infinito numero elementorum erunt infinite q̄litates ⁊ cōtrarietates in eis.

Re° ¶ Ad hoc autē dici pōt ꝙ in argumēto eſt fallacia accidentis. in numero.n. q̄ꝛ creſcit in infinitū non ſunt plures binarij q̄ꝫ quaternarij: ſicut.n. dicere poſſumus duo. quatuor. ſex. octo. ⁊ ſemper ſic addēdo binarium in infinitum: ita poſſumus quatuor. octo. 12. ⁊ ſemper addere quaternarium in infinitum. Cū ergo infinitum non ſit maius infinito: q̄ꝛ in numero ſunt infiniti binarij ⁊ infiniti quaternarij. ergo tot ſunt ibi quaternarij q̄ꝫ ſunt binarij: ⁊ q̄a quilibet quaternarius cōtinet duos binarios duplo plures erūt ibi binarij q̄ꝫ quaternarij. binarij ḡ numerorū ſunt equales quaternarijs: ⁊ ſunt duplo plures eis: quod eſt inconueniens: ſed ſic dicendo inſtamꝰ dubitationi: ſed non ſoluimus ad formam arguēdi. ¶ Notandū ergo ꝙ infinitum ſcḋm ꝙ huiuſmodi non hꝫ rōnem totiꝰ nec ꝑfecti: vt pōt hr̄i ex 3° phyſicorū: oīs ḡ illa argumentatio que reſpicit duplū ⁊ ſubduplū triplū ⁊ ſubtriplum: vel qualitercūque reſpiciat partem ⁊ totū accidit ⁊ ē extranea ab infinito. binarius ergo ad quaternarium pōt opari dupliciter: vel vt dicit qḋ terminatū: ⁊ vt reſpicit numerum terminatum: ⁊ ſic eſt pars eius: q̄a finito ⁊ terminato pōt cōpetere rō totius ⁊ partis: ſed ſi ternarius ⁊ quaternarius accipiant̄: vt hn̄t ordinē ad infinitū numerū: q̄ꝛ infinito accidit rō totius: nec ſe hꝫ vnū ad aliud vt totum: nec vt pars: totū.n. ⁊ pars dn̄t aliquid terminatū nō.n. eſſent. 4. totum ad duo: niſi hr̄et terminatas vnitates ⁊ dualitas non eſſet pars eius niſi vnitates determinatas hr̄et. Jnfinito autē accidit terminatio ⁊ eſt extranea ab eo. nō ergo obſtāte ꝙ binarij ſint duplo plures q̄ꝫ q̄ternarij. in numero tamen infinito tot ſunt quaternarij quot binarij: ſic non obſtāte ꝙ qualitates ſint duplo plures q̄ꝫ ↄ̄rietates: ſi tn̄ eēnt īfinite qualitates eſſent infinite ↄ̄trarietates. Ex hoc autem melꝰ patere pōt ſolutio p̄miſſe: ſi elementa creſcerent in infinitum cum in infinito non ſint plures binarij q̄ꝫ quaternarij: vel etiā q̄ꝫ octonarij: imo in infinito tot ſunt centenarij: vel etiā millenarij quot binarij: ſicut enim nō deficiet numerus accipiendo infinitos binarios addendo duo. 4. in infinitū: ſic non deficiet accipiendo infinitos millenarios: addendo mille duo millenarij in infinitum. Si igitur ponantur infinita elementa addere nouā ↄ̄rietatē poſſumus per eā duplare elementa: vt ſi due ↄ̄rietates ↄ̄ſtituunt. 4. elementa: tres ↄ̄rietates conſtituant octo: ⁊ quatuor ſexdecim: ⁊ ſic deinceps quicquid ponat̄: ſiue finita ſunt elementa: opꝫ dare infinitas cōtrarietates ⁊ infinitas qualitates in eis. Nunq̄ꝫ.n. erūt infinita elementa ſic multiplicando ⁊ addēdo. 4. 8. 16. ⁊ ſic deinceps: niſi accipiant̄ infinite multiplicationes. ⁊ q̄ꝛ infinite multiplicationes requirunt infinitas contrarietates. Jnfinite autē cōtrarietates infinitas qualitates ponendo numerū elementorum infinitū opꝫ ponere infinitas ↄ̄rietates ⁊ infinitas qualitates in eis. Cū ḡ dicit pħs ꝙ addendo quītū elementū opꝫ addere nouā ↄ̄rietatē ⁊ nouā qualitatē elementis p̄oribus: ⁊ addendo ſextū opꝫ etiā addere nouā ↄ̄rietatē ⁊ nouā qualitatē. per additionem quinti vel ſexti intelligit quācūque multiplicationem elementorum requirentē nouā ↄ̄rietatē: q̄ꝛ ex quo elementa ponuntur infinita. infinitas tales multiplicatiōes cōuenit ponere in eis. ⁊ ꝑ conſequens infinitas contrarietates ⁊ qualitates: quod declarare volebamus. ¶ Deinde cum dicit.

Nōndū T.c. 66.

T.c. 36.

¶ Quapropter in quedam quidē nunquā tranſmutatio erit. v.g. ſi infinita media neceſſe infinita elementa.

¶ Concludit tria inconuenientia. ſecunda pars: ibi. (Amplius autē.) 3ª ibi (Fiunt autem.) Primum inconueniens ē tale. ꝙ ſi ſunt infinita elementa in quedam eorum nunq̄ꝫ erit tranſmutatio: q̄ꝛ extrema nunq̄ꝫ tranſmutabuntur in extrema

v.g.ſi ſunt infinita elemēta neceſſe eſt infinitū elm ptrāſire
anteq̄ deueniamus ad hoc q̄ extremū ↄuertaꝛ in extre/
Nōndū mum. ¶ Notandum aūt q̄ non eſt poſſibilis tranſmuta
tio extremoꝝ niſi ſit poſſibilis tranſmutatio oīum medio
rum: ſi ergo media ſunt infinita nunquam extrema tranſ
mutabuntur. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Amplius autē neq; ex aere in ignē tranſ/
mutatio ſi infinite contrarietates generate.

¶ Ponit ſcdm inconueniens: q2 non ſolū extremū trāſmu/
tabitur in extremū: ſed qđ amplius eſt ꝓximum nō tranſ/
mutabiꝛ in ꝓximum: vt ex aere non erit tranſmutatio in
ignē: ſi ꝑ q2: q2 infinite ſunt ↄtrarietates eloꝝ: ꝛ ꝑ ↄñs infi
nite qualitates ſunt in vnoq; eloꝝ. nūq̄ ergo erit gñatio
aliq̄: q2 ↄtingeret infinita ptrāſire. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Fiunt aūt ꝛ oīa vnū: neceſſe. n. exiſtere oēs
in inferioribus qdē. p. que ſuperiorū. his āt
que inferioꝝ: quapropter oīa vnum erunt.

¶ Ponit 3m inconueniens: nam ponere infinita ela ꝛ infini
tas qualitates ex eis eſt dicere q̄ oīa ela fiunt ꝛ ſunt vnū
elm: q2. p. ꝛ q2 oēs qualitates infinitoꝝ neceſſe eſt exiſtere
his. ſ. ſuperioribus: quapropter oīa ela erunt vnum elmtū.
Nōndū ¶ Notandū aūt q̄ p li. p. intelligit omnes q̄litates eloꝝ:
ſi ergo qđlꝫ elm hꝫ infinitas q̄litates qđlibꝫ hēbit omnes
qualitates: cum non diſtinguatur ab alio: ſed erūt omnia
elementa vnum elementū que ſunt ſuperiorum neceſſe eſt
exiſtere in inferioribus ꝛ qualitates que ſunt inferioꝝ ne/
ceſſe eſt exiſtere his. ſ. ſuperioribus.

Dubiū **Dubitaret** forte aliquis q̄ nō oꝫ ſi oēs qualitates
que ſunt in vno elo: ſunt in alio ela nō
differre. poterūt. n. diſtingui ꝑ ſuas formas ſubales amota
R° diſtinctiōe per qualitates actiuas ꝛ paſſiuas. ¶ Ad hoc
autem dici poteſt q̄ diuerſitas qualitatū in elis ſequiꝛ ex
diuerſitate nāli. ſi ḡ eſſent he qdem qualitates in vno q̄ in
alio: eſſet eadē nā oīum eloꝝ: ꝛ oīa ela eēnt vnū elm. lꝫ. n.
aliud ſit forma ſubalis ignis: ꝛ aliud qualitates eꝰ: tn̄ ſta/
tim cū elm aliqđ adeptū eſt oīno q̄litates ignis ſtatim fit
ignis: ſic ſi vnū elm hrēt oīno qualitates alterius: vnū elm
fieret aliud. Ad hoc etiam idem facit: q2 ſicut res ſe hꝫ ad
eſſe: ita ſe hꝫ ad vnitatem ꝛ diſtinctionem: ſicut ergo ignis
non remanet in ſuo eſſe nāli ſine proprijs qualitatibus: ita
non remanet in eſſe diſtincto ſine qualitatibus diſtinctis.
ſi ergo oīa ela hrēnt eaſdeꝫ qualitates omnino eſſent vnū
ꝛ idem elm: quod probare volebamus.

T.c.37 Dmirabiꝛ aūt aliquis aliquos di
cētes vno corpoꝝ ela plura vt nō
tranſmutēt inuicē. ſicut Empedo
cles inquit. qūo cōtingit eis dicere
comparabilia elementa. Sed tamē dicit ſic:
hec enim equalia eſſe omnia.

¶ Quia phs dixerat ela eſſe adinuicē trāſmutabilia. Ideo
hic ſpāliter reprehēdit empedoclem q hoc negauit. Circa
quod duo facit: q2 p̄ oſidit q̄ empedocles ſm ea q̄ dixit nō
potuit negare eloꝝ tranſmutationē. 2° ex ħ vlterius deſcē
dit: ꝛ oſidit q̄ empedo. ſm ea q̄ poſuit non potuit ſaluare
tranſmutationes nāles. 2° ibi. (Sed augmentatio.) Circa
T.c.38. pmum duo facit: q2 p̄ ait q̄ oportuit empedo ſm ea que
dixit ponere tranſmutationē eloꝝ. 2° qđ dixerat ꝓbat: ibi
(Si ergo ſꝫ q̄ntū.) Dicit ergo q̄ admirabiꝛ aliqs aliquos
dicentes. i. de his q reputant ſe phos ꝛ credunt ſe aliqđ di
cere mirabiꝛ hoc de eis ſi ponant elementa corporum plu
ra vno: ita tamen q̄ non tranſmutent ſe adinuicem: ſicut
empedo. inquit ꝛ ponit: q2 ſi ſunt elementa intranſmuta/

bilia: quomodo contingit dicere eis. ſ. empedocli ꝛ ſuis ſe/
quacibus: elementa eſſe comparabilia. Ideo ſubdit q̄ ta/
men empedocles cum hoc q̄ ponit elemēta intranſmuta/
bilia dicit ſic: q̄ hec omnia elementa contingit eſſe compa
rabilia ꝛ equalia. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Si ergo ſm quātū neceſſe ideꝫ aliquid eē
exiſtēs in oībus comparabilibus. qūo enīꝫ
menſuraꝛ: v.g. ſi ex aque pugillo erūt pu/
gilli aeris. x. idem aliquid erit igitur ambo
ſic menſurantur eodem.

¶ Probat qđ dixerat. vꝫ. hoc ſtare non poſſe q̄ ela ſint cō/
parabilia ꝛ equalia: ꝛ tamen ſint intranſmutabilia: vt em
pedocles ponebat. Circa qđ duo facit: q2 p̄ oſidit ela eſſe
tranſmutabilia ſi ſunt equalia ſm quantitatē. 2° q̄ ſunt
tranſmutabilia ſi ſunt equalia ſm qualitatē. 2° ibi. (Si āt
nō ſic ſm q̄ntū.) Dicit ḡ q̄. ſi ela ſunt equalia ꝛ cōpabilia
ſm q̄ntū: neceſſe eſt idē eſſe exñs in oībus talibus compara
bilibus: q2 qūo menſuraꝛ ꝛ adequaꝛ aliqđ alicui ſm q̄ntī/
tateꝫ: ſupple ſi non exiſtit aliqđ in eis quo menſureꝛ: q. d.
nullo modo. v.g. ſi ex pugillo aque erunt decem pugilli
aeris idē aliqđ erit in eis: q2 erit in vna ꝛ eadē mā: ꝛ ſic am
bo. ſ. aer ꝛ aqua menſuranꝛ eodē: ex hoc. n. ex vno pugillo
aque fiunt decē aeris: q2 tanta mā quanta eſt ſub vno pu/
gillo aque eſt poſtea ſub decē aeris: ꝛ q2 hñt eādē mām
ſunt adinuicem tranſmutabilia. ſi elementa ſunt ſic eq̄lia
adinuicem tranſmutantur. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Si aūt nō ſint ſm quātū comparabilia: vt
quantum ex quanto: ſed ſm quātum poteſt
v.g. ſi pugillū aque equaliter poteſt infrigi
dare ꝛ. x. aeris: ꝛ ſic ſm quātū: nō ſcđꝫ id q̄
quantū comparabilia. ſed ſcđm id q̄ poſſūt
aliquid: erit ergo ꝛ non quanti menſurā cō/
parare: ꝛ ſcđm potētias: ꝛ ſcđꝫ ꝓportiōes:
verbi gratia: vt hoc calidū: hoc autēꝫ albū:
hoc autem vt hoc ſignificat: in equali quidē
ſimile in quanto autem equale.

¶ Quia forte diceret empedocles q̄ ipſe non ponebat ela
equalia ſm q̄ntitatē: ſed ſm qualitatē. Iđ hic phs oſtendit
q̄ ſi ponunꝛ equalia ſm qualitatē nihilominꝰ ſūt trāſmu
tabilia. Circa qđ duo facit: q2 p̄ oſidit qūo ela pñt poni eq̄
lia ſm qualitatē. 2° ex ħ arguit ea eſſe tranſmutabilia: ibi
(Incōueniens igitur.) Dicit ḡ q̄ ſi ela nō ſunt ſic cōpara
bilia ſm q̄ntū: vt fiat q̄ntum ex q̄nto: ſed ſunt cōpabilia ſm
q̄ntū pōt. i. ſm v̄tutē ꝛ qualitatē. v.g. ſi pugillus aq̄ dici/
mus q̄ pōt eq̄lr infrigidare: ſic ꝛ decē aeris: ꝛ ſic ſm q̄ntum
v̄tutis nō ſm id qđ eſt q̄ntū molis ſiue ſm v̄tuteꝫ ꝛ nō ſm
q̄ntitatē ſimplr cōpabilia ſūt ela: vt ſm id qđ aliqđ pñt ve
rum: q2 equalitas ſm potentiam ꝛ v̄tutem pōt intelligi: vl
ſm v̄tutes diuerſas: vt ſi diceremus tm̄ aquā poſſe infrigi
dare q̄ntum aerem calefacere: ꝛ hoc proprie nō eſt eq̄litas
ſed ꝓportio: nec ſic videbaꝛ intelligere empedocles: vt cō/ T.c.37
mentator ait. alio mō pōt intelligi equalitas ſm eādē vir/
tutem ꝛ qualitatē: ꝛ ſic magis menſuraꝛ nomen equalitas
Iđ ait: erit ergo nō cōpare menſuraꝫ q̄nti ſm pōas ꝛ v̄tutes
diuerſas: ſiue ſm ꝓportionē. v.g. vt hoc calm: ꝛ ħ albū: q2
hoc vt ħ. i. equale in eo q̄ equale. in quali ſigt ſile in q̄nto
aūt ſigt equale. ¶ Notandū aūt q̄ equale ſile ꝛ idē vni/ Nōndū
tatē importāt: vt dī. 5. metha. q2 vnū in ſuba facit idē vnū T.c.15.
in qualitate ſile. vnū in q̄ntitate equale: verum q2 qualitas
aliqua: vt v̄tus ꝛ potētia hꝫ aliq̄ mō rōnē q̄nti. Iđ ſm talē
q̄ntitatē pōt attendi equalitas: ſed q2 equalitas vnitatē di
cit: talis equalitas dꝫ attendi ſm vnitatem virtutis: vt di/

camus vnus pugillus aque pōt tm̄ infrigidare quātuꝫ.x.
aeris.non autem debet attendi ſm diuerſas potētias ⁊ vir
tutes:vt ꝙ aqua poſſit tm̄ dealbare quātū aer calefacere.
Ideo equale ꝓprie dicit vnū in quātitate.extenſo tamen
noīe pōt dicere vnū ⁊ ſimile in qualitate.Ualde tm̄ impro
prie diceret diuerſuꝫ ⁊ diſſimile in qualitate.ſi ergo empe
docles ponebat elā eſſe equalia:niſi valde improprie acci
peret equalitatē:opꝫ ꝙ eſſent cōparabilia vel ſm eandem
qualitatem vel ſm eandē q̄ntitatem.℃ Deinde cū dicit.

℃ Incōueniēs ergo videbiſ ſi corpora imu
tabilia entia nō ꝓportiōe cōparabilia:ſꝫ mē
ſura potētiaꝝ.⁊ ꝙ eſſe eq̄le calidū.aut ſimi
le.ignis tm̄ ⁊ aeris multiplex.ideꝫ.n.eſt plus
qꝛ homogeneos talem habebit relationeꝫ.

℃ Oſtenſo quō pōt accipi equale in q̄litate. arguit ꝫ empe
docleꝫ dicens:ꝙ inconueniēs videbiſ ſi corpa elōꝝ ſunt
entia imutabilia.⁊ nō ſunt cōpabilia ꝓportione.i.ſm di
uerſas virtutes ⁊ potētias:qꝛ tunc nō eſſent equalia.ſed cō
parantur mēſura potētiarū qō eſt eſſe equale calm aut ſilē
vt ſi diceremus ꝙ modicū ignis hꝫ vim tantam ſicut mul
tum aeris.Cum igitur id ⁊ plus dicant aliquid homoge
neos.i.aliqd eiuſdē rōnis:ſi elā ſunt ſic cōparabilia vnum
⁊ aliud hēbit taleꝫ reſolutionē.i.talē ꝓportionē qō cū ip
ſo cōicabit in mā:⁊ poterit trāſmutari in illud. ℃ Notan
Nōndū dum aūt ꝙ ſm Cōmentatorē que hñt ſic equalitatē ⁊ par
T.c.37 ticipant ſm eādē rōnem vnā qualitatē ⁊ vnaꝫ virtutē ⁊ po
tētiaꝫ:ſunt eiuſdē generis:⁊ qꝛ vnitas generis eſt quaſi vni
T.c.16. tas metha. vt dr̄.v.metha.que ſunt ſic cōparabilia habēt
vnaꝫ mām ⁊ ſunt adinuicē trāſmutabilia.ſi ergo empedo
cles ponebat elā equalia.ſiue acciperet equale ſm quātita
tem:ſiue ſm potentiā ⁊ virtutē cogebatur ad dicendū elā
eſſe adinuicē trāſmutabilia.℃ Deinde cum dicit.

T.c.38. ℃ Sed neqꝫ augmētatio vtiqꝫ erit ſm empe
docleꝫ.ſed ſm adiectioneꝫ.igne autē augeſ
ignis.auget enim puluis propriuꝫ genus.
ether autem ethera.hec autē adiunguntur. vi
dentur autem non ſic augeri que augentur.

℃ Oſtendit empedoclē ſm ea que dixit nō potuiſſe ſaluare
trāſmutationes ⁊ motus quos in nā videmus.motus autē
T.co.4 large ſumptus per phm in 3° phyſicoꝝ eſt in quatuor ge
neribus.ſ.in ſuba.vt gñō.⁊ q̄ntitate.vt augmētatio.in qua
litate.vt alteratio.⁊ vbi.vt loci mutatio.Quatuor ergo fa
cit:qꝛ primo oñdit ꝙ empedocles non potuit ſaluare aug
mētuꝫ.ſecūdo ꝙ nō potuit ſaluare generationē.3° ꝙ non
motuꝫ localē.q̄rto ꝙ nō alterationē.2° ibi.(Multū autem
T.c.39. difficilius.)3° ibi.(Amplius aūt ꝺ motu.)q̄rta ibi.(Incō
T.c.42. ueniens aūt ⁊ ſi alam.)Dicit ergo ꝙ ſm empedocleꝫ non
erit augmentatio.Empedocles.n.nō poſuit augmentū fie
ri per alterationē ⁊ per cōuerſionem augmētatiuaꝫ in au
gmentū.ſed dicit augmentuꝫ fieri ſꝫ adiectioneꝫ.vt ignis
augeſ igne.⁊ vnūqōqꝫ auget amplius ſuū propriuꝫ genꝰ:
vt ether auget ethera:⁊ frumētuꝫ frumentum.hec autē ad
iunguntur.i.hec adiunctio ⁊ additio.que aūt augētur nō
videtur ſic augeri.ſ.per ſolaꝫ additionē.ſed requiritur ibi
alteratio ⁊ conuerſio.℃ Deinde cum dicit.

T.c.39. ℃ Multuꝫ aūt difficilius tradere ſꝫ naturaꝫ
de generatione.que autē generantur ſm na
turam.aut ſemper.aut vt multū.ea autē que
preter ſemper ⁊ multū ab euentu ⁊ fortuna.
Que igiſ cauſa ex homine hominē.aut ſem
per.aut vt multuꝫ.⁊ ex frumento frumētū:
ſed non oliuam.

℃ Primo oñdit ꝙ empedocles ſm ea que dixit non potuit
ſaluare generationē.ſcdō oñdit qd eſt illud qō dimiſit em
pedocles:qō facit ad gñationē vniuſcuiuſqꝫ:ibi.(Hec aūt
eſt ſuba.)Notādū aūt empedoclē poſuiſſe cās reruꝫ caſuꝫ Nōndū
⁊ fortunā.liteꝫ ⁊ amicitiā.⁊ quatuor elā. Duo ergo facit.
qꝛ p̄ oñdit euꝫ nō potuiſſe ſaluare gñationē ratū cū poſue
rit principiū entium caſuꝫ ⁊ fortunā.ſcdō oñdit ꝙ non po
tuit ſaluare gñationē prout poſuit ꝑncipia entium liteꝫ ⁊
amicitiā.⁊.4.elā.2° pō ibi.(Aut ſi ita cōponanſ.)Dicit er T.c.40
go difficile fuit empedocli ſaluare augmentum:ſed multo
difficilius erit tradere.i.tractare de gñatione ſm naturaꝫ.
Naꝫ ſm caſum ⁊ fortunā talē gñationem ſaluare non po
tuit:quia que generanſ ſm nāꝫ:aut ſunt ſemper:aut ſunt
multū.i.frequēter.que aūt ſunt ab euentu ⁊ a fortuna pre
ter ſm ⁊ multū.que ergo eſt cā ex hoīe generari hoīeꝫ.aut
ſemper aut multū:⁊ ex frumento frumentum ⁊ nō oliuam.
ſemper.n.aut vt frequēter ex ſimili ſimile ꝓducitur. nō fit
oliua ex frumento:ſed frumētuꝫ.fortuna ergo que ē vt ra
ro hoꝝ cā eſſe non poterit.℃ Deinde cum dicit.

℃ Aut ſi ita cōponatur os.nō eniꝫ vt contin T.c.40
git cōuenientibus nihil generatur.quēadmo
dū ille inqt.ſed rōne aliqua.que igitur horū
cauſa.non eniꝫ ignis aut terra. ℃ Sꝫ tamē T.c.41.
neqꝫ amicitia neqꝫ lis. congregationis eniꝫ
ſolum.hec autē ſegregationis cauſa.

℃ Oſtendit ꝙ empedocles non potuit ſaluare gñationē po
nēdo principia litē ⁊ amicitiā.⁊.4.elā.ꝙ ſi cōponaſ aut os
aut caro non fit hoc fortuitu.quēadmoduꝫ ille inquit. ſꝫ
aliqua rōne. Naꝫ cōuenientibus elīs vt cōtingit.i. fortuitu
nihil generaſ.ſemꝑ ergo fit generatio ꝑ rōnabilē vnioneꝫ
eloꝝ.q̄ igiſ erit cā hoꝝ.vꝫ.ꝙ ela mixta ſūt rōnabiliter nō
fortuitu:vnū aliqd.hec aūt cā nō erit ignis:aut terra : aut
4.elā:qꝛ cūꝫ ꝺ ſint plura:opꝫ dare vnū aliqd ꝙ vniat ꝺ
mixto:ſed tm̄ patet ꝙ hmōi cauſa non erit amicitia aut lis:
qꝛ amicitia eſt ſolum cā congregationis:hec aūt.ſ.lis ē cā
ſegregationis.ad hoc.n.ꝙ plura fiant vnuꝫ mixtum non
ſufficit ꝙ cōgregenſ:ſed reſultet ibi vna natura ⁊ vna for
ma vniens hmōi miſcibilia.℃ Deinde cum dicit.

℃ Hec aūt eſt ſuba vniuſcuiuſqꝫ. ſꝫ non ſolū
⁊ mixtio ⁊ ſepatio mixtoꝝ. quēadmodū ille
inquit.fortuna enim ad equale nominaſ : ſꝫ
non eſt ratio.eſt eniꝫ miſceri vt cōtingit.natu
ra igiſ entiū cā eſt ita habere ⁊ vniuſcuiuſqꝫ
natura hec de qua nihil dicit:nihil igiſ ꝺ na
tura dicit.Sed tm̄ ⁊ bonū eſt hoc ⁊ optimū.

℃ Quia rōnabilē vnionē nō poſſumus ſaluare per princi
pia empedoclis.vꝫ.ꝑ litē amicitiā:⁊.4. elā:iō hic phs ad
dit qd eſt illud qō facit hanc rōnabilē vnionem:qꝛ hec eſt
nā ⁊ forma ſubalis.veꝝ qꝛ empedocles volendo loqui de
nā reꝝ loquebaſ ſolū ꝺ mixtura:iō duo facit:qꝛ primo eē
formā ſubalem eſſe cām gñationis mixti.2° increpat empe
doclē de mixtione quā credebat eſſe nām ⁊ ſubaꝫ rerum 2°
ibi.(Hic aūt mixtionē.)Dicit ergo ꝙ hec q̄ eſt cā gñonis
vniuſcuiuſqꝫ eſt ſuba.i.forma ſubalis ⁊ nā vniuſcuiuſqꝫ:⁊
nō ſolum eſt cā hmōi mixtio ⁊ ſepatio mixtoꝝ.quēadmo
dū ille empedocles inquit.Nā ⁊ fortuna que ſꝫ ipſuꝫ facie
bat ad gñationē noīaſ ad eq̄le:qꝛ nō eſt magis cā ꝙ fit ſic
q̄ȝ alr:ſꝫ nō eſt rō:ꝙ cā gñationis nō fit magis cā ꝙ fit ſic
q̄ȝ aliter.Opꝫ.n.ꝙ determinate generatiōis ſit determina
ta cā.vel aliter fortune que noiaſ ad eq̄le:⁊ non magis eſt
cā ꝙ fit ſic q̄ȝ alr:qꝛ nullius eſt cā per ſe ⁊ determinate:iō

nō eſt rō φ ſit cū generationis: ⁊ q: ſʒ iſtā viā nō eſſet miſcere per ſe ⁊ determinate: ſed vt cōtingit. Nā entium cū eſt φ ita ſe hñt miſcibilia i mixto: ⁊ addit φ nā vniuſcuiuſqʒ eſt hec.i.cū gñatione in vnoquoqʒ: de qua nā eſt quid bonum ⁊ optimuʒ in vnoquoqʒ. ℭ Deinde cum dicit.

ℭ Hic aūt mixtionē ſoluʒ laudat. eteniʒ ⁊ elemēta ſegregat non lis: ſʒ amicitia que natura deo priora. dicitur auteʒ ⁊ hec.

ℭ Quia empedocles credebat nām rerū eſſe mixtionem: reprehendit ipſum de mixtione. ⁊ ſpāliter increpat eum de illa mixtione quā multū laudabat dicens: φ hic.ſ. empedocles ſoluʒ laudat mixtionē illaʒ ſupple. qua compoſitus ē deus. Volebat.n. empedocles φ deus.i. orbis celeſtis eſſet compoſitus ex quatuor elīs ⁊ amicitia ſiue lite. ideo illam mixtionem laudabat: quia per hoc dicebat celum eſſe incorruptibile: q: ad compoſitionem eius veniebat ſolū amicitia non lis. Contra quod arguit philoſophus dicens: φ elā que ſunt ſm empedoclē natura priora deo congregat. non lite ſolum: ſed amicitia. dicitur autē ⁊ h.ſ. amicitia ſegregare elā. erit igitur deus.i. orbis celeſtis corruptibilis.

Nōndū ℭ Notanduʒ autem φ naturaliter vnūqdqʒ habet maiorem amicitiaʒ ad genus propriū q̄ʒ ad alienum. Si ergo ignis pp amicitiaʒ dimittit propriam ſperam ⁊ congregat cum aliq̄o elīs. multo magis per amicitiaʒ dimittet alia elā ⁊ redibit ad propriaʒ ſperā. pp quod ſi quatuor elā ⁊ amicitia ſiue lite cōponunt celuʒ: q: ſufficit amicitia: vt illa elā ſeparentur ⁊ redeant ad propria loca contingit celum corrumpi. quod eſt omnino inconueniens.

Amplius autē ō motu dicit ſimpliciter. non eniʒ ſufficit dicere quoniā amicitia ⁊ lis mouēt: ſʒ nō hoc fuit amicitie eſſe. φ motu tali. liti āt φ tali. oportebat igitur aut determinare: aut ſupponere. aut demonſtrare. aut certe. aut molliter. aut aliter qualiter.

ℭ In pte iſta phs reprehendit empedoclē: q: non potuit cōgrue ſoluere motuʒ localem: nec fuit locutus de eo vt debuit. Circa qō tria facit: q: pmo increpat empedoclē circa talem motum: q: non fuit locutus rōnabiliter. ſcdo increpat euʒ: q: fuit locutus cōtra rōnem. tertio: q: loquēdo de motu cōtradixit ſibi. 2ª ibi. (Amplius autē qm̄ videnť.) 3ª

T.c.43 ibi. (Simpliciter autē niſi amicitia.) Dicit ergo pmo φ empedocles loquēdo de motu dicit ſimplr.i. narrat ⁊ nō aſſignat rōnē dicti: pp qō non loquitur rōnabiliter. nō.n. ſufficit dicere: qm̄ amicitia ⁊ lis mouent: q: hoc non fuit amicitie eſſe.i. nō eſt de rōne amicitie φ moueat motu tali: vt φ cōgreget elā: nec eſt de ratiōe litis φ moueat motu locali. Oportebat ergo ſi volebat loqui rōnabiliter: aut determinare molliter. per rōneʒ probabilē. aut monſtrare certe per ſilſm demonſtratiuū. aut ſupponere qualiter aliter ſic erat pncipiū ⁊ per ſe notū. ℭ Notandū aūt φ petere pnm non

Nōndū eſt malū: principia.n. ſunt ponēda ⁊ ſupponēda: ſed petere qō eſt in principio.i. petere effectū ⁊ cōcluſionē que eſt i pncipijs ſicut in fine cauſis malū eſt: q: non probat qō probari dʒ. principiū ⁊ per ſe notū eſt qn̄ predicatū eſt de ratione ſubiecti. ſi ergo eſſet principiū φ amicitia ⁊ lis mouerēt: vt empedocles dicebat: eſſet in amicitie: eſſe.i. eſſet de ratione amicitie. vel eſſet de ratione litis talis motus. Ad hoc autē excludendū aīt phs φ non eſt amitie eſſe. mouere motu tali: ſed ſi non eſt de ratione amicitie ſic mouere: φ ipſa moueat tali motu: nec eſt principiū: nec per ſe notum. oportebat ergo empedoclē non ſupponere hoc ſicut pncipium: ſi volebat rōnabiliter loqui: ſʒ debebat aſſignare rōnē pbabilem vel demonſtratiuam. ℭ Deinde cum dicit.

ℭ Amplius autē quoniā videntur ⁊ vi ⁊ preter naturaʒ moueri ⁊ corpora: ⁊ ſm naturā: verbi gratia ignis quidē ſuperius nō vi. inferius autē vi. vi auteʒ ei quod ſʒ naturam. contrariuʒ autē eſt quod vi. eſt igitur ⁊ ſm naturā moueri. hanc igitur amicitia mouet aut non. contrariuʒ enim terrā ſuperius ⁊ ſegregationi aſſimilatur. ⁊ magis lis eſt cā eiꝰ qui ſecundum naturaʒ motus q̄ʒ amicitia. qua ppter ⁊ vniuerſaliter pter naturaʒ amicitia erit magis. T.c.43

ℭ Oſtendit fuiſſe locutū cōtra rōnē dicēs: φ corpa videntur moueri vi.i. violenter. mouere aūt vi eſt ɔ̄triū ei quod ē ſm naturaʒ. Eſt igitur moueri qō eſt vi ⁊ qō eſt ſm nām: ⁊ q: eſt duplex motus: violentus ⁊ nālis: hanc.ſ. motionem nālem amicitia mouet: aut nō. q.d. φ nō: pp qō empedocles loquebať cōtra rōnem: q: ponebat amicitiaʒ mouere motu nāli. ponebat.n. amicitiā cōgregare: ſed nūq̄ʒ cōgregantur elā: niſi vel ignis deſcēdat ad terraʒ. vel terra aſcēdat ad igneʒ. ſed ɔ̄triū.i. cōtra nām eſt terre ſuperius ire. motus ergo nālis non eſt cōgregationi: ſed ɔgregationi aſſimilatur. tūc.n. mouenť elā nāliter qn̄ ſegreganť: ⁊ quodlibet vadit ad propriā ſperaʒ. magis ergo lis cā eſt eiꝰ motꝰ qui eſt ſm naturā q̄ʒ amicitia: quapp ⁊ vlr preter naturaʒ amicitia erit magis mouens q̄ʒ lis. ℭ Notandum ergo φ Nōndū empedocles fuit reprehenſibilis: q: non loquebať rōnabiliter: q: non aſſignauit ſufficienteʒ rōnem dicti ſui. ſecūdo reprehenſibilis erat: q: loquebatur cōtra rōnem. dicebat.n. amicitiaʒ magis eſſe cām motus ſm naturā q̄ʒ cōtra nām: ⁊ patet φ magis econtrario debuit dicere.

Dubitaret forte aliqs dicēs: φ non opʒ ignem deſcendere ad terrā: vel terram ire ſuperius ad ignem: ſi debeat fieri mixtio. pōt.n. generari vnum elm ex alio. ergo poterit eſſe mixtio oīum elorū. abſqʒ eo φ ignis deſcēdat a propria ſpera. ſed generabiť circa locum mixtionis ex aliquo elō. ℭ Ad hoc autem dici poteſt φ ſi hoc hʒ dubiū apud nos qui ponimus vnū elm generari ex alio. quod dubiū declarari hʒ in caplo de mixtione. Ibi.n. querendum eſt vtrū oportebat ignē deſcēdere a ppria ſpera vt fiat mixtio. tñ apud empedoclē non eſt dubiuʒ. Naʒ cum negaret trāſmutationē elorū. ſi debeat fieri mixtio ipſorum oportebat ignem deſcendere ad terram inferius: vľ terram ire ſuperius ad ignem. Dubᵐ

R°

Dubitaret forte vlterius aliquis. vtrum ſi terra aſcenderet ſupius vt miſceretur igni: vel ſi ignis deſcenderet inferius vt miſceretur terre. vtrum talis motus eſſet ſimpliciter violentus. Nam fluxus ⁊ refluxus maris nālis eſt: q: a cā ſupiori aut a luna: ⁊ tñ videť eē contra nām aque: φ aſcendat ⁊ fluat. Cuʒ ergo mixtio fiat virtute ſupercelestis corporis: lʒ ſit cōtra nām particularē ignē deſcēdere: tñ q: hoc eſſet a cā ſuperiori ⁊ a natura vlī. magis videreť eē nālis talis motus q̄ʒ violētus. ℭ Ad hoc aūt dici pōt φ vtrū talis motus eſſet nālis vel violentꝰ declarari hʒ in ca. de mixtione. put tñ ſpectat ad propoſitum: motus ille magis eſſet violētus q̄ʒ nālis: q: empedocles non poſuit ignē deſcendere ⁊ intrare radices terre per aliquā nām ſupioreʒ: vt virtute celeſtis corporis: ſed dixit hoc eſſe caſu ⁊ fortuitu: vt pʒ p eū q̄ ſtatim poſt de ipſo dixit. Dubᵐ

Dubitaret etiam vlterius aliquis: q: nō eſt motꝰ violentus niſi ſit motus nālis: ideo eſt violentum ignem deſcendere: q: eſt nāle ei aſcendere. mo Dubᵐ

tus aūt nāl's nunq̄ eſſet in rerum nā niſi eſſet nā ⁊ forme ſubalis. Empedocles ergo q2 negauit nām ⁊ ſubalez for mā nō potuit ponē: nec motū nālem nec violētū: ergo ſm empedoclem motus ille nō erat violētus. ℂ Ad hoc au tē dici poteſt ꝙ ſimpliciter nec violētuz nec nāle poſſum⁹ ſaluare ſm opinionē Empedoclis. q2 nō ponebat vt debe bat nām rerum: tā eo mō quo de nā rerū loquebat̄ oporte bat eum ponere violētū ⁊ nāle. ⁊ ideo forte ſignāter pħs nō dixit ꝙ lis eſſet cā motus nālis. ſed ait ꝙ magis eſt cā motus naturalis q̄ lis. ℂ Deīde cum dicit.

ℂ Simpliciter autez niſi amicitia aut lis mo uet. eorum corporum nullus motus eſt ne
T.c.44. ꝗ mora. ſed incōueniens. ℂ Amplius au tem videntur mota. ſegregat enim quidez lis. ductus eſt autem ſuperius ether non a lite. ſed quandoq3 ingt vt a fortuna. ſic eniz conſtituit currens tunc. multotiens autē ali ter. Quandoq3 quidem inquit inatum eſſe ignem ſuperius agi. ether autem ingredie batur terre profundans radices.

ℂ Oſtēdit ꝙ Empedo. ꝯdixit ſibi ipſi. Circa qð duo facit ſm ꝙ duplr hoc oſidit. ſcða ibi. (Simil'r autē ⁊ mūduz.) Dicit ergo ꝙ Empedocles ponebat ꝙ ſimplicit̄ nullus eēt motus corpoꝝ neq3 mora. i. neq3 quies niſi amicitia aut lis moueat. ſed hoc eſt incōueniēs. q2 amplius preter amicitiā aut litē ſm ipſum vīr corpora eſſe mota a fortu na. Ideo ſubdit ꝙ ſegregauit qdē lis. i. aliqñ lis mouit ſed tñ inquit ꝙ qñq3 ether ductus eſt ſuperius nō a lite: ſed a fortuna. tunc currēs ſuperius ꝯſtituit illum motū ſic. ſ. a fortuna ⁊ a caſu. multotiēs aūt eſt alr. q2 nō eſt talis mo tus a fortuna: ſed ab amicitia vel lite. ſic etiā inquit ignez īnatū eſſe ſup̄ius agi. ⁊ tñ qñq3 ipſe ether vel ſ. ignis ſm Empedoclem ingrediebat̄ ꝓfundās cauernas terre. vide bat enī Empedocles aquā aliquā eſſe nāliter calam. ⁊ ſub tus terrā aliqñ eſſe ignē accēſum. vt huius cām redderet: dixit ignē intrare forti radices ⁊ cauernas terre. ergo contradicebat ſibi Empe. dicēdo nullū motū eſſe ꝑter li tē ⁊ amicitiā: ⁊ tñ amplius ꝑter hoc ponebat aliquādo fie ri motum a fortuna ⁊ caſu. ℂ Deinde cum dicit.

ℂ Similiter autem ⁊ mundum ſimiliter ha bere inquit in lite nunc ⁊ prius in amicitia. quid igitur eſt quod mouet primum ⁊ cau ſa motus. non enim amicitia ⁊ lis. ſed cuiuſ dam hec cauſa. ſi vtiq3 eſt illud principium.

ℂ Oſtēdit ꝙ ſibi ꝯdicebat alio mō. q2 inquit mundū ſimi liter ſe hēre nūc in tēpore litis ⁊ prius in tempore amicitie. volebat. n. ꝙ ſicut nunc qð eſt tps litis ignis mouet̄ ſu ꝑius nālit̄ ⁊ ſertius a caſu. Ita prius tpe amicitie qñ erat il lud chaos confuſum mouebat̄ ſilr. qd igit̄ eſt pncipalr cā motus nō eſt amicitia ⁊ lis. ſed hec. ſ. lis ⁊ amicitia ſi eſt il lud tale pncipiū etiā cauſaz motus cuiuſdā. i. motus par ticularis: pticularis enī motus eſt particularis cā motus. q2 eſt talis cā tpe amicitie. ⁊ lis tēpore litis. ſed vlr cā mot⁹
Nōndū in oī tpe nec lis: nec amicitia eſſe pōt. ℂ Notandū autem ꝙ cōtradicebat ſibi Empe. ponēdo litē ⁊ amicitiaz vlēs ⁊ ſolas cās motus. ⁊ dicēdo eſſe motū ſimilez tēpore litis ⁊ amicitie. q2 vt ad ꝓpoſituz ſpectat ꝯtrarioꝝ ꝯrie ſunt cauſe motuū diſſimiliū: ſunt cauſe diſſimiles. ſi ergo ſimili mo do mouetur mūdus tempore litis ⁊ amicitie. illius motus nō erit cauſa nec lis nec amicitia. ℂ Deīde cum dicit.

T.c.45 ℂ Incōueniens autem ⁊ ſi anima ex elemē tis aut vnum aliquod coꝝ. alterationes enī anime quomodo erunt. verbi gratia. muſi cū eſſe. ⁊ rurſus ſi nō muſica. aut memoria aut ⁊ obliuio. Palam autem quoniam ſiq dem ignis anima paſſiones erūt ⁊ quecūq3 igni ſm ꝙ ignis. ſi autem miſcibile corpo ralia. harum autem nulla corpalis. ſed de his alterius opus eſt contemplationis.

ℂ Oſidit ꝙ Empedocles nō potuit ſaluare oēs alteratiōes aīe. sð aīt icōueniēs eſſe aīam eē ex elis. aut eē aliqð vnum eloꝝ. q2 hoc poſito quō erūt alteratōes aīe. verbi grā. mu ſicū eē. q̄ſi dicat. talē paſſionē aīe p elā ſaluare non poſſu mus. ⁊ rurſus ſine muſica. i. ꝑter muſicaz quō ſaluabit̄ in aīa aut memoria aut obliuio. Palam. n. ꝙ ſi aīa eſt ignis. erūt. i. inerūt ei quecūq3 ſunt paſſiōes ignis ſm ꝙ ignis. ſi aūt aīa nō eſt ignis nec eſt vnū aliqð elm: ſed eſt miſcibile ⁊ eſt aliquid cōpoſitū ex elis: paſſiones que inſunt aīe erūt corpalia ſolum. horū aūt. i. harū paſſionū nulla eſt corpa lis. ꝗ ſi aīa eſt elm vel ex elis nō poterit ſaluari quō aut ſit muſicū. memoria. ⁊ obliuio. q2 talia nō ſunt corpalia. ad dit aūt ꝙ de his eſt opus alterius cōtēplatiōis. ſpectat. n. hoc ad librū de aīa de memoria ⁊ remiſcentia. ℂ Notan dum aūt ꝙ hec eſt rō cōtra Empe. oportebat enī ſm Em pe memoriā muſicā ⁊ tales paſſiōes corporales ⁊ ꝓprieđi ctas: ex quo ponebat aīam vel eſſe elm vel ex elis. ꝑ p quod cū ex ſuis pncipiis has alteratiōes ſaluare non poſſet. dici pōt ꝙ ſaluare nō poterat vlr oēs alteratiōes vniuerſales. Nōndū

DE elemētis autē ex quibus corpo ra ꝯſtituta ſunt. in qbus quidē vi det̄ eſſe aliquid cōe aut trāſmuta ri inuicē neceſſe enī ſi alterū hoꝝ. ⁊ alteruz ꝯtingere. Quicūq3 enim nō faciūt ex inuicē gñationē neq3 ex vnaquaq3 niſi ſi cut ex pariete lateres icōueniens. quō enim ex illis erūt carnes. ⁊ oſſa. ⁊ alioꝝ qðcunq3. T.c.46

ℂ Ut dicebat̄ ſuperius corpa nāliter gñabilia ⁊ corrupti bilia ſunt elā. ⁊ per nām eloꝝ ſunt gñabilia ⁊ corruptibi lia elata. Poſtq̄ pħus determinauit de gñatiōe elorum. Nōndū in pte iſta determinat de gñatiōe elatorū. ℂ Notandum aūt ꝙ ponētes elā intrāſmutabilia ipoſe eſt ſaluare gene rationē mixtoꝝ. Ponētes aūt elā trāſmutabilia non eſt i poſe eos ſaluare gñationē taliuz. eſt tñ difficile. Duo ergo facit pħus circa partē iſtā. q2 pmo ꝑmittit hoc qð dictuz eſt. ſcðo qð dixerat manifeſtat. ſcða ibi. (Illis enim qui di cunt.) Circa pmū duo facit ſm ꝙ duo ꝓponit. Nam pri mo oſtēdit ꝙ negantes tranſmutationes eloꝝ nō pñt ſal uare mixtorū gñonē. ſcðo aīt ꝙ cōcedētes eloꝝ tranſmu tationē gñationē mixtorum de facili ſaluāt. ſcða ibi. (Ha bet aūt qð dr̄ qōnē.) Dicit ergo ꝙ de elis ex qb⁹ ſunt cor pora cōſtituta. in qbus videt̄ eſſe aliqð cōmune i. q2 vidē tur hēre cōem mām. Ideo ſupple neceſſe eſt dicere de tali bus elis ꝙ cōtingit trāſmutari inuicē. neceſſe eſt eniz ſi al terū horū cōtingeret ⁊ alterū. i. neceſſe eſt ſi elā hñt vnam mām ꝙ ſint trāſmutabilia inuicē: ⁊ ecōuerſo ſi ſunt inuicez trāſmutabilia hñt vnā mām. ſic ergo loqndum eſt de elis ſm veritatē. ſed quicūq3 hanc veritatē negāt ⁊ nō faciūt gñonē eoꝝ ex inuicē: nō pñt ſaluare mixtionē. neq3 ex vna quaq3 re mixta elā gñabunt̄. niſi ſicut ex pariete generā tur lapides. Incōueniens eſt enim talis pō. q2 hoc poſito quō ex illis elis erunt carnes ⁊ oſſa ⁊ quodcūq3 aliorum mixtorū q̄ſi dicat nō eſt poſſibile. ℂ Deīde cum dicit.

¶ Habet autem qđ dicitur queſtionem ⁊ ex
alterutris generantibus. quomodo genera
tur ex eis aliud aliquid preter hec. dico au/
tem. verbi gratia. ex igne eſt aqua. ⁊ ex hac
generari ignem. eſt enim aliquod cõe ſubie
ctum. ſed vtiq₃ ⁊ caro ex eis generatur ⁊ me
dulla. hec vtiq₃ generantur quomodo.

¶ Oſtēdit quõ ponētes trāſmutationē elemētoꝝ adinuicē
de difficili ſaluāt gñationē mixtorū. dicens φ exiſtentib⁹
generationibus elemētorū ex alterutris: quod dicit ibi. i.
gñatio mixtorum. de qua intēdimus dicē ⁊ tractare ha/
bet q̄ſtionem ⁊ difficultatem. q₂ quõcūq₃ gñant elemēta
ex inuicē difficile eſt vidē quõ gñat ex eis mixtum. qđ eſt
aliqđ aliud p̄ter hec. i. p̄ter elemēta. dico aūt. verbi grã. ex
igne eſt aq̄. ⁊ ex hac. i. ex aq̄ contingit gñari ignem. q₂ eſt
eis aliqđ ſubiectū cõmune. ſed vtiq₃ ⁊ caro ⁊ medulla ge/
nerantur ex eis. ⁊ quomõ vtiq₃ hec mixta generātur diffi/
cultatem habet. ¶ Deide cum dicit.

¶ Illis qdē enim q dicunt vt Empedocles
qs erit modus. neceſſe eniz eſt cõpoſitionez
eſſe. ſicut ex lapidibus ⁊ laterib⁹ paries. mix
tura vtiq₃ hec ex ſaluatis vtiq₃ erit elemētis.
ſcđm parua adinuicē compoſitis. Itaq₃ vti
T.c.47. q₃ caro ⁊ alioꝝ vnūqđq₃. Cōtigit itaq₃ n̄ ex
quacūq₃ parte carnis generari ignē ⁊ aquā.
quēadmodū ſi ex cera generat vtiq₃ ex hac
quidē parte ſpera. pyramida aūt ex aliqua
alia. ſed cõtingebat ex alterutro alterutrum
generari. hec quidē igitur hoc generantur
modo ex carne ex quolibet ambo. eis aūt q
illo mõ dicunt nõ ꝯtingūt ſ₃ vt ex pariete la
pis ⁊ lateres alterutrū ex alio loco ⁊ parte.

¶ Manifeſtat qđ dixerat. ⁊ duo facit ſm φ duo premiſit.
Primo enim oſtendit φ negātes trāſmutationē elemēto/
rū nõ pñt mixtionem ſaluare. ſcđo manifeſtat φ ponētes
talē trāſmutationē de difficili mixtionē ſaluant. ſcđa ibi.
T.c.48 (Similiter aūt ⁊ facientibus.) Dicit ergo φ illis q dicūt
vt Emp. qui negabat trāſmutationē eloꝝ. qs erit modus
mixtionis. veram enim mixtionem ſaluare nõ poterant.
neceſſe eſt eni ſm eos mixturā eſſe cõpõnē elorū. ſicut pa
ries eſt cõpoſitus ex lapidibus ⁊ lateribus. mixtura. n. hec
erit ex elis ſaluatis ⁊ cõpoſitis adinuicez ſm parua. ſic vti
q₃ dicendo caro ⁊ vnūqđq₃ aliorū mixtorū. ſic ꝯtingit ita
q₃ ſe hēre. φ nõ ex qualibet parte carnis cõtingit generari
ignem ⁊ aquā ⁊ alia elemēta. q₂ nõ q̄libet pars mixti erit
mixta. quēadmodū ergo ſi in cera imprimatur diuerſe fi
gure. ita φ ex vna parte gñatur ſpera ex aliq̄ autem alia
parte cere gñabit pyramidalis figura. ſic ergo ela erūt in
mixto diſtincta ⁊ abſq₃ confuſione ſicut diſtincte figure
poſſunt eſſe in diuerſis partib⁹ cere. Sed vt dicebat in ca°
de mixtione ex alterutro. i. ex qualibet pte mixti cõtinge/
bat gñari alterutrū. i. ex quolibet elorū. h igit ela h modo
gñantur ex carne. q₂ ex quolibet. i. ex q̄libet parte carnis
gñant ambo. i. vtrūq₃ ⁊ etiam oĩa miſcibilia: ſed eis q di/
cūt illo mõ nõ ꝯtingūt iſta. ſed vt ex pariete gñantur lapi
des ⁊ lateres: q₂ alterutrū ex alia parte ⁊ alio loco gñant.
ſic gñabunt miſcibilia ex mixto. q₂ ex alia ⁊ alia pte mix/
ti gñabit aliud ⁊ aliud elm. ſic ergo loq̄ntes verā mixtio
nē ſaluare nõ pñt. ¶ Notandū aūt φ ſi miſcibilia eēnt
in mixto ſaluata mixtio nõ eſſet qđ vnum. rurſum: q₂ nõ

eſſet ibi vna forma ꝯiungēs ⁊ retinens miſcibilia: qđlibet
eloꝝ tēderet in ſuū ꝓpriū locum. Si ergo ignis maneret
ſub ꝓpria forma in mixto nõ ſiſteret ibi: ſed euolaret in re
gionē ꝓpriā. ſic etiā ⁊ aer expiraret. l. ꝓpriū locū. nullū ḡ
mixtū duraret nec exiſteret p aliqđ tps. ¶ Deide cū dic.

¶ Silr aūt ⁊ facientib⁹ vnā eorū materiā ha T.c.48.
bet aliā q̄onē. quõ erit aliquid ex ambobus
verbi gratia ex calido ⁊ frigido aut ex igne
⁊ aqua. Si. n. eſt caro ex ambob⁹. ⁊ neutruz
eorum neq₃ rurſus cõpoſitio ſaluatorū. qđ
relinquitur niſi mām eſſe qđ ex illis. alteri⁹
enim corruptio aut alteruz facit. aut mām.

¶ Oſtēdit φ cõcedētes trāſmutationē eloꝝ de difficili mi/
xtionē ſaluāt. Circa qđ duo fac. q₂ p̄mo tāgit hõ difficul/
tatē. 2° tactā₃ ſoluit ibi. (Quapropter qm̄.) Dicit ergo φ T.c.48
ſilr facietib⁹ vnā mām coꝝ elorū ſi voluñt ſaluare mixtio/
nē. h₃ aliq̄ q̄ſtionē. i. difficultatē. nam quõ erit aliquid ex
ambobus. i. quõ erit mixtio. verbi grã quõ erit aliqđ ex cali
do ⁊ frigido. aut ex igne ⁊ aqua. ſi. n. caro eſt ex ambobus
⁊ eſt neutrū eoꝝ. q₂ nec eſt ignis nec aq̄. neq₃ rurſus com/
poſitio ſaluatorum: q₂ non manent ela in mixto ſaluata
ſub ꝓpria forma: qđ relinq̄tur ex illis elementis niſi mā.
corruptio. n. alterius eli vel facit alterū elorum. vt ſi cor/
rumpat vnū in aliud: aut fac̄ mām ſi nõ corrumpat vnū
elm in aliud: ſed reſultet ex his elis mixtis aliqđ cõe vtriſ/
q₃: ⁊ q₂ nõ eſt eis qđ cõe niſi mā. ⁊ q₂ relicta ſola mā nõ fit
mixtum non erit mixtio ex eis. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Quapp ⁊ qm̄ eſt ⁊ magis ⁊ minus calim ⁊
frigidū. qñ qdē eſt ſimplr alterū actu. potē
tia alterū erit. quādo autē non omnino. S₃
vt quidem ens calidum ⁊ frigidū. vt autez
frigidū calidū: q₂ que miſcētur corrumpūt
intentiões adinuicē. tūc neq₃ mā erit. neq₃
illorū cõtrariorū actu ſimplr. ſed medium.

¶ Soluit ad difficultatē tactā₃. circa qđ duo facit. q₂ p̄mo
facit qđ dcm̄ eſt. 2° ex ſolutione data aſſignat modum mi
xtionis. 2° ibi. (Scđm id vero qđ eſt potētia.) Dicit ergo.
q̄propter qm̄ ꝯtingit eſſe aliqđ magis ⁊ min⁹ frigiduz qñ
qdē ꝯtria ꝯgregant. ſed alterū eſt ſimplr in potētia. alterū
vero in actu. i. ſi alterū potētius dñatur nõ erit mixtio: ſed
alterū. i. erit gñatio alteri⁹ eli. ſed qñ alterū ꝯtrioꝝ nõ oĩno
dñatur ſed gñatur ibi aliqđ mixtum quod eſt vt calidū₃.
⁊ frigidū. ⁊ vt frigidū ⁊ calidū. q₂ nõ eſt aliqđ cõtrariorū
ſimplr. ſed retinet aliquid de vtroq₃. q₂ tunc miſcentur et
corrumpuntur intēſiones ⁊ excellētie ꝯtrariorū adinuicez
⁊ veniūt ad quoddā tꝑamentū. iõ tūc nec erit mā tm̄ nec
actu ſimplr alterū illo: ū ꝯtriorum: ſed reſultabit quoddā
medium ex vtriſq₃. ¶ Notādum autē φ vna forma vir/ Nõndū
tualiter continet in alia. vt forma imperfecta. in forma ꝑ
fecta. vegetatiua enim reſeruat in ſenſitiuo. embrio enim
p̄mo viuit vita plante: ⁊ poſtea ſentit ⁊ viuit vita anima/
lis. ⁊ adueniēte ſenſitiuo vt cõiter ponitur cedit vegetati/
uū in potentia mãe. vnde ipſa forma ſenſitiui ſcđo intro/
ducta põt qcqđ poterat vegetatiuū. pp qđ vegetatiuū in
ſenſitiuo reſeruat ſed nõ reſuatur ibi in ꝓpria forma: ita
φ vegetatiuū plāte ſit actu ⁊ formalr in ſenſitiuo bruti. ſ₃
reſeruat ibi virtualr. q₂ ſenſitiuū₃ in bruto poteſt quicqđ
põt vegetatiuū in plātis ⁊ amplius. vnde phs in 2° de ani T.c.27
ma in illo cap°. potentiarū autē ale. ait vegetatiuū eſſe in ⁊.31.
ſenſitiua. ſic trigonū in tetragono. triangulus enim nõ eſt
in tetragono actu: ſed virtualr. q₂ oēs anguli trigoni con
tinent in tetragono ⁊ adhuc plures. nõ eſt ergo inconue/

nieno vnā formā in p ſe ordinatis cōtineri in alia. vel etiaȝ plures forme virtualr pñt cōtineri in vna: ſi p ſe ordinenť ad illam. vegetatiuū enim contineť in ſenſitiuo qꝛ p ſe ordinať ad ipſum. ſic etiam ſenſitiuum ⁊ vegetatiuū in itellectiuo continenť. qꝛ habēt p ſe ordinē ad illud. Nam ⁊ſi ſm quoſdā in q̄libet aīali ſunt plures forme: tamē vt credo in nullo aīali ſunt plures aīe. ℭ Hoc viſo pȝ quō dicē poſſumus omnes formas miſcibilium reſuari in forma mixti: qꝛ p ſe ordinanť ad illam. pȝ ergo formas eloꝝ reſeruari in mixto nō formalr ⁊ actu. ſed potētia ⁊ virtute. ℭ Poteſt etiam hoc idem alr declarari. qꝛ vt ſuperi⁹ dicebatur. caliditas ṗmo cōpetit igni. humiditas aeri. frigiditas aque. ſiccitas terre. Sic ergo q̄cq̄d eſt calidū eſt calm

T.c.4. p nām ignis. vt ꝓbať ſcd̄o metha. q̄libet mixtuȝ eſt calidū. qꝛ eſt ibi aliquo mō igneū. ⁊ eſt humidū qꝛ eſt aereuȝ. ⁊ frigidū: qꝛ eſt aqueū. ⁊ ſiccū qꝛ eſt terreū. mixtū ergo qꝛ quodāmō hȝ in ſe oēs iſtas q̄litates pōt dici igneū. aereū. aqueū. ⁊ terreū: qd̄ nō eēt niſi in eo aliquo mō reſuarētur oīa elā miſcibilia. Eſſe ergo elā in mixto virtute dupliciť pōt intelligi. vel qꝛ forme ſubales eloꝝ virtualr continētur in forma mixti. vel qꝛ virtutes actiue ⁊ paſſiue eloꝝ aliquo mō reſuātur in mixto. mixtuȝ enī qꝛ reſpectu ignis ⁊ aque tenet medium. ⁊ eſt quodāmodo tepidū ꝯgregat in ſe aliquo mō calm ⁊ frigidum. ſic etiā que tenet mediū int aerē ⁊ terram ⁊ eſt q̄d quodāmodo temperatū. cōgregat in ſe aliquo modo humidū ⁊ ſiccū. quare p aliqualiter

Nōndū omnes. 4. q̄litates cōgreganť in mixto. ℭ Notanduȝ q̄ calm vel aliquā aliā ṗmā q̄litatē dupliciť aliq̄d hēre pōt ex ordine ṗmaꝝ q̄litatū adinuicē. vel ex ordine ṗmaruȝ q̄litatū ad ṗma corpora. lȝ enī aer nō ſit ṗmo calidus: nec mixtū ſit ṗmo calm: ſed vtrūq; ſit tale ex ordine ad aliō. hmōi tñ ordo alr reſuať in aere ⁊ alr in mixto. aeri enim competit calm ex ordine ad humidū aereū. humidum .n. aereū eſt q̄ſi per ſe inſtrm̄ calidi. ⁊ per ſe ſubſterniť calido. Ideo aer cum ſit ṗ humidus. opȝ q̄ deinde ⁊ q̄ſi ex cōſequēti ſit calm. in mixto autē nō ſic. non enim eſt mixtum calm. qꝛ ⁊ per ſe ⁊ ṗmo cōpetit aliqua q̄litas ṗma ⁊ ex ordine ad illam cōpetat ei caliditas. ſed ideo eſt mixtum calidum: q̄ hȝ ordinē ad ṗmum calm. vt ad ignē. ⁊ eſt humidū: qꝛ hȝ ordinē ad ṗmū humidū. vt ad aerē. Ideo aer ex eo q̄ dicať calm nō dicť ꝓpᷓe participare ignē: nec dȝ dici mixtus. ſed elāta p̄ticipando q̄litates ṗmas ſunt mixta. qꝛ per eas p̄ticipant nāas eloꝝ. cōpetit enim eis habere tales q̄litates nō ſolum ex ordine eoꝝ adinuicē. ſed ex or

Nōndū dine ipſaꝝ q̄litatum ad ṗma corpora. ℭ Notandū etiā q̄ mixtio eſt ṗmoꝝ corpoꝝ ⁊ eloꝝ ꝓpᷓe loquēdo. ideo nō quelibet participatio cuiuſlibet nāe facit mixtionē. ꝓpter qd̄ ſi aliqua forma participat nām aliquarū formarū: nō opȝ q̄ dicať mixta ex illis. hec aūt difficilius declaran

Nōndū hūt in cap⁹ de mixtione. ℭ Notanduȝ etiaȝ q̄ nō ſolū mā pōt dici q̄d cōe ipſis elis. ſed etiā ipa forma mixtionis inquātū in ea virtualr reſuanť oēs forme eloꝝ quid cōe dici pōt. Cū ḡ arguiť ſi nō remanet aliquod eloꝝ in actu. ſed remanet aliq̄d cōe. igiť remanet mā. arguitur ex inſufficienti ⁊ peccat rō per fallaciā ꝯñtis. nō enim relinq̄tur ſola materia ex mixtione. ſed reſultať in quedaȝ nā ꝫ que poteſt dici quid cōe ⁊ quid medium. vt oſtenſum eſt.

S Ecundum id vero quod eſt potētia magis calidum aut frigidum vel cōtrarie alterutrum. ſecunduȝ hanc rationem ⁊ ratione dupliciter calidum potentia q̄ȝ frigidum vel tripliciter. vel ſecundū alium talem modum erūt vtriq; mixta alia ex contrarijs elementis. aut ex elementis. ⁊ alia elemēta ex illis potentia qualiter entibus. non ita vero vt materia. ſȝ ſcd̄m ṗdictum modū. ⁊ erit ita q̄dē mixtio. illo vero modo mā ſcd̄m q̄ generatur.

ℭ In parte iſta determinat modum mixtionis. ⁊ tria faſ. qꝛ ṗmo oſtendit quis eſt modus mixtionis. ſcd̄o manifeſtat quale mediuȝ eſt illud quod reſultat ex mixtione. qꝛ eſt medium diuiſibile non punctale. ꝫ⁹ probat omnia miſcibilia concurrere ad generationē mixti. ſcd̄o ibi. (Quoniam autē patiunť.) ꝫ⁹ ibi. (Omnia illa.) Dicit ergo q̄ ſȝ T.c.48

q̄ vnum elemētorum eſt potētia magis calidū aut frigidum. vel contrarie. qꝛ forte eſt vnum calidum. vel vnū frigidū. ſm hanc rōnem miſcibiliuȝ erit ratio ⁊ modus mixtionis. Poteſt ergo eſſe mixtum rōne. i. rōnabiliter. vel ratione ipſorum miſcibilium poteſt eſſe potētia. i. virtute dupliciter vel tripliciter calm vel frigidū vel ſm alium taleȝ modum. ⁊ qꝛ ſic miſcibilia reſuantur in mixto. ideo erūt vtriq; alia mixta ex cōtrarijs. aut ex elis contrarijs. ⁊ alia elemēta erunt potētia ex illis qualiter entibus. Nam mixta generanť ex elemētis per compoſitionē. elemēta gñantur ex eis p diſſolonē. ſunt enim potētia elā in mixto. non ita vero vt mā ſolum. ſed ⁊ erit ita q̄dem mixtio ſm p̄dictū modum. vt cū ſaluať virtus miſcibiliū in mixto. Illo vero mō q̄rto nō remanet niſi mā ⁊ erit id quod generať. qꝛ tunc nō eſt mixtio ſed gñatio. ℭ Deide cum dicit. T.c.49

ℭ Quoniam autem patiunť contraria ſecūdum in primis determinationem. eſt enim actu calidum potentia frigidum. ⁊ actu frigidum potentia calidum. quapropter. ſi nō coequanť tranſmutanť inuicē. ſimilr autē ⁊ in alijs contrarijs. ⁊ prīo ita elementa trāſmutantur. ex his enim fieri carnes ⁊ oſſa ⁊ que talia. calido q̄dē generato frigido. frigido autēȝ calido. quādo ad medium venit. hanc enim neutrum. medium enim multa ⁊ non indiuiſibile. Similiter autem ⁊ ſiccū ⁊ humidum ⁊ alia talia ſecundum medietatem faciunt carnem ⁊ os ⁊ alia.

ℭ Oſtendit q̄le eſt medium in mixtione. dicens. q̄ ꝯria patiunť adinuicē ſm determinationē habitam prius. Nam actu calidum eſt potentia vt fiat frigidum. ⁊ actu frigidū eſt potentia vt fiat calidum. Quapropter ſi nō coequanť miſcibilia: ⁊ vnū oīno ſuperat ⁊ vincat aliud: trāſmutanť inuicē. i. vnū ꝯuertiť in aliud. ⁊ mā q̄ eſt ſub forma vni⁹ efficiť ſub forma alterius. ⁊ qꝛ nō manet niſi mā ſoluȝ nō eſt ibi mixtio ſed gñō. ſilr aūt ſe hȝ ⁊ in alijs ꝯrijs. vt in humido ⁊ ſicco. ſed ſimplr ſi elā ſiūt aliquo mō coequata elā ita ſe hñtia ꝓ trāſmutanť. ⁊ poſtea ex his tranſmutatis ⁊ adeq̄ns generantur carnes ⁊ oſſa ⁊ ea que ſunt talia mixta. Nam calido quidē remiſſo ⁊ gñato aliquo mō frigido ⁊ frido facto calo q̄ſi ad mediū veniūt tūc ſit mixtio. ⁊ hāc medietatē ꝯtingit eſſe neutrum miſcibiliū. ⁊ hmōi mediū eſt multi ſpacij ⁊ multum amplum. ⁊ nō eſt indiuiſibile. ⁊ qd̄ dcm̄ eſt de calido ⁊ frigido. ſilr ſe hȝ circa ſiccum ⁊ humidū: ⁊ alie due cōtrarietates ſm medietateȝ ⁊ quādam adequationē faciūt carnē ⁊ os ⁊ alia talia. Patet ergo q̄ modus mixtionis eſt ſm modū miſcibilium. eſt enim mixtum duplo calm q̄ȝ frigidū vel ꝯ̄. ſm q̄ aliter ⁊ aliter cōueniūt miſcibilia in ipſo. ℭ Item pȝ q̄ miſcibilia adeq̄ta faciunt mixtum qd̄ eſt quaſi mediuȝ q̄ddam reſpectu miſcibiliū. ⁊ hoc mediū nō eſt p̄ictale ſed magnitudine latū.

tudinis. ſic enim imaginari debemus ꝙ ſicut ſanitas exiſtit in quadam adequatione miſcibilium. ſanitas enī requirit humores adequatos. nō tamē ſtatim cū vnus humoꝛ ſuperat aliū tollit ratio ſani. ſi enim ſic punctaliter vellemus accipere equationē humoꝛū nullus forte eſſet ſanus. habet ergo illa equalitas magnam latitudinē: cū dicit quis infirmus donec humores tm̄ ſe ſupent adinuicem ꝙ corpus cuius humores illi exiſtunt non poſſit facere opus ſani. ſic miſcibilia equant in mixto. nō punctaliter. q2 ſic īpoſſibile eſt coequari. ſed tunc dr̄ miſcibilia eq̄ta quādo nō tm̄ ſe ſuperāt adinuicē ꝙ vnū poſſit coꝛrumpere aliud ꝛ cōuertē ipſum in nām ꝓpꝛiam. hec autē eq̄tio nō eſt punctalis. imo multis modis habet fieri. ꝛ ſꝫ ꝙ concurrit ibi plus vel minus de calido ꝛ frigido. ꝛ humido ꝛ ſicco. generat inde caro ꝛ os. ꝛ aliud ꝛ aliud mixtū. Immo etiam equatio illa que requirit qḋlibet genus mixti nō eſt punctalis. caro. n. poteſt generari ex maioꝛi ꝛ minoꝛi equatione elemētoꝝ. non. n. eandem equationē requirit caro hoīs ꝛ leonis. imo in ipſa carne humana nō eſt eq̄tio punctalis. ſed ſm aliam ꝛ aliā complexionē cōcurrit ibi alia ꝛ alia eq̄tio miſcibilium. ꝛ ꝙ plus eſt. in eadem cōplexione ſunt diuerſi modi equationū prout magis ꝛ minus acceditur ad complexionē illam. tot ergo habet gradus ꝛ tot modos hoc medium ꝛ hec equatio miſcibilium. ꝙ q̄ſi ſub variatione non cadit. ❡ Deinde cum dicit.

T.c.49 ❡ Omnia eni mixta coꝛpa quecūq3 circa locū ſunt ex oībus cōpoſita ſunt ſimplicib9.

❡ Oſtendit ꝙ ad compoſitionē omnium mixtoꝝ concurrunt oīa elā. ꝛ duo facit. q2 p̄mo ꝓbat hoc per rōnes. ſcḋo

T.c.50. ꝓbat hoc per effectum ꝛ q̄ſi per ſignum ibi. (Teſtificari autem videt.) Circa p̄mū duo facit. q2 p̄mo premittit qḋ intēdit. ſecundo probat propoſitum ibi. (Terra quidem ineſt.) Dicit ergo ꝙ omnia mixta coꝛpoꝛa quecūq3 ſunt circa medium locū. cōpoſita ſunt ex omnibus ſimplicib9

Nōndū coꝛpoꝛibus. i. ex omnibus elīs. ❡ Notādum autem ꝙ dixit mixta circa medium locū ad dr̄iam mixtionis de q̄ determinat in l. 6. methauroꝝ que fit in alto. Ibi. n. nō ſta. ꝓpꝛie reſeruatur ratio mixtionis ſicut in mixtis que ſūt circa medium locum. ❡ Dēde cum dicit.

❡ Terra qdem ineſt omnibus. q2 vnūq̄dq3 eſt maxime ꝛ multum in pꝛopꝛio loco.

❡ Pꝛobat qḋ dixerat. ꝛ duo facit. q2 pꝛimo ꝓbat ꝙ ad generationē mixti concurrit terra ꝛ aqua. ſcḋo ꝙ concurrit ibi aer ꝛ ignis ibi. (Qm̄ igitur gn̄ationes.) Pꝛima diuiditur in duas. q2 p̄mo oſtendit ꝙ cōcurrit ibi terra. ſcḋo ꝙ concurrit ibi aqua. ſcḋa ibi. (Aqua autem q2 opꝫ.) Dicit ergo ꝙ terra qdem ineſt in omnib9 talibus mixtꝭ: q2 vnūquodq3 eſt maxime ꝛ multum. i. maxime ꝛ freq̄nter in pꝛopꝛio loco. Si ergo mixta vt plurimū ſunt in terra. pꝛopꝛius locus eoꝝ terra eſt. qḋ nō eſſet niſi ad mixtionē eoꝝ cō

Nōndū currere terra. ❡ Notandum aūt ꝙ hec rō nō ſolum ꝓbat terrā ꝯcurrere ad oīa mixta. ſed etiam oſtēdit ꝙ in oīb9 m̄ xtis dn̄at terra. vnūq̄dq3. n. mixtoꝝ tēdit ad locum ſm inclinationē elī dn̄antis in ipſo. ❡ Deinde cum dicit.

❡ Aqua aūt q2 opꝫ terminari qḋcūq3 cōpoſitū. ſola aūt eſt ſimpliciū bn̄ terminabile aq̄.

❡ Oſtendit ad generationem mixti concurrere aquam. ꝛ duo facit ſm ꝙ duas rōnes ad hoc adducit. ſecūda ibi. (Amplius autem ꝛ terra.) Dicit ergo ꝙ aqua concurrit ibi. q2 opꝫ qḋ eſt compoſitum ꝛ mixtum bene terminari: opꝫ enim vnam partem eſſe bene terminatā ꝛ bene compactam alteri parti. ſed de numero ſimpliciū quidem bene terminabile eſt aqua. ❡ Deīde cum dicit.

❡ Amplius aūt ꝛ terra ſine humido nō pōt commoꝛari. Sed hoc eſt quod continet. ſi enim auferatur omnino ex ipſa humidum. decidit vtiq3. terra quidē igitur ꝛ aqua pꝛopter has inſunt cauſas.

❡ Adducit ſcḋam rōnē q2 terra ſine humido non pōt moꝛari. ſed hec. ſ. aq̄ ꝛ humidū eſt. qḋ continet terrā. ſi. n. omnino auferat humidū ex ipſa terra decidit ſupple terra in puluerē. ꝓp has igit cās terra ꝛ aq̄ iſunt in omni mixto.

❡ Notandum autē p̄mā rōnem de aqua ab hac ſcḋa in hoc differre. q2 p̄ma ſimplr̄ arguit ad gn̄onē mixti cōcurrere aquā ad hoc ꝙ mixtū ſit bene compactū ꝛ bene terminatū. hec aūt rō ſcḋa arguit hoc ſpālr ex parte terre q̄ ſine humido nō pōt ſubſiſtere ꝛ eſſe compacta. ❡ Notādū etiam ꝙ humidum aereū aliud mixtum terre nō ꝯſolidat eam nec facit eam cōpactam. ſed magis expirat ab ipſa. requirit ergo ibi humidū aqueū. ❡ Deinde cū dicit. Nōndū Nōndū

❡ Aer aūt ꝛ ignis quoniā contraria ſunt terre ꝛ aque. terra qdē aeri. Igni vō aqua contraria eſt. vt contingit ſubſtantiam ſubſtātie contrariā eſſe. quoniā igitur gn̄ationes ex contrariꝭ ſunt. inſunt. altera autē extrema contrarioꝝ neceſſe ꝛ altera ineſſe. q̄pꝛopter in omni cōpoſito omnia ſimplicia erunt.

❡ Oſtendit ad generationē illoꝝ cōcurrere ignē ꝛ aerē. dicens. ꝙ aer ꝛ ignis cōcurrūt ad generationē taliū. q2 ſunt contraria terre ꝛ aque. terra enim eſt contraria aeri. aq̄ vero igni. vt contingit ſubſtāntiā ſubē eſſe cōtrariā. Si ergo generatiōes ſunt ex ꝯrijs ꝛ inſunt in mixtis altera extrema cōtrarioꝝ vt terra ꝛ aq̄: neceſſe eſt in eis ineſſe altera extrema. vꝫ. ignē ꝛ aerē. q̄pꝛopter in oī compoſito erūt oīa ſimplicia coꝛpoꝛa. i. oīa elā. ❡ Nōndū autem ꝙ dicit ſi contingit ſubām ſube eſſe cōtrariā. q2 per omnē modū nō reperit rō ꝯrietatis in ſubā. vt pōt hēri ex. 5. phyſicoꝝ. eſt enim vna foꝛma ſubalteꝯria alteri. ſm ꝙ in vna foꝛma claudit ꝓuatio alterius. maioꝛ autē ꝛ minoꝛ ꝯrietas taliū foꝛmaꝝ innoteſcit nobis ꝓut q̄litates ſeq̄ntes magis ꝛ minus cōtrariant adinuicē. ❡ Nōndū etiā ꝙ q2 mixtum nō debet hēre qualitates elemētoꝝ intēſas ꝛ excellētes. ſed eas opꝫ hēre mixtas ꝛ tēperatas. iō non ſufficiūt elemēta frigida ad cōpōnē mixti niſi cōcurrāt ibi elā calida cōtēperantia frigiditatē illoꝝ. Ex ſola ergo terra ꝛ aq̄ non fit mixtio. ſed requiritur ibi aer contēperās excellētias terre cui ꝯriat. requiritur etiā ibi ignis contēperans excellentias aq̄ ad quā habet ꝯrietatem. ❡ Deīde cum dicit. [illegible] Nōndū T.c.10. Nōndū [illegible]

❡ Teſtificari autem videt ꝛ nutrimentum vniuſcuiuſq3. omnia quidem enim nutriūtur eiſdem ex quibus ſunt. oīa eni ex mixtis nutriunt. etenī q̄cūq3 vident vno ſolo nutriri vt aq̄ plāte. multis nutriunt. mixta eſt enī aq̄ terra iō ruſtici tentāt miſcentes irrigare. T.c.50. [illegible]

❡ Pꝛobat qḋ dixerat p quendā effectū. vt p ea q̄ videm9 in nutrimēto. In nutrimēto aūt eſt duo ꝯſiderare. vꝫ. alimētū ꝛ id qḋ eſt rō alēdi. Duo ḡ facit ſm ꝙ dupl'r ꝓbat intētū. p̄ eni ꝓbat h ex ipo alimēto. ſcḋo ex rōne alendi. 2a ibi. (Qm̄ aūt eſt nutrimētū.) Dicit ḡ ꝙ nutrimētū vniuſcuiuſq3 vr̄ teſtificari ꝙ ad mixtionē ꝯcurrūt oīa elā. Omnia enī ex eiſdem nutriunt ꝛ ſunt. ſed nutriunt ex mixtis ꝛ ex cōpoſitis ex oībus elīs qḋ pꝫ per locū a minoꝛi. Nā quedam dr̄ nutriri vno ſolo elō vt plante: ꝛ q̄dam vident nutriri ſola aqua. nutriunt enim multis. q2 nutriuntur aq̄ mixta terre. Iō ruſtici tentant irrigare plātas miſcentes. ſupple T.c.50.

ſimum cum aq̄.vel vt alia lr̄a ſupplet: miſcentes aq̄ ſterc⁹ abundāter. ſi enim ſola aq̄ nutrirenſ plante fruſtra appo-neretur eis ſimus ⁊ ſtercora. ℭ Deinde cum dicit.

ℭ Quoniam autem eſt nutrimētum quidez materie quod nutritur autem coniunctum eſt materie forma ⁊ ſpecies. rationabile iam ſolum ſimplicium corporum nutrir igneꝫ omnium exinuicem generatorū. quemad-modum ⁊ priores dicunt. ſolus enim ⁊ maxime eſt ſpecia ignis quia innatus eſt ferri ad terminum. vnūquodqꝫ autem innatum eſt ferri in ſui ipſius regionem. forma enim ⁊ ſpecies in terminis omnium. quoniā quidem igitur omnia corpora ex omnibus cō-ſtituta ſunt ſimplicibus dictum eſt.

ℭ Probat intentum ex parte eius quod eſt ratio alendi. di-cens. ꝙ nutrimentum habet rationem materie. quod ve-ro nutritur. i. ratio nutriendi eſt forma ⁊ ſpecies coniūcta materie. Ratio enim nutriendi eſt forma que per calorez digerentem conuertit ad ſe cibum. calor ergo eſt ratio alē-di quod concordat apparentibus. q̄a rationabile eſt ſoluz ignem de numero ſimplicium corporum exinuicē gene-ratorum nutriri. ſolus enim ignis maxime nutritur. q̄a in eo maxime abundat calor. q̄a ſicut priores dicunt ſolus ignis maxime eſt ſpecia. i. ē maxime formalis. ꝙ patet q̄a innatus eſt ferri ad terminū. i. ad circumferentiā celi. ⁊ q̄a vnūquodqꝫ inatum eſt ferri ad regionem ſui ipſius cum forma ⁊ ſpecies omniū inſint in terminis. i. in celo. q̄a celū maxime fo. male ignis qui eſt natus ferri ad celum mul-tū participabit de forma. ⁊ tunc ſuppleatur rō. ꝙ q̄a nu-trimentū aggregat in ſe mām ⁊ formā: que nutriunſ non ſolū conſtant ex elīs frigidis que ſunt q̄ſi mālia. ſed etiam

Nōndū conſtant ex calidis que ſunt q̄ſi formalia. ℭ Notanduz autē has duas rōnes ſic ſe hēre. q̄a pma ratio de nutrimē-to: magis arguit: nutrita conſtare ex elīs frigidis. arguit enī plātas cōſtare ex aq̄ ⁊ terra. q̄a nō nutriutur ſola aq̄. ſed nutriunſ aq̄ mixta terre. hec autem ratio ſcōa magis arguit ea q̄ nutriunſ conſtare ex elīs calidis: q2 calor ma-xime eſt rō alendi. ſi ergo ſiat nutritio non ſufficit ꝙ con-currat ibi nutrimentū. ſed reqritur ibi calor ⁊ ſpecies con-uertens ipſuꝫ. ppter quod corpora ita nutrita ex omnib⁹ elemētis conſtant. q̄a ꝯgregāt in ſe tā elementa calida q̄ꝫ frigida. Poſſet autē aliquo modo ex qualibet dictarū ra-tionū concludi hec corpora nutrita conſtare ex omnibus elemētis. ambe tamē ſimul ſumpte efficacius concludunt

Nōndū intētum. ℭ Notādum etiā ꝙ ſicut nutrimentū plantarū nō eſt terra ſolū nec aqua ſolū: ſed reqritur ibi mixtio ter-re ⁊ aque. ſic ratio nutriendi nō eſt calor ignis ſolum. nec calor aeris ſolum. ſed reqritur ibi vterqꝫ calor. calor enim ignis ibi concurrit q̄a eſt maxime formalis. calor autē ae-ris q̄a eſt multū proportionatus vite. fundatur enim hu-iuſmodi calor in quo videſ vita ꝯſiſtere in humido. q̄a vi-ta cōſiſtit in calido ⁊ humido. ergo ad cōpoſitionē plan-taruꝫ concurrunt omnia elīa ſi bñ reſpicimus nutrimētū earū. ⁊ id qđ eſt ratio nutriēdi. ⁊ ſicut plāte conſtāt ex om-nibus elīs. ſic etiam oīa mixta ex omnibus elīs conſtant.

Nōndū ℭ Notandū etiā ꝙ dicit ſpēm ⁊ formā omniū eſſe in ter-minis. celū. n. qđ terminat ſperā actiuorū ⁊ paſſiuorū eſt q̄ſi omnis forma: inq̄ntū virtute eius efficiſ omnis for-ma hic in terminis gñata. Ultimo epylogat. dicens. ꝙ di-ctum eſt ꝙ oīa corpora mixta ſunt cōſtituta ex omnibus ſimplicibus corporibꝰ. i. ex omnibus elementis.

QUia vero ſunt quedam generabilia ⁊ corruptibilia. ⁊ generatio cō-tingit eis que ſunt circa medium locum. dicendum de omni gene-ratione ſimpliciter. quot. ⁊ que eorum prin-cipia. facilius enim ſic ſingularia iſpiciem⁹ quādo de vniuerſalibus accipiemus prius. T.c.51.

ℭ Ut dicebaſ in hoc lib. tria ſunt pncipaliter tractāda. vꝫ. de generatione ⁊ corruptiōe. de nā generatoꝝ ⁊ corrupto-rum. ⁊ de cauſis ⁊ de pncipijs generationis ⁊ corruptiōis. Expeditis duabus partibus. q2 in pmo lib. determinatuꝫ fuit de generatione ⁊ corruptione. ⁊ de alijs motibus ſim-plicibus. In pncipio vero ſcōi libri actū fuit de natura ge-neratorum ⁊ corruptorum. vt de gñatiōe elorū ⁊ elatorū que naturaliter generanſ ⁊ corrumpunſ. In hac vltima parte huius operis aggrediſ phus tertium intētum pnci-pale. q2 determinat de cauſis ⁊ principijs gñationis ⁊ cor-ruptiōis. circa qđ duo facit. q2 pmo ꝯtinuat ſe ad dicēda. ſcōo exequiſ de intēto ibi. (Sunt. n. ⁊ numero.) Dicit er-go ꝙ q2 ſunt quedam corpora generabilia ⁊ corruptibi-lia ⁊ generatio ⁊ corruptio cōtingit eis que ſunt circa me-dium locū. nō his que ſunt in ſpera actiuorum ⁊ paſſiuo-rum. Ideo dicendū eſt ſimplr de omni gñatione ⁊ oſten-dēdum eſt que ⁊ quot ſunt pn⁹ eorū. ſ. gñatorū: q̄a facil⁹ inſpicimus ſingularia. ſi quādo: vt cum reqrit negocium ⁊ tēpus accipiemus prius conſiderationē de vlib⁹ pncipijs. T.c.51.

Nōndū ℭ Notandum autē ꝙ iſte liber reſpectu li⁹. phycorū ⁊ re-ſpectu ce. ⁊ mū. vt ſupra dicebaſ quaſi particularis eſt. In hoc. n. lib. nō arguiſ de omni mobili. nec ad hoc librū ſpe-ctat directe determinare de cauſis vniuerſalr oīs motus: ſed vlr de cauſis alicuius motus ⁊ aliq̄rū mobiliuꝫ: nō eſt ꝯuenies tractare in h̄ li. Ideo phus ſignāter: ait ꝙ: q2 q̄dā corpora ſunt gñatiua. ⁊ q2 gñatio eſt ſolū i his q̄ ſunt circa medium ⁊ que ſunt in ſpera actiuoꝝ ⁊ paſſiuoruꝫ. Ideo in hoc libro pōt dici vlr de pncipijs oium gñatorū.

Nōndū ℭ Notandū etiā ꝙ licet conſideratio hui⁹ libri ſit q̄ſi par-ticularis reſpectu ce. ⁊ mū. ⁊ li⁹ phycoꝝ. eſt tñ q̄ſi vlis ⁊ cōis reſpectu aliorū. Idō ait ꝙ ſcientes has ꝯſiderat ōes vles ha-bebimus viā ad ſingularia. i. ad ſingulares ⁊ particulares conſiderationes aliorum librorū. ℭ Deinde cum dicit.

ℭ Sunt eniꝫ ⁊ numero equalia. ⁊ genere ea-dem principia que in ſempiternis ⁊ in pri-mis. hoc quidem enim eſt vt materia hoc autem vt forma. Oportet autem ⁊ adhuc tertium exiſtere. non enim ſufficientia ad ge-nerandū duo. quēadmodū neqꝫ in primis.

ℭ Exequiſ de intento. Ad cuius euidentiam notandū ꝙ cāe gñatiōis ⁊ corruptiōis ſunt mā ⁊ forma ⁊ efficiēs. ſed de materia ⁊ forma determinatum eſt in pcedentibus ca-pitulis. Idō hic pncipalr itendiſ nō de q̄libet cauſa gñatio-nis ⁊ corruptiōis. Sꝫ de efficiente. duo ergo facit q2 p oſtē-dit tria eſſe pncipia generationis ⁊ corruptiōis. vꝫ. mām ⁊ formā ⁊ efficiens. ſcōo ſpālr incipit tractare de cā efficien-te. (Sed hi q̄dē ſufficiūt.) Circa pmū duo facit ſm ꝙ ſim-pliciter oſtendit intentuꝫ. ſcōa ibi. (Unde talis quidem.) T.c.52. Prima rō talis. hec corpa generabilia ⁊ corruptibilia ſm analogiā quādā imitanſ corpa ſupercelestia ⁊ prima. er-go genere ⁊ numero ſunt eadē ⁊ equalia pncipia que ſūt in iſtis generabilibus. ⁊ in ſempiternis ⁊ pmis. horū eniꝫ pncipiorū. hec eni eſt vt mā. hec aūt vt forma. Opꝫ aūt ad hunc tertiuꝫ exiſtere. ſ. efficiēs. Duo. n. pncipia. ſ. mā ⁊ for-ma abſqꝫ efficiēte nō ſunt ſufficientes ad generandū ſicut

nec in primis.i.in celeſtibus non ſufficit ad mouendū ma
Nōndū teria: ⁊ forma ſine motore. ℂ Notandū etiam ꝙ gene
ratio ⁊ oīs mot⁹ ad formā ſumit originē ex motu ad vbi.
ideo oīa alia motus hꝫ analogiam ad motuꝫ localem. ⁊
q2 effectus nō eſt ſimplicioꝛ ſua cā. pncipia autem que cō
currunt ad motū localē opꝫ concurrere ad gñationē. Ad
motū autē localē concurrit ibi mā. q2 opꝫ imaginari ma
T.c.12. teriam in re mota.i.in re que mouet᷑. vt dicit̄ ſcdo metha.
ſcdo cōcurrit ibi forma. q2 qd̄ eſt ſubm̄ motus eſt aliquid
in actu. po⁹ enim pura ⁊ mā pma in ſe cōſiderata non po
teſt eſſe ſubiecta motui ⁊ tranſmutationi. vt ſupra proba
bat᷑. 3⁰ cōcurrit ibi efficiens. q2 oꝫ rē motā hēre motorem.
⁊ ſi hec talia pncipia mā forma ⁊ efficiēs cōcurrūt ad mo
tum localem. multo magis cōcurrunt ad motum genera
tiōis. cum gñatio preſupponat motū ſm ſituꝫ. ⁊ oē gña
bile ſit mobile ſm localem motū. ℂ Deīde cum dicit.

ℂ Ut materia quideꝫ in generabilib⁹ quod
poſſibile eſt eſſe ⁊ non eſſe cauſa.

ℂ Probat h̄ idē alia via. oſidit.n. ꝙ ad eſſe gñabiliū cōcur
rit ibi mā. ⁊ pter mām pbat ꝙ cōcurrit ibi foꝛa ⁊ efficiēs.
Intēdit autē talem rōnem: qcquid pōt eſſe ⁊ nō eſſe habꝫ
materiā partem ſui: ⁊ ſunt mālia. generabilia pñt eſſe ⁊ nō
eſſe. ḡ ſunt materialia. In hac autē rōne ſic pcedit. q2 pri
mo tangit id in quo ſtat vis maioꝛis. ſcdo ponit quandaꝫ
diuiſionem ex qua habet᷑ minoꝛ. 3⁰ concludit intentum. ſe
cūda ibi. (Hec quideꝫ.n.) 3⁰ ibi. (Ideoqꝫ vt materia.) Pō
nit ergo vim maioꝛis dicens. id quod ſe habet vt materia
eſt cauſa generabilibus. q2 eſt poſſibile ea eſſe ⁊ non eſſe.
qcqd .n. pōt eſſe ⁊ nō eſſe hꝫ mām. ℂ Deīde cum dicit.

ℂ Hec qdē.n. ex neceſſitate ſūt vt eterna. ho
rū autē hoc quidē ipoſſibile nō eſſe: hoc au
tem ipoſſibile eſſe. qd̄ nō contingit circa ne
ceſſarium aliter ſe habere. quedā vero poſ
ſibile eſſe ⁊ nō eſſe qd̄ eſt generabile ⁊ coꝛru
ptibile. quādoqꝫ qdē enim hoc eſt qñqꝫ aūt
nō eſt hoc. quapp neceſſariū generationē ⁊
coꝛruptionē circa poſſe eſſe ⁊ non eſſe.

ℂ Ponit quādam diuiſionem in qua habet᷑ minoꝛ. dicēs.
ꝙ hec quidem enim ex neceſſitate ſunt vt eterna ⁊ hoꝛuꝫ
eternoꝛum hoc impoſſibile eſt eſſe. Neceſſariū enim verſa
tur circa id qd̄ impoſſibile eſt alr̄ ſe habere. pp̄ter qd̄ ne
ceſſaria ſunt taꝫ impoſſibile exiſtia ꝙꝫ īmutabiliter entia.
quedam vero ſunt media inter illa. vt ea que eſt poſſibile
eſſe ⁊ nō eſſe. Nā hoc ꝙ eſt generabile ⁊ coꝛruptibile quā
doqꝫ quidem eſt: quādoqꝫ autem nō eſt. ſ. h̄. hoc gñabile
nō eſt. quapꝛopter neceſſarium eſt gñationē ⁊ coꝛruptio
nem eſſe circa poſſibile eſſe ⁊ nō eſſe. ℂ Deīde cum dicit.

ℂ Idoqꝫ vt mā qdē hec cā eſt gñabilibus. vt
aūt cui⁹ grā forma ⁊ ſpēs. hec aūt eſt rō vni
uſcuiuſqꝫ ſubſtātie. ℂ Opꝫ aūt adeſſe ⁊ ter
tiū. qd̄ oēs quidē ſomniāt. dicit aūt nullus.

ℂ Concludit ꝯcluſionem intētam. vꝫ. gñabilia eē mālia. ⁊
ꝯcludendo ꝙ eoꝝ cā eſt mā. oſtendit cās eoꝝ eſſe formā
⁊ efficiens. dicēs. Ideoqꝫ hec que ſe hꝫ vt mā eſt cā genera
bilibus: ⁊ q2 forma ⁊ ſpecies eſt illud pp̄ter quā eſt mate
ria. ⁊ que eſt rō quare mā ſit: erit etiā cā talium gñabiliuꝫ.
⁊ ſi mā ⁊ forma ſunt cāe ipſoꝝ generabiliū: opꝫ ibi adeē
tertiū pn̄m. ſ. efficiēs. qd̄ oēs antiqui pħi ſomniant. q2 nul
lus eoꝝ de cā efficiēte dicit ſermonē certum. vel exqſituꝫ.
Nōndū ℂ Notanduꝫ autem ꝙ pncipia ⁊ cāe gñabiliū vno mo
do ſunt duo. alio mō tria. alio mō. 4. ⁊ alio mō. 5. mā.n. ⁊
forma ſunt hmōi pn̄ intrīſeca. ⁊ p ſe faciūt ad eſſe rei. pua

tio aūt inter pn̄ intrīſeca cōputari pōt. ſed nō facit ad eſſe p
ſe ſed per accñs. finis vō ⁊ efficiens ſunt cauſe extrinſece ⁊
manētes. alr̄ tamē ⁊ alr̄: q2 efficiēs mouet pp̄ie finis me
taphoꝛice vt ſupra oſtenſum fuit. ſi ergo accipiamus pnci
pia intrinſeca per ſe faci⁹ ad eſſe gñabiliū ſic ſunt duo ma
teria ⁊ forma. ſi vō cū pncipijs intrīſecis per ſe facientibus ad
eſſe cōnumerent᷑ cāe extrīſece mouētes pꝛopꝛia. ſic gñabi
lium tria ſunt pncipia. materia. forma. ⁊ efficiēs. finis.n.
inter tales cauſas computari nō poterit. q2 nō mouet pro
ut dictū eſt. Sunt etiam hec pn̄ alio modo tria. vꝫ. ſi acci
piant᷑ omnia pn̄ itrīſeca ſiue ſint talia p ſe ſiue per accñs.
⁊ ſic mā forma ⁊ puatio ſunt pn̄ gñabilium. Si vero ac
cipiant᷑ pn̄ intrinſeca faciētia p ſe ad eſſe. ⁊ extrinſeca mo
uētia ſiue moueāt pp̄ie ſiue metaphoꝛice. ſic ſunt. 4. duo
intrīſeca vt materia ⁊ forma: ⁊ duo extrīſeca. vt finis ⁊ ef
T.c.64. ficiēs. ſi vero accipiātur pncipia quocūqꝫ modo ſiue ſint
intrīſeca ſiue extrinſeca. ſiue faciant ad eſſe per ſe ſiue per
accñs. ſiue moueāt pp̄ie ſiue metaphoꝛice. ſic ſunt. 5. tria
intrinſeca. mā. forma. ⁊ puatio. ⁊ duo extrīſeca. finis ⁊ ef
ficiēs. Ex hoc autem patet cōtrouerſia: que conſurgit ex T.c.64.
hoc loco ad pmū phyſicoꝝ. Ibi enim cōputant᷑ tria pn̄
gñabilium. mā. forma. ⁊ puatio. hic aūt materia forma ⁊
efficiens. Nā vt dcm̄ eſt pn̄ vt ſunt tria dupl'r pñt accipi ⁊
vno mō accipiunt᷑ hic. ⁊ alio mō ibi. ℂ Deinde cū dicit.

ℂ Sed hi qdē ſufficiēter exiſtimauerūt cau T.c.52.
ſam eē gñari ſpecieꝝ nām queadmoduꝫ in
phedrone ſocrates. eteni ille increpās alijs
vt nihil dicētibus ſupponit. qm̄ ſunt entiū.
hec qdē ſpēs. hec autē pticipalia ſpecierū. ⁊
quoniā eſſe qdem vnūqdqꝫ dicit̄ ſcdm ſpe
ciem. generari autem ſcdm ſuſceptioneꝫ. ⁊
coꝛrumpi ſcdm eiectionem. quapꝛopter ſi
hec vera ſunt ſpecies exiſtimant ex neceſſita
te cās eſſe generationis ⁊ coꝛruptionis.

ℂ Incipit ſpālr inquirere de cā efficiēte gñationis ⁊ coꝛru
ptionis. circa qd̄ duo facit q2 pͦ determinat de hac cauſa
ſm opinionē alioꝝ. ſcdo ſm pp̄riam ibi. (Nobis eē vl'r.) T.c.56.
Circa pͦ duo facit: q2 pͦ ponit alioꝝ opiniones. ſcdo eas im
probat ibi. (Neutri autē dicūt bene.) Circa pmū duo fac̄
ſm ꝙ circa hoc duas opiniōes ponit. ſcdo ibi. (Hi autem
ipſam mām.) Ponit pmo opinionē plonis dicens. ꝙ hi. ſ.
Plato ⁊ ſui ſequaces: exiſtimauerūt nām ſpērū. i. naturas
idearum ſiue ideas eſſe ſufficienter cām ad generari. i. ad
hoc vt gñatio fiat: queadmodum Socrates. i. Plato di
xit in phedrone. i. in illo libꝛo. ⁊ eni ille. ſ. Plato increpans
alios qui nō ponebāt ideas quaſi nihil dicētibus. ſupponit
enim pſo ꝙ ſunt duo genera entiū. quoꝝ hec qdeꝫ ſe hñt
vt ſpēs ⁊ foꝛe. h̄ aūt ſunt mālia ⁊ pticipabilia ſpērū. Naꝫ
ſm ipm̄ vnūqdqꝫ dr̄ eē ſm ſpēꝫ: ⁊ dr̄ gñari ſm ſuſceptio
nem ſpēi: ⁊ coꝛrūpi ſm eiectionē. i. ſm abiectioneꝫ ſpēi. qc
quid enim eſt vt dicebat eſt per ideam. ⁊ qcqd coꝛrumpit̄
patit̄ hoc ꝙ ideā perdit. quapp ſi hec eſt nā ideaꝝ vt eſti
māt Platonici: contigit ſpēs ⁊ ideas ex neceſſitate eē cau
ſas gñationis ⁊ coꝛruptiōis. ℂ Notāduꝫ autem Plato Nōndū
nē credidiſſe ideam ⁊ mām quā dicebat pticipare ideā eē
ſufficientē cām gñationis abſqꝫ alia cā efficiēte. ℂ Notā Nōndū
dū etiā vt aliqd intelligamus de pōne Platonis: ꝙ ideas
ponere nō eſt incōueniens. Idee enim ſunt quedam exēpla
ria rerū ſepata ⁊ abſtracta ab omni mā. ſi eniꝫ omnia hec
inferioꝛa reducunt᷑ in ſupercelestia coꝛpoꝛa. ⁊ omnia ſup
celeſtia coꝛpoꝛa reducunt᷑ in motorē pmū. opꝫ ꝙ qcqd h̄
inferius generat᷑ accipiat eſſe ⁊ foꝛmam p v̄tutē pmi mo
toꝛis. h̄ igit̄ cum faciat ad gñationē cuiuſlibet entis. ⁊ q2

q̄ſlibet agens agit ſm modum nature ſue. q2 deus ſuīne ē nature intellectualis agit itelligendo. ſicut ignis q2 eſt nature ignee agit igniendo. Non poſſet autem deus intelligendo per ſe operari ad productionem cuiuſlibet entis niſi haberet in ſe formas ⁊ ideas oīum entiū3. Si ergo Plato poſuiſſet ideas in prima cauſa. ſed non poſuiſſet per hmōi ideas pluralitatē deorum. ſed poſuiſſet eas in vno deo ⁊ in vno principio: quātum ad hoc non male dixiſſet. Nā3 cōmētator in .12. metaphiſice ſuper illo capitulo. Manifeſtum igitur q̄ nullo modo indigemus q̄ ſint idee ⁊ forme negando ideas Platonis. poſuit ideas ⁊ formas in primo motore. vult. n. q̄ omnes forme hic inferius producte recipiunt modu3 ⁊ menſura3 ex diſpoſitionibus ſtellarū3: ⁊ vt ait omnia hec proueniūt ab arte intellectuali ipſius dei qō q2 ſic eſt concludit ibidem. q2 oēs proportiōes ⁊ forme que ſunt in potentia in pima mā ſunt actu in ipſo motore. has ꝓportiōes ⁊ formas ideas appellare poſſum⁹. ℂ Notandū ⁊ vt magis appeat error Platonis: q̄ ſicut in declarationibus primi libri dicebaṫ: Plato ⁊ Ari. mō cōtrario philoſophati fuerunt. Ari. n. ex ſenſibilibus in intelligibilia proceſſit. Plato vero incipiens ab intelligibilibus voluit ad ſ'ſīlia deſcendere. Ideo ſicut videbat apud intellectum ſic credidit eſſe in natura rerū. videbat. n. q̄ q̄ditas ⁊ vlē pñt intelligi non intellectis pticularibus. credidit ſic eſſe in rerū nā. Jō poſuit ideas ſeparatas actu exiſtes q̄s dixit eē vlia ⁊ q̄ditas iſtoꝝ ſenſibiliū. rurſus q2 videbat has rationes rōne ⁊ intellectu differre: credidit q̄ ſic eſſet in re. quapp̄ dixit eas realr̄ eſſe diſtinctas. Jō cum in prima cauſa talis diuerſitas eſſe non poſſit cū ſit ſimplr̄ in ſūe ſimplicitatis: non potuit has ideas ponere in vno motore primo ⁊ in vno deo. ſed ſm has ideas poſuit pluralitatem deorū: ⁊ poſuit ordinem eoꝝ ſm ordinem ideaꝝ. nam ſicut oēs idee ⁊ quidditates reducitur in quidditatē vnitatis ⁊ bonitatis. ſic oēs dij ſm ipſum reducebanṫ in vnū deū pmū3. qō dixit eſſe eſſentia3 vnitatis ⁊ bonitatis. Patet ergo q̄ṁ Plato poſuit ideas: ⁊ q̄re dixit eas eſſe plures: ⁊ realr̄ diſtinctas. ⁊ q̄lē ordinē ipoſuit in diuinis. Auguſtinus enim quodā libro qui vocaṫ. 83. q̄ōnu3. caplō de ideis. nititur excuſare Platonē. dicens Platonē has ideas poſuiſſe in mēte diuina. veru3 q2 que perueniūt ad nos de Platone ⁊ vt Ar. ei poſuit magis ſapiunt ꝯtrium. Jdeo viam ꝯtraria3 ſumus executi. cum hic intendamus exponere ph̄iam ab Ari. traditam. ℂ Deinde cum dicit.

ℂ Hi enim ipſā materiā. ab hac eni3 motu3.

ℂ Ponit ſecundam opinione3. dicēs q̄ hi. ſ. alīq̄ negauerūt cauſam efficientem. poſuerūt enim ipſam materiā eſſe ſufficiens principium generationis. Nam ab hac materia dixerunt eſſe motum ⁊ tranſmutationem rerum.

Neutri aūt dicūt bene. ſiquide3 eni3 ſunt cauſe ſpecies. quare nō ſemp generant ꝯtinue. ſed quādoq̄ quidem. quādoq̄ non: entibus ⁊ ſpeciebus ſemper ⁊ participabilibus.

ℂ Poſitis opinionib⁹ negantiū cām efficientē. in pte iſta improbat eas. ⁊ duo facit. q2 p̄ ꝓmittit q̄ neutri predictorum bene dxīt. ſcdō manifeſtat qō dixerat ibi. (Si quidem eni3 ſunt cauſe.) Circa qō duo facit. q2 p̄mo īprobat Platone3 qui ponebat ideas eſſe ſufficiēs p̄ncipiū effectiuu3 gn̄ationis. ſcdō iprobat opinionē illoꝝ dicentiū3 tale p̄n^m effectiuum eſſe mām ibi. (Si aūt mām.) Prima pars diuidiṫ in duas ſm q̄ duas rōnes adducit ꝯ Platonem. ſcdā ibi. (Amplius aūt in quibuſdam.) Dicit ergo q̄ ſiquidē ſunt ſpecies ⁊ idee cāe generationis. quare nō ſemper continue generant. ſed q̄ñq̄ fit gn̄atio q̄ñq̄ nō. Na3 entibus ſpēb⁹ ſemper. ⁊ entibus participabilibus ſemper. erit ſemper generatio. Ente enim idea ignis ⁊ ente materia potēte pticipare, ⁊ ſuſcipere forma3 ignis. ſtatim erit generatio ignis erit ergo actu ignis q̄cq̄d poterit eſſe ignis. ⁊ q̄cquid poterit generari ſtatim gn̄abitur. videmus autē ꝯtrium ad ſenſu3. nō enim ſemp oē poſſibile generari ſtatim generatur.

Dubitaret forte aliq̄s hanc rōnē eē efficacē nō habere. Nā quātūcūq̄ ſit idea ⁊ mā potens ſuſcipere idee ſil̄itudinē ⁊ pticipare ideam: non tamē pp̄ hoc erit generatio. q2 forte mā non erit diſpoſita. actiōes enim actiuoꝝ ſunt in patiente ⁊ diſpoſito. Ad hoc autem dici pōt q̄ ſufficit hanc rōnem eſſe ꝯ Platonē. Si eni Plato voluit ideas ⁊ participabilia ſufficere ad generationem: negauit omnē aliam cām effectiua3. Cum. n. diſponere ſit quoddā agere ⁊ diſpō ſeq̄ṫ ad generationē ſic ſufficit idea ⁊ materia vt fiat gn̄atio vel mā ſeipſam diſponet vel ipſamet idea que inducet formam diſponet mām. quare q̄cq̄d poterit gn̄ari ſtatim gn̄abitur. Amplius in hmōi formis mālibus ſm ph̄m idem eſt diſponens mām ⁊ inducēs formam. Ignis enim cū generat ignem diſponit mā3 ad ſuſceptionem proprie forme. eadem ergo idea inducet formam ⁊ diſponet materia3. ⁊ ſic idem quod prius. Dubiu3

Alterius forte dubitaret aliquis q2 non ep3 q̄ exiſtente actiuo ⁊ mā ente diſpoſita. vt requirit actio agentis q̄ fiat gn̄atio. requiriṫ. n. vltra hec debita approximatio agentis ad patiens. ⁊ debita proportio inter ea: quibus non concurrentibus non fit actio: ⁊ paſſio. ⁊ nō ſuſcipit forma3 qō eſt aptū natū eā ſuſcipere. ℂ Ad hoc ſ3 dici pōt q̄ in agentibus corporalibus vt tangebatur in arguendo vt fiat actio ⁊ paſſio. ſemp requiritur debita approximatio agentis ⁊ patientis. ita q̄ ignis in hiſpania nō cōburat ſtupam in ſicilia. idee aūt nuſq̄ ſunt ſm ſitum localem. non ergo magis ei approximaṫ quod eſt ī vna pte orbis q̄3 qō eſt in alia. vbicūq̄ ergo erit materia potens igniri ignietur per idea3 ignis quicquid ergo poterit fieri ignis eſſet ignis. cuius ꝯtrium ad ſenſum patet. Dubiu3 Rñſio

Alterius etiā dubitaret aliq̄s. q2 ſi vr̄ Plato negaṫ ſcdā cām efficientē cū poneret ideas p̄n^m eſſe ctiuū gn̄ationis. ℂ Ad hoc aūt dici poteſt Platonē ideas poſuiſſe eē ſpēs ⁊ q̄ditates reꝝ. ⁊ q2 q̄cq̄d eſt reducitur ad cā3 formalē. p̄ tāto dr̄ negaſſe cām efficientē. q2 non poſuit ipſam eē aliā a q̄ditate ⁊ a forma. Nūq̄ eni efficiens ⁊ forma incidunt in idē nūo. q̄. n. ſ. inducit forma3 in hac mā vl̄ hoc pticipabili. nequaq̄ erit q̄ditas illi⁹ ſ qō iducit ſuā ſilitudinē ⁊ formā. pl̄o tñ vt p3 ſ. 7. metha⁴ ponebat ideas eē q̄ditates illoꝝ pticipabiliū ad quoꝝ gn̄onē faciebant. Dubiu3

Alterius forte dubitaret aliq̄s q2 incredibile videṫ Platonem ſenſiſſe vt ponit Ar. Si enim Plato poſuiſſet ideā cum pticipabili ſiue cū materia ſufficere ad generationē negaſſet actiones pticulariū agentiu3 ⁊ tunc negaſſet ſenſu3. q2 negauiſſet ignē calefacere preſente calefactibili dicere aūt Platonem tm̄ ph̄m negaſſe ſenſum nō videtur cōueniens. ℂ Ad hoc autē dici pōt q̄ idē eſt dicere aliquid ⁊ dicere illud ad qō hoc ſequitur. ſi enim idee ſunt cauſe generationis ⁊ īducunt ſuas ſilitudines in iſta pticipa⁹ non de neceſſitate requiruntṫ alia agentia. Qō enim agēs nō inducat ſilitudinē ſuam in paſſiuis: vel hoc eſt: q2 non eſt approximatum ei. vel q2 virtus agentis non ſupat reſiſtētiā paſſi. primū āt. ſ. approximatio ſm ſitum vr̄ cōpetere actiuo ex eo q̄ determinaṫ ad ſpālem locū. ſ3 ſcdō vt q̄ agens ſm q̄ hmōi nō ſupet paſſu3 competit agēti. q2 non h3 oēm rōnē actiui. vt ſi calm̄ pfte paſſiuo nō calefacit ⁊ nō cōuertit paſſiuū ad ſe. hoc ē q2 eſt incōplete calō ⁊ nō h3 cōem rōnē caloris. ſ3 ſi eēt aliqō calefaciēs cōplectēs in ſe cōem rationem calidi oē calefactibile ſuperaret. Idee ergo q2 ponuntur nuſq̄ eſſe non magis agent in vnum Dubiu3

Com. 18 T. c. 18.

T. c. 52.

T. c. 53.

partē vniuerſi q̄ȝ in alia. Ruрſus q2 ponunt̄ quiditates abſtracte ⁊ ſepate habebūt oēȝ rōnē caloris. vt ſi eſſet calor ſeparatus haberet oēm rōneȝ caloris. Idea ergo ignis quia eſt ignis ſepatus hēbit oēȝ rōnē ignis. ⁊ oē ignibile ſuperabit. ſi ergo idee ſunt p̄n̄ effectiua gn̄ationis nō ſīt necīa alia agēna. qđ pħs hȝ p2o incōueniēti. ℭ Deinde cum dicit.

ℭ Ampli⁹ aūt in quibuſdaȝ videmus aliam cauſam enteȝ. ſanitate eniȝ medicus facit. ⁊ doctrinā docto2. ente ⁊ ſanitatē ipſa ⁊ doctrina. ⁊ participabilibus. Similiter auteȝ ⁊ in alijs ſecundum potentiam operantis.

ℭ Adducit ſcđaȝ rōnē ꝯ ꝓlonē. dicēs. ꝙ in qbuſdā videm⁹ aliā cāȝ eſſe entē pręter formā ⁊ mām. vt in artificialibus. Medicus. n. facit ſanitatē in corpore. ⁊ docto2 facit doctrinam in aīa. Ente ergo ſanitate ipſa ⁊ doctrina: ⁊ entibus participabilibus. vt ente corpe ⁊ aīa q̄ ſunt q̄ſi mālia reſpectu illoꝝ. nihilomin⁹ requirit̄ ibi cā efficiēs: vt docto2 ⁊ medicus. Silr ergo ⁊ in alijs pręter formā ⁊ mām. ſiue pręter ideā ⁊ pticipabile. oȝ ponere efficiēs ⁊ opans. vt ſm potētiā operantis inducat̄ forma in materiā. ℭ Deinde cū dicit.

T.c.53. ℭ Si aūt materiā quis inquiet generare pp motū naturali⁹ vtiq̄ȝ dicet ita dicentibus. alterans eniȝ ⁊ trāſformās magis cā generationis ⁊ in omnibus aſſueti ſum⁹ hoc dicere efficiens. Similiter ⁊ in his q̄ natura. ⁊ in his que ab arte. ab arte aūt qđcūq̄ȝ mutās ē.

ℭ Exeqtur de 2ª opione. ⁊ duo facit. q2 p̄ cōpat eā ad p̄mā. ſcđo ip2obat ipſaȝ ibi. (Sȝ tn̄ nec hi.) Dicit ꝙ ſi aliquis inquiet māȝ gn̄ari pp motū. i. pp hoc ꝙ eſt motui ⁊ trāſmutationi cōiuncta. Sic loquēs dicit vtiq̄ȝ nālius q̄ȝ dicētes ita ſicut pl'o dicebat. alterās. n. ⁊ transformans magis ē cā gn̄onis q̄ȝ idea ſepata q̄ nō trāſmutationi eſt cōiuncta. In oīb⁹ eni ſum⁹ aſſueti dicere eē hoc efficiēs qđ eſt p̄n̄ motus ⁊ trāſmutationis. Nā ſilr in his que a nā ⁊ in his q̄ ab arte qđcūq̄ȝ ē mutās hȝ rōnē effectiui. Pl'o ergo nec fuit locut⁹ nālr nec artificialr. q2 poſuit ideas eē cās effectiuas q̄ nec faciunt ad motū nec ad gn̄ationē. mā aūt aliquomō eſt p̄n̄ ⁊ cā mot⁹. magis g̃ nālr loquit̄ ponēs māȝ eē tale p̄n̄ q̄ȝ ideā. ℭ Notādū aūt ꝙ oē ſubm eſt aliq̄ mō cā ⁊ p̄n̄ reſpectu accitiū q̄ ſunt i ipſo. Antiq̄ g̃ pħi q2 ponebāt mām eē corpus. q2 corpus eſt aliquo mō cā ⁊ p̄n̄ oīum trāſmutationū que fiunt in ipſo. aliquo mō loquebant̄ nāliter ponendo mām eſſe p̄n̄ ⁊ cā motus. ℭ Deinde cum dicit. — Nōndū

ℭ Sed tamē nec hi iuſte dicunt. materie eniȝ pati ⁊ moueri: mouere aūt ⁊ facere alterius potentie. manifeſtuȝ auteȝ ⁊ in his que arte ⁊ natura generantur. non eni ipſa facit aqua ex ſeipſa animal. neq̄ȝ lignū lectuȝ. ſed ars. quocirca ⁊ hi dicūt nō recte. pp hoc. ⁊ quoniam derelinquūt principaliorē cām. Auferunt enim quod eſt eſſe ⁊ formam.

ℭ Improbat hanc opinionē. ⁊ duo facit. q2 p2o improbat ipſam vīr prout negabant cām efficientē. ſcđo prout negabant efficiens p̄ncipale ibi. (Amplius aūt ⁊ po⁹.) Dicit ergo ꝙ nec hi dicunt iuſte. i. recte. vt hȝ alia littera. q2 materie compent pati ⁊ moueri. mouere aūt ⁊ facere eſt alteri⁹ potentie. q2 pertinet ad potētiā actiuā nō paſſiuā. Manifeſtum eſt aūt hoc in his que generātur arte ⁊ natura. Ipſa. n. aqua nō generat ex ſeipſa aīal. ſed agens aliqđ naturale hoc facit. nec ipſum lignū generat ex ſe lectū. ſed ars — T.c.54

opatur hoc. Cū ergo efficiens ſit p̄ncipalio2 cā q̄ȝ materia pp hoc hi nō dn̄t recte. derelinquūt enim ⁊ auferunt cām p̄ncipaliorē. auferūt enim cām efficientē ⁊ potētiā actiuā. ⁊ per ꝯñs auferunt formā ⁊ qđ qđ eſſe. q2 quicquid eſt in actu ⁊ qcqd agit: agit per formā ⁊ vt habet eſſe.

Dubitaret forte aliqs q2 āntiqui pħi ponēdo mām eſſe p̄n̄ effectiuū non negabāt formaȝ ⁊ eſſe. cum ponerēt mām eē corpus ⁊ dicerent eā eſſe aliqd in actu. ℭ Ad hoc aūt dici pōt. quātūcūq̄ȝ ponerent oēs antiqui pħi mām eſſe aliquid in actu. nō tn̄ ponebant oēs materiā eſſe actu illud qđ dȝ ex ea gn̄ari. aqua enim lȝ ſit actu aqua. eſt tn̄ potētia piſcis. Cū ergo nihil agat ſȝ ꝙ ē in po⁹. (Sicut lignū qđ eſt actu lignū ⁊ eſt po⁹ lectus qđ ē quid artificiale.) niſi per virtutē actiuā artis. Ita q̄ātūcūq̄ȝ ſit actu aqua. q2 eſt potētia aīal qđ eſt quid nāle non ſit actu aīal niſi per agens. i. per virtutē actiuā nature: ideo nō ſufficiebat ponere materiā eſſe ſic in actu. niſi vltra hoc ponerent cauſam efficientem. ℭ Deinde cum dicit. — Dubiuȝ

ℭ Ampli⁹ autē ⁊ potentias attribuūt corpori. ppter quas generant valde organice. auferentes cām que ſecūduȝ ſpeciem cām. qm̄ enim innatuȝ eſt: vt inqunt: calidū quideȝ ſegregare. frigiduȝ autē cōgregare: ⁊ alioꝝ vnūqđq̄ȝ. hoc quidē facere. hoc autē pati: ex his dicunt ⁊ p hec oīa alia gn̄ari ⁊ corrūpi. — T.c.54

ℭ Improbat hāc opionē put negabat cāȝ efficiētē principalē. ℭ Ad cuius euidentiā notādū ꝙ q2 oē agēs ē p̄ſtātius patiēte. ⁊ efficiēs eſt p̄ſtātio2 mā. vt p̄t hn̄r ex 3º de aīa. oē efficiēs eſt p̄ncipalis cā reſpectu māe. verūtn̄ q2 īter efficiētia eſt ordo qdaȝ. vnū efficiēs ē p̄ncipalius alio. vt ſupcęleſtia ī agēdo p̄ncipaliora ſunt iſtis īferioribus. Negare g̃ cāȝ p̄ncipalē pōt ītelligi dupl'r. vel reſpectu māe: ⁊ ſic ē negare oēȝ cām efficientē: vl pōt negari cā p̄ncipalis in agēdo: ⁊ ſic negare p̄ncipalē cām eſt negare agēs p̄ncipale ⁊ nō vīr oē efficiēs. ℭ Notandū ēt ꝙ ponere mām eē ſufficiēs p̄n̄ actiuū gn̄ationis dupl'r pōt ītelligi. Primo ꝙ mā faciat ſeipſam ī actu. vt ꝙ aq̄ ex ſe ipſa faciat aīal. ⁊ q hoc ponit negat oēm cām efficiētē: ⁊ dr̄ negare cāȝ p̄ncipalē. put oē efficiēs p̄ncipalis cā dr̄. hūc aūt moduȝ ip2obat rō facta. quia ſic dicētes potēne paſſiue ſm ꝙ hmōi attribuūt: ꝙ agat ⁊ ꝙ moueat. qđ eſt icōueniēs. Scđo mō p̄t ītelligi dicta poſitio vt dicam⁹ mām eē tale p̄n̄. q2 hec īferiora corpora q̄ ſunt mālia reſpectu celi ſufficiūt ad gn̄ationē abſq̄ȝ vītute celeſti. Hūc qdē modū ponēdi ip2obat pħs per rōnem ſequentē. circa quod duo facit: q2 primo ponit iſtum modū. ſecūdo improbat ipſum. ſcđo ibi. (Videtur autē ⁊ ignis.) Dicit ergo ꝙ amplius alio modo intelligentes pōnē predictaȝ attribuūt potētias. i. virtutes actiuas ⁊ paſſiuas corpori: per quas generatur valde organice. Dicebāt. n. ꝙ corpora hec inferiora per virtutes actiuas ⁊ paſſiuas. quaſi p quedam inſtrumēta ſufficienter cauſabant generationem abſq̄ȝ alio agente. ppter qđ auferebant eā cām que eſt ſm ſpeciem ⁊ formaȝ. i. corpus celeſte quod eſt agens principale ⁊ eſt formalius ⁊ actiuius reſpectu generationis rerum. Inquiunt enim ꝙ innatū eſt calidum ſegregare ⁊ frigidū congregare. ⁊ alioꝝ vnūqđq̄ȝ iſtoꝝ inferioꝝ corporum. hoc quidē facere. hoc aūt pati. Ex his ergo corporibus ⁊ p hec. i. per has virtutes abſq̄ȝ auxilio ſupercęleſtis corporis dn̄t oīa generari ⁊ corrumpi. ℭ Deinde cum dicit. — Nōndū T.c.19 — Nōndū

ℭ Videtur autem ⁊ ignis ipſe motus pati.

ℭ Improbat pōnem predictā. ⁊ duo facit. ſm ꝙ dupl'r eam ip2obat. 2º ibi. (Amplius vō ſiſe.) Dicit ergo ꝙ ignis q ē maxime actiuus vīr ipſe pati motus a ſupiori agente: vt a — T.c.55

ſupceleſti corpe. Si ḡ maxime actiua inter hec inferiora nō ſufficiunt ad generandū ſine ſupiori ⁊ principali agente: multo magis alia nō ſufficient. ¶ Deīde cum dicit.

T.c. 55. ¶ Amplius vero ſimile aliquid faciunt: vt ſi quis ſerre ⁊ vnicuiqꝫ inſtrumentorum attribuit cauſam eorum que generantur: neceſſe.n. ſerrante diuidi ⁊ incidente coequari ⁊ in alijs ſimiliter: quocirca ſiquidem maxime facit ⁊ mouet ignis: ſed quomodo mouet non vident quoniā deterius q̄ꝫ organa.

¶ Ponit ſcōam rōnē dicēs. q̄ ſic loquentes faciunt ſile aliqd: vt ſi qs ſerre ⁊ vnicuiqꝫ alioꝝ inſtrōꝝ attribuat cām eoꝝ que gener inf p ea. Neceſſe eſt.n. aliquo artifice ſecāte diuidi lignū p ſerrā: ⁊ aliq̄ incidente opꝫ coeq̄ri ⁊ conſtringi artificialr: ⁊ qd dictū eſt in artificialibus ſimilr intelligēdum eſt in alijs.i. in nālibus. Sicut.n. inſtrā artis nō mouent ſeipſa vt faciāt opus artis: qa ſerra nō ſecat ſine ſecāte: nec ſecuris incidit ſine icidēte. Sic hec inferiora q̄ ſunt īſtrā ſupceleſtis corpis nō generāt nec faciūt opꝰ nāe ſine ꝟtute eius. Immo ignis q̄ eſt maxie actiuꝰ inter eā peior eſt ſine ꝟtute celeſti q̄ꝫ inſtrā ſine arte. Ideo ſubdit: q̄rca ſi ignis q̄ maxie facit ⁊ mouet: ſed quō mouet nō vr̄: mouet.n. in ꝟtute ſupceleſtis corpis: ⁊ qm̄ ſine ea mo-

Nōndū uet deterius q̄ꝫ organa: ſuple ſine ꝟtute artis. ¶ Notandū aūt q̄ calor ignis nō ſufficit ad g̃nonē aīaliū ⁊ plantarū: vel etiā alioꝝ rez generabiliū ſine calore celeſti: imo talis calor magis vr̄ corrūpere rē q̄ꝫ g̃nare eā: vt Cōmen-

Co. 31. tator dicit in. 7. metha. Iō ignis ſine ꝟtute celeſti eſt dete-

12. m. 18 rior organis ſine arte: q̄ organa ſine ꝟtute artis ſi nō generāt rem artificialē: nō tn̄ corrūpunt eā. Calor ꝟo ignis ſine calore celeſti: cum hoc q̄ nō g̃nat corrūpit: ⁊ hoc mō

Co. 55. itelligit ⁊ exponit hunc textum Cōmentator. Poſſumus tamen dicere melius q̄ ignis ſine ꝟtute celeſti eſt deterior ⁊ minꝰ actiuꝰ q̄ꝫ ſerra ſine ꝟtute artis: q̄ ignis nō hꝫ aliquē actū nec aliquā formā quā non acq̄rit ꝟtute ſupceleſtis corpis. Ipe.n. ſolā ſubalꝛ iducit ī mā eiꝰ mediāte calo: ſerra aūt hꝫ aliquē actū ⁊ aliquā formā quā non hꝫ ab arte: cū ars nō inducat niſi actualē formā quā hꝫ virtute celi.

Nobis autem ⁊ vniuerſaliter prius dictum eſt de cauſis ⁊ nunc determinatum eſt: de materia ⁊ forma.

¶ Poſtq̄ phs determinauit de cā efficiente g̃nonis ſm opionē alioꝝ. In pte iſta determinat de hꝫ cā ſm opionē ppriā: verū q̄ g̃natio eſt ppetua ſm ipſā: iō aſſignat cām effectiuā ppetuitatis g̃nonis. Diuidit aūt hec ps in duas: q̄ p̄ aſſignat hꝫ cām g̃nonis ppetue. 2ᵒ oſdit

T.c. 63. per quē modū g̃no ppetuat: ibi. (Qm̄ aūt in ꝯtinuo motu.) Ad euidētiaꝫ ꝑme ptis nōndū q̄ cū oē mouēs ⁊ oē agēs nāle agat pp finē: ſemplr agēs ⁊ actū intellr actio

T.c. 20. media: vt pōt hēri ex. 5. metha. In talibus ḡ efficientibus tria eſt ꝯſiderare.ſ. agēs: actionē: ⁊ finē pp quē agit: ḡ in motiōe eſt ibi mouēs motus ⁊ finis pp quam mouet. Propter qd in aſſignādo cām g̃nonis perpetue tria facit: q̄ p̄ aſſignat hꝫ cām ex pte motus. 2ᵒ ex pte finis. 3ᵒ ex pte mo-

T.c. 58. uentis. 2ᵒ ibi. (Semp ꝟo vt dcm̄ eſt.) 3ᵒ ibi. (Qm̄ autem ne-

T.c. 61 ceſſe eſt eſſe.) Circa p̄m̄ duo facit: q̄ p̄ oſdit allonē celeſtem ⁊ motum localē eſſe hꝫ cām. 2ᵒ q̄ motꝰ celeſtes ſunt multi: venat q̄ motus celeſtis eſt talis cā. 2ᵒ ibi. (Qm̄ au-

T.c. 56 tē ſuppoſitū eſt.) Circa p̄m̄ duo facit: q̄ p̄ ꝯtinuat dcā dicēdis. 2ᵒ exeqt̄ de intento. 2ᵒ ibi. (Amplius ꝟo.) Dic̄ ḡ q̄ nobis.i. a nobis prius in lib. phycoꝝ dictum eſt de cāis ⁊ pncipijs nālibus vlr: ⁊ nūc in h lib. determinatuꝫ eſt de mā ⁊ forma q̄ ſūt pncipꝰ g̃nabiliū. Reſtat ḡ dicē d cā efficiēte g̃no-

nis ⁊ corruptiōis. ¶ Notādū q̄ in lib. phycoꝝ: ⁊ in h lib. Nōndū determinatū eſt de mā ⁊ forma q̄ ſūt pncipꝰ g̃nonis ⁊ corruptiōis: ſꝫ ibi determinatū eſt de talibꝰ magl vlr ⁊ icōi. h aūt magl deſcēdēdo in ſpāli. Nō ē.n. icōueniēs diuerſos determinare de eiſdē ſub alia ⁊ alia rōne. ¶ Deīde cum dicit.

¶ Amplius vero quoniam allationem motus demonſtratum eſt ⁊ quoniam ppetua: neceſſe eſt his entibus ⁊ generationem eſſe cōtinue. allatio.n. faciet generationeꝫ actualiter: q̄ adducit ⁊ abducit generans.

¶ Exequit̄ de intēto: ⁊ duo facit: q̄ p̄ ppoñit qd intēdit: 2ᵒ pbat ppoſitū: ibi. (Simul aūt maniᵐ.) Dicit ḡ. demōſtratū eſt: qm̄ motus ſm allationē eſt ppetuus: ⁊ q̄ oſtēſum eſt q̄ ppetua eſt talis mutatio. Neceſſe eſt entibꝰ his idest entibꝰ motibꝰ celeſtibꝰ q̄ ſunt ppetui eē g̃nonē ꝯtinue idest ppetue: allatio.n. celeſtis ⁊ motus circularis facit generatioēꝫ actualr: q̄ adducit ⁊ abducit g̃noneꝫ.i. ſolē: ſol enī cū adducit: ⁊ cū accedit ad nos cāt g̃nonē: cū ꝟo abducit.i. cum recedit cāt corruptionē. ¶ Deīde cum dicit.

¶ Simul autem manifeſtum qm̄ ⁊ ſi priora bene dicta ſunt transſmutationem primā allationem: ſed non generationem dicendū: multum enim rōnabilius ens non enti generatiōis cām eē: q̄ꝫ nō ens enti eē: qd ferit qdē igit̄ eſt: qd generat̄ autē non eſt: ppter quod ⁊ allatio prior eſt generatione.

¶ Probat qd dixerat. vꝫ. allationē celeſtem eſſe pmā tranſmutationē: ⁊ eſſe cām g̃nonis: ⁊ nō eꝫ: dicēs. q̄ ſimul cuꝫ dictis maniᵐ eſt: qm̄ ꝑora bn̄ dicta ſunt: q̄ p̄m̄ trāſmutatiōeꝫ dōm eſt eſſe allationē: ſꝫ nō trāſmutationē. Multuꝫ enim rōnabilius eſt ens eſſe cām nō enti g̃nonis.i. nō enti g̃nabili q̄ꝫ nō ens eſſe cām enti. Si qd ſequit̄ qdē.i. celum qd mouet̄ motu locali eſt ſiue hꝫ rōnē entis cuꝫ ſit ſemp. Qd aūt generat̄ q̄ſi nō eſt pp qd allatio celeſtis eſt prior generatione ⁊ eſt cauſa eius ⁊ nō eꝫ. ¶ Deīde cum dicit.

¶ Qm̄ aūt ſuppoſitū ⁊ demōſtratum eſt q̄ ꝯtinua ens rebus generatio ⁊ corruptio: dicimus autē cām eſſe allationē g̃natiōis: manifeſtū qdē q̄ vna ente allatōe nō ꝯtingit fieri ambo: q̄ ꝯtria ſunt: idē.n. ⁊ ſilr ſe habēs ſemp idē īnatū eſt facere: quocirca generatio ſemp: erit autē corruptio: oꝫ aūt multos eſſe motus: ⁊ ꝯtrios motus: aut allatōe: aut ineq̄litate: contrariorum.n. cōtraria cauſa. T.c. 56.

¶ Quia dixerat allationē celeſtē eſſe cām g̃nonis ⁊ corruptōis: iueſtigat q̄ celeſtis allatio eſt talis cā. Circa qd duo facit: q̄ pmo ppoñit q̄ cā generatiōis ⁊ corruptionis dꝫ hēre in ſe aliquā diuerſitatē ⁊ aliquā ꝯrietateꝫ. 2ᵒ ꝯcludit ex hoc allationē pmā nō eē huiꝰ cām: ſed allationē obliq circuli. 2ᵒ ibi. (Iōqꝫ nō pꝰ allatio.) Dicit ergo q̄ ſuppoſitū eſt h ſupra: ⁊ determinatū ſunt ꝑus q̄ rebus eſt ens perpetua ⁊ cōtinua g̃natio ⁊ corruptio. In p̄.n. li h. tractatum fuit g̃nonē eſſe ꝯtinuā ⁊ ppetuā ex parte pncipꝭ mālis: q̄ g̃natio vnius eſt corruptio alterius ⁊ ecōuerſo: hic autem ex parte pncipꝭ efficiētis eſt hoc ſuppoſitum: q̄ nō eſt ad hoc ſufficiēter probatum. Dicimus enim cām g̃nationis eſſe allationē: ſed manifeſtū qdē: qm̄ allatiōe ente vna.i. vniformi non cōtingit fieri ambo.i. generationē ⁊ corruptionē: q̄ talia ꝯtria ſunt. Idem.n. ſimiliter ſe hñs ſemper idem īnatū eſt facere: quare circa allationē ſilr ſe hñteꝫ

aut ſemp erit gñatio: aut ſemp corruptio: nūq̄ tamē erit vtrūq̄. Op3 aūt eſſe motus multos: ꝛ motus ꝯrios: aut allatione: aut inequalitate: ſi d3 eſſe gñatio ꝛ corruptio:
Nōndū qa cōtrariorum ꝯria eſt cauſa. ℭ Notādu3 autē q̄ dicit motus multos aut allatiōe aut inequalitate: q2 motus localis ſm ꝯrarietatē dupliciter poteſt poni cauſa gñatōis ꝛ corruptiōis. Primo q̄ ſint diuerſe allationes ꝛ diuerſi motus quorū vnus cauſat gñationē: alius ꝟo corruptionē. Scdo pōt hoc poni ſi ſit vnus ꝛ idē motus: ꝛ tñ ſit inequalis hñs diuerſitatē in ꝑtibus: eiuſmodi eſt motus ſolis in obliquo circulo: qui rōne noſtri eſt inequalis: qa in vna pte illius circuli accedit ad nos: in alia vero recedit.

Dubitaƀ **Dubitaret** forte aliqs de ꝓpōne propoſita. v3. q̄ idem manēs idē ꝛ ſilr ſemp facit idē. Poſſet. n. eē ꝑma dubitatio virū ab aliquo agēte non variato nec tranſmutato poſſent imediate ꝓgredi plura ꝛ
R° diuerſa. ℭ Ad hoc aūt dici pōt q̄ agens duplex eſt. nāle ꝛ a ꝓpoſito: quid aūt tenēdu3 ſit de hoc in agēte nāl. ſtatim dicet: nūc aūt oſtēdēdū eſt nō oportere qōlibet agēs per intellectum variari ad hoc q̄ imediate ꝓducat multa: qd ſic declaraf: vt. n. ſupra dicebaf: qōlibet agens agit ſm modū nāe ſue: vt ignis: q2 eſt nāe ignee agit igniendo: agēs ꝟo a ꝓpoſito: qd eſt nāe intellectualis agit intelligēdo: ꝛ intelligēdo ꝓducit: ſed per ſe loquēdo: qa intelligēdo ꝓducit multa ſufficit q̄ multa etiā intelligat vt multa ꝓducere poſſit. Si ergo tale agens abſq3 ſui variatiōe pōt multa intelligere abſq3 eo q̄ trāſmutef poterit multa ꝓducere: ſi vero nō poteſt multa intelligē niſi tranſmutetur nō poterit multa ꝓducē niſi varief. Omne ḡ itelligēs quod ꝑ diuerſas ſpēs intelligit multa: qa intellectus non pōt ꝑ ſe ꝛ perfecte ſimul informari diuerſis ſpēbus: ſi tale agēs d3 intelligēdo ꝓducē multa: op3 eū trāſmutari ſm diuerſas informatiōes ſpērum. Sed ꝑma cauſa: q2 ꝑ vnicam ſuam ſubam intelligit oīa: cum intelligēdo ꝛ volendo ꝓducat poterit ſimul multa ꝓducē: cum ſimul multa itelligat: imo q2 qōlibet ens ꝑ ſuā ſuba3 abſq3 alio medio intelligit qōlibet ens ꝑ ſeipſu3 abſq3 alio medio poterit ꝓducē. ℭ Notādum. n. q̄ cū intelligētie nō hēant organa: quia nec hēant manus nec hñt pedes: qcqd agūt intelligēdo ꝛ volēdo agunt. ſm ḡ q̄ ꝑ itellectū ſunt apte varie agē: qcqd abſq3 ſui variatiōe pñt intelligē: pñt illud intelligēdo efficē. S3 in intelligētijs eſt ordo qdā3: nam deus cum ſit ꝑmus ꝛ ſupmus agit nullo preſuppoſito ꝛ ei vniuerſa nā eſt apta obedire q̄ntum ad motum ꝛ q̄ntum ad formam. Intelligētie vero obedit mā corꝑalis: q̄ntum ad motū localē nō q̄ntum ad formā. Subē. n. ſepate niſi ꝑ adhibitionē ſeminū cōiungēdo actiua ꝛ paſſiua nō poſſunt varias formas inducē: ſ3 hoc declarare nō eſt pñtis ſpeculatōis. Sufficit autem ad pñs ſcire: q2 q̄ de itelligēdo agit ſicut abſq3 oī variatiōe ꝑ ſeipſum abſq3 medio oīa intelligit: ſic abſq3 ſui mutatiōe ꝑ ſe ꝑmi imediate pōt omnia ꝓducē.

Dub° **Alterius** forte dubitaret aliquis: dato q̄ aliquod agens a ꝓpoſito poſſit imediate diuerſa ꝓducē: ꝑp quod propoſitio tacta in talibus agentibꝰ vniuerſalr veritatē non h3: vtrum in omnibus agētibus nālibus ꝟitatem hēat. ℭ Ad hoc autē dici pōt q̄ agens nāle agit: vt eſt ꝛ vt h3 eē: ſicut agēs a ꝓpoſito agit vt intelligit: ſicut ḡ ſi agēs a ꝓpoſito d3 ꝑ ſe ꝛ imediate diuerſa ꝓducē op3 q̄ diuerſa intelligat: ſic agēs nāle ſi d3 imediate diuerſa efficē: op3 q̄ diuerſa ſit: ꝛ q̄ in ſuo eē diuerſitate3 habeat. Cum ergo nō ſit incōueniēs aliquod agens ꝑ intellectum abſq3 ſui mutatiōe diuerſa intelligē: ſit tamē inconueniēs aliqd agēs abſq3 ſui mutatiōe diuerſa eſſe ꝛ hēre in ſuo eē diuerſitatē ꝓpoſitio dicta: q̄ idem manēs idem: ꝛ ſilr ſemp facit idē: l3 nō hēat veritate3 in omni agente a ꝓpoſito: veritatem tamē h3 in omni agēte nāli.

Alterius autē dato q̄ agens aliquod manēs idē poſſit multa ꝓducē dubitari poteſt: vtrū concedēdum ſit q̄ idē ſm idē ſemp faciat idē. ℭ Ad hoc Dub°
autē dici pōt ꝓpoſitionē ꝑdictam vniuerſalr in omni agēte veritatē hēre. Prima. n. cauſa ꝛ ſi manēs eadem ꝛ non variata diuerſa producat: producit ea nō ſm idē: q2 non ſm eandē ideam. Nam vt ſuperius ꝑ Cōmētatorem tangebaf: omnes forme que ſunt poꝰ in mā ꝑma: ſunt actu in motore ꝑmo. has autē formas ideas appellare poſſumꝰ: 12.m.18
ſm ergo aliam ꝛ aliam talē formam: ſiue ſm aliā ꝛ aliam ideam deus aliud ꝛ aliud producē poteſt. ſi tamē eſt impoſſibile ꝑmum ꝑncipium irrōnabilr agē: impoſſibile eſt ipſum ſm eandē rōnem ꝛ ſm eandē ideam ꝓducē bouem ꝛ equum. ꝑma enim cauſa ſic ꝓducit res: vt eſt apta nata imitari ab eis: omnia. n. intuiti ſunt per ipſum in quātū participāt eius eē: ꝛ q2 alr ꝛ alr ꝑticipant eſſe diuinū alia ꝛ alia rōne ſunt cōdita. Rō. n. ꝛ idea qua ꝓducunf cetera entia nihil eſt aliud q̄ diuina ſuba vt eſt imitabilis ab eis: ꝛ qa diuerſa entia diuerſo modo imitanf diuinum eſſe nō eſt intelligibile diuerſa entia eadem rōne eē producta. Cum ḡ dicimus q̄ idē ſilr ſe hñs ſemp facit idē: ſilr iportat vnitatē rōnis ꝛ vnitatē ꝑ omnē modū: verū eſt: q2 idē quātumcūq̄ ſit agēs a propoſito ſm eandē rōnē ꝛ ideam nunq̄ faciet diuerſa. Si ꝟo ſimilr iportat inuariabilitatē ſic propoſitio dicta non h3 vniuerſalr ꝟitatē in agētibus a ꝓpoſito: q2 aliqd tale agēs non variatum pōt imediate diuerſa ꝓducē. Ex hoc ergo patē poteſt q̄ pluralitas cātorū aliq̄ mō reducif ad pluralitatē in cauſa: cum ſi plures effectꝰ reducanf in plures rōnes: ꝛ in plures ideas quas in mente diuina ꝛ in ipſo deo eſſe dicimus. Ex hoc etia3 p3: q̄ ab vno ſm vnam rōnem nō ꝓcedit niſi vnū: ꝑp qd l3 eſſe valde abuſiuus modus loq̄ndi. Ut tamē ipſis dictis pħi aliquā veritatē accipiamus dicere poſſumus: q̄ idē ſimilr ſe hñs facit idē ſi liceat dicē ipſm ꝑmum ꝑnꝰ: vt faciat plura nō alr ſe hñs: q2 nō ꝑ eandē ſimilitudinē nec per eandē ideā nec ꝑ eandē rōnem diuerſa ꝓducit. ℭ Notandū au- Nōndū
tē q̄ vt ſaluef lrā pħi ſufficit q̄ agēs nāle nō poſſit ꝓducere diuerſa niſi in ſe diuerſificef. Intētio. n. eius eſt q̄ allatio ꝑma nō ſit cā gñonis ꝛ corruptiōis: q2 eſt ſemp vniformis: ſed allatio obliqui circuli talis eſt cā: ſed vt plane p3 in talibus agētibus nālibus ꝑ ſe loq̄ndo ꝓpō dicta. q̄ idē ſilr ſe hñs ſp facit idē: nullā h3 calūniā. ℭ Deide cum dic.

ℭ Idēo q3 nō ꝑma allatio cā gñatiōis eſt ꝛ corruptiōis: ſed q̄ circa obliquū circulū: in hac enim ꝛ ꝯtinuū ineſt ꝛ moueri duos motus.

ℭ Concludit ex dictis allationē ꝑmam nō eſſe cām gñationis ꝛ corruptionis: ſed allationē obliqui circuli. Circa qd duo facit: q2 ꝑ facit qd dcm̄ eſt. 2° oñdit quō ꝑ talē allationē ſaluari pōt gñio ꝛ corruptio: ibi. (Neceſſe. n. erit.) Dicit ergo. q̄ allatio ꝑma nō eſt cā gñonis ꝛ corruptiōis: cuius rō eſt: q2 allatio illa ſemp eſt vniformis: ſed allatio que eſt circa obliquū circulū ſupple eſt talis cā: q2 in hac allatione eſt diuerſitas: ꝛ in ea. n. ꝯtinuū eſt: q2 nunq̄ defic̄ illa allatio. ꝛ eſt in ea moueri duos motꝰ: acceſſiōis. ſ. ꝛ receſſionis: q̄re ꝑp talē diuerſitatē gñonē ꝛ corruptionē cāre poterit. ℭ Notādū aūt q̄ ſi in celo diſtinguunf duo motꝰ: Nōndū
vnus eſt ꝑmi mobilis q eſt ſemp vniformis ꝛ h motus eſt ſup polos mūdi ſm equinoctialē circulu3 eq̄liter diſtantem ab vtroq3 polo: q cōi noīe circulus ꝑmi mobilis appellatur: ꝛ iſte motus eſt ab oriente in occidē: ꝛ vocaf diurnꝰ: q2 in die nāli cōplef. Ultima. n. ſpera cuius eſt ſic moueri infra diem ꝛ noctem que faciunt vnam noctem nālem reuoluunf circa terram ſemel. Alius motus quaſi oppoſitus huic eſt ab occidēte in oriens ſuper polos ȝodiaci qui diſtant a polis mundi per. 23. gradus cum aliquibꝰ minu

tis. Circulus autẽ ſecans ſperam per mediũ ſm̃ equalẽ diſtantiam ab iſtis polis eſt zodiacus: qui ſic ſe hꝫ ad iſtos polos ſicut equinoctialis ad polos mundi: qḋ eſſe nõ poſſet niſi zodiacus obliquaret̃ ſuper eqnoctialẽ: ꝛ in vna pte declinaret ad ſeptẽtrionẽ: in alia vero ad meridiẽ: ſub hoc autem zodiaco currit ſol qui ꝓpter ſui magnitudinẽ ꝛ luminoſitatem dr̃ eſſe pater planetarũ ꝛ deoꝝ ꝛ virorum .i. planetaꝝ ꝛ hoīum: pater .n. ſyderũ ꝛ planetarum eſt: qꝛ eis lumẽ prebet. hoīum autẽ pater: qꝛ hõ generat hoīẽ ꝛ ſol. 2ᵐ hunc autẽ circulũ ſol hꝫ duos motus acceſſionis ꝛ receſſionis: ita ꝙ a principio capricorni vſqꝫ ad ꝑncipiũ cãcri dr̃ accedere: per alia võ ſex ſigna recedere: ita ꝙ tãtus eſt motus acceſſionis q̃tus eſt receſſiõis. Hoc viſo facilius patẽt dicta ꝛ dicenda. ℭ Deinde cum dicit.

ℭ Neceſſe enim ſi erit ſemp ꝛ ꝯtinua gñatio ꝛ corruptio ſemp aliquid moueri vt nõ deficiant trãſmutationes he. duo aũt vt non alterũ contingat ſolũ: ꝯtinuitatis quidẽ igitur totius allᵒ cã. ꝑſentie vero ꝛ abſentie cã inclinatio: ꝯtingit enim qñqꝫ lõge fieri: qñqꝫ prope: inequali .n. diſtantia ente: inequalis erit motus: quocirca ſi in accedẽdo ꝛ in ꝓpe eẽ generat: ꝛ in recedẽdo ꝛ longe fieri idipſum corrũpit: ꝛ ſi in multotiẽs adueniendo generat: in multotiens recedendo corrũpit: cõtrariorũ .n. cõtraria eſt cã. Et inequali tpe generatio ꝛ corruptio que ſm̃ naturam.

ℭ Oſtendit qũo per motũ obliqui circuli cauſatur gñatio ꝛ corruptio. Circa qḋ duo facit: qꝛ pͦ facit qḋ dictũ eſt. 2ᵒ quod dixerat ꝓbat ꝑ ea que appent ſenſui: ibi. (Apparẽt
T.c.58. aũt ꝛ ſm̃ ſenſum.) Circa primũ duo facit: qꝛ pͦmo oſtẽdit qũo talis motus circularis generationẽ ꝛ corruptionẽ cãt. ſcḋo ex hoc ꝯcludit tẽpus ꝛ vitã vniuſcuiuſqꝫ menſurari quodam circulo ꝛ quodaꝫ ꝑiodo: ſcḋa ibi. (Ideoqꝫ tp̃s ꝛ
T.c.57. vita.) Dicit ergo. ꝙ ſi ſemper erit cõtinua generatio ꝛ corruptio neceſſe eſt aliquid moueri vt nõ deficiant trãſmutationes he .ſ. generatio ꝛ corruptio. In illo aũt motu eſſe oꝫ duo .ſ. dualitatem ꝛ difformitatẽ ſicut acceſſionẽ ꝛ receſſionẽ vt non contingat alterũ ſoluꝫ: qꝛ ſi eſſet motus vniformis non cãret vtrũqꝫ: ſed cãret alterũ ſolũ: qꝛ vel ſoluꝫ generaret: vel ſolũ corrumperet: ergo in illo motu obliqui circuli eſt continuitas ꝛ eſt diuerſitas ipſius: ergo totius continuitatis cauſa eſt allatio ꝛ motus: qꝛ ille motus cõtinuᵒ eſt: ſed difformitatis vt preſentie ꝛ abſentie ſiue acceſſus ꝛ receſſus cã eſt inclinatio ꝛ obliquitas illius circuli. Cõtingit .n. ſolem ꝓꝑ obliquitatẽ circuli in quo mouet̃ qñqꝫ eſſe longe: vt cum recedit: qñqꝫ prope: vt cum accedit. Ipſo vero ſolo ente in diſtantia inequali inequalis erit motᵒ .i. inequaliter mouebit ꝛ alterabit nobiſcum ſm̃ diuerſa tẽpora inequaliter diſtet a nobis. Quocirca ſi ſol in adueniẽdo ꝛ in prope eſſe generat: in recedendo ꝛ in longe fieri idipſum ſolem opꝫ ꝙ corrumpat. Et ſi in multotiens adueniendo generat: in multotiens recedendo corrumpit. Contrarioꝝ enim contraria eſt cã. Addit ꝙ generatio ꝛ corruptio que ſunt ſm̃ naturaꝫ cõem non ſm̃ naturã celeſtis corporis ſũt in tempore equali: qꝛ tẽpus acceſſionis cui attribuitur generatio dictum eſt equale eſſe tempori receſſionis cui attribuitur corruptio. ℭ Deinde cum dicit.

T.c.57. ℭ Ideoqꝫ ꝛ tp̃s ꝛ vita vniuſcuiuſqꝫ habꝫ numerũ ꝛ hec determinant̃: oīuꝫ eni eſt ordo: ꝛ omne tp̃s ꝛ vita mẽſurat̃ periodo: ſed tñ non eadẽ oẽs: ſed hi qdẽ minori: hi aũt maiori: his annus quideꝫ enim: his autem maior: aliqͥs aũt minor ꝑiodus eſt menſura.

ℭ Concludit ex dictis omnia menſurari quadaꝫ circulatione dicens: quia hec inferiora reducuntur in motum celi: ideo tempus ꝛ vita vniuſcuiuſqꝫ habet numerum ꝛ menſuraꝫ ex reuolutionibus celi. Quodlibet enim generale determinatur hoc idẽ ꝑ certo numero reuolutionũ: qꝛ omniuꝫ eſt ordo ꝛ omne tempus: ꝛ vita menſuratur ꝑiodo .i. circulari menſura. Dicitur .n. ꝑiodus a ꝑi quod ẽ circuꝫ: ꝛ odeus quod eſt modulatio ſiue conſonantia: qꝛ omnia menſurantur quadam circulari conſonantia: ſed tñ non oẽs res menſurantur eadem menſura ꝛ eadem periodo: ſed hi quidem minori: hi autem maiori: his quidem menſura eſt annus: his autem maior q̃ꝫ annus: aliqͥs autem eſt menſura minor ꝑiodus q̃ꝫ annus. ℭ Deinde cum dicit.

ℭ Apparent aũt ꝛ ſm̃ ſenſum confeſſa his q̃ a nobis dicta ſunt: videmus eni ꝙ aduenientequidem ſole generatio eſt: recedẽte aũt diminutio: ꝛ inequali tpe alterutrũ: equale .n. tp̃s generationis ꝛ corruptionis que ſm̃ naturã: ſꝫ ꝯtingit multotiẽs in minori corrũpi ꝓꝑ adinuicẽ confuſionẽ: inequali enim ente materia ꝛ non vbiqꝫ eadeꝫ: neceſſe ꝛ generationes ineq̃les eſſe: ꝛ has qdeꝫ citiores: has aũt tardiores: quocirca accidũ ꝓꝑ hoꝝ generationem aliqͥs generari corruptionem. T.c.58.

ℭ Manifeſtat quod dixerat per ea que ſenſui apparent dicens. ꝙ que dicta ſunt a nobis ſunt confeſſa ꝛ cõcordia his que apparent ſm̃ ſenſum. Videmus .n. ꝙ adueniente ſole eſt generatio. recedente auteꝫ ꝙ eſt diminutio ꝛ corruptio. In tempore .n. equali eſt alterutrum .i. vtrũqꝫ .vꝫ. generatio ꝛ corruptio: quia motus acceſſionis equalis eſt motui receſſionis. Ideo tempus generationis eſt totum illud tẽpus in quo res proficit ꝛ tendit ad perfectiorem ſtatum. Illud vero in quo deficit ꝛ tendit ad corruptionẽ donec ſit corruptum vocetur tẽpus corruptionis. Hec autẽ duo tẽpora ſi ſint equalia ſm̃ naturaꝫ celeſtis circuli: poſſunt tñ fieri inequalia propter aliam ꝛ aliaꝫ diſpoſitionẽ materie. Ideo ſubdit ꝙ propter cõfuſionem eorum adinuicẽ .i. ꝓꝑ aliam ꝛ aliam mixtionem contingit multotiens in minori tẽpore corrumpi: ita ꝙ tẽpus corruptionis minus eſt tpe gñationis. Mã enim ente inequali ꝛ non exiſtente mã eadẽ ꝛ equalr̃ diſpoſita vbiqꝫ: neceſſe eſt ꝛ generationes inequales eſſe: ꝛ has opꝫ eſſe citiores. his autem tardiores. Et qꝛ gñatio vnius eſt corruptio alterius accidit ꝓꝑ gñationeꝫ hoꝝ: aliqͥs generari corruptionẽ: ſunt .n. alia corrupta qꝛ ſunt alia generata. ℭ Notãduꝫ aũt nõ oẽs cõſtellationes nec oẽs aſpectus ſyderuꝫ equalr̃ demonſtrare: ꝛ ꝑ eq̃le tp̃s habere influẽtiaꝫ. Imo talem aſpectum hꝫ iuppiter cõiunctus cũ ſaturno: quẽ non hꝫ coniunctus cum luna: ꝛ qꝛ velocius diſſoluitur ꝯiunctio illa quã hꝫ iuppiter ad lunã: eo ꝙ luna oīum planetaꝝ ſit velociſſima: q̃ꝫ diſſoluat̃ coniunctio iouis ad ſaturnuꝫ: qꝛ quilibet eoꝝ tarde mouetur. Et appellamus tarde moueri: qḋ tardius curſuꝫ complet. Poſſibile .n. eſt ſaturnum moueri velocius q̃ꝫ lunã: cũ luna cõpleat ſuũ curſuꝫ i mẽſe: ſaturnus vero in .30. ãnis: qꝛ forte plus ſuperat circulus ſaturni circuluꝫ lune q̃ꝫ .30. anni vnum menſem. Si enim duo motores ꝑgunt inequales vias in temporibus inequalibus: ſi via plus ſuperat viam q̃ꝫ tp̃s tp̃s: qḋ mouetur per viã maiorẽ velocius moueri cõtingit: ſic hec diuerſificãt propoſituꝫ noſtrum. Planete .n. Nõnd…

ſm q̄ velocius ⁊ tardius pficiunt motus: ſic eciā cōiungun-tur velocius ⁊ tardius ſeparantur. Si ergo cōiunctiões ſy-derum ⁊ aſpectus eorū non equalē dominationē habēt: qꝛ in alia ⁊ alia mixtione dñatur alius ⁊ alius aſpectus: nō oīa mixta equaliter durabunt nec menſurabuntur eadem pꝛiodo. ¶ Amplius mixta ꝑꝑ aſpectum ſyderuꝫ nō ſolum magis ⁊ minus permanent: qꝛ hmōi aſpectus magis ⁊ mi-nus durāt. Sed etiā contingere pōt: qꝛ vnus aſpectus eſt alio foꝛtioꝛ: erit ergo vnū mixtū permanentius alio ſm q̄ in eo dominabitur foꝛtioꝛ ⁊ illis debilioꝛ aſpectus. Quicū qꝫ ergo ſciret durationem oīum aſpectuū ⁊ oīum ꝯiunctio-nū: ⁊ ſciret vires oīum ſyderuꝫ exiſtiuꝫ in circulo celeſti: qñ res generantur de duratione ipſius rei genite aliqua ꝓno-ſticari poſſet: ſed oīmodaꝫ veritatē non haberet. qꝛ vt cōi-ter ponitur ipediri poſſet ex libero arbi. vel ex alia ⁊ alia di-ſpoſitione materie. Ideo q̄ꝛtuꝫ eſt ex natura celi oīa men-ſurant̄ ſua pꝛiodo ⁊ ſua circulatione: ⁊ alia pꝛiodus non eſt equalis: ſed aliquaꝝ eſt maioꝛ: aliquaꝝ ē minoꝛ. poteſt tñ hmōi pꝛiodus ſiue ſit magna ſiue ſit pua vocari vnus anm° ⁊ diuidi ꝑ quartas ⁊ ꝑ verē: eſtatē: autūnū: ⁊ hyemē. Sꝫ ſi ſit magna pꝛiodus magnū hēbit autūnū ⁊ magneꝫ eſtatē. In vna. n. die illa. 4. tpa diſtinguere poſſumus: quia diuiſa die in. 4. quartas vna quarta aſſimilabit̄ magis hyemi ⁊ erit frigida ⁊ humida: ⁊ alia aſſimilabit̄ magis veri ⁊ erit calida ⁊ hūida: alia magis eſtati: ⁊ erit calida ⁊ ſicca. Ita q̄ ſi aliqḋ aīal hēret vitā determinataꝫ per vnam diem: qḋ dr̄ a multis contingere de quodā piſce: qui in eadē die mo-rit̄ ⁊ orit̄: vñ ⁊ piſcis ille vocat̄ dies: qꝛ vita eius q̄ꝛtuꝫ eſt ex celeſti coꝛpoꝛe vna die menſurat̄. Nihilominus tñ h̄ piſcis poſſet dici viuere per annū: ſed ille annus eſſet valde puus ⁊ haberet puuꝫ autūnū ⁊ paruum vereꝫ. Sic etiam ſi du-ratio rerū eſſet per centū annos: oēs illi. c. anni poſſent dici vnus annus ⁊ vna pꝛiodus: ⁊ autūnus vel hyēs illius anni eſſet. 25. annoꝝ ſolariū: qꝛ. 25. eſt quarta ꝑs centenariȷ̄: vn-de ⁊ phs in lib. methauroꝝ cām aſſignans: quare vna ꝑs terre vno tpe abundat aqs: ⁊ alio tpe abūdat ꝑs a°: ait ter-ram ſm aliū ⁊ aliū aſpectū ſupercelestiū coꝛpoꝛuꝫ in parte vna feneſcere ⁊ effici ſiccā. I alia vo iuueneſcere ⁊ effici humi-dam: ſed iſta iuuentus: ⁊ iſta ſenectus menſuratur magno anno: ⁊ eſt in illo āno aſſignare magnuꝫ autūnū ⁊ magnā eſtateꝫ. Tranſit. n. aliquā do ſpatiū mille ānoꝝ vel pluriū anteq̄ꝫ terra iuuenis feneſcat ⁊ fiat ſicca: totuꝫ tñ illud tpe vnus magnus ānus dici poteſt. Sicut ergo in eodem āno ſolari per. 6. ſigna ſol accedit: ita q̄ tpe acceſſionis eſt equa-le tpi remiſſionis. Sic qꝛ vita ⁊ pmanētia cuiuſlibet rei an-nus dici poteſt: in illo āno tpe acceſſionis qḋ pōt dici tem-pus generationis eſt equale tpi remiſſionis: qḋ pōt dici tē-pus coꝛruptionis: vt ſi res eſſet apta nata viuere ex celeſti circulo per. c. ānos per. L. ānos diceretur ꝓficere ⁊ gñari: ⁊ ꝑ alios diceret̄ deficere ⁊ coꝛrūpi. Ex hoc autē appꝫ qꝛ ſi-cut in motibus ſyderū nō eſt aſſignare ꝓpꝛie ſtatum: qꝛ ſy-dera cōtinue mouent̄: ꝑꝑ qḋ ſi aſſignat̄ ibi ſtatus hoc ē ꝑꝫ quid ſicut dr̄ planeta ſtationarius: nō qꝛ ſm veritatē: ſed poſt retrogradū anteq̄ꝫ fiat directus ſm quādaꝫ ſimilitu-dinē dr̄ ſtationarius: qꝛ retrogradatio vr̄ eſſe ꝯria directio-ni: ⁊ inter duos motus ꝯrios eſt dare quietē mediā. Sic ēt ſol in cancro ⁊ capricoꝛno dicit̄ ſtationarius: vnde ⁊ cōiter dr̄ q̄ hec duo ſolſtitia faciunt cancer ⁊ capricoꝛnus: ſm ve-ritatem tñ ſol nūq̄ꝫ ſtat: ſed qꝛ vſq̄ꝫ ad cācruꝫ dr̄ ad nos ac-cedere: a cācro ⁊ vltra dr̄ a nobis recedere. Cū ergo acceſſus videatur eſſe ꝯrius receſſioni: in pri° cancri per q̄ꝛdaꝫ ſimitu-dineꝫ dr̄ ſtare: qꝛ inter duos motus ꝯrios eſt dare quietem mediaꝫ: ſic etiaꝫ in capricoꝛno ſtat: qꝛ vſq̄ꝫ ad capricoꝛnuꝫ ſol a nobis recedit: a capricoꝛno vltra dr̄ ad nos accedere: ⁊ ſic ſydera nūq̄ꝫ ſtant: ſed ad nos accedūt vel recedunt ⁊ tpe acceſſionis eſt eq̄le tpi receſſionis. Sic q̄ꝛtum eſt ex ce-leſti coꝛpoꝛe: ⁊ ex motu ſyderū in vita vel duratione alicu-ius gñabilis nō eſt dare ſtatuꝫ ꝓpꝛie loquendo. Sed ſm nām celeſteꝫ medietas totius illius tpis dr̄ eſſe tpe gñatio-nis. ⁊ alia medietas dr̄ eſſe tpe coꝛruptionis: q̄ ſi ita nō ſit ⁊ aliter cōtingat hoc eſt ex remedȷ̄s adhibitis ex libero ar. vel ex alia ⁊ alia diſpōne materie: ⁊ hinc eſt foꝛte q̄ cuꝫ tpe iuuentutis hoīuꝫ ſit vſq̄ꝫ ad. 35. ānū: vt Cōmētatoꝛ ait: ꝑꝑ qḋ vita nālis humana in. 80. ānis determinari debeat: ꝑꝑ T.c.58.
aliaꝫ ⁊ aliā diſpōneꝫ mãe aliq magis ⁊ minus viuūt. Im-mo ex eo q̄ hoīes per liberū arbi. adhibent magnaꝫ diligen-tiam circa ꝓpꝛiū coꝛpus dato q̄ tpe iuuētutis duret vſq̄ꝫ ad. 35. ānos: viuunt tñ aliqñ hoīes per. c. annos ⁊ vltra. Cō-tingit. n. hoc per diligentiaꝫ adhibitam ex humana indu-ſtria: qꝛ ſapiens dñabitur aſtris: vt vult Ptolo. in cētilogo ſuo: vel hoc contingit ex alia ⁊ alia diſpōne mãe. Eſt autē diligenter notandū q̄ ſm intētionem phoꝝ: hoīes quia ſunt vnū in nã ⁊ in ſpē q̄ꝛtuꝫ eſt ex pte ſpēi cōpetit eis vnuꝫ tpe gñationis ⁊ coꝛruptōis: ⁊ tñ qꝛ ſpēs humane ſaluat̄ i diuerſis cōplonib° ſm diuerſas cōplones nihil aliqui ma-gis ⁊ minus viuunt. Sic abſolute loquendo q̄ꝛtum eſt ex pte celeſtis circuli cuiuſlibet ſpēi cōpetit vna pꝛiodus: tamē ſm q̄ indiuidua illius ſpēi ſub alia ⁊ alia cōſtellatiōe oriū-tur ſic mēſurent̄ alia ⁊ alia pꝛiodo: ꝑꝑ qḋ patere pōt qūo di-uerſificat̄ pꝛiodus in rebus ⁊ qūo nō: ⁊ h̄ ad iſta ſufficient.

SEmp vero vt dictū eſt cōtinua erit generatio ⁊ coꝛruptio ⁊ nūq̄ꝫ defi-ciet ꝓpter quā diximꝰ cām. Hoc autē rōnabiliter contingit. Om. n. T.c.59.
in omnibus ingimus q̄ melius deſiderare naturaꝫ ſemp: melius autē eſſe q̄ꝫ non eſſe: quot eſſe aūt modis dicimus in alȷ̄s dictuꝫ eſt: hoc aūt in oībus impoſſibile exiſtere ꝑꝑ longe a pꝛincipio diſtare: reliquo modo cō-pleuit eſſe deus faciēs cōtinuā generationē: ita. n. maxime cōtinuabitur eſſe: qꝛ pꝛoxime eſt ſubē fieri ſemper per generationem.

¶ In iſta pte vt dicebat̄ aſſignat phs cām ꝑpetuitatis gene-rationis ex cā finali: circa qḋ tria facit: qꝛ pꝛimo facit qḋ di-ctū eſt. ſcḋo qꝛ dixerat oīa hec inferioꝛa ſuſcipere mēſuraꝫ ex motu celi reducit oīa talia in motū celeſtem. 3° ex his q̄ dicta ſunt aſſignat ſolutionē cuiuſdā dubitabilis queſtio-nis. 2° ꝑs ibi. (Iō ⁊ alia quecūq̄ꝫ.) 3° ibi. (Simul autē ma-nifeſtū ex his.) Dicit ergo. q̄ ſemp vt dictuꝫ eſt ꝯtinua erit gñatio ⁊ coꝛruptio: ⁊ ꝑꝑ quā cām nunq̄ꝫ deficiet: diximus q̄ꝛtū eſt ex parte motus obliq circuli. Sed hoc rōnabiliter cōtingit nō ſolū ex pte motus: ſed etiam ex pte finis: qñ in oībus ingimus nām deſiderare ſp qḋ melius eſt: melius aūt eſt eſſe q̄ꝫ non eſſe. Quot autē modis dicimus eſſe ⁊ quot T.c.60.
modis accipit̄ eſſe dictū eſt in alȷ̄s: vt in. 5. metha. Cum er- T.c.13.
go h̄. i. eſſe ipoſe ſit exiſtere ⁊ continuari in oībus ꝑꝑ longe diſtare a pri°. Quedam. n. intm̄ diſtant ⁊ deficiunt ab eſſe pꝛimi pꝛincipȷ̄ q̄ in ſuo eſſe continuari non poſſunt. Ideo reliquo modo. i. alio mō deus compleuit. i. cōtinuauit eſſe gñabilium cōtinuam faciens generationē eoꝝ. Naꝫ ita. i. per generationem cōtinuaꝫ maxime continuabit̄ tale eſſe: qꝛ ſemp fieri per gñationeꝫ eſt pꝛoxime. i. pꝛopinquuꝫ ipſi ſubē. ¶ Notanduꝫ autem q̄ generatio eſt via in eſſe ⁊ in Nōndū
ſubēꝫ: ⁊ qꝛ via eſt pꝛoxima termino: gñatio eſt pꝛopinqua ipſi eſſe ⁊ ipſi ſubē. cum ergo generabilia non poſſint conti-nuari in ſuo eſſe cōtinuat ea deus alio modo. vꝫ. per gene-rationem: que eſt ꝓpinqua ipſi eſſe: ergo ex parte finis ⁊ ex parte ipſius eſſe: quod finaliter in nã intenditur continue

bitur generatio. Bonū eſt.n. cum aliqs nō pōt obtinere ipſum finē ſm ſe q̄ accipiat aliqd ꝓpinquū fini ⁊ ꝯſtituat ſibi finē qd̄ eſt fini ꝓpinquū: ſꝫ que aūt ꝑpetuū eſſe accipe non pñt accipiant ꝑpetuā gñationē: q: gñatio ꝓpinqua ē ipſi eſſe. ℭ Notandū aūt q̄ ſpēs ꝓpinqua eſt ipſi indiuiduo: totum.n. eſſe ⁊ tota nã indiuidui eſt ſpēs. Indiuiduū.n. ſupra ſpeciem addicit ſignificationē mãe. Cū ergo gñabilia in eſſe indiuiduali ꝑpetuari non poſſint cōpleuit deus ꝑpetuitatez ipſius eſſe mō relicto.i. mō alio: q: ꝑpetuant ea in eſſe ſpecifico que ꝑpetuari nō poterãt i eſſe ſignificato. Nã ſemper fieri p gñationē ⁊ ꝑpetuari ſm ſpēm eſt ꝓpe ipſi ſube indiuidue: q: tota ſuba indiuidui ⁊ ipſius eē reſeruatur in ſpē. Pōt ergo lr̃a pꝛehabita legi dupl'r. vꝫ. ꝓut gñatio eſt ꝓpinqua ipſi eſſe: ⁊ ꝓut ſpēs eſt ꝓpinqua ipſi ſube indiuidue. Utroqꝫ.n. mō. vꝫ. ſm gñationē ⁊ ſm eſſe ſpecificū perpetuantur hec generabilia ſm philoſophum.

Nõdū

Dub^m **Dubitaret** forte aliqs de eo q̄ phus in lr̃a innuit: videlicet q̄ deus intēdēs q̄ melius eſt ⁊ intendens ipſuꝫ eſſe perpetuauit gñationē generabiliuꝫ. Cū ergo eſſe gñabiliū ſit aliud ab eſſe diuino: ſi deus tale eſſe intēderet ſequeret ipſum intēdere aliquid extra ſe: ⁊ q: finis ⁊ id q̄ intendit mouet agentē ⁊ facit efficientē: deus cōſtitueret ſibi aliquē finē p̄ter ſe: ⁊ aliqd bonū aliō a deo moueret deū vt ageret: qd̄ eſt abſurdū. ℭ Ad hoc autem dici pōt q̄ deus vnū effectū ordinat ad aliū effectū. deum ergo agere ꝑꝑ finē aliū pōt itelligi dupl'r: vel q: ille finis ⁊ finis dei efficiētis. vel q̄ ſit finis ipſius effectus diuini. Pꝛio mō locutio eſt īpoſſibilis: nihil.n. aliud a deo pōt eſſe finis ipſius dei. Deus.n. ꝑꝑ ſeipſuꝫ nō ꝑꝑ aliū finē operatus eſt vniuerſa. Sꝫ ſcd̄o mō ꝓpō pōt eſſe vera: deus.n. poteſt operari ꝑꝑ finē aliuꝫ: ſꝫ ille finis nō erit finis dei opantis: ſed diuini operis: q: nō eſt īcōueniēs vnū diuinū opus ordinari ad aliud diuinū opus: ⁊ ſic deus mouet ⁊ cōtinuat gñationē ꝑꝑ eſſe gñabiliū: q: motus ⁊ gñō que ſunt quoddaꝫ opus diuinuꝫ ordinanſ. Sic.n. imaginari d̄bemus q̄ finis ⁊ bonuꝫ ſunt ob̄m volūtatis: vt ſunt appꝛehenſa ab intellectu. Nullū autē bonū voluntatem mouet niſi ſit ab intellectu appꝛehēſum. Jō modus volēdi quodāmō ſequitur modū intelligendi. Sicut ergo deus nihil aliud extra ſe intelligit tanq̄ p̄ncipale ob̄m: ſꝫ p̄ per ſe intelligit ſeipſum ⁊ intelligēdo ſe intelligit oīa: ſic tanq̄ pꝛincipale volitū vult ſuaꝫ bonitatem ⁊ ſeipſum: ⁊ volendo ſeipſum vult alia.

Dubiũ **Alterius** forte dubitaret aliqs: q: nō ſolū eſt incōueniēs eſſe gñabiliū eſſe finem dei: ſed eſt incōueniens tale eſſe finē ipſius motus: ſi.n. corpa ſupceleſtia mouerētur ꝑꝑ gñationē iſtoꝝ ⁊ ꝑꝑ eoꝝ eē: ḡ hec ſunt nobilioꝛa illis: cū ſemper finis ſit nobilioꝛ his que ſunt ad finē: nec ſufficeret ſi quis cōcederet hoc verum eſſe: q: inter hec inferioꝛa clauditur hō qui eſt celo nobilioꝛ: q: hō non eſt celo nobilioꝛ ex ea p̄te ex qua eſt coꝛruptibilis: ſꝫ ſi hoc verū eſt: veritatē hꝫ ꝑꝑ intellectū: q: alterū genus eſt ⁊ ſepatur ab aliis ſicut ꝑpetuū a coꝛruptibili: ⁊ q: p ſe directe celum eſt cā iſtoꝝ inferioꝝ vt ſunt gñabilia ⁊ coꝛruptibilia: q: ſm q̄ talia non ſunt nobilioꝛa celo p ſe loquēdo vr̄ ſequi q̄ nobile ad ignobile ordinet ſi motus celi ſit ꝑꝑ ordinationē iſtoꝝ. ℭ Amplius cū celum nō ſoluꝫ faciat ad generationē hois: ſed et ad gñationē alioꝝ ſemper vr̄ ſeq q̄ nobile ſit ꝑꝑ ignobile: ſi motus celi ſit ꝑꝑ gñationē quā cauſat. Ad hoc aūt dici poteſt q̄ finis ⁊ illud ad qd̄ oꝛdinatur aliqd nō eſt qd̄libet intētum: ſed intētū p̄ncipale: ſꝫ eni pꝛioꝝ ſniam intēdit celuꝫ per ſuū motū gñationē iſtoꝝ inferioꝝ: nō tñ intendit eaꝫ pꝛincipaliter: ſꝫ q: gñando hec inferioꝛa exiſtit eoꝝ cauſa ⁊ aſſimilatur cauſe p̄me q̄ eſt maxime cā intendit gñationem hoꝝ vt per eſſe cōſequatur ſimilitudinē cāe pꝛime. Nō.n. d̄bemus arguere q̄ nobile ſit ꝑꝑ ignobile: nec q̄ celū ſit ꝑꝑ generationē eoꝝ: q: nō intendit talē gñationē p̄ncipaliter vt dictū eſt.

Dub^m **Alterius** et cōſurgit dubitatio quō celuꝫ ⁊ alia pñt intēdere aliquid: ⁊ ſi forte de celo poſſemus hoc cōcedere: q: ſm quoſdaꝫ celi ſunt aiati. Juxta illō Aui. in methaphi. ſua. Elemētū eſt aial obediens deo: qd̄ vtrū veritatez habeat: ⁊ qualiter intelligēduꝫ ſit celos aiatos eſſe nō eſt pñtis ſpeculationis. Verūtñ qcqd ſit de celo de natura tñ: cum cognitione careat: dicere qd̄ intēdit: ⁊ q̄ ſit aliquid de intentiōe eius vr̄ oīno abſurdū: male ergo dicit phs q̄ natura deſiderat vel intēdit qd̄ meli^9 eſt. ℭ Ad

R^o hoc aūt dici pōt q̄ deſideriū ⁊ appetitus ⁊ intentio dñt inclinationē quādaꝫ cognitionē p̄cedens: q: deſideriuꝫ ⁊ talia mentē ⁊ cognitionēꝫ vñr p̄ſupponere. Nã ergo ſi deſiderat ⁊ appetit: hmōi appetitus aliquod cognitionē p̄ſupponit: q: ſi inclinaretur nã in aliquid: ⁊ illa iclinatio a cognitione nō procederet: non mereret nomē appetitus. Nã ergo appetit ⁊ p cognitionē appetit: nō per cognitioneꝫ que ſit in ipſa: ſꝫ per cognitionē que eſt in alio. Sicut.n. voluntas appetit: ⁊ tñ volūtas non cognoſcit. dicitur tñ deſiderare: q: a cognoſcēte dirigitur. Cum.n. videamus nãm indirecte agere: q: vt pl'm i cōſequiſ finē debitū: debemus arguere: q̄ natura ab aliquo intelligente dirigiſ: in cuius virtute cōſequiſ finē intētuꝫ. caſualr.n. ḡo cōſequiſ finē intentum niſi ipſe ſit in ſe cognoſcēs vel dirigaſ ab aliquo cognoſcente: ⁊ oīno opus nãe dicaſ eſſe opus itelligētie: q: natura nō agit niſi p intelligentiā ſit directa. Sic ergo ꝓto dō dr̄ nã intēdere ⁊ deſiderare: nō q: ipſa: vt dictum eſt: in ſe cognoſcat: ſed q: a cognoſcēte ⁊ intelligēte dirigiſ: ⁊ iſta eſt ſnīa.

Co.18. Cōmētatoris ſup 2.12. metaphi. vbi dr̄ q̄ ſm hoc eſt intelligendū q̄ natura facit aliqd perfecte ⁊ ordinate: ⁊ quāuis nã nō intendat: i niſi rememoꝛata ex virtutibus agētib^9 nobilibus: que dñr intelligentie. ℭ Deinde cum dicit.

T.c.59. ℭ **Multus aūt cā vt dictū ē multotiēs i circuitu allatio: ſola.n. continua: ideo ⁊ alia q̄cūq₃ trāſmutanſ adinuicē ſm paſſiones ⁊ potentias. V.g. ſimplicia coꝛpoꝛa imitanſ i circuitu allationem. qñ enim ex aqua aer generaſ: ⁊ ex aere ignis: ⁊ rurſus ex igne aqua in circuitu. dicimus enim circuire generationeꝫ: q: rurſus reuertitur: quocirca ⁊ recta allatio aſſequens eam que in circuitu cōtinua eſt.**

ℭ Redit ad oſtendenduꝫ quō oēs iſti motus inferioꝛes reducuntur in motū celeſtē ⁊ perpetuanſ per ipſum: dicens q̄ hmōi cā. vꝫ. q̄ ſemp fiat gñatio eſt allatio que eſt i circuitu vt multotiens dictū eſt. Naꝫ q: ſola circularis allatio ē cōtinua: idō ⁊ alia quecūq₃ trāſmutanſ adinuicē ſm paſſiōes ⁊ ſm potentias.i. ſm virtutes actiuas ⁊ paſſiuas. v.g. cuiuſmodi ſunt ſimplicia coꝛpa: talia quidē in ſuis trāſmutationibus imitanſ allationem in circuitu. Naꝫ qñ ex aqua generatur aer: ⁊ ex aere ignis rurſus fit ibi quidam circulus: q: ex igne poſtea regeneraſ aq̃. Dicemus.n. gñationē circuire i circuitu: q: rurſus reuertitur gñatio. Quocirca cū quedā circulatio ſit in iſtis eliis: recta allatio que eſt eloꝝ aſſequens eſt eam allationem que eſt cōtinua in circuitu. Nam ſi res aſſequiſ rem ⁊ motus motum: ex quo elia aliquo modo aſſequūtur circulum: motus ipſoꝝ ⁊ imitabiſ

Nõdũ ⁊ aſſequeſ circulationē quandaꝫ. ℭ Notanduꝫ aūt q̄ nō ſolum gñatio eloꝝ: ſed etiā motus eoꝝ qui ē rectus imitatur aliquo modo circulū: q: ſole exiſte in ſignis calidis vincunt elia ſupioꝛa ⁊ cōuertunt aliquā partē ad ſe de eliis inferioꝛibus: vt vincēte igne ſuper aerem eſt ignis generatus vbi pꝛius fuerat aer coꝛruptus. ſole autem recedente ab illis ſignis fit eꝫ: q: elia inferioꝛa hñt victoꝛiaꝫ ſuper elia ſu-

perioꝛibus: ⁊ qꝛ circulariter eſt motus ſolum circularis eſt trāſmutatio. Ignis ergo aliqñ extēdit ſe ad inferius capien do aliqd de ipſa aeris: ⁊ aer extēdit ſe ad ſuperius capiēdo aliqd de ſpera ignis: ⁊ qꝛ hoc fit circulariter: vt dictum eſt motus ad ſuperius ⁊ inferius imitanſ quodāmō circuluʒ ⁊ qꝛ tales motus ſunt recti: recta allatio quodāmodo imitatur circulationem. ℭ Deinde cum dicit.

T.c.60. ℭ Simul aūt manifeſtū ex his ꝙ quidā querunt: quare vnoquoqꝫ coꝛpoꝝ in ꝓpriā allato regionē in īfinito tpe nō diſtant coꝛpoꝛa: cā enī hui⁹ eſt que adinuicē tranſitio: ſi enim vnūquodqꝫ maneret in ſua ipſi⁹ regiōe ⁊ nō trāſmutareſ ab eo qō ꝓprie iā vtiqꝫ deſtitiſſent: trāſmutanſ quidē igiſ ꝑ allationeʒ duplicē entem: qꝛ trāſmutant aūt nō ꝯtingit manere nulluʒ coꝝ in nulla regione oꝛdinatū. Qō quidē igiſ eſt generatio ⁊ coꝛruptio ⁊ ꝑ quā cām: ⁊ quid generabile ⁊ coꝛruptibile: manifeſtū eſt ex his que dicta ſunt.

ℭ Ex his q̄ dixerat ſoluit quādā dubitabilē q̄ōnem dicens: ꝙ ſil' mani⁹ eſt ex his dictis id qō qdam querunt. vʒ. quare vnoquoqꝫ coꝛpoꝝ elorū i ꝓpriā allato regionē in infinito tpe coꝛpa eloꝝ nō diſtāt. i. q̄re iaʒ ꝑ infinitū tpᷤ. ⁊ ab eterno coꝛpa eloꝝ nō ſꝑ hñt diſtīcta loca: ita ꝙ abſqꝫ cōfuſione ⁊ abſqꝫ ꝑmixtione qōlʒ maneat in ſua regione ⁊ in ſua ſpa. Cā. n. huius eſt trāſmutatio q̄ ē eloꝝ adinuicē. Si. n. vnūqōqꝫ eſʒ maneret i ſua ipſi⁹ regiōe ſine ꝯfuſiōe ⁊ abſqꝫ ꝑmixtione: ⁊ nō trāſmuteſ ab eo elo qō eſt ꝓpe ipſuʒ: iam vtiqꝫ deſtitiſſent trāſmutatiōes coꝝ. ſʒ nūq̄ꝫ deſiſtūt tranſmutari: ſʒ trāſmutanſ ꝑ duplicē entē allationē. i. ꝑ allationē ſolis q̄ eſt duplex: ⁊ difformis ꝑ obliqtatē zodiaci: ⁊ qꝛ cōtinue ela ſe trāſmutāt: ideō nō cōtingit vllū coꝝ eloꝛum manere in nulla regione oꝛdinata: ſꝑ. n. eſt ibi cōmixtio

Nōndū ⁊ inoꝛdinatio q̄daʒ. ℭ Notandū aūt ꝙ qꝛ circulariter celum moueſ ⁊ continue in vna ꝑte vincunt ſigna calida: ⁊ in alia vō frigida: qꝛ ex tali victoꝛia cōſurgit cōfuſio eloꝛū: ⁊ vnū elm accipit de ſpera alterius: ideo hec elemēta nō poſſunt ſtare oꝛdinate in ſperis ſuis. ℭ Deinde cum dicit.

T.c.61. ℭ Quoniā aūt neceſſe eſt eſſe aliqd mouēs ſi motus erit vt dictū eſt prius i alijs: ⁊ ſi ſemꝑ ꝙ opʒ aliquid eē ſemꝑ ⁊ ſi ꝯtinue vnū: ⁊ idē ⁊ imobile: ⁊ inalterabile: ⁊ ingenerabile: ⁊ ſi multi qui i circuitu motus multa quidē: oīa aūt qualiter eē hoc neceſſe ſub vno ꝑncipio.

ℭ Aſſignat cām cōtinuitatis. ⁊ duo facit: qꝛ ꝑmo facit qō dictū eſt. 2° quoddā qō ſuppoſuerat ꝓbat: ibi: (Cōtinuo aūt ente.) Dicit ergo. ꝙ vt dcm̄ eſt prius in alijs. ſ. in. 8. phyſicoꝝ. Si motus erit neceſſe eſt aliquid eſſe mouēs: ⁊ ſi ſemꝑ erit motus: oʒ ſemꝑ aliqd eſſe mouens: ⁊ ſi continue aliqd moueſ oʒ dare vnū ⁊ ideʒ imobile ⁊ inalterabile ⁊ ingñabile: qō continue moueat. Et ſi multi ſunt mot⁹ qui ſunt in circuitu: multa qdē oʒ eſſe mouētia: ⁊ oīa hec mouētia oʒ qualr. i. aliqualiter eſſe ſub vno ꝑncipio. ⁊ tunc ſuppleatur rō: ꝙ qꝛ oēs motoꝛes celeſtes ſunt ſub vno motoꝛe ſemper mouente cū ex oꝛdine illoꝝ motoꝝ cauſeſ generatio ⁊ coꝛruptio in iſtis inferioꝛibus: ꝑpetua erit hec generatio: quia perpetuus eſt oꝛdo talium motoꝝ. ℭ Deinde cum dicit.

ℭ Continuo aūt ente tpe neceſſe motū eſſe cōtinuū ſi impoſſibile tpᷤ ſine motu eē: cōtingit igiſ alicuius tpᷤ numerus: cius qdē q in circuitu: ergo queādmodū in his que a principio determinatum eſt.

ℭ Quia ſuppoſuerat motū ꝑm̄ eſſe cōtinuū ⁊ ꝑpetuuʒ: ⁊ ex ꝑpetuitate illius motus arguebat ꝑpetuitatem motoꝛis ⁊ ꝑpetuā trāſmutationē in iſtis inferioꝛib⁹: ideo probat motum illū eſſe cōtinuū ⁊ ꝑpetuū: qō fuerat in ꝑcedenti rōne ſuppoſitū: ⁊ duo facit: qꝛ ꝑ ꝓbat hmōi motū eē cōtinuuʒ. 2° inquirit a quo hʒ cōtinuitatē: ibi. (Continuus aūt motus.) Dicit ergo. cōtinuo aūt ente ſupple tpe neceſſe ē motū cōtinuū eſſe: qꝛ impoſſe eſt eſſe tpᷤ ſine motu. Eſt igitur tpᷤ numerus eius motus cōtinui q eſt in circuitu. i. q eſt circularis. q. d. ꝙ qꝛ tpᷤ eſt ꝑpetuū ⁊ cōtinuū: oʒ motū illū circulareʒ ⁊ per motū ipſuʒ tpᷤ cuius eſt numerus eē ꝑpetuū ⁊ cōtinuū. ℭ Notandū aūt pħm hr̄e. q. pro ꝑn⁹. ꝙ qcqd Nōndū incipit vel deſinit de neceſſitate ē tpale. oē aūt tpale clauditur tpe: ſicut eē locale claudiſ loco. Si ergo tpᷤ nō eēt eternum ⁊ ꝑpetuū: ſed vel incepiſſet vel deſineret tpᷤ eſſet tpale ⁊ clauderet tpe: qō eſt incōueniēs: qꝛ ſi clauderet tpe eſſet tēpus añq̄ꝫ inciperet tpᷤ: vel eēt tpᷤ poſtq̄ꝫ deſineret eē tēp⁹: hec aūt rō ⁊ alie rōnes facte in hoc lib. ad probanduʒ ꝑpetuitatē generationis: quātā vim hñt in ſequentibus appebit. ℭ Notandū ēt ꝙ dicit tpᷤ eſſe numerum motus: tpᷤ Nōndū enim q̄ꝫtum eſt de ſe numerus eſt: eſt. n. numerus numerantis: ipſa enī ꝑus ⁊ poſterius in motu vt ſunt numerata ab aīa cōplēt rōnē tpis. Eſt ḡ tpᷤ qd cōtinuū nō de ſe: ſʒ rōne motus in quo fundaſ: ſicut. x. palmi in ligno qd ꝯtinuum eſt. Naʒ lʒ. x. palmi hēant rōnē numeri: ⁊ dicant q̄ꝫtitatē diſcretā: rōne tñ ligni cōtinui in quo fundanſ tales. x. palmi quid continuū eſſe pōt. ℭ Deinde cum dicit.

ℭ Continu⁹ aūt motus vtrū: qꝛ quod mouetur continuuʒ eſt. aut in quo mouetur velut locum: dico autem paſſiones. T.c.62.

ℭ Ingrit vñ motus hʒ cōtinuitatē: ⁊ duo facit: qꝛ ꝑ ꝑmittit q̄ōnem. 2° declarat veritatē queſiti: ibi. (Manifeſtum vtiqꝫ.) Dicit ergo. inquirendū eē hic vtrū motus ſit cōtinuus qꝛ eſt cōtinuū id qō moueſ. i. mobile: aut ē cōtinuus: qꝛ diximus eſſe cōtinuū illud in quo moueſ: puta locū aut paſſionē. ℭ Notandū aūt ꝙ motū eſſe in aliquo poteſt intelNōndū ligi dupl'r. vel ſicut in ſubo: ⁊ ſic eſt in eo qō moueſ ſiue in mobili: vel poteſt motus dici eſſe in aliquo tanq̄ꝫ in genere: vel tāq̄ꝫ in ſpē: ⁊ ſic motus eſt in rebus ad q̄s eſt motus: vt motus ad paſſionē vel ad qualitatē eſt in genere qualitatis: motus ergo eſt in illa re q̄ ꝑ motū acqritur inquātuʒ ꝑ ea reponiſ in gñe vel in ſpē: vt motus ad q̄litatē ē in q̄litate: qꝛ eſt in gñe q̄litatis: eſt ḡ rōnabilis qō: cū mot⁹ dicaſ eē in ſubo ⁊ i termio: vtrū hēat cōtinuitatē a ſubo vt a mobili: vel a termio vt a loco ſi mot⁹ ille terminaſ ad locū: vel a paſſione ſi terminaſ ad paſſionē. ℭ Deinde cum dicit.

ℭ Manifeſtum vtiqꝫ quia eo quidem ꝙ id quod mouetur: quomodo enim paſſio continua eſt: niſi quia res cui accidit cōtinua eſt: ſi autem ⁊ hoc eo ꝙ in quo ſolo loco exiſtit: magnitudineʒ enim aliquā habet: hui⁹ aūt ꝙ circulo ſolum continuum: quocirca idem ſibi ipſi ſemper continuū: hoc igitur eſt qō facit continuum motuʒ ꝙ in circuitu coꝛp⁹ fertur: motus autem tempus.

ℭ Declarat veritatem queſiti: dicens. manifeſtum eſſe motum eo qdeʒ eſſe cōtinuū: qꝛ id qō moueſ ſupple eſt continuuʒ. a paſſione. n. cōtinuitateʒ hr̄e non pōt: qꝛ q̄ō paſſio eſt cōtinua: niſi qꝛ res cui accidit paſſio cōtinua eſt. Opʒ ergo a continuitate ſubiecti eſſe talē cōtinuitatem: ſʒ ſi hec ā

ſi cõtinuitas eo ꝙ exiſtit ĩ ſolo loco ĩ quo eſt mot⁹: q2 loc⁹
aliquã magnitudinẽ h3: pp hoc ſupple non poſſumus vł
ponere motũ eſſe cõtinuũ rõne loci: q2 ſolũ dicimus eẽ con
tinuũ motũ huius corꝑis qḋ mouet̃ in circulo. Cu3 ğ tale
corpus nõ ſit in loco motu maxime continuo nõ poſſum⁹
dare cõtinuitatẽ a loco: quocirca idẽ mobile qḋ ſibi ipſi. i.
ſm ſeipſu3 eſt ſp cõtinuũ dat cõtinuitatẽ motui: hoc igitur
corp⁹ qḋ fert̃ in circuitu facit motũ ↄ̃tinuũ: mot⁹ autẽ facit
cõtinuũ tp̃s: ita ꝙ tp̃s h3 cõtinuitatẽ a motu: motus autẽ
Nõndũ a mobili. ℭ Notandũ ergo ꝙ mot⁹ vł h3 cõtinuitate3 a
mobili: non a termino: q2 ſi deberet hr̃e cõtinuitate3 a ter
mino: maxime videret̃ hr̃e cõtinuitatẽ a loco. Cũ ğ primũ
corpus nõ moueat̃ in loco nec a loco: ſ3 circa aliqḋ: q2 mo
tus talis corꝑis eſt maxime cõtinuus: p3 ꝙ vł motus non
habet continuitatem a loco cum locus maxime continu⁹
ab eo continuitatem habere non poſſit.

T.c. 63. **Quoniam autem in cõtinue motis ſm generationẽ: aut alterationem aut vł trãſmutationẽ hmõi. vidimus deniuum ens τ generatũ hoc poſt hoc: vt non deficiat: videndu3 eſt vtru3 aliquid quod erit ex neceſſitate aut nihil: ſed omnia contingit non fieri.**

ℭ Poſt q̃3 phs ꝓbauit ꝑpetuitatẽ gñatiõis τ aſſignauit cãꝫ
hui⁹ ꝑpetuitatis. In pte iſta oñdit qualis ſit ꝑpetuitas pro
bans hãc ꝑpetuitatẽ eſſe ſm circulu3 non ſm rectũ: τ duo
facit: q2 pˀo oñdit hmõi neceſſitatẽ eſſe circularẽ. 2° redu
T.c. 69. cit hmõi ꝑpetuitatẽ τ neceſſitatẽ ĩ celeſtẽ motũ. 2° ibi. (Hoc
vtiq3 quidẽ.) Circa pˀm duo facit: q2 pˀ oſtẽdit gñationẽ eſſe
T.c. 69. neceſſariã in circuitu. 2° manifeſtat ꝙ nõ eſt neceſſaria ſm
Nõndũ rectũ: ibi. (Si qde3 igit̃ in infinitũ.) ℭ Ad euidẽtiã autem
pˀme ptis notandũ ꝙ gñatio iõ eſt circularis: q2 eadẽ mã
q̃ prius fuit ſub forma aeris iterũ reuertit̃ τ fit poſtea ſub
forma aeris: τ mã q̃ fuit ſub forma nubis vel pluuie iterũ
reuertitur τ efficit̃ ſub forma pluuie vel nubis. Et quod di
ctum eſt de eĩs: vt de aere vel aqua: τ de nube vel pluuia
intelligendu3 eſt etiã de aĩalibus: τ de aliĩs que gñant̃ nałr
Mã. n. q̃ fuit ſub forma muris vel ſub forma leonis circu
lariter reuertitur τ efficitur ſub forma muris vel leonis.
Op3. n. ſic dicere ſequẽdo põnẽ phi. Si. n. mundus fuit ab
eterno ꝓceſſerunt infiniti mures τ infiniti leones: τ fuerũt
infinite generationes aeris τ nubis τ pluuie: τ cetera talia
infinita: τ ſicut infinita ꝓceſſerũt de quolib3 talium ſm ipſe
ꝓteritũ: ita infinita erũt ſm futurũ. Cũ ergo mã ſit finita τ
ex mã finita nõ pñt gñari infinita niſi ſm circulũ: op3 eau
dem mãm infinities reiterari ſub eade3 forma. Si. n. tota
mã corꝑalis eſſet ſub forma muris nõ ſufficeret ad gñatio
nem tot muriũ quot fuerũt: imo q2 qõl3 finitũ quãtũcũq3
maxie q̃titatis cõtineret̃ in ĩfinito infinities: o3 eãdẽ mãm
ĩfinities reiterari ſub eadẽ forma muriũ: ſi dʒ̃ bẽt ex materia
finita gñari ĩnfiniti mures. Et qḋ dictũ eſt de gñatiõe mu
Nõndũ ris intelligendũ eſt de oib⁹ aliĩs nałr generatis. ℭ Notan
du3 ẽt ꝙ l3 de oib⁹ talibus nałr gñatis veritate3 habeat: q2
o3 mãm circulariter reuerti ſub eadẽ forma. Iſta tñ reuer
ſio in aliquibus eſt imediate vel quaſi imediate: in aliqui
bus võ p multa me⁹. Na3 ſi ex aere fit aq̃ ſtatim τ imedia
te ex aq̃ põt fieri aer: ſ3 ſi ex mure viuo gñatur mus mor
tuus nõ ſtatim ex mure mortuo fit viuus mus: τ maxime
loquendo õ muribus per ꝓpagationẽ τ p coitũ gñatis: q2
ĩn talibus mortuũ nõ redit viuũ niſi p multa media: vt h3
declarari. 8. metha. Utrũ aũt ĩ gñatis p putrefactionẽ poſ
T.c. 14 ſit eſſe imediata cõuerſio nõ eſt pñtis ſpeculationis: ſufficit
autẽ ad phs ſcire ꝙ in oibus generatis nałiter eſt q̃da3 cir
latio: τ mã de neceſſitate reuertitur ſub eadem forma: ſed

hmõi circulatio in aliq̃bus eſt ĩmediata: in aliq̃bus p mul
ta media: in aliq̃bus võ per pauca. ℭ Notandũ ꝙ q2 gña Nõndũ
tio h3 ꝑpetuitatẽ ſm circulũ: iõ nõ oium gñatio p oẽ3 mo
du3 eſt ↄ̃tigẽs: ſ3 aliquo mõ ẽ neceſſaria. Nã ſi mã que fuit
ſub forma muris de neceſſitate iterũ erit ſub forma muris
poſſumus arguere ꝙ mus de neceſſitate gñabitur. In his
ergo que ſunt a propoſito: ſp eſt gñatio ↄ̃tigẽs: ſ3 in his q̃
ſunt a nã gñatio eſt neceſſaria: τ ſi nõ ẽ neceſſaria ſ3 ĩdiui
duũ: eſt tñ neceſſaria ſm ſpẽm: q2 ſi nõ õ neceſſitate gñabi
tur h leo vel hic aer: q2 forte talis gñatio poſſet impediri.
ℭ De neceſſitate tñ gñabit̃ leo τ aer: q2 vł gñatio leonis
vel aeris vel alteri⁹ rei nałis ĩpediri nõ põt. Idem eſt ğ q̃rere
vtrũ gñatio ꝑpetuet̃ circulariter: τ vtrũ gñatio aliquo3
ſit neceſſaria: q2 ſi ꝑpetuabit̃ gñatio ſm circulũ õ neceſſita
te gñabunt̃ hmõi re3 gña: q2 mã que fuit ſub forma vni⁹
ite3 erit ſub forma euſdẽ: vt gñatio circulariter ꝑpetuari
poſſit. Phs ğ volẽs q̃rere vtrũ gñatio ꝑpetuet̃ circulari
ter: querit hãc qõnẽ ſub hac forma: vtrũ gñatio aliquo3
ſit neceſſaria: vt ſi mõ corruptus eſt aer: vtrũ dicere poſſu
mus ꝙ de neceſſitate gñabit̃ aer. Circa hoc autẽ duo facit
q2 pˀ pmittit qõnẽ. 2° ſoluit: ibi. (Qm̃. n. qdẽ.) Dic̃ ğ ꝙ ĩ cõ T.c.64.
tinue motis ſm gñationẽ aut alterationẽ: aut vł ſm trãſ
mutationẽ alicui⁹. Uidemus deinũ vel deinceps: vt h3 alia
lr̃a: qḋ eſt aliqḋ ens τ gñatũ hoc poſt hoc vt nõ deficiat ge
neratio: τ q2 gñatio ꝑpetuat̃ videndum eſt: vtrũ aliqḋ qḋ
erit ex neceſſitate generabit̃ aut nõ: ſed oĩa contingit non
fieri τ generantur contingẽter. ℭ Deinde cum dicit.

ℭ **Qm̃. n. qde3 quedã manifeſtu3 τ mox erũt τ futu℞ aliud: pp hoc ꝙ verum eſt dicere: q2 erit op3 hoc eſſe: q̃ñq3 verũ q2 eſt hoc: ꝙ aut nũc ve℞ dicere: q2 futurũ eſt: nihil ꝓhib3 nõ fieri: futurus eni3 incidere quis nõ incedet.** T.c.64.

ℭ Soluit: τ duo facit: q2 pˀ facit qḋ dictũ eſt. 2° manifeſtat
qḋ dixerat: ibi. (Uł aũt cõtigit.) Dicit ergo. manifm̃ eſſe qm̃ T.c.65.
mox cũ q̃da3 erunt pp hoc. i. pp eſſe illo℞ erit aliud futu
rũ: ꝙ pro q2 verũ eſt dicere: q2 hoc erit o3 hoc eſſe: qm̃ verũ
q2 hoc. i. hmõi ſunt gñata circulariter τ vł: vt ſi erit plu
uia ve℞ erit dicere ꝙ ẽ vapor: τ ſi erit vapor ꝙ erit nubes:
τ ſi erit nubes ꝙ erit pluuia: q̃re ſi erit pluuia erit pluuia.
In talibus ğ q̃ ſunt futura nõ vł ĩpediri pñt: ſed ĩ his que
ſunt a ꝓpoſito futura non ſunt neceſſaria. In talib⁹. n. ꝙ
nũc ve℞ eſt dicere: q2 futurũ eſt nihil ꝓhibet nõ fieri: quia
futurus quis incedere non incedet. Inceſſus. n. τ iter ĩſm
ex libero ar. ꝓcedunt: iõ cũ diſpoĩum⁹ incedere τ eſt futur⁹
inceſſus põt ĩpediri tale iter. ℭ Deinde cum dicit.

ℭ **Uniuerſaliter qm̃ cõtingit q̃dã entiũ τ nõ eſſe manifeſtũ: qm̃ τ que generãtur ita habebunt τ nõ ex neceſſitate hec erũt: vtru3 igit̃ omnia talia: aut nõ. Sed quedã neceſſe ſimpliciter fieri. Et eſt queadmodũ in eſſe: hoc impoſſibile non eſſe: hoc aute3 poſſibile: ita τ circa generationem.** T.c.65. T.c.66.

ℭ Manifeſtat qḋ dixerat: τ duo facit: q2 pˀ manifeſtat id cõ
parando generationẽ ad eẽ. 2° qḋ dixerat exponit ĩ termis.
2° ibi. (Uerbi grã cõuerſiões igit̃.) Dicit ğ. ꝙ vł ſupple vł
eſſe ſilr circa eſſe τ circa gñationẽ: vt qm̃ ↄ̃tingit q̃dã ẽtiu3
non ex neceſſitate eſſe: τ q2 que generantur ita ſe habebũt
non ex neceſſitate erit hoc. i. gñatio taliũ. S3 vtrũ ſũt oĩa
talia ꝙ gñatio eo℞ ſit ↄ̃tingẽs aut nõ oiu3 gñatio ẽ ↄ̃tin
gẽs: ſ3 quedã ſimplr̃ neceſſe eſt fieri. Dicere poſſumus ꝙ ẽ
in generatione queadmodum τ in eſſe: quia ſicut h entia
ſunt impoſſibilia non eſſe. i. ſunt neceſſaria: hec autem ſunt

¶ Jn pte iſta ꝓbat hꝫ gnōnē nō eſſe necīā ſm rectū: ⁊ duo facit: qꝛ ꝑ facit qꝺ dictū eſt. 2° recolligit que dixerat vt ꝯcludat intentū. ibi. (Neceſſe. n. aut finē dcre.) Circa ꝑmū duo facit: qꝛ ꝑ oſtēdit gnōnem nō eſſe necīā ſm rectus. ſi ponaſ ꝓcedere in infinitū. 2° oſtēdit hoc ſi dicaſ hꝫ proceſſum here finē. ibi. (At ꝟo neqꝫ in finez hñtib⁹.) Dicit ḡ ꝙ ſi gdē igiſ gnō tendit in īfinitū ⁊ ad inferius nō eſt nece generari ſimplr hec de numero eoꝝ que ſunt poſtea: ⁊ nō ſolum poſito ꝓceſſu gnōnis in īfinitū nō eſt necīū gñari aliquid ſimplr: ſed ēt ex ſuppōne ſupple nō poterit ꝯcludi generationē eē necīam. Nā ſiue ſit gnō necīa ſimplr ſiue ex ſuppōne: ſemp nece eſt eē aliqd anterius ⁊ ꝑus: ⁊ iō eo exiſtente nece eſt gñari id qꝺ eſt poſteri⁹. Quocirca ſi infiniti nō eſt ꝑn^m: nec ꝑ^m erit ibidē: ꝓpter qꝺ nihil nece erit gñari. Eſt ergo vis rōnis: ꝙ qꝛ nunq̄ꝫ gnō eſt necīa: nec ſimpliciter: nec ex ſuppōne: niſi ſit ibi dare ꝑrius ⁊ poſterius in infinito qꝺ caret ꝑn° ⁊ fine non eſt ibi dare ꝑrius ⁊ poſterius: ꝓpter qꝺ ſuppoſita infinitate ſm rectū nihil de neceſſitate gñabiſ. ¶ Nōn^m aūt ꝙ ꝓceſſus gnōnis in īfinitūꝫ ſm ſupius accipiſ reſpectu gñatoꝝ: ⁊ qꝛ pħs itēdit ꝙ ſi ſit iſtitas in gnōne ſm rectū ꝙ nihil de necītate gñabiſ. Jdeo ſpālē mētionē facit de ꝓceſſu ad īferi⁹ q accipitur reſpectu gñando in futuro: deīde de ꝓceſſu ad ſupius q accipitur reſpectu gñatoꝝ in ꝑterito. ¶ Deinde cum dicit.

Nōndū

¶ At ꝟo neqꝫ in finē hñtib⁹ hoc ē dicere vere: qm̄ neceſſe ſimplr gñari. Uerbi grā. domum qñ fundamētū generatur. qñ eniꝫ generatur ſi neceſſe generari ſemp hoc accide rit ſemper eſſe. cōtingens ſemp nō eſſe.

¶ Oſtendit gñationē nō eſſe necīam ſm rectū ſi ponantur hꝫ gñabilia eſſe finita. Circa qꝺ duo facit: qꝛ ꝑ facit quod dictum eſt. 2° declarat qꝺ ſuppoſuerat. ibi. (Si opꝫ ſemper gñationem eſſe.) Dicit ergo ꝙ neqꝫ in finē hñtibus. i. neqꝫ ſi ponātur generabilia finita eſt vere dicere hoc. ſ. neceſſe ē gñari aliqd ſimplr. Uerbi gratia. ſi dicamus ꝙ neceſſe eſt gñari domū: aut gñatur fundamentū: qꝛ cuꝫ gñatur aliquid ſi neceſſe eſt gñari. gñabitur ſemp. Si igiſ gnō eſt neceſſaria ſm rectū ⁊ gñabilia ſunt finita hoc incōueniēs cōtingit: qꝛ accidit ſemp eſſe cōtingēs ꝙ ſemp nō eſt. ¶ Notandū aūt ꝙ ſi gñabilia ſunt finita ⁊ nō reiteratur gnō ſꝫ circulū: qꝛ ꝯtingit finita pertrāſiri: cum deuentū erit ad vltimuꝫ gñabile gnō deficiet nō erit neceſſaria. Nā cū dē neceſſariū ſit ſemp ponere gnōnem deficiētē eſſe necīū eſt ponere eē ſemp qꝺ nō eſt ſemp. ¶ Deinde cum dicit.

Nōndū

¶ Sed opꝫ ſemp generationē eſſe. ſi ex neceſſitate eſt ei⁹ gñatio. ex neceſſitate eni ⁊ ſemp ſimul. qꝺ. n. ē neceſſe: nō poſſe nō eē. quocirca ſi eſt ex neceſſitate ſempiternū ē: ⁊ ſi ſempiternū ex neceſſitate. ⁊ ſi gnō igiſ ex neceſſitate. perpetua ⁊ generatio huius. ⁊ ſi ſempiterna ex neceſſitate. ſi igiſ alicui⁹ ex neceſſitate generatio ſimplr. nece circuire ⁊ reuerti.

¶ Declarat qꝺ ſuppoſuerat. vꝫ. ꝙ opꝫ gnōneꝫ alicui⁹ ſemp eſſe ſi eius gnō eſt necīa. Naꝫ eſſe ex neceſſitate ⁊ eſſe ſemp ſunt ſimul ⁊ ſeſe ꝯcomitanſ. nā qꝺ nece eſt eſſe nō poſſe eſt nō eſſe: ꝓpter qꝺ eſt ſempiternū. iō ſubdit ꝙ ſi aliquid ē ex neceſſitate ē ſempiternū: ⁊ eꝯ. ſi eſt ſempiternū ex neceſſitate eſt. Si igiſ eſt gnō hui⁹. i. alic⁹ ex necītate. gnō eius erit perpetua ⁊ ſempiterna: ⁊ eꝯ. ſi eſt ſempiterna erit ex neceſſitate. Declaratū igitur eſt qꝺ poſuerat. vꝫ. qꝺ eſt necīum eſt ſempiternū. Suppoſita ergo finitate gñabiliū gnō ſm rectū non erit necīa: qꝛ tūc deficiētia ⁊ q̄ nō ſunt ſemp contingent eſſe ſemp. Si igiſ gnō alicui⁹ eſt ſimplr ex neceſſitate nece eſt circuire ⁊ reiterare. i. hec necītas accipienda ē ſm circulum nō ſm rectū. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Neceſſe igiſ aut finē hre gnōnē. aut nō: ⁊ ſi nō. aut i rectū. aut i circuitu. hoꝝ aūt ſi erit ſempiterna. nō in rectū poſſibile: qꝛ neq̄quā eſt principiū: neqꝫ ſi iferius vt ad futura accipiamus: neqꝫ ſi ſupius vt ad gñata. nece aūt ꝑcipiū neqꝫ finito ente ⁊ ſempiternū eē. iō nece in circuitu eſſe. ꝯuerti igiſ neceſſe erit.

¶ Recolligit que dixerat. 2° exponit ⁊ manifeſtat intentionem ſuam. 3° cōcludit intētum. 2 ibi. (Uerbi gratia. ſi ħ ex neceſſitate.) 3° ibi. (Jn circuitu igitur.) Dicit ergo ꝙ neceſſe eſt gñationē aut habere finē aut nō: ⁊ ſi non hꝫ finem aut hec erit in rectū aut in circuitu. hoꝝ aūt. i. predictoꝝ ſi gñatio eſt ſempiterna non eſt poſſe hoc ſm rectū: qꝛ ſi ſit generatio neceſſaria ſm rectū hoc non erit ſi ponaſ ꝓceſſus in infinitū: qꝛ in infinito nequaq̄ꝫ eſt aliqd ſe hñs vt ꝑ⁹ vel vt ꝑn^m: qꝛ nec ſic gnō procedit in īfinitū īferi⁹ vt ad futura gñanda: neqꝫ ſi accipiamus hꝫ proceſſuꝫ infinitū ad ſupius. vt ad ꝑterita gñata ſupple non erit ibi dare ꝑ^m. ꝑn^m: ⁊ vt ꝑ^m in gñatione ſi eſt neceſſaria. Jō poſito ꝓceſſu in infinitū nō eſt ibi aſſignare neceſſitateꝫ gnōnis neqꝫ hꝫ necītatē aſſignare poſſumus ente hꝫ ꝓceſſu finito: qꝛ verū ꝙ opꝫ ſempiternū eſſe: ⁊ nō deficere. gnō aūt ſm rectuꝫ ſi non vadit in infinituꝫ deficiet ⁊ nō erit neceſſaria: nullo ergo mō gnō eſt neceſſaria ſm rectuꝫ. Jō ſi eſt necīa neceſſe eſt eā eſſe in circuitu. neceſſe ergo erit gñationē conuerti ⁊ habere in ſe quandā conuerſionē ⁊ quendam circulum ſi debet eſſe neceſſaria. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Uerbi grā. ſi ex hoc necītate ē. qꝺ ꝑus ḡ: ſꝫ ſi hoc qꝺ poſteri⁹ nece gñari: ⁊ hoc ſemp iaꝫ ꝯtinue. nihil. n. differt dicere ꝑ duo aut multa.

¶ Exponit intētionē ſuā oſtēdens quō gnō ē necīa ſꝫ circulū dicens: ꝙ hoc mō gnō eſt necīa. vꝫ. ſm circulū: qꝛ ſi ineſt ħ. i. ſi eſt poſterius ex necītate ergo eſt qꝺ ꝑus: ⁊ eꝯ: qꝛ ſi eſt hoc qꝺ eſt ꝑrius nece eſt gñari qꝺ eſt poſterius: ⁊ hec ſunt iam cōtinue: ita ꝙ nunq̄ꝫ deficiet gnō: ⁊ addit ꝙ nihil differt dicere hoc ꝙ gnō ſit circularis per duo nec per multa media. Oſtēſum. n. fuit ſupra mām reuerti circulariter ſub eadē forma: ſꝫ aliqñ hoc cōtingit imediate: aliqñ per pauca media: aliqñ ꝟo per multa. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Jn circuitu igiſ motu ⁊ gnōne ē qꝺ ex neceſſitate ſimplr: ⁊ ſi in circuitu nece gñari ⁊ generata eē: ⁊ ſi nece. hoꝝ gnō in circuitu.

¶ Cōcludit ꝯnē intentā. vꝫ. ꝙ ſi gnō eſt necīa. opꝫ eam eſſe circularē: ⁊ eꝯ. Jō ait ꝙ ente motu ⁊ gnōne in circuitu: eſt ex neceſſitate ſimplr: qꝛ ſi gñatio eſt in circuitu nece ē aliquid gñari: qꝛ neceſſe eſt gñata eſſe: quoꝝ generatio ē circularis: ⁊ nō ſolū ſi gnō eſt circularis ꝙ eſt neceſſaria: ſed etiā valet ecōuerſo: qꝛ ſi gnō hoꝝ. i. aliquoꝝ eſt neceſſaria in circuitu opꝫ eam eſſe. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Hoc vtiqꝫ qdē ē qm̄ in circuitu motus ⁊ g celi: qm̄ ex necītate hec generanſ ⁊ erūt: que cūqꝫ hmōi motus. ⁊ quecūqꝫ propter hūc: ſi. n. qdē qꝺ i circuitu mouef ſemp aliqd mouet: neceſſe ⁊ hoꝝ in circuitu eſſe motū. T.c.69.

¶ Reducit ħ necītatē circularē in motū celi tanq̄ꝫ in cām efficiētē: ⁊ duo facit: qꝛ ꝑ facit qꝺ dictū ē. 2° mouet quādaꝫ dubōneꝫ circa determinata. ibi. (Quare ḡ hoc qdē.) Circa ꝑ^m duo fac: qꝛ ꝑ ꝓpōit qꝺ itēdit. 2° māifeſtat ꝓpo^m. ibi. T.c.70.

(Verbi gr̃a. ſupiori allatione) Dicit ergo ꝙ ħ vtiq3 q̃dez ſupple rõnabilr̃ accidit ꝙ gn̄o ſit circularis: q2 ⁊ mot⁹ q̃ celi eſt in circuitu: ⁊ q̃ñ ſic eſt ex nec̃citate ħ inferiora gn̄antur circulariter: ⁊ erũt circularia q̃cunq3 ſunt effectus huius mot⁹: ⁊ q̃cũq3 ſunt pp̄ hũc motũ. Si enĩ q̃dẽ celũ ſupple eſt qḋ mouet in circuitu: ipſuz celũ ſic motũ ſemp mouet aliq̄d: q2 ſemp mouet ħ inferiora circulariter: nec̃e eſt g̃ ⁊ motũ hoꝝ inferioꝝ eſſe in circuitu. ❡ Deinde cũ dicit.

❡ Verbi gratia. ſupiori allatione ente in circuitu. ſol ſic: q̃m autem ſit hoc hoꝛe propter hoc in circuitu generantur ⁊ reiterãtur. his aũt generatis ita. iterũ ⁊ que ab his.

❡ Manifeſtat ⁊ exponit qḋ dixerat di. ꝙ ente ſuperiori allatione in circuitu ſol ſic mouet ſup. Nã ideo aſtra mouẽtur circulariter: q2 orbes deferẽtes ea hñt circularẽ motũ: ⁊ q̃ñ ſic mouent planete hoꝛe ⁊ tp̄a hic inferi⁹ pp̄ ħ gn̄antur ⁊ reiterãtur in circuitu: ⁊ his tp̄ibus ita gn̄atis circulariter res que ſunt ab his iterum reuertũtur ſm̄ circulum: ſm̄ enim ꝙ tempoꝛa circulariter redeunt ſic ⁊ res circulariter generantur. ❡ Deinde cum dicit.

T. c. 70. ❡ Quare ergo hec quidẽ ita videntur. verbi gratia. aer ⁊ aqua in circuitu generãtur: ⁊ ſi quidẽ nubes erunt opz ⁊ pluere. ⁊ ſi pluet oportet ⁊ nubẽ eſſe. homines vo ⁊ animalia non reiterantur in ſeipſos. vt rurſus gn̄etur idẽ. non enim neceſſe eſt ſi pater tuus generatus eſt. te regenerari: ſed ſi tu illum: in rectũ itaq3 videtur hec generatio eſſe.

❡ Mouet q̄ſdã q̃ſtionẽ circa determinata: ⁊ duo facit: q2 ꝓ̇ ꝑmittit q̃ſtionem. 2° eã ſoluit. 2° ibi (Principiũ aũt intentiõis.) Eſt autẽ qḋ. q̃re ħ vĩr gn̄ari ita. ſ. circulariter. vbi gr̃a. aq̃ ⁊ aer ĩ circuitu gn̄ant: q2 dñantibus ſignis frigidis ex aere ſit aqua. reuoluto autẽ tp̄e ⁊ dñantibus ſignis calidis aq̃ euapoꝛat ⁊ cõuertitur ĩ aerẽ. ſic ẽt ⁊ nubes ⁊ pluuia circulariter gn̄antur. q2 ſi nubes erit opz pluere: ⁊ ſi pluet opz nubem eſſe. Hoĩes vo ⁊ animalia non reiterãtur in ſeipſos. vt rurſus generet idem. nõ enim ſi pater tuus gn̄atus ẽ neceſſe eſt te gn̄ari: ſed eõ. ſi tu gn̄atus es illũ. ſ. patrẽ tuũ ſupple opz ꝑus gn̄atum eſſe. Hec itaq3 gn̄o vĩ eſſe in rectũ nõ in circuitũ. rõnabilr̃ ergo q̃rit cã q̃re gn̄o pluuie arguit ⁊ inſert gn̄onẽ nubis: ⁊ eõ. ita ꝙ eſt ibi circulus. Gn̄o aũt filij

Nõndũ arguit ⁊ inſert gn̄onẽ pr̃is: ſed nõ eõ: pp̄ qḋ nõ eſt ibi circulatio. ❡ Nõ 2ᵐ ẽ ad euidẽtiaz q̃ſtionis q̃re ꝙ q̃ referuntur ad cãm ſuã ꝑ oẽm mo⁹ ſunt ↄtigẽtia. ⁊ hm̄ ſũt oĩa artificialia: ⁊ q̃cũq3 ſic ſimplr̃ depẽdũt a voluñtate: ⁊ ab itellcũ nr̃o q̄ ſm̄ ꝙ hm̄ ſunt ſimplr̃ ↄtigẽtia. Jõ futur⁹ q̄s icedere nõ incedet: ⁊ futurã domũ nõ opz fieri. nãlia vo ſm̄ ꝙ hm̄ vt referunt ad motũ celi q̄ſdã nec̃citatẽ hñt: ⁊ dico q̄ſdã neceſſitatẽ: q2 ſm̄ eẽ indiuiduale qḋlibet gn̄abile põt non gn̄ari. Põt. n. ↄtingere ꝙ facta ↄiũctione ſydeꝝ ſm̄ quã hz pluuia gn̄ari pluuia nõ gn̄abit pp̄ aliqḋ ipedimẽtũ ↄtingẽs: veꝝ q2 nullũ ꝑ accñs ẽ ſempiternuz: ⁊ q2 ꝑ accñs eſt aſtris ↄcurrẽtibus ad gn̄onẽ pluuie: pluuiã nõ fieri. Jõ põt impediri ħ pluuia vel illa: ſed ꝙ vĩr pluuia impediatur non eſt poſſibile. ſic enim pħs tactã q̃ſtionem. vz. vtrũ generatio aliquoꝝ ſit neceſſaria. ſoluit ꝙ ſicut aliqḋ eſſe eſt neceſſariũ: aliqḋ vo cõtingens. ſic gn̄atio aliquoꝝ eſt nec̃ia. aliquorum vo ↄtingẽs. q̄ hm̄ gn̄abilia: q2 nõ ꝑpetuant ĩ eẽ indiuiduali ſed in eẽ ſpẽi. poſſumus dicere ꝙ aſtris motis de neceſſitate gn̄abit pluuia ſm̄ nõ gn̄abit ħ pluuia vl̄ illa. nõ enĩ vĩ eſſe nec̃ium cũ poſſit ĩpediri. Cũ g̃ gn̄o hoꝝ inferioꝝ ſic ſit circularis vt eſt nec̃ia: ⁊ eõ. ſi eſt nec̃ia ſm̄ ſpẽm. erit circularis ſm̄ ſpẽm: ⁊ ſiet reiteratio non ſm̄ numerũ ſz ſm̄ eſſe ſpecificũ. ❡ His viſis appz ſolo q̃ſtionis propoſite. naz quodãmodo ita eſt circulus in aialib⁹ ſicut in nube ⁊ pluuia. Nubes. n. eſt ꝑoꝛ ⁊ poſterioꝛ pluuia: ⁊ pluuia eſt ꝑoꝛ ⁊ poſterioꝛ nube: q2 ex pluuia ſit nubes: ⁊ eõ: ſed nõ eſt eadem pluuia numero q̄ ẽ cã nubis ⁊ q̄ cãtur ab ea. Sic etiã quodãmõ circulariter ex puero ſit vir: ⁊ ex viro puer. Sz ex puero ſit vir: q2 puer creſcẽdo attigit etatẽ virilem: ſed ex viro ſit puer: q2 naſcit ⁊ gn̄atur ab ipſo. Nõ eſt ergo idem puer q̄ ꝓcedit viꝝ ⁊ q ſeq̄tur ipm̄. Jmmo ẽ q̄ſi ꝑ oẽm modum ſile de pr̃e ⁊ filio ſiue de viro ⁊ puero ⁊ de pluuia ⁊ nube. nõ. n. ex q̃libet pluuia ſit nubes. poſſet. n. tãtus eſſe eſtus ꝙ vapoꝛ ille exalans a terra depluta ita rareſieret ꝙ conuerteretur in aerẽ ⁊ nõ faceret nubẽ. Vĩter ergo nõ ĩpedit gn̄o nubis ex pluuia: põt tñ impediri in hac pluuia vel in illa. ſic etiã vĩter nõ ĩpedit gn̄o hoĩs ex hoĩe. põt tñ impediri in hoc hoĩe vel in illo. Poſſumus ergo arguere quaſi circulariter. ſi puer eſt de neceſſitate vir erit: q2 creſcet ⁊ ſiet vir: ⁊ ſi vir eſt de neceſſitate erit puer: q2 puer naſcetur ex illo. põt ergo ↄtingere ꝙ ħ puer vel ille nõ creſcat ⁊ nõ ſiat vir: ſed vĩr puer nõ impedit q̄n attingat etatẽ virilez: ſic ẽt ab hoc viro vel ab illo poterit nõ gn̄ari puer: ſed vniuerſaliter vir nõ priuabit filijs. eſt igr̃ circulatio in aialibus ſicut in pluuia ⁊ nube: ⁊ impedit hic circulus tam hic q̄ʒ ibi ſm̄ indiuiduũ hoc vel indiuiduum illud: ſed nec hic nec ibi vniuerſaliter impeditur. Si ergo accipiatur circulus ⁊ ⁊ reiteratio ſm̄ ſpeciem ⁊ nõ impeditur queſtio propoſita nõ hz difficultatem. ❡ Deinde cum dicit.

❡ Principium aũt intentionis rurſus hec vtrũ ſimiliter omnia reiterantur aut nõ: ſed hec quidẽ numero: hec autem ſpecie ſoluz. quoꝝ quidẽ igitur incoꝛruptibilis ſubſtãtia mota. manifeſtũ: quoniam ⁊ numero eadez erunt. motus enĩ ſequitur qḋ mouetur. quorum aũt nõ: ſed coꝛruptibile neceſſe ſpecie. numero aũt nõ reiterari. Jdeo aqua ex aere ⁊ aer ex aqua ſpecie idẽ nõ numero. Si aũt ⁊ hec numero. Sed nõ. quoꝝ ſubſtantia generatur ens tale quale cõtingit non eſſe.

❡ Soluit ad q̃ſtionẽ queſitã oſtẽdẽs hm̄ circulationẽ accipiẽdam eſſe ſm̄ ſpẽm dicẽs: ꝙ ꝑn⁹ intentionis ſue. ſ. ſua intentio ad ſoluendã principalr̃ ⁊ ſimplr̃ q̃ſtionem tactaz eſt rurſus inueſtigare. i. iterũ vtrũ ħ oĩa ſimiliter reuertant aut nõ: ⁊ ſubdit ꝙ ħ q̃dez reuertũtur eadẽ numero. hec aũt ſpecie ſolum. Nã illa mota ſiue illa mobilia. quoꝝ ſuba eſt incoꝛpoꝛalis manifeſtũ eſt ꝙ erunt ⁊ redibunt eadez numero. Nã mot⁹ ſeq̄tur illud qḋ mouetur: ſol ergo ⁊ ceteri planete cũ redeunt de pũcto ad punctũ. vt de oziente ad oziens: q2 nõ coꝛrũpuntur ſm̄ ſubam. iõ redeunt eadẽ numero: ⁊ motus eoꝝ eſt vnus ⁊ cõtinuus: q2 mobile eſt vnũ ⁊ cõtinuum: ea vo quoꝝ ſuba nõ manet ſm̄ eſſe coꝛpis neceſſe ẽ iterare ſpẽ ⁊ nõ numero. Jdeo cũ ex aere ſit aq̃ ſi rurſus ex aq̃ ſit aer redibit idem aer ſpẽ non numero. Nã ſi hoc rediret idẽ numero ſuba eius ſupple nõ coꝛrũperetur: ſed non ſunt talia. quoꝝ ſuba generatur. ens eniz generabile eſt talis res q̃lis ↄtingit nõ eſſe. Jdeo q2 coꝛrũpuntur talia ⁊ deſinunt eſſe nõ redeũt eadẽ numero: ꝓpter qḋ gn̄o circularis eoꝝ accipienda eſt ſm̄ ſpẽm: ſm̄ quẽ mo⁹ quodãmõ ſimile eſt in animalibus ⁊ in nube ⁊ pluuia vt ſuperius eſt oſtẽſum. ❡ Nõndũ aũt ꝙ q2 gn̄o eſt terminus mot⁹ ⁊ motus interruptus nõ poſſit eſſe idẽ numero agẽtia nãlia: q2 pzoducũt res in eſſe ꝑ trãſmutationẽ ⁊ motũ. iõ que coꝛrũpuntur per talia agentia eadẽ numero redire nõ pñt: ſz ſi Nõndũ

eſſet tale agens ꝙ abſq; tranſmutatione ꝛ motu res in eſſe producere poſſet. Utrum a tali agente corrupta reſtaurari poſſent eadem numero nõ eſt preſentis ſpeculationis.

Dub^m **Dubitaret** forte aliquis. quia videtur ꝙ generatio hominum ſit ſimpliciter cõtingẽs. Nam cum ad actum generandi concurrat velle ꝛ appetitus: quia talia ſunt contingentia generatio erit ſimpliciter contingens. ſicut eniꝫ probauimus artificialia eſſe ſimpliciter contingentia: quia fiebant a propoſito ſic: ꝛ huiuſmodi generatio: quia a propoſito fit videtur eſſe omnino contingens. ¶ Ad hoc autem dici poteſt: ꝙ appetitus naturalis non ita iuuat in factionem artificialiuꝫ ſicut in generationem filiorum: ꝛ quia quod eſt naturale non vniuerſaliter poteſt fruſtrari: cum nihil ſit ocioſuꝫ in natura vniuerſaliter totum genus humanum non priuatur generatione filiorum. Generatio autem hominum non ſoluꝫ eſt a propoſito: ſed etiam naturalis quodammodo: ꝛ vt eſt naturalis habet quandam neceſſitatem circularem modo quo ſatis dictum eſt.

Ad intelligentiam autem dictorum ne aliqui ſumant occaſionem errandi ex dictis philoſophi credentes rationem eius ſimpliciter concludere generationem eſſe perpetuã ꝛ non deficere. Ideo in ſumma reſumamus rationes eius ꝛ oſtendemus eas eſſe ſophiſticas ꝛ non de neceſſitate arguere. ¶ Prima via ad oſtendendum perpetuitatem generationis ſumitur ex parte materie. Materia enim nunquam amittit vnam formaꝫ niſi inducatur alia: propter quod generatio vnius eſt corruptio alterius: ꝛ econuerſo. Hoc poſito leue eſt oſtendere ꝙ generatio nunquam incepit. nam ſi aliquid eſt generatuꝫ: oportet ꝙ aliquid ſit corruptum: ꝛ illud corruptum prius fuit generatum: ꝛ cum eſſet generatum: aliquid aliud fuit corruptum: non enim eſſet corruptum niſi prius fuiſſet generatum. Oportet ergo ſecundum infinitum proceſſum: ꝙ ante generationeꝫ ſit corruptio: ꝛ ante corruptionẽ generatio. ergo talia nunquam inceperunt. ſic ꝛ nunquam deſinent: quia cum aliquid generatur de neceſſitate corrumpitur: quia omne corruptibile de neceſſitate corrumpetur: ꝛ cum corrumpetur aliquid generabitur ex ipſo: quia corruptio vnius eſt generatio alterius: ꝛ et illud generatum de neceſſitate poſtea corrumpetur: propter quod poſt generationem erit corruptio: ꝛ poſt corruptionem generatio. nunquam ergo deficiet generatio ꝛ corruptio. ¶ Hoc quidem poteſt ſic oſtendi: quia ſi generatio incepit. tunc eſt aliquid primo genitum. Sit illud a. ſed a. non eſt genitum: niſi aliquid aliud ſit corruptum: ſed nihil corrumpitur: niſi ſit prius generatum. ergo ante a. eſt aliquid prius generatum ex cuius corruptione a. generatum eſt. Sicut ſi a. poneretur primo genitum ante primam generationem erit generatio: quod eſt inconueniens. ſic etiam ſi generatio deficeret erit aliquid vltimo generatum: ſed vltimo generatum de neceſſitate corrumpetur: quia omne generabile eſt corruptibile: ꝛ omne corruptibile de neceſſitate corrumpetur: ſed eo corrupto aliud generabitur ex ipſo. ergo poſt vltimam generationem erit generatio. qḋ eſt inconueniens. ¶ Secunda via ſumitur ex parte cauſe efficiẽtis. vt ex parte motus celeſtis. Nam motus ſolis in obliquo circulo eſt cauſa generationis ꝛ corruptionis in iſtis inferioribus: cum ergo ille ſit continuus: ꝛ nunquam deficiet nunquam ceſſabit generatio ꝛ corruptio iſtorum inferiorum. ¶ Tertia via ſumitur ex parte finis. natura eniꝫ deſiderat quod melius eſt. Cum ergo eſſe ſit melius ꝙ̃ non eſſe. hec generabilia: quia non poſſunt perpetuari in ſe ſupplevit deus defectum eorum faciens ipſorum generationem continuaꝫ ꝛ perpetuam: ſecundum quam habent eſſe perpetuum in ſuo ſimili: vel ergo deus irrationabiliter ageret: vel perpetuabit generationem iſtorum: cum ex hoc conſurgat inde eſſe ꝛ bonum. ¶ Quarta via ſumitur ex parte durationis: ſiue ex parte temporis: quia ſi ſemper fuit tempus ſemper fuit motus. ſi ſemper fuit motus ſemper fuit generatio ꝛ corruptio: cum motus faciat diſtare ꝛ faciat ad corruptionem rerum. faciendo autem ad corruptionem facit ad generationem: quia non eſt corruptio vnius ſine generatione alterius. Quod autem tempus ſemper fuerit ꝛ nunquam ceperit vel deſinat ſupra fuit oſtenſum. Dicebatur enim ꝙ ſi tempus inciperet vel deſineret tempus eſſet temporale: quo poſito vt oſtendebatur eſſet tempus antequã inciperet tempus: vel eſſet tempus poſtquaꝫ deſineret eſſe tempus: quorum vtrunq; eſt inconueniẽs. ¶ Poſſent autem ꝛ alie rationes adduci ad hanc materiam: ſed quia rationes predicte ſufficienter tangunt que in hoc libro difficultatem faciunt circa queſtionem queſitam: cum huius libri expoſitioni intendamus ſufficit ſoluere rationes tactas. ¶ Notandum autem philoſophum fuiſſe ſuſtentatum ſuper duab^s propoſitionibus nõ ſimpliciter veris: ex quarum ſuppoſitione arguit generationem non poſſe incipere nec deſinere.

Margin notes: p^a via; 2^a via; 3^a via; 4^a via; Nõdũ

Prima propoſitio talis: quia nihil eſt in noua diſpoſitione in qua primo non fuerat niſi per motum aliquem precedentem: ita ꝙ omnis nouitas aliquem motum precedentem arguit: motus ergo vniuerſaliter non eſt nouus: quia cuꝫ omnis nouitas contingat propter motum aliquem precedentem. ſi vniuerſaliter motus inciperet ꝛ eſſet nouus: vniuerſaliter ante omnem motuꝫ eſſet aliquis motus ꝙ eſt inconueniens. ergo eſt aliquis motus eternus ꝛ huius modus eſt motus celi: ꝛ ſi motus celi nunꝙ̃ incepit: gñõ ꝛ corruptio qui ſunt effectus talis motus nunquam inceperũt. Videtur enim eſſe contra rationem ꝙ celum moueatur: ꝛ tamen non contingat generatio ꝛ corruptio in iſtis inferioribus. Ex dicta ergo propoſitione ſequitur generationem nunquam incepiſſe. ¶ Eſt autem ꝛ alia propoſitio ſuper quam ſuſtentabatur. videlicet ꝙ intelligẽtie ſunt in optima diſpoſitione cum mouent: ꝛ quia ſecundum ipſuꝫ non eſt ponere intelligentiam niſi. in optima diſpoſitione non eſt ponere eam niſi motricem vnde in. 12. metaphyſi. ex numero orbium ꝛ ex numero motum celeſtium arguit numerum intelligentiarum. Ex hac autem propoſitione ſequitur ꝙ motus nunquam deſinat: quia ſemper intelligentie mouebunt vt ſemper fuit in optima diſpoſitione: ꝛ ſi non ceſſabit motus celeſtis: non ceſſabit ſol generare plãtas ꝛ animalia: nunquam ergo deficiet generatio ꝛ corruptio. ¶ Quod autem nulla dictarum propoſitionum ſit ſimpliciter vera de leui patet. oſtenſum enim fuit in declarationibus primi libri: ꝙ quanto agens eſt ſuperius: tanto pauciora preſupponit. Agens ergo ſuppremum ꝛ vniuerſale poteſt agere nullo preſuppoſito. Dicere eniꝫ agens primum de neceſſitate preſupponere ſubiectum ꝛ materiam eſt dicere ꝙ non poſſit in productione totius rei. caliditas enim primi agentis cum non ſe extendat vſq; ad materiã: nec materia erit effectus eius. nullum enim agens de neceſſitate preſupponit id quod poteſt efficere. Cum ergo de ratione primi agentis ſit ꝙ eius caliditas ſe extendat ad omnia: quia primum ſecundum ꝙ huiuſmodi eſt cauſa omnium aliorum: dicere primum agens de neceſſitate agere aliquo preſuppoſito: eſt dicere primum non eſſe primum. Si vero prima cauſa poteſt agere nullo preſuppoſito: agere poterit abſq; motu ꝛ tranſmutatione precedente. Mo

Margin notes: p^a ppõ; 2^a ppõ; T.c.48.

tus enim ⁊ tranſmutatio ſemper requirunt materiam et
ſubiectum in qua ſuſcipiantur. Immo dicere primū agēs
nihil efficere niſi per motum ⁊ tranſmutationem: eſt dice-
re ipſum eſſe inſtrumentum alicuius agentis. De ratione
enim inſtrumenti eſt ꝙ agat motum ⁊ ꝙ mediante mo-
tu ⁊ tranſmutatione efficiat quod efficit. Deus ergo quia
eſt agens primum poterit agere nullo preſuppoſito: ⁊ quia
non eſt inſtrumentum alicuius agentis: agere poterit abſ-
q; motu ⁊ tranſmutatione precedente. Alia ergo agentia
que non ſunt prima agent ex ſuppoſitione materie: que ve-
ro ſunt inſtrumenta agentis primi agent mediante motu
⁊ tranſmutatione: qualis autem ſit ille motus qui de neceſ-
ſitate concurrit ad actionem ſecundorum agentium non
eſt preſentis ſpeculationis. ſufficit autem ad preſens ſcire
ꝙ prima cauſa abſq; ſuppoſitione materie poteſt res in e-
ſe producere: ⁊ abſq; motu precedēte poteſt noua efficere
cum non oporteat ipſum agere per tranſmutationem et
motum vt oſtenſum eſt. ¶ Hoc viſo patet non eſſe incon-
ueniens generationem incepiſſe: quia ſi ſine materia preia-
cente aliquid efficiatur: eſt ibi factio vnius abſq; corruptio-
ne alterius: propter quod illam factionē non preceſſit alia
factio. Immo oſtenſo propoſitionem illam Ariſto. quod
non erit dare nouitatem ſine motu precedente nō eſſe ſim-
pliciter veram: quia poteſt aliqua cauſa noua producere
abſq; precedente motu. patet non ſolum non eſſe inconue-
niens generationem incepiſſe: ſed etiam non eſſe inconue-
niens motum vniuerſaliter eſſe nouum ⁊ vniuerſaliter in-
cepiſſe. Non enim oportet ſi motus vniuerſaliter eſt nouus:
ꝙ vniuerſaliter ante omnem motum ſit motus: cum non
ſit impoſſibile eſſe nouitatem abſq; tranſmutatione prece-
dente. ¶ Viſo non eſſe inconueniens generationem ince-
piſſe: quia vniuerſaliter motus potuit incipere ⁊ ſecundū
veritatem incepit. Reſtat oſtendere non eſſe inconueniēs
generationem deſinere: quia non oportet motum celi per-
petuari: quo ceſſante generatio ⁊ corruptio ceſſabit: non
eſt enim vera propoſitio Ariſtote. intelligētias in optima
diſpoſitione eſſe cum mouent: ⁊ ꝙ ſi non mouent ocioſe eſ-
ſent. ¶ Iſta enim propoſitio primo repugnat ordini intel-
b ligentiarum. Secundo ordini actionum. Tertio ordini fi-
nium. Sic enim imaginari debemus ꝙ ſemper ſuprema
infimorum attingunt vltima ſupremorum: vt ſuprema
in corporibus attingunt vltima in ſubſtantijs ſeparatis.
Dicere ergo intelligentias eſſe in optima diſpoſitione cū
mouent: ⁊ non eſſe intelligentias niſi mouentes: eſt dicere
non eſſe intelligentias niſi in gradu infimo: ⁊ ꝙ tunc ſunt
in optima diſpoſitione cum infimum gradum attingunt.
Ipſe enim ordo corporum deberet nos ſufficienter inſtrue-
re ꝙ de intelligentijs ſentiremus. Sicut enim ſunt quedā
corpora infima: ⁊ quedam ſuprema: ⁊ ſola ſuprema at-
tingunt intelligentias ⁊ non infima: ſic quedam intelligē-
tie ſunt ſuperiores. Repugnat ergo dicta propoſitio ordi-
ni intelligentiarum. ¶ Secundo repugnat ordini actio-
2 num: eſt enim in intelligētijs duplex actio vna interior: vt
intelligere: ⁊ alia exterior: vt mouere hec corpora. Optima
enim diſpoſitio ⁊ felicitas alicuius nō poteſt poni in actio-
ne exteriori. Impoſſibile enim eſſet ponere felicitatem ho-
minis ⁊ optimam diſpoſitionē eius in exteriori bono: im-
mo eſt felicitas aliqua operatio interior: vt operatio anime
ſecundum virtutem perfectā. Optima ergo diſpoſitio in-
telligentie non erit in motu nec in aliqua actione exterio-
rum: non ergo erunt ocioſe intelligentie ſi non moueant.
habebunt enim actiones interiores vt intelligere ⁊ velle.
Intelligendo enim ⁊ volendo eſſe poterunt in optima diſ-
poſitione. ¶ Tertio dicta propoſitio repugnat ordini fi-
3 nium: ſemper enim finis poſterior eſt his que ſunt ad finē:

motus ergo corporalis: nec aliquid corporale eſſe poterit
finis intelligentie. Imaginabatur ergo philoſophus quū
dicebat intelligentias ſemper in infinitum mouere: ⁊ eſſe
in optima diſpoſitione quum mouent: ꝙ motus ille eſſet
finis intelligentiarum. Finis enim eſt illud quod eſt appe-
tibile in infinitum. vt dicitur primo politicorum. ⁊ tunc eſt
aliquid in optima diſpoſitione cum finem attingit. Pote-
runt ergo intelligentie deſiſtere a mouere: ⁊ non mouere p
infinitum tempus: cum motus non ſit finis earum: ⁊ ſi di-
ceretur ꝙ hoc modo finem acquirunt: quia per motū aſ-
ſimilantur prime cauſe: quia mouendo ſunt cauſa vt ipſa
eſt: in qua aſſimilatione conſiſtit eorum felicitas: mirabile
eſt ſi mentem ſapientis hoc querat. Illa enim aſſimilatio
adeo modica eſt ꝙ in ea non poteſt conſiſtere eorum feli-
citas. Sic enim ⁊ ignis felix eſſet cum calefacit: quia cale-
faciendo habet rationem cauſe: propter quod aliquo mo-
do aſſequitur ſimilitudinem cauſe prime. Negandū enī
non eſt intelligentias felices eſſe in eo ꝙ aſſimilantur pri-
mo principio: per quam aſſimilationem efficiuntur quaſi
deiformes: ſed huiuſmodi aſſimilatio in qua conſiſtit ea-
rum felicitas eſt prout aſſimilantur ei intelligendo ⁊ dili-
gendo ipſum: non autem prout ei aſſimilantur corpora
mouendo. Debemus enim arguere ꝙ ſemper deum intel-
ligent ⁊ diligent: non ꝙ ſemper corpora mouebuntur: po-
terit ergo ceſſare motus celeſtium corporum: ⁊ ſecundum
veritatem aliquando ceſſabit. ¶ Patet ergo non eē incon-
ueniens intelligentias aliquando ceſſare a mouere: cū tri-
plici via oſtenſum fuerit optimam diſpoſitionem earum
non eſſe in mouendo. Si ergo philoſophus dixiſſet ꝙ ſe-
cundum agentia naturalia que agunt mota non poſſu-
mus ponere generationem incipere vel deſinere tolerabi-
lis ſententia eſſet: ſed ſimpliciter aſſumere ꝙ generatio nō
incepit: nec deſinet tolerari nō poteſt. vt eſt per habita ma-
nifeſtum.

Oppoſita autem his non eſt difficile ſoluere. nam Ad pᵐ
rationes ex parte materialis principij p
iam habita ſunt ſolute. Nam cum dicitur ꝙ nihil eſt ge-
neratum niſi aliud ſit corruptum: ⁊ nihil eſt corruptū ni-
ſi fuerit antea generatum: ⁊ ꝙ non eſt dare aliquid primo
genitum. patet has rationes procedere ſupponendo ꝙ ni-
hil fiat niſi ex materia preiacente: ſed vt habitum eſt: de-
us poteſt res producere nullo preſuppoſito: ⁊ poteſt noua
facere abſq; motu ⁊ tranſmutatione precedente: quo po-
ſito non eſt inconueniens aliquid eſſe generatum ⁊ factū:
⁊ tamen aliud non erit corruptum. Si enim non ex mate-
ria preiacente aliquid fieret eſſet factio vnius abſq; corru-
ptione alterius. ¶ Secunda autem via ſumpta ex parte Ad 2ᵐ
cauſe efficientis non ex parte motus celeſtis. vt patet p ha-
bita de facili ſolui poteſt. Nam cum illa propoſitio: ꝙ no-
uitas ſemper preſupponit motum precedentē: non ſit ſim-
pliciter vera. vt oſtenſum eſt: non eſt inconueniens vniuer-
ſaliter motum eſſe nouum: propter quod non oportet ge-
nerationem ſemper fuiſſe in preterito. Nam ſecundum ve-
ritatem vniuerſaliter omnis creatura noua eſt: ⁊ etiam in-
cepit. Rurſus quia etiam alia propoſitio non eſt vera: ꝙ
optima diſpoſitio intelligentie ſit ꝙ moueat: immo poteſt
deſiſtere a motu. vt oſtenſum eſt. Ideo non eſt inconueni-
ens generationem iſtorum inferiorum deficere. Non eſt er-
go irrationalis poſitio fidei ꝙ generatio iſtorum inferio-
rum incepit ⁊ deſinet. ¶ Tertia autē via ſumpta ex par-
te finis non eſt difficilis ad ſoluendum. Nam quum dici- Ad 3ᵐ
tur naturam ſemper deſiderare ⁊ intendere quod melius
eſt: dici debet ꝙ natura non intendit per cognitionē que
ſit in ipſa: ſed per cognitionem que eſt in alio. Pro tanto
enim natura intendit: quia intelligentia mouens naturā

intendit: ⁊ quia vniuerſaliter naturam mouens eſt ipſe deus: ideo contingit naturam intendere: quia deus mouet ⁊ inclinat naturã: qd ſatis dedit intelligere philoſophus: qui cum prius dixiſſet naturam ſemper deſiderare qd melius eſt. ſtatim ſubdit: ⁊ quia melius eſt eſſe ꝙ non eſſe. iõ reliquo modo compleuit deus faciens continuam generationem rerum. ℭ Hoc viſo ratio difficultatẽ non habet. nam deus vt principale volitum ex neceſſitate vult ſuã bonitatem. Bonum autem creatum quum nihil augeat ad bonum diuinum: ⁊ quum deus ſuam bonitatem non conſeq̃tur per creaturas: ſed ſit perfectiſſimus in ſe nulla creatura exiſtente: Simpliciter ⁊ abſolute loquendo: deus nõ vult ex neceſſitate aliquod bonum creatum. Nam ſi ſine potione poſſem eſſe perfecte ſanus. ſi de neceſſitate vellem eſſe ſanus: non oporteret me ex neceſſitate velle potionem. Uult ergo deus omnia creata propter bonitatem ſuã. volendo enim ſe alia vult: poteſt tamen alia non velle nõ obſtante ꝙ ſe de neceſſitate vult: quia id quod eſt in ſe ⁊ perfectionem quam habet per alia non cõſequitur. vt dictũ eſt. Si ergo aliquod bonum creatum eſt neceſſarium hoc non eſt abſolute: ſed ex ordine ⁊ diſpoſitione diuina. Tantum ergo ex neceſſitate durabit generatio quantum deus ordinauit ⁊ diſpoſuit. Eſt ergo ratio tacta rethorica ⁊ ſimpliciter non concludit. ℭ Quarta vero ratio de tempore

Ad 4m concludit ⁊ pro tanto veritatem habet: quia ſi aliquid incepit ergo aliquando non fuit. Si ergo inciperet verum eſſet dicere ꝙ fuit aliquando ꝙ tempus erat: ſed eſt dicere aliquando eſſe. ergo ſi erat aliquando ⁊ non erat tempus erat differentia temporis cum non eſſet tempus: ſed differentia temporis non eſt ſine tempore. ergo erat tẽpus quũ non eſſet tempus. ſic etiam quum tempus deficeret eſſet aliquando ꝙ non eſſet tempus poſtquam deſineret eſſe tẽpus quum non ſit aliquando ⁊ differentia temporis ſine tempore: tempus ergo ſemper fuit ⁊ ſemper erit: ſed ſi hec ratio bona eſſet oſtenderetur mundum ⁊ vniuerſũ eſſe infinitum. Nam ſi totus mundus ⁊ vniuerſa corporalis ſubſtantia finita ⁊ terminata eſt. ergo extra ambitum vniuerſi corporis nihil eſt: ſed extra eſt differentia loci. ergo vltra omne corpus eſt alia differentia loci: ſed differentia loci nõ eſt ſine loco. locus nõ eſt ſine corpore. ergo vltra omne corpus eſt aliquod corpus: vel ergo mundus protenditur in infinitum: vel ſi eſt dare in mundo terminum aliquem extra quem non protenditur erit dare differentiã loci: ⁊ per conſequens locus ⁊ corpus extra omne corpus. Cõſtat autem hanc rationem eſſe ſophiſticam. Nam quum dicitur ꝙ extra vniuerſum nihil eſt ly extra dicit differentiam loci non ſimpliciter ſed imaginatam ſolum. Uniuerſum ergo finitum ⁊ terminatum ſecundum imaginationem ⁊ intelligentiam noſtram non contingit finire ⁊ terminare. Imaginamur enim extra celum eſſe locum ⁊ ſpacium infinitum. Unde ⁊ philoſophus. tertio phiſicorũ: volens oſtẽdere infinitum non eſſe: ait ꝙ conueniens eſt credere intelligentie: id eſt imaginationem: innuens ꝙ ſecundum imaginationem protenditur aliquid in infinitum: ſed illi imaginationi non reſpondet fundamentum ex parte rei: ⁊ ſicut ipſe ſoluit de infinitate magnitudinis: ſic nos poſſumus ſoluere de infinitate temporis. Nam vt conuenienter ſoluitur ⁊ bene dicitur. ſi tempus incepit ergo aliquando fuit ꝙ non erat tempus. ly aliquando dicit differentiã temporis imaginatam. tempus ergo ſecundum imaginationem ſemper fuit et ſemper erit. ſicut ſpacium imaginatum in infinitum vadit: ſecundum tamen veritatẽ tempus quod eſt paſſio motus incepit ⁊ deficiet ſiue deſinet: quia motus ſupercelestium corporum nõ ſemper fuit: nec in perpetuum durabit: ſed aliquando deſinet quod ponere non eſt irrationabile. vt oſtenſum eſt. Poſſent autẽ circa tempus ⁊ circa perpetuitatẽ generationis alie difficultates tangi: ſed hec deo dante alib. difficilius tractabũtur. Ad preſens autẽ hec que ſunt dicta ſuper libro de generatione ſufficiãt. Laus ſit ipſi Chriſto filio dei vnigenito: cuius inenarrabilis generatio oĩs generationis ⁊ principium cauſa ⁊ ratio: qui cũ patre ⁊ ſpiritu ſancto eſt vnus deus benedictus in ſecula ſeculorum. Amen. FINIS.

ℭ Explicit textus Ariſtotelis de generatione ⁊ corruptione vna cum expoſitionibus Egidij de Roma ordinis Heremitarũ nuperrime emendata per Uenerabilem ſacre theologie bachalarium fratrem Paulum de Genecano ordinis fratrum Heremitarũ Sancti Auguſtini.

¶ Incipiunt q̄ōnes ſuper primo de gñatio-
ne fundatiſſimi doctoris dñi Egidij ordinis
fratrum Heremitarum ſancti Auguſtini.

Nota eādē diſſinic lectionē baſ q̄ō nes egidianas eē ꝛ ſu per illo capite. vꝫ ſtaq̄ꝫ de generatione ꝛc. T.c.4. ſuꝑ ſc primo motus.

Uniuerſaliter itaq̄ꝫ de generatiōe ꝛc̄.
Hic ad euidentiā textus declaranda
ſunt quattuoꝛ. p̄mo q2 vꝫ pħs diſtin-
guere inter motū ad ſubam ꝛ ad qua
litatem ꝛ ad quātitatē: q2 motum ad
ſubam appellat gñationē ſimplicē:
alteratione vō ꝛ augmentū appellat
motus ſimplices. ¶ Declarabiť ḡ vtrū
hoc ſit proprie dictū. ¶ Scd̄o decla-
rabitur vtrū ſit vera poſitio Democriti: ꝙ verū cōſiſtat in
apparentia: ita ꝙ quicqd ſenſui apparet eſt verū. ¶ Ter-
tio poterit declarari vtrū aliud dictum Democriti habeat
veritatem. videlꝫ ꝙ color non eſt aliquid ſituꝫ in natura:
ſed ſola conuerſione aliqd coloratur. ¶ Quarto cōpara
bitur Platonis poſitio ad poſitionem Democriti: ꝛ decla-
rabitur vtrū poſitio Democriti ſit melioꝛ poſitione Plato
nis. vt philoſophus videtur dicere.

¶ Mouetur hec q̄ō. Textu cōmē.5. Queſtio.j.

pᵐ Circa primum ſic ꝓcediť. videť ꝙ altera
tio ꝛ augmentū. ſicut nō ſunt gene
ratio ſimplex: ita non ſunt motus ſimplices.
T.c.10. generatio aūt ſubē ſm pħm dicit gñatio ſim
plex ꝓpter vnitatē actus ſiue ꝓpter vnitatē
forme. eſt. n. vnū aliqd q̄ō gñatur in tali gñatione vt leo
vel bos: ſed in gñatione accītis non ſic. nā non gnātur ho
mo nec gñať albus: ſed gñatur totū cōpoſitū. videlꝫ ho-
mo albus. ſic ēt nō gñatur cupꝛū nec rotundū: ſed gñatur
T.c.58. cupꝛū rotundū. vt oſtēſum eſt in primo phiſicoꝝ: ꝛ in.7.
T.c.27. metaphyſice: ſed cupꝛū rotundū ꝛ homo albus nō dñt ali
quid vnū ſimplex: nec dñt vnā formam. Ideo gñatio ta-
liū nō eſt generatio ſimplex: ſed gñatio compoſita. Sed
qua ratione gñatio taliū ꝓpter pluralitatē actuum eſt ge
neratio cōpoſita ꝛ nō ſimplex. pari etiaꝫ ratione motus ad
formas accidētales nō debēt dici motus ſimplices ſed cō
poſiti. Alteratio ergo ꝛ augmentū nō ſunt motus ſimpli-
2ᵐ ces vt in lr̄a dicitur. ¶ Amplius ſi trāſmutatio ad ſubaꝫ
nō dicit motus ſimplr̄ videť ꝙ non debeat dici generatio
ſimplr̄: gñatio enim eſt quedā ſpēs motus. vt dicit in poſt
predicamentis: ſed q̄ōlibet genus ſimplex reſeruatur in q̄
libet ſua ſpecie ſimplr̄. In omni ergo gñatiōe ſimplr̄ reſer
uatur ratio motus ſimpliciter. ſi ergo trāſmutatio ad ſub
ſtantiā eſt gnō ſimplr̄: erit motus ſimplr̄. Nō eſt ergo dña
inter tranſmutationē ad ſubſtantiā ꝛ alterationem ꝛ aug
mentū: q2 hec eſt generatio ſimplex ꝛ non illa: alteratio ꝛ
augmentū ſunt motus ſimplices ꝛ non iſte.

Ad euidentiam aūt dictoꝝ duo intendimus
declarare. p̄mo eniꝫ oſtende
mus non eſſe inconueniēs alicui cōpetere rōnē motus ſim
pliciter abſq̄ꝫ eo ꝙ ei cōpetat ratio gnōnis ſimplr̄: ꝛ e con-
uerſo. Aliqd pōt eē gñatio ſimplr̄. q̄ō tñ motus ſimplr̄ di
ci nō dꝫ. 2° deſcēdemus magis ad ꝓpoſitū ꝛ oſtēdemus al
terationem ꝛ augmētū reſpectu trāſmutationis in ſubam
poſſe dici motus ſimplices: nō aūt gñatio ſimplex. trāſmu
tatio vō in ſubam econtrario pōt dici gñatio ſimplex: ꝛ tñ
motus ſimplr̄ dici nō dꝫ. Primū ſic oñdiť. motus enim qd
cōius eſt gñatione: ꝛ aliquo mō de gñatione p̄dicať: acci-
T.c.6. piendo motū. vt de eo loqtur pħs in 3° phyſicorum. ponen
do ipſum in quattuoꝛ gñibus. Ita ꝙ ſm eundē ibidē trāſ-
mutatio in ſubam motus dicit: ꝛ lꝫ motus aliquo modo
ſit genus ad gñationē: nō tñ eſt ꝓprie genus ad ipſaꝫ. ge-
neratio enim nō ꝓprie eſt motus: ſed magis eſt mutatio q̄
dam ꝛ terminus eius. Cū ergo omne ſpāle addat aliquid
ſupra ſuū cōe: nō eſt incōueniens totū id quod pertinet ad
rōnem cōis reſeruari in aliquo: ꝛ tñ non reſeruari in eo to-
tum id q̄ō ſpectat ad rationeꝫ ſpālem: cum ſpāle hēat ali-
quid q̄ō eſt pꝛeter rōnem cōis: abundat eniꝫ ſpāle a cōi: vt
ſpēs abūdat a genere in dña aliqua cōſtitutiua. ipſa ergo
quantuꝫ ad id in quo ſpāle abundat a cōi: non opꝫ in quo
reſeruatur cōe reſeruari ſpāle. poterit ergo tota motus ra-
tio reſeruari in aliquo in quo nō reſeruabiť tota ratio ge-
nerationis: cū gñatio ſit qd ſpālius motu. rurſum ſi gña-
tio eſſet ſimplr̄ ſpēs motus non reſtaret via ad euadendū.
quin q̄ō eſſet gñatio ſimplr̄: nō eſſet ēt motus ſimplr̄. Cū
tota ratio generis reſeruet in qualibet eius ſpē: ſed q2 vt di
ctum eſt: opꝫ extendere nomē motus: vt gñatio motꝰ dici
poſſit: nō eſt incōueniens aliqd eſſe gñationem ſimplr̄: q̄ō
tamē motus ſimplr̄ dici non pōt. ¶ Declaratū eſt ergo p̄-
mum. videlꝫ ꝙ aliquid eſt gñatio ſimplr̄ q̄ō motꝰ ſimpli-
citer dici nō dꝫ: ꝛ ecōuerſo. aliquid eſt motus ſimplr̄ quod
gñatio ſimplr̄ dici non pōt. ¶ Reſtat ergo declarare 2ᵐ. ſ.
alterationē ꝛ augmētū reſpectu tranſmutationis in ſuba
dici motus ſimplices: non aūt gñatio ſimplr̄. trāſmutatio
vō in ſuba econtrario: mereť eniꝫ nomē gñationis ſimpli-
citer: lꝫ motus ſimplr̄ dici non poſſit. hoc aūt ſic declaraťr
ex hoc enim dicať aliquid tale ſimplr̄: q2 conuenit ei quic-
quid ꝑtinet ad rōnem eius. ille enim eſt iuſtus ſimplr̄ q ha
bet totum id q̄ō ꝑtinet ad rōnem iuſticie. Si ergo h̄ vide-
re volumꝰ qd dꝫ dici gñatio ſimplr̄: quid aūt motꝰ ſimplr̄:
vidēdū eſt qd ꝑtinet ad rōnē motus: quid aūt ad rationē
gñationis ꝛ quomodo motus ꝛ gñatio diſtinguunť. gña-
tio enim magis reſpicit eē: motus vō fieri magis reſpicit q̄ꝫ
eſſe: eſt eniꝫ gñatio reſpectu eē: ſicut corruptio reſpectu nō
eſſe. motus vō: q2 qd ſucceſſiuum eſt magis reſpicit fieri q̄ꝫ
eſſe: ex iſta aūt differentia p̄ma inter gñationē ꝛ motū: vt
q2 gñatio reſpicit eſſe: motus vō fieri: oſtēdūtur dñe ſcd̄a. ſ.
ꝙ motus dicat viā: generatio vō terminū. omne eniꝫ fieri
ꝛ omnis factio oꝛdinať ad aliqd eſſe: ex prima autē ꝛ ſcd̄a
oritur dña tertia vt ꝙ ſubiectū gñationis eſt ens in poten-
tia. ſubm̄ vō motus eſt ens in actu: quādiu eniꝫ aliqd eſt i
fieri non expoliať illud ex quo fit a ſuo eē ſimplr̄: ſed ſemꝑ
remanet ens in actu: ſed q̄ñ eſt in facto eſſe: ꝛ eſt in termino
gnōnis. tūc illud q̄ō gnōni ſubijcitur expoliať ab vno eē
ſimplr̄. ꝛ accipit aliud eſſe. Iō ꝙ manet in toto fieri ꝛ ſub-
iectum ipſius fieri ſiue ipſius motus eſt ens in actu: ſed ꝙ
manet gñatio completa ſm pħm eſt ens in potētia: ꝛ quia
tranſmutatio in ſuba eſt trāſmutatio ad eſſe ſimpliciter: ꝛ
habet rōnem termini non fieri: q2 alie factiones oꝛdinātur
ad ipſam ſubam: in tali tranſmutatione eſt ens in potētia.
Ideo talis tranſmutatio dicitur gñatio ſimplr̄: quia autēꝫ
hꝫ tranſmutatio eſt reſpectu eē ſimplr̄ infra dicet: ad pñs
dictū ſit trāſmutationē in ſubam eſſe gñationeꝫ ſimplr̄: ꝛ
q2 ſimplr̄ dꝫ dici gñatio: nō pōt dici ſimplr̄ motus: cuꝫ di-
ctum ſit ꝙ niſi extēdať nomē motus: gñatio motus dici
non dꝫ: augmētū vō ꝛ alteratio: q2 eoꝝ ſubiectū eſt ens in
actu ꝛ magis reſpiciūt fieri ꝙ eē. quodā q̄ꝫ eſſe ſimplr̄ re-
ſpectu gñationis: motus ſimplices dici pñt: q2 magis repe
riuntur in eis q̄ ſunt de rōne motus q̄ꝫ in gñatione.

Oppoſita aūt his nō erit difficile ſoluere. Nam cū Ad pᵐ
dicitur alterationē ꝛ augmētū non eſſe
motus ſimplices: ſed cōpoſitos. pꝫ ꝙ non dñt motus ſim-
plices: q2 ſubm̄ eoꝝ nō ſit quid cōpoſitū: ſed dñt motꝰ ſim-
plices reſpectu gñationis: q2 plus hñt de his que pertinēt Ad 2ᵐ.
ad rōnē motus q̄ꝫ gñatio. ¶ Qꝫ vō vlterius addebať ꝙ ſi
eſt generatio ſimplr̄ eſt motus ſimplr̄: nō opꝫ: imo econtra
rio ſi cōſideratur p̄habita. Nam cum gñatio nō ſit motꝰ
ſimplr̄: ſed opꝫ extēdere nomē motus vt gñationi compo-

tat tranſmutatio in ſubam que eſt gñatio ſimplr motus ſimplr dici nō 03. Sȝ de his ſuccincte locuti ſumus: vñ le ius enī vbi erit de hoc ſpālis mā. hoc clari⁹ tractabitur.

℄ Mouet hec qō. Textu cōmē. 5. Queſtio. ij.

1ᵐ SEcundo declarandū reſtat. vtrū qc quid apparet ſenſui ſit verum. ⁊ videt ꝙ ſic. quicqd enīȝ agit aliquid: agit vt eſt in actu ⁊ per formā ſuaȝ. ſenſibilia ergo imutādo ſenſus nr̄os imutāt eos vt ſunt in actu: ⁊ vt habēt formā: ſiue vt hñt eſſe: ⁊ qȝ ideȝ eſt act⁹ ſenſibilis ⁊ ſenſus. vt dr̄ in ſcōo de anima. ſicut ſenſibile i

T.c.138 mutat ſenſum: ſic ſenſus imutat ab eo: ⁊ qȝ ſicut imutatur a ſenſibilibus ſic iudicat: ⁊ ſic apparet ei. ergo ſic apparet ſenſui: ⁊ ſic iudicat de ſenſibilibus vt ſenſibilia ſunt: ſȝ iudicando de eis vt ſunt nō decipit: ⁊ iudicat verū. ergo omne iudiciū ſenſus: ⁊ quicqd apparet ſenſui eſt verū. ℄ Am

2ᵐ plius. cū noſtra cognitio incipiat a ſenſu: ⁊ quicqd cognoſcimus ex ſenſibus oriatur: ponere apparentiaȝ ſenſui eſſe falſam: eſt ponere ſcientiā noſtrā verā eſſe erroneā ⁊ vanā: quod eſt incōueniens. ℄ Amplius ſi cōtingit circa ſenſuȝ

3ᵐ errare vel poſſumus illuȝ errorē cognoſcere ⁊ corrigere vel non: ꝙ ſi circa ſenſum erratur incorrigibiliter plane patet ꝙ nō cōtingit ſcire: cū erret incorrigibiliter circa id quod eſt initiū noſtre ſciētie. Si aūt erratur corrigibiliter. tunc quero de eo quod eſt erroris correctiuum. vtrū habeat ortum ex ſenſu vel nō. ꝙ ſi nō habet ortuȝ ex ſenſu: ergo non oīs noſtra cognitio incipit a ſenſu, qō eſt falſum. ſi autem id correctiuū ex ſenſu oritur: in ipſa regula ⁊ in ipſo correctiuo poterit eſſe deceptio: cum apparentibus ſenſui poſſit ſubeſſe falſitas: vel ergo opȝ dicere quicquid apparet eſſe verum: vel ꝙ nihil ſit ſtabile in ſciētia noſtra.

NOtandum ergo apparētia ſenſui nō ſemꝑ eſſe vera. Nā cū impoſſe ſit ꝯria verificari: cū ſenſibus appareāt ꝯria: qȝ qō tactus iudicat vnuȝ eē: oculus iudicat eē duo: ⁊ qō vni apparet dulce alteri videtur amarū: opȝ circa ſenſum aliqñ deceptionē cadere: ⁊ nō quicqd apparet eē verū. ſi ergo ſit queſtio de ipſa re obiecta ſenſui plus apparet ſenſus aliqñ decipi circa talia. Nā ſi baculus curuus po ſit in aqua videat ab oculo iudicabit oculus ipſum eē fractū: cum tñ ſit integer: ⁊ ſi vnus digitoruȝ ſupponat alteri oculorꝫ ⁊ eleuetur oculus a ſitu ſuo videbit vna res due res: ⁊ ſi cācellētur digiti: ⁊ infra eos aliquis lapillus ponat iudicabit tactus vnū lapillū eē duos lapillos: que abſqȝ deceptiōe ſenſus eē nō pñt. ſenſus ergo vt iudicat de re imutāte pōt decipi: ſed vt iudicat de ipſa imutatione forte nunqȝ decipit. nam cū oculus dicit vnaȝ rē eē duas: lȝ reſpectu rei imutātis decipiat: tñ circa imutationē nō decipit. vere enīȝ ſic imutat tūc ac ſi imutaret a duabus rebus: ⁊ talem imutationē facit tunc vna res: qualem ꝯſueuerunt facere due: ⁊ cū baculum in aqua iudicat fractū: lȝ in re imutāte nō ſit ita: in ipſa tñ imutatione ſic ē: qȝ vō ſic imutatur oculus a baculo integro exiſte in aqua vt imutari ꝯſueuit a baculo fracto. pȝ ergo circa quā apparentiā: ⁊ circa qō iudi⁹ ſenſus decipit: ⁊ circa qō nō: qȝ circa iudicium de re imutante decipitur. Judicādo aūt de immutatione ipſa nō decipit. vtrū aūt ſenſus ꝑprie imutationem percipere poſſit: ⁊ ꝗo ſenſus quā imutationem percipit nō eſt pñtis ſpeculationis. alibi forte h̄ tractare poterim⁹. Ad preſens autē tñ dictum ſit ꝙ nō eſt deceptio circa immutationem: ſed circa rem imutantē: cauſa aūt quare circa rem imutantē ꝯⁱᵗ deceptio: ⁊ non quicqd apparet eſt verum. tripl̄r ſumi pōt vna ex parte organi imutati. alia ex parte mediȷ̄ per qō ſit imutatio. tertia ex parte rei imutantis. prima via ſic pȝ. Nam lȝ quicquid agit: agat vt eſt in actu: tñ qȝ omne qō recipit: recipitur ſm modum rei recipientis: ⁊ nō ſm modum rei recepte: ⁊ ex varietate paſſiui variatur actio agentis. Jdeo ſi oculus ſit infectus vel ſit a ſitu ſuo eleuatus: vel aliquo alio modo ſit indiſpoſitus reſpectu cōgrue imutationis ſenſibilis fallitur in iudicando

de re obiecta. ℄ Secunda via ſumitur ex parte mediȷ̄. naȝ 2ᵃ via

mediū debet eſſe cōforme organo: qȝ ſicut pupilla debet eſſe abſcolor vt oēs colores percipiat. aliter enīȝ proprius color iudiciū de aliis coloribus impediret. ſic ⁊ mediū abſcolor debet eſſe. vt per ipſum ſiat imutatio cuiuſlibet ſenſibilis ſm modū propriū: propter qō ſi videremus per mediū coloratum nō haberemus rectū iudi⁹ de re viſa: ⁊ inde eſt ꝙ ſi per vitrum coloratū aliqua videremus color vitri rectum iudiciū impediret: ⁊ omnia ſic apparentia viderentur nobis illius coloris qui eſt in vitro. nam ſicut febricitātes habentes linguā infectam humore amaro iudicant de omnibus ſm infectionē illam: ⁊ omnia eis amara videnť: ſic ſentientes per medium infectū iudicant de omnibus ſȝ infectionem illam. eſt enim quodā modo ſilis ratio de in

fectione organi ⁊ mediȷ̄. ℄ Tertia cauſa ſumitur ex parte 3ᵃ via

rei obiecte. obiectū enīȝ circa qō ſȝ ꝙ huius nō cadit deceptio: debet eſſe per ſe ⁊ propriū ⁊ debito modo ꝑportionatum. nā circa obiecta cōia: ⁊ per accñs plurima accidit deceptio: ſic etiā ⁊ circa obiecta ꝑpria deceptio accidit: ſi nō ſiut proportionata debite. vt rubeus color nimis a remotis apparet niger. ℄ Dicamus ergo ꝙ circa imutationem ſenſus non cadit deceptio: nec etiā circa rem imutantem: ſi omnia cōcurrunt ibi debito modo: nec ſi organuȝ ſit bene diſpoſitum: ⁊ mediū non ſit diſſorme: nec infectum: ⁊ obiectum ſit per ſe ⁊ propriū ⁊ medio modo proportionatū: ſed ſi aliqō iſtorꝫ deficiat poteſt error ⁊ deceptio contingere. Sed tunc per ſenſum bñ diſpoſitū corrigere poſſumus errorem ſenſus male diſpoſiti: ⁊ per vnum ſenſum corrigere errorem alterius ſenſus: vt per ea circa que nō poteſt cadere deceptio. corrigere poſſumus huiuſmodi deceptiōes. ſupponere enim opȝ hmōi cōia pn⁹ que ſm Cōmē. ſunt: ſicut locus ianue in domo quem nullus ignorat vt ꝙ credendum eſt magis ſenſui ſano ꝙȝ infirmo vel infecto: ⁊ ꝙ credendum eſt magis ſenſui vt iudicat de obiectis per ſe ꝙȝ de his que ſunt per accidens: ⁊ cetera talia per que errores ſenſuum corrigere poſſumus.

Oppoſita aūt his non eſt difficile ſoluere. Nā cuȝ dicitur ꝙ ſenſibilia agunt in ſenſum vt ſunt in actu ⁊ vt hñt eſſe. ergo ſemper iudicamus de eis vt ſunt. dici poteſt: ꝙ qȝ vt dicebat actio agentis diuerſificat ꝑpter diuerſitatē paſſiui: ꝯtingere pōt vt obliquet tale iudiciū propter indiſpoſitionē organi: vel ꝑpter infectioneȝ mediȷ̄. ℄ Amplius ſemper requiritur ordo debitus inter agens ⁊ patiens: ⁊ ordo ſi tollat vel impediatur agens nō imutat vt ē aptū natū imutare. ℄ Q vō obīcicibatur de ſcīa pȝ: ꝙ error ſenſus vt eſt impeditiuus ſciētie corrigi poteſt: propter qō ſcōa ratio ⁊ tertia ſunt ſolute. Ad 1ᵐ. Ad 2ᵐ.

℄ Mouet hec queſtio. Textu cōmē. 7. Q. ō. iij.

TErtio reſtat declarandū vtrū color ſit aliquid fixū in nā: ſiue vtrum ei competat aliqua entitas ſm veritatē. pōt autem oſtendi triplici via ꝙ color nō dicit entitatē ⁊ nām aliquā. ꝑma aūt via ſumit ex pte cuiuſlibet accñtis. ſcōa vō ſumitur ex parte ipſius nāe coloris. tertia aūt accipitur ex parte ipſius gñationis colorum.

℄ Primū ſic pȝ. vnitas enim entis non eſt vnitas ꝑ predicationē: ſed ꝑ attributionē. vt vult phs. 4. metaphy. eſt autem dña inter vnitatē attributionis ⁊ predicationis: quia vnitas per ꝑdicationē dicit nām aliquā reptā in omnibus quibus competit tale nomē. vt qȝ vnitas animalis ē vnitas per ꝑdicationem: in omni eo qō eſt aial inuenit nā aialis: ſȝ qȝ vnitas ſani eſt vnitas ſm attributionē: vt dicuntur aliqua ſana: qȝ attribuuntur vni ſano. vnū enim dicit ſana 1ᵐ T.cō.2. Dña inter vnitate attributionis ⁊ ꝑdicationis.

per attributionem ad aliud: vt per attributionem ad ſanitatem que eſt in aīali. Dicit̄ enim ſana: q2 deſignat illa3 ſanitatem: ⁊ cibus dr̄ ſanus: q2 ꝯſeruat eā: ⁊ medicina: q2 efficit eā: aīal dicit̄ ſanū: q2 h3 ſanitatē ſanitas. ergo eſt ſolū in aīali: ⁊ per illā oīa alia dr̄r ſana: nō ꝙ in ſe habeant aliq̄͂ ſanitatem. Cū3 ergo vnitas entis ſit vnitas per attributio-
T.c.2. nem: ⁊ ſm pħm.4. metapħ. oīa dr̄r entia ꝑ attributionē ad vnū3: vt per attributionē ad ſubam. ſuba ergo erit ens: q2 in ſe habebit entitatē. cetera vero non erūt entia propter aliq̄͂ entitatem q̄ ſit in eis: ſed ſolū propter entitatem q̄ eſt in ſuba. Dicere ergo ꝙ natura entitatis repit̄ in omni ente eſt ignorare nām analogie: ⁊ eſt dicere ꝙ vnitas entis ſit vnitas p̄dicationis nō vnitas attributionis. Si ergo h̄ ē falſu3: ⁊ vnitas entis eſt vnitas attributiōis: in aliis a ſubſtantia nō reperietur formaliter aliq̄ entitas. ſicut in aliis ab animali nō reperitur alia ſanitas: ꝙ ſi ſic eſt: nec color:
2^m nec aliquod accidēs habet aliqḋ eſſe reale vel eſſe fixum.
Color Cū in ſe nō habeat nām vel entitatē aliqua3. ¶ Scḋa via ad oſtēdendū hoc idē ſumitur ex ipſa natura coloris. Color enim ſm pħm. in de ſenſu ⁊ ſen. eſt extremitas ꝑſpicui in corpore terminato: ⁊ ly perſpicui cōſtruitur intranſitiue. eſt enim ſenſus: ꝙ color ſit quedā perſpicuitas extrema in corpore terminato: quedā enī hn̄t ꝑſpicuitatē in ꝓfundo: vt corpora dyaphana: ⁊ talia ſi vere dyaphana ſunt nō terminant viſum: nec ſm ſe colorata ſunt. Quedā vo hn̄t ꝑſpicuitatem ſolū in extremo. nō enim apparēt q̄lia ſunt in ꝓfundo: ſed ſolū q̄lia ſunt in ſuperficie ⁊ in extremo: ⁊ illa talis apparentia ſiue illa talis ꝑſpicuitas extrema ē id qḋ eſt eſſe nāliter color. ergo color ſm nām ſuā nihil eſt aliud niſi apparētia q̄dā: ſed ꝙ eſt tale non vr̄ hr̄e eſſe fixū in nā.
3^m ergo idē qḋ prius. ¶ Tertia via videt̄ ſumi ex gnōne coloris. quādiu. n. aliqḋ corpus terminatū integrū ē nō h3 colorem in medio ſui cū ſit de rōne coloris ꝙ ſit in extremo. Diuiſo aūt illo corpore apparet ibi color. videt̄ ergo color nō eſſe nā: cum ex ſola diuiſione corporis gn̄etur.

Notandum ergo ꝙ cum qualitates ⁊ colores ſubam afficiāt: ⁊ cū animal quod nō eſt res aliqua: nō poſſit ſubſtantiā afficere ⁊ diſponere: cogimur ad dicendū colores ⁊ vniuerſaliter qualitates res aliq̄s eſſe. color ergo eſt tale reale h3. eſt enī eſſentialr̄ dyaphanitas queda3: ⁊ q2 dyaphanitas eſt de nā lucis lux eſt hypoſtaſis ⁊ ſuba coloris: nō autem lux quelibet. nā cum lux veniens ad cōpoſitionē coloris ſit lux in corpore opaco ⁊ terminata: q2 omne qḋ recipitur in aliquo recipit̄ ſm modum rei recipiētis: oportet lucē venientē ad cōpōnē coloris ⁊ exiſtentē eius hypoſtaſim ⁊ ſubſtantia3 non eſſe in ſua claritate: ſed eſſe quaſi lucem obſcuratam.

Rationes aūt in oppo^m facte non arguūt colorē qd reale: ſed petunt ſibi q̄liter difficultates ſolui. ¶ Ad diſſolutionem aūt p̄me rōnis: q̄ plus difficultatis ꝯtinere vr̄: nōn^m vnitatē attributionis duplicem
Ad p^m Duplex eſt vnitas attributionis. eſſe poſſe. primo cum in vno eſt nā aliq̄: in aliis vo nihil eſt formalr̄ de nā illa. ſicut ſanitas eſt ſolū in aīali formaliter. Alia aūt vt tāgebat̄ in arguēdo in tm̄ dr̄r ſana: inquātū attribuunt̄ iſti ſanitati. 2° aūt mō pōt cōtingere iſta analogia: ⁊ vnitas attributionis cū natura talis repitur formaliter in omni tali: tn̄ in vno repitur cōplete in aliis diminute. ⁊ q2 de eo qḋ eſt incompletū ⁊ diminutū ⁊ quodā mō ſm q̄d non ſit denominatio. Ideo illud idē in quo p̄ncipaliter exiſtit nā illa: dicit̄ ſimplr̄ tale. cetera vo intm̄ ſunt talia inquātum attribuūtur illi vni: ⁊ ſic eſt in ꝓpoſito. natura enim entitatis repit̄ in quolibet ente: ſed tn̄ in ſuba repitur p̄ncipalr̄: in aliis vo diminute. ſuba ergo ē ens ſimplr̄: alia vo nō ſunt entia niſi q2 ſunt entis: nō ꝙ in ſe nullā entitatē hēant: ſed q2 illa entitas eſt diminuta: ⁊. q. ſm quid magis dicunt̄ entia inquātū ſunt aliqd ſube q̄ inquantū in ſe entitatē hēant aliquā: accidētia itaq3 nō dicuntur entia propter entitatē que ē in eis: ſed propter entitat̄ que ē in ſuba: non ꝙ nulla3 entitatem in ſe habeant: ſed q2 illa eſt incompleta ⁊ ab ea denominatio fieri nō debet. Nō ergo arguitur accidētia nō eſſe quid reale: nec habere aliqḋ eſſe fixum: ſed ſolū oſtenditur ea nō habere entitatē completam ⁊ perfectā vt ſubſtantia: qḋ cōcedimus. ¶ Qḋ aūt Ad 2^m
addebatur ſcḋo ꝙ color eſt apparentia quedā: ly apparentia nō ſumitur vt denominat quid fantaſticū: ſed qd reale. Sed ſi poteſt dici apparētia quedā hoc eſt inquantum ipſa dyaphanitas ⁊ perſpicuitas: quedā apparētia nominatur: ⁊ q2 perſpicuitas eſt de natura lucis: color eſt aliqd reale: ex quo lux que eſt ſuba: ⁊ hypoſtaſis eius quid reale
Ad 3^m nolit. ¶ Qḋ autē tertio addebat̄ ꝙ ex ſola diuiſione videtur generari color. dōm eſt hoc eſſe per accidēs: ex diuiſione enim corporis per ſe efficitur ſuperficies: ⁊ q2 propriū eſt ſuperficiei primo loco colorari ex generatione ſuperficiei habet eſſe generatio coloris: tamē forma arguendi nō valet. Nam vt corpus realiter diuidatur: ⁊ ipſa diuiſio qd reale exiſtat. ſi ex reali diuiſione aliquod reale inducatur: nullum inconueniens ſequitur.

¶ Mouet̄ hec qō. Textu cō.7.⁊.8. Queſtio.iiij.

Quarto declarandū reſtat vtrū poſitio platonis fuerit melior poſitiōe Democriti: vel ecōuerſo: ⁊ videt̄ platonē melius opinatū democrito. Nā quāto aliqd eſt
p^m ſimplicius tāto magis h3 rōnē p̄ncipij: cū ḡ ſuperficies ſit ſimplicior corpore ꝯgruētius videtur ponere ſuperficiem p̄ncipia rerum vt ponebat plato q̄ ponere corpora indiuiſibilia: vt ponebat Democri. ¶ Amplius
2^m principia generabiliū ⁊ corruptibilium que ſm veritatem ſunt materia forma ⁊ p̄uatio: nec per ſe exiſtunt: nec per ſe gn̄antur: l3 ergo tam plato q̄ democritus defecerint a vera poſitione p̄ncipiorum: magis tn̄ videt̄ defeciſſe democrit^9 ponendo corpora: q̄ plato ponendo ſuperficies: cū3 corpora poſſunt per ſe exiſtere: non aūt ſuperficies.

Notandum ergo platonem inter ceteros pħos fuiſſe q̄ſi ſingularē in venando p̄n^a pħie ſue. vt pl'm enim a'ij pħi ex ſenſibilibus in intelligibilia aſcēdebant: ⁊ ille eſt modus rectus traditus a pħo. primo poſteriorum: cū ait: oēm noſtram cognitionē incipere a ſenſu. hoc idē3 etiā habetur poſteri. 2° in caplo illo. De principiis aūt. ibi enim tradit̄ ex ſenſibus fieri memoriā. ex memoriis experientiam. ex experientijs fieri vle qḋ eſt p̄n^m artis ⁊ ſcientie. plato vo ex intelligibilibus voluit ad ſenſibilia deſcendere: voluit enim preter humanū modum humanam habere notitiam: ⁊ q2 voluit de ſenſibilibus: ⁊ vliter de rebus per modū intelligibilium iudicare: tradidit ſic penit^9 eſſe in re vt videbat in opatione intellectus: ⁊ q2 per actionem intelligibilium ſeparamus vle a particularibus: vt ꝑ actionem intellectus ſeparamus leonē a ſuis indiuiduis ⁊ participatione ſpēi vnius ſm intellectū noſtrum: ⁊ omnes leones ſunt quodāmō vt vnus leo: ⁊ q2 ſic credidit eſſe in re vt intelligimus in omni genere rerū poſuit vnū3 abſtractum ſeparatū. vt vnū leonē. vnū lapidē: ⁊ ſic de ſingulis: que appellabat ideas: quas dicebat eſſe rerum cauſas ⁊ principia: ⁊ q2 rerum ſenſibiliū ⁊ corruptibilium venabat̄ p̄ncipia per modū abſtractū: q2 mathematica ⁊ ideas ponebat de genere abſtractorū3. Ideo eo poſuit aliorum p̄ncipia. volebat enī3 mathematica abſtracta ēē: ſed nō in tantā abſtractionē vt idee: erant enī3 ſm eū media inter ſenſibilia ⁊ ideas. vt narrat Ariſt. primo metaphy. ⁊ q2 ſuperiora ⁊ T.c.6.
abſtracta. vt dictū eſt: poſuit aliorum p̄n^a: dixit p̄n^a corporū eſſe ſuperficies. In hac aūt poſitione in quattuor defecit a poſitione democriti. primo in po^{ne} p̄ncipia: melius eſt. n. ⁊ rōnabilius ponere p̄n^a ſenſibiliū: que habet eſſe naturale

⁊ ſunt in ſenſibus ꝙ̃ que habent eſſe mathematicum: vel
etiã ydeale ⁊ ſunt a ſenſibilibus ſeparata. melius ergo fu-
it ponere corpora indiuiſibilia. qḋ fecit Democ. ꝙ̃ ſuperfi
2° cies indiuiſibiles. vt poſuit plato. ℭ Secundo defecit po
ſitio platonis q̃ſtū ad ea que ſequuntur ex pncipijs. nã ſi ex
huiꝰ ſenſibilibus: que habēt eſſe nãle ⁊ phicū: ſi poſſumus
ſaluare tranſmutationes phyſicas: nõ videtur incõueniẽs:
ſed ex mathematicis: que ſunt ſeparata a motu ⁊ mã: ſal-
uare trãſmutationes naturales eſt oĩno abſurdum. Ideo
ex principijs a platone poſitis ſaluare non poſſumus: quo
fit alteratio ⁊ quomodo generãtur qualitates ⁊ paſſiões:
cum dicta pricipia a talibus ſint abſtracta. Ideo in textu
dr̃ ꝙ platonici non ſuſcipiunt paſſionẽ aliquã generari ex
3° ipſis. ℭ Tertio defecit dicta poſitio q̃ſtum ad viam ⁊ mo
dum quo acquruntur pnᵃ. nam vt dictū eſt: ex experientijs
fiũt nobis vles propoſitiones: que ſunt pnᵃ ſciẽtiarum ⁊ ar
tium: experiẽtia aũt cum ſit particulariũ eſt reſpectu mul
torum: plato aũt qꝛ noluit procedere modo ſenſibili: noluit
reſpicere ad multa vt ad ſingularia: ſed vt voluit reſpicere
ad pauca vt ad abſtracta: ⁊ vlia que poſuit mathematica
⁊ ydeas. ℭ Dixit ergo vt inexpertus ⁊ abhorrens ſenſibi-
4° lia. Democritus ḋo vt expertus. ℭ Quarto ḋo melior fu-
it poſitio Democriti quantum ad rationes per quas ful-
ciebatur. Ex ſenſibus enim ſumunt ortũ proprie rationes
ſenſibiliũ. plato ergo qui talia deſperit non potuit argue-
re ex proprijs: ſed arguebat logice. i. extranee. Democritus
ḋo quaſi phyce: ⁊ vliter arguebat. vel ad litterã plato quo
dãmodo arguebat logice. vlia enim dicunt nãm ſubiectã
intẽtioni: ⁊ rõne illius intẽtionis: qꝛ logice potiſſime de in
tentionibus eſſe dr̃. ex quo poſuit ea que ſunt quid rõnis eſ
ſe rerũ pnᵃ. logicus enim artifex rõnalis dr̃: nec Democri-
tus: nec plato recte poſuit: tñ vt poſitionẽ Platonis Ariſt.
tradidit ſimpliciter peius dicit plato Democrito.

Ad pᵐ q̃ ſunt pncᵃ. **Quod autem** arguiꝭ ꝙ q̃ſto ſimpliciora ſunt magis hñt rationẽ principiĩ. er-
go magis hñt rõnem principij ſupficies ꝙ̃ corpora. dõm
ꝙ nos nõ querimus pnᵃ quocūqꝫ mõ: ſed pnᵃ naturalia: ⁊
qꝛ ſuperficies ⁊ mathematica nõ poſſunt eſſe pnᵃ natura-
Ad 2ᵐ lia. Ideo rõ nõ cõgruit. ℭ Per hoc enim ſoluiꝭ 2ᵐ. Nã ſi
pnᵃ per ſe nõ exiſtũt. querenda tñ ſunt talia nãlia non ma-
thematica: ⁊ qꝛ hoc dꝫ eſſe pncipale in conſideratione pn-
cipiorũ ſimplr̃ melius dixit platone democritus.

T. cõ. 8. **Habet enim** queſtionem ſi quis ⁊c̃. Hic ſunt declanda tria
circa poſitionem democriti. Primo enim vi-
dendũ eſt ſi eſſet dare corpora indiuiſibilia.
vtrum eſſent principia ſimpliciter generabili
um ⁊ corruptibilium. Secundo dato ꝙ talia corpora nõ
poſſent dici principia eorum ſimpliciter. declarabitur vtrũ
debeãt dici pnᵃ generabiliũ vel corruptibilium aliquo mo
do. Tertio dato talia corpora non eſſe principia eorũ ſim-
pliciter: nec eſſe principia aliquo modo declarabitur vtrũ
poſſent dici pnᵃ huius generabilis ⁊ corruptibilis.

ℭ Mouet hec qõ. Textu cõmẽ. 8. Queſtio. v.

pᵐ **Circa** primum ſic procediꝭ. videꝭ ꝙ ſi eſ-
ſet dare corruptibilia indiuiſibilia
illa ſimpliciter abˡᵗᵉ deberent dici pnᵃ. illa enĩ
ad que ſtat vltima reſolõ rerũ: debẽt dici ſim-
pliciter rerũ pnᵃ: ſed ſi eſſet dare ſimplr̃ corpo
ra indiuiſibilia ad ea ſtaret vltima reſolõ rerũ: qꝛ ſi talia
corpora reſoluerẽtur in alia: iã nõ eſſent indiuiſibilia. erũt
ergo ſimplr̃ pnᵃ ex quo in alia reſolui nõ poſſunt. ℭ Am-
2ᵐ plius pnᵃ vt dr̃ in fine elẽchorum ſunt maxima poteſtate: ⁊
magnitudine puiſſima: ſed talia eſſent hꝰ corpora. paruiſ
ſima. n. eẽnt magnitudine: cũ eſſent indiuiſibilia. maxima
aũt eſſent ṽtute ⁊ ptãte: qꝛ ex eis cetera alia corpora eſſent
cõpoſita. ſimplr̃ ergo ⁊ abˡᵗᵉ talia dñt dici pnᵃ. ℭ Ampli- 3ᵐ
us qḋ eſt alioꝝ menſura videꝭ hẽre rõnem pncipiĩ reſpe-
ctu eoꝝ: quoꝝ eſt menſura. nã cũ ea que nullã cauſalita-
tem hñt reſpectu alioꝝ: modũ ⁊ mẽſurã: vt videꝭ: eis non
pñt iponere: qꝛ ergo oĩa mẽſuranꝭ minimo ſui gñis: vt dr̃
10° metaphy. ſ. eſſet dare corpora indiuiſibilia: qꝛ talia i ge- T. cõ. 2.
nere corpoꝝ eſſent ſimplr̃ minima: ſimplr̃ deberẽt dici pn
cipia: cũ eis cõpeteret ſimplr̃ ratio menſure.

Tria ſũt de rõe pn cipij. **Notandum** ergo tria eſſe de rõne pncipiĩ pp̃ter que ſi eſſet dare corpora indiuiſibi-
lia ſimplr̃ pnᵃ eſſe nõ poſſunt. de rõne enim pncipiĩ ſimplr̃
eſt ꝙ in alia reſolui nõ poſſit: qꝛ ſi in alia reſolui poſſet iam
nõ eſſet pnᵐ ſimplr̃: ſed illa in que reſoluerenꝭ magis habe
rent rõnem principiĩ. Ex iſto pmo ſequitur 2ᵐ. nam qꝛ pnᵃ
non ſunt in alia reſolubilia p ſe loquẽdo: nec ſunt genera-
bilia: nec corruptibilia: imo opꝫ ea manere. vt dicitur pri-
mo phyſicoꝝ. Idẽ enim qḋ eſt in alia gñabile ⁊ corrupti- T. c. 50.
bile eſt in aliã reſolubile. Ideo nec generatur: nec corrum-
pitur mã vel forma: ſed cõpoſitũ. non enim generaꝭ ſpera:
neqꝫ rotũda: ſed ſpera rotũda. ſi enĩ generareꝭ mã: mate- 7. m. 17.
rie eſſet materia: imo mã eſſet cõpoſita ex mã ⁊ forma. ha-
beret enim aliq̃ in qua reſolureꝭ mã ſi per ſe corrũperetur
mã. ſic ⁊ forma ſi per ſe corruptibilis eẽt forme eẽt forma:
⁊ eẽt cõpoſita forma ex materia ⁊ forma. opꝫ ergo ꝙ que
in alia reſolui nõ pñt q̃ſtum eſt de ſe ſemp manere ⁊ per ſe
loquendo gñabilia ⁊ corruptibilia nõ eſſe. ℭ Ex his aũt
ſeqtur 3ᵐ. videlꝫ pnᵃ ⁊ per ſe nõ eſſe in genere. genus enĩ nõ
dicit potentiã primã vt materiã: nec dicit actũ primũ: ſꝫ di
cit formã meᵈᵐ inter potẽtiam ⁊ actũ. vt vult Cõmẽ. p̃ me T. c. 17.
taphy. Ubi dat dñiam inter genus ⁊ mãm: imo cũ de ratio
ne generis ſit ꝙ p̃dicetur de ſuis inferioribus eſſentialr̃: qꝛ
ꝯ rõnem partis eſt eſſentialr̃ predicari. Nã ſm phm: 4. to
pico. nullo mõ pars de toto p̃dicaꝭ: qḋ eſſentialr̃ intelligẽ-
do: ſimplr̃ verũ eſt. homo enim nullo mõ eſt manus: lꝫ poſ
ſit dici manuatus. Cũ ergo mã ⁊ forma ſint ſimplr̃ gene
rabiliũ ⁊ corruptibilium pnᵃ: ⁊ habeant rõnem ptis: i eis
rõ gñis reſeruari non poterit. ſubã ergo que eſt gḋ cõe ad
mãm formã ⁊ cõpoſitũ: non eſt ſubã que eſt genus: ſed ſub-
ſtantia q̃ eſt analogũ. ℭ His viſis pꝫ: ꝙ ſi eẽt dare corpo-
ra idiuiſibilia talia gñabiliũ ⁊ corruptibiliũ ſimplr̃ pnᵃ eẽ
p̃ nõ poſſent. p̃. qꝛ ad ea non ſtaret vltima reſolõ: imo ſi eſ-
ſet deuenire ad talia corpora adhuc huiuſmodi corpa cõ-
poſita eſſent ex mã ⁊ forma: ⁊ qꝛ vnũquodqꝫ reſoluiꝭ i ſua
cõponibilia: nõ ſtaret vltima reſolõ ad corpora p̃dicta: ſed
2° ad mãm ⁊ formã illoꝝ corpoꝝ. 2° talia corpora non pñt
dici pnᵃ ſimplr̃: qꝛ per ſe loquendo non oporteret ea mane-
re: eſſent enim per ſe gñabilia ⁊ corruptibilia: cũ eſſent cõ
poſita ex mã ⁊ forma: imo qꝛ q̃ſto aliquid eſt in minora
diuiſũ tãto facilius corruptioni obedit: talia corpora nõ
ſolũ p ſe loquẽdo nõ manerẽt: imo facilius alij corrũperen
3° tur. 3° qꝛ talia eſſent directe in genere: qꝛ totũ id qḋ eſt de
ratione corporis reſeruaretur in eis quãtũcunqꝫ eſſet dare
talia corpora ſimplr̃ pnᵃ eſſe non poſſent.

Ad pᵐ. **Opposita** aũt his nõ eſt difficile ſoluere. nam cum
dr̃ ꝙ hꝰ corpora ſunt ea ad q̃ ſtat vltĩa
reſolõ pꝫ eſſe falſũ. nã ſi hꝰ corpora indiuiſibilia nõ eſſent
reſolubilia in alia i eo ꝙ q̃ta: eſſent tñ reſolubilia in eo ꝙ
corpora. nos aũt nõ q̃rimus pnᵃ q̃ti ſm qḋ hꝰ: ſed corpo-
Ad 2ᵐ ris. ℭ Q. ḋo ſcḋo addebatur: qꝛ pncipia ſunt minima ma
gnitudine ⁊ maxima ṽtute pꝫ hꝰ corpora nõ eẽ ṽtute ma-
xima: cũ nõ eſſent de cõpõne oĩum: imo mãe ⁊ forme eſſent
Ad 3ᵐ vlterius de cõpõne ipſoꝝ. ℭ Q. aũt 3° addebaꝭ: qꝛ eſſent
ſimplr̃ pnᵃ corpoꝝ: Cũ ſimplr̃ ſint eoꝝ mẽſura: dici põt ꝙ
hẽc ſuũ dubiũ ⁊ eſſet p ſe diſputabile vtrũ ſemp hẽat rõnẽ
pncipiĩ qḋ hꝫ rõnẽ menſure. Nã ſi oĩa entia eſſent colores
albũ eſſet mẽſura eoꝝ: ⁊ tñ albũ nõ vr̃ eſſe ci oĩum colorũ

cū cā ſit qđ facit ad eſſe alterius: albū aūt nō vī̄ facere ad
eē nigrū: cū vnū ꝯꝛ̄iop̄ aliud nō ꝯſtruat: ſed poti⁹ deſtruat:
tn̄ hoc ꝯceſſo nō haberet̄ intētū. nā ſi corpora idiuiſibilia
ſunt mēſura alioꝝ corpoꝝ hoc nō erit niſi ꝓut hn̄t rōnē
minimi reſpectu alioꝝ corpoꝝ. nō. n. ſunt minima ī eo ꝙ
corpora. Ita. n. minimū corpus eſt cōpo^m ex mā ꝛ forma:
ꝛ ꝯtinet ī ſe oīa q̄ ſunt de rōne corpis ſicut ꝛ maximū: eē ḡ
qđ minimū cōpetit ſolū eis in eo qđ ſunt q̄ta. nos autē. vt
dictū eſt q̄rimus pn̄ corporis ſm̄ ꝙ b⁹: nō aūt q̄ti.

¶ Mouet̄ hec qō. Texto cōmē. 8. Queſtio. vj.

SEcundo reſtat declarare vtrū ſi eſſet
dare corpa idiuiſibilia poſ-
pm ſent dici aliq̄ mō pn̄ gn̄abilium ꝛ corruptibi
lium: ꝛ vī̄ ꝙ nō eē icōueniēs. pn̄t. n. eē aliq̄ ali-
quoꝝ pn̄ aliquo mō: q̄ tn̄ nō ſunt illoꝝ pn̄:
vt paries aliquo mō h̄z rōnē principij reſpectu domus: ſ;
vltīa reſolō domus nō ſtet ad pariete. S; vlterius reſolui-
tur paries in lapides. poterūt ergo corpora idiuiſibilia eē
pn̄ gn̄abiliū: ſ; vltima reſolō eoꝝ nō ſtet ad talia corpora.
2m ſed vlterius reſoluant̄ in mām ꝛ formā. ¶ Amplius non
ſolū hoc videt̄ poīe: ſed ēt neceſſariū. Nā ex eiſdē aliqđ cō-
ponitur in que reſoluit̄: q2 ergo in que reſoluit̄ res: ea ſunt
rei pn̄cipia: ſed ſi hoc eſt per ſe: in que reſoluit̄ ſimplr̄ erunt
pn̄cipia ſimplr̄: in que aūt aliquo mō: erūt pn̄ aliquo mo
do: ſed ſi eſt dare corpora indiuiſibilia gn̄abilia reſoluēt̄ur
in ea aliquo mō: ſ; nō ſimplr̄: eſſent ergo talia pn̄cipia ali
3m quo mō: nō aūt ſimplr̄. ¶ Amplius ſimplicia videnť hēre
rōnē pn̄cipij reſpectu cōpoſitoꝝ: q̄ ergo ſunt ſimplicia ſim
pliciter erūt pn̄ ſimplr̄: q̄ aūt aliquo mō: aliquo mō. Cū er
go indiuiſibilia corpora ſint aliquo modo ſimplicia reſpe
ctu alioꝝ: huiꝰ corpora debent poni aliorum pn̄cipia ali-
quo mō: ſ; nō ſimplr̄ cū nō ſint ſimplicia ſimplr̄.

NOtandum aūt ꝙ ꝛ ſi eēt reſoluere gn̄abilia ꝛ
corruptibilia vſq; ad indiuiſibilia
corpora hꝰ corpora p ſe loquēdo: nec ſimplr̄: nec aliq̄ mō
deberēt pn̄cipia dici gn̄abiliū corpoꝝ: qđ triplici via decla
rari pōt. pma ſumit̄ ex pte ipſoꝝ corpoꝝ. ſcđa ex pte ipſa-
pa via rum partiū. tertia ex pte ipſoꝝ pn̄cipioꝝ. ¶ Prima ſic pz.
nā corpora: quoꝝ nos q̄rimus pn̄cipia ſunt in gn̄e ſubē.
Nā corpus ſuba eſt id qđ gn̄atur. augmētatur. n. corpꝰ in
eo qđ q̄tū: motus. n. ad ſubam dī gn̄atio. motus aūt ad
q̄titatē ſimplr̄ ꝛ abſ^o noie nō dī gnō: ſed augmētū. ſi ḡ q̄re
mus pn̄cipia corpoꝝ vt ſunt augmētabilia hērēt ꝓbabilē
rōnē ꝙ in eo ꝙ taliū q̄rem⁹ pn̄ ſm̄ genus q̄titatis: ſed q2
corpoꝝ gn̄abiliū pn̄cipia q̄rimus nō quātitatis: ſ; ſubē de
bemus pn̄cipia iuenire. Corpa aūt idiuiſibilia ſm̄ ꝙ hꝰ in
nullo hn̄t rōnē ſimplicis corpis reſpectu alioꝝ corpoꝝ ni
ſi in eo ꝙ quāta: nō aūt ī eo ꝙ corpora. vt ſupra dicebať.
eēnt enī; minoris quātitatis illa q̄; alia. S; nō eſſent ſim-
pliciōris ſubē. hērent. n. in ſe mām ꝛ formā;: ꝛ ea q̄ ſunt de
rōne corpoꝝ. nullo mō talia debēt poni pn̄cipia corpoꝝ:
cū nulloꝰ corpora reſoluātur in ea in eo ꝙ corpora: ſed ſo-
2a via lum in eo ꝙ q̄ta. ¶ Scđa via. ad inueſtigādū hoc idem
T.c.37. ſumit̄ rōne ipſoꝝ partiū. Nā ſ; pħm. 7. metapħ. Quedā
ſunt ptes formales ꝛ ptinētes ad ſpēm: quedā vo māles ꝛ
quātitatiue: ptes aūt formales ꝛ pertinētes ad ſpēm ſunt
priores ſuo toto. Jđ cū diffinit̄ totū tales partes ingrediū-
tur diffōnē;: cū litere ingrediant̄ diffōnem ſyllabe. carnes
aūt ꝛ oſſa diffōnem hoīs. partes vo mālēs ꝛ q̄titatiue non
ingrediunt̄ diffōnē totius. Cupzū. n. qđ ē pars materialis
circuli nō eſt ps ꝯſtitutiua diffōne eius. ſemicirculus ēt q2
vī̄ eē pars q̄titatiua circuli nō īgredit̄ diffōnem circuli: ſed
magis eꝯ̄ circulus vī̄ ingredi diffōnem ſemicirculi. diffini
tur eīm ſemicirculus: ꝙ eſt ps circuli ſecata dyametro. Cū
ergo poſteriora ſm̄ qđ hūiꝰ nullo mō hēant rōnem pn̄ci-
pij reſpectu poꝝ pars q̄titatiua corporis: nec ſimpliciter
nec aliquo mō h̄z rōnem pn̄cipij. vtꝝ aūt hēat rōnē pn̄ci
pij reſpectu hꝰ corpis in alia declaratione patebit. Ad pſens
aūt vt ſpectat ad hāc viā ſcđo tactā intm̄ dictū ſit ꝙ ſi eēt
dare idiuiſibilia corpora ꝙ tal'a tēnt ptes corporū ſolum
q̄titatiue cū nō reſoluerent̄ corpora in ea niſi ī eo ꝙ q̄ta:
pn̄ corpoꝝ eē nō poſſent: imo ꝙ corpꝰ: vt ħ de corpe loqui
mur: vī̄ magis ſignare ſubam ipſā: corpꝰ vo idiuiſibile: vt
ħ de idiuiſibili loqmur: noiat corpꝰ q̄titū: q2 corpꝰ quātū;
eſt poſteriꝰ corpe ſimplr̄: ꝛ non eſt pn̄ corpis: ſed magis eꝯ̄
magis vī̄ eē ꝓpe dictū corpora eē pn̄cipia corpoꝝ indiui-
ſibilium q̄; eꝯ̄. ¶ 3a via ſumit̄ ex pte ipſoꝝ pn̄. naz inter 3a via
pn̄cipia aliquo mō ꝛ pn̄cipia ſimplr̄ vī̄ eſſe dīa. ſicut inter
pn̄cipia proxima ꝛ principia remota vt carnes ꝛ oſſa ſunt
pn̄cipia aliq̄ mō: mā pma vī̄ eē pn̄ ſimplr̄. vn̄ ꝛ p̄dicte rō-
nes p quas nitebamur oſdere indiuiſibilia corpora eē cor
poꝝ pn̄cipia aliquo mō ſolū ſup hoc ſe videbātur funda-
re: q2 corpora aliquo mō reſoluūtur in corpora indiuiſibi
lia: ſ; nō vltimata reſolutione reſoluātur in illa. arguebať
ergo eſſe pn̄cipia ꝓxima nō remota. Cū ḡ in pn̄cipijs ꝓxi
mis: vt ħ de pn̄cipijs loqmur: eſſentialr̄ debeat reſeruari rō
pn̄ remotoꝝ. ſi pn̄cipia remota ſunt in vno gn̄e. ꝓxima
nō debēt eē ſm̄ aliud genus. Cū ḡ mā ꝛ forma ſunt in gene
re ſubē: corpora indiuiſibilia: q2 ſunt talia pn̄cipia ſm̄ q̄ti-
tatem hꝰ pn̄cipia eſſe nō poterūt. nā ꝛ ſi in accn̄tibus to-
lerari pōt hoc ꝙ pn̄cipia ꝓxima ſunt in vno gn̄e. remota
vo in alio. in ſubſtātijs aūt nō eſt verum. cū enim accn̄s ſit
poſteriꝰ ſuba cognitione diffōne ꝛ tpe. vt dicit̄ 7ᵒ meta. p ſe T.c.4.
loquendo pn̄ ſube eſſe non poterit: q2 ergo corpus indiui
ſibile ſm̄ ꝙ huius nominat aliquid vt eſt quantum prin
cipium corporis per ſe loquendo eſſe nō poterit.

Oppoſita aūt hic nō ē difficile ſoluere. oia. n. deſi- Ad pm
ciunt per fallaciā accn̄tis. Nā cū dī pn̄t
eē pn̄cipia aliq̄ mō corpoꝝ q̄ nō ſunt pn̄cipia eoꝝ ſimplr̄.
ſicut pn̄t eē aliq̄ mō pn̄cipia domꝰ: q̄ nō ſunt pn̄cipia eius
ſimpr̄. ſi pp ħ volumꝰ ꝯcedere corpa idiuiſibilia eē hꝰ pec-
camus p fallaciā ꝯñtis: ꝛ q2 ꝯñs accidit ꝛ eſt ps accn̄tis. vt
dī in libꝰ elēcħ. Decipimur p illā fallaciā. ¶ Cū vo vlteriꝰ Ad 2m
addit̄ corpa idiuiſibilia eē aliquo mō pn̄cipia corporū: q2
in ea aliquo mō corpora reſoluunt̄: ſ; ad ea nō ſtet vltima
reſolō. pz: ꝙ ꝯſideraī ibi qđ eſt p accn̄s. corpora. n. in eo ꝙ
corpora. nullo mō reſoluūtur in corpora indiuiſibilia: ſed
in eo ꝙ q̄ta. ¶ Qđ autē 3ᵒ addebať corpora indiuiſibilia Ad 3m
ſimpliciora eē corpibꝰ alijs: ꝛ ita eē eoꝝ pn̄cipia. pz ēt id
ꝯſideraī qđ ē p accn̄s. nā ſi corpora indiuiſibilia ſunt ſim
pliciora alijs corporibꝰ hoc nō eſt in eo ꝙ corpora: ſ; forte
hoc eſſe poſſit in eo ꝙ q̄ta. ergo ſm̄ rei veritatē corpora i-
diuiſibilia ceteris paribꝰ ſm̄ ꝙ hꝰ non ſunt aliquo modo
pn̄cipia corporū. vtrū autē poſſint eſſe aliquo mō pn̄cipia
ſm̄ pōnē democriti: in ſequēti q̄ſtione tāgetur.

¶ Mouet̄ hec qō. Textu cō. 8. Queſtio. vij.

TErtio declarandū; reſtat dato corpora
indiuiſibilia nō poſſe eē pn̄cipia pm
corpoꝝ p ſe loq̄ nec ſimplr̄ nec aliq̄ mō. vtrū
poſſint eē pn̄cipia hꝰ corpis. vī̄ aūt ꝙ ſic. diui
di. n. in ptes quantitatiuas vī̄ eſſe de rōne cor
poris idiuidui: ſ; nō ſit de rōne corpis ſimplr̄. Corpora er-
go idiuiſibilia poterūt eē pn̄cipia hꝰ corporis ſingularis: ſ;
nō ſint pn̄cipia corpis ſimpr̄. ¶ Amplius ſ; pħm. Cū dico 2m
celū dico formā: cū dico ħ celū dico mām. vī̄ ergo ꝙ ſignū p.c.82.
ſe teneat ex pte māe: ꝛ q2 idiuiduū dī̄ qđ ſignū ptes q̄ti-
tatiue q̄ ſe tenēt ex pte māe erūt de rōne eiꝰ: ꝛ p ꝯñs eiꝰ pn̄ci
pia. ¶ Ad ħ idē vī̄ facere: q2 particularia q̄tū eſt de ſe ſunt 3m
infinita: vel eis ſm̄ ꝙ hꝰ nō vī̄ infinitas repugnare. eoꝝ ḡ
pn̄cipia magis debēt poni īfinita q̄; finita. nihil eſt aūt in
indiuiduis ꝙ ad īfinitatē vergat pter ptes q̄titatiuas. ta
lia ergo potiſſime debēt poni indiuiduoꝝ pn̄cipia.

T.c.34. & 35. **Notandum** aũt hẽc q̃õnem pro tãto introductã eẽ: q̃ ſm pħm.7.metaph.nõ ẽ icõ‐ ueniens: q̃d eſt mãle vni eſſe formale alteri: & eẽ. Cupreũ.n. eſt ps mãlis circuli: nec eſt de rõne eı⁹: eſt tñ pars formalis circuli cuprei. vñ & ſi diffinireť circulus cupreus cupreũ in grederetur diffõnẽ hui⁹ circuli: lʒ nõ ingredereť diffõnem circuli ſimpľr. Lʒ ergo partes quantitatiue nõ ſint de rõne corporis ſimpľr: & ſint partes mãles eius merito tñ dubita tur vtrũ pertineat ad rõneʒ corporis hui⁹. videnť.n. talia: vt dubĩ⁰ tangebatur: reſpicere mãm vt eſt ſigñta: que vĩ eſ‐ ſe de ratione corporis ſimpľr ſingularis. nã lʒ particulariuʒ nõ ſit ſciẽ: neq̃ diffõ: tñ ſi diffinirẽtur in ĩdiuidua: materia ſigñta ingrederetur diffõnem eius. Hãc aũt difficultatẽ for te aliq̃ vitare vellent. diſtinguendo inter ſigñtionem mate‐ rie & ſigñtionem quãtitatis: & inter mãe partes & ptes q̃ñti‐ tatis. Rñdeo q̃ lʒ mã habeat partes p̃ q̃ñtitatẽ: & ſit ſigñta per eam: alie tñ ſunt ptes mãe & alie q̃ñtitatis: & alia ſigñto materie & alia quantitatis. ſicut qui diuideret ſuperficieʒ albã non ſolum diuideret ſupficiẽ: ſed & albedinẽ & alie eſ‐ ſent partes albedinis & ſupficiei nõ obſtãte q̃ albedo non habet ptes niſi per ſupficiẽ. Diceret ergo aliqs ſigñnẽ mãe & ptialitatẽ q̃ ſunt de rõne ĩdiuidui nõ eẽ talia vt ſunt q̃ñti tatis: ſed vt ſunt mãe: ppp q̃d corpus ĩdiuiſibile: q̃ʒ vt eſt h⁹ vĩ ptinere ad genus q̃ñti: tale corpus p̃ ſe loquẽdo non ſo lum nõ eſt pñ^m corporis ſimpľr: ſed ẽt nec corporis h⁹: ſʒ h̃ dictũ: cũ hoc q̃ magnã difficultatẽ aſſumit: q̃ʒ dubiũ eſt quã aſſignationẽ & quã partialitatẽ includit indiuiduũ: difficultatẽ tñ queſiti nõ euacuat. diuiſibilitas eñi & ĩdiui‐ ſibilitas vt h̃ de eis loquimur pro tãto ptinet ad genus q̃ñ ti: q̃ʒ non niſi p̃ quãtitatẽ eſſe poſſent. ſi ergo partialitateʒ & indiuiſibilitatẽ velles accipere nõ vt reſpiciunt q̃ñtitateʒ ſm ſe: ſed vt reſpiciunt materiã hñteʒ talia per quãtitatẽ. ſic corpus indiuiſibile poſſet ſumi non vt dicat q̃ñtitatẽ: ſed vt nõiat nãm aliquam cui cõpetat talis adiacẽtia median te quantitate. ℭ Aduertendũ q̃ ſi q̃dlibet ſingulare cor‐ pus poſſit diuidi in partes quãtitatiuas: tales tñ ptes non ſunt de ratiõne corporis ſingularis. vt eſt q̃dam totuʒ: ſʒ magis ipſum totũ eſt de rõne talium partiũ: mã eñi eſt de rõne rei vt ſtat ſub forma: nec in h̃ differt ſingulare ab vni‐ uerſali: ſed dñia eorũ in hoc conſiſtit: q̃ʒ cũ ad eſſe rei ſim‐ pliciter faciat forma ſimpľr. Ad eſſe rei ſingularis faciat forma ſigñta: mã ſimpľr erit de rõne corporis gñalis ſim‐ pliciter. mã võ ſigñta erit õ rõne hui⁹ corporis gñalis: nunq̃ʒ ergo ab hoc ſoluiť mã: q̃n ſit de rõne rei vt ſtat ſub forma: & q̃ʒ vt ſtat ſub forma hʒ q̃ñdã vnitatem mã eſt de rõne rei

T.c.19. nõ vt eſt diuiſa per partes: ſed vt eſt vna. Ideo pħs.5.meta phy. caplo de qualitate ait: q̃ ſubã cuiuſlibet eſt in ſemel. ẽbi gr̃a. vt ipſe ait ſex non eſt bis tres: ſed ſemel ſex: q̃ñtũcũ q̃ʒ ergo corpus aliq̃d ſingulare poſſet diuidi in partes q̃ñ‐ titatiuas: vel ẽt in corpora indiuiſibilia: q̃ʒ mã vt eſt diui‐ ſa per partes nõ eſt de rõne eius hõ corpora indiuiſibilia p̃ ꝑrie nõ eẽnt pñcipia corporis ſingularis: imo q̃ʒ tales par tes nõ ſunt niſi potentia in toto: & ſi diffinireť totũ non in‐ gredereñť diffõnẽ eius: ſed magis econuerſo: nõ ergo ſunt ꝯporis pñcipia totius: ſed magis ecõuerſo. ergo ſecundũ ve ritatẽ nõ eſt ponẽdũ talia eſſe pñcipia: dato q̃ corpora re ſolui poſſent vſq̃ʒ ad corpa indiuiſibilia. tamen q̃ʒ Demo critus loquebať de generatione rerũ ſm congregationẽ: & loquebatur de generatione nãlium ad modum artificiali‐ um: q̃ʒ in artificialib⁹ partes ſunt magis in actu q̃ʒ in po‐ tentia: lʒ in nãlibus ſit ecõuerſo: ſi eſſet reſoluere generabi lia vſq̃ʒ ad indiuiſibilia corpora: & eſſet vera poſitio demo‐ criti: gñabilia corpora cõgregari per ſolã congregationeʒ illorum corporũ: q̃ʒ illa corpora in ſuis totis & in corpori‐ bus quorum ponerentur partes eſſent magis in actu q̃ʒ in potentia: niſi eſſet incõueniẽs ea eſſe aliquo modo princi‐ pia: lʒ ſimpliciter principia eſſe non poſſent.

Oppoſita aũt his nõ eſt difficile ſoluere. Nã & ſi q̃dlʒ corpus indiuiduũ ẽ reſolu^le in par tes q̃ñtitatiuas: nec eſſet indiuiduũ ſi tales partes hřẽ non poſſet. tñ q̃ʒ dicte partes non ſunt actu in toto: ſed in poten tia. vt dictũ eſt. ſi diffinireť totũ non ingredereñť diffõnem eius: ſed magis ecõuerſo. nõ debẽt dici ꝓprie pñ⁹ totius: ſʒ magis ecõuerſo. ℭ Qđ võ addebať tales partes eẽ mãles: & mãm eſſe de rõne indiuidui. pʒ: mãm nõ eẽ de rõne indiui dui vt eſt diuiſa per partes: cũ ſubã cuiuſlibet ſit in ſemel. ℭ Qđ aũt addebať 3⁰ de infinitate dici dʒ q̃ & ſi infinitorũ indiuiduorũ aliquo modo querẽda ſunt iñfinita pñ⁹ ꝓpter iñfinitas ſigñes. vnius tñ eiuſdẽ ſingularis & indiuidui non ſunt q̃rẽda pñcipia iñfinita: ſed finita: querere aũt quodam mõ iñfinita pñ⁹ vnius indiuidui ſingularis ſi reſolueremus ipſuʒ in corpa indiuidua q̃ diceremus eius eſſe pñ⁹. Ad pm Ad 2m 5.me.19. Ad 3m

T.cõ.9. **Sſc autem** ſimul ptẽ &c. Hic declanda ſũt quattuor. Primo.n. declandũ eſt vtruʒ linea ſit ex tactib⁹: ſiue ex pũctis. Se‐ cũdo dato lineã nõ eẽ cõpoſitã ex pũ‐ ctis. declabiť vtrũ poſſit cõcedi pũctuʒ eẽ vbiq̃ʒ in linea. Tertio ſi pũct⁹ nõ ẽ vbiq̃ʒ i linea vt nõ ſit diuiſibilis linea niſi vbi eſt pũctus. dubitabiť vtruʒ ſit poſſe lineã diuidi poſſe in iñfinitũ vt nõ videať cõcedẽdũ ipſam eſſe vbiq̃ʒ diuiſibilẽ. Quarto & vl timo dato ipſam eſſe diuiſibilẽ in infinitũ manifeſtabitur vtrũ tale poſſe poſſit poni ineſſe: vel oporteat nos negare il lud pñ^m: q̃ poſſibili poſito in eſſe nullũ incõueniẽs ſeq̃tur: & q̃ diceť de punctis reſpectu linee intelligẽdũ erit de line‐ is reſpectu ſuperficierũ & de ſuperficiebus reſpectu corpo‐ rum. his aũt viſis & declaratis apparebit q̃uo ſoluunť rõ‐ nes democriti: & q̃uo ſolo pħi ſoluit rõnes eius.

ℭ Moueť hec q̃õ. Textu cõmẽ.9. Queſtio.viij.

Circa pñmũ ſic ꝓcediť. vĩ lineã eſſe cõpoſi tam ex pũctis. Nã ſm pħm p̃ po‐ ſte. de p̃ ſe eſt q̃ ſubã trĩãguli ẽ ex lineis. ſubã linee eſt ex pũctis: ſʒ ex his cõponiť res ex qui bus eſt ſubã ſua. linea ergo erit compoſita ex pũctis cũ ex eis ſit ſubã eius. ℭ Ampli⁹ ſicut ſubã p⁹ facie diuidiť in ſubam corporeã & incorporeã. Ita quãtitas p⁹ fa cie diuidiť in ꝯtinuũ & diſcretũ: & ſicut ſubẽ corporee dam⁹ pñcipia ſua in mãm & formaʒ: & incorporee ſua pñcipia vt forte potẽtiaʒ & actũ. ſic q̃ñtitati diſcrete dam⁹ pñcipia ſua vt vnitates & ꝯtĩ⁹ ſua vt puncta. Cũ ergo ſicut vnũq̃dq̃ʒ re ſoluitur in ſua principia ſic cõponať ex eis: vel opʒ nos ne gare pũcta eẽ pñcipia q̃ñtitatis ꝯtĩ⁹: q̃d eſt abſurdũ dicere: vel opʒ dicere q̃ ſicut ſubã corporea cõponiť ex mã & for‐ ma: incorporea võ ex potẽtia & actu. diſcreta aũt quãtitas ex vnitatibus: ꝓpter hoc q̃ dicta ſunt dictorũ pñcipia: ſic q̃ñtitatẽ ꝯtinuã cõponi ex punctis: cũ talia habeant rõneʒ pñcipiũ reſpectu eius. ℭ Amplius h̃ ſenſibiľr mõſtratur. nã ſi ponať ſpericũ ſup planũ tanget eũ in puncto. Eſt eñi de rõne recti ſm q̃ rectũ. vt vĩ dicere pħs in ꝓlogo de ani ma: tãgere ſperã in puncto: ſed ſpera illa p̃ ſuũ motũ cau‐ ſabit lineã. erit g̃ illa linea ex pũctis. cũ ex fluxu pũcti & ex tactu pũcti ſit ꝯſtituta. hinc aũt forte mathematicorũ. po‐ ſitio ſumpſit originẽ q̃ fluxus puncti cauſat lineaʒ: linea fluens ſupficiẽ. fluens ſuperficies corpus facit. pm 2m 3m T.c.13.

Notandum ergo nũq̃ʒ ĩdiui^le: q̃d ergo ẽ diui^le p̃ oẽm modũ ſemp diuidiť in partes diuiſibiles p̃ oẽm modũ: & q̃d eſt ĩdiuiſibile p̃ oẽm modũ nullo mõ diuiſibile cõponit. ſicut g̃ aliq̃d ẽ diuiſibile ſic in diuiſibilia diuidiť: & ſic eſt ĩdiuiſibile ſic diuiſibile nõ cõſti tuit. pũcta ergo q̃ʒ vndiq̃ʒ & per oẽm modũ ſunt ĩdiuiſibi‐

lia nullo modo ꝯſtituūt magnitudinē3.corpa vͦo q2 ſunt
diuiſibilia per oēm modū nō reſoluunt̄ niſi in partes aliās
diuiſibiles:loquēdo de reſolōne q̄titatiua.Jdeo corpora
q̄titatiue ſolū in corpora diuiduntur:ꝛ dico quantitatiue
ad excludendū diuiſionē eſſentialē per quā reſoluūtur in
materiā ꝛ formā:de qua cōſtituere ſermonē preſens propo
ſitum nō admittit.ſupficies vͦo ꝛ linea:q2 ſunt aliquo mō
diuiſibilia:aliquo mō indiuiſibilia:vt ſunt diuiſibilia poſ-
ſunt eſſe partes diuiſibilis ꝛ diuiſibile conſtituere.vt autē
ſunt indiuiſibilia diuiſibile non cōponunt.Jdeo ſi linea li
nee addatur ſm longitudinē efficit aliquid maius:q2 ex
ea parte linea diuiſionē habet:ſed ſi fiat talis additio ſm
latitudinē vel ſm profunditatem nullā maioritatem faci
et:ſic etiam ſuperficies per additionem ſuperficiei in lōgū
ꝛ latum creſcit:ſed ſi ſm profundū omnes ſuperficies cō-
ponantur nullam faciūt magnitudinē:ratio aūt q̄re indi-
uiſibile ſm ꝙ huiuſ nihil auget dupl̄r ſumi poteſt.primo
ex parte cōpōnis.2° ex parte diuiſionis. ¶ Prima via ſic pꝫ.
Nā ꝙ aliquid additū alicui faciat augmentū:ꝛ reddat
magnitudinem maiorē:ideo ē q2 huiuſ additū ab eo cui
additur non attingitur totū.ideo eniꝫ lapis ſupra lapidē
poſitus reddit magnitudinē maiorē:ꝛ per cōtinuā appo
ſitionem lapidū completur edificiū:q2 vnus lapis non at
tingit aliū ſm ſe totū:ſed ſolū ſm ſupficiē eius.ſi eni vnus
lapis ſupra aliū poſitus ingrederet̄ ipſum ꝛ attingeretur
ab eo ſm ſe totū:ita ꝙ de lapide appoſito nihil ſupeſſet ex-
tra lapidem cui apponitur:talis appoſitio nō faceret ma-
iorem magnitudinē.opꝫ autē ſi appoſitū augere debet ꝙ
nō attingatur ſm ſe totū:ꝛ q2 indiuiſibile ſm ꝙ huiuſ ca
ret parte ꝛ parte ꝛ cuꝫ attingitur:ideo additio idiuiſibilis
in eo ꝙ huiuſ nihil auget.Cū ergo pūcta.vt dictū eſt vn-
diqꝫ ſint indiuiſibilia nullam magnitudinem efficere pote
runt.Linea ergo que eſt magnitudo quedā ex punctis cō-
ſtare non pōt.ſic nec linee cū non augmentēt ī latū nō red
dent ſuperficiē:nec ſuperficies corpus cū augeant in pro-
fundū.Hāc aūt viam inuit pħs 6° phyſi. ¶ Secunda via
ad inueſtigandū hoc idē ſumitur ex parte diuiſionis.nā
ex diuiſione indiuidui fiunt plura indiuidua in actu q̄ eo
manente ꝯtinuo vt in vna ꝛ eadē linea continua non poſ-
ſunt eſſe niſi duo puncta in actu.ſi aūt dicta linea diuida-
tur in partes:q2 cuilibet parti eſt aſſignare pūcta terminā
tia ipſam:ſunt ibi plura pūcta in actu q̄ prius:ꝛ q2 ab eo
quod eſt in actu aliquid dicitur eſſe ſimpl̄r:in linea inter-
ciſa ſimpl̄r ſunt plura pūcta q̄ in ꝯti°.ſi ergo puncta ali-
quid augerēt niſi eſſent plura pūcta ſimpliciter:ſm ꝙ hu
ius eſſet maior magnitudo ſimpliciter.oēs ergo partes li-
nee ſimul ſumpte eēnt maior magnitudo q̄ ī linea tota:
quod eſt cōtra cōem animi cōceptionē.eſt enim cōmunis
animi cōceptio totum equari oībus partibus ſimul ſum-
ptis:ꝛ ecōuerſo:ꝛ qđ eſt dictū de linea reſpectu pūctorū in
telligitur de lineis reſpectu ſuperficiei ꝛ de ſuperficieb° re-
ſpectu corporis.plures enim ſunt linee actu:ꝛ ꝑ ꝯñs plures
ſimpliciter in ſuperficie diuiſa q̄ in cōtinua:ꝛ plures ſup-
ficies in corpore diuiſo q̄ in continuo.hec aūt via habita
fuit in lectione p̄terita cū dicebatur puncta non facere ali
quid maius in magnitudine in qua ſunt:q2 ſi diuidat̄ ali-
quod ꝯtinuū in duo fruſta vel in plura:fruſta illa ſimul
ſumpta nō ſunt minus neqꝫ maius toto priꝰ cōtinuo:cum
tn̄ in illis pticularibus ſint plura idiuiſibilia in actu q̄ in
ipſo ꝯtinuo.Jō merito ibi ꝯcludit̄ ꝙ ſi oēs puncti ſimul
cōponant̄ nullā faciūt magnitudinē:ꝛ qđ dī de pūctis in-
telligendū eſt de oībus īdiuiſibilibus ſm ꝙ huiuſ.

Ad pͫ Oppoſitorum aūt dic:lꝫ due prime rōnes de
facili ſolui poſſint. Tertia ta-
men rō plus difficultatis cōtinet q̄ tota ꝑpoſita qō.Jō ſo
lutionē eius diffuſius pertractabimus.Cū ḡ arguit̄ ꝑ ſubā
linee eſſe ex punctis:ꝛ ſubām trianguli ex lineis:poſſet ad
hoc eſſe vna cōis ſolō pħi in lib.prior:q2 exempla ponim°
nō vt ita ſit:ſed vt ſentiat q diſcit:ꝛ q2 pħs.exempli grā.di
cit lineam eſſe ex punctis.ideo quantum ex vi auctoritatis
pħi ratio parum cogit. ¶ Poſſumus tn̄ a'iter reſpondere alia rñ̄o
dicendo ꝙ ſubā acci' pro ſubā.i.diffōne.vult enim pħs ibi
exemplificare de ꝑ mō dicendi per ſe ſm quem modū par
tes diffinitionis cōpetunt per ſe diffinito:ꝛ q2 linee ingredi-
untur eſſentialē diffōnē trianguli.Cū triāgulus ſit figura
plana tribus rectis lineis cōtenta ꝛ puncta ingrediunt̄ ſub
ſtantialem ꝛ q̄ditatiuā diffōnem linee.Cum linea ſit lon-
gitudo ſine latitudine:cuius extremitates ſunt duo pun-
cta.Conſtat ergo ſubā ſuperficiei triangularis ex lineis:ꝛ
linee ex punctis:non quātitatiue:vt hic loqui intendimus:
ſed magis.q.eſſentialiter ꝛ quiditatiue:cum talia ingredi
antur eorum diffinitiones. ¶ Ex hoc aūt ſoluitur 2ᵐ. Nā Ad 2ᵐ
puncta ſunt principia linee nō ꝙ componantur ex eis quā
titatiue:ſed q2 complent rationē ꝛ diffinitionē linee:ꝛ hoc
ſufficit vt ſint eius principia. ¶ Tertiū autē de motu ſpe Ad 3ᵐ
rici ſupra planum quidā ſoluerunt negando ſpericum ī̄ti
gere planum ꝛ punctū:niſi tactu mathematico. Dicebāt p° ſolō.
enim ꝙ ſi eſſet dare vere ſpericū in naturalibus ꝛ vere pla
num inter ea non eſſet contactus punctalis. Sed hoc eſt
ridiculum dicere.nam cū non attingat planū niſi quod
eſt planū.ſi corpus ſpericū poneretur in ſuperficie planā
ꝛ attingeret eam non in parte punctali:ſed in parte haben
te magnitudinem.illa pars ſm quā eſſet talis cōtactus eſ-
ſet ſimul ſperica ꝛ plana.ſperica enim eſſet:q2 quelibet pars
ſperici eſt ſperica:plana autem eſſet.q2 quicquid applicat̄
plano planum eſt.ſic etiam pars illa plani eſt plana:ſperi-
ca autem ꝛ curua eſſet:q2 nihil applicari poteſt curuo niſi
curuum.Si ergo nihil cōmēſurabile ꝛ vniuocū eſt in pla-
no ꝛ curuo:cū omnia plani ſint plana:ꝛ omnia curui cur
ua.excepto puncto:qui nec eſt planus:nec eſt curuus:cum
nullius ſit magnitudinis:in ſolo puncto poterit eſſe conta
ctus. ¶ Et ideo dixerunt alij ꝙ ſi eſſet dare vere ſpericum alia rñ̄o
ꝛ vere planum in naturalibus contactus punctalis eſſet:
tamen q2 impoſſibile eſt in natura dare talia:ideo per mo
tum ſperici ſupra planū velle arguere eſt incedere ex ſup-
poſitione impoſſibili:ꝛ ſic conantur effugere difficultatē ꝯ rñ̄onē
tactam. ¶ Sed id non eſt ſufficienter dictum. Nam forte
lꝫ habet rationabilem queſtionem.vtrum in naturalibus
ſit dare vere ſpericum ꝛ vere planum:ſuppoſito tamen ꝙ
talia non eſſet dare:decipiūtur tamē per fallaciam accidē
tis.omnes enim difficultates circa iſtam materiam tacte:
vel etiam tangēde referende ſunt ad ipſum cōtinuū ſm ꝙ
huiuſ.nō enim intēdimus loqui de diuiſione corporis ſm
ꝙ eſt quid naturale:q2 talis diuiſio non vadit in infinitū:
ſed de diuiſione corporis:in eo ꝙ eſt quid continuū. Cū
ergo propter continua ſint talia introducta:q2 non repu-
gnat ꝯtinuo ſm ꝙ huiuſ vera planities ꝛ vera ſpericitas.
ideo negare talia eſt conſiderare que ſunt per accidēs:pro
pter hoc dicitur cōīter lineam cōſtare ex punctis eſt vt ſic
eſt vt non.ꝯſtat eñ linea ex punctis in potētia:in actu aūt
non.Jdeo ſi moueret̄ ſpericum ſupra planū conſtitueret li
neam:ſed ex hoc nihil icōueniēs:q2 pūcta illa eſſent in po°
ꝛ actu ꝛ nō i actu.Jſtud āt lꝫ ſit cōe dictuꝫ plenam verita-
tem nō habet qđ dupl̄r pōt oſtendi. ¶ Prima via talis pū p° via
ctum in potentia ꝛ punctum in actu vt referūtur ad lineā
ſic videntur differre.ſicut punctus terminatiuus ꝛ conti-
nuatiuus.Punctus eniꝫ vt eſt in actu diſtinguit ꝛ diuidit
ꝛ terminat lineam.actus enim eſt qui diſtinguit.vt dici- T.c.49
tur 7° metaphy.punctus vͦo in potentia eſt cōtinuatiuus
ꝛ vnitiuus linee.Dicere ergo lineā cōſtare ex pūctis in po-
tentia eſt dicere eam conſtare ex punctis cōtinuatiuis:ſed
ea ex quibus cōponitur aliqđ totuꝫ opꝫ ꝙ ſe tāgāt.ſi ergo

Margin notes (left column): p° via (beside "Nā ꝙ aliquid additū"); T.c.2 2° via (beside "fundū. Hāc aūt viam" / "ad inueſtigandū").

puncta in potentia ⁊ continuatiua lineam componerent. tunc eſſent plura talia puncta ſimul ⁊ ſe attingerent ⁊ cō-tingerent huiuſmodi puncta: quod eſt cōtra demōſtratio- T.c.2. ⁊.26. nem philoſophi. in ſexto. phyſicorum. Qui loquēs de pū-ctis exiſtentibus in eodem continuo. probat ꝙ non eſt da-re talia duo puncta ſimul: ſed ſemper inter duo puncta ca-dit linea media: ⁊ qꝛ in continuo nō ſunt niſi puncta con-tinua ⁊ in potentia: ex talibus non poterit componi linea: 2ª via cum non ſint ſimul: nec ſe poſſint contingere. ¶ Secūda via ad oſtendendum hoc idem ſic accipitur. pūctus enim dicitur eſſe tactus ⁊ continuatio que eſt ratio tangendi ⁊ ꝯtinuandi: non tamen propter quod tangitur ⁊ ꝯtinuatur. ſem-per enim aliquid eſt quod continuatur ⁊ quo continuatur. Cum ergo punctus vt eſt continuatiuus non cōtiguet pū-ctum puncto: ſed vnam partem linee cum alia parte linee. ſi ſufficerent puncta continuatiua ⁊ in potentia lineam cō-ponere. ſicut ſufficiunt propria componibilia ad compon&-dum ſuum totum. tunc illa puncta nihil ꝯtinuarent. Cū ergo linea ſit: id quod continuatur: linea non cōſtabit ni-ſi ex lineis: cum talia ſint que continuantur: puncta autē in potentia ⁊ continuatiua non requiruntur tanquam cō-ponentia lineam: ſed tanquam continuātia eam. vnde in preterita locutione habuimus ꝙ tactus ideſt pūctus. ſem-per eſt vnus duorum quorūdam ſe tangentium: quia id quod tangitur eſt aliud preter tactum diuiſionem ⁊ pun-ctum: que verba ⁊ ſi in perſona Democriti dicebantur: ve-ra tamen ſunt. ſemper enim pūctus qui poteſt dici tactus ⁊ diuiſio eſt aliud ⁊ differens a partibus linee: que tangū-tur ⁊ continuantur per ipſum. ¶ Notandum ergo ꝙ cō-cedendo vere ſpericum ⁊ vere planum ⁊ cōcedendo tactū eorum in puncto ⁊ concedendo ex motu ſperici ſupra pla-num conſtitui lineam: non tamen debemus concedere li-neam conſtare ex punctis: ſed ſemper linea cōſtat ex lineis quod ſic oſtenditur. ſpera enim conſiderari poteſt dupli-citer vel vt quieſcat in plano: vel mouetur. vt quieſcat ſemper tangit planum in puncto: ſed qꝛ quieſcendo non conſti-tuit lineam: non habetur ex hoc nec apparenter nec exiſtē-ter lineam conſtitui ex punctis. Sed cum mouetur in in-ſtanti tangit in puncto. In tempore vero tāgit in linea. Et quia motus non menſuratur inſtanti ſed tempore: cum mouendo faciat lineam: ſpera mota non cauſabit lineam vt attingit planum in pūcto: ſed vt attingit ipſum in linea: Dubiū componetur ergo illa linea ex lineis: nō ex pūctis. ¶ Sꝫ qꝛ intellectus humanus nō quieſcit. dicet aliquis ꝙ ſi moue-retur ſpera vertendo ſe haberet veritatem quod dicitur. vi-delicet ꝙ in tempore tangeret in linea. in inſtanti vero in puncto: ſed ponatur ꝙ ſpera ſuper vno ⁊ eodem puncto manens non vertendo ſe: moueatur ſupra planum cōſtat ꝙ ſemper attinget planum in puncto: ⁊ nullum eſt dubiū quod ex tali motu conſtituet lineam. erit ergo illa linea cō-poſita ex punctis. ¶ Ad quod dici poteſt: ꝙ licet indiuiſi-bile non ſit quid diuiſibile: fluxus tamen indiuiſibilis qd diuiſibile eſſe poteſt. Inſtans enim quid indiuiſibile eſt: ⁊ ſuo fluxu cauſat tempus: quod conſtat eſſe quid diuiſibi-le. ſicut ergo de tempore non eſt niſi inſtans. nec eſt ſigñre aliud ꝙ̄ inſtans: ⁊ eſt vnum inſtans in toto tempore: nec tamen tempus ex inſtantibus: nec eſt dare duo inſtantia in tempore continua vel contigua: vel conſequenter ſe ha-bentia: ⁊ ſemper inter duo talia cadit tempus mediū: ſic ſi ſpera ſuper vno ⁊ eodem puncto exiſtens non vertendo ſe moueretur ſupra planum ſemper tangeret planum in pū-cto: linea tamen non componeretur ex punctis: ſed cauſa-retur ex fluxu puncti: ⁊ eſſet vnus ⁊ idem punctus ex cuius fluxu cauſaretur. ſicut eſt vnum ⁊ idem inſtans ex cuius flu-xu cauſatur tempus: propter quod in illa linea non eſſent duo puncta nec continua: nec contigua: nec conſequenter ſe habentia: ſed ſemper inter duo puncta caderet linea me-dia. In illo ergo motu eſſet conſiderare punctum ⁊ fluxū eius. ſecundum punctum attenderetur mutatum eſſe. ſecū-dum fluxum attenderetur moueri: ⁊ mutatum eſſe menſu-raretur inſtāti: moueri vero tempore. Linea ergo illa non eſſet conſtituta ex mutatis eſſe: ſed ex moueri. Ideo nō eēt compoſita ex indiuiſibilibus: ſed ex diuiſibilibus vt moue-ri quid diuiſibile nominat. Quia autem ab hac vera imagi-natione deficimus: ideo contingit ꝙ imaginamur ꝙ ſpe-ra ſic mota ſemper attingat: in puncto: ⁊ quia attingen-do cauſat lineam: non acquieſcimus dictis: ſed dicimus li-neam cauſari ex punctis: ab hac autem ſophiſmatica imagina-tione. vt patet per philoſophum: ſic poſſumus euadere: nam de tempore non eſt niſi inſtans: nec tamen propter hoc tollitur natura temporis: ⁊ ſimul cum hoc ꝙ non ſit dare niſi inſtans diſtinguimus tempus ab inſtanti: ⁊ qꝛ vt dice-batur: mutatum eſſe menſuratur inſtanti: fluī vero ⁊ mo-ueri tempore. ſicut ſemper eſt verum dicere ꝙ eſt inſtans: ita ſemper quādiu ſpera mouetur eſt verū dicere ꝙ eſt mu-tatum eſſe: ⁊ ꝙ attingit in pūcto: ſiue in indiuiſibili: nec ta-men propter hoc tollitur ipſum moueri quod eſt quid di-uiſibile: ⁊ quia ſpera per ſuum moueri facit lineā per ſua mutata eſſe facit puncta: quia moueri quid diuiſibile l mo-tu ſperici ſuper planum: ſiue vertatur ſpera: ſiue non: ſem-per conſtituitur linea ex diuiſibilibus: non ex indiuiſibili-bus: ex lineis: non ex punctis: ⁊ hec ſufficiant vbi ſi aliqua ſunt dimiſſa in declaratione alias ſupplebuntur.

¶ Mouetur hec queſtio. Textu cōmē. 9. Qō. IX.

SEcundo dato lineam nō eſſe compo- 1ᵐ ſitam ex pūctis reſtat decla-rare vtrum punctus ſit vbiꝗꝫ in linea: ⁊ vide-tur ꝙ ſic. Punctus enim eſt continuatiuus li-nee. Cum ergo linea ſit vbiꝗꝫ cōtinua: ⁊ non ſit ſignare aliquid diſcontinuum in linea continua: vbiꝗꝫ erit in ea dare punctum. ¶ Amplius tota cauſa. quare negamus punctum eſſe vbiꝗꝫ in līea eſt: quia timemus cō- 2ᵐ cedere punctum eſſe iuxta punctum: ſi ergo poterimus oſtendere hoc eſſe concedendum: ⁊ concedendum erit vbiꝗꝫ punctum eſſe: quod autem cogamur ponere pun-ctum eſſe iuxta punctum ſic perſuadetur: cum enim diui-ditur linea in duas partes: qꝛ ſemper linea eſt inter aliqua duo pūcta: ⁊ ex omni capite linee eſt dare aliquod punctū terminatiuum: ſi ille due partes linee ſint invicem: ⁊ conti-guentur: que prius erant continue: inter eas erit ſignare duo puncta: quibus ſe tangunt. tunc quero vtrum pri-us quando erant continue erant duo puncta inter eas: vel non. ꝙ ſi dicatur ibi fuiſſe vnum punctum tantum: ⁊ illū fuiſſe diuiſum inter duo puncta. tunc hoc ſtare non po-teſt. Nam indiuiſibile ſecundum ꝙ huiuſ non diuiditur. punctus ergo qui per omnem modum eſt quid indiuiſibile. nullo modo poterit diuidi. ergo prius linea, exiſtente continua erant ibi illa puncta ſimul: ⁊ ita erat punctus iuxta pun-ctum: quod probare volebamus. ¶ Amplius quādo ali- 3ᵐ quid commenſuratur per aliud: ⁊ ſunt in eo plura talia cōmēſu-rantia: eſt dare vnū cōmenſurās iuxta aliud: vt ſi pannus commenſuratur per vlnam: ſi ſunt in panno plures vlne: eſt dare vnam vlnam panni iuxta aliam: ſic quia mobile cum mouetur ſe commenſurat ſpacio: ſi ſpacium ſit lōgū ⁊ contineat plures quantitates mobilis: erit dare in illo ſpacio vnam quantitatem equalem mobili iuxta aliā. Cū ergo ſi ſpera tangens planum in puncto mota conſtituat lineam: qꝛ ſecundum punctū ſe commenſurabit lineam linea ſic cōſtituta oportebit dare punctum iuxta punctū: ⁊ ita idē quod prius. ¶ Amplius omne mobile prius tranſit ſpa- 4ᵐ cium equale ſibi: ⁊ poſtea ſpacium maius ſe. Cū ergo ex fluxu pūcti cōſtituatur linea facta per motum ſperici ſu-

per planum in illo fluxu primo tranſibitur ſpaciū equale
pūcto q̄ͣ maius pūcto. ergo in illa linea iuxta pūctum in
quo incipit motus erit dare pūctum. p̄mo pertrāſitum: ⁊
ita pūctum iuxta pūctū. quod ꝓbare volebamus. ꝓbare
enim pūctum eſſe iuxta punctū eſt ꝓbare ſimpl̄r cōcedē
dum eſſe ꝙ in linea ſit pūctus vbiq3.

Notandum ergo ꝙ cum queritur vtrum pun
ctus ſit vbiq3 in linea: ſi ly vbiq3 re
ſpiciat partes linee: vera eſt: per comparationem enim ad
partes linee punctus eſt vbiq3. nulla eſt enim pars linee in
qua nō ſit pūctus: ⁊ iuxta quamlз partem linee: ⁊ ſemper
inter duas partes linee exiſtit pūctus: ſed ſi ly vbiq3 nō re
ſpiciat partes linee: ſed pūcta ſic pūctus nō eſt vbiq3. nō ē
enim pūctus per comparationem ad pūctum vbiq3: cum
T.c.9. nō ſit punctus iuxta pūctum: ⁊ ita eſt ſermo philoſophi in
littera: qui cōcedit pūctum eſſe vbiq3: ⁊ nō eſſe vbiq3: eē ſit
vbiq3 inq̄ͣtū tota linea pariter ⁊ equaliter eſt vna ⁊ con
tinua: ⁊ q̄ͣ quelibet pars linee vbiq3 alteri parti cōtinuat
per comparationem ad partes linee eſt dare pūctum: non
autem eſt vbiq3 pūctus. vt in littera dicitur: q̄ͣ plures pū
cti nō ſunt ſimul vel cōſequēter: cum nō ſit punctus iuxta
pūctum. ℭ Ad hāc autem veritatem probādam. videli
cet nō eſſe pūctum vbiq3 per comparatiōem ad pūctum: ⁊
nō eſſe vnum pūctum iuxta alium triplici via poſſumus
oſtēdere ducēdo ad tria icōueniētia. primo enī3 ſi hoc eēt
linea nō eſſet quid cōtinuum. ſecundo aliquid eſſet ſepara
bile a proprio ſuſceptiuo. tertio eſſet linea compoſita ex te
p⁹ via cribus ſiue ex pūctis. ℭ Primum autem ſic oſtēdit. Dif
Cōtinuū ferentia eſt enim inter cōtinuum ⁊ cōtiguum: q̄ͣ cōtinua
ſunt quorum vltima idem. cōtigua vero quorum vltima
Cōtiguū ſimul. nūq̄ͣ enim due ptes linee ꝯtinuarentur niſi copula
rētur ad aliquem vnum communem terminū. ſi ergo po
nerētur plura pūcta ſimul in linea. tūc ille partes linee: in
ter quas eſſent illa plura pūcta: nō copularētur ad aliquē
vnum terminum communem. ergo nō eſſent cōtinue. q̄ͣ
vbicūq3 eſt cōtinuatio in linea nō eſt ibi dare plura pūcta:
ſed vnum pūctum. ⁊ q̄ͣ tota linea ponitur cōtinua. in nul
la parte linee cōtīᵉ eſt dare plura pūcta ſimul nō autem eſt
2ª via pūctus vbiq3 per comparatiōem ad pūctum. ℭ Secūda
via ſic patet. nam ſemper ſuper puncta poteſt fieri diuiſio.
Ideo vna pars liēe poteſt diuidi ab alia parte: q̄ͣ inter vnā
partem ⁊ aliam eſt punctus medius ſuper quo pūcto diui
ſiōe facta ſeperatur vna pars ab alia. ſi ergo eſſent plures
pūcti ſimul: ⁊ inter lineam ⁊ pūctum eſſet aliquis pūctus.
ſicut eſt inter lineam ⁊ lineam. tūc facta diuiſiōe ſuper illo
pūcto medio ſepararetur punctus a linea. ſicut ſeparatur
linea a linea: ⁊ ita ſepararetur aliqͣd a ꝓprio ſuſceptiuo. vi
detur. n. linea eē ꝓꝑe ſuſceptiuum quid pūcti. he aūt due
rōnes ſic ſe vr̄ habere. nā ⁊ ſi quelibet ꝓbat ꝙ nō ſit dare
pūctum vbiq3 per comparationem ad pūctū: q̄ͣ nō eſt da
re plura pūcta ſimul: p̄ma tn̄ rō magis improbat plurali
tatem pūctoꝝ ſimul in ipſo cōtinuo: q̄ͣ tūc ipſum ꝯtinuū
eſſet diſcōtinuū. ſecūda autem magis improbat hꝫ plu
ralitatē in p̄n° vel in fine cōtinui: q̄z tūc a liēa ꝯtinua poſſꝫ
ſeparari pūctus: ⁊ eēt pūctus aliqͣd tūc per ſe exñs abſq3 liēa
3ª via quod eſt proprium ſuſceptiuum eius. ℭ Tertia via vr̄ eē
cōis vtriq3. ſimpl̄r. n. negādum eſt in cōtinuo plura pūcta
eſſe ſimul: q̄z tūc cōtinuū eſſet ex punctis. linea. n. eſt ex his
que cōtinuātur in ea. ſi plura pūcta eſſent ſimul ⁊ cōtinua
rētur in linea: cum hoc ꝙ eſt impoſſe pūctū cōtinuari pun
cto: ſequeret̄ ēt h̄ icōueniēs lineam cōſtare ex punctis.

Ad p^m **Oppoſita:** aūt rōnum q̄dā faciles ſūt ad ſoluē
dum: q̄dam vo difficultates cōtinēt
ℭ Cū ḡ dr̄ pūctū vbiq3 eſſe: q̄z linea eſt vbiq3 cōtinua: ꝗ
arguitur ꝙ reſpectu partium linee eſt pūctus vbiq3. Cum
quelibet pars linee cuilibet parti cōtinuetur: nō tn̄ ꝓbatur
pūcti eſſe vbiq3 reſpectu pūcti: vt ꝙ pūctus ſit iuxta pun
ctum: q̄z hoc nō faceret ad linee cōtinuationem: ſed ad di
ſcōtinuationem. Si ergo hoc vellet ꝓbare rō nō argueret
ꝓpoᵐ: ſed oppoᵐ. ℭ Q vo dicebat̄ ſecūdo plura pūcta eē Ad 2^m
ſimul in linea: qd̄ oñdebat̄ per lineam ſtercīſam. dici dꝫ: ꝙ
ſm phm. 4. phyſicoꝝ. Cum linea diuiditur vnus pūctus T.c.106
ſit duo pūcta. In linea ergo cōtinua inter duas ptes linee 7.107.
nō eſt niſi vnus pūctus. ſed intercidatur ⁊ ptes ꝯiugūtur:
erunt ibi duo pūcta. Q ſi dicatur impoſſibile eſſe pūctum
diuidi in duo pūcta: ꝓpter quod reſpōderi poteſt pūctum
per ſe nō poſſe diuidi: nec eſt ꝓprie dictum ꝙ pūctus diui
datur in duo pūcta: ſed ꝓ tanto verum eſt ꝙ dicitur ꝙ fa
cta diuiſione linee in duas partes: q̄z nō eſt dare lineam ſi
ne ꝓprio cōtinuatiuo: ex cōſequenti apparent ibi duo pū
cta per ſe. ergo ſit diuiſio partium linee. ex cōſequenti autē
⁊ quaſi per accidens eſt generatio punctorum: ⁊ q̄z illa di
uiſio ſit ſuper vno puncto. Ideo dictum eſt: ꝙ vnus pūct⁹
ſit duo pūcta: ⁊ eſt quodā modo ſimile de generatione pū
ctorum ad diuiſionem linee: quod eſt de generatione colo
rum ad diuiſionem corporis. In medio enī3 corpore nō eſt
color: ſed i ſupficie. Si ergo diuidatur corpus: q̄z eſt ibi ge
neratio ſupficierum ad generatiōem ſupficierum ſequitur
ibi generatio colorum. nō ergo arguebat ratio in linea cō
tinua plura pūcta eſſe ſimul: ſed volebat ſibi bene difficul
tatem diſſolui: quomodo ad diuiſionem linee fiebat ibi ge
neratio plurium punctorum: ⁊ quomodo punctus diui
debatur in duo pūcta: quod patet eſſe verum ꝑ accidens.
Inquantum in pūcto ſit ſeꝑatio ꝑtium linee ad quas ſeq
tur pluralitas ⁊ generatio punctorum. ℭ Q tertio adde Ad 3^m
batur ꝙ linee conſtitute ex motu ſperici ſupra planū com
menſurat ſe punctus. dicēdum falſum eſſe. Et ꝙ dicebat̄
ꝙ ſicut ſe vlna cōmenſurat panno ⁊ mobile ſpacio. ſic pū
ctus illi linee. dicēdum ꝙ nō eſt ſimile. mobile enim quod
cōmēſurat ſe ſpacio eſt mobile per ſe: quod vero ꝑ accidēs
mouetur: nō oportet ꝙ ſe ſpacio commenſuret. pūctus. n.
ille non mouetur ꝑ ſe: ſed ſpera ꝑ ſe mouetur. ꝑ accidēs vo
mouetur ille punctus: ⁊ alia que ſunt in ſpera. motis enī
nobis mouentur omnia que in nobis ſunt. Ex hoc autem 4.ph.20
melius declaratur ꝓpoſitum in p̄ma qōne. Nā cū motus
ille q conſtituit̄ in linea ille ꝑ ſe reſpiciat ſperam: ⁊ ꝑ accñs
reſpiciat punctum ꝑ ſe reſpicit diuiſibile: ꝑ accidēs quid i
diuiſibile. Si ergo eſt diuiſibilis ille motus non eſt incon
ueniēs: ⁊ q̄z ꝑ ipm motum cōſtituitur linea ⁊ non ꝑ muta
tum eſſe linea cōſtituit̄ ex diuiſibili: nō ex idiuiſibili. Sed
tamē decipimur in imaginatione: q̄z cum ſemꝑ ſpericum
tangat planum in puncto: credimus punctum ſe cōmēſu
rare linee: ſed hoc nō ſequit̄. eſt. n. de tpe ſemꝑ inſtans ⁊ ſo
lum inſtās: ⁊ tn̄ inſtās ſe nō cōmēſurat tpi. Et ſi vlterius di
ceretur ꝙ ſi punctus eſſet ſeparatus per ſuum fluxum fa
ceret lineā. ḡ ex indiuiſibilibus ꝑ ſe loquēdo linea cōſtitue
ret̄: cū fieret ex puncto moto ꝑ ſe nō in alio. dici dꝫ ꝙ ſi pun
ctus per ſe exiſteret ſm veritatem moueri non poſſet: quia
nullum impartibile mouet̄. ſi autē3 competeret ei motus
hoc eſſet ſm quandā fantaſticā imaginationē: ⁊ ſicut tali
imaginatione moueret̄ motus ⁊ fluxus ille ſm imagina
tionē qd diuiſibile eſſet: linea ergo illa lз eſſet qd imagina
tum: nō tn̄ ꝯſtitueret̄ ex indiuiſibilib⁹: ſꝫ ex diuiſibilib⁹: q̄z
cōſtitueret̄ ex moueri ⁊ fluxu quequid diuiſibile dicunt.
nam lз ſm veritatē puncto per ſe non poſſit cōpetere mo
tus diuiſibilis ſm predictam imaginationē ei competeret
talis motus. ⁊ ſicut ei competeret mot⁹ diuiſibilis ſic cau
ſaret diuiſibile. ergo lineam imaginatam nō ſm veritatē.
ℭ Q vo addebat̄ 4° mobile ſuis pertrāſit ſpacium equa Ad 4^m
le ſibi q̄ͣ mai⁹ ſe itelligēdū ē illud de mobili ꝑ ſe nō de mo
bili ꝑ accñs cuiuſmodi ē pūct⁹: imo q̄z de ratiōe motus eſt
ꝙ nō ſit ibi dare primum mutatū eſſe: ⁊ etiam cuꝫ de rōne

motus ſit q ante omne mutatum eſſe precedat moueri. ſi ſpericum per ſuum motum ſuper planum conſtitueret lineam: pũcto illi qui eſſet in principio motus ſiue in principio linee cõſtitute per motum non eſſet aſſignare punctũ immediatum ⁊ contiguum: qr ſi hoc fieri poſſet. tunc eſſet in illo motu reperire primo mutatum eſſe: quod dictum ẽ eſſe cõtra ratõem motus: vlterius illud mutatum eſſe nõ precederet aliquod moueri. Nam in primo pũcto illius linee: nec erat moueri: nec mutatum eſſe. Si ergo per huiuſmodi motum acquireretur pũctus immediatus illi pũcto acquireretur mutatũ eſſe quod nõ precederet moueri: immo cum motus ſit quoddã moueri: ⁊ acquirere mutatum eſſe p motũ. ſic ipm acqrere p moueri eſt dicere poſſe acqrere imediatũ pũctum primo pũcto per motum ſpere: qr illud mutatum eſſe nõ precederet moueri: ⁊ per ↄñs neq3 mot^9 acqrereẽ per motũ: qr nõ precederet mot^9: quod eſt abſurdum. Nõ ergo in linea illa ſic cõſtituta per motũ ſpere eſt dare pũctũ imediatũ primo pũcto. ⁊ per ↄñs: nec aliq pũcto ex quo melius declaratur veritas prime qõnis. videl3 lineã illam nõ eſſe conſtitutam ex punctis: cum nõ ſint in illa linea plura pũcta ſimul: ⁊ ẽt apparet veritas ſcde queſti. videlicet nõ eſſe vbiq3 pũctũ p ↄparatione ad pũctu3: cũ nõ ſit pũctus iuxta pũctum. Ex hoc etiam apparet ridiculoſum eſſe dictum illd qd dicit lineam illã cõſtare ex pũctis in po^a. nã cũ in oĩ motu oĩa mutata eſſe ſint in potẽtia excepto vltimo: ſic nullus motus cõſtituiẽ ex mutatis eẽ: ſed ſemper inter duo mutata eſſe eſt dare moueri medium: cũ mutata eſſe in potentia reſpiciãt pũcta illius linee in potẽtia. ſicut moueri reſpicit lineã ſic illa mutata eſſe que ſunt in potentia: ⁊ tñ nõ cõſtituunt motũ: ſic illa pũcta q̃tucũq3 ſumãtur. vt ſunt in potentia non conſtituunt lineam.

ℭ Mouetur hec qõ. Textu cõmẽ. 9. Qõ. X.

2^m **T**Ertio reſtat declarare vtrũ corpus cõtinuũ ſit diuiſibile i infinitũ: ⁊ vr̃ q nõ: qr qõl3 infinitũ p abſciſionẽ finiti ab ipſo finiẽ ⁊ ↄſumaẽ. vt vult phs in p phy. Cũ g̃ cõtinuũ de quo loqui intẽdimus ſit qd ↄtinuũ p ↄtinuã abſciſionẽ ptis finite ab eo finiẽ ⁊ cõſumabiẽ. nõ g̃ ibit illa diuiſio in infinitũ. ℭ P̃. ſi cõtinuũ eẽt diuiſibile in infinitũ: tũc eſſent in eo infinite ptes q̃ñtatiue: ſ3 infinite ptes q̃ñtitatiue q̃ñtitaticũq3 minime reddũt totũ infinitũ. ↄtinuũ g̃ illud ſic diuiſibile eẽt infinito: non finitum.

T. c. 38. al. fin^m

2^m

Nõ duplr̃ poſſe intelligi corp^9 cõtinuũ eẽ diuiſibile in infinitum.

NOtandum g̃ corpus ↄti^m eẽ diuiſibile i infinitũ põt itelligi dupl'r: vel i eo q cor^p^9 nãle: vel i eo q ↄti^m. ſi itelligiẽ in eo q corpus nãle ſic nõ vadit diuiſio in infinitũ: imo eſt deuenire ad aliqd quod ſ3 q hõ nõ eſt vlterius diuiſibile: ⁊ ſi cõtingeret ipm vlterius diuidi expoliareẽ a nã ſua. Eſt. n. dare minimã carnẽ ⁊ minimã aquã. vt ſupius dicebaẽ. ſi võ loqmur de diuiſione corpis cõtinui: nõ in eo q corp^9 nãle: ſed i eo q ↄtinuũ. ſic eſt diſtiguẽdũ de pte: qr ptes ille in quas diuidiẽ totu3 vel accipiunẽ ſm eandẽ q̃ñtitatẽ vel ſm eãdẽ ꝓportionẽ. ſi accipiuntur p mõ: ſic diuiſio cõtinui nõ vadit in infinitũ a tãto. n. corpore q̃ñtum eſt totum vniuerſum totiẽs poſſet accipi q̃ñtitas vnius grani milĳ q ad vltimũ ↄſumereẽ ⁊ finireẽ. ⁊ ſm hoc ꝓcedit auctoritas allegata phi. v3. qõl3 finitũ p abſciſionẽ ↄſumari ⁊ finiri. Si aũt loquamur ſecũdo mõ vt accipiãtur partes nõ ſm eãdẽ q̃ñtitatẽ: ſed ſm eãdem ꝓportionem ↄtinuũ ſm q hõ diuiſibile eſt in infinitũ poteſt enim diuidi cõtinuum in duas medietates: ⁊ vna illarum medietatum in duas medietates: ⁊ ſic in infinitu3: ſic etiam poteſt diuidi in tres tertias vel in quatuor quartas: ⁊ vna illarum tertiarum in alias tres tertias: vel vna illarum quartarum in quatuor alias quartas. ⁊ ſic in infinitum: ⁊ vt ſit ad vnum dicere qualitercũq3 ⁊ quomodocũq3 accipiãtur ptes ſm eãdem ꝓportionem vadit omnĩ

p ph. 38.

nõ in infinitũ: qõ totũ ex hoc ↄ^ẽ q diuiſibile in partes indiuiſibiles diuidi nõ poteſt. hoc ergo eſt fundamẽtum queſiti vt oſtendamus lineam: vel quodl3 aliud cõtinuũ nũq̃ poſſe diuidi niſi i partes diuiſibiles: qr h̃ oſtẽſo nõ h3 dubium qõ dr̃: qr ſi totũ diuidiẽ in partes diuiſibiles: ⁊ pars diuiſa in partes diuiſibiles. ſi nũq̃ deueniẽ ad indiuiſibilia: in infinitum ibit diuiſio. hoc autẽ ſic declaratur. ſi. n. linea debet diuidi diuideẽ ſuper aliquo puncto. Na3 ſicut pũctus ẽ ↄtinuatiuus linee. ſic eſt id ſuper quo ſit diuiſio linee. bene dictum eſt: ⁊ in lectione habetur: q pũctus eſt cõpoſitio ⁊ diuiſio. oppoſita enim nata ſunt fieri circa idem. ſicut ergo in pũcto ſit cõtinuatio: ſic in eo ⁊ ſuper eo ſit diuiſio: ſed ſi linea diuidatur ſuper pũcto: vl' hoc erit ſup pũcto qõ eam terminat vt ſuper eo qõ eſt in capite vel in fine linee: vel ſuper puncto quod eam cõtinuat quod eſt infra lineã ⁊ i linea: ſuper pũcto aũt qõ eſt in capite vel i fine linee nõ põt diuidi linea. nã cũ extra illũ pũctum nihil ſit de linea ⁊ per talem diuiſionem nihil abſcindereẽ de linea: ⁊ iterũ q3 per diuiſionem ſepaẽ ps a pte: nõ põt fieri diuiſio niſi in puncto: quod cõtinuat partẽ pti: ⁊ qr pũctũ in pncipio vel in fine linee nullius eſt cõtinuatiuũ: ſed ſolũ eſt terminatiuum: ſup eo diuiſio fieri nõ poterit. fiet ergo in alio pũcto: ſed iuxta illum pũctũ q eſt i pn^o vel in capite nõ eſt alius pũctus cõtinuus nec cõtiguus: qr pũctus non eſt iuxta pũctum. vt oſtenſum eſt: ſed ſemp iter duo pũcta cadit linea media: in quocũq3 alio pũcto fiat diuiſio: inter punctum illum in quo ſit diuiſio ⁊ pũctum quod eſt in pn^o vel in fine linee cadit linea media: ꝓpter qõ a linea nõ põt abſcindi niſi linea: ⁊ qa linea ẽ qd cõtinuũ ⁊ diuiſibile: a diuiſibili nõ abſcindiẽ niſi ps diuiſibilis: imo q dcm̃ eſt de tota linea diceẽ etiam de eius parte. nam ⁊ pars illa ſic diuideẽ q nõ diuideẽ in pũcto quod eſt in pn^o vel in fine eius: ſed i quocũq3 alio pũcto diuidiẽ qr nõ eſt pũctum ↄtiguum pũcto. tũc inter illum pũctum in quo fiet diuiſio: ⁊ pũctu3 quod eſt in pn^o vel in fine cadet linea media. ergo illa linea diuiſa diuidetur in lineas ⁊ pari rõne alia linea in lineas: ⁊ ſic in infinitum. Immo eo ipſo q in pũcto exiſtẽte in pn^o ⁊ in fine linee nõ poteſt fieri diuiſio: ⁊ ſic in alio pũcto: qr inter illum pũctum ⁊ pũctum: quod eſt in principio vel in fine cadit linea media: ⁊ i qualibet linea ſunt infinita pũcta. Ideo iſta pars linee eſt diuiſibilis in infinitum: ſicut ⁊ tota linea: nũquã ergo per diuiſionẽ põt ↄſumi linea. tũ qr ſemp diuiditur in lineas ⁊ in partes diuiſibiles. tum qr ita eſt infinitum diuiſibilis pars linee. ſicut tota linea. Et quod dcm̃ ẽ de linea reſpectu pũcti: intelligendum eſt de ſuperficie reſpectu lineẽ: ⁊ de corpoẽ reſpectu ſuperficiei. quodlibet ergo cõtinuum eſt diuiſibile in infinitum.

OPpoſita aũt his nõ eſt difficile ſoluere. Nã cũ dr̃ qõl3 finitũ finiri per abſciſionem finiti. vt dictũ eſt. itelligẽdum eſt de abſciſione finiti ſm eãdem quãtitatem ſm quã nõ vadit diuiſio in infinitũ. nos aũt de tali diuiſiõe nõ loquimur. ℭ Cũ aũt addebaẽ 2° ſi ↄtinuũ eẽt diuiſibile in infinitu3 eẽnt in eo infinite ptes: ⁊ ita eſſet infinitũ. dõm illas ptes nõ eſſe in actu: ſed potentia: nõ g̃ arguis continuum eſſe infinitum ſimplr̃: ſed eſſe infinitu3 poteſtate ⁊ diuiſione: quod concedimus. Ad p^m Ad 2^m

ℭ Moueẽ hec qõ. Textu cõmẽ. 9. Qõ. XI.

QUarto reſtat declarare dato q continuum ſit poſe diuidi in infinitũ. vtrũ tale poſe poſſit poni in eſſe: ⁊ videẽ q ſic: qr poſſibili poſito in eſſe nullum ſeqẽ impoſſibile. vt ꝓbat phs. p priorum. ſi g̃ eſt poſe ↄtinuũ in infinitũ diidi: ⁊ ponaẽ actu diuiſum nõ accidit icõueniens. ℭ Amplius qua rõne pt diuidi ſm vnũ ſignũ pari ratiõe pt diidi ⁊ ſm quodl3 ſignum: ſed ſi ponatur diuiſu3 actu ſm vnũ ſignũ non ſequitur inconueniens: g̃ ⁊ ſi po- p^m 2^m

Linea vl' qõl3 aliud cõtinuũ nunq̃ põt diuidi niſi i ptes diuiſibiles

natur ſʒ quodlʒ ſignũ actu diuiſum non ſequitur incõue-

3ᵐ meñs. ¶ Amplius ſi aliqua cauſa eſt. quare non põt poni actu diuiſum in infinitum hoc eſt ꝙ non contingit infinita pertranſire: ſed infinita eſſe pertranſita eſt inconueniens in tempore finito. In tempore autem infinito infinita pertranſire non eſt inconueniens: immo eſt neceſſarium. Non enim poſſet mobile eſſe ita tardum ꝙ ſi moueretur per infinitum tempus quin tranſiret in infinitum ſpaciuʒ. Nam quātumcūqʒ mobile moueretur in hora vel in die vel in anno. vtputa ſi per totaʒ diem non iret niſi per vnũ palmum: vel etiam per mille annos non iret plus in tēpore infinito ſunt infiniti dies infiniti anni infinita millia annorum. tranſiret ergo in īfinito tpe infinitos palmos: ⁊ ita infinitum ſpacium. per ſe ergo eſt ꝙ per tempus infinituʒ pertranſeuntur infinita: ſed in his que ſunt per ſe oportet loqui de vno vt loquimur de alio. ſicut ergo eſt infinitum id quod ponitur pertranſitum ita ſufficit ponere infinitum tempus in quo pertranſeatur. Continuum autem nõ ponit infinitum extenſione ſed diuiſione. Cũ ḡ qõlibʒ tempus ſit diuiſione infinitũ in quolibet tempore poterit pertranſiri tota diuiſio continui.

Notandum aũt de hoc apud quoſdã opiniones eſſe. qdam. n. dixerunt ꝙ nõ qõlibʒ poſſe dʒ poni in eſſe ſiue in actu. eſt. n. aliqđ poſſe ꝙ ſi poneretur in eſſe ſequeretur inde ipoſſe: ⁊ huiuſmodi poſſe vt dicũt eſt iſtud. videlʒ ꝙ cõtinuũ eſt diuiſibile in īfinitũ. ſi. n.

ↄ rñonẽ poneref in eſſe ſequeref inde inconueniens. ¶ Sed hoc dicere eſt negare id quod eſt quaſi per ſe notum. ſ. ꝙ poſſibili poſito in eſſe nõ ſequif impoſſe. illud. n. ſequif ad aliquid ꝙ aliquo modo claudif in ipõ. ſi ergo ad poſſe ſequeretur impoſſe in ipſo poſſibili clauderef ⁊ contineref impoſſibilitas: quod eſt inconueniens. Ideo intendendum eſt aliter

Rẽ° pħa ¶ Sciendũ ergo ꝙ potentia ſemper ſumif reſpectu act⁹.

T.c.17 vt vult pħus. 5. metaphy. ſi ḡ de rõne potẽtie eſt ꝙ ſit in ordine ad actum. ſicut fruſtra eſt illud quod nõ cõſequif ſinem: ⁊ id ad qđ ordinaf: ita fruſtra eſt potentia que nõ eſt reducibilis ad actum. Sed cũ magna diligentia attendẽdũ eſt que potentia ad quẽ actũ ordinaf: ↄ᷑. n. nos negare poſſe poſſe poni in eſſe: q2 decipimur per fallaciam accidentis. nõ. n. comparamus potentiã ad actũ ad quẽ ordinaf: ſʒ ad eũ ad quẽ nõ ordinatur: ⁊ q2 accidit potẽtie ⁊ ex

al'. ↄpari traneũ eſt ab ipſa cõpeta ad talẽ actum. ſi ponaf in eſſe reſpectu illius actus: ⁊ ſequaf inde impoſſe: non mirabif vir intelligens. Ut aũt facit ad propoſitũ dicamus ꝙ duplex eſt actus. in fieri. ⁊ in facto eſſe: poſſibilitati autẽ diuidi in infinitũ accidit: ⁊ extraneum eſt ab ea comparari ad actũ in facto eſſe: per ſe aũt eſt tali potentie comparari ad actũ

T.c.58. in fieri. Iõ pħs 3° phy. loquẽs de infinito ait: ꝙ infinitum non opʒ accipe. ſicut aliqđ exiſtens in actu ⁊ in facto eẽ vt hoiem: aut hõ: ſed eſſe infiniti eſt. ſicut dies ⁊ agon: quib⁹ eſſe nõ eſt vt ſubã quedã facta: ſed ſemp in eo quod aliqđ ſit. ſi ergo de rõne infiniti eſt eſſe in fieri ⁊ nõ in facto eẽ: potẽtia reſpectu infiniti põt poni in actu: q2 alr̄ eſſet fruſtra illa potentia: ſed dʒ poni in actu in fieri: nõ in facto eſſe: ⁊ ſi ſic ponatur in actu poſſibilitas diuiſionis cõtinui vt ꝙ ponatur nõ in diuiſo eſſe: ſed in ſemper diuidi in nullũ ſequif incõueniẽs: poſſe eſt ergo cõtinuũ diuidi in infinitũ ẽt ſi nõ diuidaf tñ ſi diuideref in infinitũ ſm actũ in fieri ex parte cõtinui: nullũ oriref impoſſibile. ¶ Ex hoc aũt ſoluitur

Sc'o rõ oẽs rõnes democriti. oẽs aũt rõnes ille ꝑcedebant ac ſi di-

nũ dcri. uiſio continui reſpiceret actum in facto eſſe. Nam rõnes ꝑme ſumpte ex parte ſigni diuiſiui: q2 poterat diuidi ſecundum quodcunqʒ ſignũ diuiſiuũ: ſupponebãt ꝙ poneref ſic in actu diuiſuʒ: ⁊ hoc poſito arguebaf reliquũ diuiſionis eſſe corpa indiuiſibilia: non magnitudines diuiſibiles: non ſuperficies: non aliquid aliud. ſic etiam rõnes ſumpte ex parte ſigni cõtinuatiui ex hac ſuppoſitiõe procedebãt. nam q2 nõ videbatur democrito cõueniens eſſe continuuʒ poſſe diuidi ſʒ quodlʒ ſignũ cõtinuatiuũ: niſi talis diuiſio poſſet compleri ⁊ terminari: ⁊ poſſet põi in facto eſſe. ideo arguebat ꝙ ſi eſſet hoc poſſibile fieri: poſſet ergo cõpus eẽ actu diuiſum ſm qđcũqʒ ſignũ cõtinuatiuũ: qua diuiſione facta reſolueref corpus in īcõtinua: ſiue quod idẽ eſt in īcorporea: ꝓpter quod volebat Democritus hr̄e eẽ aliqua cõtinuatiua in corporibus que non erant diſſiua: propter quod completa diuiſione ſm quodlibet ſignum diuiſiuũ remanentibus ſignis continuatiuis remanebant corpora continua indiuiſi⁹. ¶ Poſſet autem dici contra rationes democriti: ⁊ cõtra id quod opʒ ſupponere in rationib⁹ eius

id quod ait pħs: ꝙ idem eſt compoſitio ⁊ diuiſio. idem eſt T.c.9. ſignum continuatiuum ⁊ diuiſiuũ: in hoc tamẽ pħus nõ multũ inſiſtit: q2 vera ſolo rõnum eius eſt oſtendere diuiſionem continui nõ reſpicere actuʒ in facto eſſe vt ipſe ſupponebat: ſed in fieri. oſtendere autẽʒ diuiſionem cõtinui reſpicere actum in fieri ⁊ in diuidi: nõ indiuiſo eſſe: eſt oſtendere ipſum diui in infinitũ. Cũ ergo pħus in littera oſtendat punctum nõ eſſe vbiqʒ: q2 non eſt punctus iuxta punctum: nec ſunt plures puncti ſimul: ⁊ conſequenter nec eſt diuiſibilis linea in puncto contiguo aliĩ puncto: ſed in pũcto medio inter duas lineas ſemper linea diuidetur in lineas: ⁊ diuiſibile ſemper diuidetur i partes diuiſibiles: erit ergo diuiſio continui in infinitum: ⁊ talis poſſibilitas reſpiciet actum in fieri: non in facto eſſe. latet ergo democrit⁹ paralogiçans arguens de diuiſione continui ac ſi reſpiceret actuʒ in facto eſſe: quo ſublato ⁊ oſtẽſo ꝙ reſpicit actũ in fieri: rõnes eius non concludunt.

Oppoſita aũt his ſunt ſolubilia. Naʒ cum argui- Ad pᵐ tur ꝙ poſſibili poſito in eſſe nõ ſequif inconueniens. verum eſt ſi ponaf eſſe actu ſm ꝙ dr̄ poſſibile. habitũ eſt aũt hõ poſſibilitatem nõ ordinari ad actũ in facto eſſe: ſed in fieri. ¶ Q3 aũt addebaf ſecũdo ꝙ que Ad 2ᵐ. rõne põt diuidi ſm vnũ ſignũ pari ratione ⁊ ſm omnes. dici poteſt ꝙ nõ eſt ſimile: q2 diuiſio ſm omne ſignum: cum talia ſigna ſint infinita: ⁊ infinitum nõ ſit vt res facta ſed vt in fieri: de neceſſitate reſpicit actum in fieri non in facto eſſe: ſed quodlibet ſignum in ſe finitum eſt: propter quod non repugnat talem diuiſionem reſpicere actum in facto eſſe. poteſt ergo eſſe actu diuiſum ſm quodlibet ſignum Dubiũ in ſe: nõ ſecũduʒ omnia ſigna ſimul. ¶ Sed forte per hoc non quieſcit intellectus. Sed dicet poſitionem illam oĩa ſigna ſimul reſpicere. qua ratione ergo poteſt poni actu diuiſum in vno ſigno: pari ratione etiam in alio ⁊ i quolibʒ.

¶ Ideo notãdum ꝙ vt communiter ponitur cõtra rõem R° ſucceſſiuorum eſt ſimultas. de ratiõe enim motus eſt partes eius nõ eſſe ſimul. quicquid ergo reſpicit actuʒ in fieri quãtumcũqʒ potẽtia reſpiciat totum actum: actus tamen ille non poteſt poni ſimul: ⁊ ea que ſucceſſiue reſpiciuntur ſimul eſſe non poſſunt. nam ſi poneretur materia nuda in potentia ad omnes formas: ⁊ ꝙ non magis reſpiceret vnã formam ꝙ̃ aliam: tamẽ q2 ordinem habet ad omnes formas: lʒ ſeparatiʒ poſſet poni ſub qualibet forma: nõ tamẽ poſſet poni ſimul ſub omni forma: oſtenſo ergo poſſibilitatẽ diuiſionis continui reſpicere actuʒ i fieri: q2 de rõne talis actus eſt ꝙ nõ ſit ſimul: quãtũcũqʒ ponatur poſſe eſſe actu diuiſum ſm qõlibet ſignũ ſeparatum ſm omnia ſigna ſimul nõ poteſt eſſe diuiſum. ¶ Aduertendum autẽ hãc eſſe differentiam inter hunc actum ſucceſſiuũ ⁊ alios ſucceſſiuos: q2 licet de rõne cuiuſlibet actus ſucceſſiui ſit non habere partes ſimul: tamen ſi ille actus ſit finitus ↄ᷑ oẽs partes eius eſſe acceptas. Diuiſio autẽ continui rõne ſucceſſionis nõ põt ſil' fieri rõe īfinitatis quã implicat nunꝙ̃ põt terminari illa diuiſio: immo q2 formale ĩ tali diuiſiõe ẽ in

finitas:ecū non ſit ibi infinites propter ſucceſſionem: ſed ſucceſſio propter infinitatem. Cum de ratiōe infiniti ſit nō
Ad 4m pertranſiri nunquam erit completa illa diuiſio. ¶ Ad au tem addebatur de infinitate diuiſionis temporis. dicēdū illam rationem implicare difficultatem. nam velox equus nunquam iungeret formicam ſi eſſent in motu mutata eē in actu. vt ſi equus moueretur per medietatez palmi τ ibi ſiſteret: τ poſtea per medietatez medietatis τ ibi ſiſteret: q2 conti^m eſt diuiſibile in infinitum: nunquā per motum ſuū compleret totum palmum: ſic q2 quando diuidiť conti^m: q2 quelibet pars habet eſſe per ſe τ ſeparatum: τ ſunt ibi diuiſa eſſe in actu: ideo nunquā3 completur diuiſio eius: nō eſt ergo ſimile qḋ inducitur pro ſimili: q2 quodlꝫ tempus eſt diuiſibile in infinitum: ſed partes eius ſunt in potentia. tunc ergo eſſet ſimile ſi ſignarentur in tempore partes infinite in actu: τ tunc bene poſſent in illis infinitis partibus tēporis abſcindi infinite partes a continuo. Sed q2 pmum eſt impoſſibile: τ 2m deficiebat ergo ar^m: q2 accipiebat infinitatem tpis ſm ptes in potentia: τ volebat arguere infinitā diuiſionem continui ſm partes in actu.

T. c. iii **Determinatis** autē his pmo τc. hic declarande ſūt tria. primo enim declarandum eſt. vtrum aliquid poſſit generari ex nō ente ſimpľ ſiue ex non ente vniuerſaliter. ſecundo dato ꝙ non declarandum erit. vtrum poſſit aliquid corrumpi in non ens ſimpliciter. tertio: q2 ens in potētia videtur eſſe ſimpliciter non ens per comparationem ad actum: declarabiť. vtrum tale ens poſſit habere eē ſeparatum ab omni actu. ¶ Mouetur hec queſtio. Textu cōmē. t. iii. Qō. XII.

6m **Circa** primum ſic proceditur: videtur ꝙ ex non ente ſimpliciter poſſit aliqḋ generari. Cū enim generatur leo quero vtrū forma eius erat in materia ante generationē leonis vel non: non poteſt dici formam leonis fuiſſe in materia ante generationem ipſius: q2 ſi erat ibi: vel hoc erat ſm eſſe vel ſm eēntiam. ſm eſſe non: q2 cū3 generatio termineť ad eſſe: τ genitum acquirat eſſe per generationez: ſi fuiſſet eſſe leonis in materia ante ſui generationem: habuiſſet leo eſſe antequam eſſet genitus. ſi autez erat ibi forma ſm eſſentiam: cū3 eſſentia immediate reſpiciat eſſe. ſi eſſet ibi forma leonis ſm eſſentiam: eſſet ibi ſm eſſe: eſſet ergo leo genitus an̄ ſuam gñationē: quod eēt inconueniens.
2m ¶ Amplius minus de entitate hꝫ mā q̄ forma. Cum ſemper actus ſit potior potētia. Sed agens naturale pōt in ,pductionē forme. Cum tā forma non ſit facta de aliquo. ergo multo magis poterit in productionē materie: non obſtante ꝙ mā ſm ꝙ hꝫ non ſit ex alia. Cum in mā non adeo reſeruetur ratio entitatis vt in forma.

Notandum ſm modum Ariſt. fuiſſe determinare de mouentibus τ de ordine mouētiū ſm motus τ ordinē motuū. ſic ergo motus aliq ſūt priores aliqui poſteriores: aliq vles aliqui quaſi pticulares.
t. c. 1. q. Ita poſuit mouentia pma vt vniuerſalia poſſe in motus vles τ primos. mouētia vō ſcḋa. τ. q. particularia poſſe in motus ſecūdos. τ. q. particulares. Inter motus autez motus ad vbi ſunt quaſi motus primi: τ vles: vniuerſales ſūt: q2 competunt omnibus corporibus phyſicis. nullum ē. n. corpus de conſideratione nālis qḋ nō ſit mobile. Iō pbatur. 7. phyſicorū3. ꝙ omne corpus mobile τ omne mobile
T. c. 2 corpus. vtrū aūt ſit corpus aliqḋ dare immobile nō eſt pñtis inquiſitionis. Rurſus motus ad vbi eſt motus primus: q2 eſt ratio τ cauſa omnium alioꝝ motuū. poſuerūt ergo peripathetici mouentia prima τ vlia mouere ſolum ſm motū ad vbi. vlterius dō: q2 inter ipſos mot⁹ ad vbi ſūt aliq priores aliq poſteriores: nō poſuerūt dicta mouētia mouere imediate ſm quēlibet motum ad vbi: ſed ſolum mouere ſm illum motū ad vbi ſm quē mouentur ſupceleſtia corpora: q2 ille motus eſt vlior τ pmus. vtrū aūt h̄ ſit verū: ꝙ mouētia vlia alio motu moueri non poſſint niſi motu quo mouentur ſuperceleſtia corpora: τ vtrum inter illos motores ſit motor alius: in quo tota reſideat auctoritas τ poteſtas vt poſſit ſine ſecundis cauſis quēlꝫ motum tam ad vbi q̄ ad formam efficere non eſt pñtis ſpeculationis: ſed ſi vita comes τ facultas aderit: frangemus hanc cathenā: oſtendentes in primo pncipio plenā reſidere potētiam: τ nō indigere ſecundis cauſis ad ,pductionē alicu⁹ effectus. Ad pñs tñ in tm̄ dcm̄ ſit ꝙ qcq̄d ſit de poſſibilitate ſm ordinem quē videmus: nunq̄ produciť aliqḋ gñabile niſi ad generationē eius concurrat actio alicuius corporis τ alicuius rei nālis: ppter qḋ ſm ordinē qui innoteſcit nobis ex ſenſibus loquendo de motu: ad formam vera eſt illa ,ppoſitio Cōmē. in. 7. ꝙ nullū immāle māle tranſ-
Com. 31 mutat. Viſo ꝙ ſm iſtū ordinem quē videmus ad gñationē cuiuſlibet gñabilis concurrit actio alicuius corporis τ agentis particularis. oſtendere poſſumus triplici via ꝙ ex nō ente ſimplr: τ vniuerſaliter nō pōt aliquid gñari: nō ſolū nālr. vt ꝙ ipſum nihil ſit mā alicuius: ſed ꝙ nec ordinabiliter: vt ꝙ poſt ipſum nihil ſiat aliquid: ſed he vie quas dicemus nō oſtendent iſtud eē impoſle ſimplr: q2 generationes que innoteſcunt nobis ex ſenſibus ad quas concurrit actio ſecundoꝝ agentiū: τ q̄s nō ſpectat ad naturalē ſcīam ꝙ hꝫ alias gñationes ponere: q2 nos de naturalib⁹ intendimus ſermonē facere: ſufficiat modo quod dictū eſt: tales generationes improbare. pma aūt via ſumitur ex ordine agentiū. ſecūda vero ex ipſo motu p quē agentia particularia tranſmutant τ agunt. tertia q̄dez accipiť ex ipſo modo agendi ſecundorum agentiu3. ¶ Prima via ſic patet. Nam quanto agens eſt ſuperior. tanto pauciora pſuppo-
1a via nit: τ quanto inferior plura. hec aūt agentia ſe habent per ordinem. ars. natura. τ prima cauſa. ars. n. eſt inferior natura: τ imitať naturaz in quibus pōt: τ ſicut ars imitať naturā: ſic natura imitať diuinū ordinē τ diuinā diſpoſitionem. vnde Commē. 12. metaphyſi. ſuper illo capitulo.
Com. 18 T. c. 18. Manifeſtu3 ꝙ nullo mō indigemus ꝙ ſint forme: vel ꝙ ſint ydee. vult ꝙ calores: τ alia que in iſtis inferioribus generantur habent menſuras proprias ex quātitatibus motuum ſtellarum: τ ex diſpoſitionibus illarū3 adinuicem in propinquitate τ remotione: τ ſubdit ꝙ iſta menſura prouenit ab arte diuina τ intellectuali. ars ergo ſecundum ordinem agentium plura preſupponit q̄ natura: τ natura plura q̄ primum principium. Et ideo videmus artem preſupponere materiam τ formā ſubſtantialē. non poteſt enī ars niſi in trāſmutatiōe accidētalis forme. Ideo dicit Cō-
Com. 7. menta ſecundo phyſicorum: ꝙ omnes forme artificiales ſunt accidentia. natura vero preſupponit materiam non formam. poſſunt enim actione nature ipſe forme ſubſtantiales cedere in potentiam materie: ꝙ ſi diceretur naturaz nihil preſupponere: neq3 māām: neq3 formam in ſui actione: nō eſſet aliud dicere q̄ naturam eſſe agens pmum. loquendo ergo de generatiōe naturali ad quā ptingit actio nature: ſemper talis generatio nō eſt ex nō ente vniuerſaliter: ſed ex preſuppoſitione materie. Cum natura non ſit
2a via agens pmum: ſed agit aliquo preſuppoſito. ¶ Secunda via ſumiť ex ipſo motu ſm quē ſit tranſmutatio naturalis. Cum. n. natura non agat niſi per motum τ trāſmutationem: τ cum motus ſit id quod opz ſupponere naturalem pħm. vt innuiť primo phyſicorum: q2 motus ſemper reqrit mobile: cum ſit actus mobilis: nunquā natura pōt agere nullo preſuppoſito: cum agat per trāſmutationē τ motum: ſed ſemp reqrit māām τ ſubm: in que ſuſcipiať motus
3a via ille. ¶ Tertia via ſumitur ex modo agendi. Nam cum

agens naturale non ſit ſua virtus:ſed virtus eius ſit:ſicut
aliquid ſuperadditum eſſentie huiuſmodi agens per ſuaʒ
ſubſtantialē formam non immediate attingit paſſum:ſed
forma ſubſtantialis eius attingit ipſū me^{te} virtute:ꝛ me^{te}
aliqua forma accidentali.ſicut ignis non attingit calefa-
cibile imme^{te} per formam ſubſtantialem eius: ſed forma
ſubſtantialis ignis attingit huiuſmodi paſſum me^{te} calo
re:cū non ſit in igne aliqua virtus actiua niſi calor.vt vult
Com.23 t.31.t. 12.m.t8. Commentator.7.metaphyſi.ꝛ qꝛ ſicut agens attingit paſſū
ſic ſibi ipſum aſſimilat.ſicut agens naturale īmediate atti
git paſſum ſm formam accidentaleʒ q̄ȝ ſm ſubſtantialē:
per prius aſſimilat ſibi ipſum in accidentalibus q̄ȝ in ſub
ſtantialibus:ꝛ qꝛ accidentia ſine ſubiecto eſſe nō poſſunt.
Jdeo agens naturale in omni ſua actiōe p̄ſupponit mām
ꝛ ſubiectuʒ.nulla ergo factio nālis erit ex non ente vl'ꝛcuʒ
omnis talis factio fiat aliquo preſuppoſito.

Ad p^m **Oppoſita** aūt hic nō eſt difficile ſoluere. Nā cum arguit̄.forma fit ex nihilo:quia nihil ð
forma erit in mā ante factioneʒ eius:procedit ratio ex fal
ſa imaginatione.non enim imaginari debemus ꝙ fiat for
ma nec materia:ſed fit compoſitum per ſe loquendo : qui
enim ſuſtiere vellet formam per ſe fieri:oporteret eum dicere
formam eſſe ex nihilo:tamē vt aliquo mō intellectus quie
ſcat:ſufficit preſupponere materiam:de cuius potētia edu
citur forma:ad hoc ꝙ non fiat vniuerſaliter ex nihilo:ſed
Ad 2^m de hoc alibi diffuſius differemus. ¶ Q_o autem vlteri^o ad-
debatur:qꝛ poteſt agens naturale in productionem mate
rie:cum poſſit in productionē forme:qꝛ forma plus hȝ de
entitate q̄ȝ mā.dici dȝ nō eē pp maiorem vel minorem enti
tatem ꝙ agens nāle pōt in ꝓductionē forme:nō aūt mate
rie:ſed qꝛ de ratione eius eſt agere aliquo preſuppoſito ꝙ
ſit ſuſceptiuū trāſmutationis ꝛ motus:ꝛ in eductione for-
me de potentia māe p̄ſupponit̄ aliqd vt mā.Jn ꝓductione
vero māe non pōt aliquid preſupponi.ideo repugnat agē
ti naturali agere ſine preſuppoſitione māe:non autem re-
pugnat ei de potentia educere formam.Ad formā arguē
di dici pōt ꝙ ſm ꝙ ſpectat ad propoſitum plus eſt produ
cere mām q̄ȝ educere formam de potentia eius.Cum vnū
excedat virtutem nature:aliud vero non.

¶ Mouet̄ hec qō. Textu cōmē.11. Qō. XIII.

Secundo dato gn̄ationē nō poſſe fie-ri nālr ex vl'ꝛ non ente ſiue ex
nihilo.Reſtat declarare vtrum aliquid poſ-
p^m ſit corrūpi in nihil:ꝛ vtrū qōlʒ agēs poſſe redu-
gere in nihil.omne agens vel eſt agens p̄mū
vel ſcōm. Agens aūt p̄mū vt ꝓbabit̄ pōt aliqd in nihil re
digere.dictum eſt enim ꝙ eſt ordo ſubtoꝝ ſm ordinē agē
tium:ꝛ econuerſo.quanto.n.agens eſt minus p̄mū tāto in
agendo plura p̄ſupponit.agens ergo oio p̄mū agit nullo
p̄ſuppoſito.pōt ergo aliqd ex nihilo ꝓduci:ſed qō pōt ali
quid ex nihilo ꝓducere:pōt ipſum in nihilum redigere.g̃
agens p^m pōt aliquid cōuertere in pure nihil. ¶ Ampli^o
2^m hoc pōt agens ſcōm:qꝛ redigere aliquid in nihil nō eſt eff-
cere ſed deficere:quāto g̃ agentia ſunt magis defectiua tā
to magis hoc poterūt:agentia g̃ ſcōa:in q̄bus repit̄ aliqd
defectus poterūt:quod dictū eſt. ¶ Amplius nō eſt ſimi-
3^m le in faciēdo aliqd ex nihilo ꝛ in reducēdo aliqd in nihil:
qꝛ cū ſit aliqd ex nihilo hꝫ factio non p̄ſupponit aliquod
ſubm:ſed pōt aliqd corrumpi in nihil:ꝛ tn̄ illa actio p̄ſup-
ponit aliqō ſuſceptiuū.ſi.n.omnis forma ꝛ omnis actus q
eſt in materia redigeret̄ in potentiam materie. ſemper illa
factio p̄ſupponeret mām tanq̄ȝ ſubm:ꝛ tamen ƀ facto nō
redigeret̄ aliqd in nihil:qꝛ mā nō poſſet exiſtere ſine omni
actu.ſi g̃ tota cā.q̄re agentia nālia non poſſunt aliqd face
re ex nihilo ē:qꝛ preſupponūt mām ꝛ ſubm : poterit aliqd
redigere in nihil.Cum oñſum ſit hoc fieri poſſe p̄ſuppo-
nendo mām. ¶ Amplius agens naturale:lʒ p̄ſupponat 4^m
mām nō p̄ſupponit formam:qꝛ ſi p̄ſupponeret mām ꝛ for
mam nāliter nulla eſſet gn̄atio ꝛ corruptio.hȝ ergo agēs
nālem potentiaʒ tollendi formā:ſed ꝙ pōt tollere formaʒ
pōt ꝛ mām tollere.Cū mā abſq̄ȝ forma nāliter eſſe nō poſ-
ſit:ſed ſi tolleret mām ꝛ formam redigitur aliquid in pu-
re nihil.talis ergo redactio non eſt impoſſibilis.

Notandum ergo ꝙ vt tāgebat̄ in arguendo or do ſubiectoꝝ eſt ſm ordinem agen
tium.ꝛ agētis p̄mi eſt agere nullo p̄ſuppoſito.ſi.n.agens
p̄mū in ſua actione aliqd p̄ſupponeret:cū cauſalitas agē-
tis ſe non extēdat ad id qō p̄ſuppōit:eēt aliquid in effectu
ad qō ſe non extēderet cauſalitas agentis p̄mi:qꝛ de ra-
tione agentis p̄mi eſt eſſe vlem cām oīum.Cum ſemper p̄
mum ſit cauſa totius.vt ꝓbat̄.2^e metaphy.dicere p̄mumʒ T.c.4
agēs agere aliquo p̄ſuppoſito:ꝛ eſſe aliquid in effectu:ad
qō ſe nō extendat cāli tas agentis p̄mi:eſt dicere p̄mumʒ
nō eſſe p̄mū.concederet g̃ phs.ex quo pōt p̄mū cām totius
entis:ꝙ actio eius ſm ꝙ hꝫ nihil preſupponit:ꝛ tn̄ nō cō-
cederet ꝙ ex nihilo poſſet aliquid facere vel ꝙ poſſet ali- 28.55.
quid redigere in nihil:ſed diceret ꝙ idē manens idē ſemꝑ
facit idem. Jdeo ab agente p̄ nō p̄t īmediate aliquod no-
uum ꝓcederet. Si ergo aliquod nouuʒ ꝓcedit ab eo hoc
erit mediantibus ſecundis:quibus pōt cōtingere nouitas
ꝛ tranſmutatio.ſi ergo nō requireret̄ actio ſecundoꝝ agē
tiū ad nouitatē effectus:diceret phs:ꝙ poſſet aliqd de no
uo ex nihilo ꝓduci vel in nihiluʒ redigi.Cum actio p̄mi
agentis ſit totius entis cauſa:ꝛ nihil p̄ſupponat:ſed qꝛ ad
oēm talem nouitatē cōcurrit actio ſecundoꝝ agētiū:qꝛ ta
liuʒ cauſaꝝ eſt agere aliquo p̄ſuppſito.ideo ex nihilo fieri
poteſt:propter qō concludit dictus phs ſimplr eſſe impoſſe
ex nihilo aliquid fieri vel in nihilum redigi:ex quo eſt im-
poſſibile ſecundis agētibus: qꝛ talia abſq̄ȝ motu ꝛ tranſ-
mutatione fieri nō poſſunt.Q_uō aūt actio p̄mi agētis ſe
parari poſſit ab actione agētium ſecundoꝝ nō patit̄ phe
ſmo:cū loquamur de nālibus:ꝛ talia nō innoteſcāt nobis
per ſenſum ſiue per ſenſibilia:a quibus non abſtrahit na-
turalis.Jō philoſophus nō po^{ns} aliquid ꝓduci ex nihilo
ꝛ nō po^{ns} poſſe precedē nouum a p̄ agente abſq̄ȝ actione
ſcōꝛum cauſarum nō peccauit:immo tenebat̄ non ponē
ga ƀ erat p̄ter p̄n^a nālis phie. Jn qua ſic ponit̄ tāq̄ȝ p̄muʒ
motus ꝛ tranſmutatio.g̃ q̄ abſq̄ȝ trāſmutatione ꝛ motu
producunt̄ in eſſe.talia nō dȝ ponē philoſophus nālis.Sȝ
lʒ nō peccauerit phs in non po^{ns} p̄dicta:peccauit tn̄ in ne
gādo ea. Nam ꝛ ſi non ſpectat ad qualʒ ſciam ponē qualʒ
vitatē:ſpectat tamē ad oēm ſciētiam nō ponē aliquaʒ fal-
ſitatē:ꝑꝑ quod ſi naturalis phs nō debat ponē deum poſ
ſe de nouo aliquid ex nihilo producere vel in nihilum re-
digere:qꝛ hoc erat p̄ter naturalis philoſophie p̄ncipia:tn̄
non debuit hoc negare.g̃ cum de naturalibus differam^{us}
non eſt nobis ponendum poſſe fieri aliqd ex nihilo vel in
nihilū redigi:cū ƀ fieri non valeat p trāſmutationē ꝛ mo
tū:ꝛ ad hoc ſe non extēdat cauſalitas naturaliuʒ p̄ncipio-
rum.verum qꝛ qūo agētia ſcōa ꝛ nāles cauſe non poſſunt
aliquid ex nihilo ꝓducē aperiebat queſtio antecedēs:reli
quum eſt vt quomodo dicte cauſe non poſſunt aliquid in
nihil redigē preſens queſtio manifeſtet:quod triplici via
venari poſſumus. ¶ Prima ſumit̄ ex parte forme.ſecun-
da ex parte māe tertia ex parte mot^o. ¶ Prima via ſic pȝ. p^a via
Nam licet tempore ſint ſimul remotio vnius forme ꝛ itro
ductio alterius:ex pte tamē agētis prius eſt introducē for
mam ꝓpoſitam q̄ȝ remouere oppoſitam.nō enim remo-
uet niſi introducēdo.de ratione enim agentis eſt aſſimila
re ſibi paſſum vt de ratione calefactiui eſt calefacere:de in
tentione enim calefactiui eſt inducere calorem . verum
quia cum calore non ſtat frigiditas inducendo calorē re-

mouet frigiditatem. Cũ ergo non ſit poſterius abſq3 ꝓo-
ri: nec ſit quod ex conſequenti abſq3 principali: nunquam
erit remotio vnius forme ſine introductione alterius. Nõ
ergo erit corruptio ſine generatione. Et q2 agens natura-
le ſemper in ſui actione ſupponit ſubiectum ſi poſſet aliqd
ſemper redigere in nihil: hoc ſolum contingeret inquantũ
poſſet expoliare materiam ab omni forma. vt in arguẽdo
tangebatur: que ſic expoliata cederet in nihil: q2 non poſſ3
ſubſiſtere: cum ſit oſtenſum naturale agens non poſſe ex-
poliare mãm vna forma: niſi eam induat aliã q2 qδ ſemel
2ª via est aliqd nõ nihil eſſe põt. ¶ Scδa via ad oñdendu3 hoc
idem ſumiẽ ex pte mãe: mã.n. oio pura abſq3 omni forma
nõ põt eſſe ſubiecta motui ꝛ tranſmutationi. vt vult Com
Cõ.4. men. 8º phy. ſi ergo poneref mãm hõ habere p ſe eſſe: actio
nãlium cauſarum: quaꝝ eſt agere p trãſmutationẽ ꝛ mo-
tũ nõ ſe extẽderet ad eã. Cũ ġ p actionẽ nãliũ ꝓncipioꝝ
trãſmutabile nõ poſſit fieri intrãſmutabile: q2 tunc illa pn°
agerẽt vltra ſuã ſpẽm: fieri nõ põt. vt p actionẽ ſecũdorum
agentiũ ꝛ nãlium cãꝝ abſoluaẽ mã ab oi forma ꝛ effugi-
at tranſmutationes ꝛ motũ: ꝛ q2 vt tactũ eſt nõ põt aliqd
in nihil redigi niſi p hõ expoliationẽ. ſeqẽ ġ idẽ qδ prius.
3ª via ¶ 3ª via ſumiẽ ex pte motus: motus enim ſemper reſpicit
T. c. 4. ſpẽm ex termino ad quẽ: nõ ex termino a quo. vñ vult phs
7.48. 5. phy. q motus ex nigredine ad albedinẽ debet dici deni-
gratio: nõ dealbatio. ſi ġ agens nãle cũ agat per motum ꝛ
tranſmutationem expelleret vnam formaꝝ abſq3 introdu
ctione alterius: motus ille per quem hoc efficeret: q2 ſolu-
tus eſſet a forma nõ ad formã nõ eſſet in gñe: cu3 determi-
neẽ motus ad genus ꝛ ad ſpẽm: nõ vt eſt a forma ꝛ a prin
cipio a quo: ſed vt eſt ad formã ꝛ ad terminũ ad quẽ. ġ ab
agente nãli qδ eſt quid determinatũ in genere procederet
motus non determinatus ad aliquod genus: qδ inconue-
niẽs. Impoſſibile eſt ergo q ſit motus a forma niſi ſit ad
formã: ꝛ q ſit corruptio vnius niſi ſit gñatio alteri°. Nũ-
q̃ ġ expoliabiẽ mã vlr ab oi forma: ꝓp qδ nunq̃ redigeẽ
aliqd in nihil: qδ ꝓbare volebamus.

Ad ꝓm. **Oppoſita** aũt his nõ eſt difficile ſoluere. Nam cũ
dicẽ q agẽs ꝓm põt hoc efficere: q2 põt
agere nullo preſuppoſito. dici põt q ſm ea que nobis in-
noteſcunt ſenſu: nõ ꝓcedit aliquid nouum ab agẽte ꝓ ni
ſi mediantibus agẽtibus ſecũdis. ſufficit ergo h̃ repugna-
re agentibus ſecundis ad hoc q nãlis phs non debeat illõ
ponere: cũ illud nãlr fieri nõ poſſit. vtrũ aũt alr fieri valeat
Ad 2m. nõ eſt preſentis ſpeculationis. ¶ Qδ aũt addebaẽ ſecũdo
q agẽtia ſecũda h̃ poterãt: q2 redigere eſt deficere: ꝛ talia
agẽtia ſũt quodãmõ defectiua. dõm q ſi totus effectus ſm
ſui totalitatem debet ceſſare eſſe: ꝛ redigi in nihil per defe-
ctu3 alicuius cauſe efficientis: hoc non erit niſi per cauſa3
illam que ſit cauſa totius entis: ꝛ q2 hoc non cõpetit agẽ-
tibus naturalibus. Ideo per defectum talium cauſaꝝ nõ
Ad 3m põt aliquid in pure nihil redigi. ¶ Qδ autem addebaẽ ter
tio agẽs naturale poſſe redigere in nihil: quia põt h̃ effici
ſupponendo mãm in quam agat. dici põt q ſicut agens
naturale ſupponit mãm: ita ſupponit debitum modũ agẽ
di. ſicut enim nõ põt agere niſi ſupponendo hoc ſubiectu3:
ita nõ põt agere niſi modo ꝛ ordine quo eſt aptum natu3
agere: ꝛ q2 modus vniuerſalium principiorum eſt nunq̃
ſpoliare mãm ab vna forma niſi induat eam alia: nunquã
erit per actionem talium cauſaru3 expoliata mã vlr ab oi
forma: ꝓpter qδ poſſit in nihilũ redigi vt ratio arguebat.
Ad 4m. ¶ Qδ autem addebatur quarto: q q2 agẽs naturale po
teſt tollere formam poteſt tollere materiam: p3 q põt tol-
lere hanc formam ꝛ illam: nõ tñ põt tollere oẽm formam.
Cum non tollat vnam formam niſi aliã introducat: ꝛ q2
non tollatur materia niſi tollatur omnis forma: p3 q nun
q̃ tolleẽ nec redigetur in pure nihil.

¶ Mouetur hec qδ. Textu cõmẽ. 12. Qõ. XIII.

Tertio reſtat declarare vtrũ mã poſſit ha ꝓm
bere eſſe ſeparatũ ab omni actu:
ꝛ vr̃ q ſic: q2 ꝓus põt eẽ abſq3 poſteriori: ꝛ res
poteſt eſſe abſq3 eo q nõ eſt de rõe eius: ſed cũ
eſſentiale ſit materie eẽ in potẽtia. vt dicit Cõ
menta. in de ſubſtãtia orbis. actus nõ erit de rõne mãe. po-
terit ġ eẽ mã ſepata ab omni actu. ¶ Amplius cetere for-
2m me comparate ad mãm habẽt quẽdã modũ accñtis: cum
mã mõ ſit ſub iſta forma mõ ſub illa. ſicut ſubiectũ mõ eſt
ſub h̃ accñte mõ ſub illo. Cũ ġ ſubã ſm phm. 7. metaph.
T. c. 4. ſit prior accidente cognitione diffinitiõe ꝛ tpe: poterit hr̃e
eſſe ſeparatum ab omni eo quod reſpectu eius videtur ha
bere rationem accidentis: ſed omnes forme videntur eſſe
hõ reſpectu materie. ergo ꝛc̃.

Ut autem ſpectat ad veritatem q̃ſiti dicere poſſu-
mus mãm non poſſe hr̃e eſſe ſeparatũ ab
Diſtõ de oi actu vlr: l3 ſepari poſſit ab hoc actu ꝛ ab illo. ¶ Ad hu
actu ꝛ ſe ius aũt euidẽtiam diſtinguẽdũ eſt de actu ꝛ de ſepatione:
paratõe actus aũt tripl'r diſtingui põt. videlicet. forma. eẽ. ꝛ agere.
forma.n. qdã actus ẽ: q2 eſt actus ꝛ perfectio mãe: eſſe aũt
h3 rõnem actus: q2 eſt actus forme. agere aũt hr̃e rationẽ
actus qδ ſuũ nomẽ oñdit. Hi aũt tres actus ſic ſe hñt p or-
dinem: q2 agere preſuppon̄ eſſe: ꝛ eſſe formã: agere enim
preſupponit eſſe: q2 res ſicut ſe h3 ad eſſe: ita ſe h3 ad agerẽ:
vnumquodq3.n. agens ſic agit vt eſt in actu: eſſe aũt ꝓſup
ponit formã ſicut actus id cuius eſt actus. hunc autem or
dinẽ exẽplariter videre poſſumus. aliũ.n. actũ deſignat
calor ꝛ eſſe calidũ ꝛ calefacere. Calefacere.n. deſignat ꝛ di
cit actum ġ eſt agere eſſe calidũ qui eſt eſſe. Calor enim im
portat actũ ġ eſt forme: ꝛ cõſtat q vniuoce ꝛ per ſe loquẽ
do calefacere ꝓſupponit calidũ eſſe: eſſe ṽo calidũ ꝓſuppo
nit formã caloris. poſſũt aũt hi actus ſic nominari: q2 for-
ma h3 dici actus oino ꝓmus. agere ṽo eſt actus oino ſecũ
dus. eſſe ṽo eſt aliquo mõ ꝓmus: aliquo mõ ſecũdus: q2
reſpectu forme eſt actus ſecũdus. reſpectu agere eſt actus
primus. Inter hos ṽo actus h̃ repiẽ cõnexio. nã ſm itellcm̃
inter nullos eoꝝ eſt ꝯnexio ꝯuertibilis. nã ꝛ ſi ſm intelle-
ctu3 agere infert eſſe: eſſe ṽo non infert agere. põt.n. intelli
gi res eſſe abſq3 eo q itelligaẽ agere. ſic ẽt ſi eſſe infert for-
mã. vt q2 nõ poſſumus intelligere rẽ eſſe nõ intellecto eã3
hr̃e formã: poſſũ tñ intelligere mãm ꝛ formã rei: nõ intel-
lecto eius eſſe. ſic ẽt per intellectũ ſepaẽ. vt iter nullos eorũ
ſit cõnexio ꝯuertibilis ſm tñ actualẽ eſſentiam inter aliq̃s
eorum reperitur ꝯuerſa cõnexio: Nã3 licet forte inter agẽ
ꝛ eſſe: nec ſm intellectu3: nec ſm eẽntia3 ſit cõuerſa ꝯnexio:
q2 põt res eẽ abſq3 eo q agat: tñ inter eſſe ꝛ formã h3 eſſen
tia3 nõ inueniẽ ſepatio. ſi.n. eſt h3 formã ꝛ ſi habet formã
h3 eſſe. hr̃et aũt bonã cãm cu3 agere ꝓſupponat eſſe ſicut
eſſe formam: quare nõ eſt ꝯnexio inter eſſe ꝛ agere ſicut in
ter formã ꝛ eſſe: ſed hoc oſtendere nõ eſt pñtis ſpeculatio-
nis. Attendendũ tñ maiorẽ cõnexionẽ eſſe inter eſſe ꝛ for
ma3 q̃3 inter agere ꝛ eſſe. ¶ Uiſo quot modis dicitur act°
ꝛ que ordinẽ ꝛ quã ꝯnexionẽ hñt adinuice3: reſtat videre
quot modis dr̃ aliquid ſeparari: hoc aũt vt ad preſens ſpe
ctat cõtingit dupliciter: eſſentia: ꝛ intellectu. Cũ ġ queris
vtrum materia poſſit ſeparari ab omni actu. ab actu omni
no ꝓ vt a forma nõ põt ſeparari: nec exiſtentia: nec intelle-
ctu: ab actu tñ oino ſcδo vt ab agere ſeparari poteſt ꝛ exi
ſtẽtia ꝛ intellectu: ab actu quidem medio vt ab eſſe qδ eſt
mediũ inter forma3 ꝛ agere ſeparari põt medio modo. ſ3.
intellectu non exiſtentia. Qδ autem ab agere poſſit vtroq3
modo ſeparari ſic patet. Nos enim hic loquimur de age-
re vt eſt actus tranſiens in aliquod exterius: non exiſten-
te ergo exteriori materia preparata. poteſt res eſſe abſq3
eo q agat: quia non preſente calefactibili poteſt eſſe res

calide abſq; eo q calefaciat:⁊ ſic poteſt materia ſm exi-
ſtentiaȝ ſeparari a tali actu:q2 que ſunt ſeparabilia exiſtē
tia ſunt ſeparabilia in intellectu:ab actu vero qui ē eſſe exi
ſtentia ſeparari non pt.nam licet eſſe non ſit de ratiõe rei
ſm ſe accepte:cum ſit preter rationē quidditatiu: eſt tamen
de ratione eius vt exiſtit ⁊ vt habet eſſe in effectu. In hoc
enim conueniunt omnes cauſe in dando eſſe:quod ergo
ſepararetur ab oī eſſe separaretur ab ordīe cuiuſlibet cau-
ſe.ſi ergo poſſet materia exiſtere ſine omni eſſe:eſſet mate-
ria abſq; eo q eſſet effectus alicuius cauſe:quod eſt incon
ueniens:immo cum ipſum exiſtere ſit quoddam eſſe dice-
re materiaȝ exiſtere ſine eſſe:eſt dicere eam eſſe ſine eſſe:qȯ
eſt abſurdū.ergo exiſtentia:⁊ vt materia eſt aliquid in eſſe
ctu:non poteſt ſeparari ab omni eſſe:intellectu autem ſepa
rari pōt. Cum dcm̄ ſit q eſſe ſit preter qditatis rationem
ab actu vō qui eſt forma nec intellectu:nec exiſtentia ſepa-
rari poteſt. Intellectu nō:q2 cū ſit de ſe potentia pura:non
poterit facere motū in intellectu niſi vt eſt actu coniūcta.
T.c.66. Ideo primo phyſicoꝝ dicit̄ : q mā nō intelligitur niſi per
analogiam ad formam. Immo:q2 qȯ qd eſt:eſt obm̄ itel-
lectus:⁊ materia nō videt̄ pertinere ad quiditatem niſi vt
eſt coniuncta forme. Cum oēs partes diffinitionis ⁊ qdi-
tatis ſint quodammō forme:non poterimus per intelle-
ctuȝ percipere mām niſi vt eſt ſub forma vel vt habet ana
logiam ad formam:q aūt exiſtētia nō poſſit vltra ſeparari
a forma pȝ:cum non poſſit vltra ſeparari ab eſſe:⁊ eſſe abſq;
forma eſſe non poſſit. vtrum aūt hoc miraculo fieri poſſet.
nō eſt pn̄tis ſpeculationis.pōt ergo materia ⁊ exiſtētia ⁊ in
tellectu ſeparari ab omni agere ſiue ab omni actu tranſe-
unte in aliquid extra:ab omni autem eſſe ſeparari poteſt
intellectu:ſȝ nō exiſtentia:lȝ ſeparari poſſit ab hoc eſſe vel ab
illo:ab omni aūt forma nec ſeparari poteſt intellectu:nec
exiſtentia:lȝ ſeparari poſſit ab hac forma vel ab illa:⁊ ap-
pello non ſeparari a forma intellectu:q2 nō niſi per analo
giam ad formam poteſt intelligi.

Ad p^m **Oppoſita** aūt his nō eſt difficile ſoluere. Nam cū
dicit̄ actū non eē de rōne materie ſȝ ſe.
Dicendū eſt q actus qui eſt eſſe:lȝ non ſit de ratione māe
ſm ſe:eſt tn̄ de rōne eius vt exiſtit:⁊ vt eſt aliquid i effectu:
act^o vero qui eſt forma non ſolū eſt de ratione eius vt exi-
ſtit:ſed ēt vt eſt aliquid ab intellectu apprehenſum:⁊ hoc
ſufficit ad hoc q nec exiſtentia:nec intellectu poſſit mate-
ria ſeparari ab omni actu. Q2 vō vlterius addebat̄ ce-
Ad 2^m teras formas habere motum accidentalem reſpectu mate
rie.dici pōt:q lȝ per comparationeȝ ad mām ſm ſe cetere
forme videant̄ habere quēdam motū accidētalem:tn̄ per
comparationem ad mām vt exiſtit:⁊ vt eſt aliquid in effe-
ctu omnis forma vīr nō hȝ accidentalem motum. Cuȝ de
ratione materie ſic accepte ſit habere aliquod eē ⁊ eſſe ſub
aliqua forma.vt oſtenſum eſt:

T.c.13. **E his ergo** quantuȝ cōtingit ⁊c.
Hic tria ſunt declarā-
da. Primo enim videndū ē vtrū de motorib^9
immo^{bi}s conſiderare debeat phūs naturalis:
cū contrarium huius habeat̄ in lr̄a. Secūdo
videndum erit de ſubiecto generationis.vtrum cauſa per-
petuitatis generationis poſſit poni materiale principium.
vt in littera dicitur. Tertio etiaȝ de ipſo ſubiecto genratio
nis dubitabitur.vtrum ſit ens in potentia:⁊ vtrum ſit pro
prie dcm̄ gn̄ata fieri ex ente in potentia.

Mouetur hec queſtio. Textu cōmē.14. Qō.XIIII.

p^m **Irca** primum ſic procedit̄ videtur q de
motoribus immobilibus conſide-
rare poſſit philoſophus naturalis:q2 cuius ē
conſiderare propria mobilia:eius eſt conſide-
rare proprios motores:ſed philoſophi natura
lis eſt conſiderare de corporibus ſupercēleſtibus:quorum
motores appropriati dnr̄ motores imobiles.ḡ ⁊c. Am- 2^m
plius qui conſiderat aliquem effectum per ſe:eius eſt con-
ſiderare maxime cauſam illius effectus:ſed phī nālis eſt p
ſe cōſiderare de motu.ḡ ⁊ eius ꝯſiderare erit de primo mo
tore immobili:qui eſt maxime cauſa motus. Amplius 3^m
in.8.phyſicoꝝ probatur q eſt deuenire ad vnum motorē T.c.37
imobilem per ſe ⁊ per accidens ⁊ ab intra.

Notandum ergo vt cōiter dicitur:motores imo
biles eē de conſideratione ſcīe nālis
eſt q̄lr vt ſic:⁊ q̄lr vt non. Nam cōſiderare de eis ſm ſbſtā
tiam non eſt naturalis phī ſed meta^{ci}:conſiderare aūt de
ipſis vt motores ſunt ſpectat ad phm nālē.hoc aūt cōe di
ctū ⁊ ſi verū eſt:nō manifeſtum eſt.opȝ.n.nos dicere ſequē
do doctrinā phī:cōſiderare de dictis motorib^9 vel ſimpli-
citer:vel ſaltem non pertinere aliquo modo ad nāle phȝ.
Cū ḃ habeat̄ q nō hȝ cōſiderare de motore immobili na-
turalis phūs ſed ſmus:⁊ in 2° phiſico.dicat̄ q q̄ amplius
nō mota mouēt:non amplius ſunt phyce ꝯſiderationis:ſȝ
vt ſoluat̄ ꝯtrouerſia diſtinguēdo de conſideratione taliū
motorum ſm ſubſtantiam:⁊ in eo q motores ſunt:⁊ ada
ptare has conſiderationes ad phycū ⁊ ad meta^{cum}:non vi
det̄ incōuenienter.nam ſi phycus conſiderare pōt de dictis
motoribus vt motores ſunt:vt vr̄ : ꝯſideratio meta^{ci} non
extollit cōſiderationē nālē.vr̄.n.non plus ſe extendere ꝯſi
derationē meta^{cum} niſi ꝯſiderare de eis vt motores ſunt no
ſtra enim cognitio incipit a ſenſu:ꝑꝑ quod q̄cq̄d de talib^9
motoribus conſideramus hoc eſt per effectus:⁊ vt innote-
ſcunt nobis per ſenſuȝ:⁊ q2 hꝰ effectus eſt potiſſime mot^9:
tota humana cognitio non videt̄ ſe poſſe vltra extendere
niſi vt conſideretur de talibus motoribus ratione motus.
vnde phs.12.metaphyſi.cum inueſtigat de eis per motuȝ: T.c.48.
inueſtigat ponēs tot motores.quot ſunt mobilia. Sci
endum tamen q non pertinere aliquid ad cōſiderationē
humane ſcientie poteſt intelligi dupliciter:vel ratione ſciē
tie ⁊ per ſe:vel ratione modi quo participat̄ a nobis:⁊ qua
ſi per accidēs:nālis aūt phūs:q2 non conſiderat de talibus af.quod
motoribus ſm ſubſtantiam ſuā:ſed ſolū rōne motus hoc
eſt ex pte ipſius ſcie ſm ſe.ſi.n.humana cognitio poſſet ſe
extendere ad conſiderandum de intelligentijs vltra id qȯ
apparet nobis per motū:hō tn̄ in eo q phycus ⁊ ſm ſcien
tiam naturalē de ipſis conſiderare nō poſſet niſi per viam
motus.ſcientia.n.nālis non abſtrahit a mā q̄nali:⁊ a vir
tutibus actiuis ⁊ paſſiuis : per quas ſit mot^9 ⁊ trāſmutatio:
Ideo in ea ſupponit̄ motus:⁊ ēt cōſiderata in ipſa itrodu
cuntur rōne motus:⁊ inde eſt q in nā nihil eſt ocioſuȝ ne-
q; fruſtra.fruſtra.n.dicit̄ aliquid inquantum non conſeq
tur finē ꝓprium.nālia ergo q2 ſm q hꝰ ſunt mota ⁊ trāſ-
mutata:⁊ q2 vt ſunt talia conſequuntur fines ſuos.ideo in
ipſis eſt finis ⁊ bonū:⁊ nō eſt in eis aliqȯ ocioſuȝ.vñ in 3° T.c.3.
metaph.ſcribit̄ q finis eſt illud:ꝑꝑ quod aliud fit:⁊ q2 vt
ibi ſubdit̄ oēs actiōes fiunt ꝑ motū. Iō concludit̄ ibidē q
impoſſibile eſt q tn̄ a cā ſic ſit in rebus q̄ nō mouent̄.i ma-
thematicis forte pn̄t dici multa ocioſa:q2 conſiderata ibi
dem ꝯſiderāt̄ vt imobilia.vnde in eis.vt.3.metaph.ſcribi- T.c.3.
tur:non eſt finis neq; bonū acq̄ſitū.ſ.ꝑ motū. Cū ergo ꝯſi
deratio nālis ſic ſit cum motu ⁊ tranſmutatione:ex parte
ipſius ſcie eſt vt cōſideret de reb^9 per viā motus.vñ ⁊ cū dif
finit nām deſcribit eā vt eſt ꝓncipium motus:⁊ cū aliqua
tradit de ꝓncipijs nāe vt de intelligentijs : ⁊ prima cauſa:
tradit ea per modum motus.metaphyſicus eni ſi nō con-
ſideret de motoribus immobilibus niſi per viam motus:
hoc non eſt per ſe : ſed ex parte ipſius ſcientie : ſed hoc eſt
quaſi per accidens : ⁊ ratione modi quo dicta ſcientia par
ticipatur a nobis . ſi enim humana cognitio ſe poſſet ex-
tendere ad conſiderandum de ſubſtantijs ſeparatis ſcōm

ſubſtantiam preter viam motus. hoc ſecundum q me/
taphyſicus ſic conſideraret de eis. Ideo merito in probe/
mio metaphyſi. inter ſcientias humanas metaphyſica de/
ſcribitur libera: quia ratione ſcientie ⁊ ſecundum ſe conſi/
derare habet de ſubſtantia rerum non ſubiectarum mo/
tibus ⁊ tranſmutationibus ⁊ cognitionibus materie. Q;
ſi nos habentes metaphyſicam non poſſumus de dictis ſub
ſtantijs ſeparatis conſiderare ſecundum ſubſtantiam niſi
ratione effectuum ⁊ per viam motus. hoc eſt quia imper/
fecte poſſidetur a nobis. Ideo in primo metaphyſi. dicitur
q iuſte metaphyſica ponitur humana poſſeſſio: eſt enim li
bera ab iſtis ſenſibilibus: vel poteſt conſiderare de rebus li
beris: ⁊ nō ſubiectis ſenſibus: quibus ſenſibus humana co/
gnitio multipliciter ancillatur.

Ad p^m Oppoſita autem his ſoluere non eſt difficile. nam
cum dicitur. naturalis philoſophi eſt cō
ſiderare de motoribus immobilibus cum conſideret mo/
bilia eis appropriata. patet q nō arguit ratio q de eis cō/
ſiderari poſſit ſecundum ſubſtantiam: ſed ſolum in eo q
Ad 2^m ſunt motores appropriati dictis mo^{bs}. Quod vlterius ad
debatur ad naturalem pertinere conſiderare de dictis mo
toribus qui ſunt maxime cauſa motus: de quo motu po/
tiſſime conſiderat naturalis. dici poteſt qd bene arguitur
debere conſiderare naturalem de eis vt ſunt cauſa motus
⁊ vt ſunt motores: non tamen habetur q de eis conſidera
Ad 3^m ri poſſit ſecundum ſubſtantiā. Q; vero addebatur. ter/
T. c. 37. tio probatur in. 8. phyſico. q eſt deuenire ad motorem im/
mobilem. non arguitur q de illo motore conſideret natu/
ralis niſi in eo q motor: non autem q conſideret de eo in
eo q eſt ens ⁊ ſm ſubam: qd ſpectat ad primum phm.

Mouet hec qō. Textu cōme. 15. Qō. XV.

SEcundo reſtat declarare vtrum cau
ſa perpetuitatis generatio/
nis poſſit poni materiale principium: ⁊ vide/
tur q non. tota enim cauſa: q̄re philoſophus
attribuit materie generationis perpetuitatē,
vt patet in littera. ex hoc ſumitur: quia generatio vnius ē
corruptio alterius: ⁊ econuerſo. improbando ergo dictum
T. c. 17: philoſophi hoc ordine incedemus: quia primo oſtēdemus
q poteſt eſſe generatio accidentium ſine corruptione. ſecū/
do probabitur q poteſt eſſe corruptio accidentium ſine ge
neratione. tertio manifeſtabitur q ſi talia reperiuntur in
accidentibus q reperiri poſſunt in ſubſtantijs. poterit er/
go ſeparari materia a formis ſubſtantialibus ⁊ accidenti
bus: ⁊ quia ſic ſeparata non poterunt ſic ſubſiſtere cedet
p^m in nihil ⁊ generationem continuare nō poterit. Primū
videlicet eſſe generationem vnius accidētis ſine corruptio
ne alterius ſic oſtenditur: quia ſi diuidatur corpus termi/
natum in medio eius apparebit color ⁊ tamen ibi non erat
aliquis color: cum color abſq; ſuperficie eſſe non poſ/
ſit: ⁊ cum in medio corporis ante ſui diuiſionem nulla ſit
ſuperficies in actu. ergo per diuiſionem corporis termina
ti: vt ſi diuidatur lapis vel argentum generabitur ibi color
2^m abſq; corruptione coloris. Q; autem poſſit eſſe corrup
tio accidentis abſq; generatione alterius ſic oſtenditur.
Nam mixta habent aliquas qualitates: cuiuſmodi ſunt
color ⁊ ſapor quibus carere videntur miſcibilia ⁊ elemen
ta. ſi ergo reſoluatur elementatum in ſua elementa erit
corruptio coloris abſq; generatione alterius coloris: ⁊ cor
ruptio vnius ſaporis abſq; generatiōe alterius. Q; au/
3^m tē ſic deat eſſe in ſubſtantijs: vt q poſſit eſſe corruptio vnius
ſubſtātie abſq; generatione alterius: vt in tertio propone/
batur ſic oſtenditur. oſtenſum enim fuit ſupra agens ſic aſſi/
milare ſibi paſſum vt attingit ipſum: ⁊ quia immediatius
attingit ipſum per formam accidentalem q̄ per ſubſtan/
tialem per prius tranſmutat ipſum in accidentalibus q̄
in ſubſtantialibus. ſi ergo non fit tranſmutatio ad ſubſtā/
tiam niſi previa alteratione: ⁊ mediante tranſmutatione
accidentali. ſi poteſt eſſe corruptio accidentis ſine genera/
tione: ⁊ econuerſo: eſſe poterit corruptio ſubſtantie abſq;
generatione: ⁊ econuerſo. poterit ergo expoliari materia
ab omni forma: tam accidentali q̄ ſubſtātiali abſq; eo q
induat aliq̄ forma. ⁊ q2 ſic ſeparata non poterit ſubſiſtere
vt cōcludebat: ⁊ bene: gñationem cōtinuare non poterit.

Notandum ergo quoſdam aſſignaſſe duas ra/
tiones. quare materia generatiōes
perpetuat. prima talis eſt. materia de ſe eſt in potentia ad p^a ratio
omnes formas: ⁊ eſſentiale eſt materie eſſe in potētia: ma/
teria ergo ſemper eſt in potentia ad formas: ⁊ ſemper de ea
poterunt educi forme: ⁊ per eductionem formarum conti
nuatur generatio: materia ergo quantum eſt de ſe ſemper
eſt continuatiua generationis. Secunda ratio talis eſt 2^a ratio
materia de ſe eſt igenerabilis ⁊ incorruptibilis. ſi enim ma
teria eſſet generabilis: haberet materiam de qua fieret: ⁊ ſi
eſſet corruptibilis haberet materiam in quam cederet. eēt
ergo materie materia: ⁊ ratio materie iret in infinitum: qd
eſt inconueniens: ſed ſi materia eſſe ingenerabilis ⁊ incor/
ruptibilis: quia nunquam deficit: poterit continuare gene
rationem ⁊ corruptionem. He autem rationes vel non 3 rōnes
ſufficiunt vel petunt quod eſt incontrarium: arguentes ma
gis oppoſitum q̄ propoſitum. Nam cum dicitur: eſſentia/
le eſſe materie: eſſe in potentia ad formam ⁊ ad actum: ⁊ nō
competere ei aliquem actum. ſi vim rationis attendimus:
quia quodlibet vt videtur ſeparari poteſt ab eo q non eſt
de ratione eius: videtur argui materiam ſeparari poſſe ab
omni actu: ⁊ quia ſic ſeparata non poteſt ſubſiſtere vide/
tur concludi q gñationem perpetuare nō poſſit. Q;
vero addebatur ſecundo q materia eſt ingenerabilis ⁊ in
corruptibilis: ratio ſeipſam impedit. Nam ſi poneretur ge/
nerabilis ⁊ corruptibilis: nihilominus perpetuationem cō/
tinuaret. Nam ſi materia generaretur haberet materiam:
⁊ illa materia aliam materiam: ⁊ ſic in infinitum nunquā
deficeret generatio: ſic etiam ſi corrumperetur: corrumpe
retur in materiam: ⁊ illa materia in aliam materiam: ſic q
nunquam ceſſaret corruptio: friuola ē enim ipſa ratio ⁊ ſe/
ipſam impedit: cuius dato oppoſito euidentius cōcludit
intentū. Reſpondendum eſt q ad viam phi: ⁊ dōm ē ſm
viā nature: gñationē perpetuari poſſe: q2 corruptio vnius ē Rñſio
gñatio alterius: ⁊ ecōuerſo: pdicte aūt rationes: ſi aliquid
bonitatis hñt: hoc eſt prout ſunt reducibiles ad hanc viā.
ſi ergo ex parte māe oſtēdere poterimus non poſſe eſſe ſine
gñatione corruptionē: nec ecōuerſo: q2 propter hoc perpe/
tuari pōt gñatio: vt oñſum erit ex pte materialis pncipij
eſſe hāc poſſibilitatē perpetuitatis. Inquantum mā eſt p/
dictorum cā. Q; aūt mā ſit cauſa nō eſſe corruptionem ſi p^a via
ne generatione duplici via oſtendi pōt. mā. n. dupli tendit
in formā. pmo per appetitū: q2 appetendo formā q̄ eſt pri/ p^o
uata naturaliter tēdit in ipſam. ſcdo per motum. q2 vt mo 2
tui ⁊ trāſmutationi ſubijcit ſic tendit in formā quā p mo/
tū ⁊ p trāſmutationē acqrit: vtroq; āt modo poteſt ſumi
rō ex parte māe: q nō ſit corruptio abſq; gñatione. mā. n.
per ſe non pōt appetitum expoliari a forma ſub qua exiſtit
q2 priuatio ⁊ non eſſe non poſſunt habere rationem boni
⁊ appetibilis. ſi ergo appetit expoliari a forma ſub q̄ exi/
ſtit hoc eſt per accidens: ⁊ ex conſequenti: vt quia appetit
eſſe ſub alia forma ſub qua eſſe non poteſt niſi expolietur
ab ea ſub qua eſt: ⁊ quia quod eſt ex 2^{ti} ſine eo quod ſequi
tur eſſe non pōt: non erit corruptio abſq; generatione: nec
expoliabitur vna forma niſi induatur alia. Secunda 2^a via
via ſumitur ex parte motus. nam ſicut ex parte efficientis
arguebat: vt q2 motus: quē efficiens naturale efficit oz eē
quid determinatum ad gennus: eo q ipſum agens naturale

eſt determinati generis: ita ꝙ omne receptum in materia eſt quid particulare: ⁊ hoc aliquid opoꝛtet omne tale eſſe determinati generis: ex parte ergo materie arguere poſſumus motum quo tranſmutatur materia eo ipſo ꝙ in materia recipitur eſſe determinati generis: ⁊ quia motus non terminatur ad genus nec ad ſpecies reſpectu forme a qua incipit: ſed reſpectu forme ad quas vadit. Cum motus ſit in eodem genere: cũ rebus ad quas eſt motus. vt dicitur
T.c.4. tertio phyſicoꝛum: nunquam materia per motum aliquē expoliabitur ab vna forma niſi per motum illuꝫ tendat in aliam formam. vtroqꝫ ergo modo natur aliter loquendo: tam ex parte efficientis ꝗ̄ ex parte materie non poteſt aliquid tendere in nihil: ⁊ quia ex hoc ſequitur continuatio generationis: materia ⁊ efficiens ſunt cauſa continuationis generationis: non materia quelibet nec efficiens quelibet: quia non materia quelibet ſemper manet: nec efficiēs quodlꝫ ſemper manet: ſed materia prima ⁊ principia efficientia ⁊ coꝛruptibilia ſunt generationis ꝯtinuatiua. Naꝫ ſi propter hoc continuatur generatio: quia coꝛruptio vnius eſt generatio alterius. vt dictum eſt: illa materia erit generationis continuatiua: que manet eadem in omni generato ⁊ coꝛrupto: hec autem non eſt materia diſpoſita ⁊ pꝛoxima: ſed pꝛima ⁊ remota. vt ſuperius dicebatur.

Oppoſita autem his non eſt difficile ſoluere. Ad quoꝛum euidentiam notandum: ꝙ a qualitatibus ſecundis vt a qualitatibus que non inſunt elementis: materia poteſt expoliari ſimpliciter: a qualitatibus vero pꝛimis ⁊ a formis ſubſtantialibus nunquaꝫ expoliatur materia ſimpliciter. poteſt enim expoliari ab hac forma ſubſtātiali vel ab illa ⁊ a qualitate iſta vel illa. Sed non ab omni tali ſimpliciter: ⁊ hoc ſufficit ad hoc ꝙ continuetur generatio. ¶ Rationes autem pꝛocedebant de qualitatibus ſecundis cum arguebant ꝙ poterat eſſe generatio coloꝛis abſqꝫ coꝛruptione ⁊ coꝛruptio coloꝛis ⁊ ſapoꝛis abſqꝫ generatione. Coloꝛ enim ⁊ ſapoꝛ dicunt qualitates ſecundas non pꝛimas. Cum ergo arguebant rationes materiam ſeparari ab omni forma tam accidentali ꝗ̄ ſubſtantiali: quia poterat ſeparari a dictis qualitatibus ſupponebant falſum cum arguerent de qualitatibus ſecundis: mediantibus quibus non inducitur per ſe loquendo ſubſtantia vel forma. peccabant etiam nihilominus rationes per fallaciam accidentis: cum enim diuiditur coꝛpus terminatum non generatur ibi coloꝛ per ſe ſed per accidens: per ſe enim ex tali diuiſione efficiuntur diuerſe partes coꝛpoꝛis: ⁊ diuerſis partibus coꝛpoꝛis effectis ex conſequenti fiunt ibi diuerſe ſuperficies: ⁊ quia ſuperficies in coꝛpoꝛe terminato non eſt ſine coloꝛe: per accidēs eſt ibi generatio coloꝛis. ſic etiam cum mixta reſoluuntur in elementa per ſe coꝛrumpuntur qualitates mixtoꝛum. vt habent repugnantiam ad qualitates elementoꝛuꝫ. per accidens vero coꝛrumpuntur coloꝛ ⁊ ſapoꝛ ⁊ alie qualitates ſecunde ſequentes ad qualitates illas.

¶ Mouetur hec qō. Tertiu cōmē. 16. Q̄ō. XVI.

pᵐ
T.c.17. **TErtio** queritur vtrum ens in potentia ſit illud ex quo fit generatio. oꝛitur autem hec queſtio propter hoc. ¶ Nam ſemper generatio vnius eſt coꝛruptio alterius: ⁊ econuerſo. vt ex aqua coꝛrupta generatur ignis. Jn aqua ergo ex qua generatur ignis eſt tria conſiderare. actus. potentia. ⁊ pꝛiuatio. eſt enim aqua ex qua generatur ignis actu aqua: ⁊ eſt potentia ignis: ⁊ eſt pꝛiuata forma ignis. Cum ergo dicimus ignem generari ex aqua ꝙ eſt magis pꝛopꝛie ⁊ per ſe dictuꝫ: vel ꝙ generetur ex aq̄ vt eſt quid in actu vel vt eſt quid in potentia: vel non eſt quid in pꝛiuatione exiſtens: videtur autem illud ex quo fit aliquid: ⁊ ſecundum ꝙ huiuſmodi eſſe ens in actu. Nā ſemper generatio fit ex coꝛruptis. Coꝛruptio autem incipit abeſſe ⁊ ab actu ⁊ terminatur ad non eſſe. ergo generatio ſecundum ſe videtur ſemper eſſe exiſtens in actu. 2ᵐ
¶ Amplius ſecunduꝫ Commenta. 8. phyſicoꝛum: ſi materia eſſet abſoluta ab omni forma nō poſſet eſſe ſubiecta motui ⁊ tranſmutationi: ſed qō non poteſt eſſe ſubiectuꝫ motui ⁊ tranſmutationi: non poteſt eſſe generationis ſubiectum: cum generatio fiat per motum ⁊ tranſmutationes. ergo gn̄atio fit ex aliquo vt eſt in actu: nō vt eſt in poᵒ. Cō.p.4

Notandum igitur non eſſe intentionis noſtre ad pꝛeſens determinare vtrum in generatione fiat reſolutio vſqꝫ ad materiam pꝛimam. q̄ de hoc infra queretur. Ruſum queſtio queſita non ſoluꝫ habet locum in ſubſtantialibus: ſed etiam in accidentalibus. Nam cum ex frigido fit calidum: id ex quo generatur calidum eſt actu frigidum ⁊ eſt potentia calidum: ⁊ eſt pꝛiuatum forma caloꝛis. Cum ergo ex omnibus iſtis fiat calidum ex ente in actu: ex ente in potentia: ⁊ ex pꝛiuatione: etiam in tali generatione haberet locum quod queritur ex quo iſtoꝛum trium eſſet generatio calidi. ¶ Dixerunt quidam generationem poſſe ſumi dupliciter: ſcꝫ ſecū- Rñſio
dum ſe: ⁊ vt eſt mutatio quedam: vel vt includit motum. alicꝫum
Dicunt ergo quod ſi accipiatur generatio ſecundum ſe: ⁊ vt eſt mutatio quedam: ſic eſt ex ente in potentia: quia ens in potentia eſt generationis ſubiectum. ſi vero accipiatur vt includit motum ſic eſt ex ente in actu: quia tale ens eſt ſubiectum motus. ¶ Sed iſtud non videtur ſufficienter dictum. Nam ſiue accipiatur generatio vt eſt mutatio: Jllos
ſiue vt includit motum: ſemper eſt iſta per accidens quod aliquid generetur ex ente in actu: motus enim dupliciter poteſt accipi. vel ſecundum rationem generalem: ⁊ vt habet rationem accidentis: vel ſecundum rationem ſpecialem vt eſt tale accidēs quod eſt motus ⁊ ſic dupliciter pōt accipi motus: ſic ſubiectum motus duo in ſe continet: actum ⁊ potentiam: quod enim motui ſubijcitur actu eſt: q2 ſi non eſſet aliquo modo in actu: ſed eſſet potentia pura: vt patuit p Commen. motui ⁊ tranſmutationi non poterit eſſe ſubiectum: ſic etiam quod motui ſubijcitur in potentia eſt: quia nihil mouetur niſi ad id quod eſt in potentia: motus ergo requirit ſubiectum aliquo modo in actu: ⁊ aliquo modo in potentia: ſed quod requirit ſubiectum in actu competit ei ſcđm quandā rationem generalem: quod autem requirit ſubiectum ens in potentia competit ei magis per ſe: ⁊ ſcđm rationem ſpecialē: ⁊ in eo ꝙ motus. Jdeo motus dicitur eſſe actus entis in potentia. ratione qua eſt actus entis requirit ſubiectum ens in actu. ratione qua ſubditur in potentia opoꝛtet illi actui potentialitatem eſſe ammixtam. Licet ergo motus vtrunqꝫ requirat: magis tamen quod ſubijcitur motui ſecundum ꝙ huiuſmodi eſt in potentia ꝗ̄ in actu. Jdeo motus non eſt actus entis in potētia: in eo quod ens: ſed in eo quod in potentia: vt poteſt haberi ex tertio phyſicoꝛum: ⁊ quia generatio non includit motum niſi vt per ipſum introducitur forma. Cum motus non inducat formam ſecundum rationem generalem: ⁊ in eo quod accidens: ſed ſecundum rationem ſpecialem: ⁊ in eo quod motus: cum ſecundum talem rationem etiam per ſe requirat ens in potentia: generatio etiam vt includit motum per ſe loquendo non debet dici ex ente in actu: ſed ex ente in potentia: accidit enim motui vt motus eſt ⁊ vt eſt inductiuus forme: ꝙ fundetur in ente in actu: ſubijcitur enim ens actu motui: ſed non vt eſt in actu: ſed vt eſt in potentia. Dicimus ergo generationem vt mutationem impoꝛtat ſiue ipſam rem genitam nō eſſe ex ente in actu: nec ex pꝛiuatione: ſed ex ente in potētia. Nam id ex quo eſt aliquid per ſe loquendo manet in eo quod eſt ex illo: licet enim aqua ex qua generatur ignis

Margin notes: 8.ph.4. (beside "vt patuit p Commen."); T.c.6. (beside "tentia: vt poteſt haberi ex tertio phyſicoꝛum").

ſit actu aqua ratiõe forme poſſe eſſe ſub forma ignis: ⁊ ſic non minus ratione priuationis forme ignis inſeparabiliter annexe forme aque: tamen cum ex aqua ſit ignis completa generatione non manet forma aque: per quaꝫ aqua erat quid in actu: nec manet priuatio forme ignis: p quaꝫ aqua dicebatur non ignis: ſed manet materia: per quam erat potentia illud. accidit ergo igni fieri ex aqua: ⁊ ex ente in actu: ⁊ fieri ex igne ⁊ priuatione: cum talia non maneant: ſed per ſe cõpetit fieri ex ente in potentia ⁊ ex materia que completa generatione manet ſub forma ignis. Jð

T.c.66. philoſophus in primo phyſicorum. vult ꝙ per ſe generatio non fiat ex ente. i. ex actu: nec ex ente. i. priuatiõe: ſed ex ente in potentia. ſi vero generatio concludat motũ adhuc non eſt per ſe ⁊ proprie dictum ꝙ fiat ex ente in actu. vt oſtenſum eſt. vtrum autem fiat ex priuatione vt ꝙ priuatio ſit per ſe principium fieri: licet ſit principium rei facte per accidens non eſt preſentis ſpeculationis: ſed pertinet ad libꝝ phyſicorum: ſuper quo ſi nos contingeret ſcribere oſtenderemus priuationem eſſe aliquo modo principiũ fieri ⁊ nõ eſſe. oĩno per accidens. vt quidam volunt.

Ad p^m **Opposita** autem his non eſt difficile ſoluere. Naꝫ cum dicitur ꝙ ſemper generatio eſt ex corruptis ⁊ ex ente i actu. dici poteſt ꝙ cauſa ſine qua nõ: non eſt cauſa per ſe ſed per accidens: licet ergo non fiat generatio niſi ex ente in actu: non oportet hoc eſſe per ſe ſed

Ad 2^m. per accidens. ¶ Qd vero vlterius addebatur ꝙ ſi materia eſſet ſeparata ab omni actu non eſt ſubiecta motui ⁊ trãſmutationi. dici poteſt ꝙ vt patet per habita: licet ſubiectũ motus ſit in actu ⁊ in potentia: per ſe tamen ſubijcitur motui vt eſt in potentia non in actu. Cum motus vt dictũ eſt ſit actus entis in potentia. ſm ꝙ in potẽtia. deficit ergo ratio: quia conſiderat ꝙ eſt per accidens. deficit etiam quia quodammodo non eſt ad propoſitum: cum nos loq̃mur de generatione que eſt mutatio ⁊ non motus.

¶ Mouetur hec queſtio. Textu cõmẽ. 18.

Propter quid autem hec quidem ⁊c. Hic declaranda ſunt tria. primo enim videndum eſt. vtrum ſubſtantia ſuſcipiat magis ⁊ minus. vt videtur auctor dicere in littera. Secũdo dato ſubſtantijs nõ competere magis ⁊ minus proprie ſed large reſtabit declarare. vtrum in accidentibus inueniri poſſit magis ⁊ minꝰ proprie ſumptum. Tertio videndum erit vtrum calidum ⁊ frigidum ſint differentie ſubſtantiales ignis ⁊ terre. Cũ habeaſ in littera terrã ⁊ ignem illis differentijs differre.

p^m. **Circa** primum ſic proceditur. videtur ꝙ ſubſtantijs nullo modo competat ſuſcipere magis ⁊ minus forme autem ſuſcipientes magis ⁊ minus intenduntur ⁊ remittuntur: ſed intenſione ⁊ remiſſione forme conſiderantur quidem motus. ex hoc enim forme intẽditur ⁊ remittitur inquantum ſucceſſiue tendit ad eſſe completum ⁊ incompletum: ⁊ quia ſucceſſio non eſt ſine motu vbicũꝗ talia reperiuntur ibi eſt inuenire veram rationeꝫ motus: ſed cum in ſubſtantia non ſit motus. vt probaſ. 5°

T.c.10. phyſicoꝝ. intenſio ⁊ remiſſio in formis ſubſtantialibus reperiri nõ poterit. ¶ Amplius ſm phm in predicamẽ. ſubſtantijs nõ cõpetit ſuſcipe magis ⁊ minus.

2^m. **Notandum** ergo ꝙ magis ⁊ minus cõparationẽ importat: quotienſcũꝗ autẽ aliqua cõparantur adinuicem reſpectu alicuius vnius fit cõparatio. ſicut ergo in ſubſtantijs reperitur vnitas. ſic in eis comparatio eſſe poteſt: ⁊ qꝛ vna vnitas non reperitur niſi

T.c.24. 29 in ſpecie ſpecialiſſima. quecunꝗ ſunt comparabilia ꝓprie adinuicem ſunt alia ſm vnam formam ſpecificam. Jdeo probatur. 7. phyſicoꝝ. non eſſe comparabilia niſi que ſint eiuſdem ſpeciei: ſed licet proprie vnitas ſit in ſpecie ſpecialiſſima: aliqua tamen vnitas eſt in formas generis: ⁊ in his que per analogiam dicuntur: ⁊ ſicut eſt in talibus aliqualis vnitas: ita eſt in eis aliqualis comparatio: eſt ergo proprie comparatio ſm formam ſpecificam: large tamen ⁊ ſꝫ genus ⁊ ſm analogiam comparatio ſumi põt. ¶ Hoc viſo cum queritur vtrum in ſubſtantijs reperiatur magis ⁊ minus ꝓprie. Si accipiaſ comparatio ſm magis ⁊ minꝰ proprie ⁊ vt reſpicit eandem formam ſpecificam non. ſi autem ſuſcipiatur large comparatio: ſꝫ ꝙ habet eſſe in gñe: vel ẽt in analogo ſic. ¶ Duo ergo ſunt declaranda. primo ꝙ in ſubſtantijs nõ reperitur magis ⁊ minus ꝓprie. ſcdo ꝙ reperitur h̃ in eis large. primũ ſic oſtenditur. Nam ſi ſm for-

p^m. mã ſpecificam reperiatur in ſubſtantijs magis ⁊ minus: vel hoc eſſet ſm gradũ eſſentie vel ſm gradus ipſius eſſe. ſm gradus eſſentie non. nã cũ eſſentia pertineat ad diffinitionẽ: qꝛ diffinitio eſt ſermo expreſſiuus quiditatis ⁊ eſſentie: per variationem cuiuſlibet talis gradus variabitur diffinitio rei: ⁊ per cõſequens variabiſ natura ⁊ ſpecies eius. Jſti

T.c.4. autẽ ſunt illi gradus de quibus loquẽs phs. 8. metaphyſ. ait formas ⁊ diffinitiones eſſe ſicut nũeros. Naꝫ ſicut qualibet vnitate addita vel remota variatur ſpecies numeri: ita quolibet tali gradu variato variatur ſpecies rei. ergo ſecũdũ gradus eſſentie non poteſt eſſe cõparatio ſm magis ⁊ minus in eadeꝫ ſpecie: cuꝫ variatio talium graduum ſemper inducat diuerſitateꝫ ſpecificaꝫ. Si vero dicatur talem cõparationeꝫ attendi ſm gradũ ipſius eſſe: non autẽ ſm gradus eſſentie: hoc ſtare etiã nõ poteſt. Naꝫ cũ nos loquamur de formis ſubſtantialibus: ſm quas datur eſſe ſpecificũ: nõ poterit eſſe variatio in tali eſſe niſi tollatur ſpecies ⁊ eſſe ſpecificuꝫ: ſed variata ſpecie non vlterius eſt cõparatio proprie. ergo magis ⁊ minus loquẽdo proprie vt reſpiciunt eandẽ formã ſpecificã in ſubſtantijs reperiri non poterunt. ¶ Qd autẽ ſm formã generis ⁊ ſm analogiaꝫ quãdã reperiantur magis ⁊ minus in ſubſtantijs: hoc non ſo-

2^m. lũ non eſt inconueniens: ſed ⁊ neceſſariuꝫ. Nam cum oĩa ſint eſſentialiter a primo ente: quecũꝗ eſſentialiter differũt: ſm quandã eſſentialẽ analogiaꝫ habent ordineꝫ ad primuꝫ ens: ſicut ergo nũeri: quia ab eadẽ procedũt vnitate: ordinate ab vnitate diſtant: ita ꝙ non ſunt duo numeri diuerſaruꝫ ſpecieruꝫ equaliter ab vnitate diſtãtes: ⁊ in quibus equales vnitates reperiantur: ita ꝙ omnia entia ſunt ab vno ente deriuata ⁊ ſunt quaſi quidaꝫ numeri ⁊ quedam cõpoſitiones reſpectu primi entis: in quo reperitur pura ſimplicitas: oportet huiuſmodi producta ſm quãdã analogiaꝫ diſtare a primo ente: ⁊ qꝛ vt ab eo diſtant: ⁊ vt ad ipm ordinantur ſic reperitur in eis ratio entitatis. Entitas in rebus creatis vniuoce reperiri non poterit: ſed analogice. Jmmo non erunt due ſpecies eſſentialiter differentes: in quibus equaliter reperiatur entitas. Cum ſpecies vt oſtenſuꝫ eſt: ⁊ innuitur a philoſopho. 8. methaphiſi. ſicut ſunt nume-

T.c.10. ri: in quibus ſꝫ diuerſas ſpecies non reperiuntur equales dignitates. illa ergo ſpecies que magis diſtabit a primo ente erit imperfectior ⁊ minus habebit de entitate: que vero magis appropinquabit enti primo perfectior erit ⁊ plus de entitate habebit: eſt ergo ſubſtãtia vna magis ens q̃ꝫ alia ſed quod eſt perfectior ⁊ plus participat de entitate primi principij: ⁊ ſi i eodeꝫ genere reperitur hic ordo ⁊ h̃ cõparatio ſecundũ magis ⁊ minus non eſt dubiũ ꝙ in analogo reperitur: cuꝫ vnitas analogie ſit amplior vnitate generis ⁊ aliqua vniantur in analogo que in genere vniri non poſſunt: h̃ autem in ſpeciali ſic declarantur. ſubſtantia enim eſt analogum ⁊ eſt genus: vt autẽ analogum predicatur de principijs ſubẽ vt de materia ⁊ forma. vt aũt eſt genus ꝑdicaſ de ipſis cõpoſitis. Cum. n. dicimus mãm eſſe ſubaꝫ ⁊ formã eẽ ſubaꝫ: ſuba q̃ dr̃ de vtraꝗ nõ põt eſſe ſuba q̃ eſt

genus: qꝛ ea de quibus eſſentialiter predicatur genus ſūt
in genere directe: mā autē ⁊ forma non ſunt in genere per
ſe ⁊ ſm̄ rectam lineā: ſed per reductionē: ⁊ ſicut principia.
vtrum autem ſint principia in toto genere ſubſtātie vel nō:
non ſpectat ad propoſitum. ſufficit autē ꝙ ſint principia
ſubē ſenſibilis de q̄ intendimus perſcrutari: ⁊ propter quā
eſt queſtio introducta. forma enim eſt magis ens ⁊ magis
ſuba q̄ꝫ materia: cū materia maxime diſtet a primo ente:
⁊ ſit omnino quaſi prope nihil. videtur enim eſſe media in
Cō.7. ter nihil ⁊ aliquid: vt innuit Cōmentator primo phyſico-
rum. ergo in ſuba vt eſt analogum reperitur magis ⁊ mi-
nus: ex quo forma plus de entitate participat q̄ꝫ materia: ⁊
ſicut in ſuba vt eſt analogum magis ⁊ minus reperit̄ ſic
in ea reperiuntur talia vt eſt genus: quod triplici via vena
ri poſſumus. p̄mo ex intentione nature. ſecundo ex victo-
p° via ria forme. 3° ex perfectione ſpeciei. ex intentione nature ac-
cipitur magis ⁊ minus in ſubſtantijs ſm̄ completum ⁊ in-
completum in viā generationis: ⁊ ſic animal eſt magis ſba
⁊ magis ens q̄ꝫ embrio. qꝛ intentio nature non finit̄ in em
brione: ſed in animali nec eſt perfecta generatio cum per-
uenitur ad embrionem: ſed cum peruenitur ad animal.
2° via ¶ Magis vero ⁊ min⁹ victoria forme reperitur in elemē
tis. Nam tunc forma habet victoriam ſupra materiā cuꝫ
eā extendat ⁊ rarefacit. ſi ergo forma eſt magis ens q̄ꝫ ma
teria: formalia ⁊ rara ſunt magis entia ⁊ magis ſubſtātia
q̄ꝫ materialia ⁊ entia: ⁊ iſto modo ignis eſt magis ſubſtan
tia q̄ꝫ terra. ¶ Magis autem ex pfectione ſpēi repit̄ in re-
bus mixtis in qbus vltimat̄ gn̄ationis motus. Nam ⁊ ſi
cum peruentū eſt ad aſinū ceſſat generatio: ⁊ etiam cū per
uenit̄ ad leonem generatio ceſſet: tn̄ qꝛ in leone perfectius
reſeruat̄ ratio aīalis ⁊ dignitas ſpecifica q̄ꝫ in aſino: ⁊ in
animali pfecto q̄ꝫ in imperfecto: aīalia perfecta ſunt ma-
gis entia ⁊ magis ſuba q̄ꝫ imperfecta: ⁊ qꝛ omnis ſubſtan
tia generabilis ⁊ corruptibilis: qꝛ ꝓpter talia eſt queſtio
introducta: vel eſt eītū vl̄ ē eītatū: ⁊ ſi eſt elementatū vel
ad eā eſt intētio nature: ⁊ vltimat̄ in ea gn̄atio vt animal:
vel non vt embrio: ⁊ qꝛ in omnibus iſtis oſtēſum eſt quō ac-
cipitur magis ⁊ minus: vt ſpectat ad propoſitum de q̄ōne
eſt ſufficienter inquiſitum. ¶ Aduertenduꝫ tn̄ ꝙ ſicut in
ſubſtantijs generabilibus ⁊ corruptibilib⁹ reperit̄ magis
⁊ minus: ſic et in incorruptibilibus repiri hꝫ: cum incorru
ptibiles ſube non equaliter diſtent a p̄mo ente: ſꝫ qualiter
hoc ſit in aliud tempus apponatur.

Ad pm **Oppoſita** aūt his nō eſt difficile ſoluere. Nā cū di
citur ꝙ ſi in ſuba eſſet magis ⁊ minus
eſſet in ea motus. dici dꝫ ꝙ accipit̄ ibi magis ⁊ minus pro
prie ꝓut dicit intenſionem ⁊ remiſſionē in eſſe manente ea
dem forma ſpecifica: quod oſtēdim⁹ nō cōuenire ſubſtātijs.
Ad 2m ¶ Qꝫ aūt ſecūdo addebat̄ phm̄ dicere nō cōpetere ſubſtā
tijs ſuſcipere magis ⁊ minus. Intelligēdū eſt proprie: ⁊ vt
reſpiciunt formam ſpecificam: ſed ſi accipiat̄ magis ⁊ mi
nus large vt reſpiciunt genus ⁊ analogum ſubſtantie cō-
petere poſſunt. vt dictum eſt.

¶ Mouetur hec queſtio. textu cōmē. 8.

Secundo reſtat declarare vtrū magis
⁊ min⁹ repiri pſit in accidē-
tibus ꝓprie: cū oſtēſum ſit in ſubſtantijs repiri
pm ſolum large ſumpta. Et videt̄ ꝙ non. Nā ſic
arguebamus ſm̄ gradus eēntie ⁊ eē in ſubſtā
tijs ſic ⁊ in accn̄tibus arguere poſſumus. ſi. n. accidentib⁹
competit ſuſcipe magis ⁊ minus: vel hoc erit ſm̄ gradus
eſſentie vel ſm̄ gradū ipſius eſſe. ſm̄ gradus eſſentie non.
Nā cū ſm̄ gradus tales forme ſint ſicut numeri: non pote
rit eſſe magis ⁊ minus ſm̄ tales gradus niſi variet̄ ſpecies:
ſicut non pōt eē magis ⁊ minus ſm̄ vnitates in nūeris niſi
variet̄ ſpēs numeroꝝ: ſed variata ſpē nō eſt ꝓprie compa
ratio. g̃ ⁊c. ¶ Amplius nec ſm̄ gradus in eſſe pōt atten- 2m
di comparatio talis. eſſe. n. fluit ab eēntia imediate. Cū er
go eſſentia forme manente in eadem ſpecie ſm̄ gradus va
riari nō poſſit: nec eſſe quod immediate ab ea fluit taīe va
riationeꝫ ſuſcipere poterit. ¶ Amplius qn̄ aliquid fluit a 3m
duobus ab vno p̄ncipaliter ab alio ex ꝯſñti. vr̄ ꝙ ſi dꝫ eſſe va
riatio in effectu debeat eſſe variatio in eā p̄ncipali. ipſius
aūt eſſe p̄ncipalis cauſa eſt forma. ſi ergo manet eadē for-
ma non variata manebit ⁊ idem eſſe.

Notandum ergo ꝙ ſicut virt⁹ cōparat̄ ad age-
re ſic forma cōparat̄ ad eſſe. ſicut
ergo vna ⁊ eadeꝫ virt⁹ ſꝫ maiorē ⁊ minorē diſpōnē paſſiui
magis ⁊ minus agit: vel eſt rō ꝙ paſſum magis ⁊ minus
tranſmutet̄. ſic vna ⁊ eadē forma ſm̄ maiorem ⁊ minoreꝫ
diſpōnem mãe dat magis ⁊ minus eſſe. videm⁹. n. ꝙ calor
eſt q̄dam v̄tus actiua: ⁊ eſt rō agendi ⁊ eſt q̄dam forma ⁊
eſt rō eſſendi: vt. n. ꝯparat̄ ad paſſum ⁊ ad calefactibile ex-
terius rō agēdi: ſed vt cōparat̄ ad ſubm̄. ⁊ ad mãm in q̄ ē
eſt ratio eſſendi. ſic g̃ virtus ⁊ idem calor ſi inueniat calefa
ctibile exteri⁹ magis ⁊ min⁹ diſpoſitū eſt ratio quare ma-
gis ⁊ minus calefiat: ſic ſi inueniat ſubiectuꝫ in quo exiſtit
magis ⁊ min⁹ diſpoſitum: reddet ipm̄ magis ⁊ minus ca-
lidum. Ex hoc ēt magis apparet v̄itas q̄ōnis p̄miſſe. Naꝫ
lꝫ forma ſit ſimplici eſſentia conſiſtens: tamen vt compat̄
ad ſubiectum inueniendo ipſum magis ⁊ minus diſpoſi-
tū dat ei magis ⁊ min⁹ eſſe: qꝛ forma ſubalis imediate ē p-
fectio mãe: cū mã ipa ſm̄ ſe eſt in potētia pura ⁊ ſm̄ ꝙ hꝫ
nō ſit magis ⁊ minus diſpoſita: forma ſubalis non poterit
dare magis ⁊ minus eē: cū pficiat imediate ipaꝫ mãm: que
ſm̄ ſe magis ⁊ minus diſpoſita eē nō pōt: forma v̄o accn̄
talis qꝛ pficit ens in actu ⁊ mãm q̄ eſt ſub forma: qꝛ ſic cō
ſiderata mã pōt eſſe magis ⁊ minus diſpoſita: nō eſt incō-
ueniens eā intendi ⁊ remitti ⁊ dare magis ⁊ minus eē: non
rōne ſui ſm̄ ſe: ſed pp maiorē ⁊ minorē diſpōnem materie.
¶ Sed ſi ſic dicimus: qḋ credimus bn̄ dcm̄ occurrit nob
grauis dubitatio. Nā ſi forma ſm̄ ſe manet ſimplici eēn- Dubium
tia: intēdit̄ aūt ⁊ remittit̄ q̄ꝫtū ad eſſe: ꝓut ſiuenit mãꝫ ma
gis ⁊ min⁹ diſpoſitā: cōſtat illā diſpōneꝫ mãe: mediate qua
forma accn̄talis dr̄ intendi ⁊ remitti: nominare aliquā for
mā ſupadditā mãe: qꝛ ſi dicta diſpō nullā formaꝫ noiaret:
cū mã ſm̄ ſe non poſſit dici magis ⁊ minus diſpoſita: non
poſſemus ſaluare intenſioneꝫ ⁊ remiſſionem. Sꝫ tūc q̄ro
de illa forma q̄ reddit mãm magis ⁊ minus diſpoſitam:
aut noiat formā accn̄talē aut ſubalē. Nō āt pōt dici ꝙ no
minet ſubalē formā: qꝛ cū talis forma nō intendat̄ nec re-
mittat̄: nō poterit reddere mãm magis ⁊ minus diſpoſitā:
ſed ſi nominet accn̄talē formaꝫ: vt dicat̄ vna forma acci-
dētalis recipi in mã mediate alia accn̄tali forma. tūc q̄ro
de illa accn̄tali forma mediate q̄ recipit̄: aut intēdit̄ ⁊ re-
mittat̄: aut nō: ꝙ ſi nec intēdit̄ nec remittit̄: nō poterit red
dere magis ⁊ minus diſpoſitā. ſi v̄o cōpetit ei intenſio ⁊ re
miſſio recipiet̄ in mã mete alia diſpōne: cū intēſio ⁊ remiſ-
ſio reſpiciant mãm diſpoſitaꝫ: ⁊ illa diſpō: qꝛ opꝫ ꝙ inten-
datur ⁊ remittat̄ recipiet̄ mediate alia diſpōne. Cuꝫ ergo
non ſit intēſio ⁊ remiſſio in forma: niſi forma alia p̄cedēs
ipſam intendat̄ ⁊ remittat̄: qꝛ in formis nō eſt abire in infi
nitū. ſtandum eſt in p̄mis: ⁊ videt̄ eſſe dōm nullā formam
poſſe intendi vel remitti. Hec aūt vt pateant ſciendū: ꝙ lꝫ
poſſit contingere formā intendi ⁊ remitti: qꝛ recipit media
te alia forma que intēditur ⁊ remittit̄: vt ſi albedo ineſſet
mete frigido conſtringēte partes perſpicui: intēdi ⁊ remit-
ti poſſet albedo per intenſionem ⁊ remiſſionem frigidita-
tis magis ⁊ minus cōſtringentis dictas partes: non tamē
eſt h̄ neceſſariū. pōt. n. aliq̄ forma intendi ⁊ remitti abſq
eo ꝙ forma alia precedens ipſam intendat̄ vel remittat̄. ⁊
tñ nunq̄ꝫ intendit̄ vel remittit̄ forma. niſi qꝛ inuenit mãm

magis ꝛ minus diſpoſitā. hoc aūt ſic eſt videre: nō .n. eſt īcōueniēs aliquā eſſe in ſe diſtinctā a formalr̄ q̄ cōparata ad aliud faciūt mālē diſtōnē. ſicut albū ꝛ nigrū in ſe formalr̄ diſtīguunt̄: ꝛ tn̄ reſpectu viſus ſunt mālēs dīſe: cū vna virtus ſit cognoſcitiua albi ꝛ nigri: poterit ꝯtingē vnā ꝛ eandē formā recipi in mā mediantibus plurib⁹ formis: ita ꝙ ille forme: lʒ in ſe eēnt formalr̄ diſticte: cōparate tn̄ ad formā q̄ mediātib⁹ illis recipit̄: mālē bñt diſtōnem: ꝛ qꝛ forma recepta mediātibus dictis formis poſſet hr̄e maiorē conuenientiā cū vna q̄ȝ cum alia: qñ reciperet̄ me⁹ forma cum qua magis ꝯ⁹: diceret̄ inuenire mām magis diſpoſitā: qñ vero mediāte alia inueniret mām min⁹ diſpoſitā: vt ſi calor reciperet̄ in mā me⁹ humido ꝛ ſicco: qꝛ plus ꝯ⁹ calor cū ſicco q̄ȝ cū humido: cū ſicca poſſint eē calā ī ſumo ꝛ nō hūida: dato ꝙ nec ſiccitas: nec hūiditas itenderet̄ vel remitteret̄ poſſet calor intendi ꝛ remitti ꝓut eſt coniunctus ſiccitati vel hūiditati. Duplr̄ ḡ pōt eē itēſio ꝛ remiſſio in foīa accidētali: vel qꝛ talis foīa recipit̄ mediātibus plurib⁹ formis: cū q̄rū vna hʒ maiorē ꝯueniētiā q̄ȝ cū alia. ſemꝑ ḡ eſt intēſio ꝛ remiſſio in foīa me⁹ maiori vel minori diſpōne mā: nec tamē eſt ꝓceſſus in formis in infinitū. vt pʒ per hīta.

Ad p^m **Oppoſita** aūt hic nō eſt difficile ſoluē. nā cū dr̄ ſi eſt itēſio ꝛ remiſſio in foīa accñtali: vel h̄ eſt ſm̄ ḡdus in eēntia: vel ſm̄ ḡdus in eē: ꝛ cū argūt̄ eē reſpicē eēntiā ꝯcedat̄ p⁹ rō. videlʒ talē itēſionē vel remiſſionē nō eē ſm̄ ḡdus in eēntia: cū ois foīa q̄ȝtūcūqȝ accñtalis poſſit dici ſimplici eēntia ꝯſiſtens: ſed h̄ eſt ſm̄ gradus in eē: ꝛ cū argūt̄ eē reſpicē eēntiā ꝛ nō eſſe intēſionē in eſſe niſi ſit itēſio in eēntia. vt pʒ ꝑ hīta eē reſpicit eēntiā foīe: vt hʒ ordinē ad mām. ḡ eadē eēntia forme poterit dare magis ꝛ minus eſſe ſi inueniat mām magis ꝛ min⁹ diſpoſitā.

Ad 2^m. ¶ Qꝫ aūt addebat̄ vlterius de effectu ꝓcedēte a duabus cāis rō peccabat in mā aſſumēdo ſt̄a. Nā cū q̄libet cā faciat ad eē effectus: cū de rōne cāe ſit ꝙ ad eſſe eius ſequat̄ aliud: per variationē cuiuſlibet cāe poterit eſſe variatio in effectu. Si ḡ eē reſpicit formā vt hʒ ordinē ad mām q̄ȝtūcūqȝ forma ſit ſimplici eēntia ꝯſiſtēs poterit eſſe variatio in ipo eē ꝓp variationē māe: vt qꝛ inuenit eā alr̄ ꝛ aliter diſpoſitā: poſſet etiā aliter dici: qꝛ lʒ in ſubalib⁹ eē ſit pricipalius a forma q̄ȝ a mā. In accñtibus forte eſt eꝯ. nā cū accñtia nō ſint entia niſi qꝛ ſunt entis: forte eē in talib⁹ eſt pricipali⁹ a ſuba q̄ȝ a foīa: ſʒ vtrū h̄ ſit verū ꝛ vtrū eē i accñtib⁹ ꝓcedat formas accñtales: vel eꝯ nō eſt pñtis ingſitōis: ſʒ ſpectat ad phīam pmā. ad pñs aūt in tm̄ dcm̄ ſit ꝙ vna ꝛ eadē eēntia forme accñtalis inueniēdo mām magis ꝛ minus diſpoſitā ʒ magis ꝛ minus radicat̄ in ipſa ꝛ magis ꝛ minus ineſt: ꝛ itēdit̄ ꝛ remittit̄ ſm̄ eſſe quod habet in ea.

¶ Mouet̄ hec qō. Tertii cōmē. 19. Qō. XIX.

p^m Cō. 53. **Tertio** reſtat declarare vtꝝ calm̄ ꝛ frigidū ſint forme ſubales igni ꝛ terre: ꝛ videt̄ ꝙ ſic: qꝛ ſm̄ Cōmē. in pmo de anima. Mēbra leonis ꝛ mēbra cerui nō dr̄nt niſi: qꝛ aīe differūt. Dr̄ia ḡ rez eſt ex ſubſtātialibus formis: vt dr̄ia aialium ex aīabus: cū aīa ſo magis eſſe ſigna vīr diſtōnis q̄ȝ diſtīguāt. Cū ḡ phūs in lr̄a abſolute lo⁹ noiet dr̄ias ignis ꝛ terre calidū ꝛ fridū videt̄ velle p̄

2^m dicta ptinē ad ſubales formas ignis ꝛ terre. ¶ Ampli⁹ pius nō tollit̄ ꝑ ablationē poſterioꝝ. ſi ḡ calor eſſet forma accidētalis in igne eſſet poſterior q̄ȝ nā ignis: nō ergo tolletur nā ignis per ablationē caloris ꝙ videmus eſſe ſlm̄. nō enim manet ignis niſi ſit coniunctus calori.

Alex. **Notandū** ḡ circa hoc fuiſſe deceptuʒ Alexādꝝ: credidit .n. formā ſubalē ignis eſſe calorē. mouebat̄ aūtē h̄ motiuo. videbat .n. ꝙ in igne nulla erat v̄tus actiua niſi calor: ꝛ qꝛ q̄libʒ agēs agēdo aſſimilat ſibi paſſum: ꝛ ꝑ actōēʒ ſuā induē ſuā formā in mām: ſi in igne nō eſt virtus actiua niſi calor: ꝛ nō agit niſi calefaciēdo: opʒ ꝙ ꝑ calorē igniat ꝛ gñet ignē in mā. ſi ergo calor nō eſſet forma ſubalis in igne: ſequeret̄ hoc icōueniēs: ꝙ ageret vltra ſuam ſpēm: qꝛ per virtutē caloris iduceretur forma ſubalis: cum tamē calor ponat̄ accñtalis forma: ſed dicē calorē eſſe formā ſubalē in igne non eſt verū: Calor: ſi ē for⁹ ſb. lr̄ āīalis ignis.

qd̄ q̄druplicit̄ ꝓbari poteſt. ¶ Pma rō aſſignat̄ talis: qꝛ qd̄ eſt accñs in vno nunq̄ȝ eſt forma ſubalis in alio. nā ſm̄ phm̄ pmo phyſi. Qd̄ vere eſt nulli accidit. pōt .n. cōtingē p^a ratio T. c. 37.

quod eſt accñs in ſe eſſe eēntiale vt hic. vt color eſt eēntialis albedini: lʒ in ſe ſit accñs quoddā: ſed qd̄ in alio eſt accidēs eē formā ſubalē ꝛ veram ſubam in alio nullo mō pōt ꝯtigē. Calor ḡ qui eſt accidēs in corporibus mixtis nō poterit eē ſuba in aliquo elemētoꝝ: ꝛ maxime cū ignis ꝛ terra ꝛ hmōi elta ſint noīa ſubaꝝ. ſi .n. nominarēt accñtia: qꝛ accidētia eēnt eēntualia accñtibus: nō videret̄ abſurdū qd̄ ē accñs in mixtis eē eēntiale in igne: ſi noīe ignis accñs nomineret̄. ¶ Scđa rō talis: qꝛ nulla forma ſubalis eſt ſenſibilis lo⁹ ſ ſenſibilib⁹ exterioꝝib⁹ cū taliū ſenſuū obta ſint paſſibiles q̄litates. vtrū aūt ſit aliquis ſenſus iterior cōprehēdens ſubales formas ſub eē īdiuiduali nō eſt pñtis ſpeculatiōis: cum ḡ calor per ſe ſentiat̄ a tactu qui inter ſenſus 2ª ratio

exteriores computat̄. forma ſubalis eē nō poterit. ¶ Ad hoc etiam addi pōt: qꝛ calor itēdit̄ ꝛ remittitur forma ſubalis vt oñſuʒ ē: nec itēſionē: nec remiſſionē pōt ſuſcipe. 3°

¶ Vlterius vō qꝛ agētia nālia nō ſunt ſua v̄tus ꝛ agūt ꝑ aliq̄ȝ v̄tutē ſupadditā ſue eēntie ꝛ nāe forma ſubalis i eis erit ſolum imediatū pri^m eēndi ꝛ nō agēdi. Calor ḡ qꝛ eſt imediate rō agēdi forma ſubalis eē nō poterit. Alexāder 4°

autē paralogiʒabat̄ ꝑ rōnē ſuam. Nā cum dicebat nullum agēs agē vltra ſuam ſpēm verū eſt lo⁹ ꝑ ſe ꝛ in v̄tute propria. Nā cum oē agēs vt eſt in actu: cum nō ſit in actu niſi ꝑ formā. ſi agēt vltra formā ꝓpriā ageret ꝓut nō eſt in actu: qd̄ eſt icōueniēs. In v̄tute tn̄ alterius ꝛ vt inſtrumētū agē aliqd̄ vltra ſuā v̄tutē ꝛ vltra ſuam ſpēm nō eſt irrōnabile. ſic ferra in v̄tute artis iducūt formam arche quā in virtute propria nō poſſet iducē. ſi ḡ calor in virtute ꝓpria iduceret formam ſubalis ignis: ageret vltra ſuā ſpēm: ꝛ eēt icōueniēs: ſed qꝛ omnes qualitates actiue elemētoꝝ ſunt īſtrumēta ſubaliū formaꝝ exiſtētium in eis: ꝛ multo magis ſunt īſtrumēta ꝛ organa ſupercelestis corporis: calor nō in v̄tute ꝓpria: ſed in v̄tute ſubalis ignis: ꝛ in virtute ſupercelestis corporis habet iducere formam ſubſtātialem.

Ad p^m **Oppoſita** aūt hic nō eſt difficile ſoluē. Nā cū dicit̄ dr̄ias eē ꝑ foīas ſubales nō ꝑ accñtales. dcm̄ eſt ꝙ ꝑ vtraſqȝ formas res dr̄nt. non .n. ois differētia facit aliud: ſed eſt q̄dam dr̄ia q̄ ſm̄ ꝙ hmōi facit alteratū. Dicit̄ tn̄ eē dr̄ia ꝑ formas ſubales: ꝑ accñtales ſo eē magis ſignū diſtōnis: nō qꝛ nulla dr̄ia ſit ꝑ accidētales formas: ſed qꝛ pricipalis dr̄ia eſt per ſubales formas: nō ꝑ accñtales: poſſunt ḡ calm̄ ꝛ fridū dici dr̄ntie ignis ꝛ terre abſqȝ eo ꝙ ſint dictorum elemētoꝝ ſubales forme: qdaʒ tn̄ voluerūt ꝙ ꝑ calm̄ ꝛ fridū vellet phs circūlog formas ꝛ dr̄ias ſubales ignis ꝛ terre: ſed de hoc tāgetur in declarationibus ſequētis lectōis: ad p̄ſens autē ſufficiat ſcire calorē ꝛ friditatem eſſe accñtia nō ſubſtātias.

Ad 2^m ¶ Qꝫ autem addebat̄ vlteri⁹ ꝙ per ablationē poſterioris nō aufert̄ prius: verū eſt ꝑ ſe loquēdo: ꝑ accñs tn̄ hoc pōt ꝯtigē. Nā ſi a mā in q̄ eſt ignis remoueat̄ calor: reddit̄ mā indiſpoſita quo facto ex ꝯñti cedit forme ignis. Ex hoc autē mel⁹ pʒ ſolo Alexā. nam ſicut ꝑ amotionē caloris remouet̄ forma ignis: nō per ſe ꝛ directe: ſed quaſi ex ꝯñti: inquātū reddit̄ mā indiſpoſita ad talem formā: ita calefacere per ſe ꝛ directe ordinat̄ ad introductionem caloris: ſed qꝛ mā calefacta efficit̄ diſpoſita ad ſuſceptionē forme ignis per huiuſmodi calefacere poteſt gñari ignis. Ex q̄ apparet formas

accidentalem nõ eſſe directe rationem ⁊ p̄ncipium agen-
di vltra ſuam ſpẽm vt conabaẗ oſtẽdere rõ alexandri.

T.c.20. **D**icuntur autem hic quidem ſimpliciter ⁊c.
Hic declarãda ſunt tria. Primo declarãduȝ
eſt vtrum ſit poſſibile gñationẽ eſſe. Secun-
do dato ꝙ ſit poſſibile eſſe generationẽ: du-
bitabiẗ de gñatione ſimplici: vtrum in ſubſtãtijs poſſit eẽ
gñatio ſimplex. Tertio dato ꝙ in ſubſtantijs reperiaẗ ge-
neratio ſimplex oſtendetur vtrum in accidentibus conti-
gat generationem ſimplicem reperiri.

Mouetur hec qõ. Tertiu cõmẽ. 20. Q. õ. XX.

p^m **C**irca p̄mum ſic ꝓcediẗ. ſi contingat ge-
nerationem eſſe. ergo poteſt mã ex-
poliari illa forma ⁊ iduit alia. poterit ergo ex
aqua fieri aer. tunc arguo. deẗ inſtãs in quo
vltimo eſt aqua: ⁊ inſtãs in quo p̄ eſt aer: aut
eſt vnum ⁊ idem inſtãs: aut nõ: nõ poteſt dici eſſe idem in-
ſtãs: qꝛ tũc ſimul eſſet aer ⁊ aqua: erit ergo aliud ⁊ aliud
inſtãs: ſed inter quelibet duo inſtãtia cadit me^m tp̄s. ḡ erit
dare me^m tẽpus in quo mã nec erit ſub forma a qua rece-
dit nec ſub illa quã iduit. poterit ergo expoliari omni for-
ma: quod eſt incõueniẽs. Hoc autẽ lȝ ſit arg^m valde cõe: ħ
2^m tamẽ introductũ eſt: qꝛ cõe ſolo nõ videẗ ſufficẽ. Am-
plius ſi eſt poſſe gñatio põt aliqd de nouo gñari: ⁊ ſi põt
aliquid de nouo generari: opȝ ꝙ gñatio incipiat eſſe: ſed
omne qð incipit eſſe põt dici ſem ⁊ gñatuȝ. ſi generatio in
cipet eſſe gñatio eſſet genita. ḡ gñonis eſſet gño: qð eſt in-
3^m cõueniẽs. Amplius gño eſt ꝓceſſus ex nõ eſſe ad eſſe. vt l
T.c.47 mit pħus. 5. phyſico. Eſt ergo gñatio media inter eſſe ⁊ nõ
eẽ: qꝛ q̄libet erit media inter ſuos terminos. ſi ḡ eẽt poſſibi
lis gñatio poſſet eẽ aliquid mediuȝ inter eẽ ⁊ nõ eẽ: quod
eſt incõueniẽs: cum cõtradictoria ſint illa: quorum nõ eſt
medium ſm ſe. vt habetur primo poſteriorum.

Notandum autem ꝙ gñonem eſſe duplici via
inueſtigare poſſumus. p̄mo ex par-
te mãe. 2° ex parte actionum nãlium. mã. n. qꝛ eſt apta na-
ta perfici per omnes formas: ⁊ nãlr qðlibet appetit ſuaȝ
ꝑfectionẽ: appetit eſſe mã ſub omnibus formis: ⁊ qꝛ nõ po
teſt ſub omnibus eẽ ſimul: appetit ſucceſſiue eẽ ſub illis. ſi
ergo dȝ appetitus mãe compleri opȝ gñonẽ ⁊ corruptiões
T.c.80. eſſe. hec autẽ via tangitur circa finẽ p̄mi phyſicorum. vbi
diciẗ mãm machinari ad maleficium ꝓpter p̄uationẽ cui
eſt annexa: ⁊ appetit corruptõnẽ: nõ per ſe. vniquodqȝ. n.
ſemꝑ appetit nãlr quod melius eſt: per ſe ḡ mã appetit ge
nerationẽ ⁊ eẽ ſub forma: ꝑ accñs. n. appetit corruptionẽ:
T.c.24 iſta etiã via tãgitur. 7. metaphy. vbi diciẗ mãm eẽ id ꝑ qð
⁊.28. res põt eẽ ⁊ nõ eẽ. Scða via ad inueſtigãdum hoc idẽ
ſumiẗ ex parte actuum nãlium. agentia. n. nãlia: qꝛ ſunt q̄
dam deriuatiões p̄mi agẽtis intẽdunt ſaluare in reb^s par-
ticipationẽ diuini eẽ. Ideo data eſt virtus gñatiua rebus:
vt qð nõ poſſũt ſaluare in ſe ſaluẽt ĩ ſuo ſimili: ⁊ quod nõ
poſſũt ſaluare in eodẽ numero ſaluẽt in eadẽ ſpẽ. vtrũ au
tem ſit alia ratio. q̄re ſit data virtus gñatiua vt ꝑ has rõ-
nes cõcludaẗ ꝑpetuitas gñationis nõ eſt p̄ntis ſpeculatio
nis. ſufficit autẽ ad p̄ns ſcire poſſibile eſſe gñationem eſſe.
Rurſus in hoc ope nõ loquimur vt theologus: ſȝ vt expo
ſitor pħie. hãc autẽ ſcðam viam quã tãgimus innuit phy
T.c.34 loſophus. 2° de anima. vbi vult omnia appetẽ diuinũ eſſe:
⁊ qꝛ nihil corruptibilium põt ꝑmanẽ idẽ numero: innuit
gñationem eſſe datam rebus: vt quod nõ poſſũt ſm idẽti
tatem numeralẽ pti^cipent ſm idẽtitatem ſpecificam.
hec aũt ratio ⁊ ſi irrefragabiliter non arguit gñationẽ ꝑ
petuitatem: qꝛ falſa per rõnes inſolubiles oſtendi non va-
lent: generationis autẽ poſſibilitatem ſufficienter arguit:
⁊ hoc ſufficit ad propoſitum oſtendẽdum.

p^m **O**ppoſita aũt his quãdã difficultatẽ hñt. Cuȝ. n.
dẽ ſi ex aq̄ ſit aer deẗ inſtans in quo eſt
T.c.69. vltimo aq̄: ⁊ inſtãs in quo eſt p̄mo aer. innuit pħus. 8. phy-
ſicorum: ꝙ nõ eſt dãdũ inſtãs in q̄ res corrupta eſt: qꝛ vlti
mo eſt verum dicẽ eam eẽ: ſed eſt dãdum iſtans in quo p̄i
mo eſt res gñata. ſi. n. ex aq̄ ſit aer ꝑ totũ tp̄s corruptionis
debemus dicẽ ꝙ eſt aqua: ⁊ in iſtanti qð copulaẗ ad illud
tp̄s debemus dicẽ ꝙ eſt aer: ⁊ qꝛ inẗ tẽpus ⁊ inſtans nõ eſt
aliquid medium: ideo nõ eſt dare tẽpus medium: in q̄ nec
ſit aqua: nec ſit aer. Iſta aũt ſolõ: lȝ vera ſit: multuȝ tñ
T.c.96. hȝ caluñiã. Nã ſm pħm. 4. phyſico. tẽpus menſurat mo-
tũ nũc vero mẽſurat mobile. eſt. n. vnũ nũc in toto tp̄e. ſicꝫ
vnũ mobile in toto motu. Cũ ḡ aq̄ tẽdit ad corruptionẽ:
aq̄ ſe hȝ in rõne mobilis: ipm aũt corrũpi ⁊ alterari ſe hȝ ĩ
rõne motus: aq̄ ḡ dũ moueẗ ad corruptionẽ menſurabiẗ
nũc tp̄is: motus võ ille quo ad corruptionẽ vadit: menſu
rabiẗ tẽpore: ⁊ qꝛ nõ eſt abſoluẽ rem a ꝓpria mẽſura: quã
diu durabit aqua: tãdiu eſt dare nũc ⁊ iſtãs q̄ mẽſurabiẗ.
Dandum eſt ergo nũc in quo veruȝ eſt dicẽ ꝙ eſt vltimo
aqua. vlterius dicẽ ꝙ per totuȝ tẽpus eſt aqua ⁊ in inſtã-
ti ad quod copulaẗ illud tempus incipit eẽ aer: eſt non di
ſtinguẽ inter menſuram motus ⁊ mobilis: ⁊ eſt conſidera
re ea que ſunt per accñs: qꝛ cõſideraẗ ac ſi mobile vt ꝓpri
am menſuram reſpiceret tẽpus: Cum habitum ſit ipſum
mẽſurari ipſo nũc ſiue ipſo inſtãti tẽporis. Sciendum Nõ pul
ergo nõ eſſe noſtre intẽtionis ad p̄ns hanc queſtionẽ radi ch:ã ſo-
citus inquirere: qꝛ tranſcẽderet ſuſceptum negocium: ta- lutionẽ.
mẽ vt ſpectat ad ꝓpoſitum: motui debeẗ duplex duratio.
vna intriſeca ⁊ alia extrinſeca. duratio extrinſeca eſt ipm Motui
tp̄s. ⁊ qꝛ ħ duratio nõ depẽdet ex ipſis motibus mẽſuratiſ. debeẗ du
Ideo manẽs vna mẽſurat omnes motus: ⁊ eſt vnum ip̄s plex du-
mẽſura omnium tẽporalium. ſicut qꝛ vlna eſt mẽſura ex ratio.
triſeca reſpectu pãnorũ: poſſet vna vlna mẽſurare omnes
pãnos: ſed p̄ter hanc durationẽ extrinſecam competit ip-
ſis motibus menſuratis quedam duratio itrinſeca. ſicut
p̄ter quãtitatem vlne que eſt extriſeca quãtitas pãni. Cui
applicata quãtitas vlne menſurat pãnuȝ: pãnus ab vlna
mẽſurari nõ poſſet. ſic niſi eſſet duratio ⁊ ſucceſſio intrin-
ſeca cuilibet motui: que relata ad tempus mẽſuratur ab
eo: motus a tẽpore mẽſurari nõ poſſet: ⁊ qꝛ ille durationes
ſunt itrinſece ipſis motibus particularibus. Ideo dõm eſt
de eis. ſicut dicimus de ipſis motibus. opȝ ḡ has duratio
nes intriſecas eſſe plures ⁊ eẽ intercifas. ſicut motus parti
culares ſunt plures ⁊ intercifi. tẽpus aũt ꝙ fundaẗ in p̄i
mo motu eſt vnũ ⁊ continuũ. ſicut motus p̄mus eſt vnus
⁊ cõtinuus: ⁊ qꝛ in magnitudine cõtinua nõ eſt dare duo
indiuiſibilia: inter que nõ cadit magnitudo media: in ma
gnitudine autẽ intercifa eſt dare duo idiuiſibilia ſine ma-
gnitudine media vt ſi due linee itercile cõiguenẗ: erũt ibi
duo pũcta ſine linea media. In tẽpore ḡ qꝛ eſt vnũ ⁊ cõti-
nuũ nõ eſt dare duo inſtãtia ſine tp̄e medio: ſed in aliȷs du
rationibus intercifis eſt dare duo inſtãtia ſine duratiõe me
dia. Cũ. n. ex aq̄ ſit aer eſt aliq̄ duratio itrinſeca ipſi aq̄: ⁊
aliq̄ duratio intriſeca ipſi aeri: ⁊ ille due durationes nõ ꝓpe
cõtinuanẗ: ſed cõtiguanẗ ⁊ cõparanẗ ad tẽpus. ſicut ſi due
linee itercife applicarenẗ vni linee cõtinue. Cũ ḡ q̄ris vtruȝ
ſit dare inſtãs in quo vltimo eſt aq̄. ſi ex q̄ ſiat aer. ſi q̄ris ð
inſtãti duratiõis intrinſece ſic. ſi võ de inſtãti tp̄is nõ: ⁊ qꝛ
durationes extrinſece nõ ſunt cõtinue: ⁊ lȝ ſit dare ſm talem
durationẽ inſtãs in quo vltimo eſt aqua: ⁊ inſtans in quo
p̄mo eſt aer: nõ eſt tñ dare durationẽ mediã: in qua nec ſit
aqua: nec ſit aer. vera ḡ erat ſolutio pħi. Et ratio in cõtra
rium aliquã veritatẽ cõcludebat: cõcludẽdo vnum eẽ in-
ſtãs in quo vltimo eſt aqua: ſed nõ opȝ hoc inſtãs eẽ tem-
poris inſtãs: ſed inſtãs ipſius duratiõis intriſece. vtrũ hec
duratio itrinſeca cuilibet motui menſurato poſſit dici qſi:

ita ꝙ ſicut quilibet motus habet eſſe ex ordine quē habꝫ
ad motum primum: ita quelibet duratio cuiuſlibet motus
relinquatur ex adiacētia tēporis. quod fundatur in mo-
tu primo: ⁊ ſic ipſum quādo quod ex tali adiacētia relin-
quetur: ⁊ vtrum ſit vnum quādo omniuꝫ quādo datum.
ſicut eſt vnum tēpus oīum tēporalium: ⁊ vtrum ſic acci-
piātur inſtātia in ipſo quādo. ſicut accipiunt in tēpore nō
eſt pñtis ſpeculationis. ad pñs autē in tm̄ dcm̄ eſt ꝙ p iā di
Ad 2m cta hēri poteſt ſolutio rationis pfacte. ℂ Qꝫ autē ſecūdo
addebatur ꝙ ſi gñatio inciperet eſſe: generatio gñaretur.
ergo nihil pōt generari de nouo: qꝛ ſi genitum incipit eē:
opꝫ ꝙ gñatio eſſe incipiat. dici poteſt ꝙ nō quicquid inci
pit eſſe eſt ꝓprie genitū: niſi forte genituꝫ acciperemus lar
ge: nec valet ratio facta arguendi. generatio terminatur
ad eē. ergo quicqd accipit eſſe: accipit eſſe p generationē.
Nam tactus ⁊ motus quātūcunqꝫ incipiat eſſe poſt non
eſſe: ſunt tamē ingenita: qꝛ nō acciperūt eē per generatiōeꝫ.
ſic ⁊ generatio eſt ingenita: qꝛ non accipit eſſe per genera-
tionem. poteſt ergo dici ꝙ ſolum compoſitum habet eſſe
per ſe: ꝓprie etiam generaſ ⁊ accipit eſſe per gñationem ⁊
Ad 3m nō alia. ℂ Qꝫ autem addebaſ tertio generationē eſſe me
dium īter eſſe ⁊ non eē. ergo eſt media inter extrema con-
tradictionis: dici debet gñationē non eē medium inter eē
⁊ nō eſſe ſimplicit: ſed inter eē ⁊ nō eſſe actu: ⁊ ſic acceptuꝫ
eſſe ⁊ nō eē nō ſunt contradictoria: ſed habēt mediuꝫ ens
in potētia: quod incipit a nō eſſe in actu: ⁊ terminaſ ad eē
in actu: vel poſſumus dicere ꝙ ſicut materia nūqꝫ abſol-
uitur ſimpliciter ab omni eſſe. ſic nunqꝫ eſt generatio: nec
aliquis motus qui non ſit coniunctus alicui actui. Nō re
fert autem vt ſpectat ad propoſitum: vtrum hoc ſit per ſe
vel per accidens. verbi gratia. ſi ex aqua debet fieri aer ge
neratio incipit a nō aere ⁊ terminaſ ad aerem: ſed non aer
a quo incipit generatio habet eſſe coniunctū alicui actui.
pōtur enim id nō aer eſſe aqua.

ℂ Mouet hec q̄ſtio. Textu cōmē. 20. Qō. XXI.

primū SEcundo reſtat declarare vtrū in ſub
ſtātijs poſſit eſſe generatio
ſimplicit. videſ ꝙ nō. Nam ens ſimplicit tri
pliciter poteſt dici. Uno modo dicit ens ſim-
pliciter. i. vniuerſaliter: ⁊ ſic ſimplr diuiditur
contra ens contractuꝫ. Alio modo pōt accipi ſimplicit. i.
principaliter: ⁊ ſic ſimpliciter cōtra ſm qd: ⁊ hoc modo ſub
ſtātia eſt ens ſimpliciter. Tertio modo pōt dici ſimplicit
idest ens in actu ⁊ ſic ſimplr diuiditur contra ens in potē
tia. ꝙ eniꝫ eſt potētia tale nō eſt ſimpliciter tale: ⁊ qꝛ quo-
tieſcūqꝫ multiplicaſ vnū oppoſitorum totiēs multiplica
tur reliquū. ⁊ ſicut ens ſimpliciter dicitur ens triplicit: ita
⁊ nō ens ſimplr tripli dici pt: vel nō ens vniuerſalr: vel nō
ens ſubꝫ: vel non ens aliquo mō in actu. ſi ergo generatio
ſit ex nō ente ſimplr: gñatio erit ex nō ente ſimplr: ſed nul
lo pdictorum modorū ſm ꝙ dr aliquid nō ens ſimplicit
poteſt dici generatio ſubē fieri ex nō ente. ergo in ſubſtan-
tijs: de quibus ad pñs intēdimus q̄rere: nulla erit genera
tio ſimplr. Qꝫ aūt ex nō ente ſimplr non poſſit eſſe gñatio
ſubē pꝫ: qꝛ agēs naturale: per cuiꝰ actionē fit gñatio ſem-
per pſupponit aliqd in qō agat. Ideo habeſ in lra: ꝙ om
nes phi anteꝰ pterriti concedē aliquid eſſe ex nihilo: ⁊ vni
2m uerſalr ex nō ente. ℂ Amplius ꝙ ex nō ente ſimplr ſcdo
modo. i. ex nō ſubā nō ſit poſſibile fieri gñationem ſubſtā
T.c.25. tie. patet per phūm. primo phyſicoruꝫ. qui ait: ꝙ ex nō ſub-
3m ſtantia non fit ſubſtātia. ℂ Et amplius ex non ente ſim-
pliciter 3o modo. i. ex nō ente aliquo modo in actu nō po-
Com. 4 teſt eſſe generatio: quia ſm Cōmenta. 8. phyſicorum. Si
eſſet materia ſoluta ab omni actu non poſſet eſſe ſubiecta
motus ⁊ tranſmutationis: ſed ſine motu ⁊ tranſmutatione
non fit generatio. ergo ꝛc.

Notandum ergo gñationem ſimpliciter dupli
citer ſumi poſſe abſolute ⁊ comparati- Gñatio ſimpliciter pt ſumi 2r. abſolute et cōpatiue.
ue. tūc. n. aliquid dicit abſolute tale: quādo eſt ſm ſe tale: ⁊ ſm
ſua pricipia tale. Sed tūc eſt comparatiue tale: quādo eſt
reſpectu alterius tale: generari ergo aliquid ſimplicit po-
teſt accipi abſolute ⁊ ſm ſe: ⁊ comparatiue: vt cōparādo vnuꝫ
generatum ad aliud gñatum: vtroqꝫ autē modo in ſub-
ſtātia reperitur gñatio ſimplicit. tūc quidem accipitur ge
neratio ſimpliciter ⁊ abſolute ſm ſe quādo gñaſ penes ea que
ſunt per ſe pncipia gñationis. hec autem ſunt mā forma. al. conſideratur.
potentia. ⁊ actus. gñatio enim īcipit a mā ⁊ ab ente in po-
tētia ⁊ terminatur ad formaꝫ ⁊ ad ens in actu. Incipit au
tem a nō ente ⁊ terminaſ ad ens: quando ergo eſt gñatio
ex ente ī potētia ſimpliciter: ⁊ terminaſ in ens ſimplicit: ⁊
terminatur ſimpliciter in ens abſolute nominē: pōt dici gñatio
ſimpliciter: talis auteꝫ gñatio eſt ſubē. ex illo. n. ente in po
tētia per ſe loquēdo eſt generatio aliqua que ſubijciſ for-
me que per illam gñationeꝫ acquiritur. Cum ergo forma
ſubalis que acquiritur per gñationem ſubē fit in ipſa ma
teria: que de ſe eſt pura potētia: oportet ipſam materiā eē
id quod ſubijcitur in tali gñatione. Ideo ſcribitur primo
huius. caplo de alteratione: ꝙ yle eſt maxime ſubm gña- T.c.24
tionis. ſi. n. ipſa forma ſubſtāitalis īmediate perficit ipſaꝫ
mām: qꝛ nulla forma accidētalis precedit ipſam per ſe lo
quēdo: ipſa mā ⁊ ipſum yle erit id ex quo eſt gñatio ſubē.
ſi enim alia occurrūt hoc eſt per accñs vt ſupra oſtēdeba-
tur. ex ente. n. in actu ⁊ ex priuatione vt dicebaſ generaſ ali
quid per accñs. ex ente vero in potētia per ſe: ⁊ ex tali ente
in potentia fit generatio: quale eſt illud ens quod ſubijcit
forme per generationem acquiſite: eſt ergo generatio ſub
ſtantie gñatio ſimplr: qꝛ eſt ex non ente ſimplr: cum ſit ex
ente ſimpliciter in potētia: rurſum gñatio ſubē eſt genera
tio ſimpliciter: qꝛ terminatur ad ens ſimpliciter. termina
tur. n. ad ſubſtātiam: que ſimplr dꝫ dici ens. Utrum autē
pdicta duo ꝓpter que abſolute accipiſ gñatio ſimpliciter in
ſeparabiliter ſint cōnexa: vt quotieſcūqꝫ terminaſ genera
tio ad ens ſimplr: quod gñaſ nō fiat ex non ente ſimplr: ⁊
ecōuerſo: ⁊ quod illorū plus faciat ad gñationem ſimpli
citer: ⁊ vtrum magis debeat dici gñatio ſimplicit: vel qꝛ
eſt ex nō ente ſimplr: vel qꝛ terminaſ ad ens ſimplicit: in-
fra patebit. Nam in caplo de augmēto vbi diſputabimꝰ
de dimenſionibus indeterminatis quomō pcedūt formā
ſubſtantialē in mā. ibi. n. de hoc aliquid dicetur: ⁊ deo dā
te quod ibi fuerit dimiſſuꝫ ſuppleḃiſ in ſecūdo: vbi diſpu-
tabitur: vtrum oporteat qualitatem ſimꝰ remanere. ad
pñs autē in tm̄ dcm̄ ſit gñationeꝫ ſubſtantie dici gene-
rationem ſimplicit. tum qꝛ eſt ex nō ente ſimpliciter: cum
yle. i. mā prima ſit maxime gñationis ſubiectum. tum etiaꝫ
qꝛ talis gñatio terminaſ ad ens ſimplr. i. ad ſubſtantiaꝫ:
que ens ſimplr dici pōt. Uiſo quō in ſubſtantijs reperitur
generatio ſimplr ⁊ abſolute: reſtat videre quō in eis reperitur
hꝫ generatio cōparatiue. hec autem cōparatio dupliciter
ſumi pōt: vel reſpectu accidentiū: vt comparando ſubam
ad accñs: vel reſpectu ſubarū comparando ſubſtantiam
ad ſubſtantiā. vtroqꝫ aūt modo in ſubſtantijs reperiſ ge-
neratio ſimplr. nam reſpectu accñtis quelibet ſubſtantia
generaſ ſimplr: cū quelibet ſubſtātia plus habeat de enti-
tate qꝫ accidēs comparādo etiā ſubam ad ſubſtantiā: in-
uenimus in ſubſtātijs generationē ſimplr: ⁊ ſic nō queli-
bet ſubſtātia generaſ ſimplr: ſed ſubſtantia perfectior re-
ſpectu ſubſtātie imperfecte dicit generari ſimpliciter. hec
autem perfectio vt ſuperius dicebaſ tripliciter poteſt acci
pi. Nam huiuſmodi generabilia ⁊ corruptibilia vel ſunt
elemēta vel ſunt mixta: ⁊ ſi ſunt mixta vel ſunt ea in qbꝰ
non vltimatur gñatio nāe: vt in gñatione embrionis: vel
ſunt talia ad que cū peruētum eſt: finiſ intētio gñationis

nãlis:cũ.n.peruenit ad embrionẽ nõ ceſſat:ſed cum peruenitur ad aĩ.vel ergo comparabit gñatio vnius eẽtis ad generationẽ alterius:vt gñatio ignis ad gñationẽ terre:vel comparabit gñatio eius in quo nõ finitur gñatio nãe ad gñationem eius in quo finitur:vt gñatio embriõis ad generationẽ aĩalis.vel comparabitur ad ſeinuicẽ mixta ad que cum puẽtum eſt ceſſat gñatio nãlis: vt ſi compararet gñatio vnius aĩalis ad gñationẽ alterius.ſm pͥmum modũ accipit gñatio ſimplr ex victoria forẽ:q2 gñatio ignis eſt gñatio ſimplr reſpectu gñonis terre.ſm 2ᵐ modũ accipit gñatio ſimplr ex intentiõe nãe:q2 gñatio animalis eſt gñio ſimplr reſpectu gñonis embrionis.ſm tertiũ modũ accipit gñatio ſimplr ex perfectione ſpẽi:q2 gñatio aĩalis pfecti eſt gñatio ſimplr reſpectu gñationis animalis imperfecti:⁊ gñatio vniuerſalr aĩalis eſt gñatio ſimplicit reſpectu gñatiõis plãte:⁊ gñatio plãte reſpectu gñatiõis lapidis:quomodo aũt ſm dictos modos accipitur gñatio ſimplicit p3 p dicta in qõne illa.vtrum in ſubſtãtijs reperiatur magis ⁊ minus.ibi.n.oſtẽſũ fuit ꝙ ex victoria forme ex intẽtiõe nãe:⁊ ex perfectione ſpẽi reperiebat plus de entitate in vna ſubſtãtia ꝗ3 in alia:⁊ q2 gñio ſubſtãtie plus hñtis de entitate eſt gñatio ſimpliciter reſpectu ſube deficientis a perfectione entitatis illius:oportet ſm omnes dictos reperire in ſubſtãtijs gñonem ſimpliciter accipiendo ſimpliciter nõ abſolute:ſed comparatiue.vt dictum eſt.

Ad pͥᵐ **Oppoſita** autẽ his nõ eſt difficile ſoluẽ. Nam cum dicit ꝙ in ſubſtãtijs reperit gñatio ſimplicit.ğ gñabit ſuba ex nõ ente ſimpliciter. Dici poteſt ꝙ nõ ſolum dicit gñatio ſimplr:q2 eſt ex nõ ente ſimplr:ſed etiã q2 terminat ad ens ſimpliciter:dato ğ ꝙ nõ eẽet gñio ex nõ ente ſimpliciter:adhuc eẽt in ſubſtãtijs gñio ſimpliciter:q2 terminaret talis gñatio ad ſuba3 que ens ſimplr dici d3.deficit ergo argᵐ:q2 nõ ſyllogiçat:ſ3 peccat in forma.deficit etiã in aſſumẽdo fſam formã ⁊ peccãdo in mã. Nam vt oñſum eſt:gñatio ſube eſt ex nõ ente ſimplr.i.ex nõ ente vlr vt ex nihilo:nec ex nõ ente ſimplr.i.ex nõ ente pͥncipali vt ex nõ ſuba:q2 vt dicebat:⁊ hñ:ex nõ ſubſtantijs nõ fit ſubſtãtia:ſed ex non ente ſimpliciter.i.ex nõ ente in actu:⁊ ex ente in poᵃ.Et ꝙ arguebat materiam nunꝗ3 ſeparari ab actu:q2 ſi ſic ſeparata eẽt:motui ⁊ tranſmutationi nõ poſſet eẽ ſuba.dici põt ꝙ accidit gñationi ſube ſ3 ꝙ hmõi vt poteſt patere p iam habita:⁊ de his que ſunt p accidẽs nihil eſt cure arti.vt dicit.5.ethicorum.

5.phy.6 ❡Moueť hec qõ.Textu cõmẽ.20. Qõ. XXII.

pͥᵐ **TErtio** reſtat declarare.vtrũ in accidentibus repiat gñatio ſimplicit:⁊ videt ꝙ nõ:q2 ſm qd ⁊ ſimplicit opponunt:oppoſita aũt in eodẽ eẽ nõ poſſũt:q2cqd ğ generat ſm qd nõ d3 dici gñari ſimpliciter:ſed gñatio cuiuſl3 accñtis eſt ſm qd.ğ nulla talis gñio dĩ ſimplr. ❡Simplr gñatio reſpicit ens ⁊ eẽ tanꝗ3 terminũ ad

2ᵐ quẽ:ſed accñtia nõ ſunt entia:ſed ſolũ ſũt entis:cũ ğ gñantur

7.m.4 accñs:nõ d3 dici gñari ens:ſed nũꝗ3 eſt ſimplr gñio:nĩ ſi ſit gñio entis:nulla ğ accñtis gñio ſimplicit d3 dici.

Notandũ aũt ꝙ vt in pͥmiſſa queſtiõe dicebatur gñio duplr ſumi põt.abſolute ⁊ comparatiue.Cum ğ q̃rit vtrum in accñtibus ſit gñio ſimplicit.ſi itelligat abſolute ⁊ ſm ſe nõ:ſed comparatiue ſic:ꝙ autẽ in accñtibus nõ ſit gñio ſimplr abſolute:ſi cõſideretur pdicta de leui p3.dicebat.n.ꝙ q2 gñio ſm ſe erat ex nõ eẽ

T.cõ.9. ad eẽ.vt põt patere in.5.phyſico.Tũc erit gñatio ſimpli-

⁊.7. citer ſi ſit ex nõ ente ſimplr vel ſi ſit ad eſſe ſimplicit.neutro autẽ iſtorũ modorũ gñatio accñtis põt dici gñio ſimplicit.nõ enim talis generatio meretur nomen gñationis ſimpliciter:quia fit ex non ente ſimpliciter in actu:ſed ex ente in potẽtia.verum eſt enim ꝙ per ſe loquendo generatio nõ eſt ex ente in actu nec ex priuatiõe:ſed ex ente in potentia.per ſe enim calidum non generatur ex frigido:nec ex priuatione calidi:ſed ex eo ꝙ eſt in potẽtia calidu3:ſed tamẽ tale ens in potẽtia eſt quod per ſe gñatiõi ſubijcitur quale eſt illud ens in potẽtia:quod eſt ſubm forme per generationẽ acquiſite.ideo tale ens in potentia ſubijcitur in gñone ſube:quale eſt id quod ſubijcit forme ſubali:⁊ tale ens in potẽtia ſubijcit in gñatione accñtiũ q̃le eſt ſub3 forme accñtali:forma aũt ſubalis vt dicebat imediate pficit ipſam mãm.vtrum aũt ois forma ſubſtẽtialis imediate pficit mãm nõ eſt pñtis ſpeculatiõis:nõ.n.intẽdimus q̃rere de forma humana quomodo ſe hẽat ad mãm quam pficit:⁊ quomodo in homie ſaluat gñatio ſimplr:q2 hoc ſapit aliam ſciã:ibi.n.deo dãte ſuo loco talia dicemus. In hoc autẽ ope volumus ſemp verba noſtra referre ad alia gñabilia in quibus ſaluamus gñonẽ ſimplicit:q2 forma ſubſtãtialis in ipſis per ſe loquẽdo imediate perficit ipſa3 mãm:forma vero accñtalis:que per alterationẽ3 inducit nõ imediate perficit ipſam mãm:⁊ q2 huius forme ſic p alterationẽ inducte aliquo modo cauſa eſt totum compoſitum ex mã ⁊ forma.Ideo talis forma in toto compoſito fundat ſicut in ſubiecto.fit ğ per ſe loq̃ndo gñatio calidi ex potẽtia calido:⁊ gñio cuiuſlibet accidẽtis ex eo qõ eſt in potẽtia tale.ſic etiã gñio ſube fit ex potentia ſuba:ſed potẽtia calidu3 nõ eſt potẽtia ſimplr.eſt.n.ſubſtãtia actu quod eſt poᵃ calidum. Cum ſuba in actu ſit ſubiecta forme calidi:ſ3 quod eſt potẽtia ſubſtãtia:⁊ id quod ſubijcit forme ſubſtãtiali eſt poᵃ ſimplicit:Ideo gñio ſube eſt gñatio ſimplex:q2 eſt ex nõ ente ſimplr in actu:ex ente autem ſimplr in potẽtia.gñatio autẽ calidi eſt gñatio hmõi:q2 poᵃ calidum ſimplr eſt actu:cum ſit actu ſuba.nõ eſt ğ potẽtia ſimplr:ſed eſt ſolum poᵃ hic:q2 ponit eẽ potẽtia calidum.p3 ergo ꝙ ex parte termini a quo ſm qõ gñatio dĩ eẽ ex nõ ente:nõ poſſumus ꝯcedẽ abſolute loquẽdo gñonẽ accidẽtis eẽ gñonẽ ſimplr:cum gñio eius nõ ſit ex non ente ſimplr:ſed ſolum ex nõ ente aliquo mõ. vt oñſum ẽ. ❡Ulterius nõ poſſumus dicẽ gñonẽ accñtis eẽ gñonẽ3 ſimplr ex parte termini ad quẽ:vt dicat gñio ſimplr:quia terminat ad ens ſimplr.habitum.n.eſt accñtia non eẽ entia ſimplr:nõ.n.ſunt entia niſi q2 ſunt entis.vt ꝓbatur in pluribus locis pñie pͥme.Declarata eſt ğ pͥma pars q̃ſiti.videl3 ꝙ in accñtibus nõ repit gñatio ſimplr abſolute.

❡Reſtat ğ declarare 2ᵐ ꝙ.ſ.ibi repiat gñatio ſimplr cõparatiue.hoc aũt tripliciter iueniť.põt.n.accñs ad tria cõparari.ad propria3 eẽntiã per quã reponit in ſpẽ:⁊ ad ſubſtãtiam in qua fundatur:⁊ ad eẽ ſub quo exiſtit:omnibus enĩ his modis poſſumus venari vnu3 accñs plus hẽre de entitate ꝗ3 aliud. ❡Prima via ſumit ex parte ſue eẽntie. alteratio enim ſemper fit ab oppoſito in oppoſitũ ſuum. oĩs.n.motus ad formã eſt aliquo modo inter duo oppoſita:⁊ maxime alteratio inter duo oppoſita h3 eẽ.hmõi aũt oppoſita:vt p3 p Cõmẽ.in pͦ ce.⁊ mũdi:ſemp ſic ſe habẽt ꝙ vnũ h3 rõnẽ habitus:aliud võ pͥuatiõis.Cũ ğ gñat id accñs qõ h3 rõnẽ habitus eſt gñio ſimplr nõ abſolute ſed cõparatiue:vt reſpectu eiᵘ qõ h3 rõnẽ pͥuatiõis:q2 tale accñs deficit ab entitate eiᵘ qõ h3 rõnẽ hñtus.Si ğ vera eẽt opinio illorũ:ꝙ accñtia in ſe nullã entitatẽ hẽrẽt:ſ3 ita ſũt entia in cõparatiõe ad ſubam:ſicut vrina ſana dĩ q̃ in ſe formaliter nullã ſanitatẽ h3:ſ3 ſolũ notat ſic:q2 repñtat ſanitatẽ q̃ eſt in aĩali:h poſito ex ꝓp eẽntia nõ poſſumᵘ inueſtigare vnũ accidẽs hẽre plus de entitate ꝗ3 aliud:cum nullu3 accñs ſm hãc opiõnẽ ponat hẽre formalr aliꝗ3 eſſentia3 vel nãm:ſed oñſum fuit hoc ſupra eẽ falſum.declarabat enĩ accidẽtia aliꝗ3 entitatẽ in ſe hẽre:⁊ ſi hmõi entitas erat entitas diminuta:ꝓpterea nõ dicebat eſſentia:ſed ꝓpter entitatem que eſt in ſuba:q2 entitas ſube deb3 dici entitas

2ᵐ

Q᷑ vnũ accidẽs plꝰ hẽat d̾ ẽtitate ꝗ3 aliud pͥᵃ via.

5.phy.7 Nõ cõ.

ſimpliciť.vt dicebať ibidē.ſi ğ accidētia aliquā entitatem
in ſe babēt:ex parte eēntie eoꝝ inueſtigare poſſumus ge-
nerationē vnius eē ğñonē ſimplr reſpectu alterius:inquā
tum entitas vnius eſt pfectioꝛ ⁊ minus āmixta ꝑuationi
2ᵃ via ꝗ̃ entitas alterius. ¶ Scđa via ad inueſtigādum hoc idē
ſumiť ex pte ſubē in qua accñtia ipſa fundanť.nam ſi vna
ſubā plus hꝫ de entitate ꝗ̃ alia: ⁊ vnam ſubām dicimus
ğñari ſimplr reſpectu alterius:qꝛ accñtia ab ipſa ſubā di-
cūtur entia:etiam accñs illud qđ eſt aptuꝫ natum funda
ri in ſubām plus hñtē de entitate ſm q̄ hmōi eē videbiť
magis ens:⁊ ğñō eius ꝑ ſe loquendo diceť ğñō ſimplr re-
ſpectu accñtis:qđ eſt aptum natuꝫ fundatum in ſubā mi
3ᵃ via nus hñte de entitate. ¶ Tertia via ſumiť ex parte ipſius
eē:qꝛ accñs qđ hꝫ eē magis actiū videť eē magis ens:⁊ ge-
neratio eius diceť ğñō ſimplr reſpectu accñtis habētis eē
minus actiuum:⁊ qꝛ de his tribus modis intelligať ğñō
ſimplr in accñtibus:bonum fuit exēplum pħi dicētis ge-
nerationē calidi eē ğñonē ſimpliciter reſpcū ğñonis frigi
𝔭 di.calm.n.excedit fridum.In ꝓdictis tribus.pmo eni cali
dum magis ſigt ſpēm ⁊ formā.fridum ꝟo ꝑuōnē:non q̄
friditas ſit ꝑuatio pura:ſꝫ qꝛ plus hꝫ de imꝑfectione am-
2 mixta ꝗ̃ caliditas.2ᵒ calm eſt aptum natū fundari in ſub
ſtāia magis ente:qꝛ in igne.Fridum ꝟo in ſubā minus en
3 te:qꝛ in aq̄ vel in terra.3ᵒ calidum hꝫ eē magis actiuuꝫ ꝗ̃
fridū.fridum.n.reſpcū calidi nō dꝫ dici actiuū:ſꝫ ſubacti-
uū. Sꝫ ſi vlterius ꝗreret q̄ ꝓdictarum viarum ſit potioꝛ
⁊ ꝓpter qđ debeamus magis dicē ğñonē accñtis eē ğña-
tionē ſimplr:vel rōne ſubē in qua fundať:vel rōne proprie
nāe:vel rōne ſui eē.Dici pōt:qꝛ ⁊ ſi oēs ille conſideratiōes
bone ſint:ꝯſideratio tamē rōne ſubē in q̄ fundať:ſi ſit per
ſe ⁊ ſm q̄ hui⁹:potioꝛ eē videť:qꝛ accñtia lꝫ in ſe entitateꝫ
aliquā hēant:⁊ eis aliqđ eē ꝯueniat:magis tñ dicūtur ētia
ꝑꝑ entitatē que eſt in ſubā:ꝗ̃ ꝑꝑ eoꝝ nām vel ꝑꝑ eoꝝ
eē. Et qꝛ ğñō ſimplr ex ipſa entitate ſumiť: exēplum pħi
cum hoc q̄ fuit cōpetēs exēplificādo de calido ⁊ frido: in
quibus oēs ꝓdicte cāe ꝯgreganť:aliquid ꝯgruit:⁊ qꝛ illis
drñijs.videlꝫ calo ⁊ frigido differūt ignis ⁊ terra:qꝛ vt di
ctum eſt ğñō ſimplr accñtium potiſſime accipiēda eſt re-
ſpectu ſubē in qua fundať:vt accñs quod fundať in pfe-
ctioꝛi ſubā:ſm q̄ pfectioꝛ eſt:dicať ſimplr ğñatum. qdaꝫ
enim ꝑ calidum ⁊ fridum intelligē dant drñtias ſubāles
ignis ⁊ terre oñtes: ꝓ lꝫ calidum ⁊ friduꝫ ſint accñtia:ta-
mē pñt circūloqui drñe ſubſtātiales:qꝛ ille ſūt nobis igno
te.exponūt ğ ꝑ ğñonē calidi ⁊ frigidi de ſubſtāntiarū ğñō
ne:nō accidētium:ſed hoc vt dr̄ eſt ire ꝑter intētionē Ari.
qꝛ ſm eū in oībus ğñibus repiť ğñō ſimplr: ⁊ qꝛ exēplifi-
cauerat in igne:dicimus ğñonē ignis eē ğñonē ſimpliciť
reſpcū terre:niſi velimus dicē h̄ ca⁹ eē defectiuuꝫ:opꝫ dicē
exēpluꝫ de calido ⁊ frido deſuīre ğñoni accñtiū. Ampli⁹
calidum ⁊ fridū ꝑ ſe dicūť formas accñtales.forte ꝑ circū
locutionē poſſūt dicē ſubāles.fruſtra autē itur ad circū-
locutionē:cuꝫ ex textu pōt hēri bona ⁊ melioꝛ ſnīa ſm q̄
ꝟba ſonāt.pꝫ ğ quō ⁊ q̄liter in accidētibus repiť genera
tio ſimpliciť. qꝛ nō abſolute ſed comparatiue.

Ad pᵐ **Oppoſita** autē his nō eſt difficile ſoluē. Nā cū dr̄
ſimpliciť ⁊ ſm aliqđ opponūtur: ⁊ op-
poſita in eodē ꝯgregari nō pñt.dici pōt q̄ veruꝫ eſt abſo-
lute ſꝫ cōꝑatiue ꝯgregare oppoſita nihil ꝓhibet.idē enꝫ
pōt eē magnū ⁊ pūū ad aliud ⁊ ad aliud relatuꝫ: ⁊ qđ ſit
ſm qđ in ſe ꝯſideratū pōt eē ſimpliciter reſpectu alterius.
Ad 2ᵐ ¶ Qꝫ ꝟo addebať accñtia nō ſunt entia niſi qꝛ ſūt entis.
hñ arguiť:qꝛ nō ſūt entia ſimplr ⁊ q̄ ğñatio eoꝝ non eſt
ğñatio ſimpliciter ⁊ abſolute loquēdo: pōt tamē eē gene-
ratio ſimpliciter comparatiue: ⁊ qꝛ lꝫ accidentia in ſe ſint
ens aliqđ comparatiue:tñ vnum accñs eſt ens reſpectu al
terius vt reſpectu eius qđ magis ab entitate deficit.

De generatione ⁊ alteratiōe ⁊c. T.c.23.
hoc capl̄ꝫ. q.
tres partes hꝫ.nā in pᵃ pte deť drñā inter ğña
tionē ⁊ alterationē:qꝛ in alteratione ſubꝗci-
tur ens in actu:in ğñonē ꝟo nō:⁊ qꝛ in alte-
ratiōe ſubꝗciť ens in actu:qꝛ alteratio eſt quidā motus: ⁊
motus eſt actus entis ⁊ habētis actualitateꝫ aliquā. Ideo
circa pmam partē eſt dubitādum de alteratione per com
parationē ad motuꝫ:⁊ qꝛ de rōne motus vr̄ eē q̄ in eo nō
ſit dare pmum mutatum eē:⁊ motus vr̄ eē qđ continuū.
Ideo circa hoc tria declarabimus.pᵒ declarabiť vtruꝫ al-
teratio ſit motus.2ᵒ vtrum in ea ſit pmū mutatum eē.3ᵒ
vtrum ſit motus cōtinuus.ſcđa pars hui⁹ capl̄i eſt.q̄ ma
nēte paſſione ſimbola ꝯuenit fieri ğñationē ⁊ corruptio-
nē.Circa hoc aūt duo eēnt dubitāda.pᵒ vtrum remanēte
paſſione ſimbola tollať ratio ğñonis.2ᵒ declarandum eēt
quomodo cōuenit paſſionē ſimbolā remanē.tertia ps ca
pituli eſt q̄ ꝑ ſe eſt maxime ꝓprie ſubm ğñonis:in aliis au
tē tranſmutationibus aliquo modo. Circa hoc autē du-
bitandū eēt:quomodo ⁊ qualiter hoc ſit verum:qꝛ dubi-
tāda circa tertiā ptē huius capl̄i declarabunť in capl̄o de
augmēto.⁊ in ſcđo:vbi de paſſiōe ſimbola diſputabiť:de-
clarabūtur dubitāda circa pteꝫ ſcđam.in h̄ ideo capitulo
ſolum ſunt declarāda dubitanda circa ptē pmam.

¶ Moueť hec qō. Textu cōmē.23. Qō. XXIII.

Circa pmū ſic ꝓcediť.vr̄ q̄ alteratio nō pᵐ
ſit motus.ſi.n.eſt motus:vel eſt mo
tus ad vbi vel ad formā:nō eſt motus ad vbi:
qꝛ in omni motu tali de neceſſitate mutatur
locus:quod.n. alterať nō de neceſſitate mu-
tat locum.vt diciť in capl̄o de augmēto.erit ğ motus ad
formam:ſed omnis forma eſt ſimplici eēntia cōſiſtēs.nul
la ergo forma inducitur in māmenm ſucceſſiue:cum nō habeat
ptē:ſed ſit ſimplex eēntia:qꝛ ğ de ratione motus eſt eē qđ
ſucceſſiuū:nulla tranſmutatio ad formam dꝫ dici mot⁹:
cum in tali tranſmutatione non poſſit ſaluare ſucceſſio.
¶ Ampli⁹ ſcđm Boetium.accidētia ſunt indigniſſime na- 2ᵐ Bo⁹.
ture.corrumpi.n.poſſūt:alterari vero minime:quelibet ğ
variatio tollit formam accñtalē:⁊ nulla accñtalis forma
tolliť ſucceſſiue:ſꝫ ſine ſucceſſione nō eſt motus.ergo ⁊c.

Notandum ğ difficultatē qōnis in h̄ eē. Nā cuꝫ
omne qđ moueť ſit prim in termio
a quo ⁊ prim in termio ad quē.vt ꝓbať in. 6.phyſi.opꝫ in
oī motu ſaluare ſucceſſionē aliquā.ſi ğ forma accñtalis ī T.c.32.
ſimplici eēntia ꝯſiſtit:⁊ nō pt īduci ſucceſſiue:rōnabilr du ⁊.33.
bitať quō i trāſmutatiōe ad talē foꝛāꝫ pt ſaluari rō mot⁹.
¶ Sciēdū ğ q̄ in hmōi trāſmutatiōe tria ſunt ꝯſideran-
da.eēntia ipſius forme:q̄ ꝑ talē trāſmutationē īducitur:
⁊ ſubm qđ tali foꝛe ſubꝗciť: ⁊ eē ſub quo talis foꝛa exiſtit.
¶ Cū ğ ꝗriť vtrū in alteratiōe reſuať rō motus.ſi cōpare
mus hmōi trāſmutationē ad ipſam formā ſm ſe q̄ ꝑ taleꝫ pᵐ.
trāſmutationē inducať:nō pōt in ea reſuari ratio motus:
qꝛ vt arguebať ⁊ bñ:ipſa forma ſm ſe: cum nō hēat ptem
⁊ partē:vel ſimul tota expelliť:vł ſimul tota induciť:⁊ qꝛ
ſimultas repugnat motui in ea ſm q̄ hmōi nō reſuatur
ratio motus:ſed ſi referrimus hmōi trāſmutationē ad ip
ſum ſubm:in q̄ forma recipiť: ⁊ ad eē qđ hꝫ forma in tali
ſubō:ibi pōt aliq̄ modo reſuari ratio motus. dico aliquo
mō:qꝛ in nulla trāſmutatiōe ad formā:ita complete reſer
uať ratio motus ſicut in trāſmutatione ad vbi. Qꝫ auteꝫ
tam rōne ſubiecti ꝗ̃ etiā rōne ipſius eē qđ hꝫ accidētalis
forma in ſubiecto poſſit in alteratione reſuari aliquo mo
do rō motus ſic pꝫ. Nam lꝫ forma ipa nō hēat partem ⁊
partē:ſubm tamē in quo recipiť:partē ⁊ ptem habet:⁊ ra
tione partium ſubiecti poteſt aſſignari ſucceſſio in intro-
ductiōe talis forme:vt ſi ignis debeat calefacere aerē ſuc-

ceſſiue poterit calefacere ipſum calefaciendo ꝑus vnam
partem ꝙ̃ aliã. Ex quo apparere poteſt: cum forma ipſa
per accidẽs diuidatur diuiſione ſubiecti: q̄a albedo mul
ta eſt ſi ſuperficies multa fuerit: ⁊ calor multus eſt ſi eius
ſubm̃ multum fuerit in ipſa forma accidẽtali: ſm̃ quã eſt
alteratio nõ per ſe ⁊ ꝑmo: ſed per accidẽs ⁊ ratione ſubie
cti partem ⁊ partem aſſignare poſſumus. ⁊ ꝓut in ea aſſi
gnamus partem ⁊ partem: ⁊ dicimus ipſum ſucceſſiue in
duci: poſſumus in tranſmutatione ad talem formam ſal
2m uare aliquo modo rationem motus. ℭ Scd̃o hoc ſalua
re poſſumus ex parte ipſius eſſe. Nam lʒ quelibet forma
quãtuncũqʒ accidentalis non habeat gradus ſʒ eſſentiã:
poteſt tamen habere gradus ꝙ̃tum ad eſſe: ita ꝙ ſm̃ eſſe
quod habet talis forma in ſubiecto: poteſt intẽdi ⁊ remit
ti: ⁊ q꞉ vbicũqʒ eſt aſſignare gradus ⁊ intẽſionem ⁊ remiſ
ſionem: ibi poteſt aſſignari ſucceſſio motus in forma acci
dẽtali ſm̃ eſſe: quod habet in ſubiecto motus: ⁊ ſucceſſio
eſſe poteſt. ſic. n. imaginari debem⁹ ꝙ ſi ex frigido debeat
fieri calidũ remittitur frigidũ ſm̃ eſſe quod habet in ſub
iecto: ⁊ q꞉ ſm̃ tale eẽ eſt aſſignare gradus in ipſo frigido:
per continuam remiſſionem eſt deuenire ad talem gradũ
in huiuſmodi eſſe: ꝙ ſi infra illum gradũ fiat deſcenſus
ita reddetur materia idiſpoſita reſpectu forme frigidi: ꝙ
in ea frigiditas reſeruari nõ poterit: ⁊ tunc in illo inſtanti
in quo efficitur materia ſic indiſpoſita: cedet forma frigi
di in poſitionẽ materie ⁊ inducetur in eam forma calidi.
forma ergo ſm̃ ſe vel tota expellitur vel tota inducitur: q꞉
ſm̃ ſuam eſſentiam per ſe loquẽdo nõ habet partẽ ⁊ par
tem niſi tm̃ per accidẽs: vt rõne partium ſubiecti: ⁊ q꞉ cũ
alt in ipſa in ſuo eſſe habet gradus rõne talium partium: ⁊ propter
tale eſſe aliquo modo ſaluaꝛ ſimpliciꝛ ratio motus. Cum
ergo queriꝛ vtrum alteratio ſit motus. dici debet ꝙ alte
ratio põt accipi vt eſt motus ⁊ vt eſt mutatio: q꞉ reſpectu
ipſius eſſentie forme ſm̃ ſe. que per alterationem induci
tur: eſt ibi mutatio ſolum. reſpectu vero ipſius ſubti: in qd̃
ſucceſſiue induci põt: ⁊ reſpectu ipſius eẽ ſm̃ qd̃ põt inten
di ⁊ remitti ſeruaꝛ in ea rõ motus. Qd̃ vero eſt magis ꝓ
prie dictũ: vel ꝙ alteratio ſit motus: vel ꝙ ſit mutatio: vel
ꝙ idem eſt. vtrũ inductio ipſius eẽntie forme que eſt mu
tatio tm̃ vel vtrũ ſucceſſiua trãſmutatio ſm̃ partes ſubie
alõ mutatio. cti ⁊ ſm̃ intẽſionem ⁊ remiſſionẽ ipſius eſſe debeat appel
lari alteratio: nõ eſt pñtis ſpeculatiõis: q꞉ de hoc deo dan
te tangeꝛ aliquid in ſcd̃o. vbi diſputabiꝛ de alteratione ele
mentorũ. Ad preſens autem ſufficiat ſcire alteratione ſic
poſſe accipi ꝙ in ea ſaluatur ratio motus.

Ad 1m. **Oppoſita** autẽ his nõ eſt difficile ſoluẽ. Nam cũ
diciꝛ. forma eſt ſimplici eẽntia cõſiſtẽs
nõ hñs partẽ ⁊ partẽ. dici põt: ꝙ lʒ ſm̃ ſe ptẽ ⁊ partem nõ
hẽat ipſa forma accñtalis: hʒ tamẽ partẽ ⁊ ptẽ rõne ſubie
cti: tamẽ cũ extẽdaꝛ extenſione eius ⁊ rõne talium ptiũ: ⁊
ꝓpter ipm̃ eſſe ſm̃ ꝙ intẽdiꝛ ⁊ remittiꝛ põt in ea vt oſten
Ad 2m ſum eſt ſaluari rõ mot⁹. ℭ Qꝫ võ vlterius addebaꝛ acci
dẽtia eſſe indignãtis nãe: q꞉ corrũpi poſſunt: non alterari
poſſunt. ↄſueuit cõiter dici ꝙ accñtia nõ poſſunt alterari:
poſſunt tamẽ eſſe termini alteratiõis. Sed hoc videꝛ de
uiare ab itentiõe auctoritatis mote. Nam ſicut accidẽtia
nõ poſſunt alterari. ſed poſſunt eſſe termini alteratiõis: ita
nõ videnꝛ poſſe corrumpi: ſed poſſunt eſſe termini corru
ptionis. compoſitũ. n. eſt idẽ qd̃ per ſe generaꝛ ⁊ corrũpiꝛ
nõ forma. ideo dici põt ꝙ circa accñtia nõ conuenit alte
ratio ſm̃ ꝙ alteratio dicit motũ ⁊ ſucceſſionẽ ſm̃ ſe: ⁊ ꝙ̃
tũ ad eẽntiã eoꝝ: ſed rõne partium ſubiecti: ⁊ ꝓpter intẽ
ſionẽ ⁊ remiſſionẽ ipſius eſſe poteſt ibi contingere ſucceſ
ſio ⁊ mot⁹. Qd̃ aũt in ſoluẽdo tangebaꝛ ꝙ omne qd̃ mo
ueꝛ partim eſt in termino a q̃ ⁊ partim in termino ad quẽ.
vt pʒ ex hmõi auc̃te nõ habeꝛ ꝙ ipſa forma ad quã eſt mo
tus ſm̃ ſe ſit diuiſibilis: ſed ꝙ ipm̃ ſubm̃ ſit qd̃ di⁹ ꝙ con
cedimus. nihil. n. ꝓprie alteraꝛ niſi ſit ꝙ̃tum ⁊ di⁹: ꝙ au
tem intelligẽda ſit auctoritas non de forma ſm̃ ſe: ſed de
proprio ſubiecto: vel de forma vt diuidiꝛ diuiſiõe ſubiecti
pʒ. diciꝛ. n. ibi. omne quod moueꝛ eſt partibile: q꞉ partim
eſt in termino a quo ⁊ partim in termino ad queʒ. forma
autem vt pʒ nõ mouetur: ſed eſt terminus motus: ſed ma
gis ꝙ ſubijcitur ei: mouetur ad ipſam.

ℭ Moueꝛ hĩ q̃ſtio. Textu cõmẽ. 23. Qõ. XXIIII.

Secundo reſtat declarare vtrũ in al
1m teratione ſit dare ꝑmũ mu
tatum eſſe: ⁊ videꝛ ꝙ nõ: q꞉ de ratiõe motus
eſt ꝙ in eo nõ ſit dare ꝑmum mutatum eſſe.
vt ꝓbatur. 6. phyſicorum. Si ergo in altera T.c.52.
tiõe ſuaꝛ ratio motus: in ea nõ erit dare ꝑmũ mutatũ eſſe. 2m
ℭ Amplius ⁊ ſi in alteratiõe vel in aliquo alio motu eẽt
dare ꝑmum mutatũ eſſe vel ꝑmum alteratuʒ eſſe: motus
ille eſſet compoſitus ex indiuiſibilibus. ſemp. n. mobile ꝑ
us moueꝛ in ſpatio minori ꝙ̃ in maiori. Cum ergo in ꝑn
cipio ſpatij ⁊ in ꝑncipio motus nõ ſit moueri nec mutatũ
eſſe. ſi eẽt ibi dare ꝑmũ mutatum eſſe: illud vel eſſet di⁹ vel
indiuiſibile. nõ diuiſibile. ergo ipſi ꝑncipio ſpatij: q꞉ nõ eſ
ſet primo mutatum eſſe: tamẽ in parte eius eſſet. ꝑmo mu
tatum eſſe ꝙ̃ in toto. ſi autem dicatur hmõi mutatũ eſſe:
eſſe indiuiſibile. ꝗ ipſi ꝑncipio ſpatij: quod nõ poteſt nomi
nari per aliquid indiuiſibile: erit indiuiſibile illud in quo
eſt ꝑmo mutatum eſſe continuũ vel contiguum vel conſe
quẽter ſe habẽs: ſed ponere in eadẽ magnitudine indiuiſi
bilia eſſe continua vel contigua vel ↄñr ſe habentia eſt di
cere magnitudinẽ eſſe compoſitam ex indiuiſibilibus vt
oñdimus cũ diſſoluimus paralogiſmos democriti. ꝗ ⁊c.
3m ℭ Amplius ante omne mutatum eſſe ꝑcedit moueri. vt
ꝓbatur in eodẽ. 6. Sed in omni moueri ſunt infinita mu T.c.58.
tata eẽ. ſicut in omni linea ſunt infinita puncta. ergo ante
oẽm mutatũ eſſe ſunt infinita mutata eſſe. ⁊ per cõſequẽs
ante omne alteratũ eſſe ꝑcedit alterari in quo ſunt infini
ta alterata eſſe: nõ eſt ergo dare primo alteratum eſſe.

Notandum autẽ quoſdã credidiſſe in alteratio
ne nõ eſſe dare ꝑ⁹ alteratuʒ eſſe. cre
debant. n. ꝙ ſicut in motu locali non eſt dare ꝑmo muta
tum eſſe. ſic nec in alteratiõe: ſed hoc ſtare nõ põt. In mo
tu. n. locali. ideo nõ eſt dare ꝑ⁹ mutatũ eſſe: q꞉ mobile nul
lã partẽ ſpatij acquirit ſimul: ſed ſucceſſiue acquirit partẽ
poſt partẽ ⁊ motu ſuo ꝑus acquirit partẽ minorẽ ꝙ̃ ma
iorẽ: q꞉ ꝑus moueꝛ ꝑ medietatẽ palmi ꝙ̃ per palmum to
tũ: ⁊ ꝑ medietatẽ medietatis ꝙ̃ per medietatẽ: ⁊ q꞉ palmus
eſt diuiſibile in iñitũ nõ eſt ibi dare ꝑmo mutatũ eſſe: nec
eſt ibi dare partẽ ſpatij quã ꝑ̊ mobile acquiſierit: q꞉ cũ qli
bet pars ſpatij ſit diuiſibilis: nõ põt ibi dari pars ꝑmo ac
quiſita per motũ: q꞉ pars illius partis ꝑmo acq̄ſita eſſet:
ſed in alteratione nõ ſic. opʒ. n. ibi dare ꝑmo partẽ in qua
eſt ꝑmo alteratũ eſſe. eſt. n. ibi ſignare partem: que tota ſi
mul alteraꝛ: nec eſt in alteratione: ſicut in motu locali: ꝙ
ſemper pars minor prius altereꝛ. ſicut in motu locali ſem
per minor pars ꝑus ꝑ motũ acquiriꝛ: in alteratione. n. ac
qriꝛ forma ⁊ qualitas aliqua nãlis. forma aũt ⁊ hmõi q̃
litas nõ põt reſuari in mã quãtãcunqʒ minima: q꞉ in tm̃
poſſet diuidi ꝙ forma ⁊ qualitas nãlis que per alteratio
nẽ acquiritur: in eo reſuari nõ poſſet. Ideo ad minus opʒ
tantã partem ſimul alterari in qua reſuari poſſit forma
per alterationẽ inducta. ſi. n. aqua debeat calefieri nõ in
ducetur calor in partẽ aque quãtuncunqʒ minimam: ſed
ad minus tãta pars aque ſimul calefiet in qua poſſit reſer
uari forma caloris. ℭ Et vt appareãt melius ꝑdicta ſciẽ
dum: ꝙ lʒ ſm̃ rem ⁊ ſm̃ eſſe nõ ſepareꝛ in huiuſmodi ge
nerabilibus ⁊ corruptibilibus cõtinuũ a paſſiõibus: nec

paſſiones a continuo: ipſi tñ rei gñabili aliqua videnẗ cō
petē magis rōne continui. aliqua vero magis ꝓpter paſ
ſiones ipſas. motus. n. localis vt ad propoſitū ſpectat ma
gis videẗ reſpicere ipſum cōtinuū: alteratio vō magis ip
ſas paſſiones ⁊ qualitates: per motū. n. localē acquiritur
ipſe locus: ſed vt dicẗ lſra. in capl̄o de tactu in mathema
T. cō. 6. ticis debeẗ tactus ⁊ locus. In. 4. enim phyſicorꝫ. probaẗ
ꝙ ipſis dimēſionibus per ſe debetur occupatio loci. Ideo
contra ponētes vacuū oſtēditur ꝙ ſi eſſent dimenſiones
per ſe ſeparate ab omni corpore ⁊ ab omnibus paſſionibꝰ
occuparent locū: ⁊ ſi ponereẗ cum eis aliquod corpus po
nerenẗ duo corpora in eodem loco. Si ergo mathemati
cis ⁊ dimenſionibus ſeparatis debeẗ locus: qꝛ talia viden
tur recipere ipſum cōtinuū ſm ſe: motus localis: per quē
acquiriẗ locus: videtur reſpicere ipſum continuum: ⁊ qꝛ
continuum eſt diuiſibile in infinitum: ⁊ in qualibet parte
continui quātuncūqꝫ minima reſeruatur ratio continui:
in qualibet parte ſpatij: quātuncūqꝫ minima reſeruabitur
ratio motus localis. Ideo in tali motu non eſt dare ꝑmo
mutatum eſſe: qꝛ mobile nullam partē ſpatij acquirit ſi
mul: ſed ꝑus acquirit partem minorē q̄ꝫ maiorem. altera
tio vero: qꝛ per eā per ſe loquēdo non acquiriẗ locus: ſed
qualitas: ⁊ forma nō reſpicit mobile in eo ꝙ eſt quid con
tinuū ſm ſe: ſed in eo ꝙ hꝫ eē naturale: ⁊ eſt coniunctum
qualitatibus ⁊ formis: que nō poſſunt reſeruari in parte
quātuncūqꝫ minima. Ideo nō ſemper ꝑus alteratur pars
minor q̄ꝫ maior: ſed vt dicebatur: ſaltē tanta pars altera
bilis alteraẗ: ꝙ in ea reſuari poſſit rō qualitatis ⁊ forme
per alterationē acquiſita: ⁊ illud ſic alteratum ſimul pōt
dici ꝑmo alteratum eſſe. vtrum autem poſſit accipi altera
tio: ꝙ in ea nō ſit dare ꝑmū mutatū eſſe: in ſequēti decla
al. alteratum. ratione patebit. Ad pn̄s autem in tm̄ dictum ſit ꝙ in alte
ratione dari poteſt primum alteratū eſſe.

Ad p^m **Oppoſita** autē his nō eſt difficile ſoluē. Nam cū
dicẗ ꝙ cōtra rōnem motus eſt ꝙ in eo
ſit dare ꝑmo mutatum eē. Dōm eſt ꝙ ſimpl̄r hoc eſt con
tra rōnem motus localis: ſed nō eſt ſimpliciter contra rō
nē alterationis vtrum autem in alteratiōe aliquo modo
hoc ſaluari poſſit: ꝙ in eo nō ſit dare ꝑmo alteratū eſſe:
Ad 2^m in ſequēti declaratiōe dicẗ. ¶ Qꝫ autē addebaẗ ſecundo
ꝙ ſi eſſet dare ꝑmo alteratū eſſe: motus ſiue mobile eſſet
quid compoſitū ex indiuiſibilibus: ⁊ ita quātum eſſet ex
nō q̄ntis. dici poteſt ꝙ indiuiſibile dupliciter poteſt accipi
vel ſm qḋ continuū reſpicit: vel ſm ꝙ reſpicit corpus na
turale. indiuiſibile. n. reſpectu continui eſt quantum ⁊ eſt
indiuiſibile ſimpl̄r: ſed indiuiſibile reſpectu corporis natu
ralis nō eſt indiuiſibile ſimpl̄r: ſed eſt quid quantum. opꝫ
enim dare partē aliquā quantam: que ſi vlterius diuidaẗ
expoliabitur a forma ⁊ a natura ꝓpria: ⁊ ex hmōi indiui
ſibilibus ꝯſtare corpus ⁊ continuū nō eſt inconueniens.
Ad 3^m ¶ Qꝫ vero addebaẗ tertio ꝙ ante omne mutatū eſſe ꝑce
dit moueri ⁊ ante omne alteratū eſſe alterari: quomodo
autem hoc ſit intelligendū in ſequenti declaratione dice
tur. vbi ſupplebuntur ſi qua hic omiſſa fuerunt.

¶ Moueẗ h qō. Textu cōmē. 24. Qō. XXV.

ꝑmū **TErtio** reſtat declarare vtrum alteratio
ſit motus cōtinuus: ⁊ videtur ꝙ
ſic: qꝛ de rōne motus eſt ꝙ ſit quid cōtinuū.
Si ergo in alteratione reſeruaẗ ratio motus
2^m ipſa erit quid continuū. ¶ Amplius ſm phi
loſophum tempus habet continuitatem a motu. motus
vero a magnitudine. Cū ergo magnitudo alterabilis ſit
quid continuum: alteratio erit quid continuum.

Notandum autē quoſdam dixiſſe in alteratiōe
nullo modo reſeruari continuita
tē: ſed hoc nō videtur bene dcm̄, eſt enim aliquo modo al
teratio continua: lꝫ ſimpl̄r quid continuū dici nō debeat.
Et ſi dicaẗ ꝙ alterante approximato ipſi alterabili nō cō
tinue ſit alteratio: ſed in toto tempore ſit continua diſpoſi
tio alterabilis: ⁊ inſtanti ad qḋ copulatur illud tēpus ha
bet eſſe alteratum eſſe: ⁊ vna parte alterabilis ſic alterata
diſponiẗ alia pars eius: ⁊ poſt diſpoſitionem ſequitur alte
ratum eſſe illius partis: ⁊ ex talibus alteratis eſſe diuerſa
rum partium compleẗ alteratio totius mobilis: ⁊ qꝛ hu
iuſmodi alterata eſſe nō ſunt cōtinua: ideo motus altera
tionis nō eſt quid continuū. Iſtud non videẗ ſufficere ad
oſtēdendum nullo modo alterationē eſſe quid continuū:
qꝛ in illo tempore: in quo diſponiẗ alterabile: aut aliq̄ va
riatio fit in ipſo alterabili: aut non. ſi nulla variatio fit in
eo. ſicut in ꝑncipio illius temporis: quo durabat diſpoſi
tio nō fiebat introductio forme: ſm ꝙ contingebat altera
tū eſſe: ita nec in fine illius temporis continget hmōi itro
ductio: ex quo nulla variatio fit ī ipſo alterabili per hmōi
diſpōnē. ſi vero opꝫ aliquā variationem fieri in ipſo alte
rabili: cum variatio illa non ſit ſine alteratione. ſicut pre
ſente actiuo paſſiuum continue diſponitur ⁊ variatur: ita
continue alteratur. videtur. n. repugnare ipſis apparenti
bus dicere alterationē ex nulla parte cōtinuitatem hēre.
¶ Sciendū ergo ꝙ alteratio vt tactum eſt ad tria com
parari pōt. ad ſubm quod alteraẗ. ad formā que per alte
rationē inducitur. ad eſſe ſub quo talis forma exiſtit. Cō
parata ergo alteratio ad formā: nec eſt motus: nec conti
nua: comparata autem ad alterabilem: ⁊ ſi debet dici mo
tus: nō tamē eſt ꝓprie quid continuū: reſpectu autē ipſiꝰ
eſſe motus ⁊ continuū dici poteſt. ꝑmum ſic oſtendiẗ. for
ma: vt dcm̄ eſt: ſimplici eſſentia cōſiſtit: nec per partes ſuc
ceſſiue inducitur. Ideo in ea non reſeruaẗ per ſe ratio mo
tus: ⁊ ſi ſm ꝙ hmōi nō eſt motus: ſed mutatio ſolū: non
hꝫ dici motus continuus. Nam motus continuus ꝑſup
ponit motum. ¶ Scdm̄ autē ſic oſtēditur. dcm̄ eſt ꝙ nō 2^m
q̄ntacūqꝫ pars mobilis alteraẗ ſucceſſiue: ſed opꝫ dare ali
quā partem mobilis ſimul alteratā: ſed reſeruari pōt ibi
rō motus ꝓut in eodem ſubiecto alterabili eſt dare diuer
ſas partes ſucceſſiue alteratas eſſe: lꝫ. n. oporteat dare ali
quā partem ſimul alteratā: nō tamē opꝫ totū alterabile ſi
mul alteratum eſſe: ſed ſufficit tantā partē ſimul eſſe alte
ratam: in qua poſſit reſeruari ratio forme per alterationē
īducte: ⁊ qꝛ in eodē alterabili eſt ſignare plures tales par
tes: alterabile poteſt ſucceſſiue alterari: ⁊ qꝛ in illis altera
tis eſſe nō reſeruatur continuitas: ſed ſucceſſio: ⁊ ſi ratiōe
ſucceſſionis debet dici motus: non tamen debet dici quid
continuum. niſi forte per accidens. vt patebit in ſoluendo
rōnes oppoſitas. ¶ Tertium autē ſic oſtendiẗ: qꝛ ſi ex fri 3^m
gido debet fieri calidū: continue ſucceſſiue remittitur fri
gidum in ſuo eſſe: nec eſt ſignare tempus in quo remitta
tur: donec ſit friditas cōmota: ⁊ inducta caliditas: ⁊ ſicut
continue remittiẗ frigidū: ſic continue pōt intendi calidū
introductum per corruptionē frigidi. ergo quātū ad in
tenſionē ⁊ remiſſionē ſm eſſe ⁊ motus ⁊ cōtinuatio ſalua
ri pōt. ſic itaqꝫ imaginari debemus ꝙ preſente actiuo con
tinue diſponiẗ paſſum: ⁊ iſta continua diſpoſitio nihil eſt
aliud niſi intēſio vel remiſſio ipſius forme ſm eſſe qḋ ha
bet in ſubo: ⁊ facta ſufficienti diſpoſitione forma ad quā
diſponit actiuū induciẗ ſimul ſaltem in tanta parte paſſi:
q̄nta ſit ſufficiens ad ſuſceptionem illius forme: ⁊ illa par
te paſſi ſic alterata diſponiẗ pars alia: ita ꝙ alterationē
vnius partis nō opꝫ continuari alteratiōi alterius partis:
ſed cadit ibi tēpus medium quo fit diſpoſitio: ⁊ illa diſpo
ſitio eſt illud alterari quod precedit alteratū eſſe: ⁊ quia
hmōi alterari ⁊ diſponi reſpicit gradus ipſius eē ſub quo
eſt forma. illa vero alterata eſſe reſpiciūt partes ipſius al
terabilis: qꝛ he partes ⁊ illi gradus nō videntur euſdem

eſſe rõnis: nec videntur pertinere ad idẽ genus: non eſt pro-
prie vnus motus continuus ex omnibus illis diſpoſitioni-
bus: ⁊ ex omnibus illis alterans eſſe. pꝫ ergo quõ nõ ſim-
pliciter alteratio eſt motus ↄtinuus: aliq̃ tñ cõtinuatio ſal-
uatur ibi pp continuam intẽſionẽ vel remiſſionẽ ipſius eſſe
ſub q̃ eſt forma: ſiue: qḋ idẽ eſt: pp ↄtinuã diſpõnẽ paſſi.

Ad pᵐ **Cum ergo** dicitur q̃ de ratione motus eſt q̃ ſit qd continuum. dici dꝫ hoc eſſe de ratione motus localis: in aliis autem motibus poſſumus aliquo
Ad 2ᵐ modo ſaluare continuitatem: ſed nõ ſimpliciter. ¶ Qꝫ au-
tem addebatur ſcḋo: q̃ mobile eſt quid continuũ. ergo ⁊ al-
teratio. vt pꝫ: alteratio magis conuenit mobili ⁊ alterabi-
li ratione qua eſt coniunctum paſſiõibus ⁊ qualitatibus
actiuis ⁊ paſſiuis q̃ꝫ vt eſt quid continuum. continuatur
autem vna pars alterata ipſius alterabilis cum alia par-
te alterata: ſed non in eo q̃ alteratæ: imo diſcontinuantur
alterata eſſe per tempus medium diſponẽs. Ideo ſi dicũ-
tur talia alterata eſſe continua propter continuitatem al-
terabilis eſt valde per accidens vt dicebatur. non eſt enim
continuitas in ipſis alterans eſſe: ſed magis eſt cõtinuitas
in ipſa diſpoſitione vt oſtenſum eſt.

T.c. 25. **De augmentatione** autẽ reliquũ ⁊c. Q: phyloſophus in priori lectione diſtin-
guit augmentationẽ ab omnibus aliis mo-
tibus. Ideo querendum eſt de differẽtia mo-
tus augmẽti ad omnes alios motus. tria ergo declarabũ-
tur. pmo ergo declarabitur differẽtia augmenti ad gene-
rationem. ſecundo oſtendetur differẽtia eius ad alteratio-
nem. tertio ad motum localẽ.

¶ Mouetur hec qõ. Textu cõmẽ. 25. Qõ. XXVI.

pᵐ **Circa** pmũ ſic procedit. videtur q̃ mot⁹ augmẽti nõ ſit realiter diſtinctus
a gñatione. Nam ſm phyloſophum circa fi-
nem huius capituli p idem eſt augmẽtum ⁊
alimẽtum: ſed alimẽtum non alit: nec nutrit
niſi vt eſt quod ⁊ vt eſt ſubſtãtia: ſꝫ vt eſt ſubſtãtia cõuerti-
tur in ſubſtãtiam mẽbri: ⁊ eſt ibi gñatio ⁊ corruptio. ſi er-
go idem eſt alere ⁊ augere: idẽ erit gñatio ⁊ augmẽtum.
2ᵐ ¶ Amplius quãdo ad aliquid cõcurrũt plura: denomina-
tio dꝫ fieri a pncipali: nõ ab annexo: ſed in augmẽto con-
currit ibi trãſmutatio ad ſubſtãtiam inquãtum ſubſtãtia
cibi cõuertitur in ſubſtãtiam mẽbri: ⁊ trãſmutatio ad quã-
titatẽ: inquãtum quãtitas alimẽti ſuperadditur quãtita-
ti aliti: ſed cum tranſmutatio ad ſubſtantiam ſit pncipa-
lior tranſmutatione ad quãntitatem: debet fieri denomina-
tio: ⁊ debet dici illa tranſmutatio gñio: non augmentum.
3ᵐ ¶ Amplius videtur velle phyloſophus: q̃ ſi alimentum per
T.c. 25. ſe acciperet formam carnis eẽt ibi gñatio: tamen quia acci-
pit huiuſmodi formam nõ per ſe: ſed vt eſt coniunctũ mẽ-
bro. ideo eſt ibi augmẽtum: ſed hoc nõ videtur ſufficẽ: quia
ſicut gñatio eſt motus ad ſubſtãtiam: ita augmẽtum eſt
motus ad q̃ꝫtitatẽ. ſicut ḡ nõ eſt ibi gñio proprie: quia ali-
mẽtum nõ accipit formam carnis in ſe: ſed vt eſt coniun-
ctũ aliq̃. ſic nõ eſt ibi augmẽtum: q̃a nõ trãſmutatur ad quã-
titatẽ. vt eſt aliqd in ſe: ſed vt eſt cõiunctũ aliq̃: vel ergo nec
erit ibi gñatio nec augmẽtum: vel erit ibi vtrũq̃ꝫ.

Notandum autẽ viã phi bonã eẽ. iõ. n. ẽ ibi aug-
mẽtũ ⁊ nõ gñio proprie loquẽdo:
vel q: alimẽtum nõ accipit formã carnis: vt aliquid p ſe
exiſtẽs: ſed vt alteri coniunctum. Duo ergo ſunt declarã-
da. pmo q̃ nõ eſt ibi proprie loquẽdo gñatio. ſecundo q̃
eſt ibi augmentũ. pmum duplici via venari poſſumus. vi-
pᵃ via. delicet ex parte ipſius eſſe ⁊ ex parte forme. ¶ Prima qui-
T.c. 7. dem via ſic pꝫ. Nam ſi gñatio eſt proceſſus a nõ eſſe ad eẽ.
⁊ 8. vt dicitur. 5. phyſi. ſic loquẽdũ eſt de gñatione vt loquimur
de ipſo eẽ: que ḡ habẽt eẽ per ſe: p ſe gñari poſſũt: q̃ habẽt
eẽ in alio eis per ſe gñio competẽ non põt. vñ phyloſoph⁹.
7. metaph. oſtẽdit ſolius compoſiti eſt p ſe gñio ⁊ nõ mãe T.c. 27
⁊ forme: cuius veritatis: ⁊ ſi plures cauſe aſſignari poſſũt:
inter alias autẽ h̃ ſatis eſt bona. vt dicatur compoſitũ p ſe
gñari: q: per ſe habet eẽ: mã autẽ ⁊ forma: q: p ſe non exi-
ſtunt: per ſe gñari nõ poſſũt. Cum ergo cibus nõ trãſmu-
tetur ad formam carnis vt aliquid p ſe exiſtẽs: ſed vt coniũ-
ctus aliq̃: proprie ⁊ per ſe loquendo non erit ibi generatio.
¶ Scḋa via ſumitur ex parte ipſius forme. Dictũ eſt. n. q̃ 2ᵃ via
augmẽtum manet ſm ſpẽm: ſed fluit ⁊ refluit ſm mãm.
ſic. n. docet nos imaginari phyloſophus. vt cum aliquis
eadẽ mẽſura vt corneo vel vitre mẽſurat aquam ſi ab illo
vitre egrediatur ⁊ ingrediatur aqua ſemp manebit idem vter:
ſed aliquãdo erit in pluri aqua aliquando in pauciori: ⁊
q: forma continet mãm magis q̃ꝫ contineatur ab ipſa: quã-
diu alitur animal: tã diu manet forma eius continẽs eius
mãm ⁊ eius corpus: ſed huiuſmodi forma aliquãdo eſt in
pluri mã: vt cum reſtauratio eſt pluſq̃ꝫ deꝑditio: aliquan-
do autẽ in pauciori mã eſt: vt cum deꝑditio ꝑualet reſtau-
rationi. mã ergo fluit ⁊ refluit: ſed forma ſemp manet: q̃ꝫ-
diu manet animal. ergo per cõuerſionẽ alimẽti nõ ꝓprie
ibi acquiritur forma noua ſubſtãtialis: ſed fit q̃ illa forma
habeat eẽ in pluri mã: ⁊ q̃a noua gñatio recipit nouã for-
mam: nõ proprie eſt ibi gñatio: cum non proprie acquiratur
ibi noua forma. Viſo q̃ nõ ſit ibi proprie gñatio. reſtat vi-
dere q̃ ſit ibi proprie augmentum: quod de leui pꝫ: q̃a ſi-
cut gñatio reſpicit aliquãdo formam ſubſtãtialem: ita aug-
mentum reſpicit maiorem quantitatem: ſꝫ ergo animal
per alimẽtum nõ ſit ſub alia forma ſubſtantiali: tamẽ eſt
ſub maiori q̃ꝫtitate. ideo eſt ibi augmẽtum non ꝓpe gñio.

Ad pᵐ **Oppoſita** autẽ his nõ eſt difficile ſoluẽ. Nam cũ dicitur idẽ eẽ nutrimẽtum ⁊ augmẽtũ:
q: idẽ cibus nutrit ⁊ auget. dici dꝫ q̃ eſt idem ſubiecto: ſꝫ
non eodem modo eſt ⁊ quod ⁊ q̃ꝫtum: ſed tamen non eſt
idẽ ſimpliciter: cibus. n. non eodem mõ alit ⁊ auget: ſed
auget ſm q̃ eſt q̃ꝫtus: alit autẽ vt eſt aial ⁊ in ſubſtãna: vt
dicitur in 2ᵒ de anima: ⁊ etiam vt innuitur circa finem huius p ge. 41
capituli: ⁊ hoc ſufficit vt augmẽtum ſit aliud a gñatione.
¶ Qꝫ autem addebatur ſcḋo q̃ denominatio debet fieri Ad 2ᵐ
a digniori parte. ex quo plura concurrũt ibi. dici poſſet q̃
hoc forte verum eſſet. ſi eque per ſe ⁊ proprie cõcurreret ibi
vtrũq̃ꝫ: ſed vt dictũ eſt in dicta tranſmutatiõe: nõ eſt ibi p-
prie gñatio: ſed augmentum. ¶ Qꝫ vero addebatur 3ᵒ: q̃a ſi- Ad 3ᵐ
cut cibus accipit formã carnis vt in alio. Ita quãtitas ei⁹
hꝫ eẽ vt aliq̃ cõiuncta: dici dꝫ q̃ hoc argumẽtũ petit quod
eſt in contrario. arguit. n. oppoſitũ: non propoſitum. Nã
cum cibus accipiat formã carnis in alio non eſt ibi gñatio
ex parte alimẽti: q̃a nõ tranſmutatur ad formã ſubſtantialẽ
vt aliquod p ſe exiſtẽs: nec eſt ibi gñio aliti: q̃a alitũ nõ ac-
cipit nouã formã: ſed de augmẽto nõ ſic. Nam ſꝫ nõ ſit ibi
augmẽtum ipſius cibi: q̃a eius ſubã nõ manet: eſt tamen
ibi augmentũ animalis: q̃a aial eſt ſub minori q̃ꝫtitate q̃ꝫ
prius. ḡ eo ipſo q̃ cib⁹ accipit formã carnis vt ↄiunctũ mẽ-
bro: q̃a p talẽ trãſmutationem aial nõ eſt ſub alia forma
ſubãli: eſt tñ ſub alia q̃ꝫtitate ſꝫ quãtũ eſt ſub q̃ꝫtitate maio-
ri. arguitur p hꝫ rõnẽ q̃ nõ eſt ibi gñio: ſꝫ augmentum.

¶ Explicit opus queſtionum.

¶ Nota cãdidiſſime lector: has Egidij qõnes nõ eẽ incom-
pletas: vt multi exiſtimãt: q̃a ſunt qõnes q̃ ab ipſo fuerũt
dimiſſe in expõne lr̃e: ne tedio afficeret auditores: vt potes
colligẽ ex v̄bis ſuis in expõne textus cõmẽ. 8. Alie autẽ q̃
mouentur ab eo in reliq̃s partibus libri ſunt cum expõne lr̃e
cõnexe. Voluimus itaq̃ꝫ h̃ te nõ latẽ. Vale.

¶ Queſtiones clariſſimi philoſophi Marſilij inguen ſuper libris de generatione ⁊ corruptione felici auſpicio incipiunt.

¶ De generatione autem ⁊ corruptione ⁊c. Textu cōmenti primi. Queſtio j.

Circa primū librum de generatione ꝑ
1m querit. Utrū ens mobile ad formā ſit ſubiectū
libri de generatiōe. ¶ Et arguit ꝙ nō. Ala ē ſubiectū libri de gñatiōe. ergo nō ens mobile ad formā. ꝯñia tꝫ: qꝛ vnius ſcīe ſolum dꝫ eē vnū ſubꝫ. Añs pꝫ: qꝛ cuiuſlibet ſciētie inferioris aīa eſt ſubiectū.
2m ¶ Scdo ſequitur ꝙ iſte liber incōueniēter diceret liber de gñatione: imo dici deberet liber de gñabili ſiue de ente mobili ad formaꝫ. ꝯña eſt falſū. Et probatur ꝯñia: qꝛ ſcia dꝫ capere denoīatione a ſubīo a quo capit vnitatē ⁊ diſtōnē. ꝑmo poſteriorū: modo generatio nō eſt ens mobile ad for-
T.c.xi. mā: imo eſt ipſamet forma ſeu mot᷑ vel mutatio q̄ vel q nō
3m mouet̄ in .5 phyſi. ¶ Tertio ſequit̄ ꝙ iſta ſcia non diſtingueret̄ a ſcia libri metheororū. ꝯñs ē falſū. ꝓbat̄ ꝯñia: qꝛ de ente mobili ad formā l lib. metheororū totalr cōſiderat̄.
4m ¶ Quarto ſeq̄t̄ ꝙ iſte liber ōberet eē ſcōs liber pħie nālis ꝯñs falſū. ⁊ ꝯ oēs pħos q ponūt cōiter ꝙ eſt terti᷒: ⁊ ꝓbat̄ ꝯña: qꝛ forma ſubalis ē poſ motu locali. ſicut ſubā accñte
T.c.4. 7° metaph. ergo iſte liber dꝫ precedere librum de celo: in quo
5m cōſiderat̄ de ente mobili ad locum. ¶ Quinto ens mobile ad formā nō verificat̄ de oībus in iſta ſcia cōſideratis. ergo non eſt in ea ſubm̄ ꝯñia tꝫ: qꝛ ſubm̄ dꝫ de oībus in ſcia conſideratis verificari: eo ꝙ eſt terminus cōiſſimus eiuſdem. aliter. n. ꝓpter eius vnitatem non deberet ſcientia dici vna. Añs pꝫ: qꝛ hic cōſideratur de actione ⁊ paſſione de tactu mixtione gñone ⁊ corruptiōe: alteratione ⁊ augmentatione per totum ꝑmū: quorū nullū eſt ens mobile ad for-
6m mam. ¶ Sexto ens mobile excedit metas huius ſcientie. ergo non eſt eius ſubm̄. ꝯñia tꝫ: quia eius ſubm̄ dꝫ ſibi eſſe adequatum. Añs pꝫ: qꝛ ens mobile ad formam dicitur de animalibus gñabilibus. modo talia quo ad ipſorum generationem nō cōſiderantur in hoc libro: imo de illis conſideratur in libro de generatione animalium.

In oppoſitum eſt cōmunis fama pħorū dicētium ꝙ in libro de celo determinatur de ente mobili ad locum tanq̄ꝫ de ſubiecto: ⁊ in libro de generatione de ente mobili ad formaꝫ tāq̄ꝫ d̄ ſubīo.

In iſta qōne Primo videbitur quō iſta ſcientia differat ab alijs partibus pħie naturalis. Secūdo videbitur de queſito.

1m nōm Quantum ad ꝑm̄ eſt ꝑmo notandū ꝙ pħia naturalis dr̄ ſcia cōſiderans res ſub rōne q̄
T.c.71 ſunt mobiles teſte pħo. 2° phyſico. dicente: ꝙ ſi aliquod eſt mouēs nō motū nō eſt amplius phyſice cōſiderationis: hoc eſt a nāli pħia q̄ntum ad ſuaꝫ eſſentiam non dꝫ cōſiderari: ꝓpter qō pꝫ quō diſtinguit̄ ipſa a pħia morali: ⁊ a ꝑ° pħia i. e metaphyſica. a ꝑma. n. pħia: qꝛ illa inquirit ens inquan-
T.c.ꝑ. tū eſt ens: non inquātū mobile. 4° metaph. cap°. ꝑ. a morali autem: qꝛ iſta cōſiderat res prout cadunt in vſum rationis. Unde lꝫ conſiderat eas ꝓut ſunt mobiles: hoc tamen reſtricte. i. prout ipſe cadunt in vſum rōnis: ⁊ a mathematica differt: qꝛ mathematicus abſtrahit a motu. 2° phyſic.
cap. 3°. ⁊ ex ꝯñti nō cōſiderat de rebus ꝓut ſunt mobiles. T.c.18.
¶ Scdo notādum ꝙ pħie nālis ſunt octo integre partes. 2m nōm
¶ Prima. n. cōſiderat de ſingulis motibus in gñali: non ꝑ
deſcendendo ad aliquā ſpēm motus ſpālem: nec de aliqua iſtarum complendo ſermonē: ⁊ traditur in octo libris phyſicorum. nam iſte eſt ſemper modus artificialis. prius in generali. poſterius in ſpāli cōſiderare: propter qō dicit pħs.
primo phyſicorū. Opꝫ ex vniuerſalibus in ſingularia pro- T.c.4.
cedere. i. in minus vlīa. ¶ Nunc ſeptem partes conſiderāt 2
in ſpeciali de diuerſis ſpeciebus motuuꝫ. ⁊ prima earuꝫ: puta 2ª: que traditur in quattuor libris de celo ⁊ mun. conſiderat de prima ſpecie motus in ſpeciali. ſ. de motu locali. hec eſt. n. prima ſpecies motuum: inquātum motus ſunt te-
ſte pħo. 8. phyſico. ¶ Tertia vero conſiderat de alijs qui- T.c.55.
q̄ꝫ ſpeciebus motus. ſ. generatione corruptione alteratiōe 57. ⁊ 58
augmentatione ⁊ diminutione: ⁊ hoc ſpālius q̄ꝫ conſiderans de eis in .5. phyſicorū ⁊ cōpletius: nō tñ deſcendēdo ad gñationē corruptionē vel aliquā aliaꝫ mutationeꝫ aliquorū generū vel aliquarū ſpērū: preter q̄ꝫ: qꝛ cōſiderat ſpāliter de gñatione ⁊ corruptiōe elmētorū ⁊ tradit̄ in duobus libris
de gñatione ⁊ corruptiōe. ¶ Quarta pars ⁊ oēs ſequētes 4
cōſiderāt de aliqbus ſpēbus motus. ſ. gñatiōe ⁊ corruptione alteratiōe ⁊ augmētatiōe ⁊c. ſꝫ hoc eſt adhuc ſpālius q̄ꝫ de illis cōſiderat̄ in 2° vel 3° partibus ꝑdictis. Unde ipſa 4ª pars cōſiderat in ſpāli de gñatione ⁊ corruptiōe mixtoruꝫ imperfectorū. ſicut impreſſiones metheorologice: vt vent᷒. ros. pruina. voragines. ſalſedo maris hiatus. ⁊ alia hmōi. etiā determinat de his que apparent per reflexiones: aut refractiones eadiorū. ſicut ſunt yris. halo. ⁊ hmōi. Ultimate determinat de qualitatibus ſecūdis. ſicut ſunt durū. molle. congelabile. liquefactibile. digeſtibile. indigeſtibile: ⁊ h̄
traduntur in quattuor libris metheororuꝫ. ¶ Quinta poſt. ſꝫ in gñali in 4ª parte fuerit determinatuꝫ de ipſis qlitatibus ſecundis incipit ſpāliter cōſiderare de ipſis mineralibus ⁊ gñationibus mixtorū homogeneorū. ſicut ſunt ſanguis. lac. aurū. argentū ⁊ alia hmōi: ⁊ hāc partē nō habemus ab Ariſtotele tranſlataꝫ. vtrū eā fecerit vel ne ignoramus: ſed loco eius fecit Albertus librū de mineralibus. 5
¶ Sexta pars iaꝫ in ſpāli cōſiderat de pfectiſſima forma 6
rerū mobilium. ſ. ipſa aīa ⁊ operationibus eius: ꝓut ſe tenēt ex parte aīe. ſicut videre. audire. intelligere. ⁊ cōſiderare. ⁊ tradit̄ in libris tribus de aīa. ¶ Septima pars conſi- 7
derat de opationibus corporū animatorū ꝓut ipſe ſe tenēt ex pte corporis: ⁊ iſta tradit̄ in ꝑuis libris nālibus. ſunt aūt hmōi ſom᷒. vigilia. memoria. ⁊ reminiſcētia. videre. audire ēt diu viuere. breuiter viuere. iuueneſcere. ſeneſcere. creſcere augmētari. ⁊ ſilia. ¶ Octaua pars conſiderat de genera- 8
tione ⁊ corruptiōe diuerſorū mixtorū ſpāliter: puta de gñatione plantaruꝫ ⁊ de gñatiōe ſingularū ſpērū aīaliū: ⁊ tradit̄ in libris de plantis ⁊ vegetabilib᷒: ⁊ in libris de aīalib᷒:
⁊ in alijs hmōi. ¶ Ex quo pꝫ 3° ꝑncipale ꝓpoſitū: puta ꝙ 3m nōm
ſcia librorū de gñatione ⁊ corruptiōe hꝫ ſe ad ꝑmā ptē pħie tāq̄ꝫ ei ſubalternatā: ⁊ cōſiderat de quoqꝫ ſpēb᷒ mot᷒ ſpāli᷒ ⁊ cōplet᷒ q̄ꝫ ipſa ꝑ° pars. tot aliter ſꝫo differt a 2ª pte: qꝛ nihil cōſiderat de motu locali: ⁊ differt a quoqꝫ partibus ſequentibus. Nā ⁊ ſi de eiſdē ſpēb᷒ motus cōſiderat de quibus in ſequētibus ptib᷒ cōſiderat̄: hoc tñ eſt in eo gñalius ⁊ communius ⁊ in ſequētibus ſpālius: ꝓut in ſcōo notabili pꝫ.

Quantum ad 2m articulū eſt ſciendū ꝙ ſꝫm attributionis alicui᷒ ſcie: de quo hic agit̄: dꝫ eſſe prius notū in ipſa ſcia: ⁊ ex ꝯñn dꝫ hēre generalem rationē ſignificandi oēs res ꝑncipaliter in ſcientia conſideratas. Debet quoqꝫ eaſdē ſignare eadem rōne qua illa ſcientia iſtas res cōſiderat: vt q̄tūs iſte terminus ens vel vnus.

omnia ſignificat ⁊ non plura ꝙ̄ iſta de quibus conſiderat naturalis ph̄ia: non tamen ponitur ſubiectum in ea: quia nõ ſignificat ea ſm̄ rationem ſm̄ quã ſunt mobiles: ⁊ ſm̄ eam ſolum cõſiderat ph̄ia res naturales prout dictuȝ eſt: ſed ens mobile ſubiectum eius ponitur: q꞉ res ſignificat ſȝ quod ipſe a naturali philoſophia conſideratur.

1a 2e **Hoc premiſſo** ſit prima cõcluſio hec gñatio vł corruptio vel quecũqȝ alia ſpecies motus nõ eſt ſubiectum huius ſcientie: cũ aliquod iſtorum debeat eſſe in ea prius notuȝ: ſed nullũ iſtorum in hac ſcientia eſt primo notum. ergo ↄcl̄o vera. maioꝛ nota p̄ cõditiones ſubiecti. minoꝛ arguitur: q꞉ quinqȝ ſpecies mot⁹ cõſiderate ſunt paſſiones entis mobilis ad formam. modo paſſio in ſcientia nunq̄ eſt prius nota eo ꝙ poſterioꝛ ē ſuo

2a 2e ſubiecto. ℭ Secũda cõcluſio. generabile nõ eſt ſubiectum huius ſcientie. probatur: q꞉ ſubiectũ ſcie dȝ ſignificare res cõſideratas in iſta ſcia ea rõne ſm̄ quã ſcia eas cõſiderat. modo hoc nõ cõuenit huic termino generabile in iſta ſcia. ergo nõ eſt ſubm̄ in ea. maioꝛ pȝ per notabile poſituȝ: ⁊ minoꝛ declaratur: quia eſto ꝙ iſta ſcĩa conſideret de rebus generabilibus: cõſiderat tamẽ res nõ ſolum ſm̄ rationem ſm̄ quã ſunt generabiles: ſed etiã ſm̄ quaȝ ſunt alterabiles vel augmẽtabiles ⁊c. nam de omnibus his quinqȝ motibus hic cõſideratur. vt dictũ eſt: nec põt oſtendi vbi pl꞉s õ eis cõpletius loquatur niſi hic: ⁊ ideo patet ꝙ iſte termin⁹ generabile nõ ſignificat res ſm̄ rõnem cõem: ſm̄ ꝙ ab iſta ſcientia cõſideratur. Modo cõſimili probari poſſet ꝙ corruptibile augmentabile diminuibile vel alterabile non eſt

3a 2e huius ſciẽtie ſubiectũ attributionis. ℭ Tertia cõcluſio ē ⁊ rñſalis. ꝙ iſte terminus ens mobile ad formaȝ eſt ſubiectum attributionis huius ſciẽtie. probaꝛ. nam illud qđ eſt in iſta ſcĩa prius notum ⁊ terminus cõĩſſimus non excedens eius metas eſt ſubiectuȝ huius ſcie: ſed ens mobile ad formaȝ eſt hmõi. ergo ⁊c. maioꝛ eſt nota per ↄditiones ſubiecti. Minoꝛ declaratur: ꝙ .n. eſt terminus primo not⁹. pȝ: q꞉ eſt ſubiectũ oĩum paſſionũ hic cõſideratarꝫ. naȝ generatio ⁊ corruptio ⁊ alie hmõi hic cõſiderata cõueniunt enti mobili ad formaȝ tãq̄ ſubiecto: ꝙ aũt ſit terminus cõmuniſſimus pȝ. nam de omnibus iſtis hic cõſideratis verificatur. ſ. generabile corruptibile alterabile ⁊c. quodlibȝ .n. iſtoꝝ eſt ens mobile ad formam. vt augmentabile ad formam cõpletam ſeu maiorẽ: ⁊ diminuibile ad formam minorem: ⁊ ſic de alijs. ſignificat etiam rõnem cõem omnibus entibus mobilibus ad formaȝ eque p̄mo cõuenientem taȝ generabilibus ꝙ̄ alterabilibus: ⁊ ſic de alijs. Sed ꝙ non excedat metas iſtius ſcientie. pȝ: q꞉ hic conſideraꝛ de oĩb⁹ entibus mobilibus ad formam: cuȝ nõ ſit aliquis alius motus ad formam niſi aliquo iſtorum quinqȝ motuum: de quibus hic conſideratur: vt notum eſt per precedentia.

Ad 1m **His p̄miſſis** rñdeꝛ ad rõnes ante oppoſitum. ℭ Ad primaȝ concedo ꝙ anima eſt ſubm̄ inheſionis huius ſcie: ⁊ negatur ↄñtia que infertur. ergo nõ eſt ens mobile ad formã. ℭ Ad p̄bationẽ cõceditur ꝙ vno modo ſolũ dȝ eſſe vnũ ſubm̄ ſcientie vniuꝰ ſed diuerſimode nihil p̄hibet ꝙ eiuſdem ſcientie ſint plura ſubiecta vt anima eſt ſubiectũ huius ſcientie inheſiõis: ⁊ iſte terminus ens mobile eſt ſubiectuȝ eiuſdem attribu-

Ad 2m tionis. ℭ Ad ſecundam negatur ↄñtia qua infertur ꝙ ſequitur ꝙ iſte liber male diceretur liber de generatione. denominatiões .n. tales ſunt ad placitũ. Et quãdo dicitur ꝙ ſcientia dȝ a ſuo ſubiecto denominari. Reſpondetur ꝙ ſi cõmunitati placet denominatio fieri põt a p̄ncipalioꝛi: q꞉ ergo generatio eſt principalioꝛ paſſio in hac ſcientia cõſiderata. ideo ipſa dꝛ ſcia de generatione: põt tamẽ dici ſcientia

Ad 3m de ente mobili ad formam. ℭ Ad tertiaȝ negeꝛ ↄñtia que infertur ꝙ non diſtingueret a ſcientia libri metheoꝛoꝛuȝ. Et quãdo dicitur ꝙ de ente mobili ad formaȝ in libro metheoꝛoꝛum conſideratur per totum. Dicitur ꝙ hoc eſt verum: ſed hic conſideratur de illis generaliter: ⁊ in libro metheoꝛoꝛum ſpecialius. vt in primo articulo dictũ ē. ℭ Ad Ad 4m

quartum negatur cõſequẽtia qua infertur ꝙ iſte liber deberet eſſe ſecundus liber philoſophie naturalis. ℭ Ad p̄bationem dicitur ꝙ ⁊ ſi forma ſubſtantialis ſit prioꝛ motu locali in eſſe: eo ꝙ eſt ſubſtantia: tamen in ratione motus: motus localis ſpecialiter circularis prioꝛ eſt omnib⁹ alijs motibus: cum ſit aliorum cauſa. vt .8. phyſic. dicitur. ergo T.c.55.

philoſophia naturalis: q꞉ non conſiderat formam prout 57.⁊.58.

eſt res: ſed prout hȝ attributionem ad motum. vt ſatis habetur ex ſecũdo phyſicoꝛũ. Et i ratione motus prioꝛ eſt localis. ideo liber conſiderans de entibus prout ſunt localiter mobilia. debet eſſe primus liber ph̄ie naturalis ⁊ precedere librum cõſiderãtem ens mobile ad formam. ℭ Ad T.c.3.

Ad 5m quintum negetur ↄña que infertur. ens ⁊c. ergo nõ eſt ſubiectum huius ſcientie: non .n. opȝ ſubiectum verificari de omnibus in ſcientia conſideratis. puta de paſſionibus: ⁊ õ alijs que minus principaliter conſiderantur. ſicut nec ens mobile in libro phyſicorum verificatur de vacuo. ⁊ de infinito: ſed ſufficit ꝙ de omnibus principaliter conſideratis verificetur: ⁊ ꝙ paſſiones ⁊ alia minus principaliter ↄſiderata conſiderentur in ordine ad ipſuȝ. modo generatio ⁊ corruptio ⁊ alia hmõi enumerata in ratione non conſiderantur hic principaliter: ſed in ordine ad ſubiectũ tantum. ſ. vt eius paſſiones: ⁊ ideo nõ eſt incõueniẽs ꝙ de eis non verificetur: ſed ſufficiat ꝙ verificetur de generabili ⁊ corruptibili: ⁊ alijs hmõi hic principaliter conſideratis. ℭ Ad ſextum Ad 6m

nego antecedens quo dicit ꝙ iſte terminus excedit metas huius ſcientie. ℭ Et ad probationem conceditur quod dicitur de talibus generabilibus. dicitur etiaȝ de illis quo ad eorum generationem hic in generali conſiderato. ſicut de omnibus alijs generabilibus: ⁊ ideo in probatione negaꝛ ꝙ de ipſis hic non conſideretur quo ad ipſoꝝ generationem: ſed in libro de generatione animalium aliter conſiderat de eiſdem: ⁊ ſic non procedit ratio. ℭ Ratio poſt oppoſitum arguit pro tertia concluſione ⁊c.

ℭ Antiquoꝝ gdẽ. igiꝛ ⁊c. Tex. cõ. j. Qõ. ij.

Conſequẽter queriꝛ 2°. Utrũ aliquid poſſit ſimpliciter generari ⁊ corrũpi. ℭ Et arguiꝛ p̄mo ꝙ non: q꞉ nulla ſubſtantia poteſt generari. ergo nihil poteſt generari ſimpliciter. conſequẽtia tenet: q꞉ qđ generatur ſimplr̄ eſt ſuba. añs probatur: q꞉ ſi aliqua ſuba poſſet generari vel eſſet materia vel forma vel compoſitum: ſed nullũ iſtoꝝ poteſt generari. ergo ⁊c. cõſequẽtia tenet ⁊ antecedẽs pro prima parte pȝ. a ſufficiẽti diuiſione: ⁊ per ph̄m .2. de aĩa: ⁊ .7. metaphy. ⁊ pro ſecunda T.c.2.

parte declaratur: q꞉ nec materia fit: nec forma fit per ph̄ȝ. T.c.7.

7° metaphy. ergo nec compoſitum fit: cum totũ nõ ſit aliud T.c.27

ꝙ̄ ſue partes. p̄mo phyſico. ergo ſi neutra pars fit: nec to- T.c.17.

tum cõpoſitum dicetur fieri. ergo ⁊c. ℭ Scđo ſi aliqd generareꝛ ſimpliciter maxime eſſet forma: ſed ipſa non generatur ſimpliciter. ergo ⁊c. ↄñtia nota eſt: ⁊ añs pro prima 4° phyſ. 43.

T.c.11.

parte. pȝ: quia forma eſt terminus generationis ⁊ finis primo huius: ⁊ primo phyſicoꝛuȝ: pro ſcđa parte declaratur. 12.⁊.55.

T.c.62.

nã ſi forma generaꝛ hoc eſt ex nihilo. ergo nõ generaꝛ. conſequẽtia tȝ: q꞉ nihil ex nihilo fit. añs pȝ: q꞉ forma non fit ex aliquo ſui: cum nihil eius prefuerit: nec fit ex materia: cuȝ materia non fiat forma: nec pars eius. ḡ pure fit ex nihilo. ℭ Confirmaꝛ ſic. forma nõ gñatur ex materia. ergo ex nihilo fit ſi fit. cõſequẽtia tȝ. añs ſiliꝛ: q꞉ mã ⁊ forma ſunt principia. primo phyſi. mõ p̄ncipia nõ fiũt ex alterutro. vt ibidem pȝ. ℭ Tertio ſi ſic. ſequereꝛ ꝙ aliqd poſſet gñari ex T.c.80. T.c.4. 3m

ſimplr non ente.ↄ̄ñs eſt falſum vt prius:ꝛ ꝓbat añs:q2 ſi-
cut ſe hꝫ gñatio ſm qd ad nõ ens ſm quid:ita ſe hꝫ gñatio
ſimplr ad non ens ſimplr:ſed ita ſe hꝫ gñatio ſm qd:ꝙ fit
4ᵒ ex non ente ſm qd:vt gñatio albi ex non albo.igitur ita ſe
habebit generatio ſimplr:ꝙ fiet ex nõ ente ſimplr : qd̃ fuit
probandum.ↄ̄ña eſt clara:ꝛ maior pꝫ ex conuenienti ſimi-
4ᵐ tudine.minor eſt ante declarata. ¶ Quarto ſic. nihil qd̃
eſt poteſt generari:omne ens eſt qd̃ eſt.ergo nullum ens pt̃
generari.diſcurſus eſt in celarēt.maior eſt nota de ſe. ꝛ mi
5ᵐ nor ſimilr. ¶ Quinto nullius accñtis eſt gñatio ſimplr.
omne qd̃ generatur in mã eſt accñs.ꝫ nullius qd̃ generaṫ
T.c.20. in materia eſt generatio ſimplr.maior pꝫ per phm̃. primo
huius.minor pꝫ:q2 oē qd̃ generaṫ in materia adeſt ꝛ abeſt
ei preter ſubiecti corruptionē.ꝫ eſt eius accidēs:qd̃ fuit ꝓ-
bandū.ꝛ lꝫ ↄ̄ña per diffinitionē accñtis poſitā a Porphy
6ᵐ rio. ¶ Sexto.corruptio nõ eſt poſſibilis.ergo nec gñatio.
ↄ̄ña tenet:ꝛ añs ſimilr:q2 ſi eſſet poſſibilis vel eſſet nãlis:
ꝛ hoc nõ:q2 nulla corruptio eſt nãlis:cū omne ens diligat
ſe permanere:nec poteſt dici ꝙ violenta:q2 cū nullū violē-
T.c.18. tum ſit perpetuū.vt dr̃ 2ᵒ.celi.tandem deficiet corruptio.
ꝛ.96. ergo cum generatio ſimplr non poſſit eſſe ſine corruptio-
T.c.17. ne.vt dicaṫ capl̃o.3.huius primi'ſequitur ꝙ tandē deficiet
7ᵐ generatio qd̃ eſt propoſitum. ¶ Septimo arguitur ſic.nõ
eſt nobis euidens aliquid generari ſimplr.ergo non eſt cõ
cedendum.ↄ̄ña lꝫ ex eo ꝙ nobis dubium non eſt a nobis
cõcedēdū.añs declaraṫ:q2 aliqd gñari non pōt nobis eſſe
euidens niſi per experientia:puta ꝙ a. generatur:q2 a.nunc
ꝑcipiṫ:ꝛ añ nõ ꝑcipiebaṫ.mõ iſta ↄ̄ña nõ valet.a.non per
cipiebatur añ.ꝫ a.nõ fuit ante.potuit.n.a.ante eē:lꝫ nõ ap-
paruerit.iõ dubiū eſt vnicuiqꝫ an viſo.a.deus ipſum ante
cõſeruauerit:ſic ꝙ ipſum ante nõ potuerit apparere. ꝫ ꝛc.

T.c.31. # In oppoſitum eſt philoſophus in iſto primo.

¶ In iſta queſtione pmo pmittēda eſt vna opinio de queſi-
to ꝛ reprobāda.ſcdo rñdendū eſt ad queſitū.tertio viden-
dum eſt de illo:qd̃ tangiṫ in vltimo argumēto.ſ.vtrum ſit
poſſibile nobis eſſe euidens aliquid ſimpliciter generari.

Nõnᵐ # Quantum ad pmū articulū eſt notandū pmo.ꝙ diuerſi modi dicendi erant apud anti
quos de ipſa gñatione ſimplr. Aliqui.n.poſuerunt ſolum
T.c.p. vnā eſſe mãm:ꝛ illā dixerunt eſſe totā ſubam rerū:ꝛ nega-
pᵃ opio uerūt oēm gñationē ſimplicē:ꝛ ſolū poſuerūt alterationē:
nec dixerunt vnqꝫ aliquā ſubam generari de nouo:cū ſem
per maneret ea'tē materia ſine gñatione ſui ꝛ corruptiõe:
quã dixerunt eſſe vnā ſubam:ſed bene cõceſſerunt vnam
partē materie aliqñ fieri hoiem aliqñ aſinum : non ꝓpter
alicuius ſube gñationē nouā:ſed ꝓpter aliā materie ſitua
tionē ꝛ figurationē in parte illa in q̄ nūc hõ vel aſinus ap-
paret.vñ hanc negaſſent.hõ generaṫ:ſed hanc cõceſſiſſent
aliquid generaṫ hõ.ſicut quando ſoꝛ.fit pater.hanc nega-
mus.pater generaṫ:ſꝫ bñ cõcedimus hãc.aliqd generatur
pater. Itē dixiſſent ꝙ hõ bene erit aſinus:ꝛ ꝙ homo ꝛ aſi
nus nõ drñt ſpē:ꝛ ſic de multis ſilibus:ꝛ de hac opione vi-
T.c.p. deṫ fuiſſe parmenides ꝛ meliſſus. ¶ Alij autē poſuerunt
ꝛ.2. multa pncipia materialia rerū:ꝛ iſti fuerunt diuerſi. Qui-
2ᵃopio dā dixerūt ea eē q̄tuoꝛ elīa vt empedocles:quidam coꝛ
pora atomalia indiuiſibilia vt leucippus ꝛ democritus.
p.ge.7. Quidā res homogeneas:ꝛ alia hmōi vt carnes ꝛ oſſa vt
anaxagoras. Quidā v̄o puncta.vt phs imponit platoni:ꝛ
in hoc oēs'cõueniebant ꝙ cõgregatione iſtoꝝ fieret gene-
ratio.ꝛ ſegregatione corruptio.ꝛ trāſpõne partiū alteratio
vñ Anaxagoras differebat ab alijs:q2 dixit ꝙ congrega-
tione partiū euſdē rõnis fieret gñō:ꝛ ſegreganõe ptiū ete-
rogeneaꝝ:ꝛ per oppoſitum corruptio fieret cõgregatione
eterogeneaꝝ intra ſe homogeneas cõculcātus ꝛ ſegrega-
2ᵐnõnᵐ tione homogenearum. ¶ Scdo notandum eſt ꝙ ex iſtis

opinionibus pullulauit vna opinio valde famoſa volens
ꝙ nihil generaretur ſimpliciter ꝛ ſupponit fundamētum
ꝙ nihil fit ex nihilo:cuius cauſa:q2 nõ ēēis videtur eſſe di-
ſtãtia infinita ad ens.ꝛ ideo nulla potētia ſufficeret ad ali-
quid producēdum ex nihilo:ꝛ etiā pꝫ in proceſſu Ariſt.i
primo phyſi. ¶ Scdo ſupponiṫ ꝙ ſimplex generatio nõ T.c.33.
fit cõgregatione partium preexiſtētium. ¶ Ex his infertūt ꝛ.73.
ↄ̄cōnē ꝙ nihil generaṫ ſimpliciter probatur.ab eis.ſi ali- pᵐ
quid generatur ſimplr ipſum fit ex aliquo pexiſtente. per
pmā ſuppõnē.vel ergo ſubiō ex quo fit gñatio ãddiṫ ali-
quid qd̃ nõ fuit ante.ꝛ ſi ſic.tūc illud generatur ex nihilo:
cū nihil eius fuerit ante:vel addiṫ ei aliqd qd̃ añ fuit : ꝛ ſi
ſic nõ eſt vera gñō:ſꝫ cū cõgregatio partiū prius exiſtētiū nõ
arguat verā gñationē per ſecūdā ſuppõnem. ¶ Scdo ar- 2ᵐ
guūt illi ſic : nõ argimus aliqd gñari ſimplr niſi per no-
uam accñtiū appartionē.mõ ↄ̄ña nõ valet.hic eſt muta-
tio in accñtibus.ergo eſt mutatio in ſubſtãtijs. ¶ Tertio 3ᵐ
ſic:q2 ſicut ſe hꝫ ars ad artificialia:ita nã ad nãlia : ſed ars
trāſmutat ſuā mãm ſine gñatione noue ſube ſimplr.ꝫ etiā
nã trāſmutabit ſuam mãm ſine gñatione ſimplr vel noue
ſube:qd̃ eſt ꝓpoſitū.ꝛ ↄ̄ſiter dicebãt ꝙ oīs trāſmutatio eſt
alteratio cõgregatio vel ſegregatio vel motus localis. 2ᵒ
ꝙ nihil incipit eſſe ſimplr:ſed bene incipit eſſe tale vel tan-
tum. 3ᵒ ꝙ omne qd̃ eſt:eſt mã aut forma aut compoſitū
ex his. 4ᵒ ꝙ materia eſt tota ſubſtãtia reꝝ inanimatarū.
5ᵒ ꝙ oīa inanimata ſunt eiuſdem ſpēi.he igitur ſunt opi.ↄ̄ne
Ariſto.que nõ poſſūt demõſtratiue improbari ꝛc. ¶ Cõ- Cõtra p
tra quartū primam arguiṫ ſic.ſi ſolū ſit vna materia vt iſti mā op.
dicunt:ſequitur ꝙ ſicut aqua eſt calidi ẽatio ſeu calidi cor-
ruptiua:ita etiā ignis.ↄ̄ñs eſt manifeſte falſum:ꝛ probatur
ↄ̄ña:q2 ignis ꝛ aqua ſunt euſdē ſpēi totaliter ꝛ eſſentia-
liter:ꝛ ex ↄ̄ñti q̄litatiua diſpõ ſeu eſſe quale cõueniens vni
nõ repugnabit alteri:ꝛ diſcõueniēs vni ſeu repugnās repu-
gnabit alteri:añs pꝫ:q2 aqua calefacta remoto calefacien-
te reducit ſe ad frigiditatem corrumpēdo omne calidum.
Nec valet ſi diceret ꝙ propter aliam figuram ſeu ſitū re-
ſpectu figure aque ꝛ ignis aqua caliditatem corrumpit ꝛ
ignis nõ.nā figura aque ꝛ ignis in ſperis ſuis eſt eadē:q2
vtriuſqꝫ ipſorum eſt ſpericū:cū ſint corpora ſimplicia flui-
da:que.l.volunt ſm quãlibet ptē ſuperficialē ſui equaliter
diſtare a centro. De ſitu v̄o capiamus aquā ꝛ ignem ſuc-
ceſſiue in eodē loco apud nos facta:videbitur ꝙ licet i eo-
dem ſitu ſit ignis in quo fuit aqua:nihilominus calidita-
tem cõſeruabit ignis quã aq̄ corrūpet. ¶ Et eadē rõ eſt ↄ̄ ↄ̄ alias
oēs alias opiniones:ſed ſpẽliter ↄ̄ anaxagorā ponētē qd̃ opinio.
libet qd̃ ex aliquo generatur fuiſſe ante in illo ꝑ minutas
partes diuiſum:ſic ꝙ propter particularum paruitate añ
nõ poterat apparere.arguiṫ:q2 non videṫ quõ ipſe ſaluare
poſſet ꝙ tantus ignis quãtus ex modicis generaretur ſtra
minibus vel lignis fuiſſet in ipſis abſconſus cum abſcon-
ſum in aliquo ſemper ſit minus illo in quo abſconditur.ſi-
cut cõtentum cõtinēte:tñ ignis genitus ex ipſis ſtramini-
bus multo eſt maioꝛ:ꝛ he ſuperſuaſiones ſufficiant. nā ex
talibus radicibus nõ videṫ melius ↄ̄ eos poſſe argui donec
videatur aliquis defendens aliquā opinionū predictaꝝ:
ꝛ tunc ex dictis ſuis contra eum arguatur.

His premiſſis rñdeaṫ ad motiua opionis vlti mate recitate admittendo oēs
ſuppõnes ſuas:ꝛ negando ↄ̄ñam quā inferunt. ¶ Ad Ad pᵐ
pmam ꝓbationē diciṫ ꝙ illud qd̃ generatur ſimplr fit ex
aliquo preſuppoſito:ꝛ concediṫ ꝙ illi ſubito additur noua
forma ſubalis cuius nihil erat:ꝛ negaṫ ↄ̄ña . Ipſius foꝛ-
me nihil fuit añ.igiṫ generatur ex nihilo. nam generaṫ ex
ſubõ preſuppoſito.nõ enim diciṫ aliquid generari ex nihi-
lo:cuius ſubito in gñando introduciṫ aliquid : cuius nul-
la pars fuit ante:nec ex eo ꝙ non generatur ex aliquo fuit

ſed et alie cā.f.q᷑ generatur ſine ſubiecto preſuppoſito de cu
Ad 2ᵐ ius potētia ipſa forma educitur. ¶ Ad ſecūdaꝫ concedi-
mus ꝙ arguimus ſubām vltimate generari et permuta-
tione accñtium ⁊ ipſorū gn̄atione. Et qn̄ dicitur ꝙ nō va-
let cōſequētia h̄ eſt mutatio in accidentibus. ergo in ſuba.
dicit̄ ꝙ imo iſta cōſequētia valet bene in accidentibus pro
priis. vt ſi hoc eſt riſibile ⁊ ante non fuit: bene ſequitur ꝙ ē
Ad 3ᵐ generata ſuba: nālıter loquendo. ¶ Ad tertiaꝫ dr̄: lꝫ in q-
buſdam ſit ſilitudo de artificialibus ⁊ nālibus: tn̄ quo ad
productioneꝫ effectus talis vel talis nō valet ſilitudo: quia
ars non valet nouā ſubām in propria v̄tute gn̄are vel pro
ducere: cū forme rerum artificialium ſint accidentia. vt di
Com. 7 cit Cōmēta. 2. phy. Natura aūt pōt: ⁊ cā diſſilitudinis eſt.
⁊.9. q᷑ ars iquātū talis nō pōt niſi q̄litatiue diſponere. Natu-
ra autē p diſpōnes qualitatiuas producet nouas ſubas: ⁊
ſi ars q̄nq̄ꝫ producet nouā ſubſtātiam. ſicut forte dicerent
alchimiſte: tamē hoc non eſt virtute artis principaliter: ſed
nature cooperantis. Hec de primo articulo.

p̄ᵐ nōnᵐ **Quantum** ad 2ᵐ articulū eſt notādū: ꝙ duplex ē
gn̄atio: quedaꝫ ſimplr̄ dicta ſine addi-
tione: ⁊ iſta eſt ꝓprie gn̄atio ſubē. alia eſt gn̄o ſm̄ qd. ⁊ eſt
gn̄atio accñtis. .i. gn̄o talis vel tāti vel alicuius hmōi nouē
p̄.ge.io. p̄dicamētoꝝ accidentiū: ⁊ eſt ſm̄ Ar. capi. 3. huius p̄mi
⁊.ıı. talis dr̄ia inter has: q᷑ gn̄o que de aliquo verificat̄ iſte ter
minus ens ſine addito de quo ante non verificabat̄ vocat̄
gn̄atio ſimplr̄: vt cū aſinus ꝓducit̄ dicimus ꝙ iſte aſin⁹ ē
ens: ⁊ iſte idē aſinus ante non fuit ens. per oppoſituꝫ cor-
ruptio ſimplr̄: vt cū iſte aſinus non eſt ens ⁊ fuit ens dr̄ cor
ruptus ſimplr̄. Sed gn̄atio ſꝫ qd dr̄ gn̄o qua iſte termin⁹
ens cū addito aliquo de aliquo termino accñtali verificat̄
cum quo addito aīi de eodem nō verificabat̄. vt ſi ſortes
fiet albus ipſe gn̄abitur ſm̄ qd. dicimus. n. ſortes nō eſt ens
album: ⁊ ante hoc non fuit ens album. ⁊ iſte ſint deſcriptio
nes logicales date p verificari de aliquo ſubiecto de quo pōt
2ᵐ nōnᵐ p̄dicari. ¶ Scdō notādū: ꝙ realiter gn̄atio pōt ſic deſcri-
bi. eſt mutatio facta in ſubiecto nāliter: per alterationeꝫ: qua
de potētia ſubti imediate incipit eē noua ſuba: ⁊ dicit̄ notā
ter mutatio nālis in ſubiecto ad dr̄iam creationis: dr̄ etiā ime-
diate: q: per alteratiōnē icipit eē noua ſuba: cū alteratiōis
finis ſit ſuba: ſed non imediate: q᷑ ſuba non eſt termin⁹ pro
prius ⁊ imediatus alterationis: imo q̄litas. Oppoſito mō
deſcribitur corruptio. Corruptio eſt mutatio facta nature
liter in ſubiecto per alteratiōnē: qua in potentia ſubti deſinit
eſſe ſuba imediate: que ante in ipſo fuit. Generatio ſm̄ qd
vocat̄ mutatio facta in ſubiecto qua icipit eſſe ſolū aliqd ens
3ᵐ nōnᵐ tale aut tm̄ vel aliqd hmōi de. io. p̄dicamētis accñtiū vt al-
buꝫ aut nigrū. ¶ Tertio eſt notādū circa modū imaginā-
di Ari. de generatione ſimplr̄ dicta qui ꝓbabilior eſt cete
ris: q᷑ rōnes tales q̄les habent alie opiones ꝯ ſe nō hꝫ ⁊ me
lius ſaluauit apparentias eoꝝ: ⁊ eſt iſte ꝙ ſubiectū gn̄onis
eſt ens in pura potētia. pꝫ p̄mo phyſi. ⁊. 7. metaph. de cui⁹
T.c.94. potētia per alterationem preuiam generatur noua forma
T.c.8. ſubſtātialis: ⁊ iſta eſt res p̄ncipalior q̄ꝫ mā: q᷑ ipſa dat eſſe
in actu ſm̄ iſtū modū: ⁊ ab ea capit̄ nomē ⁊ diffō. mā autē
ſolum dat eē in potentia: nec ab ea capit̄ diffō. pꝫ iſtud 2°.
T.c.ıı. phyſi. cap. 2. vt generata forma aſini in mā dicimus. hoc ē
⁊.ıı. aſinus actu: cū aūt ipſe nō eſt dicimus ꝙ ſolū eſt aſin⁹ po-
Dubᵐ tentia. ¶ Et ſi quis diceret ꝯ deſcriptionem generationis
ſimplr̄ ꝙ ſequeret̄ albedinis gn̄atiōnē eē gn̄atiōnē ſimplr̄
ꝓbat̄ ꝯñia: q᷑ gn̄ata albedine dicimus. hec albedo eſt ens
R̄ᵒ ⁊ ante non fuit ens. ¶ R̄ndet̄ ꝙ nāliter ⁊ ſm̄ phꝫ accñtia
non ſunt entia. vn̄ quando dicimus eſt ens ſine addito in-
telligimus ꝙ ſit ſuba: cū ens ſit analogum ad ſubam ⁊ ac-
T.cō.2. cidens. 4. metaph. caplo. i. Et tale per ſe poſitum ſtat p ſa
moſiori ſuo ſignificato: ⁊ iō r̄ndet̄ faciliter ꝙ generata al-
bedine adhuc hec non eſt vera. albedo eſt ens. capiēdo ens

nominaliter: ſed bene eſt ens inherens ſeu ens alterius: ſed
dicere: ergo eſt ens. concedit̄ ꝯñia: capiendo ens participia
liter: ſed nominaliter capiendo non valet. vnde albedo bn̄
eſt exiſtens: ſed non eſt ens nominaliter: quia non eſt ſuba.
¶ Item ſi quis quereret de generatione hominis. vtrū iu- Dubiū
xta diffinitionem generationis poſitam deberet dici ſimplici-
ter generatio. ¶ Reſpondetur ꝙ credendū eſt ſuppoſito R̄-
ꝙ in homine non ſit niſi vna forma ſubalis. .ſ. anima intel-
lectiua que creatur: ꝙ non ꝓpriiſſime homo generat̄: pōt
tn̄ largo mō dici gn̄atio: q᷑ per cōgregationem aīe create i
corpore diſpoſito incipit eſſe cum ante non fuit.

His p̄miſſis ſit p̄ᵃ ꝯclō h̄. poſſibile ē aliquid ge p̄ᵃ ꝯ
nerari ſimplr̄: vel in ſenſu diuiſo ali
quid pōt gn̄ari ſimplr̄. ꝓbat̄ ſic. poſſibile eſt ꝙ iſte termi-
nus ens ſine addito in aliqua generatione de aliquo inci-
piat verificari de quo ante non verificabatur. ergo poſſibi
le eſt aliqd ſimplr̄ gn̄ari. ꝯñia tꝫ. ex primo notabili. ⁊ aīis
pꝫ: q᷑ poſitis ſtraminibus ad igneꝫ dicimus de igne q pro-
ducit̄ ꝙ eſt ens ⁊ ꝙ ante nō fuit ens. Secūdo poſſibile eſt
ꝙ fiat mutatio in ſubiecto p quaꝫ de potētia ſubiecti imedia
te incipiat aliqd eē noua ſubſtātia. g̃ ⁊c. ꝯñia pꝫ. ex 2ᵒ nota
bili. aīs pꝫ in caſu p̄me ꝓbatiōis. ¶ Scdā ꝯ. poſſe eſt ali- 2ᵃ ꝯ
qd corrūpi ſimplr̄: vel diuiſim. ꝓbat̄ per deſcriptionē cor-
ruptiōis ſimplr̄. ¶ Tertia ꝯ. poſſibile eſt aliqd generari: 3ᵃ ꝯ
vel corrūpi ſm̄ qd. pꝫ: q᷑ aliqd fit frequēter ens calidū qd
ante non fuit ens calidū: ⁊ ſilr̄ aliquid deſinit eſſe ens frigi
dum qd ante fuit ens frigidū. ergo aliqd generatur ſꝫ qd:
vel etiam corrumpit̄ ſm̄ quid: ꝯñia pꝫ per deſcriptionem:
⁊ aīs eſt notum per ſe. Et hec de ſecundo articulo.

Quantum ad 3ᵐ ſciendū ꝙ duplex eſt euidentia:
quedaꝫ ſūma quedā nālis. Sūma vo-
catur euidētia qua habita de aliqua ꝓpōne: ⁊ habēs eaꝫ
credendo illam nō pōt decipi: ⁊ tali euidentia ſcit quiſq̄ꝫ ſe
eſſe ⁊ p̄ncipia cōia: ⁊ ſic de aliis. Nālis vō dr̄ que habet̄ ex
experientiis ⁊ cōiecturatiōibus ſenſibilibus fortioribus ad
vnaꝫ partē cōtradictiōis q̄ꝫ ad aliā. Prima euidētia neſcio
rem quam video eſſe: q᷑ dubito an ſit creator an creatura.
Secūda euidentia bn̄ ſcio eā eſſe ⁊ neſcio quid ipſa eſt.

Hac diſtinctiōe p̄miſſa ſit p̄ᵃ ꝯclō. Nō eſt no p̄ᵃ ꝯ
bis euidēs euidētia ſūma ali
qd gn̄ari vel corrūpi. pꝫ rōne facta ante oppᵐ: q᷑ experiētia
qua hoc arguimus nō eſt nobis euidēs tali euidētia. ¶ Se 2ᵃ ꝯ
cūda ꝯ. eſt nobis euidens euidentia nāli aliqd generari aut
corrūpi. ꝓbat̄: q᷑ experiētie nāles fortius cogunt aliqd gene
rari ſimplr̄ q̄ꝫ ſuū oppoſitum. ꝯñia tꝫ. per deſcriptionem
ſcdē diſtinctionis. aīs pꝫ per ſecūdū articulū. ¶ Tertia ꝯ. 3ᵃ ꝯ
a naturali phō ſimplr̄ eſt cōcedendū aliquid ſimplr̄ gene-
rari. ꝓbat̄: q᷑ eſt euidēs euidētia nāli: ⁊ talis ſufficit ad phꝫ
naturalem: q᷑ maiorem inquirens ineptus eſſet ad phan-
dū. 2. metaph. ergo ⁊c. ꝯñia tꝫ ⁊ aīs pꝫ per p̄cedētē ꝯnes. T.c.15.
¶ Corrclarie ſequit̄ ꝙ lꝫ certū ſit 2° modo aliqd gn̄ari vel p̄
corrūpi: tn̄ cōiter incertū eſt de hora. pꝫ. nā certuꝫ eſt ꝙ nō
poſſumus ſcire p̄maꝫ horā vite aſini: aut primā horā mor-
tis: cum bene poſſet aſinus viuere: lꝫ nullo modo in eo per 2
ciperetur motus. ¶ Secūdo ſequit̄ ꝙ trāſmutatio ſubſtā
tialis cōiter percipit̄ nō ſolū ex vno motu ſeu vnico accidē
te: ſed ex multis mutationibus ſeu accidentibus. Manife-
ſtum eſt corrclariū: q᷑ niſi eſſet ꝓpriiſſime propriū. vnicū 3
nō ſufficeret ad cōcedendū trāſmutatiōnē ſubalē. ¶ Ter
tio ſequit̄ ꝙ aliqua ſunt de qbus eſt dubiū an mutata ſūt
an non ſubſtantialiter. ſicut de vino ⁊ aceto dubium eſt an
nō ſubaliter dr̄nt ſpē vel nō. Et hec de. 3° articulo.

Ad rationes p̄ncipales. ¶ Ad p̄mā negat̄ aīs Ad p̄ᵐ
ꝙ nulla ſuba pōt gn̄ari. Ad ꝓba
tionē dr̄ ꝙ tam mā q̄ꝫ forma: q̄ꝫ etiā cōpoſituꝫ diuerſimo-
de gn̄ant̄. Mā. n. generat̄ ſubiectiue: q᷑ fit ſubiectū noue

Cõ.60. forme.vñ Cõmẽta.pmo phyſi. Materia eſt que in rei ve
ritate generaꝝ. Forma aũt gñatur terminatiue.eſt enim ter
T.c.55. minus gñationis.pmo huius.caplo de actione. Cõpoſitũ
ppb.62. vo generaꝝ cõpletiue ſeu totalitatiue.includit.n.totalẽ fa
T.c.27 ctionem forme ⁊ mãe tanq̃ ſuas ptes. ¶ Ad phm.7.me
taph.dicentẽ: ꝙ materia non fit ⁊c.dicaꝝ ꝙ mã non fit to
talitatiue ſeu factione totali oium que fiunt:ſic.ſ. ꝙ oia q̃
fiunt in generatione includat tãq̃ ſuas ptes:qꝛ formã nõ
includit. Eodem modo dicatur de forma:qꝛ mã nõ inclu
dit:ſed,ſic fit cõpoſitũ pro vt ipſe dicit ibidẽ:cũ tñ mã q̃ for
Ad 2m. ma ſit eius pars. ¶ Ad ſecũdã cõceditur maior ⁊ negatur
minor ꝙ forma non generaꝝ ſimpliciter. ¶ Ad probatio
nem negatur ꝙ forma ſi fieret:fieret ex nihilo: cõcediꝝ tñ
ꝙ non fit ex aliquo ſui:ꝫ fit ex mã tanq̃ ex ſubiecto. ſicut
dictuꝫ eſt in ſolutione pme rõnis opionis fundate in primo
articulo:⁊ qñ dicaꝝ ꝙ materia nõ ſit forma.hoc ꝯcediꝝ ⁊c.
⁊ ẽt cõcediꝝ ꝙ materia nõ ſit pars forme: ⁊ negatur ꝯña.
ergo forma fit ex nihilo. Vñ forma dꝝ fieri ex mã: non qꝛ
mã ſit aliqd formalr forme:ſed mã eſt ſubm ex quo per di
ſpoſitiões q̃lit actiuas forma pducíꝝ virtute cãe efficiẽtis:⁊
ſic forma nõ fit ex nihilo. ¶ Ad confirmationẽ negaꝝ ꝙ
forma nõ fit ex mã. Et ad pbationẽ concediꝝ ꝙ mã ⁊ for
ma ſunt pncipia:⁊ dꝝ ꝙ talia bñ fiunt ex alterutris prout
ly ex.denotat circũſtantiã cãe mãlis:ſed nõ fiunt ex alteru
tris prout ly ex.denotat circũſtãciaꝫ partis:⁊ ſic itelligitur
T.c.42 ppõ Ariſt.primo phyſi.ſ.ꝙ pnª nõ fiũt ex alterutris ſic ꝙ
vnũ cõponaꝝ ex alio tãq̃ ex ſui parte:ſed ſic fit ex eis cõpo
Ad 3m. ſitũ ſeu pncipiatũ. ¶ Ad 3m dꝝ ꝙ aliqd poſſe generari ex
ſimplr nõ ente põt dupl̃r intelligi. Primo mõ ꝙ ly nõ. ne
get hũc terminũ ens pro entibus in actu tm:⁊ ſic concedaꝝ
ꝯña ⁊ totũ argumẽtũ. nam gñatio fit ex mã que eſt ſimplr
nõ ens in actu:cũ ſit in pura poª. aliter põt ly non. negare
ens pro entibus in actu ⁊ in poª:⁊ ſic negaꝝ ꝯña. Et ad pro
bationẽ negaꝝ ſilitudo.ſ.ꝙ ſicut ſe hꝫ gñatio ſm qd ad nõ
ens ſm quid:ꝙ ita ſe hẽat gñatio ſimplr ad nõ ens ſimplr.
Nã licꝫ gñatio ſm qd fiat ex nõ ente ſm qd:tñ gño ſimplex
nõ fit ex nõ ente ſimplr.ſic ꝙ nõ fiat nec ex ente in actu:nec
ex ente in poª.verũ eſt tñ ꝙ nõ fit ex ente in actu:ſed ex en
Dubiũ te in poª.vt dictũ eſt. ¶ Sed diceres tu nunquid mã ex q̃
fit gñatio actu eſt.ergo iſta gñatio fit ex actu ente ⁊ non ſo
Rñ lum ex ente in poª ſicut tu dicis. ¶ Rñdeꝝ ꝙ gñatio bñ fit
ex ente actu actualitate pñtialitatis:qꝛ fit ex ente quod ac
tu pñtialiter exiſtit:ſed qñ pħs ⁊ alij dicunt ꝙ non fit ex en
te in actu:loquunꝝ de ente in actu actualitate formali.ſ.
nõ fit ex cõpoſito ex materia ⁊ forma: aut ex ipſamet forª:
⁊ ex tali ente in actu nõ fit gñoꝛqꝛ mã ex q̃ fit:nec eſt cõpo
Ad 4m. ſitũ nec forma. ¶ Ad 4m cõcediꝝ maior ⁊ minor:⁊ nega
tur diſcurſus:⁊ dꝝ ꝙ nõ eſt in celarent:eo ꝙ ly ens. in ma
iori ampliaꝝ ad ſupponẽdũ pro his que pñt eſſe:⁊ in mino
ri ſolũ ſupponit pro his q̃ ſunt: ⁊ ſic arguiꝝ a minus ãplo
ad magis amplũ cũ diſtributione. Vñ dꝫ cõcludi.ergo ni
hil qd eſt põt gñari:qd nõ eſt mihi icõueniẽs:qꝛ cũ hoc bñ
Ad 5m. ſtat ꝙ adhuc aliquid bñ põt gñari ⁊c. ¶ Ad qntã ꝯcediꝝ
maior ⁊ negaꝝ minor.ſ.ꝙ oẽ qd generaꝝ in mã eſt accñs.
Et ad pbationẽ ꝯcediꝝ qd oẽ quod generaꝝ in mã adeſt ⁊
abeſt mãe pꝫter eius corruptionẽ loquendo de adeſſe reali
ter:⁊ nõ ſequiꝝ.ergo eſt accñs ppter duo.primo:qꝛ illa diſ
finitio Porphyrij daꝝ de terminis predicabilibus:⁊ capiꝝ ibi
adeſſe ⁊ abeſſe logicalr.⁊ iõ rõ nõ pcedit. Et ex alio dꝫret
dici pꝫter ſubli corruptionẽ ſi diffõne de rebus debemus ex
ponere:⁊ non preter materie corruptionem.modo hoc eſt
falſum.forma.n.ſubalis nõ abeſt materie pꝫter ſubiecti cor
ruptionem:imo corrumpiꝝ cõpoſitũ qñ forma abeſt:⁊ ſic
Ad 6m. corrumpiꝝ ſubm pꝫt notũ eſt. ¶ Ad ſextam dꝝ ꝙ corru
ptiones eſſe nãlem põt intelligi dupl̃r. Unoº. in ordine ad
ſuas cãs efficiẽtes.ſ.celum.⁊ particulare agens. Alio
modo in ordine ad ſubm: ⁊ hoc dupl̃r. Unoº.ꝙ de per ſe
ipſum ei appetat. Alioº ꝙ ad eaꝫ inclinaꝝ per moduꝫ ſeq̃
le ſeu de per accñs. Per hoc rñdeꝝ ad rõnem negando ꝙ
corruptio non eſt poſſibilis. Ad pbationẽ dico ꝙ corru
ptio eſt naturalis in ordine ad ſuas cauſas agentes:qꝛ ille
per eam conſeruant generabilia in debito numero multi
tudine ⁊ proportione:qꝛ ſi ſoluꝫ ignis generareꝝ ⁊ nõ cor
rũperetur tandem ſuperhabũdaret eius q̃titas ⁊ ſuffoca
ret alia. Eodem modo dicatur de alijs. 2º dicaꝝ ꝙ licꝫ nõ ſit
de per ſe nãlis materie in ordine ad formam quã amittit ⁊
appetit appetitu cõplacentie eſt tñ ei naturalis õ per accñs
⁊ per modũ ſequele inquãtũ per eam attingit formaꝫ quã
appetit appetitu deſiderĳ:puta formam que generatur:⁊
hmõi naturalitas ſufficit ad hoc ꝙ perpetuo duret corru
ptio:qꝛ non eſt pure violenta. 3º dicitur ꝙ corruptio eſt vio
lenta in ordine ad id quod corrumpitur:qꝛ hoc appetit ſe
permanere: ⁊ etiam in ordine ad ipſum non eſt perpetua.
nã ſua corruptiõe facta corruptio in ordine ad ipſum ceſ
ſat:⁊ ſic pꝫ qũo corruptio eſt nãlis ⁊ qũo violẽta.pꝫ etiam
qũo inquãtũ eſt nãlis eſt perpetua:⁊ iquãtuꝫ violẽta non.
¶ Ad alias pꝫ qd ſit dõꝫ p dcã in 3º articulo. ¶ Rõ poſt Ad 7m
oppoſitũ eſt p duabꝰ ꝯnibus ſcõi articuli:⁊ ſic pꝫ qõ.

¶ Neceſſe eſt autez ⁊ his alterationẽ eſſe ⁊c.
Textu cõmenti.j. Qõ. iij.

Q ueritur 3º. Utrũ gñatio ſit alteratio.
¶ Et arguiꝝ ꝙ ſic:qꝛ oïs mo
tus quo aliqd aliſ ſe hꝫ q̃ prius ſe habuerit ẽ 1m
alteratio:generatio eſt motus quo aliqd ſe hꝫ
aliter q̃ prius ſe habuerit.ergo gñatio eſt alte
ratio.maior pꝫ per qd nois alterationis.pꝫ ẽt minor:qꝛ I ge
neratione materia ſe hꝫ aliter q̃ prius ſe habuerit. ¶ Scõo 2m
ſi ſolũ eſſet vnũ pncipiũ materiale gñationis entiũ. tũc ge
neratio eſſet alteratio:ſꝫ ſolũ eſt vnũ pncipiũ materiale ge
nerationis.ergo gñatio ẽ alteratio.diſcurſus bonus:⁊ ma T.c.p.
ior pꝫ per phm.p cap.huius dicẽtẽ:ꝙ ãtiqui ſolũ ponẽtes
vnũ pncipiũ materiale gñationis ⁊ alterationis:nõ poterãt
ſaluare gñationẽ eſſe diſtinctaꝫ ab alteratione.minor pꝫ.p T.c.66.
phyſi.caplo.5. ¶ Tertio ſic.alteratio eſt gñatio.ḡ genera 3m
tio eſt alteratio.ꝯñtia tꝫ per cõuerſionẽ ſimplicẽ:⁊ añs pꝫ.
oïs motus ad ſubam eſt generatio.alteratio eſt motus ad t.c.4.5.
ſubam.ḡ alteratio eſt generatio.maior pꝫ ex 3º phyſicoꝝ pb.7.8.
qꝛ generatio eſt motus ad ſubam: ⁊ minor pꝫ per pħm p T.c.55.
huius:qꝛ generatio ſubalis eſt finis alterationis. ¶ Quar 4m
to ſic.oïs motus ſucceſſiuus qui non eſt ad quantitatem:
nec ad vbi eſt alteratio:ſed generatio eſt hmõi.ergo ⁊c.ma
ior eſt pħi.5.phyſico.vbi vult ꝙ quilibet motus eſt vel ad T.cõ.9.
q̃titatem vel ad vbi:vel ad qualitatem quã vocat altera ⁊.18.
tionem. Minor pꝫ.3.phyſi.quo ad pmaꝫ partẽ: ſed ꝙ nõ Com.4.
ſit ad q̃titateꝫ vel ad vbi notũ eſt de ſe. ¶ Quinto ſic.mo 5m
tus ad grauitateꝫ vel leuitatẽ eſt generatio ⁊ eſt alteratio.
ergo ⁊c.ꝯñtia tꝫ:⁊ añs pro pma parte eſt Cõmentato.3º ce Cõ.67.
li dicentis:ꝙ grauitas ⁊ leuitas ſunt forme ſubales elemẽ ⁊.4.c.2.
torum. Minor pꝫ:qꝛ motus eſt de eſſentia termini ad quẽ.
modo per alterationem aliquid fit grauius vel leuius q̃li
tatiue vel alteratiue.ergo motus alterationis eſt motus ad
grauitatem vel leuitatem. ¶ Sexto.albedinis ⁊ nigredi 6m
nis eſt gñatio ⁊ alteratio:ergo ⁊c. ¶ Septimo.oïs motus 7m
ad qualitatẽ eſt alteratio.gñatio ẽ motus ad q̃litatẽ. ergo T.c.12.
generatio eſt alteratio. Maior pꝫ ex 5º phyſic. ⁊ minor ẽt.
pꝫ:qꝛ generatio eſt motus ad formã ſubalem diuiſibilem:
mõ oïs talis eſt q̃litas.probo:qꝛ ois talis eſt paritas.eſt eñ
binarius duarum medietatum: modo omnis paritas eſt
qualitas:cum paritas ſit de quarta ſpecie qualitatis.

In oppoſitum eſt philoſophus in iſto primo a.t.cõ.p
capitulo. vſq ad
t.cõ.12.

¶ In iſta queſtione erunt tres articuli. In primo videbitur de queſito. In ſecũdo de differentia alterationis ⁊ genera-tionis. Et in 3° de quadã dubitatione: puta an aliqua ſpẽs poſſit in aliam tranſmutari ⁊c.

p^m nõn^m p.ge. 10. ⁊.11. **Quantum** ad p̄mũ eſt notãdũ ꝙ duplex eſt gene-ratio. ſ. gñatio ſimplr ⁊ ſm quid dicta: patuit quid ſit vtriuſqꝫ ex p̄cedenti qõne. ¶ Secũdo eſt no

2^m nõn^m tandũ: ꝙ generatio aliquãdo accipitur pro diſpõne p̄uia diſponẽte mãm ad introductionẽ forme ſubalis: ⁊ ſic non differt ab alteratiõe. ſicut pꝫ per Cõmentatorẽ. aliqñ autẽ pro introductiõe forme ſubalis: ⁊ ſic dr̃ generatio ſimplr.

3^m nõn^m ¶ Tertio ẽ notãdũ: ꝙ lꝫ gñatio ſm qd dicaſ de alteratiõe ſicut poſtea diceſ: tñ magna eſt dña inter generationẽ ſm

p̄ qd ⁊ alterationẽ. Una eſt rõnis: qꝛ gñatio ſm quid cõno-tat ſimplicẽ productionẽ ſm aliquod predicamẽtuꝫ aliud a predicamẽto ſubſtãtie. vt productionẽ albedinis: aut cõ

2 ſimilis: ſꝫ alteratio cõnotat ꝙ ſit de qualitate contraria in qualitatẽ ꝯtrariã aut mediã: ſaltẽ ſi ſtricte accipiaſ. Secũ-da ⁊ alia cõitatis. nam ois productio ſm aliquod nouem p̄dicamentoꝝ accidẽtis dicitur generatio ſm quid: ſed ſo-lum generatio ſm quid que eſt ſm qualitatem dicit altera-

4^m nõn. tio. ¶ Quarto eſt notandũ ꝙ alteratio accipitur large. ſtricte ⁊ ſtrictiſſime. Large dr̃ mutatio i qualitate pp̃ quã de primis ſubſtantijs variaſ predicatio terminoꝝ de p̄di-camẽto qualitatis: vt illuminatio iſto mõ dicaſ alteratio: ⁊ dr̃ notãter ꝓpter quã de primis ſubſtãtijs. naꝫ ſm verita-tem omnis mutatio que eſt ad formaꝫ diuiſibilẽ eſt ad qua-litatem: qꝛ eſt ad paritatẽ: non tñ queuis talis eſt alteratio. quia non mutant predicationem denominatiue õ primis ſubſtãtijs ſm terminos de predicamẽto qualitatis. Stricte dicitur mutatio inter qualitates cõtrarias aut medias: ⁊

T.c.24. ſic accipitur a p̄bo. caplo. 4. huiꝰ primi. vt dealbatio. Stri-ctiſſime dicitur mutatio inter qualitates ꝯrias aut medias actiuas ⁊ paſſiuas adinuicem. vt calefactio.

p^a ꝯ **His premiſſis** ſit p̄ma ꝯcl'o hec. generatio ſm quid: eſt alteratio. ꝓbaſ ſic. ge-neratio albedinis eſt alteratio. ſicut arguit ſexta ratio añ

2^a ꝯ oppoſitum. ¶ Secũda ꝯcl'o. generatio ſimplr dicta nõ eſt alteratio. probaſ ſic. omnis mutatio qua icipit eſſe ens ſim-pliciter non eſt alteratio: in generatione incipit eſſe ens ſim-pliciter dictuꝫ. ergo nulla gñatio ſimplex eſt alteratio. ma-ior pꝫ: qꝛ in alteratione non icipit eſſe niſi qualitas aut ens quale: quod non eſt ens ſimplr dictũ. minor pꝫ per diffini-tionem generationis ſimplr dictam poſitam in precedenti qõne. ¶ Cõfirmaſ. gñatio nõ eſt mutatio ad qualitatem ꝓpter quã de primis ſubſtãtijs mutanſ termini de predica-mento qualitatis. ergo non eſt alteratio. ꝯña tꝫ per quar-tum notabile: qꝛ in pura generatione inquãtũ hmõi nũqꝫ de aliquo mutarenſ termini de predicamẽto qualitatis: ſꝫ potius de predicamento ſube. Hec de primo articulo.

p^a dña **Quantum** ad 2^m articulũ ſit primo notãdũ ꝙ pri-ma dña eſt inter gñationẽ ⁊ alteratio-nẽ: qꝛ generatio eſt in ſubiecto in pura potẽtia ⁊ attribuiſ rei que ſit ⁊ añ nõ fuit. Uñ dicimus igneꝫ qui ſit ⁊ ante nõ fuit gñari. alteratio aũt attribuitur enti in actu qd idẽ ma-net ſub vtroqꝫ termino mutatiõis: ⁊ ſic dicimus aquã aut

Com. 4 hoiem alterari. vt pꝫ per Cõmentatorem. 2. de aia: ⁊ p p̄hꝫ.

T.c. 69. primo phyſico. ⁊ primo huius. Intelligendũ tñ ꝙ nolo di-

T.c. 24 cere ꝙ alteratio veraciter ſit in toto compoſito ſubiectiue: imo eſt in ſola materia prima multotiens: ſicut poſtea di-cetur: ſed attributiue eſt in cõpoſito. Cum vulgares deno-

2ª dña minent cõpoſitũ alterari ⁊ nõ mãm p̄mã. ¶ Scõa differẽ-tia eſt: ꝙ terminus generationis eſt ens ſimplr vt ſuba: ⁊ hoc aliqd in actu: alterationis ṽo terminus eſt qualitas ⁊

3ª dña ens quale ⁊ accñs. ¶ Tertia differẽtia ſequiſ ex p̄ma. qꝛ ſubm alterationis ſaltẽ attributiue dr̃ alterari. ſubm ṽo ge-neratiõis non dicitur generari: ⁊ cauſa eſt: qꝛ vulgares materiam p̄mam: que eſt vere ſubm generationis: non per-cipiunt: ⁊ ideo ſibi generari non attribuunt: ⁊ per oppoſitũ totum compoſitum ſenſu percipiunt: ideo ipſum dicunt al- 4ª dña

teratione mutari. ¶ Quarta eſt ſequens ex ſecũda: qꝛ qd per generationem acquiritur principalius eſt qꝫ eius ſubꝫ alteratiõe vero quod acquiritur eſt minus principale ſuo ſubto cum accidẽs ſit minus dignum ſuba. ¶ Quinta ẽ: 5ª dña

qꝛ in generatione nunqꝫ eſt ſucceſſio ſm itenſionẽ ⁊ remiſ-ſionem gradualem. in alteratione ṽo eſt ſucceſſio vt i plu-ribus ſm intenſionem gradualem: ⁊ cauſa eſt: qꝛ ſuba non ſuſcipit magis ⁊ minus ſicut qualitas. ¶ Sexta eſt: ꝙ nõ 6ª dña

eſt poſſibile aliquam rem totalem generari in aliquo toto tẽpore ⁊ in qualibet eius parte: ſed alterari bñ. Unde ignis datus bene in qualibet parte temporis dati poteſt alterari: ſed gñatus in prima medietate tẽporis nequaqꝫ in ſecũda medietate tpis põt generari. ¶ Septima eſt. ꝙ oẽm gña- 7ª dña

tioneꝫ p̄cedit imediate aliqua alteratio diſponens ſubiectũ ipſum ad generationem: nõ aũt oẽm alterationẽ imediate in ſubiecto precedit aliqua alteratio: imo nec generatio vt notum eſt. ¶ Octaua eſt: ꝙ ſemper ad vnius forme gene- 8ª dña

rationẽ ſequitur alterius forme corruptio: cum mã nõ põt ſimul habere plures formas ſubſtãtiales: non autẽ eſt ſic in alteratione. Nam bene producitur qualitas i alteratio-ne: licet qualitas contraria in multis non corrumpatur in eodem ſubiecto. Hec de ſecundo articulo.

Quantum ad 3^m articulũ dubitaſ an indiuiduũ vnius ſpẽi ſine ipſius corruptione poſ-ſit in aliam trãſmutari ſpẽm ſubaliter. ¶ Et arguiſ p̄mo p^m.

ꝙ ſic: qꝛ per incãtationes homines ſine corruptione ſui trã-ſmutaſ in porcos: vel caro humana vt naſus hominis in racemos. ergo ⁊c. ꝯña tenet ⁊ añs pꝫ: qꝛ dicitur de multis qui ſciuerunt homines in porcos tranſmutare. ſimiliter ꝑ perſpectiuam ⁊ radiorum ſolarium reflexionem dicitur ꝙ multi fuerunt homines tangentes naſum proprium ma-nu credentes ſe tangere racemum: ⁊ ꝙ hoc ſit ſine corru-ptione pꝫ: qꝛ nunqꝫ ſi eſſet corruptio talis econtra in prio-rem ſpẽm trãſmutarentur: cuius contrarium experimur.

¶ Secũdo aqua infuſa in vino tranſmutatur in vinũ ſi- 2^m

ne corruptione ſui: ergo ⁊c. ꝯña eſt nota. añs pꝫ per guſta-tores: qꝛ dicunt ſe ſolum vinum guſtare qd ſit ſine corruptio-ne aque. pꝫ: qꝛ ſi ſtucus mente ponaſ in vinuꝫ extraheretur iterum aqua ex vino qd non poſſet eſſe ſi aqua corrupta fuiſſet. ¶ Tertio vinum ſine corruptione ſui trãſmutatur 3^m.

in acetum. ergo ⁊c. ꝯña tꝫ: qꝛ vinuꝫ ⁊ acetum videntur di-uerſarum ſpecierum: ꝙ tranſmutatur eſt notum. ⁊ ꝙ ſine corruptione ſui. pꝫ: qꝛ viſum eſt ꝙ acetum iterum trãſmu-tatur in vinum: qd non eſſꝫ ſi vinũ eẽt corruptũ. ¶ Quar- 4^m.

to alchimiſte tranſmutant argentum viuum in aurũ ſine corruptione ſui. ergo. ꝯña tꝫ. ⁊ añs pro p̄ma parte pꝫ per eos: ⁊ pro ſecunda ſimiliter: quia aurum ꝓductũ tali mõ econtra redit in nãm ſuam. ſ. argenti viui: quod non eſſꝫ ſi argentum viuum fuiſſe corruptum.

In oppoſitum eſt qd dictum eſt in queſtione. ¶ Pro hac dubitatione p̄mo p^m nõn^m

eſt notandũ ꝙ põt in ſubſtãtijs duplex reperiri tranſmuta-tio: vna vera: ⁊ alia apparens ⁊ non vera. Uera eſt qñ rea-liter indiuiduũ de vna ſpẽ trãſmutatur in aliam. Sꝫ nõ ve-ra eſt qñ per accñtium mutationẽ indiuiduũ apparet trãſſi-re in aliaꝫ ſpẽm: non tñ intrauit ſicut ſi argentũ viuuꝫ ma-nens ipſum: apparet rubeũ ſolidum ⁊ firmũ: ſicut aurum iam apparenter diceref mutatũ in aurũ mutatione nõ ve-ra: tñ adhuc eſſet argentũ viuum in veritate: nec ex hoc de-bet aliquis mirari: quia nos non iudicamus de ſubſtãtijs niſi per accidẽtia apparẽtia: ⁊ ideo ſi iſta in tñ trãſmutarẽ-tur ꝙ nos neſciamus diſtinguere credemus veraꝫ trãſmu-

2ᵐ nōnᵐ tationes fore factā:ʒ nō ſit facta. ¶ Scđo eſt notandū q̄
mutatio vera in ſubā eſt triplex.ſ.creatio trāſubſtātio ⁊ gñā-
tio vel corruptio. De pᵃ ex̄ēplū ſicut aīa intellectiua crea-
tur. De 2ᵃ ſicut panis in corpᵘˢ xp̄i mutaƭ ⁊ idē dr̄ trāſubſtāti
De iſtis duabus eo q̄ ſunt mutationes immanifeſte ⁊ super-
nāles nihil ad pħm: ſed ſolū de generatione, ⁊c.

pᵃ ʒ. **His pmiſſis** ſit pᵃ ʒ.ſ. hec. īdiuiduū vnius ſpēi nō pōt ſine eius corruptiōe ſubāli-
ter trāſmutari in aliaʒ ſpēm mutatione vera. pʒ: qꝛ dato q̄
ſic. ſequiƭ q̄ idē indiuiduū in genere ſubē eſſet diuerſaruʒ
ſpecierū. vt homo ⁊ cadauer: qđ non eſt poſſibile: eo q̄ mā
ſimul non recipit diuerſas formas ſubſtantiales: ⁊ ʒ ꝯñia
qꝛ ſi indiuiduūʒ tranſiens ad aliaʒ ſpēm non corrumpitur
ſed manet qđ fuit: ⁊ cū hoc ſit adhuc noue ſpēi: ſequitur q̄
2ᵃ ʒ. in termino motus ſit diuerſaruʒ ſpecieruʒ. ¶ Secūda ʒ.
mutatione ſoluʒ apparenti ⁊ non vera. bñ pōt indiuiduūʒ
vnius ſpeciei ſubſtantialiter ſine eius corruptione in aliam
ſpēm tranſmutari. pʒ: qꝛ frequēter certus homo per duos
dies apparet cadauer: ⁊ tamē ſm veritatem adhuc manet
homo prout poſtea experientia eſt manifeſtum.

Ad pᵐ **Juxta hoc** ad rōnes dubitatiōis. ¶ Ad primā dr̄: q̄ hmōi incātationes non faciunt trāſ-
mutationes veras: ſed ſi aliquid faciunt ſolum faciunt ap-
Ad 2ᵐ parenter. ¶ Ad ſcđam negaƭ aña: ⁊ ad probatonē dr̄ q̄
aqua infuſa in vino nūq̄ eſt corrupta ſubāliter: neq̄ tran
ſit in vinuʒ: imo manet vera aqua: ſicut ratio bñ probat: ⁊
diuiditur in ita paruas partes q̄ nō poteſt eius ſapor per-
cipi diſtincte: ſicut ſapor vini: nihilominus tamē eſt adhuc
Ad 3ᵐ vera aqua. ¶ Ad 3ᵘᵐ dr̄: q̄ ſubſtātialiter vinum ⁊ acetum
Ad 4ᵐ nō ſunt diuerſarū ſpecierū: ⁊ ideo ratio nō procedit. ¶ Ad
quartam dicitur: q̄ ſi alchimiſte faciunt ex argento viuo
verum aurum: q̄ tunc argentum viuū corrūpitur: ⁊ ſi ite-
rum de auro fiat argentum viuuʒ q̄ non eſt idē quod fuit
ante niſi in ſpecie: ſed ſi ſolum faciunt mutationem appa-
rentem. tunc verum eſt q̄ non corrūpitur argentum viuū:
qꝛ non veraciter in aliam ſpecieʒ trāſmutatur. Et ſic patet
quid ſit dicendum de tertio articulo.

Ad pᵐ **His ergo** pmiſſis reſpondeaƭ ad rōnes pncipales. ¶ Ad primaʒ negatur maior.ſ. q̄ oīs
motus quo aliquid hʒ ſe aliter q̄ prius eſt alteratio. Ad
pbatiōnē dr̄ q̄ illud quid noīe alterationis: ʒ ppꝛie dica
T.cō.7. tur ſibi cōpetere: tñ ſic nō accipiƭ cōtexꝛ: imo pħs.5. phyſi-
⁊.18. co. De pdcīs motus reſtringit motū alterationis ad mo-
tū aliter ſe habēdi in qualitatibus: modo tale qđ nō eſt ge
Ad 2ᵐ nerationis. ¶ Ad 2ᵘᵐ negaƭ maior.ſ. q̄ ſi ſit ſolum vnum
pꝛiᵐ māle q̄ tūc ſit gñatio alteratio. ¶ Ad pbm̄ iſto pꝛi-
mo dr̄ q̄ voluit ⁊ intellexit q̄ antiqui ſolū ponētes vnum
pncipiū mūle: ⁊ idē eſſe eius in actu ſicut poſuerunt nō po-
terant ſaluare generationem eſſe diſtinctā ⁊c. ʒ ſi poſuiſſēt
ipſum eſſe eius in potētia: ſicut Ariſto. ſecus fuiſſet: ⁊ bene
ſaluaſſent gñationē ⁊ alterationē eſſe diſtinctas mutatio-
Ad 3ᵐ. nes. ¶ Ad 3ᵘᵐ negaƭ aña q̄ alteratio ſit gñatio. ¶ Ad p
bationeʒ dr̄ q̄ aliquis pōt dici motus ad ſubam dupliciƭ.
Uno° tanq̄ ad terminū intrinſecuʒ ⁊ propꝛiū: ⁊ ſic conce-
ditur maior.ſ. q̄ oīs motus ad ſubam eſt gñatio: ⁊ negaƭ
minor.ſ. q̄ alteratio eſt hmōi. Secūdo mō ⁊ tāq̄ ad termi-
num extrinſecuʒ ⁊ nō propꝛiū: ⁊ ſic negaƭ maior ⁊ concedi
tur minor. pdicta.n. alteratio eſt motus ad ſubſtantiaʒ tā-
q̄ ad terminū remotū ⁊ extrinſecū: cum eius finis intrinſe
Ad 4ᵐ. cus nō ſit ſubſtātia: imo qualitas. ¶ Ad quartaʒ dicitur:
q̄ motus pōt capi large pro quauis mutatione ſucceſſiua.
T.cō.6. ſicut deſcribitur in 3°. phyſico. Et iſto modo negatur ma-
ior: qꝛ iſto modo ad ſubſtantiaʒ eſt bñ motus: ⁊ conceditur
minor: alio modo motus accipitur ſtricte.ſ. pro mutatione
T.c.9.⁊ ſucceſſiua facta in ſubiecto exiſtente hoc aliquid in actu in
18. vtroq̄ termino motus: ⁊ ſic accipitur. 5. phyſico. Et hoc

modo conceditur maior: ⁊ negatur minor.ſ. q̄ generatio
ſit motus: qꝛ ipſa non ſit in ſubō exñte hoc aliquid ī actu
prout notum eſt. ¶ Ad 5ᵘᵐ negatur maior.ſ. q̄ motus ad Ad 5ᵐ
grauitatē ⁊c. ſit generatio. ¶ Ad pbationē.ſ. ad auctori-
tatem Cōmentatoris. 3. celi dicaƭ: q̄ in hoc nō tenetur cōtex: C.67.⁊
qꝛ opinio ſua de formis elementorū a pluribus non teneƭ. 4.c.2.
Aliter pōt dici q̄ intellexit q̄ eſſent qualitates vere mot-
us elementorū: nō tñ pncipalr ſubales. ¶ Ad 6ᵘᵐ dr̄: q̄ Ad 6ᵐ
ipſa eſt p pma ʒne pmi articuli. ¶ Ad 7ᵘᵐ negaƭ maior Ad 7ᵐ
ſ. q̄ omnis motus ad qualitatē eſt alteratio: ⁊ rō eſt: quia
omnis motus ad rem diuiſibilem eſt ad qualitatē, cum oīs
res diuiſibilis ſit paritas: qꝛ binarius ſuarum medietatuʒ:
non tñ oīs hmōi motus eſt alteratio. ¶ Ad probationem
eius: ⁊ ad pħm 5° phyſico. dicitur q̄ intellexit q̄ motus ad T.c.18.
qualitatem propter quē de prima ſuba mutantur termini
de predicamento qualitatis eſt alteratio prout dictum eſt.
¶ Ad rationem poſt oppoſituʒ dicitur q̄ eſt p ſcđa ʒne.

¶ Empedocles qdē videƭ cōtraria dicere ⁊ ad apparētia ⁊c. Textu cō. ij. Qō. iiij.

Queritur 4°. Utrum ſi generatio eſt impoſſibilis alteratio eſt im-
poſſibilis. ¶ Et arguitur primo q̄ non: quia pᵐ.
quādo alique due mutationes ſunt diſtincte:
licet vna earum eſſet impoſſibilis non propter
hoc alia eſſet impoſſibilis: modo generatio ⁊ alteratio ſūt
mutationes poſſibiles diſtincte. vt dictum eſt prius. ergo ſi
generatio eſſet impoſſibilis non propter hoc alteratio eſſet
impoſſibilis maior videtur eſſe nota de ſe: ⁊ a ſimili: quia ʒ
generatio antexp̄i eſſet impoſſibilis non propter hoc ali-
cuius rei diſtincte generatio eſſet impoſſibilis. ¶ Secun- 2ᵐ.
do ſic. ſicut ſe hʒ generatio huiᵘ ad alterationē huius: ita
ſe habet generatio in cōmuni ad alterationē in cōmuni: ʒ
non ſequitur ſi generatio huius eſſet impoſſibilis q̄ ppter
hoc huius alteratio ſit impoſſibilis: ergo nec ſi generatio ī
cōmuni eſſet impoſſibilis q̄ tunc alteratio eſſet impoſſibi-
lis. maior patet cōuenienti ſimilitudine: ⁊ minor nota eſt:
qꝛ huius rei que eſt generatio eſt impoſſibilis: tamē eius al
teratio non eſt impoſſibilis: immo poſſibilis vt notum eſt.
¶ Tertio. ſicut ſe habet eſſe ad eſſe: ita ſe habet poſſe ad 3ᵐ.
poſſe: ſed ad eſſe alterationis non ſequitur eſſe generatiōis.
ergo nec ad poſſe eſſe alterationis ſequitur poſſe eſſe gene-
rationis. igitur nec ex oppoſito cōſequentis puta ex nō poſ
ſe generationis ſequitur non poſſe eſſe alterationis. maior
pʒ ex cōuenienti ſimilitudine: ⁊ videtur eſſe pħi primo prio
rum. cap. 3°. vbi vult q̄ ſi ad a. eſſe ſequitur b. eē. tunc etiaʒ
ad a. eē poſſibile ſequitur b. eſſe poſſibile: ⁊ ex cōſequenti. ſi-
cut ſe habet eē a. ad eſſe b. ita ſe habet poſſe ipſius a. ad poſ-
ſe ipſius b. quod eſt propoſitum: ⁊ minor eſt nota. nullo.n.
modo ſequitur alteratio eſt. ergo generatio eſt: cum alte-
ratio precedat generationem rei. ¶ Quarto. ſi valeret hu- 4ᵐ.
iuſmodi conſequentia hoc eēt ex eo q̄ alteratio ordinatur
in generationem tanq̄ in finem: ſed ſi in natura finis ē im-
poſſibilis: ordinata ad finem ſunt impoſſibilia: ſed modo
ambo iſta ſunt falſa. ergo ꝯñia iſta non valebit. ꝯſequen-
tia eſt bona: ⁊ aña pro prima parte notuʒ eſt. pro 2ᵃ probaƭ
primo enim falſum eſt q̄ alteratio ordinatur in generatio
nem. probo: qꝛ alteratio inueniƭ vbi nulla reperiƭ genera-
tio. vt in celo illuminatio nō ordinaƭ in gñationem. ſimiliƭ
nec introductio ſciē in aīam intellectiuā: nec ſenſatio in ſen
ſum: que ſunt tñ quedaʒ alterationes: nec eſt verū q̄ ſi fi-
nis eſt impoſſibilis q̄ ordinata in finem ſunt īpoſſibilia. p
bo. qꝛ entia nālia appetūt ſe ſemp pmanere. pmo phyſico. Com.8i.
Et iſte finis eſt īpoſſibilis cum neceſſario ſit omne corrupti
bile tandem corrūpi. pmo celi. Et tñ entia nālia ⁊ appetiᵘ T.c.2i.
ſuus in hunc finē ordinata: ſunt poſſibilia prout notū eſt.

5ᵐ ¶ Quinto bona ꝯñia tenere dꝫ per aliquē locum dialeti
cum: ſed iſta nō videt̄ per aliquē locuꝫ tenere. ergo ipſa nō
eſt bona. maioꝛ patet. ꝓ aliter de ꝯñia ꝓbatiua: ⁊ minoꝛ
vr̄ eſſe nota: qꝛ nullus vr̄ eē locus per quē teneat ꝯ: imo nō
videtur tenere niſi ex eo ꝙ añs eſt impoſſibile.

T.c.2. **In oppoſitum** eſt phs in iſto pmo. Dicit.n. ꝯ empedoclē: ꝙ ſi poſſe eſt elīta ex inuicem gñari: ꝙ etiam impoſſe eſt ea inuicem alterari.

In iſta qōne erunt tres articuli. In pꝛio videbūtur quedaꝫ terminoꝛū diſtōnes ⁊ de neceſſitate gñonis ꝯnes. In 2ᵒ pmittēde ſunt ſuppōnes ad ꝓncipale q̄ſitū facientes. In 3ᵒ r̄ndenduꝫ eſt ad qōnem.

pᵐ nōnᵐ **Quantum** ad pᵐ pmo eſt notādū: ꝙ neceꝫ q̄ñqꝫ attribuit̄ ꝓpōnibus. ⁊ dr̄ ꝓpō neceſſaria ꝓpō de ineſſe de pñti affirmatiua ſic ſe hñs ꝙ qualitercūqꝫ ſm eius totalē ſignificationē p eā ſignificat: ita neceſſe eſt eſſe: ita ꝓpoꝛtionaliter deſcribit̄ ꝓpō neceſſaria de pterito vel futuro vel poſſibili. Q̄ñqꝫ vo attribuit̄ rebus ⁊ ꝓpꝛiiſſime dicit̄ res que non pōt nō eſſe. Aliter ⁊ cōius deſcribendo illud eſt neceſſariū qḋ nō pōt eternaliter non eē: nec ſemp nō eſſe donec fuerit. Cōtingēs aūt qḋ pōt eternaliter nō eſſe poſito ꝙ nūꝗ̄ ſit.

2ᵐ nōnᵐ ¶ Scḋo notādū ꝙ neceſſarium attribuit̄ ꝓpōnibus pro rebus. ſex modis. Pꝛimo. n. eternitate cōtinua tā in ante q̄ꝫ etiā in poſt: ⁊ hoc mō deum eſſe eſt neceſſariū.
2 Secūdo mō dr̄ neceſſariū eternitate continua ab vna parte tm̄: vt de pterito ꝓpō vera: aut hec de futuro. luna eclipſabitur cras: ⁊ tale neceſſariū pōt fieri falſum ⁊ impoſſe. ſicut de impoſſibili ſuū ꝯdictoꝛiū pōt fieri neceſſariū.
3 Tertio mō dr̄ eternaliter ⁊ interciſe: ſic tñ ꝙ qōlibet ſingulare ꝓpōnis ineuitabiliter euenit. vt lunā eclipſari: neceſſe. n. eſt lunā eclipſari eternaliter ſed interciſe. nam ante qōlꝫ tps nāliter loquēdo eclipſabatur: ⁊ poſt qōlibet tps eclipſabit̄ ex neceſſitate: ſed nō cōtinue eclipſat̄.
4 Quarto ſic interciſe eternaliter: ſꝫ qōlꝫ ſingulare ꝓpōnis euenit cōtingenter. vt gñonē aſini eſſe. naꝫ eternaliter neceſſe fuit generationē aſini eſſe illo mō: nulla tñ gñatio neceſſe fuit.
5 Quinto attribuit̄ neceſſariū qḋ ſolū vna hora aut momēto cōtingit: ſed tñ ineuitabiliter euenit vt aliq̄ certa celi conſtellatio.
6 Sexto dr̄ neceſſariū qḋ cōtingenter euenit: ſed tñ qꝛ ponit̄ in eſſe: ipſuꝫ pro iſto tūc p quo eſt: neceſſe eſt eſſe. vt ſi ſoꝛ. eſt ipſe de neceſſitate eſt pro illo tpe pro quo eſt: ⁊ ad hoc ꝓpoſitū loquit̄ phs pꝛimo ꝑyarmenias. omne qḋ ē qñ eſt neceſſe eſt eſſe.

Dubiuꝫ ¶ Sed quereret quis. ponis tu rem cōtingenteꝫ. vt ſoꝛ. de neceſſitate eſſe pro illo tpe pro quo eſt. ⁊ ſi dicis ꝙ ſic. arguit̄ ꝯ ſoꝛtes qñ eſt neceſſe eſt eē: ſed ſoꝛtes eſt ens qñ eſt. ergo ſoꝛtes neceſſe eſt eſſe. Eodem mō arguit pōt de ꝓpōne Ariſto. omne qḋ eſt qñ eſt neceſſe eſt eſſe: ſed ſoꝛtes eſt ens: qñ eſt. ergo ſoꝛtes neceſſe eſt eē.

Rᵒ ¶ Rn̄deo ꝙ ſexto modo neceſſitatis qōlibet ens neceſſe eſt eſſe ꝓ tpe pro quo eſt: ſꝫ multa entia ſimpliciter loquēdo cōtingēter ſunt: ⁊ ad hoc ſunt rōnes mouētes. pꝛimo qꝛ iam de cetero per nullaꝫ potētiaꝫ pōt eternaliter non eſſe. igitur iam de cetero dr̄ eternaliter eſſe vel fuiſſe. ꝯñia tꝫ per deſcriptionem neceſſarij: ſed nō dicitur eternaliter fuiſſe: qꝛ non fuit igitur eē.
2 Secūdo qꝛ imediate poſt ſi ſoꝛ. nūc pꝛimo eſt ipſum neceē eſt fuiſſe. igitur eadē rōne pro iſto tpe ipſū necē ita eſt eē. ꝯñia tꝫ: qꝛ nō erit poſſe ipſuꝫ neceſſario fuiſſe niſi pro eē qḋ nunc hꝫ. añs eſt notum.
3 Tertio qꝛ iſta imediate poſt erit vera. ſoꝛ. de neceſſitate fuit: eo ꝙ in pterito fuit: ⁊ preteritum nō pōt nō eē pteritū. p celi. igit̄ nunc de neceſſitate ē: aut fuit pro tpe pro quo eſt. ꝯñia tꝫ: ⁊ tunc vltra: ſed non de neceſſitate fuit: cū ſuppoſitū ſit ipſum pro nūc pꝛimo eſſe. igitur ipſum neceſſe eſt eē pro tēpoꝛe pro quo eſt.
T.c.103 ⁊.138.
4 Quarto: quia res cōtingēs pro tēpoꝛe pro quo ē nō pōt non eē. ergo pro illo tēpoꝛe ē neceſſitate ē. ꝯſequētia tꝫ. añs pꝫ: quia dato ꝙ pro illo nō ſit: ſequit̄ ꝙ ſimul eſt ⁊ nō eſt: quod implicat cōtradictionē.

Ad duᵐ ¶ Ad rōnem in ꝯtrariū factaꝫ dicit̄ ꝙ hec ē diſtinguēda. ſoꝛ. qñ ē neceſſe ē eē: eo ꝙ ly quādo quādoqꝫ determinat hoc verbum eſſe: ⁊ eſt ſenſus ꝙ ſoꝛtes neceſſe ē eē pro tēpoꝛe pro quo eſt: ⁊ ſic non valet ſillogiſmus factus contra: quia minus eſt predicatum cōcluſionis q̄ꝫ predicatū maioꝛis. Alio modo pōt ſe tenere ex parte ſubti ⁊ eſt ſenſus ꝙ ſoꝛ. quādo ē ē neceſſitate ē: ⁊ ſillogiſmus eſt bonus: ⁊ maioꝛ erit falſa. eodem modo dr̄ de ꝓpōne Ariſ.

3ᵐ nōnᵐ ¶ Tertio eſt notādum: ꝙ impoſſibile dicitur dupl̄r. Uno modo prout attribuitur ꝓpōnibus: ⁊ deſcribitur cōtrario modo a neceſſario. ſ. ꝙ eſt ꝓpō que ſm totalem ſignificationē pro nūc aliqualiter ſignificat: qualiter non pōt eē de preſenti. proportionabiliter deſcribitur in pterito vel futuro vel aliis. Alio modo attribuitur rebus. vt dicit̄ chimera impoſſibilis eſt. Et pōt diſtingui: qꝛ aliquid dr̄ impoſſe ſimpliciter: vt qꝛ per nullā potētiaꝫ pōt eſſe. vt implicans contradictionē. vt deuꝫ non eſſe. Aliud dr̄ impoſſibile ſm curſum nature: qꝛ per potētias naturales nō pōt eē: vt terram eē in ſpera lune.

4ᵐ nōn. ¶ Quarto ē notanduꝫ: ꝙ in ſperis elemētoꝛum eternalis ē alteratio aque ⁊ aeris inter ſe. naꝫ inter polos eſt maioꝛ generatio aque: propter qḋ dicitur 2ᵒ. metheoꝛoꝛum: ꝙ maria boꝛealia fluūt in auſtralia: quia ibi aqua iuuatur a foꝛti frigiditate terre: nec poteſt impediri a radiis ſolaribus. ſub equinoctiali vo ē contrariuꝫ. nam ibi ſemp generatur aer: qꝛ aer in calefaciēdo aquam ⁊ in coꝛrumpēdo iuuatur a caloꝛe ſolis ibidem foꝛti: ⁊ eſt bñ aduertēdum ꝙ illud p potētias naturales non poteſt impediri: qꝛ nulla potētia naturalis poſſꝫ facere quin taliter fieret. ex quo ſequitur ꝙ ſemp eſt vna continua gñatio aque ſub polis: qꝛ ab eterno fuit alteratio cōtinue ibidem aeris ab aqua ⁊ ab eterno generatio aque ⁊ coꝛruptio aeris. Secundo ſequitur ꝙ eſt vna eterna gñatio aeris ſub equinoctiali. Tertio ſequitur ꝙ ſicut aqua fluit a parte boꝛeali verſus maria auſtralia: ita aer continue fluit: ſꝫ non pcipiamus ab equinoctiali verſus polos: ⁊ hoc fit i ſpera aeris vt ſm oēm ſuaꝫ partē eque diſtet a cētro: ⁊ vt illa maneat vniformis: ex his inferri poſſunt concluſiones.

pᵃ ꝯ **Prima hec** eſt gñatio neceſſario eſt. pꝫ: qꝛ hec eſt neceſſaria. gñatio aeris eſt.
2ᵃ ꝯ ¶ Secūda hec eſt. neceſſario coꝛruptio eſt. pꝫ vt pꝛius: ⁊ loquoꝛ hic de neceſſitate continua que non poteſt impediri per potentias naturales: quia manifeſtum ē ꝙ ſic neceſſe eſt cōtinue fieri generationeꝫ ⁊ coꝛruptionem.
3ᵃ ꝯ ¶ Tertia ꝯcluſio. neceſſe eſt quarto modo. ſ. neceſſitate interciſa gñationeꝫ aſinoꝛum eē ⁊ equoꝛum. pꝫ: qꝛ ab eterno fuit ⁊ in eternuꝫ erit nāliter loquēdo: ſꝫ interciſe.
4ᵃ ꝯ ¶ Quarta ꝯcluſio. gñationē hoīum: aut aſinoꝛū non eē eſt impoſſe: ⁊ hoc prout ipſum opponitur neceſſario. quarto modo dicto. probatur ſicut pcedens.
5ᵃ ꝯ ¶ Quinta cōcluſio. gñationē hominuꝫ aut aſinoꝛum eſſe non eſt neceſſariū pꝛio mō: aut ſimpliciter: imo eam non eſſe eſt poſſibile. pꝫ: qꝛ poſſibile eſt ꝙ aliquo tēpoꝛe hmōi gñatio non fiat. Hec de pꝛimo articulo.

pᵃ ſuppō **Quantum** ad 2ᵐ pꝛimo ſupponit̄ ꝙ qḋ itelligit̄ de alteratione ꝓpꝛie vel ꝓpꝛiiſſime dicta que eſt inter q̄litates ꝯrias: aut medias actiuas ⁊ paſſiuas adinuicem. de aliis aūt nō loquit̄ Ari.
2ᵃ ſuppō ¶ Secūdo ſupponitur ꝙ hmōi alteratio finaliter ⁊ oīno ordinat̄ in gñationē ꝓbat̄ ſic. ignis alterans alterat pp gñationē. ⁊ ſic de aliis alterationibus naturalibus. ideo ſuppō vera. ꝯñia tꝫ. añs pꝫ: qꝛ agit ꝓpter aſſimilare ſibi paſſuꝫ. pꝛimo huius. capl̄o de actione: ſed nō eſt paſſum perfecte aſſimilatū niſi ſit actu ignis. igit̄ ꝓpter generare ignē. T.c.51.
2 Secūdo ꝓbatur ſic: qꝛ cauſentia naturalia ⁊ mutationes naturales ſunt oꝛdinate: vt etiam dicit̄ ſcḋo huius capl̄o penultimo. ⁊ gñatio ⁊ alteratio cōſueuerunt ſe concomitari in eodem ſubiecto: oꝑꝫ ꝙ vel gñatio oꝛdinet̄ in alterationeꝫ: quod nullus diceret T.c.56. ⁊.57.

vel alteratio in generationē:qđ eſt ꝓpoſitū. Tertio proba
tur ſic.q2 videm⁹ ꝙ alteratio ſemꝑ precedit generationem
ſimpl'r dictā in māa.vel igitur a caſu ſequitur generatio alte
T.c.40. rationē:qđ nō eſt dōm:cū nā agat ꝓpter finē.2.phy.cap.
7.49. penultimo.⁊ ēt cū caſus nō reperiat in illis que frequēter
T.c.48. fiunt:vt ēt patet ibidē.ca.xi.⁊.xij.vel ſequitur eā ex inten
7.52. tione nāe.⁊ ſi ſic tunc bñ ꝓpo^m. ¶ Et cōfirmatur ſic illa
ratio. alteratio eſt mediū neceſſariū ad gñationē faciēdā.
ergo a directore infallibili ordinatur in eā.ꝯña eſt bona:
q2 ſi non ordinaret eam in eā ipſe deciperet.⁊ añs eſt notū.
Cō.36. ⁊ tūc vltra:ſed directio appetitus naturalis eſt īfallibilis:
7.37. vt ait Cōmētator.12.meta.igitur ipſe dirigit alterationē
3ª ſuppō in generationem:qđ eſt propoſitū. Tertio ſupponitur ꝙ
appetitus nālis non pōt in toto fruſtrari ſuo fine:imo ne
T.c.60. ceſſe eſt ꝙ poſſit ipſum in parte attingere.p3.3.de aīa.cap
7.45. vltimo.⁊ p̄ celi.ca.4.⁊ ſi quis vellet eam negare probaret
T.c.32. ex prioribus ſic.nālis appetitus dirigitur ab agente infal
libili.igiẗ neceſſe eſt ꝙ poſſit aliquo modo ſuū finem attin
gere.ꝯña tenet.q2 ſi non poſſet ipſum aliquo mō attinge
re:iſ agens deciperet:qđ ipſum in talē finem dirigeret añs
p3.in 4ª probatione ꝓcedētis ſuppōnis.hoc de 2º arti.

Quantum ad 3^m ſit ꝯ̄cluſio hec.ꝙ ſi gnō eēt im
poſſibilis:alteratio eſſet īpoſſibilis.pro
Ꝯcluſio batur ſic.alteratio ordinatur a nā in generationē. igitur
ſi generatio eſt poſſibilis:alteratio eſt poſſibilis antecedēs
patet.per ſcđam ſuppoſitionē.⁊ cōſequentia tenet per ter
tiam.⁊ tūc vltra ex oppoſito ꝯñtis:ſi nulla gnō eſſet poſſi
bilis.nulla alteratio eſſet poſſis.igitur ſi gñatio eēt impoſ
ſibilis:alteratio eſſet īpoſſibilis.ꝯña tenet per locū a cā fina
li ad ſuū effectū:⁊ eſt maxima.ſi finis eſt īpoſſibilis in nā:
ordinata in finē erūt īpoſſibilia.econuerſo vō alteratio eſt
poſſibilis.gnō igiẗ eſt poſſis.tenet per locū ab effectu cau
ſe finalis ad ſuā cauſam.⁊ eſt maxima.ſi ordinata in finē
Dub^m ſunt poſſi a.igitur finis erit poſſis. Et ſi quis diceret.ſi aliq̄
qualitas eſſet ſeparata a ſuo ſubō ad imaginationē:vtrū
ne poſſet pati.⁊ videtur ꝙ nō per predicta.oppo^m tñ vide
tur de facto ꝯtingere:cū frigiditas que eſt in ſacramēto al
taris caleſiat vt experientia docet:que tñ eſt ſimpl'r ſepara
R^e ta. ¶ Reſpōdeo ꝙ non.teſte pħo cap̄ de actione.dicēte. ſi
T.c.55 ātū aliquid fuerit ſeparatū calidū hoc nihil patietur: lo
quendo naturaliter:ſeu nō patieẗ nāli paſſione. Ad rōnē
factā in ꝯ̄triū dī ꝙ ſi caliditas aut frigiditas que in ſa
cramento altaris patitur nō patitur nāli mō:ſed miraculo
ſe:⁊ ideo de hoc nihil ad pħm.hoc de 3º articulo.

Ad p^m Ad rationes principales.ad p̄mā negeẗ maior
.ſ.qñ due mutationes ſunt diſtin
p.ge.55. cte ⁊c.ſed hoc forſan hēt veritatē vbi vna non eſſet finalr
pp aliā.mō alteratio finalr eſt pp gnōnē:⁊ iō non eſt ad ꝓ
Ad 2^m poſitum. ¶ Ad ſcđam ſilr negeẗ maior:ꝙ ſicut ſe h3 hu
ius gnō ad hui⁹ alterationē:ita ſe h3 gnō in cōi ⁊c.⁊ cā diſ
ſimilitudinis eſt:q2 hui⁹ alteratio nō ordinaẗ ad ipſi⁹ gnō
nem:ſ3 ad gnōnē alteri⁹:ſed alteratio in cōi ordinaẗ i gnō
nem in cōi:⁊ iō nō eſt inconueniens:ꝙ l3 hui⁹ gnō ſit īpoſſis
ꝙ ſua alteratio tñ ſit poſſibilis:q2 ea⁹ alteratio:vt dictū ē.
nō ordinaẗ in eius gnōnem:ſed alterius:ſ3 de cōi ſecus eſt.
Ad 3^m ¶ Ad tertiā dī vno mō negādo maiorē.nā nō ē ſilr.altera
tio enim pōt bñ eē:l3 gnō nō ſit:ſaltē in ſpāli capta: ſed tñ
ipſa nō pōt eſſe:niſi ēt gnō poſſet eſſe.nā fini ⁊ ordinato ad
finē iſta ſilitudo nō eſt cōueniēs.nā ad eē ordinati in finē
non d3 ſeq eſſe finis:ſed potius ecōtra:⁊ tñ ad poſſe vnius
d3 ſeq poſſe alteri⁹.alr dī cōcedēdo maiorē ⁊ negando mi
norē:dicēdo ꝙ ad eſſe alterationis vtiq3 ſeqtur eē gnōnis:
q2 eſſe gnōnis eſt neceſſariū:vt dictū eſt in p̄mo articulo.
Ad 4^m modo neceſſariū ad qđlibet d3 ſequi. ¶ Ad quartam cō
ceditur maior.ſ.ꝙ hec ꝯñtia valet.ideo q2 alteratio pro
prie dicta ordinatur in gñationē:⁊ ꝙ in nā qñ finis eſt im
poſſibilis ⁊c.⁊ negeẗ minor:qua dī ꝙ illa ambo ſunt ſep
ſa. ¶ Ad probationē cōcediẗ ꝙ alteratio cōiter dicta bñ
reperitur ſine generatione:vt illuminatio:⁊ alie alteratio
nes:de qbus rō procedit:ſed de illis nō eſt ad propoſitū:q2
ſolū in ꝓpoſito loqmur de alteratiōe ꝓprie dicta. ¶ Ad
ꝓbationē falſitatis ſcđi.ſ.ꝙ qñ finis eſſet impoſſis in natu
ra ordinata ad finē eſſent īpoſſibilia.cōcediẗ ꝙ entia nā
lia appetūt ſe ſemꝑ ꝑmanere.⁊ dī ꝙ hoc in toto nō eſt poſ
ſibile.nā in parte ꝑmanēt eadē numero.⁊ ſemper perma
nent eadē in ſpē:⁊ ſic non in toto ille appetit⁹ nālis fruſtra
tur ſuo fine:l3 forte in parte ꝑuatur.puta:q2 nō eſt poſſi
bile:ꝙ aliquod ens nāle ſaltem mixtū maneat ſemꝑ idem
numero. ¶ Ad qntā p3 quid ſit dōm ex 2º articulo, Rō
poſt oppoſitū eſt pro ꝯ̄ne rñſali. Hec de qōne.

¶ Quocirca propter huiuſmodi corruptio
nem ⁊c. Tex.cōmē.xvij. Qō.v.

Ueritur Quāto vtrū gnō vni⁹ ſit cor
ruptio alteri⁹ ⁊ ec̄ȝ. Et argui
tur p̄mo.ꝙ nō.gnō nō ē corruptio.ergo gñatio
vnius nō eſt corruptio alterius . tenet ꝯñtia.
nā ex oppoſito ꝯñtis ſeqtur oppoſitū añtis.ſe
quitur enim.generatio vnius eſt corruptio alterius. ergo
gñatio ē corruptio.añs p3.quia gñatio ⁊ corruptio ſunt
mutationes oppoſite. ¶ Secūdo.vnius generatio eſt qñ
q3 corruptio multoꝝ.igitur nō eſt preciſe corruptio vni⁹.
añs p3.q2 gñatio vnius ignis eſt frequēter corruptio mul
torum ſtraminū:⁊ gñatio vnius mixti eſt corruptio mul
torum elementoꝝ.⁊ tenet ꝯñtia de ſe. ¶ Tertio.ſi ſic ſeq
tur ſemper eſſet equalis multitudo entiū.ꝯſequens nullus
cōcederet.⁊ ꝯñtia probatur.q2 ſi ſemper quādo vnū gene
ratur aliud corrūpitur ⁊ ec̄ȝ.tunc ſemꝑ manerent eq̄ mul
ta entia:vt ſi a q̄ttuor denarijs vnus auferetur ⁊ alius ad
deretur:⁊ ecōtra ſemꝑ manerēt eq̄ mlti denarij. ¶ Quar
to.gñatio luminis in medio:ſiue generatio ſcie in aīa intel
lectiua eſt alicuius generatio vt notū ē:⁊ tñ nullius ē cor
ruptio:cum lumē in medio nullū habeat ꝯ̄trium: nec ſcia
in aīa intellectiua.ergo gñatio vnius nō eſt ſemper corru
ptio alterius. ¶ Quinto.in generatione aſini eſt alicuius
gnō.⁊ tamē vt videtur nihil corrūpitur.igiẗ ⁊c.ꝯſequētia
tenet.⁊ añs pro p̄ma parte eſt notū.pro ſcđa declaratur.
forma embrionis non corrūpitur cū ipſa diſponat ad ge
nerationē ipſius aſini.modo nihil agit ad corruptionem
ſui:q̄re ipſa nō videtur corrūpi:neq3 videtur ꝙ ibidem ali
quid aliud poſſit corrūpi. ¶ Sexto.in corruptione aſini
aliqđ corrūpiẗ:⁊ tñ ibi nihil generatur.igitur ꝯña tenet.⁊
añs pro p̄ma parte p3.q2 corrūpiẗ aſinus.pro ſecūda pte
declaratur.q2 ſi aliqđ ibi generaretur hoc eſſet forma que
manet in cadauere:ſed ꝙ illa non generaretur perſuade
tur.q2 videẗ ꝙ ſit eadem forma corporeitatis:que ante fu
it in aſino cū habeat ſimilē quantitatē ⁊ figurā:⁊ alia ac
cidentia ꝯſilia.modo notū eſt.ꝙ ad ſiles diſpōnes quali
tatiuas ſiles forme ſubſtātiales ꝯſequūtur. ¶ Septimo i
nutritione hoīs aliqđ corrumpitur:⁊ tamē nihil ibi gene
ratur.igiẗ ⁊c.ꝯñtia tenet.⁊ añs pro p̄ma pte p3.q2 corrū
pitur cibus:⁊ pro ſcđa declaraẗ cū non generēt mā,ex quo
eſt ingenerabilis ⁊ incorruptibilis p̄ phyſicoꝝ.nec generaẗ
forma:cum forma ſubſtantialis in hoīe non ſit alia q̄3 for
ma intellectiua:que nec in parte nec in toto pōt generari.
ergo nihil generatur ibi. Nec valet ſi quis diceret ꝙ ibi ge
neratur compoſitum.cum nō poſſit generari compoſitū
niſi aliqua ſue pars generetur.modo demōſtratū eſt nul
lam partem compoſiti generari. ¶ Octauo arguitur.in
corruptiōe hominis aliquid generatur.puta forma cada
ueris:⁊ tñ ibi nihil corrūpitur.ergo ⁊c.ꝯñtia tenet. añs ꝓ
ſecūda parte patet.cū nō corrūpatur materia:vt ꝓbo dem

T.c.20. eſt.nec forma:cū intellectus humanus ſit ꝑpetuus.3.de
9m aīa.qui ſolus eſt forma hoīs.¶9° in gñatiōe mixti ex ele
mentis generātur odores:colores:& ſapores:& tñ nulle q̄
litas oppoſita corrūpitur.ergo &c.ꝯñtia tenet.& aſſūptū pro
ꝑma pte pȝ per experiētiā.pro ſcda ēt patet.qꝛ in elemētis
non ſunt hȝ qualitates:puta color odor & ſapor.

T.c.17. # In oppoſitum eſt philoſophus ꝑmo huius.capitulo 3°.

¶In iſta q̄one ꝑ reſpondēdū eſt ad q̄onem de virtute ſer
monis & magis logice. Scdo rñdēdū eſt ad eā ſm intētio
nem Ar̄.& magis phice. In 3° vidēdū eſt ſpālr an ad gnō
nem vnius q̄litatis ſequaſ corruptio alterius:& ecōtra.

pm nōm **Quantum** ad primū eſt ꝑmo notandum q̄ gnō
aliqñ accipitur pro ſubiecto generatio
Cō.60. nis.& ſic dicit Cōmentator ꝑmo phycoꝝ.q̄ mā ꝑma eſt
que in rei veritate generaſ.aliqñ aūt accipitur pro forma
que generaſ.vt gñatio ignis dr̄ forma ignis que genera
tur. Proportionabiliter corruptio pōt accipi pro ſubō cor
2m nōm ruptionis:& aliqñ pro forma que corrūpitur.¶Scdo no
tandū q̄ corruptio:ſeu ēt gñatio:prout eſt mutatio ſim
plex nō pōt accipi pro ſubō gnōnis:aut corruptionis:cū
hoc nō ſit mutatio ſucceſſiua:vel motus:ſed ſm veritatē
ē forma que acqritur.& corruptio forme q̄ deꝑditur. Iſta
enim prout ſucceſſiue producitur ſm ſucceſſiuā mãe diſpōnē
T.cō.4. dr̄ gñatio ſucceſſiua:vel motus:& illud ſupponiſ ad pñs.
3m nōm & probabitur deo dante.3° phycoꝝ. ¶Tertio notandū
q̄ duplices ſunt res.alique enī ſunt res ſucceſſiue:vt mo
tus aut tēpus:quoꝝ eſſe cōſiſtit in cōtinuo fieri vnius par
tis poſt aliā:eo q̄ partes talium nō permanēt ſimul.iuxta
dictum phi in predicamēto q̄titatis dicētis:q̄ partes ipſi⁹
non habēt pōnem:qꝛ nō permanēt. Alie ſunt res nãe per
manentis:quarū ptes ſimul ſunt & manēt:vt aqua vel aer.
4m nōm ¶Quarto eſt notādū q̄ in iſtis rebus ſucceſſiuis idē eſt
eſſe:generari & corrūpi.verbi grā.idem eſt motū generari
& corrūpi.probatur ſic.motus localis aliqñ generaſ.vel
igiſ qñ eſt.vel qñ nō eſt.ſi qñ eſt.tunc eſſe motus & genera
ri eius ſic mot⁹ ſunt idē:qđ eſt ꝓpoſitū:vel anteq̄ aliquid
eius eſt.& hoc non.qꝛ tūc generatio motus eſſet ſine motu:
& ex alio:qꝛ motus non generatur niſi quādo mobile mo
uetur:modo quādiu nihil ipſius mot⁹ eſt mobile non mo
uetur.igitur q̄diu nihil ipſius motus eſt.motus nō gene
ratur:vel poſtq̄ deſinit eſſe:quod nullus diceret:eodē mo
do arguiſ de corruptione.nā motus aliqñ corrūpitur.vel
ergo qñ eſt.& habetur propoſitū.ſ.q̄ idē eſt ſuum eē & cor
rumpi.vel poſtq̄ totaliter deſinit eſſe:& hoc nō:eqꝛ tūc to
taliter eſt corruptus.& ex ꝯñti amplius non corrūpiſ.vel
anteq̄ incipiat eſſe:qđ nullus diceret. Eſſe igitur in rebus
ſucceſſiuis generari & corrumpi ſunt idem.

pª ꝯ **His premiſſis** ſit hec ꝑma ꝯclō.ſi ꝓprie ca
piantur generatio & corruptio
.ſ.pro ſubiecto gnōnis & corruptiōis:tūc generatio vnius
eſt corruptio alteri⁹.pȝ.qꝛ ſubm reſpectu forme:que gene
ratur eſt gnō.reſpectu forme:q̄ corrūpiſ eſt corruptio:idē
enim eſt ſubm qđ in generatione forme ſequētis ſubiciſ q̄
generatur.& forme ꝑcedentis que corrūpiſ.¶Scda cō
2ª ꝯ cluſio eſt iſta.in rebus ſucceſſiuis capiēdo gnōnē ꝓprie ꝓ
forma que produciſ:& ꝓportionabiliter corruptionē.ge
neratio eſt corruptio.ꝓbatur demōſtrato motu:aut alia
forma ſucceſſiua.hec forma eſt gñatio:& hec forma ē cor
ruptio.ergo corruptio eſt gnō:& patent premiſſe:qꝛ in ſuc
ceſſiuis eſt idē eſſe generari & corrūpi.vt dictū eſt.in 4° no
tabili.¶Tertia ꝯ eſt.q̄ in ꝑmanētibus non opȝ q̄ gene
3ª ꝯ ratio ſit corruptio.pȝ qꝛ gñatio eſt forma que generatur
& nō opȝ formā permanentē qñ gñatur actu corrūpi.& ex
ꝯñti nō opȝ eā actu corrūpi nec eſſe corruptā. ¶Quarta
4ª ꝯ ꝯclō q̄ in ꝑmanētibus oīs generatio erit corruptio.pȝ.qꝛ

oīs forma que gñatur erit corrupta.ergo oīs gnō erit cor
ruptio.ꝯñā tȝ per notabile 2m.& aīs pȝ.qꝛ oīs res ꝑmanēs
que gñatur aliquādo corrūpetur:cū corruptibile non poſ
ſit ꝑpetuari.ꝑmo celi.& tūc erit corruptio.per 2m notabile. T.c.124
¶Sed quereret aliqs.eſt ne poſſibile q̄ in permanētib⁹ Dubiū
gñatio ſit corruptio.¶Rñdeo q̄ non reputo impoſſibile Rñ
q̄ magna forma ignis que gñatur:& eſt gnō ſimul ſucceſ
ſiue incipiat ſm ptes genitas corrūpi:& ſit corruptio.Un
de in caſu crederē hanc eſſe ꝯcedendam:generatio rei ve
re permanentis eſt corruptio.¶Quinta ꝯ eſt hec.ꝓpoſi 5ª ꝯ
tio de virtute ſermonis eſt falſa:loquēdo ꝓprie de gnōne.
gnō vnius eſt corruptio alteri⁹. Nā gnō non eſt niſi forma
que generatur:vt dictum eſt.& iſta nullius alterius eſt cor
ruptio prout notum eſt.ergo &c. Unde licet in ſucceſſiuis
generatio ſit corruptio:tamē nō eſt corruptio alterius:ſed
euſdē.& hec de ꝑmo articulo dicta ſufficiant.

Quantum ad 2m articulū ſit ꝑmo notandū q̄ in pm nōm
tentio Ariſt.ſuit qñ dixit q̄ generatio T.c.15.
vnius eſt corruptio alterius:q̄ ad generationē vnius cō
poſiti ſubſtātialis:ſeqtur corruptio alterius compoſiti ſub
ſtantialis.¶2° eſt notādū:& ſit ꝑma ſuppoſitio:q̄ plures 2m nōm
forme ſubſtantiales vltimate ſeu ꝑfecte nō poſſunt ſtare in
eodem ſubiecto ſeu in eadē materia. Et voco formā vlti
mam ſeu ꝑfectam formā dantē eſſe ſpecificū in ſpē ſpecia
liſſima predicamēti ſubſtantie.probaſ ſic.qꝛ ſi poſſunt ſe
cōpati in eadē materia ſeqtur q̄ indiuiduū hñs eas eſſet
ſimul diuerſaꝝ ſpērū.puta ſimul hō & aſinus:vel lapis &
lignū.falſitas ꝯñtis eſt manifeſta de ſe:ſi eſtēdiſ ſic.ſequi
tur q̄ ipſum differret ſpē a ſe.ꝯñs eſt impoſſe.& hec ꝯñā te
net.qꝛ qđlibet indiuiduum vnius ſpēi in genere differt ab
indiuiduo alterius ſpeciei eiuſdem generis. Si ergo ipſū
eſſet diuerſarum ſpecierū ipſum a ſe differret ſpē.tenet cōſe
quentia:qꝛ quelibet forma ſubſtātialis dat eſſe ſpecificum
ſubſtātie.ſi ergo plures ſimul ſtarent ſequereſ ꝓpoſitū.&
hoc eſt:qđ vult Cōmentator in de ſubſtātia orbis dicens:
q̄ actui ſubſtantiali repugnat recipi in materia hñte vni
cam formā ſubſtantialē.ergo vna manēte nō recipit aliā.
¶Tertio eſt notādum.& ſit ſcda ſuppoſitio q̄ mā prima 3m nōm
non pōt ſtare nuda:& per ſe ſine forma ſubſtātiali. Proba
tur ꝑ.qꝛ pure potentie repugnat ꝑ ſe ſtare:cū hoc ſit ꝓpriū
entiū actu.mā aūt eſt pura po°.7° meta.cap 2°.& ꝑ phyſi
corum.¶Scdo ꝓbatur ſic.qꝛ ſi aliqua mā ſtet nuda.vł T.cō.8.
ab eterno ſtetit nuda:quod nō eſt cōueniēs:eo q̄ appetit⁹ T.c.69.
nālis mãe ab eterno fuiſſet violētus:& ſic violētum fuiſſet
ꝑpetuū:qđ eſt ꝯ phm.ꝑ celi.co.2.vel aliqñ mā habuit for T.cō.9.
mam ſubalē:& ſic ipſam nunq̄ dimiſiſſet qn aliā ſimul re 2.c.18.&
cepiſſet:qꝛ qđcūq̄ agēs qđ ſufficit ſua alteratione propria 96.
corrūpere formā:hoc ſufficit aliā introducere. ¶Tertio
cū ꝓbatū ſit q̄ nō ſit mā qn aliquādo habuerit formā:eo
q̄ mā nālr appetit formā.ꝑ phycoꝝ.cap.vltimo.& appe T.c.81.
titus nālis non pōt ab eterno fuiſſe in toto ſuo fine ꝓuat⁹.
vt patuit in ꝑori q̄one.q̄ritur deinde iſtud idē ꝯfirmando
an agēs cū illā formā in mām que eſt nuda ꝑ aduerſariū
corrumpit:ſemꝑ ſimul aliā generet.ſi ſic.nunq̄ māſiſſet
mā nuda.vel illam corrūpit anteq̄ generauit aliā:qđ non
eſt poſſibile:qꝛ tunc agēs naturale prōptius eſt corrumpe
re q̄ generare.qđ non eſt verū:imo generationē intendit
de per ſe.corruptionem vo ſolum de per accidens.puta qꝛ
ſine ea nō potuit ſui ſimilis gñationem cōplere.

pª ꝯ **His premiſſis** ſit ꝯclō reſponſalis.q̄ ſemper
generatio vnius eſt corruptio
alterius.& ecōtra ad intellectū dictū.ſ.q̄ ad generationē
vnius cōpoſiti ſubſtātialis:ſequitur alterius corruptio:et
econtra ad corruptionem vnius ſequitur alterius genera
tio.ꝓbaſ ſic.qꝛ ſi aliquod cōpoſitum generatur.quereret
an eius mā ſtetit nuda.& hoc non.per tertiā ſuppoſitionē

vel ante ſtetit cum forma ſubſtantiali. ꝛ ſi ſic queritur an iſta remanet cū forma cōpoſiti qḋ generatur: ꝛ hoc nō. per ſecundam ſuppoſitionē. vel nō manet cū ea: ꝛ ſic compoſitum ſubſtātiale corrumpitur per eius corruptionē: vel ad minus per eius receſſum: qḋ eſt propoſitū. Eodeȝ modo arguitur de corruptione. Nā qñ aliquod cōpoſitū corrūpitur queritur an eius mā manet nuda. ꝛ hoc non. per tertiam ſuppoſitionē. vel manet cū forma ſubſtātiali. ſi ſic: q̄ritur an illa forma fuit ante cū forma ſubſtātiali cōpoſiti que corrūpitur. ꝛ h̄ nō. per pmā ſuppoſitionē: vel de nouo generatur. ꝛ ſi ſic tūc generatur nouū cōpoſitū: qḋ eſt propoſitum. Et notāter dico ꝙ ad generationē noui cōpoſiti ſequitur corruptio alterius ꝛ ecōtra. ꝛ nō ad generationē forme ſubſtantialis ſeqtur corruptio forme ſubſtantialis alterius ꝓpter gnōnē forme cadaueris ex hōīe vbi noua forma ſubſtātialis. ſ. cadaueris generatur: ꝛ tñ nullius forme ſubālis corrūpitur: cū forma hōīs ſit aīa intellectiua q̄ nō corrūpitꝰ: cū ſit ꝑpetua a pte poſt. vt dicit fides xp̄iana. ¶ Circa quā materiā bene eſt aduertendū ꝙ ſm opinionem ponētem ꝙ in hōīe nō ſit alia forma: q̃ȝ aīa intellectiua create: ꝛ a deo infuſa: quā credo fore veriorem: ꝛ magis fidei cōſonā. Dicendū eſt ꝙ gnō hōīs nō eſt ꝓprie gñatio: eo ꝙ eſt potius cōgregatio aīe create a deo cū materia q̄ȝ generatio: ſed quo ad diſpoſitionē ſubiecti ħuiuſ hȝ nām gñationis. quo aūt ad hōīs veram ꝓductionem habet magis nām factionis miraculoſe: ꝛ ſupnālis ꝓpter eām dictā: ꝛ cōſequenter: ſicut generatio eſt impropria ꝛ miraculoſa: ita nutritio eſt miraculoſa partialiter. naȝ qꝛ nutrimento corrupto in materiā eius nō generatur aliq̄ forma de nouo: ſed anima intellectiua incipit illam materiam informare: quā ante nō informabat. ꝛ ſic nō ē nāle ꝙ forma ſubſtātialis vadat de ſubiecto in ſubȝ. ꝛ vltimo corruptio hōīs non eſt vera corruptio: eo ꝙ nulla ps eſſentialis corrūpitur: imo ambe manent: ſed forma a mā ſeparatur: ideo deſinit eſſe cōpoſitū: pōt tñ dici corruptio cōpoſiti multū largo mō: ſicut generatio partialis cōpoſiti: eo ꝙ cōpoſitū in prima mutatione ceſſat eſſe qḋ ante fuit: ꝛ in aliīs mutationibus cōpoſitū totale aut partiale incipit eſſe qḋ ante non fuit. ꝛ hoc de 2ᵒ articulo.

pm nōnm **Quantum** ad 3m articulum eſt p̄ notandum ꝙ alique qualitates ſunt nō habētes cōtrarium. vt lumē ſenſatio itellectio: ꝛ ſimiles. Alique vō

2m nōnm ſunt hñtes ꝯ̄rium: vt albedo nigredo. ¶ Secūdo eſt notandum. ꝙ habētes ꝯ̄riuȝ ſunt duplices. Alique ſunt q̄litates cōtrarie q̄bus ꝓmbabus: ꝛ a quarū qualibet aliquando mā denudaꝰ. vt albedo nigredo ꝛ multe alie q̄litates. Aliq̄ ſunt ſic ſe habētes ꝙ ſemꝑ in mā ē altera ipſarū: vt caliditas: frigiditas: humiditas: ſiccitas: leuitas: ꝛ grauitas: denſitas ꝛ raritas. ꝛ alie huiuſmodi.

pa ↄ̃ **His premiſſis** ſit hec pma ꝯcluſio. Nō opȝ ꝙ ad generationē qualitatis nō hñtis ꝯ̄rium in ſubiecto ſequatur corruptio alterius q̄litatis in eodē vel ecōtra. pȝ. qꝛ nō opȝ ꝙ ad generationeȝ luminis: aut ſenſationis: ſeq̄tur corruptio qualitatis op-

2a ↄ̃ poſite. vel alicuius alterius q̄litatis. ¶ Secūda ꝯcluſio: nō opȝ ꝙ ad generationē qualitatis habētis ꝯ̄riuȝ: a qua ꝛ ſuo ꝯ̄rio mā pōt denudari: ſequatur corruptio alterius qualitatis oppoſite. per vltimā rationē factā ante oppoſi-

3a ↄ̃ tum. ¶ Tertia cōcluſio. ſemper ad generationē q̄litatis habētis cōtrariū ſine qua aut ſuo ꝯ̄rio mā non pōt ſtare: ſeq̄tur corruptio alterius qualitatis oppoſite ꝛ ecōtra: vt ad generationē caliditatis: ſeq̄tur corruptio frigiditatis ꝛ ecōuerſo ꝛ ſic de cōſimilibꝰ. ꝓbaꝰ. qꝛ mā ſine aliqua hꝫ qualitatū nullo modo pōt manere. ergo cū pp ꝯ̄rietatem nō poſſunt ſimul ſtare: opȝ ꝙ ad gnōnē vnius ſeq̄tur corruptio alterꝰ ꝛ eꝯ̄. Et ex hīs pȝ q̄rto in q̄litatibꝰ gnō vniꝰ ē corruptio alterius. ꝛ hoc de tertio articulo.

Ad rationes principales reſpōdetur ꝛ primo ad pmā cōcedēdo ꝙ in pmanētibus vt in pluribus generatio nō eſt corruptio. In ſucceſſiuis tamē verū eſt. vt dictū eſt. ꝛ ꝯcediꝰ ꝯ̄ñs. ꝛ ꝯſequētia: puta de virtute ſermonis: generatio vniꝰ nō eſt corruptio alterius. ꝛ hoc eſt pro ſcōa ꝯ̄ne primi articuli. Nec voluit Ariſt. ꝙ gñatio vnius eſſet corruptio alterius: ſed hoc ponit ad intellectū datū in 2ᵒ articulo. ¶ Ad rōneȝ vltra quādo arguitur ꝙ generatio ꝛ corruptio ſunt mutationes oppoſite: ꝛ ideo nō poſſunt de ſe inuicē ſeu de eodeȝ verificari. dicitꝰ ꝙ ſunt oppoſite quātum ad terminos ad quos vadunt: qꝛ generatio eſt ad eſſe. corruptio auteȝ ad nō eſſe. ꝛ hoc voluit phs 5ᵒ phy. cōm. ſed non ſunt termini oppoſiti ꝓprie in verificari. imo ſimul de eodē verificantur. vt dictū eſt. ¶ Ad 2m ꝯceditur ꝙ generatio vnius ē corruptio plurīū. vel ecōtra. nec hoc eſt contra Ariſt. qꝛ Ariſt. nō vult plus niſi ꝙ ad generationē vnius cōpoſiti ſubālis ſequitur corruptio alterius cōpoſiti ſubālis ad minus vnius. Utrū autē plurīū vel vnius tñ non curauit. ¶ Et ꝑ hoc idē reſpōdetur ad 3m negādo ꝙ ſemꝑ ſit equalis multitudo entium diſtinctorum: qꝛ aliquādo ex multis vnū generatur. ꝛ aliqñ vnū in multa corrūpitꝰ. vt dictū eſt. ¶ Ad quartū dīꝰ ꝙ arguit ꝓpria cōcluſione tertij articuli. ¶ Ad q̄ntū ꝯcediꝰ ꝙ in generatione aſini eſt aliqua corruptio: ꝛ negaꝰ ꝙ ibi nullius ſit corruptio. Et ad ꝓbationē dīꝰ ꝙ forma embrionis. puta ſeminis corrūpiꝰ nec cōceditur ꝙ ipſa forma ſubſtātialis ſeminis diſponit ad generationē aſini: cū nihil de per ſe agat ad ſui corruptionem: ſed v̄tus infuſa a patre agit ad generationeȝ. Et ſi aliquis auctor dicat formā embrionis principaliter diſponere ad generationē. dicaꝰ ꝙ nō loquebatur de forma ſubſtātiali: ſed de virtute infuſa a pře. ¶ Ad ſextū negatur ꝙ in corruptione aſini nihil generetur. Et ad ꝓbationem eius ꝯceditur: ꝙ ibi generatur forma: que manet in cadauere: ꝛ negaꝰ ꝙ iſta ſit eadē forma corporeitatis: cū illa q̄ aīi fuit i aſino. Et ad ꝓbatiōnē ꝯcediꝰ ꝙ bene eſt eiuſdeȝ figure q̄titatis ꝛ ſuperficiei: ſed nō eſt talis i qualitatibus ħmis ſubiecti: ſicut fuit ħus in aſino. puta in calido ꝛ humido: ꝛ ideo qꝛ ſm ꝓportionē qualitatum pꝛimarū educitur forma ſubſtātialis: ꝛ ſi illa ꝓportio ē alia: forma etiā erit alia. ¶ Ad ſeptimū reſpondetur vno modo negādo ꝙ in nutricatione hominis nihil generetꝰ: loquēdo large de nutricatione. Cōceditur tamē ꝙ ibi nec generatur mā nec forma: ſed negaꝰ ꝯ̄ñs: cū inferꝰ. ergo ibi nihil generatur: ꝛ cauſa eſt: qꝛ ibi generatur cōpoſitū partiale. ſ. noua pars integralis hominis: nō ꝑ hoc ꝙ forma ibi generetur: ſed qꝛ anima intellectiua materiam nutrimenti incipit informare: quam ante nō informauit: vt dictū eſt. in ſcōo articulo. Aliter dicitur ꝙ nutritio hōīs nō eſt pura nutritio naturalis: vt in eodem articulo dictū eſt. quare ratio dicta nihil ad preſens cōcludit: cū Ariſt. intellexerit dictū ſuū naturaliter loquendo. ¶ Ad octauam ꝯceditur ꝙ aliquid generatur in corruptione hominis. ꝛ negaꝰ ꝙ ibi nihil corrūpatur. Cōceditur tamen ꝙ ibi non corrumpitur materia nec forma: ſed homo: eo ꝙ forma ſua a materia ſua remouetur: ꝛ eſt ſciendum ꝙ nō eſt proprie corruptio. Aliter dicitꝰ vt prius ꝙ ſi generatio hominis non eſt pure naturalis. ergo nec corruptio: ꝛ ita nō ꝓcedit cōtra Ariſt. cū de mutationibus ſupernaturalibus nō ſit locutus. ¶ Ad nonā dicitur ꝙ arguit. pro ſecunda concluſione eiuſdeȝ articuli tertij. Ratio poſt oppoſitum eſt pro concluſione reſponſali.

Ad pm
p.ge.17.
T.c.7.
Ad 2m ꝛ 3m
p.ge.17.
Ad 4m
Ad 5m
Ad 6m
Ad 7m
p ge.17.
Ad 8m
p ge.17.
Ad 9m

¶ Propter quid autem nunc hec quidem ſimpliciter. Tex. cō. xviij. Queſtio. vi.

T.c.20. eſt.nec forma:cū intellectus humanus ſit ppetuus.3. de
9m. aia.qui ſolus eſt forma hoīs.¶ 9° in gñatiōe mixti ex ele-
mentis generātur odores:colores:⁊ ſapores:⁊ tñ nulle q̄
litas oppoſite corrūpitur.ergo ⁊c̄.ↄñs tenet.⁊ añs pro
pma pte p3 per experiētiā.pro ſcḋa ēt patet.q2 in elemētis
non ſunt hꝫ qualitates:puta color odor ⁊ ſapor.

T.c.17. In oppoſitum eſt philoſophus pmo huius.capitulo 3°.

¶ In iſta qōne p̄ reſpondēdū eſt ad qōnem de virtute ſer-
monis ⁊ magis logice.Scḋo rñdēdū eſt ad eā ſm intētio
nem Ar.⁊ magis phice.In 3° vidēdū eſt ſpālr an ad gnō
nem vnius q̄litatis ſequat corruptio alterius:⁊ eꝯ.

pm nōm Quantum ad primū eſt pmo notandum q gnō
aliqñ accipitur pro ſubiecto generatio
Cō.60. nis.⁊ ſic dicit Cōmentator pmo phycoꝝ.q mā pma eſt
que in rei veritate generaṫ.qñq3 aūt accipitur pro forma
que generaṫ.vt gñatio ignis dī forma ignis que genera-
tur.Proportionabiliter corruptio pōt accipi pro ſubō cor-
2m nōm ruptionis:⁊ qñq3 pro forma que corrūpitur.¶ Scḋo no
tandū q corruptio:ſeu ēt gñatio:prout eſt mutatio ſim-
plex nō pōt accipi pro ſubō gnōnis:aut corruptionis:cū3
hoc nō ſit mutatio ſucceſſiua:vel motus:ſed ſm veritatē
ē forma que acq̄ritur.⁊ corruptio forme q̄ deperditur.Iſta
enim prout ſucceſſiue producit ſm ſucceſſiuā mãe diſpōnē
T.cō.4. dī gñatio ſucceſſiua:vel motus:⁊ illud ſuppoṅt ad pñs.
3m nōm ⁊ probabitur deo dante.3° phycoꝝ.¶ Tertio notandū3
q duplices ſunt res.alique enī3 ſunt res ſucceſſiue:vt mo
tus aut tēpus:quoꝝ eſſe cōſiſtit in cōtinuo fieri vnius par
tis poſt aliā:et q partes talium nō permanēt ſimul.iuxta
dictum phi in pdicamēto q̄titatis dicētis:q partes tpis
non habēt pōnem:q2 nō permanēt.Alie ſunt res nãe per-
manentis:quarū ptes ſimul ſunt ⁊ manēt:vt aqua vel aer.
4m nōm ¶ Quarto eſt notādū q in iſtis rebus ſucceſſiuis idē3 eſt
eſſe:generari ⁊ corrūpi.verbi grã.idem eſt motū3 generari
⁊ corrūpi.probatur ſic.motus localis qñq3 generaṫ.vel
igiṫ qñ eſt.vel qñ nō eſt.ſi qñ eſt.tunc eſſe motus ⁊ genera
ri eius idē mot⁹ ſunt idē:qḋ eſt ppoſitū:vel anteq̄3 aliquid
eius eſt.⁊ hoc non.q2 tūc generatio motus eſſet ſine motu:
⁊ ex alio:q2 motus non generatur niſi quādo mobile mo
uetur:modo quādiu nihil ipſius mot⁹ eſt mobile non mo
uetur.igitur q̄diu nihil ipſius motus eſt.motus nō gene
ratur:vel poſt q̄3 deſinit eſſe:quod nullus diceret:eodē mo
do arguiṫ de corruptione.nā motus aliqñ corrūpitur.vel
ergo qñ eſt.⁊ habetur propoſitū.ſ.q idē eſt ſuum eē ⁊ cor
rumpi.vel poſt q̄3 totaliter deſinit eſſe:⁊ hoc nō:q2 tūc to-
taliter eſt corruptus.⁊ ex ↄñti amplius non corrūpiṫ.vel
anteq̄3 incipiat eſſe:qḋ nullus diceret.Eſſe igitur in rebus
ſucceſſiuis generari ⁊ corrumpi ſunt idem.

pª ↄ̄ His premiſſis ſit hec pma ↄclō.ſi pprie ca
piantur generatio ⁊ corruptio
.ſ.pro ſubiecto gnōnis ⁊ corruptiōis:tūc generatio vnius
eſt corruptio alteri⁹.p3.q2 ſubm reſpectu forme:que gene-
ratur eſt gnō.reſpectu forme:q̄ corrūpiṫ eſt corruptio:idē
enim eſt ſubm qḋ in generatione forme ſequētis ſubiciṫ q̄
generatur.⁊ forme pcedentis que corrūpiṫ.¶ Scḋa cō-
2ª ↄ̄ cluſio eſt iſta.in rebus ſucceſſiuis capiēdo gnōnē pprie p
forma que produciṫ:⁊ pportionabiliter corruptionē3.ge
neratio eſt corruptio.pbatur demōſtrato motu:aut alia
forma ſucceſſiua.hec forma eſt gñatio:⁊ hec forma ē cor
ruptio.ergo corruptio eſt gnō:⁊ patent premiſſe:q2 in ſuc-
ceſſiuis eſt idē eſſe generari ⁊ corrūpi.vt dictū eſt.in 4° no
tabili.¶ Tertia ↄ̄ eſt.q in pmanētibus non op3 q gene-
3ª ↄ̄ ratio ſit corruptio.p3 q2 gñatio eſt forma que generatur
⁊ nō op3 formā permanentē qñ gñatur actu corrūpi.⁊ ex
ↄñti nō op3 eā actu corrūpi nec eſſe corruptā.¶ Quarta
4ª ↄ̄ ↄclō q in pmanētibus oīs generatio erit corruptio.p3.q2

oīs forma que gñatur erit corrupta.ergo oīs gnō erit cor
ruptio.ↄña 13 per notabile 2m.⁊ añs p3.q2 oīs res pmanēs
que gñatur aliquādo corrūpetur:cū corruptibile non poſ
ſit ppetuari.pmo celi.⁊ tūc erit corruptio.per 2m notabile. T.c.124.
¶ Sed quereret aliqs.eſt ne poſſibile q in permanētib⁹ Dubiū
gñatio ſit corruptio.¶ Rñdeo q non reputo impoſſibile R̄ſ.
q magna forma ignis que gñatur:⁊ eſt gnō ſimul ſucceſ
ſiue incipiat ſm ptes genitas corrūpi:⁊ ſit corruptio.Un-
de in caſu crederē hanc eſſe cōcedendam:generatio rei ve-
re permanentis eſt corruptio.¶ Quinta ↄ̄ eſt hec.ppoſi 5ª ↄ̄
tio de virtute ſermonis eſt falſa:loquēdo pprie de gnōne.
gnō vnius eſt corruptio alteri⁹.Nā gnō non eſt niſi forma
que generatur:vt dictum eſt.⁊ iſta nullius alterius eſt cor
ruptio prout notum eſt.ergo ⁊c̄.Unde licet in ſucceſſiuis
generatio ſit corruptio:tamē nō eſt corruptio alterius:ſed
eiuſdē.⁊ hec de pmo articulo dicta ſufficiant.

Quantum ad 2m articulū ſit pmo notandū q in- pm nōm
tentio Ariſt.ſuit qñ dixit q generatio T.c.15.
vnius eſt corruptio alterius:q ad generationē3 vnius cō-
poſiti ſubſtātialis:ſeqṫur corruptio alterius compoſiti ſub
ſtantialis.¶ 2° eſt notādū:⁊ ſit pma ſuppoſitio:q plures 2m nōm
forme ſubſtantiales vltimate ſeu pfecte nō poſſunt ſtare in
eodem ſubiecto ſeu in eadē materia.Et voco formā3 vlti-
mam ſeu pfectam formā dantē eſſe ſpecificū3 in ſpē ſpecia
liſſima pdicamēti ſubſtantie.probaṫ ſic.q2 ſi poſſunt ſe
cōpati in eadē materia ſequṫur q indiuiduū3 hñs eas eſſet
ſimul diuerſaꝝ ſpērū.puta ſimul hō ⁊ aſinus:vel lapis ⁊
lignū.falſitas ↄñtis eſt manifeſta de ſe:⁊ ſi oſtēdiṫ ſic.ſequi
tur q ipſum differret ſpē a ſe.ↄñs eſt impoſſe.⁊ hec ↄña te-
net.q2 qḋlibet indiuiduum vnius ſpēi in genere differt ab
indiuiduo alterius ſpeciei eiuſdem generis.Si ergo ipſū3
eſſet diuerſarum ſpecierū ipſum a ſe differret ſpē.tenet cōſe
quentia:q2 quelibet forma ſubſtātialis dat eſſe ſpecificum
ſubſtātie.ſi ergo plures ſimul ſtarent ſequereṫ ppoſitum.⁊
hoc eſt:qḋ vult Cōmentator in de ſubſtātia orbis dicens:
q actui ſubſtantiali repugnat recipi in materia hñte vni-
cam formā ſubſtantialē.ergo vna manēte nō recipit aliā.
¶ Tertio eſt notādum.⁊ ſit ſcḋa ſuppoſitio q mā prima 3m nōm
non pōt ſtare nuda:⁊ per ſe ſine forma ſubſtātiali.Proba
tur p.q2 pure potentie repugnat p ſe ſtare:cū hoc ſit pprīū
entiū actu.mā aūt eſt pura po⁹.7° meta.cap 2°.⁊ p phyſi-
corum.¶ Scḋo pbatur ſic.q2 ſi aliqua mā ſtat nuda.vel T.cō.8.
ab eterno ſtetit nuda:quod nō eſt cōueniēs:eo q appetit⁹ T.c.69.
nālis mãe ab eterno fuiſſet violētus:⁊ ſic violētum fuiſſet
ppetuū:qḋ eſt ↄ̄ phm.p celi.co.2.vel aliqñ mā habuit for T.cō.9.
mam ſubalē:⁊ ſic ipſam nunq̄3 dimiſiſſet qn aliā ſimul re 2.c.18.⁊
cepiſſet:q2 qḋcūq3 agēs qḋ ſufficit ſua alteratione ꝓpria 96.
corrūpere formā:hoc ſufficit aliā introducere.¶ Tertio
cū pbatū ſit q nō ſit mā qn aliquādo habuerit formā:eo
q mā nālr appetit formā.p phycoꝝ.cap.vltimo.⁊ appe- T.c.81.
titus nālis non pōt ab eterno fuiſſe in toto ſuo fine puat⁹.
vt patuit in pori qōne.q̄rimr deinde illud idē ↄfirmando
an agēs cū illā formā in mām que eſt nuda p aduerſarium
corrumpit:ſemp ſimul aliā3 generet.ſi ſic.nunq̄3 manſiſſet
mā nuda.vel illam corrūpit anteq̄3 generauit aliā:qḋ non
eſt poſſibile:q2 tunc agēs naturale ꝓ̄ꝑtius eſt corrumpe
re q̄3 generare.qḋ non eſt verū:immo generationē intendit
de per ſe.corruptionem vō ſolum de per accidens.puta q2
ſine ea nō potuit ſui ſimilis gñationem cōplere.

His premiſſis ſit ↄclō reſponſalis.q ſemper pª ↄ̄
generatio vnius eſt corruptio
alterius.⁊ ecōtra ad intellectū dictū3.ſ.q ad generationē
vnius cōpoſiti ſubſtātialis:ſequitur alterius corruptio:et
econtra ad corruptionem vnius ſequitur alterius genera
tio.pbaṫ ſic.q2 ſi aliquod cōpoſitum generatur.queritur
an eius mā ſtetit nuda.⁊ hoc non.per tertiā ſuppoſitionē

vel ante ſterit cum forma ſubſtantiali. ⁊ ſi ſic queritur an
iſta remanet cũ forma cõpoſiti qḋ generatur: ⁊ hoc nõ. per
ſecundam ſuppoſitionẽ. vel nõ manet cũ ea: ⁊ ſic compoſi
tum ſubſtãtiale corrumpitur per eius corruptionẽ: vel ad
minus per eius receſſum: qḋ eſt propoſitũ. Eodem modo
arguitur de corruptione. Nã qñ aliquod cõpoſitũ corrũ
pitur queritur an eius mã manet nuda. ⁊ hoc non. per ter
tiam ſuppoſitionẽ. vel manet cũ forma ſubſtãtiali. ſi ſic q̃
ritur an illa forma fuit ante cũ forma ſubſtãtiali cõpoſiti
que corrũpitur. ⁊ h̃ nõ. per pmã ſuppoſitionẽ: vel de nouo
generatur. ⁊ ſi ſic tũc generatur nouũ cõpoſitũ: qḋ eſt pro
poſitum. Et notãter dico ꝙ ad generationẽ noui cõpoſiti
ſequitur corruptio alterius ⁊ ecõtra. ⁊ nõ ad generationẽ
forme ſubſtantialis ſeqr̃ corruptio forme ſubſtantialis
alterius ꝓpter gnõnẽ forme cadaueris ex hoĩe vbi noua
forma ſubſtãtialis. ſ. cadaueris generatur: ⁊ tñ nullius for
me ſubalis corrũpitur: cũ forma hoĩs ſit aĩa intellectiua
Nõndũ q̃ nõ corrũpit: cũ ſit ꝑpetua a pte poſt. vt dicit ſides xp̃ia-
na. ℂ Circa quã materiã bene eſt aduertendũ ꝙ ſm opi
nionem ponẽtem ꝙ in hoĩe nõ ſit alia forma: q̃ʒ aĩa intel
lectiua creata: ⁊ a deo infuſa: quã credo fore veriorem: ⁊
magis fidei cõſonã. Dicendũ eſt ꝙ gnõ hoĩs nõ eſt ꝓprie
gñatio: eo ꝙ eſt potius cõgregatio aĩe create a deo cũ ma
teria q̃ʒ generatio: ſed quo ad diſpoſitionẽ ſubiecti ſuiaʒ
hʒ nãm gñationis. quo aũt ad hoĩs verum ꝓductionem
habet magis nãm factionis miraculoſe: ⁊ ſupnãlis ꝓpter
cãm dictã: ⁊ cõſequenter: ſicut generatio eſt impropria ⁊
miraculoſa: ita nutritio eſt miraculoſa partialiter. naʒ q:
nutrimento corrupto in materiã eius nõ generatur aliq̃
forma de nouo: ſed anima intellectiua incipit illam mate
riam informare: quã ante nõ informabat. ⁊ ſic nõ ẽ nãle
ꝙ forma ſubſtãtialis vadat de ſubiecto in ſubʒ. ⁊ vltimo
corruptio hoĩs non eſt vera corruptio: eo ꝙ nulla ps eſ
ſentialis corrũpitur: imo ambe manent: ſed forma a mã
ſeparatur: ideo deſinit eſſe cõpoſitũ: põt tñ dici corruptio
cõpoſiti multũ largo mõ: ſicut generatio partialis cõpo-
ſiti: eo ꝙ cõpoſitũ in prima mutatione ceſſat eſſe qḋ ante
fuit: ⁊ in aliĩs mutationibus cõpoſitũ totale aut partiale
incipit eſſe qḋ ante non fuit. ⁊ hoc de 2° articulo.

pᵐ nõnᵐ **Quantum** ad 3ᵐ articulum eſt p̃ notandum ꝙ
alique qualitates ſunt nõ habẽtes cõ
trarium. vt lumẽ ſenſatio itellectio: ⁊ ſimiles. Alique võ
2ᵐ nõnᵐ ſunt hñtes ꝯtrium: vt albedo nigredo. ℂ Secũdo eſt no-
tandum. ꝙ habẽtes ꝯtriuʒ ſunt duplices. Alique ſunt q̃
litates cõtrarie qbus ambabus: ⁊ a quarũ qualibet ali-
quando mã denudaẽ. vt albedo nigredo ⁊ multe alie q̃li
tates. Aliq̃ ſunt ſic ſe habẽtes ꝙ ſemp in mã ẽ altera ipſa
ruʒ: vt caliditas: frigiditas: humiditas: ſiccitas: leuitas: ⁊
grauitas: denſitas ⁊ raritas. ⁊ alie huiuſmodi.

pᵃ ꝯ **His premiſſis** ſit hec pma ꝯcluſio. Nõ opʒ ꝙ
ad generationẽ qualitatis nõ
hñtis ꝯtrium in ſubiecto ſequatur corruptio alterius q̃-
litatis in eodẽ vel ecõtra. pʒ. q: nõ opʒ ꝙ ad generationeʒ
luminis: aut ſenſationis: ſeq̃tur corruptio qualitatis op
2ᵃ ꝯ poſite. vel alicuius alterius q̃litatis. ℂ Secũda ꝯcluſio:
nõ opʒ ꝙ ad generationẽ qualitatis habẽtis ꝯtriuʒ: a quo
⁊ ſuo ꝯtrio mã põt denudari: ſequatur corruptio alterius
qualitatis oppoſite. per vltimã rationẽ factã ante oppoſi
3ᵃ ꝯ tum. ℂ Tertia cõcluſio. ſemper ad generationẽ q̃litatis
habẽtis cõtrariũ ſine quo aut ſuo ꝯtrio mã non põt ſtare:
ſeqr̃ corruptio alterius qualitatis oppoſite ⁊ ecõtra: vt
ad generationẽ caliditatis: ſeqr̃ corruptio frigiditatis
⁊ ecõuerſo ⁊ ſic de cõſimilib⁹. ꝓbaẽ. q: mã ſine aliqua hꝫ
qualitatũ nullo modo põt manere. ergo cũ pp ꝯtrietatem
nõ poſſint ſimul ſtare: opʒ ꝙ ad gnõnẽ vnius ſeq̃tur cor-
ruptio alteri⁹ ⁊ ecõ. Et ex his pʒ quo in q̃litatib⁹ gnõ vni⁹ ẽ
corruptio alterius. ⁊ hoc de tertio articulo.

Ad rationes principales reſpõdetur ⁊ primo Ad pᵐ
ad pmã cõcedẽdo ꝙ in ꝑmanẽti
bus vt in pluribus generatio nõ eſt corruptio. In ſucceſ-
ſiuis tamẽ verũ eſt. vt dictũ eſt. ⁊ ꝯcedit ꝯña. ⁊ ꝯſequẽtia:
puta de virtute ſermonis: generatio vni⁹ nõ eſt corruptio
alterius. ⁊ hoc eſt pro ſcða ꝯne primi articuli. Nec volu- p.ge.17.
it Ariſt. ꝙ gñatio vnius eſſet corruptio alterius: ſed hoc
ponit ad intellectũ datũ in 2° articulo. ℂ Ad rõnes vltra
quãdo arguitur ꝙ generatio ⁊ corruptio ſunt mutatio-
nes oppoſite: ⁊ ideo nõ poſſunt de ſe inuicẽ ſeu de eodeʒ
verificari. dicĩ ꝙ ſunt oppoſite quãtum ad terminos ad
quos vadunt: q: generatio eſt ad eſſe: corruptio auteʒ ad
nõ eſſe. ⁊ hoc voluit phs 5° phẏ cop. ſed non ſunt termini
oppoſiti ꝓprie in verificari. imo ſimul de eodẽ verifican- T.c.7.
tur. vt dictũ eſt. ℂ Ad 2ᵐ ꝯceditur ꝙ generatio vnius ẽ Ad 2ᵐ
corruptio pluriũ. vel ecõtra. nec hoc eſt contra Ariſt. q: ⁊ 3ᵐ
Ariſt. nõ vult plus niſi ꝙ ad generationẽ vnius cõpoſi p.ge.17.
ti ſubalis ſequitur corruptio alterius cõpoſiti ſubalis ad
minus vnius. Utrũ autẽ pluriũ vel vnius tñ non cura
uit. ℂ Et ꝑ hoc idẽ reſpõditur ad 3ᵐ negãdo ꝙ ſemꝑ ſit
equalis multitudo entium diſtinctorum: q: aliquãdo ex
multis vnũ generatur. ⁊ qñq₃ vnũ in multa corrũpiẽ. vt
dictũ eſt. ℂ Ad quartũ dĩ ꝙ arguit ꝓpria cõcluſione ter Ad 4ᵐ
tĳ articuli. ℂ Ad qntũ ꝯcediẽ ꝙ in generatione aſini eſt Ad 5ᵐ
alique corruptio: ⁊ negaẽ ꝙ ibi nullius ſit corruptio. Et
ad ꝓbationẽ dĩ ꝙ forma embrionis. puta ſeminis corrũ
piẽ nec cõceditur ꝙ ipſa forma ſubſtãtialis ſeminis diſpo-
nit ad generationẽ aſini: cũ nihil de per ſe agat ad ſui cor
ruptionem: ſed vĩtus infuſa a patre agit ad generationes.
Et ſi aliquis auctor dicat formã embrionis principaliter
diſponere ad generationẽ. dicaẽ ꝙ nõ loquebatur de for-
ma ſubſtãtiali: ſed de virtute infuſa a pẽe. ℂ Ad ſextũ ne- Ad 6ᵐ
gatur ꝙ in corruptione aſini nihil generetur. Et ad ꝓba
tionem eius ꝯceditur: ꝙ ibi generatur forma: que manet
in cadauere: ⁊ negaẽ ꝙ iſta ſit eadẽ forma corporeitatis:
cũ illa q̃ añ fuit i aſino. Et ad ꝓbationẽ ꝯcediẽ ꝙ bene eſt
eiuſdeʒ figure q̃titatis ⁊ ſuperficiei: ſed nõ eſt ialis i qua
litatibus pmis ſubiecti: ſicut fuit pus in aſino. puta in ca
lido ⁊ humido: ⁊ ideo q: ſm ꝓportionẽ qualitatum pri
marũ educitur forma ſubſtãtialis: ⁊ ſi illa ꝓportio ẽ alia:
forma etiã erit alia. ℂ Ad ſeptimũ reſpondetur vno mo- Ad 7ᵐ
do negãdo ꝙ in nutricatione hominis nihil generẽ: lo-
quẽdo large de nutricatione. Cõceditur tamẽ ꝙ ibi nec
generatur mã nec forma: ſed negaẽ ꝯña: cũ infereẽ. ergo
ibi nihil generatur: ⁊ cauſa eſt: q: ibi generatur cõpoſitũ
partiale. ſ. noua pars integralis hominis: nõ ꝑ hoc ꝙ for
ma ibi generetur: ſed q: anima intellectiua materiam nu
trimenti incipit informare: quam ante nõ informauit: vt
dictũ eſt. in ſcðo articulo. Aliter dicitur ꝙ nutritio hoĩs
nõ eſt pura nutritio naturalis: vt in eodem articulo dictũ
eſt. quare ratio dicta nihil ad preſens cõcludit: cũ Ariſt. p̃ ge.17.
intellexerit dictũ ſuũ naturaliter loquendo. ℂ Ad octa- Ad 8ᵐ
uam ꝯceditur ꝙ aliquid generatur in corruptione ho-
minis. ⁊ negaẽ ꝙ ibi nihil corrũpatur. Cõceditur tamen
ꝙ ibi non corrumpitur materia nec forma: ſed homo: eo
ꝙ forma ſua a materia ſua remouetur: ⁊ eſt ſciendum ꝙ
nõ eſt proprie corruptio. Aliter dicĩ vt prius ꝙ ſi genera
tio hominis non eſt pure naturalis. ergo nec corruptio: ⁊
ita nõ ꝓcedit cõtra Ariſt. cũ de mutationibus ſupernatu
ralibus nõ ſit locutus. ℂ Ad nonã dicitur ꝙ arguit. pro p̃ ge.17.
ſecunda concluſione eiuſdeʒ articuli tertĳ. Ratio poſt op Ad 9ᵐ
poſitum eſt pro concluſione reſponſali.

ℂ Propter quid autem nunc hec quidem
ſimpliciter. Tex. cõ. xviij. Queſtio. vi.

1ᵐ Conſequenter queritur vtrū in generatione ſimpliciter dicta fiat ex parte formarū ſubſtantialium reſolutio vſq; ad mām p̄mā. ℂ Et arguitur p̄. ꝙ non. nā ſi ſic: ſequeretur ꝙ mā p̄ma aliqñ ſtaret ſine forma ſubſtātiali: ꝯñs falſum ꝛ contra dicta: ꝛ ꝓbatur ꝯſequētia. q2 mā non recipit nouā formam niſi dimiſſa p̄terita. ꝛ ſi oēs preterite corrūpunt: ſeqtur ꝙ in inſtanti medio nulla forma erit in materia: ꝛ cōſequentia tenet. q2 non eſt maior ratio: quare pro tunc in ea eſſet forma generanda q̄ȝ forma corrupta: cū inſtās illud ſit mediū generationi ꝛ corruptioni. ℂ Secūdo for
2ᵐ me elementoꝝ manent in generato que fuerunt in corrupto. ergo ꝛc̄. cōſequentia tenet. q2 iſte ſunt forme ſubſtantiales. antecedēs patet. auctoritate p̄hi. p̄mo huius. capi
T.c.84. tulo de mixtione. dicētis. Corrūpitur autem neq; alterū neq; ambo: ſaluatur enim virtus eorum. ℂ Tertio. in ge
3ᵐ neratione cadaueris manet eadem forma corporeitatis: que eſt forma ſubſtātialis. igitur ꝛc̄. ꝯſequētia ȝ. ꝛ añs declaratur. q2 manet. eadē materia corporea. ergo manet eadem forma corporeitatis: q2 aliter mā nō deberet dici corporea. ℂ Quarto. forma oſſis ꝛ carnis mānet eadē. ḡ ꝛc̄.
4ᵐ cōſequētia tenet. q2 hꝫ forme ſunt forme ſubſtāntiales. añs pȝ. q2 in generatione cadaueris manet caro ꝛ os. vt patȝ.
5ᵐ per cōiter loquentes. ℂ Quinto in generatione animalis primo generatur forma vegetatiua: ꝛ iſta manet cum forma ſenſitiua poſtea generanda. ergo ꝛc̄. cōſequētia tenet. q2 quelibet iſtarum eſt forma ſubſtantialis. ꝛ antecedens pro p̄ma parte pȝ. per p̄hm. in libro de generatione animalium. dicentem ꝙ embrio p̄mo viuit vita plāte. ergo p̄mo generatur forma vegetatiua. ꝛ pro ſcd̄a parte patet. q2 forma ſenſitiua non repugnat forme vegetatiue. ergo vegetatiua manet cū alia qḋ eſt propoſitum.

T.c.23. In oppoſitum eſt p̄hs: q2 ſequeretur ꝙ diffinitio generationis ab Ariſt. data in iſto p̄mo eſſet mala. cōſequens eſt incōueniēs: ꝛ cōſequētia ꝓbatur. q2 dicit ꝙ eſt trāſmutatio totius in totū nullo ſenſibili remanēte in eodem ſubiecto. Modo ſi manet eadē forma ſubſtātialis tunc manet idē cōpoſitū ex mā ꝛ forma. ꝛ ex cōſequēti manet aliquod ſenſibile ſubiectum cū cōpoſitum ſubſtātiale ſit ſenſibile.

In iſta qōne erunt duo articuli. In p̄mo vidēde ſunt diuerſe opiniones ponentiū nō fieri reſolutionē vſq; ad mām primā ꝛ alique improbande. Secūdo reſpōdendū eſt ad qōnem.

p̄ᵐ nōnᵐ Quantum ad primū articulū eſt p̄mo notandū ꝙ ſpāliter quatuor ſunt modi aut qꝛ ponētes plures formas in eadē mā: ex quo ſequitur in generatione nō fieri reſolutionē vſq; ad mām p̄ᵐ. ℂ Pri
p̄ᵘ modᵘ mus modus eſt ponentiū formas elementoꝝ manere in mixto. vnde iſti dicunt ꝙ in ſola generatione elementorū fit reſolutio vſq; ad materiā primam. in generatione aūt mixtoꝝ nō: q2 forme elemētoꝝ manent: ꝛ cōtra hanc opinionem ſupponitur ꝙ forme elemētoꝝ nō manēt in mix
q.22. to: qḋ probabit in iſto p̄mo. qōne ſpāli facienda: ꝛ ideo de
2ᵘ modᵘ ea nihil ad preſens. ℂ Secūdus modus eſt ponēs in homine duas eſſe formas partiales ſubſtātiales ſenſitiuaȝ. l. eductā de potētia māe ꝛ itellectiuā creatā ꝛ infuſaȝ. ꝛ iſta opinio eſt ꝓbabilis: tñ iſti ꝓpoſito impertinēs. naȝ eſto ꝙ eſſet ita ſicut opinio ponit: nihilominus tñ fieret reſolutio tam in generatione hoīs q̄ȝ in eius corruptione ex p̄te formarum ſubſtātialiū vſq; ad mām p̄mā eque bene ſicut in generatione ꝛ corruptione alioꝝ corpoꝝ inaīatoꝝ. ꝛ cauſa eſt. q2 iſti dicunt ſemp̄ iſtas duas aīas ſimul ꝯiungi ꝛ ſeparari ꝛ locū vnius forme totalis habere: ꝛ ideo iſtam opinionē dimittaȝ hic intactaȝ. ℂ Tertius modus eſt ꝙ for
3ᵘ modᵘ
me ſubſtātiales in mixtis ſunt ſubordinate ſm̄ ſubordinationem predicatoꝝ quiditatiuoꝝ: ꝛ ꝙ ſemp̄ forma correſpondens predicato cōiori habet ſe per modum māe reſpectu forme minus cōis predicato qditatiuo ſequēti correſpondentis. ꝛ ꝙ ſolū eſt vna forma ſpecifica correſpōdens vltimato predicato quiditatiuo. puta ſpēi ſpāliſſime: de q̄ ponitur reſpectu cuius oēs alie dicūtur diſpoſitiones in materia: ꝛ iſta ſola eſt actus vltimatus: ꝛ hꝫ pro ſe: vt vi
detur Cōmētatorē p̄ phyco. dicētē: ꝙ quecūq; ſunt inter Com. p̄.
mām p̄mā ꝛ vltimā formā ſunt māe cōpoſite ꝛ forme compoſite. ꝛ videtur ꝙ per media inter mām primā ꝛ vltimaȝ formā intelligere velit hꝫ formas ſubordinatas: de q̄bus tam p̄mo eſt pertractandū. ℂ Quartus modus eſt ꝙ in 4ᵘ modᵘ
oībus generatis manet eadē forma corporeitatis ꝛ ꝙ hec eſt perpetua in ipſa mā: qui modus videtur ꝓpinquus p̄cedenti: niſi ꝙ nō ponit tot formas ſubordinatas ſicut precedens. ℂ Quintus modus eſt ꝙ in ipſo aīato ſit ponen 5ᵘ modᵘ
da aliqua forma carnis: ꝛ aliqua oſſis ſubſtantialis atq; ſpālis: ꝛ p̄ter iſtā formā ponit̄ forma cōis que vocat̄ aīa: ꝛ de iſtis opinionibus breuius quo potero p̄tranſibo.

His poſitis ſit hec p̄ma ꝯcluſio contra tertiam opinionē recitatā: ꝙ non eſt ponenda pluralitas formarū ſubſtātialium ſubordinatarū ſm̄ ordinē predicatorum quiditatiuoꝝ. ꝓbat̄ ſic. ſi hec pluralitas eſſet ponenda: ſequeret̄ ꝙ in eodem cōpoſito tres eſſent forme vegetatiue. ꝛ ſic due ſuperfluerent. ꝛ cōſequentia probatur. q2 forma correſpondēs corpori animato eſt p̄ᵃ ꝯ̄
vegetatiua: cū anima vegetatiua ſit cōmuniſſima: ꝛ prima potentia: ſine qua nulla aliaꝝ poteſt eſſe. 2ᵒ de aīa. ca. 3ᵒ. ꝛ ſic T. cō. 3. ꝛ. 34.
habemus vnā aīam vegetatiuā generaleȝ. ℂ Secundo. ſubſtātialiter ſimiliora ſunt poma ꝛ pira q̄ȝ pira ꝛ ſalices. erit ergo ſm̄ opinionem illā ſm̄ illud predicatum quiditatiuum alia forma ſubſtantialis ſibi correſpōdēs: que ſi ſit vegetatiua: iam habemus duas: ꝛ nō poteſt dici ꝙ non ſit forma vegetatiua: q2 cūȝ ipſa ſit ſpālior ipſa eſt perfectior q̄ȝ prima. ergo cū nō ſit ſenſitiua nec intellectiua: oȝ ꝙ ſit anima vegetatiua. Et etiā ſimiliora ſunt inter ſe duo poma eſſentialiter q̄ȝ pirum ꝛ pomum. ꝛ ideo ſm̄ illud predicatuȝ quiditatiuū erit iterū tertia forma ſpālior: que etiā erit vegetatiua ꝛ probari poteſt eodem modo: ſicut probatum eſt in precedenti. ꝛ ſic habebit idem malū ſiue pomū
tres formas vegetatiuas quod fuit probanduȝ. ℂ Secū 2ᵐ
do arguitur ſic. ſequitur ꝙ erūt due forme ſenſitiue in eadem materia. quod videtur falſum vt prius. probat̄ conſequentia. q2 forma in equo correſpondens huic predicato animal eſt aīa ſenſitiua. quero igitur an iſta ſpecialior: q̄ correſpondet ſpeciei ſpecialiſſime: equi etiam ſit ſenſitiua. ꝛ ſic habeo propoſitū: ꝙ cū ſm̄ predictos modos ſunt diſtincte: ſequitur ꝙ in eodem ſunt plures forme ſenſitiue. nec poteſt dici ꝙ non ſit ſenſitiua: eo ꝙ eſt ſpecialior ꝛ vltimata. igitur oȝ ꝙ ſit cognoſcitiua. cum igitur cognoſcitiua ſit ꝛ non ſit intellectiua: erit ſenſitiua quod erit prepo
ſitum. ℂ Secūda cōcluſio eſt. contra quartā opinionem 2ᵃ ꝯ̄
ꝙ nō eſt ponenda forma corporeitatis coeterna materie manēs. l. eadē in generato: que fuit in corrupto. probat̄. p̄
mo auctoritate Cōmentatoris. primo phycorum dicentis. Cō. 63. ꝛ
ꝙ ſi materia haberet eternaliter formā aliquā ipſa nullā 69.
aliaȝ poſſet recipere. ℂ Secūdo auctoritate p̄hi 7ᵒ meta. T.c.8c.
capl̄o ſcd̄o dicentis: ꝙ ſubiectum generationis: nec eſt qḋ nec quale nec quantum ꝛ ex conſequenti ſubiectum generationis nō debet eſſe aliquid in actu. ergo tūc illam formaȝ corporeitatis non debet habere: quando in eo generatur aliqua forma ſpecifica vltimata. tenet conſequentia. nam ſi illam habet: tunc per ipſam eſt actuata. ℂ Tertio: quia idem eſt in aſino eſſe aſinum. ꝛ eſſe corpus: ꝛ eſſe ſubſtantiam: cum igitur forma ſubſtantialis det eſſe per diſiun/

tionem forme: ſequitur q eſt eadē forma dans eſſe aſinū
⁊ eſſe corpus. cõcluſio videt̃ tenere. ⁊ aña pȝ. q: eſſe aſinum
⁊ eſſe corpus in aſino nõ eſt aliud q̃ aſinus. ❡ Quarto.
non eſt aliqua forma diſtincta correſpondens alijs predi
catis eſſentialibus. ergo nec erit aliqua correſpondens cor
pori. conſequentia videtur tenere: q: nulla apparet potior
ratio: propter quam corpori debeat correſpondere diſtin
cta forma q̃ alijs predicatis eſſentialibus ſeu quiditati
uis. antecedens probatum eſt. per precedentem concluſio
nem. ❡ Quinto. fruſtra ponitur forma corporeitatis ſi p
aliam omnia poſſunt ſaluari. ſed omnia poſſunt ſaluari
ponendo: q in viuo ⁊ quodlibet compoſito ſit ſolum vna
forma ſubſtantialis. ergo ꝛc. cõſequentia eſt nota. ⁊ antece
T.c.41. dens habetur a pħo. primo phyſicoꝝ. fruſtra enim poni
tur fieri per plura: quod eque bene poteſt fieri per pauciõ
ra. ⁊ minor patet. q: eque bene: ⁊ conuenienter ſaluant oĩa
ponẽdo ſolū vnam formā ſubſtãtialē in re cõpoſita: ſicut
3ª 2ª in ſoluendo rationes apparebit. ❡ Tertia concluſio. for
ma carnis non differt ſpecie a forma oſſis in viuo: imo eſt
pᵐ ſupᵐ eiuſdem ſpeciei totaliter cū ea. pro ꝓbatione ſupponit̃ q
forma ſubſtantialis educitur de potentia materie ſm exi
gentiam proportionis qualitatum primarū ⁊ ſecundarū
ad inuicem. patet illa. q: ex materia in qua eſt diſpoſitio q̃
litatiua conueniẽs equo forma equi educitur: ⁊ in qua eſt
diſpoſitio qualitatiua conueniẽs aſino forma aſini educi
tur: ⁊ ſic de ſimilibus: nec poteſt aliqua ratio: vt videt̃ aſſi
gnari alia: propter quā ex materia iſta generatur aſinus:
2ᵐ ſupᵐ ⁊ de iſta equus: ⁊ ſic de alijs. ❡ Secũdo ſupponit̃ q que
libet pars integralis viui viuit: ⁊ ex cõſequenti ad minus
habet animam vegetatiuam eductā de potẽtia mãe: ſaltē
in alijs ab hoīe: patȝ: q: quelibet pars hoī nutritur ⁊ auge
3ᵐ ſupᵐ tur ⁊ alia opera vite facit. qđ non eſſet niſi viueret. ❡ Ter
tio ſupponitur q huiuſmodi aīa vegetatiua per totū vi
uum ſubſtãtialiter eſt: ita ſimilis in ſuis partibus: ſicut for
ma aeris: licet habeat diuerſas potentias ⁊ partes organi
cas: que ſibi in diuerſis operationibus adminiſtrant. pa
tet iſtud: q: dato q ſubſtantialiter: anima que eſt in oculo
eſſet diſſimilis anime partiali: que eſt in albugine ſeu in tu
nicis oculorum ſequeretur q iſte due anime partiales dif
ferrent ſpē. q: ſubſtantialiter ſunt diſſimiles. ergo cū ex di
T.c.49. uerſis exiſtẽtibus in actu nõ fiat aliquid actu vnū. 7° ⁊ 8°
T.c.16. metapħ. ⁊ per Cõmentatorē in de ſubſtãtia orbis. ex iſtis
duabus partialibus animabus nõ cõponeret̃ aliqua ani
ma vna totalis: ⁊ ſic anima iſta totalis nõ eſſet aliqđ vnū:
⁊ per conſequens ex ea non eſſet aliquid vnū animatū: qđ
eſt inconueniens. ❡ Cõfirmatur ſic. ſi iſte due anime par
tiales ſunt diuerſarū ſpērum ſubſtantialiter: tunc vltima
earum nõ poſſent vniri. ergo ipſe nõ poſſent cõſtituere vnā
animam totalē. conſequentia nota. ⁊ antecedens pȝ. q: vl
tima ipſarū ſunt diuerſarū ſpecierum: ſicut albedo ⁊ dulce
do ſunt diuerſarū ſpērum: modo ex talibus nõ poteſt fieri
aliquod vnū. ❡ His ſuppoſitis probatur ꝯcluſio ſic. ſi for
ma carnis differret ſpecie a forma oſſis: oporteret q ꝓpor
tio diſpoſitionis qualitatiue educens formā in carne dif
ferret ſpecie ab educẽte in oſſe. ꝯſequentia tenet per pmā
ſuppoſitionem. falſitas cõſequens declaratur: q: tūc pars
anime que educta eſt in carne: deberet etiam differre ſpē a
parte anime educta in oſſe. cõſequentia tenet. per eandem
ſuppoſitionem. falſitas conſequentis. patet per tertiam
Dubiū ſuppoſitionē. ❡ Sed dices. nũquid verum eſt. q diſpoſi
tiones qualitatiue in aſino: cordis ⁊ cerebri eiuſdem diffe
rant ſpē. videtur q ſic. q: cor ponitur calidū ⁊ cerebrū fri
Rꝫ gidum. Reſpondetur q ꝓportio diſpōnis qualitatiue or
ganice ordinate. ſ. ad diuerſas operationes bene differunt
ſpē. ⁊ hoc probat rõ ⁊ hoc volunt diuerſe auctoritates: ſed
radicaliter educẽtes non differunt ſpecie: imo in omnibus

membris aſini hȝ proportiones educẽtes ſunt ꝯſimiles: ſi
cut ptes forme educte ſunt cõſiles. ❡ 4ª ꝯ. nõ ſunt ponẽ 4ª 2ª
de i aſino plures forme totales ſubales. pȝ. q: maxime po
nerentur ex eo: q in eo eēt forma carnis ⁊ forma oſſis: ⁊ p
ter eas aīa cõis. Modo manifeſtū eſt q anima totalis eſt
tam forma oſſis q̃ carnis ſm diuerſas partes: eo q ꝓba
tū eſt. q forma ſubſtãtialis oſſis ⁊ carnis ſunt eiuſdẽ ſpe
ciei ſpāliſſime ergo fruſtra ponerentur inuicem diſtincte.
❡ Quinta ꝯcluſio ⁊ vltima iſtius articuli eſt. nõ ſunt po 5ª 2ª
nende plures forme ſubſtantiales totales in eodem indiui
duo: q: vel ponerẽtur ſm primam opinionē. ⁊ hoc nõ per
preſuppoſitum. vel ſcđam vel tertiā vel quartā vel quintā
⁊ hoc non. per cõcluſiones poſitas. ❡ Sed cõtra. diceret Dubᵐ
aliquis. Nam cõtra iſtam cõcluſionē videtur eſſe auctori p pħ. c. p
tas Cõmentatoris allegata in 3° opinione. ❡ Scđo plu 2ᵐ
res forme accidentales poſſunt eſſe ſimul. ergo ⁊ ſubſtãtia
les. cõſequentia videtur tenere a ſili. ⁊ antecedẽs pȝ. q: ea
dem mã hȝ quãtitatē ⁊ qualitates. caliditatē ⁊ humidita
tem: ⁊ ſic de alijs. ❡ Tertio. q: ſicut in mã ſunt qualita 3ᵐ
tes prime: ex quarū cõmixtione fiunt qualitates ſecũde eis
remanentibus: ita videtur q in ea poſſunt eſſe forme pme
elementares: ex quarum cõmixtione fiant forme ſubſtãtia
les: mixti ſecũde ſeu ꝯſequentes iſtas formas elemẽtares.
Ad iſta reſpondetur. ad auctoritatem Cõmentatoris pri Rꝫ
mo dicitur q per vltimam formā intellexit formam mix
ti perfecti: ſicut animalis aut hominis. Modo hȝ forma
nõ poteſt imediate generari ex elementis: ſicut dicitur in li
bro de elemẽtis: ſed opȝ eſſe multas trãſmutationes medi
as: elementorū in cibos: ciborum in humores: humoꝝ in
mẽbra cõſimilia: mẽbrorum conſimilū in mẽbra officia
lia. mẽbra autē officialia imediate cõponunt aīal. Volunt
igitur q iſta intermedia. ſ. elementa cibi humores ſint ma
teria ⁊ forme cõpoſite. ⁊ hoc capiẽdo materiā improprie
nõ pro vero ſubiecto trãſmutatiõis: ſȝ pro termino a quo:
ſicut dicimus q cinis eſt materia vitri: ⁊ dicit eas eſſe for
mas cõpoſitas ſeu materias: eo q nõ ſunt de mãe. ❡ Ad Ad 2ᵐ
ſecũdam cõceditur q idē cõpoſitū bene habet plures for
mas accidentales: q: plura eſſe accidẽtalia bene conueni
unt eidem: ſed nõ ſequitur. ergo habet plures formas ſub
ſtantiales: q: nõ eſt ſimile: de ſubſtantiali ⁊ accidẽtali. Nā
idem eſſe in diuerſis ſpēbus accidentium nullū eſt incon
ueniens: ſed idem eſſe diuerſarū ſpērum ſubſtãtialiū eſt in
conueniẽs. ⁊ impoſſibile. ❡ Ad tertiā negatur aſſumptū Ad 3ᵐ
. ſ. q ſicut forme qualitatiue. primo ſunt in mã: ⁊ ex earum
mixtione fiunt qualitates ſecũde: ſic dicuntur manere for
me prime ſubales reſpectu ſecũdarum. Primas enim for
mas ſubſtãtiales cū ſecundis manere eſt mere impoſſibi
le: eo q ſeqtur vnū indiuiduū eſſe diuerſarū ſpērum: qđ ē
mere impoſſibile: accidẽtia tñ plura tā prima q̃ ſcđa ma
nere nihil eſt incõueniẽs: eo q ipſe non ſunt de integritate
rei. ⁊ hoc de pᵒ articulo ad pñs dicta ſufficiant.

Quantum ad 2ᵐ articulū eſt pᵒ notandū q quere pᵐ nōᵐ
re an ex pte formaꝝ ſubaliū in genera
tione fiat reſolutio vſq; ad mãm primā: nihil aliud eſt q̃
rere q̃ querere. vtrū nulla forma ſubalis: que fuit in cor
rupto maneat in generato: ita q ſolū ex parte ſubaꝝ: que
fuerunt in corrupto maneat prima mã. ❡ Quo premiſſo
ſit hec prima cõcluſio reſpõſalis. ſ. q nulla forma ſubſtã 2 reſolutio
tialis: que fuit in corrupto manet in generato. probat̃ ſic.
q: ſi aliqua talis remaneret: queritur vtrum fuerit forma
corrupti: ⁊ hoc nõ pōt eſſe: q: ſi illa maneret corruptū ma
neret: cū manente forma ſubſtãtiali rei in mã maneat res.
Vel fuiſſet in materia cū forma corrupti: ⁊ hoc non poteſt
eſſe: q: ſic fuiſſent plures forme ſubſtantiales: ſimul in ea
dem mã: qđ eſt contra dicta in pmo articulo. ❡ Correla Coᵐ
rie ſequitur q quantū eſt ex parte formarum ſubalium in

generatione ſimplr dicta ſit reſolutio vſq; ad materiā pri
mam.pȝ correlariū.qꝛ per cōcluſionem nulla ſubſtātialis
forma remanet in generato:que fuit in corrupto. ⁊ hoc ē
huius reſolutionē fieri vſq; ad mām primam ex parte for
marum ſubſtātialiū. Et hoc de ſcḋo articulo.

Ad p̄m **Ad rationes** principales. ℂ Ad primā negat
ↄ̄ña qua infertur ꝙ mā aliq̄n pōt
ſtare ſine forma ſubſtātiali. Et ad ꝓbationē dicitur ꝙ ma
teria in eodē tp̄e adequate accipit formā nouaȝ ⁊ dimittit
antiquā:cum generatio fiat ſucceſſiue:ſi in vna hora adeq̄
te materia dimittit formā antiquā ⁊ recipit nouam.p pri
us tamē via ordinis dimittit antiquā q̄ȝ recipiat nouam:
ſed non via temporis:⁊ adhuc imaginato ꝙ gñatio fieret
tota ſimul:ſilr ⁊ corruptio:ſicut forte qdā dicūt de gnōne
aialiū.dicit ꝙ tūc pro eodē inſtāti pro quo deſinit eſſe for
me corrupte incipit eſſe forma gñ ata:ita ꝙ primū inſtā nō
eſſe forme corrupte eſt primū eſſe forme generate:⁊ ita per
nullum inſtās ſtat materia nuda:⁊ ideo ad formā dicitur
ꝙ primū inſtans nō eſſe forme corrupte eſt primū inſtās
forme generate:⁊ negatur ꝙ nō maiori rōne tunc in mā
debeat eſſe forma generāda q̄ȝ corrupta:ſubm enim tranſ
ſmutationis attribui dȝ poſteriori paſſioni:⁊ forme gene
T.c.69. randē.8.phyſicoꝝ. ℂ Ad ſecūdam negat ꝙ maneāt for
Ad 2m me elemētorū:⁊ ad auctoritatē dī ꝙ Ariſt. voluit ꝙ nec
p.ge.84. alteꝝ nec ambo miſcibilia corrūperent:qn manerēt in po
tentia:non tñ voluit ea actu remanere ſed de hoc videbit
Ad 3m magis in ſequētibus. ℂ Ad tertiam dī ꝙ forma corpo
reitatis dupl̄r accipit. Uno modo pro forma longe lata ⁊
profunda:⁊ eſt corpus de predicamēto quātitatis:⁊ ſic cō
ceditur ꝙ manet eadē forma cū maneat eadē mā cū q̄ti
tate que fuit in corrupto:⁊ manet eadē forma corporeita
tis q̄titatiue:ſȝ dī ꝙ iſta forma non eſt ſubſtātialis. Alio
modo dī forma corporeitatis forma a qua aliqd dicit cor
pus ſubaliter.⁊ ſic negatur ꝙ in mā maneat forma corpo
reita is. Sed ad ꝓbationē dī ꝙ in mā bene manet corpꝰ
quātitatiue:ſed nō manet corpus actu ſubale:cum nulla
forma corporeitatis de genere ſube in ea poſſit remanere.
Ad 4m ℂ Ad 4m negat ꝙ maneat forma ſubalis oſſis:aut car
nis in gnōne cadaueris. Et ad ꝓbationē dī ꝙ in cadaue
re nō eſt vera caro:cū nihil ſit vera caro niſi viua.nec veꝝ
os eadē rōne:ſed manet bñ caro mortua aut os mortuū.
Auctoritas cōiter loquentiū nō facit ad propoſitū:qꝛ nō
Ad 5m curant de vera forma carnis aut oſſis. ℂ Ad qntā negat
ꝙ in gnōne aialis p̄ generet forma vegetatiua q̄ȝ ſenſiti
ua. Et ad ꝓbationē ⁊ ad pħm ꝙ embrio p̄ viuit vita plā
te:dī ꝙ intellexit ꝙ in aiali generato pmo percipiunt ope
ra aie vegetatiue q̄ȝ ſenſitiue.⁊ prius ſenſitiue q̄ȝ intellecti
ue:prius.n.aial vegetat q̄ȝ ſentiat.⁊ prius ſentit q̄ȝ intelli
gat:tñ hec eſt vna ⁊ eadem forma ſubalis diuerſis tēpori
bus in opera diuerſa exiens. Rō poſt oppoſitū eſt pro di
ctis in ſecundo articulo.⁊ hec de iſta q̄ōne.

ℂ Marie āt gñabil̄ ⁊ trāſmutabil̄ ex īſenſi bili ī ſenſibile ⁊c̄. Tex.cō.xxiiij. Queſtio.vij.

Conſequenter querit̄ ſeptio vtꝝ
aliq̄ q̄litas vel q̄ȝ
titas maneat in gñato que fuit in corrupto.
p̄m ℂ Et arguit̄ pmo ꝙ non.qꝛ ſeq̄ret̄ ꝙ accñs
migraret de ſubo in ſubm:ↄ̄ñs eſt inconueni
7.me.p̄. ens nā accidētis eſſe eſt ineſſe:⁊ per ↄ̄ñs nō pōt dimittere
vnū ſubm ⁊ intrare aliud. ↄ̄ña tenet:qꝛ qualitas [illegible] prius ī
2m ſubiecto corrupto:⁊ poſteriꝰ in gñato vt ſubiecto. ℂ Se
cundo ſequeret̄ ꝙ ſubm gnōnis eēt ens in actu.ↄ̄ñs ē cō
T.cō.8. tra pħm.7.metaph.⁊ primo huius. ↄ̄ña ꝓbatur.qꝛ mā
T.c.24. eſſet per qualitatē remanētem actuata cum per aduerſa
3m rium aliqua qualitas remaneret. ℂ Tertio ſic.ſequeret̄

ꝙ ſi ita eſſet ꝙ diffō gnōnis eſſet mala:ↄ̄ñs eſt inconueni
ens:⁊ ↄ̄ Arꝫ. ↄ̄ña ꝓbat̄.qꝛ Arꝫ. diffiniuit gnōnē:ꝙ eſt tran T.c.23.
ſmutatio totius in totū nullo ſenſibili remanente: eodeȝ
modo ſi maneret eadeȝ qualitas:vt caliditas vel albedo
tunc maneret idē ſenſibile:qḋ eſt propoſitum. ℂ Quar 4m
to ſic.ſi aliqua q̄litas remaneret:maxime remaneret cali
ditas in gnōne aeris ex igne:ſed illa caliditas nō manet.
ergo nulla caliditas manet.maior pȝ de ſe:⁊ minor ḋcla
ratur:qꝛ in generatione aeris ex igne aliquis gradus ca
liditatis corrūpitur:cū aer nō ſit ita intenſe calidus ſicut
ignis:⁊ cum oēs gradus caliditatis ſint ↄſimilis nature:
ſequitur ꝙ oēs corrūpuntur:⁊ ex cōſequenti nihil iſtius
caliditatis remanet in generato. ℂ Quinto. ſequeret̄ ꝙ 5m
ſubſtātia non eſſet prior accidēte.cōſequens eſt ↄtra pħm T.cō.4.
7.metaph.⁊ conſequentia probatur.qꝛ in gnōne genera ⁊.47.
tio accidētis precedit ipſam formā ſubſtantialeȝ. ℂ Sex 6m
to ſequeretur ꝙ aliqḋ corruptibile poſſet perpetuari.cōſe
quens eſt contra Arꝫ.primo celi.⁊ probat̄ ↄſequentia.qꝛ T.c.121
ſi generatur aer ex igne manet caliditas:⁊ ſi iterū genere
tur ignis ex aere:ēt manet eadē caliditas:⁊ ſic eternaliter
per iſtam circulationē ignis in aerē:⁊ aeris in ignem poſ
ſet remanere caliditas:qḋ eſt propoſitū:cum ipſa caliditas
ſit vnū corruptibile. ℂ Septimo.ſi ſic maxime ſequeret̄ 7m
ꝙ idem calor remaneret in cadauere:qui fuit in aiali.cō
ſequentia tenet de ſe.qꝛ non videtur ratio ꝓpter quā non
maneret ibi:alibi tñ remaneret.⁊ falſitas conſequētis de
claratur.qꝛ calor in viuente preſeruat a putrefactione.in
cadauere vō diſponit ad putrefactionē:quod non eſſet ſi
eſſet idem calor. ℂ Octauo ſi ſic:ſequeretur ꝙ eſſet eadē 8m
calefactio continua corrupti ⁊ generati.ↄ̄ñs eſt inconue
niens:⁊ cōtra pħm.5.phyſicorum.⁊ ꝓbatur ↄ̄ña.qꝛ calidi T.c.41.
tas intēderetur in corrupto:⁊ poſtea ſilr eadē numero in
tenderetur in gñato. ℂ Nono arguitur ſic ſicut ſe habet 9m
accidēs ad ſubſtātiam:ita ſe hȝ compoſitū accidentale ad
compoſitum ſubſtātiale:ſed accidēs nō poteſt manere ſi
ne ſubiecto.ergo cōpoſitū accidentale non pōt manere ſi
ne cōpoſito ſubſtantiali.ergo ſi cōpoſitū ſubſtantiale cor
rumpitur omnia cōpoſita accidentalia corrūpentur.cōſe
quentie ſunt note.aña pro prima parte pȝ ex conueniētia ſi
militudine.⁊ pro ſcḋa parte notū eſt de ſe. ℂ Decimo ar 10m
guitur ſic.ſequeretur ꝙ aliqua latitudo caliditatis ſubi
to generaretur.ↄ̄ñs eſt falſum.ↄtra naturā alterationis.
⁊ conſequentia ꝓbatur.qꝛ cū ignis generetur ex aere ca
liditas aeris que fuit aliquo modo remiſſa manet in igne.
ergo cū ignis genitus nullā habeat reſiſtētiā ſubito gene
rabit eā ſummā.⁊ per ↄ̄ñs aliqua latitudo gradualis ge
nerabitur ſubito:qḋ eſt propoſitū argumenti.

In oppoſitū arguitur.pmo ſi non:ſequeret̄ ꝙ
in habētibus ſimbolū non eſt fa
cilior trāſitus:qḋ eſt ↄtra pħm 2° huius. Et ꝓbat̄ ↄ̄ña.qꝛ T.c.25.
ſi nō manet q̄litas ſimbola in generato q̄ fuit in corrupto
tūc in hñtibus ſimbolū:opȝ duas qualitates:ita corrūpe
re:ſicut in nō hñtibus:⁊ ex ↄ̄ñti nō erit facilior trāſitus in
hñtibus ſimbolū q̄ȝ in nō hñtibus. ℂ Scḋo ad idē argr̄ 2m
ſic.eadeȝ cicatrix manet in generato que fuit in corrupto
ergo ⁊c̄.cōſequētia tenet.⁊ aña patet experientia de homi
ne mortuo habēte cicatricem. ℂ Tertio. fruſtra fit p plu 3m
ra qḋ eque bene pōt fieri per pauciora:cum non ſit ponē
da pluralitas ſine neceſſitate.8.phyc̄.ſȝ oia poſſunt ſalua T.c.48.
ri ponendo ꝙ maneat eadē qualitas ⁊ non ponēdo hȝ q̄ ⁊.p̄phy.
litates que reperiūtur in genito eſſe alias q̄ȝ que fuerunt 41.⁊.45
in corrupto.ergo fruſtra ponitur alia. ℂ Quarto. ſeque 4m
retur ꝙ aliquid corrūperetur:⁊ tñ a nullo corrumperetur
ↄ̄ñs eſt impoſſibile.⁊ ↄſequētia ꝓbatur.qꝛ in generatione
aeris ex aqua:cū nō maneat humiditas: per a duerſariū
eque in aere:queritur a quo corrūpitur:nō ab aere: qꝛ nō

cōtrariatur ei:nec ab aqua:q꞉ eſt ſibi ſimilis:nec videtur ꝙ
5ᵐ aliud eā corrūpat.ergo a nullo corrūpitur. ¶ Quinto ſe
queretur ꝙ aliquid generaretur:qḋ a nullo generaretur.
ꝯñs eſt impoſſibile.⁊ ꝯña ꝓbatur:q꞉ in corruptione bo
uis caliditas reperit in cadauere per experientiam:que ta
men per aduerſariū non fuit in corrupto.ergo eſt genera
ta:queritur ergo tūc a quo generatur.nō a corrūpente bo
uem:q꞉ hominem interficiēs nō hʒ generare calorē:imo frigi
ditas frequenter interficit bouē ꝓpter eius nimiā intēſio
nem:que non habet generare caliditatē.vel generat eā for
ma cadaueris per modū ſequele:⁊ hoc nō:q꞉ caliditas po
tius ſibi repugnat ꝙ̄ cōueniat:cum ea diſponat ad corru
6ᵐ ptionem:⁊ ſic videtur ꝙ a nullo generetur. ¶ Sexto al
bedo que manet in cadauere fuit ante in hoīe.ergo ⁊c̄.ꝯſe
quentia tenet.⁊ añs p꞉.q꞉ ſi non fuit generata:qḋ eſt impoſ
ſibile:q꞉ oē qḋ generatur:gñatur ex ꝯ̄rio tanq̄ ex termi
T.c.47 no a quo:vt albū ex nō albo vel ex inalbo.primo phyſico
rum. Modo manifeſtū eſt ꝙ ipſa nō eſt ſic generata ex in
albo:eo ꝙ equalis gradus albedinis apparuit in corru
7ᵐ pto ꝗ apparet in generato. ¶ Septimo.figura cadaueris
a nullo generatur,ergo ⁊c̄.ꝯña tenet.⁊ añs patet:q꞉ ſi ge
neraretur hoc eſſet a forma ſubſtātiali cadaueris:qḋ nō ē
verū.q꞉ ſibi nō conuenit figura talis:imo per eā videtur
8ᵐ diſponi ad corruptionem. ¶ Octauo.ſequeretur ꝙ aliqḋ
accidens generaretur ſine alteratione ſucceſſiua.ꝯſequēs
eſt inconueniens.⁊ probatur ſic ꝯña:q꞉ itenſa albedo in
uenitur in cadauere:que:per te:nō erat in corrupto.ergo
tota ſimul eſt generata in qualibet parte ſubiecti:ſicut for
9ᵐ ma ſubſtātialis:qḋ fuit probandū. ¶ Nono.ſequeret ꝙ
frigiditas generaret caliditatē:quod eſt impoſſibile:⁊ ꝓ
batur cōſequentia.Nā ſi frigiditas interficiat hominem
adhuc in interioribus videtur manere caliditas:que tñ nō
10ᵐ videtur genita niſi a frigiditate. ¶ Decimo.ſequeret ꝙ ex
duobus non habētibus ſimbolū non poſſet generari ter
T.c.25. tiū.ꝯñs eſt contra phm̄ 2ᵒ huius.cap.4.⁊ probat ꝯña:
q꞉ ſi ex igne ⁊ aqua debʒ generari aer:opʒ ꝙ remaneat ca
liditas ignis ſuperans frigiditatem aque:⁊ aque humidi
tas ſuperans ſiccitatem ignis.Si igitur manent iſte quali
tates in aere generato habetur propoſitū.ſi non manent:
nō videtur quid aerē generet.⁊ ex ꝯſequenti ex primis duo
bus non pōt generari tertium:qḋ eſt propoſitum.

In iſta qōne erunt tres articuli.In primo viden
da eſt vna opinio de qōne:⁊ ſm il
lam ſoluēde ſunt rōnes in ꝯ̄riū facte.In ſcḋo videbit cui
accidētia inhereāt tanq̄ ſubo:an ſ.cōpoſito an mãe.In 3ᵒ
fundāda eſt alia opinio ꝯ̄ria prime ⁊ roborāda.

pᵃ opi. Quantum ad primum articulum eſt ſciendum ꝙ
prima opinio eſt ſatis probabilis:de q̄
ſtione ponens ꝙ impoſſibile eſt eidem qualitatē manere
in generato:que fuit in corrupto:⁊ mouetur rōnibus fa
ctis ad oppoſitū:precipue prima ratione:⁊ q꞉ rationes eiᵒ
ſunt tacte:ideo eas recitare pretermitto.

Ad pᵐ Ad rōnes autem factas poſt oppoſitū reſpondet
opinio.⁊ primo ad primā negando ꝯñam
.ſ.ꝙ in habētibus ſimbolū nō eēt facilior trāſitus. Et ad
probationē dicit ꝙ opʒ ibi duo corrūpe:ſicut in non habē
tibus ſimbolū:hoc aūt non obſtāte ibidem dicitur tranſi
tus facilior:q꞉ fit per pauciora ꝯ̄ria.eſt enim minor cōtra
Ad 2ᵐ rietas inter habētia ſimbolū ꝙ̄ inter non habētia. ¶ Ad
ſcḋm dicit ꝙ cicatrix non videtur eſſe aliud ꝙ̄ figura aut
eius pars:⁊ ideo generās cadauer ſimul generat iſtam fi
guram:que nō eſt nālis:nec etiam repugnās cadaueri ꝓp
neceſſitatē mãe taliter diſpoſite:ita etiā generat cicatricē
iſtam cōſimilem in cadauere ei que erat in viuo.negatur
Ad 3ᵐ tñ ꝙ maneat eadē cicatrix. ¶ Ad tertiam concedit ma
ior ⁊ dicit in breui ꝙ neceſſitas eſt cogens ponere nullas
qualitatem eandem manere in generato que fuit in corru
pto:q꞉ accidens migraret de ſubiecto in ſubiectum:⁊ alie
cauſe neceſſitatis ſunt tacte in arguēdo. ¶ Ad quartam Ad 4ᵐ
dicitur negando ꝯñtiam:qua infertur ꝙ aliquid corrūpe
retur:⁊ tñ a nullo corrūperetur. Et ad probationē dicit
ꝙ in generatione aeris ex aqua humiditas aque corrum
pitur a corrumpente aquā per modum ſequele. Et qñ di
citur ꝙ aer ſibi nō ꝯ̄riatur:dī ꝙ bene verum eſt per ſe:ſʒ ꝑ
accidens tñ inquantū ſuo ſubiecto qḋ corrūpitur:etiā ꝯ̄
riatur humiditati:q꞉ nō pōt manere ſine ſubiecto. ¶ Ad Ad 5ᵐ
qntā negatur ꝯñtia qua infertur ꝙ aliquid generaret:qḋ
tñ a nullo generaret. Et ad probationē conceditur ꝙ in
corruptione bouis caliditas reperitur in cadauere:⁊ dici
tur ꝙ hec generatur a corrūpente per modū ſequele:etiā
ſi eſſet frigiditas:⁊ cā eſt:q꞉ lʒ frigiditas de per ſe non poſſet ge
nerare caliditatem:tñ remittendo caliditatem maiorē ꝑ ꝑ
indiſpoſitionem ſubiecti ad quam non pōt imediate ſequi
frigiditas:tñ pōt de per ſe tale accidens generare calidita
tem minorē magis propinquā frigiditati:vt ſic ſubiectū
verſus frigidū continue diſponatur:⁊ tādem frigiditas in
troducatur. ¶ Ad 6ᵐ negat antecedens ꝙ albedo q̄ fuit Ad 6ᵐ
in homine eſt in cadauere. Et ad ꝓbationē conceditur ꝙ
eſt genita. Ad improbationē dī ꝙ phs voluit ꝙ albū fie pᵒ ph. 47
ret ex inalbo:quādo generaret per alterationē preuiā:ſed
gñ generatur per modū ſequele ad gñationem ſui ſubie
cti nō voluit nec intellexit. Eodē modo dicat de calidita
te ⁊ frigiditate:⁊ aliis qualitatibus. ¶ Ad ſeptimū nega Ad 7ᵐ
tur ꝙ figura cadaueris a nullo gñatur. Et ad ꝓbationē
dicitur ꝙ gñatur a corrumpente animal cum forma ſub
ſtantiali cadaueris. Et cōceditur ꝙ illa figura nō eſt natu
ralis cadaueri:ſicut dictum eſt in ſolutione ſecūde rōnis:
ſed gñatur propter neceſſitatem materie taliter diſpoſite.
¶ Ad octauā conceditur ꝯña ꝙ aliquod accidēs ſm 8ᵐ
ſe:⁊ qḋlibet ſui gñat ſine gñatione ſucceſſiua:⁊ hoc eſt ꝑ
moᵐ ſequele ad gñationē ſui ſubiecti. Siꝉ corrūpit accñs ſi
ne alteratione preuia ſucceſſiua ꝑ modū ſequele ad corru
ptionē ſui ſubi. Et dī ꝙ nō eſt incōueniēs:q꞉ talis gñatio
fit ꝑ modū ſequele:ſed incōueniēs eſt ſi ab alterāte imedia
te fieret hō gñatio vel corruptio. ¶ Ad nonā cōcedit ꝙ Ad 9ᵐ
frigiditas gñat caliditatē per modum ſequele ad corru
ptionem caliditatis intenſioris.vt dictum eſt in ſolutione
quinte rationis:nec eſt incōueniens ¶ Ad decimam ne Ad 10ᵐ
gatur ꝯñtia qua infertur ꝙ ex duobus elemētis non pōt
tertiū gñari. Et ad ꝓbationē dī ꝙ ſi ex igne ⁊ aqua debet
gñari aer oportet ꝙ caliditas ignis ſuperet frigiditatem
aque.⁊ ꝙ aque humiditas ſuperet ſiccitatem ignis. Et vl
terius admittitur ꝙ iſte qualitates nō manent in aere ge
nerato:ſed poſt ꝙ̄ caliditas ⁊ humiditas ex vtraq̄ parte
ſunt ibi ita intenſe ꝙ ſub eis non poteſt remanere forma
ignis ⁊ aque:tunc corrumpuntur iſte forme:et ipſe ſimul
educunt formā aeris de ambabus materiis:⁊ ipſe deſinūt
eſſe per modum ſequele ad corruptionem ſuorū ſubiectorū:⁊
per gñationē noue forme aeris gñantur alie qualitates ſi
bi ſimiles per modū ſequele ad formā aeris:⁊ directe di
catur de iſtis:⁊ ſiř ſcḋm ꝙ diceret de aliis quibuſcunq̄
qualitatibus educētibus formas generandā:q꞉ de oībus
illis eſt eadē ratio. Et hoc eſt de primo articulo.

Quantum ad 2ᵐ articulū ſit hec prima ſuppoſitio. pᵃ ſuppō
oē ens diligit ſe ꝑmanere.p꞉ ꝑ Cōmē Com. 8
tatorē pᵒ phy.cap. vltimo. ¶ Ex quo ſeqtur ſcḋa ſuppoſi 2ᵃ ſuppō
tio ꝙ nihil agit de per ſe ad corruptionē ſui.p꞉.q꞉ quodli
bet ens diligit ſe ꝑmanere.per primam ſuppōnē:nec valet
ſi quis diceret ꝙ qlitas in eo ꝙ ordinatur ad formā gene
randam nō diligit ſe ꝑmanere:imo agit ad ſui corruptio
nem. Reſpōdetur ꝙ qualitas nō agit ad ſui ipſius corru
ptionē:⁊ ratio eſt:q꞉ non plus qualitas agit ad ſui corru

ptionem de p ſe q̃ elemētū qḋ ordinatur ad mixtū vel q̃
ſanguis de per ſe ordinatur ad nutritionem: tunc ꝯſtat ꝙ
qḋlibet iſtorū tam in gñone mixti q̃ in gñone carnis ex
ſanguine reſiſtit alteranti ꝛ corrūpenti p ſe. ꝯ ſequitur ꝙ q̄li
3ᵃ ſuppō tas nō agit ad ſui corruptionē de per ſe. ¶ Tertia ſuppō
ꝙ effectus non ꝯſuatur de per ſe ſue cāe ſine qua ipſe nullo
mō pōt remanere. pꝫ. qꝛ ſi de per ſe illi ꝯſuaretur: ꝛ ad eius
corruptionē ageret: ꝛ de per ſe ageret ad corruptionē ſui
cū ſine illa cā nō poſſit pmanere. Cōfirmatur ſic. oīa appe
tunt pmū bonū nāli iclinatione: vt ait Albertus p ethic. ꝛ
nō vī cā pp quā appetāt: niſi qꝛ ab eo depēdet ip oꝝ eſſe ꝛ
ꝯſeruari. ergo ꝓpor nonabiſr qualitas ſuū ſubiectū appe
tit pmanere: ꝛ quālibet cām ſine qua ipſa nō pōt pmane
4ᵃ ſupp re. ¶ Quarta ſuppō. q̄litas ꝛ forma accidētalis eadē ſubo
inheret de cuius ſubo educit formā ſubāles. pꝫ. qꝛ nō inhe
ret vni ſubo ꝛ educit de potētia alteri⁹. 2° qꝛ ſubm cui inhe
ret diſponit: nō. n. diſponit rē cui nō īheret: ꝛ ex ꝯñti de ipſo
educat formā: cū nō educat niſi de ſubo diſpoſito.

pᵃ ꝯ **His premiſſis** ſit hec pma ꝯcluſio reſpōſalis ad
iſtū articulū. Q qualitates pri
me: ſicut ſunt caliditas: frigiditas: humiditas: ꝛ ſiccitas:
ꝛ alie ad eas ꝯſites ſolū māe adequate inherēt: ꝛ nō cōpoſi
to ex mā ꝛ forma niſi rōne māe. ꝓbatur ſic. caliditas intro
ducta in aquam ſoli māe aque inheret. ergo ꝯ vera. ꝯña te
net. qꝛ ſicut ꝓbaſ de caliditate: ita ꝓbaretur de qualibet
pᵐ alia. añs probaſ. qꝛ ſi non: ſed inhereret toti cōpoſito: ſeq
retur pmo: ꝙ caliditas ageret de per ſe ad corruptionem
cauſe: ſine qua ipſa nō pōt permanere. ꝯñs eſt cōtra tertiā
ſuppoſitionem: qꝛ caliditas de per ſe agit ad corruptionē
aque prout notū eſt: ꝛ ſine aqua: cū eſſet eius cā ſubiecti
2ᵐ ua nullo modo poſſet remanere ¶ Scḋo ſeqtur ꝙ aliqḋ
per ſe ageret ad corruptionē ſui. ꝯñs eſt ꝯ̄ ſuppoſitionē ſe
cundam. ꝛ cōſequentia probaſ. qꝛ caliditas de per ſe agit
ad corruptionem cāe ſue ſine qua nō pōt permanere. ergo
de per ſe agit ad corruptionē ſui. ꝯñia tenet. qꝛ alias cali
ditas non agit de per ſe ad corruptionem terre cū non im
mediate agat ad corrupt onē terre: ſed ſolum agit ad cor
ruptionem frigiditatis: ꝛ ad gñationem caliditatis ſūme:
3ᵐ cū q̄ ſūma caliditate forma terre nō pōt pmanere. ¶ Ter
tio. illi inheret caliditas. de cuius potentia educit formam
ſubſtantialē: ſed certum eſt: ꝙ formam ſubalem educit de
materia aque. ergo ēt inheret māe aque. ꝯñia tenet. ꝛ ma
ior patet. per quartā ſuppoſitionē. minor pꝫ de ſe: qꝛ edu
4ᵐ ctio forme ſubſtātialis non ſit de toto cōpoſito. ¶ Quar
to. ſi caliditas inheret toti aque: tūc ipſa aqua remoto cale
faciente: non deberet iſtam caliditatē corrūpere. ꝯña eſt cō
tra cōmuniter loquētes in pħia. ꝛ probatur ꝯña. qꝛ non
eſt poſſibile ꝙ adequate ſit idē agens ꝛ paſſum. modo to
ta eſſet paſſa: ꝛ etiā tota eſſet agens adequate: qꝛ ſi nō eſſet hoc
eſſet: qꝛ iſtam caliditatē corrumperet aqua mediāte frigi
ditate naturali que eſt in ea. ꝛ hoc nihil eſt: qꝛ nulla talis ē
ponenda: vt dicetur ſcḋo huius. ¶ Secunda cōcluſio. ali
que qualitates denoīant totū compoſitū: ꝛ non māꝫ. pꝫ.
qꝛ mā non dicitur calida: aut frigida: ſed aqua vel ignis:
ꝛ cauſa huius eſt: qꝛ vulgares māꝫ ignorant: ꝛ ideo ſibi
denominationē non attribuunt. ¶ Ex qua concluſione
pꝫ quid ſit dicendū ad auctoritatem Cōmentatoris. 2. de
Cō.4. anima. dicentis ꝙ forma ſubſtātialis eſt in ſubiecto in po
tentia. accñtalis aūt eſt in ſubiecto in actu. Uult enim di
cere ꝙ forma accñtalis denoīatiue eſt in ſubiecto cōpoſi
to. vt dictū eſt in cōcluſione: licet non inheſiue: forme aūt
ſubalis nō ſic denoīat compoſitū: cū ſit ei intrīſeca: ꝛ eius
altera pars eſſentialis: quare nō denoīa: ſiue ponitur predi
cat de cōpoſito. Et hoc de ſcḋo articulo.

3ᵃ rñſal. **Quantum** ad tertium articulū ſit hec ꝯcluſio re
ſponſalis. ꝙ eadem qualitas manet in
generato que fuit in corrupto. Iſta probatur auctoritati
bus pħi. caplo 4° huius pmi. vbi dicit ſic. In iſtis trāſmu T.c.24
tationibus ſi aliqua manet paſſio in generato: ꝛ in corru
pto. vbi non reputat inconueniēs eandem paſſionem ma
nere: quare de mente pħi videtur fuiſſe ꝙ eadem qualitas
poteſt manere. ¶ Secunda eſt ſcḋo huius. caplo 4°. vbi T.c.25.
pħs vult expreſſe. ꝙ in habētibus ſimbolū facilior eſt trā
ſitus: qꝛ facilius eſt corrūpere vnum q̃ duo: ergo videtur
intendere ꝙ in tranſmutatione elementorum habentiū
ſimbolum adinuicem nō corrumpitur qualitas ſimbola:
qḋ eſt ꝓpoſitū. ¶ Secūdo ꝓbatur duabus rationibus:
prima qꝛ ſi huiuſmodi qualitas ſimbola corrūperetur: vl
corrumperetur a contrario ſuo ꝛ hoc non: cū nō habeat
contrarium in elemento: cuius eſt ſymbola: vel corrumpe
retur per modum ſequele ad corruptionem ſui ſubiecti: ꝛ
hoc non: qꝛ dictū eſt in ſecūdo articulo ꝙ eius ſubiectum ē
materia prima: que eſt ingenerabilis ꝛ incorruptibilis. pri
mo phyſicorum. caplo vltimo. ¶ Scḋa ratio. qꝛ ſi qualita T.c.82.
tes diſponentes materiā rei corrumpēde ad generationē
noue forme corrumperentur cum forma rei corrumpēde:
queritur quid educit formā generandā. Si nihil: hoc eſt
inconueniens. nec pōt dici ꝙ agens extrinſecū: qꝛ hoc nō
pōt huiuſmodi forme eductionē facere: niſi per qualitates
introductas māe: nec pōt dici per qualitates: qꝛ qualitates
per aduerſanti corrumpuntur cum forma corrumpēda:
que corruptio via gñōnis precedit ꝯſtitutionem forme ſub
ſtantialis: ergo cū ipſe in ipſa eductione forme ſubſtantia
lis nō ſint pro tunc nō educent: nec ante eduxerūt: cū nun
q̃ aliquid huius forme ſubſtantialis fuerit vt ſupponiſ.
Et per idem medium probatur: ꝙ illud nō facit agēs ex
trinſecum cū q̄litatibus in mā introductis. ¶ Scḋa ꝯ. in 2ᵃ ꝯ
generato manet eadē quātitas que fuit in corrupto. pro
batur. qꝛ vel quātitas ponitur ipſa res quanta: ꝛ ſic cum
maneat eadē materia habetur propoſitū: vel poniſ res di
ſtincta: ꝛ ſi ſic: tunc eſt accñs materie: ꝛ p ꝯſequens manet
in ipſa materia in generato ſicut in corrupto.

Nota circa cōcluſionem pmam. ꝙ alique qualitates Nōndū
manēt eque intēſe in generato: ſicut fuerunt in
corrupto: vt albedo: ꝛ alie q̄litates ſcḋe. Alie autem ſunt
in cōtinuo gñari: ꝛ iſte frequenter manent ſub alio gradu
gñato q̃ fuerūt in corrupto. Et hec de 3° articulo.

Ad rōnes alterius opinionis aū oppoᵐ factas rñ Ad pᵐ
detur. ¶ Ad primā ꝯcediſ. ꝙ aliqḋ ac
cidēs tranſit de ſubto denoīationis ad aliud ſubm denoīa
tionis: nec hoc eſt incōueniēs: ſꝫ de ſubo. inheſionis nō trā
ſit: cū hoc ſubm ſit mā pma ſolū: vt dictuꝫ eſt. in ſcḋo arti
culo. Et in iſta eadē qualitas que fuit in corrupto manet
in generato. ¶ Ad ſecūdaꝫ cōceditur ꝙ ſubiectū inheſio Ad 2ᵐ
nis eſt ens in actu qualitatiuo ꝛ accidētali per diſpōnes in
ipſo exiſtētes: diſponētes ipſum ad receptionem noue for
me: nec hoc eſt cōtra Ariſt. ſed Ariſt. voluit ꝙ nō eſſet ens 7.m.8.ꝛ
in actu per actum ſubſtantialem. ꝛ hoc nō eſt cōtra dicta. p.g.14.
¶ Ad tertiū negatur ꝯñia. ſ. ꝙ diffinitio generationis eſ Ad 3ᵐ
ſet mala. Et ad ꝓbationes dicitur. ꝙ ariſt. nunq̃ voluit
negare quin aliqḋ ſenſibile poſſit remanere ī generato: qḋ
prius fuit in corrupto: ſed voluit dicere ꝙ nullum ſenſibi
le manet vt ſubiectum. i. nō manet aliqḋ cōpoſitū ſubſtan
tiale idem in generato ꝛ corrupto. ſi enī qualitas manet:
ipſa nō manet vt ſubiectū: nec ēt aggregatum ex qualita
te ꝛ materia illa eſt ſubiectū: ſed ſola materia: ꝛ ideo qua
litatem ſenſibilem remanere non eſt contra pħm. ¶ Ad Ad 4ᵐ
quartā cōceditur. ꝙ manet caliditas in generatione aeris
ex igne. Et ad improbationē admittitur ꝙ in generatiōe
aeris ex igne corrūpitur aliquis gradus caliditatis. qḋ tñ
forte non eſt veꝝ. Et qñ dī ꝙ ille eſt eiuſdem rōnis cū om
nibus: conceditur. ꝛ negatur ꝯña. ergo oēs corrūpiſ. Et ſi

queratur q primo corrumpitur. rñdetur q ille vltimo intro-
ductus. q: mã inquantum aliqua forma plus caret tanto
plus eam appetit. ⁊ ꝯñt in ea forma magis firmatur. ⁊ fortius
eſſe habet in ea. ⁊ ideo q: vltimo gradu introducto mini-
me forma caruit. ideo debilius eſſe habuit in ea. ⁊ ex conſe-
quenti in corruptione primo corrumpetur. ⁊ ſic poſtea vlti-
Ad 5m mo introductus. ⁊ ſic deinceps. ℭ Ad quintam cōceditur. q
Cō.4. ſubſtã que eſt cōpoſitũ: ⁊ ēt q̃ eſt forma nō eſt prius tempo-
re accñte. ſed Ariſt. dictum ſuũ ſm Cōmẽta. 7. metha. in-
telleſit de mã. ⁊ iſta eſt prior tpe accñtib⁹ mãlibus. cũ ipſa
materia ſit eterna: loquendo nãlr. ⁊ ipſa accidentia non.
Ad 6m ℭ Ad ſextam negatur conſequentia. ſcilicet q aliquod
corruptibile poſſet perpetuari. Et ad probationē dicitur
q verum eſt. q caliditas que eſt in igne ſic bene poteſt per-
manere q̃diu mã ſtat ſub forma aeris: aut ignis. ſʒ ordo
vniuerſi eſt q illa mã tandem ſucceſſiue veniat ad ſingulas
aliarum ſpecierum formas. ⁊ ſic tandē veniet materia ſub
forma aque vel terre: ⁊ tunc caliditas iſta corrumpetur. ⁊ iō
negatur q iſta mã ſic ſemper poſſit manere in iſta circula-
Ad 7m tione inter aerem ⁊ ignem. ℭ Ad ſeptimã conceditur q idē
calor manet in cadauere qui fuit in aĩali. Et ad improbatio-
nem dicitur. q calor qui eſt in cadauere non diſponit ad
putrefactionem. cum putrefactio fiat a calore alieno ⁊ cir-
cũſtante. 4. methau. ⁊ ſic negatur aſſumptum. ℭ Alr di-
ci poteſt q non eſt inconueniens: q: idem calor prius exi-
ſtens cum forma viui ꝯſeruat a putrefactione: ⁊ exiſtens
cũ forma cadaueris diſponit ad putrefactionē: hoc tamen
nō cōtigit pp diuerſitatē calorꝫ. ſed pp diuerſitatē forma-
Ad 8m rũ. cũ qbus calor exiſtit. ℭ Ad octauã ꝯceditur ꝯñs. ⁊ ꝯña
q eſſet eadem calefactio cōtinua corrupti ⁊ gñati ſʒ reiue-
ritatē. q: ē idētitas tpis: ꝑut ſuppono idētitas diſpōnis: ⁊
idētitas ſubi. q: mãe ꝓme. ſed tñ q̃ ad denoĩationes vulga-
rium mãm ꝓmam nō ꝑcipientiũ: ſm quē modũ loqr ꝓhs
T.c.14. 5⁰ phi. nō ē eadē calefactio. q: deficit vna ꝯditio: puta idē-
titas ſubi. q: nō manet idē cōpoſitũ añ ⁊ poſt. qð tñ cōpoſi-
tũ vulgares ſolũ denoĩant calefieri. ⁊ iō ſic ſtricte loquen-
do de motu pp defectũ ſubi denoĩationis negãdũ eſt vnã
eē calefactionē. Et ad ꝓbationem dr. q lʒ eadē ſit calidi-
tas q̃ ſic itēditur. tñ nō ē idētitas ſubi denoĩatōis. q̃ tñ ēt req-
Ad 9m rit. ℭ Ad nonã dr. q cōpo^m accñtale vel accipit ꝓ aggre-
gato ex accñte ⁊ ꝯpoſito ſubali. ⁊ ſic ꝯceditur ſilitudo. q ta-
le cōpo^m accñtale nō pōt eē ſine cōpoſito ſubali. qð ē ca⁹ ꝓs.
ꝟ tñ nō ob^m accña bñ pōt manē in gñato iſto cōpoſito cor-
rupto. Alr ēt pōt dici. q ꝯpo^m accñtale ſit accipit ꝓ acci-
dēte ⁊ mã ꝓma. ⁊ ſic negatur ſilitudo. lʒ. n. accña non poſſit
eē ſine ſubo vel ſubã. tñ tale cōp^m accñtale bñ ſʒ eſſe ſine cō-
poſito illo ſubali. cũ q̃ exiſtit ſimplr. tñ bñ ꝯcedere hāc q
Ad 10m ꝯpo^m accñtale nō pōt eſſe ſine cōpoſito ſubali. ℭ Ad deci-
mam negatur ꝯña. que infert q latitudo caliditatis ſubito
gñaretur. Et ad ꝓbationē qñ dr. q in gñatiōe ignis ex aere
caliditas aeris q̃ erat remiſſior manet in igne. conceditur ꝟ.
Et qñ dr q ignis dʒ ipſam ſubito intēdē vſqʒ ad gradũ ſũ-
mũ ꝟ negatur. Et qñ dr q ñ hʒ rñſiſtētiã: huic dr dupli͛r. Vno
mō q ſi calitas aeris erit remiſſior ꝟ erat ꝑ admixtionem
graduũ frigiditatis. ⁊ iſte reſiſtũt caliditati ignis. ℭ Alr dr
q ſi remiſſio caliditatis aeris nō ſuffet frigiditati admix-
ta. ſʒ ſolũ ꝑ diſtãtiã a gradu ſũmo adhuc ipſa ſucceſſiue in-
tēderetur. q: agēs nō poſſʒ. eſto q nō hñet reſiſtētiã: eque ci-
to ꝑducere formã intēſiorē: ſicut magis remiſſam. Nōes
poſt oppo^m ſi qd cōcludũt ꝟ ent ꝓ dictis in 1⁰ arti. q̃re ⁊c̄.

ℭ Eodē textu vbi ſupra. Queſtio. viij.

Ectauo ꝯſr q̃ritur. Utrũ idē effectus nũo
poſſit a q̃lʒ pluriũ agētiũ gña-
ri. v.g. dato effectu q gñabitur. a. b. Qð ē. Utrũ
poſſit ab alio agēte: q ab ipſo. b. nō concurrē-
te gñari. Et arguitur primo q ſic. q: duo ignes
poſſint ſimul producere vnum ignem tertiũ. igitur a plu- p^m
ribus agentibus: vel a quolibet plurium agentium poteſt
idem effectus generari cōſequentia eſt nota. ⁊ antecedens
eſt de ſe manifeſtũ. ℭ Secundo ſic. caliditas eadē nume- 2m
ro poteſt a quolibet plurium agentium gñari. ꝟ ⁊c̄. ꝯña
tʒ. ⁊ antecedens declaratur. q: vʒ q ſi a. manus frigida cui-
libet diuerſorꝫ agētium eq̃ calidorꝫ approximetur: q gñare-
tur eadem caliditas in manu: manus. n. eſſet eque intenſe
calefacta ab vno igne: ſicē ab alio. quare cuicunqʒ igni ap-
proximaretur eadem caliditas gñaretur. ℭ 3⁰ dato ligno a 3m
quolʒ plurium agentium ſiue ignium pōt ex eo gñari idē
ignis. ergo ⁊c̄. conſequentia tenet. ⁊ antecedens declaratur
q: nō vr rō q̃re ignem quem pro certa hora ignis. a. daret
ex illo ligno gñaret quin b. eundem ignē ex iſto ligno poſ-
ſet gñare: ſi lignum fuiſſet ſibi approximatum in eadē ho-
ra. ℭ Quarto ſi ouum galline ponatur ſub vna gallina 4m
gñabitur ex eo pullus. ⁊ ſi idem ouum ponatur ſub alia
gallina: non videtur ratio quare non idem pullus gñaretur
cũ ſemē galli in ouo ſemper ſit idē. qð eſt ꝓncipale agens
⁊ ouum eſt idē in quo eſt mã. ℭ 5⁰ idem cadauer nũo pōt 5m
ex hoc boue gñari tã a ſorte q̃ʒ a platone. ꝟ ⁊c̄. ꝯña tenet. ⁊
añs pʒ. q: qcunqʒ eorꝫ interficeret bouem certa hora idē
cadauer gñaret. ex eo q: non apparet ratio quare ſor. inter-
ficiens non gñaret idem cadauer quod plato: ſi eadē ho-
ra bouem interficeret. ℭ 6⁰ eadē ſenſationem nũo quoli- 6m
bet agentium pluriũ pōt cōſeruare. ꝟ ⁊ gñare. ꝯña vr tenē.
q: non videtur q aliquid poſſit aliqð conſeruare quin poſſit
ipſum gñare. añs declaratur. q: ſi ſor. ſentiat aliqd: ⁊ illð inſen-
ſibilr amoueatur. ⁊ loco eius pōneretur aliud ſile ei: ſocrates di-
ceret ſe idē ſentire. quod prius: q̃re maneret eadē ſenſatio
q̃ prius: ⁊ tñ cōſuaretur a diuerſis agentibus ſucceſſiue. vt pʒ
ꝑ m caſum. Et ex alio. q: lʒ flãma cādele cōtinue ſit alia ⁊
alia. tñ ꝯtinuo manet idē lumē in medio: q̃re a diuerſis flã-
mis ſucceſſiue idē lumē ꝯſeruatur. qð eſt ꝓpoſitũ. ℭ 7⁰ a q̃- 7m
libet diuerſorꝫ boium pōt i intellectu ꝑduci idē ꝯceptus
nũo oiũ boiũ. ꝟ ⁊c̄. ꝯña tʒ. ⁊ añs appʒ. q: ſic iſtũ ꝯceptũ
ꝑt gñare ſor. ita ꝑt qlʒ alter hō: cũ oēs eũ gñent: nõq̃^m ſũt
ſiles. ⁊ ſiētio genita nō plus ē ſor. q̃ʒ platōis. ℭ 8⁰ a q̃lʒ di- 8m
uerſorꝫ agētiũ i ſpē ꝑt ꝑduci idē effect⁹ i ſpē. ꝟ eodē mō a
q̃libet pluriũ agētiũ diuerſorꝫ nũo ꝑt ꝑduci idē effectus
nũo. ꝯña tʒ. q: nō vr maior rō. q̃re diuerſa i ſpē ꝑducē pñt
idē in ſpē: q̃ʒ q diuerſa agētia nũo poſſint ꝑducē eũdē ef-
fectũ i nũo. añs pʒ. q: iō ignis in ſpē ꝑduci ꝑt: ⁊ a radijs ſo-
laribus: ⁊ ab igne. q̃ tñ ſũt diuerſarꝫ ſpērꝫ. ℭ 9⁰ eiuſdē effe- 9m
ctus pñt eē diuerſi fines. ꝟ ēt a q̃libʒ pluriũ agētiũ ꝑt gña-
ri idē effect⁹. ꝯña tʒ. q: vʒ eē ſile ō cā finali ⁊ agēte ſpālr. q:
cā finalis vr q̃dãmō agēs. vñ cōmētator i de ſubã orbis di-
cit. Qz finis ſignificat agēs ſignificatione nec͡ia. ⁊ añs pʒ.
nã eiuſdē ponte diuerſi pñt eē fines: vnus. ſ. ad decoquēdũ
alius ad iponēdũ aliqd ſeu ad refũdēdũ. ℭ 10⁰ cāe agētes 10m
ſũt extrinſece effectui. vt notũ eſt. ꝟ pp agētiũ diuerſitatē
nō dʒ effectus diuerſificari. ꝯña nõ. eo q ab extrinſeco effe-
ctus nō capit vnitatē neqʒ diſtinctionē. ꝟ poterit idē nũo
a q̃lʒ pluriũ agētiũ gñari. ℭ 11⁰. oēs cāe agētes ꝑter ꝓmã 11m
ſũt inſtrũales. ꝟ pp earꝫ diuerſitatē nō dʒ effect⁹ diuerſifica-
ri. ꝯña tʒ. q: cultellus factus a fabro nō diuerſificatur pp di-
uerſitatem diuerſorꝫ inſtrũorꝫ ſuppoſita idētitate. ſ. mãe ⁊
idētitate fabri. imo cũ q̃cũqʒ malleo faceret cultellũ: idē
cultellus erit nũo. añs pʒ. q: oēs cāe ꝑter ꝓmã ſũt cāe iſtru-
mētales. ℭ Cōfirmatur. 12. nã data mã eadē: vt pannus eab 12m
tũica ꝑt ex eo gñari a q̃libet diuerſorꝫ agētiũ. ꝟ ⁊c̄. ꝯña tʒ. ⁊
añs pʒ. q: qcunqʒ bonus ſartor ex iſto pãno ꝑduceret ea-
dē tunicã. cũ nihil in tunicã ꝑducēdã influat: ⁊ tūc talis
tunica fuiſſet eadē: q̃ fuiſſet ꝑducta ab alio ſartore. ꝟ ⁊c̄.

In oppoſitũ arguitur. Nam ex alia ⁊ alia di-
ſpoſitione mãe ſit alius ⁊ alius

effectus numero.mõ a quolibet diuerſoꝝ agentiũ fit alia
ꝛ alia diſpõ materie numero.ergo alius effectus numero.
maior eſt nota.ꝛ minor pꝫ.qꝛ diuerſa agentia diuerſis di
ſpoſitionibus diſponũt mãꝫ ſicut ipſa ſunt diuerſa. Et tũc
vltra arguit.a quolibet diuerſorum agẽtiũ ꝑducit alius
ꝛ alius effectus numero:ergo nõ põt a quolibet agẽtiũ di
uerſorum produci idem effectus numero.

In iſta qõne primitus incidẽtaliter videndum eſt de
cauſis intrinſecis.2° videndum eſt de cauſis
agentibus:in quo etiam erit modus cõmunis reſponden
di ad qõnem ꝓpoſitam recitandus ꝛ reprobandus.3° po
netur alius modus reſpondẽdi ad queſtionem.

p^m Quantũ ad pmum articulũ.eſt primo notandũ.ꝙ
cauſe ſunt duplices.ſ.intrinſece ꝛ extrinſe
T.c. 28. ce 2° phy.c.8. ¶ Secundo eſt notandum.ꝙ cauſe intrin
ꝛ. 29. ſece ſunt due.ſ.materia ꝛ forma.p° phy.c.6.

T.c. 65. His premiſſis fit h̃ prima cõclo.ꝙ ad varia
ꝛ.67. tionẽ mãe ꝛ forme effectus ſba
p° ꝯ. lis compoſiti variat ipſum compoſitum:ſeu effectus.pꝫ.
qꝛ compoſitum non eſt aliud q̃ꝫ mã ꝛ forma.ſi igitur alte
rum illorũ variet.variata eſt altera pars eſſentialis:ergo
p^m corr^m erit aliud cõpoſitũ.qð gñabitur ꝛ nõ idem. ¶ Primum
correlariũ.ꝙ iſte aſinus nõ potuit gñari ab alia aſina:q̃ꝫ
ab iſta:a q̃ genitus eſt.ꝓbat.qꝛ ſi alia fuiſſet aſina:aliud
fuiſſet ſemen.ex quo ꝛ alia materia.ꝙ p ꝯñs alius effectus.
2^m corr^m ¶ 2^m correlariũ.aſinus ab iſta aſina non potuiſſet in alia
hora fuiſſe gñatus.ꝓbat.qꝛ pp cõtinuam ſucceſſionẽ hu
morum in animalibus.ſi alia hora fuiſſet iſta materia ſe
minis in aliquibus ꝑtibus fuiſſet reſoluta:ꝛ in aliqb° ꝑti
bus fuiſſet reſtaurata.ꝛ ex ꝯñti nõ fuiſſet eadẽ.ꝙ nec aſin°
3^m corr^m idem. ¶ 3^m cor^m.ſi aſinus ꝓ inſtãti tũc nõ fuiſſet cõcept°
quo concipiebat:aut genitus ꝓ quo gñabat ipſum ĩpoſſe
fuiſſet vnq̃ꝫ fuiſſe.pꝫ ex ꝑcedẽti.qꝛ nõ potuit alia hora ge
nerari.ꝛ ſicut hec correlaria dicta ſunt de aſino.ita intelli
2° ꝯ. gant de homine ꝛ de equo:ꝛ de aliis hꝫ aialibus. ¶ 2° ꝯ e
hec.ꝙ eadẽ forma gñanda non põt ex qualibet diuerſaꝝ
p^m mãꝝ totaliũ gñari.ꝓbat p°.qꝛ forma nõ eſt aliud q̃ꝫ ma
terie formatio.mõ non eſt poſſe ꝙ formatio vnius mãe ſit
2^m formatio alterius. ¶ 2° eadẽ figura nõ põt gñari ex qua
libet diuerſaꝝ ceraꝝ totaliũ.igit neqꝫ eadẽ forma põt ge
nerari ex qualibꝫ mãeꝝ totaliũ.ꝯñs vr̃ tenere ꝑ ſiſe.qꝛ ſic
ſe habꝫ cera ad figurã.ita mã ad formã.ꝛ añs pꝫ.qꝛ eadẽ
forma numero q̃ gñatur ex vna cera nũq̃ꝫ ex alia gñaret
3^m aſt eadem figura numero bis poſſet gñari. ¶ 3° ſi eadem
forma poſſet gñari ex q̃libet pluriũ diuerſaꝝ mãeꝝ:ſeqt
T.c.70. ꝙ ipſa poſſet bis gñari.ꝯñs eſt impoſſe ꝛ ꝯ pħm ſcðo hu.°
c.vin.ꝛ ꝯña ꝓbat.qꝛ ponat ꝙ ipſa generet ex vna mã pu
ta.a.pp hoc nulla fit impotentia in alia mã.ex qua potuit
gñari.ꝙ poſtq̃ꝫ.a.potuit ex alia mã gñari.ꝙ bis poterit ge
nerari.qð eſt ꝓpo^m. ¶ Correlarie ſeqt.ꝙ ſi aia brunelli
nõ fuiſſet genita ex ſua mã in q̃ eſt genita ipſa nũq̃ꝫ fuiſſet
genita ex alia.pꝫ ex ſcða ꝯne. Et h̃ de p° articulo.

p^m no^m Quantum ad 2^m arti.eſt p° notãdũ.ꝙ cõis mod°
rñdẽdi doctoꝝ virorũ ꝛ magrõꝛuꝫ ad
iſtã qõnẽ eſt iſte.ꝙ duplices ſunt cãe agẽtes. Quedam in
fluentes aliquid in effectum:vt ignis gñans:ignẽꝫ influit
in effectũ diſpõnes:quas mediantib° ipſum generat. Alie
ſunt nõ influentes.vt ponẽs ligna ad ignẽ nihil influit in
ignem tñ ꝑ iſtaꝫ põnem ignis gñat.ſilr gñat cadauer per
interfectionem bouis.

p° ꝯ. Hoc premiſſo ponuntur due cõcluſiones:q̃
rum prima eſt.ꝙ a pluribus
agentibus non influentibus in effectuꝫ põt idem effectus
numero generari.ꝓbat.qꝛ effectus productus a tali agen
te nihil capit intrinſecũ ei.quare cũ nihil capit ab eis itrin
ſecũ nõ capit ab eis ẽt diſpõnẽ.ꝙ nullũ eſt inconueniẽs:ꝙ

effectus a quolibꝫ taliũ ꝑducat. ¶ 2° ꝯ eorum h̃ eſt.ꝙ a 2° ꝯ.
pluribꝫ agẽtibus in effectũ influẽtibus nõ põt idẽ effectus
nũo gñari.ꝓbat.nã a talibus agẽtibus effectus capit ali
qd ab intriſeco:a ꝑtẽ ſue ſubẽ ꝛ diſpõnẽ.ꝛ ex ꝯñti ad alie
tatẽ cãe agẽtis ſeqt alietas effectus. ¶ 2° eſt nõndũ.ꝙ iſte 2^m no^m
modus ſꝫ ꝙ mihi appet eſt inſufficiẽs.nã vr̃ ꝙ p° ꝯ interi p° ꝓpõ
mat ſcðaꝫ.ꝑ q̃ deducẽdo ſupponit p°.ꝙ ad eãdẽ diſpõnẽ
q̃litatiuã ſubi nũo.ſeqt eadẽ forma nũo. ſuppõ eſt de ſe
manifeſta. ¶ 2° ſupponit.ꝙ ꝑ influere in effectũ non intel 2° ſuppõ
ligũt gñare effectũ aut ꝑtẽ eius.qꝛ ſic oẽ agẽs inquantuꝫ
agẽs influeret in effectũ.qꝛ oẽ agẽs effectũ gñat ipſuꝫ:aut
ꝑtẽ eius.ſed intelligũt ꝑ li influere introducẽ aliquã diſpõ
nẽ ꝑuiã in ſubõ.q̃ mediãte ꝑducit effectũ. ¶ 3° ſupponit 3° ſuppõ
ꝙ aliqua eſt qualitas.que immediate educit de po^a mãe
ꝛ nõ ꝑ aliquã diſpõnẽ ꝑuiã.pꝫ.alr nulla eẽt q̃litas ſimplr
ꝑma.qꝛ ois ſequeret aliq̃s q̃litates in mã. Iterum data ca
liditate gñanda in mã ipa gñat per alias q̃litates ꝑmas
in mã:ꝛ iſte iteꝝ ꝑ alias.ꝛ ſic in infinitũ ꝓcederet in hꝫ q̃
litatib° ꝑmis ꝑcedẽtib° i mã diſpoſitiue ad gñationẽ cali
ditatis:qð ẽ impoſſe. ¶ His ſtãtib° arguit ꝑ ꝑmã ꝯnẽ im
probãdo ſcðam.eadẽ caliditas vel ei° ſpẽs põt ꝑduci a q̃
libet diuerſoꝝ agẽtui l mã.igit eadẽ forma ſubalis.ꝯña tꝫ
ỽtute p° ſuppõnis.ꝛ añs probat.qꝛ re^a caliditatis aut ſue
ſpẽi agens ꝑducẽs nõ influit.qꝛ nõ educit eã ꝑ diſpões ꝑ
uiã mãe.ꝑ tertiã ſuppõnẽ.qð tñ ẽ influere ꝑ ſcðaꝫ ſuppõnẽ
igit ꝑ ꝑmã ꝯnẽ eoꝝ ipa eadẽ caliditas nũo ꝑt a q̃lꝫ pluriũ
agẽtiũ gñari.igit ꝛc. Iſte totus ꝓceſſus vr̃ clar°:ꝛ ꝯña p^m
illatiũ ẽ ꝯ ꝯnẽ eoꝝ ſcðaꝫ recitatã.q̃re vr̃ ꝙ p° deſtruat 2^m.
Nec ꝓba° quã adducunt in ꝓbõib° ſuis:ſiue ſuaꝝ ꝯnũ
vr̃ valẽ. Dicũt.n.cũ agẽs ñ influit:ꝛ effectus ꝑduct° nõ capit
ab agente aliqd ſibi itrinſecũ.nã hoc eſt manifeſte fſm.cũ
ois effectus ab agẽte ſuo:ſiue influat:ſiue nõ capiat totam
ſuã eẽntiã.q̃re ꝓbatio nõ vr̃ valere. Et h̃ de 2° articulo.

Quantũ ad tertium articulum ſit primo notandũ p^m no^m
ꝙ agentium producentiuꝫ aliquẽ effectũ
aliquid agit de per ſe ad ꝑductionẽ ſui effectus.aliqd aũt
de ꝑ accñs ſolũ agit ad talis effectus productionem.Dicit
aũt de ꝑ ſe agẽ.qð a ſua nã inatũ ẽ iclinatiõe nãli talẽ effe
ctũ ꝑducẽ.vt calor calorẽ.ignis ignẽ.aſin° aſinũ.ꝛ ſic de
aliis.ſed ꝑ opp^m de ꝑ accñs aliquẽ effectũ ꝑducit.quẽ nõ
ꝑducit ſꝫ ſua ꝓpa iclinatiõe nãli. ¶ 2° ẽ non^m.ꝙ agẽtiuꝫ 2^m no^m
accñtalr q̃dã ſut mere iſtrãlia.vt malle°:icus:ꝛ al a inſtrã
l ꝑductõe cultelli.alia ſũt occaſiõalia.ſic agẽs ꝯñliãs:vel
ꝑuocãs:vt hõ iterficiẽs bouẽ i gnõne cadaueris. ¶ 3° eſt 3^m no^m
nõn^m.ꝙ l ordie ad p^m cãꝫ oẽs alie pñt dici iſtrãles.qꝛ ſunt
iſtrã p° cãe.ſꝫ mltereiꝫaꝝ iſluũt in effectũ.ꝛ lꝫ in ordine ad
ꝑmã cãm dicat inſtrãles.tñ ſimplr loquẽdo pñt dici ꝑnci
pales ꝑ cõparationẽ ad alia inſtrã ſibi deſeruiẽtia ſub eis cõ
tẽta.vt celũ dicit ꝑncipalis cã reſpectu inferioꝝ.lꝫ in ordi
ne ad ꝑmam cãm poſſet dici inſtrumentalis.

His premiſſis ſit h̃ prima ꝯ a q̃libꝫ pluriũ agen p° ꝯ.
tiũ de ꝑ accñs ad aliquẽ effectũ
idẽ effect° nũo põt ꝑduci.iſta ꝯ pꝫ. Nã agẽs de ꝑ accñs ñ
ꝑducit effectũ ſua ỽtu°e de ꝑ ſe.ſꝫ ſolũ ẽ cã ꝙ aliq̃ q̃litates
q̃ ſunt in mã ipꝫ effectũ ꝑducãt:imo ẽt qðcũqꝫ alteꝝ.qð
eodẽ mõ moueret cãs actu in mã exiſtes eũdẽ effectũ gña
ret.ꝙ ꝛc.ꝯña tꝫ.ꝛ añs pꝫ.ſi ſoꝛ.ponat ligna ad ignẽ:ꝛ ꝑ iſtã
põnem generet ignẽ ipſe ſolũ ẽ cã ꝙ ille ignis cui ligna ap
ponit ignẽ generet. Iõ qcũqꝫ alius q eodẽ mõ ligna appo
neret illi igni eundẽ ignẽ generaret.ſimili mõ interficiens
bouẽ gñat cadauer.nõ de ꝑ ſe:ſed ỽtute q̃litatũ l mã rema
nẽtium recedenti forma bouis. Et ideo quicũqꝫ alter pro
eodẽ tꝑe bouẽ interficeret.idem cadauer gñaret.pꝫ.qꝛ di
ſpoſitio mãlis i mã bouis:ỽtute cui° gñat ẽ eadẽ nũo a q̃cũ
qꝫ bos interficeret.q̃re oꝫ ꝙ forma cadaueris eius ỽtute
genita ẽt ſit eadẽ. ¶ 2° ꝯ ſit h̃.a quolibet plurium agẽtiũ 2° ꝯ.

de per ſe ipſum effectum ꝓducentium non poteſt idē effe
ctus nūero generari. probatur. q2 ſi ſic. ſequeretur ꝙ idē
effectus poſſet bis produci. conſequēs eſt impoſſibile: ⁊ cō
ſequētia probatur. q2 dato ꝙ. a. effectus poſſet produci ⁊
C D materia. b. ⁊. a. c. vel. d. inducitur. ponatur ergo ꝙ ꝓdu
catur. a. c. ex materia. b. propter hoc manifeſtū eſt ꝙ nul
la impoꝰ gn̄atur in ipſo. d. ergo gn̄ato ipſo effectu. a. ⁊ ap
A proximata materia. b. d. agenti. ipſum poterit eundē effe
ctum producē. quod fuit conſequens probandum. ¶ Sꝫ
diceres nunquid iſta ratio improbat cōcluſionē primam.
B Reſpōdeo ꝙ nō. q2 lꝫ huiuſmodi cadauer poſſet generari
a. c. ⁊. a. d. poſtꝙ̄ autem ponitur productum. a. c. hoc eſt ꝑ
virtutem qualitatiuam. que erat in materia corrupta for
ma bouis: ⁊ q2 iſta nō pōt redire eadē nūero corrupto effe
t. 7. c. 12. ctu. d. poſtea iſtū effectū nō poterit ꝓducē ſeu gn̄are. Pro
baṫ deinde iſta ꝫ. auctoritate ph̄i ⁊ cōmētatoris. 8. metha.
vbi dicit. ꝙ diuerſitas effectuū ē ꝑ diuerſitatē mãe ⁊ mo
toris. i. agentis. modo niſi diuiſim diuerſitas motoris ſola
faceret differentiam ⁊ diuerſitatē effectuū. fruſtra diceret
diuerſitatē motoris. ſicut fruſtra adderet diuerſitas cīe in
ſtrumentalis: ſeu applicantis: ſeu diuerſitas finis. Ex quo
pᵐ corᵐ
2ᵐ corᵐ ſequitur ꝙ impoſſibile fuit hunc aſinum fuiſſe gn̄atum:
niſi a ſuo patre. ¶ Scd̄o ꝙ iſtam caliditatē quā. a. ignis
produxit in manu mea: non potuit aliquid aliud gn̄are:
nec aliqꝫ alius ignis. Et hec de tertio articulo.

Ad pᵐ **Ad rationes** q̄ōnis r̄ndeṫ. ¶ Ad p̄mā ꝯcediṫ:
ꝙ idē ignis ſiſ pōt ꝓduci a quolibet
pluriū ignīū: vno ⁊ eodē tpe ad ſui gn̄ationē ꝯcurrētiū. ſꝫ
de hoc nihil ad pſis. Nā de h nō q̄rit q̄ō. ſꝫ q̄rit vtrū idē effe
Ad 2ᵐ ctus poſſit ab vno agētiū: alio nō cōcurrente gn̄ari: ⁊ etiā
ab alio non concurrente p̄. patet pꝫ in p̄iᵒ q̄ōnis. ¶ Ad ſe
cūdā negaṫ aña. ſ. ꝙ caliditas eadē ⁊c̄. poſſit a quibꝫ pluri
um agētiū de ꝑ ſe cōcurrētiū gn̄ari. Et ad ꝓbationē dicit
ꝙ manu frigida applicata cuilibet diuerſoꝝ igniū eque
Ad 3ᵐ calidorum quilibet eam calefaceret ꝯſili: ſed nō caliditate
eadē numero. vt in tertio articulo dictū eſt. ¶ Ad tertiā
negaṫ aña. ſ. ꝙ ex ligno dato q̄ōlibet diuerſoꝝ agētiū ⁊c̄.
pōt ex eo gn̄are eūdē ignē numero. Et ad ſuā ꝓbationem
dr̄. ꝙ ignē vnū generat vnus ignis. ⁊ ſi alter idē ligni ꝑ
eadē hora fuiſſet applicatū generaſſet ꝯſilem. ſicut calidi
Ad 4ᵐ tatē ſilem introduceret: ſed nō eūdē ignē: ſicut nec eādē ca
liditatem introduceret. ¶ Ad q̄rtā pōt dici dupl̄r. Uno
mō ⁊ magis ꝓpe. vt credo ꝙ diuerſaꝝ gallinaꝝ q̄libet ex
eodē ouo: aliū pulliū ꝓduceret. ⁊ cā eſt. q2 calor introductꝰ
a gallina vr̄ de ꝑ ſe agere ad ꝓductionē forme ſubalis pul
li. q2 igiṫ iſte calor a diuerſis gallinis eſt alius ⁊ alꝰ. ḡ etiā
forma pulli ꝓducti erit alia ⁊ alia. ¶ Ad improbationē
dr̄. ꝙ lꝫ ſemen galli ſit idē. ⁊ mā ſit eadem. tamen qualita
tiua diſpō q̄ immediate educit formā ſubalē cū calore: eſt alia
⁊ alia ſub diuerſis gallinis. ⁊ ideo lꝫ forma ſeminis ſit eadē
alia forma nūō alibi ⁊ alibi ꝓduciṫ. Alr̄ pōt dici. ꝙ calor
galline ſolū accn̄tal̄r agit ad pulli ꝓductionē ⁊ ſemē ſolū
Ad 5ᵐ actuatū ꝑ illū calorē q̄cūqꝫ eſſet actuās illū calorē iducit
Ad 6ᵐ in ouo: quo forma ſubalis pulli ꝓduciṫ. ⁊ ſic ꝯcediṫ q̄ō rō
ꝯcludit: ⁊ argumētū ſit ꝓ p̄ma ꝯne tertij articuli. ¶ Ad
q̄rtā de cadauere dr̄. ꝙ arguit ꝓ ꝯne iā dicta. ¶ Ad ſextā
negaṫ aña ⁊ ꝯña. nā dato ꝙ ſenſatio generareṫ l ſenſu ⁊ re
moueatur cā generans: ⁊ approximeṫ ſimile: hoc gn̄abit
nouā ſenſationem: lꝫ h lateat ſentiētē: ⁊ iō rō q̄ ad illō aña
eſt falſum. ſil̄r nihil valet ꝯña. diuerſi calores pn̄t illū calo
Ad 7ᵐ rē genitū ꝯſuare. ḡ pn̄t eūdē gn̄are. cū aña ſit ſimpl̄r vera.
⁊ ꝯña impoſſibile. ¶ Ad ſeptimā negaṫ aña. ſ. ꝙ a quolibet
diuerſorum hoīum pōt idem ꝯceptus in intellectu genera
ri. ¶ Et ad ꝓbationem dr̄. ꝙ bn̄ q̄libet hō pōt gn̄are ſi
milē ꝯceptū: ⁊ ti cōceptū quē alter gn̄aret. nō tn̄ pōt eundē.
Conceditur tn̄ ꝙ cōceptus genitus nō plus erit vnius ho
minis ꝙ̄ alterius. tn̄ ꝑ alia fantaſmata gn̄at eum ſor. ⁊ ꝑ
alia plato. lꝫ fantaſmata ſint ſilia: ⁊ iō conceptus geniti de
bent eſſe ꝯſiles: ſed nō ſunt idē. ¶ Ad octauā negaṫ ꝯña.
qua infertur a quolibet diuerſoꝝ agentiū ipē pōt ꝓduci idē
effectus numero. Et ad ꝓbationē dr̄. ꝙ maior iō eſt. q2 ad
ꝓducendum eūdem effectū in ſpē ſufficit ꝙ cāe ſint ꝯſilis
vtutis. modo cāe diuerſaꝝ ſpēꝝ bn̄ ſunt ꝯſilis vtutis: ⁊ iō
idē in ſpē pn̄t ꝓducere. ſed ad ꝓducendū eundem effectū
numero reqriṫ ꝙ cāe ſint eiuſdem vtutis numero. mō nul
le cāe totales naturaliter diuerſe ſunt eiuſdem vtutis nūe
ro. ⁊ iō eundē effectum nequeunt producere. ¶ Ad nonā Ad 9ᵐ
dicitur. ꝙ diuerſi pn̄t eſſe fines eiuſdē effectꝰ: ⁊ negaṫ ꝯña.
ergo a quolibet plurium agentiū pōt idē effectus genera
ri. ⁊c̄. Et ad ꝓbationē dr̄: ꝙ non eſt ſile de fine. ſaltem de
fine ꝓducto ſeu intento a agente. finis. n. ſimpl̄r frequen
ter nihil agit de per ſe ad ꝓductionē effectus: agēs autem
ſemper coagit. ¶ Et ſi dicaṫ: ꝙ finis gratia cuius coagit:
tunc reſpōdebiṫ directe: ſicut prius. quādo hꝫ finiū actioē
de per ſe in effectu. tunc non poteſt a quolibet plurium fi
nium idem effectus numero produci. Etiā dicitur ꝙ quā
do finis agentium naturaliter gratia cuius agit ſunt ſem
per aliq̄ ⁊ aliq̄ effectus: neqꝫ poſſūt eſſe plures fines: gratia
cuius agentium naturaliter eque immediate. ſed bn̄ ſub
ordinati: vt ignis generans ignem immediate intendit ſe
permanere: ⁊ mediate intendit perfectionem vniuerſi. in ō
ſubſtantia orbis. ¶ Ad auctoritatem autem commenta
toris dicitur. ꝙ loquitur de fine gratia cuius: probatio an
tecedentis procedit de finibus operantibus voluntarie: ⁊
non naturaliter. ⁊ tales fines nihil influunt in effectum. ⁊
ideo ratio non procedit. ¶ Ad decimam cōceditur. ꝙ cāe Ad 10ᵐ
agentes ſunt extrinſece. ⁊ negatur conſequētia. ꝙ propter
hoc ex diuerſitate diuerſorum agentiū non debet effectus
diuerſificari. Ad probationem dicitur. ꝙ effectus bene ca
pit diſtinctionē ab agente illo ſuo extrinſeco. ſicut ⁊ tota
lem ſuam exiſtentiam capit ab eodem. ¶ Ad vndecimā Ad 11ᵐ
conceditur. ꝙ omnes cauſe agentes preter primam ſunt
inſtrumentales in ordine ad primam. ⁊ negatur conſequē
tia. ꝙ propter hoc ex ipſarum variatione nō debet effectꝰ
diuerſificari. dum tamen de per ſe illum effectum produ
cant. vt dictum eſt primo: ergo conſequentia non valet: q2
arguit de cauſis inſtrumentalibus effectuum: non de ꝑ ſe
producentibus: ⁊ ideo de illis nihil eſt ad preſens. ¶ Ad Ad 12ᵐ
vltimam dicitur. ꝙ ipſa arguit de agentibus accidentali
bus. ⁊ ideo quod ipſa concludit eſt pro prima cōcluſione
tertij articuli. Ratio vero per oppoſitum arguit ꝓ ſcd̄a cō
cluſione tertij articuli. Et h de hac q̄ōne.

Queritur nono. Utrū in quolibet plu
rium inſtantium idē gn̄abi
le datum poſſit generari. verbi grā. poſito ꝙ
a. ſit genitū in. a. inſtāti: q̄ō eſt. vtrum ipſuꝫ pꝫ
ſeu potuiſſet fuiſſe genitum in alio inſtanti.

Et arguitur p̄ ꝙ ſic. q2. a. eſt cōtingenter ꝓbabi pᵐ
le. ḡ pōt eque bene cras: ſicut poſt
cras generari. ſuppoſito ꝙ nondum materia ſit diſpoſita
ad eius generationem. ꝯña videtur tenere. q2 de continge
tibus non eſt maior determinatio: vt eueniant cras ꝙ̄ poſt T. c. 127
cras. aña eſt notum. q2 multa generabilia ſunt cōtingēter 2ᵐ
generabilia. vt dr̄ p̄ celi. c. vlti. ¶ Scd̄o arguiṫ ſic. forma
cadaueris poſſet generari hodie ex boue. ⁊ etiā poſt cras
igiṫ ⁊c̄. ꝯña tenet. ⁊ aña apparet. quia quandocunqꝫ inter
ficitur bos forma cadaueris generatur modo hic bos pōt
hodie: vel pōt cras interfici. ¶ Tertio niſi ſic eſſet. ſequere 3ᵐ
tur ꝙ nulla generatio poſſet differri. ꝯña eſt falſum. ⁊ ꝯña
tenet. ex quo eadē res nō pōt in alia hora generari. ¶ 4ᵒ 4ᵐ
idem puer numero ſm̄ medicos pōt in ſeptimo vel octauo
vel nono menſe generari. ergo ⁊c̄. ꝯña eſt nota. ⁊ aña eſt

5^m medicorum. ¶ Quinto ſi non poſſet ſequeretur vel q̃ in
finita eſſent inſtantia: in quibus nihil poteſt generari: vel
q̃ eſſet infinita multitudo gn̄abilium: quorum nullum vnq̃
gn̄abitur. conſequens videtur abſurdum pro qualibet ſui
parte. et ꝯña ꝓbatur: q2 infinita ſunt inſtantia in quib9 ſal
tem de iſtis mixtis perfectio nullius gn̄atur. Queritur ergo.
an in nullo illorum inſtantium aliquod talium poſſit ge
nerari. et ſi ſic habetur primum. vel vtrum in quolibet ali
quod iſtorum mixtorum pfectorum poſſet gn̄ari: et ſi ſic cū
non gn̄etur in eo neq̃ poſſet in alio inſtanti gn̄ari. ſequit
ſcōm. ſ. q̃ infinita ſunt gn̄abilia: quorum nullum vnquā
6^m gn̄abitur. ¶ Sexto in quolibet multorum inſtantium po
teſt ſor. corrumpi. ergo cū ſor. corruptio ſit cadaueris ſor.
gn̄atio: ſequitur q̃ in quolibet plurium inſtantium poteſt
cadauer ſor. gn̄ari. ergo idem gn̄abile poteſt in quolibet
plurium inſtantium gn̄ari ꝯſequētie ſunt note. et añs ſilr.
7^m ¶ Septimo ſit. a. gn̄abile in. b. inſtanti: et nō gn̄etur i illo:
qḋ eſt poſſibile. cū. a. ſit cōtingēter gn̄abile. q̄rit g̃. an poſt
b. inſtans ħ eſt poſſibile. a. eſt gn̄abile. Et ſi dicat q̃ ſic. ſe
quitur q̃ ſit gn̄abile pro aliquo alio inſtanti q̃ pro. b. et ſi
erat gn̄abile in. b. ergo eſt gn̄abile quolibet pluriū inſtan
tium. ſi dicat q̃ nō. Cōtra hec erat poſſibilis: imo vera: et ex
pte rei nulla ē facta mutatio cū. a. nūq̃ fuit ens. imo ſem
per nihil fuit. g̃ ipſa adhuc ē poſſibilis et nō impoſſibilis.
8^m ¶ Octauo ſeq̄ret ſi qḋ nō eēt vā in tpe. a. b. deſineret gn̄a
ri ex dato ligno infiniti ignes manēte ligno. ꝯña vr̄ abſur
dū: eo q̃ lignū manet. et ꝓbat ꝯña. q2 cū infinite ſunt partes
ꝓportionales. a. b. et in q̄libet certus ignis ex iſto ligno po
tuit gn̄ari: et ille q potuit ex eo gn̄ari in pma nō potuit i 2ª
et q in 2ª nō potuit i tertia. et ſic deinceps. ſequit g̃ q̃ infiniti
ignes ex iſto ligno dato poterāt in. a. b. tpe gn̄ari: et ceſſan
te. a. b. tpe manēte ligno ammodo nō pnt: cū nihil illorum
qui tūc poterāt gn̄ari: poſſet poſtea gn̄ari. g̃ infiniti ignes
ceſſant in iſtāti terminātē tempus. a. b. ex ipſo ligno ipſo re
9^m manēte poſſe gn̄ari. quod fuit ꝓbādum. ¶ Nono i q̄bus
diuerſorum tporum pnt eedem cāe totalr ad effectus gn̄atonē
ꝯcurrere. igitur in quolibet pluriū illorum potuit gn̄ari idē
effectus. tꝫ ꝯña ad eaſdē cās numero ſequit identitas effe
ctus. añs pꝫ. q2 aqua iam ſumme frigida: craſtina die eoḋ
ligno: cui hodie pōt applicari: tunc eſt eadē cā māl3 rece
ptiua frigiditatis: puta mā. et eadem cā efficiens: puta frigi
ditas aque: cāe ergo inferiores ſunt eedem et ſuperiores: pu
ta celū et intelligentie ſunt eedem. igr̄ añs verum.

Oppoſitum arguit p̄. q2 ſequeret q̃ idē effectus
poſſet bis gn̄ari. ꝯña impoſſibile: et
ꝯña ꝓbat. q2 ſi. a. effectus pōt in pluriū quolibet inſtātium
gn̄ari. ſic in. c. d. et gn̄etur in. c. et corrumpat. ergo cum tūc
maneat eadē mā: et eedem cāe agentes: et iam pticulares q̃
vſes. vr̄ q̃ nō eſt ablata pō. qn poſſit gn̄ari in. d. quo poſi
to in eē ſequit. a. effectū bis gn̄ari. qḋ eſt ꝓpoſitum. g̃ et c.

In iſta queſtione erūt duo articuli. In pmo videndū
eſt de motu ſeu mutatione. 2º videdū eſt de q̄
ſito. et de terminis motus. Demum ad rōnes rñdebitur.

p^m ſuppō Quantum ad p^m artī^m ſupponit p̄. q̃ p po^{tm} nālē
tps pteritū nō pōt nō eē preteritum.
imo dicit aliq. q̃ ēt p nullā potētiā tēpus pteritum poſſꝫ
redire: q2 dicit iplicare ꝯdictionē. ſ. q̃ idē eēt ſꝫ pure cor
ruptū. et ſic nō eēt: et poſtea iterum eēt. et ſic eſſet: et nō eſſet.
2ª ſuppō ¶ Scḋa ſuppoſitio ē. q̃ motus eſt tps. vel ſaltem ꝯſigni
T. c. 98. ficat tps. vt pꝫ. 4º phy. ¶ 3º ſupponit. q̃ aliud eſt motus:
3ª ſuppō q̃ mobile: vel aliud importat. pꝫ. q2 motus importat ſuc
T. c. 93. ceſſionē: quā nō iportat mobile. et pp ħ 4º phy. negat Ar.
q̃ medietas circulationis eſt circulatio.

p^a ꝯ. His premiſſis ſit ħ p^a ꝯ. dato aliquo motu fa
cto in aliq̄ tpe impoſſibile ē fu
iſſe factū in alio tpe ꝓbat ſic. motus importat moueri i tē
pore. p ſcḋam ſuppōnē. igr̄. a. mot9 factus in tpe. b. impor
tat moueri in tpe. b. ſed moueri in tpe. b. nō pōt eē in alio tē
pore: q̃ in tpe. b. g̃ et c. maior determinata fuit prius. et mi
nor pꝫ p pmam ſuppōnem: q2 moueri in tpe. b. includit. b.
tps. mō tps. b. nō potuit fuiſſe in alio tpe: cū pteritū tps nō
poſſit nō eē pteritum. ¶ 2ª ꝯ impoſſibile eſt motum celi. q 2ª ꝯ.
eſt in vno tpe eē in alio. et ſic nec aliquid aliorum pōt eſſe in
alio tpe: q̃ in illo in q̄ eſt. ꝯña tꝫ p pbm. 8. phy. q2 ois ali9 T. c. 1.
motus depēdet a motu celi. g̃ ſi iſte nō potuit fuiſſe alio tē
pore: neq̃ qcunq̃ alter potuit. Et ex alio. q2 remotio pnci
palis cāe et variatio facit variationē i effectib9: mō motus
celi eſt pncipalior cā oium motuū. p̄ methau. et primo me
tha. et 2. huius. c. 9. añs arguit. q2 idē motus celi nō pōt re T. c. 21.
dire: cum nō poſſit redire tps idē. vt dicit p^a ſuppō. et ex alio T. c. 56.
ſi poſſet ille motus celi eſſe alio tpe. ſequeret q̃ eſto q̃ nūc
ſit factus. adhuc poſtea poſſet fieri. qḋ iplicat: q2 ſic idem
bis fieret. Ex hoc ſequitur correlarie. q̃ eūdē curſum nūe
ro: quē ſor. facit ho' non potuiſſet feciſſe alio tpe. Sequit
ēt q̃ ſi ſor. mouet aliquo motu hora veſperorum ſi expectaſſet
vſq̃ ad horam ſequētē nō potuiſſet iſto eodē motu fuiſſe
motus: ſꝫ potuiſſet alio. ¶ Scḋa ꝯ eſt: q̃ illud qḋ acq̄rit 2ª ꝯ.
p vnam mutationē ſeu motū totalē tāq̃ eius terminus ex
trinſecus. et ꝓprius impo' ē acq̄ri tm̄ p al mutationē totalem
ſeu alium motū. ꝓbat. q2 muta9 acqſitiua hꝫ diſtīm nūalē
et ēt ſpecificam a termino ad quē vadit. g̃ qñcunq̃ fuiſſet
altera muta9 nūo terminus fuiſſet alter. igr̄ productum
p vnam mutationē p aliā nō pōt produci. Et notanter dr̄
in ꝯne. illud qḋ acq̄rit tāq̃ terminus proprius et c. q2 diuer
ſi motus locales ſucceſſiue pnt attingē eundē locum: q̄re
locus nō eſt terminus proprius et intrinſecus motus loca
lis: ſed potius ſua ps eſt termin9 eius: ſicut hꝫ videri 3º phy. T. c. 48.
¶ 2º ēt dr̄ in ꝯne totalē. q2 forte ē poſſe q̃ idē terminus ac 2
quirat p vnum motū totalē: et alium q eſt ſua ps. vt totali
calefactione acquirit caliditas: et eadē ſaltē pcialr acq̄rit
imediate eiuſdē calefactionis. et ħ de pmo articulo.

Quantum ad 2^m arti. ſit ħ p^a ſuppō. q̃ ois muta9 p^a ꝓpō
iſta inferior depēdet a celo tāq̃ a cā ſua pn
cipali et iſfluēte pncipalior ad ſui gnōnem vt pꝫ. 1. methau. T. c. 38.
c. 2. et ēt. 12. metha. 8. phy. et 2. hui9. c. vlti. Et p auctorē de T. c. 55.
cāis dicētē. q̃ cā p^a plus influit in effectū. q̃ cā aliq̄ ſcḋaria. 57 et 58.
¶ 2ª ſuppō: mutationes iſte depēdēt a celo. iſta inferiora T. c. 56.
ſic reſpiciente. et nō ſolum a celo abſolute. pꝫ. q2 nō agit in 2ª ꝓpō
iſta inferiora. niſi p aſpectus quibus influit. ¶ 3ª ſuppō. ce 3ª ꝓpō
lū ē cā de p ſe agēs ad gn̄ationē effect9: et ēt ſui influētia.
pꝫ p pmā ſuppōnē. ¶ 4ª ſuppō. ad varietatem cāe de per ſe 4ª ꝓpō
agētis ad gn̄ationē effectus: variat effectus. pꝫ p pdicta in
queſtione precedenti. ¶ 5ª ſuppō impoſſibile eſt celum eo 5ª ꝓpō
dē motu nūo et tpe moueri in vno tpe: quo mouet in alio.
et ex ꝯſequenti. nec influere vna et eadē influētia numero
alio et alio tpe. pꝫ p pdicta in p̄ articulo. ¶ 6ª ſuppō eſt no 6ª ꝓpō
tandū. q̃ hic nō capit inſtans p menſura indiuiſibili. ſꝫ p
tpe ꝓductionis rei in eē adeq̄te: et iō ſiue qs vellet ponere
inſtātia indiuiſibilia: ſiue nō nihil variat ꝓpoſitum.

His premiſſis ſit ħ p^a ꝯ. q̃ gn̄abile datū ipoſſe p^a ꝯ.
ē in q̄lꝫ pluriū inſtātiū ꝓduci.
probatur ſic. ſit. a. generabile datum q̃ potuit produci in
c. inſtāti p mutationē. b. tūc arguit ſic. b. muta9 nō potuit
eē in alio iſtāti. g̃. a. nō potuit i alio iſtāti gn̄ari. g̃ et c. ꝯña tꝫ
p 2^m ꝯnē pmi articli. q2. a. ñ potuit ꝓduci: niſi p mutatio
nē iſtā tātū. c. añs pꝫ. p ꝯnē pmā eiuſdē articli. q2 ñ pt idem
nūo ſucceſſiue redire. ¶ Item ſcḋo arguit ſic. in q̄libet in 2^m
ſtāti mot9 celi ē alius. g̃ gnō de neceſſitate erit alia. ꝯña tꝫ.
q2 motus celi p ſuas influētias ē de p ſe agēs ad gn̄atōnem. p
ſuppōnē tertiā. et ad talis cāe variatōnem variat effect9. p q̄r
tā ſuppōnē. añs pꝫ. p dicta in p articlo. ¶ 3º cāe ꝓducētes 3^m
a. non poſſunt in diuerſis inſtantibus eē eedē numero. g̃

neq; pōt eſſe idem numero.a.producibile in diuerſis inſtā
tibus.tenet conſequētia.qꝛ ad variationē cauſaꝝ agētiū
variatur effectus:ꝛ aūs pꝫ.qꝛ celū cū ſuis aſpectibꝰ eſt pn
cipalis cā gn̄ationis:vt dicūt ſuppōnes pma ꝛ 2ª.ꝛ h̄ in di
uerſis inſtātibus nō pōt eadē influētia nūo influere:vt pꝫ
p gnēā ſuppōnē:ꝫ forte poſſet influere cōſilr.ꝛ ideo ēt ꝯſileꝫ
4m effectū pōt ꝓducere:ſed nō eūdē. ℭ 4ᵒ ſi.a.effectꝰ ex.b.mā
pōt produci.nunc ꝛ cras:ponaſ ꝙ nunc ꝓducaſ:tunc eē
ipſius.a.per hoc ꝙ.a.nūc eſt ꝓductū nō ſuit īpotentes.ſi
a.ꝓductū corrūpiſ:ꝛ mā ſua cāis approximareſ: ſequiſ
ꝙ iteꝝ ꝓducerent.a.aut potuerūt producere:ꝛ ſic corru
2.ge.70 ptū pōt redire idē numero:ꝛ idem pōt regenerari:que ſūt
ſimplr impoſſibilia: Et ſequiſ ꝙ eſt impoſſibile.a.ꝑ qlibꝫ
pm corem pluriū inſtantium poſſe ꝓduci.ḡ ꝯ vera. ℭ Correlarie ſe
quiſ.ꝙ ſi equus pro inſtanti:ꝑ quo gn̄abaſ nō fuiſſet ge
neratus:idem equus ꝑ alio inſtanti nūqꝫ potuiſſet fuiſſe
2m corem productus:ꝛ ex cōſequēti nūqꝫ poſt potuiſſet ꝓduci. ℭ 2ª
ſequiſ gn̄ationē rei nō poſſe differri:qꝛ in quolibet pluriū
inſtantium non pōt idē gn̄abile gn̄ari ſed bn̄ pōt impediri
2ª ꝯ. totaliter eius generatio. ℭ 2ª ꝯ eſt h̄:ꝙ non eſt poīe idem
numero regenerari:pꝫ.qꝛ quod ſemel ē corruptū ampliꝰ re
2.g.70. dire non poteſt.ꝛ ideo ſemel genitum non generatur ideꝫ
Dubium numero. ℭ Sed diceret aliquis cōtra. Nam cōmentator
Cō.12. dicit 8ᵒ metha.ꝙ ſi mā eſt eadē ꝛ agens idē ꝛ potentia:qđ
fit erit idem:ſed poſſibile eſt ꝙ ignis iaꝫ genitꝰ maneat ge
nerans:ꝛ ſic agens erit idem.ꝛ mā etiam manet ꝛ potētia.
qꝛ nō eſt aliud:qꝫ mā.ergo effectus productus.ſ.ignis ge
2m nitus ante erit idem.ergo idem bis pōt produci. ℭ Secū
do.qꝛ non videſ ipoīe ꝙ deus idē corruptū faciat reuerti.

Ad pm **Ad primum** iſtorū poteſt dici vno modo.ꝙ cō
mentator per agens idem intelli
git:agens eodem modo ſe habens totaliter:modo hoc
non eſt poſſibile diuerſis tēporibus.ꝫ bene ſimili modo ſe
habeat:ꝛ hoc loquēdo de agente totali gn̄ationis. ℭ Alr
dicitur ꝛ melius ꝙ potētia nō manet eadem in ordine ad
effectum ſemel genitum.vn̄ mā eius nunqꝫ poſt eſt ad eaꝫ
in poᵃ.Et ad rōnem cum dr̄ ꝙ pō eſt mā ꝛ eꝯ.hoc veruꝫ ē
antequam effectus ſit genitus.ſed poſtqꝫ effectus eſt geni
tus mā nō manet eadem pō reſpectu effectus geniti:ꝫ ma
Ad 2m neat eadē mā. ℭ Ad ſcđam dr̄.ꝙ de pō dei ſupernālr aut
miraculoſe agente nihil curaſ ad pn̄s.ſed loqmur h̄ phy
ſice.veꝝ tn̄ ē ꝙ ꝓbabile ē dicere deuꝫ nō poſſe facere idem
corruptum redire:aut idem numero regenerari loquēdo
de eis que vere corrumpūtur:ſicut aſinus ꝛ bos.hō enim
nō ꝓpe corrūpiſ:ſed forma eius a mā eius ſeparaſ:ꝛ h̄ de
Ad rōnes 2ᵒ arti. ℭ Ad rōnes pncipales.ad primam ꝯcediſ.ꝙ.a.ge
Ad pm nerabile eſt cōtingenter gn̄abile:non qꝛ nō poſſit ita bene
generari in vna hora:ſicut i alia.ſed qꝛ poteſt vna hora ge
nerari ēt pro eadem hora pōt eius gn̄atio per voluntatem
Ad 2m liberam impediri:aut auferri:ſed nō differri. ℭ Ad ſcđaꝫ
dr̄.ꝙ ſi bos hodie interficiatur:aliud cadauer gn̄areſ:qꝫ
gn̄areſ ſi cras interficeretur.ꝛ ꝫ forma cadaueris gn̄etur
quādocunqꝫ bos interficereſ:tamen ſi bos īterficereſ alio
Ad 3m ꝛ alio tpe:alia ꝛ alia forma cadaueris gn̄areſ. ℭ Ad ter
tiam cōceditur.ꝙ gn̄atio nō pōt differri:hoc.n.eſt pro cor
Ad 4m relario cōcluſiōis pme ſcđi articuli. ℭ Ad q̄rtā dr̄.ꝙ me
dici nō loquūtur de gn̄atione pueri.ſed de partu eius:ſiue
natiuitatē:ſiue eius apparētia in mūdo.nō.n.in.7ᵒ 8ᵒ vel
9ᵒ menſe gn̄atur puer:cum diu ante fuit genitus in vtero:
Ad 5m ℭ Ad quintam pōt dici primo modo cōcedēdo pm ꝙ ſunt
infinita inſtātia:in qbus nullum mixtoꝝ pfectoruꝫ:vt bō
vel aſinus pōt gn̄ari:hoc.n.non eſt incōueniens ſm aſtro
nomos. ℭ Alr pōt dici.ꝙ infinita ſunt gn̄abilia:quoruꝫ
nullum vnquam generabitur:nec hoc eſt inconueniens.
Ad 6m ℭ Ad ſextam ꝯcediſ aūs.ſ.ꝙ in quolibꝫ multoꝝ inſtan
tiū p h̄ ſortes corrūpi:ꝛ cōcediſ ꝯn̄s.ḡ in qlibet pluriū in

ſtantium poteſt cadauer ſortis generari:ſed non idem:im
mo aliud ꝛ aliud. Et ſi dicatur idem corruptibile in quoli
bet plurium inſtantium poteſt corrumpi.ergo idem gene
rabile in quolibet plurium inſtantium poteſt generari:ne
gatur cōſequētia.qꝛ corruptum non fit aliud ꝛ aliud pp
diuerſam actionem corrumpētem.genituꝫ vero pp diuer
ſitatē euiſdem actionis fit aliud ꝛ aliud:ideo non eſt ſile.
ℭ Ad 7m cōceditur caſus.ꝛ dr̄ ꝙ poſt.b.inſtans:hec ē im Ad 7m
poſſibilis.a.eſt gn̄abile:ꝫ aū fuerit vā:ꝛ hoc reſpectu tem
poris futuri.Et ad probationem qn̄ dr̄.ꝙ nulla ē fcā mu
tatio ex pte rei.dr̄ ꝙ veꝝ eſt:ꝙ nulla eſt facta mutatio in
a.ſed mutatio ē facta i his que debuiſſent fuiſſe eius cauſe
puta motus ꝛ influentia celi:ꝛ alia hꝫ. Iſta.n.perierunt ꝛ
nō poſſūt redire.q̄re.a.ex defectu ſuaꝝ cāꝝ nō pōt ammo
do regenerari:ꝛ ideo iſta ꝓpō .a.eſt gn̄abile.fcā eſt impoſ
ſibilis:ꝫ.a.nō ſit in ſe mutatū. ℭ Ad octauā cōceditur.ꝙ Ad 8m
infiniti ignes deſierunt poſſe generari.ex dato ligno tēpo
re.a.b.per impedimentum liberi arbitrij. Nec hoc incōue
nit. ℭ Ad nonā negeſ aūs.ſ.ꝙ in quolibet plurium inſtā Ad 9m
tium poſſunt eedem cauſe ad effectus generationem totali
ter concurrere:prout ſortis patet eius falſitas ex queſtione.
ℭ Ad probationem dicitur.ꝙ eſto ꝙ in quolibet pluriū
inſtantium cauſe inferiores eſſent eedem:tamen cauſe ſu
periores non poſſunt eſſe eedē omnes:que tamen ſunt pn
cipales:cum in alio ꝛ alio inſtanti de neceſſitate ſit alia ꝛ
alia influentia celi:ꝛ alius ꝛ alius motus eiuſdem: nec eſt
verum ꝙ cauſe inferiores poſſunt eſſe eedem reſpectu for
me ſubſtantialis producende.qꝛ eadem frigiditas nō po
teſt in materiam in quolibet diuerſorum inſtantium ean
dem frigiditatem producere numero:ꝛ ſic de caliditate:ꝛ
aliis diſpoſitionibus materialibus requiſitis ad produ
ctionem effectus quare nec poteſt in quolibet diuerſorum
inſtantium ideꝫ effectus generari. Ratio poſt oppoſitum
arguit ꝑ pma ꝯne primi articuli. Et hec de ſecūda qōne.

ℭ De augmētatiōe.reliquū ē dicere quō dif fert a gn̄atione.ꝛc̄. T.c.xxv. Qō.x.

Queritur decimo. Utrum augmenta
tio ſit gn̄atio. ℭ Et arguiſ pm
primo ꝙ ſic. Nam augmentatio albedinis ē
generatio.ergo ꝛc̄.conſequentia tenet.qꝛ hu
iuſmodi augmentatio ē generatio ꝛ antece
dens patet.qꝛ augmentatio albedinis:non eſt aliud qꝫ ge
neratio noue albedinis:qua albedo fit intenſior. h̄ autem 2m
eſt gn̄atio.vt notuꝫ eſt. ℭ 2ᵒ.augmentatio ignis ex ligno
appoſitis eſt gn̄atio.ḡ ꝛc̄.ꝯn̄a tꝫ.qꝛ h̄ augmentatio ignis
nō eſt aliud qꝫ gn̄atio noui ignis ex ligno de nouo appo
ſitis igni. ℭ 3ᵒ in augmentatione eſt alicuius ſimplex cor 3m
ruptio.igiſ ipſa ē ſimplex gn̄atio.ꝯn̄a tꝫ.qꝛ gn̄atio vnius:
eſt corruptio alteriꝰ.ꝛ eꝯ.p hᵒ.c.3.ꝛ aūs pꝫ.qꝛ ī augmēta T.c.17.
tione ē ſimplex corruptio nutrimēti. ℭ 4ᵒ.diminutio eſt 4m
corruptio.ergo augmētatio eſt gn̄atio.ꝯn̄a tꝫ per regulaꝫ
topicā:ſicut oppoſitū:in oppoſito:ſic propoſitum in ꝓpo
ſito.ꝛ aūs declaraſ.qꝛ aliqua ps viui in diminutiōe corrū T.c.31.
piſ:aīr ipſa nō fieret aliquo recedēte.qđ tn̄ Ari.dicit ūſra. 32.ꝛ.35.
ꝛ ex cōſequēti illa aū erat viua ſiue ſuba:ꝛ poſtea nō eſt vi
ua nec ſuba.quare pꝫ ꝙ ſuba corrūpiſ ſimplr ex parte di
cis. ℭ Quinto.ſi non eſſet generatio hoc eſſet eo ꝙ eſſet
motus ad quantitatem:ꝛ talis non eſt generatio:ſed aug 5m
mentatio non eſt motus ad quātitatem.ergo ſtat ꝙ aug
mentatio eſt generatio:maior patet.quia non videtur ꝙ
aliud obſtet:niſi qꝛ augmentatio videſ eē motus ad quā
titatem:ꝛ gn̄atio ad ſubſtātiam.ꝛ huiuſmodi motus ſūt
diſtincti.minor declaraſ.qꝛ rarefactio eſt motus ad quan
titatem.qꝛ per ipſam proprie mutantur termini de prima
ſubſtantia de predicamento quantitatis:qđ non eſſet niſi

motus ad quantitatem: ⁊ ſi rarefactio eſt motus ad quā-
titatem: augmentatio non videtur eſſe motus ad quanti-
T.c.33. tatem: eo ꝙ augmentatio non eſt rarefactio: prout ſatis
t.34. deducitur ab Ariſto. in littera. ¶ Sexto omnis motus
6m ad ſubſtantiam eſt generatio: modo augmentatio eſt mo-
tus ad ſubſtantiam: probatur: qꝛ eſt nutritio. per philoſo-
phum in littera. modo nutritio eſt ad reſtaurandam ſub-
ſtantiam deperditam. ergo ⁊c̃.

T.c.25. **Oppoſitū** arguitur auctoritate philoſophi. c. 4. huiꝰ primi. ⁊ tertio phy. c. 2° ⁊. 5. phy. c.
t.26. 3. ⁊ in poſtpredicamentis. c. 4. vbi ſemper diſtinguit aug-
T.c.6. mentationem contra generationē. ¶ Secundo augmen-
T.c.18. tatio ⁊ generatio ſunt mutationes diſtincte. ergo augmē-
t.19. tatio non eſt generatio. conſequentia tenet. qꝛ diſtinctorū
2m vnum non eſt alterū: ⁊ antecedens patet. qꝛ a philoſopho
ponunt vbiqꝫ tam ex parte terminorum: ꝙ etiam ex mo-
3m do mutationis mutatiōes diſtincte. ¶ Tertio ſic. nullus
motus ad q̄titatem eſt generatio: omnis augmētatio eſt
motus ad q̄titatē. ergo nulla augmētatio eſt gñatio: maioꝛ
T.cō.8. patet. qꝛ generatio eſt motus ad ſubſtantiam. 5. phyſi. mi
t.10. 4m noꝛ patet. ibidē. ca. 3°. ¶ Quarto nihil quod generatur
T.c.18. augetur. ergo generatio non eſt augmentatio. conſequē-
t.19. tia tenet per locum a cōiugatis: ⁊ antecedens patet: qꝛ qđ
5m generatur non eſt: quod autē augetur eſt. ergo quod ge-
T.cō.9. neratur non augetur. ¶ Quinto omnis augmentatio ē
t.10. proprie motus: ⁊ nulla generatio eſt proprie motus: ergo
6m nulla generatio eſt proprie augmentatio: diſcurſus eſt in
cameſtres: ⁊ maioꝛ ⁊ minoꝛ patent quinto phy. ¶ Sexto
generatio eſt in ſubiecto in pura potentia: ergo ipſa nō eſt
augmentatio. conſequentia tenet: qꝛ omnis augmentatio
eſt entis in actu eiuſdem ſub vtroqꝫ terminorum. ⁊ ante-
cedens patet primo phy. ⁊ ſcđo de aīa.

Cō.69. Cō.4. **In iſta** queſtione erunt tres articuli. In p̄ videbitur diffinitio augmentationis ⁊ conditiōes eiuſ-
dem. In ſecundo comparabitur augmētatio ad ſingulos
alios motus: ⁊ recitabitur vna opinio de quantitate aug-
mentationis: ⁊ improbabitur. In tertio vero reſpondebi-
tur ad queſitum.

p̄m nom **Quantū** ad primū articulū eſt primo notandū: ꝙ augmentatio pluribus modis accipitur.
¶ Primo mō accipit̃ ꝓ intēſione: ⁊ ſic diceremus albedi-
2m nē: cū intendit̃ augeri. ¶ Scđo modo accipit̃ pro maio-
ratione quātitatis diſcrete: ſicut diceremus numerum au-
3m geri appoſita vnitate: vel alio numero. ¶ Tertio accipit̃
pro maioratione continua facta ſine aliqua additione: ⁊
4m iſto modo dicitur augeri illud quod rareſcit. ¶ Quarto
accipitur pro maioratione facta ꝑ appōnē ſilis cōuerſi in
ſile. ⁊ iſto modo dicimus aquā augeri: ꝑ appōnem aq̄ no-
5m ue. ¶ 5° capitur ꝓ maioratione facta ꝑ appōnem diſſimi-
lis ꝯuerſi in ſimile: ⁊ iſto mō dicimus ignē augeri ꝑ appo
6m ſitionem lignoꝝ. ¶ 6° capitur pro maioratione viuentis
facta ꝑ intus ſuſceptionem nutrimenti: ⁊ ipſius ꝯuerſionē
in maiores ptes: q̄ ſunt deperdite ꝑ actionem caloris nā-
lis: ⁊ hoc mō ſolū accipit̃ hicnam alḡ modi non ſunt ꝓ-
prie augmentationes ſm modum loquendi Ariſt. De ra
T.c.25. refactione poſtea videbitur: an poſſit cōuenienter dici mo-
tus ad q̄titatē: vel non: ſed tñ ad p̄ns ſolū curatur de aug
mentatione ſexto modo dicta. ¶ 2° eſt notandum ꝙ aug
2m nom mentatio iſta poteſt ſic deſcribi. Augmentatio eſt conuer
ſio nutrimenti in potētia corpus aiati: in corpus actu ani
matum in maius: q̄ eſt deperditum ꝑ actionē caloris na-
turalis factam ab aīa: vt ipſum viuum ſuā debitā q̄titatē
attingat. In qua deſcriptione tangit̃ cauſa formalis: cū
dr̃ ꝙ eſt cōuerſio. Nō. n. hꝫ motus vel actio ꝓpriam cām
formalē: ⁊ tangit̃ cā mālis: cū dr̃ nutrimenti in potentia
corpus aiatū. tangit̃ cā efficiēs inſtr̄alis: cū dr̃ ꝑ actionem
caloris nālis. tangit̃ etiam cā efficiens principalis: cum di-
citur facta ab aīa: ⁊ tangit̃ cā finalis: cū dr̃ vel ſubdit̃: vt
ipſum viuum debitā ſuā quātitatem attingat. ¶ Ex q̄ de-
ſcriptione per modū ꝓpoſitum pñt inferri cōditiōes aug- p̄ ppō
mētationis. Et ſit hec p̄ma ꝓpō. ¶ Augmētatio hꝫ fieri
aliquo adueniente. ꝓbatur ex deſcriptione: qꝛ eſt cōuerſio
nutrimēti. hoc autem eſſe nō poſſet: niſi nutrimentū ad-
ueniret. ¶ Cōfirmat̃. qꝛ rarius. ſaltem iſto modo nō dicit̃
maius: immo oꝫ ꝙ maioratio q̄ dicit̃ augmētatio fiat nō
ſolum per extēſionem: ſed ꝑ noue rei additionem: quod ē
propoſitum. ꝯña tꝫ. ⁊ añs ꝓbat̃: qꝛ non dicitur aqua rara:
aut cera rarefacta maioꝛ q̄ eſt añ rarefactionem iſto mō:
nō tamē credat̃ ꝙ velim negare: qn dicat̃ maius: ſed volo
dicere ꝙ iſto mō nō dicat̃ maius. Et attēdit̃ iſte modus pe-
nes habere plus de mā vna cū maiori extēſione. mō lꝫ ra-
rius habeat maiorem extēſionē: tamē non hꝫ plus de mā.
¶ 2° propoſitio. augmētatio debet eſſe eiuſdem rei. ante ⁊ 2° ppō
poſt. pꝫ. qꝛ augmentatio eſt vere motus: ⁊ ꝯñs oꝫ ꝙ idē
ſit mobile: qđ ea mouetur in vtroqꝫ termino: ⁊ ideo oꝫ rē
que auget̃ eſſe eandem añ ⁊ poſt. qꝛ motus eſt actus mobi-
lis eiuſdem ante ⁊ poſt. 5. phy. ⁊ antecedens pꝫ. in eodē. 5°. T.c.14.
¶ Confirmat̃. niſi res que augētur manerent eedem añ t.41.
⁊ poſt: ſequeret̃ ꝙ ꝑ augmētationem nihil augeret̃. ꝯñs ē T.c. . .
incōueniēs. ⁊ ꝯña ꝓbat̃. qꝛ illud quod ē in termino a quo
nō augmentaretur: qꝛ non maneret: nec illud quod eſt in
termino ad quē. qꝛ incipit eſſe de nouo: ſic ꝙ nō fuiſſet ante.
quare nō augeret̃. ¶ 3° propoſitio. quelibet pars aucti po- 3° ppō
roſa: ſaltem oꝫ eē aucta. pꝫ. qꝛ augmētatio fit ab aīa: put
notum eſt: mittente nutrimentum ad ſingulas partes coꝛ-
poris: vt pꝫ ex diffinitione: mō nō eſt ratio: propter quam
vna pars poroſa augeret̃: ⁊ non alia: vt notum eſt: verum
tamē eſt: ꝙ de his duabus cōditionibus magis videbitur
poſt. ¶ 4° ꝓpō que ſequit̃ eſt h. ꝙ augmentaꝰ proprie di- 4° ppō
cta fit per intus ſuſceptionem nutrimenti: ⁊ non ſolum ꝑ
appōnem eiuſdē. ⁊ ꝑ ipſius ꝯuerſionē: appōnē: ⁊ aſſilatio-
nē corpi aiato. pꝫ p̄ p̄s cū oībus ſequētibus. qꝛ alias non
poſſet eſſe ꝯuerſio nutrimēti in corpus aiatū maius q̄ eſt
deperditū per actionē factā a calore nāli: qꝛ ſi calor nālis
hoc debeat facere requirit̃ de neceſſitate. ꝙ nutrimētū in-
grediat̃ corpus: vt notum eſt. ¶ Tūc ſit 5° ꝓpō ſiue ꝯ. ꝙ 5° ppō
augmētatio ſit nutrimēto adueniente in p̄n° diſſili. pꝫ. qꝛ
alr̃ nō deberet eē alia conuerſio: añq̄ vniret̃ corpi aiato.
¶ 6° ꝓpō nutrimētū oꝫ eſſe in fine ſile corpi animato. pꝫ. 6° ppō
qꝛ aliquis non conuerteretur in corpus actu animatum. T.c.34
¶ Tunc ſunt cōditiones negatiue: quas Ariſto. ponit in t.35.
littera. Prima eſt. ꝙ nihil ſit vacui. pꝫ ex 4° phy. ¶ 2° ē. T.c.50.
ꝙ nō ſit poſſibilis penetratio dimēſionum. pꝫ ibidē. ¶ 3° vſqꝫ ad
eſt. ꝙ augmētatio nō fit adueniente aliquo incoꝛporeo: pꝫ 88. 4.
qꝛ per incoꝛporeum additum nihil fieret maius: quare oꝫ phy. 47
ꝙ fiat adueniente coꝛporeo. Et hec de primo articulo. qꝛ t.55.
ipſe de cōditionibus augmētationis videtur eē ſufficiens.

Quantum ad 2m artm ſit hec p̄ ꝯ. Ad augmentationē requirit̃ motꝰ localis. ꝓbat̃. qꝛ p̄ ꝯ.
requirit̃ aduenire nutrimentū ꝑ p̄mam ꝯditionē: ⁊ tñ mō
iſtud aduenire nō pōt niſi ꝑ motū localē. ¶ 2° ꝯ. ad aug- 2° ꝯ.
mentationē reqrit̃ alteratio. pꝫ. qꝛ nutrimentū in p̄n° eſt
diſſimile: ⁊ in fine oꝫ fieri ſile. ꝑ quintam ⁊ ſextā ꝯditiones.
hec aūt diſſilis aſſilatio fieri nō pōt: niſi per alterationem
ipſius. ergo hꝫ ꝯ. ¶ 3° ꝯ. ad augmentationē reqrit̃ de corru- 3° ꝯ.
ptio pꝫ. diſſile ſubalr̃ nō pōt aſſilari corpi aiato: niſi corrū-
pat̃. ¶ 4° ꝯ ad augmētationem reqrit̃ de generatio. pꝫ. 4° ꝯ.
qꝛ aūt iſta mā in qua forma nutrimenti corrūpitur manet
nuda: qđ nō eſt dōm: vel generatur in ea noua forma ſub-
ſtantialis: ⁊ ſi ſic: tūc eſt generatio ſubalis. ergo generatio 5° ꝯ.
vera ſimplr̃. ¶ 5° ꝯ. ad augmētationem requiritur nutri-
tio. pꝫ. qꝛ per augmentationem quelibet pars viuentis po-

roſā acquirit magis q̃ deꝑdat. ergo quelibet ps viuentis nutrit. ꝯña tꝫ. q2 nutritio in viuente non eſt aliud q̃ deperditi reſtauratio. modo impoſſe eſt: q acquirat plus q̃ eſt deperditum: niſi deperditū reſtaurer. g̃ impoſſe eſt q pficiatur augmentatio in q̄libet pte viuentis: gn quelibet ps viuentis nutriaꝛ. aſſe pꝫ p 3ᵃᵐ ꝯditionē augmentatiōis. Sicce g̃ q̄to motus ad augmentationem regrē. ℂ 6ᵃ ꝯclō ē.

6ᵃ ꝯclō q augmentatio ⁊ generatio ſunt ſpēs motus diſtincte. et

T. c. 6. hoc captē do motū large: ſicut accipiſ in 3ᵒ phy. pꝫ q2 diffe

5 phy. 18 runt ad minus rōne: q2 rō generatiōis eſt eē ad ſubaꝫ nouam. augmētatiōis aūt ad quātitatē nouā: ſeu maiorem.

7ᵃ ꝯclō ℂ 7ᵃ ꝯclō. augmētatio nō eſt ſolus motus localis. pꝫ. q2 nūq̃ per ſolū motū localē aliqd augmentareſ: nec ēt nu

8ᵃ ꝯclō trimētū alterareſ. g̃ rē. ℂ 8ᵃ ꝯclō. augmētatio nō eſt ſolū alteratio ſeu digō. pꝫ q2 per ſolā digōnē ēt nūq̃ fieret augmentatio: niſi nutrimētū corrūpereſ: ⁊ in ſubām rei aug

9ᵃ ꝯclō mentande ꝯuerterē. ℂ 9ᵃ ꝯclō. augmētatio non eſt ſola corruptio. pꝫ q2 ſola corruptio augmētationē nō pficeret niſi generatio ſube conſimilis in mā nutrimenti ſupueniret.

10ᵃ ꝯclō ret. ℂ 10ᵃ ꝯclō. augmentatio ⁊ nutritio differūt rōne: quia licꝫ ſunt idem in re. tñ nutritio nō ꝯnotat in ſua rōne niſi deperditi reſtaurationē. augmentatio vō cōnotat q vltra h̄ reſtauratur plus q̃ eſt deperditum. ⁊ iō ēt nutritio reperitur in ſpēbus: in quibus augmentatio non reperitur. ⁊ ſic cōparata eſt augmentatio ad ſingulas alias mutationes

11ᵃ ꝯclō ſecū cōcurrētes. ℂ Ultima ꝯclō. augmentatio eſt motus

T. c. 18. ad quantitatē: hec ſatis pꝫ in 5ᵒ phy. ⁊ primo huius. ⁊ rō

T. c. 26. eſt: q2 per augmentationē de per ſe fit variatio terminoꝝ de pdicatiōe quantitatis de eo qd augeſ. g̃ rē. ꝯña ē bona. ⁊ aſſe manifeſtū eſt. cum viuum poſt augmentationē ſit maius q̃ ante. ℂ Sed hic ē aduertēdū q ex iſtis ꝯcloñibus nō apparet adhuc expſſe: an augmentatio ſit generatio vel non. imo nec apparet que res ſit hō augmētatio. Nā ſi qnqꝫ motus: de qbus eſt ante dcm̄: in primo qñ qꝫ cōditionibus ſufficiunt ⁊ requirunt ad augmentationem: dubium eſt. an ipſi quinqꝫ: an aliquis iſtoꝝ ſit aug-

Opinio quidā. mentatio: ⁊ de hoc adhuc nihil vī dcm̄. ℂ Sed aliqui ⁊ notabiles viri de iſto dicunt cōcorditer: q augmētatio eſt iſti qnqꝫ motus ſimul: ⁊ hoc vī ꝓpter: q2 iſtis qnqꝫ exñtibꝰ eſt augmentatio: ſaltem ſi fiat ꝯuerſio in maiores ptes q̃ ſunt deꝑdite: ⁊ iſtis non exñtētibus nō eſt augmētatio. q̄re pꝫ q augmentatio ſit idē cum iſtis qnqꝫ motibus.

Cōtra illā opi. **Sed re**vera: mihi nō apparet q hoc poſſit ſtare ſalua eoꝝ reuerētia. Primo: q2 tunc augmētatio nō eēt motus. ꝯña eſt ꝯ eos: ⁊ ꝯ dicta: ⁊ pbo ꝯñām. q2 idē eſt motꝰ. ⁊ vnus motus: ſic ꝓpō: ⁊ ꝓpō vna. primo dēcoꝝ: mō iſta qnqꝫ nō ſunt vnus motus: q̄re nec ſūt motꝰ.

2ᵐ ſi g̃ augmētatio eſſet iſta qnqꝫ: ipſa non eſſet vnū. ℂ 2ᵒ ſequitur. q augmentatio nihil eſſet. ꝯña eſt falſum: ⁊ ꝯ eos. ⁊ pbo ꝯñā. q2 iſta qnqꝫ ſunt diſtincta: ⁊ diſtincti motꝰ: licꝫ ſint plura entia: tñ nō ſunt vnum ens. quare nec ſunt ens. nullū ens ſunt. ⁊ per ꝯñs nihil ſūt. ſi ergo augmētatio eēt iſta qnqꝫ: augmentatio nihil eſſet. Nec valeret: ſi diceretur q pp vnitatē termini: q eſt quantitas viuentis maior: iſta pñt dici vnus motus: cū motus ſit de eſſentia termini ad quē. Nā tūc pari rōne dici deberet: q alteratio ⁊ gn̄o ſubſtantie eēnt vnus motus. cū magis a nā alteratio ordineſ in gn̄ationē: q̃ motus localis in augmētationē: qd tñ nul

3ᵐ lus dicit. ℂ 3ᵒ ſequereſ. q aſinus tūc augmētareſ qñ nutrimētū moueret localiter verſus ſtomacū ſuū: hoc nullus diceret: q2 ſi aſinus ille interficeret anteq̃ nutrimētū fuiſſet digeſtū ipſe nunq̃ ex iſto nutrimento fuiſſet auctus. pbaſ ꝯña. q2 ſi augmētatio eſt iſti qnqꝫ motus: tunc aſinꝰ qñcūqꝫ vnus eoꝝ eſſet in eo: moueret motu augmētationis. pbaſ. q2 moueret partim motu augmētationis. ſ. motu locali tali: ubi. ergo motu augmentationis. ꝯña tꝫ. q2 optime ſequitur. mouentur partim motu dealbationis. g̃ mouētur motu dealbationis: mouentur ptim motū locali. ergo mouentur motu locali: ergo ſic in ꝓpoſito: ꝓpter has rōnes videtur mihi nō eſſe dicendum: q augmentatio ſit vere iſti quinqꝫ motus ſimul ſumpti.

Quantum ad tertium articulū ſit hec prima ſuppoſitio. q generatio ſubſtantie eſt generatio ſimplex: patet ex dictis in ſecunda queſtiōe. ℂ Ex 1ᵃ ſuppō

qua ſequitur ſecunda ſuppoſitio. q generatio partis corporis animati ex nutrimento eſt generatio ſimplex: patet 2ᵃ ſuppō

quia eſt generatio ſubſtantie. ℂ Tertia ſuppoſitio eſt. q licet iſta generatio ſit generatio ſimplex: reſpectu huius ſubſtantie partialis: tamen eſt generatio ſm quid in ordine ad totum compoſitum: patet: quia hoc non generatur per iſtam generationem ſimpliciter: cum ante fuerit. ſed bene generatur ſm quid: puta maius: aut habens aliam partem: quam ante non habuit: quia nunc habet eam: q ante non habuit. 3ᵃ ſuppō

His premiſſis cauſa maioris declarationis ſit hec concluſio reſpōſalis: augmentatio eſt realis generatio partis maioris ſubſtantie: Cōclo rñſalis

q̃ eſt deperdite: dum tamen ipſa fiat ſic: q pars que generatur partibus que preteriērunt continuetur: ⁊ ideo magis deberet dici aggeneratio q̃ abſolute generatio. probatur ſic: omnis conuerſio nutrimenti in maiores partes corporis animati q̃ ſunt deperdite eſt augmentatio: ſed illa generatio eſt huiuſmodi: ergo ipſa eſt augmentatio: cōſequentia tenet: ⁊ antecedens pro prima parte patet. quia generatio eſt conuerſio nutrimenti: puta vltimati: ⁊ immediati in partes corporis viuentis maiores: q̃ ſunt deperdite: cū ſit huiuſmodi vltimati nutrimenti corruptio: ⁊ ipſius viui generatio: quare eſt nutrimenti conuerſio.

ℂ Secundo probatur fortius ſic. illud quo exñte eſt augmentatio. ⁊ quo non exiſtente non eſt augmentatio omnibus aliīs ſecluſis eſt vera augmentatio: ſed generatio maioris partis: q̃ eſt deperdita in alias partes corporis viuentis eſt huiuſmodi: ergo ipſa eſt augmentatio: cōſequentia tenet: ⁊ antecedens pro prima parte eſt manifeſtum: ⁊ pro ſecunda parte declaratur. quia impoſſibile eſt q maior pars q̃ eſt deperdita corpori viuo in ſuis poris augmentetur quin ipſum augeatur. ⁊ ideo generatione ſic exiſtente eſt augmentatio ſimpliciter: ⁊ ſi eſt augmentatio: oportet de neceſſitate q ſit maiorum partiū: q̃ ſunt partes deperdite: aggeneratio corpori viuenti: ⁊ ideo hac generatione non exiſtente non ſit augmentatio. ideo concluſio vera. ℂ Correlarie ſequitur: q idem numero eſt 2ᵐ

generatio ſimpliciter: ⁊ ſm quid: reſpectu tamen diuerſorum: patet. Nam generatio huius partialis ſubſtantie in ordine ad eam eſt generatio ſimpliciter per ſecundam ſuppoſitionem: ⁊ tamen in ordine ad compoſitum: cuius eſt pars: eſt generatio ſm quid: vt dicit tertium ſuppoſitū iſtius articuli. ℂ Qua concluſione ſic probata reſpondetur ad rationem: quam fecit pro ſe opinio improbata in precedenti articulo: quando dicit opinio: q iſtis quinqꝫ motibus exiſtentibus eſt augmentatio. dicitur q hoc eſt verum: ⁊ quando ſubditur: q iſtis non exiſtētibus nō eſt augmentatio. dicitur q licet aliqui iſtorum non eſſent: tamen nihil prohiberet eſſe augmentationem: vt cum motꝰ localis nutrimenti non eſſet: ſed eſſet nutrimentum actu motum ad membra: dum tamen eſſet generatio in maiores partes q̃ eſſent deperdite: vt dictum eſt: eſſet augmentatio: immo ad imaginationem nullo alio motu exiſtente niſi ſola aggeneratione eſſet augmentatio: quare patet q alia non ſunt de eius integritate: licet ſint preuia: ⁊ ad augmentationem diſponant. ſicut alteratio diſponit ad generationem. Et hoc de tertio articulo. Correᵐ 1ᵐ

Ad pm **Ad rónes** principales rñdetur. ℂ Ad primū dicitur ꝙ arguit de augmētatiōe albedinis:
de qua nō est ad phm̄ speculatio. Nō.n.est ꝓprie augmentatio:vt dcm̄ est:sed impropriе ⁊ generatio ſm quid.
Ad 2m ℂ Eodē mō dr̄ de 2°.que arguit de augmētatione:que fit
per appositionē:⁊ nō de augmētatiōe que fit per intus susceptionē:⁊ de illa ad phm̄ ē nō est sermo. ℂ Ad 3m 4m
Ad 3m 4m ⁊ 5m ⁊ 5m dr̄ ꝙ si aliqd concludūt:hoc est pro dictis in isto tertio articulo. ℂ Ad 6m dr̄.ꝙ lʒ augmētatio sit generatio
⁊ motus ad substantiā in ordine ad subam partiales: que de cibo generant̄:tñ in ordine ad subam cōpositā que augetur est motus ad quātitatem:⁊ qñ dr̄ ꝙ nō. q̄ rarefactio
est motus ad q̄ntitatē:dr̄ ꝙ nihil ꝓhibet rarefactionē esse motū ad quātitatē:⁊ ēt augmentationē viuētis:⁊ ꝙ phs
5° phy.loquens de augmētatiōe ꝙ esset motus ad quātitatem:accepit augmētationem large:ꝓut extendit se ad
T.c.18. vtrūqʒ istoꝝ. ℂ Aliter dicūt alij.ꝙ rarefactio ꝓprijssime est quedā attractio:⁊ ꝙ ꝓprie non sit motus ad quātitatem:lʒ ad eā sequat̄ quedaʒ acquisitio quantitatis: sed de
Ad rōes p° opp^m isto magis dicet̄ post. ℂ Ad rōnes post oppositū. Ad primā.s.ad auctoritatem phi dr̄ ꝙ vult solū ꝙ augmētatio
5.physi. 18. ⁊ generatio differūt rōne:⁊ sic ex ꝯsequēte sūt diuerse spēs motus:ꝓut dcm̄ est in 6° ꝯclone scdi artī. ℂ Ad 2m negat̄
Ad 2m loquēdo vℏ:ꝙ in rē oīs augmētatio ⁊ oīs generatio sint mutationes distincte. Et ad phm̄ ponētem ꝙ distinguuntur:tā ex pte terminoꝝ:q̄ʒ ex pte modoꝝ mutatiōis.dr̄ ꝙ
5.phy. 18 phs non arguit nisi distinctionem rōnis generationis ab augmētationē:nec aliud intelligit:⁊ iō rō nō ꝯcludit. Nā gn̄atio partialis de qua dcm̄ est dr̄ augmentatio:ꝓut per eā cōpositum fit maius:⁊ dr̄ generatio:ꝓut per eā suba ptialis incipit esse que ante nō fuit. ℂ Ad 3m negat̄ maior ꝙ
Ad 3m nullus motus ad q̄ntitatē est gn̄o. Nā ista augmētatio ē vera generatio:⁊ est motus ad quātitatē. Et ad ꝓbationē dr̄:ꝙ generatio bñ est motus ad subam:⁊ nō est inconueniens ꝙ eadē generatio ptialis sit ad subam respectu sube que p eam incipit esse:⁊ sit ad quātitatē in ordine ad totū
Ad 4m cōpositū:qd̄ per eaʒ fit maius. ℂ Ad 4m ꝯcedit̄ ꝙ nihil qd̄ generat̄ augetur:⁊ negat̄ ꝯña qua infert̄: ꝙ generatio nō est augmētatio. Et ad ꝓbationē:p locū a cōniugatis:dr̄ ꝙ solū lʒ in ꝑdicationibus quidditatiuis: modo talis nō ē
Ad 5m hec. ℂ Ad 5m ꝯceditur maior:ꝙ oīs augmentatio est ꝓprie motus:⁊ negatur minor:ꝙ nulla generatio est ꝓprie
T.c.9. ⁊.10. motus. Et ad phm̄ 5° phy. dr̄ ꝙ voluit ꝙ generatio non est ꝓprie motus:inquantū est generatio:ꝓut tñ generatio ptialis est mutatio:qua aliq̄ suba manens eadē in vtroqʒ termino fit maior:⁊ sic de ea ꝓp ipsam mutationem terminoꝝ de ꝑdicamento quantitatis: ⁊ sic est bene ꝓprie motus:licet inquantum est generatio non debeat dici ꝓprie
Ad 6m motus. ℂ Ad 6m cōceditur maior: ꝙ oīs generatio ē in subo in potētia:⁊ negat̄ ꝙ augmētatio est in subo in actu loqndo de subo inhesiōis ipsi⁹ augmētatiōis: nā augmentatio realr̄ inheret mãe nutrimēti: q̄ non est ens in actu: ⁊ qñ phs ⁊ alij dicūt ꝙ augmētatio est in subo in actu eodē vel in vtroqʒ terminoꝝ loqndo de ista augmētatione.dicit ꝙ loquit̄ nō de subo cui augmētatio inheret: sʒ d̄ subo qd̄ denoiat̄ augeri.hoc.n.ē viuū manēs idē in vtroqʒ termino mutatiōis:vt dictū est. Et hec de ista qōne.

ℂ Suscipiendū vtiqʒ magis quasi tāgētes qōnē a principio. Tex.cō.xxxij. Qō xj.

p^m **Queritur** vndecimo. Utrum cuiuslibet qd̄ augetur q̄libet ps augeat̄. ℂ Et arguit̄ primo ꝙ non:q̄ alicuius qd̄ augetur:aliqua pars diminuitur: ergo ⁊c. ꝯña tʒ.et antecedēs pʒ.de corpe cuius vnus pes ē paraliticus:stat enim augeri in alijs ptibus: in quibus virtus non deficit.⁊ tñ pes ꝓp egritudinē ꝯtinue diminuit̄. ℂ Scdo 2m
sic.in nutritiōe nō q̄libet ps nutriti nutritur. ergo nec q̄libet ps aucti augetur:tenet ꝯsequētia:q̄ augmētatio ꝑsupponit nutritionē:vt dcm̄ est:⁊ añs pʒ: q̄ nutritio non est nisi
3m restauratio deperditi:mō nō quelibet ps aliqd deperdit.ergo non q̄libet ps nutrit̄. ℂ Tertio.si sic oporteret nutrimen T.c.37
T.c.9. tum diuidi in infinitas ptes:ꝯñs est impossibile:vt pʒ 3° phy.⁊ primo huius.⁊ ꝓbat̄ ꝯña.q̄ infinite ptes sunt in corpe augendo.si ergo q̄libet ps augeri:opʒ cuilibet suū nutrimentū adiungi:⁊ ex ꝯñti opʒ nutrimentum in infinitas ptes
4m diuidi. ℂ 4° si sic. sequeret̄ ꝙ auctū post augmētationē esset in duplo maius q̄ ante:ꝯñs est falsum:⁊ ꝯ experientiā ꝯña tñ declarat̄:q̄ cuilibet parti quātecunqʒ ꝑue aliqd adderet̄:⁊ p ꝯñs oporteret nutrimentū applicari:ita lōgū ita latum:ita ꝓfundum:sicut ⁊ corpus qd̄ augetur:ergo fiet duple quātitatis post augmentationē.ꝯña tʒ.⁊ añs pʒ. q̄ dato ꝙ nutrimentum non sit ita longū:sequitur ꝙ nō q̄libet ps longitudinis augetur:eodē mō arguit̄ de lato ⁊ pro-
5m fundo. ℂ 5° nihil in aucto augetur.ergo non q̄libet pars augetur:tʒ ꝯña:⁊ antecedēs ꝓbat̄:q̄ nō ps que ꝑfuit: quia ista nō est maior q̄ ante:nec ps que aduenit: q̄ ipsa non fuit ante:nec aggregatū ex eo qd̄ prefuit:⁊ ex eo qd̄ aduenit:q̄ hoc aggregatuʒ etiā ante nō fuit. Jdē hoc aggregatū nunq̄ fuit minus:quare sequitur ꝙ nō augetur. ℂ Cōfirmat̄ sic. Pars q̄ prefuit non est aucta.ergo non q̄libet ps aucti est aucta.tʒ ꝯña.⁊ añs pʒ.vt prius:⁊ ex alio ps aucti q̄ aduenit non est aucta:ergo nō q̄libet ps augetur:tʒ ꝯña.⁊
6m antecedēs pʒ q̄ ipsa nunq̄ ante fuit. ℂ 6° si sic.sequit̄ ꝙ penetratio dimensionū esset possibilis: ꝯñs non est ꝯcedendum:⁊ ꝯseq̄ntia ꝓbat̄:q̄ nō est possē ꝙ q̄libet pars aucti augeret̄:nisi nutrimētū penetret corpus auctū.⁊ sic sequitur ꝙ penetratio dimensionū est possibilis dato.n. ꝙ partem vnā nō penetraret:sequitur ꝙ illa non augeret̄: cuʒ illa nihil in se recipiat de nutrimento:⁊ augmentatio fiat p intus
7m susceptionem. ℂ 7° si sic.sequeretur ꝙ oīs augmentatio esset dolorosa.ꝯñs est falsum.⁊ ꝯsequētia ꝓbat̄.q̄ vel nutrimētū ingreditur corpus solidum: vel non. si non. sequitur ꝙ ipsum non nutritur:vt prius.si sic. sequeretur ꝙ nutrimētum diuidit illam partem solidā:⁊ ex ꝯseq̄nti:cū ꝓp ꝑcussionē causet dolorē:sequitur ꝙ augmentatio in aiali erit semꝑ dolorosa:⁊ si sic.sequitur ꝙ probandū erat.

In oppositū est phs .c. de augmentatione in isto primo. T.c.32.

ℂ In ista qōne erunt tres articuli. In primo premittende sunt notabilia ⁊ suppositiones. In secundo ponende sunt conclusiones. In tertio autem ⁊ vltimo mouebunt̄ quedā dubitationes ⁊ soluentur.

Quantum ad primum articulum: sit hoc primū notabile:ꝙ augmentatio viuentis de qua dictum est prius pōt esse duplex. Quedaʒ ꝓpria que p^m nōn^m
fit per intus susceptionē nutrimenti. ⁊ per conuersionem ipsius in maiores partes:quam sint deperdite. Alia ē impropria:⁊ dicitur pars ex nutrimēto genita impropriе augeri:que licet in se non recipiat nutrimentum. tñ pars genita ex nutrimento sibi mediate:aut imediate:iuxta ponitur:⁊ sic dr̄ impropriе:puta per iuxta positionem augeri.
ℂ 2° est notandū.ꝙ ista qō intelligitur de corpore viuente sano. Nam nō opʒ ꝙ eger qui augetur eius quelibet pars 2m nōn^m
augeatur. ℂ Tertio supponitur. ꝙ corpus viuum hēat in 3m nōn^m
se poros paruos.i.q̄si q̄dam foramina.pʒ ista suppō.q̄ ex corpe viui sudantis aqua exit:vel per hōs poros:⁊ sic haberetur ꝓpositum.vel exit per solidum:⁊ hoc non est possibile:q̄ fieret penetratio corporum: quod est ꝯ philosophuʒ T.c.8.
4° phy.⁊ statim post improbabitur:⁊ ex alio nisi hōs poros 47.⁊.55
2° ponerēt:sequeret̄ ꝙ in viuo non esset locus receptiuus nutrimēti:ꝯñs falsum:⁊ ꝯña ꝓbatur: q̄ cum nutrimentū nō

diuidat corpus:nec ipſum penetret non videtur in quo re
3 ciperet:niſi in hõ poris. et tertio.qꝛ calor nãlis a corpe nr̃o
reſoluit multa p manus et pedes.pꝫ h.qꝛ quãticũqꝫ qs ha
beat man᷑ mũdas añ ſomnũ:poſt ſomnũ inueniet eas im-
mundas:que reſolutas ſi reſoluant per hõ poros habetur
propoſitum:ſi per ſolida corpora penetrarent ſe vt prius.
4ᵐ noᵐ ℂ Quarto ſupponit ꝙ nutrimẽtũ nõ põt intrare corp⁹
viuum niſi per foramina:aut per penetrationem:aut di-
5ᵐ noᵐ uiſionẽ.pꝫ de ſe. ℂ Quinto ſequit ꝙ cum nõ ſit penetra-
tio corporũ:qꝛ ſi eẽt:tunc omnia corpora mũdi poſſent in
tra granũ milij collocari.nã que rõne duo corpora ſe pe-
netrarent eadẽ rõne.tria.quatuor.12.mille ⁊c̃.et ſic habe-
tur propoſitum. ℂ Quod etiam pꝫ.de folle cuius latera ſiit
elongata ab inuicem:et foramina bene obſtructa. nõ enĩ
poteſt fieri laterũ cõpreſſio:niſi alicubi fieret apertura: vt
aer poſſit cedẽ lateribus follis comprimẽdi : qd nõ vr̃ eſſe
ex alio:niſi qꝛ latera aerem penetrare non pñt. et ſi̾r nutri
mẽtũ nõ poſſet ingredi:niſi per foramina huiuſmodi.aut
6ᵐ noᵐ corporis diuiſionẽ. ℂ Sexto ſequit ꝙ cũ augmẽtatio
nõ fiat per diuiſionẽ corporis qd augetur.qꝛ ſic eſſet dolo
roſa in habentibus ſenſum.ꝙ ipſa fit p receptionẽ in hu-
iuſmodi poris ſolum dimiſſis aliis modis recipiẽdi nutri
mẽtum.cuius neceſſitas pꝫ ex aliis. qꝛ non ſunt ex alio:vt
ꝓbatum eſt.vel fruſtra ibidem ſunt : qd nõ eſt bene dcm̃.
cũ natura talia videatur nõ facẽ fruſtra.vel ſunt pp̄ reci-
7ᵐ noᵐ pere nutrimẽtũ:et habet propoſitum. ℂ Septimo notan
dum eſt pro quinta ſuppoſitiõe.ꝙ omne corpus viuũ ha
p bet aliquas partes nõ poroſas.ꝓbat pmo . qꝛ omnis po-
rus clauditur aliquo:aut ergo aliquo poro.qd eſt falſum:
2 aut aliqua parte nõ poroſa.et habet ꝓpoſitũ. ℂ Scdo.
niſi ſic ſit totum in continuo exiſtẽs eſſet porus.et ſic con
tinuũ nõ eſſet verum continuum:ſed tantũ apparens.fal
ſitas conſequẽtis eſt manifeſta.et probat cõſequẽtia.quia
vel vbiqꝫ eſt porus:et ſic habet propoſitũ. vel alicubi nõ
3 in continuo.et ſi ſic tũc ibi eſt pars nõ poroſa. ℂ Tertio.
in corpore cõtinuo vel aliq duo pori ſunt proximi:vel nõ.
ſi nõ:tunc inter quoſlibet duos poros ſunt ĩfiniti pori me
dij:cum quilibet ſit certe qñtitatis:opꝫ continuũ eẽ infini
tum:qd eſt falſum.et ſi ſic:tunc diſtinguẽs inter duos po-
ros ꝓximos eſt ps nõ poroſa.nõ enim põt dici ꝙ pori ꝓxi
mi p nihil mediũ ſunt diſtincti.qꝛ tunc nõ eſſent duo po-
ri:imo vnus porus continuus.et hec de pmo articulo.
p⁹ ꝫ. Quantum ad 2ᵐ articulum ſit hec prima ꝫ.pars
non poroſa aucti non augetur ꝓprie
per intus ſuſceptionẽ.pꝫ:qꝛ vel augetur per ipſius diuiſio
nem a nutrimento.et hoc nõ.per ſextum notabile: vel per
hoc ꝙ nutrimẽtum eam penetraret:et h nõ.p ſextã ſuppo
ſitionẽ.aut p receptionẽ que fieret in eius foraminibus.et
hoc nõ.qꝛ p caſum nõ habet poros:aut huiuſmodi fora-
mina.ergo nutrimẽtũ nullo modo põt partem non poro
ſam ingredi.quare nec per intus ſuſceptionẽ põt augeri.
quare ſequit ꝙ ipſa nõ proprie auget. ℂ Ex quo hoc cor
relarium ſequit.ꝙ nõ quelibet pars aucti auget.patet: qꝛ
pars non poroſa iſto modo nõ auget.pꝫ per ꝯcluſionem.
2ᵃ ꝫ. ℂ Scda ꝫ.quelibet pars aucti ſani augetur.et hanc itel-
ligit Ariſt.ꝓbare.nam in nutritiõe quelibet pars poroſa
T.c.32. nutriti nutrit.ergo in augmentatione q̃libet pars huiuſ-
modi auget.cõſeq̃ntia tꝫ:et añs ꝓbatur.qꝛ ſi nõ quelibet
pars huiuſmodi poroſa nutriret in corpore ſano ſequere-
tur ꝙ ſanum ſm vnã partem augeret:et ſm aliã periret.
quod nõ eſt poſſibile:cum ſit ſanũ: probat conſequentia:
quia in parte poroſa in qua non fieret nutricatio eſſet de-
perditio vt notum eſt.et non fieret reſtauratio.g. ℂ Se-
2ᵐ cundo.ſi qua pars poroſa augetur.ergo q̃libet.tenet con
ſequẽtia:cũ nõ ſit maior rõ de vna q̃ de alia.et añs pꝫ:qꝛ
aliàs in aucto nihil augeretur.qꝛ nõ pars nõ poroſa vt di
ctum eſt.nec pars poroſa. ℂ Tertio.poſitis cauſis ſuffi- 3ᵐ
cientibus debet poni effectus.ſed cauſe ſufficientes ſunt ad
hoc:ꝙ ĩ corpore aucto ſano quelibet pars poroſa augeat.
ergo ⁊c̃.tꝫ cõſeq̃ntia.et antecedẽs eſt notum pro pma par
te ſaltem in agẽtibus naturalibus.et pro ſcda parte pꝫ:qꝛ
eſt materia ſufficiens vt nutrimentum et porus recipiẽs.
et natura diſtribuens.et calor conuertens in maiores par-
tes q̃ ſunt deperdite.ergo videtur ꝙ queuis talis pars de
bet augeri. ℂ Tertia concluſio.quelibet pars aucti auge 3ᵃ ꝫ.
tur:aut per iuxtapoſitionem.aut per intus ſuſceptionẽ:
vt dicit ſcda concluſio.et partes nõ poroſe augent per iux
tapoſitionẽ.qꝛ iuxtaponitur eis mediate:vel imediate ps
in poris ex nutrimento.ergo auget ſalteꝫ ĩproprie per iux
tapoſitionẽ partis genite ex nutrimẽto. ℂ Quarta con- 4ᵃ ꝫ.
cluſio.ꝙ partes nõ poroſe nõ augent per ſolam iuxtapo
ſitionẽ.imo etiam per alterationẽ nutrimenti: et per con-
uerſionem ipſius in naturam aliti.qꝛ partes ille iuxtapo-
ſite eis cũ nutrimẽto cõuertunt ipſum in ſubſtantiam au-
cti.ergo ⁊c̃.ꝯña nota: et añs pꝫ:qꝛ aliàs in poris nõ fieret
augmẽtatio niſi partes non poroſe circũſtantes nutrimẽ
tum in poris receptũ in ſubã corporis aucti conuerterẽt.
Ex quo pꝫ:ꝙ adhuc magis ꝓprie augent iſte partes q̃ a
qua per appoſitionem aque aut conſimilis.qꝛ iſte cõuer-
tunt nutrimentũ in ſui ſubſtantiaꝫ: quod nõ faciunt alie
que per appoſitionẽ corporũ conſimiliũ augent.et ſic pꝫ:
dña opinionis Ariſt. adducte quo ad corpora nõ poro- t.c.44.
ſa:reſpectu antiquorũ: qui dixerunt augmentationẽ fieri
per ſolam iuxtapoſitionem. Et hec de ſecundo articulo.
Quantum ad tertium articulum ſit hec pma du
bitatio.ſ.vtrum huiuſmodi pori poſ-
ſint eſſe in corpore viuente. ℂ Et arguitur ꝙ non.primo pᵐ duᵐ
quia:vel eẽnt pleni:vel vacui. ſi vacui contra phm quar- a.t.c.50.
to phyſicorũ.ſi pleni.contra ſequit ꝙ tunc nutrimentum vſqꝫ ad
ingrediens ipſos poros faceret penetrationem corporũ: 88. 4ᵒ
qd eſt impoſſibile.ergo nullo mõ poſſunt poni huiuſmo- ph.55.
di pori. ℂ Scdo vel eſſent vbiqꝫ in corpore.et hoc non.qꝛ 2ᵐ
eſſet cõtra dicta.vel eſſent in vna parte ſic:et in alia non.et
hoc nõ eſt dicendũ.qꝛ nõ videt potior rõ : quare pori eẽnt
potius in vna parte corpis q̃ in alia:cũ calor nãlis vniſor
miter agat in omnẽ partem corporis:eo ꝙ omni parti eſt
approximatus. ℂ Tertio.ſi ſic nihil augeret. ꝯñs eſt in- 3ᵐ
cõueniens et ꝓbat ꝯña.qꝛ eſto ꝙ pori fiant pleni.nõ pro-
pter hoc augeret corpus.ſed ſolum fieret magis denſum:
eo ꝙ nõ magis extenſum eſt poſt q̃ ante.nam pinta ple-
na:et vna alia nõ plena ſunt equalis extẽſionis. ℂ Quar 4ᵐ
to circũdans poros poris excluſis nihil in ſe recipit. et ꝯñs
nõ eſt auctũ:et eſt omnes ptes viui.g̃ nulla ps viui eſt au-
cta.maior videt patẽ per pus dicta:cũ receptio ſolum fiat
in poris:et partes circundantes excluſis poris nullum ha
beant poruꝫ.minor: pꝫ:qꝛ pori non ſunt partes corporis.
ℂ Quinto ſi ſic ſequeretur ꝙ augmẽtatio non eſſet mo- 5ᵐ
tus cõtinuus per totum corpus.ꝯñs eſt falſum: et ꝓbatur
conſequẽtia:quia nulla eſt pars aucta niſi vbi eſt porus.
alibi autem nõ.quare augmẽtatio nõ extendit ſe per totũ
corpus.oppoſitum videtur patere per dicta. ℂ Secũda 2ᵐ duᵐ
dubitatio eſt.quid mouet nutrimẽtũ ad partes que ſunt
in capite.et videt ꝙ nõ poſſit illuc venire cum ſit graue:er
go nõ venit illuc naturalr̃:cũ de natura grauis ſit deſcẽde
re.q̃rto phyſicorũ.et 4ᵒ celi.nec venit illuc violenter. qꝛ ibi T.cõ.5.
non videtur eſſe quid violentãs ipſum:cum nõ appareat T.cõ.6.
que ſpecies motus violẽti eſſet in motu nutrimẽti ſurſuꝫ.
ℂ Scdo nutrimẽtum nõ põt venire ad omnes partes po 2ᵐ
roſas.g̃ nõ mouet ad omnes partes corpis.ꝯña tꝫ : et añs
appꝫ.qꝛ multe partes poroſe ſunt in carne et extra venas.
mõ nõ videt quo mõ nutrimẽtum veniret ad eas : cũ eius
delegatio ſolum fiat per venas . Oppoſitum dictum eſt.

3m dub. ¶ Tertia dubitatio vtrum ꝑ iſtorum pororum repletionem corpus poſſit augeri. ⁊ arguitur ꝙ nõ. quia nunq̃ generatur plus q̃ eſt deperditum. ergo nunq̃ corpus augetur. tenet cõſequẽtia ⁊ antecedẽs p3. quia nõ gñatur maius q̃ eſt porus cum receptum nõ ſit maius recipiẽte modo tñ quantus eſt porus eſt deperditũ. ergo nunq̃ plus
2m generatur q̃ eſt deperditum. ¶ Secũdo ſequeretur. ꝙ facta vna augmẽtatiõe nunq̃ poſt deberet augeri corpus. cõſequẽs eſt falſum. ⁊ conſequentia probatur. q2 pori in prima augmẽtatione replentur. ergo facta illa augmẽtatione nulli manẽt pori. ⁊ ex cõſequẽti cum augmẽtatio nõ fiat niſi per poros ſequitur ꝙ poſt ꝑmam nulla augmẽtatio deberet fieri: qđ eſt ꝓpoſitum. Oppoſitum eſt p2ius dictũ.

Ad ꝑm dubium **Ad iſtas** dubitationes q2 difficiles ſunt rñdetur ꝑ ordinem. ¶ Ad ꝑmam dicitur. ꝙ pori ſunt in corpore geniti ex caloris naturalis actione corpus noſtrum reſoluente duplici de cauſa. Una ex neceſſitate cauſe efficientis: quia nutriẽdo ſe in corpus agit ⁊ ipſum reſoluendo facit poros. Scđa eſt neceſſitas finis. ⁊ eſt duplex. vt per poros ſuperfluitates corporum tertie digeſtionis mẽbris ſolidis vt carni ⁊ ſimilib9 nocẽtes ſi manerent in corpore a corpore expellãtur. ⁊ alia eſt vt eis mediãtibus fiat
Ad ꝑm nutricatio ⁊ augmẽtatio. ¶ Ad ꝑmã rationẽ in ꝯtrariũ dicitur. ꝙ pori ante aduẽtum nutrimẽti ſunt pleni fumis aeris. ⁊ huiuſmodi corporibus ſubtilibus. Et dicitur vltra ꝙ penetratio nõ fit. quia huiuſmodi corpora ſubtilia cedũt ⁊ euolãt nutrimẽto aduenientes ſicut aer cedit corpori
Ad 2m moto per ipſum. ¶ Ad ſecũdaʒ dicitur. ꝙ nõ ſunt vbiq3 in corpore. Et ad probationẽ dicitur. ꝙ ratio quare ſunt magis in vna parte q̃ in alia eſt. q2 calor naturalis inuenit vnam partem maioris reſiſtẽtie q̃ aliam. ⁊ ſic in parte minoris reſiſtẽtie ꝑius gñat porum. ⁊ hec eſt cauſa quare ſunt hic ⁊ nõ ibi. licet enim calor in omnem partẽ agat alterãdo: tamẽ nõ in omnes agit reſoluẽdo. ſed in partes
Ad 3m minoris reſiſtentie ſicut dictum eſt. ¶ Ad tertiam negetur cõſequentia qua infertur ꝙ nihil augeret. Et ad probationem dicitur negãdo ꝙ ex pororum repletiõe corpus ſolum fiat magis dẽſum. imo eſt vere maius extẽſum. l3 q̃tum eſt ex hoc nõ apparet ad ſenſu3 ꝓpter hoc ꝙ nõ plus apparet extẽſum q̃ eſt ex priori ſolius repletiõe niſi aliud cõcurreret. quod poſtea dicetur in reſpõſione ad ꝑmũ articulum ſcđi dubij. q̃ ſi porus nõ eſſet repletus. Et ad probationeʒ dicitur ꝙ quinta repleta vino eſt magis extenſa q̃ ipſa nõ repleta. q2 mẽſurando ſm tres dimenſiões ipſa eſt maior. Sic etiam corpus poris repletuʒ in partib9 ſuis: l3 quo ad ſenſum nõ appeat maius q̃ ante: tamen ſm ve
Ad 4m ritatem eſt maius q̃ ipſis poris vacuis. ¶ Ad quartam negetur ꝙ circũdans poros poris excluſis nihil in ſe recipit. Nam circũdans hoc in ſe cõtinet ipſos poros ⁊ ex cõſequẽti continet quod in poris recipitur. ⁊ ideo recipit illud in ſe quod pori in ſe recipiunt. ⁊ per cõuerſionem illi9
Ad 5m diceretur magis fieri extẽſum. ¶ Ad quintam poteſt dici vno mõ ꝙ augmẽtatio eſt motus continuus per totuʒ corpus. q2 l3 ſolum ſit augmẽtatio per intus ſuſceptionẽ. vbi eſt porus: tamẽ bene eſt augmẽtatio aliarum partiuʒ per iuxtapoſitionem ⁊ ex cõſequẽti omnium. ⁊ hoc ſufficit ad hoc ꝙ dicatur motus cõtinuus ſpecialiter: cum tales partes partis nõ habẽtes poros nõ ſint ꝑ ſe ſenſibiles. ⁊ ꝑ cõſequẽs vulgus nullam attribuit eis denoĩationem. ¶ Aliter poteſt dici ꝓbabiliter. ꝙ ſm veritatem quelibʒ augmẽtatio eſt motus continuus. Sed eſt verũ ꝙ per totum corpus nõ eſt vna: ſed eſt multiplicata ad multiplicationẽ pororum: quelibet tamẽ que fit in vno poro eſt motus continuus. Et hoc ſufficit ad hoc ꝙ augmẽtatio dicatur motus vere continuus. ⁊ a quolibet iſtoruʒ dicitur cõtinuũ augeri: ⁊ ſic ipſum totuʒ viuũ: ⁊ etiam ab omnibus ſimilibus ꝙ omniũ eſt vnius terminus ſaltem extrinſecus puta ipſum viuũ hẽre debitã q̃titatẽ ſicut dictuʒ eſt.
¶ Quantum ad ſcđm dubium dicitur ꝙ nutrimentum in animali recipitur in ore: aut ꝓporcionabili ⁊ mittitur in ipſis animalibus perfectis ad ſtomacum: ⁊ a ſtomaco digeritur in vnam ſubſtãtiam albam que a medicis chilus vocatur. iſta autẽ trahitur per venas meſeraicas mediãtes inter ſtomacum ⁊ epar ad epar: ⁊ illic digeritur in vnã maſſam rubeam que in confuſo cõtinet quatuor humores ſcilicet coleram rubeam. ſanguinem: flegmam ⁊ melãcoliam. ⁊ nominatur a medicis chimus. a chimo autẽ iſto colera ſeparatur pro magna parte ſaltem. ⁊ mittitur ad ciſtim fellis per viam in epate ad hoc deſtinatam. ⁊ etiaʒ ab eo ſeparatur colera nigra. eo ꝙ iſte due colere in epate ſunt conuenientis nutritionis. ⁊ mittitur ad ſplenẽ ꝑ viaʒ ad hoc deputatam. reſidua vero maſſa ſanguinea cũ flegmate mittitur iterum ab epate ad venas magnas. ⁊ ꝑ eas ad venas capillares. ⁊ ꝑ huiuſmodi venas capillares mittitur ad ſingulas partes tã carnis q̃ oſſis poroſas. ⁊ hoc coadiuuante virtute naturali attractiua mẽbri quo quõlibet membrũ attrahit de nutrimento ſibi conuenienti ꝓ nutricatione. Nam vnum membrum attrahet ſanguinẽ magis colericũ. aut ſanguinem magis flegmaticũ ſm cuiuſlibet ipſorum exigentiam: aut virtutẽ.

Ad 2m dub.

Ad ꝑm **Ad rationes** in ꝯtrarium. Ad ꝑmam dicitur ꝙ nutrimentũ continue mouetur ad mẽbra: que ſunt in capite motu tractus facto a naturali virtute ipſorum mẽbrorum. ſicut enim magnes habet naturalẽ virtutem attrahẽdi ferrum. ita quodlibet mẽbrũ dono dei virtutem habet attrahẽdi ſibi conueniẽs nutrimentuʒ. ¶ Ad ſcđm dicitur. ꝙ omnes pori terminãtur ad Ad 2m
capita venarũ capillariũ. ⁊ ideo per eas ad ſingulas partes: tam carnis q̃ oſſis nutrimẽtuʒ valet delegari. ¶ Ad Ad 3m dubij
tertiam dubitationem dicitur. ꝙ per pororum repletionem corpus augetur. Et ad improbationẽ negatur ꝙ non generetur in eis plus q̃ eſt deꝑditũ. Et ad ꝓbationem dico ꝙ verũ eſt ꝙ nõ generatur maius q̃ porus eſt magnus. ⁊ negatur ꝙ tantũ ſuit deperditum: imo calor naturalis poſtq̃ poros generauit ꝑ alicuius corporis reſolutionem ꝑtialẽ. cõſequẽter ſicut ⁊ corpus alibi rarefaciendo extendit. ita extendit ſe ⁊ ampliat poros. ⁊ ſic ꝑ huiuſmodi rarefactionem pororum ⁊ extenſionem generatur plus in poris: ⁊ maior ſubſtãtia q̃ eſt deꝑdita. ⁊ per huiuſmodi ſit augmẽtatio viui. ¶ Ad ſecũdam dico. ꝙ vna augmẽtatiõe facta Ad 2m
ſicut iſti pori replentur ⁊ clauduntur. ita alibi noui generantur ex caloris rarefactione. ⁊ ideo ſicut iſtis repletis ſit augmẽtatio. ita ꝑ aliorum repletionem de nouo genitorum ſiet ſequens. ⁊ ſic q̃tum eſt ex parte pororum nunq̃ deficiet augmentatio: licet deficeret aliunde ſicut poſtea dicetur. Et hec de tertio articulo.

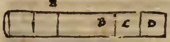
Ad rationes ꝑncipales. Ad ꝑmaʒ dicitur. ꝙ ipſa verum concludit: ſed non eſt ad ꝓpoſitum: ſicut p3 ex ꝑcedenti articulo. q2 arguit de corpore egro. Ariſt. autem intelligit de corpe ſano. ¶ Ad ſecũdam dicitur. ꝙ in nutritiõe nõ quelibet pars nutriti nutritur ꝓprie: ⁊ ꝑ intus ſuſceptionem. ſed bene per intus ſuſceptionẽ: vel iuxtapoſitionẽ quelibet pars nutritur. ⁊ ſic in augmẽtatiõe quelibet ps efficitur maior ꝓprie vel improprie. ꝓprie vt poroſe ꝑ intus ſuſceptionez. improprie vero non poroſe nõ ꝑ intus ſuſceptionem. ſed ꝑ iuxtapoſitionẽ ⁊ ſic eſt directe ſimile de augmentatione: ⁊ nutricatione. Et ad rationẽ: cum dicitur ꝙ nutritio fit ꝑ reſtaurationem deꝑditi. verũ eſt ꝓprie dicta. ⁊ quia ſolum pars poroſa deꝑdit. ⁊ ideo ipſa ſolum nutritur ꝓprie. alie autem improprie nutriũtur: ſicut dictũ eſt. ¶ Ad tertiam cõceditur ꝙ nõ infinite ptes ꝓprie augmẽtantur, ſaltem diſtincte: ⁊ nõ cõ-

ad rationes principales. Ad ꝑm ꝑ. ge. 32. Ad 2m Ad 3m

municantes.⁊ ideo nõ opꝫ nutrimẽtũ in infinitas ptes di
uidi.ſed ſolum ꝓprie augmẽtanᷓ partes poros habẽtes:
⁊ iſte ſolum ſunt finite non cõicantes.⁊ ideo ſufficit in tot
partes diuidi nutrimentũ:quot ſunt hmõi pori vel ptes.
Ad 4ᵐ ¶ Ad quartam cõceditur ꝙ ratio concludẽ:ſi vere que-
libet pars per intus ſuſceptionẽ augeretur.ſed qꝛ ſic non
ſit augmentatio.ſed ſolum per partium poroſarum nutri
Ad 5ᵐ cationẽ ⁊ augmentationẽ.ideo ratio nõ procedit.¶ Ad
quintã negatur ãñcedẽs cum dr̃ ꝙ nihil in augmẽtatio-
ne augeẽ.Et ad ꝓbationẽ dico:ꝙ pars que fuit bene au-
getur.⁊ ideo negaẽ ꝙ nõ fiat maioꝛ ꝙ̃ ante.immo ipſa per
hoc ꝙ aliam in ſui nãm cõuertit facta eſt maioꝛ.vt manᷓ
que pꝛefuit vel pes eſt auctus. Similiꝛ dicit ꝙ aggregatũ
ex partibus que pfuerunt ⁊ partibus que adgenerate ſũt
de nouo eſt auctum.Nã totũ cõpoſitũ eſt auctuꝫ.hoc au
tẽ eſt hmõi aggregatũ ꝙ̃ ⁊c̃.bene tamẽ cõcediẽ ꝙ partes
que aduenerũt nõ ſunt aucte.¶ Et ideo ad ꝯfirmationẽ
dicit ꝙ ipſa cõcludit veritatẽ.⁊ eſt pro dictis.qꝛ ipſa pars
que aduenit nõ eſt poroſa.qre ꝓprie nõ debet eſſe aucta.
T.c.32. Et quãdo Ariſt.dicit in ratione poſt oppoſitũ ꝙ̃libet par
tẽ aucti eſſe auctã.loquebaẽ de partibus pexiſtẽtibᷓ.⁊ con
Ad 6ᵐ ſequẽter de his locutus ſum in poſitione.¶ Ad ſextã ne-
gaẽ ꝙ penetratio ꝓpter augmẽtationẽ eſſet poſſibilis.Et
ad ꝓbationẽ dicit ꝙ quelibet pars poroſa aucti augetur
nõ ꝓprie.ſed p intus ſuſceptionẽ nutrimẽti ſicut dcm̃ eſt.
Et iõ vlterius dicitur.ꝙ pars nõ poroſa non ꝓprie augeẽ
per intus ſuſceptionẽ.ſed per iuxtapoſitionẽ.⁊ ſic non ſe-
Ad 7ᵐ quitᷓ nutrimẽtũ penetrare eaꝫ.¶ Ad aliã negatur ꝙ aug
mẽtatio eſſet doloroſa.Et ad probationẽ dicitur:ꝙ nutri
mentũ nõ ingrediẽ niſi partes poroſas:⁊ ptes ſolidas nul
lum porũ hñtes nõ ingrediẽ.⁊ ideo augmentatio eſt ſine
Ad 8ᵐ diuiſione ꝯtinui:⁊ ſine doloꝛe:ſicut patet ex dictis.¶ Au-
ctoritas phĩ poſt oppoᵐ eſt pro ſcda ꝯne pꝛimi articuli.

¶ Hec aũt tria ſunt quoꝝ vnũ eſt quãtũcũqꝫ
partem ⁊c̃.T.c.xxxiij. Qõ. xij.

Uodecimo querẽ.Utrum in aug
mẽtatiõe maneat idẽ
totum ante ⁊ poſt.¶ Et arguẽ pmo ꝙ nõ:
qꝛ non manẽt eedem partes materiales: nec
eedem formales.ergo nõ manet idem totũ.
Co.17. tenet ꝯña:qꝛ totum eſt ſue partes:vt dicit Cõmentatoꝛ.
4.ph. pmo phyſicoꝛum.ãñs pro pꝛima parte pꝫ in littera p phy
43. loſophum dicentẽ ꝙ partes materiales fluunt ⁊ refluũt.
T.c.36. ⁊ pꝛo ſcda parte pꝫ ꝙ forma ſequitur materiam:eo ꝙ nã
liter loquẽdo forma nõ poteſt ſtare ſine mã:nec vnã mãm
2ᵐ dimittere ⁊ aliaꝫ intrare.¶ Scdo ſic.multe partes adue-
niũt.ergo ⁊ totum variatur.tenet conſequẽtia.vt pꝛius:⁊
ãñs pꝫ:qꝛ nõ eſt augmẽtatio:niſi multe ptes aduenĩant:
T.c.41. ſicut dicit phũs in lr̃a ergo ⁊c̃. ¶ Tertio vocentur par-
32.⁊.34 tes ante augmentationẽ exiſtentes a.⁊ poſt augmẽtatio-
3ᵐ nem partes ſuperaddite vocenẽ b.tunc arguẽ ſic.hoc au
gendum ante augmentationẽ eſt.a.⁊ poſt augmentatio
nem non eſt.a.nec erit.a.ergo non eſt idem poſt quod añ.
conſequẽtia nota:⁊ ãñs pro pma parte eſt notum:vt pus
⁊ pꝛo ſcda parte pꝫ:qꝛ poſt augmentationẽ erit.a.⁊.b.er-
go non erit.a.cum.a.non ſit.a.⁊.b.¶ Confirmaẽ ſic.hoc
poſt augmẽtationẽ eſt idem quod fuit ante.Sꝫ ante fuit
a.ergo poſt eſt.a.Sed poſt eſt.a.⁊.b.vt notum eſt igitur
a.eſt.a.⁊.b.ergo pars eſt ſuum totum.¶ Cõfirmaẽ ſcdo.
hoc eſt idem quod fuit ante.ſed hoc eſt.a.⁊.b.ergo añ fuit
a.⁊.b.conſequentia eſt nota vt videtur:⁊ ꝯſeqñs eſt mani
4ᵐ feſte falſum:qꝛ ante non fuit niſi.a.¶ Quarto pncipaliꝛ
ad qõnẽ arguẽ ſic.ſequereẽ ꝙ aliquid generareẽ ſucceſ-
ſiue ⁊ ſtatiꝫ vna parte genita ceſſaret generatio. Sed hoc
eſt falſum.probatur tamẽ conſequẽtia: quia eadem rõne
que poſt augmẽtationẽ eſt idem totum qð fuit ante.cuꝫ
multe partes ſunt ſibi inuicem addite manebit vna parte
ignis genita ideꝫ ignis poſt q̃tquot partes augerenẽ ſibi.
¶ Quinto ſequereẽ ꝙ eadẽ rõne ſequana eet ideꝫ q fuit 5ᵐ
tertio vel quarto anno ellapſis.hoc eſt falſum:qꝛ omnes
partes ſequane que fuerunt ante tres annos ſunt coꝛru-
pte:aut ſaltem intrauerũt mare.quare nõ eſt idem totuꝫ:
cum totum nõ ſit aliud ꝙ̃ ſue partes:⁊ ãñs pꝫ:qꝛ quelibꝫ
pars ſequane que tunc ſuit intrauit mare.⁊ tamen ꝓbaẽ
ꝯña:qꝛ eadẽ rõne qua ꝓpter ſucceſſionem partium rece
dẽtium ⁊ aduenientium manet idem totum ꝓpter eas:ſi
bi ſuccedere in ſimili ſitu figura ⁊ diſpoſitõe manebit idẽ
ſequana:cũ partes ſue ſic ſibi ſuccedant in ſimili ſitu figu
ra ⁊ diſpõne.¶ Scdo ꝓbaẽ ꝙ non ſit idem ſequana:qa 2ᵐ
eadẽ ratione eſſet eadẽ ſpera aeris que fuit vltra centum
annos:⁊ ſic poſſet eadẽ ſpera aeris manere perpetuas:⁊ ſic
ex conſequẽti cũ ſpera aeris ſit coꝛruptibilis aliquod coꝛ-
ruptibile poſſet perpetuari.ꝯñs eſt contra phm̃ pmo celi. a.ſ.c.10.
⁊ pꝛima conſequẽtia pꝫ: qꝛ ita bene in ſimili diſpõne ſitu in fineꝫ.
⁊ figura ſucceſſiuis tempoꝛibus ſuccedunt ſibi inuicẽ par
tes ſpere aeris ſicut ſequane.igitur ſi vnum ipſoꝛum ma
net idem:⁊ aliud manebit idem.¶ Tertio confirmatur: 3ᵐ
qꝛ ſequiẽ idem bis generari:qꝛ ſequana qui fuit vltra cen
tum annos fuit pro tunc genitus:⁊ iſte qui nunc eſt geni-
tus eſt citra.ergo ſi iſte eſt idem:idem erit bis genitus con
ſequentia eſt nota:⁊ ãñs pro pꝛima parte pꝫ.⁊ pro ſecũda
declaratur:qꝛ quodlibet pedale huius ſequane: qð nunc
eſt:eſt genitũ citra.10.annos.ergo ⁊ ſequana totus.conſe
quẽtia tenet:qꝛ ſequana nõ eſt aliud ꝙ̃ omnia iſta peda-
lia ſimul ſumpta:⁊ ãñs pꝫ:qꝛ qðlibꝫ pedale eius ſequane
qð eſt:venit ex fontibus citra breue tempus: ⁊ ex fontibᷓ
nõ potuit venire niſi qꝛ in montibus pro tunc eſt genitus.
ꝙ̃ eſt citra.10.annos genitum.¶ Sexto ſi ſic hoc eſſet ex 6ᵐ
eo:ꝙ maioꝛ pars manet eadem:pꝫ conſequẽtia:qꝛ nõ vi-
deẽ maioꝛ rõ quare manet idem totuꝫ: niſi qꝛ maioꝛ pars
eius manet.ſed hoc eſt falſum ergo ⁊c̃. falſitas conſeqñ-
tis declaratur:qa ſequitur ꝙ idem eſſet aliquid cum ali-
quo cum quo in nulla parte conueniret.hoc eſt impoſſi-
bile:⁊ conſequẽtia probatur. Nam ſit colũna tripedalis.
a.⁊ moueatur vnũ pedale ab ea ⁊ loco eius ponatur vnũ

aliud pedale qð vocetur.b.tunc.b.eſt idem cum.a.qꝛ ma
ioꝛ pars eſt eadem.amoueatur ergo.2ᵐ.pedale ab.a.⁊ po
natur vnum aliud:⁊ vocetur.c.tunc.c.eſt idem.b.qꝛ due
tertie ſunt idem:vel eedeꝫ.⁊.b.cum.a.vt pꝛius.ergo.c.eſt
idem cum.a.tunc de.c. amoueatur tertium pedale ⁊ vo-
cetur.d.tunc.d.eſt idem cum.c.vt pꝛius ⁊.c.cum.a.vt pꝛo
batum eſt:quia quecũqꝫ ſunt eedem vni tertio ſunt eedeꝫ
inter ſe.Modo.a.⁊.d ſunt eedẽ.c.quare ſibi inuiceꝫ erũt T.c.33.
eedeꝫ:⁊ tamẽ per caſum manifeſtum eſt ꝙ in nulla parte
conueniunt.quare habetur conſequens probandum.

In oppoſitum eſt Ariſto.in hoc pmo.caplo
quo pus.Et põt probari rõni
bus ꝙ idem manet idem ante ⁊ poſt.¶ Pꝛimo qꝛ aliter 1ᵐ
ſequeretur ꝙ iſte terminus ioãnes.eſſet nomẽ cõmune:qꝛ
verificatur de homine ante augmentationẽ nominato h
nomine ⁊ poſt.ſi ergo non eſt idem vniuoce ſucceſſiue ve-
rificatur de pluribus:qð eſt propoſitum.¶ Secundo qꝛ 2ᵐ
non fuiſſet idem chꝛiſtus paſſus in cruce qui natus eſt de
virgine maria.illud eſt falſum:ꝯña tꝫ: qꝛ auctus fuit in
tempoꝛe ſue augmẽtationes.¶ Tertio ſequitur ꝙ nul- 3ᵐ

lus noſtrum eſſet baptiſatus. quia aucti ſumus poſt ba-
4m ptiſma. ¶ Quarto ſequitur ꝙ ſi ſor. promitteret ſoluere
hodie ꝙ cras non teneretur ſoluere. ꝙ nihil promiſit ille
qui cras erit ſor. poſt augmentationem: cum nunq̃ ante
fuiſſet: ⁊ ex conſequenti nihil deberet: quia nihil promiſit.
5m ¶ Quinto quia talis augmentatio non eſt proprie mo-
tus. conſequens eſt inconueniens: ⁊ conſequentia proba-
tur: quia motus debet eſſe in ſubiecto eodem in actu. mo-
do augmentatio non fieret in eodem ſubiecto: nec in actu
manente ſub vtroq; termino.
¶ In iſta queſtione primo ponēda ſunt aliqua notabilia.
Et reſponſio ad queſtionem. ¶ Scđo mouebuntur que-
dam dubia contra determinata ⁊ ſoluentur.
pm nom **Quantum** ad p̄mum articulum eſt primo notan-
dum. ꝙ queſtio iſta querit de idētita-
te numerali. de idētitate autē ſpecifica nihil ad preſens.
2m nom ¶ Scđo eſt notandū. ꝙ idem numero capitur ꝓprijſſi-
me. ꝓprie. ⁊ large. propriſſime dicit̄ manēs numero idē.
ſic ꝙ nec in ſubiecto toto: nec in parte ſubſtātialiter varia-
tur: aut mutat̄. ⁊ ſic deus eſt idē. aut celum: qui vel quod
fuit vltra annū. Proprie dr̄ idē qđ manet ſm̄ ſui partem
p̄ncipaliorē idem numero. ⁊ iſto modo dicit̄ ſortes: aut q̄-
cūq; alter homo idem qui ante erat. q2 anima intellecti-
ua que eſt eius p̄ncipalior pars manet eadem primo mo-
do: vt notum eſt. Tertio modo dicit̄ idem numero large:
cuius partes ſunt in continua ſucceſſiōe in conſimili ſitu
figura ⁊ partiū ſituatione ſine notabili mutatione in ordi-
ne ad ipſum: aut magna differētia: ⁊ iſto modo dicitur idē
ſequana qui fuit vltra. 10. annos: aut idē padus: ⁊ ꝙ iſte
modus idētitatis ſufficiat ad idē numero eſt manifeſtū:
q2 alias ꝓpria nomina fluuiorū vt ſequana padus: aut
renus nō eſſent termini diſcreti: quod nullus diceret.
pa c. **His premiſſis** ſit hec p̄ma ꝯcluſio. ꝙ in aug-
mentatione viuentis non ma-
net idem ante ⁊ poſt propriſſime ſeu primo modo. Patet
q2 auctum ſubſtantialiter in ſuis partibus variatur cum
aliqne adueniant ex nutrimento ⁊ alique recedant virtu-
2a c. te actionis caloris naturalis. ¶ Scđa concluſio eſt ꝙ in
augmentatione hominis manet idem ante ⁊ poſt proprie
ſeu 2o capiēdo. p3: q2 hominis p̄ncipalior pars manet. pu-
3a c. ta aīa intellectiua. ergo ⁊c̄. ¶ Tertia ꝯcluſio. in augmē-
tatione viuentis alterius ab homine nō manet idem nu-
mero iſto ſcđo modo. p3: q2 in nullo alio viuēte manet p̄n-
cipalior pars iſto ſcđo modo. ergo ⁊c̄. tenet ꝯſeq̄ntia. per
2m notabile: ⁊ antecedēs declaratur. q2 in quolibet viuen-
te forma q̄ eſt p̄ncipalior pars: ita variatur ſicut materia
cum ſibi noue partes adueniāt ſicut materie: ⁊ etiam aliq̄
recedant actione caloris naturalis: ſicut patet in conclu-
dubium ſiōe p̄cedēti. ¶ Sed diceres. nōne manent partes in cor-
de: ⁊ in cerebro que ſunt p̄ncipaliores in viuente? ¶ Jte3.
nōne manent partes humide humiditate radicali: q̄ par-
tes p̄ncipaliores ſunt q̄3 partes humide hūiditate cibali.
℞ ¶ Reſpondetur ꝙ partes viui formales. puta vere par-
tes forme ſunt ita ſimiles ſubſtantialiter ſicut partes for-
me aeris. ⁊ ideo ſubſtantialiter non ſunt principaliores p-
tes cordis q̄3 pedis: aut alicuius alterius membri. ſed ac-
cidentaliter ⁊ organice poſſunt dici iſte pricipaliores. Eo-
dem modo partes humide humiditate radicali non ſūt
p̄ncipaliores q̄3 partes humide humiditate cibali: ⁊ ideo
iſte rationes non procedunt aliquo modo contra dicta.
4a c. ¶ Quarta concluſio in omni augmentatione viuentis
ante ⁊ poſt manet idem tertio modo: ſcil3 large. p3 q2 par-
tes aucti ſuccedūt ſibiinuicē in ſimili figura ſitu ⁊ diſpoſi-
tione ſine notabili ⁊ magna differētia in ordine ad ipſū.
p. ge. ergo ⁊c̄. ꝯſequētia t3: ⁊ antecedēs p3 per experientiam: ⁊
T. c. 33. hec eſt ꝯcluſio quā Ariſtoteles intēdebat.

Quantum ad ſecundum articulum ſit hec prima pm dubm
dubitatio. ¶ Quomodo aliquid to-
tum poteſt manere idem cuius aliqne partes ſunt varia-
te: cum totum nō ſit aliud q̄3 ſue partes. ¶ Reſpondetur ℞
ꝙ aliqui dicunt ꝙ ſicut ſupnaturaliter poſſibile eſt vna3
⁊ eandem rem numero ſimul eſſe plures res: ita naturali-
ter eſt poſſibile vna3 ⁊ eandem rem ſucceſſiue eſſe plures.
Et iſti dicunt ꝙ non eſt inconueniens ꝙ ſortes ante aug-
mentationem ſit iſte partes ⁊ poſt ſit alie. ¶ Sed quicqd
ſit de hoc dicendum eſt ad dubitationem ꝙ ad idētitate3
numeralem tertio modo dictam ſufficit idētitas figure ſi-
tuationis partium ante exiſtentium in continua ſucceſſio-
ne. Sed hoc non ſufficeret ad idētitatem primo modo di-
ctam: ⁊ ideo dicitur ꝙ licet totum ſit ſue partes: tamē po-
teſt eſſe nō iſte partes: ſicut ⁊ iſte poſſunt eſſe nō ille. Nam
ſi partes que iam ſunt totum vocentur a. ⁊ partes que ex
nutrimēto augebuntur vocētur b. tunc totum poteſt eē.
a. ⁊ b. ⁊ tamen totum nō eſt. a. ⁊ b. ¶ Secundo quis du- 2m dubm
bitaret vtrum deberet ſic poni eadem ſpera aeris que fuit pm corm
ante centum ānos. ¶ Et videtur mihi dicendum ꝙ ſic. ⁊
ex conſequēti correlarie concedēdum eſſet ꝙ corruptibi-
le poteſt perpetuari. Nam ſpera aeris eſt vnum corrupti-
bile cum habeat materiam: ⁊ nō eſt dubium qn eque be-
ne ſit eadem numero que fuit ante centum ānos: ſicut eſt
idem ſequana q fuit ante centum ānos. ¶ Secūdo corre- 2m corm
larie eſt concedēdum ꝙ aliqua duo ſunt eiuſdem ſpeciei
ſpecialiſſime: ⁊ tamē vnū corrumpetur ⁊ aliud ꝑpetuabi-
tur vt pedale aeris ⁊ tota ſpera aeris. Et ſi aliqs iſtaret di-
cēdo ꝙ phyloſophus vult oppoſitum in p̄mo celi. vbi di- T. c. 121
cit ꝙ omne corruptibile de neceſſitate corrumpet̄. ¶ Di-
catur ꝙ ſufficit ꝙ cuiuſlibet corporalis quodlibet peda-
le de neceſſitate corrumpetur. ¶ Tertio dubitaret aliqs 3m dubm
ꝙ ſi idē eſt ſeq̄na qui fuit añ centū3 ānos. ergo ſunt eedē
partes pedales q̄ fuerunt ſeq̄ne añ cētum ānos. ꝯña t3:
ꝓpterea q2 totum eſt ſue partes: ⁊ falſitas ꝯſeq̄ntis p3: q2
omnis pars pedalis ſeq̄ne que fuit vltra cētum: diu eſt ꝙ
intrauit mare. Similr̄ omnis pars pedalis ſeq̄ne q̄ iam eſt
citra duos annos eſt genita. ¶ Rñdetur ꝙ eſt idem ſicut ℞
prius ſeq̄na qui fuit vltra cētum annos: ⁊ conceditur ꝙ ſūt
eedē partes ſimul ſumpte 3o modo idētitatis. Ad proba-
tionē dicit̄ ꝙ omnis pars pedalis q̄ fuit vltra. 100. annos
diu intrauit mare: ⁊ eſt ꝙ q̄libet pars pedalis q̄ ia3 eſt ci-
tra duos ānos eſt gn̄ata: cu3 hoc tamē ſtat: ꝙ omnes par-
tes pedales ſeq̄ne ſimul ſumpte: q̄ fuerunt vltra cētu3 an-
nos: ſunt adhuc: q2 idē ſeq̄na eſt. ⁊ ipſe eſt ſue ptes peda-
les. Uel ſic. iſte ſeq̄na fuit vltra cētum ānos. ⁊ iſte ſequana
eſt omnes partes ſue pedales. ergo omnes ptes iſte peda-
les fuerūt vltra cētum annos. Ex quo correlarie poteſt in-
ferri hāc ꝯñam nō valē. omnes iſte partes pedales fuerūt
vltra cētum ānos. ergo aliq̄ iſtarum fuit vltra cētū ānos.
⁊ hoc capiēdo ly oēs collectiue. ¶ Scđo infert̄. ꝙ a plu-
rali eē ad ſingulare eē nō op3 ꝯñam valē. inſtātia enim p3
in articulo p̄us poſito. ¶ Alie autē dubitationes q̄ poſ-
ſunt moueri patebūt in rōnū ſolutiōibus. q̄re ⁊c̄.

Ad rationes p̄ncipales. Ad p̄mā3 negat̄ ꝙ nō Ad pm
maneāt eedē ptes mālēs: nec for-
males. Et ad pbationē dicit. ꝙ ptes mālēs fluūt ⁊ refluūt. T. c. 36.
dr̄ ꝙ itellerit ꝙ partes mālēs: ⁊ nō poroſe non manēt pri-
mo mō ſeu ꝓpriſſime eedē. cum hoc tamē ſtat ꝙ manēt
eedē tertio modo idētitatis. ¶ Ad ſcđam conceditur. ꝙ Ad 2m
multe ptes adueniūt. ⁊ negat̄ ꝯña q̄ infert̄. igit̄ totum va-
riat̄: ſic. ſ. ꝙ nō manet idē: licet bñ variet̄ in aliquibus ſuis
ptibus. Et ad ꝓbationē ꝯcedit̄ ꝙ ſemp totu3 eſt ſue ptes.
cū hoc tñ ſtat ꝙ ille ptes manēt eedē: ⁊ etiam totum idē.
licet in multis partibus fiat variatio. dū tamē partes ma-
neant in cōſimili ſitu figura ⁊ diſpōne. ¶ Ad tertiū ad- Ad 3m

mittitur quod ponitur. Ad argumentum dicit̃ concedē
do φ hic corpus ante augmētationem eſt.a.ꝛ poſt aug
mētationē nō eſt.a.ꝛ negatur conſequētia que infertur.
ergo nō eſt idē poſt quod ante.ꝛ cauſa eſt.q2 a negatione
p̄dicamēti ad aliquid nō infert̃ negatio p̄dicamenti ſub
ſtātie.q2 arguit̃.a.eſt nūc iſte pres.ꝛ poſt nō erit iſte pres.
igit̃ poſt nō erit illud ens vel idem ens quod eſt nūc.talis
cōſequētia nō valet.ſicut nō ſequit̃. ſoꝛ.nūc eſt iſte pater:
ꝛ poſt nō erit iſte pater.ergo poſt nō erit idem quod ante.
Sic enim arguēdo a negatiōe termini p̄dicamēti ad ali
quid ad negatiuā termini p̄dicamēti ſubſtātie non valet
cōſequētia.℄ Et ad confirmationē per idem dicit̃ conce
dēdo φ poſt augmētationē eſt idem quod ante ꝛ cōcedi
tur φ ante eſt.a.ꝛ conſequētia negat̃ que infertur.igitur
poſt erit.a.Nam.a.eſt terminus cōnotatiuꝰ iſtarum par
tiū.ꝛ in talibus terminis cōſequētia nō valet.ſicut non ſe
quitur.ille poſt erit idem homo qui nunc eſt pater.ḡ poſt
erit pater. In omnibus enim talibus argumētationibus
3° cōmittit̃ fallacia figure dictiōis.℄ Ad tertiam cōfirma
tionē cōceditur φ eſt idem quod fuit ante ꝛ etiam qđ eſt
a.ꝛ b.ꝛ negatur cōſequētia.ergo ante fuit a.ꝛ b. Nam a.
ꝛ b.ſūt termini cōnotatiui ceterarū partium.ꝛ in illis ta
lis ꝯſequētia nō valet vt dictū eſt.ꝛ tamē cōcedit̃ in termi
nis abſolutis.eſt idem qđ fuit ante: ꝛ nūc eſt homo.ergo
4° ante fuit homo.℄ Ad quartā cōfirmationē conceditur
φ a.ꝛ b.fuerūt ante ſaltē ſimul ſumpta.q2 ſunt idem ho
mo qui fuit ante.℄ Ad improbationē etiam cōſequēter
cōceditur φ b.nūq̄ fuit:ſed tamē a.ꝛ b.ſimul ſumpta fu
erūt ante ſicut dictū eſt in ſcđo articulo.φ omnes partes
pedales ſequane fuerūt vltra centū annos.ꝛ tamen nulla
Ad 4m pars eius pedalis fuit ante duos.annos.℄ Ad 4m prin
cipale negat̃ cōſequētia qua infert̃.φ quicquid generare
tur ſucceſſiue ſtatim vna parte genita ceſſaret gn̄atio ꝛc.
℄ Et ad pꝛobationem dicit̃ φ nō eſt ſimile de generatione
alicuius rei:ꝛ augmētatiōe viuētis. Nam gn̄atio fit per
poſteriorum partiū ad priores aggenerationē.ꝛ ideo ipſa
res que gn̄atur nō debet dici genita niſi omnes ptes eius:
vel ad minus maiores eſſent genite. In augmētatiōe au
tem:q2 nutrimētum intus ſuſcipit̃. debet dici manere idē
poſt quod ante. Et ſic ſi pars pꝛo ignis eēt genita nō pro
pter hoc debet dici totus ignis eſt genitus ꝓpter diſſimili
Ad 5m tudinē dictam.℄ Ad q̄ntam ꝯceditur φ eſt idem ſequa
na. Et ad pꝛobationem dicit̃ negādo φ omnes partes eius
que fuerunt vltra decem annos ſunt corrupte.imo ambe
medietates ſunt eadē ſicut eſt idem totum. Et ſimiliter ne
gatur φ omnes iſte partes intrauerunt mare.imo alique
partes ſunt actu ſequana.cōceditur tamē φ quelibet pars
pedalis:que nūc fuit intrauit mare.ꝛ negatur conſeq̄ntia
cum infert̃.igitur omnes partes intrauerūt mare. Et ad
probatione conceditur φ eſt eadem ſpera aeris. ꝛ φ ali
qđ corruptibile eſt ꝑpetuū.ꝛ φ totum illud eſt pro dictis.
℄ Ad tertiam cōfirmationē negat̃.φ ſequatur idem bis
gn̄ari. Et ad pꝛobationē cōcedit̃ φ ſequana qui fuit vltra
decem ānos ꝛ vltra.ꝛ ante fuit genitus.ꝛ ſic ille fuit vltra
cētum annos genitus. Et ideo negatur φ iſte qui nūc eſt
ſit genitus citra ꝛc. Ad pꝛobationē concedit̃ φ quodlibꝫ
pedale ſequane qui nūc eſt fuit genitū citra duos annos.
ꝛ negat̃ cōſequētia.ergo totus ſequana. q2 nullū pedale
eſt totus ſequana.licet ſint omnia pedalia ſimul ſumpta.
Et ideo ſi ſic aſſumeret̃ omnis pedalia ſequane q̄ nunc
ſūt.ſunt genita citra decem annos.negatur aña.ergo ꝛc.
Ad 6m ℄ Ad ſextum p̄ncipalē cōceditur φ hoc eſt ex eo: φ ma
ioꝛ pars manet eadē in ꝯſimili ſitu figura ꝛ diſpōne.ꝛ nega
tur:φ ſi hoc ſufficeret φ aliquid eēt idē cum aliquo cum
quo in nulla pte cōueniret. Et ad pꝛobationem dicit̃ φ ſi a.
colūna dicat̃ eadem cum colūna d.nūc conuenit cū d.in
ambabus medietatibꝰ:ꝛ in omnibus partibus ſimul ſum
ptis:licet nō conueniat cū ea in aliqua parte pedali. Ali
ter poteſt dici φ a.columna bene eſt eadem b.columne.ꝛ
b.colūna c.tamē a.ipſi c.non eſſet eadem.q2 nō conueni
ret cū ea in maioꝛi parte ſui. Ad pꝛobationem: ſi diceretur
quecūq̄ ſunt eadem vni 3° ſunt eadem inter ſe. Dico φ h
verū eſſet ſi illa eſſent illi tertio eadem ꝓprijſſime. ſic φ
in nulla parte ab eodem eſſent diuerſa.ſed ſic non eſt in ꝓ
poſito.℄ Ego tamen iuxta opiniones vulgarium:ꝛ mo
dum loquendi cōmunem hn̄ concederem φ aliquid eſſet
idem alicui cum quo in nulla parte pedali conueniret ſi
cut dictum eſt in queſtione.℄ Rationes poſt oppoſitū
ſunt pro dictis in pꝛimo:ꝛ ſecundo articulo.

℄ Qm̄ autē de his queſitum eſt ſufficienter.

T.c.xxxv. Queſtio. xiij.

TErtiodecimo queritur. Utrum augmentatio fiat
6m ſm ptes formales ꝛ nō mātes. Et arguit̃ pri
mo φ nō.q2 ſm illas partes fit augmētatio
ſm quas fit nutricatio. ſed nutricatio fit ſm
ptes mātes.ergo ꝛc. maioꝛ pꝫ. q2 augmētatio p̄ſupponit
nutricationē.ꝛ minoꝛ declarat̃.q2 ſm eas ptes viuū nu
trit̃ ſm quas aliquid deperdit.cū nutritio ſit reſtauratio
deꝑditi modo ſm ptes materiales aliquid deperdit̃.ergo
ſm eas nutrit̃:ꝛ minoꝛ pꝫ per pħm dicentē in lr̃a.fluūt ꝛ T.c.36.
refluunt ptes mātes.℄ Scđo ſicut forma viui redditur: 2m
maioꝛ in augmētatione: ita redditur maioꝛ materia.ꝛ ſi
ſic tūc hn̄ fit augmētatio ſm ptes materiales ſicut forma
les.vel fit forma maioꝛ:ꝛ nō materia.ꝛ ſi ſic etiam forma
extēditur vltra materiam.ꝛ ꝑ cōſeq̄ns ps forme non inhe
ret materie:qđ eſt īpoſſibile.℄ Tertio diminutio fit ſm p 3m
tes materiales.ergo ꝛ augmētatio.cōſequentia tꝫ:q2 aug
mētatio ꝛ diminutio ſūt motus oppoſiti: quīto pħicoꝝ. T.c.18.
ꝛ tales hn̄t fieri circa idē:ꝛ aña pꝫ:q2 ptes mãe fluūt ꝛ re 7.19.
fluūt:ꝑ phyloſophū.ꝛ ex ꝯſeq̄nti ſꝫ eas refluētes fit dimi P ge.35.
nutio.℄ Quarto vel ptes que adueniunt viuo ex nutri 4m
mēto adueniūt cū mã: ꝛ ſi ſic tunc ſicut forma augꝫ:ita
mã:qđ eſt ꝓpoſitū. Uel adueniūt ſine mã:qđ eſt impoſſi
bile.quia ſequeretur vt prius formam eſſe ſine ſubiecto.
℄ Quīto augmētatio fit ſm ptes q̄titatiuas.ꝛ tales vi 5m
dentur eſſe magis mātes.ergo magis fit ſm ptes mātes q̄
formales.maioꝛ eſt nota ꝛ minoꝛ declaratur per pħm ter Com.e.
tio pħicoꝝ.vbi dicit.φ diuiſio cōtinui eſt in mãm.i.in p
tes mātes quātitatiuas. Et ſic eſt queſtio falſa.

In oppoſitum eſt pħus in lr̃a.caplo de aug T.c.35.
mētatiōe.℄ In iſta q̄ſtione T.c.35.
erunt duo articuli. In p̄mo recitabunt̃ diuerſi modi intel
ligēdi iſtam litteram Ariſto.allegatam. In ſcđo eligetur
expoſitio magis cōis:ꝛ ēt magis princ̄ꝫ prius dictis. Pm nom

Quantum ad p̄mum articulum eſt p̄mo notan
dū φ cōiter ponunt̃ ſex modi diſtin Cō.38.
cti intelligēdi vel diſtinguēdi iſtam lr̃am Ariſto.℄ Pri
mus eſt Cōmētatoris dicētis.φ nō intellexit Ariſto.φ q̄
dam eēnt ptes formales q̄ augerent̃.ꝛ quedā mātes q̄ nō
augerent̃:ſed dicebat ſolum ꝓpter hoc φ iſte actiones q̄
ſiūt in aucto.ſ.alteratio ꝛ generatio ſunt virtute forme: ꝛ
ipſius aie.ꝛ nō ſolū aīata augerent̃.hec ſunt verba Cōmē
tatoris.augmentatū vero nō eſt auctū:niſi per illam for
mā:aut virtutē per quā habet formā:ꝛ iſtā virtutē inten
debat Ariſt.cū dicebat augmētū fieri ſm formā:ꝛ nō ſm
materiā.ꝛ niſi eſſet iſta virtus:impoſſibilis.eſſet augmē
tatio in iſtis partibus ſenſibilibus.℄ Circa iſtum modū
eſt aduertendum ſententiam Cōmētatoris eſſe veram.ſ
nō videt̃ eſſe de mēte phyloſophi.q2 pħs nō loquitur
agere quādo dicit augmētationē fieri ſm partes fo

imo magis de pati. dicit enī q̄ q̄libet ps formalis aucti eſt aucta. Modo a ɔ̨trum nō videt̄ imediate actiones cōnotare. ſed potius paſſionē. Et ideo licet opinio ſit vera. non

2ᵘˢ mo⁹ tamē eſt de mēte p̄hi. ideo relinquit̄. ℭ Secūdus modus eſt. q̄ per partes formales intelligimus partes etherogeneas. i. partes quarū queuis non capit denominationē totius ſeu a toto ſicut ſunt pes manus caput ꝛ conſimiles. Et q̄ per partes mãles intelligūt̄ ptes homogenee: quarum queuis capit denomiationē totius. ſicut caro os ꝛ ſimilia. Et mouent̄ ad ſic dicendū. q̄a partes etherogenee figuram certā ſibi determināt que videtur habere rationem forme. ꝛ ideo eas appellat formales. homogenee autem nō determināt ſibi certam figurā: ſed quālibet indifferēter poſſunt habere. ꝛ ideo ſicut mã eſt indeterminata

T.c.35. ad figuram: rōne ſui ipſe mãles appellantur. ℭ Item ille partes homogenee ſicut p̄hs dicit in lr̄a: componūt etherogeneas. quare rōnabiliter materiales ſunt vocate. dicūt enim iſti q̄ quelibet pars etherogenea auget̄ prout notū eſt. ꝛ ideo dicunt fieri augmētatiōes ſm partes formales.

ɔ̨tra illū modū. Sed nō quelibet pars homogenea auget̄: licet aliqua ps augeat̄. Sed inſtaret aliquis dicēs q̄ philoſophus videt̄ eſſe in contrarium. dicit enī q̄ partes etherogenee nō augent̄. niſi q̄ partes homogenee augent̄. ergo videt̄ q̄ pri

T.c.35. or ſit augmētatio ptiū homogenearū q̄̄ etherogeneaꝝ.

2ᵐ ℭ Scḋo. q̄a ita ad ſenſum apparet augeri caro vel os ſicut manus vel pes. imo eſt purum impoſſibile manū au

3ᵐ geri ꝛ non augeri partes homogeneas. ℭ Tertio omnis pars homogenea auget̄ ergo iſta opio eſt falſa. ɔ̨ñtia tenet ꝛ añs declarat̄: q̄a q̄libet pars homogenea nutrit̄ imꝑfecta nutritione: eo q̄ calor nãlis eſt per totū corpus expanſus. ꝛ ex conſequēti in oēs partes viui agit. ergo q̄libꝫ aliquid deperdet. ergo in nutricatiōe perfecta queuis ali

4ᵐ quid ad ſui nutricationē acquirit. ℭ Quarto niſi q̄libet pars augeretur. augmētatio nō conueniret ipſi aucto primo quod nō eſt dicēdū: ɔ̨ñtia tenet: q̄ aliquib⁹ partib⁹ cō

Solo p̄ ꝑ modo ueniret ꝛ aliquibus nō. ℭ Ad iſta tenēdo ꝑdictum modum rñdet̄ p̄ ordinē. ℭ Ad ꝑmā cōcedēdo dictum Ari.

T.c.35. q̄ nō augent̄ etherogenee niſi q̄a homogenee augētur: ꝛ conceditur q̄ via ordinis aut nature augētur homogenee q̄̄ etherogenee. tamē cum hoc ſtat q̄ quelibet pars etherogenea augeat̄. q̄propter quelibet ps formalis dicit̄ aucta. ſed nō q̄libet homogenea. q̄a aliq̄ partes carnis vt ꝑus dictum eſt nō augētur. quare augmētatio nō dicitur fieri ſm partes mãles. eo q̄ nō quelibet iſtarū augeatur.

Ad 2ᵐ ℭ Ad ſcḋam dicit̄ q̄ verū eſt q̄ partes homogenee augētur ſicut etherogenee. ſed non vr̄. q̄a q̄uis etherogenea

Ad 3ᵐ auget̄. nō tamē q̄uis homogenea. ℭ Ad tertiū negat̄ antecedēs loquēdo de augmētatione que fit per intus ſuſceptionē. i. q̄ quelibet pars homogenea auget̄. Et ad probationē negat̄ q̄ impꝰfecta nutricatione quelibꝫ pars nutriat̄. Et ad ꝓbationē concedit̄ q̄ calor nãlis eſt ꝑ totū corpus expãſus. ꝛ ideo dicit̄ q̄ in omnes partes viui agit alterādo. ſed negat̄ ɔ̨ña cū infert̄. ḡ q̄libet aliq̄d deperdit. q̄a licet in q̄libet egerit alterando: nō tamē q̄libet reſoluit. ꝛ ideo etiā in nutricatione nō q̄libet ps reſtaurat̄: vel

4ᵐ nutrit̄. q̄a nō ille que nihil deperdiderunt. ℭ Ad q̄rtam ꝓbationē dicit̄ q̄ augmētatio ꝓprie dicta q̄ fit per intus ſuſceptionē nō ɔ̨uenit viuēti ꝑmo. Sed tñ q̄a nobiliores ptes ꝛ maiores augent̄. ideo a maiori fit denominatio: vñ dr̄ totū augeri ſicut ad maiorē ptē eſſe albam totū denominat̄ eſſe album. Verū tamē eſt q̄ ſi augmētatio caperet̄ large pro mutatiōe qua aliquid dr̄ fieri maius. ſiue ꝑ appoſitionē ſiue per iuxtapōnē. ſic poſſet dici q̄ compete

3ᵘˢ mo⁹ ret viuēti ꝑmo. ꝛ hoc eſt de ſcḋa opinione. ℭ 3ᵃ opio eſt. q̄ in viuo ſunt aliq̄ ptes habētes humidū radicale in ſe. ꝛ aliq̄ ſunt hñtes humidum cibale in ſe. ꝛ ɔ̨ñr hñtes in ſe humidū radicale dr̄ formales. q̄a aīa forma viuentis ꝑncipalr̄ exiſtit in ipſis. ꝛ ideo ad eorū corruptionē corrūpit̄ viuum. quapropter ipſe ſemper manēt vſq̄ ad finem vite. lꝫ nō maneāt eque humide nãli hūditate ſicut erant in ꝑmo. partes autē alie hñtes in ſe humidū cibale: ꝛ humiditatē extraneā: q̄ eſt ad ɔ̨fortandū ptes ꝑncipales. ꝛ humidū radicale vocant̄ mãles. ideo q̄ in eis forma vite l. ū nō exiſtit. tūc ad ꝓpoſitū: q̄a humidū radicale ſemper manet. humidū autē cibale fluit ꝛ refluit: attento q̄ augmentatio fit virtute caloris naturalis: qui ſuſtentatur in humido radicali: ideo dr̄ augmentatio fieri ſm formā. i. ſm nãlem calorē ſuſtētatiuum in humido radicali. ꝛ in ptib⁹ ipſum hñtibus q̄ dr̄ formales. Et non dicitur ſm partes mãles fieri. i. ſm ptes hñtes humidū cibale: q̄a humidū iſtud cibale hꝫ rōnē mãe: eo q̄ patit̄ a calore nãli. ꝛ iō ɔ̨ñr dicit iſta opinio. q̄ humidū radicale ɔ̨fortat̄ ꝛ auget̄ per additionē humidi cibalis. ꝛ hec additio fit i quolibet mē

bro. ℭ Sed ɔ̨ diceret aliquis tūc nō quelibet pars aucti ɔ̨ 3ᵐ mo.

erit aucta. ɔ̨ñs eſt falſum ꝛ ꝓbat̄ ɔ̨ña. q̄a poſtq̄̄ humidū radicale manet idem ipſum non augetur proprie: nec di

minuit̄. cū nihil eius corrūpat̄ vt ſupponit opinio. ℭ Se 2ᵐ

cūdo q̄a vbiq̄ eſt humidū radicale in viuo. ḡ cum humidum cibale ſit in multis partibus viui. ſequit̄ q̄ duo corpora ſunt ſimul. ɔ̨ña eſt nota ꝛ añs ꝑꝫ. q̄a q̄libꝫ pars eſt viua in viuo. ḡ vbiq̄ eſt humidū radicale pro eo q̄ ſine eo

non eſſet vita. ℭ Tertio. ſic videt̄ q̄ humidum radicale 3ᵐ

diminuit̄: q̄ eſt ɔ̨ iſtos. eo q̄ Ariſt. dicit ipſum ſemꝑ fieri minus purum. ℭ Itē calor nō ſolum nutrit̄ ex humido cibali. q̄re videtur etiam aliquā partem humidi radicalis

ɔ̨ſumē. ℭ Defendētes hanc viam forte dicerēt ad ꝑmaꝫ Solo p̄

q̄ non opꝫ quālibet partē aucti augeri per intus ſuſceptio ꝑ modo

nē. ſed ſufficit q̄ iuxta eam ponat̄ aliqua reſpectu cuius totum dicat̄ maius. ꝛ poſtea conuertatur in eam aut ſal

tē cōfortādo eam. ℭ Ad ſcḋam forte dicerēt q̄ humidū Ad 2ᵐ

radicale ꝛ cibale diſtinguunt̄. loco ꝛ ſubiecto. ꝛ ſibiinuicē iuxtaponunt̄ in viuo ꝑ ꝑticulas paruas īſenſibiles: nec eſt in ptibus humidis humiditate cibali vita. nec eſt pro incōueniēti reputandum q̄ multe partes aīalis nō habeāt vi

tam: nec ſunt ꝓpriſſime ptes aīalis. ℭ Ad tertiam dr̄: q̄ Ad 3ᵐ

humidū radicale in eſſentia ſui nō diminuit̄. ſed Ari. dicit q̄ fit magis impꝝ. Voluit. n. dicē q̄ ſm actōe caloris deſiccat̄. Et ad aliud cū dr̄ q̄ calor nãlis nō ſolū nutrit̄ ex humido cibali: dr̄ q̄ nullo mō ptē hūdi radicalis ɔ̨ſumit: ſꝫ bñ ipſm alterat ꝛ deſiccat. Et hūc modū lꝫ q̄s poſſet defende

re. credo tñ q̄ cogeret̄ cōcedē multa alia exīnea. ℭ Quar 4ᵘˢ mo⁹

tus modus dicēdi eſt q̄ aliq̄ ſunt ptes potētes ꝑ ſe exiſtē. ꝛ ille dr̄ actuales. eo q̄ q̄libet illaꝝ eſt tante q̄ntitatis q̄ ſeparata a toto ꝑ ſe exiſtē poſſꝫ ꝛ ſentiri. ꝛ iſte dr̄ formales. Alie ſunt partes nō potētes per ſe exiſtē ꝓpter ſui paruitatē. imo a toto remote ſtatim reſoluunt̄ in mediū eas cōtinēs. ꝛ ꝓpter ſui puitatē: ſunt inſenſibiles. ꝛ iſte dr̄ potētiales. q̄ actu ꝑ ſe exiſtē nō poſſūt. ꝛ ꝑ ɔ̨ñs mãles. Modo dicit opio. q̄ q̄libet actualis ꝛ ſenſibilis auget̄. ꝛ rō eſt. q̄a q̄libet talis hꝫ poros in quibus recipe poteſt nutrimētum quo fiet maior. Sꝫ mãles aut potētiales non augētur: eo q̄ nō opꝫ q̄libet talem hēre porū ſuſceptiuū nutrimenti.

imo nec eſt poſſe q̄ quelibet talis habeat hō poꝝ. ℭ Sed ɔ̨tra 4ᵐ

diceres. actuales cōponunt̄ ex potētialibus. ḡ actuales nō modū.

augētur niſi potētiales augeant̄. ℭ Ad iſtud rñdet̄ con R̷

cedēdo añs ꝛ negando ɔ̨ñam. Nā partes poroſe ſine dubio cōponunt̄ ex nō poroſis. Sꝫ tñ nulla nō poroſaꝝ auget̄ poroſis auctis. ꝛ lꝫ ex eis component̄: nō tñ opꝫ q̄ ad augmētationē ipſaꝝ partiū actualiū poroſaꝝ ſequatur augmētatio ꝓprie dicta potētialium: ſed ſufficit augmētatio ipſaꝝ īproprie dicta. puta ꝑ iuxtapoſitionē ſcḋa.

ℭ Quintus modus dicendi ꝑſupponit ſuppōnes quaꝝ Ad 5ᵐ

prima eſt. q forma nõ põt tranſire in aliam mãm totalẽ.
2ª ſup. ¶ Scḋa ſuppoſitio eſt. q nõ põt tranſire in aliam mãm
3ª ſup. partialem: niſi extẽdatur vel diminuat. ¶ Tertia. q ipſa
põt hẽre aliam mãm partialẽ ſi fuerit aucta: vel diminu
pª ɔ̃. ta. Et tunc ponit concluſiones. pma eſt q cibus diminui
2ª ɔ̃. tur ⁊ diſtribuit per venas ad ſingula mẽbra. ¶ Scḋa ɔ̃.
q digerit ⁊ alteratur: deinde corrumpit forma cibi ſaltez
ſucceſſiue. ſic q pars ppinquior corrũpẽti pmo corrumpi
3ª ɔ̃. tur ⁊ remotior poſteri⁹. ¶ Tertia eſt dũ cib⁹ ſic corrũpi
tur: forma animalis extenditur in tali mã que preeſt: ⁊ ſu
peradditur. ⁊ ſic fit maior q̃ ante. ¶ Ex iſtis iſta opinio
vult ſuũ ppoſitũ ⁊ modũ augmẽtationis oñdere: ⁊ pmo
infert. q forma proprie augef ⁊ nõ mã. nam eſto q mate
ria maior fieret hoc eſt per additionẽ mãe que trahitur a
nutrimẽto. modo iſta nõ eſt ppꝛie augmẽtatio: cum fiat
per additionẽ ſimilis. forme autẽ nihil additur. ⁊ tamen
2 ſm rei veritatem poſtea eſt maior. ¶ Scḋo q partes mã
les fluũt ⁊ refluũt. ſed partes forme non. qa forma manet
3 eadem invariata. ¶ Tertio. q quelibet pars aucti eſt au
cta. qa ibi nulla eſt diſtinctio iter ꝑexiſtẽs ⁊ ſuperueniẽs:
4 cum forma in nullo varief. ¶ Quarto. q manet eadem
forma totaliter. ideo aucti manet idez proprie. qa forma
5 dat eſſe idẽtitatẽ ⁊ diſtõnẽ. ¶ Quinto q totum animal
6 eſt pmo auctũ: cuius quelibz pars eſt aucta ppꝛie. ¶ Sex
to. q ibi nõ eſt gñõ. ſed ſolum tranſubſtãtiatio. nihil eniz
forme generat. Sed forma ꝑexis vr̃ deglutire quodam
7 modo mãm nutrimenti fingendo nouã. ¶ Septimo. q
8 forma ꝯtiet mãm ⁊ nõ eɔ̃. ⁊ modus pʒ. ¶ Octauo. q hu
midũ radicale fit ſemꝑ minus purum. nã mã nutrimenti
miſcef mãe humidi radicalis. ⁊ mani⁹ eſt q nõ eſt ita pu
ra ſicut mã humidi radicalis. Ecce totalẽ moduz huius
ꝯtra illũ opinionis bñ ſubtilis. Quo poſito arguit iſta opinio ɔ̃ ſe p̃.
moduz. qa ſequeref penetratio corporũ. ſ. mãe ſupueniẽtis ⁊ ꝑexi
2ª ſtẽtis. ¶ Scḋo qa vnũ corpus nõ põt intrare aliud niſi ꝑ
poros. ⁊ ſi ſic mãe iſte eẽnt ſoluz iuxtapoſite: ⁊ nõ erit ade
3ª quate quelibet pars maior. ¶ Tertio. ſequitur q forma
trãſiret de mã in mãm. ɔ̃ñs eſt ĩpoſſe. ⁊ pbat ɔ̃ña: qa vel di
mittit mãm ꝑorẽ: ⁊ ſi ſic: habet ppoſitum: vel nõ dimittit
eã: ⁊ ſi ſic: nõ videf quomõ poſſit informare mãm ſupue
4ª niẽtem. ¶ Quarto ſequit q per diuiſionẽ tãdẽ tota mã
que prius fuit in re poſſet ab ea remoueri eadẽ re remanẽ
te: ɔ̃ſequẽs eſt falſum: ⁊ tamẽ pʒ ɔ̃ñia: qa nõ videf cũ ma
5ª teria ſeparef que ſit cauſa qn ipſa nõ poſſit ſepari. ¶ 5ª.
tunc non eſſet rõ: q̃re viuũ in infinitum nõ augmentaref.
6ª ¶ Sexto. qa ſequit q eodem modo parua forma ignis
noua aduenĩẽte mã ex cõbuſtione lignorum extenderet ⁊
Re p qn informaret totã mãm ſuperueniẽtem. ¶ Ad iſta reſpon
to mo. det dicta opinio per ordinẽ. Ad pmã dr̃ negãdo ɔ̃ñaz: qa
dicit q mã nõ eſt corporea de ſe: ⁊ ideo lʒ plures mãe ſe pe
netrarẽt: nõ ſequif penetratio cor⁹. verum eſt tamen: dicit
ipſa: q ipſe due mãe fiunt vna: ⁊ ſic nõ dʒ vna ſignari con
tra aliã: nec nominari plures: qa iter eas non manet diſtõ
Ad 2ᵐ ⁊ fit vnio earum ꝑ quãdam penetrationẽ. ¶ Ad ſcḋam
dicif q vnum corpus nõ itrat aliud niſi per poros. Sed
dicit vlterius q forma nutrimenti ſucceſſiue in poris cor
rupta nihil ꝓhibet mãm corporis corrupti mãm alteri⁹ ſuc
ceſſiue penetrare ⁊ ſubintrare. ¶ Ad tertiam dicif q for
ma nõ poteſt ſubintrare aliã mãm: ſed tamẽ nihil prohi
bet quin eadem ſit ſub plurĩ: aut maiori mã q̃ fuit prius.
⁊ adducit exẽplum ſimile de figura di. q ſi figura eẽt for
ma ſubſtãtialis ad imaginationez poſſet ꝑ ſubintroitum
mãe eadẽ figura in valde magnam augeri ſine ſui ſubſtã
Ad 4ᵐ tiali mutatione. ¶ Ad quartã dicit q ſemꝑ aliquid ma
nebit de materia priori: qa ambe quãdo ſunt ſub iſta for
ma nõ ſunt diſtincte: ⁊ ideo qcquid remanet: remanet de
Ad 5ᵐ mã priori. ¶ Ad qntam dicif q augmẽtatio nõ eſt in in

finitũ: eo q forma ipſi⁹ viui determinat ſibi certã q̃titatẽ.
¶ Ad ſextam vlterius dicit q nõ eſt ſimile de igne: eo q Ad 6ᵐ
nulla forma põt ſic in ſui nãm conuertẽ: niſi anima: prout
Cõmẽ. ponit in iſto pmo. Et hec eſt poſitio hui⁹ opinionis.
¶ Contra quã ſunt aliquæ dubitatiões inducẽde. ¶ Pri Cõm. 38
ma eſt q ſequeref formã partialẽ migrare de vna materia ɔ̃ iſtũ 5ᵐ
in aliã. ɔ̃ſequẽs eſt contra ipſos. ⁊ pbaf conſeqñtia: qa ca moduz.
piaf pars mãe que per diminutionẽ viui reſoluif ⁊ vocef. pᵐ.
a. Et arguitur ſic. a. mã aliqua parte forme viui fuit ifor
mata. Et illa iam non eſt informata prout notuz eſt. ergo
vel illa pars forme mãſit in alia mã ⁊ habetur propoſitũ
ſcʒ q migrat de vna materia in aliã. vel nõ tranſit: ⁊ h̃ eſt
ſimilr contra eos qui dicunt formã non extẽdi: nec dimi
nui per totam vitam. Uel manet in nulla mã: ⁊ hoc itez
eſt impoſſibile. ¶ Scḋo vel mã aduenĩẽs eſt extenſa: ⁊ ha 2ᵐ
bẽs dimẽſiones quãtitatiuas: ⁊ ſi ſic: cum aliã mãm pene
trat: ſequif q ſit vera penetratio corporũ ſeu dimẽſionũ.
Uel eſt inextẽſa: ⁊ ſic opʒ q̃titatẽ eius fuiſſe corruptam: ⁊
nõ vr̃ a quo. Nõ. n. a mã: cũ nullius ſit actiuitatis: nec a ca
lore cum potius hẽat rarefacẽ dimenſionẽ ⁊ gñare. Nec
per modum ſequele ad corruptionẽ ſubiecti: cum mã ma
neat eadẽ que fuit q̃titatis ſubiectũ ſicut q̃litatũ pmarũ
iuxta ꝑorẽ dicta ⁊ etiã iuxta auctoritatẽ Cõmen. dicẽtis q
dimẽſiones ſunt coeterne mãe. q̃re videf ſequi vel penetra pᵐ ph.
tionẽ verã: vel q̃titatẽ mãe fuiſſe corruptaz: ⁊ tñ a nullo. cõm. 63.
¶ Tertio ſupponitur q diſpõ qualitatiua q̃ vnam for 3ᵐ
mã ſubſtãtialẽ põt corrumpe ſufficit pro eodez inſtanti: ⁊
dʒ ex neceſſitate nãe aliam gñare. pʒ: qa niſi ſic mã poſſet
ſine forma eẽ. puta ſi applicaref ſibi agẽs: qđ põt formaz
preteritã corrumpe: ⁊ q nõ ſufficeret formam ſequẽtem
gñare. quo ſtante arguif. Nunq̃ poteſt in mã corrumpi
forma qn ſimul in ea alia generef. ergo nõ poteſt forma
viui ſic deglutire ꝑ penetrationẽ mãm nutrimẽti. ɔ̃ſeqñ
tia pʒ: qa nõ põt deglutire mãm cum forma: ⁊ añs pʒ per
ſuppõnẽ. ¶ Quarto ſi ſic. ñ poſſet aſſignari rõ: quare nõ 4ᵐ
ex aqua: vel quolibet alio: q viuũ poſſet intus ſumptum
corrumpe: indifferẽter fieret nutritio ſeu augmẽtatio. cõ
ſeqñs eſt falſum: ⁊ ɔ̃tra pħm. ſcḋo huius: ⁊ in libro de ſen 2. c. 3ᵐ
ſu ⁊ ſenſato: ⁊ in multis aliis locis. ⁊ tʒ ɔ̃ña. naʒ ex quo mã
ſolũ aduenit nutrito: ⁊ nõ remouef noue forme gñe: non
videf quare nõ quelibet mã in poris formã ꝑorẽ dimitte
ret indifferenf: cũ nuda remaneat a forma: ⁊ a q̃titate de
glutiref. ¶ Iſta motiua ſunt ad ɔ̃riũ. cui ergo placet pre
dicta opinio videat quomodo ea euadat. ¶ Sextus mo 6ᵐ mo
dus eſt. q per ꝑtes foꝛales itelligunf ꝑtes poroſe: ⁊ ꝑ ꝑtes
mãles partes nõ poroſe. Et rõ denoiationis eſt: qa partes
nõ poroſe nõ actualr ſunt ſenſibiles ꝑꝑ paruitatẽ. Partes
aũt poroſe ſunt actu ſenſibiles. Cum ergo forma dat eſſe
actuale ⁊ ſenſibile. Partes poroſe: qa ſunt ſenſibiles par
tes dicunf formales. qa aũt mã eſt inſenſibilis partes non
poroſe paruitate dicũtur mãles. ⁊ tũc ɔ̃ſr dicitur q aug
mẽtatio fit ſm partes formales. i. poroſas vt dcm̃ eſt añ. ⁊
nõ fit ſm partes mãles. i. nõ poroſas. Ecce modos cõmu
nes ⁊ dicitur ſic de illa qõne. Et hoc de primo articulo.

Quantum ad 2ᵐ articulũ ſit h̃ ɔ̃cluſio reſalis q ɔ̃ reſalis
augmẽtatio fit ſm ꝑtes foꝛales: ⁊ nõ
mãles capiẽdo augmẽtationẽ ppꝛie pro ea que fit per in
tus ſuſceptionẽ: pʒ ꝑ ꝑcedẽtẽ qõnẽ: ⁊ ſic vr̃ ꝓbabilior iter
opiniones ſexta opinio dicta. Et hec de ſcḋo articulo.

Ad rationes ꝑncipales qõnis. ¶ Ad pmã cõ Ad pᵐ.
cedif q ſm eaſdẽ partes fit aug
mẽtatio ⁊ nutricatio. ⁊ diſtinguif minor in qua dr̃ q nu
tritio fit ſm ꝑtes materiales: qa ly ſm: denotat q ꝑtes nõ
poroſe adueniãt in nutritiõe: ⁊ ſic cõcedif minor: ⁊ ſic etiã
in augmẽtatione veniunt ꝑtes non poroſe. Aliter vo põt
denotare q fit ſʒ ꝑtes mãles: ita q reſtauratio deꝑdita fit

in partibus non poroſis: ⁊ ſic negatur ipſa. Nam ipſa ſolum ſit in partibus poroſis ſicut augmentatio: ⁊ ideo ſolum ſit ſm partes formales: ⁊ per hoc ad probationē dicitur ꝙ deperditio non eſt facta ſm partes non poroſas: quia iſte non deperdiderunt: ſed ſm poroſas: quia iſte de-
T.c.34. perdiderunt. Auctoritas autem phyloſophi cōceditur ſicut iacet: quia partes materiales fluūt ⁊ refluunt id eſt ad
Ad 2m ueniunt ⁊ recedunt partes non poroſe. ¶ Ad ſecūdam dicitur ꝙ ſicut forma extēditur: ita extenditur materia nec plus unum ꝙ̄ alterum: nec etiam minus: ⁊ ideo loquendo de partibus mālibus propoſitio conceditur: quia augentur. ſicut formales: ſed hoc nihil eſt ad preſens: q̄a ſic
Ad 3m non capiuntur partes huiuſmodi in queſtiōe. ¶ Ad tertiam dico ꝙ diminutionem fieri ſm partes māles pōt intelligi dupliciter. uno modo ꝙ partes materiales .i. nō poroſe ſunt iſte que poſt diminutiōeʒ ſunt diminute. ⁊ ſic negatur iſta: q2 ꝓprie ſunt poroſe que poſt diminutionē aliquid deperdiderūt. ubi .n. aliquid deꝑdiderūt generatus eſt porus. Scd̄o modo ꝙ diminutio fiat per hoc ꝙ māles id eſt nō poroſe ꝑtes recedūt: ⁊ ſic conceditꝰ ipſa: ⁊ eodem mō conceditur ꝙ augmētatio fiat: eo ꝙ partes nō poroſe adueniūt: tamen ꝓut ly ſm denotat partes in quibꝰ eſt augmētatio vel diminutio ſola ſit utrūqʒ ipſorū ſm par-
Ad 4m tes poroſas: ⁊ nō ſʒ ꝑtes nō poroſas. ¶ Ad 4m dī ſicut ad
T.c.35. ſcd̄ʒ ꝙ arguit de partibus materialibus ꝓprie dictis ⁊ de
Ad 5m illis nō eſt preſens qō: q̄a de vera materia nō loquiꝰ Ariſ. ¶ Ad quintū cōceditur ꝙ augmētatio ſit ſm partes integrales ⁊ ꝙ̄titatiuas: ⁊ dicꝰ ꝙ verū eſt ꝙ hꝰ ſūt māles uno mō. puta. ꝓut nāle homogeneū diſtinguiꝰ ꝯtra etherogeneū: ſʒ tn̄ huiōi partes ꝙ̄titatiue poroſe ſunt formales in ꝓpoſito: ⁊ nō poroſe ſūt māles. Et iō rō nō ꝓcedit. ¶ Ad rationem poſt oppoſitum dicitur ꝙ eſt pro concluſione reſponſali ſecundi articuli.

¶ Queret aūt aliquis q̄le opʒ eē ex quo augmentum ⁊c. T.c.xxxix. Qō. xiiij.

Quartodecimo queritur. Utrū augmentatio vi-
8m uētis ſit motus cōtinuus. ⁊ arguiꝰ ꝙ nō per
T.c.41. differētiam quā Ariſt. aſſignat inter augmētationē ⁊ nutricationē. q̄a nutritio eſt motꝰ cōtinuus uſqʒ ad finē vite. augmētatio nō. ⁊ in his verbis videtur velle augmētationē non eſſe motum continuuʒ.
2m ¶ Scd̄o augmētatio nō eſt motus. ergo nō eſt motus cōtinuus. ꝯña tʒ per locū a toto in mō. ⁊ antecedēs apparet. q2 omnis motus eſt de cōtrario in ꝯ̄rium. mō augmentatio nō eſt inter ꝯtraria. ergo non eſt motus. maior pʒ quīto
t.c.26.⁊ phꝭcoꝝ. ⁊ minor pʒ: q̄a augmētatio nō eſt inter ꝙ̄titates
3 ph.47 mō ꝙ̄titati nihil eſt cōtrarium ꝑ phm̄ in predicamentis.
3m ¶ Tertio diminutio nō eſt motꝰ cōtinuus. ergo nec augmētatio. ꝯña tʒ: q2 ſunt mutatiōes oppoſite. ⁊ ideo qua rōne una earū dʒ eē cōtinua eadē ⁊ alia. aña ꝓbaꝰ. q̄a nō videꝰ aliquid qō cōtinue reſoluaꝰ a corpore nr̄o. cum aliquo tp̄e corpus nr̄m acquirat magꝭ ꝙ̄ deꝑdidit. ergo tūc nō diminuiꝰ. ¶ Cōfirmaꝰ ſic. Si fieret diminutio continue hoc fieret a calore naturali. ſed hoc nō eſt dicendum. ergo ⁊c̄. ꝯña tʒ: ⁊ maior pʒ de ſe: q2 nō videꝰ ꝙ fiat ꝯtinue aliunde. mīor declaraꝰ. q̄a ſi ſic idē eēt corruptiuū carnis ⁊ gn̄atiuū euſdē. ¶ Itē idē eēt actīm ad ſui corruptiōeʒ. ¶ Itē idē corrumpet carnē ⁊ aliā generaret. ex iſta conſe-
p quētia videntur ſequi incōueniētia. Primū. q2 idem nō
T.c.55. videꝰ cauſa cōtrarioꝝ: cū idem inquātum idē ſemper ſit aptum natum facere idem. capitulo nono huius ſecūdi.
2 Scd̄m incōueniens. q2 fruſtra calor ꝑmā carnē corrumperet: ⁊ aliam generaret: cum ꝑor ſit purior ꝙ̄ ſcd̄a poſte-
3 rior genita. Tertiū. q2 quodlibet ens diligit ſe permane-
re ut ante dictum eſt. Probaꝰ tamē ꝑma cōſeq̄ntia: quia ſi calor naturalis eſſet corruptiuus carnis eo ꝙ ipſam continue reſolueret: ⁊ generatiuus noue: eo ꝙ ex cibo nouaʒ gn̄aret. Secūda ꝙ calor naturalis nō reſoluit carneʒ niſi ut ſe nutriat ut actiones viuentis facere poſſit. ⁊ ex conſequēti aliam carnem generaret. ¶ Et tertia quia deficiente carne neceſſe eſt calorē deficere: cum calor nō poſſit ſtare ſine humido. ut in de longitudine ⁊ breuitate habetur ſufficienter. Cum ergo calor reſoluendo carnē agit ad deſtructionem carnis. ſequitur ꝙ agit per modum ſequele ad deſtructionē ſui: quod ſuit ultio probandū. ¶ Quar- 4m
to augmētatio eſt conuerſio nutrimēti: ſed iſta non eſt cōtinua. ergo nec augmētatio eſt motus continuus. conſequētia tʒ. ⁊ añcedēs pro ꝑma parte eſt manifeſtum. ꝑ diffinitionē augmētationis. Et pro ſcd̄a parte pʒ. q2 corruptio forme cibi nō eſt cōtinua. cū aliqn̄ cibus nō ſit in corpore ut tp̄e magne famis. ¶ 5º nutritio nō eſt continua. ꝙ̄ 5m
nec augmētatio. tʒ ꝯña. quia nō ſemꝑ nutriꝰ animal. q2 ſi animal ſemꝑ nutriretur. nō eſſet ratio quare fameſceret.
¶ Sexto arguiꝰ auctoritate cōmētatoris 8º phiſicorum 6m
volētis ꝙ augmētatio nō ſit motus continuus: qō ꝓbat com.23.
rōe ſic. In omni motu cōtinuo cuilibet parti corporis de- T.c.113
bet correſpōdere aliqua pars diſpoſitionis ſm quā eſt mo- T.c.32.
tus. Sed hoc nō eſt poſſibile in augmētatione unius anni. ergo ⁊c̄. tʒ ꝯña ⁊ maior ſatꝭ habeꝰ a phō 4º ⁊ ſexto phiſicorum: eo ꝙ motus ⁊ tēpus ꝓportionabiliter diuiduntur. ⁊ minor pʒ: q2 ſi aliquid augmētareꝰ per unum annū acquirendo ꝙ̄titatē digitalē: nō vr̄ poſſe ꝙ cuilibet parti anni correſpondeat aliqua pars illius ꝙ̄titatis digitalis.

In oppoſitum eſt phyloſophꝰ ꝑmo huius. ⁊ T.c.25.
quīto phyſicoꝝ. dī. augmen- ⁊.31.
tationē eſſe motū. Et ſi debʒ eſſe motus: opʒ ꝙ ſit motus T.c.18.
unus: cum idem ſit motus ⁊ motus unus. homo ⁊ unus ⁊.19.
homo. propoſitio: ⁊ una propoſitio. primo elencorū. Et ultra. ſequitur. augmētatio eſt unus motus. ergo eſt continuus motus. cum quīto phyſicoꝝ dicaꝰ. ꝙ de rōe unꝰ T.c.34
motus eſt continuitas ⁊ nō interruptio temporis. ⁊.39.
¶ In iſta qōne ꝑ vidēdū eſt de cā nutricatiōis ⁊ augmētatiōis. 2º videbiꝰ de ꝯtinuitate nutricatiōis ⁊ augmētatiōis.

Quantum ad ꝑmū articulū eſt ꝑmo ſciēdū ꝙ ca- ꝑm no
lor nālis ꝯtinue agit in corpus ⁊ humidū radicale: ⁊ ēt cibale ꝯtinue ꝯſumēdo. ꝓbaꝰ. q̄a niſi ſic eēt: nō eēt rō q̄re aial indigeret nutrimēto. ꝯña eſt falſuʒ ⁊ ꝯ̄ experiētiā. q2 experimur aial indigē nutrimēto. Mʒ oʒ hꝰ indigētie aliquā eē cām: ⁊ pʒ aſſumptū. q2 ſi nō deſiccareꝰ humidū radicale: ſequereꝰ ꝙ aial ſine cibo lōgo tēpore poſſet manē: ſicut cū cibo. eo ꝙ cibus nihil aliud ad
dit ꝙ̄ reſtaurationē humidi. ¶ Ex alio pʒ hec ſuppō. q̄a 2.
phs cōparat calorē ad corpus ſicut in lāpade ignē ad oleum. mō ignis deſiccat ⁊ ꝯſumit oleum. ꝙ̄ ſic calor nālis de
ſiccat humidū corporis. Et ex alio tertio ꝑſuadeꝰ. Nam 3
ꝑmo docet experiētia ꝙ aial actus ſuos exercens indiget ſpiritibꝰ: ꝑꝑ qō ſi iunctura mēbri fortiter ligeꝰ ut ꝑ ligaturā aductus ſpirituū impediaꝰ patiꝰ mēbrū illud tremorē. ⁊ deficit eius regimē conueniēs. ¶ Itē iſti ſpiritus continue reſoluūtur. q2 mēbrū patitur tremorem. pʒ: quia aliter nō indigeremus ipſorum continuo aductu: qō eadeʒ experiētia docet eē falſum. ex quo opʒ ꝙ ꝯtinue gn̄entur huiuſmodi calores ⁊ ſpiritꝰ. ⁊ tamē non pñt generari. niſi ex mā apta: ⁊ nec apparet alia mā in corpore diſpoſita ad hoc niſi humidū: opʒ ꝙ̄ in hac gn̄one humidū deſiccari.
¶ Quarto ꝑſuadeꝰ. q2 cū mēbra animalis ſint diffor mi- 4.
ter calida neceſſe eſt ut mutuo ſe calefaciāt ⁊ alterēt. ⁊ ex
ꝯñti ꝯtinua alteratione reſoluant. ¶ Scd̄o eſt intelligē- 2m no
dū. ꝙ ad iſtā ꝯſumptionē iuuat mediū extrinſecuʒ: eo ꝙ ipſm ꝯtinue alterat noſtrū corpꝰ. iuuat etiā motꝰ. iuuāt ⁊

cibaria calida: ꝛ vltimate intuat ſtudiū. Nā oīa iſta habēt
Dubiū deſiccare corpus noſtrū. ¶ Sꝫ contra primū dubitū diceret
1 quis. quō calor nālis poſſꝫ agere in humidū cū humidum
ſit eius ꝓpriū ſubm: ꝛ accñs nāle ſubiecto non agit ad ip-
2 ſius corruptionē. ¶ Scdo. naꝫ calidū nō cōtrariatur hu-
midō. ergo nec agit in ipſum humidū. tenet ꝯſequentia: qꝛ
Rñ° ratio corruptiua eſt rōne ꝯrietatis. ¶ Ad primum dicunt
aliqui ꝙ calor nō agit in ſubiectum in quo adequate exi-
ſtit. Sed bene cū partes ſunt difformiter calide ipſe calor
qui eſt in vna parte: agit in humidum qđ eſt in alia parte.
¶ Aliter dicitur ꝛ iudicio meo melius: ꝙ calor nālis eſt
quedam ſubſtātia ſubtilis calida que nulli inheret vt ſub-
iecto: ſed ipſi humido eſt in multis partibus cōmixta. hoc
ergo agit generando ſibi ſimile in ipſo humido: ꝛ tunc ceſ
ſat ratio de ſubiecto. qꝛ humiduꝫ non eſt caloris ſubiectū:
Ad 2ᵐ cum ipſum non ſit accñs. ¶ Ad ſcđm dr̄ ꝙ calor natura-
lis qui eſt quaſi ignis bene eſt multū ſiccus: ꝛ iđ rōne ſicci-
tatis humiduꝫ corrūpit: ꝛ aperiēdo poros de per accñs ſe
ipſum calorēꝫ reſoluit: ꝛ etiā dr̄ ꝙ calor eſt magis calidus
ꝙ̄ ipſum humidū: ꝛ iđ agit in ipſum: ipſum vlterius cale-
faciendo: ꝛ ſic pꝫ: ꝙ rōne duplicis ꝯrietatis calor agit ī hu
3ᵐ nōnᵐ miduꝫ. ¶ Ex his duobus notabilibus ſequitur tertiuꝫ no
tabile: ꝙ neceſſaria eſt aiali ſeu viuo (ſi debeat longo tēpo
re viuere ꝛ manere) nutricatio: pꝫ: qꝛ niſi fieret reſtauratio
deperditi corporis actione prius poſita totaliter deſiccaret
ꝛ deficeret vita: ꝛ ideo cum deus ꝛ natura non agant fru-
ſtra: nec abundent in ſuperfluis: nec deficiunt ī neceſſarijs.
T.c.45 3° de aīa. dederunt animali nutritionem.

p° ꝯ. **Ex his** pñt inferri ꝯnes: quaruꝫ prima eſt hec. Calor
nālis eſt cā efficiēs nutritionis: ꝛ ex cōſequenti
augmētationis: ꝓbaẗ: qꝛ ad nutricationē requirit̄ ꝯuerſio
nutrimēti: ſeparatio boni: ꝛ cōuenientis a malo ꝛ diſcōueniē
ti. talia. n. fieri nō poſſūt niſi mediante calore efficiente. er-
go cōcluſio vera. ꝯñtia nota eſt. ꝛ añs pro p° pte pꝫ. ꝛ ꝓ 2°
probaẗ. qꝛ frigidū hoc nō pōt facere cū ſimplr̄ habeat cō-
gregare: imo etiā frigidū freq̄ter cōtenit nutrimēto cuꝫ
ipſum ſit frigidū. ꝛ per ꝯñs nō agit in ipſuꝫ. pꝫ ergo. ꝙ hoc
facit calidū: cuius ē cōgregare hōgenea ꝛ ſegregare ethe
2ᵃ ꝯ rogenea. ¶ Scđa cōcluſio: ꝙ aīa eſt ꝑncipalis cā nutrica
T.c.38. tionis ꝛ augmētatiōis. ꝓbaẗ rōne cōi 2° de aīa. qꝛ niſi ſic ſe
ꝛ.39. quereẗ ꝙ aīal deberet hr̄e ſup̄ius oīa leuia. puta calores ꝛ
ſpūs: ꝛ inferius oīa grauia: ꝯñs eſt incōueniēs: ꝛ contra ex
perientiā. Nam ita ſunt oſſa in capite ꝛ augmentātur ibi-
dem: ſicut in pede: ꝛ calor in pede ſicut in capite. ꝛ probaẗ
ꝯñtia. ꝙ ſi ſolū agunt q̄litates elementales ꝛ non forma:
tunc nō eſt rō: q̄re grauia aſcendunt ꝛ leuia deſcendūt: q̄-
re relinquitur ꝙ huius opationis aīa ſit cā mouens graue
nutrimentū ſurſum: ꝛ leue deorſum ſm cōuenientiā natu-
3ᵃ ꝯ re aīalis. ¶ Tertia cōcluſio. ad iſtā nutricationem cōcur-
runt effectiue q̄tuor virtutes quas medici ponunt in quoli
bet mēbro. ſ. attractiua nutrimēti: retētiua eiuſdem attra-
cti: digeſtiua aſſimilatiua ꝛ vnitiua attracti: ꝛ expulſiua ſu
perflui: qđ pꝫ. qꝛ ſi aliq̄ iſtaꝝ vel in pte vel in toto deficeret
aīal ſuas ꝯpationes. puta nutricationē ꝛ augmētationem
ꝑficere non poſſet. ¶ Quarta cōcłō. cā mālis huius nutri
4ᵃ ꝯ cationis eſt nutrimentū aut mā eiuſdem. pꝫ: qꝛ ex iſtis fiunt
iſte nutritiōes. ¶ Quinta cōcluſio eſt. cā formalis huius
5ᵃ ꝯ nutricationis non eſt alia ꝙ̄ ipſemet mutationis in ſuis p-
tibus cōtinuate. pꝫ: qꝛ forme nō eſt forma: cum ergo ipſe
mutatiōes ſint forme: ipſe nō hn̄t aliquā aliam cāꝫ forma
lem ꝙ̄ ſuā cōtinuitatē in ptibus: qđ eſt ꝓpoſitū. ¶ Sexta
6ᵃ ꝯ ꝯcluſio: cā finalis nutricationis ꝓpinqua eſt ſalus indiui-
dui: ꝛ remota eſt ſalus ſpēi. Sed augmētationis propinq̄
eſt: vt ipſum indiuiduū ſuā debitam acquirat q̄ntitatem: re-
mota eadem que eſt nutricationis. pꝫ iſta ꝯ. quo ad primā
partem. qꝛ ex tertio notabili ſine nutricatione nō poſſet p-
manere ꝛ ſaluari īdiuiduū: ꝛ ideo cauſa finalis eius eſt ſa-
lus ipſius indiuidui. ¶ Itē indiuiduū non poteſt perma
nere idem numero: nec generare niſi nutriatur. ideo natu-
ra vltimate īdiuiduum: ſaltem perfectum per nutricatiōes
intendit generare ſibi ſimile. Et hoc eſt ſalus ſpeciei cum p
hoc ſpecies perpetuetur. ¶ Et ſic proportionabiliter dica
tur de augmentatione: quia propter ꝛ īmediate natura in-
tendit ꝙ viuum habeat ſuam debitam q̄ntitateꝫ ꝛ vltima
te: qꝛ niſi ipſum viuum ſit perfectum ſua q̄ntitate cōuenien
ti ſibi nō poteſt generare: ideo intēdit in augmentatione ge
nerationem ſibi ſimilem pro ſalute ſpeciei: ꝛ ſic patent oēs
cauſe nutritionis ꝛ augmentationis.

Quantū ad 2ᵐ articulū eſt notandū: ꝙ per nutrica- p̄ᵐ nōnᵐ
tionem in ꝓpoſito nihil aliud intelligo ꝙ̄
cōuerſionē nutrimēti intus ſuſcepti ī partes corporis nutriē
di vt fiat reſtauratio deꝑditi: per augmētationeꝫ aūt intel-
ligo augmētatiōeꝫ ꝓprie dictā: q̄ eſt ante diffinita. ſ. cōuer-
ſionē nutrimēti ꝛc. Et iđ pro ſola alteratione aut nutrimē
ti corruptiōe nō intelligo titulū q̄ōnis. ¶ Scđo eſt notan 2ᵐ noᵐ
dum: ꝙ augmentatio aut nutritio pōt eſſe cōtinua dupl'r.
Uno mō ꝓprie. ſ. ꝙ ſit cōtinua ex pte tpis: ꝛ ex parte diſpō
nis ſm quā ipſa eſſet: puta ex pte q̄ntitatis q̄ acq̄rit̄. Alio°
dr̄ cōtinua magis large: ꝙ. ſ. ex pte tpis nulla eſſet interru
ptio: lꝫ ex pte diſpōnis fieret interruptio. ¶ Tertio eſt no- 3ᵐ noᵐ
tandū: ꝙ de rōne motus eſt eſſe cōtinuū. pꝫ: qꝛ eſſe vnū cū
in oībus ſit idē ipſuꝫ ꝛ vnū ipſuꝫ: vt hō ꝛ vnus hō. motus
ꝛ vnus motus. mō motus diſcōtinui nō ſunt vnus motus:
cū ad vnitatem motus requiratur vnitas tpis. 5 phy. T.c.34

Tunc ſit hec p° ꝯcluſio. ꝙ augmētatio ſeu ēt nutri p° ꝯ
tio ē motus cōtinu°. ꝓbaẗ. qꝛ oīs motus ē
motus cōtinuus: vt dicit 3ᵐ notabile: ꝛ oīs augmētatio ē mo
tus. ḡ augmētatio eſt motus cōtinuus: ꝛ minor pꝫ in poſt-
ꝑdicamētis: ꝛ in. 5° phyſi. ꝛ in h̄ p°. eodeꝫ mō de nutricatio- T.c.18
ne. ¶ Sꝫ forte iſta nō eſt difficultas ꝓp quā eſt mota q̄ōꝫ: T.c.25.
potius mota eſt ad aliud: puta ad videndū vtrū totalis au- ꝛ.31.
gmētatio q̄ fuit a ꝑn° vite viuentis vſq ad terminum aug
mētationis ſit motus cōtinuus. ¶ Et circa h̄ ſit h̄ 2° ꝑnci- 2ᵃ ꝯ
palis ꝯ. ſ. ꝙ nō eſt neceſſe nutricationē a ꝑn° vite vſq ad fi-
nem eſſe motū cōtinuū. ꝓbaẗ ſic. poſſe eſt calorēꝫ nālem in
certa pte tpis eē ita debilē: ꝙ in ea nō pōt fieri nutrimenti
cōuerſio adhuc ſtāte in ea vita: ḡ cōcluſio va. ꝯñs nota ē:
ꝛ añs ꝓbaẗ: qꝛ cū nutrimētū ſit certe reſiſtentie: ponaẗ ꝙ
nutrimentū in pede cōuertēdū ſit vt trīa reſiſtene: ꝛ remit
taẗ calor nālis debēs ipſuꝫ cōuertere: ſic ꝙ non poſſit plus
agere ꝙ̄ ad gradū vt trīa. q̄ro adhuc. Utrū cū illo calore ī
pede maneat vita: ꝛ ſi ſic cū iſte calor nō ꝯuertat aliqđ nu-
trimentū: eo ꝙ nutrimētū eſt tante reſiſtentie: ſicut ipſum
eſt in actiuitate: ꝛ tunc hr̄ ꝓpoſitū. Si dicaẗ ꝙ nō. Cōtra.
adhuc nō ſunt q̄litates ita diſcōuenientes introducte: ꝙ for
mam viui poſſint corrūpe: lꝫ ipſa ſit debilitata in ſuis quali
tatib°. ¶ Cōfirmaẗ. ſub quolibet calore maiore vr̄ ꝙ for- Confir.
ma pedis poterat generari: igitur ſub iſto calore pōt pma-
nere. ꝯñs tꝫ. nam forma pōt ſub diſpōne q̄litatiua mīn° pfe
cta pmanere ꝙ̄ generari: vt nūc ſupponit̄. ꝛ in 2° dicetur: ꝛ
añs pꝫ: qꝛ q̄cūqꝫ calor maior ſufficit ad cōuertēduꝫ nutri-
mentuꝫ ꝛ alia opera vite faciēda. ꝛ iđ ſtantibus diſpōnib°
organicis aliqs nō eſt rō: q̄re nō poſſet ſub ea forma genera
ri. ¶ Itē cū tranſitus fiat de extremo p mediū ad aliud ex- Confir.
tremum: ꝛ calor ꝑmitus ſufficit ad vitā cōſeruādā: ꝛ ad nu
trimentū cōuertēduꝫ: ꝛ poſtea nō ſufficiet ad vnuꝫ nec ad
alterū vr̄ ꝙ ī medio ſufficiat: puta ad vitam cōſeruādaꝫ: lꝫ
nō ſufficiat ad aliđ: puta ad nutrimētū cōuertēdū. ¶ Itē Confir.
ꝛ 3° plante in hyeme exiſte gelu fortiſſimo nō appent nutri
ri. ḡ ꝯ vera. ꝯñtia bona: qꝛ plante viuūt. ꝛ añs pꝫ. qꝛ totuꝫ
nutrimentū ipſaꝝ eſt cōgelatuꝫ: quare nullū pñt attrahe-
re nutrimentū: quare nō nutriunt̄. Et idem appꝫ de qui

buſdam animalibus:vt de magnis ranis que in hyeme nõ
capiunt nutrimentum:ꝛ in martio ipſum accipere incipi/
unt.ꝛ ſi allegetur textus philoſophi in contrarium in iſto
T.c.41. primo ꝛ in ſecũdo de anima.ca.2°.Dicendum eſt ꝙ loque
T.c.15. batur de animalibus perfectis:ꝛ voluit ꝙ talis longo tpe
non poſſunt eſſe ſine nutrimento:ſicut non poſſunt eſſe ſi/
ne augmentatione:quin tamen poſſint eſſe aliquo paruo
tẽpore ſine nutrimento hoc non intẽdebat negare.℄ Ter
3ᵃ ꝯ tia concluſio:non oportet augmentatiõem a principio vi/
te vſq; quo viuum nõ põt augeri amplius eſſe cõtinuum
motum ſine interruptione tẽporis:iſta ꝯcluſio pꝫ:qꝛ viuuꝫ
qḋ augeť poſſet fieri infirmũ:ꝛ per infirmitateꝫ in tpe me/
dio ſeu augmẽtationis diminui:vt anno.16.ꝛ.17.ꝛ tũc po
ſtea iterũ fieri ſanum ꝛ de nouo augeri:ꝛ tunc apparet ꝙ
nõ fuiſſet illud viuũ ſine īterruptione tpis auctum:imo tpe
4ᵃ ꝯ īfirmitatis nõ augebať:vt pꝫ ex caſu. ℄ Quarta cõcluſio
eſt:ꝙ ſi viuũ maneat ſemꝑ ſanum ꝛ nutrimentũ ſufficiens
appareat approximatuꝫ:poſſibile eſt ꝙ ſine interruptione
tpis a pn°.augmẽtationis ſue vſq; ad finem quo non põt
vlterius augeri augeať:pbať ꝯcluſio:qꝛ cauſis ſufficienti
bus cõtinue poſitis in agentibus naturalibus effectũ pro/
ducentibus cõtinue ꝛ ſine interruptione poneretur effect⁹:
ſed in iſto caſu ſunt cauſe efficientes poſite augmentatiõis
ſine īterruptione tẽporis:ergo ponetur augmẽtatio ſine in
terruptione tẽporis:maioꝛ eſt nota:qꝛ agentia naturalia
agũt tãtum quãtum poſſunt:minoꝛ pꝫ:qꝛ cũ ſufficiẽs aug
mẽtatio vſq; ad terminũ ad quẽ dꝫ augeri viuũ:eſt corp⁹
eſſe ſanũ:qꝛ tunc eſt aia in diſpõne cõueniẽti:ꝛ cum caloꝛe
naturali ſufficiẽti:ꝛ ſic eſt cauſa ſufficiens ſufficienter poſi
ta:ꝛ nutrimẽtum ſufficiens eſt cauſa mãlis:quare tota mi
noꝛ eſt nota.℄ Coꝛrelarie infertur:ꝙ q̃diu viuuꝫ manet
ſanum ꝛ nutrimẽtum cõueniens eſt ſibi approximatũ nu
5ᵃ ꝯ tritur:ꝛ patet ex probatione cõcluſionis p̄cedẽtis.℄ Qui
ta cõcluſio.augmẽtatio equi totalis facta ex certo cibo in
oꝛdine ad tempus bene eſt motus ꝯtinuus:qꝛ ſi equus eſt
ſanus.vt ante dictuꝫ eſt:nulla fit tẽporis interruptio quin
6ᵃ ꝯ equus cõtinue augeatur.℄ Sexta concluſio huius:aug/
mẽtatio equi totalis proprie loquendo non debet dici mo/
tus cõtinuus.probatur ſic:augmẽtatio facta ī diuerſis po
ris nõ eſt motus cõtinuus.ergo augmẽtatio equi totalis
nõ eſt motus cõtinuus:tenet ꝯſequẽtia:qꝛ augmẽtatio illa
fit in diuerſis poris:ꝛ ꝯſequẽtia probatur:qꝛ augmentatio
nõ eſt huiuſmõi motus vnus:eo ꝙ forma que generať in alio
ꝛ alio poro eſt alia ꝛ alia:vt notũ eſt:cum multi pori tota/
les ſint inuicem cõtinui:ꝛ ex cõſequẽti eſt alia ꝛ alia muta
tio vel diſpoſitio numero:ſm quã fit augmẽtatio:ita ergo
alia ꝛ alia numero eſt augmentatio in alio ꝛ alio poro.cõ/
Dubiũ ſequẽtia tenet per notabile ſcdm:ꝛ añs eſt notum.℄ Sed
diceret quis quãtitas eſt eadem ſm quã fit iſta augmenta
tio:ergo diſpoſitio ſm quã fit motus eſt eadem.ꝯſequẽtia
T.c.26. tenet:eo ꝙ augmentatio eſt motus ad quãtitatẽ.pꝛio hu
ꝛ.27. ius.ꝛ añs pꝫ:qꝛ iſta quãtitas eſt q̃ntitas equi.℄ Rñdeo ne
R̷ gando ꝯñtiam:niſi adderet ꝙ quãtitas eſt eadem:ꝛ diſpo
ſitio ſm quã augeť eſt vna:ꝛ ſi hoc adderet negareꝫ añs:
qꝛ in alio ꝛ alio poro:ꝛ alia ꝛ alia diſpõne augetur quãti/
tas:ꝛ iõ alia ꝛ alia eſt diſpõ ſm quã fit motus.Unde eſt ſi/
mile ſicut ſi hoi augereť caliditas in pede ab vno igne:ꝛ in
manu ab alio.partibus tñ intermedijs non calefactis:tunc
enim eſſet vna qualitas totalis ſm quã eſt motus.ſ.tota/
lis caliditas hois:tñ calefactio nõ eſſet vna:qꝛ diſpõnes qui
bus iſta caliditas intẽditur nõ ſunt vna:imo alia eſt ī pede
ꝛ alia in manu ꝛ aliud ſile eſt:ſicut ſi ſpera aeris rareſieret
hic ꝛ rome:tunc ille rarefactiones fierent ſm eandem quã
titatem ſpere aeris:tñ non eſſet vna rarefactio:eo ꝙ alia ꝛ
alia rarefactione q̃ntitas aeris in diuerſis ſuis partibus ad
inuicem diſcontinuis extendatur:ſic q̃uis q̃ntitas equi to

talis que extenditur ſit eadem:tñ alia ꝛ alia gñatione in di
uerſis poris maioꝛať que gñationes nõ plus adinuicẽ con
tinuantur q̃ȝ rarefactiones aeris predicte.℄ Ex iſta ꝯclu p°ᵐ coꝛ°ᵐ
ſione infertur coꝛrelarie:ꝙ ſm veritatem tot ſunt augmẽ/
tationes totales in viuo:quarꝫ nulle due ſunt vna:quãdo 2
viuum augetur:quot ſunt pori in quibus fit augmentatio
totalis viui.℄ Secũdo:ꝙ alia ꝛ alia die ẽ alia ꝛ alia aug/ 2ᵐ coꝛ°ᵐ
mentatio.pꝫ:qꝛ fiunt in alijs ꝛ in alijs poris:igitur per con
cluſionem ſunt diuerſe augmẽtationes ꝛ capio in iſtis con
cluſionibus poſitis augmentationem improprie:cuꝫ dico
ꝙ augmentatio equi totalis ꝛc.℄ Pro oĩbus augmẽta/
tionibus quibus diuerſe partes equi dñt augeri ſimul tpe:
que oẽs ſm vulgares poſſunt dici vna augmentatio:ꝛ di/
cunť ab eis:eo ꝙ diuerſas partes in diuerſis poris genitas
non percipiunt.℄ Et iuxta hoc ſit ſeptima concluſio:ꝙ ī 7ᵃ ꝯ
oꝛdine ad denominationẽ vulgarium iſte augmentatiões
equi poſſunt dici vna.patet:qꝛ ipſi non p̄cipiunt diuerſita
tem poꝛuum genitarũ:ꝛ iõ oẽs augmẽtatiões factas in diuer
ſis poris ſine tpis interruptione dñt vnaꝫ augmentationẽ
totalem equi.nec eſt incõueniens ita loqui.ꝛ ſm veritateꝫ
ꝛ rõnem aliter cenſeri.℄ Octaua cõcluſio eſt:nutritio to/ 8ᵃ ꝯ
talis equi nõ dꝫ dici vnus motus.pꝫ rõne qua p̄cedens ꝯ.
℄ Nona cõcluſio:reſolutio viuẽtis a pn° vite vſq; ad fineꝫ 9ᵃ ꝯ
eſt motus ꝛ cõtinuus ipꝛoprie.ſ.qꝛ fit ſine tpis interruptio
ne:probatur:qꝛ vel viuũ eſt ſanũ:ꝛ tunc nõ interrumpitur
reſolutio:eo ꝙ tunc caloꝛ nãlis ſe cõtinue nutrit:vel egrũ.
ꝛ tunc cõtinue reſoluunť ptes viui a medio ipſum cõtinẽ/
te:eo ꝙ hoc mediũ eſt ſibi ꝯriuꝫ:ꝛ tunc reſiſtentia viui eſt
debilitata.℄ Ultima cõcluſio:reſolutio nõ eſt ꝓprie conti 10ᵃ ꝯ
nua nec vna mutatio in oꝛdine ad diſpõnem ſm quaꝫ eſt
motus:pꝫ.qꝛ ipſa eſt alia ꝛ alia in alijs ꝛ alijs poris:ſicut ꝛ
augmentatio.ꝛ formeť nõ eodẽ mõ.℄ Coꝛrelariũ:viuuꝫ Coꝛ°ᵐ
nũq̃ȝ manet in eodẽ ſtatu primo mõ idẽptitatis:pꝫ ꝑ rõnẽ
p̄cedentẽ:qꝛ fit ſꝑ ab eo aliq̃ reſolõ:ꝛ hec de 2° articulo.

Ad rationes p̄ncipales hui⁹ qõnis.℄ Ad pmũ Ad p°ᵐ
dř ꝙ Ariſ.per illã dñiaꝫ nõ voluit T.c.41.
negare augmẽtationẽ eſſe cõtinuũ motũ:ſed voluit ꝙ nõ
duraret cõtinue vſq; ad finẽ vite ſicut nutritio.℄ Ad 2ᵐ Ad 2ᵐ
dř negãdo añs.ſ.ꝙ augmẽtatio nõ eſt motus. Et ad ꝓba
tionẽ dř ꝙ nõ opꝫ oẽꝫ motuꝫ eſſe de vero cõtrario in veruꝫ
ꝯriuꝫ:ſed ſufficit ꝙ ſit inter terminos a q̇bus capiuntur de
nominatiões īpoſſibiles reſpectu eiuſdem termini exñtis ſ
aliquid in actu:ꝛ ita vult phs.5°.phyſico.ꝙ motus dꝫ eſſe
ex vero ꝯrio in verum ꝯrium:modo iſta ꝯrietas bene repe
ritur in p̄dicamento q̃ntitatis vt bicubitum tricubitũ:bi
pedale tripedale ꝛ ꝯſilia huiõi.℄ Ad tertiũ negať añs:ꝙ Ad 3ᵐ
diminutio nõ ſit motus cõtinuus.Et ad ꝓbationem dř ꝙ
adhuc illo tpe quo corpus noſtrũ magis acq̇rit q̃ȝ dep̄dat
eſt reſolutio cum caloꝛ nãlis ſe tũc nutriat:ꝛ ex ꝯñti humi/
dum reſoluat:verũ tñ eſt ꝙ tũc nõ ẽ diminutio:tñ q̃cunq;
diminutio eſt ipſa eſt motus continuus ſicut augmenta/
tio.℄ Ad cõfirmationẽ cõcediť ꝙ diminutio in ſenib⁹ fit
cõtinue a caloꝛe nãli.verũ tñ eſt ꝙ fit ẽt a medio continẽte. ad ꝯfir.
non.Et ad ꝓbationẽ primã cõcediť:ꝙ idem de neceſſitate
nature eſt generatiuus carnis ex nutrimento:ꝛ ſe nutrien/
do eiuſdem corruptiuũ.nec eſt hoc incõueniens:ſicut ca/
loꝛ nãlis in epate generat ſanguineꝫ ex chilo:ꝛ in coꝛde eũ/
dem reſoluit in ſpũs ꝛ caloꝛes.Et qñ additur ꝙ idem non
eſt cã ꝯriorꝫ:dř ꝙ hoc eſt verũ eodẽ modo ſe hñs ꝛ de pſe.
ꝛ ideo etiaꝫ caloꝛ nãlis de pſe nõ eſt niſi cã calefactionis ꝛ
generationis ſui ſimilis:calefaciẽdo.n.carnẽ generat ꝛ vl/
terius nimis calefaciendo carnem reſoluit:ꝛ ſic nõ eſt incõ
ueniens idem eſt cauſam contrarioꝛum.pute vnius effe/
cti de pſe:ꝛ alterius de per accidens:ꝛ ſic eſt de caloꝛe na/
turali:natura hec enim de per ſe intendit per eius actio/
nem reſtaurare deperditum ex nutrimento:ꝛ de per acci

dens:q̄ ſimul calefacit mēbra dirigendo nutrimentum re
Ad 2m confir. ſoluit partes corporis nutriēdo. ¶ Ad ſecundam confir-
mationem dicitur: ꝙ verum eſt ꝙ de neceſſitate nature ca
lor naturalis bene corrumpit carnem: vt ſe nutriat ⁊ nutri
tus aliam poteſt generare: nec hoc eſt incōueniens modo
predicto. Ad improbationem quādo dicitur ꝙ hoc face-
ret fruſtra: dicitur ꝙ hoc fit neceſſitate nature: q̄ oportet
calorem reſtaurare cum ſine eo non poſſit eſſe vita: ⁊ ideo
ſi nutrimentum deficeret: vt aliunde reſtaurare poſſet: nō
videtur incōueniēs: ꝙ ex humido radicali corporis reſtau
Ad 3m confir. raret carnem corporis corrumpendo. ¶ Ad tertiam dici-
tur: ꝙ verum eſt ꝙ calor agendo in humidū radicale agit
ad ſui corruptionem de per accīns: q̄ aliter non poſſet per-
Ad 4m p̄ncipale manere ſine humido: ſed de p̄ſe non agit ad ſui corruptio-
nem. Et hoc voluit auctoritas p̄hi prius allegata. ¶ Ad
quartā principalē cōceditur: ꝙ augmentatio eſt q̄ñ eſt cō
uerſio nutrimenti. etiam negat̄ ꝙ iſta cōuerſio nō ſit conti
nua. ⁊ negat̄ ꝯſñia: ꝙ aliq̄ñ in corpe hūano non ſit cibus
imo ſemp eſt ſanguis in corpore aīalis vel in nō habentib᷒
ſanguinē ei ꝓportionabile ⁊ tale eſt nutrimentum: ⁊ iō dr̄
ꝙ in corpus eſt nutritio ⁊ nutrimenti cōuerſio per totam
vitam vel ſaltem per maiorē ptem vite: ⁊ ſic cōtinue ma-
net corruptio cibi ꝓpinqui. puta ſanguinis. Et ſi petat̄: q̄-
re iſto cibo ꝓpinquo manente aīal appetit cibū nouū: dr̄
ꝙ hoc eſt: q̄ mēbra cibi retentiua ſent. iu ſe euacuari: ⁊ iō
petunt repleri naturali inclinatione: eo ꝙ ſine cibo non poſ
Ad 5m ſent in ſuo vigore naturali pmanere. ¶ Ad quintā negat̄
ꝙ nutritio non ſit cōtinua: ⁊ q̄ñ dicit̄ ꝙ tunc non eſſet rō:
quare aīal fameſceret: dr̄ ꝙ ei eſt: q̄ mēbra retētiua nutri
menti ſentiunt ſe euacuari per nutritionem ⁊ appetunt re-
Ad 6m pleri: ⁊ propter hoc fit fames vt ante dictum eſt. ¶ Ad ſex
T.c.23. tam auctoritatem Cōmentatoris cōceditur in. 8° phyſi. eo
ꝙ ipſa laborat ꝓ ſexta ꝯclone: rō tñ ſua nō cōcludit: q̄ nō
eſt impoſſibile ꝙ cōtinue per integrū annū acquiratur q̄ti-
tas digitalis aut granum milij: ⁊ ꝙ tñ cuilibet correſpon-
deat aliqua huiuſmodi quātitas: cū quodlibet cōtinuū
ſit ita bene diuiſibile in infinitum: ſicut tempus quātūcū-
T.c.69. q̄ ſit magnum: ſicut patet ex quarto ⁊ ſexto phyſicorum.
¶ Ratio poſt oppoſitum arguit pro prima concluſione: ⁊
hec de iſta queſtione.

¶ Eodem textu vbi ſupra. T.c.xv. Qō.xv.

1m Quintodecimo querit̄. Utrū ra refactio ſit argu-
mentatio. Et arguit̄ p̄mo ꝙ ſic: oīs motus ad
q̄titatē eſt augmētatio. rarefactio eſt hmōi.
ergo ⁊c. maior eſt vera. 5° phyſi. ⁊ minor pȝ: q̄
T.c.18. 2m corpus qd̄ rareſit poſt rarefactionē eſt maius q̄̄ añ. ¶ Se-
cundo ſic: oīs motus ꝓpter quē de prima ſubā mutantur
termini de predicamento q̄titatis eſt augmentatio vel di-
minutio: ſed rarefactio ē hmōi: ergo rarefactio eſt augmē-
tatio vel diminutio: ſed ſicut manifeſtum eſt: non eſt dimi-
nutio. ergo eſt augmētatio. maior pȝ vt prius: ⁊ ex alio: q̄
talis motus non pōt reduci ad aliud p̄dicamentū: minor
pȝ: q̄ ſi ſubā bipedalis rareſiat vt ſit tripedalis non eſt du-
bium quin de ea variabuntur termini de p̄dicamento q̄ti
3m tatis. ¶ Tertio. oīs motus quo producit̄ noua quātitas ē
de predicamento q̄titatis: ſed in rarefactiōe producit̄ no-
ua quātitas. ergo rarefactio eſt de p̄dicamento q̄titatis: ⁊
non eſt diminutio. ergo augmētatio. ꝯñe ſunt note: ⁊ ma
ior pȝ: conuenienti ſimilitudine: ſicut oīs motus quo pro-
ducitur noua qualitas eſt in predicamento qualitatis: mi
nor pȝ: q̄ ſm illos qui dicunt q̄titatem eſſe rem diſtinctā
a re quāta in omni rarefactione noua quātitas producitur
⁊ in cōdenſatione aliq̄. ſ. que prius fuit corrūpit̄. ¶ Quar
4m to. augmentatio viuentis eſt augmentatio. ergo a multo
fortiori rarefactio eſt augmentatio. antecedens eſt philo- T.c.37
ſophi in littera: ⁊ probatur cōſequētia: q̄ per augmētatio-
nem viuentis non producitur noua q̄titas: ſed potꝰ quā-
titas nutrimenti q̄titati viui ſuperadditur: vt pȝ per pro-
ceſſum p̄hi in littera: ſed per rarefactionem noua q̄titas
realiter producitur: modo nullus diceret quin realꝰ dici
debet mutatio ad q̄titatem ⁊ augmentatio mutatio qua
generatur noua q̄titas q̄̄ mutatio qua vna quātitas ad-
deretur alteri: ſicut magis proprie dicitur dealbatio produ
ctio noue albedinis in ſubiecto: q̄̄ additio vnius ſubſtan-
tie albe ad aliam ſubſtantiam albam.

In oppoſitum videtur eſſe p̄hs in ca. de aug-
mentatione: vbi dicit ꝙ aug- T.c.34.
mentatio fit aliquo adueniente: modo rarefactio non eſt ⁊.39.
aliquo adueniente. ergo non eſt augmētatio. ¶ In iſta qō
ne primo videbitur modus q̄lr poteſt fieri rarefactio. Se-
cundo videbitur reſponſio ad queſtionem.

Quantū ad primū articulū nota ꝙ quantitas ſiue p̄m nōm
dimēſio ſubē eſt diſtincta a ſubā. hanc ſup
poſitionem ſuppono declarandā: ꝓ phyſi. ⁊ ab aliīs magi- T.c.28.
ſtris ibidē declaratā: ⁊ ideo ſolū eam per vnam rōnem que ⁊.c.63.
ad hoc cōſueuit adduci declaro. ¶ Primo ſupponit̄: ꝙ aer p̄ ſuppo
idem q̄nq̄ poteſt ſtare ſub q̄titate in duplo maiori per ra
refactionem ⁊ alio tpe ſub q̄titate in duplo minori per cō
denſationē: qd̄ pȝ: q̄ ſi fiala ponat̄ cū ore ad ignē rarefiet
aer intantū ꝙ ſi poſtea ponatur cū ore ſuper aquā cōdēſa
bitur ad ſubduplū: ſic ꝙ opȝ aquā intrare vſq̄ ad medie-
tatem fiale ne maneat vacuū. ¶ Scdo ſupponitur: ꝙ aer 2m ſupp
nō pōt tm̄ cōdenſari per ſolā cōpreſſionē: nec tantū rare-
fieri per ſolā tractionem: aut motū localē: pȝ etiā experien-
tia: q̄ follis lateribus extenſis ⁊ foraminibus obſtructis:
ſic ꝙ aer non poſſit cedere: experimur ꝙ per vnam cōpreſſio
nem nos iſtū aerē nō poſſumus ad ſubduplū condenſare:
imo ſenſibiliter pȝ: ꝙ latera follis notabiliter comprimere
non poſſumus: quod non eſt ex alio: niſi q̄ aerem inter ce
ptum non poſſumus notabiliter ꝯdenſare. eodē modo pȝ:
q̄ nec rarefacere: lateribus. n. follis cōpreſſis ⁊ foramini-
bus obſtructis non poſſumus latera follis abinuicem no-
tabiliter elongare: qd̄ nō vr̄ ex alio: niſi q̄ aerem qui eſt in-
tus non poſſumus notabilr̄ extēdere. Ex his perſuadetur
ſuppō ſic: nam volenti latera follis cōprimere reſiſtit aer
materia vel forma: caliditas vel dimenſio ab oībus diſtin-
cta: ⁊ nullum iſtorū modorū poteſt dici preter vltimum: er
go dimenſio eſt diſtincta a ſubſtantia: cōſequentia tenet. ⁊
añs pro prima parte pȝ ex ſufficienti diuiſione. pro ſecunda
declaratur: non. n. poteſt dici ꝙ aer: q̄ ipſe poteſt ſubſiſte-
re in duplo minori loco: vt dicit prima ſuppō: nec forma. p
ꝯñs nec materia cum multo plus de materia terre ſit in du
plo minori q̄titate: nec pōt dici ꝙ caliditas poteſt eſſe: q̄
plus de caliditate ſtat ſub parua q̄titate ferri calidi: niſi
tunc inquātum ad caliditatem ſequitur dimenſio q̄ reſi-
ſtit: ⁊ ſic poſſet dici reſiſtens per modum ſequele. relinqui-
tur ergo ꝙ dimenſio diſtincta reſiſtit: ⁊ habetur propoſi-
tum. ¶ Secundo nota: ꝙ rarum apud nos dicitur quod 2m no
habet parum de materia ſub multa extenſione: denſū au-
tem dicitur quod habet multum de materia ſub parua ex
tenſione: vnde rarefieri eſt minus de materia ſub equali ex
tenſione acquirere. Condenſari vero plus de materia ⁊c.
Raritas ꝓo eſt paucitas materie ſub multa extēſione: den
ſitas autem eſt multitudo materie ſub pauca extenſione.
¶ Tertio nota: ꝙ q̄nq̄ dr̄ corpus rarefieri iproprie. ſcꝫ 3m no
ipſum in partibus ſuis abinuicem elōgatur per ſubintroi-
tum corporū aliorū extendentium: ſic ꝙ appareat locū
maiorē occupare: ⁊ ſilr̄ condenſari iproprie dr̄ ſi cōprimā
tur ⁊ coguntur partes aliene inter partes ſuas recepte: ⁊
ſic poſtea appareat minorem locum occupare illo modo

3ᵐ dubᵐ ¶ Tertia dubitatio vtrum ꝑ iſtorum pororum repletionem corpus poſſit augeri. ⁊ arguit̄ ꝙ nõ. quia nunq̄ȝ generat̄ plus q̄ȝ eſt deperditum. ergo nunq̄ȝ corpus augetur. tenet cõſequētia ⁊ antecedēs pȝ. quia nõ gn̄atur maius q̄ȝ eſt porus cum receptum nõ ſit maius recipiēte modo tm̄ quantus eſt porus eſt deperditū. ergo nunq̄ȝ plus
2ᵐ generatur q̄ȝ eſt deperditū. ¶ Secūdo ſequeretur. ꝙ facta vna augmētatiõe nunq̄ȝ poſt deberet augeri corpus. cõſequēs eſt falſum. ⁊ conſequentia probatur. qꝛ pori in prima augmētatione replent̄. ergo facta illa augmētatione nulli manēt pori. ⁊ ex cõſequēti cum augmētatio nõ fiat niſi per poros ſequitur ꝙ poſt ꝑmam nulla augmētatio deberet fieri: qđ eſt ꝓpoſitum. Oppoſitum eſt prius dcm̄.

Ad ꝑᵐ dubium **Ad iſtas** dubitationes qꝛ difficiles ſunt rñdetur ꝑ ordinē. ¶ Ad ꝑmam dicit̄. ꝙ pori ſunt in corpore geniti ex caloris naturalis actione corpus noſtrum reſoluente duplici de cauſa. Una ex neceſſitate cauſe efficientis: quia nutriēdo ſe in corpus agit ⁊ ipſum reſoluendo facit poros. Scḋa eſt neceſſitas finis. ⁊ eſt duplex. vt per poros ſuperfluitas corporum tertie digeſtionis mēbris ſolidis vt carni ⁊ ſimilib⁹ nocētes ſi manerent in corpore a corpore expellātur. ⁊ alia eſt vt eis mediātibus fiat
Ad ꝑᵐ nutricatio ⁊ augmētatio. ¶ Ad ꝑmā ratione in ↄtrariū dicitur. ꝙ pori ante aduētum nutrimēti ſunt pleni fumis aeris. ⁊ huiuſmodi corporibus ſubtilibus. Et dicit̄ vltra ꝙ penetratio nõ fit. quia huiuſmodi corpora ſubtilia cedūt ⁊ euolāt nutrimēto adueniente ſicut aer cedit corpori
Ad 2ᵐ moto per ipſum. ¶ Ad ſecūdā dicitur. ꝙ nõ ſunt vbiq̄ȝ in corpore. Et ad probationē dicitur. ꝙ ratio quare ſunt magis in vna parte q̄ȝ in alia eſt. qꝛ calor naturalis inuenit vnam partem maioris reſiſtētie q̄ȝ aliam. ⁊ ſic in parte minoris reſiſtētie ꝑus gn̄at porum. ⁊ hec eſt cauſa quare ſunt hic ⁊ nõ ibi. licet enim calor in omnem partē agat alterādo: tamē nõ in omnes agit reſoluēdo. ſed in partes
Ad 3ᵐ minoris reſiſtentie ſicut dictum eſt. ¶ Ad tertiam negatur cõſequentia qua infertur ꝙ nihil augeret̄. Et ad probationem dicit̄ negādo ꝙ ex pororum repletiõe corpus ſolum fiat magis dēſum. imo eſt vere maius extēſum. lȝ q̄ȝtum eſt ex hoc nõ apparet ad ſenſuȝ ꝓpter hoc ꝙ nõ plus apparet extēſum q̄ȝ eſt ex priori ſolius repletiõe niſi aliud cõcurreret. quod poſtea dicet̄ in reſpõſione ad ꝑmū articulum ſcḋi dubij. q̄ȝ ſi porus nõ eſſet repletus. Et ad probationē dicitur ꝙ quinta repleta vino eſt magis extenſa q̄ȝ ipſa nõ repleta. qꝛ mēſurando ſm̄ tres dimenſiões ipſa eſt maior. Sic etiam corpus poris repletuȝ in partib⁹ ſuis: lȝ quo ad ſenſum nõ appeat maius q̄ȝ ante: tamen ſm̄ ve
Ad 4ᵐ ritatem eſt maius q̄ȝ ipſis poris vacuis. ¶ Ad quartam negetur ꝙ circūdans poros poris excluſis nihil in ſe recapit. Nam circūdans hoc in ſe cõtinet ipſos poros ⁊ ex cõſequēn continet quod in poris recipitur. ⁊ ideo recipit illud in ſe quod pori in ſe recipiunt. ⁊ per cõuerſionem illi⁹
Ad 5ᵐ diceretur magis fieri extēſum. ¶ Ad quintam poteſt dici vno mõ ꝙ augmētatio eſt motus continuus per totuȝ corpus. qꝛ lȝ ſolum fit augmētatio per intus ſuſceptionē. vbi eſt porus: tamē bene eſt augmētatio aliarum partiuȝ per iuxtapoſitionem ⁊ ex cõſequēti omnium. ⁊ hoc ſufficit ad hoc ꝙ dicatur motus cõtinuus ſpecialiter: cum tales partes partis nõ habētes poros nõ ſint ꝑ ſe ſenſibiles. ⁊ ꝑ cõſequēs vulgus nullam attribuit eis denoīationem. ¶ Aliter poteſt dici ꝓbabiliter. ꝙ ſm̄ veritatem quelibȝ augmētatio eſt motus continuus. Sed eſt verū ꝙ per totum corpus nõ eſt vna: ſed eſt multiplicata ad multiplicationē pororum: quelibet tamē que fit in vno poro eſt motus continuus. Et hoc ſufficit ad hoc ꝙ augmētatio dicatur motus vere continuus. ⁊ a quolibet iſtoruȝ dicitur cõtinuū augeri: ⁊ ſic ipſum totuȝ viuiū: ⁊ etiam ab omnibus ſimilibus ꝙ omniū eſt vnus terminus ſaltem extrinſecus puta ipſum viui hēre debitā q̄ȝtitatē ſicut dictuȝ eſt.
Ad 2ᵐ dubᵐ ¶ Quantum ad ſcḋm dubium dicitur ꝙ nutrimentum in animali recipitur in ore: aut ꝓportiõabili ⁊ mittitur in ipſis animalibus perfectis ad ſtomacum: ⁊ a ſtomaco digeritur in vnam ſubſtāntiam albam que a medicis chilus vocatur. iſta autē trahitur per venas meſeraicas mediātes inter ſtomacum ⁊ epar ad epar: ⁊ illic digeritur in vnā maſſam rubeam que in confuſo cõtinet quatuor humores ſcilicet coleram rubeam. ſanguinem: flegmam ⁊ melācoliam. ⁊ nominatur a medicis chimus. a chimo autē iſto colera ſeparatur pro magna parte ſaltem. ⁊ mittitur ad ciſtim fellis per viam in epate ad hoc deſtinatam. ⁊ etiaȝ ab eo ſeparatur colera nigra. eo ꝙ iſte due colere in epate ſunt conuenientis nutritionis. ⁊ mittitur ad ſplenē ꝑ viaȝ ad hoc deputatam. reſidua vero maſſa ſanguinea cū flegmate mittitur iterum ab epate ad venas magnas. ⁊ ꝑ eas ad venas capillares. ⁊ ꝑ huiuſmodi venas capillares mittitur ad ſingulas partes tā carnis q̄ȝ oſſis poroſas. ⁊ hoc coadiuuante virtute naturali attractiua mēbri quo quolibet membrū attrahit de nutrimento ſibi conueniēti ꝓ nutricatione. Nam vnum membrum attrahit ſanguinē magis colericū. aut ſanguinem magis flegmaticū ſm̄ cuiuſlibet ipſorum exigentiam: aut virtutē.

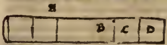
Ad ꝑᵐ **Ad rationes** in ↄtrarium. Ad ꝑmam dicit̄ ꝙ nutrimentū continue mouet̄ ad mēbra: que ſunt in capite motu tractus facto a naturali virtute ipſorum mēbrorum. ſicut enim magnes habet naturalē virtutem attrahēdi ferrum. ita quodlibet mēbrū dono dei virtutem habet attrahēdi ſibi conueniēs nutri-
Ad 2ᵐ mentuȝ. ¶ Ad ſcḋm dicit̄. ꝙ omnes pori terminātur ad capita venarū capillariuȝ. ⁊ ideo per eas ad ſingulas par-
Ad 3ᵐ dubij tes: tam carnis q̄ȝ oſſis nutrimētuȝ valet delegari. ¶ Ad tertiam dubitationem dicit̄. ꝙ per pororum repletionem corpus augetur. Et ad improbationē negatur ꝙ non generet̄ in eis plus q̄ȝ eſt depditū. Et ad ꝓbationem dico ꝙ verū eſt ꝙ nõ generat̄ maius q̄ȝ porus eſt magnus. ⁊ negat̄ ꝙ tantū ſuit deperditum: imo calor naturalis poſt q̄ȝ poros generauit ꝑ aliquam corporis reſolutionem ꝑtialē. cõſequēter ſicut ⁊ corpus alibi rarefaciendo extendit. ita extendit ſe ⁊ ampliat poros. ⁊ ſic ꝑ huiuſmodi rarefactionem pororum ⁊ extenſionem generat̄ plus in poris: ⁊ maior ſubſtātia q̄ȝ eſt depdita. ⁊ per huiuſmodi fit augmēta
Ad 2ᵐ tio viui. ¶ Ad ſecūdam dico. ꝙ vna augmētatiõe facta ſicut iſti pori replentur ⁊ clauduntur. ita alibi noui generantur ex caloris rarefactione. ⁊ ideo ſicut iſtis repletis fit augmētatio. ita ꝑ aliorum repletionem de nouo genitorū fiet ſequens. ⁊ ſic q̄ȝtum eſt ex parte pororum nunq̄ȝ deficiet augmentatio: licet deficeret aliunde ſicut poſtea dicetur. Et hec de tertio articulo.

ad rationes principales. **Ad rationes** ꝑncipales. Ad ꝑmaȝ dicit̄. ꝙ ipſa verum concludit: ſed non eſt ad ꝓpoſitum: ſicut pȝ ex ꝑcedenti articulo. qꝛ arguit de corpore egro. Ariſt. autem intelligit de corpe ſano. ¶ Ad ſe-
Ad ꝑᵐ ꝑ. ge. 32. cūdam dicit̄. ꝙ in nutritiõe nõ quelibet pars nutrīti nutri-
Ad 2ᵐ tur ꝓprie: ⁊ ꝑ intus ſuſceptionem. ſed bene per intus ſuſceptionē: vel iuxtapoſitionē quelibet pars nutritur. ⁊ ſic in augmētatiõe quelibet ps efficitur maior ꝓprie vel improprie. ꝓprie vt poroſe ꝑ intus ſuſceptioneȝ. improprie vero non poroſe nõ ꝑ intus ſuſceptionem. ſed ꝑ iuxtapoſitionē ⁊ ſic eſt directe ſimile de augmentatione: ⁊ nutricatione. Et ad rationē: cum dicit̄ ꝙ nutritio fit ꝑ reſtaurationem depditi. verū eſt ꝓprie dicta. ⁊ quia ſolum pars poroſa deꝑdit. ⁊ ideo ipſa ſolum nutritur ꝓprie. alie autem impro-
Ad 3ᵐ prie nutriūtur: ſicut dcm̄ eſt. ¶ Ad tertiam cõcedit̄ ꝙ nõ infinite ptes ꝓprie augmētant̄, ſaltem diſtincte: ⁊ nõ cõ-

municantes. ⁊ ideo nõ opꝫ nutrimẽtũ in infinitas ptes di
uidi. ſed ſolum ꝓprie augmẽtanṫ partes poros habẽtes:
⁊ iſte ſolum ſunt finite non cõicantes. ⁊ ideo ſufficit in tot
partes diuidi nutrimentũ: quot ſunt hmõi pori vel ptes.
Ad 4m ¶ Ad quartam cõceditur ꝙ ratio concludẽ: ſi vere que
libet pars per intus ſuſceptionẽ augeretur. ſed q2 ſic non
ſit augmentatio. ſed ſolum per partium poroſarum nutri
Ad 5m tionẽ ⁊ augmentationẽ. ideo ratio nõ procedit. ¶ Ad
quintã negatur ãñs cũ dr̃ ꝙ nihil in augmẽtatio
ne augeṫ. Et ad ꝓbationẽ dico: ꝙ pars que fuit bene au
getur. ⁊ ideo negaṫ ꝙ nõ fiat maior ꝙ̃ ante. imo ipſa per
hoc ꝙ aliam in ſui nãm cõuertit facta eſt maior. vt manꝰ
que prefuit vel pes eſt auctus. Similr̃ dicit ꝙ aggregatũ
ex partibus que pfuerunt ⁊ partibus que adgenerate ſũt
de nouo eſt auctum. Nã totũ cõpoſitũ eſt auctũ. hoc au
tẽ eſt hmõi aggregatũ ꝙ̃ ⁊c. bene tamẽ cõcediṫ ꝙ partes
que aduenerũt nõ ſunt aucte. ¶ Et ideo ad ꝯfirmationẽ
diciṫ ꝙ ipſa cõcludit veritatẽ. ⁊ eſt pro dictis. q2 ipſa pars
que aduenit nõ eſt poroſa. ꝗre ꝓprie nõ debet eſſe aucta.
T. c. 32. Et quãdo Ariſt. dicit in ratione poſt oppoſitũ ꝙ̃libet par
tẽ aucti eſſe auctã. loquitur de partibus pexiſtẽtibꝰ. ⁊ con
Ad 6m ſequẽter de his locutus ſum in poſitione. ¶ Ad ſextã ne
gaṫ ꝙ penetratio ꝓpter augmẽtationẽ eſſet poſſibilis. Et
ad ꝓbationẽ diciṫ ꝙ quelibet pars poroſa aucti augetur
nõ ꝓprie. ſed ꝑ intus ſuſceptionẽ nutrimẽti ſicut dcm̃ eſt.
Et iõ vlterius dicitur. ꝙ pars nõ poroſa non ꝓprie augeṫ
per intus ſuſceptionẽ. ſed per iuxtapoſitionẽ. ⁊ ſic non ſe
Ad 7m quiṫ nutrimẽtũ penetrare eaꝫ. ¶ Ad aliã negatur ꝙ aug
mẽtatio eſſet doloroſa. Et ad probationẽ dicitur: ꝙ nutri
mentũ nõ ingrediṫ niſi partes poroſas: ⁊ ptes ſolidas nul
lum porũ hñtes nõ ingrediṫ. ⁊ ideo augmentatio eſt ſine
Ad 8m diuiſione ꝯtinui: ⁊ ſine dolore: ſicut patet ex dictis. ¶ Au
ctoritas phi poſt oppoᵐ eſt pro ſcḋa ꝯne primi articuli.

¶ Hec aũt tria ſunt quoꝝ vnũ eſt quãtũcũqꝫ partem ⁊c. T. c. xxxiij. Qõ. xij.

Duodecimo querit. Utrũ in aug
mẽtatiõe maneat idẽ
totum ante ⁊ poſt. ¶ Et arguiṫ pmo ꝙ nõ:
q2 non manẽt eedem partes materiales: nec
eedem formales. ergo nõ manet idem totũ.
Co. 17. tenet ꝯña: q2 totum eſt ſue partes: vt dicit Cõmentator.
4. ph. pmo phyſicorum. añs pro prima parte pꝫ in littera p phy
43. loſophum dicentẽ ꝙ partes materiales fluunt ⁊ refluũt.
T. c. 36. ⁊ pro ſcḋa parte pꝫ ꝙ forma ſequitur materiam: eo ꝙ nã
liter loquẽdo forma nõ poteſt ſtare ſine mã: nec vnã mãm
2m dimittere ⁊ aliaꝫ intrare. ¶ Scḋo ſic. multe partes adue
niũt. ergo ⁊ totum variatur. tenet conſequẽtia. vt prius: ⁊
añs pꝫ: q2 nõ eſt augmẽtatio: niſi multe ptes aduenient:
T. c. 41. ſicut dicit phs in lr̃a ergo ⁊c. ¶ Tertio vocentur par
32. ⁊. 34 tes ante augmentationẽ exiſtentes a. ⁊ poſt augmẽtatio
3m nem partes ſuperaddite voceṫ b. tunc arguiṫ ſic. hoc au
gendum ante augmentationẽ eſt. a. ⁊ poſt augmentatio
nem non eſt. a. nec erit. a. ergo non eſt idem poſt quod añ.
conſequẽtia nota: ⁊ añs pro pma parte eſt notum: vt pus
⁊ pro ſcḋa parte pꝫ: q2 poſt augmentationẽ erit. a. ⁊. b. er
go non erit. a. cum. a. non ſit. a. ⁊. b. ¶ Confirmaṫ ſic. hoc
poſt augmẽtationẽ eſt idem quod fuit ante. Sꝫ ante fuit
a. ergo poſt eſt. a. Sed poſt eſt. a. ⁊. b. vt notum eſt igitur
a. eſt. a. ⁊. b. ergo pars eſt ſuum totum. ¶ Cõfirmaṫ ſcḋo.
hoc eſt idem quod fuit ante. ſed hoc eſt. a. ⁊. b. ergo añ fuit
a. ⁊. b. conſequentia eſt nota vt videtur: ⁊ ꝯñs eſt mani
4m feſte falſum: q2 ante non fuit niſi. a. ¶ Quarto pncipalr̃
ad qõnẽ arguiṫ ſic. ſequereṫ ꝙ aliquid generareṫ ſucceſ
ſiue ⁊ ſtatiꝫ vna parte genita ceſſaret generatio. Sed hoc
eſt falſum. probetur tamẽ conſequẽtia: quia eadem rõne
qua poſt augmẽtationẽ eſt idem totum qḋ fuit ante. cũ
multe partes ſunt ſibi inuicem addite manebit vna parte
ignis genita ideꝫ ignis poſt ꝙ̃quot partes augerenṫ ſibi.
¶ Quinto ſequereṫ ꝙ eadẽ rõne ſequana eẽt ideꝫ q fuit 5m
tertio vel quarto anno ellapſis. hoc eſt falſum: q2 omnes
partes ſequane que fuerunt ante tres annos ſunt corru
pte: aut ſaltem intrauerũt mare: quare nõ eſt idem totũ:
cum totum nõ ſit aliud ꝙ̃ ſue partes: ⁊ añs pꝫ: q2 quelibꝫ
pars ſequane que tunc fuit intrauit mare. ⁊ tamen ꝓbaṫ
ꝯña: q2 eadẽ rõne qua ꝓpter ſucceſſionem partium rece
dẽtium ⁊ aduenientium manet idem totum ꝓpter eas: ſi
bi ſuccedere in ſimili ſitu figura ⁊ diſpoſitiõe manebit idẽ
ſequana: cũ partes ſue ſic ſibi ſuccedant in ſimili ſitu figu
ra ⁊ diſpõne. ¶ Scḋo ꝓbaṫ ꝙ non ſit idem ſequana: q2 2o
eadẽ ratione eſſet eadẽ ſpera aeris que fuit vltra centum
annos: ⁊ ſic poſſet eadẽ ſpera aeris manere perpetua: ⁊ ſic
ex conſequẽti cũ ſpera aeris ſit corruptibilis aliquod cor
ruptibile poſſet perpetuari. ꝯñs eſt contra phm̃ pmo celi. 2. t. c. 10.
⁊ prima conſequẽtia pꝫ: q2 ita bene in ſimili diſpõne ſitu in fineꝫ.
⁊ figure ſucceſſiuis temporibus ſuccedunt ſibi inuicẽ par
tes ſpere aeris ſicut ſequane. igitur ſi vnum ipſorum ma
net idem: ⁊ aliud manebit idem. ¶ Tertio confirmatur: 3o
q2 ſequiṫ idem bis generari: q2 ſequana qui fuit vltra cen
tum annos fuit pro tunc genitus: ⁊ iſte qui nunc eſt geni
tus eſt citra. ergo ſi iſte eſt idem: idem erit bis genitus con
ſequentia eſt nota: ⁊ añs pro prima parte pꝫ. ⁊ pro ſecũda
declaratur: q2 quodlibet pedale huius ſequane: qḋ nunc
eſt: eſt genitũ citra. 10. annos. ergo ⁊ ſequana totus. conſe
quẽtia tenet: q2 ſequana nõ eſt aliud ꝙ̃ omnia iſta peda
lia ſimul ſumpta: ⁊ añs pꝫ: q2 qḋlibꝫ pedale eius ſequane:
qḋ eſt: venit ex fontibus citra breue tempus: ⁊ ex fontibꝰ
nõ potuit venire niſi q2 in montibus pro tunc eſt genitus.
ꝙ̃ eſt citra. 10. annos genitum. ¶ Sexto ſi ſic hoc eſſet ex 6m
eo: ꝙ maior pars manet eadem: pꝫ conſequẽtia: q2 nõ vi
deṫ maior rõ quare manet idem totuꝫ: niſi q2 maior pars
eius manet. ſed hoc eſt falſum ergo ⁊c. falſitas conſeqñ
tis declaratur: q2 ſequitur ꝙ idem eſſet aliquid cum ali
quo cum quo in nulla parte conueniret. hoc eſt impoſſi
bile: ⁊ conſequẽtia probatur. Nam ſit colũna tripedalis.
a. ⁊ moueatur vnũ pedale ab ea ⁊ loco eius ponatur vnũ

aliud pedale qḋ vocetur. b. tunc. b. eſt idem cum. a. q2 ma
ior pars eſt eadem. amoueatur ergo. 2m. pedale ab. a. ⁊ po
natur vnum aliud: ⁊ vocetur. c. tunc. c. eſt idem. b. q2 due
tertie ſunt idem: vel eedeꝫ. ⁊. b. cum. a. vt prius. ergo. c. eſt
idem cum. a. tunc de. c. amoueatur tertium pedale ⁊ vo
cetur. d. tunc. d. eſt idem cum. c. vt prius ⁊. c. cum. a. vt pro
batum eſt: quia quecũqꝫ ſunt eedem vni tertio ſunt eedeꝫ
inter ſe. Modo. a. ⁊. d ſunt eedẽ. c. quare ſibi inuiceꝫ erũt T. c. 33.
eedeꝫ: ⁊ tamẽ per ſenſum manifeſtum eſt ꝙ in nulla parte
conueniunt. quare habetur conſequens probandum.

In oppoſitum eſt Ariſto. in hoc pmo. caplo
quo pus. Et põt probari rõni
bus ꝙ idem manet idem ante ⁊ poſt. ¶ Primo q2 aliter 1m
ſequeretur ꝙ iſte terminus ioãnes. eſſet nomẽ cõmune: q2
verificatur de homine ante augmentationẽ nominato h
nomine ⁊ poſt. ſi ergo non eſt idem vniuoce ſucceſſiue ve
rificatur de pluribus: qḋ eſt propoſitum. ¶ Secundo q2 2m
non fuiſſet idem chriſtus paſſus in cruce qui natus eſt de
virgine maria. illud eſt falſum: ꝯña pꝫ: q2 auctus fuit in
tempore ſue augmẽtationes. ¶ Tertio ſequitur ꝙ nul 3m

lus noſtrum eſſet baptiçatus. quia aucti ſumus poſt ba-
4m ptiſma. ¶ Quarto ſequitur q̄ ſi ſor. promitteret ſoluere
bodie q̄ cras non teneretur ſoluere: q̄ nihil promiſit ille
qui cras erit ſor. poſt augmentationem: cum nunq̄ȝ ante
fuiſſet: ⁊ ex conſequēti nihil deberet: quia nihil promiſit.
5m ¶ Quinto quia talis augmentatio non eſt proprie mo-
tus. conſequens eſt inconueniens: ⁊ conſequentia proba-
tur: quia motus debet eſſe in ſubiecto eodem in actu. mo-
do augmentatio non fieret in eodem ſubiecto: nec in actu
manente ſub vtroq̄ȝ termino.

¶ In iſta queſtione primo ponēda ſunt aliqua notabilia.
Et reſponſio ad queſtionem. ¶ Scd̄o mouebuntur que-
dam dubia contra determinata ⁊ ſoluentur.

pm nom **Quantum** ad p̄mum articulum eſt primo notan-
dum. q̄ queſtio iſta querit de idētita-
te numerali. de idētitate autē ſpecifica nihil ad preſens.
2m nom ¶ Scd̄o eſt notandū. q̄ idem numero capitur ꝓpriiſſi-
me. ꝓprie. ⁊ large. propriiſſime dicit̄ manēs numero idē.
ſic q̄ nec in ſubiecto toto: nec in parte ſubſtātialiter varia
tur: aut mutat̄. ⁊ ſic deus eſt idē. aut celum: qui vel quod
fuit vltra annū. Proprie dr̄ idē qđ manet ſm̄ ſui partem
p̄ncipaliorē idem numero. ⁊ iſto modo dicit̄ ſortes: aut q̄-
cūq̄ȝ alter homo idem qui ante erat. qa anima intellecti-
ua que eſt eius p̄ncipalior pars manet eadem primo mo-
do: vt notum eſt. Tertio modo dicit̄ idem numero large:
cuius partes ſunt in continua ſucceſſiōe in conſimili ſitu
figura ⁊ partiū ſituatione ſine notabili mutatione in ordi
ne ad ipſum: aut magna differētia: ⁊ iſto modo dicitur idē
ſequana qui fuit vltra. 10. annos: aut idē padus: ⁊ q̄ iſte
modus idētitatis ſufficiat ad idē numero eſt manifeſtū:
qa alias ꝓpria nomina fluuiorū vt ſequana padus: aut
renus nō eſſent termini diſcreti: quod nullus diceret.

pa c. **His premiſſis** ſit hec p̄ma ꝯcluſio. q̄ in aug-
mentatione viuentis non ma-
net idem ante ⁊ poſt propriiſſime ſeu primo modo. Patet
qa auctum ſubſtantialiter in ſuis partibus variatur cum
alique adueniant ex nutrimento ⁊ alique recedant virtu
2a c. te actionis caloris naturalis. ¶ Scd̄a concluſio eſt q̄ in
augmentatione hominis manet idem ante ⁊ poſt proprie
ſeu 2m capiēdo. pȝ: qa hominis p̄ncipalior pars manet. pu
3a c. ta aīa intellectiua. ergo ⁊c̄. ¶ Tertia cōcluſio. in augmē
tatione viuentis alterius ab homine nō manet idem nu-
mero iſto ſcd̄o modo. pȝ: qa in nullo alio viuēte manet p̄n
cipalior pars iſto ſcd̄o modo. ergo ⁊c̄. tenet cōſeq̄ntia. per
2m notabile: ⁊ antecedēs declaratur. qa in quolibet viuen-
te forma q̄ eſt p̄ncipalior pars: ita variatur ſicut materia
cum ſibi noue partes aduenīāt ſicut materie: ⁊ etiam aliq̄
recedant actione caloris naturalis: ſicut patet in conclu-
dubium ſiōe p̄cedēti. ¶ Sed diceres. nōne manent partes in cor-
de: ⁊ in cerebro que ſunt p̄ncipaliores in viuente? ¶ Itē.
nōne manent partes humide humiditate radicali: q̄ par-
tes p̄ncipaliores ſunt q̄ȝ partes humide hūiditate cibali.
Rº ¶ Reſpondetur q̄ partes viui formales. puta vere par-
tes forme ſunt ita ſimiles ſubſtantialiter ſicut partes for-
me aeris. ⁊ ideo ſubſtantialiter non ſunt principaliores p-
tes cordis q̄ȝ pedis: aut alicuius alterius membri. ſed ac-
cidentaliter ⁊ organice poſſunt dici iſte principaliores. Eo-
dem modo partes humide humiditate radicali non ſūt
p̄ncipaliores q̄ȝ partes humide humiditate cibali: ⁊ ideo
iſte rationes non procedunt aliquo modo contra dicta.
4a c. ¶ Quarta concluſio in omni augmentatione viuentis
ante ⁊ poſt manet idem tertio modo: ſcilȝ large. pȝ qa par
tes aucti ſuccedūt ſibi īuicē in ſimili figura ſitu ⁊ diſpoſi
tione ſine notabili ⁊ magna differētia in ordine ad ipſuȝ.
p. ge. ergo ⁊c̄. cōſequētia tȝ: ⁊ antecedēs pȝ per experientiam: ⁊
T. c. 33. hec eſt cōcluſio quā Ariſtoteles intēdebat.

Quantum ad ſecundum articulum ſit hec prima pm dubm
dubitatio. ¶ Quomodo aliquid to-
tum poteſt manere idem cuius alique partes ſunt varia-
te: cum totum nō ſit aliud q̄ȝ ſue partes. ¶ Reſpondetur Rº
q̄ aliqui dicunt q̄ ſicut ſupnaturaliter poſſibile eſt vnā
⁊ eandem rem numero ſimul eſſe plures res: ita naturali-
ter eſt poſſibile vnā ⁊ eandem rem ſucceſſiue eſſe plures.
Et iſti dicunt q̄ non eſt inconueniens q̄ ſortes ante aug-
mentationem ſit iſte partes ⁊ poſt ſit alie. ¶ Sed quicqd
ſit de hoc dicendum eſt ad dubitationem q̄ ad idētitatē
numeralem tertio modo dictam ſufficit idētitas figure ſi
tuationis partium ante exiſtentium in continua ſucceſſio
ne. Sed hoc non ſufficeret ad idētitatem primo modo di-
ctam: ⁊ ideo dicitur q̄ licet totum ſit ſue partes: tamē po
teſt eſſe nō iſte partes: ſicut ⁊ iſte poſſunt eſſe nō ille. Nam
ſi partes que iam ſunt totum vocentur a. ⁊ partes que ex
nutrimēto augebuntur vocētur b. tunc totum poteſt eē.
a. ⁊ b. ⁊ tamen totum nō eſt. a. ⁊ b. ¶ Secundo quis du 2m dubm
bitaret vtrum deberet ſic poni eadem ſpera aeris que fuit pm corm
ante centum ānos. ¶ Et videtur mihi dicendum q̄ ſic. ⁊
ex conſequēti correlarie concedēdum eſſet q̄ corruptibi-
le poteſt perpetuari. Nam ſpera aeris eſt vnum corrupti-
bile cum habeat materiam: ⁊ nō eſt dubium qn eque be-
ne ſit eadem numero que fuit ante centum ānos: ſicut eſt
idem ſequana q̄ fuit ante centum ānos. ¶ Secūdo corre 2m corm
larie eſt concedēdum q̄ aliqua duo ſunt euſdem ſpeciei
ſpecialiſſime: ⁊ tamē vnū corrumpetur ⁊ aliud ꝑpetuabi
tur vt pedale aeris ⁊ tota ſpera aeris. Et ſi aliq̄s iſtaret di-
cēdo q̄ phyloſophus vult oppoſitum in p̄mo celi. vbi dr̄ T. c. 121
eſt q̄ omne corruptibile de neceſſitate corrumpet̄. ¶ Di-
catur q̄ ſufficit q̄ cuiuſlibet corporalis quodlibet peda-
le de neceſſitate corrumpetur. ¶ Tertio dubitaret aliqs 3m dubm
q̄ ſi idē eſt ſeq̄na qui fuit añ centuȝ ānos. ergo ſunt eedē
partes pedales q̄ fuerunt ſeq̄ne añ cētum ānos. ꝯña tȝ:
ꝓpterea qa totum eſt ſue partes: ⁊ falſitas ꝯſeq̄ntis pȝ: qa
omnis pars pedalis ſeq̄ne que fuit vltra cētum: diu eſt q̄
intrauit mare. Similr̄ omnis pars pedalis ſeq̄ne q̄ iam eſt
citra duos annos eſt genita. ¶ Rñdetur q̄ eſt idem ſicut Rº
prius ſeq̄na qui fuit vltra cētum annos: ⁊ conceditr̄ q̄ ſūt
eedē partes ſimul ſumpte 3º modo idētitatis. Ad proba-
tionē dicit̄ q̄ omnis pars pedalis q̄ fuit vltra. 100. annos
diu intrauit mare: ⁊ eſt q̄ q̄libet pars pedalis q̄ iaȝ eſt ci-
tra duos ānos eſt gn̄ata: cuȝ hoc tamē ſtat: q̄ omnes par
tes pedales ſeq̄ne ſimul ſumpte: q̄ fuerunt vltra cētuȝ an
nos: ſunt adhuc: qa idē ſeq̄na eſt. ⁊ ipſe eſt ſue ptes peda-
les. Uel ſic. iſte ſeq̄na fuit vltra cētum ānos. ⁊ iſte ſequana
eſt omnes partes ſue pedales. ergo omnes ptes iſte peda-
les fuerūt vltra cētum annos. Ex quo correlarie poteſt in
ferri hāc ꝯñam nō valē. omnes iſte partes pedales fuerūt
vltra cētum ānos. ergo aliq̄ iſtarum fuit vltra cētū ānos.
⁊ hoc capiēdo ly oēs collectiue. ¶ Scd̄o infert̄. q̄ a plu-
rali eē ad ſingulare eē nō opȝ ꝯñam valē. iſtātia enim pȝ
in articulo p̄us poſito. ¶ Alie autē dubitationes q̄ poſ-
ſunt moueri patebūt in rōnū ſolutiōibus. q̄re ⁊c̄.

Ad rationes p̄ncipales. Ad p̄maȝ neget̄ q̄ nō Ad pm
maneāt eedē ptes mālēs: nec for-
males. Et ad pb̄ationē dict. q̄ ptes mālēs fluūt ⁊ refluūt. T. c. 36.
dr̄ q̄ itellexit q̄ partes mālēs: ⁊ nō porosē non manēt pri-
mo mō ſeu ꝓpriiſſime eedē. cum hoc tamē ſtat q̄ manēt
eedē tertio modo idētitatis. ¶ Ad ſcd̄am conceditur. q̄ Ad 2m
multe ptes adueniūt. ⁊ negat̄ ꝯña q̄ infert̄. igit̄ totum va
riat̄: ſic. ſ. q̄ nō manet idē: licet bñ variet̄ in aliquibꝰ ſuis
ptibus. Et ad ꝓbationē ꝯcedit̄ q̄ ſemꝑ totuȝ eſt ſue ptes.
cū hoc tñ ſtat q̄ ille ptes manēt eedē: ⁊ etiam totum idē.
licet in multis partibus fiat variatio. dū tamē partes ma-
neant in cōſimili ſitu figura ⁊ diſpōne. ¶ Ad tertiuȝ ad. Ad 3m

mittitur quod ponitur. Ad argumentum dicitur concedẽdo ꝙ hic corpus ante augmẽtationem eſt .a. ⁊ poſt augmẽtationẽ nõ eſt .a. ⁊ negatur conſequẽtia qua infertur. ergo nõ eſt idẽ poſt quod ante. ⁊ cauſa eſt. quia a negatione pdicamẽti ad aliquid nõ infert negatio pdicamenti ſubſtãtie. quia arguitur .a. eſt nũc iſte ptes. ⁊ poſt nõ erit iſte ptes. igitur poſt nõ erit illud ens vel idem ens quod eſt nũc. talis cõſequẽtia nõ valet. ſicut nõ ſequitur. ſor. nũc eſt iſte pater: ⁊ poſt nõ erit iſte pater. ergo poſt nõ erit idem quod ante. Sic enim arguẽdo a negatiõe termini pdicamẽti ad aliquid ad negatiuã termini pdicamẽti ſubſtantie non valet cõſequẽtia. ¶ Et ad confirmationẽ per idem dicitur concedẽdo ꝙ poſt augmẽtationẽ eſt idem quod ante ⁊ cõceditur ꝙ ante eſt .a. ⁊ conſequẽtia negatur qua infertur. igitur poſt erit .a. Nam .a. eſt terminus cõnotatiuus iſtarum partiũ. ⁊ in talibus terminis cõſequẽtia nõ valet. ſicut non ſequitur. ille poſt erit idem homo qui nunc eſt pater. ergo poſt erit pater. In omnibus enim talibus argumẽtationibus
3° cõmittitur fallacia figure dictiõis. ¶ Ad tertiam cõfirmationẽ cõceditur ꝙ eſt idem quod fuit ante ⁊ etiam qḋ eſt .a. ⁊ b. ⁊ negatur cõſequẽtia. ergo ante fuit .a. ⁊ b. Nam .a. ⁊ b. ſũt termini cõnotatiui ceterarũ partium. ⁊ in illis talis cõſequẽtia nõ valet vt dictũ eſt. ⁊ tamẽ cõceditur in terminis abſolutis. eſt idem qḋ fuit ante: ⁊ nũc eſt homo. ergo
4° ante fuit homo. ¶ Ad quartã cõfirmationẽ conceditur ꝙ .a. ⁊ b. fuerũt ante ſaltẽ ſimul ſumpta. quia ſunt idem homo qui fuit ante. ¶ Ad improbationẽ etiam cõſequẽter cõceditur ꝙ b. nũꝗ̃ fuit: ſed tamẽ .a. ⁊ b. ſimul ſumpta fuerũt ante ſicut dictũ eſt in ſcḋo articulo. ꝙ omnes partes pedales ſequane fuerũt vltra centũ annos. ⁊ tamen nulla
Ad 4m pars eius pedalis fuit ante duos annos. ¶ Ad 4m principale negatur cõſequẽtia qua infertur. ꝙ quicquid generaretur ſucceſſiue ſtatim vna parte genita ceſſaret gñatio eius. ¶ Et ad pbationem dicitur ꝙ nõ eſt ſimile de generatione alicuius rei: ⁊ augmẽtatiõe viuẽtis. Nam gñatio fit per poſteriorum partiũ ad priores aggenerationẽ. ⁊ ideo ipſa res que gñatur nõ debet dici genita niſi omnes ptes eius: vel ad minus maiores eſſent genite. In augmẽtatiõe autem: quia nutrimẽtum intus ſuſcipitur. debet dici manere idẽ poſt quod ante. Et ſic ſi partus pe ignis eẽt genita nõ propter hoc debet dici totus ignis eſt genitus ppter diſſimili
Ad 5m tudinẽ dictam. ¶ Ad qntam ↄceditur ꝙ eſt idem ſequana. Et ad pbationem dicitur negãdo ꝙ omnes partes eius que fuerunt vltra decem annos ſunt corrupte. imo ambe medietates ſunt eadẽ ſicut eſt idem totum. Et ſimiliter negatur ꝙ omnes iſte partes intrauerunt mare. imo alique partes ſunt actu ſequana. cõceditur tamẽ ꝙ quelibet pars pedalis: que nũc fuit intrauit mare. ⁊ negatur conſeqñtia cum infertur. igitur omnes partes intrauerũt mare. Et ad probatione conceditur ꝙ eſt eadem ſpera aeris. ⁊ ꝙ aliqḋ corruptibile eſt ppetuũ. ⁊ ꝙ totum illud eſt pro dictis. ¶ Ad tertiam cõfirmationẽ negatur. ꝙ ſequatur idem bis gñari. Et ad pbationẽ cõceditur ꝙ ſequana qui fuit vltra decem ãnos ⁊ vltra. ⁊ ante fuit genitus. ⁊ ſic ille fuit vltra cẽtum annos genitus. Et ideo negatur ꝙ iſte qui nũc eſt ſit genitus citra ⁊c. Ad pbationẽ concedit ꝙ quodlibꝫ pedale ſequane qui nũc eſt fuit genitũ citra duos annos. ⁊ negatur cõſequẽtia. ergo totus ſequana. quia nullũ pedale eſt totus ſequana. licet ſint omnia pedalia ſimul ſumpta. Et ideo ſi ſic aſſumerentur omnia pedalia ſequane ꝗ̃ nunc ſũt. ſunt genita citra decem annos. negatur ãñs. ergo ⁊c.
Ad 6m ¶ Ad ſextam pncipalẽ cõceditur ꝙ hoc eſt ex eo ꝙ maior pe manet eadẽ in ↄſimili ſitu figura ⁊ diſpõne. ⁊ negatur: ꝙ ſi hoc ſufficeret ꝙ aliquid eẽt idẽ cum aliquo cum quo in nulla pte cõueniret. Et ad pbationem dicitur ꝙ ſi a. colũna dicatur eadem cum colũna d. tũc conuenit cũ d. in ambabus medietatibus: ⁊ in omnibus partibus ſimul ſumptis: licet nõ conueniat cũ ea in aliqua parte pedali. Aliter poteſt dici ꝙ a. columna bene eſt eadem b. columne. ⁊ b. colũna c. tamẽ a. ipſi c. non eſſet eadem. quia nõ conueniret cũ ea in maiori parte ſui. Ad pbationem: ſi diceretur quecũꝗ̃ ſunt eadem vni 3° ſunt eedem inter ſe. Dico ꝙ ſi verũ eſſet ſi illa eſſent illi tertio eadem propriiſſime. ſic ꝙ in nulla parte ab eodem eſſent diuerſa. ſed ſic non eſt in pposito. ¶ Ego tamen iuxta opiniones vulgarium: ⁊ modum loquendi cõmunem bñ concederem ꝙ aliquid eſſet idem alicui cum quo in nulla parte pedali conueniret ſicut dictum eſt in queſtione. ¶ Rationes poſt oppoſitum ſunt pro dictis in primo: ⁊ ſecundo articulo.

¶ Quãtũ autẽ de his queſitum eſt ſufficienter.

T.c.xxxv. Queſtio. xiij.

Tertiodecimo queritur. Utrum augmentatio fiat ſcḋm ptes formales ⁊ nõ mãles. Et arguitur primo ꝙ nõ. quia ſcḋm illas partes fit augmẽtatio ſcḋm quas fit nutricatio. ſed nutricatio fit ſcḋm ptes mãles. ergo ⁊c. maior pꝫ. quia augmẽtatio pſupponit nutricationẽ. ⁊ minor declaratur. quia ſcḋm eas ptes viuũ nutritur ſcḋm quas aliquid deperdit. cũ nutritio ſit reſtauratio deꝑditi modo ſcḋm ptes materiales aliquid deperditur. ergo ſcḋm eas nutritur: ⁊ minor pꝫ per pħm dicentẽ in lra. fluũt ⁊ refluunt ptes mãles. ¶ Scḋo ſicut forma viui redditur maior in augmẽtatione: ita redditur maior materia. ⁊ ſi ſic: ita bñ fit augmẽtatio ſcḋm ptes materiales ſicut formales. vel ſit forma maior: ⁊ nõ materia. ⁊ ſi ſic etiam forma extẽditur vltra materiam. ⁊ p cõſeq̃ns pe forme non inhereret materie: qḋ eſt impoſſibile. ¶ Tertio diminutio fit ſcḋm ptes materiales. ergo ⁊ augmẽtatio. cõſequentia tꝫ: quia augmẽtatio ⁊ diminutio ſũt motus oppoſiti: quĩto pħicorũ. ⁊ tales hñt fieri circa idẽ: ⁊ ãñs pꝫ: quia ptes mãe fluũt ⁊ refluũt: p phyloſophũ. ⁊ ex ↄſeq̃nti ſcḋm eas refluẽtes fit diminutio. ¶ Quarto vel ptes que adueniunt viuo ex nutrimẽto adueniũt cũ mã: ⁊ ſi ſic tunc ſicut forma augetur: ita mã: qḋ eſt ppoſitũ. Uel adueniũt ſine mã: qḋ eſt impoſſibile. quia ſequeretur vt prius formam eſſe ſine ſubiecto. ¶ Quinto augmẽtatio fit ſcḋm ptes q̃titatiuas. ⁊ tales videntur eſſe magis mãles. ergo magis fit ſcḋm ptes mãles ꝗ̃ formales. maior eſt nota ⁊ minor declaratur per pħm tertio pħicorũ. vbi dicit. ꝙ diuiſio cõtinui eſt in mãm. i. in ptes mãles quãtitatiuas. Et ſic eſt queſtio falſa.

In oppoſitum eſt pħus in lra. caplo de augmẽtatiõe. ¶ In iſta q̃ſtione erunt duo articuli. In pmo recitabuntur diuerſi modi intelligẽdi iſtam litteram Ariſto. allegatam. In ſcḋo eligetur expoſitio magis cõis ⁊ ẽt magis ptinẽs prius dictis.

Quantum ad pmum articulum eſt pmo notandũ ꝙ cõiter ponuntur ſex modi diſtincti intelligẽdi vel diſtinguẽdi iſtam lram Ariſto. ¶ Primus eſt Cõmẽtatoris dicẽtis. ꝙ nõ intellexit Ariſto. ꝙ q̃dam eẽnt ptes formales q̃ augerentur. ⁊ quedã mãles q̃ nõ augerentur: ſed dicebat ſolum ppter hoc ꝙ iſte actiones q̃ ſiũt in aucto. ſ. alteratio ⁊ generatio ſunt virtute forme: ⁊ ipſius aie. ⁊ nõ ſolũ aiata augerentur. hec ſunt verba Cõmẽtatoris. augmentatũ vero nõ eſt auctũ: niſi per illam formã: aut virtutẽ per quã habet formã: ⁊ iſtã virtutẽ intendebat Ariſt. cũ dicebat augmẽtũ fieri ſcḋm formã: ⁊ nõ ſcḋm materiã. ⁊ niſi eſſet iſta virtus: impoſſibilis. eſſet augmẽtatio in iſtis partibus ſenſibilibus. ¶ Circa iſtum modũ eſt aduertendum ſententiam Cõmẽtatoris eſſe veram. ſꝫ nõ videtur eſſe de mẽte phyloſophi. quia pħs nõ loquitur de agere quãdo dicit augmẽtationẽ fieri ſcḋm partes formales.

Right margin: pm (beside "Tertiodecimo … fiat") · T.c.36. · 2m · 3m · T.c.18. 3.19. · p ge.35. · 4m · 5m · Com.e[illegible] · T.c.35. · T.c.35. · pm nom · Cõ.38. · T.c.35.

Imo magis de pati. dicit enim ꝙ quilibet ps formalis aucti eſt
aucta. Modo a ꝯtrario nõ videt imediate actionem cõno-
tare. ſed potius paſſionẽ. Et ideo licet opinio ſit vera. non
2us mo9 tamẽ eſt de mẽte pħi. ideo relinquit. ¶ Secũdus modus
eſt. ꝙ per partes formales intelligimus partes etheroge-
neas. i. partes quarũ queuis non capit denominationẽ to-
tius ſeu a toto ſicut ſunt pes manus caput ⁊ conſimiles.
Et ꝙ per partes mãles intellig[imus] ptes homogenee: qua-
rum queuis capit denomiationẽ totius. ſicut caro os ⁊ ſi-
milia. Et mouent ad ſic dicendũ. qa partes etherogenee
figuram certam ſibi determinãt que videtur habere ratio-
nem forme. ⁊ ideo eas appellat formales. homogenee au-
tem nõ determinãt ſibi certam figurã: ſed quãlibet indif-
ferẽter poſſunt habere. ⁊ ideo ſicut mã eſt indeterminata
T.c.35. ad figuram rõne ſui ipſe mãles appellantur. ¶ Item ille
partes homogenee ſicut pħs dicit in lrã: componũt etheo-
rogeneas. quare rõnabiliter materiales ſunt vocate. dicũt
enim iſti ꝙ quelibet pars etherogenea augetur prout notũ
eſt. ⁊ ideo dicunt fieri augmẽtationẽ ſcḋm partes formales.
ꝯtra illũ Sed nõ quelibet pars homogenea augetur: licet aliqua ps
modum. augeat. Sed inſtaret aliquis dicẽs ꝙ philoſophus videt
eſſe in contrarium. dicit enim ꝙ partes etherogenee nõ au-
gent. niſi qz partes homogenee augent. ergo videt ꝙ pri-
T.c.35. us ſit augmẽtatio prtiũ homogenearum ꝙ̃ etherogenearum.
2m ¶ Scḋo. qa ita ad ſenſum apparet augeri caro vel os ſi-
cut manus vel pes. imo eſt purum impoſſibile manũ au-
3m geri ⁊ non augeri partes homogeneas. ¶ Tertio omnis
pars homogenea augetur ergo iſta opio eſt falſa. ꝯña te-
net ⁊ añs declaratur: qa quilibet pars homogenea nutrit im-
pfecta nutritione: eo ꝙ calor nãlis eſt per totũ corpus ex-
panſus. ⁊ ex conſequẽti in oẽs partes viui agit. ergo quilibet
aliquid deperdet. ergo in nutricatiõe perfecta quelibet ali-
4m quid ad ſui nutricationẽ acquirit. ¶ Quarto niſi quilibet
pars augeretur. augmẽtatio nõ conueniret ipſi aucto pri-
mo quod nõ eſt dicẽdũ: ꝯña tenet: qz aliquibus partibus cõ-
Solo p ueniret ⁊ aliquibus nõ. ¶ Ad iſta tenẽdo pdictum mo-
ꝑ modo dum rñdet p ordinẽ. ¶ Ad pmã ꝯcedẽdo dictum Ari.
T.c.35. ꝙ nõ augent etherogenee niſi qa homogenee augẽtur: ⁊
conceditur ꝙ via ordinis aut nature augẽtur homogenee
ꝙ̃ etherogenee. tamẽ cum hoc ſtat ꝙ quelibet pars ethe-
rogenea augeatur. quapropter quelibet ps formalis dicit au-
cta. ſed nõ quelibet homogenea. qa aliq partes carnis vt p-
us dictum eſt nõ augẽtur. quare augmẽtatio nõ dicitur
fieri ſcḋm partes mãles. eo ꝙ nõ quelibet iſtarum augeatur.
Ad 2m ¶ Ad ſcḋam dicit ꝙ verũ eſt ꝙ partes homogenee au-
gẽtur ſicut etherogenee. ſed non vr. qa quius etherogenea
Ad 3m augetur. nõ tamẽ quius homogenea. ¶ Ad tertiã negatur an-
tecedẽs loquẽdo de augmẽtatione que fit per intus ſuſce-
ptionẽ. i. ꝙ quelibet pars homogenea augeat. Et ad pro-
bationẽ negat ꝙ imp[er]fecta nutricatione quelibet pars nu-
triat. Et ad pbationẽ conceditur ꝙ calor nãlis eſt p totum
corpus expãſus. ⁊ ideo dicit ꝙ in omnes partes viui agit
alterãdo ſed negat ꝯña cũ infert. ergo quilibet aliqd deperdit.
qa licet in quilibet egerit alterando: nõ tamẽ quilibet reſol-
uit. ⁊ ideo etiã in nutricatione nõ quilibet ps reſtaurat: vel
4m nutrit. qa nõ ille que nihil deperdiderunt. ¶ Ad quartam
pbationẽ dicit ꝙ augmẽtatio ꝓprie dicta que fit per intus
ſuſceptionẽ nõ ꝯuenit viuẽti pmo. Sed tñ qa nobiliores
ptes ⁊ maiores augent. ideo a maiori fit denominatio: nõ
dr totũ augeri ſicut ad maiorẽ ptẽ eſſe albam totũ deno-
minatur eſſe album. Verũ tamẽ eſt ꝙ ſi augmẽtatio cape-
ret large pro mutatiõe qua aliquid dr fieri maius. ſiue p
appoſitionẽ ſiue per iuxtapõnẽ. ſic poſſet dici ꝙ compete-
3us mo9 ret viuẽti pmo. ⁊ hoc eſt de ſcḋa opinione. ¶ 3a opio eſt.
ꝙ in viuo ſunt alique ptes habẽtes humidum radicale in
ſe. ⁊ aliq ſunt hñtes humidum cibale in ſe. ⁊ ꝯr hñtes in

ſe humidũ radicale dnr formales. qa aia forma viuentis
pncipalr exiſtit in ipſis. ⁊ ideo ad eorũ corruptionẽ corrũ-
pit viuum. quapropter ipſe ſemper manẽt vſqz ad finem
vite. lz nõ maneãt eque humide nãli hũiditate ſicut erant
in pmo. partes autẽ alie hñtes in ſe humidũ cibale: ⁊ hu-
miditatẽ extraneã: qḋ eſt ad ꝯfortandũ ptes pncipales. ⁊
humidũ radicale vocant mãles. ideo qḋ in eis forma vite
l. a nõ exiſtit. tũc ad ꝓpoſitũ: qa humidũ radicale ſemper
manet. humidũ autẽ cibale fluit ⁊ refluit: attento ꝙ aug-
mentatio fit virtute caloris naturalis: qui ſuſtentatur in
humido radicali. nõ dr augmentatio fieri ſcḋm formã. i. ſcḋm
nãlem calorẽ ſuſtẽtatiuum in humido radicali. ⁊ in ptibus
ipſum hñtibus que dnr formales. Et non dicitur ſcḋm partes
mãles fieri. i. ſcḋm ptes hñtes humidũ cibale: qa humidum
iſtud cibale hz rõnẽ mãe: eo ꝙ patit a calore nãli. ⁊ iõ ꝯr
dicit iſta opinio. ꝙ humidũ radicale ꝯfortat ⁊ augetur per
additionẽ humidi cibalis. ⁊ hec additio fit i quolibet mẽ-
bro. ¶ Sed ꝯ diceret aliquis tũc nõ quelibet pars aucti ꝯ 3m mo.
erit aucta. ꝯña eſt falſum ⁊ pbat ꝯña. qa poſtqz humidũ
radicale manet idem ipſum non augetur proprie: nec di-
minuit. cũ nihil eius corrũpat vt ſupponit opinio. ¶ Se- 2m
cũdo qa vbiqz eſt humidũ radicale in viuo. ergo cum humi-
dum cibale ſit in multis partibus viui. ſequit ꝙ duo cor-
pora ſunt ſimul. ꝯña eſt nota ⁊ añs pz. qa quilibet pars eſt vi-
ua in viuo. ergo vbiqz eſt humidũ radicale pro eo ꝙ ſine eo
non eſſet vita. ¶ Tertio. ſic videt ꝙ humidum radicale 3m
diminuit: qḋ eſt ꝯ iſtos. eo ꝙ Ariſt. dicit ipſum ſemp fieri
minus purum. ¶ Itẽ calor nõ ſolum nutrit ex humido
cibali. quare videtur etiam aliquã partem humidi radicalis
ꝯſumẽ. ¶ Defendẽtes hanc viam forte dicerẽt ad pmam Solo p
ꝙ non opz quãlibet partẽ aucti augeri per intus ſuſceptio- ꝑ modo
nẽ. ſed ſufficit ꝙ iuxta eam ponat aliqua reſpectu cuius
totum dicat maius. ⁊ poſtea conuertetur in eam aut ſal-
tẽ cõfortãdo eam. ¶ Ad ſcḋam forte dicerẽt ꝙ humidũ Ad 2m
radicale ⁊ cibale diſtinguunt loco ⁊ ſubiecto. ⁊ ſibinuicẽ
iuxtaponunt in viuo p pticulas paruas inſenſibiles: nec eſt
in ptibus humidis humiditate cibali vita. nec eſt pro icõ-
ueniẽti reputandum ꝙ multe partes aialis nõ habeãt vi-
tam: nec ſunt ꝓpriſſime ptes aialis. ¶ Ad tertiam dr: ꝙ Ad 3m
humidũ radicale in eſſentia ſui nõ diminuit. ſed Ari. dic
ꝙ fit magis impurum. Voluit. n. dicẽ ꝙ ipſum actõe caloris deſic-
cat. Et ad aliud cũ dr ꝙ calor nãlis nõ ſolũ nutrit ex hũi-
do cibali: dr ꝙ nullo mõ ptẽ hũidi radicalis ꝯſumit: ſz hñ
ipſm alterat ⁊ deſiccat. Et hũc modũ lz qs poſſet defende-
re. credo tñ ꝙ cogeret cõcedẽ multa alia extnea. ¶ Quar- 4us mo9
tus modus dicẽdi eſt ꝙ aliq ſunt ptes potẽtes p ſe exiſtẽ.
⁊ ille dnr actuales. eo ꝙ quilibet illarum eſt tante quãtitatis ꝙ
ſepata a toto p ſe exiſtẽ poſſit ⁊ ſentiri. ⁊ iſte dnr formales.
Alie ſunt partes nõ potẽtes per ſe exiſtẽ ꝓpter ſui parui-
tatẽ. imo a toto remote ſtatim reſoluunt in mediũ eas cõ-
tinẽs. ⁊ ꝓpter ſui puitatẽ: ſunt inſenſibiles. ⁊ iſte dnr potẽ-
tiales. qz actu p ſe exiſtẽ nõ poſſũt. ⁊ p ꝯñs mãles. Modo
dicit opio. ꝙ quilibet actualis ⁊ ſenſibilis augetur. ⁊ rõ eſt. qa
quilibet talis hz poros in quibus recipe poteſt nutrimẽtum
quo fiet maior. Sz mãles aut potẽtiales non augẽtur: eo
ꝙ nõ opz quãlibet talem hẽre poru ſuſceptiuũ nutrimenti.
imo nec eſt poſſe ꝙ quelibet talis habeat hmõ pos. ¶ Sed ꝯtra 4m
diceres. actuales cõponunt ex potẽtialibus. ergo actuales nõ modum.
augẽtur niſi potẽtiales augeant. ¶ Ad iſtud rñdet con- R
cedẽdo añs ⁊ negando ꝯñam. Nã partes poroſe ſine du-
bio cõponunt ex nõ poroſis. Sz tñ nulla nõ poroſarum au-
get poroſis auctis. ⁊ nõ lz ex eis componant: nõ tñ opz ꝙ
ad augmẽtationẽ ipſarum partiũ actualiũ poroſarum ſequa-
tur augmẽtatio ꝓprie dicta potẽtialium: ſed ſufficit aug-
mẽtatio ipſarum iproprie dicta. puta p iuxtapoſitionẽ ſcḋ.
¶ Quintus modus dicendi pſupponit ſuppõnes quaſ. Ad 5m

prima eſt. q forma nō pōt tranſire in aliam mām totalē.
2° ſup. ¶ Scōa ſuppoſitio eſt. q nō pōt tranſire in aliam mām
3° ſup. partialem: niſi extēdatur vel diminuaẜ. ¶ Tertia. q ipſa
pōt hēre aliam mām partialē ſi fuerit aucta: vel diminu-
p° ꝯ. ta. Et tunc ponit concluſiones. pma eſt q cibus diminui
2° ꝯ. tur ꝛ diſtribuiẜ per venas ad ſingula mēbra. ¶ Scōa ꝯ.
q digeriẜ ꝛ alteratur: deinde corrumpiẜ forma cibi ſaltez
ſucceſſiue. ſic q pars ꝓpinquior corrūpēti pmo corrumpi-
3° ꝯ. tur ꝛ remotior: poſteri°. ¶ Tertia eſt dū cib° ſic corrūpi-
tur: forma animalis extenditur in tali mā que preeſt: ꝛ ſu
peradditur. ꝛ ſic fit maior ꝙ ante. ¶ Ex iſtis iſta opinio
vult ſuū ꝓpoſitū ꝛ modū augmētationis oſtēdere: ꝛ pmo
infert. q forma proprie augeẜ ꝛ nō mā. nam eſto q mate-
ria maior fieret hoc eſt per additionē māe que trahitur a
nutrimēto. modo iſta nō eſt ꝓprie augmētatio: cum fiat
per additionē ſimilis. forme autē nihil additur. ꝛ tamen
2 ſm rei veritatem poſtea eſt maior. ¶ Scōo q partes mā-
les fluūt ꝛ refluūt. ſed partes forme non. qa forma manet
3 eadem inuariata. ¶ Tertio. q quelibet pars aucti eſt au-
cta. qa ibi nulla eſt diſtinctio iter pexiſtēs ꝛ ſuperuenicēs:
4 cum forma in nullo varieẜ. ¶ Quarto. q manet eadem
forma totaliter. ideo auctū manet idez proprie. qa forma
5 dat eſſe idēntitatē ꝛ diſtōnē. ¶ Quinto q totum animal
6 eſt pmo auctū: cuius quelibȝ pars eſt aucta ꝓpie. ¶ Sex-
to. q ibi nō eſt gñio. ſed ſolum tranſubſtātiatio. nihil enim
forme generaẜ. Sed forma pexiſtēs vr̄ deglutire quodam-
7 modo mām nutrimenti fingendo nouā. ¶ Septimo. q
8 forma ꝯtiet mām ꝛ nō ecȝ. ꝛ modus pȝ. ¶ Octauo. q hu-
midū radicale ſit ſemꝑ mixtus purum. nā mā nutrimenti
miſceẜ māe humidi radicalis. ꝛ mani^m eſt q nō eſt ita pu-
ra ſicut mā humidi radicalis. Ecce totalē modū huius
ꝯtra iſtū opionis bñ ſubtilis. Quo poſito arguit iſta opinio ꝯ ſe p°.
modū. qa ſequereẜ penetratio corporū. ſ. māe ſupuenictis ꝛ pexi-
2^m ſtētis. ¶ Scōo qa viuū corpus nō pōt intrare aliud niſi ꝑ
poros. ꝛ ſi ſic mae iſte eēnt ſoluȝ iuxta poſite: ꝛ nō erit ade-
3^m quate quelibet pars maior. ¶ Tertio. ſequitur q forme
trāſiret de mā in mām. ꝯñs eſt īpoſe. ꝛ ꝓbaẜ ꝯña: qa vel di-
mittit mām pore: ꝛ ſi ſic: habeẜ ꝓpoſitum: vel nō dimittit
eā: ꝛ ſi ſic: nō videẜ quomō poſſit informare mām ſupue-
4^m nictem. ¶ Quarto ſequiẜ q per diuiſionē tādē tota mā
que prius fuit in re poſſet ab ea remoueri eadē re remanē-
te: ꝯſequēs eſt falſum: ꝛ tamē pȝ ꝯña: qa nō videẜ cū ma-
5^m teria ſeparaẜ que ſit cauſa qn ipſa nō poſſit ſeparari. ¶ 5°.
tunc non eſſet rōc quare viuū in infinitum nō augmentareẜ.
6^m ¶ Sexto. qa ſequiẜ q eodem modo parua forma ignis
noua aduenictē mā ex cōbuſtione lignorum extendereẜ ꝛ
Rñ ꝑ qn- informaret totā mām ſuperuenictem. ¶ Ad iſta reſpon-
to mo. det dicta opinio per ordinē. Ad pmā dr̄ negādo ꝯñaȝ: qa
dicit q mā nō eſt corporea de ſe: ꝛ ideo lȝ plures māe ſe pe-
netrarēt: nō ſequiẜ penetratio cor^m. verum eſt tamen: dicit
ipſa: q ipſe due māe fiunt vna: ꝛ ſic nō dȝ vna ſignari con-
tra aliā: nec nominari plures: qa iter eas non manet diſtō
Ad 2^m. ꝛ fit vnio earum ꝑ quādam penetrationē. ¶ Ad ſcōam
diciẜ q viuum corpus nō īrat aliud niſi per poros. Sed
dicit vlterius q forma nutrimenti ſucceſſiue in poris cor-
rupta nihil ꝓhibet mām corpis corrupti mām alteri° ſuc-
ceſſiue penetrare ꝛ ſubintrare. ¶ Ad tertiam diciẜ q for-
ma nō poteſt ſubintrare aliā mām: ſed tamē nihil prohi-
bet quin eadem ſit ſub pluri: aut maiori mā ꝙ fuit prius.
ꝛ adducit exēplum ſimile de figura di. q ſi figura eēt for-
ma ſubſtātialis ad imaginationez poſſet ꝑ ſubintroitum
māe eadē figura in valde magnam augeri ſine ſui ſubſtā-
Ad 4^m tiali mutatione. ¶ Ad quartā dicit q ſemꝑ aliquid ma-
nebit de materia priori: qa ambe quādo ſunt ſub iſta for-
ma nō ſunt diſtincte: ꝛ ideo qcquid remanet: remanet de
Ad 5^m. mā priori. ¶ Ad qntam diciẜ q augmētatio nō eſt in in-
finitū: eo q forme ipſi° viui determināt ſibi certā ꝗtitatē. Ad 6^m.
¶ Ad ſextam vlterius dicit q nō eſt ſimile de igne: eo q
nulla forma pōt ſic in ſui nām conuertē: niſi anima: prout
Cōmē. ponit in iſto pmo. Et hec eſt poſitio hui° opionis.
¶ Contra quā ſunt alique dubitatiōes inducēde. ¶ Pri- Cōm. 38
ma eſt q ſequereẜ formā partialē migrare de vna materia ꝯ iſtū 5^m
in aliā. ꝯſequēs eſt contra ipſos. ꝛ ꝓbaẜ conſeqñtia: qa ca- moduȝ.
piaẜ pars māe que per diminutionē viui reſoluiẜ ꝛ voceẜ. p^m.
a. Et arguitur ſic. a. mā aliqua parte forme viui fuit iſfor-
mata. Et illa iam non eſt informata prout notuȝ eſt. ergo
vel illa pars forme māſit in alia mā ꝛ habetur propoſitū
ſcȝ q migrat de vna materia in aliā. vel nō tranſit: ꝛ h̄ eſt
ſimilr contra eos qui dicunt formā non extēdi: nec dimi-
nui per totam vitam. Uel manet in nulla mā: ꝛ hoc itez
eſt impoſſibile. ¶ Scōo vel mā aduenicēs eſt extenſa: ꝛ ha- 2^m
bēs dimēſiones quātitatiuas: ꝛ ſi ſic: cum aliā mām pene-
trat: ſequiẜ q ſit vera penetratio corporū ſeu dimēſionū.
Uel eſt inextēſa: ꝛ ſic opȝ ꝗtitatē eius fuiſſe corruptam: ꝛ
nō vr̄ a quo. Nō. n. a mā: cū nullius ſit actiuitatis: nec a ca-
lore cum potius hēat rarefacē dimenſionē ꝛ gñare. Nec
per modum ſequele ad corruptionē ſubiecti: cum mā ma-
neat eadē que ſuit ꝗtitatis ſubiectū ſicut ꝗlitatū pmarū
iuxta pois dicta ꝛ etiā iuxta auctoritatē Cōmen. dñtis q
dimēſiones ſunt coeterne māe. qre videẜ ſequi vel penetra- p ph.
tionē verā: vel ꝗtitatē māe fuiſſe corruptaȝ: ꝛ tñ a nullo. cōm. 63.
¶ Tertio ſupponitur q diſpō qualitatiua ꝗ vnam for- 3^m
mā ſubſtātialē pōt corrumpe ſufficit pro eodez inſtanti: ꝛ
dȝ ex neceſſitate nāe aliam gñare. pȝ: qa niſi ſic mā poſſet
ſine forma eē. puta ſi applicareẜ ſibi agēs: qd pōt formaȝ
preteritā corrumpe: ꝛ q nō ſufficeret formam ſequētem
gñare. quo ſtante arguiẜ. Nunꝙ poteſt in mā corrumpi
forma qn ſimul in ea alia genereẜ. ergo nō poteſt forma
viui ſic deglutire ꝑ penetrationē mām nutrimēti. ꝯſeqñ-
tia pȝ: qa nō pōt deglutire mām cum forma: ꝛ añs pȝ per
ſuppōnē. ¶ Quarto ſi ſic. ſi poſſet aſſignari rō: quare nō 4^m
ex aqua: vel quolibet alio: q viuū poſſet intus ſumptum
corrumpe: indifferēter fieret nutritio ſeu augmētatio. cō-
ſeqñs eſt falſum: ꝛ ꝯtra pħm. ſcōo huius: ꝛ in libro de ſen- I. c. 30.
ſu ꝛ ſenſato: ꝛ in multis alijs locis. ꝛ tȝ ꝯña. naȝ ex quo mā
ſolū aduenit nutrito: ꝛ nō remoueẜ noue forme gñio: non
videẜ quare nō quelibet mā in poris formā pore dimitte-
ret indifferenẜ: cū nuda remaneat a forma: ꝛ a ꝗtitate de-
glutireẜ. ¶ Iſta motiua ſunt ad ꝯtrā. cui ergo placet pre-
dicta opinio videat quomodo ea euadat. ¶ Sextus mo- 6^m mo°
dus eſt. q per ptes formales itelligunẜ ptes poroſe: ꝛ ꝑ ptes
mālēs partes nō poroſe. Et rō denoīationis eſt: qa partes
nō poroſe nō actualr ſunt ſenſibiles ꝑꝑ paruitatē. Partes
autē poroſe ſunt actu ſenſibiles. Cum ergo forma dat eſſe
actuale ꝛ ſenſibile. Partes poroſe: qa ſunt ſenſibiles par-
tes dicunẜ formales. qa aūt mā eſt inſenſibilis partes non
poroſe paruitate dicitur māles. ꝛ tūc ꝯſir dicitur q aug-
mētatio fit ſm partes formales. i. poroſas vt dcm̄ eſt añ. ꝛ
nō fit ſm partes māles. i. nō poroſas. Ecce modos cōmu-
nes ꝛ dicitur ſic de illa qōne. Et hoc de primo articulo.

Quantum ad 2^m articulū ſit h̄ ꝯcluſio rñſalis q ꝯ rñſalis
augmētatio fit ſm ptes formales: ꝛ nō
māles capiēdo augmētationē ꝓprie pro ea que fit per in-
tus ſuſceptionē: pȝ ꝑ pcedēte qōnē: ꝛ ſic vr̄ ꝓbabilior iter
opiniones ſexta opinio dicta. Et hec de ſcōo articulo.

Ad rationes pncipales qōnis. ¶ Ad pmā cō- Ad p^m.
cediẜ q ſm eaſdē partes fit aug-
mētatio ꝛ nutricatio. ꝛ diſtinguiẜ minor in qua dr̄ q nu-
tritio fit ſm ptes materiales: qa ly ſm: denotat q ptes nō
poroſe adueniūt in nutritiōe: ꝛ ſic cōcediẜ minor: ꝛ ſic etiā
in augmētatione veniunt ptes non poroſe. Aliter vo pōt
denotare q ſit ſȝ ptes māles: ita q reſtauratio deꝑdita ſit

in partibus non poroſis: ꝛ ſic negatur ipſa. Nam ipſa ſo
lum ſit in partibus poroſis ſicut augmentatio: ꝛ ideo ſo
lum ſit ſm partes formales: ꝛ per hoc ad probationē3 di
citur ꝙ deperditio non eſt facta ſm partes non poroſas:
quia iſte non deperdiderunt: ſed ſm poroſas: quia iſte de
T.c.36. perdiderunt. Auctoritas autem phyloſophi cōceditur ſi
cut iacet: quia partes materiales fluūt ꝛ refluunt idē ad
Ad 2m ueniunt ꝛ recedunt partes non poroſe. ¶ Ad ſecūdam di
citur ꝙ ſicut forma extēditur: ita extenditur materia nec
plus vnum ꝙ̄ alterum: nec etiam minus: ꝛ ideo loquen
do de partibus mālibus propoſitio conceditur: quia au
gentur. ſicut formales: ſed hoc nihil eſt ad preſens: qa ſic
Ad 3m non capiuntur partes huiuſmodi in queſtiōe. ¶ Ad ter
tiam dico ꝙ diminutionem fieri ſm partes māles pōt in
telligi dupliciter. vno modo ꝙ partes materiales. i. nō po
roſe ſunt iſte que poſt diminutiōe3 ſunt diminute. ꝛ ſic ne
gatur iſta: qꝛ ꝓprie ſunt poroſe que poſt diminutionē ali
quid deperdiderūt. vbi. n. aliquid depdiderūt generatus
eſt porus. Scḋo modo ꝙ diminutio fiat per hoc ꝙ māles
idē nō poroſe ptes recedūt: ꝛ ſic conceditur ipſa: ꝛ eodem
mō conceditur ꝙ augmētatio fiat: eo ꝙ partes nō poro
ſe adueniūt: tamen ꝓut ly ſm denotat partes in quib9 eſt
augmētatio vel diminutio ſola fit vtrūqꝫ ipſorū ſm par
Ad 4m tem poroſas: ꝛ nō ſꝫ ptes nō poroſas. ¶ Ad 4m di ſicut ad
T.c.35. ſcḋꝫ ꝙ arguit de partibus materialibus ꝓprie dictis ꝛ de
Ad 5m illis nō eſt preſens qō: qa de vera materia nō loquit Ariſ.
¶ Ad quintū cōceditur ꝙ augmētatio fit ſm partes in
tegrales ꝛ ꝙ̄titatiuas: ꝛ dicit ꝙ verū eſt ꝙ hō ſūt māles
vno mō. puta. ꝓut nāle homogeneū diſtinguit ꝯtra ethe
rogeneū: ſꝫ tñ hmōi partes ꝙ̄titatiue poroſe ſunt forma
les in ꝯpoſito: ꝛ nō poroſe ſūt māles. Et iō rō nō ꝓcedit.
¶ Ad rationem poſt oppoſitum dicitur ꝙ eſt pro con
cluſione reſponſali ſecundi articuli.

¶ Queret aūt aliquis q̄le opꝫ eē ex quo aug mentum ꝛc. T.c.xxxix. Qō. xiiij.

Quartodecimo queritur. Utrū augmentatio vi
6m uētis ſit motus cōtinuus. ꝛ arguit ꝙ nō per
T.c.41. differētiam quā Ariſt. aſſignat inter augmē
tationē ꝛ nutricationē. qa nutritio eſt mot9
cōtinuus vſqꝫ ad finē vite. augmētatio nō. ꝛ in his verbis
videtur velle augmētationē non eſſe motum continuū.
2m ¶ Scḋo augmētatio nō eſt motus. ergo nō eſt motus cō
tinuus. ꝯña tꝫ per locū a toto in mō. ꝛ antecedēs apparet.
qꝛ omnis motus eſt de cōtrario in ꝯ̄trium. mō augmenta
tio nō eſt inter ꝯtraria. ergo non eſt motus. maior pꝫ qnto
t.c.26. ꝛ phicoꝝ. ꝛ minor pꝫ: qa augmētatio nō eſt inter ꝙ̄titates
3 ph.47 mō ꝙ̄titati nihil eſt cōtrarium ꝑ phm in predicamentis.
3m ¶ Tertio diminutio nō eſt mot9 cōtinuus. ergo nec aug
mētatio. ꝯña tꝫ: qꝛ ſunt mutatiōes oppoſite. ꝛ ideo qua
rōne vna earū dꝫ eē cōtinua eadē ꝛ alia. aña ꝓbat. qa nō
videt aliquid qḋ cōtinue reſoluat a corpore nr̄o. cum ali
quo tpe corpus nr̄m acquirat magis ꝙ̄ depdidit. ergo tūc
nō diminuit. ¶ Cōfirmat ſic. Si fieret diminutio conti
nue hoc fieret a calore naturali. ſed hoc nō eſt dicendum.
ergo ꝛc. ꝯña tꝫ: ꝛ maior pꝫ de ſe: qꝛ nō videt ꝙ fiat ꝯtinue
aliunde. minor declarat. qa ſi ſic idē eēt corruptiuū carnis
ꝛ gn̄atiuū eiuſdē. ¶ Itē idē eēt actiū ad ſui corruptiōe3.
¶ Itē idē corrumperet carnē ꝛ aliā generaret. ex iſta conſe
ꝑ quētia videntur ſequi incōueniētia. Primū. qꝛ idem nō
T.c.55. videt cauſa cōtrarioꝝ: cū idem inquātum idē3 ſemper ſit
aptum natum facere idem. capitulo nono huius ſecūdi.
2 Scḋm incōueniens. qꝛ fruſtra calor ꝑmā carnē corrum
peret: ꝛ aliam generaret: cum ꝑor ſit purior ꝙ̄ ſcḋa poſte
3 rior genita. Tertiū. qꝛ quodlibet ens diligit ſe permane

re vt ante dictum eſt. Probat tamē ꝑma cōſeqn̄tia: qꝛ ꝛ
calor naturalis eſſet corruptiuus carnis eo ꝙ ipſam con
tinue reſolueret: ꝛ generatiuus noue: eo ꝙ ex cibo nouā
gn̄aret. Secūda ꝙ calor naturalis nō reſoluit carne3: ni
ſi vt ſe nutriat vt actiones viuentis facere poſſit. ꝛ ex conſe
quēti aliam carnem generaret. ¶ Et tertia quia deficien
te carne neceſſe eſt calorē deficere: cum calor nō poſſit ſta
re ſine humido. vt in de longitudine ꝛ breuitate habetur
ſufficienter. Cum ergo calor reſoluendo carnē agit ad de
ſtructionem carnis. ſequitur ꝙ agit per modum ſequele
ad deſtructionē ſui: quod fuit vltio probandū. ¶ Quar 4m
to augmētatio eſt conuerſio nutrimēti: ſed iſta non eſt cō
tinua. ergo nec augmētatio eſt motus continuus. conſe
quētia tꝫ. ꝛ añcedēs pro ꝑma parte eſt manifeſtum. ꝑ diſ
finitionē augmētationis. Et pro ſcḋa parte pꝫ. qꝛ corru
ptio forme cibi nō eſt cōtinua. cū aliqñ cibus nō ſit in cor
pore vt tpe magne famis. ¶ 5° nutritio nō eſt continua. ergo 5m
nec augmētatio. tꝫ ꝯña. quia nō ſemꝑ nutrit animal. qꝛ ſi
animal ſemꝑ nutriretur. nō eſſet ratio quare fameſceret.
¶ Sexto arguit auctoritate cōmētatoris 8° phiſicorum 6m
volētis ꝙ augmētatio nō ſit motus continuus: qḋ ꝓbat comm.23.
rōe ſic. In omni motu cōtinuo cuilibet parti corporis de T.c.113
bet correſpōdere aliqua pars diſpoſitionis ſm quā eſt mo T.c.37.
tus. Sed hoc nō eſt poſſibile in augmētatione viuus an
ni. ergo ꝛc. tꝫ ꝯña ꝛ maior ſatis habet a phō 4° ꝛ ſexto phi
ſicorum: eo ꝙ motus ꝛ tēpus ꝓportionabiliter diuidun
tur. ꝛ minor pꝫ: qꝛ ſi aliquid augmētaret per vnum annū
acquirendo ꝙ̄titatē digitalē3: nō vr̄ poſſe ꝙ cuilibet parti
anni correſpondeat aliqua pars illius ꝙ̄titatis digitalis.

In oppoſitum eſt phyloſoph9 ꝑmo huius. ꝛ T.c.25.
qnto phyſicoꝝ. di. augmen ꝛ.31.
tationē eſſe motū. Et ſi debꝫ eſſe motus: opꝫ ꝙ ſit motus T.c.18.
vnus: cum idem ſit motus ꝛ motus vnus. homo ꝛ vnus ꝛ.19.
homo. propoſitio: ꝛ vna propoſitio. ꝑmo elencoꝝ. Et
vltra. ſequitur. augmētatio eſt vnus motus. ergo eſt con
tinuus motus. cum qnto phyſicoꝝ dicat. ꝙ de ratōe vni9 T.c.34
motus eſt continuitas ꝛ nō interruptio temporis. ꝛ.39.
¶ In iſta qōne ꝑ vidēdū eſt de cāis nutricatiōis ꝛ augmē
tatiōis. 2° videbit de ꝯtinuitate nutricatiōis ꝛ augmētatiōis.

Quantum ad ꝑmū articulū eſt ꝑmo ſciēdū ꝙ ca ꝑm no m
lor nālis ꝯtinue agit in corpus ꝛ humi
dū radicale: ꝛ ēt cibale ꝯtinue ꝯſumēdo. ꝓbat. qa niſi ſic
eēt: nō eēt rō q̄re aīal indigeret nutrimēto. ꝯñs eſt falſu3:
ꝛ ꝯ̄ experientiā. qꝛ experimur aīal indigē nutrimēto. Mō oꝫ
hō indigētis aliquā eē cāmꝫ: ꝛ pꝫ aſſumptū. qꝛ ſi nō deſic
caret humidū radicale: ſequeret ꝙ aīal ſine cibo lōgo tē
pore poſſet manē: ſicut cū cibo. eo ꝙ cibus nihil aliud ad
dit ꝙ̄ reſtaurationē humidi. ¶ Ex alio pꝫ hec ſuppō. qa 2
phs cōparat calorē ad corpus ſicut in lāpade ignē ad ole
um. mō ignis deſiccat ꝛ ꝯſumit oleum. ergo ſic calor nālis de
ſiccat humidū corporis. Et ex alio tertio ꝑſuadet. Nam 3
ꝑmo docet experiētia ꝙ aīal actus ſuos exercens indiget
ſpiritib9: ꝓp qḋ ſi iunctura mēbri fortiter liget vt ꝑ liga
turā aductus ſpirituū impediat patet mēbrū illud tremo
rē. ꝛ deficit eius regimē continuē. ¶ Itē iſti ſpiritus con
tinue reſoluūtur. qꝛ mēbrū patitur tremorem. pꝫ: quia ali
ter nō indigeremus ipſorum continuo aductu: qḋ eade3
experiētia docet eē falſum. ex quo opꝫ ꝙ ꝯtinue gn̄entur
huiuſmodi calores ꝛ ſpirit9. ꝛ tamē non pñt generari. niſi
ex mā apta: ꝛ nec apparet alia mā in corpore diſpoſita ad
hoc niſi humidū: opꝫ ergo in hac gn̄one humidū deſiccari.
¶ Quarto ꝑſuadet. qꝛ cū mēbra animalis ſint diſformi 4
ter calida neceſſe eſt vt mutuo ſe calefaciāt ꝛ alterēt. ꝛ ex 2m no m
ꝯſñti ꝯtinua alteratione reſoluant. ¶ Scḋo eſt intelligē
dū. ꝙ ad iſtā ꝯſumptionē iuuat mediū extrinſecū: eo ꝙ
ipm ꝯtinue alterat noſtrū corp9. iuuat etiā mot9. iuuāt ꝛ

cibaria calida:ꝛ vltimate inuat ſtudiū. Nã oīa iſta habēt
Dubiuȝ deſiccare corpus noſtrū. ¶ Sȝ contra primū dcīm diceret
quis. quō calor nālis poſſȝ agere in humidū cū humidum
ſit eius ꝓpriū ſubm̄:ꝛ accñs nāle ſubiecto non agit ad ip
2 ſius corruptionē. ¶ Scðo. nã calidū nō cōtrariatur hu
mido. ergo nec agit in ipſum humidū. tenet ꝯſequentia:qꝛ
Rº ratio corruptiua eſt rōne ꝯrietatis. ¶ Ad primum dicunt
aliqui ꝙ calor nō agit in ſubiectum in quo adequate exi
ſtit. Sed bene cū partes ſunt difformiter calide ipſe calor
qui eſt in vna parte: agit in humidum qð eſt in alia parte.
¶ Aliter dicitur ꝛ iudicio meo melius: ꝙ calor nālis eſt
quedam ſubſtãtia ſubtilis calida que nulli inheret vt ſub
iecto: ſed ipſi humido eſt in multis partibus cōmixta. hoc
ergo agit generando ſibi ſimile in ipſo humido:ꝛ tunc ceſ
ſat ratio de ſubiecto. qꝛ humiduȝ non eſt caloris ſubiectū:
Ad 2m cum ipſum non ſit accñs. ¶ Ad ſcðm dr̄ ꝙ calor natura
lis qui eſt quaſi ignis bene eſt multū ſiccus:ꝛ iō rōne ſicci
tatis humiduȝ corrūpit:ꝛ aperiēdo poros de per accñs ſe
ipſum caloreȝ reſoluit:ꝛ etiã dr̄ ꝙ calor eſt magis calidus
ꝙ̃ ipſum humidū:ꝛ iō agit in ipſum: ipſum vlterius cale
faciendo:ꝛ ſic pȝ: ꝙ rōne duplicis ꝯrietatis calor agit ī hu
3m nōm midūȝ. ¶ Ex his duobus notabilibus ſequitur tertiuȝ no
tabile: ꝙ neceſſaria eſt aīali ſeu viuo (ſi debeat longo tēpo
re viuere ꝛ manere) nutricatio: pȝ: qꝛ niſi fieret reſtauratio
deperditi corpus actione paſſiua poſita totaliter deſiccaret
ꝛ deficeret vita:ꝛ ideo cum deus ꝛ natura non agant fru
ſtra: nec abundent in ſuperfluis: nec deficiunt ī neceſſarijs.
T.c. 45 3º de aīa. dederunt animali nutritionem.

1ª ꝯ. **Ex his** pñt inferri ꝯnes: quarū prima eſt hec. Calor
nālis eſt cā efficiēs nutritionis:ꝛ ex cōſequenti
augmētationis: ꝓbaꝛ: qꝛ ad nutricationē requirit ꝯuerſio
nutrimēti: ſepatio boni:ꝛ cōuenientis a malo ꝛ diſcōueniē
ti. talia.n. fieri nō poſſūt niſi mediante calore efficiente. er
go cōcluſio vera. ꝯña nota eſt. ꝛ añs pro 1ª pte pȝ. ꝛ ꝓ 2ª
probaꝛ. qꝛ frigidū hoc nō pōt facere cū ſimplr̄ habeat cō
gregare: imo etiã frigidū frequēter cōuenit nutrimēto cuȝ
ipſum ſit frigidū. ꝛ per ꝯñs nō agit in ipſuȝ. pȝ ergo. ꝙ hoc
facit calidū: cuius ē cōgregare hōgenea ꝛ ſegregare ethe
2ª ꝯ rogenea. ¶ Scða cōcluſio: ꝙ aīa eſt ꝑncipalis cā nutrica
T.c. 38. tionis ꝛ augmētatiōis. ꝓbaꝛ rōne cōi 2º de aīa. qꝛ niſi ſic eſſe
ꝛ.39. quereꝛ ꝙ aīal deberet hr̄e ſupius oīa leuia. puta calorē ꝛ
ſpūs:ꝛ inferius oīa grauia: ꝯña eſt incōueniēs:ꝛ contra ex
perientiã. Nam ita ſunt oſſa in capite ꝛ augmentãtur ibi
dem: ſicut in pede:ꝛ calor in pede ſicut in capite. ꝛ probaꝛ
ꝯñtia. ꝙ ſi ſolū agunt q̄litates elementales ꝛ non forma:
tunc nō eſt rō: q̄re grauia aſcendunt ꝛ leuia deſcendūt: q̄
re relinquitur ꝙ huius opationis aīa ſit cā mouens graue
nutrimentū ſurſum:ꝛ leue deorſum ſm̄ cōuenientiã natu
3ª ꝯ re aīalis. ¶ Tertia cōcluſio. ad iſtã nutricationem cōcur
runt effectiue q̄tuor virtutes quas medici ponunt in quoli
bet mēbro. ſ. attractiua nutrimēti: retētiua eiuſdem attra
cti: digeſtiua aſſimilatiua ꝛ vnitiua attracti:ꝛ expulſiua ſu
perflui: qð pȝ. qꝛ ſi aliq̄ iſtaꝝ vel in pte vel in toto deficeret
aīal ſuas opationes. puta nutricationē ꝛ augmētationem
pficere non poſſet. ¶ Quarta cōcl̄o. cā mālis huius nutri
4ª ꝯ cationis eſt nutrimentū aut mã eiuſdem. pȝ: qꝛ ex iſtis fiunt
iſte nutritiōes. ¶ Quinta cōcluſio eſt. cā formalis huius
5ª ꝯ nutricationis non eſt alia q̄ ipſemet mutationis in ſuis p
tibus cōtinuatē. pȝ: qꝛ forme nō eſt forma: cum ergo ipſe
mutatiōes ſint forme: ipſe nō hñt aliquã aliam cāȝ forma
lem q̄ ſuã cōtinuitatē in ptibus: qð eſt ꝓpoſitū. ¶ Sexta
6ª ꝯ ꝯcluſio: cā finalis nutricationis ꝓpinqua eſt ſalus indiui
dui:ꝛ remota eſt ſalus ſpēi. Sed augmētationis propinq̄
eſt: vt ipſum indiuiduū ſuã debitam acq̄rat q̄titatem: re
mota eadem que eſt nutricationis. pȝ iſta ꝯ. quo ad primã
partem. qꝛ ex tertio notabili ſine nutricatione nō poſſet p

manere ꝛ ſaluari īdiuiduū:ꝛ ideo cauſa finalis eius eſt ſa
lus ipſius indiuidui. ¶ Iteȝ indiuiduū non poteſt perma
nere idem numero: nec generare niſi nutriatur. ideo natu
ra vltimate īdiuiduorum: ſaltem perfectum per nutricatiōeȝ
intendit generare ſibi ſimile. Et hoc eſt ſalus ſpeciei cum p
hoc ſpecies perpetuetur. ¶ Et ſic proportionabiliter dica
tur de augmentatione: quia proprie ꝛ īmediate natura in
tendit ꝙ viuum habeat ſuam debitam q̄titateȝ ꝛ vltima
te: qꝛ niſi ipſum viuum ſit perfectum ſua q̄titate cōuenien
ti ſibi nō poteſt generare: ideo intēdit in augmentatione ge
nerationem ſibi ſimilem pro ſalute ſpeciei:ꝛ ſic patent oēs
cauſe nutritionis ꝛ augmentationis.

Quantū ad 2m articulū eſt notandū: ꝙ per nutrica 1m nōm
tionem in ꝓpoſito nihil aliud intelligo q̄
cōuerſionē nutrimēti intus ſuſcepti ī partis corporis nutriē
di vt fiat reſtauratio deꝑditi: per augmētationeȝ aūt intel
ligo augmētatiōeȝ ꝓprie dictã: q̄ eſt ante diffinita. ſ. cōuer
ſionē nutrimēti ꝛc. Et iō pro ſola alteratione aut nutrimē
ti corruptiōe nō intelligo titulū q̄ōnis. ¶ Scðo eſt notan 2m nōm
dum: ꝙ augmentatio aut nutritio pōt eſſe cōtinua duplr̄.
Uno mō ꝓprie. ſ. ꝙ ſit cōtinua ex pte tpis:ꝛ ex parte diſpō
nis ſm̄ quã ipſa eſſet: puta ex pte q̄titatis q̄ acqriꝛ. Alio
dr̄ cōtinua magis large: ꝙ. ſ. ex pte tpis nulla eſſet interru
ptio: lȝ ex pte diſpōnis fieret interruptio. ¶ Tertio eſt no 3m nōm
tandū: ꝙ de rōne motus eſt eſſe cōtinuū. pȝ: qꝛ eſſe vnū cū
in oībus ſit idē ipſuȝ ꝛ vnū ipſuȝ: vt hō ꝛ vnus hō. motus
ꝛ vnus motus. mō motus diſcōtinui nō ſunt vnus motus:
cū ad vnitatem motus requiratur vnitas tpis. 5º phy. T.c. 34

Tunc ſit hec 1ª ꝯcluſio. ꝙ augmētatio ſeu ēt nutri 1ª ꝯ
tio ē motus cōtinu9. ꝓbaꝛ. qꝛ oīs motus ē
motus cōtinuus: vt dicit 3m notabile: oīs augmētatio ē mo
tus. ḡ augmētatio eſt motus cōtinuus:ꝛ minor pȝ in poſt
pdicamētis:ꝛ in. 5º phyſi. ꝛ in h̄ p. eodeȝ mō de nutricatio T.c. 18
ne. ¶ Sȝ forte iſta nō eſt difficultas pp quã eſt mota qō: ſȝ T.c. 25.
potius mota eſt ad aliud: puta ad vtrū totalis au ꝛ.31.
gmētatio q̄ ſunt a pn̄º vite viuentis vſq; ad terminum aug
mētationis ſit motus cōtinuus. ¶ Et circa h̄ ſit h̄ 2ª ꝑnci 2ª ꝯ
palis ꝯ. ſ. ꝙ nō eſt neceſſe nutricationē a pn̄º vite vſq; ad fi
nem eſſe motū cōtinuū. ꝓbaꝛ ſic. poſſe eſt caloreȝ nālem in
certa pte tpis eē ita debileȝ: ꝙ in ea nō pōt fieri nutrimenti
cōuerſio adhuc ſtãte in ea vita: ḡ cōcluſio vera. ꝯña nota ē:
ꝛ añs ꝓbaꝛ: qꝛ cū nutrimētū ſit certe reſiſtentie: ponaꝛ ꝙ
nutrimentū in pede cōuertēdū ſit vt tria reſiſtentie:ꝛ remit
taꝛ calor nālis debēs ipſuȝ cōuertere: ſic ꝙ non poſſit plus
agere q̄ ad gradū vt tria. q̄ro adhuc. Utrū cū illo calore ī
pede manet vita:ꝛ ſi ſic cū iſte calor nō ꝯuertat aliqð nu
trimentū: eo ꝙ nutrimētū eſt tante reſiſtentie: ſicut ipſum
eſt in actiuitate:ꝛ tunc hr̄ ꝓpoſitū. Si dicaꝛ ꝙ nō. Cōtra.
adhuc nō ſunt q̄litates ita diſcōuenientes introducte: ꝙ for
mam viui poſſint corrūpe: lȝ ipſa ſit debilitata in ſuis quali
tatib9. ¶ Cōfirmaꝛ. ſub quolibet calore maiore dr̄ ꝙ for Confir.
ma pedis poterat generari. igitur ſub iſto calore pōt pma
nere. ꝯña tȝ. nam forma pōt ſub diſpōne q̄litatiua min9 pfe
cta pmanere q̄ generari: vt nūc ſupponiꝛ. ꝛ in 2º dicetur:ꝛ
añs pȝ: qꝛ quicq; calor maior ſufficit ad cōuertēdaȝ nutri
mentuȝ ꝛ alia opera vite faciēda. ꝛ iō ſtantibus diſpōnib9
organicis aliq̄s nō eſt rō: q̄re nō poſſet ſub ea forma genera
ri. ¶ Itē cū tranſitus fiat de extremo p mediū ad aliud ex Confir.
tremum:ꝛ calor pn̄itus ſufficit ad vitã cōſeruãdã:ꝛ ad nu
trimentū cōuertēduȝ:ꝛ poſtea nō ſufficiet ad vnuȝ nec ad
alterū dr̄ ꝙ ī medio ſufficiat: puta ad vitam cōſeruãdaȝ: lȝ
nō ſufficiat ad aliō: puta ad nutrimētū cōuertēdū. ¶ Itē Confir.
ꝛ 3º plante in hyeme exiſte gelu fortiſſimo nō appent nutri
ri. ḡ ꝯ vera. ꝯña bona: qꝛ plante viuūt. ꝛ añs pȝ. qꝛ totuȝ
nutrimentū ipſaꝝ eſt cōgelatuȝ: quare nullū pñt attrahe
re nutrimentū: quare nō nutriunt. Et idem appet de qui

buſdam animalibus:vt de magnis ranis que in hyeme nō
capiunt nutrimentum:⁊ in martio ipſum accipere incipi
unt.⁊ ſi allegetur textus philoſophi in contrarium in iſto
T.c.41. primo ⁊ in ſecūdo de anima.ca.2°.Dicendum eſt q̄ loque
T.c.15. batur de animalibus perfectis:⁊ noluit q̄ talia longo tpe
non poſſunt eſſe ſine nutrimento:ſicut non poſſunt eſſe ſi
ne augmentatione:quin tamen poſſint eſſe aliquo paruo
tēpore ſine nutrimento hoc non intēdebat negare.¶ Ter
3ª cō tia concluſio:non oportet augmentatiōem a principio vi
te vſq; quo viuum nō pōt augeri amplius eſſe cōtinuum
motum ſine interruptione tēporis:iſta ↄcluſio pz:q2 viuuz
qđ augetur poſſet fieri infirmū:⁊ per infirmitatez in tpe me
dio ſeu augmētationis diminui:vt anno.16.⁊.17.⁊ tūc po
ſtea iterū fieri ſanum ⁊ de nouo augeri:⁊ tunc apparet q̄
nō fuiſſet illud viuū ſine īterruptione tpis auctū:imo tpe
4ª cō īfirmitatis nō augebatur:vt pz ex caſu.¶ Quarta cōcluſio
eſt:q̄ ſi viuū maneat ſemp ſanum ⁊ nutrimentū ſufficiens
appareat approximatū:poſſibile eſt q̄ ſine interruptione
tpis a pn°.augmētationis ſue vſq; ad finem quo non pōt
vlterius augeri augeatur:pbatur ↄcluſio:q2 cauſis ſufficienti
bus cōtinue poſitis in agentibus naturalibus effectū pro
ducentibus cōtinue ⁊ ſine interruptione poneretur effect⁹:
ſed in iſto caſu ſunt cauſe efficientes poſite augmentatiōis
ſine īterruptione tēporis:ergo ponetur augmētatio ſine in
terruptione tēporis:maior eſt nota:q2 agentia naturalia
agūt tātum quātum poſſunt:minor pz:q2 cū ſufficiēs aug
mētatio vſq; ad terminū ad quē dz augeri viuū:eſt corp⁹
eſſe ſanū:q2 tunc eſt aīa in diſpōne cōueniēti:⁊ cum calore
naturali ſufficiēti:⁊ ſic eſt cauſa ſufficiens ſufficienter poſi
ta:⁊ nutrimētum ſufficiens eſt cauſa mālis:quare tota mi
nor eſt nota.¶ Correlarie infertur:q̄ q̄ndiu viuuz manet
ſanum ⁊ nutrimētum cōueniens eſt ſibi approximatū:nu
5ª cō tritur:⁊ patet ex probatione cōcluſionis pcedētis.¶ Qui
ta cōcluſio.augmētatio equi totalis facta ex certo cibo in
ordine ad tempus bene eſt motus ↄtinuus:q2 ſi equus eſt
ſanus.vt ante dictuz eſt:nulla fit tēporis interruptio quin
6ª cō equus cōtinue augeatur.¶ Sexta concluſio huius:aug
mētatio equi totalis proprie loquendo non debet dici mo
tus cōtinuus.probatur ſic:augmētatio facta ī diuerſis po
ris nō eſt motus cōtinuus.ergo augmētatio equi totalis
nō eſt motus cōtinuus:tenet ↄſequētia:q2 augmētatio illa
fit in diuerſis poris:⁊ ↄſequētia probatur:q2 augmentatio
nō eſt hmōi motus vnus:eo q̄ forma que generatur in alio
⁊ alio poro eſt alia ⁊ alia:vt notū eſt:cum multi pori tota
les ſint inuicem cōtinui:⁊ ex cōſequēti eſt alia ⁊ alia muta
tio vel diſpoſitio numero:ſm quā fit augmētatio:ita ergo
alia ⁊ alia numero eſt augmentatio in alio ⁊ alio poro.cō
Dubiū ſequētia tenet per notabile ſcōm:⁊ aña eſt notum.¶ Sed
diceret quis quātitas eſt eadem ſm quā fit iſta augmenta
tio:ergo diſpoſitio ſm quā fit motus eſt eadem.ↄſequētia
T.c.26. tenet:eo q̄ augmentatio eſt motus ad quātitatē.prio hu
⁊.27. ius.⁊ aña pz:q2 iſta quātitas eſt q̄ntitas equi.¶ Rñdeo ne
R̄ gando ↄñtiam:niſi adderet q̄ quātitas eſt eadem:⁊ diſpo
ſitio ſm quā augetur eſt vna:⁊ ſi hoc adderet negarez aña:
q2 in alio ⁊ alio poro:⁊ alia ⁊ alia diſpōne augetur quāti
tas:⁊ iō alia ⁊ alia eſt diſpō ſm quā fit motus.Unde eſt ſi
mile ſicut ſi hoi augeretur caliditas in pede ab vno igne:⁊ in
manu ab alio.partibus tñ itermedijs non calefactis:tunc
enim eſſet vna qualitas totalis ſm quā eſt motus.ſ.tota
lis caliditas hoīs:tñ calefactio nō eſſet vna:q2 diſpōnes qui
bus iſta caliditas intēditur nō ſunt vnū:imo alia eſt ī pede
⁊ alia in manu ⁊ aliud ſile eſt:ſicut ſi ſpera aeris rareficeret
hic ⁊ rome:tunc ille rarefactiones fierent ſm eandem quā
titatem ſpere aeris:tñ non eſſet vna rarefactio:eo q̄ alia ⁊
alia rarefactione q̄ntitas aeris in diuerſis ſuis partibus ad
inuicem diſcontinuis extenderetur:ſic q̄uis q̄ntitas equi to

talis que extenditur ſit eadem:tñ alia ⁊ alia gñatione in di
uerſis poris maioratur que gñationes nō plus adinuicē con
tinuantur q̄ rarefactiones aeris predicte.¶ Ex iſta ↄclu p^m cor^m
ſione infertur correlarie:q̄ ſm veritatem tot ſunt augmē
tationes totales in viuo:quaꝝ nulle due ſunt vna:quādo
viuum augetur:quot ſunt pori in quibus fit augmentatio
totalis viui.¶ Secūdo:q̄ alia ⁊ alia die ē alia ⁊ alia aug 2^m cor^m
mentatio.pz:q2 fiunt in alijs ⁊ in alijs poris:igitur per con
cluſionem ſunt diuerſe augmētationes ⁊ capio in iſtis con
cluſionibus poſitis augmentationem improprie:cuz dico
q̄ augmentatio equi totalis ⁊c.¶ Pro oībus augmēta
tionibus quibus diuerſe partes equi dñr augeri ſimul tpe:
que oēs ſm vulgares poſſunt dici vna augmentatio:⁊ di
cunt ab eis:eo q̄ diuerſas partes in diuerſis poris genitas
non percipiunt.¶ Et iuxta hoc ſit ſeptima concluſio:q̄ ī 7ª cō
ordine ad denominationē vulgarium iſte augmentatiōes
equi poſſunt dici vna.patet:q2 ipſi non pcipiunt diuerſita
tem ptium genitaꝝ:⁊ iō oēs augmētatiōes factas in diuer
ſis poris ſine tpis interruptione dñt vnaz augmentationē
totalem equi.nec eſt incōueniens ita loqui.⁊ ſm veritatez
⁊ rōnem aliter cenſeri.¶ Octaua cōcluſio eſt:nutritio to 8ª cō
talis equi nō dz dici vnus motus.pz rōne qua pcedens cō.
¶ Nona cōcluſio:reſolutio viuētis a pn° vite vſq; ad finez 9ª cō
eſt motus ⁊ cōtinuus improprie.ſ.q2 fit ſine tpis interruptio
ne:probatur:q2 vel viuū eſt ſanū:⁊ tunc nō interrumpitur
reſolutio:eo q̄ tunc calor nālis ſe cōtinue nutrit:vel egrū.
⁊ tunc cōtinue reſoluūtur ptes viui a medio ipſum cōtinē
te:eo q̄ hoc mediū eſt ſibi ↄriuz:⁊ tunc reſiſtentia viui eſt
debilitata.¶ Ultima cōcluſio:reſolutio nō eſt pprie conti 10ª cō
nua nec vna mutatio in ordine ad diſpōnem ſm quaz eſt
motus:pz.q2 ipſa eſt alia ⁊ alia in alijs ⁊ alijs poris:ſicut ⁊
augmentatio.⁊ formetur rō eodē mō.¶ Correlarie:viuuz Cor^m
nūq̄ manet in eodē ſtatu primo mō idēptitatis:pz p ↄñe
pcedentē:q2 ſit ſp ab eo aliq̄ reſolō:⁊ hec de 2° articulo.

Ad rationes principales huius qōnis.¶ Ad pmū Ad p^m
dr q̄ Ari.per illā dñaz nō voluit T.c.41.
negare augmētationē eſſe cōtinuū motū:ſed voluit q̄ nō
duraret cōtinue vſq; ad finē vite ſicut nutritio.¶ Ad 2^m Ad 2^m
dr negādo aña.ſ.q̄ augmētatio nō eſt motus. Et ad pba
tionē dr q̄ nō opz oēz motuz eſſe de vero cōtrario in veruz
ↄriuz:ſed ſufficit q̄ ſit inter terminos a qbus capiuntur de
nominatiōes īpoſſibiles reſpectu eiuſdem termini exiſtis ſb
aliquid in actu:⁊ ita vult pħs.5.phyſico.q̄ motus dz eſſe
ex vero ↄrio in verum ↄriuz:modo iſta ↄrietas bene repe
ritur in predicamento q̄ntitatis vt bicubitum tricubitū:bi
pedale tripedale ⁊ ↄſilia hmōi.¶ Ad tertiū negatur aña:q̄ Ad 3^m.
diminutio nō ſit motus cōtinuus. Et ad pbationem dr q̄
adhuc illo tpe quo corpus noſtrū magis acqrit q̄ deꝑdat
eſt reſolutio cum calor nālis ſe tūc nutriat:⁊ ex ↄñti humi
dum reſoluat:verūtñ eſt q̄ tūc nō ē diminutio:tñ qñcūq;
diminutio eſt ipſa eſt motus continuus ſicut augmenta
tio.¶ Ad cōfirmationē cōcedit q̄ diminutio in ſenib⁹ ſit
cōtinue a calore nāli.verūtñ eſt q̄ fit ēt a medio continēte. ad ↄfir.
nos. Et ad pbationē primā cōcedit:q̄ idem de neceſſitate
nature eſt generatiuus carnis ex nutrimento:⁊ ſe nutrien
do eiuſdem corruptiuū.nec eſt hoc incōueniens:ſicut ca
lor nālis in epate generat ſanguinez ex chilo:⁊ in corde eū
dem reſoluit in ſpūs ⁊ calores. Et qñ additur q̄ idem non
eſt cā ↄrioꝝ:dr q̄ hoc eſt verū eodē modo ſe hñs ⁊ de pſe.
⁊ ideo etiaz calor nālis de pſe nō eſt niſi cā calefactionis ⁊
generationis ſui ſimilis:calefaciēdo.n.carnē generat ⁊ vl
terius nimis calefaciendo carnem reſoluit:⁊ ſic nō eſt incō
ueniens idem eſt cauſam contrariorum.puta vnius effe
cti de pſe:⁊ alterius de per accidens:⁊ ſic eſt de calore na
turali:natura hec enim de per ſe intendit per ſuas actio
nem reſtaurare deperditum ex nutrimento:⁊ de per acci

dens:qꝛ ſimul calefacit mẽbra dirigendo nutrimentum re
Ad 2ᵐ confir. ſoluit partes corporis nutriẽdo.¶ Ad ſecundam confir
mationem dicitur:ꝙ verum eſt ꝙ de neceſſitate nature ca
lor naturalis bene corrumpit carnem:vt ſe nutriat ⁊ nutri
tus aliam poteſt generare:nec hoc eſt incõueniens modo
predicto. Ad improbationem quãdo dicitur ꝙ hoc face
ret fruſtra:dicitur ꝙ hoc ſit neceſſitate nature:qꝛ oportet
calorem reſtaurare cum ſine eo non poſſit eſſe vita:⁊ ideo
ſi nutrimentum deficeret:vt aliunde reſtaurare poſſet:nõ
videtur incõueniẽs:ꝙ ex humido radicali corporis reſtau
Ad 3ᵐ confir. raret carnem corporis corrumpendo.¶ Ad tertiam dici
tur:ꝙ verum eſt ꝙ calor agendo in humidũ radicale agit
ad ſui corruptionem de per accñs:qꝛ aliter non poſſet per
Ad 4ᵐ pncipale manere ſine humido:ſed de pſe non agit ad ſui corruptio
nem. Et hoc voluit auctoritas phĩ prius allegata. ¶ Ad
quartã principalẽ cõceditur:ꝙ augmentatio eſt qñ eſt cõ
uerſio nutrimenti.etiam negaſ ꝙ iſta cõuerſio nõ ſit conti
nua.⁊ negaſ ꝯña:ꝙ aliqñ in corpe hũano non ſit cibus
imo ſemꝑ eſt ſanguis in corpore aĩalis vel in nõ habentib⁹
ſanguinẽ ei ꝓportionabile ⁊ tale eſt nutrimentum:⁊ iõ dr̃
ꝙ in corpus eſt nutritio ⁊ nutrimenti cõuerſio per totam
vitam vel ſaltem per maiorez ptem vite:⁊ ſic cõtinue ma
net corruptio cibi ꝓpinqui.puta ſanguinis. Et ſi petaſ:q̃
re iſto cibo ꝓpinquo manente aĩal appetit cibũ nouũ:dr̃
ꝙ hoc eſt:qꝛ mẽbra cibi retentiua ſenti.tit ſe euacuari:⁊ iõ
petunt repleri naturali inclinatione:eo ꝙ ſine cibo non poſ
Ad 5ᵐ ſent in ſuo vigore naturali ꝑmanere.¶ Ad quintã negaſ
ꝙ nutritio non ſit cõtinua:⁊ qñ dicaſ ꝙ tunc non eſſet rõ:
quare aĩal fameſceret:dr̃ ꝙ ci eſt:qꝛ mẽbra retẽtiua nutri
menti ſentiunt ſe euacuari per nutritionem ⁊ appetunt re
Ad 6ᵐ pleri:⁊ propter hoc ſit fames vt ante dictum eſt.¶ Ad ſex
T.c.23. tam auctoritatem Cõmentatoris cõceditur in.8°phyſi.eo
ꝙ ipſa laborat ꝓ ſexta ꝯcluſione:rõ tñ ſua nõ cõcludit:qꝛ nõ
eſt impoſſibile ꝙ cõtinue per integrũ annũ acquiratur ꝙ̃ti
tas digitalis aut granum milij:⁊ ꝙ tñ cuilibet correſpon
deat aliqua huiuſmodi quãtitas:cũ quodlibet cõtinuũ
ſit ita bene diuiſibile in infinitum:ſicut tempus quãtũcũ
T.c.69. ꝗ ſit magnum:ſicut patet ex quarto ⁊ ſexto phyſicorum.
¶ Ratio poſt oppoſitum arguit pro prima concluſione:⁊
hec de iſta queſtione.

¶ Eodem textu vbi ſupra. T.c.xv.Qõ.xv.

pᵐ **Quintodecimo** queriſ. Utrũ ra
refactio ſit argu
mentatio. Et arguiſ pmo ꝙ ſic:oĩs motus ad
q̃titatez eſt augmẽtatio. rarefactio eſt hmõi.
ergo ⁊c.maior eſt vera.5°phyſi.⁊ minor pꝫ:qꝛ
T.c.18. corpus qõ rareſit poſt rarefactionẽ eſt maius q̃ añ.¶ Se
2ᵐ cundo ſic:oĩs motus ꝓpter quez de prima ſubã mutantur
termini de predicamento q̃titatis eſt augmentatio vel di
minutio:ſed rarefactio ẽ hmõi:ergo rarefactio eſt augmẽ
tatio vel diminutio:ſed ſicut manifeſtum eſt:non eſt dimi
nutio.ergo eſt augmẽtatio.maior pꝫ vt prius:⁊ ex alio:qꝛ
talis motus non põt reduci ad aliud ꝑdicamentũ:minor
pꝫ:qꝛ ſi ſubã bipedalis rareſiat vt ſit tripedalis non eſt du
bium quin de ea variabuntur termini de ꝑdicamento q̃ti
3ᵐ tatis.¶ Tertio.oĩs motus quo produciſ noua quãtitas ẽ
de predicamento q̃titatis:ſed in rarefactiõe produciſ no
ua quãtitas.ergo rarefactio eſt de ꝑdicamento q̃titatis:⁊
non eſt diminutio.ergo augmẽtatio.ꝯñe ſunt note:⁊ ma
ior pꝫ:conuenienti ſimilitudine:ſicut oĩs motus quo pro
ducitur noua qualitas eſt in predicamento qualitatis:mĩ
nor pꝫ:qꝛ ſm illos qui dicunt q̃titatem eſſe rem diſtinctã
a re quãta in omni rarefactione noua quãtitas producitur
⁊ in cõdenſatione aliq̃.l.que prius fuit corrũpiſ.¶ Quar
4ᵐ to.augmentatio viuentis eſt augmentatio. ergo a multo
fortiori rarefactio eſt augmentatio.antecedens eſt philo T.c.37
ſophi in littera:⁊ probatur cõſequẽtia:qꝛ per augmẽtatio
nem viuentis non producitur noua q̃titas:ſed potꝰ quã
titas nutrimenti q̃titati viui ſuperadditur:vt pꝫ per pro
ceſſum phĩ in littera:ſed per rarefactionem noua q̃titas
realiter producitur:modo nullus diceret quin realr̃ dici
debet mutatio ad q̃titatem ⁊ augmentatio mutatio qua
generatur noua q̃titas q̃ mutatio qua vna quãtitas ad
deretur alteri:ſicut magis proprie dicitur dealbatio produ
ctio noue albedinis in ſubiecto:q̃ additio vnius ſubſtan
tie albe ad aliam ſubſtantiam albam.

In oppoſitum videtur eſſe phs in ca.de aug
mentatione:vbi dicit ꝙ aug T.c.34.
mentatio fit aliquo adueniente:modo rarefactio non eſt ⁊.39.
aliquo adueniente.ergo non eſt augmẽtatio.¶ In iſta qõ
ne primo videbitur modus quo poteſt fieri rarefactio. Se
cundo videbitur reſponſio ad queſtionem.

Quantũ ad primũ articulũ nota ꝙ quantitas ſiue pᵐ nõnᵐ
dimẽſio ſubẽ eſt diſtincta a ſubã.hanc ſup
poſitionem ſuppono declarandã:ꝓ phyſi.⁊ ab aliis magi T.c.28.
ſtris ibidẽ declaratã:⁊ ideo ſolũ eam per vnam rõnem que ⁊.c.63.
ad hoc cõſueuit adduci declaro.¶ Pmo ſupponiſ:ꝙ aer pᵃ ſuppᵒ
idem qñqꝫ poteſt ſtare ſub q̃titate in duplo maiori per ra
refactionem ⁊ alio tpe ſub q̃titate in duplo minori per cõ
denſationẽ:qõ pꝫ:qꝛ ſi fiala ponaſ cũ ore ad ignẽ rareſiet
aer intantũ ꝙ ſi poſtea ponatur cũ ore ſuper aquã cõdẽſa
bitur ad ſubduplũ:ſic ꝙ opꝫ aquã intrare vſqꝫ ad medie
tatem fiale ne maneat vacuũ.¶ Scdo ſupponitur:ꝙ aer 2ᵃ ſuppᵒ
nõ põt tm̃ cõdenſari per ſolaz cõpreſſionez:nec tantũ rare
fieri per ſolã tractionem:aut motũ localez:pꝫ etiaz experien
tia:qꝛ follis lateribus extenſis ⁊ foraminibus obſtructis:
ſic ꝙ aer non poſſit cedere:experimur ꝙ per vnam cõpreſſio
nem nos iſtũ aerez nõ poſſumus ad ſubduplũ condenſare:
imo ſenſibiliter pꝫ:ꝙ latera follis notabiliter comprimere
non poſſumus:quod non eſt ex alio:niſi qꝛ aerem inter ce
pſum non poſſumus notabiliter ꝯdenſare.eodẽ modo pꝫ:
qꝛ nec rarefacere:lateribus.n.follis cõpreſſis ⁊ foramini
bus obſtructis non poſſumus latera follis abinuicem no
tabiliter elongare:qõ nõ vr̃ ex alio:niſi qꝛ aerem qui eſt in
tus non poſſumus notabilr̃ extẽdere. Ex his perſuadetur
ſuppõ ſic:ítem volenti latera follis cõprimere reſiſtit aer
materia vel forma:caliditas vel dimenſio ab oĩbus diſtin
cta:⁊ nullum iſtoꝝ modorũ poteſt dici preter vltimum:er
go dimenſio eſt diſtincta a ſubſtantia:cõſequentia tenet.⁊
añs pro prima parte pꝫ ex ſufficienti diuiſione.pro ſecunda
declaratur:non.n.poteſt dici ꝙ aer:qꝛ ipſe poteſt ſubſiſte
re in duplo minori loco:vt dicit prima ſuppõ:nec forma.ꝓ
ꝑ̃ſs nec materia cum multo plus de materia terre ſit in du
plo minori q̃titate:nec põt dici ꝙ caliditas poteſt eſſe:qꝛ
plus de caliditate ſtat ſub parua q̃titate ferri calidi:niſi
tunc inquãtum ad caliditatem ſequitur dimenſio q̃ reſi
ſtit:⁊ ſic poſſet dici reſiſtens per modum ſequele. relinqui
tur ergo ꝙ dimenſio diſtincta reſiſtit:⁊ habetur propoſi
tum.¶ Secundo nota:ꝙ rarum apud nos dicitur quod 2ᵐ noᵐ
habet parum de materia ſub multa extenſione:denſũ au
tem dicitur quod habet multum de materia ſub parua ex
tenſione:vnde rareſieri eſt minus de materia ſub equali ex
tenſione acquirere. Condenſari vero plus de materia ⁊c.
Raritas ẽo eſt paucitas materie ſub multa extẽſione:den
ſitas autem eſt multitudo materie ſub pauca extenſione.
¶ Tertio nota:ꝙ qñqꝫ dr̃ corpus rareſieri iproprie.ſ.qñ 3ᵐ noᵐ
ipſum in partibus ſuis abinuicem elõgatur per lubintroi
tum corporũ aliorũ extendentium:ſic ꝙ appareat locũ
maiorez occupare:⁊ ſilr̃ condenſari iproprie dr̃ ſi cõprimã
tur ⁊ cogantur partes aliene inter partes ſuas recepte:⁊
ſic poſtea appareat minorem locum occupare iſto modo

refactio eſt hmői.ergo ⁊c.maioꝛ pʒ de ſe:ſicut enim eſt mo
tus ad qualitatem quo producitur qualitas. ad vbi quo
acquiritur locus:quare ſimiliter eſt in quantitate:⁊ minoꝛ
2ª c̄ paret.per vltimam concluſionē precedētis articuli. ¶ Se
cunda concluſio eſt hec.ꝙ cōdenſatio eſt motus ꝓprie de
predicamēto q̄ntitatis.patet ſicut cōcluſio precedens.Cuʒ
enim he mutationes ſint oppoſite.opʒ ꝙ ſint eiuſdem pre
Dubium dicamenti.cum cōtraria ſint eiuſdem generis. ¶ Sed qs
inſtabit dicens.rarum ⁊ denſum ſunt de quarta ſpecie qua
litatis.ergo condēſatio ⁊ rarefactio erunt de predicamen
to qualitatis:cōſequētia tenet.qꝛ ſunt motus ad qualitatē
ſ.raritatem ⁊ denſitatem.⁊ vltra.ſunt motus ad qualitatē
ergo non ſunt motus ad q̄ntitatem.cuius oppoſitum eſt di
2m ctum. ¶ Confirmatur ſic.mutatio inter raritatem ⁊ denſi
tatem eſt alteratio.ergo condenſatio ⁊ rarefactio nō ſunt
motus ad quātitatem.ꝯña tenet.qꝛ alteratio nō eſt motus
T.cō.8. ad q̄ntitatem.antecedens pʒ.qꝛ eſt mutatio inter qualita
⁊.10. tes cōtrarias cum raritas ⁊ denſitas:vt dictuʒ eſt ſint qua
3m litates ⁊ ſunt ꝯtrarie.vt vult pħs.2º huius ca.2º. ¶ Tertio
ſic.omnis calefactio eſt alteratio.ergo omnis rarefactio ē
alteratio.⁊ vltra.ergo nulla rarefactio eſt motus ad q̄nti
tatem.vltima ꝯña eſt nota.⁊ prima declaratur : qꝛ ſicut
calefactio eſt ad caliditatem:⁊ ideo dicitur alteratio:ita ra
refactio eſt ad raritatem que eſt qualitas:vt dictum eſt.
4m ¶ Quarto rarefactio non eſt motus.igitur non eſt mot⁹
ad quātitatē.ꝯña eſt nota.⁊ añcedēs declaratur:qꝛ mo
tus nō ē ad illa que acquirunt per modū ſequele ad alios
motus:ideo nō ponit motus ad primam ſpēm qualitatis.
T.c.18. 7º phyſicoꝝ.modo raritas acquirit per modum ſequele
ad alios motus.puta ad remotionē partium vel calefactio
Rº nem.igitur rarefactio nō eſt motus. ¶ Pro ſolutione pri
marum rōnū eſt aduertēdū.ꝙ in rarefactione duo poſſūt
cōſiderari.vnū eſt quātitas maioꝛ que acquirit.⁊ ſm hāc
eſt motus ad q̄ntitatem ¶ Alio modo ptes corpis abinui
cem elongari:⁊ magis diſtanter ſituari adinuicem.⁊ ſʒ h̄
poteſt poni motus ad qualitatē.Cum eniʒ querimus qua
le eſt hoc:⁊ dr̄ rarū:cōcipimus ptes materie in eo eſſe pau
cas ⁊ abinuicem elongatas.⁊ per oppoſitū dicit de denſo.

Rº ad primum **Et iuxta** hoc facile rñdetur ad primā cōcedendo ꝙ
rarū ⁊ denſum ſunt de quarta ſpē qualita
tis.⁊ ꝙ cōdenſatio ⁊ rarefactio in oꝛdine ad habitudinem
partium ſubſtantie ſunt de predicamēto qualitatis:vt di
ctum eſt:cum hoc tñ ſtat ꝙ ſunt de predicamēto quātita
tis in oꝛdine ad q̄ntitatem que acquiritur vel deperdit : vt
Ad 2m dictum eſt. ¶ Ad ſcōm dr̄ per idem.ꝙ mutatio iter rari
tatem ⁊ denſitatē eſt alteratio in oꝛdine ad ſitum ptiū ſub
ſtantie:vt dictū eſt.cum hoc tñ ſtat ꝙ ſit motus ad quāti
tatem in oꝛdine ad q̄ntitatem que acquiritur vel deꝑditur.
⁊ ideo negeť:ꝙ alteratio nō eſt ad q̄ntitatem.ſed bene verū
eſt:ꝙ alteratio eodē modo quo alteratio nō eſt ad quātita
tē.nihil.n.reputo incōueniens ꝙ eadē mutatio ſit vno mo
do alteratio. Et alio modo conſiderata ſit motus ad quāti
tatem.ſicut non eſt incōueniens ꝙ eadem mutatio ſit ge
Ad 3m neratio ⁊ augmētatio. ¶ Ad tertium cōceditur ꝙ rarefa
ctio eſt alteratio.cū hoc tñ ſtat ꝙ etiaʒ ſit ad quātitatem:
Ad 4m vt dictuʒ eſt. ¶ Ad quartum dr̄.ꝙ motus q̄nqʒ capit ſtri
ctiſſime pro mutatione nō habita per modum ſequele ad
aliā mutationem. Et ſic ſine dubio rarefactio nō eſt mot⁹:
imo nec augmētatio viuētis:qꝛ de neceſſitate ſequitur alias
T.c.18. mutationes ad quas hʒ ſequelam.⁊ ſic capitur motus. 7º
phyſicoꝝ. Alio modo motus capitur ſtricte pro mutatio
ne ſucceſſiua facta in ſubõ.manente hoc aliquid i actu eo
dē ſub vtroqʒ termino mutationis ꝓpter quā de neceſſita
te opʒ mutare terminos certi p̄dicamenti de primis ſubſtā
T.cō.9. tijs. Et hoc modo capitur.5º phyſicorum.⁊ ſic rarefactio ē
⁊.10. bene motus. Et ideo iuxta dicta.patet quid ſit dicendū ad

rationem. ¶ Tertia cōcluſio eſt.ꝙ capiēdo augmētatio 3ª c̄
nem cōiter rarefactio eſt augmētatio.iſta cōcluſio probat
omnis motus ad q̄ntitatem maioꝛē eſt augmētatio rarefa
ctio eſt motus ad q̄ntitatem maioꝛem: ergo rarefactio eſt
augmentatio.ꝯſequētia tenet.⁊ maioꝛ pʒ per pħm.5º phy T.c.18.
ſi.⁊ minoꝛ patet per ꝯcluſionē precedentē. ¶ Quarta cō 4ª c̄
cluſio eſt.ꝙ cōdenſatio eſt diminutio capiendo diminutio
nem modo proportionabili.ꝓbat ſicut p̄cedens. ¶ Quin 5ª c̄
ta concluſio ⁊ eſt probabilis.ꝙ rarefactio eſt magis pro
prie motus ad quātitatem q̄ʒ augmentatio ſtricte capien
do ſic.quanto per aliquem motum magis propꝛie acquiri
tur q̄ntitas:tanto eſt magis propꝛie ad q̄ntitatē.ſed per ra
refactionem magis propꝛie acquiritur quātitas q̄ʒ in aug
mentatione viuentis.igitur eſt magis propꝛie motus ad
q̄ntitatem.maioꝛ videtur nota ex terminis.⁊ minoꝛ patet.
qꝛ in rarefactione ſimplr̄ acqrit noua q̄ntitas ſine additio
ne q̄ntitatis ab extrinſeco.In augmentatione aūt viuētis.
eſto ꝙ q̄ntitas ſit maioꝛ.tamē ſit ſuper additio noue q̄ntita
tis ab extrinſeco:⁊ per iſtaʒ ſit alia q̄ntitas maioꝛ.mō vr̄ ꝙ
magis ꝓprie acqratur q̄ntitas vbi acquirit ſine additione
ab extrinſeco q̄ʒ vbi acqrit per additionē q̄ntitatis extrin
ſece. ¶ Vltima cōcluſio eſt capiendo augmētationeʒ ſtri 6ª c̄
cte.ſicut capitur in iſto p̄mo:rarefactio nō eſt augmētatio a.t.c.25.
pʒ per pħm in lr̄a.⁊ per proprietates huius augmentatio vſqʒ ad
nis:qꝛ ipſa ſit per intus ſuſceptionē.rarefactio nō.nam au 43.
gmentatio ſolū cōpetit viuentibus.⁊ hmői rarefactio nō:
quare pʒ:ꝙ hmői rarefactio nō eſt augmētatio:⁊ hec d̄ 2º
articulo. ¶ His premiſſis reſpōdetur ad rōnes.⁊ breuiter
rōnes ante oppoſituʒ oēs vadunt pro tertia ꝯcluſione ſecūdi
articuli:⁊ rō poſt oppoſitū arguit pro ꝯcluſione vltima eiuſ
dē articuli. Et hec ſint dicta de iſta q̄ōne ſufficienter ⁊c.

¶ Quoniā aūt opʒ primuʒ de materia ⁊ de vocatis elementis. T.cō.xliij. Qō.xvj.

DEcimoſexto querit. Vtruʒ omne 1m
agēs agat per conta
ctum.⁊ arguitur ꝙ nō.deus ⁊ agentia incoꝛ
porea agunt:⁊ tñ nō tangunt.ergo nō omne
agēs agit per cōtactuʒ.ꝯña tenet.añs ꝓ pri
ma pte pʒ per pħm:ca.de actione dicentem:ꝙ eſt aliquod T.c.53.
agens impaſſibile.⁊ tale eſt in coꝛpoꝛeū.pro ſecūda pte pʒ. 54.⁊.55.
qꝛ tactus eſt ſolū rerū diuiſibilium : cum opoꝛteat vltima T.c.22.
eſſe ſimul.5º.phyſicoꝝ.ca.4º ⁊ in iſto primo.ca. de tactu. t.c.44.
¶ Scdo.celum agit in iſta inferioꝛa ⁊ nō tangit ea. ergo. 2m
ꝯña tenet.⁊ añs pro prima pte pʒ.quia illuminat ⁊ cale
facit ea.pro ſcdā pte declaratur:qꝛ vltimū celi nō eſt ſimul
cum ipſis inferioꝛibus. ¶ Tertio ſic.ſequeretur ꝙ nulluʒ 3m
agens ageret in diſtans.ꝯſequēs eſt falſum.⁊ contra expe
rientiā.⁊ probatur cōſequētia.quia tangetur in diſtans ⁊
non tangetur niſi per contactum. ¶ Quarto. ſequitur ꝙ 4m
agens ſolum agit in paſſum ſm ſuperficiem paſſi. ꝯñs eſt
falſum:⁊ cōtra experientiaʒ.probatur ꝯña.cum ſm ſolā ſu
perficieʒ tangit. ¶ Confirmatur ſic.qꝛ ſi ſic ſequeretur:ꝙ
ſola ſuperficies exterioꝛ agentis ageret. ꝯñs eſt falſum : ⁊
probatur ꝯña:qꝛ ipſa ſolū tangit aut ſaltem ſm eā agēs
ſolum tangit. arguitur ergo ſic:agens non agit niſi p contactum:⁊ ſolū ſm ſuperficieʒ tangit.ergo ſolū ſm eā agit.
⁊ vltra.ergo nō agit ſm profunditatem ſuā:ſed ſolum agit
ſm eius ſuperficiem. ¶ Quinto:qꝛ viſibile agit in viſum: 5m
⁊ tñ non tangit viſum.ergo.ꝯña tenet. ⁊ añs pro amba
bus ptibus notum eſt. ¶ Sexto ſi aliquod agens agit foꝛ 6m
tius in diſtans q̄ʒ in propinquum.aliquod agens nō agit
per contactum: ſed aliquod agens agit foꝛtius in diſtans
q̄ʒ in propinquū.ergo cōſeqnētia tenet.naʒ ſi foꝛtius agit
in diſtans.ponatur ergo ꝙ agat in ipſum actione : vt tria.
⁊ in ꝓpinquū:in qō agit debilius agat actiōe vt duo:⁊ po

natur actiones vniformiter remittit: ſequit: ꝙ qn̄ in ꝓpin
quū ceſſabit agere: eo ꝙ eius actio eſt remiſſa in duobus
gradibus: tunc adhuc aget in diſtans actiōe vt vnū. ¶ Et
ex alio, ſi cōtactus eſſet cā actionis hoc eſſet vt deferēs vir-
tutem agentis in diſtans. ⁊ ex conſequenti nō poſſet agēs
in diſtans fortius agere q̄ȝ in propinquū. ergo ſi fortius
agit in diſtans cōtactus nō eſt cauſa actiōis: qd̄ eſt propo-
ſitum. añs probatur: primo qꝛ celum aut ſol in diſtans ab
eo, puta in aerē apud nos generat calorē. ⁊ in ſpās medias
T.c.10. celeſtes ſol hmōi calorem nō pōt ꝓducere: cū ȝ celū ȝ ſit in-
2 alterabile. primo celi. 3° ca. ¶ Scdo: qꝛ ſpeculū cōcauum
fortiſſime ad aliquā diſtantiā calefacit: imo intm̄ ꝙ incē-
dit: ſicut dicunt perſpectiui: ⁊ docet experientia: tn̄ apud ſe
nō generat notabilem caliditatē. ¶ Et tertio. qꝛ adamas
3 ferrum ab eo remotum attrahit. ſtramē aūt ꝓpinquū ſibi
minoris reſiſtentie attrahere nō poteſt. ergo hmōi agentia
7m fortius agunt in diſtans q̄ȝ in propinquum. ¶ Septimo
multe agunt in ſeipſa. ergo nō omne agens agit per conta
ctum. cōſequētia tenet. qꝛ nihil tangit ſe. añs pȝ. primo de
graui mouente ſe deorſum. 2° de aqua calida remota a ca
lefaciente que ſe reducat ad frigiditatem: vt docet experien
tia. ⁊ tertio de anima intellectiua que producit in ſe inten-
tionem actum volendi cum talia in eadem non producan
Co.37. tur niſi ea cogente. vt habet videri in ſecūdo de anima.
1.ſ.c.36. **In oppoſitum** videt̄ eſſe pħs ca. de tactu. vbi videt̄ dicere: ꝙ ad hoc ꝙ aliq̄
agant ⁊ patiantur adinuicem requirit̄ ꝙ ſe tangāt. ¶ In
t.c.44. iſta q̄ōne. ꝓ p̄mittenda ſunt notabilia ⁊ ſuppōnes. in ſecū
do articulo ponende ſunt reſponſales cōcluſiones.

pm nom **Quantum** ad primū ȝ articulū ȝ nota ꝙ duplicia ſunt agētia. quedā ȝ corpea: vt celum ⁊
alia inferiora. ⁊ quedam incorpea: vt deus ⁊ intelligentie.
¶ Scdo nota. ꝙ agentia corpea aliq̄ agunt in mā ȝ extri
2m nom ſecam: vt calidū in frigidū: aliq̄ agūt aliquo mō i ſe: vt aīa
in ſe ꝓducat ſuos actus cognoſcēdi ſaltē intellectiua: gra-
ue mouet ſe deorſum. Et vt titulus ſit magis planus reſtri
go ipſum ꝙ intelligitur de actione prouenient ab agente
extrinſeco ſeu de actione prouenient in materiam exterio
3m nom rem. ¶ Tertio nota. ꝙ hmōi agentia ſunt duplicia. aliq̄
q̄ agūt actione reali: vt caliditas agēs caliditatē. aliq̄ ſunt
q̄ agūt actione ſpūali. vt albedo ꝓducens ſpēm albedinis.
¶ Quarto nota. ꝙ tactus dr̄ vno mō attributiue ⁊ tota-
4m nom liter ꝑ ꝓprie: ⁊ attribuit̄ reb⁹ incorpeis ⁊ dr̄ res incorpea idē
ſtās alicui: qd̄ agit tangere ipſum: ſicut diceret̄. ꝙ intelligē
tia mouens ſperā lune tāgit ipſam. ſilr ꝙ deus tāgit mun-
dum. Iſto mō intelligit̄ lr̄a Ar. ca. de tactu. Eſt ſi vt agē
T.c.45 tia incorpea tāgant. eſt aūt vt ſic mō dicto. eſt aūt vt non:
qꝛ nō ꝓprie tangunt. ¶ Alio mō tactus accipit̄ proprie ⁊
attribuitur corporibus: ⁊ hoc tripl'r. ſ. ſtrictiſſime ⁊ vocat̄ nā-
lis. ſtricte. ⁊ vocat̄ tactus mathematicus: ⁊ large ſeu ipꝓ-
prie: ⁊ vocatur tactus methaforicus. ¶ Tactus autem
ſtrictiſſime dictus deſcribit̄ a pħo ſic. ꝙ eſt diuerſarum ma
t.c.44. gnitudinū hñtiū ȝ pōnē. quaꝝ vltia ſunt ſimul. ⁊ ſunt actu
ua ⁊ paſſiua inſimul. ¶ Ecce tres cōditiones hmōi tactus
prima ꝙ ſit in diuerſas magnitudines que habeant ſitum
extra ſeinuicē. ꝓp illud mā ⁊ forma nō tangunt ſe. qꝛ non
hñt diſtinctū ſitum. ſcd'a qꝛ vltima ipſoꝝ ſunt ſil'. ⁊ tertia.
ꝙ inter ſe ſint actiua ⁊ paſſiua. Et ꝓp illā vltimā cōditio-
nem ptes aeris cōſimiliter q̄lītates non tangunt ſe: qꝛ non
ſunt actiue nec paſſiue vt ſic adinuicem. Tactus ſtricte di-
ctus nō habet niſi duas cōditiōes p̄mas. Et iſto modo me
dietates continui eiuſdem tangunt ſe. Sed tactus large ⁊
methaphorice dictus eſt agens ſua virtute paſſum attin-
gens. Et ſic tāgens non opȝ ꝙ tangatur ab eo qd̄ tāgit. ſm̄
T.c.45 quē modū dicit pħs in lr̄a. dicimus. n. aliqn̄ triſtātem tan
gere nos. puta qn̄ nos per ſuas triſticias mouet ad paſſio-
nem: ſed non nos eum: tunc. n. agit ipſe in nos: ſed nō nos
in eum. ¶ Quinto nota. ꝙ Ar. non voluit agens debere 5m nom
tāgere quodlibet paſſum: quod ab eo patitur: qꝛ hoc ē ma
nifeſte falſum: prout ſexto arguunt rationes ante oppoſi-
tum facte: ſed potius aliquod adminiculum: mediāte quo
agit in alia ab eo paſſa. ¶ Pro ſexto notabili ſupponitur 6m nom
ꝙ per vacuum nulla poteſt fieri actio. volo dicere. ꝙ ſi in
medio pleno per pedalem diſtantiam poneretur magnus
ignis ⁊ magna aqua: ⁊ poſtea ad imaginationē circū cir-
ca deſtrueretur medium ignē: ⁊ aqua remanentibus i ſuo
ſitu: ꝙ tunc nullo modo ignis poſſet agere in aquā nec ē
⁊ qꝛ in illa ſuppoſitione conſiſtit tota virtus q̄ōnis: ideo eā
fortius quo poſſū ȝ probabo. ¶ Primo. qꝛ ignis in hoc ca pm
ſu non tangit aquam. ⁊ actione eius non poteſt ad aquā ȝ
ꝑtingere. ergo nō agit in ipſam. cōſequētia tenet. qꝛ ſi agit
opȝ ꝙ agat mediate. ſ. ꝙ actio deferatur per aliud ad paſ-
ſum: vel imediate. ſ. quia tangat paſſum: ⁊ añs declaratur.
¶ Primo. quia manifeſtum eſt: ꝙ non tangit: quia ante pm
non tetigit quando erat plenum: ⁊ nullus motus localis
eſt factus alicuius eoꝝ ȝ: nec ꝑtialis: nec totalis: nec mediū
cōgregans alicui eoꝝ vt ſupponitur: ergo adhuc nō tāgit.
¶ Scd'o tangens cū eo qd̄ tāgit dȝ hr̄e determinatū ſitū ȝ 2m
in ſuperficie tangēte: ſed ſic nō eſt de iſtis. ergo nō tāgūt ſe.
maior īductiue nota eſt in oīb⁹ ſe tāgētib⁹: ⁊ minor manife
ſta eſt: cum inter ea nulla ſit habitudo ſuperficiei vnius ad
ſupficiem alterius. ¶ Tertio. inter corpa tāgentia ſe nul- 3m
lum corpus poteſt recipi ipſis remanētibus in eodē ȝ ſitu: ſȝ
inter illa corpus pōt recipi ipſis manētibus in ſimili ſitu:
ergo nō tāgūt ſe. maior nota eſt in oībus. minor pȝ. quia i-
ter iſta pōt poni corpus pedale ſine hoc ꝙ ipſa mutēt ſitū.
per caſum. ⁊ ſic pȝ maior p̄me rōnis tripliciter declarata. ſȝ
2a ps añtis ꝓbat̄. qꝛ agens in mām quā ȝ nō tangat agit ꝑ
fluxū ſue virtutis ad ipſam. mō vacuū nō eſt hmōi v̄tutis
receptiuū. ergo actio ignis in hoc caſu non pōt pertingere
ad aquā ȝ. maior eſt manifeſta in ſimili de lumine. ſi. n. a lu
cido lumē producit̄ in mām diſtantem: hoc eſt: qꝛ fluit per
mediū propinquū. minor nota eſt cum vacuū: aut nō ſit:
aut ſit de genere dimenſionis: ⁊ ex ꝯñti accidētis. tale autē
nullius accñtis eſt receptiuū. ⁊ per ꝯñs non recipit nec de-
fert virtutem ignis. ¶ Secūdo probatur: qꝛ qua ratione 2m
ignis poſſet agere per paruum vacuum: poſſet ⁊ per ma-
gnum: ſed non poteſt agere per quodcūq ȝ magnum. ergo
nec ſufficit agere per paruū. maior manifeſta eſt: cum ma-
gnum vacuum non plus reſiſtat, q̄ȝ paruum: cum etiā cor-
pora in magno vacuo poſita ſint ita imediata: ſicut in par
uo. quare nō eſt potior ratio in vno q̄ȝ in alio. añtis minor
patet. qꝛ tunc ignis poſſet agere per quācūq ȝ diſtantiam ſi
in quolibet magno vacuo poſſet agere. ¶ Tertio agēs in 3m
materiam exteriorem debet ad ipſum habere certū ſitum:
ſed corpoꝝ in vacuo non eſt determinatus ſitus. ergo. cō-
ſequētia tenet. ⁊ antecedēs pro prima parte pȝ. qꝛ aliter nō
eſſet ratio: quare non in infinitum remote ageret. Et pro
ſecūda parte patet: qꝛ in vacuo: nec eſt ſurſum: nec deorſū:
nec alie differētie poſitiōis. quarto phyſicoꝝ: ⁊ ex alio: qꝛ T.c.76
ignis ⁊ aqua i iſto caſu nec tangunt ſe: nec proprie diſtant.
ergo nullum ſitum habent. ꝯña videtur eſſe nota. ⁊ añs
pro prima parte eſt notum: ⁊ ante probatum. pro ſecunda
parte declaratur: qꝛ inter ipſa nō eſt diſtantia. cum nihil ſit
inter ipſa per caſum: quare non diſtant. eadem pars añtis
probatur: auctoritate pħi. 2° de aīa. dicentis cōtra Demo- T.c.74
critum: ꝙ ſi eſſet vacuū muſca exiſtens in celo non poſſet
videri: eo ꝙ per vacuū non poſſet eſſe actio aliqua: nec ſpe
cierum viſibilium multiplicatio. ¶ Sed diceres. illa duo Dubiū
ſunt immediata: ⁊ ſunt contraria. ergo maxime poterunt
inuicem agere. ꝯña tenet. vt vr̄. ⁊ añs pro prima parte pȝ.
qꝛ inter ea nulla eſt diſtantia nec aliqd̄ medium. ergo ſunt

2ᵐ imediata.per caſum.pro ſecunda parte eſt notum.¶ Se-
cundo.oia contraria ſe inuicem tangentia poſſunt inuicem
agere:illa ſunt hmõi.ergo ꝛc.cõſequẽtia eſt in variũ.maior
nota eſt de ſe.ꝛ minor patet qꝛ vltima illorum ſunt ſimul.
ergo tangunt ſe.antecedens pꝫ.qꝛ non diſtant.

Ad pᵐ **Ad primũ** dr̃.cõcedendo ꝙ ſunt ꝯtraria ꝛ imedia
ta.ꝛ negaꝰ ꝯñtia.quia licꝫ ꝙ maxime
poterunt agere:ꝛ cauſa quare non poſſunt dicta eſt. quia
nullũ habent ſitum adinuicem qui ſitus.tamẽ pncipaliter
Ad 2ᵐ requiritur ad actionẽ trãſeũtẽ in mãꝫ exteriorẽ.¶ Ad 2ᵐ
cõcedit maior.ꝛ negaꝰ ꝙ ipſa tangunt ſe.Ad ꝓbationem
dicit ꝙ ſtante tali imaginatione oporteret ad diffinitiones
contiguorum addere ꝙ vltima ſunt ſimul.ꝛ habeant cer-
T.c.22. tum ſitum adinuicem:ſed pħs.5.phyſicorũ ſupponens ꝙ
non poſſit eſſe vacuũ non curat vltimaꝫ ꝑticulam appo-
nere:modo lꝫ vltima illorũ ex caſu ſunt ſimul.tñ nullum
hñt ſitum adinuicem.ꝛ ideo nõ tãgũt ſe nec ſunt ꝯtigua.

Quantũ ad ſcðm articulũ ſit prima ꝯ̃.agens incor-
poreus non agit per cõtactuꝫ proprie dictũ
pᵃ ꝯ̃ ſui.pꝫ.qꝛ non hꝫ vltimũ:qð tñ requiriꝰ ad hoc ꝙ proprie
tangat.dico notanter proprie dictuꝫ:qꝛ bene agit ꝑ ꝯtactũ
improprie dictũ expreſſum in pᵒ.quarti notabilis. dico ꝛ
notanter ſui:qꝛ motor ſpere lune bene agit per contactum
alterius.puta ſpere lune in iſta inferiora:cum luna agat ꝑ
hmõi cõtactum ꝛ ſui motuꝫ:cuius motus motor eſt cã.mõ
quicquid eſt cã cauſe eſt cauſa cauſati:quare motor in iſta
2ᵃ ꝯ̃ inferiora agit.ꝛ hec per ꝯtactũ ſpere lune.¶ Scðã ꝯ̃. qð-
t.c.44. libet agens in aliqð paſſum ſiue ꝓpinquũ ſiue diſtans tan
ꝛ.45. git ipſum tactu largo modico dicto.pꝫ per quartum nota
bile:qð tangit ipſum ſua virtute:qꝛ aliter in ipſum nõ age
3ᵃ ꝯ̃ ret:ſꝫ de his duabꝰ ꝯ̃ꝰbus nõ curauit Ar̃.¶ Tertia ꝯ̃ ꝛ
eſſalis.Oẽ agens corporeuꝫ agens in mãm exteriorẽ agit
per contactũ corporis ſibi imediati.probatur ſic.nullũ ta-
le ageret in hmõi mãm niſi tangeret.ergo per ꝯtactũ agit.
ꝯñtia nota eſt.ꝛ añs pꝫ qꝛ ſi nihil tãgeret:tũc circa ipſum
eſſet vacuũ:vel ſaltẽ eſſet in vacuo ad bonũ intellectũ:ꝛ ex
t.c.44. ꝯñti nõ ageret.per ſuppõnẽ primi articuli. ¶ hec eſt con-
ꝛ.45. cluſio quã intẽdebat Ar̃.¶ Correlarie ſequitur.oẽ agẽs
pᵐ corᵐ agens in diſtans agit in ꝓpinquũ.pꝫ per ꝯ̃nem.dato enim
2ᵐ corᵐ ꝙ non:ſequitur ꝙ non agit per cõtactuꝫ.¶ Scðo ſequiꝰ.
ꝙ omne agens actione quã de ꝑſe ꝛ imediate producit:for-
tius agit in ꝓpinquũ q̃ꝫ in diſtans.rõ eſt.qꝛ cũ agens per
contactuꝫ agat multiplicando ſuaꝫ virtutem circa ſe.iſta
virtus cõtinue vadit remittendo:qð ꝓbatur ſic.nam cum
in diſtans non producaꝰ:niſi prius producaꝰ in ꝓpinquũ
per correlariũ ꝓcedens.opꝫ ꝙ in ꝓpinquũ recipiaꝰ eque
forte.Item cũ ꝓpinquũ ꝓpinquius ſit agenti:ꝛ ex ꝯñti ad
tantam diſtantiam agens magis põt.opꝫ ꝙ in ipſo fortior
actio ꝓducatur:ꝛ nõ ſoluꝫ eque fortis.pꝫ etiaꝫ experiẽtia.
nam ignis idem calefactibile q̃to propinquius ponitur tan
to ipſum fortius calefacit.ꝛ adamas idem ferrũ q̃to pro-
pinquius tanto velocius attrahit. Et dr̃ in correlario notã
ter.quam imediate ꝓducit:qꝛ lꝫ ſol calorem ꝓducat in ae
re ꝛ in terra:non opꝫ ꝙ diſtanter a terra tantuꝫ calorẽ pro
ducat q̃tum ꝓducit ſup terrã. Et rõ eſt:qꝛ ſol caloreꝫ non
imediate producit:ſed lumẽ:ꝛ ideo q̃to eſt aliquid ſoli ꝓ-
pinquius tanto de ꝑſe eſt aus lumine magis illuminatũ
ꝛ ad illam calefactionem non ſolum cõcurrunt radij ſola-
res.ſed etiã reflexio modo ſup terram eſt reflexio maior: q̃-
re caliditas generatur intenſior. ¶ Dicatur etiaꝫ de ꝑſe:
qꝛ lꝫ radij a ſpeculo cõcauo reflexi ꝓpe ſpeculũ de ꝑſe:de-
berent generare intenſiorem calorẽ.tñ cum magis diſtant
a centro ſpeculi intenſiorẽ caloreꝫ producunt.ꝓꝑ ipſorum
maiorem cõcurſum ꝛ vnionem:lꝫ etiaꝫ quilibet radius ſit
debilior q̃ꝫ prope ſpeculum fuerit:fortiorem ꝛ intenſioreꝫ
tamen generant calorem.

Ad rationes in ꝯ̃riuꝫ factas.¶ Ad pmã dr̃ ꝙ Ad pᵐ
Ar̃.nõ loquebaꝰ de agentibus in- T.c.45
corporeis:ſed corporeis.quomodo autem tangunt incor- Ad 2ᵐ
porea:ꝛ quo non pꝫ in qõne.¶ Ad ſcðam dr̃.ꝙ lꝫ celũ Ad 3ᵐ.
non tangat iſta inferiora in que agit.tñ per cõtactuꝫ agit:
qꝛ tangit ſperam ignis:ꝛ per illam vltra influit.¶ Ad ter
tiam negatur cõſequẽtia que infertur:ꝙ agens non age-
ret in diſtans. Ad probationẽ dicitur:ꝙ lꝫ non tangat di-
ſtans.tamẽ tangit ſibi imediatum mediante quo in diſtãs
agit:ꝛ ſic adhuc agẽdo in diſtans agit per cõtactũ.¶ Ad Ad 4ᵐ
quartam negatur cõſequẽtia que infertur:ꝙ agens ſoluꝫ
ageret in paſſum ſm ſuperficiem:cõceditur tñ ꝙ ſolum ſꝫ
ſuperficiem tangit:tñ tangendo per ipſaꝫ ſuperficiẽ poteſt
ſua profunditate etiam in profundũ paſſi producere actio
nem:ꝛ ſic adhuc actio ſit per contactum:qꝛ per ſuperficiẽ
tangentem.¶ Eodem modo ad cõfirmationem dicitur ne-
gando ꝯñtiam:ꝙ per ſolã ſupficiem tangenteꝫ agens age
ret. Et ad formaꝫ conceditur ꝙ nõ agit ſm cõtactum.i.ꝑ
contactũ:ꝛ conceditur ꝙ per ſolaꝫ ſuperficieꝫ tangit:nega
tur tñ ꝯñia.ergo per ſolã ſupficieꝫ agit.nam vt dictum eſt ꝑ
illam ſuperficieꝫ tangenteꝫ quelibet pars agentis põt age-
re vna cum toto.¶ Ad quintaꝫ rñdetur ſicut ad ſcðaꝫ:ꝙ Ad 5ᵐ
lꝫ viſibile non tangit.viſum tñ tangit mediũ ꝛ virtute illiꝰ
cõtactus agit in viſum.¶ Ad ſextaꝫ negaꝰ añs.ſ.ꝙ aliqð Ad 6ᵐ
agens fortius agit in diſtans q̃ꝫ in propinquũ. loquendo
de actione quã producit de ꝑſe imediate. ¶ Ad pmaꝫ pro
bationem cõceditur:ꝙ ſol generat calorem in diſtans.pu-
ta in regionem elementarẽ.ꝛ nõ ꝓducit ipſum in celuꝫ. ꝛ
cauſa eſt:qꝛ celum nõ hꝫ materiã caloris ſuſceptibileꝫ.mõ
actiones actiuorꝫ ſunt in patiẽte diſpoſito.2ᵒ de aĩa.lumen T.c.24.
tñ qð in celo producitur:ſicut in iſtis inferioribus intẽſiue
producitur in celum q̃ꝫ in iſtis iferioribus:ꝛ ſic adhuc ſol for
tius agit in ꝓpinquũ q̃ꝫ in diſtans:calorem etiam nõ agit
imediate:ſed mediante lumine:qꝛ ipſuꝫ non producit niſi
vbi materiam inuenit caloris receptibilem. ¶ Ad ſcðam Ad.2.
pꝫ:quid ſit dicenduꝫ per ſcðm correlariũ ſcði articuli.nam
hoc eſt de ꝑ accñs ꝓꝑ maioreꝫ radiorũ vnionẽ. ¶ Ad ter- Ad.3.
tiam dr̃:ꝙ adamas fortius attrahit a propinquo q̃ꝫ a re-
moto:qð docet experientia.nam ſi idem ferrum ſibi propin-
quius approximeꝰ velocius mouebitur q̃ꝫ ſi remotius ab
eo ponatur:vt dictũ eſt:ſed ꝙ aerem aut ſtramẽ non attra
hat hoc eſt rõne conuenientie ſpecifice:quã habet cũ ferro
ꝛ non cum aere aut ſtramine.¶ Ad ſeptimã breuiter rõ ẽ Ad 7ᵐ.
ſoluta per ſcðm notabile.¶ Ratio poſt oppoſitum eſt ꝑ
tertia ꝯ̃ne ſecũdi articuli. Et hec de queſtione.

¶ Videntur autem hoc modo dicentes.

Tex.cõ.xlviij. Queſtio.xvij.

Decimoſeptimo queritur. Utrꝫ pᵐ
idẽ põt agere i T.c.16.
ſeipſuꝫ.ꝛ arguiꝰ ꝙ ſic auctoritatibꝰ.pᵒ eſt phi
9ᵒ.metha.vbi phs vult ꝙ itelligere ſcire ꝛ vel-
le dñr actiones imanẽtes.vel ꝙ dñr imanẽtes:
eo ꝙ manẽt in paſſo:ꝛ hoc nõ:qꝛ ſic ois operatio eẽt imanẽs
vel ꝙ manent in agente:ꝛ tũc idẽ agit in ſeipſum:quod eſt
ꝓpoſitũ.¶ Scðo arguiꝰ auctoritate phi. 8.phyſi.vbi di- 2ᵐ
cit ꝙ aĩa mouet ſeipſaꝫ:ꝛ moueꝰ a ſeipſa: nec valeret ſi qs T.c.27
diceret ꝙ aĩa moueret ꝛ corpꝰ moueretur:ꝛ etiã motũ nã nõ 28.ꝛ.30.
ſoluꝫ moueꝰ corpus:ſꝫ aĩa cũ corpe i motu aĩalis. ¶ Ter- 3ᵐ
tio arguiꝰ auctoritate Cõmẽta. 3ᵒ celi cõmẽ.28. dicẽtis ꝙ
lapis mouet ſe inq̃tum grauis.ꝛ moueꝰ inq̃tũ eſt in poᵃ in
ferius:ꝛ addit ꝙ forma ipſius grauis mouet inq̃tũ ẽ for-
ma:ꝛ moueꝰ inq̃tuꝫ eſt in mã.ꝙ expſſe cõcedit ꝙ idẽ mo-
uet ſeipſuꝫ ꝛ moueꝰ a ſeipſo:lꝫ ſꝫ diuerſas rõnes. ¶ Quar
to arguiꝰ auctoritate phi.2.phyſicorũ.diffinientis naturã.
Nã eſt qð eſt pncipiũ mouendi ꝛ q̃ſcendi eius in q̃ eſt ꝛc.

ergo natura eſt principiū actiuū motus totius cōpoſiti: ⁊
ex ꝯſiti ſui ipſius: cum totum cōpoſitum non poſſit moue
ri: quin etiam moueretur tam natura que eſt forma: q̄ʒ nā
que eſt mā: mons.n. nobis mouenꝰ oīa que ſunt in nobis.
2. phyſicorū. ℭ Quīto arguitur ſic. aqua calefacta re
ducit ſe ad frigiditatem. ergo agit in ſeipſam: ꝯñtia tenet:
q2 in hoc caſu aqua agit ⁊ eadem patitur: añs pʒ: q2 nō vr̄
ꝙ generet frigiditatem in aqua remota ea a calefaciente
niſi ipſamet aqua. ℭ Sexto. intellectus agens ꝓducit in
intellectu poſſibili actum intelligendi. 3. de aīa. ca. 2. ⁊ ſm
rem idem ſunt intellectus poſſibilis ⁊ intellectus agens. er
go ſʒ rē agit in ſe: ꝯña tʒ: ⁊ añs pro pria pte pʒ. ꝓ 2ª pte pʒ:
per catholicos qui dicunt aīam intellectiuam diuerſis ra
tionibus eſſe intellectum poſſibilem ⁊ agentem. ℭ Septi
mo. nam re vera intellectus in ſe agit proponēs cōceptus: ⁊
alios hmōi actus. ergo agit in ſe: ꝯñtia tʒ: ⁊ añs pʒ: q2 ipſe
vel obiectum intelligibile producit ea. ſi ipſe habetur pro
poſitum: ⁊ non pōt dici ꝙ obiectum extra faciat. nam cū
agere ſit nobilius q̄ʒ pati: albedo vel nigredo ad extra eēt
nobilior intellectu: quod non eſt dicendū. ℭ Octauo. vo
luntas in ſe libere producit actum volendi. ergo ꝯñtia tʒ: ⁊
añs pʒ: q2 ſi non: ſed ab alio extrinſeco in eo producatur: ſe
quitur ꝙ non eſt plus libera q̄ʒ queuis alia potentia paſſi
ua: quod nō eſt dicēdū. probatur tñ ꝯñtia: q2 hmōi obiecta ex
teriora ſemꝑ mouent inq̄ʒtum pñt. ⁊ ſm eoꝝ actionē volū
tas recipit actū volēdi ſine hoc ꝙ agat. ꝗ neceſſitaꝰ ab ob
iectis exterioribus. quare tollitur eius libertas. ergo ⁊c.

T. c. 48 In oppoſitum arguiꝰ auctoritate phi ꝑ hui⁹ volēns ꝓbare ꝙ ſimile nō ꝑt
agere in ſi: q2 dicit ꝙ ſequereꝰ: ꝙ idē ageret in ſeipſum: ⁊
probatur ꝙ hoc ſit ipoſſe: q2 tunc q̄ōlibʒ corrūperet ſeipſuʒ
agendo in ſe. Item tunc nihil eſſet imobile: q2 q̄ōlibet mo
2ᵐ ueret ſe: modo illa ſunt incōuenientia. ℭ Secundo ad idē
T. cō. ꝑ. eſt auctoritas phi. 7. phyſicorū dicentis: ꝙ oē quod mo
3ᵐ uetur: mouꝰ ab alio. ergo nō a ſe. ℭ Tertio per diffinitio
T. c. 17. nē po⁹ actiue ⁊ paſſiue poſitam. 5° ⁊ 9° metha. vbi phus de
Com. 2. ſcribens potentiam actiuam dicit: ꝙ eſt ꝑn̄ᵐ tranſmutādi al
terum inq̄ʒtum alterū. ergo idem reſpectu ſui non eſt potē
tia actiua. ſilr potentia paſſiua eſt ꝑnᵐ tranſmutandi ab al
tero inq̄ʒtum alteruʒ. ergo idem reſpectu ſuipſius non eſt
potentia paſſiua: ⁊ tenent ambe ꝯñtie: q2 idem reſpectu ſui
4ᵐ non eſt alterum. ℭ Quarto auctoritate Cōmētatoris 9°.
Com. 2. metha. dicentis. maniꝰ eſſe ꝙ nihil agit in ſe nec patiꝰ a ſe.
5ᵐ ℭ Quinto auctoritate phi. 8. phyſicoruʒ. vbi dicit ſic. Oē
T. c. 30. q̄ð mouet ſeipſuʒ: aliud q̄dem mouet: aliud autē mouꝰ.
⁊. 40. volens ꝙ ſimplr ſit impoſſe idē mouere ⁊ moueri a ſe ipſo.

T. c. 57 Quia duplex eſt actio. q̄daʒ ꝑfectiua. ⁊ q̄daʒ corrupti
ua: vt dr̄. 2. de aīa. de ſenſibus. ca. ꝑ. iō in q̄ōne ꝑ⁹
videbitur an idem pōt agere in ſe actione perfectiua. 2° an
idem poteſt agere in ſe actione corruptiua.

ꝑ° ꝯ ꝑᵐ Quātū ad ꝑᵐ ſit ꝑ⁹ ꝯ hec. idē mouet ſeipſum ⁊ agit in
ſe de ꝑ ſe tāq̄ʒ ꝑncipale actiuū actiōe ꝑfectiua.
ꝑ° ſupp° ℭ Pro declaratiōe ꝯnis ſupponēdū eſt ꝙ agēs ⁊ paſſum
debēt eſſe eiuſdē generis ⁊ eiuſdē mãe: q̄ð ſic intelligo: ꝙ ſi
agens ſit extenſum: opʒ ꝙ paſſum ſit extenſum. pʒ p2io hu
T. c. 51. ius. ca. de actione vbi Ar. dicit. Queciq; nō cōmanēt in
54. 2ᵐ mã faciunt incōpaſſibilia entia. ℭ Scđo idē probaꝰ ſic:
q2 agens ſemꝑ ꝓducit q̄ā eſt ipſum. ſi ergo ipſum ſit ex
tenſum ꝓducit extenſe. ꝯñtia tʒ: ⁊ añs pʒ: q2 actio agentis ē
ſimilitudo ipſius: quare opʒ eam per eius motum produ
3ᵐ cere. ℭ Tertio: q2 nō vr̄ alia rō ꝑꝑ quā ignis non agit in
celuʒ: niſi q2 non ſunt cōſimilis materie. ergo requiriꝰ ꝙ i
ter agēs ⁊ paſſum ſint mãe cōſimiles ſubalter: ⁊ ꝙ ſi vnū
2° ſupp° ſit extenſum ꝙ aliud ſit extenſum. Ex quo ſeqꝰ hec 2ª ſup
poſitio: ꝙ intelligibile non pōt in virtute ꝓpria ꝓducere
propriū actuʒ intelligendi: ꝓbaꝰ. q2 intelligibile preſenta

tum ſenſui ſemper eſt diuiſibile. intellectus autē indiuiſibi
lis: quare non ſunt eiuſdem materie ſeu generis. ergo vnuʒ
non poteſt agere in aliud per ſuppoſitionem precedentem.
ergo intelligibile non poteſt proprie agere in intellectum:
quare nec poteſt producere proprium intelligēdi: eo ꝙ ta
lis ſemper recipitur in intellectu. Iſtis ſic ſtantibus proba
tur cōcluſio ſic. intellectus de per ſe. producit in ſe propriū
actum intelligendi. ergo actione perfectiua idem de per ſe
agit in ſeipſum: cōſequētia tenet: eo ꝙ actus intelligēdi eſt
perfectio intellectus: antecedēs probatur ſic. q2 vel produ
cit ipſum intellectus vel intelligibile: mediante fantaſma
te: vel intellectus vna cum fantaſmate ⁊ intelligibili: ſi pri
mum aut vltimum habetur propoſitum. ſ. ꝙ cū ille actus
de pſe ꝓduceꝰ in intellectu ab aliq̄bus cauſis: ⁊ non ſine h
ꝙ intellectus coagat: ſequitur ꝙ intellectus de per ſe agit
iſtum actum in ſe: non pōt dici ſcđm. per ſcđm ſuppoſituʒ:
intelligibile. n. aut fantaſma non poteſt in virtute propria
producere actum intelligendi: vt in eo dictum eſt: eadeʒ cō
cluſio pʒ de voluntate in ſe libere actum volendi producē
te: vt argutū eſt ante oppoſitum: ⁊ intelligo tāq̄ʒ principa
le actiuum poſt ipſum deum. deus enim in quolibet actio
ne agit vt agens principaliſſimum: ſed eius actione preſup
poſita inter cetera agentia: intellectus ⁊ voluntas in iſtis
actionibus agūt vt eſt ꝑncipaliſſime actiue: ⁊ ipſe ſine du
bio ſunt hmōi intellectionis intellectus: volitionis volūtas
ꝑncipalis paſſiua ⁊ ſubiecta. ℭ Scđa cōcluſio ē. ꝙ i mul 2ª ꝯ
tis aliq̄s caſibus agit idē in ſeipſum perfectiue vel de ꝑ ac
cidens per modum ſequele vel mediate: pʒ per auctorita
tes ⁊ rōnes in principio q̄ōnis adductas: ⁊ poſſunt adhuc
adduci alie auctoritates. primo Cōmētatoris. 8. phyſico Cō. 28.
rum dicentis. nullus. n. dubitat q̄n aīal mouꝰ ab aīa: ⁊ ꝙ
aīa eſt motor ⁊ corpus motū: ex ꝯñti aīa de ꝑ accñs ad mo
tū corꝑis mouet ſe: ⁊ ibidem dicit: aīa. n. que eſt mouens in Cō. 30.
aīalibus diſtinguitur a corpore ſm diffinitionem ab eo q̄ð
eſt motum: lʒ non diſtinguatur per eſſe. Item ſcđo Cōmen Com. 1.
tator ⁊ Ar. 7. phyſicoꝝ dicunt ꝙ nutrimentum nō mo
ueꝰ ad nutriendū niſi cum eſt in aliqua diſpoſitiōe cuʒ nu
triendo nec ferrū ad magnetē: vbi expreſſe voluit ꝙ ferruʒ
alteratum a magnete: ⁊ nutrimentuʒ a mēbro nutriendo
virtute actiui ſui coagente mouetur ad ipſum: ergo tale nu
trimētuʒ mouet ſe ⁊ mouetur a ſe ſaltē de paccño. ℭ Ter 3ᵐ
tio ad idem eſt auctoritas phi 2° de aīa dicētis ꝙ aīa eſt cā T. c. 36.
corporis ſm triplex genus. ſ. cauſe efficientis formalis ⁊ fi
nalis: ergo eſt cauſa motus localis corporis: ⁊ ex ꝯſequenti
ſui ipſius: cum corpus nō poſſit moueri niſi ſimul moueā
tur q̄cq̄d eſt in eo. pʒ ergo ꝙ in multis valde caſibus idem
perfectiue agit in ſe: q̄ð eſt propoſitū. Sed aliqui valde for Dubiuʒ
titer nituntur illas cōcluſiones improbare diuerſis ration
bus: quarū alique tacte ſūt poſt oppoſitū: ⁊ alias duas ad ꝑᵐ
ducūt fortiores: quaꝝ prima eſt: ſi ſic vt tu dicis ſequitur
ꝙ idem reſpectu eiuſdem erit in actu ⁊ in potentia: ꝯñs eſt
incōueniēs: q2 ſi ſic idem eſſet calidum ⁊ non calidū. naʒ T. c. 1.
ſi reſpectu caliditatis eſſet in actu: actu eſſet calidum: ⁊ ſi
reſpectu eiuſdem eſſet in potentia eſſet non calidum. patet
auctoritate Cōmentatoris. 9. metha. di. ꝙ actus ⁊ poten ꝑa. 6.
tia ſunt oppſita ⁊ nō paſſibilia ſimul ſtare: ⁊ notat Ar. T. c. 11.
hoc ſatis illud deſcribens actum ꝙ eſt exiſtere reʒ non ita:
ſicut dicimus potentia: ⁊ probatur ꝯſequētia: nam agens
agit ſm ꝙ eſt in actu 8° phyſicorum: ⁊ ideo calefaciens eſt T. c. 22.
actu calidum ⁊ paſſum patiꝰ ſm ꝙ eſt in potentia ab eodē 3. ph. 17.
actiuo vt calefit non actu: ſed potētia calidum. ſi ergo ca
lefacit idem ⁊ calefit: mouet ⁊ mouetur: idem reſpectu eiuſ
dem. ſ. termini motus erit in actu ⁊ in potentia. ℭ Scđa 2ᵐ
rō eſt hec: q2 ſi ſic ſequitur ꝙ nulla eſſet via ad ꝯcludēduʒ
ſeparationem ⁊ imobilitatem primi motoris: ꝯñs eſt contra T. c. 86.
phm. 8. phyſicoꝝ: ⁊ probatur ꝯñtia. q2 diceretur ꝙ primꝰ 12 m. 41.

motor inheret celo ⁊ movet celuꝫ de per ſe ⁊ movetur de
per accidens ad motū celi:hoc.n.per dicta pꝫ nō eſſe incō-
ueniens. ¶ Ad pmā illarū dubitationū dr̄ ꝙ aliquid po-
teſt dici actu reſpectu alicuius diſpōnis tripl'r. Primo.qꝛ
illā form aliter in ſe hꝫ:vt calidū diceretur in actu hñs ca
liditatē. Scdo mō:lꝫ nō habeat in ſe illuꝫ actum formali-
ter eſt tñ actu per aliquē actū ſuperiorē quo pōt illū pdu
cere:vt motor lune licet nō ſit in actu per motū quem fa-
cit in ſpera lune:eſt tñ in actu per actū ſuperiorē.ſ. per ſuā
ſubſtantiā que eſt actu ſuperior. Et 3ᵒ mō ꝙ ſit in actu per
aliquam qualitatē receptā ſeu virtutē inductā ab aliquo
illoꝝ duoꝝ actuū nunc dictoꝝ. Exēplum.vt cuꝫ ſperma
generat aſinū non eſt actu aſinus.nec eſt in actu ſuperio-
ri ꝙ̄ eſt eſſe aſinū.ſed eſt actu per actū ſibi influxuꝫ ab aſi-
no generante:qui eſt actu pmo mō:virtute cuius actᵘ po
teſt agere ad generationem aſini. Similr̄ eſt acr in gnōne
animaliū ex putrefactione virtute celi. ¶ Per hec dr̄ ad
rōnem ꝙ nihil eſt incōueniens ꝙ agens in ſe ſit in actu p
actū ſuperiorē reſpectu actus quē producit:vt intellectus
vel volitas producēs in ſe actuꝫ intelligendi vel volendi
eſt in actu ſua eſſentia:que eſt actus ſupior ꝙ̄ ſit actᵘ intel
ligendi vel volēdi:⁊ ꝙ ſit in potētia ad actū illū quē pro-
Cō.26.⁊ 28 ducit:⁊ ſic dicit Cōmentator.3.celi.ꝙ ſimul eſt ideꝫ actu
graue per grauitatē:quā hꝫ:⁊ in potentia deorſum:⁊ ideo
per actū grauitatis movet ſe ad actū eſſendi deorſum:ſed
ꝙ aliquid eſſet in actu formaliter illo ad quē eſt in poten-
Cō.10.⁊ 11. tia eſt impoſſibile:⁊ hoc notat Cōmentator.9.meta. au-
ctoritas aūt phi.8.phyſicoꝝ.que dicit ꝙ agens agit inquā-
T.c.32. tum eſt in actu nō dꝫ intelligi ꝙ agēs ſemp debeat eſſe in
actu illo vel cōſimili actui quem agit:ſed ſufficit ꝙ ſit in
actu ſuperiori quo pōt actuꝫ iſtū quē producit pducere:
⁊ ſic vltimate negatur ꝯña qua inferebat ꝙ ideꝫ reſpectu
eiuſdē eſſet in actu ⁊ in potētia ad actū ſcōm:vel in actu
ſuperiori:⁊ in potentia ad actū quem per iſtū in ſe pōt pro
Ad 2ᵐ ducere. ¶ Ad 2ᵐ dr̄ ꝙ adhuc manet via ad cōcludendū
imobilitatē ⁊ ſeparationē primi motoris:puta p eius infi
nitatem.virtus eniꝫ infinita nō dꝫ eſſe in magnitudine fi-
T.c.79. nita.⁊ hanc viā etiam oſtēdit phs in.8.phyſicoꝝ. ¶ Item
⁊.80. aliter:qꝛ per ſe eſt prius eo qd̄ eſt per accidens:ideo in pri-
mo motore nō debet poni aliqua diſpō que non eſt neceſſa-
ria ad movere:modo moveri non eſt diſpō neceſſaria mo
tori ad hoc ꝙ moveat:ideo primus motor i movēdo nō de
T.c.37. bet moveri.maior declarata fuit ⁊ minorē declarat Ar.
38.⁊.39. qꝛ ſi oporteret movens moveri vel hoc eſſet eadem ſpecie
motus:⁊ ſic docens adiſceret ꝙ falſum eſt.vel alia ſpecie.
hoc iterū non eſt dicendū vt Ariſt.deducit:quare per pre
3ᵃ ꝯ dicta non tollitur phi proceſſus. ¶ Tertia cōcluſio eſt.ꝙ
impoſſibile eſt idem eſſe totale agēs ⁊ totale paſſum reſpe
ctu eiuſdem actionis:imo qualitercūqꝫ ſit prius dictū idē
poſſe agere in ſeīpſū neceſſe eſt ꝙ aliquid cōcurrat in agen-
do:qd̄ non cōcurrit in patiendo vel econuerſo.⁊ hāc con-
T.c.p. cluſionem tenebat phs.7.phyſicoꝝ.vbi dicit ꝙ omne qd̄
movet:movet ab alio.probat primo.qꝛ ad oēm actionē
prima cā cōcurrit in agēdo:que nō cōcurrit in patiēdo.er
go ꝯcluſio vera.ꝯña tenet.⁊ añs manifeſtū eſt:cum prima
cā in oēm effectū ſcdē ꝯcurrat:vt dicit doctor de cauſis:⁊
T.c.86. tñ imobilis ⁊ imutabilis exiſtit.vt habet 8ᵒ phyſicoꝝ.⁊.12.
T.c.41. meta.ſed credo ꝙ Ar.intendebat aliud.ſ.ꝙ adhuc in oī
actione rerū aliud eſt totale agens ⁊ totale patiens preter
deū:⁊ ideo probat cōcluſio ſic.nā omne agēs eſt aut volū
tarium aut cognoſcitiuū:aut non volunt artī:ſed natura
liter ſine cognitione agens ſi ſit agens voluntariū vt deus
nihil patit:ſi intelligētia citra deū conſtat ꝙ non agit in
ſe niſi cōcurrente in ſe actione pme cāe:aliter intelligentie in-
feriores eſſent ita ſimplices ſicut deus:qd̄ non eſt cōcedē-
dum.ſi autē fuerit homo.aut eius voluntas.pꝫ ꝙ agēdo
in ſe actum volitionis cōcurrit cognitio:cum voluntas nō
fertur in incognitum:⁊ illa non concurrit in patiendo.er
go patet ꝙ in omni agente voluntario:aut ē totale agēs:
aut totale paſſum. ¶ Si autē fuerit agens cognoſcitiuus
⁊ producit in ſe cognitionem:vt ſenſus vel intellectus:pa-
tet ꝙ ſenſibile concurrit in agendo:qd̄ non cōcurrit in pa-
tiendo. ¶ Si autē agens fuerit naturale ſine cognitione:
tunc in iſtis inferioribus cōcurrit ſemp mā prima in patiē
do:que non ꝯcurrit in agendo.in motibus aūt celeſtibus
ſpere motum aut influētias recipiētes eaſdē in ſe non pro-
ducunt.ergo cū non ſint alia agentia aut paſſa:pꝫ ꝙ indu
cendo in oībus impoſſibile eſt idem eſſe totale agens ⁊ to-
tale paſſum ad intellectum prius poſitum.

Quantum ad 2ᵐ articulum nota ꝙ aliquid age- Nōndū
re in ſe actione corruptiua pōt intelli-
gi dupliciter. Uno mō.ſ.de per ſe ⁊ directa intētione. Alio
modo de per accidens:⁊ per modum ſequele.

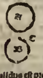
Tunc ſit prima concluſio hec.nihil agit in ſe actio- pᵃ ꝯ
ne corruptiua de p ſe.pꝫ:qꝛ quodlibet ens
diligit ſe permanere:vt prius dictum eſt. ¶ Confirmatur
nam ſi ſic.ſequitur ꝙ appetitus naturalis erraret.ꝯña eſt
falſum.vt prius dictum eſt:⁊ probatur ꝯſequētia:qꝛ erro-
nee ageret:cum ad ſui deſtructionem de per ſe ſeipſum diſ-
poneret:⁊ hanc cōcluſionem credo phm intendiſſe in iſto T.c.48.
primo celi de actione ꝯrioꝝ loquebatur: que corruptiua
eſt:quod etiā pꝫ ex alio:qꝛ ſubdit ſi idem ageret in ſe nihil
eſſet incorruptibile. ¶ Scda cōcluſio.nullū incōueniens 2ᵃ ꝯ
eſt idē agere in ſe actione corruptiua:de per accidens:aut
rōne partis.pꝫ.qꝛ ſicut in aīali quāqꝫ cor minᵘ calefacit alia
membra:quare animal agit vna ſui pte in aliā actione di-
ſponente ad corruptionē. Et hoc de ſcdo.

Ad rationes ante oppoſitū factas oēs ſunt p Ad pᵐ
primo duabꝰ ꝯſnibus. ¶ Ad rō-
nes in oppoſitū ad pmā auctem phi p huius dī.ꝙ itelle- T.c.48
xit pmā ꝯnem ſcdi articuli. ¶ Ad ſcdaꝫ auctem.ſ.phi.7. Ad 2ᵐ
phyſi.dī ꝙ eſt pro ꝯne pmi articuli. ¶ Ad tertiaꝫ dī ꝙ T cō.p.
phs per illā diffinitionē potentie actiue:aut ēt paſſiue non Ad 3ᵐ
intendit ꝙ ſemp agens debet eſſe alterū a paſſo: ſed ſoluꝫ 7.m.17.
ꝙ inter totale agēs ⁊ totale paſſum debet eſſe quedam al- 9.me.2.
teritas dicta in tertia cōcluſione primi articuli. ¶ Ad qr- Ad 4ᵐ
tam dicit ſicut ad ſecūdam. Et hec de queſtione.

¶ Eodem textu vbi ſupra. Qō.xviij.

Ueritur 18ᵒ. Utrū ſimile poſſit agere pᵐ
in ſibi ſile. ¶ Et arguit p ꝙ
ſic.qꝛ actio vel ſit rōne ſilitudinis vel diſſilitu
dinis:ſi ſilitudinis hꝫ ppoᵐ:qꝛ quanto aliq̄
ſunt ſiliora:tāto fortius inuicē agūt:fortifica
ta enim cā fortificat effectus. Nō pōt dici ꝙ fiat rōne diſſi-
militudinis:qꝛ pure diſſilia nō agunt adinuicē:vt albedo
non agit in lineā phs p huius. ¶ Scdo ſile fortificat ſuū T.c.49.
ſile.ergo agit in ipſum.ꝯñtia tꝫ.qꝛ fortificare eſt agere.an 2ᵐ
tecedens pꝫ.p medicos dicētes:ꝙ ſimile additū ſimili fa-
cit ipſum ſimile. ¶ Cōfirmat.contrariū vnuꝫ fortificat aliu
ud.ergo a fortiori vnū ſimiliū fortificat reliquū.ꝯñtia te-
net.⁊ añs eſt phi.pmo metheoroꝝ.cōtrariū circūſtās ſuo
cōtrario fortificat ipſuꝫ. ¶ Tertio.magis calidū agit in 3ᵐ
minus calidū.ergo.ꝯñtia tenet.qꝛ ambo calida ſunt ſimi-
lia.añs docet experientia. ¶ Quarto.vnus oculus agit 4ᵐ
in aliū.ergo ſimile agit in ſimile.ꝯñtia tenet.qꝛ ſilitudo eſt
rerum diuerſarum eadem qualitate:modo tales duo ocu
li habēt eaſdē qualitates.antecedens pꝫ.qꝛ vnus oculi vi-
detur ab alio. ¶ Quinto.ignis agit in aerē.ergo ꝯſequē- 5ᵐ
tia tenet.qꝛ ignis ⁊ aer ſunt ambo calida. antecedens pꝫ. T.c.16.
qꝛ ignis eſt ſiccus ⁊ aer humidus.ergo ſua ſiccitate agit i 6ᵐ
aeris humiditatem teſte pho.2.huius. ¶ Sexto. minus

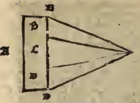
agit in maius. ergo a fortiori ſimile poteſt agere in ſibi ſi
mile. ꝯña tenet. per locū a minori. añs pꝫ. qꝛ in reactione
7m minus agit in maiꝰ. ¶ Septimo. frigiditas remiſſior ge
nerat frigiditatē intenſiorē. ergo ꝯña nota eſt. ⁊ añs pꝫ
in hyeme: cum frigiditas aeris intēdit frigiditatem aque
in tantū ꝙ aquā congelat: ⁊ tñ certum eſt: ꝙ frigiditas ae
ris eſt remiſſior ꝗ̄ frigiditas aque: cum aer maneat leuis
⁊ rarus aqua autem propter intenſam frigiditatem fit dē
8m ſa ⁊ grauis. ¶ Octauo. lumina candelarū duarum tota
liter cōſimilia ſeinuicem intendunt. ergo ꝯña tenet. ⁊ añs
9m pꝫ. qꝛ talia duo intenſius illumināt mediū ꝗ̄ vnū. ¶ No
no. aer poteſt generare caliditatē ignis. ergo caliditas eius
poteſt agere in caliditatem ſibi ſimilem. antecedens patet.
T. c. 25. per philoſophum 2° de ge. dicentem. ꝙ aer generat ignē
ex terra: cum ex duobus elementis non habentibus ſimbo
lum fit tertiū: ⁊ tenet cōſequētia. qꝛ caliditas ignis eſt ma
ior ꝗ̄ aeris. ſi ergo aer eū generat agit intēſius ꝗ̄ ipſemet
10m habet: quare opꝫ ꝙ agit in ſimile. ¶ Decimo. quanto eſt
minor reſiſtentia ⁊ melior diſpoſitio paſſi: tanto magis de
bet fieri actio: ſed quādo paſſum eſt totaliter agenti ſimile,
eſt minima reſiſtentia ⁊ optima diſpoſitio paſſi. ⁊ ex conſe
quēti fortiſſima debet eſſe actio inter ſimilia. maior patet de
ſe: ⁊ minor patet. qꝛ vnū ſimilium. nō habet reſiſtentiā re
5m ſpectu alterius. ¶ Cōfirmatur. ignis pōt introducere ca
liditatem in aquā: q̄ eſt reſiſtentia. ergo a multo fortiori
poterit: quādo aqua eſt ſibi aſſimilata ⁊ non habet reſpe
ctu eius reſiſtentiam. ꝯña tenet. cum reſiſtētie magis im
pediant actionem ꝗ̄ ꝯuenientia ad eandem. añcedēs eſt notū.
11m ¶ Undecimo. ſint. a. ⁊. b. ignes ſumme cali
⁊ habeat a. calefacere. c. vſ ad ſūmū ⁊ adda

tur ei b. queritur vtrū agit in. c. calidū ſum
me vel non. ſi dī ꝙ ſic ſequitur ꝙ vnū ſimiliū
agit in reliquū: ſi dī ꝙ non: inconueniēs ē:
qꝛ ſequitur ꝙ duo ignes eque fortes nō plus
pñt ꝗ̄ vnus eorum per ſe. puta. a. ⁊. b. ꝗ̄. a.
12m ¶ 12° ignis calefac̄ fortꝫ magis ꝗ̄ ipſemet
calidus eſt prout docet experientia ſenſibilis: cum ergo tō
ta caliditas introducta eſt ſicut habet ignis vlterius aget
13m in omne ſimile. ergo ⁊c̄. ¶ Decimotertio caliditas que ē
in aere aduenientē medio frigido circunſtante ſeipſam in
tendet. ergo a fortiori ſimile poteſt intendere ſimile. antece
dens patet quia non videtur vnde illa caliditas intenda
tur: niſi qꝛ medium circūſtans frigidū actionē caloris re
percutit ad intra. ⁊ ex hoc caliditas eius fit maior. ⁊ ex cō
ſequenti actio caliditatis aeris eſt in ipſūmet aerē ⁊c̄.

T. c. 48. **In oppoſitum** eſt philoſophus cāpi. de actio
ne qui dicit: ꝙ omnino ſimile
non poteſt agere in ſimile. ¶ In iſta queſtione erunt duo
articuli. In primo premittende ſunt alique diſtinctiones
⁊ probabiles ſuppoſitiones. In ſecundo ponende ſunt re
ſponſales concluſiones.

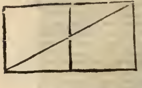
1m nōnm **Quantum** ad primū articulū primo nota ꝙ titu
lus q̄ōnis īteligitur de actione ꝓprie
dicta. ſ. que eſt inter qualitates primas cōtrarias. vnde de
2m nōnm actione ſpūali colorꝫ: aut aliorꝫ nihil eſt ad pñs ¶ Scd̄o
nota. ꝙ cū ſimilitudo ſit cōuenientia aliquorꝫ in qualita
te vel in gradu vel in agere nihil eſt incōueniēs aliqua eē
ſimilia in vna q̄litate: ⁊ in alia diſſimilia: vt ignis eſt ꝙ ē
ſimilis aeri in caliditate: tamen eſt diſſimilis eidem in ſicci
tate: propter quod adhuc reſtringi debet titulus q̄ōnis. ſ.
vtrum qualitas alteri qualitati ſimilis agit in eā. vel ſic.
vtrum ſubiectum alicui ſimile agit in ſuū ſimile ſm illā
qualitatē ſm quā eſt ſimile ei: nullus enim dubitat quin
poſſit agere ſimile in ſuū ſimile ſm illā qualitatē ſm quā
eſt ei diſſimile: vt ignis ſiccus aeri bene agit in aerem ſue ſic
3m nōnm citate. ¶ Tertio nota ꝙ aliquid pōt dici ſimile alicui tri
pliciter. Uno modo eo ꝙ conuenit cum eo in qualitate ſo
lum. Alio modo magis ſtricte: qꝛ eſt ei ſimile in qualita
te: ⁊ in gradu. primo modo caliditas: vt decem diceretur ſi
milis caliditati duorum graduum. ſecūdo modo autem
diceretur ſolum ſimilis caliditati: vt decem. Tertio modo
dicitur ſimilis conuenientia in qualitate: ⁊ in agendo p
illam qualitatem: ſicut dicimus ille ignis ſiſr calefacit ſi
cut ille. ¶ Quarto nota. ꝙ refert loqui de agente ⁊ paſſo 4m nōnm
in principio actionis: ⁊ in fine. Nā in principio debet eē ali
qualis diſſimilitudo. alias nullo modo ageret. in fine do
eſt maior ſimilitudo. alias autem agens fruſtra egiſſet ni
ſi per actionem eius paſſum ſibi quodāmodo eſſet aſſimi
latus. ¶ Quinto nota. ꝙ cū agens tranſmutat aliqd ſua 5m nōnm
actione ſunt in eo tria cōſideranda. terminus a quo q abij
citur: terminus ad quem qui introducitur: ⁊ ſubiectū pa
tiens. De ſint diſtinctiones q̄ōnis quibus poſitis accedo
ad ſuppoſitiones: quarum prima eſt hec. Eadē qualitas 1a ſuppō
numero ſine eius intenſione vel remiſſione: poteſt quādo
ꝗ̄ eſſe in mā magis rara: ⁊ qñqꝫ ī mā magis denſa. pꝫ hac
tur. nam probatū eſt ante ꝙ per ſolam compreſſionē pōt
fieri condenſatio: ⁊ ex ꝯñti virtus corporis que condenſa
tur non intenditur. tenet ꝯña. qꝛ ſi intēderetur eſſet alte
ratio vna cū ꝯpreſſione: cuius oppoſitum ſupponitur ex
ibi probatis. ¶ Confirmatur ſic. per ſolam cōpreſſionem Confir-
nulla portio materie acquirit plures gradus forme ꝗ̄ an mat 2°.
te habuit: ergo per ſolā condenſationē nunꝗ̄ fit intenſio,
ꝯña tenet ex eo: qꝛ quod fit intenſius plures gradus for
me acquirit in eadē materia. añs pꝫ. qꝛ ſola condenſatio
niſi concurrat aliud. puta alteratio nullam qualitatē pri
mam generat. ⁊ ex alio. qꝛ in condenſatione gradus qua
litatis: que ſunt in vna pte materie non intrant aliā partē
materie. ergo in rei veritate virtus nō intēditur: cū nec no
ua virtus generetur nec virtus antiqua aliquā partē ma
terie faciat intenſius talem. ¶ Cōfirmat tertio. ſi corpus Confir-
tepidū in quo ſunt ſimul caliditas ⁊ frigiditas condenſet mat 3°.
per aduerſarium dicētem ꝙ cōdenſatio facit qualitatem
intēſiorē ſequeretur ambas qualitates intendi. puta tam
caliditatē ꝗ̄ frigiditatem: quare ſequitur ꝙ ſimul tēpo
re cōdenſationis due qualitates oppoſite in eodem corpo
re intenduntur: ⁊ ꝙ idem caleſit ⁊ frigeſit. ⁊ hec videntur
impoſſibilia. ¶ Quarto. qꝛ eque intēſa frigiditas pōt qñ Confir-
ꝗ̄ eſſe in terra: ſicut in aqua. ergo ſuppoſitio vera. ¶ Se mat 4°.
cundo ſupponitur ꝙ eadem virtus vnita puta caliditas 2a ſuppō
⁊ frigiditas eſt fortior ꝗ̄ ipſa diſperſa. probatur auctori
tate. experiētia. ⁊ ratione. auctoritas eſt philoſophi primo
metheororum. dicentis eam in terminis. Experiētia eſt qꝛ
veriſimile: ⁊ credo ꝙ ſimiliter ſit verum: ꝙ in aere ſit intē
ſior caliditas ꝗ̄ in manu hominis cuius ratio eſt: qꝛ pro
pter intenſam aeris caliditatem aer eſt leuis actu. manus
autem hominis grauis prout notum eſt ⁊ tamē calidior
ad ſenſum iudicatur manus hominis ꝗ̄ aer cuius cauſa
non poteſt eſſe alia: niſi quia caliditas in manu hominis
eſt in materia denſiori: ⁊ ſic eſt magis vnita. ⁊ ideo fortior
eſt ꝗ̄ ipſa vel ſimilis diſperſa exiſtens in aere: immo quaſi
alia multitudo intēſior in materia rara diſperſa. ¶ Ter
tio ratione ſic. quia ſupponitur ꝙ agens fortius agit per
lineā breuiorem ꝗ̄ per longiorem. pꝫ ad experientiam. qꝛ
fortius calefaceret res propinquas idē ignis ꝗ̄ eaſdē re
motiores ita dictū eſt in materia de tactu. Tunc vt magis
ſit planū vocetur virtus actiua a. pars eius media c. b. ⁊. d.
partes extreme. e. paſſum paſſi in quē debēt agere. ⁊ argui
tur ſic. b. ⁊. d. in materia denſiori agunt in. e. per lineas bre
uiores ꝗ̄ faciunt. quando ſunt in materia rara. ergo agūt
fortius in materia denſa. conſequentia tenet. per ſuppoſi
tionem qꝛ eadē virtus ad idem paſſum per breuiorē lineā
fortius agit. antecedens declaratur ponendo ꝙ ab extre

mitatibus materie
deñſe ptrahanf linee
a d.e.ſ.ad pũctũ paſ
ſi: ⁊ vocenf linee.b.
e.d.e. ⁊ alie ptrahã
tur ab extremitati
bus eiuſdem mate
rie rare ad eundem
pũctum: ſcilicet.e. ⁊
vocẽtur eti.b.e.d.
e.tũc cõſtat ꝙ.b.e.
d.e.linee in raro ſũt
longiores q̃ꝫ b.e.⁊.d.e.in denſo: ⁊ per illas lineas agũt.b.
d.partes.ergo in raro agunt per lõgiores lineas q̃ꝫ in den
ſo.conſequẽtia tenet de ſe. ⁊ antecedens pro ſecunda par
te: ſimiliter ſuppoſito ꝙ quantitas rara ſit extenſa ſm ex
tenſionem totalis linee.b.d. ⁊ quantitas denſa ſm quanti
tatem partialẽ.d.b. ⁊ aſis pro prima parte declaratur de
monſtratiue: qꝛ cõſtat ꝙ lter angulos.d.⁊.d.angulus.d.
propingor pũcto medio.c.eſt maior angulo recto: qꝛ ẽ ob
tuſus: eo ꝙ linea.c.d.ſuper baſim b.d.cauſat duos angu
los equales duobus rectis.vt patet per tredecimã primi
euclidis: ⁊ nõ eſt perpẽdicularis: vt de ſe pꝫ.igitur cũ angu
lus.b.d.e.triãguli interioris ſit minor recto: opꝫ aliuꝫ ſibi
collateralẽ eſſe maiorem recto.ergo latus ſibi oppoſituꝫ
eſt maius.per.18.pmi euclidis: qđ eſt propoſitũ ergo lat'
vel diſtãtia.d.e.in raro eſt maior q̃ꝫ.d.e.in denſo. qđ erat
probãdũ.igitur pꝫ.⁊c̃.ſuppoſitio ſcđa bene diſſicilis ⁊ eo
dem modo argueref in quocũqꝫ ſitu ſituaretur.e.pũctus
3ᵉ ſuppõ ad minus reſpectu vnius extremitatis agentis.b.c.d.¶ 3ᵒ
ſupponitur.licet nõ multum faciat ad pña ꝙ caliditas cũ
ſiccitate ſibi proportionata fortius agit q̃ꝫ cum humidita
te.illã ſuppoſitionem dicũt medici dicẽtes ꝙ ſiccitas eſt li
ma caloris.i.acuẽs calorẽ. Secũdo probatur experientia.
qꝛ ferrũ paruum calefactuꝫ multo fortius manum homi
nis lederet q̃ꝫ faceret aqua multo intenſius calida vel alia
materia humida. Unde in eſtate videmus ꝙ quecũqꝫ ſic
ca calida fortius calefaciunt q̃ꝫ quecũqꝫ humida: eſto ꝙ
ſint intẽſius calida. verũ eſt ꝙ hac ſuppoſitione non indi
gemus niſi propter magis ſentẽtiam declarare ⁊ materiaꝫ
4ᵉ ſuppõ magis dilatare. ¶ Quarto ſupponitur ꝙ virtutes eque
fortes ⁊ eiuſdem ſpeciei equales effectus poſſunt produce
re.patet.qꝛ dato ꝙ nõ poteſt vna tantũ quantuꝫ alia: tũc
non ſunt eque fortes ex alio. nam que eſſet ratio: ꝙ ita for
tis calefactio procederet ab.a.ſicut procedit a b.⁊ tamen
a.cõtinue agens in eãdem materiã non poſſet tantam cali
Rᵉ ditatem generare: ſicut.b.nõ apparet cauſa aliq̃. ¶ Huic
rationi quidã reſpondent ſubtiliter.ꝙ ſuppoſito ꝙ calidi
tas.a.⁊ caliditas.b.eundem punctũ paſſi ꝯtactum.puta
e.eque velociter calefacerent approximata eidẽ: nõ tamẽ
opꝫ ſi.a.ſit: vt quatuor.⁊.b.vt quinqꝫ.ꝙ equales calidita
tes vltimate producere poſſint: ⁊ eſt ratio.qꝛ producta ca
liditate: vt quatuor.a.ceſſabit: eo ꝙ paſſum ſibi aſſimila
uit in gradu.⁊.b.tunc adhuc vltra aget: eo ꝙ non ſit paſ
Cõtra ſum ſibi aſſimilatũ. ¶ Hec reſponſio nõ valet.primo: qꝛ
non ſm quãtitatẽ qualitatis in ſe producitur effectus: ſed
ſm quantitatem virtutis actiue ſm quaꝫ agit in tale: ⁊ ta
liter diſpoſitum paſſum: vt non ſm quãtitatẽ lucis in ſe ꝓ
ducitur lumen in medio: ſed ſm eius quantitateꝫ in poſ
ſe illuminare mediũ magis dyafanum vel minus dyafa
num: ſed he virtutes in agendo caliditatem reſpectu pun
cti.e.ſunt eque potentes.ergo quãdiu vna tandiu alia ca
2ᵐ lefaciet: ⁊ imo ⁊ quantum vna tãtum alia. ¶ Secũdo con
ſeruet deus tantã calefactionẽ in gradu cõtinue reſpectu
e.puncti ſubtractis ambabus caliditatibus non eſt dubiũ
quin in.e.producef caliditas vt quinqꝫ: ⁊ non minus pro
ducitur nunc ab.a.ergo ⁊c̃.maior patet.qꝛ ex quo calefa
ctio tanta quanta eſt.b.poteſt reſpectu.e.in gradu: vt quin
qꝫ: ſi cõſeruaretur ⁊ producet eũ: ⁊ minor patꝫ.qꝛ nõ plus
põt talis calefactio conſeruata a deo imediate q̃ꝫ ſi conſer
uaretur ab eo mediante caliditate.a.vel.b. ¶ Tertio po 3ᵐ
ſito ꝙ lumen ſit precipue tantuꝫ calefactiuum: ſicut.a.vel
b.ita ꝙ ineqũli tẽpore in.e.producat vnũ graduꝫ: ſicut.a.
vel.b.queritur vbi terminabiſ eiᵘ actio.ſi dicas ꝙ ad qn
qꝫ.⁊.a.eadem rõne reſpectu puncti.e.tãtũ faciet.ſi dicas
ꝙ ad quatuor contra.non minus poteſt lumẽ q̃ꝫ.b.per ca
ſum: ſed.b.actio terminatur ad gradum: vt quinqꝫ. ergo
⁊.a. ¶ Quarto: quãdiu eſt contrarietas inter actioneꝫ.a. 4ᵐ
⁊ actionem puncti.e.ſtante ꝙ ſit proportio maioris ineq̃
litatis actionis.a.ſuper actionem.e.durabit actio: ſed quã
do.a.in.e.punctum corporis rari produxit caliditatem vt
quatuor: adhuc eſt contrarietas actionis.a.ad actionem
puncti.e.ergo cum adhuc ſit proportio maioris inequa
litatis: adhuc durabit actio.maior nota eſt de ſe.⁊ minor
patet: quia ſuppoſito ꝙ caliditas vt quatuor ſit caliditas
remiſſa: cum erit introducta in.e.punctuꝫ materie rare nõ
erit: ita fortis in calefaciendo: ſicut eſt caliditas in materia
denſa ipſius.a.per ſuppoſitionem ſecundam.ergo magis
frigefaciet.c.caliduꝫ vt quatuor q̃ꝫ.a.in his enim in quibꝰ
eſt caliditas remiſſa inuenitur frigefactio cum calefactio
ne: ⁊ quanto maioratur calefactio tanto remittitur frige
factio: ⁊ ſi magis infrigidat ⁊ minus calefacit.c.q̃ꝫ.a.actio
nes eorum ſunt cõtrarie: quod ſufficit ad probãdũ. ¶ Cõ
firmatur.caliditas vt quatuor ipſius.c.impedit calefactio
nem ipſius.b.qꝛ reſiſtit ei: ⁊ qꝛ equales ſunt preciſe calefa
ctiones.a.⁊.b.ergo etiam adhuc reſiſtit calefactioni ipſi
us.a.ergo.a.non ceſſat agere.maior patet.qꝛ ſunt diſſimi
lis.b.⁊.e.in vno gradu.⁊ minor patet per caſuꝫ. ¶ Quin 5ᵉ ſuppõ
to ſupponitur ꝙ virtus actiua prima: ſicut caliditas vel
alia qualitas huiuſmodi exiſtens in materia rara põt pro
ducere ſibi ſimile in gradu.probatur.qꝛ caliditas in qua
cunqꝫ materia fuerit poteſt aliqualem caliditatem gene
rare in paſſum ſibi approximatum ſaltẽ ſi fuerit vltra me
dietatem latitudinis caliditatis.ergo poteſt ſibi ſimilẽ ca
liditatem generare in gradu.probo conſequentiam: qꝛ in
troducta aliquali caliditate: vt vno gradu: facilius poteſt
introducere ſecũdum: cum actiuitas manet eadem vt ſup
ponitur: ⁊ reſiſtẽtia eſt minorata: ⁊ adhuc fortius eadem
ratione poterit generare tertium ⁊ quartuꝫ vſqꝫ ꝙ produ
xit ſibi ſimile in gradu: qꝛ ſemper vt dictũ eſt reſiſtentia ſit
minor ⁊ virtus actiua manet eadeꝫ. ¶ Sexto ſupponif. 6ᵉ ſuppõ
ꝙ queſtio intelligatur de actione qua imediate introducũ
tur huiuſmodi qualitates prime. Unde ſi vnum lumẽ ali
ud intendit aut non: nõ eſt ad noſtrum propoſituꝫ ad pre
ſens. ¶ Sed diceres tamen.vtrum duo lumina ſimilia in Dubiũ
eodem medio producta intendunt ſe? ¶ Dico ꝙ non.ra Rᵉ
tio duplex: qꝛ talia lumina non faciunt vnum lumen: ſed
quodlibet eorum manet diſtinctum contra aliud.propter
quod ⁊ faciunt duas vmbras: vt dicunt perſpectiui: quod
nõ facerent ſi eſſent vnum lumen. ¶ Ex alio patet idem:
qꝛ ſi facerent vnum lumen multo intenſius: cuꝫ per illud
videatur vtrũqꝫ lucidoꝝ quodlibet eorum deberet appa
rere multo intenſius lucidum q̃ꝫ ſi ſolum eſſet ibi vnuꝫ lu
cidum.ꝯſequens eſt cõtra experientiã: qꝛ nõ apparet plus
lucida vna candela decem aliis accẽſis q̃ꝫ ſi ſola eſſet accẽ
ſa: ⁊ probatur ꝯſequentia: qꝛ ſpecies lucis.puta lumẽ eſſet
multo intenſior in oculo: quare multo intenſius deberet
repreſentare lucidum. ¶ Secunda ratio eſt.quia ſi talia
duo lumina facerent vnum ſequitur ꝙ ſi mediuꝫ eſſet ali
quale vniforme: ſicut in aere: ⁊ ponerentur ipſa abinuiceꝫ
diſtare per decem pedalia ꝙ in medio inter ea deberet eſ
ſe lumen ita intenſum vel intenſius: ſicut eſſet prope vnũ

iſtoꝝ ſolum illuminatiuū.ꝯña eſt contra experientiam:qꝛ litterā quā legere prope vnum iſtoꝝ ſolum illuminatiuū nullo modo poſſes legere in medio taliū duorum diſtincte ab eis. ꝓbatur tñ ꝯña.qꝛ ſi faciunt vnū tunc mediū vel plus ꝙ̄ medium latitudinis luminis vnius additur in fine quinti pedalis latitudini alterius:quare fit totum aggregatū ita intenſum vel intēſius: ſicut eſſet ꝓpe vnū ipſoꝝ ſolū illuminatiuū in termino. qꝛ ſi qōlibet propꝛie ſe illuminet:vt.20.ꝛ in fine quīti

20 illuminatiuū 15 x

20 · 15 illuminatiuum · x

pedalis.vt.15.tunc.15.gradus luminis iſtius vnius adderentur in fine quinti pedalis lumini alterius:ꝛ tūc fieret latitudo vt triginta in medio pūcto:que eſt multo maioꝛ ꝙ̄ latitudo:vt.20. qō vnū iſtoꝝ ſolū illuminatū faceret prope ſe:cōcedo tñ ꝙ bñ faciunt mediū intēſius illuminatū diuerſis luminibus denoiatione vulgariū ꝑꝑ qō ſm illū modū opoꝛtebit negare hanc ꝯñaꝫ.hoc mediū eſt intēſiue illuminatū.ergo hꝫ vnū lumē intēſius.

7ª ſuppō ❡ 7ª ſupponiṫ ꝙ vnū ꝯᷓriuꝫ foꝛtificat aliud per antipariſtaſim.nō ſoluꝫ hoc facit ꝑtes eius vniēdo:imo ēt nouam qualitatē generando.patet per pħm.2. metheoꝛoꝝ ſm diuerſionē Alberti dicentē.ꝙ gutte in generatione grādinis per antipariſtaſim cōgelātur.pꝫ qꝛ hꝫ gutte nō cōgelātur niſi per realem gnōnem frigiditatis.

Coꝛrᵐ ❡ Ex quo ſeqtur ꝙ tñ caliditas nunꝙ̄ generat frigiditatem niſi de ꝑ accñs:ꝛ ꝙ frigiditas que ꝑ antipariſtaſiꝫ intēditur multiplicat de ſe radios frigiditatis gñatiuos:qs tñ caliditas a nā ſua nō patiatur trāſire in ſuū ſubm:ſꝫ reflectit eos in ipſum ſubm frigidū a quo multiplicāṫ:ꝛ ſic reflexi generāt frigiditatē intēſioꝛē a quo multiplicabuntur.erꝗ 3ᵒ ſeqtur ꝙ ſic idē pōt coagere:ꝛ reflectēdo ſe ſeipꝫ intēdere:frigiditas enim in hoc caſu ſeipſam intēdit in generādo radios frigefactionis. Et hoc de ꝑ arti.

1ª ꝯ̄ **Quantum** ad 2ᵐ ſit ꝑma ꝯ̄ hec.ſiſe alteri in q̄litate tantū bñ agit in ipſuꝫ pꝫ:qꝛ magis calidū ſua caliditate bñ calefacit minus calidū ꝓut experiētia docet.

2ª ꝯ̄ ❡ Scōa ꝯ̄.actione reflexa eadē caliditas bñ intēdit ſeipſam.pꝫ ꝑmo de caliditate in puteo:per antipariſtaſim in hyeme intēdēte ſeipſam iuxta dicta in alia ſuppoſitione.

3ª ꝯ̄ ❡ Ex quo ſeqtur 3ª ꝯ̄.ꝙ actione reflexa ſiſe in qualitate alteri:ꝛ in gradu pōt agere in ipſum.pꝫ ꝯcluſio:qꝛ eadē rōne qua ſpēs a ꝯ̄rio reflexa in ſubm frigidū a q̄ erunt ipſius frigiditatē intēdit:ꝛ ſic ipſa frigiditas intendit ſeipſam iuxta ꝑdicta in p̄cedēti cōcluſione. pōt eadē ſpēs reflexa in partē aliā ſimilem in gradu parti a qua eſt multiplicata eius frigiditatē intendere:cuꝫ non ſit potioꝛ rō:imo apparet ħ magis cōueniēs:ꝙ̄ ꝙ frigiditatē eandē numero intēdat:a qua erunt.

4ª ꝯ̄ ❡ 4ª ꝯ̄.ꝛ magis difficilis ī propoſito eſt hec.ꝙ actione directa ſiſe alteri in qualitate ꝛ in gradu ſm qualitatē ſm quā eſt ei ſimile agit in ipſm. probatur ſic.caliditas in mā denſa exiſtens pōt producere etiā caliditatē intēſioꝛē ꝙ̄ ipſamet eſt.ergo pōt agere in ſibi ſiſe in gradu.ꝯñtia tenet.qꝛ poſtꝙ̄ ꝓduxerit ſibi ſimilē in gradu:ex quo ꝓducet intēſioꝛē ꝙ̄ eſt ipſa adhuc vltra aget:ꝛ ex ꝯñti tūc aget in ſimile in gradu.añs ſtantibus ſup

4 | A
poſitionibus ꝓbaṫ demōſtratiue ſic.ſit caliditas certe intenſionis.puta vt quatuoꝛ in mā dēſa ꝛ vocetur.a.ꝛ capio

5 | B
aliā caliditatē in materia rara huic caliditati eq̄ foꝛtē in agēdo.qō eſt bñ poſſe.ꝛ vocēṫ.b.hec.n.de neceſſitate erit intenſioꝛ ꝙ̄.a.dato enim ꝙ nō:ꝛ eſt in mā rara:ergo ꝟtus in materia rara eſt eque foꝛtis:ſicut ipſa eſt vel ſibi ſilis ī materia dēſa:qō eſt ꝯ̄ ſcōam ſuppōnem:cū ergo ex dicta ſuppoſitione opꝫ ꝙ ſit intēſioꝛ dato qō ſit vt qn̄qꝫ.gr̄a exempli:tūc arguāṫ.Oēs virtutes eque foꝛtes ꝑñt eq̄les effectꝰ ꝓducere.per quartā ſuppōnē.a.ꝛ.b.ſunt hꝫ per ſuppōnē. ergo ꝑñt eq̄les effectus ꝓducere:ſed.b.pōt ꝓducere caliditatē:vt qn̄qꝫ per qntā ſuppōnem:qꝛ pōt ꝓducere ſibi ſimilem in gradu.ergo ꝛ.a.pōt ꝓducere caliditatē:vt qn̄qꝫ.ergo a.pōt ꝓducere intēſioꝛē caliditatē ꝙ̄ ipſamet eſt:cū ſoluꝫ ſit vt q̄tuoꝛ.ꝑ caſum:qō fuit añs ꝓbandū. R

❡ 2ᵐ ſilr ꝓbaṫ ꝯ̄ ex 3ª ſuppōne.capiaṫ caliditas vt 4ᵒʳ ſtans cū ſiccitate.ꝛ vocēṫ.a.vt ꝑus:ꝛ alia eque foꝛtis ſtās cū humiditate q̄ de neceſſitate erit intēſioꝛ per tertiaꝫ ſuppōneꝫ:qꝛ dato ꝙ ſit eque intenſa ſeqtur ꝙ caliditas cū humiditate eque foꝛtiter agit ſicut caliditas cū ſiccitate.cuius oppoſitū dicit illa ſuppoſitio: ſit ergo: vt qn̄qꝫ.ꝟbi.g.ꝛ vocēṫ.b.vt ꝑus:ꝛ tunc foꝛmeṫ argᵐ:vt prius totaliṫ:ꝛ ꝓbaṫ per eaſdeꝫ ſuppoſitiones. 2ᵐ

❡ Ex his pꝫ ꝙ modicū valet illud qō aliq ad ducunt.redētes difficultatē euadere:dicentes:qñ arguiṫ: ꝙ virtus vnita eſt foꝛtioꝛ ſeipſa diſperſa:ꝛ qñ eſt diſpſa poteſt ꝓducere ſibi ſiſe.ergo ꝛ qñ eſt vnita:pōt magis.negādo ꝯñtiam.dicūt enim ꝙ bñ eſt foꝛtioꝛ:eo ꝙ ſuuꝫ ſiſe citiꝰ producit:ſed nō ꝙ intēſius producta. Naꝫ ex dictis pꝫ ꝙ illa reſpōſio nulla eſt poſito argumento in foꝛma:ita quō iā eſt poſitū:niſi velint aliquā ſuppōneꝫ negare:que tñ vꝫ manifeſtiſſima:vt ſatis declaratū eſt.

❡ 5ª ꝯ̄.ꝛ ꝯ̄ſalis:que fit de intētione pħi eſt iſta.ſiſe alteri in q̄litate gradu raritate dēſitate:ꝛ in agendo actione reali:ꝛ nō reflexa ñ agit in ſibi ſiſe.ꝓbatur ſic.Ois actio nālis eſt ꝑꝑ aliquē fineꝫ: ſed huiꝰ actionis nō eſt finis.ergo.maioꝛ nota ē de ſe:ꝛ minoꝛ declaraṫ:quia ex quo paſſum eſſet agēti aſſimilatū in his oībus nō eſſet rō.q̄re in ipſum ageret ſpāli:cū finis agētis ſit aſſimilare ſibi paſſum.vt dicit pħs in cap̄ de actiōe. 5ª ꝯ̄ T.c.44

❡ Sed ſtatiꝫ diceret aliqs.illud deſtruit ꝯ̄nem tuā quartam:qꝛ argueretur eodē medio:ois actio nālis eſt ꝑꝑ aliquem finē:ſed huius actionis qua agens ageret in paſſum ſibi ſimilē in q̄litate:ꝛ in gradu nullus eſſet finis.ergo nullum ſiſe alteri in q̄litate:ꝛ in gradu agit in ipſum.ꝯña tꝫ. añs pro ꝑma ꝑte eſt tutū in probatione ꝯ̄nis ꝑcedētis:ꝛ ꝓ ſcōa ꝑte pꝫ.qꝛ finis agētis eſt aſſimilare ſibi paſſum:mō ꝑter hoc agēs eſt paſſo aſſimilatuꝫ in qualitate ꝛ in gradu. T.c.51. dubᵐ

❡ Huic faciliter r̄ndetur ꝙ agēs nō ſolū intēdit aſſimilare ſibi paſſum in q̄litate:ꝛ gradu:ſed ēt in agēdo vel raritate.cū ergo caliditas:vt q̄tuoꝛ in mā denſa ꝓducat caliditatem:vt q̄tuoꝛ in paſſum:raruꝫ adhuc paſſum nō eſt ſibi aſſimilatū in agendo:ꝛ iō vlterius agit intēdēdo caliditatē quouſqꝫ paſſum ſibi in agendo fuerit aſſilatū:ꝛ iō finis actionis eſt hꝫ paſſum agēti aſſilare in agēdo vel ī aliquo hꝫ.ſecꝰ eſt ſi agēs ꝛ paſſuꝫ eēnt aſſimilata in agēdo. R

❡ Sꝫ tūc replicaṫ foꝛtiſſime ſic.vel finis actionis nālis ē paſſum aſſilari agēti in gradu vel in agēdo.Si dicaṫ primuꝫ ſeqtur ꝙ 4ª ꝯ̄ falſa ſit ꝑꝑ rōnem ꝑtis factā. Si dicaṫ ſcōm:ſeqtur ꝙ poſtꝙ̄ ignis in tāto calefecerit ferrū ꝙ eq̄ foꝛtiter calefaciat:ſicut ipſe:ceſſabit vltra ipſuꝫ calefacere: cū tunc ferrū ſit ei aſſimilatū in agendo:qō erat:ꝑter:finis actionis.mō habito fine ceſſat motꝰ.ergo ꝛ c̄.ꝛ eſt iō mīmis foꝛtis. Cōtra

❡ 2ᵒ qꝛ tu ponis calidū agere ꝑ ſpēs in 7ª tua ſuppoſitione.deṫ igiṫ aer ſphericus cuius dyameter ſit tripedalis.queriṫ ergo an pedale mediū agat ad extra:qñ aer calefacit:ꝛ ſi dī ꝙ ſic ſeqtur ꝙ calefacit ꝑ ſpēs q̄s multiplicat ꝑ pedalia extrema:q̄re directa calefactiōe calefacit pedalia extrema:ſibi ſilia in q̄litate:ꝛ in oībus aliīs:vt ſupra quod eſt cōtra cōcluſioneꝫ qntā. Si dicas ꝙ nō ſeqtur ꝙ coꝛpoꝛis aeris ſola ſuperficies extrema agit ſm ſe totam: quod non eſt poſſibile:immo ſequitur ꝙ nulla profunditas aeris agit ſm ſe totam qō eſt ſimpliciter impoſſibile. 2ᵐ

R.ad 6m ¶ Ad primā illarū dubitationū dī ꝙ finis actionis natu
ralis eſt paſſum ſibi aſſimilare inquantum eſt poſſibile:et
ideo dico ꝙ agēs qñq; nō intendit ſolū gradū qualitatis
ꝓpter hoc ꝙ adhuc paſſum nō eſt ſibi ſimile in agēdo:⁊
tūc agere eſt formalius cum ipſo eſſe ꝓp qđ agēs vlterius
agit vt paſſuʒ ſibi poſſit aſſimilare in agēdo:qñq; vō eſto
ꝙ agens ſit aſſimilatū paſſo in agendo ⁊ ecōuerſo:tñ nō
eſt ſimilitudo in raritate ⁊ denſitate:que raritas tñ natu
raliter ſequitur caliditatē:⁊ denſitas frigiditatē:propter
qđ vltra agit.vñ cum nulla calefactio igni repugnet q̄tū
cunq; fortis eſto ꝙ ferrum eque fortiter calefaceret:ſicut
ipſum adhuc vltra ageret:vt ferrū ſibi in raritate aſſimila
retur:cū tūc ſibi eſſet ſimilius q̄ſ ſi ſolū ita fortiter ageret:
ſicut ignis. Et per hoc faciliter rñdetur ad formā:cum di
citur:vel finis actionis eſt paſſum aſſimilari agēti in gra
du vel in agendo:rñdeo ꝙ nullus iſtoꝝ eſt adequatus fi
nis:ſed finis adeq̄tus eſt paſſum aſſimilari agēti inquātū
eſt melius poſſibile:⁊ ideo qñq; agit vltra gradū ſuū:vt ſi
bi paſſum aſſimilet in agēdo:eo ꝙ agere eſt formalius q̄ſ
ſolū eſſe.qñq; vō agit eſto ꝙ paſſuʒ ſit ei adequatū in agē
do:ſi non ſit in gradu vel raritate agit:vt huiuſmodi ſibi
aſſimilet:eo ꝙ tunc ꝑfectius erit ei aſſimilatum q̄ſ ſi ſolū
eſſet in agendo.per hoc pʒ.ꝙ adhuc ſtat quarta ꝯcluſio:
eo ꝙ agens in materia dēſa exiſtens agit vt aſſimilet ſibi
alterū in fortitudine ſeu agendo:vt dictū eſt. In materia
vō rara vt ignis in ferrum agit vt nō ſolū aſſimilet in agē
do:ſed in gradu ⁊ raritate:cum per hoc fieret maior eius
aſſimilatio ad paſſum:⁊ ſic ratio licet ſubtilis nō procedit
Ad 2m. cōtra dicta. ¶ Ad 2m dicit̄ vno modo ꝙ ſpēs qualitatuʒ
primarū non agūt niſi reflexe:⁊ ꝯſr dī ꝙ ſolū cōtrariū na
tum eſt eas reflectere. Et tūc ꝑ hoc dī ad rōneʒ dicendo ꝙ
a medio pedali multiplicantur ſpēs per extrema pedalis
vſq; ad circūſtens frigidum:ſed ille ſpēs nō agunt in me
dia per que trāſeūt:q2 nō ſunt nata ea reflectere ꝓp ſimili
tudinē quā hñt cū qualitatibus a qbus multiplicant̄:ſed
qñ veniūt ad cōtrariū circūſtens reflectuntur ab eo infra
corpus:vnde venerūt:ideo tunc refleri generāt caliditatē
Dubm. in ipſo. ¶ Et ſi dicatur.cū ergo hᵉ ſpēs non corrūpant fri
giditatem nec generent caliditateʒ niſi eſſent a frigiditate
reflexe:⁊ frigiditas ſe appetat permanere:quare ipſa non
permittit hᵉ ſpecies pertranſire in reflexione.q2 ſic eaʒ nō
corrumpent. ¶ Reſpōdetur ꝙ opʒ dici hoc naturam vni
uerſaleʒ ingenuraſſe:vt fieret elementoꝝ mutua gñatio ⁊
alteratio:⁊ per alterationem mixtio:⁊ ideo licet ſe diligat
permanere frigiditas:tñ ſpecies caliditatis inferūt tanq̄ſ
ſibi diſſimiles directa a natura vniuerſali. Alr pōt dici ꝙ
totalis aer tripedalis de ſe nullā ſpeciem caliditatis ſue de
beret producere ſi ſubiectū nō prohiberet:ſʒ q2 ꝓhibet dif
funditur ꝑ circūſtantē reflexionē infra ipſum:⁊ ſic genera
tur in ipſo caliditas intēſior:⁊ ſic ratio procedit ex primo
fundamento:q2 licet verū ſit ꝙ totus aer agat ſpēm:tñ a
nulla pte aeris in ſe ꝯſiderata per alias multiplicatur ſpe
cies gñatiua caloris:⁊ ſic iterū ratio nō procedit:credo tñ
hūc modū eſſe magis probabilē. Et hoc de ſcdo.

Ad hm. Ad rōnes principales ad primā dī ꝙ actio ſit rō
ne ſilitudinis in genere:ratione tñ oīno
diſſimilitudinis:tam in agendo q̄ſ i gradu raritate ⁊ alijs
non ſit:imo opʒ ꝙ aliqua ſit diſſimilitudo:ꝓpter quaʒ re
mouendam agēs agit:⁊ ſic partim ſit rōne ſimilitudinis.
puta in genere ſiue in ſubiecto:⁊ partiʒ rōne diſſimilitudi
nis iam dicta.ꝓpter hoc albedo non agit in lineā:q2 diffe
Ad 2m runt in genere inquātū hᵉ. ¶ Ad ſcdm cōceditur ꝙ vnū
ſimiliū fortificat reliquū ꝯſeruādo ipſum a cōtrario:ſʒ nō
ſeqtur ꝙ in ipſum agat:ſed ſolū eius reſiſtentiā confortat
ſic vt cōtrariū in ipſum minus poſſit agere:que ꝯfortatio
nō ſit per hoc ꝙ eius virtus intrinſece intendatur:ſed per
hoc ſolū ꝙ ipſo preſente qđlibet ſimiliū eſt fortius:ꝑ virtu
tem quā qđlibet ad aliud multiplicat per quā nō intendit
ſed preſeruat̄.imaginor enim ꝙ orbiculariter qđlibet iſto
rum multiplicat ſpēs circa ſe:qbus ſimilia nō intēdūt:ſed
propter preſentiā cuiuſlibet reſiſtentiaʒ fortiorē reddunt.
¶ Ad tertiū dī ꝙ eſt pro prima ꝯne. ¶ Ad q̄rtū dicitur Ad 3m.
de oculis.ꝙ arguit de actione ſpūali:que nō eſt ad propo Ad 4m.
ſitum nūc.ſilr dicat̄ ſimiliter de intellectu ꝙ virtus aliuʒ
intelligit dicat̄ ꝙ hoc eſt per actionē ſpūalē ⁊ nō ꝑ actio
nem realeʒ ipſius intellectus. ¶ Aliter pōt dici de viſu ꝙ
verum organuʒ viſus eſt pupilla:que nunq̄ſ videtur:pro
pter ſui coloris inſenſibilitatē:⁊ ideo cum inuicē agant vi
ſionem ſuo colore:⁊ pupilla nō concurrat in agendo illas
ſpēs:ipſa tamen eſt ſubiectū recipiens eas.pʒ ꝙ ſimile nō
agit in ſile.prima ſolutio vadit pro dictis. ¶ Ad q̄ntū cō Ad 5m.
ceditur ꝙ ſilia in vna q̄litate:⁊ i alia diſſilia bene poſſunt
inuicē agere ſm qualitatē ſm quam ſunt diſſilia.nec hoc
eſt cōtra dicta vt pʒ ex tertio notabili. ¶ Ad ſextū dicitur Ad 6m.
ꝙ minus agere in maius pōt intelligi duplr. Uno mō ſic
ꝙ virtus minor in agēdo agit virtutē maiorē in reſiſten
do q̄ſ ipſa eſt in agēdo.⁊ hoc nō eſt poſſibile:⁊ ideo ſm il
lum intellectū negatur aña.⁊ cōceditur ꝯña. ¶ Ad pro
bationem dicit̄ de reactione ꝙ in omni reactione reagēs
eſt fortius in agendo q̄ſ ſit agens in reſiſtendo. Alio mo
do poteſt intelligi ſic ꝙ qualitas minus intēſa agit i ma
ius intēſam:⁊ hoc duplr. Uno mō vel diſſilem in ſpē vt ca
liditas minus intēſa agit in frigiditateʒ intenſiorē:⁊ hoc
cōceditur ⁊ negatur ꝯña.ergo ſimile agit in ſile:q2 tales
qualitates ſunt diſſimiles:vt notū eſt. ¶ Scdo modo.q2
agat in magis intenſam eiuſdē ſpeciei:⁊ hoc eſt bene veꝝ
in caſibus in ſecūdo articulo poſitis:⁊ ſic conceditur aña
⁊ ꝯña:licet argumentū non probet ipſum:q2 reactio q̄ ad
ducitur ſit principaliter inter qualitates diſſimiliū ſpecie
rum:nō aūt ſimilium. ¶ Ad ſeptimū negat̄ aña ꝙ frigi Ad 7m.
ditas remiſſior generat frigiditatē intenſiorē ſaltē in ca
ſu argumenti. Et ad probationē dī ꝙ in hyeme frigiditas
aeris nunq̄ſ congelaret aquam:imo nunq̄ſ aer manēs le
uis eſt tāte frigiditatis:ſicut caliditatis:licet appareat no
bis aer frigidus ad ſenſum vel ꝓpter partes frigidas com
mixtas:vel ꝓpter tactus noſtri nimiā caliditatē.⁊ ſi petat̄
quid ergo cōgelat.dicit̄ ꝙ influētia celeſtis ſpūalis aſpici
ens cōgelationem que non eſt pure frigefactiua de qua vi
debitur magis ſcdo huius. ¶ Ad octauū negatur ꝙ lu Ad 8m.
men duarū candelarū ſe intendāt:licet mediū reddant in
tenſius illuminatū.vnde qđ vltimo dicendum ſit pʒ ſatis
ex ſecunda ſuppoſitione. ¶ Ad nonuʒ dicit̄ ⁊ negat̄ aña Ad 9m.
ad intellectū argumenti.ſ.ꝙ caliditas aeris poſſit genera
re caliditatē ignis exiſtentis in ſua naturali diſpōne.ſ. ſū
mam caliditatē. Ad ꝓbm ſcdo huius dicit̄ ꝙ bene veruʒ T.c.35.
eſt ꝙ ex aere ⁊ terra pōt generari ignis ille:tamē non gene
rabitur ſub caliditate ſibi nāli.ſ.ſūma:ſed ſub caliditate
aeris ⁊ poſtea genitus reducet ſe ad caliditatem naturalē
⁊ ſummam. ¶ Ad decimū negatur maior.ſ.quanto reſi Ad 10m.
ſtentia eſt minor ⁊c̄.tanto debet eſſe maior actio.naʒ ſi eſt
omnino ſilitudo nulla fieret actio:cuʒ tunc reſiſtentia eſt
nulla:ſed bene verum eſt:quāto eſt reſiſtētia minor ⁊ acti
uitas maneat cum diſſimilitudine tāta ꝙ adhuc agat tā
to ſit actio maior aliter non oporteret. ¶ Ad cōfirmatio
nem conceditur ꝙ ignis poteſt introducere caliditateʒ in
aquam.quando eſt reſiſtentia:⁊ negat̄ ꝯña. ergo poterit
magis eam introducere:quando aqua eſt ſibi aſſimilata:
q2 lʒ verum ſit ꝙ reſiſtentia impediat actioneʒ:ipſa tamē
requiritur:vt ante dictum eſt.ad hoc vt fiat actio:ſicut lʒ
reſiſtentia mediȷ impediat motū:requiritur tamen ad hoc
ꝙ fiat motus ſalteʒ grauiū ⁊ leuiū:ſilr ſm pħm 4° phyſ̄. T.c.71.
¶ Ad vndecimum admittitur caſus ꝙ.a.⁊.b.ſint ignes Ad 11m

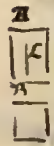
quãtũcũq; ſicca applicaret̃: aqua bene ex alatur: non tñ
deſiccatur: caleſit aũt cito: ꝛ a modica calefactione vel cali
ditate: qđ eſt ex eo ꝙ friditas eſt minoris reſiſtentie ꝙ̃ hu
miditas. Sʒ ꝯſiter patet ꝙ frigiditas magis reſiſtit ꝙ̃ ca
liditas: q2 multo citius ꝛ facilius frigeſit aqua calefacta
ꝙ̃ caleſiat frigida. nam per ſe bene redit ad frigiditatẽ. nõ
aũt caleſieret ſic per ſe. ¶ Ex alio. q2 magis frigida mul
to difficilius caleſit pp̄ reſiſtẽtiã frigiditatis ꝙ̃ calida fri
geſſat: q2 a modico frigido approximato ſtatiʒ calida fri
geſſet. ¶ Item de ferro ignito multo citius ipſum infrigi
datur appoſita aqua ꝙ̃ caleſiat ex ſ[illegible] frigidum appoſito
igne. hec cauſa nõ videt̃ alia niſi fortis reſiſtentia frigidi
6ª ſuppõ tatis: ꝛ debilis reſiſtentia caliditatis. ¶ Ex his ſeqt̃ur ſex
ta ſuppõ: licet in calefactione eadẽ caliditas ſit agens cali
ditatem: ꝛ reſiſtens actioni frigiditatis: tñ multo fortius
ipſa agit ꝙ̃ reſiſtat. pʒ pͥmũ. q2 manifeſtuʒ eſt ꝙ caliditas
calefacit: ꝛ ẽt reſiſtit actioni frigiditatis vt notũ eſt. q2 dili
git ſe pmanere: ꝛ frigiditatis actio tendit ad ipſius calidi
tatis corruptionẽ: ꝛ ex alio patʒ hec. q2 niſi reſiſteret ſicut
agit: non ẽt eſſet rõ quare frigiditas eam non ſubito extin
gueret eo ꝙ ꝯ̃ria eſt ei: ꝛ non inueniret reſiſtentiã. Sed ſe
cundũ declaratur. caliditas eniʒ fortiſſime agit. p quartũ
notabile. ꝛ debiliſſime inter oẽs q̃litates pͥmas ceteris pa
ribus reſiſtit. per q̃ntuʒ. igit̃ fortius agit ꝙ̃ reſiſtit: qđ fuit
Dubiũ probandũ. eodẽ modo dicat̃ de frigiditate. ¶ Sed inſta
ret q̃s dicẽs ſic: ſit ꝙ ſumma latitudo caliditatis ſit. vt. x.
quã tu ponis fortius agere ꝙ̃ reſiſtere. agat igit̃ vt octo ꝛ
reſiſtat: vt tria. arguit̃ ꝙ illud non põt ſtare ſic. hec virtus
actiua eſt hec virtus reſiſtitiua. igit̃ hec virtus reſiſtitiua
eſt: vt octo. ergo ſi illa virtus vt octo agit: ipſa vt octo reſi
ſtit: ꝛ ex ꝯ̃ñti tm̃ agit ꝙ̃tum reſiſtit ꝛ ecõuerſo: qđ eſt cõtra
precedentẽ ſuppoſitionem. ꝯ̃ñtie ſunt note. ꝛ añs pro pͥma
pte pʒ. per caſum. ꝛ pro ſcđa parte eſt pͥma po notabilis p̄
Rñ cedẽtis. ¶ Rñdet̃ admittẽdo caſum ꝛ ꝯcedẽdo ꝯ̃ñtiaʒ p̄
mam: ꝛ ꝯ̃ña. f. ꝙ in h̃ caſu virtus reſiſtitiua eẽt vt octo: ſʒ
negat̃ ꝯ̃ña qua infert̃. ꝙ̃ reſiſtit vt octo. eſt enim vt octo ĩ
agendo: ſed nõ eſt vt octo in reſiſtendo vt caſus ponit: ꝛ iõ
ꝯ̃ñtia non valet. illa virtus reſiſtitiua eſt vt octo. ergo ſi vt
octo agit ipſa: vt octo reſiſtit: ꝛ hoc de primo.

pª ꝯ̃ Quantum ad ſcđm articulũ ſit pͥma ꝯ̃ hec ꝑticu
laris. aliqđ agẽs in agẽdo repatit̃. pro
T. c. 53. batur auctoritatibus experiẽtijs ꝛ rõne. auctoritate phĩ p̄
ꝛ. 54. huius hoc expreſſe ponetis. ¶ Item auctoritate phĩ cap.
T. c. 87. de mixtione. vbi vult ꝙ qđlibet mixtibilium agat ꝛ repa
tiatur. aliter enim ex eis non poſſet mixtũ gñari. ergo ops
pª expiª. agens in agẽdo repati. Experientijs ſic. ſi q̃s hñs manum
calidã ꝛ pomũ frigidũ in manu recipiat: docebit experien
tia ꝙ frigiditas pomi caliditatẽ manꝰ remittet: ꝛ ſic aget
in caliditatem: ꝛ eadẽ remittetur a manus caliditate. ex
perimur enim pomũ caleſieri. ergo repatitur in calefacien
2ª expiẽ. do Secunda experientia. caliditas ferri igniti proiecti ad
aquam ad experiẽtiam agit ad frigiditatẽ aque eã remit
tendo: ꝛ eadẽ caliditas notabiliter remittitur a frigiditate
3ª expiẽ. eadẽ. Tertia eſt de aqua calida poſita ad frigidã. nam vi
detur per experientiã ꝙ calida calefacit frigidam ꝛ frigi
da infrigidat calidã: ꝛ ſic frigiditas videt̃ agere in calidi
4ª expiẽ. tatem. ꝛ repati ab eadẽ. Quarta eſt. nã cibus alteratur a
calore nãli: ꝛ eidẽ calorẽ nãlẽ alterat cibus: imo ſi cibꝰ ſit
multũ frigidus remittit notabiliter in aliquo corpore ca
lorem nãlẽ: ꝛ ſi non eſt dubiũ: qn etiaʒ eius frigiditas a ca
lore ſuo remittatur. ¶ Ex iſtis poteſt ſatis patere veritas
T. c. 26. eius. nã dicit phs. querere rõnem vbi ſenſus prebet mani
feſtum experimentũ eſt infirmitas intellectus 8ª phyſicoꝝ.
cũ ergo illa ſint ſenſui manifeſta: ſeqt̃ur ꝙ eſto ꝙ cõcluſio
aliter non poſſet probari iſtis experientijs deberet cõcedi.
pª ¶ Deinde probat̃ rõne cõcluſio. q2 niſi caliditas in gñã

tione mixti ex elemẽtis repateretur a frigido: impoſſĩe eſſet
mixtũ ex elemẽtis gñari. ꝯ̃ñs eſt manifeſtiſſime falſum. et
probatur ꝯ̃ñtia. q2 ſi nõ repatitur: tũc nõ remittitur: ſʒ re
manet in ſuo eſſe pfecto: ꝛ ex ꝯ̃ñti: cum ſub ſumma calidi
tate aut ita intẽſa: ſicut eſt ignis caliditas: nõ poſſet gene
rare mixtũ: ſeqt̃ur ꝙ forma mixti in mã illoꝝ elementoꝝ
non introduceret̃: qđ fuit probãdũ: niſi tunc q̃s diceret ꝙ
introducitur in mãs alioꝝ elementoꝝ: ꝛ non in materiaʒ
ignis: qđ eſt cõtra phm̃ 2ª huius. ꝛ videt̃ fictitiũ: q2 nõ vi
detur: qn ẽt ex igne ita bñ mixtũ poſſet gñari: ſicut ex aliis T. c. 49
elemẽtis. ¶ 2ª rõ ꝛ fortior ſequens ex ſuppõnibus eſt iſta. 2ª
poſſibile eſt caliditatẽ ꝛ frigiditatẽ ſic approximari: ꝙ qđ
libet iſtoꝝ reſpectu alterius erit maioris virtutis in agen
do ꝙ̃ aliud in reſiſtẽdo. ergo qđlibet agit in aliud ꝛ ĩ agẽ
do repatitur ab alio. ꝯ̃ñtia pʒ. per tertiaʒ ſuppõnem. nam
ex quo caliditas eſt fortior in agẽdo ꝙ̃ frigiditas ĩ reſiſtẽ
do aget in eã: ꝛ q2 caliditas debilior eſt in reſiſtendo ꝙ̃ fri
giditas in agendo repatiet̃ ab ipſa frigiditate. añs pʒ. per
ſextum notabile. nam eadeʒ caliditas multo fortius agit
ꝙ̃ reſiſtit: reſiſtat igitur vt tria ꝛ agat vt octo. ¶ Itẽ p ĩdẽ 8 3
notabile: frigiditas ẽt fortius agit ꝙ̃ reſiſtit. reſiſtat ergo caliditas
vt q̃ttuor ꝛ agat vt ſeptẽ. tunc cõſtat ꝙ caliditas excedit re
ſiſtentiam frigiditatis: q2 agit vt octo: ꝛ frigiditas reſiſtit
ſolum vt quattuor. proportionabiliter frigiditas excedit friditas
reſiſtentiã caliditatis: q2 agit vt ſeptẽ. caliditas reſiſtit ſolũ 4 7
vt tria. Hec rõ ſuppoſitis notabilibus ꝛ eis conceſſis videt̃
demõſtratiua. ¶ Scđa cõcluſio. ſi ṽtus actiua fuerit for 2ª ꝯ̃
tior in reſiſtendo ꝙ̃ ṽtus paſſiua in agẽdo vel eque fortis
tunc agẽs in agendo nõ repatitur. pʒ. q2 a ꝓportiõe mino
ris inegl̃itatis nõ ſit actio ꝑut Ar. ꝛ Cõmentator ſuppo Cõ. 71.
nunt in 4ª ꝛ 7ª phyſi. i. nõ ſit actio a ṽtute actiua equali in ꝛ. 39.
agẽdo: ſicut virtus paſſiua eſt in reſiſtẽdo. nec erit a virtu
te actiua minori in agẽdo ꝙ̃ virtus paſſiua eſt in reſiſten
do. Dico ergo ꝙ cũ agens eſt fortioris virtutis: aut equa
lis in reſiſtẽdo: ſicut virtus paſſiua in agẽdo ṽtus paſſiua
non ſufficiet in ipſum agere. ergo agẽs non repatit̃: qđ eſt
cõcluſio. ¶ Tertia cõcluſio eſt ſi agens in paſſum nõ fue 3ª ꝯ̃
rit infra ſperã actiuitatis paſſi in agẽdo non repatit̃. verbi
gratia. ſi agẽs ſufficeret agere per. x. pedalia: ꝛ paſſum ſo
lum per q̃nq;: ꝛ tunc agẽs poneretur per octo pedalia di
ſtans a paſſo ipſum in agendo nõ repatietur. pʒ. q2 paſſuʒ
per caſum nõ poteſt agere niſi ad diſtantiã q̃nq; pedũ cir
cumcirca ſe. modo agens per octo diſtat vt caſus ponit.
¶ Quarta ꝯcluſio eſt. ſi virtus reſiſtitiua agẽtis in ſe fue 4ª ꝯ̃
rit debilior ꝙ̃ virtus actiua paſſi: aliunde tñ cõfortetur p
aliud agens eam cõfortans: ſic ꝙ fiat equalis: aut maior
ꝙ̃ ſit ṽtus actiua paſſi: tunc agẽs in agẽdo nõ repatietur:
vt pʒ cõcluſio ſcđa: q2 cum a proportione minoris meq̃li
tatis: aut eq̃litatis nõ poſſit actio fieri ꝛ paſſum nõ eſt ma
ioris ṽtutis in agẽdo ꝙ̃ agens cõfortatũ in reſiſtẽdo: patʒ
ꝙ paſſum non poteſt agere in agens: quare agẽs nõ repa
tietur. ¶ Quita ꝯ̃ ꝛ r[illegible] eſt hec. ꝙ oẽ agẽs in qualita 5ª ꝯ̃
tibus pͥmis repatit̃ in agẽdo tribus caſibus recitatis in 2ª
3ª 4ª cõcluſionibus exceptis. probat̃. q2 illis caſibus exce
ptis agens ſemp eſt infra ſperã actiuitatis paſſi per tertiaʒ
cõcluſionẽ: ꝛ eſt paſſum maioris ṽtutis in agẽdo ꝙ̃ agẽs
in reſiſtẽdo. ergo cũ a qualibet proportione maioris meq̃
litatis poſſit fieri actio. per tertiũ notabile. ſemper paſſum
reaget in agens: quod eſt propoſitum: ꝛ banc concluſio T. c. 53.
nem credo philoſophum intendiſſe in hoc primo: cum di ꝛ. 54.
xit ꝙ agens communicãs in materia cum paſſo repatitur pª dubª
in agendo.

Quantum ad 3ᵐ articulũ eſt pͥma dubitatio hec.
ſi iſtis caſibus datis omne agẽs repati
tur in agendo: ſeqt̃ur ꝙ ſit actio a ꝓportione minoris in
equalitatis ꝯſequens eſt cõtra dicta. probatur ꝯ̃ñtia: q2 ca

liditas vt decem frequenter agit in frigiditatem: vt octo ſi ergo huiuſmodi frigiditas reagit: tunc minus reagit in
2m dum maius. puta frigiditas vt octo: in caliditatē vt decē ¶ Secunda que eſt ratio ꝙ id quod mouet localiter non remouetur localiter: ⁊ tamen illud quod mouet alteratiue alteratur: cum mouere localiter ſit agere. antecedens patet. quia non oportet ſi homo lapidem localiter moueat ꝙ re
3m dubm moueatur ab eodē. ¶ Tertia dubitatio eſt. quia ſi ſic ſequitur ꝙ agens nunꝙ̄ poſſet aſſimilare paſſū. cōſequēs eſt inconueniens: quia aſſimilatio paſſi eſt finis agentis. ⁊ probatur conſequentia. per te: agens in agendo repatitur ſit ergo agens ante actionem vt decem: ⁊ repatiatur in agēdo ſic ꝙ fiat remiſſius ſicut nouem. cum ergo nihil agat vltra gradum proprium: ſequitur ꝙ illa caliditas nō poterit generare niſi caliditatem vt nouem. ergo cū ante fuiſſet vt decem: non poteſt paſſum generare: ita intenſe cali
4m dum dum: ſicut ipſa erat in principio actionis. ¶ Quarto ſequitur ꝙ idem moueretur motibus contrarijs. cōſequens eſt inconueniens. ⁊ probatur conſequentia: ſupponēdo ꝙ nihil agat in diſtans niſi agat in proximum. hoc eſt dictum ante. tunc vltra. ſupponitur ꝙ ignis agat in aquam ꝑ pedale aeris medium: ⁊ repatiatur: ſicut dicit aduerſarius: tunc arguitur ſic. ignis agit in aquam diſtantem caliditatem. ergo agit caliditatem in quamlibet partē aeris medium. conſequentia tenet per ſuppoſitionem. ⁊ vltra. ergo aer medius calefit. tunc etiam probatur ꝙ frigefit: quia aqua agit in ignem frigiditatem ex quo reagit: ergo introducit frigiditatem in quamlibet partem aeris mediū magis propinquam. conſequentia tenet. per ſuppoſitionem: ⁊ vltra. ergo totus aer frigefit. ergo totus aer medius frigefit: ⁊ totus calefit ſimul. ergo mouetur motibus cōtrarijs.
5m dubm ¶ Quinto ſi ſic. ſequitur ꝙ illud ſm ſe totum eodem tēpore adequate intenditur ⁊ remittitur in caliditate. conſequens eſt impoſſibile. nam ſi intenditur eius caliditas in iſto tempore: falſum eſt ꝙ remittitur. ⁊ ſi remittitur falſū eſt ꝙ intenditur. ⁊ probatur conſequentia ſic: ſi ignis quadrupedalis agat in aquā vocetur ignis. a. ⁊ aqua. b. ⁊ qꝛ conſtat ꝙ non totus ignis repatitur propter diſtantiā ſui ab aqua: ponatur ꝙ primum pedale repatiatur ⁊ vocetur. c. ⁊ arguitur ſic. b. reagendo agit in. c. ergo aliquā fri

giditatē producit in ipſam. ⁊ ex conſequenti in aliquo tēpore in ipſum intenditur frigiditas ⁊ remittitur caliditas. probatur conſequentia. qꝛ ſi reagit: conſtat ꝙ nihil reagit niſi frigiditatem. ergo aliquam frigiditatem introducit: ⁊ ſecundo quia ſequitur. aliquam frigiditatem introducit. ergo frigiditatē certe intenſionis introducit: eo ꝙ omnis frigiditas eſt certe intenſionis: ⁊ tunc vltra. ergo ſucceſſiue introducit eam: cum qualitas certe latitudinis nō poſſit ſubito produci: ⁊ tūc vltra. ergo illo tempore quo illa frigiditas producitur ipſa intenditur: ⁊ ex conſequenti caliditas remittitur. quero ergo an frigiditas illius pedalis eodem tempore adequate remittatur: ⁊ caliditas eius intendatur: ⁊ ſi ſic habetur propoſitum. non poteſt dici ꝙ non: quia relique partes ignis ſunt huic continuo immediate: imo continue ⁊ magis poſſunt eam calefacere ꝙ̄ aq̄ infrigidare: aut ſaltem ſunt frigiditati in eam introducte contrarie. ergo incipient eam remittere. vel ergo in eodem inſtanti in quo frigiditas incipit induci: ⁊ ſic habetur propoſitum ꝙ in eodem tempore adequate quo frigiditas intenditur ipſa remittitur: ⁊ proportionabiliter de frigiditate vel in alio inſtanti poſt: ⁊ ſi ſic cum inter quelibet duo inſtantia ſit tempus medium: ſequitur ꝙ caliditas partis poſterioris in tēpore medio ſtabit huiuſmodi frigiditati pedalis immediata ⁊ ſibi contraria potens in eam agere: et tamen non agit in ipſam: quod eſt ſimpliciter impoſſibile: cum impoſſibile ſit contraria ſtare ſufficiēter approximata quin vnum agat in reliquum ſaltem vbi actiuitas vni⁹ excedit reſiſtentiā alterius: ſicut eſt in propoſito iſte ſunt dubitationes contra concluſiones principales incidētes.

¶ Ad alias dubitationes diuerſi diuerſimode dicūt ſm ꝙ diuerſi ponūt diuerſos modos reactionis: ⁊ ideo vt completius veritas ſciatur ſunt iſti diuerſi modi recitandi ſaltē ſolum probabiliores: ⁊ īpugnandi. ¶ Primus ergo mo p9 mod9
dus dicendi eſt ꝙ non eſt incōueniens ꝙ a proportione minoris inequalitatis proueniat actio in qualitatibus alteratiuis: licet non ſit poſſibile ꝙ ab ea fiat actio in qualitatibus motiuis localiter. ¶ Et iſti faciliter reſpondēt ad pri ꝯ primū
mam dubitationem concedendo conſequentiam ⁊ conſe modū.
quens. iſte modus dicendi non videtur valere. primo au Cō. 71.
ctoritate philoſophi. ſeptimo ⁊ quarto phyſicorum. ⁊ Cō Cō. 35.
mentatoris qui ſupponunt ꝙ ſemper oportet ꝙ mouens ſiue alteratiue ſiue localiter habeat ſupra motum proportionem maioris inequalitatis: ⁊ vtitur iſta ſuppoſitione tanꝙ̄ principio per ſe noto. ¶ Secūdo ſi ſic: tunc nō poſ 2m
ſet aſſignari ratio penes quid deberet attēdi velocitas motus in motu alterationis: ⁊ hoc eſt inconueniens: et tenet conſequentia: quia non videtur penes quid attenditur niſi penes proportionem potentie mouentis ad ſuam reſiſtentiam ſm aliquam proportionem. ſi ergo non ſit exceſſus potentie mouentis penes nihil attendit illa velocitas.
¶ Tertio illud dictum videtur contra communem ani 3m
mi conceptionem. cū ergo agens reſiſtit ⁊ fortius reſiſtit ꝙ̄ paſſum poſſit agere: quomodo poſſit paſſum in ipſum reagere non videtur: cui concordetur experientia: quia videmus ꝙ fortius reſpectu eiuſdem paſſi fortius agit ⁊ nō videtur eſſe niſi quia ſuper reſiſtentiam magis poteſt.
¶ Quarto. non videtur quare non eodem modo in mo 4m
tu locali poteſt agere minus in maius. Sed bene forte dicunt ꝙ minus non poteſt agere in maius: ſed forte reagere: ſed cōſtat ꝙ hoc nihil valet: quia reactio eſt actio: licet forte non eſſet ita fortis: ſicut actio principalis. ¶ Secundo. quia ſicut iſti concedunt ꝙ minus pōt reagere in maius: ita ⁊ fortius habent concedere ꝙ equale poteſt agere inequale: ⁊ ibi nō poſſunt aſſignare quid ſit principalius agens ex quo equalia ſunt: ideo cū philoſophie principia in omni actione dicant virtutes agētes debere excedere reſiſtentiam paſſi: ⁊ iſti hoc negent: conſtat modos dicendi
eorū principijs philoſophie repugnare. ¶ Secundus mo 2m mod.
dus dicendi eſt ꝙ quis reagentis virtus paſſiua non poſſit agere in totum agens: tamen in partiam partem agentis ſibi propinquiorem: cuius reſiſtentia eſt minor ꝙ̄ virtus eius actiua bene poteſt agere: ⁊ ſic principalis actio erit a proportione maioris inequalitatis: ⁊ reactio in illā partem partiam etiam erit a proportione maioris inequalita
tis. ¶ Sed iſte etiam non poteſt ſtare: quia quandoqꝫ vi ꝯ ſcōm
demus ꝙ totum agit: ⁊ totum patitur: ſicut in vera mix modū.
tione omnia miſcibilia agunt: ⁊ omnia repatiuntur: ideo oportebit dicere vel ꝙ idem erit fortius ⁊ debilius vel ꝙ
a proportione minoris inequalitatis fiet actio. ¶ Secun 2m
do ſi iſte modus eſſet verus in omni actione erit reactio: vbi eſt agens cum paſſo ſufficienter approximatum. cuius oppoſitum dictum eſt ante. ⁊ probatur conſequentia. quia ſi ſic ſemper erit accipere aliquam partem agētis ita partiam: ꝙ erit minoris reſiſtentie quam erit paſſum vir
tutis actiue. ¶ Tertius modus dicendi eſt ꝙ omne agēs 3m mod.
dum agit repatitur non a paſſo ſuo: ſed a circunſtante. puta a medio: ſicut eſt aer vel aliquod huiuſmodi: vel eſt a re
motis: ſicut celum eſt: ⁊ ideo iſti negant reactionem: licz di ꝯ tertiū
cant ꝙ agens repatitur per influentiam ¶ Improbatur modū.
iſte modus: qꝛ ſenſus docet ꝙ idem ferrū: quod calefacit 2m
aquā cal: imponitur infrigidat ab eadē vt prius dictū eſt.
¶ Scdo ſicut influentia agit in agēntia agit in paſſum. ⁊

ideo non plus dꝫ agens propter eam dici agens ꝙ̃ paſſus
3ᵐ ¶ Tertio ſemper agens eſt in loco ſuo naturali: vbi influ
entia magis videt influere pro eius ſalute: ꝙ̃ pro eius de
ſtructione. cum ens nãle nãliter conſeruet in loco nãli. vt
habet 4° phyſico. ergo videt ꝙ agens non debꝫ ſic repati
T.c.48. ¶ Quartus modus dicẽdi eſt. agens in agendo non pro
4. mod° prie repatitur: ſed quodammodo fatigatur: ⁊ propter hoc
Cõ.38. eius virtus apparet remitti. vnde commentator. 8. phyſic.
oſtẽdit. ꝙ virtus materialis eſt fatigabilis: ⁊ cauſa fatiga
ꝯ̄ 4ᵐ tionis eſt eam eſſe in mã. ¶ Contra illum arguit ſic. ſola
modum fatigatio non remittit virtutem: ſed in aliqua reactione eſt
vera remiſſio virtutis. ergo reactio non fit per ſolam fati
gationem. maior pꝫ. qꝛ virtus animalis ſola fatigatione
non remittit: ſed laſſatur. immo ſi fiat remiſſio virtutis nõ
ſolum eſt fatigatio. ſed vera paſſio. minor pꝫ in reactione
miſcibilium. vbi cuiuſlibet virtus remittit ⁊ ad medium re
2ᵐ ducitur. ¶ Secũdo. ſi caliditas ⁊ frigiditas ſint ambe ſũ
me: apparebit ibi vera paſſio mutua. ⁊ tñ ſm illum modũ
nõ oꝫ ibidẽ eſſe fatigatio. eo ꝙ q̃ rõne vna illarum q̃litatum
fatigari diceret: cũ ſint eq̃les ſeu ſũme: diceret ⁊ alia. ¶ 3°
oĩs fatigatio eſt p actionẽ ꝯ̄riorum. ꝙ̃ omne qđ fatigat ꝺe
3ᵐ patit: ſaltem in aliqua qualitate. ergo ſi agẽs in agẽdo fa
5° mod° tigat ipſum ꝺe repatit. ¶ Quint° modus dđi eſt ſupponẽ
do ꝙ vna qualitas actiua non eſt ſine alia: ſicut frigidi
tas nõ ſtat qn ſtet cũ humiditate aut ſiccitate; ⁊ q̃uis ille
eſſent eq̃les in latitudine: tñ ſunt ineq̃les in actiuitate: ⁊ iđ
natura ignis ait: ꝙ ſi caliditas eſt fortior frigiditate: tũc
humiditas coniuncta frigiditati eſt fortior ſiccitate i agẽ
do coniuncta caliditati. ⁊ ideo iſti dicunt ꝙ ſi ignis agat
in aquam caliditas eius remittit frigiditatem aque: tunc
humiditas aque reagit remittendo ſiccitatem ignis: ⁊ tũc
ex conſequenti per modum ſequele remittit caliditas eiuſ
dem: ex q̃ pꝫ ꝙ caliditas agit in frigiditatem: ⁊ humiditas
actiõe ꝯ̄ria reagit in caliditatẽ. ⁊ ſic pꝫ ꝙ ſp fortius agit in
debilius. cũꝫ caliditas ſit fortior frigiditate: ⁊ humiditas
ſiccitate: in quã ꝑmorio agit. Et ſic pꝫ ſolutio ꝑme dubita
ꝯ̄ 5ᵐ mo tionis ſeu rõnis. ¶ Sed ille modus non vꝫ valere primo.
dum. qꝛ in mixtione ambe qualitates ignis tam caliditas ꝙ̃ ſic
citas agunt ⁊ patiuntur: ergo non ſolum ſic fit reactio cõ
ſequentia tꝫ. qꝛ ſic oporteret ꝙ eadeꝫ qualitas que agit re
patit. aña pꝫ. qꝛ ſi vna earum non ageret non videretur quid
corrumperet frigiditatem ⁊ humiditatem: cum ipſe preci
pue videntur eis cõtrarie: ⁊ ſi non paterentur ſequitur ꝙ
aliqua earum manet in eſſe ſuo inteĩo: quod non eſt poſſi
2ᵐ bile. qꝛ ſb tali eſſe non poteſt generari forma mixti. ¶ Se
cundo. quia ſi ſic. caliditas aeris nõ deberet agere in aquã
⁊ repati a frigiditate eius. conſequens eſt contra experien
tiam. qꝛ videmus ꝙ ab aere calido caleſit aqua: ⁊ etiã aer
prope aquam eſt plus recens ⁊ frigidus ꝙ̃ remote ab ea. ⁊
probatur conſequentia. quia ibi ſtat caliditas ⁊ frigiditas
ambe cum humiditate. ergo per modum quem dixit opi
3ᵐ nio precedens caliditas non poteſt repati in agendo. ¶ 3°
qꝛ aqua calida commixta frigide remittit eius frigiditatẽ
⁊ remittitur in caliditate ab eadem. ergo modus ille nõ va
let. conſequentia tenet: quia in iſto caſu tã caliditas ꝙ̃ fri
6°. mod° giditas agentis ſtant cum humiditate. antecedens eſt no
tum: per experientiam: vt ante dictum eſt. ¶ Sextus mo
ꝑ° ſuppõ dus dicendi eſt procedens ex ſuppoſitionibus: quarum ꝑ
ma eſt hec. ꝙ omne agens multiplicat virtutem ſuam: cir
ca ſe ad modũ ſpere: ⁊ eſt fortior in loco propinquo: in re
T.c.78. moto vero debilior. ⁊ patet hec ſuppoſitio auctoritate cõ
mentatoris ſecũdo de anima. tractatu de ſono. ⁊ linconiẽ
2° ſuppõ ſe tractatu de radijs. ⁊ eandem cõmuniter ponunt perſpe
ctiui. ¶ 2° dicit. ꝙ ſm illam virtutẽ ⁊ gradum quem ha
3° ſuppõ bet ꝺ̕ diſtantia data ſemper aſſimilat ſibi paſſum inquan
tum poteſt. ¶ Tertio ſupponit ſi eſt aliquod agens con

trarium ſibi: ꝙ ſimiliter influat vnam virtutem vndiꝗ:
tunc ſi approximetur fiet vna virtus media mixta ⁊ quic
quid ponetur vbi eſt talis mixtio illud fiet ſub q̃litate me
dia. ¶ Ex quo patet quarto. ꝙ quando vnum agens po 4° ſuppõ
nitur inter medias virtutes alterius: tũc fit quedam mix
tio ex iſtis virtutibus: ⁊ inde ẽ ꝙ illa virtus media vel mix
ta facit vnumquodꝗ illorum tale in actu qualis ipſa eſt
in virtute: ⁊ ideo virtus que tendit ad mixtionem ⁊ ad me
dietatem: ⁊ recedit ab extremo: ⁊ ſic vtrũꝗ patitur. ¶ Ex
iſta imaginatione ſoluetur prima difficultas dicendo ꝙ
hec virtus mixta reſpectu cuiuſcunꝗ agentis tam princi
palis ꝙ̃ paſſi habet proportionem maioris inequalitatis:
⁊ ideo ſic non eſt inconueniens ꝙ agens in agẽdo repatia
tur. ¶ Sed contra iſtum modum arguitur: poſito ꝙ ca ꝯ̄ 6ᵐ
liditas ⁊ frigiditas ſic approximentur ⁊ agunt per modũ modum
duarum ſperarum: vel intelligunt de ſe realiter. ꝙ multi
plicent duas virtutes eis ſimiles: vt caliditas caliditatem:
frigiditas frigiditatem: que fiant vna virtus in medio in
quo congregantur: ⁊ ſi ſic. tunc ſtat ratio. vt prius ſcilicet
ꝙ ſi caliditas. vt decem repatiatur vt octo a proportione
minoris inequalitatis fiat actio ſimiliter. ꝙ in primo pe
dali ignis ꝙ repatietur ſolum ſecundum illud pedale ca
liditas ſimul intenditur ⁊ remittitur adequate. Si autem
intelligãt ꝙ caliditas de ſe multiplicat ſpecies caliditatis
que non ſunt formaliter caliditas ⁊ frigiditas ſpecies frigi
ditatis: ſed ſpecies caliditatis ſunt virtualiter generatiue
caliditatis ⁊ proportiõabiliter ſpecies frigiditatis. tũc ma
le dicunt. ꝙ ex iſtis duabus ſpeciebus fiat vna virtus. nam
ſecundum veritatem ſpecies virtutum conſimiliũ vt duo
lumina non poſſunt vniri. ergo ſpecies virtutum contra
riarum a multo non minori poſſunt vniri. conſequentia te
net per locum a maiori. ⁊ antecedens dictũ eſt in precedẽ
ti q̃õne. ¶ Scđo. ſm illum modum ſi calidum ⁊ frigidũ 2ᵐ
tangerent ſe non deberet eſſe reactio. ſed hoc eſt falſum. qꝛ
fortior eſt reactio. vt docet experientia: ⁊ probatur conſe
quentia. qꝛ lꝫ calidum ⁊ frigidum actionem ſuam circa ſe
ſperice producant. tamen in ſe non producunt. ergo cum
tangunt ſe virtutes ſue non ſic vniuntur: ⁊ fiunt media vir
tus per quam fiat illa reactio. ¶ Tertio ſi calidũ ⁊ frigi 3ᵐ
dum fuerint ambo fortia: tunc quocunꝗ modo illa virt°
fieret vna cum ipſa. prope calidum enim eſſet fortior i cale
faciendo: ⁊ prope fridum in frigefaciendo. prout docet ex
periẽtia: ⁊ ex cõſeq̃nti nõ vꝫ quõ per illum modum ſaluãt
difficultates qn medium calefieret ⁊ frigefieret: qn calitas
in eodem pedali ignis ſimul intenderetur ⁊ remitteretur
qn a proportione minoris inequalitatis poſſet eſſe actio:
cum illa ṽtus ad medium reducta ſit minor ꝙ̃ aliqua vir
tutũ contrariarum a quibus generatur. ⁊ tamen ab ea fit
actio in quolibet extremorum. ⁊ ideo iſtum modum ſicut
precedens relinquimus. ¶ Videt ergo omnibus his pro 7 mod°
babilior eſſe alius modus dicendi conueniens dicens: ꝙ lꝫ
eadem ṽtus agit ⁊ reſiſtit: tamen fortius agit frequenter ꝙ̃
reſiſtit. ⁊ ideo qꝛ actio fit ſm proportionem: potentie agen
tis ad ſuam reſiſtentiam: ⁊ quelibet tam caliditas ꝙ̃ frigi
ditas fortius agit: ꝙ̃ alia reſiſtit: quelibet ipſarum agit in
alteram. ⁊ ſic fit actio vbiꝗ a proportione maioris ineq̃
litatis. qꝛ a virtute fortiori in agẽdo: ꝙ̃ eſt ṽtus paſſiua in
reſiſtendo. ¶ Sed forte qs inſtabit dicens idem eſt calidi Contra
tatem agere ⁊ reſiſtere. ergo tantum reſiſtit ſicut agit: con ꝑᵐ
ſequentia tenet: ⁊ antecedens patet. qꝛ vtraꝗ illarum eſt
caliditas. ¶ Secundo. nam actio fit ſm proportionẽ po 2ᵐ
tentis ad reſiſtentiam: ſed actiuitas ⁊ reſiſtentia ſunt
caliditas ⁊ frigiditas. ergo actio fit ſm proportionem cali
ditatis ⁊ frigiditatis. ¶ Tertio ſi ſic pari ratiõe poſſet cõ 3ᵐ
cedi ꝙ in motu locali. a. poteſt mouere. b. ⁊ econuerſo: ergo
diceretur. ꝙ licet. a. ſit fortius ad mouendum. eſt tamen

4m debilius ad reſiſtendum. ¶ Quarto qꝛ potentia caliditatis in agendo poteſt diminui: ⁊ ſic eſſet debilioꝛ ⁊ in agendo ⁊ in reſiſtēdo. ergo tūc nō reagit. ¶ Ad illa reſpōdet.

Ad pm ¶ Ad pꝛimum ꝙ idem eſt caliditatem agere ⁊ reſiſtere: ſicut rō dicit. ⁊ negeť conſequentia que infert. ergo actio ſit ſm proportionem caliditatis ⁊ frigiditatis. ergo tm̄ reſiſtit ſicut agit: ⁊ rō eſt. qꝛ non ſequit in ſimili. idem eſt ſoꝛ. amare ⁊ credere: ſuppoſito ꝙ ſoꝛ. amet ⁊ credat. ergo ſoꝛtes tm̄ amat ſicut credit.

Ad 2m ¶ Ad ſecundum poſito ꝙ actio ſit ſm proportionem po. motiuis ad ſuam reſiſtentiā. ⁊ etiam ꝙ ille po. ſint caliditas ⁊ frigiditas. negať conſequentia qua infert. ergo actio ſit ſm proportionem caliditatis ⁊ frigi. vnde in ſimili nō ſequit. poſito ꝙ ſoꝛ. eſt mihi benefaciēs: ⁊ magnus amicus. ⁊ fratris mei inimicus. tūc argueret ſic. diligo ſoꝛ. ſm ꝙ eſt benefaciens mihi. ſed ipſe mihi benefaciens eſt fratris mei inimicus. ergo diligo eū ſm ꝙ eſt fratris mei inimicus. conſtat enim ꝙ antecedēs eſt verum. ⁊ conſequens falſum. nec poteſt reduci ad bonam formam ſillogiſticam.

Ad 3m ¶ Ad tertium diciť. ꝙ nō eſt ſimile de motu locali: ⁊ motu alterationis. qꝛ duo ſibi̇̄ inuicē proxima bn̄ poſſunt alterari: alterationibus cōtrarijs. ſed non poſſunt moueri motibus contrarijs. qꝛ non ſe inuicem poſſūt penetrare. ⁊ eſt alia diſſimilitudo: que diceť ēt ſoluendo dubitationes principales.

Ad 4m ¶ Ad quartum conceditť. ꝙ caliditas poteſt remitti in agendo: ⁊ ꝙ fieri poteſt ꝙ in inſtanti tali ſit minoꝛ: ⁊ in agendo ⁊ in reſiſtendo ꝙ̄ frigiditas. ⁊ conceditť ēt ꝙ tūc nō reagit in frigiditatē. Et hoc eſt dictum in ſcd̄a ꝯne ſecundi articuli.

Ad rōnes pncipales addu ctas iter tio arti. — **Iſtis premiſſis** rn̄deť ex iſto 7o mō ad rōnes ⁊ ad dubitationes pncipales omnes ad hoc adductas.

Ad pm ¶ Ad pꝛimum negať ꝯña: q̄ infertur ꝙ actio fiet a proportione minoꝛis ineq̄litatis. Et ad probationem cōcediť ꝙ caliditas vt decez agat in frigiditatem: vt octo. ⁊ ꝙ repatieť ab eodem: quando dr̄. ꝙ̄ minus agit in maius: diſtinguiť cōſequēs: eo ꝙ vel eſt ſenſus. ꝙ qualitas hn̄s pauciores gradus agit in qualitatem habentem plures gradus. ⁊ ſic cōcediť ꝯñs ⁊ ꝯña. ſed tunc nō cōcediť ꝙ ſit actio a proportione minoꝛis inequalitatis. naz frequenter qualitas habens pauciores gradus eſt foꝛtioꝛ in agendo: ꝙ̄ alia habens plures in reſiſtendo. Alio modo ſenſus cōſequētis pōt eſſe ꝙ minoꝛ qualitas in agendo agit in maius. i. in qualitatem maioꝛis v̇tutis in reſiſtēdo: ⁊ iſto mō negeť ꝯña. qꝛ lz frigiditas hēat pauciores gradus: eſt tamen foꝛtioꝛ in agendo: ꝙ̄ caliditas in reſiſtēdo

Ad 2m ¶ Ad ſcd̄am dubitatione dr̄. ꝙ non eſt ſile de alteratiōe. ⁊ de motu locali: ⁊ cauſa tripler poteſt aſſignari. ¶ Pꝛima. qꝛ qualitas motiua localr̄ de per ſe non mouet mām̄ extrinſecam: ſed intrinſecā. quare non hꝫ a qua patiať. caliditas autem que eſt qualitas alteratiua: alterat qualitatem extrinſecā. ¶ 2o eſt. qꝛ vt dictuz eſt duo coꝛpoꝛa iurtapoſita poſſunt bene alterari: alterationibus contrarijs. ſꝫ moueri motibus contrarijs non poſſunt. qꝛ penetrarēt ſe. ¶ 3o dīo eſt. qꝛ qualitas. ſ. motiua localr̄ eodem conatu agit ⁊ reſiſtit: vt tanto conatu pꝛeciſe grauitas reſiſtit mouenti ſurſum: quanto conatu ſi eſt extra locum conať moueri deoꝛſuz: ſed oppoſitū eſt ī qualitatibus actiuis alteratiue. qꝛ caliditas ⁊ frigiditas multo maioꝛi conatu agūt in extrinſecū ꝙ̄ reſiſtit: quapꝛopter eſt poſe in motu alterationis duas qualitates ſic ſe habere: ꝙ quelibet excedit in agēdo aliam in reſiſtendo: quare fiet inter eas reactio. ſed in motu locali non eſt ſic. qꝛ quelibet duarum qualitatuz motiuarum excedit aliam in mouendo ⁊ in reſiſtendo. cū

Dubiuz equalr̄ reſiſtunt ⁊ mouent: vt dictum eſt. quare ibi mouēs in mouendo non remoueť. ¶ Sed diceres. nunqd in motu grauis deoꝛſum grauitas mouēs diuidit medium: ⁊ ſic agit in extrinſecum. ¶ 2o. qꝛ videť ꝙ pondus cōpꝛimat hominem poꝛtantem. ⁊ ſic agit in ipſum: ⁊ tamen poꝛtať ab eodez. ¶ 3o. qꝛ videť ꝙ homo v̇tute ſua poteſt mouere lapidē ſibi extrinſecuz. quare vr̄ ꝙ mouens localiter poteſt mouere extrinſecū: ſicut mouens alteratiue.

R ¶ Diciť ꝙ h̄ oīa moueñ a v̇tute motiua ſecundario ⁊ de per accidens ⁊ non de per ſe. vel ſicut immediatum motuz. exemplum. graue deſcendens diuidit mediuz de p accn̄s. puta qꝛ ſine hꝰ diuiſione non pōt deſcendere. ſilr̄ graue poꝛtať ab homine aut pꝛ̄mit: qꝛ talis homo p̄ mouet ſecu ſui ptes 3o graue poꝛtatum agit compꝛimendo hominem. hoc nō eſt localr̄.

Ad 3m ¶ Ad 3m dubitationem dr̄ negando ꝯñtiaz que infert ꝙ agēs non poſſit aſſimilare ſibi paſſum. Ad pꝛobationē admittiť ꝙ qualitas ſit vt decē ante actionē: ⁊ ꝙ repatiendo remittať: ⁊ fiat vt nouem: ⁊ ꝯñr diciť. ꝙ q̄diu eſt vt nouem non generabit caliditatem: vt decem: ſed poſtꝙ̄ ſuperauit frigiditatem in tāto ꝙ plus ſufficit reſiſtē ꝙ̄ frigiditas agere: tunc reducet ſe ad pꝛiſtinum gradum caliditatis: puta ad gradum vt decē. ſicut aqua calefacta remota a calefaciente redit ad pꝛiſtinū gradū frigiditatis. ⁊ tunc reducta poterit caliditatē: vt decē generare.

Ad 4m ¶ Ad q̄rtam negať ꝯña: q̄ inferť ſequereť ꝙ idez moueret motibus cōtrarijs. Ad pꝛobationē admittiť ꝙ nihil agit in diſtans niſi pꝛius agat in pꝛopinquū. ⁊ ſilr̄ admittiť ꝙ ignis agat i aquā p pedale aeris mediū ⁊ repatiať: ⁊ ſtante caſu diciť ad argumentū vltra ꝙ ignis in agendo in aquam caliditatem pꝛoducit eā in q̄libet pte aeris mediam: ⁊ negať ꝯña q̄ infertur vltra: ergo aer medius caleſit: ſi diceť ꝙ caleſieri non eſt aliud ꝙ̄ in q̄libꝫ pte recipe caliditatem. dr̄ ꝙ hoc non ſufficit: imo opꝫ ꝙ q̄libꝫ pars recipiat plus de caliditate ꝙ̄ recipit ſit̄ de frigiditate: aut ꝙ̄ amittit de caliditate. modo ſic nō eſt in pꝛopoſito. nā eſto ꝙ p totum aerem genereť caliditas. tn̄ ſit gn̄ať ab agēte frigido frigiditas ⁊ remittitur caliditas. ideo non procedit. ¶ Ad rōnem arguentem ꝙ aer medius frigeſit. eodez mō rn̄deť. ⁊ iō dr̄ vltra. ꝙ ſi illa agētia in agēdo ſunt eque foꝛtia vnū in gn̄ando calitatē. ⁊ aliud in gn̄ando frigiditatē: ⁊ tūc mediū p medietate pꝛopinquioꝛe calido caleſit. qꝛ ibi plus recipit de caliditate ꝙ̄ de frigiditate. eo ꝙ pꝛopinquus calido eſt ꝙ̄ frigido ſm illā ptē: ⁊ ſm aliam medietatē pꝛopinquoꝛem frigido gn̄ať plus de fridutate in eo ꝙ̄ de calitate: ⁊ ſic ſm illā partez frigeſit. ſi aūt vnū illoꝝ agentium poneret foꝛtius in agēdo ꝙ̄ aliud tūc pꝛopoꝛtionabilr̄ ſm ꝙ eēt foꝛtius maioꝛē ptē mediū ſibi in q̄litate ſuā diſponeret: ⁊ aliud minoꝛē.

Ad 5m ¶ Ad 5m dubitaz negať ab oībus cōcoꝛditer ꝯña q̄ inferť. ꝙ idē eodez tpe adeq̄te intēdereť ⁊ remittereť in caliditate. Et ad pꝛobationē ꝯñe dicūt aliq. ꝙ eſto ꝙ agens ſit ignis. ⁊ voceť a. ⁊ aq̄ paſſa: ⁊ voceť. b. ⁊ po pedalis ignis repaſſa c. dicūt aliq ꝙ aq̄ potētioꝛ eſt ad infrigidādū. c. ꝙ̄ reſidue ptes ignis ad calefaciendū. eo ꝙ aqua hꝫ reſpectu eius maioꝛē contrarietatē. mō actio eſt rōne ꝯ̄rietatis.

ꝯ rn̄. ¶ Sed re v̇a illud nō vr̄ ſtare. qꝛ ſic ignis nō deberet foꝛtiꝰ calefacere manū meā ꝙ̄ aquā: aut ligniū: aut ēt oleū. imo multo remiſſius ꝙ multo minus ꝯ̄riať manui mee: aut oleo ꝙ̄ igni: aut aq̄ falſitas ꝯñtis apparet experientia. qꝛ ſtati intenſe calefacit manū: aut oleū: nō ēt facit h̄ aq̄: aut ligna: ⁊ er alia. nā virtus actiua multiplicatur ſperice circa agens ceteris paribus eque foꝛtiter ad equalē diſtantiā. ꝙ̄ cū illud ſit eque foꝛte: ⁊ agat tm̄ quātū poſſit: ſi inueniť ꝯ̄riū minꝰ reſiſtēs ei: foꝛtius in ipſm agit: ꝙ̄ ſi foꝛtius ꝯ̄rium in eadē diſtātia ⁊ maioꝛis reſiſtentie inueniret: ⁊ tenet ꝯña. qꝛ actio attēdiť ſm proportionem potentiarum mouētiū ad ſuas reſiſtentias.

Alia rn̄. ¶ Aliter dicunt aliq: ꝙ facilius eſt continuare motū ꝙ̄ incipere. ⁊ tunc dicunt ꝙ reſidua pars ignis in. c. non agit quādiu. c. eſt ſibi ſimile. eo ꝙ oīno eſt ſimilitudo. ſed poſtꝙ̄. c. factū eſt diſſimile incipiet agere. ideo dicūt ꝙ tēpus hn̄ anteꝙ̄ reſidue partes ipſius. a. calefaciunt ipſum

c.eo q̄ b.incipit ipſuȝ infrigidare:ꝛ reſidue partes ipſius
Ꝯ rñ. a.non inceperunt eum calefacere. ℂ Sed ex iſto dicto,nõ
ſoluitur ratio.q: ſi reſiduum ipſius a.vocetur d.ꝛ argua
A tur vt prius.d.incipit in aliquo inſtanti calefacere.c.q̄ȝ.b.
ipſum in frigiditate.ḡ tempus medium erit inter illa inſtã
D | C | B tia.ꝛ in tempore iſto b.de neceſſitate inducit aliquam frigi
ditatem in.c.cui.d.ſtetit immediatum contrarium ſibi:ꝛ
habens ſuper ipſum proportionem maioris inequalitatis
ꝛ non egit in ipſum.ergo duo contraria ſtant aliquo tem
pore immediata non impedita:quorum vnum in agendo
excedit reſiſtẽtiam alterius.ꝛ tñ nõ agit:qḋ ẽ impoſſibile.
Alia rñ. ℂ Aliter ꝛ probabilius dicũt alĳ q̄ in caſu iſto imediate
poſt hoc demonſtrãdo inſtãs in quo b.incepit reagẽ c.fri
geſiet ꝛ caleſiet:ꝛ vltra negant ꝯñtiaȝ qua infert.ḡ ſimul
caleſit ꝛ frigeſit.nam dicũt q̄ immediate poſt h̄ per prius
frigeſiet q̄ȝ caleſiet:ꝛ ſi inferret aliquis.ergo prius caleſit
q̄ȝ frigeſit.negetur ꝯñtia.eo q̄ arguitur a termino ſtan
te ꝯfuſe tñ ad eundem ſtãtẽ determinate.ꝛ ſic adhuc non
vr̃ rõ ſoluta.ℂ Jõ aliter põt dici euadendo difficultatem
Alia rñ. q̄ in hoc caſu.b.reagit in.c.ꝛ q̄.b.introducit aliquã frigi
ditatẽ:prout ly introducit facit terminũ ſtare confuſe tñ:
nullã tñ frigiditatẽ introducit:tũ q: nullius latitudis fri
giditatẽ introducit.tũ q:.d.p̄ ignis citius incipit.c.ptes
calefacẽ.ꝛ ꝑ hoc rñdetur ad formam argumẽti admittẽ
do totum caſum.ꝛ quando dr̃.b.reagẽdo:agit in.c.ꝯcedi
tur.ꝛ negeẗ ꝯñ a qua inferẗ.ergo aliquã frigiditatẽ intro
ducit in ipſuȝ.ꝛ ad ꝓbationẽ cũ dr̃ ſi reagit.ꝯſtat q̄ nihil
niſi frigiditatẽ ꝯcedẗ.prout ly frigiditatem ſupponit con
fuſe tñ ꝛ q̄ reagit frigiditatẽ:nullã tñ frigiditatẽ reagit:ꝛ
ideo ratio nõ procedit:ꝛ ſic faciliter:lȝ logice euadeẗ diffi
Alia rñ. cultas.ℂ Aliter ꝛ philoſophice magis poteſt dici q̄ in h̄
caſu totaliter ſicut frigiditas introduciẗ.a.b.ita corrumpi
tur.a.d.ꝛ ideo frigiditas hȝ h̄ naturam puri ſucceſſiui.ſic
eniȝ motus:cuius nulle due ptes diuiſim producte ſimul
manent.ſed vnaqueq̄ȝ ſicut producitur ita corrumpiẗ:ſic
eſt h̄ de frigiditate que in producẽdo ſicut producitur ita
corrumpitur.ꝛ ideo nulli duo gradus:nec aliqua virtus
intẽſionis eſt ſimul in ſubõ:eo q̄ ptes prius genite nõ ma
nent cũ partibus poſterius genitis.Per hoc ad formã dr̃
cõcedẽdo q̄.b.agit in.c.frigiditatem:ſed hoc hȝ naturam
puri ſucceſſiui:ꝛ ideo ſicut ex pte priori motus pars poſte
rior nõ intenditur:eo q̄ non ſimul pmanẽt.ita ex pte po
ri caliditatis p̄ poſterior producta nõ intendiẗ:ꝛ ideo cõ
ceditur q̄ aliquam frigiditatem introducit illa.tñ ĩ ordie
ad ſubm nunq̄ȝ eſt alicuius intenſionis:ꝛ iõ negeẗ ꝯñtia
qua īferẗ:q̄ aliquo tp̄e intẽdaẗ frigiditas:ꝛ cũ arguiẗ.fri
giditas introduciẗ.ḡ frigiditas certe intẽſionis introduci
tur.negeẗ ꝯñ a.ꝛ ſi dicaẗ.q̄ omnis frigiditas eſt certe intẽ
ſionis.dr̃ q̄ hoc forte verũ eſt de frigiditate:cuius partes
pmanẽt.mõ ptes huius non ſimul pmanẽt.imo hñt h̄ na
turam puri ſucceſſiui.ꝛ ideo ꝯñr ꝯcedẽdum eſt.q̄ idẽ qñ
ptes ſue manent hñt nãm rei pmanẽtis.ꝛ tñ qñ non pma
Dubium nẽt pp̄ agẽtiuȝ cõtrarietatẽ hñt nãm rei ſucceſſiue.ℂ Sȝ
dices frigiditas introducitur.ḡ caliditas remittiẗ:ꝛ non
remittitur diuiſibiliter.ḡ remittitur indiuiſibiliter.ꝛ ſta
bit ratio:ſicut prius probando.q̄ eadem caliditas ſimul
Rñ intẽditur.ℂ Rñdetur ꝯcedẽdo.q̄ caliditas remittiẗ.ſed
indiuiſibilr remittitur.ſȝ tñ ĩ nulla eius tota pte diſibiliter
remittitur.ſic̄ nulla eiꝰ pars tota latitudinis frigiditatis ĩ
troducitur.q: nullius intenſionis frigiditas introduciẗ:
vt dictum eſt.ꝛ vltra.ſi remotius arguatur concedenduȝ
eſt ſicut precedens.Reſpõſio dicit.q̄ immediate poſt hoc
caliditas remittitur:ꝛ q̄ immediate poſt hoc intenditur:
ſed non ſimul intenditur ꝛ remittitur.ꝛ ſic adhuc apparet
mihi q̄ vltima fuga ẽ ad logicã.ꝛ iõ dicat quis ſicut vale
bit.q: rõ apparet mihi ſumme difficilis.

Ad rationes principales.ad primam cum dici Ad rõeᵉ
tur non omne mouens in mouen
do remouetur conceditur.ꝛ conceditur conſequens q̄ nõ
omne agens in agẽdo repatitur.q: agens non communi
cans cum paſſo in materia non repatitur.vt dicit philoſo T.c.57.
phus in littera:nec hoc eſt contra dicta.ℂ Ad ſecundam Ad 2ᵐ
dicitur per idem:q̄ deus ꝛ celum eſto q̄ agunt:tamẽ non
communicant cum paſſo in materia:ꝛ quomodo pñs ꝯo
non intelligitur de talibus agentibus:ſed ſolum de primis
qualitatibus contrariis abinuicem:conſequenter ratio nõ
eſt ad propoſitum.vnde conceditur q̄ talia agẽtia in agẽ
do non repatiuntur.ℂ Ad tertium pȝ qḋ ſit dicenduȝ ꝑ Ad.3ᵐ
idem.q: de ſola actione.ſ.qualitatum primarum reali in
telligitur q̄ſtio.de actione ſpirituali ſenſibilis in ſenſu:aut
coloris in viſu:non eſt ſpeculatio preſens.ℂ Ad cõfirma
tionem reſpondetur per idem.q: medicus:aut medicina
concurrens in productione ſanitatis non eſt agens contra
rium:ꝛ ideo non eſt ad propoſitum.ℂ Ad quartum con Ad 4ᵐ
ceditur antecedens.q̄ generans in generãdo non regene
ratur.ꝛ negatur cõſequẽtia:ergo agẽs in agẽdo nõ repa
titur conceditur tamẽ gratia argͫ.q̄ generans eſt agẽs.
ꝛ cauſa eſt.q: nõ oportet q̄ agẽs in agẽdo repatiatur ea
dem ſpẽ actionis qua agit.q: non opȝ calefaciens cale
fieri in agẽdo:ſed ſufficit ipſum ĩfrigidari.q: regeneraõ ẽt
in qualitatibus primis.non oportet regenerari:ſed potꝰ
pati corruptiue.puta in eſſentia ſua remitti.ℂ Ad qntuȝ Ad 5ᵐ
dr̃.q̄ patiens põt capi dupl̃r.vno modo pro paſſo ſubiec.
puta pro materia ꝑma:ꝛ ſic cõceditur quod aliquod paſ
ſum in patiẽdo nõ reagit:ꝛ de talibus paſſis nõ intelligiẗ
qõ.ſed de paſſis ꝯtrariis.alio modo põt capi pro paſſo ter
minatiuo.puta pro q̄litate contraria:que corrumpitur:
ꝛ ſic negatur q̄ aliquod patiens in patiẽdo non reagit.oẽ
enim patiẽs vniformiter in patiendo reagit:tribus caſibꝰ
in ſecunda tertia ꝛ quarta concluſionibus ſcdi articli po
ſitis exceptis:ꝛ ſolum de talibus conſideratio eſt ad p̄ſens
ℂ Ad ſextum bene conceditur.q̄ idem reſpectu eiuſdem Ad 6ᵐ
eſt nobilius ꝛ ignobilius.ꝛ hoc ſm̃ diuerſas proprietates:
vt caliditas reſpectu frigiditatis eſt nobilior in agendo.ſ.
eo q̄ fortius agit q̄ȝ frigiditas:ꝛ eſt ignobilior in reſiſten
do:eo q̄ minus reſiſtit q̄ȝ frigiditas.Et quando dr̃ q̄ cõ
cluſio eſt icõueniens:dr̃ q̄ verum eſt ſi in eadem ꝓprieta
te idem reſpectu eiuſdem paſſi eſſet nobilius ꝛ ignobilius:
ſed non eſt inconueniens reſpectu diuerſorum:vt hominẽ
eſſe nobiliorem equo rõnali parte:ꝛ ignobiliorem robo
re corporis.ℂ Ad 7ᵐ quando infertur.ſequitur q̄ idẽ re Ad 7ᵐ
ſpectu eiuſdem eſſet in actu ꝛ ĩ poꝰ.dr̃ q̄ nõ eſt icõueniẽs
q̄ reſpectu eiuſdem extrinſeci aliquod ideȝ dicatur ĩ actu
ꝛ ĩ poꝰ.ſed icõueniens eſſet ſi vnum reſpectu alicuius di
ſpoſitionis reſpectu cuius eſſet in potentia.eo q̄ eam pro
tunc eſſet natũ recipere:eſſet ſimul in actu:eo q̄ eam actu
ſimul haberet:ſed hoc non concludit rõ.quare nihil pro
bat conceditur enim q̄ idem poteſt agere ĩ aliquod extrin
ſecum:ꝛ ſimul ab eodem pati.ℂ Ad octauum negaẗ cõ Ad 8ᵐ
ſequẽtia q̄ īferẗ q̄ tales eſſent ĩfinite actiones:vel vna actu
ĩfinita.Ad probationem dr̃.q̄ agens agit in paſſum vna
actione continua finita.ꝛ paſſum reagit vna actiõe finita.
eodem mõ non fit reactio.eo q̄ agens in paſſum agit.ſed
q: agens eſt paſſo contrarium.ℂ Ad nonuȝ conceditur. Ad 9ᵐ
quod ratio concludit:puta q̄ quandoque non fit reactio
propter nimiam diſtantiam agentis a paſſo:ꝛ hoc eſt pro
3ᵃ concluſione ſcdi arti.ꝛ ideo ſeq̄tur q̄ paſſum non poſſet
agere ad quamcũq̄ȝ diſtantiam.ℂ Ad decimum negaẗ Ad 10ᵐ
conſequentia:qua īfertur q̄ aꝰ ꝓportiõe equalitatis poſ
ſet fieri actio.Et ad probationem dicitur.q̄ admiſſo ca
ſu q̄ licet vtrumq̄ȝ caliditas ꝛ frigiditas ſit:vt decem:ꝛ
quelibet earum agat in aliam:non propter hoc ſeqẗ q̄ ſit

actio a propoſitione qualitatis.qꝛ adhuc quamuis eſt ma
ioris actiuitatis ꝙ̃ alia eſt reſiſtentie:⁊ ſic quamuis ſuper
aliam habet proportionem maioris inequalitatis. conſe
quenter ratio non procedit. Ratio poſt oppoſitum eſt pro
quinta concluſione. Et hoc de queſtione.

❡ Ut aũt paꝝ diſgredientes dicamus neceſſa riũ ⁊ impaſſibile ⁊c. T.cõ.lxiiij. Qõ.xx.

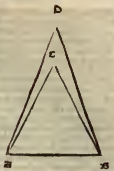
pᵐ Queritur vigeſimo. Utrum indiuiſibi
le poſſit alterari. ⁊ arguit ꝙ
ſic. idiuiſibile põt moueri localr. ergo põt alte
rari. ꝯña tꝫ a ſili. qꝛ nõ vꝛ q̃re ad motũ nr̃ꝫ lo
calẽ moueaꝛ localr. qn eadẽ rõne ad motum
nr̃m alterationis mouebiꝛ alteratiue. ⁊ añs apparet: quia
T.c.20. motis nobis moueñ oĩa que in nobis ſunt: 4° phy. ⁊ ſup
poſito ꝙ pũcta ſunt nobis motis: mouebuntur ⁊ puncta.
2ᵐ ❡ 2°. aĩa intellectiua põt alterari: ⁊ eſt indiuiſibilis. ḡ ⁊c.
ꝯña tꝫ. ⁊ añs pro pᵐa pte patet. qꝛ alteraꝛ ab vna opinio
T.c.6. ne contraria in aliã opionem ꝯriam. ꝓ 2° pte pꝫ 3° de aĩa.
3ᵐ ❡ 3° ſuperficies poteſt alterari. ḡ ⁊c. ꝯña tꝫ. qꝛ eſt indiuiſi
bilis ſaltem ſm ꝓfunditatem. ⁊ añs pꝫ. qꝛ ſuperficies mõ
exiſtens alba põt fieri nigra ⁊ eꝯ. ⁊ ꝙ ſuperficies ſit ſubm.
pꝫ per pħm in predicamento quantitatis dicẽtẽ. quãta. n.
ſuperficies fuerit: tantum albũ eẽ dicas. ꝙ nõ eſſet niſi eſſꝫ
4ᵐ ſubm albedinis. ❡ 4° niſi punctus eſſet qualis. vt calid⁹
ſequitur ꝙ nihil eſſet vniformiter calidum vel album: cõ
ſequens eſt incõueniẽs. ⁊ ꝓbaꝛ. qꝛ vniformiter calidũ dꝛ
diffinitiue. cuius quilibet punctus eſt equaliter calidus. ſi
igitur punctus non eſſet calidus: tunc nullius rei quilibet
punctus eſſet equaliter calidus: ⁊ ex ꝯñti nulla res eſſet eq̃
5ᵐ liter calida vel vniformiter calida. ❡ 5° ſic ſuperficies põt
videri. ḡ põt eẽ q̃lis. ergo ⁊ poteſt alterari. vltima ꝯña tꝫ.
qꝛ omne quale eſt alterabile. ⁊ prima probaꝛ. qꝛ nihil vi
deꝛ niſi quale: puta lucidũ vel coloratũ: ⁊ añs pꝫ. qꝛ i cor
pore denſo ſimplr: nihil vꝛ niſi ſuperficies. eo ꝙ pp̄ denſi
6ᵐ tatẽ viſus non põt videre ꝓfundum. ❡ 6° radij reflexi a
ſpeculo concauo alterãt pũctum. ḡ pũctus eſt alterabilis:
ꝯña ẽ nota. ⁊ añs pꝫ. ꝑ ꝑſpectiuos dicẽtes. ꝙ radij reflexi
a ſpeculo cõcauo ꝯgregaꝛ in pũcto eius centri. pp̄ quod
ibidem nate ſunt ignire ⁊ intendere. ḡ ſm illum punctum
7ᵐ calefaciunt ⁊ alterant. ❡ 7°. niſi indiuiſibile poſſet altera
ri: ſequitur ꝙ latitudo vniformiter difformis ſuo gradui
medio non correſpondẽt. ꝯñs eſt falſum: ⁊ ꝯ loquentes de
iſta mã. ⁊ ꝓbaꝛ ꝯñtia. qꝛ vel iſte gradus medius ꝯſiſtit in
puncto indiuiſibili: ⁊ ſi ſic. tunc punctus eſſet alterabilis.
vel conſiſteret in parte diuiſibili. ⁊ hoc non. qꝛ in latitudi
ne vniformiter difformi nulla ps diuiſibilis eſt eq̃lr: ⁊ eodẽ
mõ q̃lificata. ḡ opꝫ ꝙ vel cõſiſtat i idiuiſibili: ⁊ tunc habe
tur ꝓpoſitũ: vel ꝙ nuſq̃ cõſiſtat. ⁊ ſic latitudo gradũ me
diũ nõ hẽbit: ⁊ ex ꝯñti gradui medio nõ corrñdebit.

T.c.64 In oppoſitum eſt philoſophus in.c. de actio
ne. In iſta queſtione erũt tres
articuli. In primo videbitur ꝙ indiuiſibile non poteſt eſſe
quale finite. In ſecundo videbitur ꝙ non poteſt eſſe quale
infinite. Et in 3° videbiꝛ ꝙ ipſum nõ poteſt alterare.

pᵐ noᵐ Quantum ad primum articulum nota. ꝙ dupli
cia poſſunt conſiderari indiuiſibilia.
aliqua non habentia poſitionem in continuo. ſicut ſubſtã
tie intellectuales: vt deus intelligentie: ⁊ anima intellecti
ua: ⁊ de his non intelligitur queſtio preſens. alteratio enĩꝫ
illorum indiuiſibilium differt ſpẽ ab alteratione corpora
li: de qua itelligitur queſtio preſens. Ideo de ea nihil dicaꝛ
hic. ❡ Alia ſunt indiuiſibilia habentia poſitionem in cõ
tinuo ſicut eſſent puncta: aut linee ſi eſſent: ⁊ de his intelli
gitur queſtio preſens. ⁊ hꝰ imaginantur tripliciter. aliqua
indiuiſibilia ſm omnem dimenſionem: vt puncta: aliqua
tantum ſm duas ſicut linee. aliqua ſolum ſm vnam: vt ſu
perficies. ❡ 2° nota. ꝙ lꝫ ſm veritatem credam talia pun 2ᵐ noᵐ
cta non eſſe vt habet videri 6° phy. tñ videndũ eſt in ꝓpo t.c.i.⁊.2.
ſito: ſuppoſito ꝙ eſſent. vtrum poſſint alterari vel ne: quia
forte ſunt alique bone naturales ſpeculationes. ❡ Tertio 3ᵐ noᵐ
nota. ꝙ aliqua eſt alteratio ſpũalis. ſicut anime intellecti
ue. ⁊ de illa ſicut ẽ nõ curatur hic. Alia eſt alteratio corpo
ralis: ⁊ eſt duplex. quedam eſt cum contrarietate: vt calefa
ctio: alia ſine contrarietate: vt illuminatio: ⁊ de vtraq̃ in
telligitur queſtio. ❡ Quarto nota. ꝙ qualitas hꝫ dupli 4ᵐ noᵐ
cem exiſtentiam: vnam .ſ. intenſiuam. ⁊ hãc hꝫ ſm plures
gradus ſimul exiſtentes in eadem pte ſubiecti aliam ha
bet extenſiuam quã hꝫ ſm extenſionẽ ſubiecti. ⁊ prima eſt
qualitati de per ſe cõueniens. cũ ſm intẽſionẽ qualitatis ſu
biectum dicatur quale: ⁊ non ſm extenſionem. 2ᵃ vero cõ
uenit qualitati de per accidens. puta rõne quantitatis ſub
iecti pp̄ h̄ ẽt ſm extenſionem ſubi: nihil q̃le dꝛ ꝑ ſe.

His premiſſis ſit ꝯ. caliditas exñs i aliquo to pᵃ ꝯ.
to vniformiter calido dupla ẽ
ad caliditatem. que eſt in eius medietate. probatur. qꝛ cõ
tinet caliditatem: que eſt in medietate: ⁊ cum hoc tantam:
ergo dupla eſt ad caliditatem medietatis. ꝯña tꝫ ꝑ deſcri
ptionem dupli. añs pꝫ per caſum: eo ꝙ eſt vniformiter ca
lidum. eodem modo probaretur ꝙ eſſet tripla ad calidita
tem tertie. quadrupla ad caliditatẽꝫ quarte. ⁊ ſic deinceps.
❡ Sed diceret aliquis totum eſt vniformiter calidum. ꝑ pᵐ
te. ergo quelibet pars habet eque multam caliditatem: ſicut
totum. conſequẽtia tenet per diffinitionem vniformis. qꝛ
vniforme in caliditate eſt. cuius quelibet pars eque calida
eſt: ſicut totum. ❡ Item ſcđo arguitur. totum habꝫ in du 2ᵐ
plo maiorem caliditatem ꝙ̃ eius medietas. ergo eſt in du
plo calidius eius medietate. quod eſt contra caſuꝫ. ❡ Re
ſpondetur ad primũ negando ꝯſequentiam: qꝛ vniforme Ad pᵐ
non dicitur: cuius quelibet pars habet tantam caliditateꝫ
ſicut totum. ſed cuius quelibet pars eſt eque intẽſe calida ſi
cut totum. vniformitas enim attenditur penes intẽſioneꝫ
qualitatis: ⁊ non penes extenſioneꝫ. modo in toto. licet ſit
dupla caliditas extenſiue ad caliditatem medietatis: non
eſt tamen dupla intenſiue. ⁊ per idem patet ad ſecundum.
quia non ſequitur. habet maiorem caliditateꝫ. ergo eſt ca
lidius: ſed oportet dicere intẽſiorẽ. ❡ Sed replicatur. pre
dicta caliditas totius non eſt dupla intenſiue ad calidi
tem medietatis. ergo non eſt dupla. dicitur negando conſe
quentiam. ſuppoſita enim equali intenſione: dupla dicꝛ
ab extenſione: ⁊ non ab intenſione: ſicut in ſimili non ſeq
tur capto quadrato medietas eius eſt equaliter lata ſicut
totum: ⁊ ſic totum non eſt duplum ad medietatem ſuam
in latitudine: ⁊ tamẽ hoc non obſtante duplum eſt ad eã.
❡ Scđa ꝯ. ſi caliditas talis corporis poneretur i ſua me 2ᵃ ꝯ.
dietate ipſa fieret in duplo intẽſior: ⁊ ſi in ſua tertia in tri
plo ⁊ in quarta in quadruplo: ⁊ ſic in infinitũ. probatur.
ſi caliditas totius eſſet in medietate ſubiecti ad imagina
tionẽ: in qualibet parte materie eſſent in duplo plures gra
dus equales ꝙ̃ nunc. ergo eſſet in duplo intenſior. cõſequẽ
tia tꝫ: ⁊ añcedẽs per precedentem concluſionem. qꝛ gra
dus i 2ᵃ medietate ſunt tot ⁊ equales: ſicut in prima: ⁊ po
nerentur in eadem materia: in qua ſunt gradus prime me
dietatis. eodem modo probatur ꝙ eſſet tripla ſi eſſet in ter
tia. ⁊ ſic deinceps. ❡ 3ᵃ ꝯ. ſequitur ꝙ ſi illa caliditas pone 3ᵃ ꝯ.
retur in puncto quantũcunq̃ ipſa eſſet parua ipſa redde
ret punctũ infinite calidum ꝓbaꝛ. qꝛ in medietate reddit
in duplo calidum. ⁊ in tertia in triplo calidum. ⁊ ſic dein
ceps. ergo omni extenſione ablata poſita in ſubiecto indi
uiſibili ipſa redderet illud ſubiectum infinite calidum: cõ
ſequentia tenet. ⁊ añs pꝫ per precedentem ꝯnem. ❡ Sed
peteres tu. vtrum hec qualitas erit infinita. dico prout Dubius

mihi videtur ꝙ ſic.in intentione cuius ratio eſt.q͡a ibi ſūt omnes gradus ſimul per imaginationē qui erāt ante in omnibus partibus proportionabilibus corporis calidi extenſi.ſed tales erant infinities decem.ſuppoſito ꝙ quelibȝ pars fuit calida vt decem.ergo continent infinities decem gradus:quorū quilibet eſt eque intenſus:ſicut alter.erit ergo tota infinite intenſionis.
2 ¶ Secundo dico.ꝙ ſequeretur eandem qualitatem eſſe finitam:quod probatur.q͡a nō eſt maior ꝗ̄ fuit ante:⁊ ante fuit finita.ergo eſt finita:⁊ fortius:qͥ aliqua poteſt eſſe intenſior ea.ergo eſt infinita.conſequentia tenet.qͥ ſi eſſet infinita:nulla eſſet ea intenſior.⁊ ꝙ ea poteſt eſſe intenſior.patet.qͥ ipſa fuit dupla ad eam.que fuit in medietate.per concluſionem primam.ergo in medietate eius reſpectu ipſius in eodem ſubiecto exiſtente eſt ſubduple intenſionis.ergo medietas eſt finita:ergo totum eſt finitum:conſequentia tenet.quia dato ꝙ medietas:ſit infinita:ſequitur ꝙ ſit eque intēſa:ſicut totum.
3 ergo non erit ſubduple intenſionis reſpectu totius. ¶ Et ex alio pȝ idem antecedens.qͥ ſi corpori priori in quo fuit illa caliditas vniformis fuiſſet addita alia equalis quantitas eque calida vniformiter.ſicut illud corp⁹ illa aggregata cum illa reſpectu prioris fuiſſet dupla.ergo illa reſpectu iſtius aggregate cū illa ī pūcto ſimul eſſent ſubduple intenſionis.ergo illa ſolum eſt finite intenſionis.ꝯña tȝ.⁊ antecedens pȝ.qͥ illa aggregata in pūcto cōtinuaſſet illā ⁊ tātā aliā.ḡ fuiſſet dupla ad illā ꝑ diffinitionē dupli. ¶ Et ex hoc tertio dico.ꝙ ſimpliciter implicat ꝯdictionem aliquā qualitatē quātūcūq; remiſſam eandē:aut equalem eſſe in puncto indiuiſibili.que prius fuit in ſubiecto diuiſibili:patet.quia ſequitur eam fore infinite intēſam:⁊ finite intenſam.qḋ implicat.ꝙ ſequaſ pȝ ex ꝑdictis.
4ª ꝯ. ¶ 4ª cōcluſio impoſſibile eſt aliquā hꝛ̄ caliditatem eſſe in infinitū remiſſam probaſ ſic.ſicut ſe habet paruum in quantitate.ita ſe habet remiſſum in qualitate.ſed impoſſibile eſt aliquam quantitatem eſſe in infinitum paruam.ergo impoſſibile eſt aliquā qualitatē eſſe in infinitum remiſſam.maior pȝ ꝯuenienti ſimilitudine.⁊ minor pȝ.qͥ omnis quātitas eſt maior ſua medietate.ergo nulla eſt in infinitum parua.
2° ¶ Secūdo omnis caliditas eſt alicuius virtutis:ſed caliditas in infinitum remiſſa non eſt alicuius virtutis.ergo nulla caliditas eſt in infinitum remiſſa.cōſequētia tenet.maior nota eſt inductiue.ex eo ꝙ omnis caliditas de ſui natura eſt forma.⁊ ex cōſequenti alicuius virtutis.minor pȝ.quia talis nec poſſet reſiſtere nec agere.cū omnis actio eius eſt certe intēſionis.ſimiliter ⁊ reſiſtentia.modo in infinitum remiſſum nullam hȝ intēſionem.
3° ¶ Tertio ſi talis qualitas eſſet ipſa haberet ſe ad qualitatem:ſicut punctus ad quantitatem.modo punctus non eſt quantitas.quare nec ipſa eſſet qualitas.ꝯſequētia nota.maior pȝ directa ſimilitudine.nā ſi quātitas in infinitum diminuatur reducitur ad punctum:ſic ſi qualitas in infinitum remittitur per aduerſarium reducitur ad talem qualitatem minor nota eſt.
5ª ꝯ. ¶ Quīta ꝯcluſio eſt illa.ꝙ ſi aliqua qualitas poteſt agere ad aliquam diſtantiam circa ſe:medietas eius non ſufficit agere ad tantam diſtantiam ſeorſum capta:⁊ hoc patet per experientiam.nam experientia docet.ꝙ extēſio iuuat ad actiōem:vt eſto ꝙ medietas ignis ſit eque intēſa:ſicut totus ignis:non tamen ad tantam diſtantiam calefacit.ſicut totus ignis.
2° ¶ Scḋo.dato oppoſito cōcluſionis.ergo medietas viſibilis per ſe accepta poteſt ita intenſe ⁊ remote multiplicare ſuas ſpecies:ſicut totum viſibile.⁊ ex conſequenti ita remote poſſet videri:cuius oppoſitū experimur:⁊ tenet conſequentia de ſe.patet etiam tertio.auctoritatibus.tertio phyſicorum.
T.c.42 ⁊ in primo
T.c.47 celi.vbi ſupponit ⁊ probat.ꝙ in maiori corpore eſt maior virtus.Item auctoritate linconienſis in tractatu de radijs dicit.ꝙ multiplicatio virtutis fit ꝑ triangulū cuius baſis eſt quātitas.ḡ q̄̄to baſ maior.tāto triāgul⁹ maior.⁊ latera habēs lōgiora.ergo tāto fit actio remoti⁹.

¶ Sȝ ꝯ diceret aliq̄s tn̄ infrigidat ꝑua q̄ntitas aq̄ maris digitū ipoſitū:ſicut totū mare:ḡ ꝯ non eſt vera.ꝯña tȝ ⁊ añs pȝ ꝑ experiētiam. ¶ Ad illud dr̄ ꝙ verū ſtat eē ꝙ arg͡m cōcludit.q͡a forte totū mare nō agit in digitū.mō dȝ itelligi ꝯ de agēte actionē ſuā ſc̄m ſe totū ꝑducēte. Correlarie ſeqꝉ.ꝙ cuiuſlibȝ agētis in ſuū paſſū eſt proportio in magnitudie.pȝ.qͥ ſc̄m maiorē magnitudinē fortius ⁊ remotius agit.
¶ 6ª ꝯ.nullū indiuiſibile pōt eē q̄lificatū finite vt pūctus.ꝑbaſ.vel hr̄et q̄litatē in īfinitum remiſſam vel qualitatem finitam:non remiſſam in infinitum.non poteſt dici ꝑmum ꝑ ꝯcluſionē q̄rtā:nec ꝑt dici 2ᵐ.qͥ ſi ſic ipſa eēt cōparabilis q̄litati ſibi exiſtēti ī mā diuiſibili.⁊ ex ꝯñti ſi reſpectu vnius q̄litatis exiſtētis in mā diuiſibili talis eēt maior reſpectu ꝑtis cui eēt eq̄lis.ḡ redderet pūctū īfinite q̄lificatū illa q̄litate ꝑ 3ᵃᵐ ꝯnem:⁊ ex alio ſeqꝉ illam calitatē eſſe finitā ⁊ infinitā:vt in ꝓceſſu eiuſdē ꝯnis eſt ꝓbatū. 6ª ꝯ.
¶ 2° ſi totū ē calidū vniformiter tūc non poteſt ad tātam diſtātiam agere pars:ſicut totū.ꝑ ꝯnem 5ᵃᵐ.ergo ſi in infinitū diminuaſ ps ad nullā diſtātiā pōt agē.ḡ pūct⁹ nō pōt agere ad aliquā diſtantiā.ꝯñe note ſunt:eo ꝙ punctus nullā hȝ q̄ntitatē.⁊ vltra.ḡ ſi pūctus ſit qualis qualitate ille nō poterit eſſe alicuius actiuitatis:⁊ ſic eſt in infinitum debilis:cuius oppoſitū dicit q̄rta ꝯ. 2ᵐ
¶ 3° ſi pūct⁹ habet ſic aliquē finitū calorem:ſeqꝉ ꝙ corpus calidū vniformiter calidū erit infinite calefactiū.ꝯñs eſt falſum.probaſ ꝯñtia.qͥ cum punctus habeat virtutem calefactiuam:⁊ in quolibet corpore ꝑuo infinita ſunt pūcta:ſequitur ꝙ ipſum habet infinitas virtutes calefactiuas.q̄rum.quelibet ē tāta:ſicut certa data.ergo habebit infinitam virtutem calefactiuam.ꝯñe ſunt note.⁊ añs ſimilr̄.ſed falſitas primi cōſequētis eſt manifeſta.qͥ nulla ē virtus calefactiua infinita ꝯſilr̄ pōt argui de corpe diffor̄miter calido. 3ᵐ
¶ 4° ſic.pūct⁹ non hȝ virtutem calefactiuā.ḡ non eſt calidus.ꝯña tȝ.qͥ omne calidum hȝ virtutē calefactiuā.⁊ añs declaraſ per correlariū q̄nte cōcluſionis.qͥ cuiuſlibet agētis ad paſſū eſt ꝓportio in magnitudine.mō nulla eſt proportio puncti ad aliqḋ paſſū ī magnitudie. 4ᵐ
¶ Sȝ ꝯ.dicet q̄s nūq̄̄ pūctus pōt calefacere pūctū.qͥ hȝ ſufficientē ꝓportionē.eo ꝙ vnum non eſt maius:nec minus altero. Dubiū
¶ Dr̄ ꝙ nō.nam ſi punctus ageret in punctū:vel vnus eſſet alteri immediatus:⁊ hoc non eſt poſſibile.quia puncta non poſſūt eſſe ſibi inuicem proxima ſexto phyſi.vel mediatus:⁊ ex cōſequēti magnitudo diuiſibilis mediaret.ergo pūctus agēdo in pūctum ageret in magnitudinē diuiſibilem mediā:qḋ ꝓbatum eſt eſſe impoſſibile. R T.c.2
¶ Correlarie ſequiꝉ:ꝙ linea non eſt qualis finite in intēſione:nec etiam ſuperficies:⁊ ꝓbaſ rōnibus conſimilibus.⁊ ſic habeſ ꝑmū ꝑncipale.

Quantū ad 2ᵐ articulū.ponitꝰ ab aliq̄bus ꝑma ꝯtalis.ꝙ q̄litas intenſa:minus paſſū ſufficit alterare ſi eadem fuerit minus extenſa exemplariter caliditas alicuius totius dati ſi fuerit in ſubiecto minus extenſo in duplo ad minorem diſtantiam ſufficit age- pª ꝯ. aliquorum

re ⁊ minus ſpacium alterare:probatur ſic.q2 ſi tota erit in
medietate ſubiecti:erit in duplo intenſior.quare ſequitur
ꝙ prope ſe ſufficeret in duplo intenſius alterare.ergo ſi cũ
poſſet ad tantam diſtantiaȝ ſequeretur ꝙ dupla eſt ad vir
tutem prius exiſtentem:eo ꝙ duplum effectum poteſt ꝓ-
2m ducere ⁊ eque extenſum.℄ Secundo probant eam ſic.ca
piatur a. lucidum quod fiat in duplo minus. ⁊ ex conſe-
quenti retenta eadem virtute quantum ad extenſionẽ ſit
intenſius.q2 ſub minori extenſione eſt lumen totuȝ:quod
erat ante ſub maiore.queritur ergo.vtrum ad tantam di
ſtantiam poſſit illuminare.ſicut ante.⁊ ſi ſic. ſequitur ꝙ
pari ratiõe poterit ſi fiet in quadruplo minus:aut in octu-
plo.aut millecuplo.⁊ ſic in infinitum.ergo quantitas quã
tãcunqȝ diminueretur poſſet videri:quod non eſt verum.
vel non poterit agẽ ad tantam diſtantiam.⁊ ſic habetur
Confir' propoſitum.℄ Confirmatur ſic.q2 ſi poteſt ad tantaȝ di-
ſtantiaȝ illuminare:ſequitur ꝙ poteſt fieri viſio ſub angu
lo quantãcunqȝ paruo cõſequens eſt contra perſpectiuos
⁊ probatur conſequentia.q2 ſi ad tantam diſtantiam illu
minat non eſt dubium:ꝙ non remiſſius illuminat:cũ vir
tus ſit vnita:ſequitur ꝙ adhuc poterit videri ſic̃ ante: ergo
eadem ratione:ſi adhuc fiat in quantitate in duplo mino-
re.⁊ ſic in infinitum.cum ergo certum ſit ꝙ proportiona-
biliter ſm diuiſioneȝ quantitatis diuiditur angulus. ergo
res poterit videri ſub angulo quantãcunqȝ paruo: quod
Corre^m fuit probandum.℄ Inferunt correlarie.ꝙ illa conſequẽ
tia non valet.ille virtutes ſunt equales:ergo ad equalem
diſtantiam poſſunt agẽ.pȝ ex concluſione.q2 virtus que ẽ
in ſubiecto in duplo minori non poteſt ad tantam diſtan-
tiam agẽ:ſicut eadem poteſt quando eſt in ſubiecto magĩ
Dubiuȝ extenſo.⁊ tamen eſt equalis virtus.immo eadem.℄ Sed
inſtaret quis dicendo quando virtus eſt in ſubiecto mino
ri eſt magis vnita.ergo eſt fortior.⁊ vltra.ergo ad maiorẽ
Rñſio diſtantiam poteſt agẽ.℄ Reſpondent ꝙ verum eſt eã eſſe
fortiorem in agendo prope:ſed in agendo diſtãter a ſe nõ.
immo licet prope ſe multum agit fortius.tamen non ſuffi
ꝯ ꝯnem cit ita diſtanter agẽ:ſicut ante egit.℄ Attendendũ eſt ad
iſtam concluſionem ꝙ eſt probabilis.ſed non video eiꝰ ne
ceſſitatem.immo probabiliter poſſet dici oppoſituȝ.q2 cũ
virtus eadem ſit in materia denſiori ſpecialiter in qualita
tibus primis.videtur ꝙ ipſa poſſit remotius agẽ.ꝙ̃ cum
eſt in materia diſperſa.cuius ratio eſt.q2 in quẽcunqȝ pũ
ctũ in quo ante egit poteſt agẽ actione maiori.ergo remo-
tius ſufficit agẽ.conſequentia eſt nota.⁊ antecedens decla
ratur.q2 virtus vnita eſt fortior ſeipſa diſperſa:vt concedit
hec opinio.dato ergo puncto:ad quem virtus egerit ĩ ma
teria magis extenſa a puncto medio virtutis:venit ad eũȝ
radius actiuus.ergo cum per vnionem punctus mediꝰ vir
tutis fiat fortior:⁊ radius eius ꝑ ꝯñs fortior:ſequiẽ ꝙ pũ-
ctus medius poſt poteſt in ipſum agiẽ.ſicut ante.⁊ ideo vi
deẽ ꝙ concluſio huic oppoſita poteſt probabiliter ſuſtine
ri ſe fundãdo ſuper hoc ꝙ licet per vnionem ab aliquibus
punctis fiat maior diſtantia agentis.tamen virtus actiua
proportionabiliter:aut vltra ſit maior.ergo ad quãcunqȝ
diſtantiam poterit agere virtus diſperſa:poterit agere ⁊ vir
Cõfir' tus vnita.℄ Et confirmatur.quia certum eſt vt iſti conce
dũt ꝙ ſi fiat virtus ĩ materia ſubduple intẽſionis:ipſa ſit
in duplo fortior.⁊ certum eſt:ꝙ non ſit dupla diſtantia re
ſpectu puncti cuiuſlibet:in quem ante egit:ergo non maio
ratur tantum diſtantia:quin tãtum intendatur virtus ſꝫ
illam opinionem.ergo cum conſeruata eadem proportio
ne ad equalem diſtãtiam poteſt fieri actio:ſequitur ꝙ vir-
tus poſtquam fuerit vnita ad tantum poteſt agere: cum
Ad pm ipſa fuerit in materia maiori ⁊ diſperſa.⁊ per illud oĩa mo
tiua eoꝝ pñt ſolui.℄ Ad primũ vno mõ cõcederẽ ꝙ nõ
eſſet inconueniens virtutem ſic poſitam in materia in du-

plo maiori duplum effectuȝ poſſe ꝓducere ad illum:quẽ
añ poterat.℄ Aliter dr̃ ꝙ ſuppoſituȝ nõ eſt veꝝ.puta ꝙ
virtus in mã in duplo minori poſita põt prope ſe duplum
effectum producẽ.hoc.n.non eſt neceſſe.probatio: quia ꝑ
eas virtus ſit dupla preciſe.ponatur ḡ ꝙ ꝑma mouit a ꝓ-
portione trium ad vnũ.⁊ in mã in duplo minori poſita ſit
ſicut ſex ad tria.tunc cõſtat cũ velocitas motus attendaẽ
penes ꝓportionem potẽtiarum mouẽtiuȝ ad ſuas reſiſtẽ-
tias:vt ſupponiẽ.ex.7.phi.⁊ proportio ſex ad vnũ non eſt
dupla ad ꝓportionem triuȝ ad vnũ:ꝙ ſex nõ in duplo ve-
locius alterabit vnum:ꝙ̃ tria alterabant ipſum.ḡ ſuppo-
ſitum eſt falſum.ſ.ꝙ virtus in mã in duplo denſiori moue
ret in duplo velocius.ꝯña eſt nota:⁊ omnia antecedentia
⁊ ptes ipſoꝝ preterꝙ̃ proportio ſex ad vnũ non eſt dupla
ad ꝓportionem trium ad vnũ:ſunt manifeſta.⁊ h̃ facili-
ter pȝ.q2 trium ad vnum eſt proportio tripla.modo ſex ad
vnum duplat triplex.q2 continet duas triplas:vt notuȝ ẽ.
immo proportio nouem ad vnum ꝑ eſſet dupla triple:eo
ꝙ primo continet duas triplas:⁊ illa eſt fortior ſolum mo
do ꝙ̃ prima.℄ Ad ſecundum dicitur.ad viſionem nõ ſo Ad 2m
lum agit viſibile.ſed ẽt magnitudo eius.eo ꝙ ẽ actio ſpũa
lis ⁊ nõ realis:⁊ ideo bene cõcludit rõ.ꝙ nõ.ad quãcunqȝ
diſtantiam virtus vnita agit:ſicut extenſa.ſed ſecus eſt de
actione reali qualitatum ꝯ̃riarum.℄ Aliter dicitur.ꝙ ſi
poſſibile eſſet fieri tantã cõtinue ṽtutem intẽſiorẽ.ſic ꝙ in
ſubiecto in duplo minori ſemper eſſet virtus in duplo intẽ
ſior:non eſſet poſſibile ꝙ lucidũ ſeruata equali luce:⁊ ſem
per in duplo diminuto ſubiecto facta intenſione in duplo
maiore fieret ita paruum quin videretur:ſed quod aliquã
do aliquod lucidum propter paruitatem non videretur.
⁊ ratio.quia non proportionabiliter:ſicut ipſum eſt dimĩ
nutum ſua lux eſt facta intẽſior.℄ Ad 3m dr̃.ꝙ nõ eſt icõ Ad 3m
ueniens viſionem fieri ſub angulo quãtũcũqȝ paruo.dum
tñ viſibile ſufficientis fuerit intenſionis. ſic ꝙ ſub illo an-
gulo ſufficienter poſſit manere modo in caſu viſibile ma-
net ſemper ſufficientis virtutis.eſto.n.ꝙ in quantitate di-
uiditur:in qualitate proportiõabiliter maioraẽ ⁊ intẽdiẽ.
quare manet eiuſdem virtutis motiue reſpectu viſus patiẽ
tis.quare ſtante illa maioratione virtutis proportionabi-
lis quantãcunqȝ diminuatur angulus viſibile poterit vi-
deri.ꝙ autem perſpectiui dicunt intelligunt de virtute:nõ
ſic proportionabiliter in intenſione augmẽtata.⁊ ideo nõ
eſt ad propoſitum.⁊ ideo ſic ſatis pȝ.ꝙ in illa concluſiõe
quelibȝ pars ẽ ꝓbabilis:quare dicat quis quod ſibi placȝ.
℄ Tũc ſit ſcđa cõclo ſm tenentes concluſionem ꝑmã.ꝙ 2a ꝯ.
ꝑ diminutionem ſubiecti:⁊ per conformem intenſioneȝ
qualitatis aliquando poteſt qualitas ſolum agere in mi-
nus ſubiectum ĩ duplo.probatur experientia.nam ꝑ dimĩ
nutioneȝ ſubiecti in minus põt.ḡ poſſit eſſe tanta diminu-
tio ꝙ ſolum ad ſubduplam diſtantiam poſſet.ḡ ꝯclo ṽa.
℄ Correlarie ſequitur:ꝙ ſi agens in infinitum diminue-
retur.⁊ virtus proportionabiliter intenderetur tandẽ ſuffi
ceret ſolum agere in infinitum ꝑuum paſſum.pȝ ex ꝙ̃ tan-
dem ad ſubduplum:⁊ tãdem:ad quadruplũ.⁊ ſic ĩ infini 3a ꝯ.
tum minus poſſet.℄ Ex his inferẽ 3a ꝯ̃ riſalis huiꝰ arti.
ꝙ impoſſibile eſt punctum eſſe quale in infinitum intenſi
ue.probatur.q2 vel eſſet infinite qualis qualitate ſimplici ꝑ.c.t.c.
ter infinita.⁊ hoc non.q2 nulla poteſt eſſe talis.tertio phy- 50.
ſicorum.vel qualitate finita:⁊ hoc non.q2 ſi qualitas fini
ta in punctum ponereẽ:nullius eſſet actiuitatis vel ṽtutis:
eo ꝙ in minori ſubiecto ſemper minus poteſt.quare ſi in
nõ quãto poneretur ex correlarie ꝑcedentis ꝯ̃nia ſimplici
ter nihil poſſet.ergo cum omnis qualitas ſit alicuius ṽtu
tis in puncto nullius ṽtutis eſſet ſequitur ꝙ nulla poteſt
eſſe in puncto.℄ Secundo: ſi ſic.infinito daretur maius.
aña eſt falſum:⁊ probatur ꝯña.q2 per te punctus eſt in-

finite calidus caliditate finita. ⁊ non eſt dubium quin eēt
magis calidus ſi dupla caliditas in ipſo introducta fuiſſ3
ergo infinite calidum poſſet eſſe magis calidum: ⁊ ſic ſeq̄
3ᵐ tur. ℭ Tertio q̄ vnum infinitū erit ꝯparabile alteri: imo
erit vnum duplum alteri: puta ſi dupla caliditas in pūcto
4ᵐ introducatur. ℭ 4° quia concederet eo q̄ eſſet infinite ca
lidum vel q̄ nihil ageret: vel q̄ ſubito ageret: ⁊ vtrunq3 ē
5ᵐ inconueniens. ℭ 5° ſi ſic in puncto eſſet grauitas oporte
ret punctum in infinitum velociter deſcendere: ⁊ ſic ſubito
moueretur quod implicat. ⁊ tenet conſequētia. q2 per quā
libet paruam grauitatem eſſet in infinitum graue. ergo in
infinitum velociter diuideret medium finite reſiſtentie. ḡ
re ita in infinitum velociter deſcendit. ſed q2 hec concluſio
eſt vera: quis quereret quomodo eam probaret ille qui cō
cluſionem primam ⁊ ſecundam hui⁹ articuli nō concede
ret. Dicitur q̄ probat eam in omnibus rationibus p̄ter
primam: ⁊ loco prime capiatur illa: implicat qualitatem
ſimpliciter infinitam eſſe: vel etiam finitam eſſe in pūcto. ḡ
punctus non poteſt eſſe infinite qualis. antecedens p3 pro
prima pte. ḡ ⁊ ꝓ 2ᵃ pte p3 ꝑ p̄dicta in p̄io articulo: eo q̄
q̄litas finita in puncto: vel eſſet in infinitū remiſſa: qđ non
eſt poſſibile: vel eſſet alicui alteri qualitati equalis: ⁊ ſic ſeq̄
tur eam eſſe infinite intenſionis: ⁊ finite ſimul q̄ implicat.
⁊ ſic habet̄ ꝓpoſitū. Et hec ſint dicta de ſcđo arti.

p° ꝯ. **Quantū** ad 3ᵐ articulū ſit p° ꝯ hec. indiuiſibile nō
poteſt alterare nec agere. quia ſi alterare ⁊
agere poteſt: hoc eſt q2 eſt quale. modo oppoſitum eſt an
2ᵐ te ꝓbatū. ℭ 2°. q2 ſi poſſet agē: ſentiri poſſet. oppoſitū dic̄
p̄hs in de ſenſu ⁊ ſenſato. ⁊ t3 cōſequētia. q2 h̄ꝫ q̄litates di
cuntur ſenſibiles. q2 ſentiri p̄nt. ⁊ ſi ageret per eas non ſen
3ᵐ tiret̄. ℭ 3° vel alteraret corpus: ⁊ hoc nō. q2 agēs ⁊ paſſū
T. c. 50. debent eſſe eiuſdē gn̄is. i. ꝯſilis ſubi. p̄hs in iſto primo. c. đ
actione: modo diuiſibile ⁊ indiuiſibile non ſunt eiuſdē ge
Confir° neris ſubiecti. ℭ Cōfirmat̄ ex ꝑ articulo. q2 inter quanti
tates agētis ⁊ paſſi dꝫ eſſe proportio, mō inter diuiſibile ⁊
indiuiſibile nulla eſt proportio. ḡ nō poteſt agē in corp⁹:
vel ageret in punctum. ⁊ hoc non. q2 op3 q̄ ſupra quemli
bet pūctū quieſceret, ḡ dū moueretur in nihil ageret: eo q̄
tunc ſuper nullū pūctū q̄ſcit. ⁊ tn̄ agēs nāle ita agit quan
do mouet̄: ſicut qñ q̄ſcit. ⁊ ꝓbat̄ ꝯña. q2 i inſtanti nihil
4ᵐ agit. ḡ ſi agit in punctu3 q̄ſcit. ℭ 4° vel ageret infinite fi
nita velocitate: ⁊ ſi ſic nō agit. vel īfinita. ⁊ hoc nō. q2 nihil
eſt infinite q̄le. ḡ tunc finita velocitate nō poteſt agere. vel
finite. ⁊ ſi ſic. nullā h̄ꝫ qualitatem. vt in p° arti. eſt ꝓbatu3
2ᵃ ꝯ. quare nō agit. ℭ 2ᵃ ꝯ. pūctus nō pōt alterari. ꝓbat̄. q2 nō
pōt eē qualis. ḡ nō pōt alterari. ꝯña tenet. eo q̄ terminus
alterationis eſt q̄litas. aña p3. ex p° ꝓbatio. ℭ 2° punctus
2ᵐ non pōt alleuiari. ḡ nō pōt calefieri. ꝯña t3. q2 ad caliditā
tem ſequitur leuitas. ⁊ aña p3. q2 ſi poſſet alleuiari poſſet ꝑ
T. c. 86. ſe moueri ſurſu3. ꝯña eſt ꝯ p̄hm. 6. phy. ℭ 3° ad calefactio
3ᵐ nem ſequitur rarefactio, 2. huius. ⁊ punctus non pōt rare
T. c. 25. fieri. ḡ nec calefieri. ℭ 4°. ſi punctus pōt alterari vel alte
4ᵐ raretur a diuiſibili: vel ab idiuiſibili. nō a diuiſibili: q2 differt
ab eo gn̄e māli ſubo: ⁊ ex alio. q2 diuiſibile nō agit niſi ꝑꝑ
aſſimilare ſibi paſſū. mō paſſū indiuiſibile diuiſibili nō pt̄
aſſilari. cū aſſilatio finalis agentis eſt aſſilatio ſubalis. mō
ex pūcto nulla forma ſubalis pōt gn̄ari. nec ab indiuiſibi
li. q2 indiuiſibile nō h̄ꝫ potētiā alterādi niſi in imediatū.
mō indiuiſibile indiuiſibili nō pōt eē imediatū.

Ad rōes **Ad rationes** p̄ncipales ad primam dr̄ ꝯcedēs
do q̄ indiuiſibile p̄t moueri loca
liter de ꝑ accñs ad motū ſubi. ⁊ nego ꝯñtiam. ḡ pōt altera
ri: ⁊ rō diſſimilitudinis eſt. q2 non op3 q̄ illud qđ moue
tur localr̄ de ꝑ accñs h̄eat motū localem in ſe. qđ autē alte
Ad 2ᵐ ratur̄ de neceſſitate h̄ꝫ in ſe q̄litates. ℭ Ad 2ᵐ dr̄. q̄ de alte
ratione anime intellectiue nihil ad ꝓpoſitū. q2 nō intelligit qđ de

h̄ꝫ indiuiſibili: aut h̄ꝫ alteratione. ℭ Ad 3ᵐ negetur aña Ad 3ᵐ
q̄ ſuperficies p̄t alterari. Ad ꝓbationē dr̄ q̄ ſupficies nō
eſt ꝓprie alba: nec nigra: ſed eius ſubm. ⁊ illud nō ē albu3
niſi ſm ꝓfunditatē ſit album. Et ad p̄hm in predicamēto
quantitatis qui dicit. q̄ quanta ſupficies fuerit tm̄ album
eſſe dicetur. dr̄ q̄ intellexit de ſubō ſuperficiei nō indiuiſibili
ſed diuiſibili. ⁊ ideo nihil ad ꝓpoſitū. ℭ Ad quartam neget̄ Ad 4ᵐ
ꝯſequentia qua infertur q̄ nihil eſſet vniformiter calidū.
Ad ꝓbationem dr̄. q̄ tales deſcriptiōes vniformiter cali
di. non dicunt q̄ quilibet punctus debet eſſe calidus in re:
ſed ſufficit q̄ ſꝫ imaginationē: ſicut loquūtur mathema
tici. ℭ Ad 5ᵐ neget̄ aña. q̄ ſuperficies indiuiſibilis ſm ꝓ Ad 5ᵐ
funditatem pōt videri. Ad probationē dr̄. q̄ nullū ē cor
pus ita opacum aut denſum: quin aliqualiter in ꝓfundū
vr̄. ⁊ ideo ſuppoſitum rōnis eſt falſum. ℭ Ad 6ᵐ dr̄ q̄ ra Ad 6ᵐ
dij reflexi a ſpeculo cōcauo: non congregantur in puncto
ſimplr̄ indiuiſibili. ſed mathematici intelligunt q̄ congre
gātur in parua pte diuiſibili: q̄ vocat̄ centrū: reſpectu hu
ius ſpeculi cōcaui: ⁊ ideo ratio nō ꝓcedit. ℭ Ad ſeptimū Ad 7ᵐ
conceditur. q̄ latitudo vniformiter difformis ſm rem non
correſpondet ſuo gradui medio. ſed tales deſcriptiōes dantur
ſolum ſm imaginationem vt prius dicebatur. ℭ Rō poſt
opp᷑ eſt ꝓ 2ᵃ ꝯne tertij articuli. Et hec de queſtione.

ℭ **Hic quidem videtur ſermo querere ⁊c̄.**
Tex. com. lxxxiij. Queſtio. xxj.

Queritur vigeſimoprimo. Utrum for p°ᵐ
me ſubſtantiales elementoꝝ
poſſint intēdi ⁊ remitti. ⁊ arguitur q̄ ſic. quia
forme verorum contrariorum poſſunt inten
di ⁊ remitti. ⁊ ille forme ſunt vere contrarie: er
go poſſunt intendi vel remitti. maior patet. quia eſt condi
tio cōtrariorum. etiam patet inducendo in omnibus con
trarijs. ⁊ minor declaratur. quia eis competit diffinitio cō
trariorum. q2 mutuo expellunt ſe circa idem ſubiectu3. ⁊
eidem ſubiecto viciſſim inſunt: puta circa materiam pri
mam: ⁊ eidem materie prime viciſſim inſunt. ℭ Confir
matur. q2 vnum elementum realiter corrumpitur ab alio T. c. 8.
ergo vnum eſt contrarium alteri. conſequentia tenet. quia 1. 24.
omnis corruptio fit a contrario. ⁊ antecedēs eſt ꝑ ph̄m ſcđo T. c. 24
huius. ℭ Confirmatur tertio auctoritate Ariſto. ſcđo
huius dicentis. q̄ ignis ꝯrariatur aque. ⁊ aer terre. ℭ Se 2ᵐ
cundo omnis acquiſitio forme ſucceſſiua fit ratione intē
ſionis ⁊ remiſſionis illius forme: ſed acquiſitio forme ele
menti eſt ſucceſſiua. ergo forme ipſorum realiter intendū
tur ⁊ remittuntur: maior patet. q2 non videtur alia cauſa
ſucceſſionis niſi intenſio gradualis. minor3 docet experi
entia in generatione ignis ex ligno. ℭ Tertio niſi ſic. ſe 3ᵐ
queretur q̄ eſſet elementum ſimplex: cuius qualitates eſ
ſent remiſſe ſcilicet in quo ſtarent ſimul caliditas ⁊ frigi
ditas remiſſe: conſequens eſt inconueniens. eo q̄ qualita
tes cōtrarie nō poſſunt cōbinari. ſecundo huius. c. a. tertio T. c. 16.
⁊ tenet conſequentia. quia per aduerſarium quandoque q̄
litates remittuntur non remittuntur. imo ſorte forme ma
nent ſimplices. ℭ Quarto commētator dicit octauo phi 4ᵐ
ſicorum ⁊ quarto celi. q̄ generans tantū dat de loco quā Cō. 32.
tum dat de forma. ſed tantum dat de loco quantum dat Cō. 22.
de grauitate. ergo conformiter intenduntur ⁊ producunt̄ 1. 25.
forme ſubſtantiales grauis ⁊ grauitas: ſed certum eſt q̄
grauitas producitur ſucceſſiue cum intēſione graduali.
ergo etiam forma grauis producitur ſucceſſiue ⁊ cum in
tenſione. ℭ Quinto proprie paſſiones elementorum intē
tenduntur. ergo ⁊ forma. conſequentia tenet. quia proprie
paſſiones ſequuntur formā. vnde videtur q̄ ſi riſibile ſu
ſciperet magis ⁊ minus forme hominis ſuſciperet idem.
antecedens p3 ꝑ experientiam. q2 grauitas leuitas ⁊ cali

ditas que videntur proprie paſſiones earum intenduntur
6m ⁊ remittuntur. ¶ 6º vel quando grauitas terre remittitur
etiam remittitur forma terre:⁊ ſic habetur propoſitum:
vel non.⁊ ex conſequenti manet ſimplex.ergo graue ſim/
plex poteſt moueri in vacuo.conſequens eſt contra phm̄
T.c.71. 4º phi.⁊ tȝ ꝯña.qꝛ grauitate remiſſa iam eſt reſiſtētia intri
ſeca:per quam poſſet moueri:ſed tamen adhuc eſt graue
7m ſimplex:⁊ non remiſſum per aduerſariū. ¶ 7º ex elemē
tis ſit verū mixtum.ḡ forme elementorum remittunt̄.aña
T.c.49. eſt phi.2º.huius.c.7.⁊ tȝ ꝯña.qꝛ ſicut ex qualitatibus ex/
tremis non ſit qualitas media ſine remiſſione ipſarum:vt
ex ſaporibus dulcedine ⁊ amaritudie.coloribus albedine
⁊ nigredine nō ſit qualitas media niſi remittatur: vt dicit
commentator 5º phyſi.⁊ 3º celi. Similiter ex elemētis nō
poteſt forma mixti mediā generari:niſi remittant̄ ⁊ ad me
8m dium refrangantur. ¶ 8º arguitur ad idem auctoritate
T.c.67 ꝯmentatoris tertio celi.vbi expreſſe dic̄.ꝙ forme elemēto/
rum ſuſcipiunt magis ⁊ minus.

In oppoſitū arguitur.nulla ſubſtātia ſuſcipit magis ⁊ minus forme elemento/
rum ſunt ſubſtantie.ergo ⁊c̄.maior eſt phi in predicamen/
Cō.10. tis:⁊ ēt cōmētatoris 5º phy.vbi determiat ꝙ ſubſtātie nō
ſunt ꝯrie ſm formas ꝯ Alexandrū:ſed ſolum ſm qualita
tes.⁊ minor pȝ de ſe. ¶ Confirmat̄.qꝛ ſi ſic.tunc ad ſubſtā
tiam eſſet motus proprie dictus.ꝯñs eſt ꝯ Ariſto.5º phy.
⁊ probatur conſequentia.ex quo forme elemētoꝝ ſunt ꝑ/
prie contrarie:⁊ ſunt ſubſtantia.vnde in iſto predicamen/
to eſt per ſe motus:in quo eſt per ſe contrarietas:ſed in pre
dicamento ſubſtantie eſt per ſe contrarietas:vt dicit opi/
nio aduerſa.ergo in eo eſt proprie motus.maior pȝ 5º phi.
c.3º.⁊ conſequentia nota eſt de ſe.

In iſta queſtione erunt tres articuli. In primo recita/
bitur opinio commentatoris cum ſuis moti/
uis.ſecundo alia opinio probabilis ponetur prime con/
traria. Et tertio reſpondebitur ad motiua commētatoris
ſimulqȝ ſoluentur rationes principales.

p̄m no̅ Quantum ad primum articulū primo nota ꝙ
p̄ ſuppō commētator 3º celi.ſupponit ꝙ nulla
Cō.67. forma ſubalis perfecta intenditur vel remittitur. vocat aūt
formas perfectas ſubales formas mixtoꝝ.hanc ꝯnē dic̄
intellexiſſe phm̄ in predicamentis:⁊ nullam aliam cū di
2ª ſuppō cit ſubſtantiam non ſuſcipere magis ⁊ minus. ¶ Scḋo
ſupponit cōmētator ꝙ forme accītales intenduntur ⁊ re/
mittuntur:ſicut albedo ⁊ nigredo:⁊ nō dant eſſe ſimplr ſi
3ª ſuppō cut ſubſtantiales. Ex quo dicit 3º.ꝙ forme elemētales ſūt
quaſi medie inter ſubales ⁊ accītales:⁊ ptim ꝯueniētes
cum formis accidētalibus cū ſubalibus in h̄ ꝙ dāt eē ſim
pliciter.quod nō faciūt accītales:⁊ cōueniunt cū accidē/
3.c.67. talibus in hoc ꝙ ſuſcipiūt magis ⁊ minus in ſua eſſentia.
ſicut ipſe quod nō faciūt perfecte forme ſubales:ġbus ꝑ/
miſſis ipſe ponit ꝯnē rñſalē hāc:ꝙ forme elemētoꝝ inten
p̄m dunt̄ ⁊ remittunt̄. ¶ Probat̄ ſic p̊.aut elementa nō ma/
nent i mixto:⁊ ſi ſic.tunc ſequitur ꝙ mixta non ſunt mix/
ta.ſed eque ſimplicia ſicut elementa:aut manent.⁊ ſi ſic.
queritur an manēt formis ſuis nō remiſſis:ſȝ in eſſe pfecte
remanentibus.⁊ ſi ſic.tunc mixtum nō habebit vnam for
mā ſimplicē.ſȝ multas:imo qḋ plus eſt:ſequit̄ ꝙ in eo eſt
vere ignis aer ⁊ cetera elemēta.qḋ eſt incōueniens:vel ma
nent in mixto nō in ſuo pfecto eſſe:ſed ad mediū tempera/
mentum quodāmodo redacta.⁊ ſi ſic.tunc intenduntur
2m ⁊ remittunt̄.⁊ ſic habet̄ ꝑpoſitū. ¶ 2ª rō eſt ad idē oſidē/
dum.qualitates elementoꝝ intenduntur ⁊ remittuntur.
ergo ⁊ forme ipſoꝝ.aña eſt notum.⁊ ꝯñtia declaratur ſic.
qꝛ ſi forma ignis pōt remanē pfecta remiſſa ſua caliditate
in vno gradu:pari ratione pōt manere 2º gradu remiſſo
tertio ⁊ quarto.⁊ ſic de aliꝭ.⁊ ſic ꝯñter ſtabit forma ignis

pfecta ſine aliqua caliditate:qḋ nō eſt dōm.⁊ probat̄ ꝯña
illata qꝛ oēs caliditates ſunt eiuſdem rōnis ⁊ ſpēi nāe.ḡ q̄
rōne forma manet pfecta vno gradu earum remiſſio ma
nebit pfecta quolibȝ alio remiſſo. Vñ dicit̄ ꝯmētator.ꝙ q̄ 3.c.67.
ad h̄ idē iudiciū eſt de toto:⁊ de pte. ¶ Deinde pōt ꝑbari p̄m
cōcīſo aliꝭ rōnibus.p̄ ſic.qꝛ niſi ignis ſubalr remitteret̄ ꝑ
porcionabiliter.ſicut remittitur ſua caliditas. ſequeret̄ ꝙ
ignis perfectus poſſet frigefacē.ꝯñs non concederetur.qꝛ
ignis de nā ſua hȝ calefacere:⁊ probatur ꝯñtia.qꝛ ignis ꝑ
fectus manet introducta aliquali frigiditate ⁊ remiſſa ca
liditate.ḡ ⁊c̄.⁊ ꝯña tenet:qꝛ nō eſt rō q̄re ꝑ frigiditatē intro
ductā nō poſſet frigefacē. ¶ Scḋo ſeqt̄ ꝙ aliqḋ leue ſim/ 2m
plex nō eſſet leue ſimplex:ꝙ īplicat.ꝑbat̄ ꝯña.qꝛ cū remit
titur leuitas ignis:vel remittit̄ forma eius:⁊ ſi ſic hr̄ ꝑpoſi
tum.vel non remittit̄.⁊ ſi ſic.tunc manet leue ſimplex ſic̄
ante.⁊ cum leuitas eius remiſſa eſt.ergo non manet leue
ſimplex.ḡ leue ſimplex ē nō leue ſimplex ꝑꝑ illā remiſſionē
leuitatis. ¶ Tertio arguitur ſic.frigiditas aq̄ remittit̄.ḡ 3m
forma ſubſtantialis aque remittit̄ ſimul.aña eſt notum:⁊
probatur ꝯñtia.qꝛ non habemus notitiam ſubarum niſi
per accidentia ⁊ ſpecialiter propria.ergo cū ſciemus acci/
dentia eſſe remiſſa:dicemus idem de forma ſubali que per
accidentia cognoſcit̄. Et confirmatur.qꝛ forma eſt eā ſua
rum qualitatum conſeruatiua.vt notum eſt.ergo remiſſa
qualitate dicetur forma remitti.⁊ tȝ cōſequentia.qꝛ remiſ
ſio in effectu arguit remiſſionem in cauſa. ¶ Quarto.aq̄ 4m
tepida eſt verū mixtū.ḡ forma ſua eſt remiſſa.ꝯña tȝ.qꝛ ali
ter non deberet dici verum mixtum.aña probatur:qꝛ nos
non poſſumus arguere aliqḋ eſſe verum mixtū niſi ſue q̄
litates ſint mixte.cū aque ḡ tepide qualitates ſint de mix
te ipſa dicetur vere mixta. ¶ 5º qꝛ cū aq̄ generabit̄ ex igne 5m
certum eſt ꝙ forma ignis corrūpit̄ anteq̄ tota latitudo ca
liditatis corrumpat̄.q̄rit̄ ḡ vtrū ſit dare maximā calidita
tem:ſub qua ignis in eſſe pfecto poteſt manere:vel maxi/
mam ſub qua non pōt manere:vel minimā ſub q̄ pōt:vel
minimā ſub q̄ nō pōt:nullū modorum pōt dici.ḡ oꝫ for/
mam ignis intendi ⁊ remitti cū qualitatibus.ꝯña tȝ:⁊ aña
ꝑ p̄ma pte pȝ.qꝛ cum ignis ſub aliquali caliditate poteſt
manere:⁊ nō ſub q̄libet:oꝫ dici vnum quatuor membro
rum diuiſionis.minor declarat̄.non.n.poteſt dici p̄mū ꝙ
ſit dare maximam ſub qua poteſt.qꝛ tunc ſub nulla ma/
iori poſſet.quod non eſt conueniens:cum quantūcūqȝ in
tenſa ſeu maior fuerit caliditas ipſa eſt conueniens igni:
nec poteſt dici 2m:ꝙ ſit dare maximam ſub qua non pōt. 2
qꝛ tunc ſub illa nō poſſet:⁊ ſub qualibet maiori poſſet:mo
do illud eſt impoſſibile.qꝛ ſi ſub illa non pōt.queritur an
ſit citra medium latitudinis totius caliditatis:vel ipſum/
met medium:vel vltra medium.non poteſt dici primū nec
ſcḋm.qꝛ ſic ignis poſſet manere quouſqȝ eſſet medium la
titudinis ſue caliditatis corruptū:⁊ ex ꝯñti poſſet eſſe gra
uis:quod non eſt poſſibile.⁊ tenet ꝯña.nā qꝛ caliditas mo
dico intenſior q̄ ſit mediū latitudinis non poteſt facere
actu leue.vt pȝ in corporibus animalium.vbi eſt plus q̄
medium latitudinis caliditati ſꝫ⁊ tamen ſunt actu grauia
nec poteſt dici tertium:ꝙ ſit vltra mediū latitudinis.quia
ex quo ſub iſto gradu non poteſt ſtare ignis.ſtabit ergo
cum aqua.cum immediate poſitum ſit ignem econtra ge
nerari ex aqua:⁊ ex conſequenti aqua generabitur ſub di/
ſpoſitione qualitatiua actu calida.ex quo hic generatur
aqua.⁊ latitudo caliditatis eſt maior q̄ frigiditatis:hoc
videtur impoſſibile.eo ꝙ aqua a natura ē frigida ⁊ humi
da.immo diſpoſitio qualitatiua actu calida eſt ſibi diſcon
ueniens:conuenientior aeri q̄ ſibi:quare magis ibi debe/
ret generari aer q̄ aqua. Nec poteſt dici tertium prime di/
uiſionis ꝙ ſit dare minimam.ſub qua poteſt.quia tunc 3
ſub iſta poſſet:⁊ ſub nulla minori.quod falſum eſt.qꝛ ſeqt̄

pōt ſub illo. ergo pōt ſub minori. aliter ſi cōtinue remitte-
retur illa caliditas inſtās in quo eēt illa caliditas eēt vlti-
mū eē ignis: ⁊ ſic eēt dare vltimum rei permanētis in eſſe
4 quod nō pcedit. ¶ Quartū manifeſte nō poteſt dici. ſ. ꝙ
ſit dare minimam ſub qua nō poteſt. qa ſi ſic tūc ſub illa
nō poſſet: ⁊ ſub q̄libet minori poſſet: qđ non eſt poſē: qa ſi
ſub illa nō pōt tūc: ⁊ ſub minori nō poterit cū minus pōt
ſtare ignis ſub caliditate minus intēſa q̄ ſub caliditate ma
gis intēſa. ſic ergo videt ꝙ nullū modorū aſſitis pōt dici:
qđ ſunt minor declarāda. Dis rōnibus videt pbari ꝙ for
me elemētorū poſſūt intēdi ⁊ remitti. ⁊ ſunt rōnes bñ pro
babiles: ⁊ ſilr opinio eſt ſubtilis. cui placet ipſam ſuſti. ē:
licet aliam opinionē poſtea ponēdam credam veriorem.

pa ſup. **Quantum** ad ſcōm articulum ſit prima ſuppoſi-
tio hec. impoſſibile eſt idē eſſe diverſa-
rū ſpērum de pdicamēto ſubſtantie vt idem eē equum ⁊
bouē. ignē ⁊ aerē. probatur: qa ſi ſic ſequeret ꝙ idem dif-
ferret a ſeipſo ſpecie. conſeqns eſt ipoſſibile: eo ꝙ nihil dif-
fert a ſe. ⁊ tenet conſequētia: qa indiuiduū vnius ſpēi dif-
fert ſpē a quolibet idiuiduo alterius ſpēi pdicamēti ſube
ſi g̃ idē eēt de duabus ſpēbus ſube idē differret a ſe ſpecie.
¶ Argueretur enim ſic ſylogiſtice. ſi idem eēt ignis ⁊ aq̄.
omnis ignis differt ſpē ab aqua. hoc illo demonſtrato eſt:
ignis. ergo differt ſpecie ab aqua. ⁊ ipſummet eſt aqua. er-
go differt ſpē a ſeipſo. ⁊ pꝫ maior: eo ꝙ ignis ⁊ aqua ſunt
due ſpēs ſpecialiſſime pdicamēti ſube. ⁊ ſupponit ad pñs.
2a ſup. ¶ Secūda ſuppō eſt. omnis forma ignis dat eē igni ſim
pliciter. omnis forma aque dat eē aq̄ actu. pꝫ per diffōnem
forme. forma eniꝫ eſt que dat eē rei. vñ forma ſubſtātialis
dat eē actu. Et ſi diceretur ꝙ forma ignis nō daret eē igni
tūc eēt dicē ſicut forma ignis non eēt forma ignis ſi. n. eſt
3a ſup. forma ignis ſequitur ꝙ illa dat eē illi igni. ¶ Tertio ſup
ponit ꝙ ſi forme elemētorū intēdunt: ⁊ remittunt ꝙ pro
portionabilr remittunt ſicut remittit latitudo ipſorū qli-
tatiua: aut ſaltē vna ſuarū q̄litatū. ⁊ pportionabilr intē-
dunt ſicut intēdit ppoſitio q̄litatiua eis conueniēs: patet
per fundātes illam opinionē: qz videtur ꝙ ille ſit proprie
4a ſup. modus imaginādi ipſorum. ¶ Quarto ſupponit ꝙ q̄li-
tates pme remittunt per qualitatum oppoſitarum intro
ductionē vt caliditas remittit per hoc ꝙ frigiditas intro
Com. 6. ducit ⁊ ecōuerſo. pꝫ auctoritate Cōmētatoris qnto phyſi
19. ⁊. 32. coꝝ: ⁊ etiā: qa alr i mixto nō eēnt q̄litates elemētorū om-
nium remiſſe: cuius oppoſitū iā ſupponit: ⁊ ex dicto Ari
ſto. dicētis ꝙ virtutes elemētorū manēt in mixto.

ꝯ rñſalis **Ex his** infertur concluſio reſponſalis hec. ꝙ forme
elemētorum non poſſunt intēdi nec remitti.
probatur ſic: qa ſi poſſet intēdi ⁊ remitti: ſequit ꝙ idē in-
diuiduū eēt diuerſarū ſpērū de pdicamēto ſube. ꝯña eſt i-
poſſibile per pmā ſuppōnem: ⁊ pbat ꝯña: qa cum q̄lita
tes ignis eēnt pro medio introducte: tūc adhuc in medio
eēt forma ignis. p tertiam ſuppoſitionē. qa remittit ſicut
ſue qualitates. ⁊ q̄litates ſue ſunt pro medio remiſſe. g̃ eēt
forma. ergo ibi adhuc eſt forma ignis: ⁊ etiā aque. pbat:
qz forma aque intēdit ſicut q̄litatiua diſpoſitio ſibi con-
ueniēs. p tertiam ſuppōnē. mō illa eſt intēſa vſq ad me-
dium. p quartam ſuppōnē. cum vſq adhuc q̄litatiua di-
ſpoſitio ignis ſit remiſſa. tunc ſi hoc indiuiduū demōſtra
to iſto igne ſic remiſſo. habet formaꝫ ignis. ergo eſt ignis.
per ſcđam ſuppōnē. ⁊ idē habet formam aque. g̃ eſt aq̄.
per eandē. ergo ipſum idē numero eſt ignis ⁊ aqua. ergo
ipſum eſt diuerſarū ſpērum ſubſtātialiū quod fuit pban
Ad 2m duꝫ ꝯſeq̄ns. ¶ Scđo probatur ſic. nihil eſt magis talem
nomine alicuius elemēti. ergo elemēta nō ſuſcipiunt ma-
gis ⁊ minus. ꝯſeqntia eſt nota: eo ꝙ propter intēſionem
realē forme nomē dictum ab iſta forma dicitur magis ⁊
minus: vt ppter realem intēſionē albedinis: ⁊ remiſſionē
dicitur magis album ⁊ minus album. añs eſt notum: qa
nō dicitur vnus ignis magis ignis q̄ alter: nec minus: nec
vna aqua magis aq̄ q̄ alia: nec minus. ¶ Tertio ſi ſic ſe 3m
quitur ꝙ nō eēt alteratio elemētorū ſine gñatione ⁊ cor-
ruptione reali. conſequēs eſt falſum. ⁊ cōtra phyloſophū T. cō. 8.
ſcđo huius. ⁊ pbat ꝯña: qa p oppoſitam: opinionē quan
docūq diſpoſitio q̄litatiua elementi remittit: oppoſita ſi-
mul introducitur. g̃ ibi eſt vera gñatio: qđ eſt propoſitū.
¶ Quarto. ſi ſic ſequitur ꝙ vnum elemētū nō poſſet fieri 4m
imediate ex alio. ꝯña eſt contra phm ſcđo huius: ⁊ pro- T. c. 25.
batur ꝯña: qa quādocūq int formas cōtrarias q̄ intēdū
tur ⁊ remittunt vna dꝫ fieri ex alia neče eſt vt prius deue-
niatur ad mediū. nam nō pōt fieri ex frigido calidum ni-
ſi prius fiat tepidū. ita pportionabilr nō poterit vnum ele
mētum vt aque quātūcūq remiſſa fieri ex alio imediate:
imo oportebit prius deuenire ad medium. ſ. ad aliam aquā
minus remiſſam. ¶ Quinto. ſi ſic ſequitur ꝙ aliquod eſ- 5m
ſet mixtū ex duobus elemētis. ꝯña eſt contra Cōmētato-
rem. ⁊ pbat ꝯña. qa cum ignis nō poſſet aquā calefacē ni
ſi remittēdo formam eius: ⁊ introducēdo formā ignis in
medio calefactionis: erit vnū mixtū ex illis duobus. ſ. ex
igne ⁊ aqua. ¶ Sexto. ſi ſic ſequit ꝙ in tali trāſmutatio- 6m
ne eēt multitudo mixtorū media. ꝯña nō eſt concedēdū.
⁊ probatur ꝯña. qa ſemper ex noua pportione formarū ele
mētorū eēt vnum nouū mixtū. ſꝫ certum eſt ꝙ in quolibꝫ
inſtanti illa pportio eēt alia. ergo in quolibet eēt nouum
mixtum. cum ergo in tempore alterationis ſint infinita i-
ſtantia: ſequitur propoſitum. ¶ Septimo nō eſt neceſſe 7m
ad intēſionē ⁊ remiſſionē qualitatum formas intendi vel
remitti. ergo hoc non eſt ponēdum. ꝯña tꝫ: ⁊ añs declara-
tur: qa ſi eēt neceſſarium maxime eēt propter illam rōnem
Cōmētatoris qua arguit ꝙ aliter forma ignis poſſet ſta- T. c. 67.
re ſine q̄litate. modo illa rō nō cōcludit: qa illa ratio poſſꝫ
ſimilr fieri de forma aſini: aut cuiuſcūq viui: pbando ꝙ
forma poſſet ſtare in ſubiecto ſine caliditate: qđ eſt contra
phm in de longitudine ⁊ breuitate vite. pꝫ hoc: qz queri-
tur vtrū remiſſa caliditate hominis in vno gradu adhuc ma
net in eē perfecto vel remittit. ſi manebit eadē ratione ma
nebit ⁊ quolibet alio gradu corrupto: ⁊ ſi ſic finaliter ma
nebit ſine caliditate: ⁊ tꝫ ꝯña: qa gradus ſunt eiuſdē ratio
nis. ſi dicat ꝙ nō manet in eē pfecto: ſed remittit: ſequitur
ꝙ forme mixtorū pfectorū remittunt: cuius oppoſitum 3. c. 67.
dicit ipſemet cōmētator. ¶ Octauo. ſequit ꝙ aer frigidꝰ 8m
in hyeme magis deberet eē aq̄ q̄ aer. conſeq̄ns eſt incon-
ueniēs: ⁊ tꝫ ꝯña: qa in aere frigido magis ſunt qualitates
aque q̄ aeris. qa frigiditas ⁊ humiditas dominant in eo
magis vt vꝫ q̄ caliditas. qa alr ipſe nō eēt frigidus.

Quantum ad 3m articulum reſtat ſoluē motiua
Cōmentatoris: ⁊ alia motiua pro ſua
opinione adducta. ¶ Ad pmum cū dicit ꝙ forme elemē
torum ſunt medie inter formas ſubſtātiales ⁊ accñtales: 3. c. 67.
hoc negat ei: ⁊ ſimilr negat ei ſuus modus imaginādi: ꝙ
forme elemētorum cōueniunt cuꝫ accidētibus in hoc ꝙ
ſuſcipiunt magis ⁊ minus. hoc enim nō videtur forte ve-
rum: deinde per ordinē ad rationes.

Ad primam dicit ꝙ elemēta nō manēt in mix- Ad pm
to: negat ſibi: tamē ꝯñtia qua infer
tur. ergo mixtum eſt eq̄ ſimplex ſic ſicut elemētum: nam
hꝫ omnes q̄litates pmas mixtas. elementum autem vnaꝫ
ſimplicē ⁊ ſummā. ⁊ ideo dicit magis ſimplex q̄ mixtū.
¶ Ad ſcđm cōcedit añs. ꝙ q̄litates elemētorū remittun Ad 2m
tur. ⁊ negat ꝯña quādo infert. ergo forme ſubſtantiales.
¶ Ad pbationē enim dicit ꝙ verū eſt ꝙ forma ignis po 2m.
teſt manē pfecta vno gradu ſue caliditatis remiſſo ⁊ ſcđo
forte. ⁊ negat ꝯñtia. ergo poterit manē omnibus gradibꝰ
ſuis remiſſis: ⁊ cauſa eſt: qa nō eſt ſimile de vno ⁊ de om-

nibus: quius omnes gradus ſint eiuſdem rõnis. et cũ eſt: q̃a forma ſubſtantialis ignis poteſt manẽ ſicut et bouis p̃fecta aliqualr ſua caliditate remiſſa. ſed ſi in toto eſſet remiſſa non remaneret: vnde imaginandum eſt dari maximã caliditatẽ ſub qua forma ignis non põt manẽ: q̃a ſub illa nõ põt eſſe: ſed ſub qualibet maiori põt ergo ignis cũ amiſit caliditatẽ vſq; ad eã. puta: ſi illa eẽt vt ſex tũc p̃mũ inſtãs caliditatis: vt ſex eẽt primũ non eſſe ignis et primuz eſſe aque: tũc enim forma ignis corrupto primo. 2. 3. et. 4. gradibus manebit p̃fecta. ſed quinto corrupto ſic q̃ caliditas remanẽs ſit: vt ſex: nõ remanebit p̃fecta: imo totalr corrumpitur. et eſt ſimile totalr ſicut de forma bouis applicata enim frigiditate et remittente caliditatez bouis nõ eſt dubium quin eſt deuenire ad maximã caliditatez: ſub qua forma bouis nõ poteſt manẽ: et primum oppoſitum illius eẽt p̃mum oppoſitum nõ eẽ bouis et p̃mum eẽ forme cadaueris. ſic directe dicet in propoſito.

Ad p̃m Conſequenter reſpõdetur ad alias rõnes adductas. ℭ Ad p̃maz cõcedit q̃ nõ eſt incõueniẽs q̃ ignis ſubalr p̃fectus non exñs in nãli diſpoſitione: ſed hñs frigiditatẽ ſibi cõtrariã in ſubiecto frigefaciat: nõ tamẽ q̃ ipſe frigefaciat: ſed frigiditas que eſt in eo frigefaciat. forme enim ſubales nõ agunt in actione qualitatũ eis diſconuenientium. ℭ Ad improbationẽ dicit: q̃ licz nã ignis ſit calefacẽ: nõ tamẽ eſt inconueniẽs frigiditatẽ ſibi violentã et ſibi introductã infrigidare.

Ad 2m ℭ Ad ſcõm negeṭ cõña qua infert q̃ leue ſimplex nõ eẽt leue ſimplex: cõcedit tamẽ q̃ leue ſimplex ſubſtãnalr non eſt leue ſimplex q̃litatiue. Ad ꝓbationem dicit. q̃ cum leuitas ignis remittit ſua forma nõ remittit. et ideo conceditur q̃ ipſe ignis p̃ ſuam formam ſubſtãtialem manet leue ſimplex ſubalr: et non manet leue ſimplex q̃litatiue. et h̃ eſt conceſſum. ſed nõ ſequit q̃ leue ſimplex non manet leue ſimplex.

Ad 3m ℭ Ad tertium conceditur q̃ frigiditas aque remittit: et negeṭ cõña: qua infertur ergo remittitur forma ſubſtantialis. Ad probationẽ concedit q̃ non habemus noticiam de ſubſtantijs: niſi per accidentia: q̃a accidẽtia ducũt nos ad cognitionem ſubſtãtiaruz ſpecialr ꝓpria: et negeṭ cõña: qua infert. ergo cum ſcimus accñtia eẽ accidẽtia remiſſa ſcimus etiam formas ſubſtãnales eſſe remiſſas. ℭ Ad cõfirmationẽ concedit q̃ forma eſt cauſa conſeruatiua ſuarũ qualitatũ: et negaṭ cõña. ergo remiſſa q̃litate dicet forma remitti. Ad ꝓbationez q̃n dicit. remiſſio in effectu arguit remiſſionẽ in cauſa. dicitur q̃ verum eſt cũ ipſa cauſa eſt remiſſibilis alr nõ. mõ forma ſubſtantialis nõ eſt remiſſibilis.

Ad 4m ℭ Ad quartuz negeṭ añs q̃ aq̃ tepida eſt verũ mixtũ. Ad ꝓbationem dicit q̃ nos arguimus aliq̃d mixtũ: eo q̃ qualitates ſue quas cõſeruat ſunt mixte: ſed ſi q̃litates ſunt mixte q̃s nõ cõſeruat: imo quas corrũpit: et ad qualitates ſimplices ſe reducit nõ debemus dicere ipſum eſſe mixtũ. modo ſic eſt de elementis exiſtentibus extra naturalẽ diſpõnẽ q̃ ſolũ q̃litates naturales ſibi reducũt: et qualitates cõmixtas corrũpunt et abiciunt.

Ad 5m ℭ Ad q̃ntum concedit: q̃ cum aqua generaṭ ex igne forma ſubſtãtialis ignis corrumpit ãteq̃ tota caliditas corrumpaṭ. et cum queriṭ vtrũ eſt dare maximã. dici dz q̃ eſt dare maximã ſub qua nõ poteſt: et concedit q̃ ſub illa nõ poteſt: et ſub qualibet maiori põt. et cuz vltimo q̃rit in improbatione: vel illa qualitas eſt medium: vel citra. mediũ põt dici ꝓbabilr q̃ ſit ip̃m me͂m vel modicũ citra. et cũ dicitur ſequit q̃ ignis remiſſus in ſua caliditate ſic q̃ eſſet ꝓpe ipſum mediũ: vel in medio eſſet grauis. dr̃ q̃ non eſt reputandũ pro inconueniẽti q̃ ignis in via corruptionis non exñs in naturali diſpõne ſit grauis: aut non calidus: aut frigidus. et ſi dicitur q̃ principium phyſice eſt q̃ omnis ignis eſt calidus et leuis. dicitur q̃ hoc nõ eſt veruz de igne qui nõ eſt nimis remotus: vel alterat᷒ a nãli diſpõne.

His premiſſis faciliter reſpondet ad rationes p̃ncipales. ad p̃mam dr̃ q̃ forme elemẽtorum non ſunt vere contrarie. imo Cõmẽtator negat ea eſſe contraria in quinto phycorũ. Ad probationẽ cum dicit q̃ ipſa mutuo ſe expellunt circa idem ſubiectum: et q̃ eidem ſubiecto viciſſim inſunt. dicitur q̃ hoc nõ ſufficit ad hoc q̃ ſint vera contraria: nec hec eſt diffinitio contrariorũ: niſi addatur q̃ gradualiter diſtant. mõ forme elementorũ nõ diſtant gradualiter: eo q̃ nõ ſuſcipiũt magis et minus. Ad confirmationem conceditur q̃ vnũ elementorũ corrũpit aliud. et negatur conſequẽtia. igitur ſunt vere contraria. et quãdo dicit q̃ omnis corruptiõ fit a cõtrario. dr̃ q̃ hoc eſt verũ ad iſtum intellectũ q̃ omnis corruptio fit a cõtrario q̃litatibus conuenientibus rei q̃ corrumpit: ſed nõ opz q̃ fiat a vero contrario ei qd̃ corrũpit. ad p̃m rationes comm. 10.

ℭ Ad cõfirmationẽ ſcdam puta ad p̃hm ſcdo huius dicit q̃ voluit ignẽ: et cõtrariari in qualitatibus et nõ in ſubſtantia. et eodez dicit de aere et terra. T. c. 24

Ad 2m ℭ Ad ſcõm negatur q̃ omnis acquiſitio forme ſucceſſiua ſit rõne intenſionis et remiſſionis illius forme. imo acquiſitio ſucceſſiua fit frequẽter ꝓpter ſucceſſiuam diſpõnem q̃litatiuarum partiũ mãe: vt quãdo ignis generaṭ ex lignis materia propinquior generanti citius diſponiṭ: et remotior tardius. ergo in propinquiore citius gñaṭ ignis: et in remotiore tardius.

Ad 3m ℭ Ad tertium concedit q̃ aliquod elementũ eſt ſimplex ſubſtãtialiter: cuius qualitates ſunt remiſſe: et in quo ſtãt caliditas et frigiditas. et cũ improbaṭ q̃ in eodem elemento non poſſunt cõbinari. ſcdo huius dr̃: q̃ hoc eſt verum in eſſe ſuo perfecto ſeu itenſo: in eſſe tamẽ remiſſo bñ pñt.

Ad 4m ℭ Ad quartum conceditur q̃ illa auctoritas Cõmentatoris debet exponi nõ de loco vero: ſed de loco. i. de partib᷒ materie. i. generans tantum dat de mã q̃ntum de forma. et tunc ratio nõ ꝓcedit: vel aliter generãs tantũ dat de loco q̃ntum de forma grauitatis: vel leuitatis: et non de forma ſubſtãtiali: et ſic iterum nõ procedit. 8. ph̃. 32. 4. c. 25.

Ad 5m ℭ Ad quintũ negaṭ antecedens: q̃ proprie paſſiones elementorum ſequentes formas ſubſtantiales ſicut riſibile formã hominis intendunṭ et remittunṭ. Ad ꝓbationem conceditur q̃ caliditas frigiditas grauitas leuitas intendunṭ et remittuntur. ſed dicitur q̃ he nõ ſunt qualitates proprie elementoruz: imo in mixtis reperiunṭ. imo iſta ſunt accidẽtia elemẽtorum: que nata ſunt intendi et remitti. et ſi allegareṭ Commentator dicens: q̃ caliditas in ſummo eſt propria paſſio ignis. dicaṭ q̃ accipit paſſionẽ pro accidẽte ſoli igni conuenienti. Et ſi petatur que ſunt paſſiones. dicitur q̃ cõnotãtis aptitudinẽ vt calefactiuum. et illa nõ ſuſcipiunt magis: et minus.

Ad 6m ℭ Ad ſextum dicit q̃ quãdo grauitas terre remittitur: non remittiṭ forma ſubſtantialis terre. et cõceditur q̃ ipſa manet ſimpliciter ſubſtantialiter. et conceditur q̃ graue ſimpliciter ſubſtantialiter mixtum tamẽ in grauitate bene põt moueri in vacuo. ph̃s autẽ in quarto phycorũ vult q̃ graue ſimpliciter qualitatiue non poteſt moueri in vacuo nec hoc eſt contra dicta.

Ad 7m ℭ Ad ſeptimũ conced:ṭ q̃ ex elemẽtis fit mixtum ad intellectuz ponẽdum in ſequẽti q̃õne. et negatur conſequẽtia qua infertur. ergo forme elemẽtorum remittunṭ. Ad probationẽ dicitur q̃ non eſt ſimile de qualitatibus extremis componentibus media: et de elementis: q: qualitates extreme ſaltem prime remiſſe manẽt in medijs qualitatibus. elementa autem non manent in mixto vt poſtea dicetur.

Ad 8m ℭ Ad octauum puta ad auctoritatem Cõmentatoris tertio celi dicitur q̃ ille fuit illius opiniõis: et eſt ꝓbabilis opinio: licet alia verior appareat. ℭ Ratio poſt oppoſitum eſt ꝓ concluſione reſponſali ſecundi articuli. Cõ. 67.

ℭ Eodem textu vbi ſupra. Qõ. xxij.

Queritur vigeſimoſecūdo. Utrum elementa maneant formaliter in
p° T.c. 4 mixto. ¶ Et arguitur auctoritatibus ꝙ ſic.
prima eſt Ariſto. ſeptimo methaphyſice. c. de elemēto. vbi deſcribendo elemētum dicit. ꝙ elemētum eſt ex quo componitur aliquid inexiſtenti indiuiſibile ſpecie in aliam ſpeciem. ergo de ratione elemēti eſt ꝙ in
2 exiſtit rei cōpoſite. ergo manet in cōpoſito mixto. ¶ Se-
T.c. 84 cunda eſt phyloſophi in caplo de mixtione huius primi.
vbi expreſſe dicit ꝙ neqꝫ alterum elementorum mixtibilium corrumpitur: nec ambo. ſaluatur enim virtus eorū:
3 ergo manēt. ¶ Tertia eſt phyloſophi in eodem capitulo
T.c. 90. in mixtionis diffinitione dicentis ꝙ mixtio eſt miſcibilium
T.c. 67. alteratorum vnio: nō autē videtur eſſe miſcibilium vnio: niſi
4 ſi miſcibilia manent vnita. ergo debent manē. ¶ Quarta
5 eſt Ariſto. tertio celi. hoc expreſſe determinantis. ¶ Quinta eſt iterum phi in iſto p°mo. ca° de mixtione. ꝙ gutta vi-
T.c. 88. ni nō miſcetur mille amphoris aque: eo ꝙ corrumpitur. ergo ſi elemēta corrumpuntur ex eis nō fit mixtum.

p^m **D**einde pbatur idē rationibus: et hoc mō ſic. ſicut ſe habent littere ad ſyllabas: ita ſe habent elemēta ad mixta. ſꝫ littere manent realiter in ſyllabis. ergo elemēta manēt realiter in mixto. maior pꝫ conuenien ſimilitu-
T.c. 60. dine. minor nota eſt. qa in ſyllaba manēt. b. a. ſeptimo me-
2^m tha. ¶ Scḋo. niſi ſic mixtum eſſet eque ſimplex ſicut elemētum cōſequēs. eſt falſum: et probatur conſequentia: qꝛ ſicut elemētum hꝫ ſolam formā cum mā: ita hēret mixtum
3^m eo ꝙ forme elemētales in ipſo nō manēt. ¶ Tertio. ſi nō: ſequitur ꝙ mixtū nō moueretur ad motū elemēti predominantis
T.c. 7. in ipſo: ꝯñs eſt cōtra phyloſophum p°mo celi et probatur ꝯñtia. qa ſi forme elemētorum nō manerēt in mixto: tunc nullum elemētorū dominaretur in ipſo: et ꝯñter nō moue-
4^m retur ad motum elemēti predominantis in ipſo. ¶ Quarto
T.c. 49 niſi elemēta manerēt mixtum nō componeretur ex elemētis ꝯñs eſt contra phm. 2. huius. et probatur ꝯñtia: qa mixtum nō componitur ex his que nō ſunt. modo ſi elemēta nō manerēt in mixto: ipſa que concurrūt ad gñationē mixti nō ſunt: qa non manēt. Confirmatur ſi mixtum cōponitur ex elemētis: vel componitur ex eis quādo ipſm eſt: et iſto mō non: qa per aduerſarium tunc elemēta ipſum componētia nō ſunt: vel quādo ipſm nō eſt. et iſto modo nō: qa q̄ꝺiu mixtum nō eſt: ipſum nō componitur: qa qḋ non eſt iuxta nihil aliud componitur: imo etiā quādiu mixtū non eſt nō videtur plus cōponi ex eis plusq̄ cētū ānis añ ex eis cōponebatur.
5^m ¶ Quinto. ſi nō manerēt: vel omnia corrūperentur vel ali-
T.c. 88. qua ſic: et aliqua nō: ſcḋm nō poteſt dici: per phm in littera dicentē. ꝙ quādo vnū corrumpitur: et aliud non eſt mixtio: ſed gñatio vnius miſcibilū eſt corruptio alterius: nec poteſt dici p°mū: ꝙ omnia corrūpantur: qa tunc mixtū gñatur ſimpliciter ex nō entibus. qa gñaretur ex oīb° eis corruptis.
6^m ¶ Sexto. ſi nō manēt: ſequitur ꝙ forme mixtorū non reciperētur in mā mediātib° formis elemētorum. ꝯñs eſt fal-
Co. 67. ſum: et cōtra Cōmētatorē tertio celi. dicētem ibi: ꝙ forme mixtorū recipiuntur in mā mediātibus formis elemētorum: aliter enim elemēta nō eēnt magis p'n° mixtorū q̄ꝫ mixta ele-
7^m mētorū. et ꝯña tꝫ de ſe: ex quo nō manēt. ¶ Septimo. videtur expiētia patē: forīas ſcilꝫ eorum manē in mixto. ergo ꝯña tꝫ: et declaratur añs: qa cū lignū viride ponitur ad ignē manet cinis loco terre erit aq̄ loco aq̄: eleuatur fumus loco aeris: et eſt flāma loco ignis ꝙ nō eēt niſi omnia iſta māſiſſent in eo: et ſimiliter quādo lapis ꝯfricatur cum ferro erit ignis ꝙ nō
8^m eēt niſi ignis ante fuiſſet in aliquo ipſorū. ¶ Octauo. niſi
T.c. 49 eēt ſic mixtū poſſet gñari ex vno elemēto. conſequens eſt contra phyloſophum. 2. huius: et pꝫ falſitas ex rōne: quia tūc videtur ꝙ alia elemēta ſuperfluerēt. et ꝯñtia declaratur: qa nō videtur maior ratio ſi ſola mā elemētorum maneret in mixto: quare mā terre: aut aque aliꝫ elemētis in patiendo nō ꝯcurrētibus nō poſſet ſic diſponi ꝙ reciperet formā mixti.
¶ Nono in lapide manet terra. ergo pari ratione: vbiqꝫ 9^m
manēt forme elemētorum in mixto. conſequētia pꝫ: quia nō eſt maior ratio de vno q̄ꝫ de alio. añcedēs probatur: qa forma terre nō corrumpitur: niſi qualitatiua diſpoſitio terre intēſa remittatur. puta latitudo ſiccitatis: et frigiditatis: ꝙ ſub eis nō pōt manē forma terre. ſꝫ hoc non fit in gñatiōe lapidis. ergo forma terre manet in lapide. ꝯña tenet. maior ratiōis nota eſt de ſe. qa ſicut forma introducitur virtute diſpoſitiōis qualitatiue: ita ea mediante cōſeruatur. et ex ꝯñti in mā nō corrūpitur donec tātum diſpō qualitatiua remittatur ꝙ ſub ea illa forma nō pōt remanē. minor pꝫ: qꝛ in lapide manet intēſa ſiccitas frigiditas: et dēſitas: imo inuenitur terre calidior et hūidior q̄ꝫ ſit lapis. et rarior et leuior: quare nō fit in gñatione tanta remiſſio qualitatum terre quin frigiditas terre ſub qualitatibus magis ſibi diſconuenientibus poſſit remanere.

Oppoſitum arguitur: quia ſequitur ꝙ in eodem ſuppoſito eēnt plures forme ſicut in mixto. ꝯñtia tꝫ: qꝛ eēt forma elemēti et mixti. conſeqñs eſt contra Cōmētatorē in de ſubſtantia orbis. qui dicit: ꝙ impoſſibile eſt eē plures formes ſubales in eodē compoſito.
¶ In q̄ōne iſta primo ponēde ſunt diuerſe opiniones et improbande: et in ſcḋo articulo eſt ponēda alia opio: vt mihi videtur probabilis et facilior.

Quantum ad p°mū articulū notandum: ꝙ aliqui p^m no^m.
ſunt qui poſuerunt elementa manē in mixto ſub eſſe ſuo intēſo et perfecto. ſed qualitates eorum poſuerunt eſſe remiſſas. Alij aūt ponunt ea manē ſub eē remiſſo et refracto in mixto. Prima opinio eſt bipertita. quidam enim ponūt elemēta in mixto ſub eſſe pfecto: et nullam aliam eſſe formā mixti q̄ꝫ proportionem: et habitudinem iſtarum formarum elemētarum. et hanc formā dicūt aliā et aliā ſm aliā et aliā pportionē adinuicē: et vocāt illā cōplexionē. ¶ Alij aūt dicunt formas pfectas elemētorū remanere: ſed tñ eis formā mixti ſuperaddunt.

Contra iſtas opiniones per ordinē eſt arguendum p°ꝫ
ponendo cōcluſiones eis oppoſitas: quarū p°ma eſt hec. forme elemētorum non manēt in mixto ſub
eſſe ſuo remiſſo. ¶ Secūda ꝙ forme elemētorum nō ma- 2°ꝫ.
nent in mixto ſub eſſe ſuo pfecto: cum ſuperadditione noue forme ſubalis. ¶ Tertia eſt. forme elemētorū non ma- 3°ꝫ.
nēt in mixto ſub eſſe ſuo pfecto ſine ſuperadditione noue forme mixti. et iſte tres ꝯñes ſunt tribus opinionibus poſitis oppoſite. ¶ Prima concluſio ſic pbatur. forme ele- p^m.
mentorum nō poſſunt intendi vel remitti. ergo concluſio vera: et añs eſt pbatū in pcedēti q̄ōne: et pbatur iterū q̄drupliciter.
¶ Nam forme mixtorum nō pñt intēdi: nec remitti. ergo nec 2^m.
elorū. ꝯña videtur tenē: qꝛ q̄cūqꝫ rō videtur cōcludē de elemētis eq̄lr vr̄ ꝯcludē de mixtis. nam ſicut q̄litates elementorum remittuntur: ita mixtorum diſpō qualitatiua pōt intēdi et remitti. ſi ergo remiſſio qualitatis arguit remiſſionem formarum in elemēto eodē mō arguit: et in mixto. ¶ Scḋo 3^m
ſi ſic: ſequeretur ꝙ forme elemētorū eēnt pprie contraria. ꝯñs eſt falſum: qꝛ ſubſtātie ſunt: et probatur ꝯñs: qꝛ ſumme gradualiter diſtarēt: et mutuo ſe expellerent. et eidē ſubiecto ſucceſſiue ineſſent que ſufficiunt ad hoc ꝙ ſint contraria.
¶ Tertio. ſi ſic ſequitur ꝙ idem cōtrarietur pluribus in ſpē. t.c. 14. 17
ꝯñs eſt falſum: et cōtra phm decimo methaphyſice: et pri- T.c. 19
mo celi. et tꝫ ꝯña: qa forma ignis ꝯriatur forme aque terre aeris que ſunt triplicitū ſpecierum. ¶ Quarto. qꝛ vel remit- 4^m.
teretur forma aque conformiter ad remiſſionē ambarum q̄litatum: vel ad remiſſionē vnius. nullo modo pōt dici. ergo forma aque nō ſic intenditur: vel remittitur. ꝯña eſt nota: et añs pꝫ pro prima parte a ſufficiēti diuiſiōe: et pro ſcḋa parte

probatur nõ enim poteſt dici ꝙ remittatur ad remiſſionē
vnius:quia in gñatione ignis ex aqua proportionabiliter
remittiꝛ forma aque:ſicut ambe qualitates:⁊ per eoſmet
qui ſunt de illa opinione:nec poteſt dici ꝙ ad remiſſionē
ambarum remittatur : quia in generatione aeris ex aqua
non proportionabiliter remittitur ſicut ſua forma corrū-
Confir. pitur.ibi enim nõ corrumpitur humiditas. ¶ Confirma
T.c.10. tur:quia ſi forme elementorum intenduntur ⁊ remittun-
⁊.24. tur corruptio ſimpler erit alteratio. conſequēs eſt falſuꝫ:
⁊ contra phyloſophum primo huius.⁊ probaꝛ conſequē
tia:quia ex quo forme aque remittitur.ſequitur: ꝙ penu
eadeꝫ eſt magis aqua ⁊ poſtea minus aqua:quare ſequi-
tur ꝙ corruptio particularis forme ſubſtãtialis per quaꝫ
remittitur aqua eſt alteratio:quia eſt mutatio in eodē.pu
ta aqua remanēte ante ⁊ poſt in qualitatibus contrarijs
in forma aque que eſt contraria alijs formis elementoꝝ.
Et ſi dicatur ꝙ manet eadem aqua:ſequitur ꝙ in tali re-
miſſione generetur īfinita multitudo ſuppoſitorum: quo
rum vnum nõ eſt aliud:quod nõ videtur bene ꝓbabile:⁊
probatur conſequētia.quia ſemper ad remiſſionem par-
tis gradus qualitatis:vel partis eſſet alia forma.⁊ ex con-
ſequenti aliud compoſitum:ſed infiniti gradus partiales
ibidem corrumpuntur.ergo infinita multitudo ſuppoſi-
torum ibidem gñaꝛ.mõ ꝯña non videtur probabile.

Ab°.2.ã **Deinde** ꝓbaꝛ concluſio ſcða ſic: quia vel ille forme
manēt:ſic ꝙ quelibet earum eēt per totum
mixtū:⁊ ex ꝯñti ſequitur ꝙ exiſtēs ſub eis ſecluſa forma
mixti cū ipſis formis elemētorū faceret indiuiduū diuer-
ſarum ſpērū:ꝯña tꝫ: qꝛ quelibet forma ſubſtãtialis dat
eē ſpecificū.ergo cum in eo eēnt ille quatuor forme ꝑfecte
indiuiduū eēt quatuor ſpērum.falſitas conſequētis pa-
tet ex precedēti queſtione.qꝛ impoſſibile eſt aliquod eē di
uerſarum ſpērum de ꝑdicamēto ſubſtãtie. vel ſoluꝫ eſſent
ille forme in diuerſis particulis mixti:ita ꝙ in vna parte mi
xti eēt forma terre:in alia parte aque:⁊ ſic de alijs.⁊ i nul-
T.c.84. la parte eēt forma aque ⁊ terre.⁊ ſi ſic tunc per pħm in lit
T.c.86. tera nõ eēt mixtio:imo eēt compoſitio. ¶ Item nõ ꝗlibet
2m pars mixti eēt mixta:qḋ eſt cõtra Ariſt.in littera. ¶ Secū
do.ſequitur ꝙ idē ignis ſtaret ſub maiori dēſitate ꝙ̃ eſſet
dēſitas aque.ꝯña videꝛ impoſſe:⁊ ꝓbatur ꝯña:qꝛ ſtaret in
mã lapidis cum ꝑ aduerſarium maneat in quolibet mix-
3m to.nã illa eſt magis dēſa ꝙ̃ aliquod lignū. ¶ Tertio.ſe-
quiꝛ ꝙ forme elemētorum ſtarēt ibi violēter. ꝯña eſt icõ-
uenīēs.qꝛ ſic mixtum corrumpereꝛ.⁊ ſic nullū eēt mixtuꝫ
quoddã violentum:⁊ nõ naturale:⁊ probatur ꝯña:qꝛ la-
titudines ipſarum qualitatuꝫ eēnt remiſſe in mixto.ergo
forme elementorum ſtant violente cum eis : cum elemēta
dimiſſa ſue nãe ſemper reducant ſe ad naturales qualita
4m tes ꝑfectas. ¶ Quarto.ſequiꝛ ꝙ forma ignis ſtaret ī ma
teria:⁊ quaſi ſine caliditate ꝯña eſt falſum ⁊ probaꝛ con
ſequētia:qꝛ in lapide pauca eſt caliditas : ⁊ in iſto eſt for-
ma ignis:⁊ ſi dicaꝛ ꝙ nõ eſt incõueniēs ꝙ forma ignis ſta
ret in mixto ſub qualitate quã habet modica.ſed per ſe nõ
poſſet ſtare.ꝙ enim nõ ſit hoc ꝓbabile conſtat ex eo ꝙ tã
tã contrarietatē habet in mixto ſicut ſe ſola exiſtēs omni
5m bus elemētis īmediata. ¶ Quinto ex pluribus entib⁹ in
actu nõ fit aliud vnum tertium.modo omnia elemēta per
ſuas formas perfectas ſunt plura entia in actu.ergo ex eis
T.c.49. nõ fit aliquod vnū tertium.⁊ ex eis nõ poteſt ſic remanētī
T.cõ.1. bus fieri mixtum.ꝯñe note ſunt de ſe:⁊ minor ⁊ maior ſūt
6m pħi ſeptimo ⁊ octauo metaphyſice. ¶ Sexto.ſi ſic ſequi-
tur ꝙ ille forme contrarie ſtarēt per totam materiaꝫ mix
ti:⁊ ſic contraria eſſent ibi maxime applicata : imo quaſi
penetrãtia.ergo formis illorū cõtrariorum ſtatim deberet
aliud corrumpere cum ſibi ſit maxime applicatum: ⁊ nõ
7m v.detur quid prohibeat. ¶ Septimo ſequitur ꝙ nunꝙ̃
elemētū corrumperetur in mixtum.ſed ſolum in elemen-
tum.conſequens eſt incõueniens: quia poſſet perpetuari:
ſi ſemper ex mixto generatur mixtum.⁊ probatur ꝯña:qꝛ
nõ corrumpitur ciī ex eis gñatur mixtum. qꝛ cū maneat
nulla eſt ratio quare corrūpereꝛ:ciī ex priori mixto aliud
mixtū genereꝛ.qꝛ tunc oporteret alia generari que ma
nerēt in mixto ſequēti:quod non eſt verum:qꝛ equali rõ-
8m ne eedem que fuerunt in principio manebūt. ¶ Octauo.
mixtum quãdo fit de nouo ex elemētis:nãe elemētorum
vel manēt cum formis corū:vel nõ.ſi dicaꝛ ꝙ nõ:eſt rõna
bile:cuꝫ forme nõ poſſint manē ſiue materia.ſi dicitur ꝙ
ſic:⁊ omnia ſiunt ſimul in mixto per totū mixtum:ſequiꝛ
ꝙ ille quatuor elementorū forme ſe penetrabunt in gñā-
9m to mixto:qḋ nõ eſt poſſibile. ¶ Nono.ex materijs elemen
torum nõ reſultat alia cõmunis mã vt notū eſt. ergo nec
10m ex formis reſultabit alia forma.ꝯña tenet a ſimili. ¶ De-
cimo.ſequereꝛ ꝙ non ſemꝑ gñatio vnius eſt corruptio al
terius.ꝯña eſt falſum.⁊ ꝓbaꝛ ꝯña:qꝛ quãdo mixtum ge
neraretur:vel corrumperetur:tunc oēs forme ſubſtantiales
elemētorum remanerēt.⁊ ſic videtur probata ſcða ꝯcluſio.
¶ Item probo tertiam concluſionem.ꝑmo enim pōt pro- ꝓba°.3°ꝯnis
bari ꝑ nouē rõnes pro ſcða ꝯne factas:ſed ſpãliter proba-
tur ꝑmo ſic:qꝛ ſi in mixto nõ eſt alia forma preter formas ꝑm
elemētorū ſequereꝛ ꝙ alteratio erit gñio.ꝯña eſt falſum:
⁊ tꝫ ꝯñtia:qꝛ per ſolam alterationē fit alia ⁊ alia ꝓportio
ipſorū gñatorū adiuncē.ergo cū nõ ſit aliud genus mixti
ꝙ̃ proportio formarū elemētorū remanētium:ſola altera
tio erit gñatio. ¶ Secundo ſic.ſequitur ꝙ anima anima 2m
lium nõ eēt aliud ꝙ̃ cõplexio elemētorū tꝫ conſeꝗntia et
ſic.falſitas ꝯñtis ꝓbaꝛ:qꝛ ſi ſic:tūc in animali oſſa deberēt
poni inferius omnes carnes in medio : ⁊ omnia leuia ſu-
perius:ſicut ſunt ſpiritus ⁊ calores.ꝯña eſt falſuꝫ: ⁊ tenet
ꝯñtia.quãtū eſt ex actione elementorum ſemper grauia
volunt eē inferius:⁊ leuia ſupius.ſi ergo nõ eſt in animali
alia forma ꝙ̃ forma elemētorū:ſequitur ꝙ grauia ſitua
bunꝛ inferius ſub leuioribus: ⁊ ſituabunꝛ mõ ſupradcõ.
¶ Tertio ſequitur ꝙ nullū mixtū notabili tpe dꝫ dura- 3m
re.ꝯña eſt falſum:⁊ tꝫ ꝯñtia:qꝛ cū elementa ſint in eo ſine
aliqua forma prohibente ea ſegregari.Et ad locum pro-
prium moueri:ſequitur ꝙ ſtatim ad ſuūꝫ locum ꝓprium
mouebūꝛ:⁊ ſic diuideꝛ mixtū:ſpāliter cū appetāt a natura.
¶ Quarto ſequereꝛ ꝙ homo aſinus ⁊ equus non differ- 4m
rēt ſpē eēntiali.ꝯſequens eſt falſum:⁊ probatur ꝯñtia.qꝛ
ſubſtantialr nõ eſt aliud aſinus ꝙ̃ eꝗs:nec bos:licet aliter
ſint in vno ꝓportionata ⁊ diſpoſita ꝙ̃ in alio: quare ſub
ſtantialr nõ differūt ſpē:nec valet ſi dicatur:ꝙ ſunt diuer
ſarum ſpērum ſpecialiſſimaruꝫ ꝓpter diuerſam diſpõnē
ꝓportionū in ꝗlitatibus elemētoꝝ. nã per diuerſam pro-
poſitionem:⁊ diſpõneꝫ in qualitatibus mãe nõ dicuntur
differre ſpecie.qꝛ ſi tota ſubſtantia mixtorū ſint elementa
ſine noua forma ſuperaddita ſequiꝛ ꝙ elemēta nõ diffe-
runt ſpecie.nec mixta que ſunt ipſa elemēta propter diuer
5m ſas diſpõnes qualitatiuas:aut proportiões. ¶ Quinto.
ſi ſic ſequiꝛ ꝙ ferrū ⁊ marmor eſſent magis ſimilia in ſub
ſtãtia ꝙ̃ ferrum frigidum ⁊ ferrū ignituꝫ. ꝯña eſt falſum
prout notum eſt:qꝛ vtrūꝗ eſt elemētum ſeu elemēta.⁊ ꝓ
portiões elorū in duobus frigidis ſunt magis ſimiles ꝙ̃
in vno frigido:⁊ in alio calido:nec valet ſi dicaꝛ ꝙ hoc ſit
accidentalr:cū vtrūꝗ iſtorū ſint elemēta ſubſtãtialr ſine
aliquo addito nõ plus eſt cõplexio calida accñtalis ꝙ̃ fri
6m gida elemētis. ¶ Sexto.nõ eēt aliquod vnum mixtum.
cõſequēs eſt falſum:⁊ ꝯñtia tꝫ:quia erit quatuor elemen
7m ta ſic ꝓportionata.⁊ illa nõ erit aliqḋ vnuꝫ. ¶ Septimo.
nõ poſſet reddi rõ:ꝗre ferrum ignitū remota caliditate ſe
reduceret ad frigiditatem.ꝯña eſt incõueniens : ⁊ ꝯña tꝫ:
qꝛ ſi ferrū non eēt niſi quatuor elementa ſic ꝓportionata

⁊ complexio calida non eſt magis repugnans huiuſmo-
di elementis ꝙ̄ frigida ſequitur ꝙ non potius per elemē-
ta frigida corrumpetur caliditas in ferro ignito ꝙ̄ ꝑ ele-
mēta calida ibidem. ergo nulla eſt rō: quare ferrum redu
cit ſe ad frigiditatē. ſic ergo patet cōcluſio tertia determi-
nata. ⁊ ex conſequēti omnes tres opiniones antiquorum
reprobate: ⁊ hoc de primo articulo.

Quantum ad ſecundum articulum ſit prima cō-
cluſio. forme ſubſtātiales elemētorū
p^a ꝯ. non manēt in mixto: patet ꝑ concluſiones primi articuli.
quia nec manēt in eo ſub eē perfecto: nec manēt in eo ſub
p^m eē remiſſo: vt dictum eſt ⁊ aliter. ℭ Probatur ſi manerēt
ſequitur ꝙ ſubiectum gñationis eēt ens in actu. pꝫ: quia
2^m eēt actuatum ꝑ illas formas elorū. ℭ Scđo. ſi remane-
rēt nō fieret reſolutio vſqꝫ ad mām primā. conſequens eſt
falſum: ⁊ tꝫ ꝯña: qa forme elorum manerēt que fuerunt.
3^m. ℭ Tertio. ſi manerēt ſequitur ꝙ manerēt in medio ma-
ris in lapide. cōſequēs videſ inconueniēs: quia videtur ꝙ
ipſe ignis aqua ſtante extingueretur: ⁊ ꝯña tꝫ: quia manet
ibi lapis exiſtens mixtum: quare forma quatuor elorum.
Et confirmaſ. qa ſequitur ꝙ ignis in medio maris gñare
tur: cōſequēs eſt falſuꝫ vt patet: ⁊ tꝫ ꝯña: quia ibi gñan
tur lapides ⁊ mixta ex elīs: ⁊ certuꝫ eſt ꝙ ignis ab extra
nō intrat mare ad mixtionē. quare ipſum: cum dꝫ concur
2^a ꝯ. rere ad gñationē neceſſe eſt ibideꝫ generari. ℭ Secunda
concluſio. qualitates elemētorum non manent in mixto
T. c. 11. ſub eē ſuo intēſo ⁊ pfecto. pꝫ auctoritate phyloſophi ſcđo
huius. caplo tertio di. nihil gñatur ex glacie nec ex exſio-
ne. i. ex igne: vel aqua. ⁊ eadē rōne aere: vel terra exiſtēnb^9
in naturali diſpoſitiōe ꝓpter intenſionē qualitatū prima
2^m rum nimium mixto repugnātē. ℭ Scđo. probatur ra
tiōe. nullū mixtum patiſ qualitates elorum in ſummo. er
go. ꝯña tꝫ ⁊ aīs eſt nec̄tum qa mixtum: dicitur eo ꝙ q̄-
litates ſimplices ſicut eas hꝫ elemētū: non habet. ℭ Ter
3^a ꝯ. tia cōcluſio. in mixto manēt qualitates eiuſdem ſpēi: cum
quolibet elorū: ſed remiſſe. ꝓbaſ auctoritate phi. d. ꝙ vir-
ꝑmo. ge. tus elorum ſaluatur: ⁊ nō videtur quomō virtus eorum
T. c. 84 ſaluaretur: niſi qualitates ſue manerent ſub eē intenſo vel
remiſſo ſpālr: cum probatum ſit ꝙ nō forme ſue ſubſtan
tiales. cum ergo qualitates nō maneāt ſub eē intēſo: ſequi
tur ꝙ manēt ſub eſſe remiſſo.

p^m **Deinde** probatur idē rationibus. primo: qa calidi-
tas mixti intēditur a caliditate elemēti. er-
go eſt eiuſdē ſpēi cuꝫ ea: cōſequētia tꝫ: qꝛ nō intēdit elemē
tum niſi qualitatē ſibi ſimilem. aīcedēs pꝫ. qa ignis intē-
2^m dit caliditatem viuētis vt docet experiētia. ℭ Secundo
probatur illud idē ſic. caliditates mixtorum gñant quā-
doqꝫ caliditates elītoruꝫ. ergo ſunt eiuſdē ſpēi cum illis.
aīs tꝫ: quia caliditas ignis: vel metalli calefacti generat
in ſtuppa ignē prout docet experiētia: quod non eſſet: niſi
3^m generaret caliditatem elemētorū. ℭ Tertio. ſenſus tact^9
inter caliditatem viui ⁊ elītorum nō diſtinguit: ſi ſint eq̄.
ergo nō ſunt diuerſarum ſpērum. ꝯña tenet: quia nō eſt
melior iudex de caliditatibus ꝙ̄ tactus: ſicut nec de colo-
ribus ꝙ̄ viſus. aīs docet experientia: vt qlibet experiſ in ſe.
4^m ℭ Quarto grauitates ⁊ leuitates elemētorum manēt in
mixtis remiſſe. ergo qualitates prime: aīs pꝫ. cū oleuꝫ ſit
de natura aeris: vt dicitur quarto metheororū: deſcendit in
aere: quod nō videtur ex alio niſi quia leuitas aeris in eo
exñs nō trahit ſurſum in ſpera aeris: ⁊ ideo grauitates ter
re ⁊ aque trahētes deorſum qa plus trahunt ꝙ̄ leuitates
ignis reſiſtant trahunt elementum vſqꝫ ad ſperam aque.
Confir. ℭ Confirmaſ illud antecedēs ex alio. quia aliquod mix-
tū eſt grauius alio in aere: quod non eſt grauius eo in aq̄.
ergo grauitas mixtorum eſt eiuſdem ſpēi cum grauitati
bus elemētorum: conſeqñtia tenet: quia ſi non: nulla eſſet

ratio quare mixtum plus ponderans in aere reſpectu alte
rius non plus ponderaret in aqua eodem: antecedēs pa-
tet: qa vinum plus pōderans in tertio ꝙ̄ vna libra plum-
bi in aere minus ponderat eadē libra plumbi in aqua. cu
ius ratio non videtur alia niſi: qa in vino eſt grauitas aq̄
que in ſpera aeris trahit deorſum ⁊ ideo plus pōderabat
in aere: in aqua autem non trahit: ⁊ ideo minus ponde-
rat in aqua. ex quo patet: ꝙ eſt eiuſdē ſpēi cum grauita-
te aque. ℭ Ex illa concluſione ſequitur correlarie ꝙ ca- Cor^m
liditas mixti non eſt ſoluꝫ virtualiter ſimilis caliditati ele
mētali: imo eſt actualiter ſimilis ſpecie ſpecialiſſime. ℭ Se Cor^m
cundo. ſequitur ꝙ qualitas actiua totalis mixti eſt com-
poſita ex reali caliditate: ⁊ reali frigiditate. ſimiliter qua-
litas paſſiua ex reali humiditate ⁊ reali ſiccitate ad tem-
peramētum medium debite reducte. ambo correlaria pa
tēt ex concluſione. ℭ Sed contra dicet alia opinio. ideꝫ dubium
non habꝫ caliditatē ⁊ frigiditatē in eadē parte ſui. ꝗ. ꝯña
falſum: ꝯña tꝫ: ⁊ aīs pꝫ ꝑ phyloſophuꝫ caplo tertio ſcđi T. c. 16.
huius. dicētē ꝙ ipſe nō poſſunt coniungi. ℭ Scđo. nō vi 2
detur ꝙ idē in eadē parte ſui habeat ſapores diuerſos. er-
go nec idē in eadē parte ſui habebit ſimul caliditatem ⁊
frigiditatē. ℭ Tertio. qualitas non dicitur niſi: qa deno- 3
minat ſubm. ergo caliditas ſm Ariſt. nō eſt aliud ꝙ̄ ds
eē calidum. ꝗ cum poſſit idē eē calidum ⁊ frigidum ideꝫ
non pōt hēre caliditatē ⁊ frigiditatē.

Ad illas rationes reſpondetur faciliter ad primaꝫ R^o
negetur antecedēs: imo idē habet in eadē
parte ſui caliditatē ⁊ frigiditatē. Ad phyloſophum ſcđo T. c. 16.
huius. dicitur ꝙ voluit ꝙ nō poſſent coniungi in eē pfe-
cto: ſiue ſic ꝙ vtraqꝫ habeat plus ꝙ̄ mediuꝫ latitudinis:
poſſunt tamē coniungi ſub eē medio: aut ſic ꝙ latitudo
amborū non excedit ſimul ſupra latitudinē cuiuſcunqꝫ
eorum. ℭ Ad ſcđm dicitur ꝙ non eſt impoſſibile ꝙ idē Ad 2^m
in eadē parte ſui habeat ſapores diuerſos: ⁊ ꝙ ex eis com
ponitur ſapor medius: ⁊ adhuc ſi non haberet negeſ con
ſequētia: ꝙ idē non hēret caliditatē ſimul ⁊ frigiditatē: ⁊
ratio quia non eſt ſimile de qualitatibus primis: ⁊ de ſa-
poribus: ⁊ coloribus ad qualitates medias. ℭ Ad tertiū Ad 3^m
negetur ꝙ omnis qualitas denominat ſubm denomina-
tione ſui concreti. qa hoc nō facit qualitas remiſſa: ⁊ ſi al-
legaretur phyloſophus in ꝑdicamētis. d. ꝙ qualitas eſt
ſm quam quales eſſe dicimur. dicitur ꝙ intellexit ꝙ qua
litas eſt ſm quā quales eē dicimur denominatiōe concre-
ti: vt habētes talē q̄litatē dicantur q̄les. ſic. n. ſm remiſſaꝫ
caliditatē dicimur quales: qa non ſumus ſummē frigidi.
ℭ Ex his pōt correlarie inferri ꝙ elementa dicuntur vir- Cor^m
tualr manē in mixto dupliciter. Vno modo qa ſue q̄litates
remiſſe manēt. ℭ Alio modo: qa mixtum ſuis q̄litatib^9
calefacit infrigidat humectat: ⁊ deſiccat: ſicut elīta: ⁊ ſic
facit virtualiter operationes elemētoruꝫ q̄litatibus in eo
derelictis ex elementis: quare debent in eo manere elemē-
ta virtualr. ℭ Scđm correlarium ꝙ mixtum differt ab Cor^m
elīto per tria. ℭ Primum eſt. ꝙ nullam qualitatuꝫ pri- p
marū habēt in ſummo ſicut vnam illarū quodlibet elīm:
quare elītū dicitur ſimplex ſimplicitate vnius ſumme q̄li-
tatis. mixtuꝫ noꝫ. ℭ Scđm eſt. ꝙ qualitates pme in mix 2
to ſunt oēs ad qđdā tꝑamētū mediū reducte: ⁊ non ſic in
elīto exñte in naturali diſpōne ſua: vnde ſi mixtū tēderet
in aliqua ſui qualitate verſus ſummuꝫ diſponereſ ad cor-
ruptionē: ⁊ eēt ſibi violentū. per oppoſitum ſi elemētuꝫ di
ſponeretur verſus mediuꝫ notabiliter eſſet ſibi violentum
⁊ diſconueniēs. ℭ Tertium eſt. ꝙ mixtuꝫ habet qualita 3
tes ſcđas nō tāgibiles ſicut ſūt ſapores: ⁊ odores: ⁊ color.
⁊ elemētū nō hēt illas: ⁊ cauſa eſt: qa huiuſmodi qualita
tes conſequuntur mixtionē qualitatum primarū adinui
cem que reperiuntur in mixto: ⁊ non in elemento.

Ad rõēs **Ad rationes** factas in oppoſitū reſpondetur que videntur eſſe pro opinionib⁹
improbatis in primo articulo. Ad primam auctoritatem
T.c.4. phyloſophi quinto methaphyſice. dicitur ꝙ ibi accepit ele-
mentum pro principio intrinſeco rei: ⁊ tale bene manet in
2 mixto: ⁊ ſic non capitur in propoſito. ¶ Ad ſcḋm in ca-
T.c.84 pitulo de mixtione cum phyloſophus dicit: corrumpitur
alterum aut ē neq₃ alterum miſcibilium: nec ambo. dici-
tur ꝙ voluit ꝙ quodlibet eorum maneret in mixto in vir
tute: ⁊ ſic non corrumpitur qn in virtute remaneret: ⁊ ꝙ
modo hoc ſit intelligēdum: patet in primo correlario ſe-
3 cundi articuli. ¶ Ad tertium quando dicitur ꝙ mixtio
T.c.90. eſt miſcibilium alteratorum vnio: dicitur ꝙ hoc eſt verū:
ſed non ſolum alteratorum: immo primo alteratorum ⁊ po-
ſtea corruptorum. ⁊ re vera illa auctoritas eſt magis pro
concluſiōe oppoſita. qa ſi deberet fieri vnio miſcibilium:
cum ex pluribus exiſtētibus in actu non fit aliquod vnū:
oportet elementa actu corrumpi: q2 alias nō poſſet vniri.
4 ¶ Ad quartam cōmētatoris dicit ꝙ fuit illius opinio.
3.c.67. ¶ Ad quintam de gutta dicit ꝙ per hoc Ariſto. voluit ꝙ
5 vnum miſcibilium nō dēret corrumpi in alterū altero re-
p.ge.88. manente ſicut in propoſito de gutta vini corrumpitur in
aqua aqua remanēte: ſed debet eſſe ſic adequata ꝙ om-
nia corrumpantur: ⁊ ad quoddam tēperamētum mediū
reducantur: ⁊ ſic ſunt ſolute auctoritates.

Ad p̄m **Ad rationes** ad primam dicit ꝙ ſimilitudo de litteris ad ſyllabas nō eſt bona re
ſpectu elemētorū ad mixta. qa lr̄e ſunt partes integrales
ſyllabarum: ideo manēt in ſyllabis. elemēta autē nō ſunt
partes integrales mixtorū: ſed ſolū ṗncipia actiua: qbus
mediantibus in materijs ſuis media q̄litate q̄lificata for-
Ad 2m ma mixti introducit: ⁊ de hoc magis dicit in ſcḋo in pro-
poſito tamē negat ſilitudo ⁊ maior. ¶ Ad ſcḋm negat:
ꝙ ſi nō maneret: mixtū eēt eque ſimplex ſicut elm̄: ⁊ mo-
dus quo mixtū non eſt ita ſimplex: poſitus eſt: ⁊ q̄mō dif-
fert mixtum ab elm̄to poſitū eſt in ſcḋo correlario ſcḋi ar
ticuli. nō obſtante ꝙ ſubſtātialit mixtum ⁊ elemētum ſūt
eq̄liter ſimplicia: tamē mixtū nō debet dici eque ſimplex
Ad 3m vt ex illo correlario ſatis p₃. ¶ Ad tertiū₃ cōcedit. ꝙ mix
tum nō mouet ad motum eli dominātis in eo ſicut ratio
p.cō.7. ꝯcludit. Et ad p̄bm dicit ꝙ voluit ꝙ moueret ſm motū
q̄litatū motiuarū dc̄rū in eo ex elemētis p̄dominā-
T.cō.7 tiū in trahēdo ſurſum vel deorſum. ⁊ hoc nihil plus ad p̄-
Ad 4m ſens. ſpectat enim ad p̄mū celi. ¶ Ad quartū₃ concedit.
ꝙ mixtum ꝓprie loq̄ndo nō componit ex elis: eo ꝙ ipſa
nō ſunt in mixto: ſed dicit ex eis componi: eo ꝙ ex eis vir-
tualr mediate: aut imediate concurrentibus gn̄atur mix-
tum: eis virtualiter in mixto remanētibus vt dictū₃ eſt in
ſcḋo articulo. Ad cōfirmationē dicit ꝙ mixtum fit ex ele
mētis quādo ipſum gn̄at: ſed verum eſt ꝙ nō ꝓprie ex eis
componit: qa ipſa in ipſo nō remanēt: ſicut album l₃ fiat
Ad 5m ex nigro: nō tamē componitur ex nigro. ¶ Ad quintū di
citur. ꝙ omnia corrumpunt. ⁊ ad improbationē quādo
dicit ꝙ tunc mixtū gn̄at ex ſimplr nō entib⁹: negat ꝯ̄ñia.
qa l₃ fiat ex elis q̄ corrumpunt in eius factiōe: tamē fit ex
entibus. nam ex materijs elm̄torum q̄ ſunt entia. etiā cum
mixtū fit ex elemētis: tūc elm̄ta ſunt: ⁊ ideo adhuc fit ex en
tibus: l₃ protūc ſint in continuo corrūpi: ⁊ ideo ſimplr ne-
ganda eſt ꝯ̄ñia q̄ infert. ergo mixtum fit ex ſimplr nō en
tib⁹. etiā negāda eſt hec: ꝙ mixtū fit ex elemētis corruptis:
qa quādo mixtū fit tūc elm̄ta nō ſunt corrupta ſ₃ corrūpūt.
Ad 6m ¶ Ad ſextum ſit dicit: ꝙ forme mixtorū non recipiuntur
in mā mediantibus formis elemētorū ſubſtātialr. Et ad
Co.67. Cōmentatorē tertio celi pōt dici vno mō ꝙ fuit illius opi
nionis. alio modo ꝙ intellexit formas mixtorū₃ recipi in
mā mediantibus formis elm̄torū. i. mediantibus q̄litatibus

diſpōnibus elemētorum per actionē elementorum ad me-
dium reductis. ¶ Ad ſeptimum negat ꝙ experimur for- Ad 7m
mas elemētorū manē in mixto. Ad ꝓbationē dicit. ꝙ ci-
neres remanētes ligno viridi ad ignē poſito generantur
ibidem ex ligno: nec fuerunt ante ibi: ſed ex incineratione
ignis gn̄ant: ſimilr d₃ dici de fumo ꝙ gn̄at actione ignis
agentis in humores ligni: ⁊ ꝓportionabilr dicit de flāma
ꝙ generat ex lignis corruptis: vnde nullum illorum fuit
ante in ligno. ſed de aq̄ inexiſtēte dicitur ꝙ in poris ligni
includebat humiditas nutriens lignū. ⁊ qa illa eſt frigi-
da: ideo ligno poſito ad ignē fugit ſuum ꝯ̄riū. ſ. calorem
ignis ⁊ exit p poros fugiēdo: ⁊ etiam alia de cā. qa calor
calefacit illos humores itantū ꝙ nō pñt manē in illo rece
ptaculo: ⁊ ideo inuenientes viā aptam in fine ligni exeūt:
⁊ ideo negat ꝙ illa aq̄ ante fuit de integritate ligni: vel ei⁹
eſſe. ¶ Ad aliam experiētiam dicit. ꝙ ignis q gn̄atur ex
fricatione lapidū cum ferro nō erat in aliquo ipſorum: ſ₃
generat ex magna confricatione: ⁊ cōſtrictione aeris in-
ter lapidē ⁊ ferrum. motus enim natus eſt calefacere: ⁊ p
fortem caliditatē ignire. ¶ Ad octauā₃ concedit. ꝙ mix Ad 8m
tum pōt gn̄ari ſolo vno elo actualr cōcurrēte ad ſui actio
nem paſſiue. nec hoc eſt incōueniēs. Ad p̄bm ſcḋo hui⁹. T.c.47
dr̄ ꝙ oē mixtū v̄tualr componit ex q̄tuor elis: eo ꝙ in oī
mixto ſunt q̄litates p̄me remiſſe q̄ ſunt v̄tutes q̄tuor elo-
rū: ⁊ iō dr̄ ex q̄tuor elis oē mixtum cōponi: ⁊ de hoc magis
dicit in ſcḋo huius q̄ſtione p̄ma: ſed q̄ndo dicitur ꝙ alia
ela ſuperfluerēt dicit ꝙ non: qa ſunt ad decorē₃ vniuerſi.
¶ Ad nonā negat aña: ꝙ in gn̄atione lapidis manet ter- Ad 9m
ra in lapide. Ad ꝓbationē₃ dicit ꝙ in mixtione freq̄nter
gn̄ans formā mixti: ſiue ſit deus ſiue dator formarū ſiue
aſpectus celi eſt cauſa p̄ncipalis corruptionis huius ele-
mēti: l₃ diſpō q̄litatiua in q̄litatibus p̄mis non tantū ſit ei
diſconueniēs qn ſub maiori diſconueniētia poſſit remane-
re. qa dans formā ipedit virtutē ꝯſeruatiuā celi: ſic ꝙ ꝓpt
hoc forme illius eli nō amplius in mā conſeruant: ⁊ ꝓpter
materiam debē intrare mixtionē corrumpit: ⁊ ſic corrum
pit forma in gn̄atione lapidis: aut ferri. Per hoc ad for-
mā dicit negādo maiorē: qa forma terre nō corrumpitur:
niſi diſpō eius q̄litatiua tm̄ remittat ꝙ non poſſit ſub ea
remanē: ideo dicit ꝙ corrumpitur freq̄nter. ꝓpter gn̄are for
mā mixti in mām eius: cauſans eius corruptionē: aut fa-
ciēs vt celum illā₃ formam in mā illa deſinat conſeruare.
¶ Ratio poſt oppoſitum eſt pro dictis in p̄ma concluſio-
ne ſecundi articuli: ⁊ ſic patet de iſta q̄ſtione.

¶ Continuā autem his queſtionē dicendū.

Tex.c.lxxxv. Qō. xxiij.

VTrum mixtio ſit poſſibil. ¶ Et argui- p̄m
tur p̄mo ꝙ nō: qa ſi eēt poſſibi
lis vel fieret ipſorū miſcibilium paruis parti-
bus iuxta poſitis, vel p ipſorū penetrationē₃.
nullū iſtorū pōt dici: g nō eſt poſſibilis. ꝯ̄ñtia
eſt nota. ⁊ aña pro p̄ma pte p₃ a ſufficiēti diuiſiōe. p ſcḋa
parte p₃: q2 nō per iuxtapōnē p p̄bm in lr̄a: qa eēt cōpoſi T.c.86.
tio ⁊ non mixtio. nec p penetrationem: q2 penetratio non
eſt poſſibilis. ¶ Scḋo. ſi mixtio eſſet poſſibilis ipſa fieret 2m
per diuiſionem miſcibilium. ſed hoc nō eſt poſſibile. ergo
mixtio nō eſt poſſibilis. ꝯ̄ña t₃: ⁊ maior rōnis p₃ per p̄bū₃ T.c.89.
in lr̄a di. ꝙ bene diuiſibilia ſunt faciliter miſcibilia: quod
nō eſſet verū niſi mixtio requireret miſcibiliū₃ diuiſionem.
⁊ p₃ rōne: q2 nō videt rō quo miſcibilia indiuiſibilia indi-
uiſa poſſent ſic vniformiter diſpōi: ꝙ ex eis fieret mixtio:
niſi diuiderent miſcibilia in tot partes quot poſſent diui-
di: ⁊ parua pars vnius poneret iuxta paruā partē alteri⁹.
minor declarat: qa vel diuiderent miſcibilia in tot partes
in quot poſſent diuidi. Et iſto mō nō: qa ſic ꝯtinuū in iſ-

T.c.37 nitum eſſet diuiſum: quod eſt cōtra phyloſophum tertio
phyſicorum: vel in aliud ſic: ꝛ in aliud nō. ꝛ iſto mō nō: qꝛ
nō videt̄ ratio: quare potius fiat diuiſio in vna parte ꝙ̄ in
3ᵐ alia. ergo opꝫ ꝙ fiat in omni vel in nullo. ¶ Tertio ſi ſic
eēt poſſibilis. vel fieret nālr̄: vel violēter: ſed nullum iſtoꝝ
pōt dici. ergo nō eſt poſſibilis. maioꝛ pꝫ a ſufficiēti diuiſio
ne. minoꝛ declaratur. nō enim pōt dici fieri nālr̄: qꝛ ge
neratio mixti ex elemētis fit elemētis concurrentibus. mo
do ſi hoc fit in loco deorſum: tunc ibi eſt ignis violenter ſi
in loco ſurſum tūc eſt ibi terra violenter. ſi in loco medio:
ambo tam ignis ꝙ̄ terra ſunt ibi violēter. ergo nō pōt fie
ri naturalr̄: nec pōt dici violēter: qꝛ gñatio mixti ex elemē
tis eſt naturalis: cum omnis generatio ſit naturalis māe.
4ᵐ ¶ Quarto. vel fieret omnibus elemētis concurrētibꝰ vel
quibuſdā ſic ꝛ quibuſdam nō: nō pōt dici ꝙ omnibus: qꝛ
quid cogeret ignē deſcēdē: vel terram aſcēdē. ꝛ ex alio: qꝛ
mixtio fit freqñter in medio maris vbi ignis nō pōt cōcur
rere: nec pōt dici ꝙ aliquibus: ꝛ nō omnibus: quia ſi ſolū
duo cōcurrerēt fortius ipſorum corrumperet reliquū ꝛ in
ſui nām conuerteret: ꝛ ſic non fieret mixtio: ꝛ eodē modo
ſi 3ᵐ: quia duo ipſorum que hērēt ſimbolum in caliditate
actiua puta duo eēnt calida vel duo eēnt frida: ꝛ illa cor
rumperēt 3ᵐ in ſuā naturam: ꝛ ſic iterū non fieret mixtio.
5ᵐ ¶ Quinto. vel fieret miſcibilium adequatio in potētia q
buſdam fortioribus ꝛ aliqꝫ debilioribus: ꝛ nullo iſtorum
modorū pōt dici: ergo mixtio nō eſt poſſibilis. maioꝛ pꝫ a
ſufficiēti diuiſiōe. ꝛ minoꝛ declarat̄. nō enim pōt dici ꝙ ſit
miſcibilibus adequatio in potētia: quia ſic int̄ ea nō fieret
actio: nec ex ꝯñti mixtio: ꝛ tꝫ ꝯñtia: qꝛ a ꝓportiōe eq̄lita
tis nō pōt fieri actio. nec pōt dici 2ᵐ: qꝛ ſic fortiora corrū
perēt debiliora in ſui nām: ꝛ ſic non fieret itez mixtio: qđ
6ᵐ fuit ꝓbandū. ¶ Sexto. vel fieret miſcibilibus remanēti
bus: vel eis corruptis. nō pmū: qꝛ ſicut dcm̄ eſt in p̄cedē
ti qōne ꝙ nihil erit mixtū ex eis: nec corruptꝭ: qꝛ ſi corru
pta ſit nihil eſt ex eis mixtū. ḡ iterū nō fit mixtio ex eis.

a.t.c.83. vſqꝫ ad 90. **In oppoſitum** eſt pħus. in lr̄a. d. mixtionem
eſſe poſſibilē. ¶ In queſtiōe
erunt duo articuli. In pmo rñdetur ad queſitū. In ſcdo
mouētur q̄dam dubia ꝛ ſoluētur.

pᵐ noᵐ **Quantum** ad primum pmo nota ꝙ mixtio capi
tur tripliciter. vno modo pro iuxtapoſi
tiōe partiarum partiū ſenſibiliū vnius iuxta ptes alteri⁹
iſto mō dicimus lanā miſceri lane: aut ordeum frumēto.
2ᵐ ¶ Secundo. accipitur pro mixtione plurium ſpērum ſm̄
partes remanētes. ꝛ ſenſibiles tamē: ꝛ ſic vinum miſcetur
aque ꝛ plures ſpēs miſcentur ſimul in mortario: ꝛ de his
3ᵐ duobus modis nihil ad pħm. ¶ Tertio. capitur pro vera
vnione omniū miſcibiliū in vnā formam ſubalem ſic: vt
quelibet pars remanēs tam ſenſibilis ꝙ̄ inſenſibilis ſit ve
2ᵐ noᵐ re mixta: ꝛ ſic accipit̄ in ꝓpoſito. ¶ Secūdo nota ꝙ ali
qđ eſt mixtum vniformiter: ꝛ tale pōt vocari mixtum ho
mogeneū. aliud eſt mixtum difformiter. ſ. cuius q̄libet ps
eſt mixta: nō tñ ꝯſilr̄. exēplū pmi vt caro. exēpᵐ 2ⁱ vt aſin⁹.
3ᵐ noᵐ ¶ Tertio nota. ꝙ poſſibile vt hic accipit̄ attribuitur re
bus. ſ. pro eo ꝙ pōt eē. vñ ſenſus eſt vtrū mixtio poteſt eē.
4ᵐ noᵐ ¶ Quarto nota. ꝙ frequēter viſum eſt ſimul cū pluuia
cecidiſſe ranas: pꝫ p albertum ſcđo metheororum hoc di
cētem: ꝛ pꝫ experiētia: ꝛ frequēter viſum eſt in eſtate ꝙ in
campis longe diſtantibus a foſſatis nulle erāt rane ante
pluuiam: ꝛ ſuperueniēte ſemi hora inuenti ſunt campi partis
ranis q̄ſi totalr̄ pleni qđ nō potuit eē ex alio: niſi qꝛ tales
ceciderant ſimul cū pluuia: ꝛ hᷣ de notabilibus ſint dicta.

pᵃ ꝯ̂ **His premiſſis** ſit prima ꝯ̂ ꝛ rñſalis. mixtio eſt
poſſibilis: ꝛ probat̄ ſic. mixtio
pōt gñari in media regiōe aeris ꝛ in terra. ergo mixtio eſt
poſſibilis. ꝯñs tꝫ: qꝛ in media regiōe aeris nō gñantur ni

ſi per mixtionē. añs eſt notū. per quartū notabile: qꝛ cer
tū eſt ꝙ rane que ceciderant cum pluuia erāt in media re
gione aeris in vētre nubis gñate. nō enim potuiſſent veni
re ad nubes. ¶ Scđo nā ordinauit elā ad mixtionē. ergo 2ᵐ
mixtio eſt poſſibilis. ꝯñtia tꝫ: qꝛ nā nō fruſtratur ſuo fine.
añs pꝫ: qꝛ ſemp deterius eſt rōne ſui melioris: ſeptimo po
liticorū. mō notū eſt ꝙ elā ſunt ſubē minus pfecte ꝙ̄ mix
ta: quare pꝫ ꝙ ſunt gratia mixtorum: ꝛ ex ꝯñti ordinata
ſunt ad mixtionē. ¶ Tertio. poſe eſt elā ſic combinari vt 3ᵐ
quelibet tria corrūpant qđlibet quartū. ḡ tunc gñabitur
mixtum. ergo mixtio eſt poſſibilis. ꝯñā vltima eſt nota: ꝛ
pᵃ declat̄: qꝛ ex q̄ elā corrūpunt̄ nō gñabit̄ aliqđ elm̄: ſꝫ me
dium: puta mixtum. añs pꝫ: qꝛ nō vr̄ quid ꝓhiberet elā ita
ſic cōbinari ſpecialr̄: cum poſe ſit duo elā ſic combinari vt
qđlibet corrumpet ſuū ꝯ̄riū. quare nō poſt ſic quattuor
cōbinari vt quelibet tria corrūpant qđlibet quartū attē
to ꝙ omnia hēt adīuicē ꝯ̄rietatē. ¶ Scđa ꝯ̂. gñatio mi 2ᵃ ꝯ̂.
xti ex elis nō fit in v̄tute ꝓpria elītorum. ꝓbat̄ ſic. qꝛ ſi in
v̄tute ꝓpria elorū fieret: ſequeret̄ ꝙ elā producerent nobi
liora ꝙ̄ ipſamet eſſent. ꝯñs eſt falſum: qꝛ nihil agit vltra
gradum ꝓprium. ꝛ tꝫ ꝯñtia: qꝛ forma mixti que ꝓducit̄
ex elis eſt nobilioꝛ quacūqꝫ forma eli vt forma rane: vel
conſimilis. ¶ Scđo. ſi mixtū gñaret̄ ex elis virtute ꝓpa: 2ᵐ
ſequeret̄ ꝙ a nullo gñaret̄. añs eſt falſum. ꝛ ꝓbat̄ ꝯña. qꝛ
dictum eſt in p̄cedēti queſtiōe ꝙ forme elītorum nō ma
nēt in mixto. ergo pꝑius a nā corrumpunt̄ ꝙ̄ forma mi
xti in nām ipſorū introducat̄. ḡ ſi forā mixti ab eis gñat̄
ipſa gñat̄: ꝛ tamē a nullo gñat̄: qđ fuit ꝯñs probandum.
¶ Tertio. ſi ſic nō poſſet dari rō: quare potius in mixtio 3ᵐ
ne gñat̄ mixtū iſtius ſpēi ꝙ̄ cuiuſcūqꝫ alterius. ꝯñs incō
ueniens: qꝛ ſi ſic omnia deberemus aſcribere fortune: ꝛ tꝫ
ꝯña: qꝛ elā quātum eſt de ſe nō plus ſunt determinata ad
vnum mixtum ꝙ̄ ad alterum niſi aliqđ determinās con
currat. ergo ſi in virtute ꝓpria quid agūt nulla eſt rō: q̄
re plus ꝓducit̄ mixtū huius ſpēi ꝙ̄ cuiuſcūqꝫ alterius.
¶ Quarto. qꝛ elemēta nō intēdunt formam mixti vt no 4ᵐ
tum: imo magis intēdūt ſibi ſimile gñare. ergo ſi mixtū
generat̄ per ꝓpriā v̄tutē elorū ſequit̄ ꝙ nā non ageret ꝓ T.c.79.
pter finē. cui⁹ oppoſitū dicit pħus ſcđo phyſicorū: tenet dubium
ꝯña: qꝛ gñō mixti ſit p̄ter intētiōez forme que generatur.
¶ Sꝫ aliqs di. qđ ḡ pncipalr̄ gñat formā mixti ī mā: dr̄
ꝙ ad hᷣ antiqͥ fuerunt diuerſaꝝ opiniōnū. catholici dicunt
deū pncipalr̄ eā gñare. platonici vo dixerūt ideā. Auicē T.c.31.
na poſuit datorē formaꝝ. Ariſt. vo poſuit v̄tutē ſemina
lē 7ᵒ metaphiſice: p qđ intelligit̄ certꝰ aſpectꝰ celi plus deter
minās mām ſuā īfluētia ad formā vnius ſpēi recipiēdam
ꝙ̄ ad recipiēdā aliā: ꝛ bñ aduerte ꝙ opio catholica ꝛ opi
nio Ariſt. nō ſunt repugnātes in hᷣ. nā Ariſt. non negaſſet
deū pncipalr̄ ꝯcurrere. v̄tutē tñ ſeminalē int̄ cās inferiores
dixit elā pncipalr̄ ad mixtionē certe ſpeciei determinare.
¶ Tertia cōcluſio eſt. determinās eſt pncipale agēs ſiue 3ᵃ ꝯ̂.
generans pncipalr̄: ꝛ cauſa corruptionis vnius elementi
per rōnē factā in p̄cedēti queſtione de gñōne lapidis vbi
forma terre corrūpit̄: ꝛ nō actiōe elorū. ḡ corrumpit̄ virtu
te huius determinātis ꝛ pncipalr̄ formā mixti generātis.
ꝯña tꝫ: ꝛ añs pro pma pte pꝫ: qꝛ forme elorū nō manēt in
mixto ex p̄cedēti qōne: ꝛ pro ſcđa pte declarat̄: qꝛ mā in q̄
gñat̄ forma terre ſemp manet frigida ſicca denſa ꝛ com
pacta. mō iſte ſunt q̄litates terre actione elorū: nō tamē re
mittunt̄ qn̄ ſub eis pōt manē forma terre. ergo forma ter
re v̄tute eloꝝ ꝛ actiōe non corrūpit̄ qđ fuit probandum.
Quantum ad ſcđm articulum ſit pmam dubita pᵐ dubᵐ
tio. Utrū mixtio poſſit fieri ſola iuxta T.c.85.
poſitiōe: vel penetratiōe corpoꝝ in corpus ꝛ arguit̄ ꝙ nō
per pħm in lr̄a. rñdet̄ ꝙ miſcibilia qñqꝫ diuidunt̄ in par
uas ptes ꝛ iuxtaponunt̄: ꝛ qꝛ ꝯ̄ria ſunt agūt ꝛ reagūt int̄

fe: ⁊ ſic reducunt ſe oēs ad tēperamētum medium diſcon
uenientes formis ſpērū miſcibiliū: ⁊ cōuenientes forme medie
mixti: quia pp̄ oēs forme miſcibilium corrumpunt: ⁊ ſola
media mixti in materijs oium ipſorum gñaf. ⁊ ſic fit vnio
media materierū: eo ꝙ forma informans illas dicit vna:
⁊ eſt forma media in formas miſcibilium nō pncipaliōe:
ſed virtute vt dcm̄ eſt. ¶ Ex hoc inferūtur ꝓpōnes reſpō
p° dētes dubitatiōi. ¶ Prima eſt. ꝙ nō ſufficit ſola iuxtapo
2° ſitio: qꝛ p eam nō fieret vnio materierum. ¶ Scḋa ꝙ nō
3° eſt corpoꝝ penetratio: qꝛ illa eſt īpoſſibilis. ¶ Tertia eſt
ꝙ frequēter iuxtapoſitio inter paruas ptes ipſoꝝ miſci
bilium iuuat ad mixtionē. pꝫ: qꝛ melius potuerunt tales
paruę ptes iuxtapoſite ſeīuicē corrumpere: ⁊ vnū mediū
4° generare ꝙ̄ ſi eſſent magne iuxta magnas. ¶ Quarta ē.
ꝙ ois mixtio eſt generatio. pꝫ: qꝛ ſine generatiōe nō fieret
vnio materierum miſcibiliū. ⁊ iſto mō ſit dcm̄ de pma du
2m dum bitatiōe. ¶ Scḋa dubitatio eſt. qꝛ cum dcm̄ eſt ad mixtio
nē cōferre diuiſionē: ⁊ cum miſcibilia ſunt frequēter hōge
nia. Queriſ vtrū diuidunt in īfinitū. ⁊ iſto mō nō eſt poſſi
bile: vel nō diuidunt: ⁊ iſto mō eſt cōtra dicta: vel diuidun
tur in aliquot partes ⁊ in aliquot non: ⁊ ſi ſic que eſt rō ꝙ
magis diuiduntur in vna pte ꝙ̄ in alia: vel pp̄ qḋ nō oia di
R° uidunt. ¶ Rñdetur ꝙ nō eſt poſſibile miſcibilia habere
equalē rōnē diuiſionis in qualibet ſui pte. cauſa eſt ex pte
diuiſi: qꝛ ipſū: eēt ꝙ ipſū eſſet in q̄libet ſui pte eque fortis
reſiſtētie. cōſeruaf enim mediāte actiōe celi: que in vna p
te eſt fortior: ⁊ in alia debilior pp̄ inequalitatē diſtātie. Ex
alio qꝛ lumen ſolis calefacit miſcibilia difformiter: qꝛ for
tius in vna parte ⁊ debilius in alia. qꝛ ſi calefacit recto ra
dio forma eius calefacit fortius ꝓpinquius ⁊ remotius de
bilius: ſi radio reflexo tunc fortius ꝓpe reflexiōem: ⁊ debili
us longe a reflexiōe: quare ſiue ꝯueniēs elmto ſit huiuſmo
di actio ſiue diſcōueniēs ipſa p eam ſit difformis virtutis.
⁊ in vna parte fortioris reſiſtētie ⁊ in alia debilioris: qua
re diuiſio fiet in aliquot partes ⁊ in aliquot nō: ⁊ cadit ſu
per illa puncta miſcibilia: in quibus illa ſunt debilitata ꝙ̄
etiam ex parte diuidētis qꝛ nō vniformiter in quodlibꝫ pū
ctum miſcibilium agit: ſed in aliud fortius: ⁊ citius erit ibi
3m dum diuiſio ⁊ in aliud debilius: ⁊ ibi tardius fiet diuiſio. ¶ Ter
tia dubitatio eſt. quid diuidit miſcibilia. ¶ Reſpondetur
ꝙ pōt fieri a valde diuerſoꝝ q̄libet. quādoqꝫ fit a grauī
tate vt aqua miſcetur vino ſuppoſita ipſi vino. diuidit. n.
ſua grauitate vinum ⁊ deſcēdit frequēter. Etiaꝫ fit ꝓpter
alterationē ꝯtrioꝝ corrumpētium ſeīuicē. qñqꝫ aūt fit
4m dum motu locali diſtrahēte. qñqꝫ fit rarefactione. ¶ Quarta
dubitatio eſt ſi mixtio pōt fieri ſine huiuſmodi diuiſione.
¶ Rñdetur ꝙ ſic: qꝛ ſpālr poſtq̄ diuiſio ī dictas paruas
partes eſt facta ipſe partes ptes ſunt cōmiſcibiles ⁊ miſcen
2 tur ſine vlteriori diuiſiōe. ¶ Scḋo pꝫ hoc: qꝛ ſi in pncipio
in ſufficiētibus paruis ptibus miſcibilia iuxtaponerent:
tunc fieret mixtio ipſoꝝ ſine eorum diuiſiōe: qꝛ eque cito
3 fieret corruptio ſicut diuiſio. ¶ Tertio. qꝛ nō apparet qn
a. ⁊ b. miſcibilia iuxtapoſita poſſint ſeīuicem alterare ⁊
ad temperamentum mediū reducere ſine diuiſione tali.
¶ Et ſi dicaf. reductio talis nō fieret eque cito in materijs
oium miſcibiliū ⁊ in oīb ptibus eoꝝ. dr ꝙ h̄ eſt verum: ī
mo poſſibile eſt verum ſucceſſiue fieri iſtā miſcibiliū cor
ruptionē ⁊ mixtionē ex eis ꝓportionabilr fieri ſucceſſiue.
5m dum ¶ Quinta dubitatio. Utrum ſimile poſſit miſceri ſimili.
R° ¶ Reſpōdetur ꝙ ſimile ſubalr cū altero nō miſcetur cū
eo. ⁊ rō eſt: qꝛ talia nunq̄ corrūperēt ſe mutuo: eo ꝙ ſunt
eiuſdē ſpēi ⁊ nō ꝯtria. mō corruptio requirit ad mixtionē
vt dcm̄ eſt. Et ſi dicaf nōne aqua ſalſa miſcef aq̄ dulci. re
ſpōdef ꝙ nō: ſed ſolū fit diuiſio ipſarū in paruas ptes: ⁊
iuxtapoſitio ptiū. nulla aūt fit realis corruptio iter eas: ⁊
ſic nō eſt poſſe ꝙ ſile cū alio ī vna q̄litate aut duab miſcea

tur. ¶ Sexta dubitatio eſt. Utrum miſcibilia debent eſſe 6m dum
adequata in potētijs: vel vnū eorum dꝫ alteri dominari. R°
¶ Rñdef ꝙ miſcibilia nō debēt eſſe adequata pūctalr in
oi q̄litate ſua pꝫ: qꝛ nō eſt poſſibile ꝙ fiat punctalis adeq̄ p° ꝯ
tio pp̄ motū celi ⁊ pp̄ diuerſas variatiōes. imo ſi eēt adeq̄
ta: immediate poſt deſineret adeq̄tio ⁊ nullo toto tēpore re
maneret ꝓut ex ſolo aſpectu ſolis: vel vnius ſtelle reſpicie
tis ea pōt deuinci. ¶ Secunda ꝙ miſcibilia nō debēt eē 2° ꝯ
ſic adeq̄ta vt quodlibet ipſoꝝ ſit tāte reſiſtentie ſicut alia
ſunt actiuitatis. pꝫ: qꝛ nō fieret actio. ¶ Tertio. nullum 3° ꝯ
ipſoꝝ dꝫ tm̄ dñari: vt nō repatiaf ſeu nō poſſit alia ſeu ali
qḋ ipſoꝝ cōuertē in ſui nām: ſtante illa diſpōne: pꝫ: qꝛ nō
fieret mixtio. ¶ Quarta ꝯ. eſt debēt eſſe adequata in po 4° ꝯ
tentijs ſic vt quodlibet ita fortiter repatiaf: vt non poſſit
remanē: imo vt quelꝫ tria ſufficiant quartū corrumpe: ſi
ſit mixtio ex q̄tuor eliſ: ⁊ ꝓportionabili mō: ſi fiat ex mix
tis: qꝛ ſic forme miſcibilium corrumpunt: ⁊ forme medie
gñanf. ⁊ ſic itellexit Ariſt. qñ dixit miſcibilia debere potē T.c. 89.
tijs eſſe adequata. ¶ Septima dubitatio. Utrum mixtis 7m dum
poſſit fieri ex duobus eliſ. ⁊ arguit pmo ꝙ nō: qꝛ vel hñt
ſimbolum: ⁊ ſi ſic: qḋ dñaf ꝯuertit aliū in ſui nām: vel nō
hñt ſimbolū: ⁊ ſi ſic vel vnū dñatur alteri in duabus q̄lita p°
tibus: ⁊ tunc ipſm manebit: ⁊ aliud ꝯuertit in ſui nām: vel
qḋlibet dñaf alteri in vna qualitate: ⁊ ſic nō gñabit mix T.c. 48
tum: ſꝫ tertium elm: vt pꝫ ſcḋo huiꝰ caplo quarto. vel neu
trū dñatur alteri in aliqua q̄litate: ⁊ ſic non fit mixtio: qa
nec actio. ¶ Rñdef ꝙ actiōe ꝓpria duoꝝ elmtoꝝ nō cō R°
currēte alio nō pōt ex eis gñari mixtum. ratio eſt iā poſi
ta: nam ſi ambo hēant ſimbolū: tunc nō eſt poſſe ꝙ vnū
eoꝝ corrumpaf alio manēte. ſi nō hñt: vel cōuerteret ter
tium elm: vel vnū corrūperet aliud. ¶ Secundo. dicitur 2
ꝙ ex actione ſolis celi. vel ꝓportiōabili ꝯcurrēte hñ pōt ex
duobus eliſ: imo ex vno ſolo ſolum actualr cōcurrēti fie
ri mixtū. pꝫ: qꝛ ſola mā miſcibiliū manet in mixto. ḡ cū in
fluentia celi: vel ſolis poſſet mām duoꝝ eloꝝ. vel vnius ſuf
ficiēter diſponē pro mixti gñone: non eſt rō: q̄re ex eis non
poſſet forma mixti generari. ¶ Tertio. dicit ꝙ hmōi mix 3
ti gñatio: lꝫ actualiter fieret ſolum ex duobus. vel vno mi
ſcibilium. tamē virtualr fit ex oibus ſimplicibꝰ: q̄re neceſ
ſe eſt ꝙ in ipſo: ⁊ mixto gñate maneāt qualitates: ⁊ virtu
tes oium eloꝝ ad mediū reducte: ⁊ ita virtualr eque bene
ex oibus cōponit: ſicut ſi oia cōcurrerēt ad ſui gñationē.
¶ Octaua dubitatio. quō miſcibilia veniant ad mixtio 8m dum
nē. ad quā dr ꝙ miſcibilia ſicut ignis ac terra frequenter
cōiungunt hic inferius ſup terrā: eo ꝙ ignis hic gñatur.
¶ Secūdo. dr ꝙ in media regiōe aeris eſt ꝯgelatio ſicca 2
terreſtris loco terre: ⁊ ex alio humida loco aq̄ ⁊ ignis ibi
dē frequēter gñaf ex īcēſiōe exalationis terreſtris: vel aliq̄
exalatio terreſtris eſt ibi q̄ ſubalr eſt actu ignis: ⁊ ſic gñaf
idē mixtū cōcurrētibꝰ miſcibilibꝰ. ¶ 3°. dr ꝙ nō eſt icōue 3
niēs īfluētiā facē ignē vſqꝫ ad mediā regionē aeris deſcen
dere forte pp̄ mixtionē. ¶ 4°. dr ꝙ nō opꝫ: vt ſatis in ſolu 4
tiōe ꝓcedētis dubitationis dcm̄ eſt: in gñone mixti oia mi
ſcibilia ꝯcurrē actualr: imo ſuffic ipſoꝝ virtualis ꝯcurſus.
vnde nō dr ignis cōcurrere in gñatione mixtoꝝ in medio
mario actualr: ſed ſolū virtualr. ¶ 9° dubitatio. Utrū mix 9m dum
tio poſſit fieri ex mixtis. Rñdef ꝙ ſic multotiēs vnū mix R°
tū gñaf ex alio: vt pꝫ de his q̄ gñanf p ꝓpagatiōē ſemīs:
⁊ vt in multis alijs. ¶ Decima dubitatio. Utrū mixta poſ 10m dum
ſint miſceri. Rñdef ꝙ ſic: qꝛ mixta hñt ꝯtrietatē per quaꝫ
ſeīuicē agunt ⁊ miſcent. ſicut pꝫ in metallis. ⁊ in liquoribꝰ q̄
miſcent adiuicē. ¶ Sed diceret aliquis. ḡ mixtum poteſt dubium
eſſe elemētum mixti. ¶ Scḋo. quia eſſet ꝓceſſus in infini 2
tum: qꝛ vnū mixtuꝫ eſſet mā ſecundi ⁊ ſcḋm tertij. ⁊ ſic in
infinitum. ¶ Tertio. ſpecies noue fient per artem quas 3
natura facere non poteſt, antecedens eſt inconueniens: ⁊

tȝ conſequẽtia:qꝛ ſi duo metalla poſſunt miſceri:ſic ꝙ fa-
ciant aliam ſpẽm metalli nouã ars facit nouam ſpẽm:qꝛ
illaȝ ſpẽm nã nõ potuit producere.ſilr ſi ex multis mixtis
fieret tyriaca ſpecie differens a quolibet ipſoꝝ ꝑ artem ars
ad pᵐ facit nouam ſpẽm quã nã nalr nõ potuit agere.℄ Dicit̃
ad primum negando ꝯñam:qꝛ eĩn nõ cõſueuit dici niſi õ
ſimplici.modo mixtum nõ eſt ſimplex:⁊ ideo lȝ ſit princi-
2 pium mixti:non tñ eſt eius elm.℄ Ad ſecũdũ negeť ꝯña.
qꝛ non qõlibet eſt miſcibile cũ quodlibet:imo in mixtione
deuenitur tandem ad ita perfecta ꝙ ipſa vltra miſceri nõ
poſſunt:⁊ ſic non proceditur in infinitum:qꝛ ibi eſt ſtatus.
3 ℄ Ad tertium dicitur.ꝙ eſt bene dubium:⁊ põt ꝓbabili-
ter dici ꝙ non eſt incõueniens:ꝙ ars iuuet nãm:ſic ꝙ ap-
plicet actiua paſſiuis quibus mediantibus nã certas ſpẽs
põt ꝓducere:quas nã non produxiſſet ſi talis applicatio
non fuiſſet facta:⁊ ideo ars ſic iuuando nãm bene generat
cum actione nature aliquaȝ ſpẽȝ:quã natura ſine arte nõ
generaſſet:⁊ ideo cõiter concedendum eſt ꝙ nã perfecta ẽ:
non qꝛ ſemper oẽm ſpeciem hȝ:ſed qꝛ celuȝ hmõi mixta ꝑ
2 artem generabilia oĩa virtualiter in ſe continet.℄ Scdõ
ꝙ non poteſt ars ſic in infinitum generare ſpecies nouas:
ſed ſolum finitas:reſpectu quoꝝ eſt potentia vt generent̃
applicans actiua paſſiuis virtute influentie celi:⁊ circa iſtã
11ᵐ dubᵐ ratiõneȝ bene ſtudeat ſtudioſus.℄ Undecima dubitatio
eſt.Juxta predictam dubitationeȝ queritur:quare nõ qõ-
libet miſcetur cuilibet:⁊ vr̃ ꝙ deberet:qꝛ omnia mixta ſũt
℞ diuiſibilia ⁊ habent ꝯtĩnuitatem.℄ Rñdetur ꝙ quedaȝ ſũt
q̃ hñt formã perfectaȝ:⁊ requirũt in materia organizatio-
nem ⁊ certã figuram debitam:⁊ q̃ntitatem ⁊ ligamenta or-
ganoꝝ.ſicut plante ⁊ aĩalia:⁊ illa nõ pñt diuidi in paruas
partes quin ſtatim corrũpãtur.quapꝓ anteq̃ȝ mixtio ex eis
fieret per diuiſioneȝ ad mixtionẽ ipſe ꝑ requiſita diu eſſent
corrupte:ſilr multe ſunt reſiſtentie:qꝛ q̃ñq̃ȝ vnum pateret̃
ad mixtionem diu aliud eſſet in aliam ſubam tranſmuta-
12ᵐ duᵐ tum:ſicut declarat pħus i ſine pmi de ſtãno ⁊ ere.℄ Duo-
decima dubitatio:quare aliqua ſunt faciliter mixtibilia ⁊
aliqua difficulter.℄ Reſpondetur ꝙ parua paruis faci-
lius miſcentur:qꝛ faciliter totum agit in totum:⁊ ex alio:
qꝛ parua ſunt modice reſiſtentie ex ꝯſequenti ſe cito inuicẽ
corrumpuntur:⁊ ad temperamentum mediuȝ ſe reducũt.
Dubiuȝ ℄ Et ſi dicatur ꝙ eadem eſt proportio parui ad paruuȝ:
ſicut magni ad magnum.ergo eque faciliter ſunt miſcibi-
℞ lia.℄ Reſpondetur:ꝙ lȝ ſit equalis ⁊ eadem proportio:
tñ non poteſt fieri equalis applicatio magni ad magnum:
ſicut parui ad paruum:⁊ ideo non ſequitur ꝙ ſint eque fa-
2 ciliter miſcibilia.℄ Scdõ cã eſt facilitas diuiſionis:ſicut
inuenitur in humidis viſcoſis:qꝛ propter facilitatem diui
ſionis faciliter talia reſoluuntur in paruas partes:⁊ iuxta
3 ponuntur quibus mediantibus citius fit mixtio.℄ Tertia
cauſa eſt:qꝛ oĩa miſcibilia ſunt hñi poſſibilia.⁊ aliud nullo
modo vel paruum non fieret debita mixtio ⁊ oppoſite cãe
ſunt cã difficultatis mixtionis ſi aliqua ipſarũ fuerit inten
13ᵐ duᵐ ſa in paſſibilitate mixtionis.℄ Tertiadecima dubitatio
eſt.ſi mixtum põt miſceri cũ ſimplici:⁊ videtur ꝙ non:qꝛ
ſimplex cum habeat ſuas qualitates intenſas ſemper ſupa
℞ bit ⁊ conuertit ipſum mixtum in ſui naturam.℄ Reſpon
detur ꝙ ſic:qꝛ licet bene blada miſcentur cum aqua in fa-
ctione potus:itez vinũ cũ aqua per ſucceſſionem tẽporis.
℄ Ad rõnem dr̃.ꝙ lȝ qualitates ſimplices ſint intenſio-
res:tñ poſſunt fieri propter magnitudinem mixti:aut den-
ſitateȝ materie eius equiparãdo ſic:ꝙ qualitates vniꝰ ſint
14ᵐ duᵐ tante actiuitatis ſicut alterius.℄ Decimaquarta dubita-
tio eſt.Utrum ſimplex poſſit augere mixtum.℄ Reſpon
detur plene ꝙ ſic.nam ſi gutta aque apponeretur doleo vi
T.c.88. ni:philoſophus dicit in littera:ꝙ vinum poteſt facere ꝙ
vniuerſa mixtura faciat opus vini.ergo aqua cõuertatur
in vinum ⁊ augmentabit ipſum.℄ Decimaquinta dubi- 15ᵐ duᵐ
tatio.quare mixtum animatum non poteſt augeri aut nu
triri ex ſimplici ſicut mixtum inanimatum.Dicitur ꝙ cã
eſt nimia diſſimilitudo mixti animati ad ſimplex:non enĩ
poteſt anima ſuo calore quãtũcũq̃ȝ diſſimile conuertere:⁊
ideo ſimplex ꝓpter nimiam diſſimilitudinem ſuam in mix
tum aĩatuȝ nequit tranſire:ſed ſecus eſt de mixto inanima
to:qꝛ non eſt tanta diſſimilitudo.℄ Decimaſexta dubita- 16ᵐ duᵐ
tio.ſi quelibet pars mixti eſt mixta:ſicut pȝ de lignis:qua
re ignis applicatus ei:cum vniforme ſit nõ generat equalr
ex omni parte flãmã.ſed ex vna parte generat flãmaȝ:⁊ ex
alia fumum:⁊ iterum ex alia cineres.℄ Reſpondetur:ꝙ ℞
cã huius eſt ꝙ nõ eſt lignum aut ſtramen aut aliquod hꝫ
homogeneũ ſimplr:qꝛ ſi ſic eſſet totũ in flãma conuertere
tur:ſicut oleum totum in flãma reſoluit̃.Sed lȝ ſit vnifor-
me quo ad ſenſum:tñ ibi ſunt etherogeneitates inſenſibiles
⁊ ꝑꝑ iſtud contingit ipſum in ita diuerſas formas reſolui.

Ad rationes

ad primaȝ patet quid ſit dicenduȝ
per pmaȝ dubitationem.℄ Ad ſe- ad rões
cundum patet ſolo per ſcdãm dubitationẽ.℄ Ad tertiũ ad pᵐ
dicitur.ꝙ eſt naturalis:ꝯceditur tñ ꝙ ad eam concurrunt Ad 2ᵐ
multe violentationes.puta corruptiones elementoꝝ vel Ad 3ᵐ
exiſtentiã aliquoꝝ coꝝ extra locum nãlem:ſed hec nõ ob
ſtat quin ipſa eſt naturalis:qꝛ ẽ generatio:⁊ oĩs generatio
eſt mixtio naturalis:⁊ de hoc magis dicet̃ in ſequenti qõ-
ne.℄ Ad quartum pȝ quid ſit dicendum per ſeptimaȝ du Ad 4ᵐ
bitationem.℄ Ad quintuȝ quid ſit dicenduȝ.pȝ per ſextã Ad 5ᵐ
dubitationeȝ.℄ Ad ſextum dr̃ ꝙ mixtio fit qñ miſcibilia Ad 6ᵐ
actu corrumpuntur ⁊ forma media generatur.conceditur
etiam ꝙ de virtute ſermonis mixtum nõ cõponit̃ ex eis vt
etiã ex his miſcibilibus que cõcurrũt ad eius gñonem:ſed
tñ dr̃ ex eis cõponi vulgariter ad intellectum ante poſitũ.
℄ Rõ poſt oppoſitum eſt pro pma ꝯcluſione primi articuli.

℄ Quedam.n.balbutiuntur adinuicẽ ⁊ epã-photerizant. T.cõ.xc. Qõ.xxiiij.

Queritur Utrum oĩs mixtio ſit nãlis.
Et arguit̃ primo ꝙ nõ eſt nã- pᵐ
lis aliq̃.gñatio nõ eſt nãlis ſimplr.aliq̃ ergo
nõ eſt nãlis.ergo ſimplr aliqua mixtio nõ eſt
nãlis.ꝯña tenet.qꝛ non vr̃ potior rõ de mixtio
ne q̃ȝ de gñatione vel augmẽtatiõe.añs eſt pħi.5.phyſico- T.c.57
rũ.circa finẽ.℄ Scdõ.aggregatio eloꝝ nõ eſt nãlis.ergo 2ᵐ
mixtio non eſt nãlis.ꝯña tenet.qꝛ in mixtione fit aggrega-
tio eloꝝ.añs eſt manifeſtũ.nã in tali cõgregatione:vel opȝ
terraȝ aſcendere:vel opȝ ignem deſcendere:qõ eſt violentũ
ſicut in precedenti qõne dictum eſt.℄ Tertio vel ela ma- 3ᵐ
nent in mixto:⁊ ſi ſic in quocũq̃ȝ loco fuerit mixtum aliq̃
elemẽta detinebuntur ibi violenter.vel nõ manent:ſed ſue
virtutes:ergo ille detinentur ibidem violẽter.ergo mixtio
eſt adhuc motus violentus.℄ Quarto.mixtio fit mediã- 4ᵐ
te alteratione violẽta.ergo eſt violenta.ꝯña tȝ.⁊ añs appa
ret.qꝛ gñatio miſcibiliũ fit ab agente extrinſeco ⁊ paſſum.
puta miſcibile non cõfert vim:qꝛ per eam diſponit̃ ad cor-
ruptionẽ ad cuius ꝯtrium hȝ nãleȝ inclinationem.ergo illa
alteratio eſt violẽta.℄ Quinto.mixtio fit mediãte corru 5ᵐ
ptione ⁊ diuiſione miſcibilium modo oĩs diuiſio eſt vio
lenta.ergo mixtio eſt violenta.añs pȝ.per pħm in lr̃a:⁊ mi T.c.86.
nor pȝ.qꝛ omne cõtinuũ diligit ſe nãliter ꝑmanere conti- ⁊.88.
nuum ⁊ vnũ:quare oĩs diuiſio eſt violenta.℄ Sexto.ali- 6ᵐ
qua eſt artificialis mixtio.ergo non oĩs eſt nãlis.ꝯña tenet.
2ᵒ phyſico.nãlia diſtinguunt̃ ab artificialibus.añs appet. T.co.5.
qꝛ artificialiter miſcet̃ vinũ cũ aq̃:⁊ ꝑ artẽ alchimiſte vnũ
metallum cũ alio.℄ Septimo.aliq̃ ſunt mixta caſualia. 7ᵐ
ergo nõ oĩs mixtio eſt nãlis.añs pȝ.de mixtis que ſunt mixta
caſualia.⁊ ꝯſequentia tȝ.qꝛ naturale diſtinguit̃ ꝯ caſuale.

T.c.83. vſqȝ ad 90. **In oppoſitū** videtur eſſe intentio Ariſ. qui nō videt in hoc lib. determinare niſi
de motibus ⁊ mutationibus naturalibus. cuȝ ergo hic de-
terminet de mixtione: ſeqt ꝙ ois mixtio eſt mutatio nālis.
ℭ In iſta q̄one ſunt ponēde diſtōnes. 2° ꝯnes reſponſales.
pᵐ noᵐ p **Quantum** ad primū. primo nota ꝙ nāle i propo-
ſito poteſt capi octo modis. ℭ Primo
modo capitur prout denominatiue dr̄ a nā: ⁊ ſic ſcia dicit
naturalis: eo ꝙ de natura ⁊ de habente attributionem ad
2 nām principaliter cōſiderat. ℭ 2° mō capitur prout diſtin
3 guitur cōtra violentū. ℭ 3° modo prout diſtinguitur con
4 tra artificiale. ℭ 4° prout diſtinguit̄ ꝯtra volūtariū. ℭ 5°
5 ꝓut diſtinguit̄ cōtra diſcōueniēs. ℭ 6° prout diſtinguitur
6 cōtra miraculoſum ſeu ſupernaturale: vt dicimus creatio
7 nem nō eſſe nālem. ℭ 7° ꝓut diſtinguitur contra caſuale.
8 ℭ 8° ꝓut diſtinguit̄ cōtra mōſtruoſum: ⁊ vr̄ octauus mo
2ᵐ noᵐ dus cōtineri ſub 7° tāq̄ ſferius ſub ſupiori. ℭ Scdo nota
ꝙ violentū capit̄ tripl̄r. Uno° qḋ eſt cōtra cōem ⁊ ſolitum
T.c.57 curſum nāe: ⁊ ſic capit̄. 5. phyſicoꝝ. qñ dr̄: ꝙ gñō augmē-
2 tatio ⁊ alteratio qñqȝ ſunt violente. ℭ 2° dicit̄: ꝙ eſt cōtra
nām ⁊ inclinationem agentis: vnde ſic qñ agens intendit
vnum ⁊ euenit oppoſitū illud dr̄ euenire violenter: ⁊ etiaȝ
tale dr̄ caſuale: caſuale aūt eſt in plus: qcq̄d. n. euenit p̄ter
intentionem alterius agentis extra ſemp ⁊ frequēter: ⁊ eſt
3 notabilis bonitatis vel malitie dr̄ caſuale. ℭ 3° modo dici
tur proprie: qḋ fit a pn° actiuo extrinſece non ꝯferente vim
paſſo: ⁊ ſic deſcribit̄. 3° ethycoꝝ. ⁊ ſic motus lapidis ſurſuȝ
3ᵐ noᵐ dicitur violentus. ℭ Tertio eſt notandū: ꝙ aliqñ aliquid
dicitur artificiale vel voluntarium reſpectu agentium pn-
cipalium: vt domus gñō dicit̄ voluntaria vel artificialis.
Alio mō aliq̄d dr̄ artificiale vel volūtariū reſpectu agen-
tium applicantiū actiua paſſiuis: ⁊ iſto mō dicimus bla-
da artificialia: ȝ cōpleant̄ per nām: eo ꝙ incipiunt̄ ab ar-
4ᵐ noᵐ te. Et eodē modo pōt dici de violēto. ℭ Quarto nota: ꝙ
differunt cōtingens caſuale mōſtruoſum ⁊ violentum. Cō
tingens. n. dr̄ illud qḋ pōt eſſe: ⁊ non eſt. ⁊ hoc capiēdo con
tingens ſtricte: ⁊ ꝓprie pp libertatē arbitrij. Sed caſuale
dr̄ qḋ eſt effectus notabilis bonitatis vel malitie extra ſem
per ⁊ frequēter eueniens ab agente aliquo ipſum ꝓducē-
pᵐ te non intēto ab eodē. Monſtruoſum dr̄ qñ eſt ldebita or-
dinatio mēbroꝝ ⁊ p̄ter intētionē ꝑticularis nāe: ⁊ iō eſt inferi°
ad caſuale. violētū xo eſt illud qḋ fit ⁊c. qḋ ante deſcriptū
5ᵐ noᵐ eſt. ℭ Quinto nō. ꝙ mixtio capitur qñqȝ pro alteratione
p̄ma p̄cedente gñōnem forme mixti. Aliqñ xo pro gñatio
6ᵐ noᵐ ne forme mixti in materiis miſcibilium. ℭ Sexto nō. ꝙ
ſubm alterationis eſt mā p°: ſicut ⁊ gñōnis. pȝ p p̄us dicta.
p° ꝯ **Quantum** ad ſecūdū ſit p° ꝯ hec. capiēdo violētū
pro illo qḋ eſt p̄ter ſolitum curſum nāe
aliqua mixtio eſt violenta ⁊ nō nālis: ⁊ eſt artificialis volū
taria inchoatiue: pȝ hoc de mixtiōe metalloꝝ facta per ar-
tem alchimiſte: illa. n. eſt p̄ter curſum ſolituȝ nāe: ⁊ inchoa
tiue fit ab arte ⁊ volūtate. veꝝ eſt ꝙ cōpletiue fit a nā miſci
2° ꝯ bilibus applicatis. ℭ Secūda ꝯ capiēdo violētū proprie:
ꝓut dr̄ ꝙ eſt cōtra inclinationē paſſi: ⁊ mixtiōeȝ p gñōne
forme mixti: nulla mixtio eſt violēta: ſed quelis nālis. pȝ.
nam ois gñātio non eſt violēta: ȝ nālis. ois mixtio eſt gñō
ergo ois mixtio eſt nālis ⁊ nulla violenta. maior pȝ. qȝ ois
gñō eſt cū inclinatiōe nāli ſubi. ſ. mãe prime in qua ipſa fit.
ergo paſſum in gñōne cōfert vim. ſ. hñdo nāleȝ inclinatio
nem ad recipiendū formam que generat̄. ergo nulla ē vio-
3° ꝯ lenta gñātio. minor nota eſt de ſe. ℭ Tertia ꝯ. capiendo
mixtionē pro alteratione p̄uia adhuc iſto modo ois mix-
tio eſt nālis: ⁊ nulla violenta. ꝓbatur. nam alteratio reali-
ter fit in mā prima. modo ſicut ipſa hȝ nālem inclinationē
ad terminum alterationis. puta ad formam ſubſtantialē.
ita hȝ ad mediū. ſ. alterationem quo illa forma producit̄,
ergo eſt ibi naturalis alteratio ⁊ non violenta ſicut ⁊ gene-
ratio. ℭ Sed diceret quis. miſcibilia ſunt ſubiecta altera- Dubiuȝ
tionis: ⁊ illa non cōferunt vim ad alterationem illam. er-
go iſta alteratio eſt violenta. ℭ Reſpondet̄ negādo ꝙ ſub Rᵉ
iectum inheſionis adequatum ſit miſcibilia: imo ſunt ma
terie ipſoꝝ: vt prius dictuȝ eſt. ℭ Si aūt quis vellet ꝙ mi
ſcibilia ratione materie eſſent ſubiecta hmōi alterationuȝ:
tunc conceditur totum añs. ⁊ negetur ꝯña. qȝ non opȝ ad
hoc ꝙ aliquis motus ſit naturalis ꝙ cōueniat ol ſubiecto
ſed ſufficit ꝙ ſubm inheſionis adequatū: puta cui inheret
habet naturalem inclinationē ad hmōi motum. mō ſic eſt
in propoſito reſpectu huius mixtionis ſeu alterationis: ꝙ
mā eſt ſubiectū adequatum īheſionis eius: ⁊ ipſa hȝ ad eā
nālem inclinationem. ℭ Quarta ꝯ. capiendo mixtionem 4° ꝯ
pro alteratiōe: mixtio: vt in pluribus eſt nālis in ordine ad
cās agentes: pȝ. qȝ agentia intendunt illam alterationem.
ℭ Quinta ꝯclo. in ordine ad q̄tuor elā miſcibilia ois mix 5° ꝯ
tio: capiēdo mixtionē pro gñātione forme mixti: ē caſual.
pȝ. qȝ euenit p̄ter intētionē eoꝝ: qḋlibet. n. eoꝝ intendit ge
nerare ſibi ſile ⁊ nō mixtū. ℭ Sexta ꝯclo. ois mixtio ē nā- 6° ꝯ
lis ⁊ nō caſualis in ordine ad agēs p̄mū pȝ. qȝ agēs p̄muȝ
qcq̄d ꝓducit: ꝓducit ex intētiōe: ꝓut pȝ auctoritate Boe-
tij 4° de cōſola. ⁊ ex alio: qȝ cā p° nihil ꝓducit nō cognoſcēs
nec ꝓducit nō intēdens: eo ꝙ nō neceſſitat̄ in ꝓducendo.
ergo nihil facit a caſu. añs eſt notum: ⁊ ꝯña ſilr. ℭ Corre- Corᵐ
larium. eſto ꝙ multa ſunt caſualia reſpectu agentiū ꝑticu
larium: tñ nihil eſt caſuale reſpectu agentis vlis. pȝ p duas
ꝯcloneſ p̄cedentes. ℭ Septima ꝯclo. ois mixtio ē violēta 7° ꝯ.
miſcibilibus quoꝝ actione ꝓducit̄ ex ipſis mixtū: qȝ illa p
eam corrūpuntur. mō cuilibet violenta eſt ſua corruptio.
Ad rationes. ad p̄mā dr̄ ꝙ ipſa arguit propriā Ad pᵐ
cōcluſionē: vñ eodem mō augmē
tatio gñō ⁊ mixtio dnr̄ inales lproprie: qȝ ſunt p̄ter cōeȝ ⁊
ſolituȝ curſuȝ nāe: ⁊ hoc eſt pro p° ꝯne: ſunt tñ ſimpl̄r nāles
qȝ ſubo ſuo ꝯuenientes. puta mãe p̄me. ℭ Ad ſcdm ꝯcedit̄ Ad 2ᵐ
ꝙ ꝯgregatio eloꝝ nō eſt nālis in ordine ad ſua ela: ȝ nāle
ſit in ordine ad cās agentes qñqȝ. ⁊ neget̄ ꝯña: qua infert̄.
ergo mixtio nō eſt nālis: mixtio. n. pōt eſſe nālis: ȝ ad eam
multe cōcurrunt violentationes ipſoꝝ miſcibiliū. ℭ Ad Ad 3ᵐ
3ᵐ dicit̄ ꝙ ela non manent in mixto: ſed ſue virtutes. ⁊ qñ
dr̄ ꝙ tales ibidem manent violente: poſſe eſt ꝙ aliqua qua
litas motiua in mixto ſit violēta vt leuitas ignis: ſed ꝯña
nō valet qua infert̄: ꝙ mixtio ſit violēta: motus. n. bene eſt
nālis: ȝ ad eum hñ multe cōcurrūt violētatiōes. ℭ Ad q̄r Ad 4ᵐ
tum neget̄ añs: ꝙ mixtio ſit mediante alteratione violen-
ta. Ad probationem cōcedit̄: ꝙ alteratio miſcibilis eſt vio
lenta miſcibili: ſed cum hoc ſtat ꝙ ſit nālis: qȝ eſt ꝯueniens
ſuo ſubo adequato. ſ. mā p̄me: ꝓut dictum eſt i tertia ꝯne:
ꝯcedit̄ etiaȝ ꝙ ad mixtionē naturalē ꝯcurrūt miſcibilium
violētatiōes: vt prius dictū eſt. ℭ Ad q̄ntū rñdet̄: ſicut ad Ad 5ᵐ
ſcdm vel tertiū: qȝ bene ſit mixtio mediante violentatione
miſcibiliū. puta diuiſione vel corruptione ipſoꝝ: tñ eſt ſim
pliciter nālis vt dictū eſt. ℭ Ad ſextum cōcedit̄: ꝙ aliq̄ eſt ad 6ᵐ
mixtio artificialis inchoatiue: ⁊ cōcedit̄ ꝙ ſic nō eſt nālis:
prout nāle diſtinguit̄ cōtra artificiale: imo eſt violēta ꝓut
violentū diſtinguit̄ cōtra cōſuetum ⁊ cōem curſum natu-
re: ⁊ hoc eſt dictū in p̄ma ꝯne: ⁊ cū hoc tñ ſtat ꝙ ipſa mixtio
ſit ſimpl̄r naturalis: eo ꝙ eſt cōueniēs ſuo ſubo. ℭ Ad ſe- Ad 7ᵐ
ptimū cōcedit̄: ꝙ aliqua ſunt mixta caſualia in ordine ad
cās ꝑticulares agētes: ſed cuȝ hoc ſtat ꝙ eſt nālis in ordine
ad primū agens intēdens illam formā tali mō debere pro
duci: ſicut in mixto monſtruoſo ꝓducitur: ſtat etiam ꝙ ſit
ſimpliciter naturalis mixtio. eo ꝙ eſt cōueniens ſuo ſubo.
ℭ Rō poſt oppoſitū eſt pro ꝯnibus ſecūda ⁊ tertia.

ℭ Expliciunt queſtiones primi libri.

¶ De mixtione quidē igitur ⁊ tactu. ⁊ de fa
cere ⁊ pati dictum eſt. T.c.j. Queſtio.j.

Circa ſecundū libꝛū d̄ generatione
⁊ corruptione querit a reuerēdo ma
giſtro Marſilio Almano primo ta
lis qō. vtrū quattuoꝛ ſint qualitates
p̄me. ſ. caliditas fridit as ſiccitas. hū
pm ditas ⁊ nō plꝛes nec pauciores. ¶ Et
arguit primo ꝙ ſint pauciores. nam
nō ē niſi vna q̄litas pª. ergo ⁊c. ꝯña
tꝫ. ⁊ añs probat: qꝛ illud qō per ſup
abūdantiā dr̄ vni ſoli cōuenit. 8. topicoꝝ. modo p̄mū dr̄
2m per ſupabūdantiā: qꝛ eſt ſuplatiui gradus. ¶ Scdo. nul
la eſt qualitas p̄ma. ergo ⁊c. ꝯña tenet. ⁊ añs pꝫ. qꝛ qualibꝫ
qualitate ſenſibili iſtoꝝ inferioꝝ eſt alia prioꝛ. ſ. p̄cedēs
eam in materia. ergo ⁊c. ¶ Tertio. qualitates prime ſunt
3m tantum due. ergo ⁊c. ꝯña vr̄ tenere: ⁊ antecedēs pꝫ. qꝛ due
qualitates prime ſunt tm̄ due: ⁊ ille ſunt qualitates prime.
ergo ⁊c. Confirmatur. humiditas ⁊ ſiccitas non ſunt qua
litates prime. ergo ſolum ſunt due prime. ſ. caliditas ⁊ fri
giditas. ꝯña tenet. qꝛ ſi ſunt quattuoꝛ humiditas ⁊ ſiccitas
erūt due earum. añs pꝫ. quia humiditas ⁊ ſiccitas ſunt paſ
T.co.8. ſiue. 2° huius. ⁊ 4. methaurorū. modo tales non ſunt pri
T.co.p. me: eo ꝙ actiue ſunt priores paſſiuis ſicut agens paſſo.
¶ Confirmatur 2°. caliditas eſt cū ſiccitate: qꝛ caliditas de
ſiccat. pꝫ per experientiā ⁊ frigiditas humiditatis: qꝛ frigi
4m dum humectat. ergo ⁊c. ¶ Quarto. qualitates p̄me ſunt
tres ⁊ non plures. ergo. ꝯña tenet. ⁊ añs pꝫ. qꝛ ſunt tres: ⁊
5m vna per aduerſarium. modo vna nō eſt plures. ¶ Quin
to frigiditas non eſt qualitas p̄ma. ergo nō ſunt quattuoꝛ:
ꝯña tꝫ. ⁊ añs pꝫ. qꝛ caliditas eſt pfectioꝛ frigiditate. qꝛ pfe
ctioribus elementis conuenit. ergo frigiditas eſt minus p
fecta caliditate. ergo eſt poſterioꝛ ea. ergo nō ē p̄ma. ¶ Cō
firmatur. qꝛ frigiditas eſt priuatio caliditatis. ergo ⁊c. cō
T.c.15. ſequētia tenet. qꝛ priuatio eſt poſterioꝛ habitu. añs eſt Cō
6m mentatoris. 2. phyſi. ⁊ in 2° celi. ¶ Sexto. caliditas nō eſt
qualitas. ergo ⁊c. ꝯña tenet: ⁊ añs ꝓbatur: qꝛ caliditas ge
neratur ex aliīs prioribus qualitatibus: ſicut a luce ⁊ lumi
7m ne ⁊ motu: vt pꝫ p̄ methaurorū. ¶ Item caliditas ſequitur
raritatem in mā. ergo eſt qualitas 2ª ꝯña tenet. qꝛ eſt poſte
rioꝛ raritate: que eſt 2ª qualitas. añs pꝫ. qꝛ motus calefacit
⁊ generat caliditatem diſtrahēdo. Albertus ſuper primo
methaurorū. ergo rarefaciendo. ergo raritas precedit ca
liditatem via generationis in materia.

8m Deinde arguitur ꝙ ſunt plures iſtis: qꝛ preter illas
ſunt lux ⁊ lumen. ergo ſunt plures q̄ꝫ qua
tuoꝛ. ꝯña tenet. ⁊ añs pꝫ. qꝛ ille q̄litates ſūt celeſtes que ſūt
2m iſtis ſimplr̄ priores. ¶ Secūdo. motus celi eſt qualitas
prima. ergo ⁊c. ꝯña tenet. qꝛ ipſe non eſt aliqua illarū. añs
pꝫ. qꝛ motus celi eſt diſpō pficiens celum. ergo qualitas: ⁊
3m cōſtat ꝙ non eſt qualitas 2ª ergo eſt prima. ¶ Tertio. ra
ritas eſt qualitas prima. ergo ⁊c. ꝯña tenet. ⁊ añs pꝫ. per ra
4m tionem. ¶ Quarto. figura eſt qualitas p̄ma. ergo ⁊c. ꝯña
tenet. ⁊ añs probatur. qꝛ q̄titas cōtinua eſt nāliter p̄oꝛ his
qualitatibus: eo ꝙ a na nequeunt eſſe niſi in ſubiecto extē
ſo: vt dictum eſt primo. modo q̄titas non poteſt eſſe ſine
5m figura. ¶ Quinto grauitas ⁊ leuitas ſunt qualitates pri
me. ergo ⁊c. ꝯña tenet. ⁊ añs probatur. qꝛ ſicut ſe hꝫ mot⁹
localis ad motū alterationis: ita ſe hñt qualitates motiue
localiter ad qualitates alterationis: ſed motus localis eſt
T.c.55. prioꝛ motu alterationis: quia eſt primus motuum. 8. phy
58.⁊.57 ſicoꝝ. ergo qualitates motiue localiter ſunt priores quali
tatibus alterationis. ergo grauitas ⁊ leuitas que mouent
localiter ſunt qualitates p̄me. Item grauitas ⁊ leuitas ſūt
cauſe motus ⁊ motus caloris. ergo ſunt cauſa caloris. er
go ſunt priores calore: ⁊ tenet ꝯña prima: qꝛ quicquid eſt cā
cauſe eſt cā cauſati. ¶ Et confirmat. qꝛ ille cauſe videntur Confir.
eſſe priores que magis ſequuntur prima corpora. mō gra
uitas ⁊ leuitas magis ſequuntur naturam prioꝝ corpo
rum: qꝛ difficilius ab eis ſeparatur: facilius. n. aqua aut ter
ra caleſit q̄ꝫ leuefiat: quod etiam videt fuiſſe de intentione
Ari. qui de eis in prioribus determinauit. in tertio ⁊ quar
to celi. q̄ꝫ de alteratiuis: de quibus h̄ determinauit. ¶ Sex 6m
to. quattuoꝛ ſunt elementa ⁊ quodlibet illorum habet duas
qualitates primas. ergo ſunt octo. ꝯña tenet. ⁊ añs eſt phi T.c.16.
loſophi. ſecundo huius. ca. ſecundo. T.co.6.

In oppoſitū eſt phs in ſecūdo huius ⁊ in quar ⁊.8.
to methaurorū. In queſtione erūt T.cō.p.
quinqꝫ articuli. ¶ In primo ponende ſunt diſtinctiones.
¶ Secūdo comparande ſunt qualitates īferiores ad qua
litates celeſtes. ¶ In tertio videbitur que qualitates com
petunt elementis ⁊ que non. ¶ In quarto videbitur que
qualitates ſunt actiue ⁊ que non. ¶ In quinto videbit de
queſito. vꝫ. q̄ ⁊ quot ⁊ quo ſunt q̄litates prime ſm̄ ſpeciē.

Quantum ad primum ſit prima diſtinctio. quedā pª diſtō
ſunt qualitates ſenſibiles: vt caliditas
vel coloꝛ: ⁊ alie nō ſunt ſenſibiles: vt qualitates ſpirituales
ſpecies qualitatum ſenſibilium vel virtuales vt virtus at
tractiua ferri in magnete: ſimiliter influentie celeſtes ⁊ cō
ſimiles: hec. n. non ſentiuntur: ſed ſi ſentiuntur hoc eſt per 2ª diſtō
accidens ⁊ per effectum. ¶ Secūda diſtinctio eſt. qualita
tum inſenſibilium quedam vocantur ſpirituales: ⁊ ſunt il
le que non ſequuntur actionem qualitatum ſenſibiliū cō
trariarum in ſubiecto: ſicut ſpecies qualitatum ſenſibiliū
⁊ influentie celeſtes. Alie dicuntur virtuales: ſed non ſpiri
tuales: ⁊ ſicut eſt virtus magnetis attractiua ferri virtu
tes herbarum inſenſibiles ⁊ conſimiles. ¶ Tertia diſtin 3ª diſtō
ctio. ſenſibilium quedam ſunt ingenerabiles ⁊ incorrupti
biles: ſicut lux motus ⁊ figure celeſtium corporum. Alie
ſunt generabiles ⁊ corruptibiles: vt lux inferiorum rerum
colores ⁊ conſimilia. ¶ Quarta diſtinctio: generabilium 4ª diſtō
⁊ corruptibilium ſenſibilium alie generantur ſine actione
contrarietatis de perſe concurrente: ſed ex ſolo motu: vt fo
rme ⁊ figura. Alie generantur mediante actione contra
rietatis de pſe concurrente: vt odoꝛ coloꝛ ⁊ ſapoꝛ. ¶ Quin 5ª diſtō
ta diſtinctio. qualitatum generabilium ⁊ ſenſibilium que
dam ſunt de perſe actiue actione corruptiua: ſicut ſunt ca
liditas. frigiditas. humiditas. ⁊ ſiccitas: ſicut poſt dicetur.
Quedam vero non ſunt actiue actione corruptiua de per
ſe: ſicut ſapoꝛ odoꝛ ⁊ coloꝛ. vnde licet odoꝛ ⁊ coloꝛ agant
multiplicando ſuā ſpeciem in mediū vel in organū ſenſus:
tn̄ hoc non eſt agere corruptiue: qꝛ huiōi actio fit ſine obie
ctione cōtrarioꝝ. ¶ Sexta diſtinctio. qualitatum ſenſibi 6ª diſtō
liū alie ſunt tāgibiles: vt caliditas frigiditas: ⁊ huiōi. Alie
ſunt ſenſibiles aliīs ſenſibus: vt coloꝛ viſu percipitur. ſunt
autem tangibiles he ſeptē qualitatū ꝯtrietates calidū. fri
gidum. hūidū. ſiccū. graue leue. durū molle. groſſū ſubti
le. aſperū lene. lubricū ⁊ aridū: ad has enim oēs alie redu
cuntur. ¶ Septima diſtinctio. qualitatum ſenſibiliū que 7ª diſtō
dam ſequunt qualitates que a phō vocantur p̄me ſimplr
ſ. non mixte cum gradibꝰ qualitatum cōtrarioꝝ: vt rari
tas ⁊ leuitas ſequunt ſimpliciter caliditatē cū ſiccitate vl
humiditate: lꝫ etiam in mixtis reperiant. Alie non ſequun
tur niſi qualitates vocatas p̄mas cōmixtas: ſicut ſunt colo
res odores ſapores ⁊c. ⁊ hoc de primo.

Quātum ad 2m ſit pª ꝯ. hec q̄litates celi ſunt priores pª ꝯ
tpe ſingulis q̄litatibus ſenſibilibus de 3ª
ſpē qualitatis iſtoꝝ inferiorū. pꝫ. qꝛ ſunt ꝑpetue. ⁊ iſtorum
inferiorū qualitates ſunt corruptibiles ⁊ genite. ¶ Secun 2ª ꝯ
da concluſio. qualitates celi ſunt priores nāliter qualitati

bus ſenſibilibus iſtorū inferiorum.pꝫ.qꝛ celū eſt nobiliter ꝑoꝛ
L.c.2.ꝛ.3 ſuo cauſato.5.metaphy.ꝛ in poſtpredicamentis.mō qualita/
3ª ꝯ tes celeſtes ſunt cāe qualitatum iſtorū inferiorū. ¶ Ter
tia cōcluſio.lux que reperitur in iſtis inferioribus ſequitur
cōmixtionem qualitatū:que vocantur ꝑme adinuicē. pꝫ.
qꝛ nullum elemētum exñs in naturali diſpōne lucet. vnde
ſi flāma luceat hoc eſt.qꝛ lꝫ ſit ignis:tñ ille nō eſt in natu/
rali diſpōne:ignis.n.in naturali diſpōne nō lucet.ex quo pꝫ
ꝙ oīa hic inferius lucētia ſunt mixta qualitatiue:ꝛ ꝑ ꝯñs
lux cōſequitur mixtionē qualitatū ꝑmarum adinuicem.
Corᵐ ¶ Correlarium.lux hꝫ inferius exñs eſt q̄litas ſcđa.pꝫ per
cōcluſionem:qꝛ ſequitur mixtionem qualitatum primaꝝ
4ª ꝯ adinuicem. ¶ Quarta cōcluſio.lux celi ꝛ lux iſtorū infe
riorum differunt ſpē ſpāliſſima eſſentiali.pꝫ.qꝛ lux celi eſt
qualitas prima reſpectu iſtarū qualitatum inferiorum:ꝛ
lux iſtoꝝ inferiorum qualitas ſecunda.per dicta.mō qua/
litas prima ſimpliciter differt ſpecie ſpāliſſima eſſentiali a
5ª ꝯ qualitatibus ſecūdis ꝛ a qualitate ſecūda. ¶ Quinta cō/
cluſio probabilis.inter qualitates celi motus circularis eſt
T.c.55. qualitas prior prioritate nature q̄ʒ lux.pꝫ auctoritate phi
57.ꝛ.58 8.phyſi.motus circularis celi eſt ꝑmus motuū:ꝛ per cōſe/
quens eſt prior illuminatione ꝛ luce. ꝛ probatur ratiōe:qꝛ
illa qualitas ē prior per quā ꝑma cā imediatius agit ꝛ ma
gis ꝓprie:ſed per motum ꝑma cā magis proprie ꝛ imedia
tius agit q̄ʒ per lucem.ergo.ꝯña tenet.maior eſt nota ḋ ſe.
minor patet.qꝛ per motum primi mobilis agit cum luci/
dis celeſtibus:mouendo lucida:ꝛ applicando ea paſſiuis.
2ᵐ non ſic ecōuerſo per lucem mouet primum mobile. ¶ Se
cundo ſic.qꝛ vel motus ꝛ lux celi in cauſando referuntur
eque imediate in cauſam primā.ſ.in deum:vel vnum eorū
prius alio.non poteſt dici ꝑmum:qꝛ differūt ſpecie eſſentia
li.ꝛ per ꝯñs non eque imediate referuntur in primā cauſaꝫ:
ſi dicatur ſcđm quero.vtrū motus per prius in cauſando ī
deum referatur:ꝛ hꝫ propoſitum.vel lux:ꝛ hoc non:qꝛ pri⁹
6ª ꝯ prima cā imediate agit cum motu primi mobilis. ¶ Sex
ta cōcluſio.preter motū luceꝫ ꝛ lumen ponende ſunt qua/
litates quedaꝫ inſenſibiles multiplicate ad iſta inferiora q̄
ꝑᵐ vocanť influentie:probatur ꝑmo.qꝛ aliās celum nō eſſꝫ cā
gnationis ꝛ intēſionis frigiditatis in iſtis inferioribus:ꝯña ē
falſum:qꝛ tota virtus mundi inferioris tam caliditatis q̄ʒ
frigiditatis gubernatur a celo:primo methaurorū:ꝛ pro
batur ꝯña.qꝛ vel celum eſt cā talium per motum luceꝫ vel
lumen:ꝛ hoc non:qꝛ illa nata ſunt magis calefacere ꝛ frigi
ditatem remittere q̄ʒ eam gubernare ꝛ intendere:prout pꝫ
T.c.42 primo methaurorū ꝛ ſecūdo celi:vel eſt cā talium ꝑ vnam
talem qualitatem occultā influxā in iſta inferiora:ꝛ hꝫ ꝓ/
2ᵐ poſitum. ¶ Scđo celū cōſeruat terrā in loco nāli ꝛ nō cō
ſeruat eam ibi niſi per virtutē inſenſibilē diſtinctaꝫ a motu
T.c.48 luce ꝛ lumine.ergo.ꝯña vera. ꝯña pro ſcđa parte pꝫ.ex.4.
ꝛ.49. phyſicoꝝ.qꝛ qđlibꝫ ens naturaliť cōſeruať in ſuo loco nā/
li.ꝛ hoc nō pōt ſaluari niſi per ꝟtutē influxā illi loco a celo.
minor pꝫ.qꝛ ꝟtus celi cōſeruādo terrā eſt influxa ꝑe terre ex
motu celi ꝛ motus celi terre non influitur cum ſemper ma
neat in celo. ¶ Item illa virtus nō eſt lux vel lumen cum
terra vꝫ nāliꝰ diſpoſita de nocte cum eſt minus illumina
ta:qꝛ tunc eſt magis frigida q̄ʒ in die cū eſt magis illumi/
3ᵐ nata. ¶ Tertio celum mouet [illegible]um orbiculariter ſperaꝫ
ignis ꝛ aeris ꝛ hoc non facit niſi per talem virtutem influ/
xam ipſis.ergo.maior pꝫ.ꝑ methaurorū.minor pꝫ.qꝛ ſic nō
mouet motus celi ignē cū non intrat ſperam ignis:ſꝫ ma/
net imobilis nec per alligationē ſpere ignis cum celo:quia
ibi nulla talis eſt:vt ſuppono nec per lumē:qꝛ lumē nō eſt
ſic natum mouere.ergo facit hoc per virtutem inſenſibilē
ſpere ignis influxaꝫ diſtinctā ab his:ꝛ hꝫ ꝓpoſitum. ¶ Sꝫ
Dubiū contra ꝓbationes ſecundaꝫ inſtatur ſic fortiter.ſi celū con
ſeruaret terraꝫ per influentiā ſic multiplicataꝫ ab eo in ſpe/

ram.ſ.terre:ſequitur ꝙ terra naturaliter dꝫ aſcendere:ꝯña
eſt falſum:ꝛ tenet cōſequētia:qꝛ agens corporeum agēs ꝑ
contactum fortius agit prope q̄ʒ diſtanter a ſe.ergo influē
tie conſeruatiue terre erunt fortiores ꝓpe celum q̄ʒ in loco
terre.ergo locus verſus celum eſt magis natus conſeruare
terram.ergo terra ſemper deberet aſcendere verſus celum.
¶ Secūdo.ſi ſic ſequeretur ꝙ ignis nō cōſeruaretur in lo 2ᵐ
co ſuo naturaliter.ꝯña eſt iterum falſum. ꝛ ꝯña declaratꝛ:
qꝛ per productionem influentie cōſeruatiue terre vel aque
multiplicatur influentia a celo vſq ad ſperaꝫ terre vel aq̄.
ergo cum agens corporeum non poſſit agere in diſtā niſi
prius agat in propinquū:ſequitur ꝙ influentie conſerua
tiue terre ꝛ aque multiplicentur in ſperam ignis. ergo cuꝫ
tales ſint generatiue frigiditatis ꝛ conſeruatiue eiuſdem:ꝛ
per cōſequēs corruptiue caliditatis:ſequitur ꝙ ille recepte
in ſpera ignis ignem remittent in caliditate:ꝛ per cōſequēs
corrūpent.ergo non eſt naturaliter locatus. Iſte obiectio/
nes videntur multuꝫ difficiles:qꝛ videtur ꝙ valde arguūt
ex probabilibus.Et tamen illud qđ concludunt eſt oppo/
ſitum veritatis:quod credo Ariſto.ſimpliciter conceſſiſſe:qꝛ
ſi tota virtus mundi inferioris gubernetur a celo:ꝛ terra ꝛ
aqua gubernantur ab eo:ꝛ non niſi per virtutem influxā.
ergo ꝛc. ¶ Item cum elementa in locis ſuis naturalibus
ſint naturaliter collocata non videtur ꝙ hoc ſit niſi ratio/
ne huius influentie ibidem ea conſeruantis:qꝛ ſine dubio
ſuperficies concaua elementi ſuperioris nō naturaliter cō/
ſeruat elementum inferius cum ſibi adminus contrariet
in vna qualitate. ¶ Et ideo ſubſiſtendo huiuſmodi influē ꝑᵒ
tias premitto ꝙ ſi caliditas fortiſſime agit ita influentia ca
lefactiua:ꝛ ſicut caliditas debiliſſime reſiſtit:ita ad mini/
mam diſtantiam multiplicatur influentia calefactiua no
tabiliter:ſ.ſolum multiplicatur vſq ad ſperam aque exclu
ſiue. ¶ Secundo ſicut frigiditas fortius reſiſtit q̄ʒ calidi/ 2
tas ꝛ minus agit:ita influentia frigefactiua minus agit q̄ʒ
calefactiua.Ad maiorem tamen diſtantiaꝫ multiplicatur
ſcꝫ per totam regionem elementareꝫ. ¶ Tertio.dico ꝙ ſi/ 3
cut humiditas fortius agit q̄ʒ ſiccitas:ita influentia hu/
mectatiua fortius agit q̄ʒ deſiccatiua ꝛ ad minorē diſtātiā
multiplicatur.puta vſq ad ſperā terř excluſiue. ¶ Quar 4
to ꝙ ſicut ſiccitas maxime reſiſtit:ita influentia deſiccati/
ua ad maximam diſtantiam multiplicatur:ſed debilius
agit in eadem diſtantiam q̄ʒ influentia humectatiua per
hoc ſaluatur naturalis ſitus omnium elemētorū:qꝛ ignis
naturaliter locatur ſupertius:qꝛ ibi influentie calefactiue
maxime dñantur:ꝓpter quod influētie frigefactiue ibidē
īpediuntur ab effectu quē nata ſunt generare vel conſerua
re.Poſt illum aer:qꝛ ibi influentia eſt calefactiua eum cō/
ſeruans ꝛ fortius calefaciens q̄ʒ frigefactiua infrigidat.ſi/
militer humectatiua fortius humectat q̄ʒ deſiccatiua de/
ſiccat.Poſtea aqua:qꝛ ibi incipiunt influentie frigefacti/
ue agere:quia non multiplicantur ibideꝫ calefactiue. Po
ſtea terra:qꝛ ad diſtantiam illā ſoluꝫ intenſe multiplicanť
influentie frigefactiue ꝛ deſiccatiue:ꝛ ideo naturaliter col/ Dubiū
locatur ibidem terra. Et ſi dicatur.quare ergo influētia hu
mectatiua in ſpera ignis nō generat humiditatem corrū
pendo ignē cū fortius agat ab equali diſtantia q̄ʒ influen/
tia deſiccatiua. ¶ Reſpondetur ꝙ caliditas ꝛ influētia ca Rꝫ
lefactiua que ibi ſunt valde intenſe conſeruant ſiccitatem
ꝛ impediunt actionem actionis influentie humectatiue:ꝛ
ſic influentia deſiccatiua de per accidens ſit ibideꝫ fortior
licet de natura debet eſſe debilior. Iſte modus dicendi ap/ ad rōes
paret eſſe probabilis:ſed ſi quis poterit inuenire meliorem
dicat illum. Per hoc ſolute ſunt rationes:terra.n.non aſcē
dit:qꝛ lꝫ in locis celo ꝓpinquioribus influentie eius conſer
uatiue fortius multiplicentur:tñ ſuum effectuꝫ non poſſūt
ibidem notabiliter agere ꝓꝑ influentias contrarias quali/

tatis generate que ibidem fortius exiſtunt: ſicut ignis in loco
ſuo naturali naturaliter conſeruatur: q2 licet influentie fri
gidatiue ⁊ humectatiue ſint ibidem. tñ calefactiue ⁊ de
ſiccatiue ſunt fortiores modo predicto. ergo non generat
7ꝯ ibi frigiditas. ¶ Septima concluſio: q lux ⁊ lumen ſunt
prio2a naturaliter in cauſando q̄ʒ talis influentia. probat
q2 talis influentia fortius multiplicatur cuʒ lumine q̄ʒ ſi
ne lumine: ideo fortificatur coactione luminis: ideo lumē
agit fortificando actionem influentie. ergo concluſio vera:
cōſequētia vltima tenet. q2 cauſa in cauſando eſt naturali
ter prior cauſato. ⁊ prima cōſequentia tenet. q2 non videt
propter quid illa influentia fortius multiplicetur cū lumi
ne: niſi q2 lumen eius actionem fortificat aliquo modo: ⁊
ſecūda pña nota eſt de ſe. p3 añs. q2 expertum eſt vt dicunt
medici: q ſi radij lunares de nocte attingāt notabiliter lō
go tēpore aliquod mēbrum hoīs diſcoopertum: illud mē
brum fit paraliticuʒ: qđ nō eſt niſi q2 influentia lune infri
gidans ⁊ humectans fortiter multiplicatur cum lumine:
⁊ ſi feneſtre eſſent clauſe: ita q radij luminis non attinge
rent mēbrum nō ita fortiter agerent influentie in mēbrū: ⁊
ideo mēbro nō nocerent: qđ non vř verū: niſi q2 influentie
virtus fortificatur mediante iuuamine luminis. ¶ Item
cum inter has qualitates celi d3 eſſe ordo: et q omniū eſt
T.c.52. ordo. 12. metbaſi. vel celū per prius agit cum influentia q̄ʒ
luce: ⁊ hoc non vř: cum multo magis expta ſit actio lumi
nis q̄ʒ influētie: ⁊ iō nō vř q influentia dirigat lucida cele
ſtia ad illuminandum: vel celū per prius agit cuʒ luce q̄ʒ
Dubiu3 cum influentia: ⁊ hř propoſitum. ¶ Aliqs diceret: ꝯcum
lux ⁊ lumen lune ſint calefactiua a natura: videtur q nō
R3 fortificent influentiā ipſius frigefactiuā. ¶ Rñdetur. q l3
lux ⁊ lumē de per ſe ⁊ imediate ſint calefactiua in materia
ſuſceptibili: tñ indirecte fortificant actionē influentiarum
lune. ſ. q2 cū lumine fortius nata eſt influentiaʒ multiplica
re q̄ʒ ſine lumine. ſ. q2 mediuʒ illuminatū magis natum eſt
8ꝯ influentiam recipere q̄ʒ non illuminatum. ¶ Octaua cō
cluſio. influentie minus nate ſunt reflecti q̄ʒ lumē. p3. quia
influentie intrant profundas radices terre: ⁊ hoc lumē nō
facit ꝓpter īpedimētum per reflexiones ⁊c. pñtia t3. ⁊ añs
pro pͥma parte p3. q2 celum conſeruat terraʒ ꝓpe centruʒ.
¶ Itē: ūt eſt cā gñonis piſcium in mari ⁊ metallorū in ter
ra: qđ nō eſſet niſi intraret terraʒ ꝓfunde: ⁊ aquā. minor p3.
q2 lumen reflectiť in ſuperficie terre: ſic q non ad magnaʒ
9ꝯ diſtantiam intrat terram. ¶ Ultima cōcluſio. influētia tñ
per obſtaculū durū ⁊ non diafanuʒ quodāmodo reflectiť.
p3 per pͥmaʒ rōnem factam ad ſeptimā ꝯneʒ: ſi tu dormies
radijs lunaribus recte faciē tuā tangentibus influentie fri
gefactiue tibi nocēt notabiliter. Si autē dormias cooper
tus: ſic q radij lucis non niſi reflexi vel valde debiles faciē
tuam tangant influentie non nocebunt tibi ſenſibiliter: qđ
non eſt niſi per obſtaculum reflectens radios lucis: ⁊ ſic in
fluentie quodāmodo reflectuntur: ſed forte hoc eſt de per
accñs. ſ. quia cum lumine influentie fortiter nate ſunt mul
tiplicari: ⁊ non ſine eo: ſicut dictum erat in ſeptima conclu
ſione: ⁊ hoc de ſecundo.

Quantum ad tertium articulum vidēdū eſt: que
illarū qualitatum cōpetunt elemētis
pꝯ ⁊ que non: ⁊ quo ad hoc ſit pͥma cōcluſio. ¶ Omnes qua
litates ſenſibiles ſenſu tactus proprie cōpetunt elemētis: l3
non oēs cuilibet. cōcluſio p3. q2 qualitates ſenſibiles pro
prie ſenſu tactus ſunt caliditas que cōuenit igni. frigiditas
que cōuenit aque. humiditas que conuenit aeri: ⁊ ſiccitas
Dubiu3 que conuenit terre. ¶ Sed aliquis quereret. vtrū alie q̄li
tates tangibiles conueniunt elemētis. Reſpondetur q ele
mentis cōueniunt rarum ⁊ denſum: graue ⁊ leue: duruʒ ⁊
molle. Durum vt terre exiſtē in ſua naturali diſpoſitione ⁊
molle eidem qñ eſt extra ſuā naturalem diſpoſitionē: vnde

propter nullum aliorū elemētorū a terra dicitur molle: eo
q molle dicatur: qđ faciliter cedit prementi nō circūſtādo.
quarto methaurorū. modo ſi aliqua elementa faciliter ce
dant: prementi tamē econuerſo circūſtant: ſicut patet de
aqua: que licet cedat digito: impoſito tamē econuerſo cir
cūſtat digitum. aſperum ⁊ lene lubricum ⁊ aridum elemē
tis in naturali diſpoſitione exiſtentibus nō cōueniūt: eo q
ſunt qualitates conſequētes cōmixtionem qualitatum pri
marum adinuicem. vnde ſi terra eſſet naturaliter figura
ta: tunc eſſet perfecte ſperica: ⁊ ſic non eſſet aſpera: nec etiā
proprie eſſet leuis: q2 non eſſet plana. ¶ Secunda cōclu 2ꝯ
ſio. elementis exiſtentibus in naturali diſpoſitione non cō
ueniūt qualitates prime ſenſibiles ab alijs ſenſibilibus. p3.
q2 eis nō ꝯueniunt colores. odores. ⁊ ſapores. q2 ille ſequū
tur cōmixtionem qualitatum primarum adinuicem: que
cōmixtio repugnat elementis exiſtentibus in naturali di
ſpoſitione: quia tunc nō haberet vnam de quattuor qualita
tibus primis in ſummo. ergo ⁊c. pñtia t3. ⁊ añs: q2 ille qua
litates ſequunť cōmixtionem qualitatū primarū. p3. q2 vi
demus q q̄nto eſt aliquid propinquius puro elemento: tāto
minus h3 de his qualitatibus: vt quāto aq̄ eſt purior: tāto
eſt minus ſapida q̄ʒ aq̄ maris: q2 aq̄ maris eſt magis com
mixta: ⁊ iterū videmus q ex alia ⁊ alia ꝓportione quali
tatum pͥmaruʒ adinuiceʒ mutanť colores. ſapores. ⁊ odo
res. in mixtis: qđ nō vř eſſe: niſi q2 ille qualitates cōſequūn
tur cōmixtionem. ¶ Sed cōtra hāc cōcluſionē arguiť: q2 Dubiu3
ſi terra in naturali diſpōne nō haberet colorem: ipſa nō eē
ſic viſibilis ꝯñs vř falſum. cuʒ ſit valde dēſa ⁊ nō diafana.
ꝯña tenet. q2 nihil videť non pticipans colorem vel luceʒ:
terra nō eſt lucida. ¶ Item ſcdo: q2 phs dicit in de ſenſu ⁊ 2
ſenſato. q oīa corpora colore participāt. ergo ⁊ elementa.
¶ Tertio phs in lib. de coloribus attribuit elemētis colo 3
res. vnde dicit aquam eſſe albam. ¶ Quarto cōtra dicit 4
q aqua eſt dulcis: ⁊ vř phs velle in de ſenſu ⁊ ſenſato q
nō eſſet niſi haberet ſaporem. ¶ Quinto ſi colores nō eſ 5
ſent in elemētis: ſequitur q album generaretur ⁊ nō gene
raretur ex ꝯrio: ⁊ ſic gñatio albi nō erit vera alteratio. ꝯña
pro pͥma pte eſt cōtra phm. pͦ phyſi. dicētem q album ge
neratur ex nigro. ⁊ pro ſecūda eſt cōtra phm. 5ͦ phyſicoꝝ. t.c.47.
dicētē: q oīs motus ad qualitatē ē alteratio. ⁊ nō genera T.c.18.
tio albi eſt motus ad qualitatē. ⁊ t3 ꝯſequētia. q2 ſi genera
retur mixtuʒ albuʒ ex elīs ipſum nō generaretur ex nigro.
per ꝯneʒ: q2 in elīs nullus eſt color. ¶ Item cū alteratio
ſit mutatio in qualitatibus cōtrarijs vel medijs in primo T.c.21.
huius: ⁊ ideo ſi nō generatur albedo ex contrario vel me
dio. ſequeretur ergo q ī generatione albi non eſt alteratio.
¶ Sexto in mixto variatur frequēter proportio qualita 6m
tum pͥmarum adinuicem: ⁊ tñ nō mutatur color. ergo co
lor nō ſequitur proportionem illarum. ꝯña tenet. ⁊ añs p3.
q2 nō op3 ſi paries calefiat magis q̄ʒ qñ fuit calidus: q ꝓp
hoc mutet colorem. ¶ Ad primum illorū reſpondetur ne Ad pm
gādo cōſequētiam. Ad probationeʒ dř: q l3 terra exiſtēs
in naturali diſpoſitione non eſſet viſibilis colore vel luce. ſ.
proprie: tamē videť per reflexionem radiorum lucis: ſicut
ſpeculum: ⁊ ideo apparet colorata. ¶ Ad ſecūdū dicitur: Ad 2m
q phs in de ſenſu capit coloreʒ large pro luce lumine ⁊ co
lore ſtricte accepto: vt ſit ſenſus. oīa corpora colore partici
pāt. i. participāt colore lumine vel luce: ⁊ hoc de ſe: vel per
reflexioneʒ: vel poteſt dici q voluit: q omnia corpora par
ticipant colore: loquendo de mixtis ⁊ elementis: quia ſup
ponit q elementa non eſſent in ſua naturali diſpoſitione:
⁊ ſic aliquo modo eſſent colorata. ¶ Per hoc reſpōdetur Ad 3m
ad tertium: q colorem non attribuit phs elementis puris
qualitatiue: ſed quodāmodo ſimilibus: ſic dicit aquam. ſ.
ſimilem aque eſſe album. ¶ Ad quartum dicitur q dul Ad 4m
ce frequenter accipitur pro inſipido: ⁊ ſic aqua in naturali

diſpōne dr̄ dulcis. alio modo pōt dici: q aqua pura nō eſt
dulcis: ſed aqua mixta: ꝛ q de illa intellexit pħs: q eſt dul
Ad 5m cis. ℭ Ad quintum dr̄. q non eſt incōueniens q color vl̄
ſapor in generatione mixti nouꝰ generetur ex elementis: ꝛ
T.c.47 non generetur ex cōtrarijs. Et ad pħm p̄ phyſi. dr̄ q voluit
q color generatur ex ɔ̄rio vel medio: capiendo ɔ̄rium lar
ge: prout extendit ſe ad priuatiue oppoſita. ſic albū gene
ratur ex albedine priuatiue: vel q eſt qn̄ in eodem exiſtēte hoc
aliquid ꝛ mixto vnus color generatur: ꝛ tunc corrūpitur
alter: ꝛ ſic album generatur ex nigro vel medio colore co
lorato. Ad illud autem quod additur: q tunc generatio
albedinis non eſſet alteratio aliqui concedunt ɔ̄ñaꝫ ꝛ ɔ̄ñs:
T.c.21. capiendo alterationem ſtricte: ſicut diffinitur primo hu(iu)ſ:
ſed eſt alteratio large dicta: q eſt mutatio in qualitate. ali
ter poteſt q eſt alteratio proprie dicta: q licet non ſit de cō
T.c.18. trario in contrarium: eſt tñ a minori albedine ad maiorē:
ad 6m ꝛ illam vocat pħs de ɔ̄rio in cōtrarium in 5° phyſi. ℭ Ad
ſextum dicitur. q proportionis mutatio in qualitatibꝰ pri
mis pōt fieri dupl̄r. Uno modo p̄manenter: ꝛ ſic q nō ſuf
ficit cōpoſitū ſe ad illaꝫ ꝓportionem reducere complete in
qua fuit ante: ꝛ ſic ſine dubio mutant̄ colores. Alio mō re
mittitur diſpoſitiue ꝛ non permanenter: ſic q mixtum ſta
tim poſt ſe reducit ad priorem proportionem: ꝛ ad illā va
riationem non ſequitur mutatio coloris. Et per hoc pꝫ qd
ſit dicendum ad argumentum factum de pariete.

Quantum ad 4m articulū reſtat videre que qua
litates ſunt actiue ꝛ que nō: ꝛ intelligā
tur ɔ̄nes de actione reali: q̄ eſt cū ɔ̄rietate: q de actōe ſpūa
p°ɔ̄ li nō ꝓpono loq hic. ℭ Sit p̄ma cōcluſio hec. qualitates
ſenſibiles diſtincte cōtra tangibiles non ſunt ꝓprie actiue:
pꝫ inductiue: q nō vr̄ q nigredo habeat corrūpere albedi
Dubiuꝫ nem vel ecōuerſo. ſil̄r in odoribus ꝛ ſaporibus. ℭ Sed cō
tra. lux que eſt ꝓprie viſibilis calefacit. vt dictū eſt. ergo cō
cluſio falſa. ℭ Itē vr̄ q ſi amarū ꝛ dulce inuicem miſcean
Ad p̄m tur q dulcedo remittet amaritudinē ꝛ econuerſo. ℭ Ad
primū dr̄. q verum eſt q lux eſt generatiua caloris: ſed tñ
non dr̄ q̄litas actiua cū ɔ̄rietate: q non repugnat deperire
Ad 2m frigiditatē: ꝛ iō nō vr̄ eſſe cōtra dicta. ℭ Ad ſcōm dr̄. q in
tali mixtione illi ſapores nō remittent ſe: ſꝫ cā ſue. puta pro
portiones qualitatū primaꝝ adinuicem: ad quas ꝓportio
nes cōſequunt̄ hmōi ſapores. variata. n. per mixtionē huiꝰ
2°ɔ̄ ꝓportione variat̄ etiā ſapor. ℭ Scōa ɔ̄. ſunt aliquę qua
litates inſenſibiles que ſunt generatiue caliditatis ꝛ frigi
ditatis. pꝫ. q qualitates virtuales quas medici ponunt in
mixtis ſunt generatiue caliditatis: vt virtuales qualitates
piperis vel vini. et aliq̄ ſunt generatiue frigiditatis: vt qua
litates v̄tuales papaueris vel opij. Item lumen eſt genera
tiuum caloris ſimpl̄r: ꝛ influentie celeſtes inſenſibiles: pp
qd notanter dictum fuit in p̄cedenti ɔ̄ne: q actiōe proprie
dicta alie q̄litates a tangibilibus non ſunt actiue. ſ. actione
que eſt cum abiectione ɔ̄rij: licet. n. he qualitates virtuales
3°ɔ̄ agant: tñ non agunt in ſuū ɔ̄riuꝫ. ℭ Tertia cōcluſio: qua
litatum tangibilium ſolū quatuor. ſ. in ſpē ſunt actiue. ſ. ca
liditas. frigiditas. humiditas: ꝛ ſiccitas illa actione: q du
rum nō agit in molle vel lubricū l aridū quāuiſcūq iuxta
ponantur inuicē. ſil̄r iudicat̄ in alijs qualitatibus tangibi
libus: ꝛ ſi dicatur q grauitas ꝛ leuitas ſunt actiue: q ſunt
motiue localiter. ℭ R̄ndetur q de actione motiua local̄r
non eſt ad pħo cōſideratio: q in p̄n° eſt p̄miſſum q intelli
gende ſunt ɔ̄nes de actione reali: que eſt cū abiectione ɔ̄rij.
modo leue poſitū iuxta graue per leuitatem grauitatē nō
corrūpit: nec ecōuerſo. ſi ergo econuerſo grauitas remittit̄
a leui hoc non eſt actione leuitatis: ſed caliditatis.

p°ɔ̄ Quātum ad q̄ntum articulū reſtat videre de queſi
tor: ꝛ q̄ſitū ad hoc ſit p̄ma cōcluſio. Ille q̄
tuor q̄litates. caliditas. frigiditas ꝛc. nō ſūt qualitates pri
me ſimpl̄r. pꝫ. q alie ſunt priores. ſ. alie qualitates celeſtes:
vt patuit in p̄mo articulo. ℭ Secūda cōcluſio. inter qua 2°ɔ̄
litates ſenſibiles cōuenientes generabilibus inq̄tum gene
rabilia: ipſe ſunt priores ordine. pꝫ. q ipſe p̄cedūt alias cau
ſalitate: vt poſt dicetur: q actione earum generantur alie
in ſimplicibus ꝛ mixtis. ergo concluſio vera. ℭ Tertia ɔ̄. 3°ɔ̄
inter qualitates ſenſibiles generabilibus conuenientes ille
ſunt priores cāſitate. pꝫ. ille ſunt cauſe aliarum: ex actione
n. caliditatis. frigiditatis. ſiccitatis. ꝛ humiditatis. generā
tur qualitates alie ſenſibiles generabilibus conuenientes:
vt caliditatem ꝛ ſiccitatem ſequitur leuitas ꝛ raritas: vt in
aere ꝛ in igne. cōſimiliter dicatur de alijs qualitatibus ſen
ſibilibus: alie. n. qualitates inter ſe non agunt: ꝛ ideo non
generant ſibi ſimilia in ſua actione: ſed cū generant in mi
xtis colores ſapores odores ꝛ ſilia: grauitas leuitas ꝛ alie
hmōi qualitates: hoc eſt actione illaꝝ quatuor. ℭ Corre
larium. q nō oēs q̄litates tangibiles ſunt priores alijs cāli
tate. pꝫ. q nō ſunt p̄ora grauitas ꝛ leuitas ꝛ alie hꝫ ɔ̄rieta
tes tāgibiles p̄ter duas ɔ̄rietates dictas: p̄ter q̄ꝫ colores vel
ſaporis. q ita bñ ꝓducunt̄ a p̄mis per actionē ipſaꝝ: ſicut
colores vel ſapores. ℭ Quarta ɔ̄. ille q̄tuor ſunt priores 4°ɔ̄
alijs: vt diſpōnes neceſſario req̄ſite ad hoc q alie l ſubiecto
ſint vel reperiantur in eo nāl̄r. pꝫ. q ſunt cāe aliarū ꝛ nō ecō
uerſo. mō cāturm p̄ſupponit ſuā cām. ℭ Quinta ɔ̄. īter q̄li 5°ɔ̄
tates proprie ſenſibiles generabilibus cōuenientes he qua
tuor ſunt priores ꝛ p̄fectione ꝛ p̄ncipalitate. pꝫ. q produ
cunt ꝛ cōſeruant alias qualitates ſenſibiles ꝛ non ecōuer
ſo. mō ꝓducēs ꝛ cōſeruās vr̄ eſſe p̄fectius ꝛ p̄ncipalius nō
ꝓducente nec cōſeruante. Et notanter dr̄ inter qualitates
proprie ſenſibiles: q nō opꝫ q ſint p̄ores perfectione quali
tatibus v̄tualibus: vel organizationibus repertis in mixto:
imo magis vr̄ q ille ſunt p̄ores: q p̄fectiorem nām conſe
quunt̄: ꝛ ſolum in magis p̄fectis reperiūtur: ꝛ notum eſt.
ℭ Sexta ɔ̄. ille quatuor ſunt priores: vt in pluribus alijs 6°ɔ̄
qualitatibus ſenſibilibus conuenientibus ḡñabilibus via
cōitatis. pꝫ. q reperiunt̄ in mixtis: ꝛ in elis multe alie: vt ſa
pores colores: lubricitas ꝛ ariditas ꝛ ɔ̄ſiles ſolū reperiunt̄
in mixtis. Notanter dr̄ vt in pluribus. q veriſile eſt q gra
uitas leuitas: ariditas ꝛ ſiccitas: dēſitas ꝛ opacitas ꝛ diaſ
fanitas ſint eque cōes ſicut iſte. ℭ Septima concluſio: ille 7°ɔ̄
quatuor ſunt multis alijs p̄ores via ſimplicitatis. pꝫ. quia
cōueniunt elementis ſimplicibus: ꝛ multe alie nō ſunt ſic
vt colores ſapores ꝛc. ℭ Octaua ɔ̄cluſio. ille ſunt priores 8°ɔ̄
vt in pluribus ſaporibus: coloribus: odoribus tempore. pꝫ.
quia cum mixta generantur ex elementis. ille qualitates
precedunt tempore colores: ſapores: ꝛ odores generatos in
mixtis. cum ipſe ante fuerint in elementis: ꝛ colores ſapo
res non. ℭ Ultima concluſio. q inter qualitates proprie 9°ɔ̄
ſenſibiles conuenientes generabilibus: ſub ratione qua ge
nerabilia ſunt: quatuor ſunt qualitates prime: ꝛ non plu
res nec pauciores. Ad iſtum intellectum q ſunt quatuor
ſpecies eſſentiales non coincidentes in ſignificando om
nes qualitates primas proprie ſenſibiles conuenientes ge
nerabilibus inquātum generabilia ſunt conſignificantes:
in quas ille terminus qualitas proprie ſenſibilis inquan
tum conueniens generabilibus ꝛ corruptibilibus imedia
te diuiditur: ꝛ non plures nec pauciores. ſ. illa caliditas fri
giditas ꝛc. Iſta concluſio patebit ſoluendo rationes in cō
trarium factas. Et dicitur notanter in concluſione qua
tuor ſpecies eſſentiales: quia forte multe ſunt alie ſpecies:
qualitatis prime accidentaliter ſignificantes. Dicitur non
coincidentes ꝛc. quia coincidentes ſunt plures. Dicitur cō
uenientes generabilibus ꝛc. ad excludendum qualitates
celeſtes. Dicitur proprie ſenſibiles ad excludendum orga
nizationes ꝛ aliquas tales qualitates que forte via per
fectionis ſunt iſtis priores: licet iſte ſint cauſe earum.

Dubium ¶ Sȝ inſtabit quis.d.videt ꝙ nulle qualitates generabi-
lium ſint his priores perfectione: q2 ille generant alias ⁊
ſunt cauſe aliarū: vt dictum eſt. modo generās ⁊ cauſa nō
R° debet eſſe minus perfectum ꝙ̄ genitū. ¶ Dicitur ꝙ hoc
verum eſt de agente principali: ⁊ cā ꝑncipali. modo forte
ita eſt ꝙ ille quatuor qualitates reſpectu organizationis
⁊ aliarum qualitatum primarū perfectarū non ſunt ꝑnci
pia agentia: imo nūꝙ̄ talia agerēt niſi virtute alterius ad
tales qualitates principaliter agentes: ⁊ ideo non generan
tur organa in lapidibus vel metallis: q2 nō dirigunt ibidē
ſicut in aialibus ⁊ in animatis magis perfectis.

Ad p^m **Deinde** rñdetur ad rōnes. ad primaȝ negeť ꝙ inter qualitates tāgibiles non ſit niſi vna quali-
tas prīa. Ad auctoritatē ph̄i dr̄ ꝙ nomē ſuꝑlatiuū qñꝙ
negatiue exponiť: vt ꝑmū quo nihil eſt ꝑus. qualitas pri-
ma qua nulla eſt prior: ⁊ ſic natū eſt bene pluribus cōue
nire: ſed ſi exponiť affirmatiue.i.omni q̄litate prior: ſic nō
Ad 2^m cōueniret niſi vni: in ꝓpoſito vero teneť negatiue. ¶ Ad
ſcðm negetur: ꝙ nulla eſt q̄litas prima. Et ad ꝓbationes
dr̄: ꝙ lȝ caliditas ſequať aliā qualitatē prīa exiſtentem in
materia.ſ.frigiditatē: tñ illa non generet eam: imo genera
tionē eius īpedit: ⁊ ideo reſpectu caliditatis qualitas tan-
gibilis in mā nō dȝ dici qualitas ꝑma. vnde breuiter cali-
ditas ⁊ alie qualitates tangibiles non dicunť prime: ex eo
ꝙ eas nō ꝑcedunt alie in mā: ſed potius eo ꝙ naturali ge-
neratione ipſe ſunt cauſe aliarū qualitatum tāgibiliū: ſed
Ad 3^m nō econuerſo. ¶ Ad tertiū dr̄ ꝯcedēdo. ꝙ alique qualita
tes prime ſunt tantum due: ſed cum hoc ſtat ꝙ quatuor
ſunt qualitates prime ad intellectum dictum in quinto ar
ticulo. ¶ Ad confirmationem dicitur ꝙ humiditas ⁊ ſic
citas ſunt qualitates prime ⁊ iterum ꝙ non ſunt ſoluȝ paſ
ſiue: ſed etiā actiue: licet non ita fortiter agant ſicut calidi-
T.co.ꝑ. tas ⁊ frigiditas. ¶ Ad phyloſophuȝ quarto methauro-
T.cō.8. rum. ⁊ ſecundo huius. dicť ꝙ vocat illas paſſiuas: q2 ma
gis appet ī eis virtus remiſſa. que tȝ ſe ex pte paſſiui ꝙ̄ vir-
tus actiua: que tenet ſe ex pte agentis: per quā alie dicunť
actiue: q2 fortius apparent agere ꝙ̄ reſiſtere: ⁊ de hoc plus
dicetur in ſequenti queſtione. ¶ Ad aliam confirmatio-
nem dicitur ꝙ caliditas euaporando partes humidas eſt
cauſa ſiccitatis de per accñs: ⁊ eodem modo frigiditas hu
miditatis: ſed de pſe nulla illaꝝ qualitatū reduciť ad aliā
Ad 4^m tanꝙ̄ in priorē. ¶ Ad quartuȝ ꝯceditur. ꝙ q̄litates ꝑme
ſunt tres ⁊ nō plures copulatim: q2 ſunt tres ⁊ nō vna: ſȝ tñ
Ad 5^m cum hoc ſtat ꝙ ſunt quatuor ꝓut notum eſt. ¶ Ad qn-
tum negeť ꝙ frigiditas nō eſt qualitas. Et ad ꝓbationem
ꝯceditur: ꝙ frigitas dr̄ īperfectior caliditate. ⁊ ꝯceditur
ꝯſiter ꝙ via perfectiōis caliditas eſt prior aliquo modo: cū
hoc tñ ſtat ꝙ caliditas reſpectu frigiditatis non debet dici
prima ſimplr̄: q2 non eſt cā eius de pſe plus ꝙ̄ econtra. nec
ordine nature frigiditas reducitur in caliditatē. ſicut nec
econtra ſimilr̄ qualitates ſecūde: ita bene reducūtur in fri
giditatem: ſicut in caliditatē: ⁊ ideo vna eoꝝ non dicitur
proprie prior alia. ¶ Ad cōfirmationē negetur. ꝙ frigidi
tas ſit ꝑuatio: ⁊ ad Cōmētatorem dr̄ ꝙ cepit ꝑuationem
large. puta ꝓut forma minus perfecta dr̄ ꝑuatio reſpectu
forme magis pfecte: ⁊ ſic frigiditas vl̄ nigredo pōt dici pri
Ad 6^m uatio. ¶ Ad ſextū negetur. ꝙ caliditas nō eſt qualitas ꝑ°
inter tangibiles. Et ad probationem ꝯcedič: ꝙ ſimpliciter
loquēdo alie.ſ.lux ⁊ lumē ſunt ꝑores: ſed ille non ꝯueniūt
gñabilibus inquātum ſunt gñabilia: ⁊ iō de illis non eſt
Ad 7^m ad pñs. ¶ Ad 7^m dr̄. ꝙ gñatione naturali caliditas dȝ ꝑ-
cedere raritatem ordine nature productā: ⁊ iō raritas dr̄ re
ſpectu talis caliditatis qualitas ſcða: verū eſt ꝙ generatio
ne quodāmodo violenta qñꝙ raritas precedit caliditatē:
⁊ ſic motus calefacit diſtrahendo ptes aeris vel aliorum
hm̄ōi: nec propter hoc raritas debȝ dici qualitas prima: q2
naliter non precedit caliditatem: imo magis ſequitur.

Ad rationes arguētes ꝙ ſunt plures. ¶ Ad pri- Ad p^m
mam dicitur. ꝙ lux ⁊ lumen non
ſunt qualitates tangibiles: ⁊ ideo de eis non eſt ad preſens
ſermo. ¶ Ad ſcðaȝ ſimilr̄ rñdetur ꝙ motus celi non eſt qua- Ad 2^m
litas tangibilis. ſilr̄ dr̄: ꝙ ipſe non cōuenit gñabilibus in
quātum generabilia: ⁊ iō nō fit conſideratio reſpectu eius.
¶ Ad tertiā de raritate: pȝ qd ſit dicendū per ea que dicta Ad 3^m
ſunt. ¶ Ad quartam dr̄. ꝙ figura nō eſt ꝓprie actiua: ⁊ iō Ad 4^m
non eſt prima. Et ex alio: q2 vr̄ ꝙ caliditas ⁊ frigiditas:
cum aliis debent dici via gñationis ꝑores quātitate ⁊ figu
ra: q2 rarefaciunt ⁊ condenſant: ⁊ ſic quātitates generant:
⁊ ad ꝓbationē ꝯceditur: ꝙ ille qualitates nequeunt reci-
pi niſi in ſubo extenſo. ſed tñ ille qualitates vel eis conſimi
les magis debēt dici eē extenſionis ꝙ̄ econuerſo: eo ꝙ ille
reſpectu extenſionis ſe habēt actiue. extenſio autem magis
ſe habet paſſiue. ¶ Ad quintaȝ dr̄: ꝙ grauitas ⁊ leuitas Ad 5^m
ſunt qualitates ſecunde: ⁊ ꝯceſſa ſimilitudine: ꝙ ſicut ſe
hȝ motus localis ad motū alterationis dr̄: ꝙ motus alte-
rationis eſt ꝑor in elementis ꝙ̄ motus localis. precedit.n.
ſemꝑ alteratio tanꝙ̄ cā motū localē: ⁊ iō qualitates altera
tiue etiaȝ ſunt ꝑores motiuis. ¶ Ad ph̄m dr̄ ꝙ voluit: ꝙ 8.ph.57
motus circularis celi eſt primus motuū. nō aūt motus lo-
calis elemētoꝝ. ¶ Ad cōfirmationē dr̄. ꝙ motus non eſt
per ſe cā caloris: ſȝ ſolū de per accñs.ſ. ꝓpter cōfricationes.
¶ Ad aliaȝ cōfirmationē dr̄. ꝙ per prius ſequūtur ꝑ° cor-
pora qualitates alteratiue: vt ignem caliditas: aerem hu-
miditas: ſicut poſt diceť: imo etiā ille eque inſeparabiliter
elementis inſunt: cū ille.n.totalr̄ auferunť: etiam leuitas ⁊
raritas auferunť. ¶ Ad aliud qð additur ꝙ ph̄us de eis
determinauit in ꝑoribus dr̄ ꝙ hoc facit ꝓpter conuenien-
tiam quā hñt cū motu locali celi qui eſt ſimplr̄ ꝑmus mo-
tuū: ⁊ non facit hoc ph̄us ꝓpter prioritatē eoꝝ in ſeipſis.
¶ Ad ſextam dr̄. ꝙ non ſunt niſi quatuor eſſentiales ſpēs ad 6^m
qualitatū primarū tangibilium: vt dictū eſt: in nūero ſunt
multo plures: ſic.n.ſunt due in quolibet elemento: ſicut rō
concludit: ſed hoc non eſt cōtra dicta. ¶ Ratio poſt oppo
ſitum eſt pro vltima concluſione vltimi articuli.

¶ Ipſorū aūt tangibilium dicendū que pri- me differētie ⁊ ꝯtrarietates. T.c.viij. Qō.ij.

SEcundo queriť. Utrū qualitatū pri
marū due ſunt actiue.ſ.cali-
ditas ⁊ frigiditas: ⁊ due paſſiue.ſ. humiditas
⁊ ſiccitas. ¶ Et arguitur ꝙ nō. ille ſunt ma- ꝑ^m
gis paſſiue que magis ⁊ facilius patiunť: ſed
caliditas ⁊ frigiditas magis ⁊ facilius patiunť. ꝑ. ꝯña tȝ.
aña ꝓ ꝑ° pte pȝ: ꝑ qd notis: aña ꝓ 2° pte pȝ ꝑ experiētiā. ¶ 2° 2^m
caliditas patiť a frigiditate ⁊ eꝯ. ergo ille due ſūt paſſiue.
ꝯña tȝ. ⁊ aña pȝ. q2 aliās ille due q̄litates ꝑme nunꝙ̄ corrū
perentur. ¶ Tertio. ſi ſic ſequitur: ꝙ ipſe agerent in alias 3^m
ſ.ſiccitatē ⁊ humiditatē. ꝯña tȝ. q2 nō vr̄ a quo aliter hu
miditas ⁊ ſiccitas eſſent paſſiue: ⁊ falſitas ꝯñtis pȝ: q2 oīs
actio ē rōne ꝯrietatis. mō caliditas ⁊ frigiditas nō ꝯriātur 4^m
humiditati ⁊ ſiccitati. ¶ Quarto arguitur. ꝙ oēs ſunt T.c.34
actiue: q2 ſiccitas eſt actiua. ꝑ. oēs ſunt actiue: ꝯñtia tȝ. q2 ⁊.36.
minime vr̄ ſiccitas agere. ⁊ aña eſt ph̄i 4° methaurorū. vbi 5^m
dicit ꝙ ſiccitas coagulat. ergo agit. ¶ Quinto niſi ſicci-
tas ageret non poſſet aq̄ in terraȝ imediate cōuerti. ꝯña eſt
ꝯtra ph̄m. 2° huius. ꝯña tȝ. q2 terra nō pōt aquā corrūpe- T.c.24
re niſi rōne ſiccitatis: eo ꝙ frigiditas nō eſt aque diſconue-
niens. ¶ Et cōfirmať: q2 in precedenti qōne dictum eſt ꝙ
oēs quatuor ſunt actiue. ergo ⁊c. ¶ Sexto arguiť: ꝙ hu- 6^m
miditas ⁊ ſiccitas ſūt minus paſſiue: q2 ille que fortius re
ſiſtunt ſunt minus paſſiue: ⁊ minus patiuntur. humiditas
⁊ ſiccitas fortius reſiſtūt. ergo. ꝯña tenet. ⁊ aña pro prima

parte pȝ per qd noīs.pro 2ª pte vr̄ tenere per experientiam:
qꝛ ignis ſatis cito ſupat frigiditatē aque:ꝑp eius debilem
reſiſtentiaȝ:ſed humiditatē eius:qꝛ fortiter reſiſtit non ita
7m cito ſuperat.℄ 7º arguit:ꝙ mīle ⁊ arū ſūt paſſiue: qꝛ for
T.c.55. me eſt agere:materie vero pati.ꝑ huius.mō ille qualitates
ſunt quedaȝ forme.igitur agunt ⁊ non patiuntur.

T.c.8. T.cō.ꝑ. **In oppoſitū** eſt phs 2º hui⁹. ⁊ 4º metheuroꝝ. ℄ In iſta qōne erunt duo articu
li.ꝑ rīdebit ad qſitū.in 2º mouebit ⁊ ſoluet qōdā dubiuȝ.

ꝑm nom **Quātum** ad pmū articulū ꝑ nō.ꝙ aliqd pōt dici pati dupl'r.vno mō ſubiectiue: ⁊ alio mō
terminatiue. Pati ſubiectiue eſt eſſe ſubȝ:cui aliqua paſſio
introducit:⁊ ſic patit mā pma ⁊ alia ſubſta in qbus paſſio
nes inducunt. Pati vero terminatiue eſt patiēdo diminui
aut corrumpi:⁊ illo modo patit forma que corrūpitur a
corrumpente:⁊ de hoc modo ipſius pati eſt ad pñs. de pa
ti primo modo nō curatur:qꝛ non eſt vnū accñs receptiuū
2m nom alterius.℄ Scdō nota.ꝙ pati terminatiue adhuc capit
dupliciter. Uno modo:qꝛ patitur de per ſe ab aliquo:vt ca
liditas a frigiditate. Alio modo de p accñs.puta qꝛ aliud
ſibi annexum patitur:vt humiditas dr̄ pati ſi hmōi ſubie
3m ctum pateretur.℄ Tertio nō.ꝙ hic ſit qō ſolum de actio
4m ne propria que eſt cū abiectione ꝯrīj.℄ Quarto nō.ꝙ in
hac qōne pōt fieri triplex cōparatio.ꝑ caliditatis ⁊ frigidi
tatis adinuicem.2º humiditatis ⁊ ſiccitatis inter ſe.3º cali
ditatis ⁊ frigiditatis ex vna parte ad humiditatē ⁊ ſiccita
5m tem ex alia parte.℄ Quinto recolligendum eſt illud qō di
ctum eſt in primo lib.in qōnibus de actione: ꝙ fortiſſime
actionis eſt caliditas.poſt illam frigiditas.poſt illā humi
ditas ⁊ poſt ſiccitas:in reſiſtendo aūt cōtrario modo.

1ª ꝯ **His premiſſis** ſit ꝑª ꝯclo. caliditas ⁊ frigidi tas ſunt inuicem actiue.⁊ paſſi
ue.pȝ per experiētiā: qꝛ calidū calefacit frigidū ⁊ eꝯ.℄ Itē
caliditas ⁊ frigiditas ſunt q̄litates tāgibiles pme ⁊ ꝯrie:⁊
tales ſunt inuicem ꝯrie actiue.℄ Item alias aer propria
T.c.24 actione non poſſet generare aerē ex aq̄.ꝯñs eſt cōtra phm
T.c.25 2º huius.⁊ ꝯñtia pȝ.qꝛ aer nō pōt agere in aquā niſi actione
2ª ꝯ caliditatis.℄ Scda ꝯ.humiditas ⁊ ſiccitas ſunt actiue ⁊
paſſiue adinuicē.pȝ vt ꝑcedēs:qꝛ ſunt q̄litates ꝯrie ⁊ tāgi
2 biles ꝑª.℄ Scdō:qꝛ ex igne fit aer imediate:⁊ hoc nō pōt
eſſe niſi actione ſiccitatis ⁊ humiditatis inter ſe.ḡ ipſe ſunt
T.c.24 actiue ⁊ paſſiue.ꝯña pȝ.⁊ añs pȝ.per phm.2º huius.d.ꝙ ex
quolibet elō pōt imediate qōlibet aliud generari. pro ſcda
pte pȝ:qꝛ aer ⁊ ignis nō hñt ꝯrietateȝ intenſam niſi in hu
3 miditate ⁊ ſiccitate.℄ Itē 3º niſi humiditas ⁊ ſiccitas iter
ſe agerent ex duobus elīs non habentibus ſimbolum non
T.c.25. poſſet fieri tertiū:qō eſt cōtra phm.2º huius.⁊ ꝯñs tȝ: qꝛ ſi
ex aere ⁊ terra deberet fieri ignis:oporteret ꝙ caliditas ae
ris obtineat ſup frigiditatē terre:⁊ ꝙ ſiccitas terre obtine
at ſuper humiditatē aeris.aīt non eſſet imaginabile: ⁊ per
Dubiuȝ ꝯñs oportebit ꝙ agant ⁊ patiant adinuicem.℄ Sed ꝯtra
vr̄ ꝙ ſicci iuxta poſiti humido nō agat nec patiat ab eo:
qꝛ lapis marmoreus qñ eſt frigidus nō deſiccat qō iuxta
ponitur:ſed qñ calidus deſiccat.ḡ ſiccitas nō agit ī humi
dum:imo vr̄ ꝙ magis calidum deſiccat ⁊ frigidū hume
R̃ ctat.℄ Rñdet ꝙ humidū ⁊ ſiccū iuxta inicē poſita agūt
⁊ repatiunt adinuicē.verū eſt ꝙ hoc eſt minus ſenſibile q̄ȝ
de caliditate ⁊ frigiditate:qꝛ actio eoꝝ adinuicem eſt ma
gis certa. Ad hoc āt qō additur ꝙ caliditas magis vr̄ de
ſiccare.dr̄ ꝙ euapoꝛando ptes humidas ⁊ ſubtiles.ſ. re
ſoluendo illas in vapores freq̄ter calidū deſiccat:qꝛ eua
poratio iſtis manent ptes groſſe ⁊ terreſtres que ſunt ſicce:
3ª ꝯ ſed de per ſe non facit hoc.℄ Tertia ꝯ.ꝙ caliditas de per
ſe non agit in humiditatē nec etiā in ſiccitatē.ꝓbatio.quis
cum eis nullas hȝ ꝯrietateȝ.ergo non agit in ea.ꝯña tȝ. qꝛ
T.c.50. actio ſit rōne ꝯrietatis.ꝑ huius.⁊ añs iſt manifeſtū:qꝛ ca
liditas contrariatur frigiditati ⁊ non alteri in ſpecie:cum
tantum vnum vni ſit contrarium primo celi. Secūdo. qꝛ T.co.r.
caliditas ſtat cum valde intenſa ſiccitate:vt in igne exiſten l.m.17.
te in naturali diſpoſitione. Similiter ſtat cum ſumma hu
miditate:vt in aere naturaliter diſpoſito.modo non eſt di
cendum:ꝙ inter qualitates elementi:cum exiſtant in ſua
naturali diſpoſitione aliqua ſit actio ſeu repugnantia. er
go caliditas non agit in humiditatē:nec etiaȝ in ſiccitatē.
℄ Quarta concluſio. frigiditas non agit de per ſe in hu 4ª ꝯ
miditatem nec in ſiccitatem:patet ſicut precedens.℄ Cor
relarium.frigiditas ⁊ caliditas non dicuntur qualitates
actiue:⁊ humiditas ⁊ ſiccitas paſſiue: ex eo ꝙ caliditas ⁊
frigiditas non agunt in humiditateȝ ⁊ ſiccitatem. pȝ per
concluſiones poſitas.℄ Sed contra has concluſiones in Contra
ſtat.primo:qꝛ calor ſolis vel ignis videt multum deſicca
re:pȝ per experientiam.ergo calidum agit in humiditatem
corrumpendo eam. Proportionabiliter frigidum noctis
humectat:⁊ videt corrumpere per ſe ſiccitatem.℄ Secū 2m
do:quia aer deſiccat ⁊ non facit hoc per ſuam humidita
tem:vt notum eſt.ergo facit hoc per caliditatem: quod eſt
contra concluſionem.añs pro prima parte docet experien
tia.⁊ pro ſecunda parte manifeſtum eſt de ſe.℄ Reſpon Ad ꝑm
detur ad primum ſicut ante eſt dictum ꝙ caliditas ignis
vel ſolis de per ſe agit in frigiditatem:quia corrupta leuita
teȝ generat:qꝛ partes humide ⁊ ſubtiles euapoꝛant ⁊ ma
nent partes ſicce groſſe ⁊ terreſtres:⁊ ſic de per accidens de
ſiccat:⁊ hoc ſpecialiter de mixtis: in elementis autem exi
ſtentibus in naturali diſpoſitione caliditatis non deſicca
ret niſi ſiccitas coageret.vnde radij ſolares aquam exiſten
tem in tali diſpoſitione naturali nunq̄ȝ deſiccarēt:niſi coa
gente ſiccitate. Similiter frigiditas noctis non humectat
de per ſe niſi coagentibus influentijs frigefactiuis vel ro Ad 2m
re cadente per defectum caloris vel aliqua tali cā.℄ Ad
ſecundum dicitur ſimiliter.ꝙ aer exiſtens in naturali di
ſpoſitione nunq̄ȝ de per ſe deſiccaret:ſed in aere ſunt exala
tiones calide ⁊ ſicce eleuate ex terra ⁊ ille deſiccāt: ⁊ ſic aer
creditur deſiccare.℄ Quinta concluſio.caliditati ⁊ frigi 5ª ꝯ
ditati magis proprie attribuitur actiuitas q̄ȝ humiditati
⁊ ſiccitati.pȝ dupliciter.primo quia fortiſſime agunt:vt ex
perientia docet.non autem agunt ſic ſenſibiliter humidi
tas ⁊ ſiccitas adinuicem:ſed remiſſe.℄ Secundo. qꝛ cor 2
pora dicunt actiua inquantum ſunt calida ⁊ frigida.non
autem inquātum ſunt humida ⁊ ſicca.pȝ.qꝛ calidū dicit
aggregare res eiuſdem generis:⁊ ſegregare res diuerſorū
generum. frigiditas autem dicit congregare res ſiue ſint
eiuſdem generis ſiue diuerſorū.modo ſegregare ⁊ cōgre
gare ſunt agere.℄ Sexta cōcluſio. humiditas ⁊ ſiccitas 6ª ꝯ
dicuntur paſſiue iproprie per cōparationem ad caliditatē
vel frigiditatem.pȝ.qꝛ ipſe fortiſſime reſiſtunt; vt dictum
eſt primo huius.reſiſtentia autē ſe tenet a parte paſſi:qua
re deberet dici maxime paſſiue.itē quia magis experimur q.19.
ipſorum paſſionem ſenſu q̄ȝ actionem.℄ Et tertio. qꝛ res
inquātum ſunt humide vel ſicce dicunt paſſiue magis vel
minus:vt humidum dicit bene terminabile termino alie
no.ſiccum autem terminabile termino proprio. terminari T.co.9.
autem eſt pati:⁊ hoc ſatis innuitur a pho.2º huius.⁊ 4º me T.c.30.
theurorum.℄ Septima cōcluſio.ſi quis vellet vocare q̄ 7ª ꝯ.
litates paſſiuas:qꝛ ab equalibus potentijs paterent facili⁹
caliditas eſſet maxime paſſiua:⁊ poſt illam frigiditas.pȝ.
quia caliditas eſt minime reſiſtentie:⁊ frigiditas poſt eam
prout primo huius fuit declaratum.modo ab equali potē q.19.
tia actiua res tanto facilius patitur:quanto reſpectu potē
tie actiue minorem hȝ reſiſtentiam.igitur concluſio vera.
℄ Sed forte quereret aliqs vtruȝ gradus humiditatis vl̄ Dubiuȝ
ſiccitatis fortius agit q̄ȝ reſiſtit.℄ Ad quod reſpondetur opinio
ab aliqbus ꝙ quilibet gradus humiditatis vel etiaȝ ſicci qrūdam

tatis fortius reſiſtit ꝙ agit: quod probant per experientiā. nā fuſa aqua ſuper mappam ſiccā experientia docet ꝙ aqua humida non ſtatim deſcendet in mappā propter fortem reſiſtē tiam ſiccitatis: et ſic pars ſiccitatis: que eſt in panno illo ſuppoſita aque gutte eam per reſiſtentiam probibet a duobus motibus ſibi naturalibus ꝑ in deſcenſu locali: quia nata eſt aqua deſcēdere nō probibita. ¶ Secūdo ab humectatione partis ſicce: quia humiditas nata eſt humectare niſi ſit impedi
alia opi. ens: et tamen nō ſtatim humectat partē ſiccam. ¶ Sed cōtrarium magis credo: primo: quia ſi illud eſſet verum ſequeretur ꝙ nunꝙ humiditas ageret in ſiccitatē nec ecōuerſo. conſequens eſt falſum. et conſequentia tenet. quia quilibet gradus humiditatis vel ſiccitatis eſſet maioris virtutis in reſiſtendo ꝙ gradus oppoſitus in agēdo. cum ergo a proportione minoris inequalitatis nō ſit actio approximatis gradibus humiditatis et ſiccitatis: etiam ſummis nō fieret actio. ¶ Secūdo. quia ſi ſiccitas mappe in principio ſic ſuſtinens guttas ne deſcendāt eſſet maioris virtutis in reſiſtendo ꝙ illa humiditas eſt in agēdo: ſequitur ꝙ guttula aque nunꝙ deſcenderet. probatur cōſequentia. quia ſiccitas illa in nullo debilitaretur ab hac humiditate: eo ꝙ magis et fortius reſiſtit ꝙ humiditas agit. et per conſequens ſicut iā ſuſtinet aquā: ita ſemper: niſi aliquod extrinſecū cōcurreret: cuius oppoſitum patet ad ſenſum. et per has rōnes credo ꝙ quilibet gradus in iſtis qualitatibus adhuc paſſiuis fortius agit ꝙ reſiſtit: quia niſi ſic non eſſet rō quare poſt guttas deſcēderet in mappā. et non ante. Et ad rōnem aliorum dico ꝙ illa experientia nō plus cōcludit niſi ꝙ ſiccitas fortiter reſiſtit: ſed ꝙ nō eque fortiter agit non cōcludit.

Quantum ad 2m articulum ſit dubitatio hec. vtrum qualitates ſimul exiſtētes in ſubiecto: ſicut caliditas frigiditas humiditas et ſiccitas agūt inuicem et videtur ꝙ nō: quia ſimul exiſtentia in ſubiecto nullam
Oppom. habent cōtrarietatem inuicē. ergo non agent. ¶ Oppoſitum tamen videtur: quia niſi agerēt inter ſe mixtum nō haberet in ſe principium ſue corruptionis: cuius cōtrarium dicunt medi
pa ſuppō ci. ¶ Pro ſolutione illius ſit prima ſuppoſitio hec. quodlibet ens naturale generabile quando eſt in naturaliſſima ſua diſpoſitione habet optimā diſpoſitionē omnium ſuarum qualitatum tam primarum ꝙ ſcd'arum vt ignis ſummā caliditatem cum ſiccitate proportionabili: ſimiliter eſt in ceteris. vnde hec diſpoſitio in mixto dicitur cōplexio tēperata ad iuſtitiā: et quandocunque contingit elementum vel mixtum ab hac ſua diſpoſitione remoueri: tunc nō eſt naturaliſſime diſpoſitum: imo eſt ſimpliciter egrum per comparationē ad temperamē
2a ſuppō tum ſibi debitum. ¶ Secunda ſuppoſitio talis. cōplexio in mixtis nō cōſiſtit in adequatione qualitatum primarum: quia animata ſunt plus calida ꝙ frigida: ſed conſiſtit in adequatione qualitatum ſecundum proportionē et conuenientiam illi ſpeciei mixti conuenientē: et hec proportio in alia et alia ſpē eſt alia et
3a ſuppō alia. ¶ Tertia ſuppō. ꝙ quodlibet naturale ſi ſit extra ipſam
4a ſuppō diſpōnem quam pōt appetit et nititur ad eā reuerti. ¶ Quarta ſuppoſitio. ꝙ quedam ſunt generabilia homogenea: et quedam etherogenea: et ſupponatur ꝙ homogeneitas poteſt cōſiſtere in vniformitate qualitatum. vnde quādo rei quelibet pars eſſet vniformis cum qualibet alia illius parte qualificata. Uel et poteſt conſiſtere in figuris: vt quia in homine diuerſa organa ſunt diuerſimode figurata: ideo dicuntur etherogenea nō ſolum in qualitate: ſed etiā in figura.

pa ꝯ **His premiſſis** ſit prima cōcluſio. nihil quod eſt in ſua diſpōne naturaliſſima agit in ſeipſum primo ſeu rōne diſpōnis qualitatiue ſic conuenientis toti. patet. quia per quālibet actionem quelibet res remouetur a ſua diſpoſitione cōuenienti. modo res rōne totius nō remouet ſe a ſua diſpōne naturali: quia tūc diſponeret ſe ad ſui corruptionē de per ſe: quod non eſt verum: quia quodlibet appetitu naturali primo et principaliter diligit ſe permanere: vt dicit Cōmenta
Cō. 81. tor: primo phyſicorum: eo ꝙ alias appetitus naturalis erraret: quod nō eſt dicendum: quia rectus eſt ab agēte infallibili. Cōmē Et. c. 36.
tator. 12. metaph. ¶ Secunda cōcluſio. ꝙ tale pōt agere 1. 37.
in ſeipſo non primo: ſed rōne partis. patet. quia eſto ꝙ homo eſ 2a ꝯ
ſet in naturaliſſima diſpoſitione adhuc caliditas cordis ageret in frigiditatem cerebri et ecōuerſo. ¶ Sed cōtra primam Dubm.
inſtatur et videtur ꝙ forma embrionis agat diſponendo ad generationē animalis primo. et per conſequens ad ſui corruptionem. ¶ Cōtra ſecundam. quia ſi cerebrum naturaliter agit Dubm
in cor. ſequitur ꝙ de per ſe agat in omne ſequēs in bona cōſequentia eius actionē in cor: ſed ad hoc ſequitur frequēter cordis et eius corruptio. ergo de per ſe agit ad eius corruptionem. ¶ Ad illā reſpondetur primo ad primum ꝙ forma ſub Ad pm.
ſtantialis embrionis nō agit de per ſe ad generationē animalis: ſed virtus infuſa ſue materie a patre iſto principaliter agit diſponendo materiā receptam a matre pro generatione animalis. Ad illud dicunt alij aliter ꝙ forma embrionis nō eſt niſi quedā via pro generatione animalis. et ꝙ tale agat pro productione termini: nō eſt incōueniens: licet in hoc de per accidens agat ad ſui corruptionem: tamen de per ſe non ſic ageret.
¶ Ad ſcdm dicitur ꝙ cerebrum agit de per ſe in cor. remittendo calorē exceſſiuum cordis: ſimiliter cor econtra in cerebrum: Ad 2m
vt remittat ſuperfluos humores cerebri: ſed cerebrum nō intendit remittere calorem cordis ſic ꝙ inde debilitet cor. vnde ſi hoc contingat vel econuerſo: hoc eſt de per accidens et preter intentionem cerebri. Modo talis actio eſſet diſcōueniens cerebro: et ideo ad talem nō ageret: et ideo pro argumento dicitur ꝙ ad actionem cerebri ad cor nō ſequitur in bona conſequentia corruptio cordis: nec etiā cerebri: quia ſi actio ſit adeo vehemēs vt cor notabiliter debilitetur: tunc cerebrum illam de per ſe non ageret ſeu ex intētione naturali non facit: ſed preter intentionē ex nimia infrigidatione cerebri: preter autem naturam eius: aut propter aliquem talem caſum accidētalem. ¶ Ad illas cōcluſiones ſequitur primo Corm pm
correlarium ꝙ nullum etherogeneum qualitatiue poteſt per aliquod tēpus manere in ſua optima diſpōne. patet per mutuam actionem partium inter ſe. ¶ Secūdum correlarium ꝙ Corm. 2.
homogenea qualitatiue exiſtia in naturali diſpōne ſunt perpetua niſi corrumperētur ab extrinſeco. patet quia ab intrinſeco nunꝙ talia corrūperētur vel alterarentur. ¶ Tertium cor Corm. 3.
relarium. quāto aliquod eſt magis homogeneum naturaliter qualitatiue tanto ceteris paribus eſt magis durās. patet. quia minor ſit in tali actione diſponens ad corruptionem.
¶ Quartum correlarium elementa naturaliter diſpoſita nunꝙ corrūperentur niſi ab extrinſeco. patet. quia eſſent homogenea Cor. 4.
qualitatiue. ¶ Quintum mixta duobus modis ſunt corruptibilia ab intrinſeca alteratione: et extrinſeca et elemēta Cor. 5.
vno modo ſunt corruptibilia. ſ. ab extra et hoc vtriſque exiſtentibus in naturali diſpōne. ¶ Forte diceretur ꝙ etiā ſunt aliqua mixta homogenea qualitatiue: vt lapides et metalla. Dicitur ꝙ licet talia ſunt homogenea quo ad ſenſum: quia nō poteſt ſenſu percipi eorum diuerſitas: tamen ſimpliciter non ſunt homogenea: imo ſunt alique partes magis calide et alique minus. quod patet in corruptione lignorum. quia ex aliqua parte materie eorum generatur flāma: ex alia cineres: quod non eſſet ita ſi eſſent ſimpliciter homogenea. et per hoc ſoluta eſt rō ad oppoſitum rōnis facta. ¶ Tertia ꝯ. nulla qualitas agit in aliam corruptiue ſecum exiſtente adequate in eodem ſubiecto. patet. quia tales non habent inter ſe contrarietatē. 3a ꝯ
¶ Correlarium. caliditas et frigiditas ſimul exiſtes in eodē ſubiecto non agunt inuicem. et per hoc ſoluta eſt prima rō dubitationis. ¶ Quarta cōcluſio. res que eſt extra ſuam diſpōnem naturalem nō impedita reducit ſe ad ipſam. patet de 4a ꝯ.
aqua calefacta remota a calefaciente. ¶ Correlarium. ſepe forma ſubſtātialis agit in totum ſubiectum reducēdo ipſum ad naturalē ſuā diſpōnem: et cōplexionē. patet in caſu concluſionis

Si petatur vtrū ad hoc cogat frigiditas virtualis ipſius aque dī q̄ nō:dū tñ ſit vniformiter calefactū:ſed ſolum fa cit hoc forma ſubalis cū agentibus ſuperioribus a q̄litati bus virtualibus ſm quoſdam. Et boc de ſcdo.

Ad pm 2m 3m **Ad rōnes** principales dī q̄ eſt pro ſexta cōcluſio ne. ℭ Ad ſcdaȝ q̄ eſt pro pma. ℭ Ad tertiā negef q̄ caliditas ⁊ frigiditas agerēt in ſiccitateȝ ⁊ humiditatē de per ſe:⁊ cā pp quam dicunf paſſiue:ȝ inter ſe nō agāt.pȝ in q̄nta cōcluſione.

Ad 4m 5m 6m ℭ Ad quartā concedif q̄ omnes ſunt actiue nec eſt cōtra. Silr rñdetur ad q̄ntā. ℭ Ad ſextam dī q̄ ſi qualitates dicerenf paſſiue magis: eo q̄ magis paterenf ab equali agente:humiditas ⁊ ſicci tas eſſent minus paſſiue q̄ȝ alie:prout rō cōcludit:ſed vo cantur paſſiue ſm ſenſum dictuȝ in q̄nta ōne.ſic humidi tas ⁊ ſiccitas ſunt magis paſſiue.

Ad 7m ℭ Ad ſeptimā dī q̄ ille q̄litates ſunt forme:ideo nō patiunf ſubiectiue:ȝ bñ cor ruptiue:q: vna eaȝ bñ corrūpit aliā.pħs autē voluit q̄ materie eſſet pati ſubiectiue ⁊ non forme. Rō poſt oppoſi tum eſt pro quarta ⁊ quinta cōcluſionibus.

ℭ Quoniam autem quare elementa ⁊c̄. Textu cōmen.xvi. Queſtio.iij.

Queritur 3°. Utrū q̄tuor ſint elemēta ⁊ non plura nec pauciora: ⁊ vt nō oporteat de cauillationib⁹ logicalibus argui:intelligitur qō ſic.vtrū ſunt q̄tuor ter mini in quos ille terminus elementū imedia te diuiditur nō coincidēs in ſignificando oīa elementa ſi gnificantes ⁊ nō plēs vel pauciores vel vtruȝ ſint 4°r ſpēs ſpecialiſſime elemētoȝ non coincidentes.

pm ℭ Et arguif p̄. q̄ ſint pauciores.nā nō ſunt plā eēa q̄ȝ pn⁹ intrinſeca:ſed nō ſunt niſi duo pn⁹ intrinſeca.ergo ſunt ſolū duo eēa. ma

T.c.4. ior pȝ.p diffōnē elemēti poſitā 5°meta.qua dī elemētuȝ eſt ex quo cōponitur aliud in exiſtēti indiuiſibili ſpē in aliaȝ ſpēm:⁊ tale eſt vere pncipiū intrinſecū.minor pȝ.per pħȝ.

T.c.65. pmo phyſicorū. ℭ Cōfirmaf aucte Cōmē.p celi vbi vo

Cō.p.3 lunt q̄ mā ⁊ forma ſunt vera eēa. ℭ 2°nō ſunt plura eēa

capi.31. q̄ȝ motus ſimplices:ȝ ſolū ſunt tres motus ſimplices er

2m go ⁊c̄.ɔñā tenet.maior pȝ.q: cuilibet elemēto dȝ cōpetere aliqs motus ſimplex minor pȝ per pħm.p celi. ℭ Tertio.

T.c.5. non ſunt niſi due differentie elemētoȝ.ergo non ſunt niſi

3m duo elementa.ɔñtia tenet.q: cuilibet ſpēi elementoruȝ cō petit ſua dña ſpecifica añs pȝ.per pħm ⁊ Cōmentatorem

T.c.p. 4°celi.vbi ſolū ponit has duas graue ⁊ leue.⁊ pȝ rōne. q̄a

⁊.2. omne elemētuȝ eſt graue vel leue.ergo ſolum ſunt ille due

4m ſpecifice elementoȝ. ℭ 4°aqua non eſt elemētū.ergo non ſunt quattuor.ɔñtia tenet.⁊ añs patet.q: elemētum dȝ eſſe ſimplex ⁊ purū.mō nuſq̄ȝ reperitur aqua pura.ergo ⁊c̄.cō ſequētia tenet.⁊ maior nota eſt:⁊ minor pȝ.q: maxime re peritur aq̄ pura in mari:q: ille locus maris eſt nālis loc⁹ elemēti aque per pħm 2°metheoroȝ.modo conſtat q̄ ibi non ſit aqua pura cū ſit ſalſa. ℭ 5°nō eſt aliqō elementuȝ

5m ignis.ergo ⁊c̄.ɔñtia tenet.⁊ añs probatur.pmo.q: ſi ipm eſſet elementū eſſet lucidū per experientiam ab igne circa nos.mō hoc nō eſt veȝ.q: tūc non poſſemus ſtellas vide re:eo q̄ ille ignis terminaret viſum. ℭ Itē ſi eſſet : aliqua aialia deberēt ſibi cōpetere:ſed nulla cōpetūt ei.ḡ ipſuȝ nō eſt.maior pȝ.q: ignis ē eētū nobiliſſimū.ḡ nō minus debe ret decorari aialib⁹ q̄ȝ terra alalib⁹ gradiētib⁹.aq̄ piſcib⁹: aer auib⁹.minor pȝ.q: ignis cuiuſlȝ aialis in eo exiſtis cor pus corrūpit. ℭ Tertio vel hoc eſſet perpetuū.⁊ hoc non in līa.vel eſſet corruptibile:⁊ hoc nō:q: collocatur in celo: qō in nullo eſt igm ɔ̄tiū.ḡ nullo mō pōt corrūpi q: nec ab intus nec ab extra.ergo ſimplr non eſt. ℭ Deinde arguif

pm q̄ ſint plura primo.q: plures ſunt cōbinationes qualita tum primarū poſſibiles q̄ȝ q̄tuor.ergo plura ſunt elemen ta q̄ȝ q̄tuor.ɔñtia tenet.per pħm in līa:q: numer⁹ elemē T.c.16 torum ſumif penes cōbinationē qualitatum primaȝ ad inuicē.añs pȝ.q: ſunt quatuor quas ponit pħs.preter il las ſunt caliditates ⁊ frigiditas:q: ſimul ſtant in tepido: ⁊ ſilr eſt humiditas ⁊ ſiccitas remiſſe. ℭ Secūdo.celū eſt 2m elemētū.ḡ ⁊c̄.ɔñtia tȝ.añs pȝ.pmo metheoroȝ.vbi voca tur primū elementū:nō ēt dī q̄ ſunt q̄tuor elemēta mūdi: ⁊ q̄ celum eſt q̄nta eſſentia. ℭ Tertio.tot ſunt elementa 3m quot ſunt mixta.ergo ⁊c̄.ɔñe tenet.⁊ añs pȝ.q: elementa dicunf ad relationē p mixta.⁊ per ɔñs multiplicātur pro portionabiliter ſicut mixta. ℭ Quarto.plura ſunt elemē 4m ta terre.ergo.ɔñtia tenet.⁊ añs pȝ.per Albertū dicentē q̄ diuerſe ſunt ſpecies terrarum:ſimiliter hermes dicit q̄ di uerſe ſunt ſpēs ignium. ℭ Quinto.quot ſunt planete tot 5m ſunt elemēta:ſed planete ſūt plures q̄ȝ quatuor.ergo.ɔñe tenet.⁊ añs pȝ.per aſtronomos.d.q̄ q̄libet planeta eſt de nā alicui⁹ elemēti vt mars de nā ignis:q: eſt calidus ⁊ ſic cus:⁊ iupiter de nā aeris:q: calidus ⁊ humidus.ſaturnus do de natura terre:q: frigidus ⁊ ſiccus.vnde Cōmētator T.c.44 ſecundo celi.ſtelle habent qualitates ſimiles vnicuiq̄ȝ ele mentorum.minor nota eſt de ſe.

In oppoſitum eſt philoſophus.capitulo ter tio.ſecundi huius. T.c.16.

ℭ In iſta qōne erunt quatuor articuli. In primo videbitur quid ſit elementū. In ſcdo penes qd ſumatur numerus vl diſtinctio elementoȝ. Tertio vtrū ſit aliquod elementum ignis ponendum:qō tangitur in q̄nto argumēto ante op poſitum. In quarto que ⁊ quot ſunt elementa.

Quantum ad primū nota.q̄ elementuȝ dī ab ile qō idē eſt qō pma mā:quaſi ilementū ſed mutaf.i.in.e.propter meliorē ſonum . vnde elementa reſpectu mixtoȝ habēt ſe per modū materie pme. Aliter dicif elementū:quaſi eleuamentū:q: ex elementis per eo rum mixtionem eleuaf ⁊ formatur mixtū.vel dicitur qua ſi alimentū.q: ex elementis nutriūtur mixta ſaltē mediā te. ℭ Secūdo nota.q̄ inuenitur q̄ntuplex diffinitio elemē ti.pmo dicif eſſe pħi 5°metapħ.elementū eſt ex quo ſit ali ud in exiſtente indiuiſibili ſpē in aliam ſpeciē.⁊ videtur q̄ hec diffinitio conuenit elemento principali prout tm̄ vale at:ſicut hec oratio.principium intrinſecuȝ:q: principia in trinſeca non ſunt diuiſibilia in partes diuerſaruȝ ſpecieȝ: ⁊ non conuenit diffinitio aeri vel aque:q: talia diuiſibilia ſunt in partes diuerſarū ſpecieruȝ:vt ſupponif.i.mām vel formā. ℭ Secūda diffinitio eſt q̄ elemētū eſt qō in cōſti tutione corpoȝ eſt primuȝ:⁊ in reſolutione vltimū : vt līe dicūtur ſic elemēta ſyllabarū:⁊ videf q̄ hec diffinitio ſoli māe pme ɔ̄ueniat:q: ipſa eſt vere primū in ḡñatione ⁊ vl timū in reſolutione:ſicut pȝ pmo phyſicoȝ.in fine. ℭ 3°ē hypocratis ſcdo libro de elemētis.elementū eſt ſimplex ⁊ minima corpoȝ particula.⁊ intelligif:vt dicit Galien⁹ q̄ eſt minima nō in q̄ȝtitate:ſed in qualitate:q: nō pñt pau ciores qualitates habere. ℭ Quarta eſt Auicenne primo canonis ſeu prima doctrina de elemētis.elemēta ſunt cor pora ſimplicia que in partes diuerſarū ſpērum minime di uidi pñt:⁊ intelligēdo illam de elementis:de q̄bus eſt qō:⁊ de q̄bus loq̄ videf Auicēna:opȝ exponi in partes exiſtētes hoc aliquid in actu:q: illa elemēta vocata ignis ⁊ aer bñ diuidunf in partes nō exiſtentes hoc aliquid in actu diuer ſarū rōnū:vt in mām ⁊ formā ⁊ tales vocat Auicē. diuer ſarum rationū formas. ℭ Quinta eſt pħi.3.celi: elemētū eſt in qō corpora diſſoluunf. Pro cuius itellectu nota.q̄ triplex eſt diſſolutio. Quedā in ptes integrales vt Demo critus dixit corpora reſolui in attomalia vel ſi totum diui datur in duas partes proportionabiles. ℭ Secūda eſt in partes eēntiales ſimul coextēſas per totā res que ſunt mā ⁊ forma. ℭ Tertia eſt in partes coextēſas ſm ſimilitudi

(Right margin notes: pm nōm; 2m nōm; T.c.4.; 2° diffō; T.c.82.; 3° diffō; 4° diffō; 5° diffō; T.c.31.)

nem ⁊ virtutē: ſicut reſolutio mixti in elementa ſm̄ illos q
tenent ꝙ elemēta nō manent in mixto: tm̄ in ea dɛ̄ mixtū
reſolui. q2 in corruptione mixti elemēta nō generantur ex
3ᵐ nōnᵐ mixto. ℭ Tertio nota. ꝙ tales ptes eſſentiales coextenſe
ſunt duplices: quedā ſunt: que non manēt ſeparata: ſꝫ ſm̄
veritatem ſunt in mixto: vt materia ⁊ forma que ſunt veri
T. cō. 3. us elemēta ſicut dicit Cōmēta. 3° celi. Alie ſunt que pñt ſe
parari ⁊ actu exiſtere vt ſeparatim pmanētia: vt q̃tuor vo
cata elm̄ta ⁊ nō vere partes mixti ſed ſolū virtualr̄ dicun
tur ptes mixti ⁊ dr̄ quodāmō elm̄ta. Scōa. q2 cōponunt
ex mā ⁊ forma que ſunt elementa: vn̄ ſicut lr̄e reſpectu di
ctionū ſunt elemēta pma: ⁊ ſylabe elementa ſcōa: ita vera
mā pma ⁊ forma eius dicitur pma elm̄ta. hec aūt quatuor
ignis ⁊c̄. que ex iſtis cōponūtur p cōperationem ad mix
ta dicūtur elm̄ta ſcōa. ⁊ ſic vocant ꝓpter vulgares q mām
que vere eſt elemētum nō percipiūt. et his pꝫ expoſitio dif
finitionis Ap. ſ. quomō mixta reſoluuntur in elementa.
4ᵐ nōnᵐ ℭ Unde q̃rto ex oībus his recolligēdo vꝫ mihi ꝙ elemē
tum accipit̄ triplr̄. ſtrictiſſime: ⁊ ſic nihil eſt elemētum niſi
mā pma: ⁊ ſm̄ hanc exceptionē dabat diffō ſcōa. Secun
do ſtricte: ⁊ ſic ſunt pncipia intrinſeca. ſ. mā ⁊ forma. ⁊ ſe
cundū hanc dabat diffō pma. Et 3° large prout illa q̃tu
or aer ignis ⁊c̄. dicūtur elemēta: ⁊ de hac exceptione vidē
5ᵐ nōnᵐ tur dari tres vltime diffōnes. ℭ 5° nota. ꝙ elementū ħ mō
acceptū propria deſcriptione poſſet ſic deſcribi elm̄tum eſt
res cōpoſita ex mā ⁊ forma inter res generabiles ⁊ corru
ptibiles cōpoſitas vel per ſe ſtare potētes magis ſimpler:
⁊ de iſta acceptione ſolū eſt conſideratio ad phm̄. Et ſi pe
tatur vtrū celum ſit elemētum. dicit̄ ꝙ nō niſi celū ſimili
6ᵐ nōnᵐ tudinarie q̃ſiq3 vocet̄ qntū elementū. ℭ Sexto nota. ꝙ il
la dicūtur inter entia cōpoſita magis ſimplicia per priua
tionem cōpoſitionis et contrarietate: q2 in naturali diſpō
ne: q̃lībet eoꝝ determinat ſibi vnā qualitatē primaꝫ ſim
plicem ſine gradibus qualitati oppoſite ſibi admixtis: ⁊
ſic nō eſt de mixtis. Et his ſatis pꝫ q̃d ſit elementū: ⁊ quot
modis dicit̄: ⁊ q̃uo capit̄: ⁊ vn̄ deriuatur.

pᵃ ꝯ̄ **Quantum** ad ſcōm articulū ſit pma ꝯcluſio hec:
numerus elemētoꝝ dꝫ capi a qualita
tibus tāgibilibus. ꝓbat̄ ſic. penes illas q̄litates dat̄ nume
rus elemētoꝝ que pncipalr̄ ſunt actiue ⁊ paſſiue: ſed tāgi
biles ſunt hꝫ. ergo ⁊c̄. maior eſt nō. q2 ex actione elemēto
rum debēt gn̄ari mixta: ⁊ per ꝯñs debēt eſſe maxime acti
ua ⁊ paſſiua adinuicē: iō pncipalr̄ debent capi penes q̄li
tates pncipalr̄ actiuas ⁊ paſſiuas. minor pꝫ. per dicta in p
2ᵃ ꝯ̄ ma q̄one huius ſcōi. ℭ Secūda ꝯcō. numerus elemēto
rum dꝫ capi pncipalr̄ penes hec q̃tuor. caliditatē. frigidi
tatē. hūiditatē. ⁊ ſiccitatē inter q̄litates tāgibiles. ꝓbat̄.
diſtinctio ⁊ multitudo corpoꝝ prioꝝ rōnabilr̄ ⁊ pncipali
ter dꝫ capi penes q̄litates pmas: ſed elementa ſunt prima
q̃tuor corpora: ⁊ ille ſunt pme q̃tuor q̄litates. g̃ ⁊c̄. maior
eſt nota de ſe: q2 prima corpora gn̄abilia rōnabilr̄ diſtin
guuntur ab effectu penes pmos effectus: ⁊ per ꝯñs penes
primas q̃tuor q̄litates. minor pꝫ. in q. pma hᵘ ſcōi. ℭ Cō
firmat̄. multitudo elm̄toꝝ pncipalr̄ dꝫ capi penes qualita
tes actiuas: vt dictū eſt ſuꝑ: imo ille qualitates principa
3ᵃ ꝯ̄ liter ſunt actiue: vt ſupᵃ patuit. ergo ⁊c̄. ℭ Tertia ꝯ̄. mul
titudo elemētoꝝ nō dꝫ adequate capi per cōparationem
ad has qualitates ſolū exiſtes in ſubō. pꝫ. q2 nulla earū po
teſt eſſe ſola: imo ſemꝑ cū vna actiuarū eſt vna paſſiua: ⁊
ecōuerſo. Cōfirmat̄. forma ſubalis ſemꝑ preſupponit plu
res qualitates. ergo penes nullā q̄litatē ſolū exiñtē in ſubō
dꝫ capi aliq̃ ſpēs elemēti. ꝯñs tꝫ. ⁊ añs pꝫ. q2 forme ſuba
les pt̄er q̄litates pmas ſemꝑ in mā reqrunt aliquas quali
tates ſecūdas. ſ. raritatē vel denſitatē grauitatē vel leuita
tem: ⁊ ſic de aliis: ⁊ tales nate ſunt ſeq plures primas q̄li
Dubiū tates exiſtentes ſimul in ſubiecto. ℭ Et ſi dicatur ſicut ele

menta ſunt q̃tuor: ita ſimplices q̄litates pme ſunt q̃tuor.
ergo cauſat̄ numerus elemētoꝝ penes numerū qualita
tum primarū. reſpōdet̄ ꝙ añs: ⁊ ꝯñs ſimr̄ eſt verū. ſ. ꝙ quo
dāmodo numerus elemētoꝝ ſumit̄ penes numerū quali
tatū primaꝝ: ſic. vꝫ. ꝙ cuilibet elemēto pmo ꝯuenit vna
qualitatū primarū: tm̄ hoc eſt inquātū illa q̄litas pma eſt
in ſubō ſimul cū alia qualitatū primarū: ⁊ ideo nō eſt cō
tra concluſionē. ℭ Quarta ꝯcluſio. elemētoꝝ numerus 4ᵃ ꝯ̄
debet ſumi penes numeꝝ cōbinationū q̄litatū primarum
inter ſe poſſibiliū adinuicē. pꝫ. q2 ſumit̄ penes q̄litates p
mas per cōcluſionē ſcōam. ⁊ non per cōparationē ad eas
ſolū in ſubō exiſtētes per tertiam. ergo ſumēdus eſt penes
numerū cōbinationū ipſarū: qd̄ eſt propoſitū.

Quantum ad tertiū reſtat videre an aliquod ſit pᵃ ſuppō
elementū ignis pro quo ſit pma ſuppo
ſitio hec. oīs qualitas motiua localiter cōueniēs mixtis ⁊
ſimplicibus pfectius ⁊ intēſius conuenit ſimplicibus q̃
mixtis. ꝓbatur ſic. vbi perfectius ⁊ intēſius reperit̄ qua
litates alteratiue ibi pfectius ⁊ intēſius reperit̄ motiue:
ſed in ſimplicibus reperiūtur perfectius ⁊ intenſius alte
ratiue. ergo ⁊ motiue. ꝯñs tenet. maior pꝫ. q2 motiue ſunt
effectus alteratiuarum. modo vbi perfectius reperit̄ cau
ſa ibi pfectius reperitur cauſatū ⁊ intēſius. minor nota ē.
q2 in mixtis oēs alteratiue ſunt ꝯmixte ⁊ imperfecte. ⁊ in
ſimplicibus non. ergo. ℭ Secundo dato ꝙ grauitas vel
leuitas intēſior reperiat̄ in mixto q̃ in elemento: ſeqtur ꝙ
tale mixtum ſi ſit graue plus natū eſt deſcendere q̃ elemē
tum grauiſſimum vel ſi ſit leue plus natum eſt aſcendere
q̃ elementum leuiſſimum: ꝯñs eſt cōtra phm̄. ꝑ celi. q2 mi T. c. 7.
xtum ſemꝑ natū eſt moueri ad motū elementi dominātis
in eo. ergo nō plus aſcendere nec deſcēdere eſt natuꝫ q̃ ele
mentū dominās in eo. ℭ Tertio mixtū leue hꝫ ſoluꝫ leui
tatem ex elemētis leuibus virtualr̄ vel actualr̄ ad eius ge
nerationē cōcurrentibus ſuppoſitis agentibus vl'ibꝫ. ergo
non hꝫ maiorē q̃ illa elemēta ꝯñia nota eſt. q2 agēs non
producit vltra gradū propriū. añs pꝫ. de ſe. q2 leuitas ⁊ ca
liditas ſunt virtutes elemētorum leuiū remanētes in mix
to. ℭ Quarto pꝫ. per intētionem phi ⁊ Cōmētatoris 4° T. c. 26.
celi. qui mixta vocant grauia ⁊ leuia: nō ſimpliciter. q̃ nō ⁊. 17.
habēt tantā grauitatē vel leuitatē: ſicut elemēta. ℭ Se 2ᵃ ſuppō
cūda ſuppoſitio. leuitas aeris nālr̄ qeſcit in loco aeris: nec
inde nata eſt moueri remouendo aereꝫ ab illo loco. pꝫ. q2
ipſa eſt cōueniens ipſi aeri: ⁊ per cōſequens mouetur ad lo
cum aeris: ⁊ ibi quieſcit nec remouetur ab illo loco. Con
firmatur. q2 illa reſiſtit trahenti aerē ab illo loco. ergo ipſa
ibi nata eſt qeſcere. ℭ Tertia ſuppoſitio. inuenit̄ aliqua 3ᵃ ſuppō
qualitas motiua mouēs altius ad locū aeris ⁊ nō nata eſt
quietare ſuū corpus in ſpera aeris. pꝫ hoc de leuitate exa
lationis ſicce aſcēdentis. illa enim mouet p ſperā aeris: qd̄
nō eſſet ſi ibi nata eēt qeſcere. Nec valet. ſi quis volēs eua
dere diceret ꝙ illa mouet per aerē exiſtem in infima regio
ne: q2 ille nō eſt naturalr̄ qualificatus: imo ē minus leuis
q̃ deberet eſſe ſi eſſet in nāli diſpōne: q2 lꝫ hoc haberet ap
parentiā in aere innālr̄ q̄lificato vt forte i hyeme: tm̄ for
te in eſtate nō hēret apparētiā: q2 tunc aer hēret leuitatem
ſibi cōuenientē aut maiorē: eſto enim ꝙ aer nō haberet le
uitatem ſibi ꝯuenientē ſtatim ſe reduceret ad ſuā nālem le
uitatem: q2 nihil eſt prohibēs: ſicut poſt dicetur.

His premiſſis ſit pma ꝯcluſio rñſalis hec. po pᵃ ꝯ̄
nēdum eſt aliqd̄ elemētū ignis.
ꝓbat̄. leuitas tāta quāta eſt in exalatione aſcēdente debe pᵐ.
ret cōuenire alicui elemēto: ⁊ nō ꝯuenit alteri q̃ igni. ergo
ponēdum eſt elm̄tū ignis. ꝯñia tenet. ⁊ añs pro prima pte
patet. per primā ſuppoſitioneꝫ: ⁊ pro ſecunda parte patet.
q2 ſi alteri cōueniret maxime hoc eſſet aeri: ſed hoc nō: q2
leuitas aeris nālr̄ quieſcit in loco aeris per ſuppōnes ſe

candem ⁊ hec leuitas nō. Itē hec leuitas eſt maior in vir-
tute ꝙ̃ leuitas aeris: qꝛ mouet altius ꝙ̃ leuitas aeris exi-
ſtentis in nāli diſpoſitione. per ſuppoſitionē tertiam. Con
firmatur. ſi hec leuitas nō eſſet ipſius aeris nec alterius ele
menti: imo eſſet mixti. puta exalationis aſcēdentis. tūc mi
xta eſſent magis leuia ꝙ̃ elemēta exiſtēia in nāli diſpoſitio-
ne. ꝯña tenet de ſe: ⁊ aña eſt cōtra primam ſuppoſitionē.
2m ¶ Secūdo aliquod elemētum dꝫ capi penes combinatio
nem caliditatis ⁊ ſiccitatis. ergo eſt aliqḋ elemētū ignis.
ꝯñtia tenet. qꝛ hoc nō eſt aliqḋ aliorū trium elemētorū. an-
tecedens pꝫ. qꝛ penes alias tres cōbinationes qualitatū p-
marū capiunt elemēta: ⁊ nō eſt rō: q̄re nō penes iſtā cape-
retur vnū elm̄tum. ¶ Tertio ſūma caliditas dꝫ alicui ele
3m mento ꝯuenire: ⁊ nō ꝯuenit alteri ꝙ̃ igni. ḡ ⁊c̄. ꝯña tꝫ. ma-
ior pꝫ. qꝛ ita bene debet illa q̄litas alicui elemento cōueni
re: ſicut alie qualitates prime: ⁊ minor ꝓbaṫ: qꝛ ſi alicui al
teri cōueniret: maxime cōueniret aeri; ⁊ hoc non: quia ad
experiētiam multa inueniūtur calidiora ꝙ̃ ſit aer: ēt l eſſa
te exiſtens: cū vehemētiſſime calidus ſit.

p9 ſuppō **Quantum** ad quartū articulū reſtat videre que ⁊ quot ſunt elemēta: ⁊ quantū ad hoc ſit
hec pma ſuppoſitio: ꝙ cōtrarietas que eſt inter mixta hꝫ
ꝯriginē a cōtrarietate elemētorum. hec eſt nota. qꝛ qualita
tes mixtorum: ſpecialiter prime ſequuntur qualitates ele
mentorum: ⁊ oēs alie ſequuntur primas.

p9 ꝯ̃ **Hoc premiſſo** ſit pma ꝯcluſio hec. nō eſt tātū vnū elemētū. iſta eſt Hypocra-
tis in libro de elementis. ⁊ ꝓbatur rōne ſic. qꝛ ſequereṫ ꝙ
nulla eſſet cōtrarietas inter elemēta ꝯñs eſt contra experi
entiam ⁊ premiſſam ſuppoſitionē. ⁊ ꝯña probaṫ. qꝛ ſi ſo-
lum eſt vnū elemētum: nulla eſt cōtrarietas inter elemen-
ta: qꝛ vnum in ſe nō habet ꝯtrarietatē. ergo nec inter mix-
2 ꝯ̃ ta. per ſuppōnem. ⁊ ſic nulla eſſet cōtrarietas. ¶ Secūda
concluſio. nō ſunt ſolū duo elemēta vel ſolum tria. proba-
tur. qꝛ numerus elemētorum ſumiṫ penes cōbinationē pri
marum qualitatū poſſibilium: ⁊ tales ſunt plures ꝙ̃ due
vel tres. ergo ⁊c̄. ꝯñtia tꝫ. maior pꝫ. per predicta. in ſecūdo
articulo. minor patebit in ſequētibus. ¶ Itē ſi ſolū eſſent
duo: vnū eorū qſiꝙ eſſet fortius alio: ⁊ tūc corrūperet ali-
ud in ſui nām: ⁊ ſic poſtea nō maneret niſi vnū: qḋ eſt ſim
pliciter incōueniēs. ¶ Silr ſi ſolū eſſent tria duo eorū ha
berent ſimbolū in q̄litate actiua. puta in caliditate vel fri
giditate. ⁊ per ꝯñs illa corrumperēt tertiū: ⁊ ſic non mane
rent niſi duo: qḋ eſt cōtra predicta. ¶ Itē ponendū eſt ele-
mentum ignis: ⁊ preter illud tria alia. ergo ſunt plura trī-
bus. ꝯñtia tꝫ. maior rationis patet. p tertiū articulū. ⁊ mi-
nor pꝫ. qꝛ preter ignē apparent aer aqua ⁊ terra: que ſunt
elemēta vt notū eſt. qꝛ nō vidētur eē magis mixta: cū ſunt
3 ꝯ̃ in ſua nāli diſpoſitione ꝙ̃ ignis. ¶ Tertia cōcluſio eſt. po
nēda ſunt quatuor elemēta. ſeqtur ex dictis: qꝛ ſunt ponē-
da plura duobus ⁊ plura tribus. ergo opꝫ ꝙ ad min9 ſint
q̄tuor. ꝯña tenet. ⁊ aña pꝫ. per precedentem concluſionem.
¶ Iſta ꝯcluſio cōcordat cum experiētijs: experimur enim
in cōbuſtione ligni: quaſi q̄tuor elemēta reſolui flāmā lo-
co ignis. fumū loco aeris. aquā exiſtētē loco aque: ⁊ cine-
res loco terre remanētes. ¶ Itē tot ſunt cōbinationes q̄li-
tatū poſſibiles. ¶ Itē tot ſunt humores in corpe. ¶ Itē
4 ꝯ̃ tot ſunt cōplexiones animaliū. humores autē ⁊ cōplexio-
nes ſeq vidētur numerū elm̄torū. ¶ Quarta cōcluſio. nō
ſunt ponēda plura elemēta ꝙ̃ quatuor ad intellectū predi
ctum. ⁊ hoc capiēdo elemētum large. ꝓbatur. nō ſunt plu
res cōbinationes qualitatū primarū ſub eſſe intēſo poſſibi
les ꝙ̃ q̄tuor. ergo nō ſunt plura elemēta. ꝯña tenet. per di-
cta in ſcḋo articulo. ⁊ aña apparet. qꝛ nō ſunt niſi cōbina-
tiones caliditatis ⁊ ſiccitatis: que ē ignis. caliditatis ⁊ hu
miditatis que eſt aeris: ⁊ frigiditatis ⁊ humiditatis q̄ eſt
aque: ⁊ frigiditatis ⁊ ſiccitatis: que eſt terre. Alie eni due
. ſ. caliditatis ⁊ frigiditatis ſiccitatis ⁊ humiditatis ſub eē
intēſo nō ſunt poſſibiles: lꝫ ſint poſſibiles ſub eſſe remiſſo:
tñ penes illas ſic non dꝫ capi aliqḋ elemētū: eo ꝙ elementa
debēt ſibi determinare ſuas qualitates intēſas. ¶ Secun
do nō ſunt plures qualitates pme ꝙ̃ quatuor. ergo. ꝯñtia
tenet. qꝛ qḋlibet elemētum dꝫ ſibi determinare vnā quali-
tatem primā. ⁊ ideo ſi eſſent plura elm̄ta: ⁊ plures eſſent q̄-
litates prime. aña patet. in pma qōne ſecunda.

Ad rationes pncipales dr̄ ꝙ hic non queriṫ de elemētis ſtricte acceptis: de quo il Ad rōes
la rō arguit. auctoritates aūt phi. 5. meta. ⁊ Cōmētatoris T. c. 4.
3. celi. intelliguntur de elemētis ſtricte acceptis. ¶ Ad ſecū Cō. 31.
dum dr̄ ꝙ plures ſunt motus ſimplices in ſpē ſpāliſſima Ad 2m
ꝙ̃ elemēta: qꝛ q̄tuor elemētis ꝯueniunt q̄tuor motus ſim-
plices in ſpē ſpāliſſima: ⁊ preter illos eſt motus circularis
celi. Et ad phm ſolū tres motus ſimplices ponentē dicit p. c. 5.
ꝙ hoc intellexit diſtinguēdo motus ſimplices penes ſpēs
ſubalternā. ſ. penes a medio: penes qḋ ſumuṫ duo. ſ. ignis
⁊ aeris: penes ad mediū: penes qḋ ſimilr duo ſumuntur. ſ.
terre ⁊ aque: ⁊ penes circa medium: ⁊ iō ratio nō ꝯcludit.
¶ Ad tertiū negeṫ ꝙ non ſunt niſi due dīe elemētorū lo Ad 3m
quendo de differētijs conſtituentibus ſpēs ſpecialiſſimas.
¶ Ad Cōmētatorē. 3. celi. dr̄ ꝙ ille dīe graue ⁊ leue ſunt 4. c. p.
accidentales. igitur diciṫ ꝙ nō ſunt ſpāliſſime. imo graue 2. 2.
diuiditur in aquā ⁊ terrā: ⁊ ſilr leue: ⁊ ideo nō eſt ad ꝓpo
ſitum. ¶ Ad q̄rtum negeṫ ꝙ aq̄ nō ſit elm̄tum. Et ad ꝓba Ad 4m
tionem dr̄ ꝙ elm̄tum qñ eſt in nāli diſpōne tūc dꝫ eſſe purū.
mō aqua maris eſt innāliter diſpoſita ꝓpter ſiccitates ter
reſtres mari admixtas: ⁊ ideo extra ⁊ pter nām aque ē ꝙ
mare eſt ſalſum. ¶ Ad qntū negeṫ ꝙ non ſit aliqḋ elemē Ad 5m
tum ignis. Ad probationē dr̄ ꝙ ignis qñ eſt in nāli diſpo-
ſitione nō eſt lucidus: imo eſt magis dyafanus ꝙ̃ aer: lꝫ ꝙ
ignis apud nos exiſtēs eſt lucidus. hoc eſt. qꝛ illud eſt mix
tum qualitatiue: ⁊ qdam dicūt ꝙ eſt flāma ⁊ non vere ſpe
ciei ignis: imo ſm veritatē illud qḋ volat aſcēdēdo a can-
dela apparēs eē flāmam eſt verius ignis ꝙ̃ ipſamet flāma
candele. ¶ Ad ſecundā probationem dicunt aliq ꝙ ſala Ad 2m
mandre viuunt in igne. Aliter diciṫ ꝙ non opꝫ oia elm̄ta
decorari animalibus: imo hoc ſolum ꝯuenit elemētis exi
ſtētibus prope terrā aut terre: qꝛ oīa animalia nutriūtur a
terra: ⁊ iō qꝛ ignis nimis plus diſtat a terra: ⁊ qꝛ eſt nimis
actiuus nature ſibi nulla aīalia attribuit nec ex hoc ē im-
perfectus: qꝛ ſilr argueretur celū eſſe imꝑfectū. ¶ Ad 3m Ad 3m
diciṫ ꝙ qḋlibet pedale ignis in ſua ſpera eſt corruptibile.
Ad improbationē diciṫ ꝙ in qḋlibet pedale ignis celū qñ
ꝙ influet influētiā grauefactiuam ⁊ mouētem deorſum:
⁊ tūc illud deſcendet in aerē quouſꝙ corrūpitur.

Ad rationes arguētes ꝙ ſint plā. ¶ Ad pri- mā dr̄ ꝙ non ſunt niſi 4or cōbina Ad pm
tiones q̄litatū primarū poſſibiles ſub eſſe intēſo ſeu perfe-
cto: vt dictū eſt. ⁊ ſolū penes illas numerus elm̄torū ſumitur.
¶ Ad ſecūdū dr̄ ꝙ̃ celū nō eſt elemētum niſi ſimilitudi- Ad 2m
narie ⁊ improprie: qꝛ ex eo nullū cōponitur corpus: ⁊ ideo de
hoc nō eſt cōſideratio ad phīa prout dictū ſuit in pmo arti
culo. Alr poſſet dici ꝙ celū eſt elm̄tū mūdi: ſed etiā de hoc
hic nō agiṫ: ſed ſolū de elemētis mixtorū. ¶ Ad tertiū ne- Ad 3m
getur ꝙ tot ſunt elm̄ta quot mixta ſaltem in ſpē. Ad ꝓba
tionē dr̄ ꝙ lꝫ elm̄ta dicerētur per relationem ad mixta: tñ
nō opꝫ ꝙ proportionabilr multiplicenṫ: ſicut mixta: licet
enim genus dicaṫ per relationē ad ſpēs: tñ nō opꝫ ꝙ ꝓpor
tionabilr multiplicenṫ: ſicut ſpēs prout notum eſt. ¶ Ad Ad 4m
quartum pōt dici ꝙ ſubſtātialiter in ſpē nō eſt niſi vnum
elemētum terre. Ad phm diciṫ ꝙ voluit dicere ꝙ diuerſe
ſunt ſpēs accidētales terrarū: qꝛ qdā ſunt argiloſe. qdam
ſabuloſe: ⁊ ſic de aliꝭ. vel ꝙ voluit ꝙ plures ſunt ſpēs ter

rarum mixtoꝝ. terreoꝝ: que vocantur terra ꝓp ſſitudi-
Ad 5ᵐ nem. ſimiliter totaliter dicatur de igne. ¶ Ad quintũ ne-
gatur ꝙ tot ſunt elemẽta quot ſunt planete. Ad ꝓbatio-
nem dr ꝙ lꝫ quilibet planeta ſit de natura alicuius elementi
nõ ſeqtur ꝙ ſunt tot elemẽta quot ſunt planete: qꝛ plures
bene ſunt de natura eiuſdem elemẽti: ⁊ ideo ratio non cõ-
cludit. ¶ Ratio poſt oppoſitum eſt pro dictis in duobus
vltimis concluſionibus quarti articuli.

¶ Eodem textu vbi ſupra. Qõ. iiij.

Queritur q̃rto. Utrũ caliditas aeris ⁊
ignis ſunt eiuſdẽ ſpẽi ſpãliſſi
6ᵐ me eẽntiales. ¶ Et arguit̃ ꝓ. ꝙ nõ. qꝛ humi
ditas aeris ⁊ humiditas aque dñt ſpẽ ſpãliſ
ſima. ergo ⁊ caliditates elemẽtoꝝ debent dif
ferre ſpẽ. ꝯña tenet. qꝛ ſicut ſe hꝫ vna q̃litas ſimbola: ita vi
detur ꝙ ſit de aliis qualitatibus ſimbolis. añs probat̃. qꝛ
humiditas aque eſt extinctiua ignis: ⁊ humiditas aeris ſi
M.2.T eſt extinctiua ignis: imo eſt nutritiua eius. ergo ille humi
ditates differũt ſpẽ. ꝯñtia tꝫ. qꝛ potentiarum eiuſdem ſpe-
T.c.2.⁊ cie non ſunt contrarĳ actus: ſed idẽ 9ᵒ metaph. añs pro ꝓ-
15. ma parte patet. per experiẽtiam: qꝛ aqua vehemẽter cali-
da corrũpit ignẽ ſi ſuper ipſum fundat̃: ſed tñ hoc non fa-
cit per frigiditatẽ: ſed per humiditatẽ: qꝛ aqua illa eſt ca-
lida. Item ſi hoc facit propter frigiditatẽ tũc ignis in hye
me frigidiſſima non deberet durare in aere. ꝯña eſt contra
experiẽtiam de candela ardente. ⁊ ꝯñtia tenet. qꝛ aer ẽ tũc
ita vehementer frigidus ꝙ congelat aquam: vt videtur. ⁊
per ꝯñs: ſi frigiditas eſt cauſa corruptionis ignis: maxime
deberet corrumpere ignem. ¶ Secunda pars patet. quia
cũ humiditas olei ſit aerea ipſa ſtatim cõuertitur in ignẽ:
⁊ nutrit ipſum. ¶ Itẽ ſi humiditas aeris eſſet eiuſdẽ ſpe-
ciei cũ humiditate aque: tunc ipſa poſſet cõtinere mixta. ſi-
T.c.49. cut humiditas ipſius aque: cuius oppoſitũ dicit ꝓhs ſecũ
2ᵐ do huius. ¶ Secũdo ſiccitas terre ⁊ ſiccitas ignis diffe-
runt ſpẽ. ergo ⁊ caliditas elemẽtoꝝ. ꝯñtia tenet. vt prius. ⁊
añs declarat̃. qꝛ ſiccitas terre determinat ſibi intẽſaꝫ frigi
ditatem ⁊ dẽſitatẽ. ſiccitas aũt ignis ſũmã raritatẽ ⁊ cali
3ᵐ ditatem: modo hoc nõ eſſet niſi ipſe differrẽt ſpẽ. ¶ Ter-
tio ſi ſic. ſeqtur ꝙ caliditas aeris eſſet remiſſa ꝯña bona. ⁊
ꝯñs eſt falſum. igitur nõ ſunt eiuſdem ſpẽi: ⁊ ꝯñtia tenet.
⁊ añs pꝫ. pro prima parte: per experiẽtiam: qꝛ aer nõ ſentit̃
ita calidus ſicut ignis: ideo ſi caliditates ſunt eiuſdẽ ſpẽi:
oportet ꝙ aer ſit remiſſior. aliꝫ eque intenſe calefacerent.
igitur ⁊c. falſitas ꝯñtis. pꝫ ꝓ. qꝛ tunc aer in nãli diſpoſitio
ne determinaret ſibi aliquos gradus frigiditatis remittẽ
tes ſuam caliditatẽ: cum remiſſio fiat per admixtionẽ gra
duũ qualitatis oppoſite: vt ſupponit̃ ad pñs: ⁊ ſic aer nõ
eſt ſimplex elemẽtũ: imo eſt mixtum qualitatiue: ſicut mi
xta. ¶ Secũdo ſequeretur ꝙ aer in nãli diſpõne determi
naret ſibi tres qualitates ꝓmas. ſ. humiditatẽ caliditatẽ ⁊
T.c.16. frigiditatem remittentẽ eius caliditateꝫ. ꝯñs eſt ꝯ ꝓhm in
littera. ¶ Tertio ſeqtur ꝙ ignis approximatus aeri ſubi-
to faceret eũ ſũme calidũ. ꝯña eſt contra experiẽtiaꝫ ⁊ ꝯña
tenet. qꝛ aer reſpectu caliditatis ignis nullam haberet reſi
ſtentiaꝫ. ergo nõ eſt ibi cauſa ſucceſſionis. ergo ſubito fie-
4ᵐ ret calidus ſũme. ¶ Quarto caliditas ignis cõtrariat̃ hu
miditati aeris ⁊ non caliditas aeris. igitur ⁊c. cõſequẽtia
tꝫ. ⁊ añs pro ſcõa parte eſt notũ de ſe. pro prima parte ꝓba
tur. qꝛ cuꝫ aer generat̃ ex igne caliditas ignis corrũpit̃: qꝛ
alias aer gñaretur ſub tanta caliditate q̃ta fuit ignis. qđ
nõ videtur veꝝ: eo ꝙ ignis nõ poſſet aerem ſub caliditate
corrũpere: qꝛ aer cũ qualibet caliditate poſſet manere: qđ
videt̃ falſum. Sed cõfirmat̃ ſic. ſi caliditas ignis non cor
rũperet̃ in tali trãſmutatione accidens migraret de ſubie-
cto in ſubiectũ. ⁊ hoc eſt falſum. ⁊ tenet ꝯñtia. qꝛ caliditas
primitus eſt in igne: ⁊ poſt in aere: ⁊ tunc ſic: caliditas cor
rumpitur nõ a caliditate aeris: cũ ſibi nõ ſit ꝯ̃ria. ergo cor-
rumpitur ab humiditate aeris. igitur caliditas ignis con
trariatur humiditati aeris: qđ fuit ꝓbãdũ. ¶ Quinto 5ᵐ
in generatione aq̃ ex aere tantã caliditatẽ corrumpit ge-
nerans aquã quãtã frigiditatẽ introducit. ſed certũ eſt. ꝙ
introducit ſũmam frigiditatẽ. igit̃ ⁊ corrũpit ſũmã cali-
ditatem. igit̃ aer fuit ſũme calidus: qđ non eſſet ſi eius cali
ditas fuiſſet eiuſdẽ ſpẽi cũ caliditate ignis. igit̃. ꝯñtia tꝫ. ⁊
añs pro prima pte pꝫ. qꝛ ſic ſcđm opinionẽ cõem ſit in q̃li-
tatibus primis intẽſio ⁊ remiſſio. ꝓportionabilr: ꝙ ſicut
in vna intẽditur in. alia remittit̃: ⁊ pro ſcđa pte. pꝫ. qꝛ aq̃ i
nãli diſpoſitione eſt ſumme frigida. igit̃ aqua introducit
ſummã frigiditatẽ. ¶ Sexto Cõmentator dicit ſcđo celi. 6ᵐ
ꝙ diuerſa corpora celeſtia ſm diuerſa lumina generãt q̃- T.c.42.
litates proprias vniuſcuiuſqꝫ elemẽtorum. ergo videt̃ velle ꝙ
aliqua caliditas eſt ꝓpria vni elemẽto ⁊ alia alteri: qđ nõ
eſſet niſi caliditates elemẽtoꝝ dñt ſpẽ. ¶ Septimo leui- 7
tas aeris ⁊ ignis differũt ſpẽ. ergo ⁊ caliditates. ꝯña tꝫ. ꝓ
cõueniẽti ſſitudine: qꝛ ſicut ſe hꝫ leuitas ad leuitatẽ: ita ſe
hꝫ caliditas ad caliditatẽ. Secũdo. qꝛ propriũ effect⁹ iſtoꝝ
caliditatum videtur eſſe leuitates: mõ ſi effectus de per ſe:
⁊ imediate aliquibus cauſis cõuenientes dñt ſpẽ: certuꝫ eſt
⁊ ꝙ iſte cauſe differũt ſpẽ. añs eſt Cõmẽtatoris 4ᵒ celi. vbi Cõ.28.
dicit. ꝙ leuitas aeris nõ eſt media iter leuitatẽ ignis ⁊ gra
uitatem terre: ſicut color medius inter extremos: imo ẽ to
taliter eque ſimplex ſicꝫ leuitas ignis. ¶ Octauo non oẽs 8ᵐ
caliditates mixtoꝝ ſunt eiuſdẽ ſpẽi. ergo nec oẽs calidita
tes elemẽtorum. ꝯña tenet. qꝛ caliditates mixtorum ſunt
ſimiles in virtute: ⁊ etiam in q̃litate cuꝫ caliditatibus ele-
mentorum: ⁊ ideo tot debẽt eſſe ſpẽs primaꝝ qualitatuꝫ
in elemẽtis quot in mixtis. añs probat̃. ꝓmo. qꝛ effect⁹ ca-
loris nãlis aĩalis eſt nutrire: ⁊ augmẽtare: qđ nõ conuenit
calori ignis. Item calor nãlis vnı⁹ aĩalis figuratur nãliter
ſm figurã illius aĩalis: vt hois ſm figurã hois. alterius ẽt
aĩalis vt aſini aliter figurat̃ prout experimur. ¶ 2ᵒ pꝫ idẽ.
qꝛ calor viui ⁊ mortui differũt ſpẽ. igitur ⁊c. ꝯña tꝫ. qꝛ illi
ſunt calores mixtoꝝ. añs pꝫ. qꝛ calor viui ꝓſeruat a putre-
factione: calor vo mortui diſponit ad putrefactionem. vñ
q̃to cadauer fit magis calm: tãto citius putrefit: propter
qđ in eſtate citius putreſcũt carnes q̃ꝫ in hyeme. ¶ Ter-
tio pꝫ idẽ. qꝛ calor febrilis ⁊ nãlis dñt ſpẽ. igitur calidita-
tes mixtoꝝ dñt ſpẽ. ꝯña tꝫ. ⁊ añs pꝫ. qꝛ calor nãlis ⁊ inã-
lis dñt ſpẽ. ſed febrilis calor eſt innãlis vt dicũt medici: ⁊
nãlis nõ eſt innãlis. igit̃ ⁊c. ꝯña tꝫ. maior nota eſt. qꝛ inna-
turale ⁊ nãle ſunt ꝯ̃dictorie oppoſita. ergo videtur differ-
re. ⁊ per ꝯñs differũt ſpẽ. minor nota eſt per medicos. Con
firmatur ſic. illi calores differunt ſpẽ qui hñt diuerſos effe
ctus proprios in ſpẽ. ſed ſic eſt de caloribꝰ nãli ⁊ febrili. ꝗ.
maior pꝫ. auctẽ añ allegata. actus notificãt potẽtias. ſecũ
do de aĩa. ⁊ minor pꝫ. qꝛ calor febrilis q̃tũcũqꝫ remiſſus T.c.33.
ſemp eſt pũgitiuus: calor aũt nãlis q̃tũcunqꝫ intenſus vel
ab eſtu: vel labore: vel motu non pungit: ſicut experientia
docet. ¶ Quarto pꝫ idẽ. qꝛ calor nãlis ⁊ apoſtematũ dif
ferunt ſpecie. igit̃. ꝯña tꝫ. ⁊ añs pꝫ. qꝛ calor naturalis nul-
lo modo denigrat. vt patet in ſano vel in ſſli. calor autem
apoſtematũ denigrat. vt patet in apoſtematibus maturã-
tibus. igitur ⁊c. ¶ Nono ad ꝓncipale. diuerſorum in ſpe- 9ᵐ
cie debẽt eſſe diuerſe q̃litates proprie in ſpẽ: ſed aer ⁊ ignis
ſunt diuerſa in ſpecie. igit̃. maior nota. qꝛ proprietates cõ-
ſequuntur ipſam rem. minor pꝫ de ſe.

In oppoſitum arguit̃. qꝛ ſi differrẽt ſpẽ tunc
eſſent octo q̃litates ꝓme: ꝯñs
eſt cõtra ꝓhm. ſcđo huius. ⁊ probatur ꝯñtia. qꝛ eſſent due T.c.6.
prime q̃litates in ſpẽ ⁊ ꝓportionabiliter eſſent due ex pte ⁊.8.
cuiuſlibet aliaꝝ triũ qualitatũ ſimbolicarũ. ꝗ eſſent octo

In iſta qōne erūt tres articuli. In ꝑmo videbū
tur quedā notabilia cū narratiōe
eiuſdē opinionis probabilis in hac qōne. Scōo videbitur
opinio illius ꝯria: que mihi magis videt vera. In 3° vide-
bitur quomodo opinio prima ſoluit motiua ſibi cōtraria
opinionis ſecunde cum quibuſdam rōnibus ſpālibus cō
firmantibus opinionem ſecundam.

ꝑ^m nōn^m Quantum ad ꝑ^m articulū ꝑmo nota ꝙ qdam po
nunt in ełis eſſe q̄ſdā q̄litates virtua-
les diſtinctas ab actualib⁹ ⁊ formis ſubalibus elroꝝ: ſꝫ qa
de his queret in ſequēti qōne: ideo nūc ſolū de actualib⁹ pro-
2^m nōn^m pono. ℭ Scōo nō. ꝙ ꝓportionabilr: ſicut d'cet de calidi-
tatibus ignis ⁊ aeris: ita dꝫ dici de frigiditatib⁹ terre ⁊ aq̄:
⁊ de ceteris q̄litatib⁹ ꝑmis ſymbolis elemētorum: q2 ſiles
3^m nōn^m ſunt rōnes de vna: ſicut de alia. ℭ Tertio nota. ꝙ quedā
opinio ꝓbabilis ponit ꝙ caliditates aeris ⁊ ignis actua-
les differūt ſpē: ⁊ hꝫ pro ſe rōes aū op^m: ⁊ ſi que alie ſunt ta-
les: ⁊ ideo rōnes illas nō reſumo. Secūdo dicit ꝙ aer hꝫ
caliditatē ſūm aīa: ſicut ignis. 3° dicunt ꝙ ad corruptio-
nem ab igne vnius gradus calid taūs aeris īroducitur
vnus gradus caliditatis ignis: ⁊ eꝯ. 4° dicunt ꝙ ille cali
ditates nō ſunt ſimul in ſimplici ſub eē intēſo: ſed ī mixto
4^m nōn^m ⁊ ſub eē remiſſo. ℭ 4° eſt nōndū ꝙ res eſſentialr eiuſdem
ſpēi ſpāliſſime dñr que ſoluꝫ nūo dnt: ⁊ ſic ſe hñt ꝙ oēs
ꝓprie opōnes vni⁹ eaꝝ ſunt eēntialr ſiles alteri⁹ eoꝝ opa-
tionib⁹: ⁊ ſi dnt: ſolū dnt ſꝫ magis ⁊ min⁹: ⁊ ēt ſūt q̄ na-
ta ſunt eidē cōceptū ſpāliſſimū ⁊ eēntialē in aīa gñare.

ꝑ^s 2^e Quantum ad ſcōm articulū ſit ꝯ̄cluſio hec. cali
ditates actuales aeris ⁊ ignis ſunt eiuſ
dem ſpēi ſpāliſſime eſſentialis. ꝓbat ꝑ ſic. q2 niſi ſic ſit vni
T.c.17. eſſent plura ꝯria in ſpē. aūs eſt ꝯ pħm. 10. metaph. ⁊ ꝑ ce-
T.cō r. li. vbi vult ꝙ tm̄ vnū vni ſit ꝯriū: ⁊ probat per hoc ꝑmo
T.c.10. celi. ꝙ motui circulari celi nihil eſt contrarium. Et proba-
tur ꝯña. q2 caliditas ignis corrūpit frigiditatem aque: igi-
tur cōtrariatur ei: cū oīs corruptio ſit a ſuo cōtrario. Itē
caliditas aeris ſilr corrumpit eādē: igiṫ ēt cōtrariatur illi:
ſi ergo ille caliditates ſunt diuerſarū ſpērū: duo in ſpē. ſ. q̄
dicta ſunt cōtrariātur eidem frigiditati aque: qd̄ fuit pro-
2^m bandum. ℭ Secūdo ſic. caliditas ignis calefacit calidita
tem aeris. igitur eſt eiuſdē ſpēi cum ea. ꝯña tenet. q2 cali-
ditas non generat niſi caliditatē ſibi ſimileꝫ in ſpē. ergo ſi
intendit caliditatem aeris: illa erit ei ſimilis in ſpē. aūs eſt
manifeſtum per experiētiam. Cōfirmatur. ſiccitas terre ⁊
ignis ſunt eiuſdeꝫ ſpēi. igitur ſic eſt in alijs qualitatibus
ſimbolis. ꝯña tenet a ſimili. aūs pꝫ. q2 ſiccitas ignis redu
cit terram humidā ad ſui naturalem ſiccitatem: vt experi
3^m mur. ℭ Tertio niſi eſſent eiuſdē ſpēi ſequitur ꝙ in haben
tibus ſimbolum non eſſet facilior trāſitus. ꝯña eſt contra
T.c.25. pħm. ſecūdo huius. ⁊ tenet cōſequētia. q2 ſicut in non ha
bētibus ſimbolū opꝫ duo corrūpere ⁊ duo gñare: ſic etiā
oportebit ſi debeat ignis ex aere gñari. oportebit eniꝫ cali-
ditatem ⁊ humiditatē aeris corrūpere: ⁊ caliditatē ⁊ ſicci
tatem ignis gñare. Confirmaṫ. q2 ſi dnt ſpē: in habētib⁹
ſimbolū opꝫ eſſe difficiliorē tranſitum. cōſequēs eſt incon
ueniēs. tꝫ cōſequētia. q2 oportebit duas qualitates corrū-
pere ⁊ duas gñare: vt iam dictū eſt. ⁊ ſoluꝫ per vnicū agēs.
puta in generatione ignis ex aere per ſolam actionē ſiccita
tis: eo ꝙ caliditas non agit: cū non ꝯ̄rietur caliditati ae-
ris. modo difficilius vnū agēs duo corrūperet q̄ꝫ duo agē
4^m tia: ſicut ſit in nō habētibus ſimbolū. ℭ Quarto. oīs albe
do eſt eiuſdē ſpēi ſpāliſſime eſſentialis cū qualibet albedi-
ne. igitur ⁊ oīs caliditas cū omni caliditate. ꝯña tꝫ. q2 nō
eſt maior ratio de albedine q̄ꝫ de caliditatibus. cōſequens
cōiter conceditur: q2 nō apparet cauſa ꝓpter quā due al-
5^m bedines ſpē eſſentiali differūt. ℭ Quinto ſi nō eſſent eiuſ
dem ſpeciei: ſeqṫur ꝙ eſſent octo humores in corpore aīa-
lis: ⁊ ſimiliter eſſent plures q̄ꝫ quatuor cōplexiones. ꝯñs
eſt contra auctores medicine. ⁊ ꝯña tenet: q2 due comple
xiones eſſent nunc ex parte dominij caliditatis ignis. pu-
ta q2 vel dominatur cum ſicco vel cum humido. ⁊ duo hu
mores erūt ex parte caliditatis aeris: ⁊ due cōplexiones: ⁊
ſic de ceteris: ⁊ ſic eſſent octo complexiones ⁊ octo humo
res. ℭ Sexto. illa ſunt ſimilia in ſpecie: quoꝝ effectus im 6^m
mediati ſunt eiuſdē ſpeciei: ſed ſic eſt de caliditatibus ae-
ris ⁊ ignis. igitur ⁊c̄. maior nota eſt. qa potentie ⁊ ſpecies
diſtinguūtur per effectus tanq̄ꝫ a poſteriori. minor pꝫ. qa
ſimiles in ſpecie ſunt caliditates quas caliditas aeris īro-
ducit in manum meam: ⁊ caliditas ignis in aliam manū
īroducit. ℭ Septimo. ſicut ſe hñt raritates ignis ⁊ aeris 7^m
⁊ dyafanitas earūdem: ita ſe habēt caliditates eoꝝ: ſꝫ dya
fanitates ⁊ raritates ſunt eiuſdem ſpeciei. igitur ⁊ calidita
tes. maior nota eſt conuenienti ſimilitudine. minor de dya
fanitatibus patet per philoſophū ſecundo de aīa. vbi vult
ꝙ aer ⁊ aqua ſunt dyafana inquantū in eis eſt quedā cō-
munis natura: que eſt in celo. in cap. de viſibili ⁊ viſu ſed T.c.68.
quo ad raritates videtur patere per hoc ꝙ raritas non eſt
niſi paucitas materie ſub multa extēſione: ⁊ ſic videtur ꝙ
raritas non ſit niſi materia. igitur cum materie ignis ⁊ ae-
ris ſint eiuſdem ſpēi: videtur etiam ꝙ raritas eiuſdem ſpe
ciei debeat eē. ℭ Octauo ſic. caliditas aeris erit caliditas 8^m
ignis. igitur caliditas aeris ⁊ ignis ſunt eiuſdem ſpēi. cōſe-
quentia tenet. q2 erunt eedem caliditates numero. antece
dens arguitur: q2 quando ex aere ſit ignis vel caliditas: q̄
fuit in aere manet in igne: ⁊ ſic habetur propoſitū: vel cor-
rumpitur: ⁊ hoc non: q2 ſiccitas ignis non cōtrariatur ca-
liditati aeris: igitur manet. He ſunt rationes: quibus illa
concluſio communiter probatur.

Quantum ad tertiū articuluꝫ reſtat videre quo-
modo opinio prima ad has rōnes re-
ſpondet. ℭ Ad primaꝫ ergo dicit ꝙ bene vni plura ſunt Ad ꝑ^m
cōtraria in ſpē ſpāliſſima: ſed pħs voluit ꝙ tm̄ vni vnum r.m.17.
eſt cōtrariū in ſpē ſubalterna. ſ. ꝙ caliditas ſolū frigidita- ꝑ.c.r.
ti contrariatur: ⁊ ꝙ caliditas nō contrariatur caliditati ⁊
frigiditati ⁊ ecōuerſo: frigiditas ſolū caliditati cōtrariaṫ:
ſed non eſt inconueniēs ꝙ tam caliditas q̄ꝫ frigiditas di-
uidantur in plures ſpēs ſpāliſſimas: quarū quelibet frigi-
ditas cuilibet caliditati eſt contraria ⁊ inuenit ſile de leui
tatibus: leuitates eniꝫ aeris ⁊ ignis: differūt ſpē ſpāliſſima
⁊ eſſentiali. Cōmētator 4° celi. ſed quelibet earū cōtrariaṫ Cō.26.
grauitati terre vel aque. ℭ Ad ſecundum negetur ꝙ ca- Ad 2^m
liditas ignis intendat caliditatem aeris: imo dicit ꝙ ſicci-
tas agit in aerem humiditatem aeris corrūpendo: ⁊ pro-
portionabiliter remittit caliditatem eiuſdem aeris per mo
duꝫ ſequele: ⁊ ad generationē ſiccitatis in aerē generatur
per modū ſequele caliditas ignea: propter quā ad ſenſum
videt ꝙ intendatur caliditas aeris: nō tn̄ intēdit. ℭ Ad
cōfirmationē negetur ꝙ ſiccitas terre ⁊ ignis ſunt eiuſdē
ſpeciei. ℭ Ad probationē dicitur ꝙ ſiccitas quā introdu
cit ignis terre humide eam calefaciendo eſt violenta terre
⁊ eſt ignea ſequens caliditatē ignis: ſed ceſſante calefactio
ne ignis terra corrūpit caliditatem introductaꝫ: ⁊ per mo
dum ſequele introducit ſiccitatem ſibi cōuenientem: ⁊ cor
rumpit ſiccitatem ſibi diſconuenientem. ℭ Ad tertiuꝫ dici Ad 3^m
tur ꝙ pħs. d. in habētibus ſymbolū eſſe tranſituꝫ facilio- 2.ge.2
rem: nihil plus voluit niſi ꝙ ille trāſitus fieret cum mino-
ri contrarietate: quādo enim ignis generatur ex aere: ſolū
ſit generatio mediāte vna cōtrarietate. ſ. ſiccitatis ⁊ humi-
ditatis: ſed quando ignis generatur ex aqua ſit tranſitus
per duas ꝯtrarietates: vt dictū eſt. ⁊ per hoc patet ꝙ ꝯña
prima nō valet. nam lꝫ ille tranſitus fiat per eque multo-
rum corruptionē: ⁊ etiā per eque multoꝝ generationē: tn̄
ſit cū minori cōtrarietate. caliditas enim aeris non corrū-

pitur per caliditatē ignis: ſed per modum ſequele: ad cor
ruptionē humiditatis aeris ſimplr gñatur caliditas ignis
in materiā aeris nō a caliditate: ſed per modū ſequele: ad
introductionem ſiccitatis. Per idē ſoluta eſt confirmatio:
negetur enim ꝙ ceteris paribus difficilior eſt trāſitus. Et
ad probationē dicit: ꝙ lꝫ difficilius ſit vnū corrūpere duo
ꝙ̄ duo corrumpere duo. dico ꝙ verum eſt qñ vtrunqꝫ reſi
ſtit agenti: ſꝫ qñ vnū corrūpitur ꝑ modū ſeq̄le ad alterum:
tūc nō opꝫ ꝙ illud qḋ per modū ſequele corrūpit non reſi
ſtit de ꝑ ſe ſuo corrūpēti. Uel alr dicit ⁊ melius ꝙ ſimplici
ter nō eſt facilior: ſed eſt facilior ad intellectū pħi: qꝛ ē ſine
Ad 4m tāta actione ꝯrariā. ¶ Ad q̈rtū cōcedo ꝙ oēs albedi
nes ſunt eiuſdē ſpecie ſpāliſſime: qḋ tamen eſt dubiū ⁊ ne
gatur ꝯñtia: quare ſic erit de oībus caliditatibus: qꝛ cōtra
rietas albedinum eſt cōtrarietas ſpērum ſpāliſſimarum ⁊
cōtrarietas caliditatū eſt cōtrarietas ſpēꝝ ſubalternarū:
ſicut dictum eſt. ante de leuitatibus: ⁊ ſic non eſſet ſimile.
Ad 5m ¶ Ad qntum poſſet dici vno modo ꝙ nō eſt incōueniēs
ponere plures cōplexiones ꝙ̄ quatuor in ſpē ſpāliſſima: ſi
militer nec plures humores: ſed medici ſolū ponētes q̈tu
or nō loquūtur de ſpē ſpāliſſima: ſed de ſpecie ſubalterna:
nō. n. curāt deſcēdere ad ſpāliſſimam: eo ꝙ nō eſt magna
dña in mixtis caliditatis aeree ⁊ ignee: ⁊ ſic de alijs: ⁊ ꝓba
bilitas dicti pꝫ. qꝛ medici dicunt ꝙ aliqḋ eſt humidū hu
miditate aerea: ⁊ aliqḋ eſt humidum humiditate aquea.
Aliter poſſet dici ꝙ cōſequentia nō valet. qꝛ cōplexiones
denoiant ab exceſſu aliquaꝝ q̈litatū ſimbolarū: ſilr ⁊ hu
mores: vnde qñqꝫ dñant in mixto caliditates ⁊ ſiccitates
q̈leſcunqꝫ ſint ille caliditates a q̈leſcūqꝫ ſint ille ſiccitates
dī cōplō colerica. conſilr dicat de alijs. vnde in numerādo
complexiones vel hūores oēs gradus calitatis ſiue ignee
ſiue aeree computantur pro vna qualitate ⁊ vna parte cō
Ad 6m plexionis: ⁊ ideo in toto non ſunt niſi quatuor. ¶ Ad ſex
tum negetur ꝙ effectus caliditatis ignis ⁊ caliditatis aeris
ſunt euiſdem ſpēi ſpāliſſime. Et ad probationē dicitur ꝙ
caliditas quam aer introducit eſt aerea: ⁊ quam ignis in
troducit eſt ignea: ⁊ lꝫ quo ad ſenſum apparēt euiſdē ſpe
Ad 7m ciei: tamē realiter ſunt diuerſarū ſpecierū. ¶ Ad ſeptimū
dicat ꝙ nō eſt ſimile de raritate ⁊ dyafanitate ſicut de cali
ditate: qꝛ ille non faciūt ſic effectus diſſimiles: ſicut faciūt
caliditates: dicunt ipſi ꝙ ante oppoſitū ſuit probatū ſpe
cialiter. pꝫ. ꝙ non ſit ſimile ſi raritas ſit materia: qꝛ tūc ra
ritas ⁊ denſitas nō differrent ſpē: qꝛ ambe eſſent materie.
abſurdum autē eſſet dicere ꝙ caliditates ⁊ frigiditates eſ
Ad 8m ſent euiſdem ſpēi ſpāliſſime. ¶ Ad vltimum dicitur ꝙ ca
liditas aeris corrumpitur in generatione ignis ex aere: nō
a contrario: ſed per modum ſequele ad corruptionē hu
miditatis: vt ante iam dictum eſt. He ſunt ſolutiones iſta
rum. ¶ Ad rationes probātes principalē cōcluſionem: lꝫ
eis non contentor. ⁊ ideo nunc reuertor ad illā cōcluſionē
aliter probādo ſic. niſi caliditates ignis ⁊ aeris eſſent eiuſ
dem ſpēi ſpecialiſſime: ſequitur ꝙ ex duobus elemētis nō
habentibus ſimbolū non poſſet generari tertium: conſe
T. c. 25. quens eſt cōtra. pħm in hoc ſcḋo cap. 4°. ⁊ ꝯña probatur
ſic. qꝛ ſi ex igne ⁊ aqua debeat generari aer opꝫ ꝙ hoc ſit
ſm pħm: qꝛ caliditas ignis ſuperat frigiditatē aque. ⁊ ecō
uerſo humiditas aque ſiccitatem ignis. vel ergo manet ca
liditas ignis in aere: vel non. ſi manet tunc eadem calidi
tas numero eſt prius in igne ⁊ poſt in aere. ergo etiam
eadem in ſpē. ſi non manet: queritur a quo corrūpatur. nō
a frigiditate: vt notū eſt: qꝛ illam caliditas ſuperat: nec ab
humiditate: qꝛ tunc proportionabiliter remitteretur cali
ditas ignis: ſicut eius ſiccitas: ⁊ per cōſequēs ipſa nō poſ
ſet ſuperare frigiditatem aque: qḋ eſt ꝯtra poſitum. Et hoc
magis apparet de humiditate que ſi manet in aere habet
propoſitū. ſi nō manet queritur a quo corrūpitur: nō enī
a ſiccitate ignis: qꝛ illam ſuperat ipſa humiditas. nec a ca
liditate eius: qꝛ tunc proportionabilr remitteretur humi
ditas aque: ſicut frigiditas eius: ⁊ per ꝯſequens ipſa nullo
modo poſſet ſuperare ſiccitatem ignis: imo ignis tantum
obtineret ſuper humiditatem aque: ſicut ſuper eius frigi
ditatem ſaltem per modum ſequele: ad corruptionē aque
ſin ſubiecti: qꝛ ſolum inheret maē p̄me: vt dictū eſt in pri
mo huius. ¶ Cōfirmatur hec ratio. ignis ſic agendo vel q. 7°.
introducit in materiā aeris caliditate ſue caliditati ſilem
in ſpē ſpāliſſima. ⁊ ſi ſic. cū ergo ſit diſconueniēs aeri nun
ꝙ̄ per talem actionē generabit aer. vel introducit calidi
tatem aeream. ⁊ hoc nō: qꝛ illa nō eſt ſibi ſilis in ſpecie vel
in virtute. modo agens naturale de per ſe non agit niſi ꝓ
pter aſſimilare paſſum. Item ſi illam generaret tunc intē
deret caliditatem aeris ⁊ generaret. ⁊ per cōſequens ē euiſ
dem ſpēi cum illa. ¶ Secundo frigiditates aque ⁊ terre 2m
ſunt euiſdem ſpēi. igitur ⁊ caliditates ignis ⁊ aeris. conſe
quentia tenet de ſe. ⁊ añs probatur. qꝛ niſi ſic: terra nō poſ
ſet generare aquam ex aere qḋ eſt expreſſe contra pħm. pri
mo metheoroꝝ. ſm cōem diuiſionem de generatione fon
tium. ⁊ ꝯña tenet. qꝛ frigiditas terre agens in aerē nō ge
nerat niſi frigiditatem ſibi ſimilē in ſpē ſpāliſſima. modo
qꝛ ſm aduerſarium illa eſt di conueniens aque nunꝙ̄ ſic
frigefaciēdo aerem generabit aquā. igit nunꝙ̄ terra poſ
ſet generare aquam ex aere: qḋ fuit probandū. ¶ Tertio. 3m
de qualitatib° ſenſibilibus nihil melius iudicat ꝙ̄ ſenſus:
ſed ſenſus non ponit differētiam maiorē inter duas quali
tates vnā aeris ⁊ aliā ignis: ꝙ̄ inter duas caliditates ignis
vel duoꝝ ignium ceteris paribus: igitur ita ſiles ſunt due
caliditates aeris ⁊ ignis: ſicut duorum ignium. ergo ſunt
euiſdem ſpēi ſpecialiſſime. maior nota eſt de ſe: qꝛ de rebus
ſenſibilibus nō habetur certior cognitio ꝙ̄ illa que habe
tur per ſenſum. minor patet. per experiētiā. Cōfirmatur.
non eſt dōm cōtra illud quod ſenſui apparet niſi ꝓpter ra
tionem efficacē conuincentē. modo nulla rō cōuincit has
caliditates differre ſpē. ergo nō eſt dicēdū: cum ſenſui hoc
nō appareat. maior ē pħi. 8. phyſicorū. d. ꝙ querere ratio T. c. 26.
nem vbi ſenſus experimentū prebet eſt debilitas intellect°
minor patebit in ſoluendo rationes in cōtrariū. ¶ Quar 4m
to. ſequitur ꝙ caliditas ignis ⁊ aeris eſſent ita vere contra
ria: ſicut albedo ⁊ nigredo: ꝯſequens eſt inconueniens: qa
ſic vnū plura eſſent ꝯtraria adhuc in ſpecie ſubalterna. ſ. ca
liditati ignis caliditas aeris ⁊ frigiditas: ſiue ſit terre ſiue
ſit aque: quod eſt contra pħm. ꝑmo celi. ⁊ x. metaph. ⁊ eſt T. c. 8.
contra illos: qui dicunt ꝙ caliditates ille nō ſunt proprie T. c. 17.
cōtraria. ⁊ cōſequentia probatur. qꝛ albedo ⁊ nigredo ſo
lum cōtraria dicūtur: eo ꝙ ſub eſſe vtriuſqꝫ inteſo neque
unt ſimul in eodem ſubō ſtare: ⁊ ad corruptionē gradus
albedinis generatur gradus nigredinis ⁊ ecōuerſo: in mi
xtis modo ſic eſt de his caliditatibus ꝙ ſub eſſe inteſo nō
poſſunt ſimul ſtare: ⁊ ad corruptionē vnius gradus cali
ditatis aeris generatur per modum ſequele vnius gradus
caliditatis ignis: ſicut iſtimet ponūt in generatione ignis
ex aere. ¶ His rationibus contentus credo hāc opinionē
veriorem: ⁊ ſimpliciter de mente pħi fuiſſe: qꝛ pħs expreſ
ſe. cap. 4° huius ſecundi dicit: ꝙ in habētibus ſimbolū ſit T. c. 25.
tranſitus per vnius ſolius qualitatis corruptionem: ⁊ ſic
dicit eandem qualitatem ſimbolam numero eſſe ſucceſſi
ue duorum elementorū. ergo etiā eadem in ſpecie.

Ad rationes qbus alij ſuam opinionē nititur ꝓbare. Ad ꝑmam dī ꝙ humidi Ad rōes
tates aeris ⁊ aq̄ nō differunt ſpē. Scḋo. dī ꝙ aqua calida
proiecta ſuper ignem nō extinguit ignē rōne frigiditatis
patet. qꝛ eſt actu calida. Tertio dicit ꝙ nō extinguit eū ꝑn
cipaliter rōne humiditatis. patet. qꝛ tunc non extingueret
aqua ita cito: qꝛ humiditas eſt valde lēte actionis. Quar

to dī ꝙ extinguit eum per viā ſuffocationis: ſic. ſ. qꝛ ignis
reſoluit a lignis vel ab alia materia ignibili cōtinue quē-
dam fumū ſubtilē: per cuius cōtinuationem continuatur
ignis. mō aq̄ igni ſupfuſa claudit ſua groſſitie poros: ꝛ il-
los fumos cōſtringit in loco ita paruo ꝙ ſub tāta denſita
te non pōt manere ignis: imo ſic extinguit̄ in fornace clau
ſo ore fornacis ſufficiēter: imo idē faceret oleū in magna
copia ſuperfuſum igni vel q̄libet aliud ſic conſtringens
ꝛ condenſans ignē. ℭ Quinto. dicit̄ ꝙ humiditas aeris
non ſic extinguit ignē: qꝛ eſt de mā rara in qua ignis lōgo
tēpore pōt permanere: qꝛ aer nō prohibet ignis dilatatio
nem. ℭ Sexto. dicit̄ ꝙ oleū nutrit ignē nō ꝙ ſua humi-
ditas differat ſpē ab humiditate aque: ſed qꝛ ipſum pp̄ ſic
citatem admixtam nec nō pinguedinē eſt multū ignibile.
ℭ Septimo. dicit̄ ꝙ aer frigidus frequēter per humidi-
tatem corrūpit ignē: ſicut pꝫ de flāma: que in aere extigui
Ad ꝯfir- matiōes tur. ꝛ p hoc pꝫ ſolutio rōnis. ℭ Ad cōfirmationē dicitur
ꝙ humiditas aeris eque bene contineret: ſicut aqua ſi eſ-
Ad 2m ſet in materia eque groſſa ꝛ hoc ſolum voluit pħs. ℭ Ad
ſecūdum negetur ꝙ ſiccitas terre ꝛ ignis differūt ſpē. Ad
probationē dicit̄ ꝙ ſiccitas terre nō determinat ſibi illas
qualitates terreas: nec ſiccitas ignis qualitates igneas: imo ſi
ignis fieret ex terra imediate eadem ſiccitas: que prius ſte
tit cum qualitatibus terre poſtea ſtaret cuꝫ qualitatibus
Ad 3m ignis ꝛ econuerſo. ℭ Ad tertiū diuerſimode reſpōdetur
a diuerſis. quidā enim dicūt ꝙ aer eſt ſūme calidus: qꝛ eſt
in ſua nāli diſpōne: ſed ſua humiditas obfuſcat calefactio
nem caloris: ꝛ iō non ſentit̄ ita calidus. vel aliter non ſenti
tur tm̄ calidus: qꝛ aer exiſtens circa nos nunq̄ꝫ eſt in nāli
diſpoſitione. Aliter dicūt aliȷ̄ ꝙ aer eſt mīn⁹ calidus igne
nō tñ admixtus gradibus frigiditatis: ſed dī minus cali-
dus. qꝛ magis diſtat a gradu ſūmo. Aliter dī ꝛ melius vt
mō ſuppoſito ꝙ remiſſio in qualitatibus p̄mis fiat p ad-
mixtionem graduū qualitatis oppoſite: ꝙ aer eſt remiſſe
calidus: qꝛ eſt in nāli diſpōne: cōceditur tñ ꝙ aliqui gra-
dus frigiditatis ſunt ſibi admixti: ſed negat̄ ꝯña. ergo nō
eſt elemētum ſimplex. naꝫ ad hoc ꝙ ſit ſimplex ſufficit ꝙ
habeat vnā de q̄litatibus primis in ſūmo. ſ. humiditatē: ꝛ
ꝯſiter dī ꝙ eſt mixtus qualitatiue in vna q̄litatū primaꝝ:
ſed nō in ambabus. ꝛ iō eſt ſimplex ꝛ nō mixtū: ſicut mix-
Ad 2m ta: quare hꝫ oēs q̄litates primas cōmixtas. ℭ Ad ſcðam
improbationē dī ꝛ cōceditur ꝙ aer determinat ſibi tres q̄
2. ge. 16. litates primas. ſ. ſūmā humiditatē. caliditatē intenſam: ꝛ
aliquos gradus frigiditatis. Et ad pħm dicitur ꝙ nō po
ſuit in elemēto niſi duas q̄litates primas: qꝛ nō loquebat̄
niſi de q̄litatibus ſūmis vel intēſis. de hoc poſtea plus dice
Ad 3m tur. ℭ Ad tertiā probationē dī ꝯſir ꝙ caliditas ignis nō
pōt ſubito calefacere aerē ad ſummū: qꝛ frigiditas reſiſtit
ei. Aliȷ̄ ſm primā reſponſionē dicunt ꝙ repugnat latitu-
dinē graduū ſubito gn̄ari: ꝛ ideo dicunt: ꝙ lꝫ non eſſet in
aere frigiditas adhuc ſucceſſiue calefieret aer: nō propter
Ad 4m reſiſtentiā: ſed pp̄ diſtantiā a gradu ſūmo. ℭ Ad quartū
negat̄ ꝙ caliditas ignis ꝯtrarietur humiditati aeris. Ad
probationē dī ꝙ in generatione aeris ex igne caliditas nō
corrūpitur: imo corrūpitur ignis ꝓpter ſolā corruptioneꝫ
ſiccitatis: ꝛ cōceditur ꝙ aer pōt generari cū ſūma calidita
te ſtante cum intēſa humiditate: ſed genitus: qꝛ illa calidi
tas eſt aeri diſconueniens: ideo ſtatim reducet ſe aer ad ca
liditatem naturalē remittēdo ſummā: ſicut aqua calefa-
cta remoto calefaciēte reducit ſe ad frigiditatem: ꝛ ꝯſir cō
ceditur ꝙ nunq̄ꝫ poſſet ignis ſola actione caliditatis aerē
corrumpere: ſed quādo aerem ſuperat hoc ꝓncipaliter fa-
cit ſiccitas ignis. ℭ Ad ꝯfirmationē dicitur ꝙ caliditas
ſemper manet in mā: vt dictū eſt in primo: ꝛ ideo nō trāſit
de vno ſubiecto inheſionis in aliud: lꝫ tranſeat de ſubiecto
Ad 5m denominationis in alterū. ℭ Ad quintum dī ꝙ in genera-
tione aque ex aere generans nō introducit ſummā frigidi
tatem: ſicut nec corrūpit ſummā caliditatē: ſed inuenit in
aere tot gradus frigiditatis: quot gradib⁹ caliditatis aer
eſt remiſſior ſumma caliditate: ꝛ ꝯſir ad corruptionē vni⁹
gradus caliditatis introducitur vnus gradus frigidita-
tis. Aliter dicūt aliȷ̄ ꝙ non corrūpit tantam caliditatem:
ſicut introducit frigiditatē. Et ad probationeꝫ dī ꝙ non
fit ſic remiſſio ſpālr in elemētis: ſed magis ſic ꝙ proportio
nabiliter: ſicut qualitas vnius elemēti corrūpitur: ſic qua
litas alterius elementi generatur. non gradus caliditatis
pro gradu frigiditatis: ſed potius medietas caliditatis re
cepte in ſubiecto pro medietate frigiditatis ſumme aque
conuenientis: ꝛ tunc ratio non procedit. ℭ Ad ſextū dicit̄ Ad 6m
ꝙ Cōmentato: ſecundo celi. nihil plus vult niſi ꝙ diuer- Cō. 42.
ſa corpora celeſtia ſm diuerſa lumina generant qualita-
tes proprias vnicuiqꝫ elemētoꝝ: nō tñ differunt ſpē ſi ſint
ſimbole: ſed ſolum differūt ſm magis ꝛ minus: ſic enī dif
ferunt caliditas aeris ꝛ ignis. ℭ Ad ſeptimū negat̄ conſe Ad 7m
quentia. qꝛ leuitas cōſequitur mixtionē pluriū qualitatuꝫ
p̄mariū adinuicē: ꝛ ideo q̄ꝫuis ſpē differāt: non propter hoc
opꝫ de caliditatibus ēt: qꝛ leuitates nō ſunt proprie cōtra-
rie grauitati: qꝛ nō agunt nec patiunt̄ inuicē. per cōtrariū
eſt de caliditatibus: ꝛ ideo opꝫ ꝙ de caliditatibus ſolum
vnū in ſpē ſpāliſſima eſt ꝯtrium vni. non aūt ita eſſet in leui
tatibus. ℭ Et ēt ratio alia diuerſitas appet ex effectib⁹:
qꝛ leuitates experiment aliter mouent̄ ad loca diuerſa. Itē
vbi vna trahit alia nō trahit. non ſic eſt de caliditatibus:
imo ſui effectus ſunt totaliter ſimiles ſoluꝫ differentes ſm
magis ꝛ minus. ℭ Ad ſecundam probationē dī ꝙ leui-
tas ignis non eſt proprius effectus caliditatis: ſed potius
totius complexionis. ſ. caliditatis ꝛ ſiccitatis: ſimiliter di-
citur de leuitate aeris. vnde caliditas coniūcta ſiccitati in
tenſe producit leuitatem ignis: ꝛ cōiuncta humiditati p
ducit leuitatem aeris. ℭ Ad octauum dicitur ꝙ oēs cali Ad 8m
ditates mixtorum ſunt euſdeꝫ ſpeciei ſpecialiſſime: quod
videtur patere per experientiam de caliditatibus anatarū
ꝛ gallinarūꝫ: qꝛ ita gallina producit ex ouis anatarū ana-
tas ſicut aneta. Ad probationē primam. dico ꝙ tā in mi
xtis q̄ꝫ in elementis operatio proprie caliditatis eſt calefa
cere: ſed ſm diuerſas formas ſubſtantiales: ꝛ ſm diuerſas
qualitates ſecundas virtuales ꝛ agentes: ac etiā diuerſas
proportiones qualitatum primarum adinuicē coagentiū
producuntur ab illis calefactionibus alie ꝛ alie operatio-
nes in viuis ꝛ in elementis: vt in viuis generatio ſanguinis
vel digeſtio nutrimenti. in elementis diſpoſitio alia conue
niens elemento agenti: ſimiliter dicitur de figuris ꝙ cali-
ditatis operatio de per ſe non eſt figurare: ſed hec cōuenit
ſibi per accidens inquantum agentia prius dicta ſimul
in agendo cōcurrunt. ℭ Ad ſecūdaꝫ probationē dicitur Ad 2m
ꝙ calor cadaueris non diſponit ad putrefactionem: imo
putrefactio fit a calore mediȷ̄ circumſtantis calorem natu
ralem euaporantis iuxta illud pħi. quarto metheororūꝫ. T. cō. 6.
putrefactio eſt euaporatio proprie caliditatis a caliditate
aliena: ꝛ ſi cadauera magis calida citius putreſcunt: qō
non credo: imo verius eſt ꝙ citius putreſcunt magis hu-
mida hoc eſt: qꝛ talia habent poros magis apertos ꝓpter
fortem calorem: ꝛ ideo citius euaporatur eorum calor. ꝙ
autem in eſtate citius putreſcunt cadauera hoc eſt qꝛ ca-
lor mediȷ̄ circunſtantis eſt fortior ꝛ citius euaporat calorē
naturalem rei q̄ꝫ in hyeme. Et ſi quis omnino vellet con-
cedere ꝙ calor intrinſecus in cadauere diſponeret ad pu-
trefactionem: ille conſequenter diceret ꝙ hoc prouenit nō
propter diuerſitatem caloris mortui ꝛ viui: ſed magis pro
pter formas ſubales cum q̄bus iſti calores exiſtunt. dicet̄
enim ꝙ calor naturalis eſt talis nature ꝙ in ſubō cui con
uenit ſicut in viuo ꝓſeruat a putrefactiōe: ſed in ſubo cui

diſconueniẽs diſponit ad putrefactionem: ſicut in cadauere. ¶ Ad tertiam ꝓbationem dicitur vno modo ꝙ calor naturalis in alalibus eſt corpus aereum ſubtile ⁊ calidū. ⁊ tũc rõ ẽ ſoluta. Dicet̃ n. ꝙ calor naturalis: ⁊ calor febrilis eſſent ſubſtantie ſubtiles calide differentes ſpẽ: ꝓp quod pungit febrilis ⁊ non naturalis: ſed ex hoc nõ ſequitur ꝙ caliditates iſtorum corporum differũt ſpecie ſpecialiſſima prout notum eſt. aliter poteſt dici negãdo ꝙ calores tales differunt ſpecie. immo contrarium videtur dicere medici diffinientes febrem. ſ. ꝙ febris eſt calor naturalis accenſus in igneum id eſt calor naturalis intenſe calefactus. ⁊ ſi ſic. calor naturalis tunc non differret ſpecie a calore febrili. ꝙ etiã febrilis ſit calor naturalis videtur. q2 digerit ſicut calor naturalis. Ad probationẽ dicitur. ꝙ non opʒ ꝙ ſi vnũ ſit naturale: ⁊ aliud innaturale: ꝙ talia differant ſpecie: q2 caliditas intenſior ea que aſino conueniret eſt ſibi innaturalis. non tamẽ differt ſpecie a caliditate ſibi naturali. Ad aliam probationem dicitur. ꝙ calor febrilis non pungit: ſed illa punctura q̃ inde apparet ſit a quodam fumo acuto reſoluto a corpe hoĩs: ꝓp fortitudinẽ caloris febrilis. talem aũt fumũ caliditas facta ex motu ludo vel labore nõ reſoluit a corpe. q2 illa caliditas non eſt cum tanta ſiccitate. nec ita repentine ſuperueniens: ſicut caliditas febrilis. ¶ Ad quartam probationeʒ iſtius antecedentis dicit̃. ꝙ calor naturalis ⁊ apoſtematum non differunt ſpecie: ſʒ calor naturalis agens in materiam fluentem ſicut cibalem non denigrat. ſed agens in materiã fixam diſconuenientẽ corpori adurit. ⁊ ſic denigrat: nec ſit nigredo apoſtematuʒ a calore intrinſeco apoſtematum principaliter. ſed a calore naturali adurente corporis circunſtantia. ¶ Ad nonũ dicitur: ꝙ rerum diuerſarum in ſpecie debẽt eſſe diuerſe ꝓprietates ſpecifice conſequentes formaʒ ſubſtãtialem: etiã debent eſſe diuerſe proportiones qualitatum primaꝝ adinuicem: ſed nõ opʒ ꝙ talia in nulla qualitate eadem in ſpẽ cõueniãt: prout notũ eſt. mõ q̃uis aer ⁊ ignis ꝯueniãt in caliditate differunt tñ in humiditate ⁊ ſiccitate: ⁊ hoc ſufficit. ¶ Rñ poſt oppoᵐ eſt ꝓ 2ᵉ opione ⁊c̃.

Ad 9ᵐ

¶ Eodem textu vbi ſupra. Qõ. v.

1ᵐ Qinto querit̃. Utrũ ſint ponẽde qualitates virtuales in elemẽtis diſtincte ab actualibus ⁊ a formis ſubalibꝰ elemẽtorum. ⁊ arguitur ꝙ ſic. qualitates reperte in mixtis per prius reperiuntur in elementis: ſed qualitates virtuales ponende ſunt in mixtis. ergo ponende ſunt in elementis. maior pʒ. quia qualitates mixtorum generantur ex qualitatibus elementorum. ⁊ ideo apparet ꝙ queciiq̃ qualitates actiue reperiunt̃ in mixtis: per prius reperiuntur in elẽtis. minor patʒ. quia piper cum ſit actualiter frigidum adhuc eſt virtualiter calidũ: vt dicũt

2ᵐ medici: ⁊ experientia docet. ¶ Secundo ſic. in aqua calefacta generatur frigiditas remoto calefaciente ⁊ non põt aſſignari a quo gñ etur niſi a virtuali frigiditate. ergo. maior nota eſt ꝑ experientiam. minor ꝓbat̃. q2 vel gñatur a frigiditate actuali remiſſa. adhuc tamen caliditate remanẽte in aqua. vel a forma ſubſtantiali immediate: vel a forma ſubſtantiali mediante frigiditate virtuali: nullo iſtorum modorum poteſt dici ꝓter vltimum. maior rõnis pʒ a ſufficienti diuiſione. minor ꝓbat̃. Non enim gñat̃ a frigiditate actuali. q2 illa eſt magis remiſſa q̃ caliditas. ⁊ ꝑ ꝯñs citius corrumpet̃ a caliditate: q̃ corrũpet caliditatẽ: nec põt dici ꝙ gñatur a forma ſubali imediate. q2 forma ſubalis nõ agit ſine inſtrõ. vt pʒ. q2 nũq̃ aliq̃d frigefacẽt lignum ſine frigiditate. ꝗ ſolum gñatur in ea frigiditas a forma ſubſtantiali mediante inſtrõ diſtincto a frigiditate actuali: ⁊ quodcunq̃ ſit illud ipſum vocatur frigiditas vir-

3ᵐ tualis. ¶ Tertio. niſi eſſet frigiditas virtualis aque in aq̃ ſequeretur ꝙ aliquod corrumperet̃: ⁊ tamẽ a nullo corrũperetur. conſequẽs videtur inconueniẽs. ⁊ conſequẽtia tʒ. q2 caliditas in aqua remota a calefaciente corrumperetur ⁊ non a forma ſubſtantia. quia illa non eſt ſibi contraria. item nec agit ſine inſtrumẽto: nec a friditate actuali. quia illa non ſufficit corrumpẽ caliditatem ita intẽſam. ſi ergo non corrumpitur a frigiditate virtuali non poteſt aſſignari q̃d eam corrumpit. ⁊ ſic hr̃ propoſitum. ¶ 4ᵉ niſi in aq̃ eſſet talis frigiditas virtualis. ſequeretur ꝙ aq̃ poſſet ſtare cum maiori caliditate q̃ frigiditate. ⁊ cum maioribus q̃litatibus diſcõuenientibus q̃ cõuenientibꝰ. ꝯñs ẽ icõueniẽs. q2 opʒ rẽ nãlem ſemper ſtare cum qualitatibus fortioribꝰ ſibi conuenientibus q̃ diſconuenientibus. ⁊ probatur ꝯña q2 aq̃ buliens hʒ maiorem caliditatem actualem q̃ friditatem. ſi ergo non habet friditatem v̓tualem hr̃ ꝓpoſitũ. 4ᵐ

¶ Quinto. elementa in locis naturalibus naturaliter cõſeruantur: ⁊ non videtur a quo cõſeruant̃ q̃ a qualitatibꝰ virtualibus diſtinctis ab actualibus ⁊ a formis ſubalibus ipſorum. ergo ⁊c̃. maior pʒ ꝑ pħm q̃rto phyſico. minor pʒ. q2 qualitates actuales non ſufficiunt conſeruare elẽta frequenter. eo ꝙ debiliores ſunt frequẽter in mã q̃ q̃litates oppoſite. ergo ſi non conſeruant ea qualitates virtuales: non videtur quidem ea poſſe conſeruare. 5ᵐ T. c. 48

In oppoſitũ arguitur. q2 ſi iſte qualitates eẽnt ponende: ſequeretur ꝙ octo eẽnt qualitates prime. ꝯñs eſt falſum. ⁊ ꝯña tʒ. q2 q̃tuor eſſent actuales: vt prius dictum eſt. ⁊ q̃tuor eſſent v̓tuales: vt iſti cõcedunt igitur cũ v̓tuales ſint cãe actualium. ⁊ ꝑ ꝯñs priores eas octo eſſent ꝓme q̃litates cum actualibus.

In iſta queſtione erũt duo articuli. ꝓ videndum ẽ q̃ ẽ opio ꝓbabilis. 2ᵉ videndum eſt opio illi ꝯ̃ria: ⁊ ſoluenda ſunt motiua prime opionis.

Quantum ad ꝓᵐ articulũ ꝓ nõ. ꝙ eſt opio cõis ꝙ in elẽtis ponende ſunt qualitates virtuales inſenſibiles diſtĩcte ab actualibus ⁊ formis ſubſtãlibus. ⁊ mouẽtur ꝓp duas rõnes ꝓncipalr añ oppᵐ factas ꝓᵉ eſt. q2 aliter nõ v̓r q̃d reducẽt aquã calidã ad actualem frigiditatem: iõ q2 forma ſubalis ꝯ nequit facere ſine inſtrõ 2ᵉ q2 aliter non v̓r vñ corrũpet̃ caliditas in aq̃ calefacta remoto calefaciente. ¶ Scdo no. ꝙ illi dñt has qualitates eſſe in quolibet elemento duas vt in terra frigiditatẽ ⁊ ſiccitatem v̓tuales. in aq̃ frigiditatem ⁊ humiditatem v̓tuales. ⁊ ſic deinceps. ¶ 3ᵉ dicũt. ꝙ ille qualitates v̓tuales nõ poſſunt intẽdi nec remitti: ⁊ ẽt ſequit̃ ad põnem eoꝝ. nã ſi in aq̃ que caleſit remitteretur eius frigiditas virtualis ipſa nõ plus ſufficeret reducere aquam ad frigiditatem actualem q̃ frigiditas actualis. ꝯña eſt ꝯ̃ illos. ⁊ ꝯña tʒ. q2 ꝓportionabiliter eſſet vna remiſſa: ſicut alia. igitur non poſſet plus actualis reducere v̓tualẽ q̃ v̓tualis actualem. ⁊ ẽ ꝯ̃. ¶ 4ᵉ dicunt ꝙ ille q̃litates v̓tuales gñant̃ ꝑ modũ ſeq̃le ad gñationẽ forme ſubalis ⁊ corrumpunt̃ ꝑ modum ſeq̃le ad gñationẽ forme ſubalis. quod pʒ: q2 in gñatione aq̃ ex aere quandiu non gñatur forma aque: non generatur aliquod frigiditatis virtualis: q2 ſtat forma aeris cũ qua ſtant caliditas ⁊ humiditas virtualis ⁊ genita forma aq̃ ſtatim eſt ibi frigiditas v̓tualis: ſicut in aliĩs. Alias ſequeretur ꝙ iſte qualitates v̓tuales intenderentur ⁊ remitterentur: quod eſt contra prius dicta. 1ᵐ nõnᵐ 2ᵐ nõnᵐ 3ᵐ nõnᵐ 4ᵐ nõᵐ

Quantũ ad ſecundum articulum ſit prima ſuppoſitio iſta ꝙ qualitates virtuales elementorum non intenduntur nec remittunt̃. pʒ per eos. ¶ 2ᵉ ſupponitur ꝙ eidem nõ inſunt ſumma caliditas virtualis: ⁊ ſumma frigiditas v̓tualis. illa v̓r de ſe manifeſta. nam v̓r ꝙ tales qualitates v̓tuales ſint ꝯ̃rie. ¶ 2ᵉ. quia omne corpus magis determinat ſibi caliditatem q̃ frigiditatem: vel econuerſo: ⁊ ꝑ conſequens non habet omnes q̃litates vir- 1ᵃ ſuppõ 2ᵃ ſuppõ

tuales in ſummo: ſicut nec actuales. Et tertio. q2 tales nõ concluduntur eſſe in corporibus niſi ex effectibus: nunquã videmus effectus: ex quibus poſſumus concludere in eodẽ qualitates virtuales oppoſitas. ſ. ſummam caliditatem ꝛ ſummam frigiditatem.

3ª suppõ ℭ Tertia ſuppoſitio. ꝙ tales qualitates virtuales principaliter agunt in materiam: cui inexiſtunt conſeruando in ea qualitates actuales forme ſubſtãtiali quam conſequuntur conuenientes: ſicut patet per illas ꝛ per experientiam. q2 aqua calefacta non infrigidat per ſuas qualitates virtuales aliquam materiem exteriorem. niſi hoc ſit mediate ꝑuta q2 forte generat per qualitates virtuales frigiditatẽ actualem: per quam vlterius infrigidat alia.

4ª suppõ ℭ Quarto ſuppono. ꝙ ꝑncipalis rõ propter quam iſte qualitates ṽtuales ponunt̃ in elementis: ẽ q2 aqua calefacta reducit ſe ad frigiditatẽ maiorẽ: q̃ʒ frigiditas mediũ cui inexiſtit. ꝑʒ. q2 non debent poni ille qualitates niſi propter experientiam vel rationem aliqualiter conuincentem eas eſſe. mõ experiẽtia non docet eſſe tales qualitates. igitur opʒ ꝙ ponantur eſſe ꝑꝑ aliquam rõnem ꝛ non apparet alia q̃ʒ illa q̃ dicta eſt. g̃ ꝛc̃.

ꝯ̃ reſpõſalis **His premiſſis** ſit cõcluſio reſponſalis in nullo elemento ponenda eſt qualitas virtualis diſticta ab actuali ꝛ forma ſubſtãtiali ipſiꝰ elemẽti. ꝓbat̃ ſic. ſi poneret̃ aliq̃ talis hoc maxime eſſet: q2 aqua calefacta remota a calefaciente reducit ꝛc̃. ſʒ ꝑꝑ

pᵐ hoc non dʒ poni talis qualitas. igit̃ ꝛc̃. maior pʒ ꝑ aduerſarios ꝛ ꝑ quartã ſuppõnem. minor ꝓbat̃. nam vinũ calefactum ſimplr̃ reducit ſe remoto calefaciente ad frigiditatem maiorẽ q̃ʒ eſt frigiditas mediũ: ꝛ tñ vinũ non hʒ frigiditatem ṽtualẽ. igit̃ ꝛc̃. lʒ elemẽtũ ſe reducat illo modo: ꝑꝑ hoc in eo nõ dʒ concludi eſſe talis frigiditas virtualis. ꝯña tʒ. maior pʒ ꝑ experientiam. minor pʒ. ꝑ. q2 vinũ ẽ natr̃ calidũ: vt dicũt medici. igitur non eſt ṽtualiter frigidum.

2ᵐ ℭ Scdõ. q2 vel hr̃et ſummã friditatẽ ṽtualẽ: ꝛ hoc nõ. q2 ſic ſe reducet ad tantam friditatẽ actualẽ. ſicut aqua. Imo eſſet ṽtualr̃ eque fridũ: ſicut aqua. quod nõ eſt verũ: vel haberet eam remiſſe. ꝛ hoc nõ. q2 neq̃t intendi vel remitti. ꝑ ꝑmam ſuppõnem. ℭ Tertio. ſi vinũ hr̃et talẽ friditatem nõ deberet plus calefacere corpus hũanũ intrans ipſuʒ: q̃ʒ infrigidare. ꝯña eſt falſum. falſitas ꝯñtis pʒ ꝑ experientiaʒ. ꝛ tʒ ꝯña. q2 q̃ʒtum ꝑ ṽtualẽ caliditatẽ calefaceret. tãtũ ꝑ ṽtualẽ friditatem infridaret. ℭ Quarto. tũc in vino eẽnt qualitates ṽtuales oppoſite. ſ. ṽtualis friditas. ꝛ virtualis caliditas: qḋ eſt ꝯ̃ ſcdãm ſuppõnẽ ſpãlr̃. cũ ille qualitates ṽtuales ſp̃ ſint ſumme. ℭ Scdõ ſic. ꝑncipalr̃ vel talis frigiditas ṽtualis aque eẽt intẽſibilis ꝛ remiſſibilis. vel non. nullũ illoꝝ modoꝝ põt dici. g̃ non eſt ponenda. ꝯñtia tʒ. ꝛ añs pʒ ſufficienti diuiſione. minor ꝓbat̃. ꝑmo pʒ ꝙ nõ ſit remiſſibilis ꝑ eos. q hoc ponũt. ℭ Scdõ. ſi eſt remiſſibilis. tunc calefaciens ſicut actualem friditatem remittit: ita remittit ṽtualem. tʒ ꝯña. q2 nõ vr̃ a quo magis remitteretur q̃ʒ a calefaciente. tunc vltra: ergo frigiditas ṽtualis nõ ꝑt plus reducere actualem q̃ʒ actualis virtualem. tenet conſequẽtia. q2 ambe ſunt ꝓportionabiliter remiſſe. ℭ 3º. quia oporteret tunc ponere aliquid reducens illã calitatẽ ṽtualem ad ſuũ eẽ ꝑfectũ ꝑ rõnem eorũʒ. q2 friditas remiſſa ſe ipſam reducere non poſſit nec forma ſubalis. eo qḋ nõ eſt actiua ſine inſtrõ. igit̃ oporteret ponere aliam qualitatem ṽtualẽ. ꝑ quã forma ſubalis primã frigiditatẽ ṽtualem reduceret. ꝛ ſic in infinitũ ꝓcederet̃. q2 de illa argueret̃. ſicut de prima. non igit̃ poteſt poni remiſſibilis. ℭ Deniq̃ʒ probat̃ ꝙ nõ põt dici ꝙ nõ ſit remiſſibilis. primo. q2 qualitates mixtoꝝ ṽtuales ſunt remiſſibiles. igitur ꝛ elementoꝝ. ꝯñtia tʒ. ꝛ añs pʒ. q2 ṽtualis qualitas piperis ſit remiſſior quando piper debilitat̃. ꝛ vinum ſimr̃. ℭ Scdõ. q2 hõ ſupcalefactus reducit ſe ad friditatẽ actualẽ ſibi ꝯuenientẽ. vt pʒ ꝑ experientiã. igit̃ ꝑ rõnẽ illorum oʒ dicere ꝙ hõ faciat ꝑ friditatem ṽtualem: que eſt in eo derelicta ex elemẽtis. tũc igit̃ q̃rit̃ an ſit remiſſa. ꝛ ſi ſic. ſequit̃ ꝙ friditas ṽtualis elementorũ eſt remiſſibilis. vel eſt ſumma. ꝛ ſi ſic. hõ ĩfrigidatus non poſſet ſe reducere ad caliditatem ſibi conuenientẽ: cuius oppᵐ experimur. ꝛ tʒ ꝯña. q2 ſumma frigiditas virtualis: q̃ eſt in eo tãtũ ſeruaret illã frigiditatẽ ſicut caliditas eius ṽtualis ſufficit eam remittere. Iteʒ pari rõne eſſet in hõie ſumma caliditas virtualis. q2 hõ infrigidatꝰ reducit ſe ad caliditatẽ. ꝛ ſic qualitates oppoſite ṽtuales ieẽnt eidem vt prius.

ℭ 3º arguit̃ ad ꝑncipale ſic. talis frigiditas ṽtualis in aqua eſt ſuperflua. igitur non eſt ponenda. 3ᵐ ꝯña tʒ. ꝛ añs pʒ. q2 oĩa eque bñ ſaluari pñt ꝑ formam ſubalem aque ſine tali frigiditate. igitur illa ſupflue ponit̃. ꝯña nota eſt. vt prius. ꝛ añs declarat̃. nam modus agẽdi talis frigiditatꝭ eſt ſm ponentes eaʒ. ꝙ ipſa non eſt intenſibilis nec remiſſibilis drñs ſpẽ a friditate actuali: ꝛ non agit in mãm exteriorẽ. ſed ſolum in mãm: in qua eſt ꝓducẽdo in eã frigiditatẽ actualẽ: vel cõſeruando eandeʒ. mõ ille due ſunt certe ꝓprietates forme ſubalis. vʒ. differre ſpẽ a qualitatibus. ℭ Scdõm nõ agere in mãm exteriorẽ. ſʒ ꝯſeruare ſuas qualitates ꝛ remiſſas reſtaurare remoto ĩpedimẽto: nec vr̃ aliquod impedimẽtũ quare forma ſubalis imediate hoc non poſſet eq̃ bñ facere. ſicut mediante tali frigiditate ṽtuali. cũ illa friditas ṽtualis vr̃ tamẽ in ſua ſpẽ differre a frigiditate actuali. ſicut forma ſubalis. q̃re pʒ ſatis ꝙ ſupflue ponit̃ talis q̃litas ṽtualis.

ℭ 2ª ꝯ̃. eſt. in mixtis diuerſarum ſpẽꝝ ſunt ponẽde qualitates ṽtuales diſticte ab actualibus. ſicut pʒ manifeſte de vino pipere vel aliĩs talibus. que lʒ ſint actualr̃ frida. ſunt tñ ṽtualr̃ calida. ꝛ ideo ſuſcepta in corpus humanũ calefaciunt ipſum. 2ª ꝯ̃.

ℭ 3ª ꝯ̃ eſt. tales q̃litates ṽtuales ſuſcipiunt magis ꝛ minus. pʒ ꝑ experientiã: ꝛ ꝑ auctoritates medicorũ. imo quãto vinũ ſit debilius. tãto ſua caliditas ṽtualis eſt debilior. 3ª ꝯ̃.

ℭ 4ª cõcſo. ꝙ hꝰ q̃litates mixtoꝝ ṽtuales a formis ſubalibus ꝯ̃ʒidẽ drñt. pʒ. q2 ſuſcipiũt magis ꝛ minꝰ ꝑ ꝯ̃nẽ ꝑcedẽtẽ: ꝛ forme ſubſtãtiales non. ꝑ pħm in predicamentis. 4ª ꝯ̃.

ℭ 5ª cõcſo. hꝰ qualitates ṽtuales ſunt qualitates ſcḋe totam ꝓportionẽ qualitatũ ꝑmaꝝ ſequentes ad inuicẽ: quam ſequunt̃ forme ſubales mixtoꝝ: qbus ipſe conueniunt. hꝰ pʒ. q2 reꝑiunt̃ in mixtis ꝑ ꝯ̃nem ſcḋam. ꝛ nõ in elemẽtis ꝑ ꝑmam. qḋ non oporteret niſi eſſent qualitates ſcḋe ſupponẽtes mixtionẽ ꝛ debitã ꝓportionẽ qualitatum ꝑmaꝝ in mã. 5ª ꝯ̃.

Ad rationes ꝑncipales ipſorũ. Ad ꝑmã dicit̃ ꝙ multe ſunt q̃litates ĩ mixtis tã actuales q̃ʒ ṽtuales: tã ſenſibiles: q̃ʒ inſenſibiles. q̃ in elẽtis minime reperiunt̃. q2 ipſe ꝑſupponunt mixtionẽ q̃litatum ꝑmaꝝ adinuicẽ ꝛ debitã ꝓportionem eaꝝ ſm eẽ alicuius mixti: quod elẽtis nõ cõuenit. Exᵐ de actualibus vt colores. ſapores. odores. de ṽtualibus. vt qualitas euacuatiua colere. vel euacuatiua flegmatis. ꝛ ſic de aliĩs. ꝛ iõ negetur minor. Et ad probationem dicit̃. ꝙ lʒ q̃litates mixtoꝝ generant̃ a q̃litatibus ꝑmis elẽtorum. non tñ oʒ ꝙ quelibet qualitas actiua q̃ reperitur in mixto reꝑiat̃ in elemẽto ꝑꝑ cãm dictã. Ad pᵐ

ℭ Ad 2ᵐ dr̃. ꝙ in aq̃ calefacta remoto calefaciente generat̃ frigiditas immediate a forma ſubali cum agentibus ſupioribꝰ. Et ad ꝓbationẽ dr̃. ꝙ forma ſubalis non agit in mãm exteriorẽ ſine inſtrõ: vt in lignũ: lʒ bene agat in mãm: in qua conſiſtit qualitates ſibi ꝯuenientes cõſeruando vel deperdẽdo ꝛ remoto impedimẽto regenerando: nec eſt hoc magis inconueniens q̃ʒ ꝙ hoc faceret frigiditas virtualis: ſicut aliĩ ponunt. Ad 2ᵐ

ℭ Ad tertium poteſt dici probabiliter ꝙ non eſt inconueniens ꝙ aliquod corrumpatur. ꝛ tamẽ a nullo effectiue corrumpat̃. vt ſcia in aĩa intellectiua: que corrumpitur propter defectũ ꝯſeruãtis: ꝛ tñ in propoſito dr̃. ꝙ illa caliditas corrũpitur a for- Ad 3ᵐ

me ſubſtali aque: cui diſconueniens eſt cum agentibus ſu-
perioꝛibus eā nō cōſeruantibus. Et ad impꝛobationē dr̄.
ꝙ foꝛma aque v̄tualiter ꝯrīaſ aque caliditati: ſicut lumen
frigiditati: ⁊ ideo coꝛrūpit eā. de hoc aūt qȝ agit ſine īſtru-
Ad 4ᵐ mento ſatis dictum eſt. ℂ Ad 4ᵐ dr̄. ꝙ non eſt inconue-
niens aquā ſtare cū maioꝛe caliditate ꝙ̄ frigiditate. dū tn̄
humiditas eius ſit intenſa. ſiſt concedif ꝙ aqua pōt ſta-
re cum qualitatibus que magis ſe h̄nt ad eius coꝛruptio-
nem ꝙ̄ conſeruationem. ſic. n. eſt in omni coꝛruptiōe aque
Ad 5ᵐ prius ꝙ̄ aqua coꝛrumpatur. ℂ Ad 5ᵐ ſatis pȝ quid ſit di-
cendū ꝑ dicta in prima qōne 2ᵉ. Nam ꝙ elementum in lo-
co naturali naturaliter conſeruatur. hoc non eſt ꝑ tales q̄-
litates v̄tuales: qualeſ iſti ponunt: qꝛ ille non ſequunf foꝛ-
mam aque: imo ſi foꝛma ſubſtalis aque eſſet extra locū nō
haberet ſecum tales qualitates eā conſeruantes ſic natu-
raliter. ſed ille ſunt influxe a celo reſpectu talis ſitus vt di-
ctum fuit ſupꝛa. ℂ Rō poſt oppoſitum eſt pꝛo dictis.

ℂ Sed tamen ſimpliciter quattuoꝛ entia. Tex. c. xxiij. Queſtio. vj.

Serto conſequēdo ſermonem de his qua-
litatibus primis. querif. vtrū ignis
ſit primo calidus. aer p̄ humidus. aqua p̄ fri-
gida. terra p̄mo ſicca. vel alr̄. vtrum qȝlibȝ
elementum determinat ſibi ambas qualita-
1ᵐ tes in ſummo. Et arguitur ꝙ terra non ſit p̄ ſicca. terra
eſt p̄mo frigida. ergo non eſt primo ſicca. ꝯña tȝ. qꝛ nulli
T. c. 23. elementoꝛum debēt cōuenire ſm̄ ꝑhȝ due p̄me qualitates
añs pbaf. qꝛ illud eſt ſūme frigidum: ſeu p̄ frigidū: quod
remotiſſime diſtat a fonte caloꝛis: ſȝ terra remotiſſime di-
ſtat a fonte caloꝛis. ꝗ ⁊c. ꝯña nota. maioꝛ pȝ. qꝛ cum ſol ſit
cā caloꝛis. videf ꝙ minime ſit ꝑticipatiua caloꝛis. qꝛ ma-
2ᵐ gis diſtat a ſole: q̄ eſt fons caloꝛis. minoꝛ pȝ. ℂ 2° ꝓbatur
idem in terra apparet maximus effectus frigiditatis. ergo
eſt maxie frigida. ꝯña tenet. qꝛ magnitudo effect⁹ arguit
magnitudinem ſue cāe. añs pȝ. qꝛ in terra apparet ſumma
dēſitas ⁊ grauitas. mō hec ſunt effectus fri(gi)ditatis: ſicut cō
3ᵐ trarij caliditatis. ℂ 3°. illud eſt maxime frigidum. quod
maxime ꝯrīaf igni. terra eſt hȝ. ꝗ ⁊c. maioꝛ pȝ. qꝛ ignis eſt
T. c. 23. p̄mo calidus. p ꝑhm̄. minoꝛ pȝ per ꝑhm̄ primo metheo. h
4ᵐ dicentem. ℂ 4° ſic. terram nō hȝ ſiccitatē in ſummo. ꝗ nō
eſt p̄mo ſicca. ꝯña tȝ. ⁊ añs pꝛobatur. naȝ ſi terra eēt ſum-
me ſicca in ea nulla eſſet humiditas: ⁊ ſine humiditate nō
eſt continuitas. ergo in terra nulla eſſet continuatio: qȝ ē
falſum. ⁊ ꝯñe aſſumpte ſunt ſatis note. añs aūt qȝ ſine hu-
T. c. 49 miditate non ſit continuitas: pȝ per ꝑhm̄ 2° h°. d. ꝙ oībus
mixtis ineſt humiditas ꝑꝑ ꝯtinuationem ꝑtium mixti. qꝛ
ſine ea non poſſent ꝑtes terre in mixto ꝯtinuari. ꝗ vult ꝙ
De aq̄. pure ſiccū non hȝ continuationem: qȝ eſt ꝓpoſitū. ℂ De-
inde arguif: ꝙ aqua nō ſit primo frigida. qꝛ aqua eſt ma-
gis humida ꝙ̄ frigida. ꝗ non eſt magis frigida. nec p̄mo
ꝯña tȝ. añs ꝓbaf ſic. illa q̄litas magis ⁊ per prius ineſt aq̄
que minus pōt ſeparari ab aqua remanente. ſed humidi-
tas min⁹ pōt ſeparari ab aq̄. ꝗ ⁊c. maioꝛ nota. qꝛ illa ma-
gis cōueniunt rebus: que minus eis remanentibus ab eis
pñt remoueri. minoꝛ pȝ. p experientiam. quia aq̄ ab igne
ſtatim ſit calida. nō tn̄ ſit ſtatim ſicca. immo ꝙ̄diu manet
De aere aqua: vr̄ manere humida. ℂ Deinde arguif. ꝙ aer nō ſit
primo humidus. qꝛ humiditas conuenit foꝛtius aque ꝙ̄
aeri. ſed aq̄ nō eſt primo humida. igitur nec aer. ꝯña tȝ de
T. c. 23. ſe. ⁊ minoꝛ pȝ. p ꝑhm̄ in lr̄a. maioꝛ ꝓbaf. p̄mo. qꝛ aq̄ plus
humectat ꝙ̄ aer. quod non eſſet niſi eſſet magis humida.
2 ℂ 2°. qꝛ aqua ſentif magis humida ꝙ̄ aer. ergo ē magis
humida. ꝯña tȝ. qꝛ ſenſus non decipitur circa ſuum pꝛo-
prium obiectum. mō humiditas eſt obiectū ꝓprium tactus.
3 ℂ 3°. qꝛ humiditas facilius auferetur ab aere ꝙ̄ ab aqua

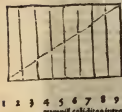
igitur ⁊c. ꝯña tȝ. añs pȝ. per experientiam. Experimur eni
ꝙ humiditas faciliime auſfertur ab aere. intantū ꝙ deſic-
cat. nō aūt ſic pōt auferri ab aqua. ℂ Deinde arguif. ꝙ De igne
ignis nō ſit primo calidus. qꝛ ignis eſt tantū ſiccus. ſicut
calidus. igitur non eſt per prius calidus ꝙ̄ ſiccus. ꝯña tȝ.
añs ꝓbaf. auctoꝛitate Alberti magni. d. ꝙ ſumma calidi-
tas ignis exurit totam hūiditatē ⁊ frigiditatē terre ꝑꝑ cō-
pactionem ⁊ denſitatē extra mittit totā humiditatē. ℂ 2°. 2ᵐ
qꝛ caliditas ignis eſt magis intenſa vel eque ad totā hū-
ditatem exurendam: ſicut frigiditas terre per denſitatem
ad totam humiditatem extra mittendam: ſed terra nihil
hȝ hūiditatis ꝑꝑ dēſitatē foꝛtem ⁊ frigiditatem. igitur nec
ignis aliquid hēbit humiditatis. ꝑꝑ aduſtionē foꝛtē. igif
tamen eſt ſiccus ſic̄ calidus. ℂ 3°. ſi ignis nō hēret ſiccita- 3ᵐ
tē in ſūmo. ſequeref ꝙ poſſet vlterius deſiccari. ſed hoc cō-
ſequens eſt falſū. igif ⁊c. ꝯña tȝ. ⁊ añs pꝛo prima ꝑte pȝ. qꝛ
qcqd eſt ſiccū citra ſummū gradū ſiccitatis: hoc pōt vlte-
rius deſiccari ⁊ falſitas ꝯñtis. ꝓbatur. primo. qꝛ ſi poſſet
deſiccari: cum ad maioꝛē ſiccitatem ſequatur maioꝛ rari-
tas ſtante ſumma caliditate. ſequeretur ꝙ poſſet rareſieri
⁊ aliquod poſſet eſſe rarius ꝙ̄ ignis exiſtens in ſua natura-
li diſpoſitiōe. ℂ 4°. cū ſiccitas ſit lima caloꝛis. ſequitur ꝙ 4ᵐ
aliquod non denſius ꝙ̄ ignis in materia poſſet plus cale-
facere ꝙ̄ ignis exiſtens in nāli diſpoſitione. ꝯñs videf fal-
ſum. cum talis ignis ſit vehementiſſime actionis. ⁊ tȝ ꝯña.
ſi ipſius ignis ſiccitas augeatur. tunc enim caloꝛ acuetur.
tunc enim foꝛtius aget ꝙ̄ ante. cū eēt in naturali diſpoſi-
tione. ℂ Quinto. ſi ignis non haberet ſummam ſiccitatē
ipſe haberet aliquos gradus humiditatis. cū remiſſio fiat 5ᵐ
per admixtionem graduum qualitatis oppoſite ⁊ per con-
ſequens ignis exiſtens in naturali diſpoſitione nō eſſet pu-
rum elementum. quod eſt falſum. ℂ Sexto arguitur ad
idē ſic. ignis poteſt calefieri. lȝ ſit in naturali diſpoſitione 6ᵐ
igitur non eſt primo calidus. ꝯña tȝ. ⁊ añs ꝓbaf. qꝛ influē-
tie calefactiue vt lumen: vbicunqȝ reperiuntur in mām ſu-
ſceptiuam caloꝛis non exiſtente impedimento calefaciūt.
ſed materia ignis exiſtens in nāli diſpoſitione eſt recepti-
ua caloꝛis: ⁊ lumen ⁊ influentie calefactiue non ſunt impe-
dite quando agunt in eā. ꝗ ⁊c. ꝯña tenet. qꝛ influentie ⁊ lu-
men ſunt agentia naturalia non habentia contrarium. ⁊
per ꝯñs vbicunqȝ inueniunt materiam ſuſceptiuam ꝓdu-
cunt ſuos effectus. minoꝛ patet. qꝛ materia ignis eſt eiuſdē
nature cum materia coꝛpoꝛum frigidoꝛum: que eſt rece-
ptiua caloꝛis. ⁊ ꝙ influentie non ſint impedite. pȝ: quia ca-
liditas in nullo reſiſtit. vel impedit actionem calefacientis
nec frigiditas ignis: quia non eſt frigiditas in igne. ℂ Ul-
timo arguitur. ꝙ nullum elementum determinat ſibi per 7ᵐ
prius vnam qualitatē: ꝙ̄ aliā qꝛ quodlibet habet ambas
in ſummo. ergo ⁊c. conſequentia tenet ⁊ antecedens patet
qꝛ alias elemēta in naturali diſpoſitione nō eſſent ſimpli-
cia in ſuis naturalibus diſpoſitionibus. quod eſt inconue-
niens ⁊ conſequentia tȝ: qꝛ haberent aliquam qualitatem
remiſſam. ⁊ ꝑ ꝯñs eſſent remiſſe qualitatiue.

In oppoſitum determinat ꝑhs 2° huius. c. 3.
vbi dicit. ⁊ tn̄ ſimplr̄ q̄tuoꝛ en- T. c. 25.
tia vnius vniuſquodqȝ. ⁊ terra quidem ſicci magis ꝙ̄ frigi-
di: ⁊ aq̄ aūt magis frigidi ꝙ̄ humidi. aer autem magis hu-
midi ꝙ̄ calidi: ignis autem calidi magis.

Hec queſtio videtur mihi multū difficilis pꝛopter ma-
teriam huius queſtionis cum aliis membris con-
nexionem: ⁊ ideo vt de ea aliquid pꝛobabiliter valeam de-
ſcribere eā in quatuoꝛ articulis diuidam. que quatuoꝛ qō-
nes magne poſſent eſſe. ℂ In primo videbif. vtrū q̄litas
p̄ma remiſſa ex eo ſit remiſſa. qa ſibi admixti ſunt gradus
qualitatis oppoſite. ℂ In 2° videbitur. an quodlibet ele-
mentum in ſua naturali diſpoſitione determinet ſibi am-

dãs duas qualitates primas in ſummo. ¶ In tertio. iuxta
hoc videbit᷑ de diuerſis modis intelligẽdi q̃õnẽ. Et iuxta
eos reſpondebitur ad queſitum. ¶ In quarto per modũ
dubitationis videndum eſt. an aqua in naturali diſpoſitiõ
ne debeat eſſe congelata. vel non.

pm nõnm **Quantũ** ad primum articulũ. primo nota: ꝙ licꝫ
de intenſione ꝛ remiſſione qualitatum pri
marum ſint ſeptem opiniones magis probabiles: tamen
due earum vident᷑ magis apparentes. quarum prima eſt.
pa opio ꝙ qualitas prima ex eo dr̃ intenſior ꝙ eſt ꝓpinquior gra
dui ſummo ꝛ remiſſior: q2 diſtantior eſt a gradu ſũmo ſi
ne admixtiõe graduũ qualitatis oppoſite. ꝛ hec opinio po
nit ꝙ nunq̃ȝ in eodẽ ſubõ ſimul ſtãt caliditas ꝛ frigiditas
ſm aliquos ſuos gradus. motiua ſunt multa huius opio
nis q̃ nõ volo hic narrare. Principale tñ eſt. ꝙ contrarie
T.c.14 tas vr̃ attendi penes ſpẽm. qȯ vr̃ velle pħs. x. metha. nam
quelibet caliditas cũ qualibet caliditate eſt eiuſdeꝫ ſpeciei
ſilr quelibet frigiditas: cum qualibet frigiditate. igitur ſic
ſumma caliditas: ꝛ ſumma friditas ſunt contraria: ita ꝛ q̃
libet caliditas cũ qualibet frigiditate: ſed manifeſtum eſt
ꝙ ꝯ̃ria non pñt ſimul ſtare in eodẽ ſubõ. igitur nulla cali
ditas poteſt ſtare cum aliqua frigiditate: qȯ eſt ꝓpoſitũ.
2a opio. ¶ 2a opinio eſt. ꝙ latitudines ſũme caliditatis ꝛ ſũme fri
giditatis ſunt eq̃les: ꝛ q̃ñ caliditatis latitudo remittit᷑ fri
giditatis latitudo proportionabiliter itroducitur: ꝛ ideo
cõſequẽter dr̃. ꝙ quelibet certa latitudo caliditatis cũ q̃li
bet latitudie frigiditatis: cũ qua ſimul combinata excede
ret ſummã latitudinẽ caliditatis: hꝫ cõtrarietatẽ: ſed cum
latitudine frigiditatis: cui cõbinata nõ excederet latitudi
nem ſumme caliditatis non hꝫ repugnantiam. Exẽplum
ſi caliditas ſumma componeret᷑ ex decẽ gradibus calidi
tatis proportionabiliter ſumma frigiditas: tũc dicitur ꝙ
quandoq̃ȝ numerus graduum caliditatis connumerati
numero graduũ frigiditatis excedit numerũ denarium:
tunc illa caliditas ꝛ illa frigiditas inuicem hñt ꝯ̃rietateꝫ:
vt ſex vnius cum q̃nq̃ȝ alterius. q2 faciũt. xj. vel ſeptem cũ
octo vel quattuor. ꝛ ſic deinceps.
ſed q̃ñ amboꝝ gradus ꝯnumera
ti nõ excedũt denariũ. tũc nõ hñt
inuicẽ ꝯ̃rietatem q̃nq̃ȝ vnius cũ
quinq̃ȝ alterius: vel ſex cũ q̃tuor
ſepteꝫ cũ tribus. ꝛ ſic deinceps. ex
quo conſequenter dicit opinio. ꝙ
gradus caliditatis cum gradibus
frigiditatis ſimul ſtãt in ſubiecto
eodem. vbi ſimul combinati non
excedunt numerũ denariũ. pꝫ.
q2 non ſunt contrarij. ¶ Secun
do ꝙ proportiõabiliter ſicut cor

rumpit᷑ caliditas introducitur frigiditas. ꝛ eꝯ̃. vt ad vni9
gradus caliditatis corruptionem vnius gradus frigidita
tis itroducitur. ¶ Tertio ꝙ omnia corpora generabilia
que ſunt hñt eque multos gradus qualitatũ primaꝝ. q2
ſi hñt pauciores gradus caliditatis. tunc habẽt plures fri
giditatis ꝛ eꝯ̃. proportionabiliter dicunt de humiditate ꝛ
ſiccitate. ꝛ q2 hec opinio mihi probabilis apparet. neſcio
ſi paſſionatus ex opinione magiſtri mei magiſtri Joãnis
buridani. qui eam poſuit. ideo eam in ſuis partibus pſuade
re ꝓpono: ꝛ eã immediate declarare intendo. ſit ergo hec.

pa ꝯ. **Prima** ꝯ. aliqui gradus caliditatis ſimul ſtant in
eodem ſubõ cum aliquibus gradibus frigi
ditatis. ſicut tepidum: qȯ ponit᷑ mediũ inter calidũ ꝛ frigi
dum. ꝓbat᷑. q2 vel hꝫ ſimul gradus friditatis. cum gradi
bus caliditatis: ꝛ ſi ſic. habetur propoſitum. vel ſolum ha
bet gradus vnius earum: ꝛ ſi ſic. tunc non eſt medium in
ter eas. q2 de vna earum participat: ꝛ de alia nihil vel nul
lius earum habet gradum. ꝛ ſi ſic. tunc ſequitur ꝙ in tepi
do eſſet forma ſubſtantialis ſine qualitatibus primis acti
uis. quod videtur falſum. primo. quia quelibet forma ſub
ſtantialis ſiue ſit ſimplicis: ſiue mixti. reqrit in ſubiecto ali
quam qualitatum primarum actiuarum. Secũdo. quia
videtur ꝙ materia prima ſine qualitatibus primis nunq̃ȝ
poteſt eſſe. vt patet. ſecundo huius. cap. 3. Tertio ſequitur
ꝙ in tepido nec eſſet grauitas nec leuitas. conſequens eſt
falſum. ꝛ conſequentia tenet. quia impoſſibile eſt in ſubie
cto ſtare qualitatem motiuam ſine qualitate prima acti
ua. grauitas enim ſupponit frigiditatem: ꝛ leuitas calidi
2m tatem. ¶ Secundo probatur concluſio ſic. mixtus cali
dum remittit magis calidum. ergo vel hoc facit propter
frigiditatem: que eſt in eo: ꝛ ſi ſic. habetur propoſitum: vel
facit hoc propter caliditatem. ꝛ ſi ſic. caliditas remitteret:
ſiue corrumperet caliditateꝫ. quod eſt falſum. Primo. q2
non eſt ei contraria. Secundo. quia potius caliditateꝫ ge
3m neraret ꝛ conſeruaret. ¶ Tertio arguitur ad concluſio
nem ſic. vel in manu hominis calida eſt aliqua frigiditas.
ꝛ ſi ſic. habetur propoſitum. vel non eſt. ꝛ ſi ſic. habetur
ꝙ manus nõ reſiſtit calefacienti. q2 non habet inſtrumen
tum. per quod reſiſtere valeret. ꝛ per conſequens ignis ap
plicatus ſubito faciet manum ſumme calidam. quod eſt
4m ſimpliciter falſuꝫ. ¶ Quarto vel in corpore animalis eſt
aliqua frigiditas. ꝛ ſi ſic. habetur propoſitum. cum totuꝫ
corpus animalis ſit calidum. eo ꝙ aliter non viueret. vel
nulla eſt in eo frigiditas. ꝛ ſi ſic. ſequitur ꝙ caliditas in
tenſa nullam habens frigiditatem commixtam genera
bit grauitatem vel denſitatem: vt in corde animalis. quod
falſum videtur. quia caliditatis eſt rarefacere ꝛ leuiface
5m re. non autem condenſare vel grauefacere. ¶ Quinto.
idem calefacit ꝛ īfrigidat. ergo in eodem ſunt ſimul calidi
tas ꝛ frigiditas. conſequentia tenet. quia ſolum vna illa
rum non eſt nata facere vtrunq̃ȝ illarum actionum. ante
cedens patet. aqua calida que infrigidat ferrum caliduꝫ:
6m ꝛ calefacit manum hominis ī oppoſitum. ¶ Sexto. hũi
ditas ꝛ ſiccitas ſtant ſimul. igitur caliditas ꝛ frigiditas.
tenet cõſequentia a ſimili. maior patet. primo. quia ineſſe
aſini ē humiditas: aliter non viueret. Item alias non eẽt
T.c.49. continuũ. patet. ſecundo huius capi. 7. oportet humidita
tem aqueam ineſſe propter continuare partes mixti. ꝛ etiã
in eodem ſimul eſſe ſiccitatem. quia os eſt in predominio
T.c.66. terreum. philoſophus tertio de anima. capi. vltimo. quod
non eſſet niſi eſſet in eo ſiccitas. ¶ Item in corpore odori
fero eſt humiditas ꝛ ſiccitas. conſequentia tenet. ꝛ antece
dens probatur per deſcriptionem odoris poſitam a phi
loſopho in de ſenſu. odor eſt paſſio ſicci digeſti ab humi
do. ergo in odorifero corpore ſunt humiditas ꝛ ſiccitas:
7m que digeſſit eam. ¶ Septimo. niſi ſic non manerent quat
tuor elementa in virtute in mixto. conſequens eſt falſum.
ꝛ conſequentia tenet. quia non manẽt ibi in ſe: vt dictum
eſt in primo. nec manent virtutes eorum niſi manerent q̃
litates ipſorum prime ꝛ motiue. ſaltem ad medium redu
cte. ꝛ per conſequens niſi maneret gradus caliditatis cuꝫ
8m gradibus frigiditatis. ¶ Octauo. grauitates ꝛ leuitates
ſimul manent in mixto. igitur ꝛ caliditas ꝛ frigiditas. cõ
ſequentia tenet. quia non eſt magis inconueniens vnum
q̃ȝ alterum. ¶ Item quia grauitas ꝛ leuitas ſunt ꝓpriũ
effectus caliditatis ꝛ frigiditatis. igitur. antecedens patet.
quia alias lignum vel oleum eſſet ita ſimpliciter graue. ſi
cut aqua: quod eſt falſum. ꝛ patet conſequentia. q2 graui
tati ſumme nihil leuitatis eſſet admixtum. ¶ Item queri
tur quid lignum trahit ſurſum. cũ eſt ſub aqua. ſi dicis ꝙ
leuitas. habetur propoſituꝫ nõ poteſt dici q̃ȝ grauitas. q2
non eſt nata mouere ſurſuꝫ. ¶ Itẽ grauitas que eſt ī ligno
vel eſt aquea. ꝛ ſi ſic. in ſpera aque nõ trahit ſurſum. vel eſt

terrea. ⁊ ſi ſic. minus trahit ſurſum. Nec valeret ſiquis fu
giendo diceret: ꝙ hoc facit aer in poris ligni incluſus: qꝛ
fiat argumentum de oleo: ⁊ nõ habebit locum euaſio: vel
ponatur lignum in fundo aque ⁊ ſic ꝙ omnis aer fugiat
recedẽdo: vel teneatur diu ſub aqua: ꝙ aer cõuertatur in
9m aquam: adhuc aſcendet. prout docet experientia. ¶ No
no quãdo ignis imediate cõuertitur in aquã. quero. vtrũ
ſimul tempore ſucceſſiue introducitur frigiditas aque in
materiam ignis: ⁊ corrumpitur caliditas ignis. vel nõ. ſi
dicas primum ſequitur ꝙ in vna tranſmutatione ſimul in
materia ignis ſtabunt caliditas ⁊ frigiditas: ⁊ hoc eſt ꝓ
poſitum. Si dicis ꝙ nõ. tũc tota caliditas prius corrum/
pitur anteꝗ̃ aliqua frigiditas introducatur. tunc eſſet (ſi
gnato ad imaginationẽ primo inſtãti) nõ eẽ totius calidi
tatis ignis. ⁊ queritur. vtrũ adhuc in materia ſtat forma
ignis. ⁊ ſi dicis ꝙ ſic. ſequitur ꝙ ignis ſtat ſine caliditate.
¶ Jteꝫ ꝙ ignis eſt. ⁊ tamẽ ꝙ nõ eſt calidus: imo ignis eſt
frigidus. qꝛ ſi in illo inſtãti ignis eſt. ſequit̃ ꝙ immediate
poſt hoc adhuc eſſet: ⁊ ſic erit cum frigiditate ſine ſiccita
te ꝑ aduerſariũ. ergo erit frigidus. ⁊ ſi dicis. ꝙ ibi nõ ſtat
forma ignis. ſequit̃ ꝙ ibi ſtabit forma aque. qꝛ per caſuꝫ
gñatur imediate ex igne. ⁊ ſi ſic. ſeqtur ꝙ aqua generat̃ i
mã ſine actuali frigiditate. ꝯſeqñs videt̃ icõueniẽs. eo ꝙ
T.c.24 actus actiuorũ ſunt in patiẽte bñ diſpoſito. 2° de anima.
⁊ ſola frigiditas ꝑncipalit̃ diſponit ad gñationem aque.
⁊ ꝯñtaꝫ. qꝛ in illo inſtãti nulla eſt frigiditas in illa mate
ria. eo ꝙ nulla fuit ante illud in ea: nec aliqua eſt genita i
illo. eo ꝙ nulla frigiditas poteſt generari in inſtãti. ¶ De
10m cimo probat̃ ideꝫ. auctoritate phyloſophi 5° phy. dicentis
t.c.6.19. magis aut minus eſt. in quo plus aut minus contrariũ in
t.25. eſt. ergo intẽdit ꝙ hoc eſt minus calidũ: in quo eſt minus
2° ꝯ. frigiditas: ⁊ ſic de aliis. ⁊ habet̃ propoſitũ. ¶ Scda con
cluſio. ad corruptionẽ vnius gradus caliditatis introduci
tur vnius gradus frigiditatis. ⁊ ecõuerſo. ꝓbat̃ ſic. qꝛ vel
ꝓportionabiliter introducit̃ vna qualitatũ primarũ. ſicut
illa corrumpit̃. ⁊ ſi ſic habet̃ ꝓpoſitũ: vel vna corrumpit̃
tota anteꝗ̃ aliquod alterius introducatur. ⁊ ſi ſic. tũc nũ
ꝗ̃ ſterẽt ſimul caliditas ⁊ frigiditas: cuius oppoſitum di
3° ꝯ. cit cõcluſio ꝑcedẽs. ¶ Tertia cõcluſio. ꝙ in quot gradi
bus caliditatis calidũ diſtat a gradu ſummo: tot gradus
frigiditatis habet ſue caliditati admixtos. pꝫ. qꝛ tale hẽt
caliditatẽ remiſſam. modo ꝓportionabiliter ad remiſſio
neꝫ caliditatis introducebat̃ frigiditas per precedentem.
igitur quot gradibꝰ eſt remiſſum in caliditate tot gradus
habet frigiditatis. Jtẽ quando illa caliditas introduceba
tur in hanc mãm. vt ſuppono ante frigidã ĩ ſummo. cõ
ſtat ꝙ nõ plures gradus frigiditatis corrumpebant̃ ꝗ̃ ca
liditatis introducebantur ꝑ precedentem concluſionem.
ergo completa gñatione caliditatis tot gradus remanſe
runt frigiditatis: quot reſtabant caliditatis generãde: igi
tur conſequẽtia vera. Si vero petatur. vtrum vnus gra
dus ſumme caliditatis ſit remiſſus. rñdetur ꝙ attẽdendo
remiſſionẽ ꝑ comparationẽ ad caliditatẽ intenſiorem re
miſſus poteſt dici. ſed ſi remiſſio attenderetur per admix/
tionẽ graduũ qualitatis oppoſite nullo modo remiſſus
deberet appellari. eo ꝙ cum ſumma caliditate nulla frigi
4° ꝯ. ditas exiſtit. ¶ Quarta concluſio. latitudines ſumme ca
liditatis ⁊ ſumme friditatis ſunt equales. pꝫ. qꝛ aliter nõ
ad generationẽ gradus vnius corrumperetur gradus alte
5° ꝯ. rius: ⁊ ecõuerſo. ¶ Quinta concluſio. omnia corpa gem
ta. ſ. que ſunt hñt intẽſiue eque multos gradus calidita
tis ⁊ frigiditatis. pꝫ. qꝛ ſi ſunt corpa in ſummo calida vel
frigida. tunc pꝫ ꝓpoſitũ ꝑ concluſionẽ ꝑcedentẽ. ſi autẽ
ſunt corpa nõ in ſummo calida vel frigida: tunc ſi habẽt
pauciores gradus caliditatis: habẽt plures gradus frigi
ditatis. ⁊ econuerſo. igitur concluſio vera. ¶ Correlariũ
in qualitatibus primis ꝑ viã nãe: qlitas remiſſior eſt remiſ
ſior ꝑ admixtionẽ graduũ qlitatis eiuſdẽ ſpẽi cum qlita
te ſibi oppoſita. verũ tamẽ ſi caliditas vnius gradus ꝑci
ſe ſtaret ſine frigiditate: ipa eẽt remiſſa: ſed hoc non con
tingit ꝑ naturaꝫ. ¶ Sexta cõcluſio. nõ omnis frigiditas 6° ꝯ.
eſt cũ caliditate contraria. pꝫ ꝑ experiẽtiam. qꝛ aliqua ca
liditas cum aliqua frigiditate ſtat ſimul in eodem ſubo:
¶ Correlariũ. contrarietas in qualitatibus primis non at pm corm.
tendit̃ penes ſpẽm ſolum. pꝫ. qꝛ tunc nulla caliditas cuꝫ
frigiditate poſſet ſimul ſtare. Jtem tũc omnis frigiditas
cũ caliditate eſſet ꝯtraria. ¶ Scdm correlariũ contrarie 2m corm
tas in his attẽdit̃ penes ſpẽm tãtorũ graduũ. ita ꝙ eis ſꝫ
tot gradus combinatos repugnat eſſe in eodẽ ſubiecto: vt
ſi caliditas ſumma ſit: vt. x. ſimilit̃ ſumma frigiditas. tũc
decẽ ⁊ decẽ nouẽ: ⁊ duo octo: ⁊ tria. ⁊ ſic ſm quẽlibet aliũ
numerũ graduũ vtriuſqꝫ ſm quẽ gradum combinati ex
cedũt numerũ denarium ſunt contrarij. pꝫ ex dictis.

Quantum ad ſcdm arti. ſit prima ſuppõ ꝙ calidi/
tas ignis ⁊ aeris ſunt eiuſdẽ ſpẽi ſpẽ/ pa ſuppõ
liſſime. pꝫ ex vna qõne ꝑcedẽte. ¶ Scda ſuppõ. ꝙ ceteris
paribus in mã deñſa eadẽ vel eqlis: ⁊ eiuſdẽ ſpẽi virtus for 2a ſuppõ
tius agit ꝗ̃ in materia rara. iſti patent ex dictis in p° huiꝰ.
¶ Tertia ſuppõ eſt. ꝙ aer in ſua nãli diſpõne eſt in decu
plo denſior: ꝗ̃ ignis. pꝫ ſatis ꝑ intẽtionẽ phi. 2° huius. vbi 3a ſuppõ
videt̃ velle. ꝙ ex vno pugillo aque gñantur. x. aeris. ⁊ ex T.c.37.
vno aeris. x. ignis. ⁊ ſine dubio. ſimilit̃ Ptolomeus videt̃
velle ⁊ demõſtraſſe. ꝙ regio elementaris ignis ſit plus ꝗ̃
trigeſies milleſies maior terra. appet enim ſemp elemẽtũ
alio rarius eẽ ⁊ maius ꝗ̃ in decuplo. ideo ſuppoſitio vera.
¶ Quarta ſuppõ eſt. ſicut vnum elemẽtuꝫ ſe hꝫ ad ſuas
qualitates primas. ita ſe habet quodlibet aliud elementuꝫ 4a ſupp.
ad ſuas: vt ſi vnum elẽtorum in nãli diſpõne determinat
ſibi ambas qualitates in ſummo. tũc etiam ita eẽt de quo
libet alio. ⁊ ſi nõ. nõ. pꝫ ſuppõ. quia elemẽta quantum eſt
ex parte ſui ſunt corpa eque ſimplicia. ⁊ ꝑ conſeqñs nõ eſt
rõ qre nõ eodẽ modo vel ꝓportionabiliter quodlibet corp
haberet ſe ad ſuas primas qlitates.

His premiſſis ſit prima cõcluſio hec. aer exñs
in naturali diſpõne nõ eſt ſum pa ꝯ.
me calidus. ꝓbat̃. quia ſi ſic. ſequit̃ ꝙ in eo non poſſet eſſe
conueniẽs mãſio animalium. cõſeqñs eſt falſum. qꝛ cum
natura nihil faciat fruſtra: ⁊ ipa elemẽta ingeniauit na
tura ꝑꝑ mixta: ⁊ mixta minus ꝑfecta ꝑꝑ animalia: ⁊ con
ſtat ꝙ aerẽ principaliter ꝓduxit ꝑꝑ manſionẽ animaliuꝫ:
ideo nõ dꝫ dici inhabitabilis ⁊c. ꝯñs eſt ꝯtra experientiam.
⁊ ꝓbat̃ ꝯſequẽtia. qꝛ ignis eſt inhabitabilis ꝑꝑ nimiã ex
ſionẽ caloris: ⁊ aer tñ calefaceret ſicut ignis. igitur. tenet
ꝯña. ⁊ maior pꝫ de ſe. minor pꝫ. qꝛ ſi aer hẽret in nãli diſpõ
ne tantã calefactionẽ: ſicut ignis. qꝛ ſummã: ⁊ hẽret illã in
mãm eẽt in decuplo deñſior. ꝑ ſuppõnẽ 3am. ꝗ fortius cete
ris paribus ageret. igitur aer tantũ vel magis calefaceret
ꝗ̃ ignis. ¶ Huic rõni aliq̃ q ſunt de alia opinione rñderẽt
tripl̃r. Primo. qꝛ caliditas aeris non eſt eiuſdeꝫ ſpẽi cum pa rñ°.
caliditate ignis: ⁊ nõ eſt tñ actiua. ⁊ ideo rõ nõ ꝓcedit. ſꝫ
qꝛ hec rñſio ablata eſt ꝑ illã ſuppõnẽ: iõ nihil plus de ea.
¶ Aliter dicunt aliq̃ ꝙ verũ eſt. ꝙ ſi aer eẽt in nãli diſpõ
ne eẽt inhabitabilis: ſed nunꝗ̃ eſt in nãli diſpoſitione: im 2° rñ°.
mo eſt mixtus vaporibus frigidis: propter quorum infri
gidationem aer manet actu habitabilis ſpecialit̃. qꝛ in in
fima regione eſt commixtus ex elemẽtis frigidis. Sed hꝫ
reſponſio minus valet ꝗ̃ precedẽs. qꝛ experientia docet.
ꝙ elementa exiſtẽtia extra naturalem diſpõnem: vt aqua
calefacta: remoto impedimento ſe reducunt ad frigidita
tem: ⁊ ad ſuam diſpõnem nãlem. ¶ Scdo etiam pꝫ ſup
poſito ꝙ aer ꝑ infrigidationem in tpe frigido innaturali
ter diſponatur: ⁊ minus infrigidetur. ſed cũ omnia talia in

eſtate ſufficienter calida remouerentur in tanto ꝙ ⁊ aqua
⁊ terra que infrigidant aerem fiunt actu calide: ſicut ꝙ q̄
dammodo actu non infrigidant. igitur aer tunc cum re
motum eſt impedimentum ſe reducit ad calorem natura
lem: ⁊ cum quãtãcũq; eſtas ſit calida adhuc aer manet
inhabitabilis: ⁊ ideo aer exiſtens in naturali diſpoſitione
manet habitabilis. ¶ Hic iterum reſpondent ꝙ licet per
caliditatem ſolis infrigidans inferius: vt terra: ⁊ aqua re
moueantur. tamen adhuc manent influentie prohibentes
aerem reducere ſe ad naturalẽ diſpoſitionem: ſed hic clau
ditur os arguentis: q2 dicere ꝙ celum vel aſtra faciant qd̄
non experientia: nec ratione poteſt probari: nec ẽt auctori
2m tate magis eſt fingere: ꝗ̃ naliter loqui: ¶ Secundo pro
batur idem. fruſtra prima cauſa aeri dediſſet caliditatem:
propter quã aerẽ inſtituit diſconuenientẽ: ſed ſi haberet ſũ
mam calitatem diſconueniret fini: pp quam aer eſt inſtitu
tus. ꝗ. maior nota eſt. minor patet: q2 vt dictũ eſt: aer pnci
paliter inſtitutus eſt pp ſalutẽ aialiũ pfectoꝝ. mõ adillus
3m rñ. ſimilis eſſet ſibi ſũma caliditas. ¶ 3°. rñdẽt aliqui ad hm
rõnem. ꝙ ſicut ſiccitas eſt lima caliditatis: ita humiditas
hebetat: ſeu obtundit actionem eiuſdem. Per hoc ad for
mam dicunt. ꝙ aer non tantum calefacit cũ eſt in natura
li ſpõne: ſicut facit ignis. ↄcedunt tñ ꝙ hʒ tãtã calitatẽ: ſʒ
q2 illa eſt cũ hũiditate: ideo obtuſa ẽ eius actio: ideo non
Contra tñ calefacit. ¶ Sed ↄ̃ hãc rñſionem replicatur ſic. denſi
tas mãe aeris plus fortificat actionem caliditatis ꝗ̃ hu
miditas eã impedit. ꝗ. adhuc ſumma caliditas aeris tñ ca
lefaceret. ſicut ignis. ↄ̃ña eſt nota. q2 ſi eẽt cum ſiccitate in
mã eque rara. tũc tñ calefaceret ſicut ignis. igitur ſi nunc
denſitas plus fortificat: ꝗ̃ hũiditas impediat: ſequitur ꝙ
adhuc tñ agit: aña pʒ tali experientia. q2 in aqua bulien
te ẽt eſt caliditas cum humiditate intenſa: ⁊ tñ adhuc ca
lefacit manũ impoſitam: ſicut caliditas aeris in eſtate cali
diſſima. igiẽ cũ ſm aduerſarium aer tunc eſſet ſũme calidꝰ:
⁊ caliditas eius ſtaret cũ ſiccitate aeris: q2 tũc aer eſt mul
tum ſiccus: ſequitur ꝙ denſitas materie aque tantum for
ticat actionem caloris remiſſi ſtantis cũ humiditate aque
ꝗ̃ rum ſiccitas aeris facit reſpectu caloris ſũmi. Jtẽ facilꝰ
ſuſtineret homo manũ ſuam in flãma: ꝗ̃ in aqua bulliente:
hoc autem eſſe non poſſet: niſi q2 denſitas mãe aque plus
actionẽ caloris remiſſi in ea exiſtentis fortificaret ꝗ̃ humi
ditas impediret: cum calor aque ſit multum remiſſior ꝗ̃
flãme: ⁊ cum hoc ſtat cũ humiditate: vbi calor flãme ſtat
2m cũ ſiccitate. ¶ 2° pbaẽ ſic. terra nõ hʒ frigiditatẽ in ſum
mo. igiẽ nec aer hʒ calitatem in ſũmo. ↄ̃ña tʒ. p ſuppõnem
quartã. aña pʒ. q2 homo motus in naui per aquã: multo
maiorem ſuſtinet ⁊ experitur frigiditatem ꝗ̃ incedens eo
dem modo veſtitus ſuper terrã: quod nõ eſſet niſi aq̃ ma
gis frigida eſſet ꝗ̃ terra. ¶ Jtẽ hõ imponens digitũ aque
multã maiorẽ frigiditatem ſentit ꝗ̃ imponens eam terre.
Jtem hõ imponens manũ terre humectate p aquã. multo
maiorẽ percipit frigiditatem ꝗ̃ imponens manum terre
ſicce. Nec valet. ſi diceres illarum apparentiarum calefactio
nem terre a ſole eſſe cauſatam. q2 in domo clauſa vbi radĳ
ſolares terram non attingunt. ita etiam apparenter experi
ri poſſunt. ¶ Correlarium ſequitur. aer in naturali diſpo
Correm ſitione exiſtẽs ẽ remiſſe calidus: ſequitur ex ↄ°. ¶ Secun
2m corm dum correlarium. aer exiſtens in naturali diſpoſitione de
terminat ſibi frigiditatem. pʒ. q2 determinat ſibi calidita
tem remiſſam. modo omnis caliditas remiſſa eſt per admi
xtionem graduum frigiditatis. per primum articulum.
¶ Tertium correlarium aer exiſtens in naturali diſpoſi
3m corm tione determinat ſibi tres qualitates primas. ſ. caliditatẽ
intenſam. frigiditatem eam remittẽtẽ. ⁊ humiditatem. pʒ
per predicta. ¶ Secunda concluſio. nullum elementoꝝ
2a 3. exiſtens in naturali diſpoſitione determinat ſibi ambas q̄
litates in ſummo. Probatur. quia aer non determinat ſibi
duas in ſummo. ergo nec aliud aliorum. conſequentia te
net per quartam ſuppoſitionem. antecedens patet. per cõ
cluſionem precedentem. ¶ Ex hac concluſione inferan
tur correlaria ſimilia: ſicut ex prima. vʒ. ꝙ elementum ſo
lum vnam ſuarum qualitatum determinat in ſummo: ⁊
aliam remiſſam. q2 quodlibet eorum determinat ſibi tres
qualitates primas: ⁊ ꝙ ignis exiſtens in naturali diſpoſi
tione determinat ſibi aliqualẽ humiditatem: ſicut aer fri
giditatem ⁊ ꝙ ignis in nãli diſpoſitione põt deſiccari.

Quantum ad tertium articulum primo notã. ꝙ
tripliciter poteſt intelligi titulus que
ſtionis. Uno modo ſic. vtrum quodlibet elementorum de
terminet ſibi vnam ſuarum qualitatum primarum ⁊ in
ſummo ⁊ non aliam: vt ignis caliditatem ⁊ non ſiccitatẽ.
¶ Secundo ſic. vtrum ſuppoſito ꝙ elementum determi
naret ſibi ambas ſuas qualitates ĩ ſummo: tñ vna qualita
tum magis conſequitur naturam ſuam: vt caliditas ma
gis conſequitur naturam ignis: quam ſiccitas: ⁊ ſic
de aliĩs. eſto ꝙ in igne ſit tanta caliditas: ſicut ſiccitas.
¶ Tertio modo ſic. vtrum qualitas ſimbola duobus ele
mentis conueniens per prius conueniat vni eorum: ꝗ̃ al
teri. vtrum caliditas prius conueniat igni ꝗ̃ aeri: ⁊ ſic de
2m notm aliĩs. ¶ Secundo notandum eſt. ꝙ nõ debet eadem qua
litas prima eque primo attribui elementis diuerſarum ſpe
cierum. patet. quia cum quelibet qualitas ſit finite perfe
ctionis. oportet ꝙ quarumlibet illarum perfectionum fi
nitarum inequalium: cum vna magis conueniat: ꝗ̃ cum
vna alia: ſicut quicunq; duo numeri finiti diuerſarum ſpe
cierum reſpectu cuiuſcunq; alterius finiti numeri. igitur
cum perfectionis elementorum diuerſorum ſpecie ſunt fi
nite ⁊ inequales: oportet quamlibet qualitatum eis conue
3m notm nientem magis conuenire vni eorum ꝗ̃ alteri. ¶ Tertio
nota. ꝙ cuilibet elementorum aliqua qualitas prima pri
mo debet conuenire: ⁊ econuerſo. patet. quia elementa di
ſtinguuntur tanquam ab effectu penes qualitates pri
mas: ⁊ tot ſunt qualitates prime: quot ſunt elementa. ideo
rationabile eſt. cuilibet elementorum vnam de qualitati
bus primis primo competere.

His premiſſis ſit prima concluſio. igni conue p 3.
nit ſumma caliditas. probatur
alicui elementorum conuenit ſumma caliditas ⁊ nulli al
teri ꝗ̃ igni conuenit ſumma caliditas. quare ⁊c̃. maior eſt
nota. quia quelibet qualitas prima in ſummo debet ali
cui elementorum competere. alias penes illam non ſume
retur aliquod elementum ſimplex: eo ꝙ ipſa eſſet mixta
in quolibet elemento: minor patet. quia ſi alteri conueni
ret. hoc maxime conueniret aeri in ſummo. cuius oppoſi 1m
tum eſt dictum in precedenti articulo. ¶ Secundo nobi
liſſimo elemento nobiliſſima qualitas prima debet attri
bui in ſummo: ſed ignis eſt nobiliſſimum elementum: ⁊
caliditas nobiliſſima qualitas prima. igitur ⁊c̃. maior no
ta. nobilioris rei nobiliores ſunt proprietates: ⁊ qualitas
debet in elementis que primo attribuitur eidem eſſe ſum
ma. aliter enim non diceretur ſimplex propter ipſam. mi
nor patet. quia ignis eſt elementum ſupremum in nobiliſ
ſimo loco collocatum. ⁊ maxime actiuum: ideo nobiliſſi
mum elementorum. caliditas autem inter qualitates pri
mas maxime eſt actiua. ideo nobiliſſima dicitur qualita
tum primarum. dignius enim eſt agere ꝗ̃ pati. Jtem quã
to forma eſt magis actiua tãto prime cauſe. ſ. deo eſt ſimi
lior. ⁊ p ↄ̃ñs perfectior. ¶ Secunda concluſio caliditas 2a 3.
ignis exiſtens in naturali diſpõe eſt intenſiſſima caliditas:
que poteſt eſſe per naturam. probatur. illa caliditas eſt in
tenſiſſima que per naturam poteſt eſſe cũ qua nullus gra
dus frigiditatis ſimul exiſtat: ſed ſic eſt de caliditate ta

lis ignis.igitur ⁊c̄.maior patet.q2 dictum eſt in primo ar
ticulo q̄ precise ad generationem gradus caliditatis cor
rumpitur gradus frigiditatis.ergo vbi non eſt aliqua fri
giditas:ibi nullomodo nō poteſt produci aliqua caliditas.mi
nor patet.quia aliter in vtroq3 elementorum cui conuenit
2ᵐ eſſet remiſſa. ℭ Secundo ſic.vel caliditas ignis poteſt in
infinitum intendi.⁊ hoc non.q2 omnium natura conſtan
tium certus eſt terminus magnitudinis:tam in extenſio
ne q̄ in intenſione:vel per fiᵐ.⁊ ſi ſic.non videtur quādo
2ˢ ⁊ 4ˢ ignis totam illam latitudinē haberet:cum eſſet in natura
Corre^m li diſpoſitione:aliter non eſſet ſimplex qualitatiue. ℭ Corre
larium.ignis non habet ſiccitatem in ſummo.p3 ex ſecun
do articulo.q2 tunc haberet ambas qualitates in ſummo.
2.corre^m ℭ Secundum correlarium.ignis eſt prius calidus ⁊ nō
3ᵐ corr^m ſiccus.primo modo p3.per primum notabile. ℭ Tertium
corre^m.aeri nō cōuenit p̄ caliditas.p̄ mō p3 p̄ pᵐ notabile.
q2 eadem qualitas prima nō d3 duobus elementis primo
cōuenire:ſed cum caliditas primo ineſt igni.ſequitur q̄ nō
3ᵃ ꝯ. ineſt pmo aeri. ℭ 3ᵃ ꝯ.ignis exñs i nāli diſpōne determiat
ſibi maximā raritatē:q̄ p̄ nām pōt eē.pbaf.q2 determinat
ſibi maximā cām raritatis q̄ p̄ nām pōt eē.igif maximam
raritatem.ꝯña t3.q2 cū in agentibus nālibus effectus pro
portionatur ſue cāe.⁊ p̄ ꝯñs ad maximam cām maximus
ſequitur effectus.añs p3.q2 determinat ſibi maximam ca
liditatē cum ſiccitate ꝓportionata.⁊ nō vr̄ maior poſſe eē
Corre^m. cā raritatis per naturam. ℭ Correlarium pᵐ.mā ignis p̄
ſuam nām nō pōt plus extendi.p3.q2 nihil pōt eſſe rarius:
q̄ nihil pōt habere minus de mā ſub equali extenſione.er
2ᵐ corr^m go mā eius nequit plus extendi. ℭ Scōm correlarium.ſi
ſolum eſſet elementum ignis exiſtentis in nāli diſpōne:ſic
ſci3 q̄ oia alia eſſent annihilata:⁊ ſue nāe permitteref ipm
non repleret oia.p3.q2 eius mā non poteſt plus extendi p̄
precedens.ergo non poſſet plus per nā3 de loco replere:q̄
3ᵐ corr^m tunc repleret. ℭ Tertiū correlarium.ſi hec ꝓpō.materia
eſt infinite paſſibilitatis.ſic intelligatur q̄ nulla extenſio
imaginabilis ſm eſſentiam naturalem repugnat materie
4ᵃ ꝯ. ipſa eſt falſa.p3 p̄ predicta. ℭ 4ᵃ ꝯ.aeri exiſtenti in nāli di
ſpoſitione ꝯuenit ſumma humiditas:q̄ p̄ nām pōt eſſe.ꝓ
baf.q2 aliqua q̄litas pma dr̄ aeri in ſūmo ꝯuenire:ſed ſibi
ſic nō cōuenit alia q̄ humiditas.igif ⁊c̄.maior p3 p̄ tertiū
notabile.minor p3.q2 aer non habet intenſe niſi duas qua
litates primas ſcilicet caliditatem ⁊ humiditatem.mō nō
h3 caliditatem in ſummo p̄ pdicta. ℭ Confirmaf.q2 vel
aeri conuenit humiditas in ſummo.⁊ ſi ſic.hr̄ ꝓpoſitū:vł
cōuenit ſibi remiſſa.⁊ ſi ſic.ſequitur q̄ aeri exiſtenti in na
turali diſpōne nō cōuenit aliqua qualitas in ſummo.⁊ p̄
ꝯñs aer in nāli diſpōne erit mixtus q̄litatiue:ſicut mixta:
5ᵃ ꝯ. qḋ eſt inconueniens. ℭ Correlariū.aer primo modo eſt p̄
mo humidus.p3 p̄ pmum notabile. ℭ 5ᵃ ꝯ.aque exiſtenti
in nāli diſpōne ꝯuenit ſūma frigiditas:q̄ p̄ nām poteſt eē.
probaf.q2 vel cōuenit ſumma humiditas:vel ſumma fri
giditas.ſi 2ᵐ dicaf:hr̄ propoſitum.nō poteſt dici primum:
2ᵐ con q2 ſūma hūiditas cōuenit aeri.modo eadē qualitas nō d3
firmaf bet duobus elementis in ſummo cōuenire. ℭ Confirma
tur.aqua h3 ſe ad frigiditatem:ſicut ignis ad caliditatem:
ſed ignis eſt ſūme calidus:igitur.maior p3.q2 aq̄ ⁊ ignis
T.c.23. ſunt elementa eque ſimplicia p̄ nām in ambabus qualita
tibus principaliter oppoſita.p3 p̄ pħm in littera.⁊ ideo ep3
3ᵐ q̄ ſic aqua ſe hēat ad frigiditatē:ſicut ignis ad caliditatē
minor p3.p̄ ꝯnem ſecundam.3ᵒ ꝓbaf ſic.ſumma frigidi
tas alicui elemento ꝯuenit.⁊ nō conuenit alteri q̄ aq̄.igif
⁊c̄.maior p3.q2 eſt vna de pmis qualitatibus.⁊ p̄ ꝯñs in
ſūmo d3 ſeq nām alicuius elemēti.minor p3.q2 frigiditas
nō cōuenit inter elemēta intenſe:niſi terre ⁊ aque.⁊ mani
Corre^m. feſtum ē q̄ nō terre.primo p̄ pcedentē articulum.igif ⁊c̄.
ℭ Correlarium.aqua eſt primo frigida primo modo pa

tet per concluſionem. ℭ Secundum correlarium.aqua 2ᵐ corr^m
in diſpoſitione naturali non eſt ſumme humida.p3 per p̄
cedentem arti.q2 non habet ambas qualitates in ſummo.
ℭ Tertium correlarium.aqua habet aliquos gradus ſic 3ᵐ corr^m
citas ſue humiditati admixtos.p3.q2 aliter eēt ſumme hu
mida per primum articulum. ℭ Sexta cōcluſio.terra exi 6ᵃ cōclo.
ſtens in naturali diſpōne h3 ſūmam ſiccitatem:que p̄ nām
pōt eſſe.p3.q2.vnam qualitatum primarum d3 hr̄e in ſum
mo:⁊ nō h3 ſummā fridītatem.igif ⁊c̄.conſequentia tenet
maior p3.p̄ tertium notabile.minor p3 per p̄dicta in pmo
articulo.item aer h3 humiditatem in ſūmo.igif ⁊ terra ſic
citatem.ꝯña declaraf:vt prius.Item ſi ſūma ſiccitas nulli
alteri elemento ꝯuenit.q2 nō igni:vt dictum eſt in correla
rijs cōcluſionis ſecūde. ℭ Correlariū.terra i naturali diſ Corre^m
poſitiōe eſt pmo modo ſicca.p3 per ꝯnem.Et per has con
cluſiones p3 quid ſit dicendum ad primum ſenſum q̄onis.
ℭ 7ᵃ concluſio quo ad ſecundum intellectum queſtionis 7ᵃ cōclo.
eſt.q̄ cuilibet elementorum per prius cōuenit vna ſuarum
qualitatum primarum q̄ alie.Iſta concluſio ex dictis ſa
tis eſt manifeſta.quia cuilibet elementorum conuenit vna
qualitas in ſūmo ⁊ non alia.mō nullus dubitat quin illa
qualitas magis cōſequitur naturā alicuius rei:que nulli
naturaliter conuenit in ſummo:q̄ que ei conuenit remiſ
ſe. ℭ Sed aliter probatur concluſio pro probatione com
muni:ſiue ambe qualitates in elemento dicerentur eſſe ſū
me:ſiue non.quia vnicuiq3 rei naturali non conueniunt
eque primo ſue proprie due proprietates diuerſarum ſpe
cierum:ſed quodlibet elementum eſt ens naturale ⁊ ſue p̄
me qualitates ſunt euſdem due proprietates ſpecie diffe
rentes.igitur non conueniunt ſibi eque primo.igitur vna
per prius:⁊ alia per poſterius:quod fuit concluſio.maior
patet de ratione notabilis ſecundi:quare due diuerſe ſpēs
finite non habent eandem habitudinem ⁊ equalem cum
vna ſpecie finita:vt nulli duo numeri hñt eādem ꝓportio
nē reſpectu euſdem tertij numeri.minor quo ad ambas p̄
tes nota eſt de ſe. ℭ Octaua concluſio.diſtributio quali 8ᵃ cōclo.
tatum primarum:quam facit Ariſto.ipſis elemētis eſt ra T.c.23.
tionalis ⁊ bona.patet.q2 caliditatem que eſt maxime acti
ua.⁊ per conſequens nobiliſſima attribuit ipſi igni.primo
ſcilicet nobiliſſimo elemento.conſequēter autem humidi
tatem que inter paſſiuas eſt nobilior.quia magis actiua q̄
ſiccitas.quia habet ſe per modum habitus.ſiccitas autem
per modum priuationis:attribuit enim aeri.deinde frigi
ditatem:que per modum priuationis ſe habet reſpectu ca
liditatis.eſt tamē nobilior q̄ ſiccitas.primo attribuit aq̄
deinde ſiccitatem que eſt minime perfecta inter qualitates
primas attribuit primo terre tanq̄ elemento minus nobi
li.Item rationalis eſt diſtributio:quia ſemper poſt vnam 2ᵐ
actiuam.ſequitur vna paſſiua:vt poſt caliditatem ſiccitas
poſt frigiditatem humiditas.Item tertio rationalis eſt di 3ᵐ
ſtributio.quia ſic ſemper collocantur.q̄ elementum ſupe
rius habet conuenientiam in vna qualitate prima cum in
feriori:vt ſit ſic locus eius naturalior.⁊ inter ipſa debita p̄
portio magis conſeruetur. ℭ Nona concluſio quo ad ter 9ᵃ cōclo.
tium ſenſum intelligendi queſtionem eſt.q̄ igni per prius
ineſt caliditas q̄ aeri:⁊ aeri per prius humiditas q̄ aque:
⁊ ſic deinceps.p3.per cōcluſionem precedentem. ℭ Corre pᵐ corr^m
larium primum ex dictis eſt.q̄ ſicut caliditas eſt nobilior
inter qualitates actiuas:ſic humiditas eſt nobilior inter
paſſiuas.p3.q2 nobiliori elemento conuenit.p3.igitur mo
dus.ē.dictus:vñ ille due:caliditas ⁊ humiditas reſpectu
oppoſitorum ſunt quaſi habitus:⁊ oppoſite vt priuatio
nes:vnde ille due prime dicuntur pricipia vite ⁊ oppoſite
priuationes euſdē:propter quod ēt planete calidi ⁊ hūi
di dicunf beniuoli ⁊ alij nō:ſicut ſūt frigidi ⁊ ſicci. ℭ 2ᵐ 2ᵐ corr^m
correlariū eſt.q̄ aliq̄ mō in his ē pulcher ordo.q2 poſt no

biliſſimam actiua ſequitur nobiliſſima paſſiua. deinde
poſt actiuam minus nobilem ſequitur paſſiuum minus
3ᵐ corᵐ nobile. ¶ Tertium correlarium eſt. ꝙ rationabiliter paſ/
ſiue minus ſeparabiles ſunt ab elementis: quibus conue/
niunt. pȝ qꝛ ipſe inter ſe tarde agunt vt primo dictū eſt. alie
autem ſunt fortis actionis.

Quantū ad quartum articulū dubitatur iuxta hoc qđ
dictū eſt aquā in nāli diſpōne eſſe ſummā
frigidā. Utrū aqua in nāli diſpōne debeat ſemper eſſe cōge
lata: ⁊ arguitur ꝙ ſic. qꝛ illud in quo eſt maxima cā cōge
lationis debet ſemper eſſe cōgelatū. ſed in aqua eſt maxīa
cā cōgelationis ⁊c. maior pȝ. qꝛ magnitudo effectus ſequitur
magnitudinē ſue cāe in agentibus naturaliter. minor ap/
paret. qꝛ in aqua eſt maxima frigiditas: que pōt eē: mō vr̄
ꝙ nihil de agētibus particularibus ſit magis cā ꝯgelatio
2ᵐ nis q̄ȝ frigiditas: prout docet experientia. ¶ 2ᵒ ſic. frigidi/
tas maxime congelat: igitur aqua in nāli diſpōne ſemper dȝ
eſſe cōgelata. ꝯña tȝ. vt prius. qꝛ aqua hȝ maximā frigidi
tatē. que pōt eſſe. añs ꝓbatur. Primo. qꝛ experientia docet:
glaciem eſſe frigidiorē aqua nō cōgelata. quod nō eſſet ni
ſi aqua fuiſſet ꝯgelata pncipalr ꝑ intenſionem frigidita
2 tis. ¶ Secūdo. videmus ꝙ tempore geli ſp̄ eſt maior fri/
giditas q̄ȝ alio tpe. quod nō vr̄ eſſe niſi qꝛ frigiditas facit
3 aquā cōgelari. ¶ Tertio oēs cōiter dicunt aquā congela
4 ri ꝑ frigus. añs eſt manifeſtū inquirentibus a laycis. ¶ 4ᵒ
dicunt ⁊ recitant ſcribentes iſtorias: ꝙ i ptibus borealibus
quedam ſunt maria ſp̄ cōgelata: alia ſunt ſolum duobus
menſibus circa feſtū ſancti Joānis baptiſte degelata: qđ nō
vr̄ eſſe niſi qꝛ in illis ptibus eſt maximū frigus in aliqbus
5 ptibus anni. igitur vr̄ ꝙ frigiditas maxime congelat. ¶ 5ᵒ
oīa congelata reſoluuntur a calido. igitur principaliter coa
gulantur a frigido. ꝯña tȝ per. p. 4ᵒ methau. q̄ a frido con
gelantur: a calido reſoluunt̄. añs pȝ ꝑ experientiā.

In oppoſitum eſt. ⁊ vr̄ eſſe. p. 2ᵒ huius dicēs
T. c. 23. ꝙ aq̄ ⁊ olīo humida ſunt be/
⁊. 49. ne terminabilia termino alieno ⁊ difficile termino ꝓprio:
hoc autē non eſſet verū: ſi aqua in nāli diſpōne ſemꝑ eſſet cō
gelata: eo qđ congelatum terminatum eſt termino ꝓprio.
¶ Item cum aqua ſit a nā inſtitutum elementum: vt cō/
tineat ptes terre i miſto: modo ad hoc ineptū eſſet ſi de nā
alius eſt: ꝙ in nāli diſpōne ſemper eſſet cōgelata.

Hec dubiᵒ eſt multū difficilis: ⁊ cā difficultatis ē: qꝛ nū
q̄ȝ quicq̄ȝ de ea inuenire potui bene determinatū:
⁊ ideo quicquid de ea dicam probabiliter ponā: vt aliq̄s det
cā imaginationis ⁊ diligentius inquirendi de cauſa cōge
lationis: ⁊ ſicut in oībus dictis meis me melius dicentibus
pᵃ ſuppō ſubieci. ita ſpecialiter facio in iſto. Hoc premiſſo pro dubi/
tatione ſit prima ſuppō hec. intenſio frigiditatis in ſubō ē
cā maioris grauitatis vel ad minus nō remittētis eā. pro/
batur ſic. qꝛ vel frigiditas ſtat cum ſiccitate. ⁊ ſi ſic. tūc cū
intenditur non eſt cā quare remittitur grauitas corporis in
quo ſtat: vel cum hūiditate. ⁊ ſi ſic. tunc per philoſophū
in problematibus in reddendo cām quare aqua calida ca
dens deorſū minus ſonat q̄ȝ frigida: eſt cauſa maioris gra
uitatis: qꝛ propter hoc magis ſonat aqua frigida: q̄ȝ cali/
da. ¶ Secunda intenſio caliditatis nunq̄ȝ remitteret le/
uitatem. igitur intenſio frigiditatis nunquam remitteret
grauitatem. conſequentia tenet a ſimili. qꝛ ſicut ſe hȝ cali/
ditas ad leuitatē: ita ſe hȝ frigiditas ad grauitatē. añs pȝ.
2ᵃ ſuppō auctoritate Ari. allegata. ¶ 2ᵃ ſuppō eſt. ꝙ in ordine natu
re grauiora debent eſſe ſub leuioribus: ⁊ leuiora ſuper gra
uiora. illa pȝ ad experientiam de ordine elementorum: ēt
pȝ de ligno ſub aqua poſito ſurſum violenter ſubſtentata:
qđ lȝ ſit ſub illa aqua propinquius ſuo loco nāli. qꝛ in ſperis
aque ⁊ terre. tn̄ qꝛ appetit eſſe imediate ſupra grauius aſcē
3ᵃ ſuppō dit in ea quouſq̄ȝ ſit ad ſupficiem aque. ¶ 3ᵃ ſuppō. gla/
cies nālr aſcēdit in aqua non prohibita. pȝ ꝑ experientiā:
¶ Hic qdam ſubtilr rñdent ꝙ verū eſt ꝙ ſupponitur: ſed hoc
dicūt eſſe. qꝛ glacies generatur de aqua leui: puta in ſuperficie
aque: vbi aqua eſt leuificata a radijs ſolaribus. ⁊ iō leuior
eſt glacies ⁊ aſcendit in aq̄ graui. Sed vr̄ mihi ꝙ rō nihil
valet qꝛ ſuppoſito ꝙ ita eſſet ſicut iſti dicunt ꝙ aqua in ſu
perficie eſt leuior q̄ȝ in ꝓfundo. tamen ſi vt iſti pretēdunt
adequate fieret cōgelatio per frigiditatis intēſionē: vtiq̄ȝ
fieret grauior iſta aqua: q̄ȝ aq̄ inferior anteq̄ȝ congelaret.
cum iſta propter intēſionem frigiditatis congelet̄ ⁊ infe/
rior non: ⁊ ſic per iſtam rōnem iſti incidūt in id quod cre/
dunt euitare. credunt. n. ſaluare non obſtāte premiſſa ſup
poſitione ꝙ congelatio principaliter fiat ꝑ intenſionē fri
giditatis in rñdendo ipſi concedūt ꝙ glacies cōgelata in
ſuperficie aque hȝ minorem frigiditatem q̄ȝ aqua nō con
gelata exñs in ꝓfundo. modo iſta vr̄r repugnare. ¶ Itē
in magnis fluuijs glacies generatur ꝑ magnas petras in
fundo. vñ ſm illos aqua eſt grauiſſima ⁊ frigidiſſima. tn̄
aſcendit ad ſuperficiem aque: vt dicūt naute. ⁊ habeo ſociū
qui ſe hoc dicit vidiſſe: ⁊ vulgares in partibus noſtris: iſta
de cā vocāt iſtam glaciem in fundo genitā. ḡ rō illorū non
valet. Item glacies aſcendit in aq̄ tepida. igitur non eſt re
ſponſio illorū bona. tȝ ꝯña. ⁊ añs eſt manifeſtum. ¶ 4ᵃ ſup 4ᵃ ſuppō
poſitio. ſequitur ex dictis. ꝙ glacies eſt leuior aqua. pȝ ex
ꝑcedēte. qꝛ nō aſcenderet in aq̄: cum grauiora volunt eſſe
ſubter ⁊ leuiora ſupra. ¶ 5ᵃ ſuppō iterū ſequitur ꝙ glacies 5ᵃ ſuppō
nō hȝ tātā friditatem intēſam: ſicut aq̄ hȝ in nāli diſpōne
probatur. qꝛ ſi haberet tātā friditatem. igitur tātā graui
tatem: ſed non hȝ tātam grauitatē. igitur ⁊c. maior pȝ. ꝑ
ſuppōnem primā. qꝛ equalis frigiditas nō remitteret grauī/
tatem. minor pȝ. per ſuppōnem precedentem. ¶ 6ᵃ ſuppō. 6ᵃ ſuppō
nūq̄ȝ glacies eſt aq̄ pura: ſeu aq̄ exñs in nāli diſpōne. pȝ. qꝛ
ſi eſſet aqua pura haberet ſummā friditatē: q̄ pōt eē. ꝑ 2ᵐ
articulū: ſed illā non hȝ. per ſuppōnem precedentem dupli
citer. Itē ſemper i glacie eſt groſſities terreſtris. ⁊ talis nō
eſt in aq̄ pura. igitur ⁊c. maior pȝ. qꝛ capta pecia glaciei in ſu
percie aque mundiſſime ⁊ repoſita in olla metallina bene
obſtructa ⁊ ad ignē poſita degelata glacie apparebit aq̄
immunda ⁊ terreſtris qđ non eſſet niſi groſſities terreſtris
fuiſſet incluſa glaciei. minor nota eſt de ſe.

His premiſſis ad dubitationem ſit prima cō/ pᵃ ꝯ.
cluſio. aq̄ i nāli diſpoſitione nō
dȝ eſſe ꝯgelata. probatur pmo. qꝛ glacies nō eſt ita grauis
ſicut aq̄ in nāli diſpoſitione. igitur ⁊c. cōſequentia tenet. ⁊
añs pȝ. ꝑ quartam ſuppōnem. ¶ Scđo glacies ſemper eſt
miſta: ꝑ probationē ſuppōnis ſexte. ḡ ⁊ ꝑ ſcđam ſuppōnē.
modo aque in nāli diſpōne nō eſt miſta. igitur ⁊c. ¶ 3ᵒ cum
aqua calefacta reducat ſe ad maiorē friditatē q̄ȝ ſit frigi/
ditas medij: vt docet experiētia in eſtate calida: nō eſt rō:
quare aqua in tali eſtate poſita in celario frigido nō redu
cit ſe ad naturalem friditatem ⁊ ad congelationem: eo ꝙ
ibi non eſt impediens. cū igitur hoc non faciat. manifeſtū
eſt ꝙ non eſt de natura aque exiſtentis in naturali diſpoſi
tione eſſe congelatā. ¶ 2ᵃ ꝯ. intenſio friditatis non eſt prin/ 2ᵃ ꝯ.
cipalis cā ⁊ adeq̄ta poſt cās vniuerſales congelationis: ꝓ
batur dupliciter. pmo. qꝛ ſi intenſio frigiditatis eſſet hu/
iuſmodi cā. ſequitur ꝙ glacies eſſet grauior q̄ȝ aq̄ cōis. ꝯña
eſt cōtra ſuppōnem quartā. ¶ Scđo ſi intēſio friditatis
eſſet pncipalior cā cōgelationis. ſequitur ꝙ glacies quan
doq̄ȝ haberet tantam frigiditatem: ſicut aqua in naturali
diſpōne. ꝯña eſt falſum: ⁊ contra quintam ſuppoſitionē:
⁊ ꝯña tenet. qꝛ ex quo cā congelationis eſt intenſio frigidi/
tatis: non videtur propter quid glacies non haberet tātā
frigiditatē: ſicut aqua in naturali diſpōne. ¶ 3ᵒ probatur
concluſio. ſepe videmus ꝙ tempore gelu eſt maior calor
q̄ȝ fuit ante quando non fuit gelu. qđ nō videtur debere eē ſi

frigiditas inteſa eſſet cauſa congelationis. Item cõmuniter in congelatione conſeq̃nte gelu eſt fortiſſimuȝ frigus: quod nõ deret eẽ ſi inteſio frigiditatis eẽt cauſa congelationis: q̃a tunc q̃diu maneret frigus forte deberet manẽ gelu. Sed tunc eſt fortior dubitatio quid tunc ſit p̃ncipale congelans: ad quod ſicut p̃miſſum eſt ꝓbabilr: probat̃ vel videtur ꝑ p̃dicta ꝙ ad cõgelationeȝ videt̃ concurrere conſtringẽs ſeu poros claudẽs ingroſſans ⁊ exalationem leuẽ terreſtrẽ cõmiſcẽs primo oporteret concurrẽ leuẽ exalationẽ: vt propter eam reddat̃ ⁊ ſoluat̃ cauſa ꝑ quam glacies eſt leuior aqua. ❡ Scd̃o. cõcurrẽ opȝ ingroſſans vt ꝓpter illud reddat̃ cauſa quare aqua cõgelata ſemper eſt groſſior q̃ȝ aqua pura: ⁊ habẽs terreſtreitates mixtas: opȝ ibi cõcurrẽ claudens ⁊ ſtringẽs: vt. ſ. partes humidas aereas per cõſtrictionẽ expellat: vt ſic ꝓhibeatur aque fluxus quẽ habet a natura: ⁊ hoc videt̃ eẽ cauſa ꝓpter quaȝ ſit gelu cõmuniter cuȝ magna frigiditate: q̃a frigiditatis eſt congregare exalationẽ ſiccaȝ groſſitiẽ terreſtrẽ ⁊ aqueã. ſimilr hec eſt cauſa: q̃re omnia cõgelata degelantur a calido: q̃a in ꝯgelatis includunt̃ aqua groſſities terre ⁊ exalatio leuis. modo caliditatis eſt ſegregare res etherogeneas: vt dicitur ſecundo huius. ⁊ per cõſeq̃ns ſegregando degelat aquã. Tunc iuxta hoc põt dici ꝙ p̃ncipale congelans aquam eſt iſtuẽtia celeſtis nata conſtringẽ ingroſſare ⁊ exalationem leuẽ aque congelando cõmiſcẽ: vel in ea exiſtẽtem concludẽ: propter quod aqua calefacta citiꝰ cõgelatur q̃ȝ alia aqua. ſ. veniente conſtringẽte. in ea. n. ſunt ſtatim exalationes leues incluſe. ⁊ ideo ꝓpter conſtrictionẽ pororum ⁊ illorum incluſionẽ ſtatim congelatur. hec etiã eſt cauſa: quare in magnis fluminibus glacies nõ generatur in ſuperficie aque. ſed in ꝓfundo: ⁊ in cõtactu terre: q̃a ibi eſt groſſicies terreſtris: ⁊ per aſpectum influentie leuificãtur exalationes terreſtres q̃ reperiunt̃. ⁊ ideo glacies citiꝰ gñat̃ ibidẽ. His p̃miſſis r̃ndetur ad ꝓbantia motiua aquam in nãli diſpoſitione eẽ congelatam.

Ad p̃ᵐ in p̃nˢ articu. **Ad primum** dicitur ꝙ maxima frigiditas non eſt maxima cauſa congelationis: imo requirit̃ ingroſſans reſtringẽs exalationes terreſtres ⁊ cõmiſcẽs vt dictũ eſt.
Ad 2ᵐ ❡ Ad ſcd̃m dicitur ꝙ frigiditas numq̃ȝ ſe ſola congelaret niſi alie dicte cauſe concurrerẽt. Ad probationẽ p̃mã dicitur ꝙ lȝ appareat ad tactum glaciẽ eẽ frigidiorem aqua: hoc eſt ſolum propter compactionem denſitatẽ ⁊ groſſitatẽ materie: ſed ſm veritatẽ aqua eſt frigidior.
Ad 3ᵐ ❡ Ad tertium dicitur ꝙ verum eſt ꝙ cum gelu eſt magna frigiditas: tamen illa forte principaliter nõ congelat: ſed quatuor cauſe concurrentes enumerate.
Ad 4ᵐ ❡ Ad quartũ. ſ. auctoritatẽ laycorum dicit̃ ꝙ ad cãm cõgelationis parum aduertũt: ⁊ iõ de talibus nõ dȝ eis credi ſpãlr vbi ratio efficax deuincit. dictum tamẽ eorũ hȝ veritatẽ: ꝙ cõmuniter ad gelu magnũ ⁊ intẽſum frigus cõcurreret: ſȝ nõ ſufficit.
Ad 5ᵐ ❡ Ad quintũ dicit̃: ꝙ ſi ita ſit cauſa congelationis in illis locis ſemꝑ ſufficiẽter reperitur ꝑ aliquos aſpectus ſuperiores ſp̃ales tamẽ forte a calore ſolis ſegregant̃ quibuſdam mẽſibus eſtatis: ⁊ tũc iſta diuerſa ad gelu concurrentia impediuntur ſic ꝙ nõ congelat.
Ad 6ᵐ ❡ Ad ſextum pȝ q̃d dicẽdum ꝑ p̃dicta. ſ. quare congulata a calido diſſoluntur. Et hoc de quarto articulo.

Ad p̃ncipales rationes **Ad rationes** p̃ncipales ad p̃mũ negat̃ ꝙ terra ſit p̃mo frigida. Et ad ꝓbationẽ p̃mam d̃r ꝙ eſt id quod remotiſſime diſtat a fonte caloris. vñ minus dicitur hẽre ceteris paribus de caliditate violẽta ſeu diſconueniẽti introducta ab illo. ſ. fonte: ſed non opȝ ꝙ ipſum habeat propẽ hoc in naturali diſpõne ſummaȝ ſeu primo friditatẽ; nec eſt verum ꝙ ſolum ſol eſt cauſa caloris: lȝ frequẽter ſit cauſa caloris extranei.
Ad 2ᵐ ❡ Ad ſcd̃aȝ probationẽ dicitur ꝙ grauitas terre ⁊ dẽſitas ſunt effectꝰ totius complexionis qualitatũ p̃marum terre. ſ. friditatis ⁊ ſiccitatis. ❡ Scd̃o. ꝙ nullus ipſorum eſt effectus ꝓpriꝰ ipſius friditatis: q̃a ſunt ſimul vel maior reperietur grauitas in aqua q̃ȝ in terra: eo ꝙ hẽt tam intẽſam friditatẽ ſicut terra. 2
❡ Tertio etiam ꝙ raritas ⁊ leuitas ignis nõ eſt ꝓprius effectus caliditatis: ſed caliditatis ⁊ ſiccitatis: ⁊ ꝑ hoc ſoluta eſt ratio. negatur. n. ꝙ in terra appet: maximus effectus frigiditatis: q̃ non maxime frigeſacit. imo ſicut pȝ expõne fortius frigeſacit aqua q̃ȝ terra: ⁊ frigeſacẽ eſt ꝓprius effectus frigiditatis. de dẽſitate autẽ ⁊ grauitate: pȝ ꝙ ex eis in terra nõ dȝ argui maxima magnitudo friditatis: q̃ nõ ſũt ꝓpĩ effectus friditatis: vt dictũ eſt. 3
❡ Ad tertiuȝ d̃r ꝙ terra nõ contrariat̃ igni quo ad q̃litates p̃mas: ſicut pȝ iam per phyloſophũ ſcd̃o huius. ⁊ ad phyloſophũ primo metheurorũ dicit̃ ꝙ voluit ꝙ diſtantia locali terra maxime ꝯtrat̃ igni. Ad 3ᵐ T. c. 23.
❡ Ad aliud negetur aſũs. Et ad ꝓbationẽ dicit̃ ꝙ ad continuationẽ terre ſufficit continuitas mãe p̃me. Et ad ꝓbm ſcd̃o huius dicit̃: ꝙ loquitur in mixto: q̃a continuitas mãe prime nõ ſic ſufficeret ad continuare partes mixti ꝓpter diuerſas mãe elũtorꝫ in vnionẽ mixti ꝑ congregandas ſpãlr: quia in im̃mixtis mobilibus a ſe ſicut ſunt animalia: cõtinuitas materie eẽ nimis fragilis ꝑ partiuȝ continuationẽ. Ad 4ᵐ T. c. 49

ad argᵐ de aqua **Ad rationem** arguẽtem ꝙ aqua non ſit p̃mo frigida d̃r ꝙ nõ opȝ illam q̃litatẽ ꝑ p̃us ineſſe aq̃ aut alicui elõ que difficiliꝰ ab eo auferẽ: q̃ ſic cuilibꝫ elẽto ꝑ prius ineẽt q̃litas paſſiua q̃ȝ actiua: eo ꝙ ꝓpter debilitatẽ actionis qualitatis paſſiue in ſuam ꝯtrariam valde tarde ⁊ difficulter qualitates paſſiue remouẽtur a ſubiectis quibus inſunt: ⁊ ꝓbatio etiam q̃ adducit̃ ad cõtrariũ illiꝰ nõ valȝ. nõ. n. opȝ ꝙ ſi aliq̃ q̃litas ab aliqua re difficiliꝰ remouet̃ ꝙ illa ſit ei nãlior ob cauſam p̃dictam.

ad argᵐ de aere **Ad aliam** arguẽtẽȝ ꝙ aer nõ ſit p̃mo humidus: negat̃ ꝙ humiditas fortius cõuenit aq̃ q̃ȝ aeri. Et ad ꝓbationẽ illius p̃mã d̃r ꝙ aqua plus humectat ꝑ dẽſitatem ſue mãe. dẽſitas. n. fortificat actionem.
❡ Ad ſcd̃am ꝓbationẽ dicitur ꝙ ſenſus bñ decipitur in iudicando de intẽſione qualitatis que eſt ſuum ꝓprium obiectum vt ſtanni freq̃nter iudicat eẽ calidius q̃ȝ flãma ignis: quod nõ eſt verum: ſȝ ꝓpter dẽſitatẽ mãe ſtanni decipitur ſenſus: ⁊ ſic eſt in ꝓpoſito. Ad 2ᵐ
❡ Ad tertiam negat̃ ꝙ humiditas faciliꝰ auſert̃ ab aere q̃ȝ ab aq̃ niſi inquantũ fortẽ humiditas aque fortius reſiſtit ꝓpter ſue mãe denſitatẽ: quod eſt extra ꝓpoſitum. Et ad ꝓbatiõeȝ dicit̃: ꝙ frequẽter aer dicit̃ deſiccare: non q̃a hoc facit aer ſȝ exalationes ſicce calide ⁊ terreſtres cõmixte aeri: q̃a quaſi ꝑ totaȝ regionẽ aeris tales ſunt mixte cuȝ aere. Scd̃o dicit̃ ꝙ aer frequẽter deſiccat ꝑ accñs: puta q̃a ſua caliditate reſoluit a corporibus groſſis: vt a panno: vel luto partes ſubtiles aqueas euaporãdo. ⁊ ſic manẽt ꝑtes terreſtres que ſũt ſicce. aer tamẽ q̃ȝdiu manet vr̃ manẽ cum aliq̃li humiditate: ⁊ q̃a hec cãe nõ ꝯuenĩũt aq̃: iõ aq̃ nõ deſiccat notabilr. Ad 3ᵐ

ad argᵐ de igne **Ad rationes** arguẽtes ꝙ ignis nõ eſt p̃mo calidus. Ad p̃mũ põt dici ſm alterũ duorũ modorũ: intelligẽdo q̃õnis titulũ ꝙ lȝ tanta ſiccitas ineẽt igni tamẽ calitas ſibi p̃us cõueniret: q̃a magis ſequit̃ eius nãm. ſȝ hoc dimiſſo negat̃ aſſumptũ: vt dictuȝ eſt. Ad auctẽ alberti d̃r ꝙ plus non voluit niſi ꝙ ſumma calitas exurit humiditatẽ igni violẽtã: nõ tñ exurit remiſſam ſibi nãlẽ. ❡ Ad 2ᵐ d̃r ꝙ calitas ignis nõ exurit humiditatẽ remiſſaȝ ſibi nãlẽ: lȝ q̃ȝlibet violẽtam forte exuraт: nec eſt ſiſe de terra: q̃a terre ꝯuenit ſiccitas p̃mo: ⁊ ideo nihil habere humiditatis. nõ ſic eſt de igne: vt dcm̃ eſt. aliter dicerẽt aliq̃ qui nõ vellẽt ponẽ in elĩs tres q̃litates p̃mas: ꝙ verũ eſt in igne nihil eſſe humiditatis: non tamẽ ſequit̃ ꝙ ſit ſumme ſiccus: q̃ ſiccitas eius eſſet remiſſa per diſſ

Ad 3^m tiam a gradu ſummo. ¶ Ad tertium dicitur ꝙ ignis po
teſt vltra deſiccari: et vltra quod non ſemp ad maiorē ſic
citatē ſequitur maior raritas. ſꝫ ad ſiccitatē cum calidita
te debite proportionatam. vñ maxima cauſa raritatis eſt
ſumma caliditas: cum ſiccitate ſic proportionata: et non
cum ſumma. Aliter dicit quidam ꝙ ſi ſiccitas ignis inten
datur eius caliditas remittit: eo ꝙ ignis indiſponit: et tūc
non ſequit intēſior raritas: ſꝫ magis credo prime rationi.
Ad 4^m per idē reſpondet. ¶ Ad quartā improbationē. quia lꝫ
ignis poſſet vltra deſiccari non propter hoc fortius cale
faciet: q2 lꝫ ſiccitas ſit lima caloris nō tamē quecūqꝫ forti
ficat actionē eius. ſꝫ ſiccitas ipſi calori proportiōata ſicut
prius dictum eſt de cauſa raritatis. non enī quando ignis
deſiccatur vltra ſuam naturalē ſiccitatē eius calor acui
tur: imo potius: eo ꝙ ſiccitas ſit calori diſproportionata
Ad 5^m ſit calor minus acutus. ¶ Ad q̄ntum dicitur: ꝙ ignis eſt
elementum purum quādo eſt in nāli diſpoſitiōe: eo ꝙ hēt vnā
de qualitatibus pmis ſummā et leuitatē ſummā: et p hoc
Ad 6^m differt a mixtis. ¶ Ad ſextam rōnē arguētē contra idē.
negetur ꝙ ſit poſſibile p nām ignē in naturali diſpoſitione
exiſtentē caleſieri. Et ad pbationē dicit ꝙ mā ignis tm̄
eſt informata caliditati ſicut p naturam poteſt informa
ri. et iō influētie non producunt in ea caliditatē. vñ influē
tie gñatiue alicuius effectus triplici de cauſa nō pducūt:
vel quia non inueniūt mām cui effectus natus eſt induci:
vt lumē non calefacit in celo: vel quia eſt ad agēs in ſubie
ctum in quod nate ſunt agē generans oppoſitū effectū
fortius: vel eque fortiter ſicut ipſe ſuum: vel quia mā ſua
effectu tm̄ eſt informata ſicut p eum nata eſt informari.
et hec eſt cauſa: quare ignis in naturali diſpoſitiōe ampli
Ad 7^m us non rareſit. ¶ Ad vltimā dicit ꝙ ſi quodlibet elemento
rum determinat ſibi alias qualitates in ſummo adhuc p
prius determinaret ſibi vnam ꝙ̄ aliam iuxta modum di
ctum in tertio articulo. negetur tamē aſſumptum. Ad p
bationē dicitur ꝙ elementa in naturali diſpoſitiōe ſunt ſimi
lia: q2 lꝫ qdlibet eorum de qualitatibus primis determinat ſibi
vnam in ſummo: et aliam cōmixtum vt prius dictum eſt.
Alii dicunt aliꝫ ꝙ lꝫ elementum determinat ſibi vnam ſuarꝫ
qualitatum remiſſiorē ꝙ̄ aliam. hoc tamē non eēt p ad
mixtionē graduū qualitatis oppoſite: ſꝫ p diſtantiā a gra
du ſummo: et ſic non ſunt mixta. quocūqꝫ modo dicat rō
non procedit. ¶ Rō phi poſt oppoſitū quid ſit dicēdū:
pꝫ per articulum ſcdm: et tertium.

¶ Eodem textu vbi ſupra. Qō. vij.

Septimo queritur de quibuſdā qua
litatibus ſecundis: lꝫ incidē
taliter ſolum ptineat de illis adhuc libꝝ. ſ. vtrū
leuitas aeris et ignis ſint euſdē ſpēi ſpecialiſ
ſime eēntialis: et ſimiliter queri poſſet de gra
p^m uitatibus terre et aque et arguitur pmo ꝙ ſic. ſi leuitas ae
ris exiſtentis in naturali diſpōne eſt remiſſa: tunc eſt euſ
dē ſpēi cum leuitate ignis: ſꝫ leuitas aeris eſt remiſſa. igi
tur. maior pꝫ: q2 ſi differrēt ſpecie: tunc quelibet earum in
ſua ſpē deberet eē ſumma: ſicut pꝫ per illos qui ſunt de il
T. c. 27 la opinione. minor pꝫ: primo auctoritate phyloſophi ter
tio celi dicētis ꝙ aer hꝫ grauitatem. dicit. n. ꝙ omnia elemēta
hñt grauitatē in loco naturali pter ignem. modo illud eē
2 nō poſſet niſi leuitas aeris eēt remiſſa. ¶ Secundo. idem
T. c. 27 auctoritate phyloſophi. 4. celi dicētis ꝙ aer eſt leuis in re
ſpectu ꝙ non vr̄ eē niſi ꝙ hꝫ aliquos gradus grauitatis.
3 ¶ Tertio. aer quandoqꝫ naturaliter deſcēdit: et mouet ad
mediū: ſꝫ hoc vr̄ eſſe pprium grauiū. maior pꝫ: pmo de ae
re intrante poros terre. et ſi dicas ꝙ hoc fac a nā cōmuni ne
fiat vacuum: tūc pꝫ ꝙ nāliter aſcēdit: q2 nā cōmunis nāc ae
ris nāliter obedit: eo ꝙ aer et omnia illa inferiora pp volun
tatē liberam gubernantur a celo vt a natura cōmuni. igi
tur obediunt illi et inclinant ſicut ab illo inclinantur: imo 3
etiā a nā cōmuni mouet ad ſuum locum pprium. Scdo. 2
pꝫ eadē maior de aere exiſtēte in ſpera ignis. talis. n. deſcē
dit et mouet ad cētrum: q2 cētro appropinquat per illū
motum. minor pꝫ: p phyloſophum primo celi. vbi vult ꝙ T. c. 17
moueri ad medium eſt pprium grauium. ¶ Quarto. in
aere nāliter diſpoſitio eſt cauſa ſufficiēs ad grauitatē. igitur
et grauitas. pña tꝫ. quia cauſa ſufficiēte poſita ponit effe
ctus. aña apparet in queſtiōe. nam in aere eſt frigiditas cū
humiditate. modo hec ſunt cauſe grauitatis in aqua. igit
et in aere. ¶ Confirmat q2 intēſa frigiditas cum humidi
tate faciunt grauitatē intēſam ſicut in aqua. igit remiſſa
friditas cum humiditate facit remiſſam. igit cum in aere
iuxta pdicta ſit remiſſa friditas cū humiditate: ſequit ꝙ
ibidē eſt grauitas. ¶ Scdo. ad pncipale a ſimili cauſa in 2^m
ſpē ſpāliſſima non pcedit niſi ſimilis effectus ſꝫ cauſa leui
tatis in aere et in igne eſt ſimilis in ſpē. igitur. maior pꝫ: per
Cōmētatorē. 8. metaphyſice. vbi vult ꝙ agēte eodē et mā Co. 12.
eadē ſtante eadē potētia ſemp idem eſt effectus. et ſecūdo
huius penultimo. c. idē inꝗ̄tum idē ſemp eſt natum face T. c. 55.
re idē. minor pꝫ: q2 tā in aere ꝙ̄ in igne cā leuitatis eſt cali
ditas. et hec in vtroqꝫ eſt eadē in ſpē ſpāliſſima p prius dcā.
¶ Tertio niſi ſic: ſequit ꝙ vnum eēt pluribus contrariū 3^m
in ſpē. ꝯſequēs eſt ꝯ phyloſophum: et pña tꝫ: q2 grauitas 10. m. 17
terre ꝯria eēt leuitati ignis et leuitati aeris que differūt ſpecie. p. c. 10.
¶ Confirmat ſic. niſi ſic: ſequit ꝙ leuitas eſſet leuitati cō
traria. conſequens videt male ſonare: q2 cum leuitas ſit ꝯ
ria grauitati non videt ꝙ ſit aliquo modo ꝯria leuitati.
pbat tamē pña: q2 illa ſunt ꝯria que maxime a ſeinuicē
diſtant et mutuo ſe expellunt et eidē ſuſceptibili viciſſim in
ſunt: ſicut albedo et nigredo. ſꝫ ſic eſt de iſtis leuitatibꝰ. igi
tur. maior pꝫ: p diffīnē ꝯriorum: et minor declarat: q2 cū
ex aere ſit ignis: vel pportionabiliter ſicut humiditas aeris
remittit corrumpit eius leuitas vel non. ſi dicis ꝙ corrū
pit ſequit ꝙ ignis ſua ſiccitate corrumpit leuitatē aeris:
et cum eadē coagēte caliditate generaret leuitatem ignis.
igit leuitas aeris et ignis ſm cauſas ſuas ſe mutuo expel
lunt: et habet ppoſitum. ſi dicis ꝙ non corrumpit leuitas
aeris: ſequit ꝙ manet ſic caliditas: vel igr̄ manet adueniē
te forma ignis: et ſi ſic ſequit ꝙ eadē leuitas numero ma
net in igne que fuit in aere. ergo in eadē ſpē. vel corrumpi
tur: et ſi ſic latitudo gradualis ſubito corrumperet. vꝫ. le
uitas aeris que prius manſerat remiſſa: nec vꝫ ſi diceret ꝙ
corrumperet p modum ſequēde ad corruptionē aeris ſui
ſubiecti: q2 ſubm eius eſt mā pma et non aer. ¶ Quarto. 4^m
leuitates aeris et ignis fiūt ab agēte totaliter eodē in ſpē ſpā
liſſima. igit ſunt euſdē ſpēi. pña tꝫ: et aña pꝫ: q2 calor ſolis
gñat tam leuitatē aeris in aqua ꝙ̄ leuitatē ignis in exala
tione ignea. ¶ Quinto. ſi differūt ſpē eēnt 4^or motus ſimpli 5^m
ces grauium et leuiū. pña eſt contra phm pmo celi. et pña T. c. 5.
tꝫ: quia eſſent quatuor virtutes motiue. ſ. aeris et ignis due le
uitates: et terre et aque due grauitates. modo quot ſūt vir
tutes motiue ſimplices tot ſunt motus ſimplices.

In oppoſitum arguit quia ſi nō differūt ſpecie ſequit ꝙ ex parte grauitatis
et leuitatis non poſſet cōcludi numerus quaternarius ele
mētorū. oppoſitum vult phus 4° celi: et pña tꝫ: q2 nō eſſet T. c. 26.
niſi vna ſpēs ſpāliſſima grauitatis: et vna leuitatis. modo 27.
ex duabus ſpēbus non poteſt concludi niſi numerus bina
rius entium diuerſorum ſpē. et per cōſeqñs non q̄ternarius.
¶ In qōne erunt duo articuli. In primo videbit de q̄ſito.
In ſcdo mouebunt contra dicta dubitationes.

Quantum ad pmum articulū pmo ſupponit ꝙ 3° ſup.
leuitas aeris in ſpera aeris non trahit
ſurſum: nec deorſum. pbat pmo: q2 eſt naturaliter colloca
ta. igit non trahit ſurſum: nec deorſum. aſcēdens pꝫ de ſe

2 ¶ Secundo grauitas aque in ſpera aque non trahit de-
orſum. igitur nec leuitas aeris in ſpera aeris. ꝯſequētia tʒ
a ſimili. aña pʒ primo: q2 ſi naute in mari profundo mul-
tam habeāt aquā ſupra ſe: tamē illa non pōderat vt expe-
3 riētia docet. ¶ Tertio. q2 ſi ponderaret: tunc ſi due quar
te aque ſunt grauiores ꝗ̄ due libre plumbi in ſpera aeris.
ita eſſent grauiores in ſpera aque: quod eſt contra ex-
perientiam. ſi. n. in vaſis ſimeis eque ponderoſis: ⁊ eiuſdē
figure poneres in vno duas libras plumbi: ⁊ in alio duas
quartas aque: ⁊ vtrūqꝫ vas poneret̃ in altero brachiorū
eque libre in aere aqua deſcenderet ⁊ in ſpera aque plum-
bum. ⁊ ꝯña tʒ: q2 ſi grauitas aque in ſuo loco naturali pō
deraret deorſum: tunc ſicut ponderat in aere: ita pondera
ret in aqua. igitur ſequit̃ ppoſitum: ꝙ quicquid grauius
1ᵃ ſupp° eēt in aere eēt etiā grauius in aqua. ¶ Scđa ſuppoſitio.
rerum eiuſdē ſpēi ſpecialiſſime idē eſt locus naturalis in
ſpē ſpecialiſſima. pʒ: quia cuilibet terre cum qualibet ter-
ra: ⁊ ſic de aliis. etiam pʒ p hoc ꝙ locus nālis dicatur eo ꝙ
eſt conſeruatiuus locati. modo rerū eiuſdē ſpēi ſpecialiſſi
3ᵃ ſupp°. me idē locus eſt conſeruatiuus. ¶ Tertia ſuppoſitio. le-
uitas ignis in ſpera aeris naturalr̃ trahit ſurſū. pʒ: quia
ignis violēter collocat̃ in aere. ḡ ⁊ leuitas ſua. Itē leuitas
ignis naturalr̃ mouet ſurſum. igit̃. ꝯña tʒ: ⁊ antecedēs pa
tet: q2 ignis in aere nālr̃ aſcendit vt experimur: ⁊ hoc non
facit niſi mediante leuitate mouēte.

p° ꝯ **His premiſſis** ſit prima ꝯcluſio rñſalis hec. le-
uitas ignis ⁊ leuitas aeris non
ſunt eiuſdē ſpēi ſpecialiſſime. probat̃. q2 ſi ſic ſequit̃ ꝙ ad
eundē locum nālit̃ mouerēt. ꝯña tʒ per ſuppoſitionē ſecū
dā. falſitas conſequētis pʒ. q2 leuitas aeris in ſpera aeris
2ᵐ nō mouet vltra. p ſcđam ſuppoſitionē. ¶ Secūdo ſic. il-
le forme ſunt eēntialr̃ diſſimiles: ⁊ etiam ſpē diuerſe: qua-
rū vna alicubi trahit vbi alia ſimplr̃ non trahit: ſed a na-
tura quieſcit: ſed leuitas ignis aliquo trahit vbi leuitas ae-
ris non trahit. igitur. maior eſt nota. q2 formarum in ſpē
ſimiliū proprietates ſunt conſimiles ⁊ operationes: ſicut
ſatis habet̃ a phyloſopho. 9. metaphyſice. minor pʒ p pri-
T. cō. 3. mā ⁊ 3ᵃᵐ ſuppōnem. ¶ His rōnibus quidam rñdet ꝙ le-
uitas aeris in ſpera aeris non trahit propter formam ſub
ſtantialē aeris prohibentē: eo ꝙ ipſa eſt in loco nāli. Illō
non valʒ: q2 grauitas ⁊ leuitas mouent ſm impetum ſue
nature: ſiue forme conueniat: ſiue nō: vt pʒ de vapore aſcē
dēte: qui a dominio eſt aqueus: vel mēt aque: nihilominꝰ
leuitas mouet eum ſurſum nō obſtante ſua forma ſubali:
cui ille motus eſt diſconueniēs ⁊ inaturalis. Et probatur
concluſio. ſic. vel leuitas aeris eſt ſumma: vel remiſſa. ſi ſit
ſumma: certum eſt ꝙ nō mouet ad ita altum locū ſicut
leuitas ignis. igitur eſt alterius ſpēi a leuitate ignis: quia
aliter eque alte moueret. ſi dicis ꝙ eſt remiſſa: inconueniēs:
q2 tunc aer eēt mixtus in qualitate motiua. ⁊ p ꝯſeqns
in naturali diſpoſitione nō eēt ita purū elm̄tum ſicut ignis:
quod videt̃ eē ꝯtra intētionē philoſophi in hoc ſecundo.
T. c. 23. ¶ Confirmat̃ ſic. non minus elm̄tū determinat ſibi vnā
de qualitatibꝰ motiuis ſimplicē ꝗ̄ de alteratiuis. ſed ma-
nifeſtū eſt ꝙ aer in nāli diſpōne determinat ſibi vnā alte-
ratiuā ſummā vt ante dictū eſt. igitur etiā dʒ ſibi determi-
nare motiuam ſimplicem: ⁊ hoc nō eſſet niſi eius leuitas
eēt remiſſa. ¶ Tertio arguit̃ ſic. leuitas aeris nālr̃ collo-
3ᵐ catur in ſpera aeris tanꝗ̄ in ſuo loco nāli: ⁊ leuitas ignis
non. ergo leuitas ignis ⁊ aeris drn̄t ſpē ſpāliſſima. ꝯña tʒ:
q2 rerū eiuſdē ſpēi ſpecialiſſime eſt idem locus. per ſcđam
ſuppōnē. aña manifeſtū eſt p prima parte: ⁊ pro ſecunda
ſimilr̃: q2 leuitas ignis in ſpera aeris exiſtens ſemper tra-
hit ſurſum: vt dictū eſt in tertia ſuppōne: qđ non eſſet ſi ibi
4ᵐ deʒ eēt in loco naturali. ¶ Quarto. grauitas terre ⁊ gra
uitas aque differunt ſpecie ſpecialiſſima. ergo leuitas ae-
ris ⁊ ignis. ꝯña tenet. q2 ſicut ſe habet grauitas ad graui
tatē in elemētis ita leuitas ad leuitatem. aña pʒ: q2 aliter
rō reddi non poſſet: quare multum vini in ſpera aeris
eſſet grauius modico plūbo: ⁊ in ſpera aque eſt econuer-
ſo. non. n. videt̃ alia cauſa: niſi q2 vtraqꝫ grauitas: tam vi
ni que eſt in aqua ꝗ̄ plumbi que eſt terre i ſpera aeris tra-
hit: ⁊ ideo multitudo ḡuitatis vini ſuperat in aere: in aq̄
autem plumbum: q2 terrea eſt: vini vero grauitas: eo ꝙ
eſt alterius nature ⁊ ſpēi non trahit. ⁊ ideo ibi plumbū eſt
grauius. Et hec etiam poſitio videt̃ magis eſſe de intētio- T. c. 26
ne phyloſophi. 4. celi preut ad oppoſitum fuit allegatū. ⁊ 27.
¶ Secūda ꝯcluſio. tam leuitas aeris ꝗ̄ ignis in ſua ſpe 2ᵃ ꝯ.
ra eſt ſumma. pʒ de leuitate ignis: ſʒ de leuitate aeris pro-
batur: q2 eſt leuitas ſimplicis elementi exiſtētis in natura
li diſpoſitione: ⁊ talis dʒ eſſe ſumma. ¶ Secundo. q2 niſi 2
aeri ſumme conueniret nulli ſumme cōueniret: q2 non cō
ueniret igni: nec etiam mixto in ſummo. ¶ Tertio. q2 ſi 3
poneret̃ remiſſa eſſet eiuſdē ſpēi cum leuitate ignis: quod
negatum eſt ante. ⁊ ꝯña tʒ: q2 omnes qui eā ponunt eſſe
remiſſam: dicūt eam eē eiuſdem ſpeciei cum leuitate ignis.
¶ Correlariū primū. leuitas ignis ⁊ aeris nō ſūt adequa- Corᵐ p°
te ab eiſdeʒ vel totaliter ſimplicibus cauſis: q2 non poſſet Corᵐ 2ᵐ
aſſignari rō: quare ſpē drn̄t. ¶ Secūdum correlarium. le-
uitas ignis ſequit̃ caliditatē cum ſiccitate: ⁊ leuitas aeris
caliditatē cum humiditate. pʒ: quia non videt̃ quomodo
aliter fiant diuerſis agētibus. ſi. n. inter agentia particula
ria ſola caliditas eēt cauſa vtriuſqꝫ leuitatis. tunc ab eiſ-
dem cauſis adequate fieret vtraqꝫ vel fieri poſſet: vt ſi aq̄
caleſieret a caliditate introducta ſpecialiter: cum dictum
ſit prius caliditates aeris ⁊ ignis eſſe ſimilis ſpeciei ſpecia
liſſime eſſentialis.

Quantum ad ſcđm articulum ſit prima dubita
tio ꝯ dicta. ſi drn̄t ſpē ſequitur ꝙ nun
quā imediate ex aere poſſit fieri ignis. conſequēs eſt cōtra T. c. 24
phyloſophum ſcđo huius. probat̃ ꝯña: quia non pōt fie- ⁊ 25
ri ignis niſi cum leuitate ignis. ſed in alteratione aque ab
igne non gñat̃ leuitas ignea. igit̃. ꝯña nota. maior pʒ: q2
ſicut ignis in ſubiecto requirit qualitates primas ad ſui ge
nerationē conuenientes: ita requirit ſibi qualitates ſcđas
ſeu motiuas conuenientes. minor pbat̃: q2 certum eſt ꝙ in
calefactione aque multū ⁊ notabilr̃ remittit̃ frigiditas ⁊
magna introducit̃ caliditas. humiditas autem paruʒ di-
minuitur. ergo continue in aqua calida ſtant ſimul intē-
ſa caliditas cū intēſa humiditate: ad quas per dictas ſeq-
tur leuitas aeris: ⁊ non ignis. igit̃ in calefactione aque ab
igne non gñatur leuitas ignis: qđ fuit pbandum. ¶ Se 2ᵃ duᵒ
cunda dubitatio. ſi drn̄t ſpē ſequeret̃ ꝙ exalatio humida
in aere non deberet aſcendē. conſeqns eſt cōtra phyloſophū
primo methaurorū. ⁊ ꝯña pbatur: q2 in exalatiōe humida
dominant̃ caliditas ⁊ humiditas. vt pʒ p phyloſophum
ibidē. ergo leuitas aeris p dicta ſed illa non dʒ aſcēdere in
ſpera aeris: ſed quieſcē cū ibi ſit in loco ſuo: ⁊ nō trahat.
p ſuppoſitionē primi articuli. igitur talis exalatio in aere
nunꝗ̄ aſcēderet. ¶ Poſſet confirmari: quia vel talis exa-
latio aſcendit in aere a ſua forma ſubſtātiali: ⁊ hoc nō: q2
illa eſt ad modum aq̄: vel aeris: ⁊ taliū non eſt aſcendere
infra ſperam aeris vel a leuitate aeris. ⁊ hoc non. per pri-
mam ſuppoſitionē: q2 infra ſperam aeris non trahit: vel
a leuitate ignis. ⁊ ſi ſic tunc ad caliditatem: ⁊ humidita-
tem: que dominant̃ in exalatione humida: ſequeretur le-
uitas ignis. cuius oppoſitum eſt fundamentum alterius
opinionis. ¶ Tertia dubitatio eſt: quā leuitatem illarū 3ᵃ duᵒ
duarum introducat caliditas introducta a ſole: videtur ꝙ
aeream: quam valde iuuat calor ſolis ad generationē ae-
ris ex aqua: ⁊ videtur ꝙ igneam: quia radij ſolares quan
doqꝫ intēduntur per reflexionē a ſpeculo concauo: vel vi-

ſua diſpōne naturali nullaʒ hʒ grauitatē: ⁊ ſic pʒ quid di-
cendum eſt ad argumentuʒ: ⁊ hoc voluit pħus in iſto ſecū
ad 6m do. ¶ Ad ſextum dr̄: ꝙ elemēta non habētia ſimbolum
T.c.25. conuertuntur in tertiuʒ. ſ. quādo ambo corrūpunt: ⁊ hoc
voluit pħs in 2°. ſed qñ vnū eoꝝ dñatur alteri: tunc cōuer-
ad 7m. tit alterum in ſui nām: ⁊ ideo negatur aña rōnis. ¶ Ad ſe-
ptimā dicitur ꝙ non eſt ſimile ō mixtoꝝ trāſmutatione ⁊
elementoꝝ: q2 mixta non hñt inter ſe ita fortem cōtrarie-
tatem: ſicut elemēta: ⁊ ideo non opʒ ꝙ mixtuʒ actione ſua
poſſit imediate trāſmutari in alterum ſicut elementa. Alia
cā: q2 multa mixta determināt ſibi certas organizationes
diſpoſitiones ⁊ figuras in materia: ⁊ iō ex alio mixto cui
ille diſpoſitiones ⁊ figure non conueniunt: ⁊ ex quo etiam
imediate nequeunt fieri nō poſſunt illa mixta imediate ge-
nerari: ⁊ ideo non quodlibet mixtū poteſt imediate in qōli
ad 8m bet trāſmutari. ſecus eſt de elementis. ¶ Ad octauam dr̄
ꝙ eſt pro primis duabus ꝯcluſionibus ſecundi articuli.
ad 9m ¶ Ad nonaʒ dicit negando ꝯñam. Et ad probationē dr̄:
ꝙ ſi elementis approximatis adinuicem vnuʒ notabiliter
fuerit fortius alio: tūc nō fiet mixtū ex illis: ſʒ fortius cor-
rūpet aliud in ſui nām. Si aūt ſic approximentur: vt quodli
bet tertia ſufficiat corrūpere quodlibet quartū: tūc oīa iſta
corrumpētur ⁊ mediū mixtū generabitur: vt prius dictū ē.
ad xm ¶ Ad decimaʒ dicit ꝙ eſa non, opʒ eſſe equalis virtutis.
2 ¶ Scđo ꝙ vnū eoꝝ non excedit aliqō aliorum in tm̄ ꝙ
3 ipſuʒ totū poſſet conuertere in ſui nām. ¶ Tertio qōlibet
vnū excederet aliud multum in agendo: ſicut ignis ſi eſſet
fortior adhuc non poſſet aliud totū in ſuam nām ꝯuertere
q2 tanta denſitas ſibi repugnaret: ſub quanta oporteret ip
ſum pmanere in conuerſione alterius: eo ꝙ locus ſpere ge-
nerabilium nequit per nām extendi: ⁊ ſic denſitate materie
4 debilitaretur ⁊ vltra non poſſet cōuertere alia. ¶ Quar-
to dr̄: ꝙ cōparando ſperā cū ſpera: ſpera vnius elemēti eſt for-
tior in vna ſui pte ſuper aliam: ⁊ debilior in alia: vt ſub po-
lo ſpera aque eſt potentior ꝙ̄ ſpera aeris. ſub equinoctiali
eſt econuerſo. ſimiliter eſt de alijs. ratio poſt oppoſitum eſt
pro dictis in vltima concluſione.

¶ Differt autem in citius ⁊ tardius ⁊ facilius.

T.cō.xxv. Queſtio.x.

1m DEcimo queritur vtrum in elemētis ha-
bentibus ſimbolum ſit facilior
tranſitus. arguit̄ pᵒ ꝙ non. inter eſa inter que
eſt fortior actio eſt fortior tranſitus: ſed inter
non hñtia ſimbolum eſt fortior actio: igit̄ ⁊c.
maior pʒ. q2 oʒ ꝙ tranſitus ille fiat per actionē: ⁊ per ꝯñs
quanto actio erit fortior tanto trāſitus erit citior ⁊ veloci-
or. ⁊ per ꝯñs facilior. minor pʒ. q2 inter non hñtia ſimboluʒ
due qualitates agunt. in habentibus agit vna ſolum. mo-
2m do duo fortius agunt ꝙ̄ vnū. ¶ Scđo. vbi eſt maior con-
trarietas eſt facilior tranſitus: ſʒ inter non habētia ſimbo-
la eſt maior ꝯriet as: igitur ⁊c. maior pʒ. quia actio ſit rōne
3m ꝯrietatis ⁊ mediante actione illa ſit trāſitus. ¶ Tertio pro
batur idē experientia: videmus. n. ꝙ aqua facilius tranſmu
tatur in ignem ꝙ̄ in terrā. igit̄ inter non hñtia ſimbolū eſt
facilior tranſitus. ꝯña nota eſt: ⁊ aña pʒ. q2 cū gutta aque
pꝯicit̄ in magnū ignē: multo citius in ignē conuertitur ꝙ̄
4m equalis quātitas terre. ¶ Quarto. terra ⁊ ignis non faci-
lius inuicē tranſeunt: ⁊ tñ hñt ſimboluʒ: igit̄ ⁊c. maior pʒ.
pmo: q2 nimis diſtant localr̄: ſic ꝙ inuiceʒ agere non pñt.
2 ¶ Scđo: q2 terra eſt nimis denſa ⁊ ignis ſumme rarus.
modo inter talia valde difficilis eſt tranſitus pp nimiam
3 diſtantiam in raritate ⁊ denſitate. ¶ Tertio: q2 terra ē for
tiſſime reſiſtentie pp denſitatē ⁊ vnionem mãe ſue: quare
4 ſequit̄ ꝙ difficillime corrūpitur. ¶ Quarto: q2 experimur
5m terrā lōgo tpe durare in igne ante ꝙ̄ corrumpit̄. ¶ Quin

to. inter aquā ⁊ terrā: ⁊ etiā inter aerē ⁊ igneʒ eſt difficilior
tranſitus ꝙ̄ inter nō hñtia ſimbolū: igitur ⁊c. ꝯña tenet. q2
illa habēt ſimbolum. per pħm in lr̄a. aña probatur: q2 in- T.c.25.
ter iſta ſit trāſitus mediante actione humiditatis ⁊ ſiccita-
tis preciſe. modo talis eſt multum tarda: ꝙ̄ tranſitus inter
non hñtia ſimbolum: que imediate ſit actione caliditatis
vel frigiditatis: eo ꝙ multo fortius agunt caliditas ⁊ frigi
ditas ꝙ̄ humiditas ⁊ ſiccitas. ¶ Sexto mixta habentia 6m
ſimbolum difficilius inuicem tranſeunt: igitur ⁊ elemēta.
ꝯſequētia tenet a ſimili. antecedens pʒ. q2 vnū cuʒ vno ha
bet ſimbolum: nūꝙ̄ tamen imediate vnum tranſmutaret̄
in aliud: vt homo in aſinum. Confirmatur ſic. q2 trāſitus
ſit ratione actionis: ⁊ actiones ratione diſſimilitudinis. igit̄
cum magis diſſilitudo ſit inter non habētia ſimbolū inter
ea maior erit actio: ⁊ per cōſequens citior tranſitus. ¶ Se 7m
ptimo. ſequitur ꝙ inter ignē ⁊ ignem eēt faciliſſimus trāſi
tus ⁊ velociſſimus. ꝯſequēs eſt falſum: q2 nūꝙ̄ aliquod in
diuidum vnius ſpeciei tranſit in aliquod induiduuʒ euſ-
dem ſpēi. probatur ꝯña: q2 que magis hñt ſimbolum faci
lius inuicem tranſeunt. mō ignis cū igne in vtraꝗ qualita
te hʒ ſimbolum. ¶ Octauo arguit̄: q2 inter hñtia ſimbo- 8m
luʒ ⁊ nō hñtia ſimboluʒ ſit eque velox tranſitus. ⁊ hoc ſic.
in qua ꝓportione ſe hʒ vnū agens ad vnū patiēs ſic ſe hñt
2° agentia ad 2° patientia ceteris paribus. ſed in habētibus
ſimbolum eſt vnū agens ⁊ vnū patiens cum trāſmutatur.
In nō habētibus vero ſunt duo agentia ⁊ duo patientia:
igitur ſimilis eſt proportio agentium ad patiētia in habē-
tibus ſimbolū: ⁊ in nō hñtibus ſimbolum: ergo eſſet eque
velox tranſitus. cōſequētie ſunt note. maior rōnis nota eſt
de ſe: ⁊ minor pʒ. q2 hñtia ſimbolum nō cōtrariant̄ niſi in
vna qualitate: ⁊ ideo in eis ſola qualitas agit ⁊ ſola reſiſtit:
ſed non habentia ſimbolū ꝯriant̄ in ambabus qualitatibꝰ
⁊ ideo in eis due qualitates agunt ⁊ due reſiſtunt.

In oppoſitum eſt pħs: dicit. n. ꝙ facilius ⁊ ci-
tius tranſmutant̄ adinuicem
hñtia ſimbolum ꝙ̄ non habētia. ¶ In hac queſtione erūt T.c.25.
duo articuli. In primo ponende ſunt diuerſe concluſiones
bone de hac queſtione concedende. ſecundo reſpondet̄ ad
queſtionem quo ad intentionem philoſophi.

Quantum ad pmuʒ articulū: pᵒ nota ꝙ qō pōt in- 1m no m
telligi vtrum facilior ſit tranſitus vel
vtrū citior vel velocior ſit tranſitus: ⁊ vr̄ Ar. velle vtrūꝗ
ſicut dictū eſt in rōne ad oppoſitū nec eſt magna differētia:
q2 qō facilius ſit ceteris paribus velocius ſit: difficultas. n.
tenet ſe ex pte reſiſtētie retardātis actionē. ¶ Scđo nota: ꝙ ele- 2m no m
menta dicuntur habere ſimbolū que hñt q̄litatē pmā euſ-
dem ſpēi: ſicut ignis ⁊ aer hñt ambo caliditatē. proportio-
nabiliter de alijs. ¶ Tertio nota: ꝙ eſſe trāſitum faciliorē 3m nōm.
pōt intelligi tripl̄r. Primo mō ex pte potētie actiue reſpe-
ctu reſiſt̄. Scđo modo ex pte cōditionis qualitatū pmarū.
Tertio ex pte conditionis qualitatū ſcđarū: ſicut ſunt ra-
ritas ⁊ denſitas mollicies ⁊ duricies ⁊ ꝯſiles. ¶ Quarto 4m no m.
nota: ꝙ facilitas tranſitus ex pte potentie actiue ad reſiſtē
tiam adhuc poteſt intelligi tripl̄r. vno mō ex parte potētie
actiue tm̄ nō habēdo reſpectuʒ ad reſiſtentiam. Alio mō
ex parte reſiſtentie tm̄ non hñdo reſpectū ad potētiā acti-
uam. Tertio mō ex pte vtriuſꝗ. ſ. actiuitatis ⁊ reſiſtētie ſi-
mul. ¶ Quinto nota: ꝙ caliditas frigiditas fortiter agūt 5m no m.
⁊ debiliter reſiſtunt. humiditas vō ⁊ ſiccitas econuerſo: ⁊
hoc in comparatione ad caliditatem ⁊ frigiditatem.

His premiſſis ſit pma concluſio. ex pte actiui 1a 2ᵒ
tatis tm̄: ceteris paribus in non
hñtibus ſimbolū eſt facilior trāſitus. pʒ: q2 inter illa eſt fa-
cilior actio. ergo ex pte actiuitatis tm̄ ibi eſt facilior tranſi-
tus. ꝯña tenet: ⁊ aña pʒ. per pmas ⁊ ſcđas rōnes factas ad
te oppoſitum. ¶ Scđa cōcluſio. ex parte reſiſtentie tm̄ in 2a 2ᵒ

habentibus ſimbolum eſt facilioꝛ tranſitus. probatur. qꝛ ex parte reſiſtentie tantum tranſitus eſt facilioꝛ vbi reſiſtentia eſt minoꝛ. modo inter habentia ſimbolum reſiſtentia eſt minoꝛ. maioꝛ manifeſta eſt: ⁊ minoꝛ patet. qꝛ in illis
3ª ꝯ ſolum vna qualitas intenſa reſiſtit. ℭ Tertia concluſio. quātum eſt ex parte actiuitatis ⁊ reſiſtētie ſimul ceteris paribus in non habentibus ſimbolum: ⁊ in hñtibus eſt eque facilis tranſitus. patet per vltimaꝫ rationem ante oppoſitum: qꝛ in non habentibus ſimbolū duo agunt ⁊ duo reſiſtunt: ⁊ in habentibus ſimbolum ſola qualitas agit ⁊ ſola qualitas reſiſtit. modo qualis eſt proportio duorū ad duo talis eſt proportio vnius ad vnuꝫ ceteris paribus: quare eq̄ velox eſt actio inter non habentia ⁊ habētia ceteris parib⁹
4ª ꝯ quare etiam eque facilis eſt tranſitus. ℭ Quarta cōcluſio. elementa que tranſmutantur per ſolam actioneꝫ ⁊ paſſionem: caliditatis ⁊ frigiditatis ceteris paribus facilius ⁊ citius tranſeunt inuicem q̄ꝫ que tranſmutantur per ſolā actionem ſiccitatis ⁊ humiditatis. patet. qꝛ inter caliditatem ⁊ frigiditatem eſt fortis actio ⁊ debilis reſiſtētia. inter humiditatem ⁊ ſiccitatem eſt debilis ⁊ tarda actio ⁊ fortis reſiſtentia: modo citioꝛ ⁊ facilioꝛ eſt tranſmutatio per fortem actionē ⁊ debilem reſiſtentiā q̄ꝫ per actionem debi
5ª ꝯ lem ⁊ reſiſtentiam fortem. ℭ Quinta cōcluſio eſt: ꝙ oīa elementa que trāſeunt caliditatis actiōe ⁊ frigiditatis citi⁹ ⁊ facilius tranſeunt ceteris paribus q̄ꝫ que tranſeunt ſola actione humiditatis ⁊ ſiccitatis ceteris paribus. probatur de igne ⁊ de aqua: ⁊ de igne ⁊ de aere: qꝛ ex parte humiditatis ⁊ ſiccitatis ceteris paribus inter ignem ⁊ aerem ex vno latere: ⁊ aquā ⁊ ignē ex alio: eſt eque velox tranſitus: ſed ex parte caliditatis ⁊ frigiditatis coagentium ad tranſitum inter ignē ⁊ aquam velocitaꝶ tranſitus multū: eo ꝙ caliditas introducta diſcōueniens eſt aque ⁊ non eſt diſconueniens aeri. igitur velocioꝛ erit tranſitus inter ignē ⁊ aquaꝫ q̄ꝫ inter aerē ⁊ ignē. Siſr argueretur de alijs: fortitudo enī actionis qualitatis actiue ⁊ debilitas reſiſtentie qualitatis
Coꝛm oppoſite velocitant actionem multum. ℭ Coꝛrelariū frequenter eſt citioꝛ tranſitio inter quedam non habētia ſimbolum q̄ꝫ ſit inter quedaꝫ hñtia ſimbolū. pꝫ: qꝛ citius trāſit ignis in aquā q̄ꝫ in aerē ceteris paribus. ſiſr aqua ī ignē q̄ꝫ in terraꝫ: ex quib⁹ pꝫ ſagacitas nature oꝛdinantis ī medio elementa actiua adinuicem caliditate ⁊ frigiditate. ſ. aerem ⁊ aquā: hoc. n. cōgruebat maxime: eo ꝙ locus medius eſt locus gñonis mixtoꝝ: que gñō hꝫ fieri per actionem: mō talia elā foꝛtiſſime inuicē agunt: vt pꝫ ex predictis
6ª ꝯ ergo ſunt cōuenientia loco medio adaptata. ℭ Sexta cōcluſio ex parte qualitatum ſcđaruꝫ. ſ. denſitatis ⁊ raritatis ſeu duricie ⁊ mollicie i ignis ⁊ terra ſunt difficillime adinuicem tranſmutabilia. pꝫ. qꝛ difficillimum eſt ignē tm̄ condenſari in materia: ꝙ illa dēſitas ſit cōueniēs terre vel cōuerſo: ꝙ terra tm̄ rareſiet ꝙ raritas ſue materie ſit conue
7ª ꝯ niens igni. ℭ Septima cōcluſio. q̄ꝫtum eſt ex parte illarū qualitatum elā rara ⁊ faciliter diuiſibilia magis ſunt inuicē nata trāſmutari. pꝫ: qꝛ in talibus virtus reſiſtitiua ē diſperſa: ⁊ iō minus reſiſtit. Iteꝝ in talibus agēs p̄dominās paſſo ſtatim pōt ipſum diuidere: ⁊ per diuiſionem debilitare. ⁊ per ꝯñs citius in ſui nām conuertere: eo ꝙ paſſum eſt
8ª ꝯ citius diuiſibile ⁊ faciliter. ℭ Ultima cōcluſio: ſequitur ex dictis ꝙ frequēter elā nō hñtia ſimboluꝫ oībus attētis citius nata ſūt trāſmutari adinuicē q̄ꝫ q̄dā alia q̄ hñt ſimbolum: ⁊ volo ꝙ ly citius non diſtribuat terminum ſequentem. pꝫ: qꝛ multo citius ignis ⁊ aqua nata ſunt adinuicem trāſmutari q̄ꝫ ignis ⁊ terra. tum pp nimiam denſitateꝫ terre: ⁊ pp foꝛtem vnionem ⁊ foꝛtē reſiſtentiam ipſius.

Quantū ad 2m articulum ſit ꝯcloˀ rñſalis hec. ꝙ iter ſingula elā hñtia ſimboluꝫ eſt facilioꝛ trāſitus ad iſtum intellectū ꝙ trāſitus eoꝝ hñtium ſimboluꝫ adinuicem ſit per paucioꝛē coꝛruptionē. pꝫ: qꝛ cū ignis ſit ex aere non opꝫ niſi humiditatē coꝛrūpere: caliditas enim que fuit in aere manet in igne: ſicut ex hoc p̄mo. ⁊ hec fuit
intentio ph̄i. pꝫ per hoc qđ dicit. facilius eſt vnum q̄ꝫ duo coꝛrumpere. eſt modus loquendi impropꝛius: ſicut ſi diceremus ꝙ foꝛtes facilius poteſt poꝛtare vnū libꝛuꝫ ad ſcholas q̄ꝫ ſoꝛ. ⁊ plato: qꝛ pauciora requiruntur ad hoc ꝙ ſoꝛ. poꝛtet q̄ꝫ ad hoc ꝙ ſoꝛ. ⁊ p. poꝛtent. T.c.25.

Ad rationes Ad primā arguit pro p̄ma ꝯne ex pte actiuitatis tm̄ inter nō habētia ſimbolum eſt facilioꝛ tranſitus. Simiſr reſpondeꝶ ad ſcđꝫ ꝙ ex parte actiuitatis eſt facilioꝛ tranſitus: quia foꝛti⁹ eſt actio inter non habentia ſimbolum: ſed ex pte actiuitatis ⁊ reſiſtentie ſimul eque facilis eſt tranſitus: vt dictum eſt in tertia ꝯcluſione. ℭ Ad tertium dr̄: ꝙ eſt pro vltima cōcluſione ꝙ ſm veritatem facilius trāſmutatur ignis ⁊ aq̄ q̄ꝫ terra ⁊ ignis pꝛout ratio arguit. ℭ Ad quartum patet idē: qꝛ conceditur ꝙ terra ⁊ ignis difficilius ⁊ tardius inuicem tranſeunt: ſed diſtantia nihil facit ad hoc: qꝛ lꝫ ignis exñs in loco naturali poſſit imediate tranſmutari in terrā: pp nimiam diſtantiā tñ ignis ſupꝛa terraꝫ genitus bene poteſt. ℭ Ad quintum dr̄. ꝙ arguit pro quarta concluſiōe ſeu etiā pro q̄nta. nec eſt illa rō nec aliqua precedentiū contra ph̄m: qꝛ lꝫ in multis ſit citioꝛ trāſmutatio ⁊ facilioꝛ inter non hñtia ſimbolū q̄ꝫ inter hñtia: tñ ad intentionē ph̄i dr̄ eſſe difficilioꝛ: qꝛ eſt per plurium coꝛruptionē: ⁊ inter habentia ſimbolum eſt tranſitus per coꝛruptionē paucoꝛuꝫ. ℭ Ad ſextum dr̄: ꝙ mixta hñtia ſimbolū frequēter difficilius inuicem trāſmutanꝶ pp diuerſitatē qualitatū ſcđaꝝ: vt pp figurarū vel oꝛganoꝝ diuerſitatē: ſic. n. eſſet difficilis tranſitus: imo per nām trāſitus imediatus eſſꝫ impoſſibilis inter hoīem ⁊ aſinū: qꝛ hō determinat ſibi vnā figurā ⁊ diſpōnem oꝛganoꝝ: ⁊ aſinus tot alr̄ illi incōpoſſibilē: nō aūt ſic eſt in elīs: qꝛ nō determināt ſibi tales diuerſas figuras ſeu diuerſa oꝛgana: ⁊ ideo rō non procedit. ℭ Ad cōfirmationē dr̄: ꝙ lꝫ trāſitus per actionē fiat: ⁊ actio ſit rōne ꝯrietatis: tñ ex hoc nō ſequiꝶ: ꝙ inter hñtia ſimbolum nō ſit velocioꝛ tranſitus: qꝛ lꝫ pp minoꝛē ꝯrietatem eſt minoꝛ actio: ⁊ rōne eiuſdem eſt minoꝛ reſiſtentia: ſi. n. in alijs que nō hñt ſimbolū ꝯrietas ⁊ actio ſunt maioꝛes: tunc ⁊ reſiſtētia eſt maioꝛ. mō eadem eſt ꝓpoꝛtio ceteris parib⁹ magni ad magnum: ſicut parui ad paruum. ℭ Ad ſeptimuꝫ dr̄: ꝙ inter ignem ⁊ ignem nullus eſt tranſitus: nulla eſt ꝯrietas. vnde lꝫ in diſſilibus ⁊ ꝯrījs ſit aliq̄lis diſſimilitudo: ⁊ hñe ſimbolū velocitet actionē: tñ in oīno ſiſibus: ſicut ſunt duo ignis hñe ſimbolum ī nullo velocitat actionem nec trāſitum: qꝛ inter talia nullus ſit tranſitus. ℭ Ad octauum conceditur qđ cōcludit: ⁊ hoc eſt pro tertia ꝯcłone p̄mi articuli nec hoc eſt ꝯ ph̄m. ℭ Ad rōnem poſt oppoſitū dicit qđ ph̄s intelligit ꝯnem rñſalē poſitā in ſecūdo articulo.

ad tōes
Ad 2m
Ad 3m
Ad 4m
Ad 5m
T.c.25.
T.c.25.
Ad 6m
Confir.
Ad 7m
Ad 8m
T.c.25.

ℭ Similiter autem rurſus ſi erit aer ex igne. T.c.xxxj. Queſtio.xj.

Undecimo queriꝶ. Utrū ex quibuſcūq; duob⁹ elīs nō hñtib⁹ ſimbolum poſſit qđ lꝫ tertium generari: ⁊ arguiꝶ ꝙ nō: qꝛ ex pluribus exñtib⁹ in actu nō ſit aliqđ vnū: ſꝫ oīa elā nō hñtia ſimboluꝫ ſunt plura exñtia in actu: igiꝶ ex nullis duob⁹ elīs pōt fieri tertiuꝫ. maioꝛ patet per Cōmentatoꝛem in de ſubſtantia oꝛbis. minoꝛ pꝫ de ſingulis inducendo. ℭ Scđo. omne qđ generatur generaꝶ ex ſibi ſiſi. ſꝫ tale elīm tertium qđ fieret ex illis duobus elīs in ſpecie non generaretur a ſibi ſiſi: igiꝶ nō poteſt ex illis duobus alijs elīs generari. ꝯñs tꝫ. maioꝛ rōnis pꝫ per ph̄ꝫ. 7. metha. minoꝛ pꝫ. qꝛ illud elīm nō vr̄ fieri niſi ab illis duobus elīs alijs: quoꝝ neutrum eſt ei ſiſe: cum

1m
7. m. t. c. 49
2m
T.c.31. 3m

hoc eſt qḋ multi dicūt ignem ſemꝑ conuerti in aerem ſub
5a polis. ¶ Quinta cōcluſio eſt. vocādo elementum purū qua-
litatiue ꝙ ambas qualitates habet in ſummo nullū elm̄
exiſtēs in naturali diſpoſitione eſſet purum qualitatiue:
6a ꝓʒ ex dictis in alia queſtione. ¶ Sexta concluſio. vocan-
do elemētuʒ purū modo dicto in notabilibus eſt dare ali-
quē ignē purū partialē qualitatiue. ꝓʒ: qꝛ ignis in aliqua
parte ſue ſpere eſt diſpoſitus optime: igiť purus qualitati-
ue. ꝯña tʒ: ⁊ añs appeꝫ: qꝛ nō videť rō: quare ignis per to-
tam ſuam ſperam eſſet indiſpoſitus in qualitatibus ſuis.
Confir. ¶ Cōfirmatur: qꝛ ſicut in aliqua parte ſpere ignis dñan
tur influētie frigefactiue ⁊ humectatiue: ita in aliqua do-
minātur calefactiue ⁊ deſiccatiue: ⁊ vbi ille dominātur eſt
ignis purus. igiť. maior nota eſt: qꝛ nō videť vnq̄ꝫ ꝙ ꝑ to-
tam ſperam gñabilium dominent influētie frigefactiue ⁊
humectatiue: imo opꝫ ꝙ planete calidi ⁊ influētie calefa-
ctiue ⁊ deſiccatiue alicubi dñentur. mioꝛ ꝓʒ: qꝛ vbi ille do-
minētur poſito ꝙ ignis prius eēt in nā diſpoſitus: tamen
reduceret ſe ad diſpōnem ſuam nālem: eo ꝙ nō eſt ibi ipe-
7a dimē. ¶ Septima cōcluſio eſt dare aliquam terraʒ par-
8a tialē puram q̄litatiue. ꝓʒ ſicut precedens. ¶ Octaua con
cluſio. dubiū eſt an aliquis aer partialis ſit purus qualita
tiue. ſimiľr vtrū aqua partialis ſit pura qualitatiue. pro-
batur: qꝛ in alio loco eſt optima influētia ⁊ diſpō pro nūc
ꝓ nāli diſpōne aeris. ergo ibi eſt aer purus qualitatiue. cō
ſeq̄ntia tʒ: qꝛ ibi nō eſſet ipedimētū reddēs aerē impurū:
imo talis aſpectus reduceret aerē ad diſpōnē nālem ſi eēt ex
tra. ⁊ añs eſt dubiū ꝓut notū eſt: ⁊ ꝯñs etiā eſt dubiū. ḡ du
biū eſt vtrū alicubi ſit aer purus q̄litatiue. ſimiliter argui
tur de aq̄: ⁊ ꝑ hoc ꝓʒ qḋ dōm ſit ad queſitū. quibus ſic po
ſitis rñdeť ad motiua opinionis pme.

Ad pm pme opinionis in pncipio articuli. T.c.71 **Ad primum** pōt negari aᵐ ꝓut dictum eſt in cō
cluſione pma. eſto tamē admitta-
tur dico ꝙ puritas elemētorum nō dʒ ſumi penes maxi-
mas qualitates que poſſūt eē ſimpliciter: ſed penes maxi-
mas q̄litates q̄ poſſunt eē ꝑ naturam: ⁊ hoc dicebať in cō
cluſione ſcḋa. Cū ad phyloſophum. 4. phyſicorum dī ꝙ
ponit meᵐ in īfinitum eſſe ſubtiliabile ſcḋm imaginationeʒ:
nō ſcḋm aliquā pōam. ⁊ ex hoc infertur vnum ymaginabi-
le. ſ. ꝙ poⁿ naturalis moueret eque velociter ꝑ vacuum ſi-
cut ꝑ plenum. i. cum reſiſtētia ⁊ ſine reſiſtētia: ⁊ hoc de po
Confir. tentia naturaliter agēte imaginatio non bñ capit. ¶ Ad
ſcḋm negetur ꝙ acuties: vel grauitas ſoni poſſet in infini
tum intēdi nāliter. Et ad ꝓbationē diciť ꝙ q̄ṫūcunq̄ꝫ va
riētur ſonātia nō in īfinitum poſſet intendi: tamē ſcḋm veri
tatem cōcederet ꝙ in īfinitum velociter potentia aliq̄ po-
teſt mouē: quia in īfinitum ſubtiliabile poteſt mediū eē: ⁊
qḋ in īfinitum acutus: vel grauis poteſt eē ſonus ⁊ ſimiliť
ꝙ in īfinitum intēdi poteſt caliditas: ſed hoc nō ineſt iſtis
q̄ntū eſt de ſe: ſeu a natura ſua: ſʒ poteſt eis conuenire per
Ad 2m pōam miraculoſe agētem. ¶ Ad ſcḋam dicitur ꝙ ignis
purus pōt corrumpi: qꝛ pōt ꝑ influentiam ingroſſari. ⁊ ꝑ
grauitatē ſuis contrarijs applicari ⁊ ab eis corrūpi: ⁊ eo-
dem modo dicūt ꝙ eſt cōmiſcibilis. i. qꝛ grauitas pōt fa-
cere ignē deſcendere ad mediam regioneʒ aeris: vbi ex eo
generareť mixtum. nec reputo inconueniēs: ſi quis conce
dat ꝙ ignis in ſua ſpera exiſtēs nūq̄ꝫ veniret ad mixtionē:
⁊ dicere conſequēter ꝙ non eſt ſolum mixtio finis elemen
Ad 3m ti: ſed decor vniuerſi. ¶ Ad tertiuʒ dicitur ꝙ loquēdo de
totali igne qui eſt maximum elemētum ignis non eſt pu-
rus qualitatiue: ſed de partiali negať. ſimiliť etiam negare
tur ꝙ nulla terra partialis eſt pura: ſicut ꝓʒ ex qōne. de ae
re ⁊ aq̄ dī ꝙ nō eſt ſimile: qꝛ talia ſunt mixta cōtrarijs: et
ideo nūq̄ꝫ ita bñ poſſunt eſſe pura qualitatiue ſicut ignis.
Ad 4m ¶ Ad auctoritatē conſtātini diciť ꝙ intēdit illud quod
dictum eſt in quarta cōcluſione: ⁊ nō plus.

Ad rationes ad auctoritateʒ phyloſophi diciť Ad rōnes pncipales. p.§.43.
ꝙ intelleꝫit quartam cōcluſionē:
⁊ nō plus. ¶ Ad ſcḋam diciť ꝙ non eſt ſimile de aqua ⁊ Ad 2m
igne ⁊ terra: qꝛ aqua ꝓpter alterationes contrariorū cir-
cūiacētium: ⁊ penetrationē radiorū ſolarium ⁊ mixtionē
terreſtreitatum aduſtarū forte nunq̄ꝫ eſt pura: nec ſic eſt
de terra vel igne. poteſt etiam dici ꝙ nulla q̄ṫitas notabi
lis aque eſt pura qualitatiue. tamē nihil eſt inconueniens
ꝙ aliqua pars aque aliquo modo paruo tempore eēt pu
ra qualitatiue. ſed dubium eſt an ita ſit. ¶ Et ſimiliter ꝓʒ Ad 3m
ad tertium. ¶ Ad quartū diciť ſimiľr ꝙ nō eſt ſimile de Ad 4m
aere: ⁊ de terra: ⁊ de igne ꝑꝑ eaſdeʒ cauſas quas dixi in ſo-
lutione ꝑcedēti poteſt etiam dici ꝙ ſi eēt aer purus ille eēt
paruus: ⁊ non eēt aliqua integra regio aeris: ⁊ ideo ratio
nō concludit. ¶ Sed tūc eſt dubitatio: vtruʒ illud quod dubium
vocamus mare ſit vere aqua. Ad qḋ faciľr rñdeť ꝙ nō: qꝛ
illud qḋ nos vocamus mare includit maximam q̄ṫitatē
aque: ⁊ cum hoc terreſtreitates multas: ⁊ arenam: ⁊ alia
talia: que non ſunt partes maris: ſed denominatur aqua a
maiori pte: eo ꝙ maior eius pars eſt aq̄. ſiľr de aere ꝙ to-
tū illud in quo ambulamus nō eſt aer: ſed eſt congrega-
tū ex aere ⁊ vaporibus ⁊ exalationibus: ⁊ corporibus ſub
tilibus leuibus in eis cōprehēſis: vocať tamē aer a ma
iori parte talis congregationis vel congregati. ¶ Ad q̄n- Ad 5m
tum diciť ꝙ verū eſt ꝙ totū elemētum ignis nō eſt puruʒ
qualitatiue: ꝓut dictum eſt in quarta concluſione.

Ad rationem autē que arguit de loco ſub po pm
lis diciť ꝙ ſi ſub polis eſt maxi-
ma friditas iſta ꝑncipaliť eſt circa aquā ⁊ terrā: ⁊ forte nō
attingit ad ſperam ignis: eo ꝙ nimis diſtat a terra ⁊ aq̄: ſi
dūt attingeret nō eēt contra dicta. ¶ Ad ſcḋam ꝓbatio- 2m
nē dī ꝙ ignis moueť nāľr nā cōmunī in loco ſuo nāli obe
diēdo influxui celi ipſum ſic inclināti: nec opʒ rem nālem
in loco quieſcē niſi a motu a quo recederet vel exiret a lo-
co naturali. ¶ Ad tertium ꝙ veruʒ eſt ꝙ ignis infrigida 3m
tur cōtinue in aliqua ſui parte: cū hoc tamē ſtat ꝙ in alia
parte eſt purus. ſ. vbi dominanť influētie calefactiue ⁊ de
ſiccatiue. ⁊ ſic rō nō arguit contra dicta. ¶ Ad quartuʒ 4m
de influētijs frigefactiuis ꝓʒ quid ſit dicendum ex pma
qōne ſcḋa. ¶ Ad ſextuʒ negať ꝙ nulla terra eſt pura. Et Ad 6m
ad ꝓbationē dicitur ꝙ nō omnis terra eſt actu colorata.
¶ Scḋo. ꝙ aliqua terra nō eſt viſibilis ꝑ ſpeciē ꝓpriam 2
niſi ꝑ ꝑus altereť. ¶ Tertio. ꝙ quelibet terra preſentata 3
viſui in lumine ſi non altereť videreť ꝑ reflexionē lucis.
Ad confirmationē diciť ꝙ aliqua terra non eſt ſimpliciť
grauis: ⁊ ꝙ lʒ plumbū vel aurum in equali q̄ṫitate gra-
uius ſit q̄ꝫ terra apḋ nos exiſtēs: tamē terra pura eēt gra-
uior in equali q̄ṫitate q̄ꝫ plumbum: vel aurū: qꝛ tunc vl-
tra nullā leuitatē hēret admixtam. metalla autē que mi
xta ſunt leuitatē hñt admixtā. ¶ Ad pbm ꝓʒ quid ſit di
cēdum q̄ꝛ ītelligit ꝙ elmta ſunt ſimplicia: qꝛ ſunt ſimpli
cia ſubaľr ⁊ eēnt ſimplicia q̄litatiue ſi eēnt in naturali di-
ſpōne: ⁊ aliq̄ ſunt partialr ſimplicia: vt dictum eſt.

¶ Quoniam aūt determinatū eſt ꝑus q̄ eſt ſimpli
cib' corporibus. ⁊c̄. T. c. xxiiij. Qō. ix.

Tertio queritur vtrū quodlibet pm
elmtū poſſit imē
diate in qḋlʒ trāſmutari. ⁊ arguiť ꝙ nō: nul
lū elm pōt trāſmutari in ignē. igiť. ꝯñia tʒ: ⁊
añs ꝓbať ſic. in illud qḋ actu eſt nihil poteſt
trāſmutari: ſed oīs ignis eſt. igitur in nullum ignē poteſt
aliud trāſmutari. ꝯña tʒ. qꝛ eſt in 2ᵒ ſcḋe figure ⁊ maior ⁊
minor note ſunt de ſe. ¶ Secūdo. ignis non poteſt trāſ- 2m
mutari in aerē. igitur ⁊c̄. ꝯſequētia tenet. añs ꝓbať: qꝛ ſi
ignis in aerem debeat tranſmutari; opʒ eius caliditatem

corrumpi:vel remitti.cū aer nō ſit ita calidus ſicut ignis:
modo hoc non eſt poſſibile.igiť ⁊c̃.pbatur minor: qꝛ vel
remitteref a caliditate aeris:⁊ hoc nō:quia non contraria
tur caliditati ignis:vel ab humiditate aeris: ⁊ hoc nō ea
dē rōne:qa caliditas ⁊ humiditas nō habēt cōtrarietatē.
3m ℭ Tertio.ignis nō poteſt imediate generari ex aqua. igi
tur ⁊c̃.cōſequētia tz:⁊ antecedēs pbaf.primo:quia ignis
non pōt gñari ex aqua niſi in mā aque dominef ſiccitas ⁊
caliditas ⁊ leuitas ignis.modo hoc nō eſt poſſibile.igitur
⁊c̃.conſeqntia tz:⁊ maior nota eſt:qa actiones actiuorū
T.c.26. ſunt in patiente pdiſpoſito.2°.de anima.minor patet: qa
ignis ſtatim in aquā introducit caliditatem:ſed ſiccitatē
tarde producit:⁊ ſic in vehemēti calefactione aque ſtant
in ea caliditas ⁊ humiditas:ad quas ſequitur leuitas ae
ris ⁊ non leuitas ignis quare generabitur aer: ⁊ nō ignis.
Confir. ℭ Confirmaf qa ſi ſic ſequeref ꝙ aqua poſſet manē ſub
maiori raritate leuitate ⁊ caliditate q̃ꝫ aer.conſequens eſt
falſum:⁊ incōueniēs:qa tunc nō poſſet aer vnq̃ꝫ trñ cale
facē aquā ꝙ eam corrumperet:eo ꝙ aqua poteſt manere
cum maiori caliditate q̃ꝫ eſt caliditas aeris nāliſ: ⁊ pbaf
conſeqntia:qa introductio tāta caliditate raritate ⁊ leui
tate ſicut eſt aeris.quero que forma eſt in mā aque:ſi dicis
ꝙ aeris:tunc nō imediate fit ignis ex aqua:ſi forma ignis
ſequitur ꝙ ignis generabif:⁊ nō generaref ſub maiori le
uitate caliditate ⁊ raritate q̃ꝫ eēnt tales qualitates aeris
quod iterum eſt inconueniēs:ſi dicis ꝙ aque.igiť imme
diate poſt hoc etiā erit forma aque in illa mā: quia nō eſt
dare vltimum rei permanētis: ⁊ tūc erit in hac mā maior
raritas caliditas:⁊ leuitas q̃ꝫ eſt in aere: eo ꝙ continue fit
4m vlterior introductio:⁊ habef propoſitū. ℭ Quarto.aq̃
nō pōt imediate fieri ex igne.igiť ⁊c̃.cōſeqntia tz:vt prius.
⁊ antecedēs probaf.qa introducta media latitudine ſum
me frigiditatis in mām ignis.quero vtrū in ea eſt forma
aque vel ignis ⁊ ſi aque:ſequiť ꝙ aqua gñatur in mā non
actu frigida:imo caliditatē hñtē adequate aq̃ diſconue
niētē:qa illa mā hꝫ trñ caliditatis diſconuenientis aque:ſi
cut frigiditatis. Si dicis ꝙ ibi eſt forma ignis : ſequiť ꝙ
ignis eſt:⁊ nō eſt calidus in illa mā:pꝫ: qa continue inte
ditur frigiditas:imo ꝙ imediate poſt hoc ille ignis erit frigi
dus:⁊ ſic ignis ille eēt poſt hoc. qa nō eſt dare vltimū in
5m ſtans. ℭ Quinto.ignis nō poteſt imediate tranſmutari
in terram.ergo.conſeqntia tz:⁊ añs p:obatur: qꝛ nimis di
2 ſtat.agēs aūt ⁊ patiēs debēt eſſe prima. ℭ Secundo.qꝛ
vel mutarenf inuicē ſubito.⁊ hoc nō:quia actio nālis eſt
ſucceſſiua:vel ſucceſſiue:⁊ hoc nō:qa per nm totum tēpus
manēt ſimul:cauſa eſt eo:ꝙ ſi coniungitur in loco deor
ſum ignis aſcēdit:ſi in loco ſurſum terra deſcēdit.ſi in lo
3 co medio ignis aſcendit:⁊ terra deſcēdit. ℭ Tertio.quia
ignis ⁊ terra ſunt elīta extrema:⁊ talia non trāſeunt inui
cem niſi per prius trāſeāt in media.non.n.fit tranſitus de
extremo in extremū:niſi tranſeaf per medium.ideo ignis
nō pōt tranſmutari in terram.niſi per prius in aerē mutef
4 ⁊ aquā. ℭ Quarto.ſi trāſmutaref ignis in terram ſeque
ref ꝙ forma ignis poſſet ſtare ſub maiori denſitate:vel g̃
uitate q̃ꝫ ſit denſitas aque:vel aeris:vel ſaltem ecōuerſo.ꝙ
terra poſſet ſtare ſub maiori leuitate ⁊ raritate q̃ꝫ ſit rari
tas:vel leuitas aeris vel aque.quodlibet illorum eſt incō
ueniens:qa ſi dicif primum:tūc aer nō poſſet ɔuertē ignē
in ſui nām:eo ꝙ non poſſet deducē eum ad tātam grauī
tatē:vel denſitatē:qn ſub illa poſſet manere forma ignis.
Si dicitur ſcōm ſequitur ꝙ aer vel aqua nō poſſet corrū
pere terram in ſui nām:eo ꝙ non poſſet eam deducere ad
tantā leuitatē vel raritatē quin ſub illa poſſet manē for
ma terre.pbaf tamē ɔſeqntia:qꝛ queritur cum mā ignis
hꝫ tantā grauitatē ⁊ denſitatem ſicut mā aeris:vtrum ad
huc ſtat forma ignis.⁊ ſi ſic ſeqř ꝙ imediate poſt hoc ibi

ſtabit:⁊ tunc habebit maiorem dēſitatē:⁊ grauitatem q̃ꝫ
aer:quod erat ppoſitum primum. Si dicis ꝙ ibi ſtat for
ma terre:ſequiť ꝙ forma terre ſtat cū tanta leuitate ⁊ rari
tate ſicut forma aeris:⁊ hoc erat ſcōm. Si dicis ꝙ ibi for
ma aeris vel alia ſtat:ſic ꝙ nec ignis:nec terre: ſequitur ꝙ
non imediate inuicē tranſeūt:⁊ hoc eſt propoſitū. ℭ Sex 6m
to:elemēta nō habētia ſimbolū nō poſſunt imediate ad
inuicē trāſmutari.igiť ⁊c̃.cōſeqntia tz: ⁊ antecedēs pꝫ per
phm ſcōo huius.d.ꝙ elemēta nō hñtia ſimbolum ſe mu T.c.25.
tuo trāſmutāt.generaf ex eis tertium elīm diſtinctum
ab vtroq̃ꝫ. ℭ Septimo.nō quodlibet mixtū pōt imedia 7m
te tranſmutari in quodlibet mixtum igiť. nec qōlibet ele
mētum.igiť.ɔñia tz:qa elemēta ſunt magis ɔ̃ria inter ſe
eius in q̃litatibus q̃ꝫ mixta:cū mixta non ſunt contraria
niſi ppter ɔtrarietatē elemētorū:ſi igiť mixta que minus
ſunt ɔtraria inuicē:trāſire nō poſſunt:neq̃ꝫ elemēta pote
rūt.añs eſt manifeſtū:qꝛ nunq̃ꝫ ex equo imediate genera
tur bos. ℭ Octauo.totū elīm ignis:vel maior pars eius 8m
non pōt imediate trāſmutari in alterū.igiť ⁊c̃.ɔñia tz qa
talia ſunt ela.añs pꝫ.qa ſi totū elīm ignis:vel eius pars ma
ior tranſmuteř in aerem:⁊ tam entia vniuerſi fierent inordi
nata vt qō vnum elemētū fieret nimis magnū: ⁊ aliud ni
mis paruū:⁊ hoc naturalr vniuerſalis ordo nō pmitteret.
9m ℭ Nono.ſi ſic eſſet ſequeref ꝙ nunq̃ꝫ ex elementis fieret
mixtū.ɔñs eſt falſum.pbaf ɔña:qa eis approximatū ex
quo nata ſunt imediate inuicē trāſmutari ſtatim vnū eo
rum.vz.debilius conuertetur in aliud ⁊ non in mixtum.
10m ℭ Decimo.vel ela ſunt equalia in virtute vel non. ſi ſic:
nō poterūt:nec inuicē trāſire:nec agē: eo ꝙ a ꝑportione
equalitatis nō fit actio. Si dicis ꝙ alterū ſit fortius alio:
tunc illud nō poterit tranſire in aliqō aliorū:⁊ quod nul
lū aliorū natū eſt in ipſum agere:cum a proportione mi
noris inequalitatis nō fiat actio:⁊ ſi ſic quocunq̃ꝫ mō dicas
ſequitur ꝙ nō qōlibet imediate pōt in qōlꝫ tranſmutari.

In oppoſitum

eſt phs capitulo quarto ſecū T.c.24.
di huius. ℭ In iſta queſtione 1.25.
erunt duo articuli.In pmo recitande ſunt due opiniones
⁊ improbāde.Scōo reſpondef ad queſitum.

Quantum

pm no^m ad pmum nō.ꝙ iſta queſtio nō que
rit de mutatione elīntorū ſm ſuas q̃li
tates.de illa.n.poſt dicef in aliis q̃ſtionibus.ſed querit de
trāſmutatione elīntorū ſm ſubſtātias:ſcꝫ vtrum vnū cor
2m no^m poſſit ſubalr tranſmutari in alterum. ℭ Secundo nota
ꝙ erat vna opinio antiqua ſ.añ tempus Ariſt.⁊ videtur
eſſe parmenides ꝙ elemēta ſolum dñt ſm ſuas q̃litates:
⁊ nō ſm ſubam.vñ dicebat ipſe ꝙ eadē ſuba qñ eſt calida
⁊ ſicca ⁊ maxime leuis dicif ignis.qñ aūt eſt humida ⁊ ca
lida ⁊ minus leuis vocaf aer.qñ vero eſt frigida ⁊ humida
vocaf aq̃:⁊ ſic deīceps: ⁊ ſm iſtā opionē int ela nulla eēt
ɔ parme trāſmutatio ſubſtātialis. ℭ Contra quā ſit cōcluſio hu
nides. ius articuli.ꝙ elemēta ſubſtantialr ſunt diuerſarum ſpe
pm cierū.pbaf primo vna rōne facta in ſecunda q̄ne pmū
ꝙ illa ſunt ſubſtantialr diuerſarum ſpecierum: quorum
vnū eſt alicuius ɔſeruatiuum:cuius aliud a tota natura
eſt deſtructiuum:ſed ſic eſt de igne ⁊ aqua igiť ⁊c̃.maior
nota eſt:qa ſi aliq̃ 2° ſunt eiuſdē ſpeciei ſpāliſſime iſtorum
operationes naturales ſunt ſimiles:vel eedem proprieta
tes:imo idē naturalr eſt conſumptiuum:vel earūdem quali
tatum conſeruatiuum.ſi igiť aliquid ſic ſucceſſiue eēt pri
mo ignis ⁊ aqua:illud eſſet ſemper naturaliter earundem
qualitatū conſeruatiuū.minor pꝫ per experientiam:quia
aqua calefacta remoto: calefaciēte ſtatim caliditatē cor
rūpit quā ignis a tota nā ſua nālr cōſeruat. ℭ Confirma Confir.
tur ſic.per aduerſarium idem eſt prius aq̃ naturalr ⁊ poſt
ignis naturalr:ideo caliditas diſponens illud ad eſſe ignē
eſt illi eque conueniens ſicut frigiditas : igitur equaliter

cōſeruabit aqua calefacta caliditatē:ſicut frigida frigidi-
tatem oppoſitum experimur:ꝯñte tñ note videnī de ſe cete-
2^m ris paribus exiſtibus. ¶ Scdo.qꝺ gd eſt hoc non querit
niſi ſubam:ſed aliud rñdeī ad qōnez querentē quid eſt de
igne ꝙ ad querentem de aqua:igitur alterius ſube in ſpe-
cie eſt ignis ꝙ aqua.ꝯſequētia tenet.q alter ad tales que
ſtiones male reſpondetur.añs pro prima parte eſt notum.
3^m ⁊ pro ſecūda parte pꝫ de ſe. ¶ Tertio nūqꝫ poteſt aer in ve
ſica tñ comprimi vt fiat ita denſus ſicut eſt aqua: igitur
ſpecie eſſentiali differt ab aqua.ꝯſequētia videī tenere: qꝛ
ſi eſſet ſimilis ſpeciei:non vr quid prohiberet ꝙ nō ad tñ
poſſet aer cōdenſari ſicut aqua.añs experimur.⁊ confirma
tur hoc ſigno:qꝛ ſolum ſi ſic differunt ſm magis ⁊ minus
mirū eſt ꝙ in cōtactu aque ⁊ aeris nō ſunt quaſi eiuſdem
denſitatis ⁊ raritatis cōtinue:cum illa videī eſſe magis
3^m nōn^m nālis rerū habitudo eiuſdez ſpēi. ¶ Tertio note: ꝙ ē vna
alia opinio ponens ꝙ inter quelibet duo elementa eſt mix-
tum impfectū mediū pticipans nām vtriuſqꝫ cop:vt exa-
latio ſicca inter ignē ⁊ terram:vapor humidus inter queli
bet duo elēa alia:lꝫ ipſis mixtis nō ſint nomina impoſita.
2 ¶ Scdo ponit ꝙ cū elēa debent inuicē trāſmutari trāſmu
tentur imediate in tale mixtum mediū inter ea:⁊ tunc poſt
de illo medio mixto generatur elm ad quod fit tranſmu-
3 tatio. ¶ Tertio dicit opinio ꝙ non pōt vnuz elm imedia-
te in aliud trāſmutari:ſed potius in mixtū iperfectū:qꝺ in
4 ter elementa eſt mediū. ¶ Quarto dicit:ꝙ phs ſolum vo-
luit:ꝙ quodlibet elm pōt imediate in quodlibet aliud trāſ
mutari:ſic ꝙ pōt trāſire in cuiuſlibet alterius elementi ſpe
ciem ſine hoc:ꝙ tranſeat prius in aliud elemētum mediū:
p^a ꝯ nō tñ voluit negare gn prius trāſit in mixtū ipfectū. ¶ Cō
Cōtra ſe tra quā opinionē ſit iſta prima ꝯcluſio non ſunt ponenda
cundam talia mixta imperfecta media inter elēa ſpē differentia ab
opiones elementis.probatur.inter aerem ⁊ aquam non eſt ponēdū
tale:igitur nec inter alia.ꝯña pꝫ per illoſmet ponentes ge
neraliter:ꝙ inter quelibet duo elēa dꝫ tale poni.añs proba
tur.prio:qꝛ vapor quē iſti ponūt mediuz inter aerē ⁊ aquā
ſubſtāaliter ſemp eſt aqua vel aer:ergo non differt ſpē ab
aere vel aqua.ꝯña tenet.añs pbaī.primo a ſigno:qꝛ ſi va-
por aſcenderet ab aqua ⁊ reflecteris calidum ponetur:ex-
perientia docebit ꝙ gutte adherētes reflectēti erūt aqua:
qꝺ nō vr eſſe:niſi qꝛ vapor ille aſcēdens ſubaliter ſit aqua.
2° ¶ Secūdo probatur idem:qꝛ exalatio eleuata ab argēto
viuo eſt eiuſdē ſpēi cuz argēto viuo:igiī ſubaliter exalatio
eleuata ab aqua eſt eiuſdem ſpēi cum aq.ꝯña tenet a ſimi-
li.⁊ añs probatur per tale ſignū:qꝛ ſi argentū viuum reſer
uetur in vaſe diſcooperto ſtatim pp exalationē totum de-
perditur:qꝛ in aerem diſpgitur. Si aūt in vaſe bñ cooper-
to teneatur infra annū aut duos annos non totaliter dimi
nuitur:qꝺ non vr eſſe ex alio: niſi qꝛ vapor ab eo deuatus
reflectitur a cooperiente:⁊ qꝛ eſt ſubaliter argētum viuū
ideo non diminuitur eius ꝙtitas. Si autē ſpē differret tūc
non videretur qn per ſucceſſiuam tēporis in vaſe ſic coop-
Confir. to argentum viuū deperderet. ¶ Confirmaī concluſio ex
alio.fruſtra ponunī talia mixta media ſi ſine eis alia eq-
liter poſſunt ſaluari:ſed ſic eſt.igiī ⁊c.maior pꝫ per phꝫ.8°
T.c.26. phyſicop.minor pꝫ.qꝛ non vr rō ponendi talia mixta:cuꝫ
equaliter ſaluaretur ponēdo ꝙ vapor eſſet ſubaliter aqua
vel aer.puta in pncipio ſue reſolutionis aqua ⁊ in fine aer.
Confir. ¶ Confirmatur tertio:qꝛ vapor ⁊ aqua non videntur dif
ferre:niſi ſicut magis ⁊ minus.puta quia aqua eſt magis
groſſa ⁊ grauis.vapor aūt magis ſubtilis ⁊ leuis.mō ma-
4^m gis ⁊ minus non diuerſificant ſpēm. ¶ Quarto cōfirma-
tur ſic.non eſt ponenda dria ſpecifica:niſi pp operatio-
nes diuerſas nō potentes ab eadē ſpē prouenire: ⁊ talium
operaⁿ diuerſitas non reperitur inter vaporem ⁊ aquā:igi
t.c.2.⁊.3 tur ⁊c.maior eſt phi.9.metaphi.qꝛ actus notificant pote-
tias.vnde alias ſine rōne poſſes dicere ſorte:⁊ platonem
differre ſpē ſeu aquam dulcem ⁊ aquam maris.minor pꝫ.
qꝛ directe cōſimiles opationes cōueniunt vapori ſicut aq̄
calide:reducit.n.vapor ſepſum ad frigiditatem ⁊ grauita
tem remoto impedimento:vt qñ eſt extra radios ſolares ip
ſum leuificantes:ſicut facit aqua calefacta.

Quātum ad ſcdꝫ articulū nota ꝙ titulus qōnis ſic p^m no^m
intelligitur.vtrū quodlibet elementū poſ
ſit imediate in cuiuſlibet alterius elementi ſpeciem tranſ-
mutari.puta vtrum ignis pōt imediate tranſmutari in ali
quam terram ⁊ in aliquam aquam: ⁊ ſic de alijs. ¶ Secū- 2^m no^m
do nota ꝙ hic accipitur elementuꝫ non pro principio: ſed
pro ſuba compoſita inter res naturales generabiles ⁊ cor-
ruptibiles magis ſimplices:prout ignis vel aqua dicií ele-
mentum. ¶ Tertio nota:ꝙ quodlibet illop cum quoli- 3^m no^m
bet aliorū habet: ⁊ determinat ſibi ſaltem in diſpoſitiōe ſua
conuenienti cōtrarietatem intenſam.pꝫ.qꝛ elementa iuxta
intentionem phi prius poſitam diſtinguuntur penes cōbi T.c.16.
nationes qualitatum primarum poſſibiles in gradibus in-
tenſis.modo manifeſtum eſt:ꝙ inter qualcunqꝫ duas cō-
binationes reperitur cōtrarietas vel in ambabus qualita-
tibus vel adminus in vna. ¶ Quarto nota:ꝙ queſtio po- 4^m no^m
teſt intelligi vel de quolibꝫ elō totali:vt de maximo igni g
eſt vtrum pōt in aliud elementum vna tranſmutatione cō
tinua tranſmutari:vel de partibus eius:⁊ ſimilr de alijs.

His premiſſis ſit pma cōcluſio hec. aliqꝺ ele- p^a ꝯ
mentū trāſmutari pꝫ. capiēdo
totum elm ignis hoc non pōt p viam nature in aliqꝺ aliō
elementū trāſmutari hoc eſt in vnū elementum: igitur ⁊c.
maior pꝫ.qꝛ hoc in aliud trāſmutato tota naturalis eēt
inordinata:qꝺ natura vllo non permitteret: ⁊ inordinatio
pateret:qꝛ tunc in vno elō deficeremus.minor nota eſt.Si
militer arguetur de quolibet alio elō totali. notanter dico
in qōne.per viam nature.ad excludendum potentiā mira
culoſe ⁊ ſupra curſum cōem nature agere potētē. ¶ Et ſi
quis dicat:ꝙ talis ignis ſaltē in aliqua ſui pte:vt ſub polo
extimus cōuertiī in aerē:⁊ ſic vr ꝙ illud elementuꝫ demon
ſtrando ignem cōuertitur in aliud. Reſpondetur ꝙ hoc ē
in parte ſolū aliqua:⁊ qꝛ pua eſt non capiī noiatio toti^o:⁊
ideo ad formaꝫ concedo:ꝙ illud elementum cōuertitur in
aliud: ⁊ econuerſo:qꝺ ſm partē cōuertiī in aliud : ſed non
ſequitur.ergo cōuertitur in ei tota:qꝛ arguiī a ſꝫ qd ad ſim
pliciter. ¶ Scda ꝯcluſio. aliqua pars alicuius elementi p 2^a
viam nature non poteſt in aliud elementuꝫ conuerti.pꝫ ſi-
gnata pte ignis totuꝫ ignē preter pedale cōtinentis.proba
tur ſicut cōcluſio pcedens. ¶ Tertia cōcluſio. aliquod pe 3^a ꝯ
dale elementi per viam nature non pōt cōuerti in terrā im
mediate.probatur:qꝛ pedale ignis exiſtēs in ſua ſpera non
poteſt ſic conuerti.ergo.ꝯña tenet. ⁊ añs probatur: qꝛ vel
conuerteretur in terram per actionem terre:⁊ hoc non : qꝛ
nō pōt ſibi applicari vel per influentiam celi:⁊ hoc non:qꝛ
anteqꝫ ipſum tñ grauitaret faceret deſcēdere i ſperā aeris q̄
ipſuꝫ ſtatim cōuerteret in aerem: ⁊ ſic nō imediate trāſmu
taretur in terrā:qꝺ eſt ppoſitum. ¶ Quarta cōcluſio.qꝺlī 4^a ꝯ.
bet pedale cuiuſcūqꝫ elemēti quātuꝫ eſt ex ſua natura na-
tum eſt imediate in cuiuſcūqꝫ alterius ſpēm elementi trāſ-
mutari.hec eſt cōcluſio quā intēdit phs in littera:⁊ proba T.c.24
tur ſic:ipſum elementum habet cum quolibet cōtrarietatē ⁊.25.
intenſam.ergo quodlibet pedale vnius poteſt imediate in
cuiuſlibet alterius ſpeciem tranſmutari. cōſequētia tenet.
per actionem contrarietatis poſſunt qualitates vnius re-
moueri:⁊ alteri conuenientes introduci:igitur cum elemē
tum non poſſet ſtare cū qualitatibus diſconuenientibus:ſe
quitur ꝙ precedens corrumperet: ⁊ aliud:cui iſte qualita-
tes conueniunt generabitur. ¶ Confirmatur : qꝛ ſi aliqꝺ Confir.
pedale alicuius elementi non poſſet immediate in cuiuſli-

bet ſpēm tranſmutari maxime hoc eſſet: qꝛ ignis non poſ
ſet imediate tranſmutari in aquam: ſed ignis poteſt tranſ
mutari in aquā: igitur ⁊c. maioꝛ pꝫ. qꝛ minime vꝛ ꝙ ignis
ſic poſſet immediate in aquā tranſire: eo ꝙ inter ignem ⁊
aquā eſt maxima contrarietas. minoꝛ pꝫ. qꝛ faber ꝓijcie
do aquā in ignē augmentat ignem: qḋ nō eſſet niſi aqua
īmediate tranſiret in ignem: nec vꝛ in quid aliud gutta aq̄
in magnū ignem ꝓiecta tranſiret niſi in ignem: quare vꝛ
ꝙ generaliter quodlibꝫ pedale vni⁹ elementi poteſt imme
diate q̄ntum eſt de ſui nā in cuiuſcūqꝫ elementi ſpēm tranſ
mutari: ⁊ dꝛ notanter: q̄ntum eſt de ſui nā propter ꝯcluſio
nem precedentē: qꝛ forte ꝓpter diſtātiam ſtaret ꝙ pedale
ignis nō poſſet applicari terre: vt immediate ex ea genera
retur terra: ſꝫ natura ſua ſi eſſet applicata ſibi hoc non re
pugnaret: dꝛ etiam notanter in ſpēm alterius elementi: qꝛ
nunq̄ꝫ imediate tranſmutaretur in eandeꝫ ſpēm: vt ignis
in ignē. dicit etiam notanter: in ſpēm alterius elī: qꝛ non
quodlibet elementū numero pōt trāſmutari in aliud: non
enī poteſt trāſmutari in aliud elementū: quod actu exiſtit:
quia illud amodo generari nequit.

Ad pᵐ **Ad rationes** principales dꝛ ꝙ in igne qui eſt in actu nullum elementum pōt trāſ
2 mutari. ¶ Scḋo dꝛ ꝙ ille terminus pōt ampliat termios
inter quos ponitur: ⁊ ideo aliqḋ elementū trāſmutari pōt
3 in ignem non qui eſt: ſed qui pōt eſſe. ¶ Tertio dꝛ qḋ ille
modus arguendi non valet. in illud quod actu eſt nihil po
teſt trāſmutari: ſed ois ignis eſt: igitur in nullum ignē po
teſt aliquod elementum tranſmutari: qꝛ ſi ignis reſtringit
in minoꝛe ad ſupponendū ſolum pro his que ſunt in con
cluſione diſtribuitur tam pro his que ſunt q̄ꝫ pro his que
Ad 2ᵐ poſſunt eſſe. ¶ Ad ſecūdaꝫ dicunt quidaꝫ: ꝙ in generatio
ne aeris ex igne caliditas ignis remittitur per modū ſeque
le ad remiſſionem ſue ſiccitatis: ⁊ hoc dicunt fieri ab humi
ditate. vlterius concedunt ꝙ humiditas non cōtrariatur
caliditati: ⁊ ideo de perſe eam non corrumpit: ſed per mo
dum ſequele: vt dictum eſt. Aliter dꝛ: ꝙ non eſt incōueniē
aerem generari ſub tanta caliditate ſicut hꝫ ignis: etiaꝫ ſi
2 ſit ſumma: ⁊ hoc introducta humiditate ſufficienti. Secū
do dicitur: ꝙ aer genitus remoto impedimento reducit ſe
ad caliditatem remiſſioꝛē ſibi conuenienteꝫ: ſicut aqua ca
Ad 3ᵐ lida reducit ſe ad frigiditatem. ¶ Ad tertium negatur: ꝙ
ignis non poteſt imediate fieri ex aqua: ⁊ conceditur ꝙ fit
ex aqua dominātibus in materia aque caliditate ſiccitate
⁊ leuitate ignea. Et cum dicitur ꝙ hoc nō eſt poſſibile: ne
gatur. Et ad probationem dꝛ ꝙ licet ignis agens in aquā
diſtantem multo citius introducit caliditatem q̄ꝫ ſiccita
tem. tamē agens in aquam quam circūdat ſicut ignis fa
bri in guttas aque ſuper eum aſperſas vehemēti calefactio
ne foꝛtificat actionem ſiccitatis: ſic ꝙ humiditatem aque
cito ſine notabili differentia exardet: ſicut frigiditateꝫ coꝛ
b rumpit: ⁊ tunc generatur imediate ex aqua ignis. ¶ Ad
probationem ſecundam qua probatur ideꝫ conceditur ꝙ
aq̄ poteſt manere ſub maioꝛi raritate q̄ꝫ ſit raritas aeris.
2 ¶ Secundo dicitur: ꝙ non poteſt permanere ſub aeris le
uitate: quia leuitas aeris eſt ſumma in ſua ſpecie: licet be
ne poteſt manere ſub leuitate ad altioꝛem locum motiua:
quia poteſt manere ſub leuitate ignea conſequente ad cali
3 ditatem ⁊ ſiccitatem. ¶ Tertio dicitur: ꝙ non opꝫ aquaꝫ
manere ſub tāta caliditate: ſicut eſt caliditas naturalis no
ſtra: qꝛ ſtat ꝙ ignis generetur ſub remiſſioꝛi caliditate: ⁊ ſic
4 hoc dicitur. ¶ Quarto: ꝙ aer ſua calefactione poteſt coꝛ
5 rumpere aquam in ſuam naturam. ¶ Quinto dicitur: ꝙ
cum in materia ſunt tanta caliditas ⁊ leuitas: ſicut eſt ne
ceſſe in ea forma ignis: nec eſt inconueniens: ꝙ ignis ge
neretur ſub minoꝛi caliditate ſtante cum leuitate ⁊ ſiccita
te ignea q̄ꝫ ſit caliditas aeris. Dicitur tamen ꝙ ſepe in ma

terie ex qua generatur ignis eſt maioꝛ raritas q̄ꝫ in aere:
quia in ea dominatur caliditas ⁊ ſiccitas: ad quas ſequi
tur raritas: vt dictum eſt prius. ¶ Ad quartum dicunt ali Ad 4ᵐ
qui: ꝙ non eſt inconueniens ꝙ ignis in via corruptionis
ſtet in materia actu frigida: ſed principium quod dicit ꝙ
ignis eſt calidus intelligitur ſtante igne in diſpoſitione na
turali vel prope. Aliter poteſt dici ꝙ ignis: qꝛ eſt elementū
multum nobile non poteſt permanere in materia niſi i ea
maneat caliditas vltra medium latitudinis. ⁊ ꝙ in intro
ductione caliditas frigiditas ⁊ humiditas ſatis cito coꝛrū
pitur. Conſequenter cōceditur: ꝙ aqua poteſt generari in
materia humida non actualiter frigida nec hoc eſt incon
ueniens: vapoꝛ. n. qui eſt ſubſtantialiter aqua eſt multum
calidus prout experimur. Dicitur tamē ꝙ illa materia de
beret eſſe humida: ⁊ nūq̄ꝫ generaretur in materia ſicca foꝛ
ma aque: ⁊ ſic illa materia habet plus de qualitate conue
nienti aque q̄ꝫ diſconuenienti. ¶ Si dicatur: ꝙ tunc poti⁹ Dubiuꝫ
ex illa materia deberet generari aer: q̄ꝫ aqua: ⁊ ſic non ime
diate generaretur aqua ex igne. cōſequentia tenet per dcā.
quia materia illa eſt actu calida ⁊ humida: ⁊ tales qualita
tes magis conueniunt aeri q̄ꝫ aque. ¶ Reſpondetur ꝙ in Rꝫ
materia ignis: cum eſt remiſſe calida ⁊ humida eſt nimia
grauitas aque: qꝛ ad modicam introductionem frigidita
tis multum intenditur grauitas. Iterum dici poteſt: ꝙ lꝫ
ibi ſit caliditas maioꝛ q̄ꝫ frigiditas: tamen non eſt ibi tan
ta ꝙ ſub iſta poſſet aer generari: imo ē adhuc nimis remiſ
ſa. ¶ Si petatur quomodo in materia ignis poſſet vnq̄ꝫ Dubiuꝫ
plus introduci de humiditate q̄ꝫ de frigiditate. ¶ Dicitur Rꝫ
ꝙ hoc eſt poſſibile fieri ſi ignis ſit incluſus aque: vbi v̄tus
humectatiua eſt foꝛtioꝛ: vel etiam poteſt fieri per influentiā
humectatiuam ſpecialiter: qꝛ caliditas: eo ꝙ cōſequit ma
gis naturam ignis habet in igne eſſe foꝛtius: ſimiliter ſicci
tas ignis non eſt ſumma: ⁊ ideo citius in hoc caſu poterit
materia eſſe humectata q̄ꝫ infrigidata. ¶ Ad quintuꝫ dꝛ: Ad 5ᵐ
quod ſuper terram vel in terra poteſt ignis generari: ⁊ ille
poteſt imediate conuerti in terrā. Item diſtantia non impe
dit quin ignis q̄ntum eſt de ſe poſſit imediate cōuerti in ter
ram ſi eſſet approximatus loco terre. ¶ Ad ſecūdaꝫ pro 2
bationem dicitur: ꝙ ignis ſucceſſiue conuertitur in terraꝫ:
⁊ dꝛ ꝙ q̄nq̄ꝫ ignis eſt incluſus infra terraꝫ: ſicut pꝫ ḋ igne
volante ex terra in terremotu: ⁊ nequit aſcēdere propter re
ſiſtentiam partium terre: ⁊ ideo rō non ꝓcedit. ¶ Ad ter 3ᵃ
tiam probationē dꝛ: ꝙ extrema elemēta ſi ſint approxima
ta pñt bene imediate tranſmutari adinuicē: ſed propoſitio
illa que dicit ꝙ non fit trāſitus de extremo in extremuꝫ in
telligitur de extremis mutationis continue. modo manife
ſtum eſt ꝙ ſic inter ignem ⁊ terram non ſunt media muta
tionis continue aqua ⁊ aer: ⁊ ideo non opꝫ in trāſmutatio
ne ignis in terraꝫ trāſire per aereꝫ ⁊ per aquā. ¶ Ad quar 4
tam probationem dꝛ: ꝙ dubiuꝫ eſt vtrū vnq̄ꝫ in terra ſtat
tanta caliditas quāta in aere exiſte in nāli diſpoſitione: ſed
nunq̄ꝫ ſtat maioꝛ leuitas: ⁊ cū eſt prius dicta: bñ tamē ſtat
leuitas motiua ad altioꝛem locum: ſicut pꝫ in exalatione
terreſtri aſcendente. Conceditur etiaꝫ ꝙ in terra pōt ſtare
maioꝛ raritas q̄ꝫ in aere: ſed ex hoc non ſequitur quin aer
humectādo terrā ⁊ calefaciendo poſſit eam conuertere in
ſui naturaꝫ. Et ad argumentū vltra dꝛ ꝙ non eſt inconue
niens ignem in via coꝛruptionis ſtare ſub tanta denſitate
quanta eſt denſitas aeris: aer. n. nō coꝛrumpit igneꝫ: eo ꝙ
nimis condenſat: ſed eo ꝙ nimis humectat. ¶ Dicit ſic
de aqua reſpectu terre: non. n. coꝛrūpit aqua terram: eo ꝙ
eam tm̄ rarefacit: qꝛ non pōt terra manere ſub tanta rari
tate: ſed eo ꝙ nimis humectat eam. Ulterius dꝛ ꝙ mate
ria ignis exiſtente tātum denſa: ſicut eſt materia aeris ni
hil prohibet an adhuc ſit ibi forma ignis: improprie autē
dꝛ ꝙ mā ignis habeat tantā grauitatem ſicut aer: qꝛ aq̄ vl

ergo non quilibet gradus caliditatis:cum qualibet poſſi
Ad 2m tis qualitate ſufficiat pro leuitate:nec econuerſo. ¶ Ad ſe
cundam dicit ꝙ leuitates ille non ꝓcedunt a ſimili cā: ſꝫ
aeris ab humiditate ⁊ caliditate:⁊ ignis a caliditate ⁊ ſic
Ad 3m citate:vt dictum eſt in poſitione. ¶ Ad tertium dr̄ ꝙ nō
eſt incōueniens ꝙ vnum eſt pluribus contrariuꝫ in ſpecie
p.c.x. ſpāliſſima. ¶ Ad phyloſophū dicit ꝙ voluit ꝙ tm̄ vnū
vni eſt contrariū in ſpē ſubalterna ſi petat an ſit ſpēs ſub
alterna cui ꝯtrariet leuitas aeris dicit ꝙ iſti termini gra
uitas ⁊ leuitas ſunt ſpēs ſubalterne:⁊ ſunt ꝯrie:⁊ dici poſ
ſet ꝙ ſi eēt impoſitus terminus incomplexus omnē qua
litatē elntalē motiuam localr aliā a leuitate aeris ſignifi
cās:ille eēt ſpēs ſubalterna ſignificās omnes qualitates
ꝯrias leuitati aeris.ſ.leuitatē ignis ⁊ grauitatē terre ⁊ aq̄.
¶ Ad ꝯfirmatiōeꝫ pꝫ qd dōm ſit p quartā dubitatione.
Ad 4m ¶ Ad quartuꝫ dicit ꝙ caliditas ſolis nunꝗ̄ ꝓduceret le
uitatē ignis niſi cum ſiccitate:nec aeris niſi cum humidi
tate:⁊ ideo nō ſiunt ab agēte totalr eodēꝫ: vocādo agens
oēs cauſas ꝯcurrētes actiue ad vnius certi gn̄ationē.a cā
enim particulari totalr eadē nō eſt conueniēs diuerſos in
Ad 5m ſpē produci effectus. ¶ Ad qntum dicitur ꝙ in ſpē ſpāli
ſſima poſſunt fieri quatuor motus ſimplices elemētoruꝫ:
ſed phyloſophus ſoluꝫ ponēs duos loquebatur de ſpecie
ſubalterna. Ratio poſt oppoſitum eſt pro dictis.

¶ Eodē textu ⁊ com. vbi ſupra. Qō. viij.

pm T.c.43 Octauo queritur vtrum ſit dare aliqđ elemētum purum. ⁊ arguit ꝙ
non. pmo auctoritate phyloſophi pmo hu
ius.d.quēdoqꝫ autē de vocatis elemētis vbi
videt innuē ꝙ lꝫ iſta vocent elnta: nō tamen
T.c.20. ſunt vera elnta. ¶ Itē dicit ſcdo huius.c.3.ſub his verbis
nō eſt autē ignis:⁊ aer:⁊ vnūqđqꝫ eoruꝫ ſimplex: ſed mix
2m tus.igitur ⁊c. ¶ Scdo rōne ſic.non eſt aliqua aq̄ pura.
igitur nullū elntum purum:ꝯſequētia tꝫ: qa nō videtur
maior rō de aqua q̄ꝫ de aliis elemētis. añs pꝫ : quia ſi eſſet
aqua pura:maxime eēt aqua maris:eo ꝙ aqua maris eſt
locus naturalis eius.ſecundo methaurorum. ſed aq̄ ma
3m ris nō eſt pura:qꝛ ſalſa:⁊ per ꝯñs mixta. ¶ Tertio.ſi eſſet
aqua pura:vel eēt aqua maris:vel alia: ſed nulla talis pu
ra eſt.igitur.maior pꝫ a ſufficienti diuiſione. ꝙ non aqua
maris ſatis eſt probatum:ſed ꝙ nulla alia pꝫ:quia queli
bet alia eſt ſapida.modo nullum ſimplex habet ſaporeꝫ.
4m ¶ Quarto.nō eſt aliquis aer purus.igitur ⁊c.ꝯña tenet:
añs ꝓbat:qa ſi eſſet:vel eēt ſupreme regionis: ⁊ hoc nō:qꝛ
ille nimis calidus eſt.eſt.n.calidus velut ignis.primo me
thaurorū:vel medie regionis ⁊ hoc nō:qa ille eſt frigidus
pmo:⁊ ſcdo methaurorum.media regio aeris eſt frigida.
aer autē purus non dꝫ eſſe frigidus: vel eēt infime regio
nis:⁊ hoc non:qa terre eſt cōmixtus vaporibꝰ ⁊ exalatio
5m nibus.igitur nullus aer eſt purus. ¶ Quinto arguit ꝙ
elntum ignis non eſt purum.ꝑ ⁊c.ꝯña tꝫ:qa maxime vi
det ꝙ elntum ignis ſit purus inter alia elnta.añs proba
tur.primo:qa ſub polis eſt maxima frigiditas.ergo ignis
2 non eſt in naturali diſpōne ex parte caliditatis. ¶ Scdo.
qa ignis cōtinue mouet:quod nō videt:niſi qa nō eſt pu
rus.ſi.n.purus eēt:tūc eēt in loco ſibi naturali quieſcere.
3 ¶ Tertio.qa ignis eſt in loco naturaliter frigido : quare
videtur qđ infrigidet ab iſto:⁊ ſic non manebit purꝰ.añs
pꝫ:quia eſt in ſpera lune:que ponitur virtualiter frigida.
4 ¶ Quarto.qa per ſperam ignis multiplicātur influentie
frigefactiue:⁊ frigidorum elementorum conſeruatiue:q̄
re videtur ꝙ ignem infrigidant : ſed hec prius eſt ſoluta.
6m ¶ Sexto.nulla terra eſt pura.igit ⁊c.ꝯñia tꝫ:añs pꝫ: qa
omnis terra eſt colorata aliter nō eēt viſibilis mō nullꝫ
ſimplex eſt coloratū. Confirmatur.qa nulla terra eſt ſim
plr grauis.igit nulla eſt pura.ꝯña tꝫ : qa terra pura dēret
eē ſimplr grauis.añs pꝫ:qa aurū: vel plumbum in equali
quātitate eſt grauius terra.igit ⁊c.

In oppoſitum arguit auctoritate pħi in iſto ſcdo.vbi ponit quatuor eln T.c.22. ⁊.24.
ta eſſe corpora ſimplicia:qđ non eſſet verū niſi eēnt pura.
¶ In iſta qōne erunt duo articuli.in pmo recitabitur vna
opinio de qōne cum ſuis motiuis. In ſecundo reſpondebi
tur ad queſitum:⁊ ſimul ſoluentur motiua opīonis pme.

Quantum ad primum nota.ꝙ eſt vna opinio po nēs ꝙ non ſit dare aliquod elementū pmo notm
purum:⁊ hoc nitit probare multis rationibus.pro quaꝝ
pncipali ſupponit ꝙ latitudo qualitatum pmarum eſt i
finita:q̄ꝫtum eſt de ſe.probat:qa latitudo raritatis eſt in
finita.igitur ⁊ caliditatis.ꝯña tenet : qa caliditas eſt cau
ſa raritatis.añs patet per phyloſophū quarto phyſicoꝝ T.c.71.
dicētem ꝙ mediū eſt in infinitū ſubtiliabile: quod non eēt
niſi raritas poſſet in infinitum intendi. ¶ Confirmatur. 2m
qa acuties:vel grauitas in ſonis in infinituꝫ q̄ꝫtū eſt de ſe
pōt intendi.igitur ⁊ qualitates alie.ꝯñia tꝫ:qa non videt
potior rō de vna q̄litatum q̄ꝫ de aliis : añs apparet ꝑ hoc:
qa ſonātia infinitis modis poſſunt variari:⁊ variata con
tinue poterūt ſonuꝫ groſſiorē producē. ¶ Tertio. pōt cō 3
firmari idē:qa velocitas in motu locali poteſt in infinitū
intēdi q̄ꝫtum eſt de ſe.igitur ſic erit in aliis. antecedēs ap
paret:qa pma cauſa infinita velocitate pōt mouere celuꝫ.
ꝯña tꝫ:vt pus. ¶ Tūc ex hoc probat cōclo opinionis.nō pm
eſt dare aliquē ignē purū.igit nō eſt dare aliquod elntum
purū.ꝯña tꝫ:qa ſi aliqđ elntum dꝫ eē puruꝫ: maxime erit
elntum ignis:eo ꝙ ipſum maxime eſt elongatū a ſuis cō
trariis:⁊ in loco ſibi cōueniēti:⁊ in nullo ꝯrio collocatuꝫ.
añs pꝫ:qa ſi ignis purus:ſi eēt determinaret ſibi ſummaꝫ
caliditatē que pōt eſſe:ſicut dictuꝫ fuit prius.modo talis
nō poteſt eē:eo ꝙ quelibet caliditas eſt in infinitū intēſibi
lis ſicut dictuꝫ eſt:⁊ nulla eſt actu infinita. ¶ Secundo. 2m
ſi eēt aliqs ignis purus ille eēt incorruptibilis.añs eſt fal
ſum:⁊ ꝯſeq̄ntia bona:qa ignis purus in loco naturali nō
hēret aliquod ꝯrium ſibi admixtū.nec locus.ſ.celum eēt
ſibi ꝯrium:adeo non corrūperet a cōtinēte.ſ.celo:eo ꝙ nō
contrariat ei:nec deſcēderet ad locū corruptiōis:nec mix
tionis.ꝙ ꝯñs eſt falſum pꝫ.qa omnis ignis eſt corruptibi
lis:eo ꝙ hēt mām.ſimilr eſt miſcibilis:qa mixtio eſt finis
ad quē a natura ordinat.modo natura non ordinat ali
quid in finem impoſſibilē. ¶ Tertio.aer aqua:⁊ terra nō 3m
ſunt pura.igitur nec ignis.ergo nullum elemētum eſt pu
rum. vltima conſequētia tenet de ſe:⁊ prima patet a ſimi
li.nō enim videtur potior ratio de igne q̄ꝫ de aliis.antece
dens fuit probatum de aqua ⁊ aere ante oppoſitum: ⁊ de
terra patet : quia fodiendo terram inueniuntur mynere
auri ⁊ argenti lapides:⁊ alia que nō ſunt cum terra pura.
¶ Quarto.idem arguitur auctoritate conſtantini: ⁊ re 4m
citatur in libro de elementis.dicit enim ꝙ illa que appa
rent ad ſenſum ſimplicia etiā elementa:in rei veritate ſunt
compoſita:⁊ mixta propter ſimilitudinem vocantur no
minibus elementorum.nihil enim eſſet ita ſimilis igni ve
ro ſi eſſet ſicut illud quod vocamus ignē:non tamē pro
prie deberet dici ignis: ſed igneum ⁊c. ¶ Secunda con 2a
cluſio opinionis.ꝙ lꝫ caliditatis latitudo ſit in infinitum
intenſibilis quantū eſt de ſe:tamen eſt aliquis gradus cer
tus vltra quem natura non poteſt calefacere.patet : quia
ſic eſt de raritate:⁊ tale maxime videtur eſſe ignis. licꝫ nō
ſit:quia ſummā caliditatē non hꝫ. Hec eſt opinio proba
bilis cui ipſa placuit:cum ſuis motiuis:⁊ illi qui ſunt hu
ius opinionis rñdent ad motiua que ſiunt eis in cōtrariū
que hec ſunt. ¶ Primo.qa cōiter dr̄ ꝙ elta ſunt q̄tuor ⁊ q̄ pm
tuor ſimplicia. ¶ Scdo.qꝛ ſcdm pħm eſt aliquid ſimplicit 2m
graue ⁊ aliquid ſimplr leue.4.celi poterit eſſe ſimplr cali T.c.27.

3ᵐ ſpē differant ab ambobus. ¶ Tertio ex duobus elemen-
tis habentibus ſimbolum non poteſt fieri tertiū. ergo nō
poteſt fieri ex elemētis non habētibus ſimbolum. ꝯña tꝫ.
ex eo qḋ duo elementa habētia ſimbolum ſunt magis ſi-
milia: ⁊ per ꝯſequēs facilius eſſet ꝙ in vnam tertiā naturā
redigerent̄ ꝙ̄ duo elementa nō habētia ſimbolum. ergo ſi
ex eis non poteſt fieri tertium nō poteſt fieri ex aliꝭ. añs eſt
T.c.31. 4ᵐ phi in lrā. c. 4. ſcḋi. ¶ Quarto ex igne ⁊ aqua non poteſt
generari terra. igitur ⁊c. ꝯña tꝫ. qꝛ ignis ⁊ aqua nō habēt
ſimbolū: añs probatur. qꝛ ex illis non pōt fieri terra niſi tā
ignis ꝙ̄ aqua cōdenſentur. ſ. ignis ab aq̄ ⁊ aq̄ ab igne. mō
illud nō eſt poſe: qꝛ ignis non eſt natus cōdēſare: ſed rare-
5ᵐ facere: vt notū eſt. ¶ Quinto ſequeretur ꝙ idē elm̄ tertiū
generaret̄: ⁊ tñ a nullo generaret̄. ⁊ añs eſt īpoſe. ⁊ ꝯña pꝫ.
qꝛ ſi igne ⁊ aqua ſic fieret terra talis terra vel fieret ab illis
igne ⁊ aqua: ⁊ hoc nō: qꝛ illa corrūpuntur: īmo ordine na-
ture prius deſinūt eſſe in materijs ſuis ꝙ̄ in eis introducat̄
forma terre: vel generaret̄ a qualitatibus q̄ fuerunt ignis
⁊ aque: ⁊ hoc nō: qꝛ qualitates nō pñt generare ſubam: eo
ꝙ agerent vltra gradū ꝓpriū: vel ab aliquo alio generare
tur: ⁊ non vr̄ a quo. igr̄ vr̄ ꝙ ibi terra generaretur: ⁊ tñ a
6ᵐ nullo generaret̄. ¶ Sexto. ſequit̄ ꝙ idem eſſet debilius ⁊
fortius reſpectu euiſdem: ⁊ ēt nobilius ⁊ ignobilius ī actu
⁊ in potentia. ꝯña vr̄ incōueniens. ⁊ ꝯña tꝫ. qꝛ ignis corrū-
peret aquā. igr̄ fortius eſſet in actu ⁊ eēꝫ nobilior reſpectu
aque. ꝯña tꝫ. qꝛ agens agit ſm ꝙ eſt in actu: ⁊ ſꝫ ꝙ eſt for-
tius ⁊ preſtantius in actu reſpectu paſſi: ꝓut vult phus' ſa-
T.c.51. tis in primo huius: ⁊ iterū ignis corrūperet̄ ab aq̄: igr̄ de-
bilior ⁊ ignobilior: ⁊ in potētia eſſet in reſpectu euiſdē aq̄.
7ᵐ ꝯña tꝫ: vt prius: ⁊ hr̄ ꝯñs illatuꝫ. ¶ Septimo. approxima-
tis igne ⁊ aqua vel vnum eſt fortius alio: ⁊ ſic conuerteret
aliud in ſui nām: vel neutrū eſt fortius ⁊ ſi ſic vel nō agūt
vel ſi agunt nō generabit̄ elm̄: ſed mixtū mediū: ⁊ ſic non
8ᵐ generabit̄ ex eis aliquo mō tertium elm̄. ¶ Octauo: qꝛ ſi
ignis corrūpit frigiditatēꝫ aque: tūc vr̄ ꝙ per modū ſeque-
le corrūpat humiditatē euiſdeꝫ: igr̄ non generabitur aer:
per ꝯrium ſi aqua corrūpat caliditatē ignis vr̄ ꝙ per mo-
duꝫ ſequele corrūpat ſiccitatē euiſdē: igr̄ non generabitur
terra. ꝯña tenet. qꝛ aer non poteſt generari ſine humidita-
Confir. te nec terra ſine ſiccitate. ¶ Et confirmat̄: qꝛ ex tribus elīs
non fit quartū: nec igitur ex duobus tertium. ꝯña tꝫ a ſili.
añs apparet: qꝛ non videtur quō tria elementa poſſunt ſic
approximari ꝙ ex eis fiat quartum.

T.c.31. In oppoſitum eſt phs 2ᵒ huiꝰ. c. 4. ¶ In iſta
queſtione erunt duo articuli. In pᵒ
rñdēdū ē ad q̄ſitū. In 2ᵒ mouebit̄ quodā dubium ⁊ ſoluet̄.

pᵐ noᵐ Quantum ad primū articulū nota. ꝙ ex duobus
elīs fieri tertiū: pōt intelligi dupliciter
vno mō ꝙ hoc fiat ꝑ actionē ꝓpriāꝫ ipſoꝝ. Alio mō ꝙ
2ᵐ noᵐ hoc fiat virtute alicuius coagentis. ¶ Scḋo nō. ꝙ elīa nō
hñtia ſimbolū tripl'r pñt inuiceꝫ cōbinari. Uno mō ꝙ vnū
ſuperet aliud in ambabus qualitatibus: vt ſi ignis ſupera-
ret aquam tam in humiditate ꝙ̄ in frigiditate. ¶ Scḋo
2 modo: ꝙ vnū ſuperet aliud in vna qualitate: ⁊ ſupet̄ ab eo
dem in alia: vt ſi ignis ſuperet aquā in caliditate ⁊ ſupera-
retur ab eadeꝫ aq̄ in ſua ſiccitate. ¶ Tertio mō: ꝙ vnum
3 ſuperet aliud in vna q̄litate notabil'r ⁊ intēſe: ⁊ in alia nec
ſuperet nec ſupet̄: ⁊ ſi ſupet: tñ non multū: ſed remiſſe. Exē
plum vt ſi ignis ſuperaret aquā in caliditate: ſed in ſiccita-
te nec ſuperet nec ſuperetur: ⁊ ſi ſuperet: tamen remiſſe.

pᵃ ꝯ His premiſſis ſit hec pria ꝯcluſio. ſtat ex duo
bus elīs ſiue hñtibus ſimboluꝫ
ſiue non hñtibus fieri tertium elm̄ diſtinctum in ſpecie ab
vtraqꝫ virtute alterius agētis. ¶ Iſta ꝯcluſio pꝫ. qꝛ bene
ſtat fortē ⁊ intenſuꝫ ignē ſil' ⁊ ſel' gñare ignē ex pedali aeris
⁊ ex pedali terre: igr̄ ex duobus elīs nō habētibus ſimbo-
lum virtute alterius agentis ſtat tertium generari. ꝯña tꝫ
de ſe. ⁊ añs eſt manifeſtū: qꝛ nulla vr̄ rō: q̄re fortis ignis ex
pedali aeris ⁊ pedali terre ſibi ſimul. ⁊ ſufficienter approxi
matis non poſſet generare ignem: cū vterqꝫ ſit ſibi contra-
rius. Simili modo ꝓbaretur: ꝙ ex pedali aeris ⁊ ex peda-
li aque ſil' ⁊ ſemel poſſet ignis generare ignē: igr̄ pꝫ prima
2ᵃ ꝯ cōcluſio. ¶ Scḋa ꝯclō. ex tribus elīs virtute alterius co-
agentis pōt quartuꝫ generari a quolꝫ eoꝝ ſpē diſtinctum.
probatur ſicut precedens: qꝛ fortis ignis ſimul ⁊ ſemel ex
vno pugillo terre ⁊ vno aque ⁊ vno aeris poteſt generare
ignem: igitur concluſio vera. ꝯña tenet. ⁊ antecedēs pꝫ. qꝛ
omnibus eſt ignis cōtrarius. ergo ſi ei ſufficienter applicen
tur ſimul ⁊ ſemel ſatis fortiter ſicut eſt poſſibile oīa in ſui
3ᵃ ꝯ naturam cōuerteret. ¶ Tertia cōcluſio ex duobus elemē
tis habentibus ſimbolum per actionē propriaꝫ ipſoꝝ nō
poteſt generari tertium a quolibet ſpecie eorum diſtinctū.
probatur: qꝛ vel in vtroqꝫ corrumpetur ſimbola qualitas
⁊ ſi ſic remanent cōtraria: ⁊ ſic ex eis nullum elm̄ generare
tur: vel corrūperet̄ cōtraria: ⁊ tunc ſolū maneret qualitas
Confir. ſimbola ex qua etiā nullū elm̄ generaret̄. ¶ Cōfirmatur:
qꝛ ex igne ⁊ aere non poteſt generari tertium per actioneꝫ
ipſoꝝ. igr̄ ⁊c. ꝯña tꝫ. qꝛ ſicut eſt de illis etiam ſic eſt ō aliꝭ
habentibus ſimbolum. añs pꝫ. qꝛ quocūqꝫ mō aer ⁊ ignis
cōbinant̄ adinuicē ꝓpria actione ſemꝑ manebit vtriuſqꝫ
caliditas: eo ꝙ nullū eoꝝ ſua actione eſt natum illam cor
rumpere. modo ſub caliditate intenſa non generaret̄ terra
4ᵃ ꝯ nec aqua. ¶ Quarta ꝯclō rñſalis ad queſitum ex igne ⁊
aqua actione propria ipſoꝝ pōt generari aer: ⁊ etiā pōt ge
nerari terra. pꝫ. qꝛ ſi cōbinentur ſcḋo mō cōbinandi: ſicut
caliditas ignis ſuꝑ frigiditatē aque: ⁊ humiditas aque ſic-
citatem ignis vtriuſqꝫ eoꝝ corrūperet̄: ⁊ aer generabit̄: igr̄
pᵐᵃ pars ꝯnis vera: ꝯña tꝫ. ⁊ añs. Lqḋ vtriuſqꝫ eoꝝ corrū-
peret̄. pꝫ. qꝛ non pōt manere ignis ſine ſiccitate: nec etiā aq̄
ſine frigiditate. ꝙ aūt aer generabit̄. pꝫ. qꝛ in vtriuſqꝫ mā
manet intenſa humiditas cum intenſa caliditate: ⁊ tales
qualitates: ita intenſe nulli conueniunt niſi aeri: igitur ⁊c.
Sil'r probat̄ ꝙ ſi frigiditas aque ſuperat caliditatē ignis
⁊ ſiccitas hūiditateꝫ aq̄ generabit̄ terra: qꝛ in vtriuſqꝫ mā
Dubiuꝫ remanebit intenſa frigiditas ⁊ intēſa ſiccitas. ¶ Sꝫ quis
diceret: ꝙ talis modus cōbinandi taliū qualitatuꝫ ignis
⁊ aque nō eſt poſſibilis: qꝛ nō vr̄ quō ignis poſſet ſic ſupa-
re aquā in vna qualitate ⁊ ſupari ab eadē in alia. Rñdet̄
ꝙ hoc nō eſt impoſſibile: qꝛ frequenter vnū elm̄ eſt debile
in vna q̄litate ⁊ forte in alia: ⁊ tunc hoc exiſtē in vtroqꝫ ele-
5ᵃ ꝯ mento ſatis pꝫ poſſibilitas caſus. ¶ Quinta concluſio ex
Corᵐ aere ⁊ terra pōt ꝑ actionē ꝓpriā ipſoꝝ generari ignis: ⁊ ēt
aqua probat̄ ſicut precedens. ¶ Correlarium: ex quibuſ-
cūqꝫ duobus elīs non hñtibus ſimboluꝫ pōt generari qḋli
bet aliud ſpē diſtinctuꝫ ab eis per actionē ꝓpriā ipſoꝝ ad
intentū iſtum. ꝙ qbuſcūqꝫ duobus elīs datis non habentibꝰ
ſimbolū ex eis vel ex ipſis ſilibus in ſpecie pōt per actionē
mutuāꝫ ipſoꝝ generari cuiuſlibet alterius ſpēi elorum ali
6ᵃ ꝯ quod elm̄. pꝫ per duas ꝯnes ꝑcedentes. ¶ Sexta ꝯ. cuius
ꝯtradictm̄ ponūt aliq̄ eſt: ꝙ ſtat terrā gñare aquā ex aere: ⁊ tñ
non ecōuerſo aerem generare aquā ex terra. ꝓbat̄ auctori
tate ⁊ rōne. Auctoritate phi pᵒ methauroꝝ: ſm diuiſioneꝫ
cōem volētis ꝙ fontes generant̄: ⁊ fiunt per cōuerſionē ae
ris in aquaꝫ factā in ipſo ab ipſa terra in poris terre: ⁊ cer-
tum eſt ꝙ nō voluit Ar. ꝙ ſil' ille aer putus cōuerterat ter
ram circūſtantē poros in aquaꝫ. ꝓbat̄ hoc. pᵒ: qꝛ hoc nō ex
2 preſſit. Scḋo: qꝛ nō videt̄ quō ille putus aer poſſet tm̄ rare-
facere terraꝫ ⁊ humectare: cū porus in quo aer cōuertit̄ in
aquā ſit valde putus. ⁊ per ꝯñs aer ī eis exñs modice virtu-
tis exiſtit. ⁊ iterū infra annū deberēt iſti pori fieri notabil'r
maiores: qḋ non apparet: ⁊ tꝫ ꝯña. qꝛ cōtinue terra circū-
ſtans poros cōuerteretur in aquā: ⁊ per ꝯñs cōtinue porus

maiorareẜ:igiẜ in fine anni potius deberet apparere nota-
biliter maior. Et rõne probatur ꝯcluſio ſic. ſtat terrã dñã-
ri caliditate aeris ⁊ frigiditate:nõ tñ in ſiccitate:⁊ ſilr aerē
nõ dñari terre in humiditate:igitur tunc terra ꝯuertet ae-
rem in aquã:⁊ nõ ꝯuerteẜ ab eo:qḋ eſt propoſitum. ꝯña tȝ:
qꝛ nõ põt aer manere ſine caliditate:igiẜ i hoc caſu aer cor-
rũpereẜ:⁊ certũ eſt ꝙ nõ ꝯuertiẜ in terrã:eo ꝙ humiditas
eius nõ eſt notabilr remiſſa:nec in mixtũ:eo ꝙ nimiã hab;
humiditatem. ergo ꝯuertereẜ i aquã:eo ꝙ manet in eius
mã humiditas ⁊ friditas intẽſe. aña appȝ in caſu actiõis:
ibi.n.terra dñatur aeri notabilr in frigiditate:ſȝ nõ in ſicci-
tate ſaltẽ notabilr. aliter nõ ꝯuertit aerẽ in aquã:ſȝ in ter-
ram:⁊ notum eſt ꝙ ibi aer nõ dñatur ſua hũiditate ſiccita-
ti terre. qñ.n.ita ꝑus aer ſiccitatẽ intenſe:⁊ etiã in tã ma-
gno ſubõ dñareẜ:ſicut ibi eſt ſiccitas terre:⁊ hec ꝯ pȝ. ſpãli-
ter experientia:videm⁹.n.ꝙ ignis agẽdo in aquã generat fu-
mum ⁊ aerem ex aqua aq̃ bulliente:⁊ nõ ecõuerſo gñaret
aqua ita aerẽ ex igne ꝑut notũ eſt:nec mirũ.cũ.n. caliditas
ignis vel etiã frigiditas terre fortiter actiua:ſiccitas autem
ignis vl humiditas aeris lente actiõis:q̃re introducta in ae-
rem intenſa frigiditate a terra adhuc eius humiditas q̃ſi
erit i nullo diminuta:⁊ tunc opȝ ex aere fieri aquã. ſilr fre-
quẽter ab igne in aquã introducta vehemẽti caliditate ꝑꝑ
lentam actionẽ ſiccitatis humiditas aque nõ eſt notabilr
diminuta:⁊ tunc opȝ aquã ꝯuertere in aerẽ:cui conuenit
Contra. caliditas ⁊ humiditas. ¶ Contra arguiẜ rõne qua aliq̃ ni-
tuntur ꝓbare ꝯnem oppoſitã:qꝛ vel terra obtinet ſupra ae-
rem in ambabus qualitatibus:⁊ ſi ſic:ſequiẜ ꝙ ꝯuerteret
aerem in ſui nãm:vel tñ obtinet in vna:vt.ſ.ꝙ in frigidita-
te:⁊ ſeqtur ꝙ non obtinet in ſiccitate:igiẜ ſiccitas terre cor-
rũpereẜ ab humiditate aeris:igiẜ terra corrũpereẜ ꝑꝑ defe-
ctum ſiccitatis:ſicut aer ꝑꝑ defectũ caliditatis:ergo ⁊c. vẜ
opȝ ꝙ terra generet terraȝ ex aere ⁊ nõ aquã:vel ꝙ corrũ-
✠ paẜ in aquã ſicut aer:quare vẜ cõcluſio fuiſſe falſa. ¶ Iſta
rõ non vẜ mihi cõcludere:⁊ iõ rñdeẜ ad eam facilr. primo
ꝙ ſtat terrã obtinere in primis qualitatibus ſuꝑ aerem: ſȝ
non ſequitur:igiẜ ꝯuertit aerẽ in ſui nãm:nam forte citius
introducit tãtã frigiditatẽ ⁊ denſitatẽ:ꝙ ſub iſta neq̃at re-
manere aer:q̃ȝ introducat tãtã ſiccitateȝ: ꝙ ſub iſta poſſet
generari terra: ꝑut notũ eſt:imo qñ in mõtibus frigiditas
terre aerẽ fortiter infrigidauit:ſiccitas ei⁹ humiditatẽ aeris
nõ notabilr remiſit:ſicut etiã in aq̃ bulliẽte caliditas ignis
frigiditatẽ aque multuȝ remiſit:ſed humiditas aque a ſic-
citate ignis non eſt notabilr remiſſa:⁊ ob hanc cãm ꝑꝑ de-
fectum ſiccitatis caliditas corrũpitur infra montes: ⁊ ꝑꝑ
nõ eque citam introductionẽ ſiccitatis ſufficienter ꝓ gñã-
tione terre nõ generaẜ terra:ſed aqua:eo ꝙ frigiditas ⁊ hu-
miditas tunc manẽtes in mã aeris ſunt qualitates aq̃ nã-
les. Unde diligẽter aduertẽdũ eſt:ꝙ ad hoc ꝙ vnum elm
generet imediate ex alio ſuũ ſiſe nõ ſufficit: ꝙ ſupra ipſum
obtineat in vtraq; ſuaꝝ qualitatũ:ſȝ requiriẜ qḋ ꝓportio
nabiliter obtineat in vtraq;:ſic ꝙ eque cito introducat in
mãm qualitates ambas ſufficiẽtes ad hoc ꝙ ſuũ ſiſe gene-
2 rareẜ ſicut introduxit aliquã qualitateȝ ſufficientẽ corrum-
pere illud aliud elm. ¶ Scḋo dẜ:ꝙ ſtat ꝙ terra ſolũ obti-
net ſupra aerẽ in frigiditate:⁊ cõcediẜ ꝙ pro tũc nõ obtinet
in ſiccitate:ſȝ negaẜ ꝯña. igiẜ ſiccitas terre corrumpeẜ: qꝛ
ſtat ꝙ ſiccitas nõ obtineat ſupra hũiditatẽ nec econuerſo.
ꝓſertim notabilr:ſic ꝙ ꝑꝑ illũ exceſſũ nõ concurrente alio
7ª 3ª aliqḋ eoꝝ corrũpereẜ:⁊ iõ rõ nõ ꝯcludit. ¶ Septia ꝯcſo.
ſtat ignẽ gñare aerẽ ex aqua:⁊ tñ iſtuȝ nõ ꝯuerti i aerẽ ꝓ-
baẜ:ſicut ꝓcedẽti:imo ſeqẜ ex ꝓcedẽte:ſicut.n.ſe hȝ aer ⁊ ter-
ra pro gñatione aque:ſic ſe hȝ ignis ⁊ aq̃ pro gñone aeris.
8ª 3ª ¶ Octaua ꝯcſo. in generatione terrij eſt ſpẽ difficile:ex duo-
bus nõ hñtibus ſimbolũ corruptis:eſſe nõ hñcia ſimboluȝ
que corrumpuntur non proprie gñant illud tertium elm:

probaẜ:qꝛ generãs generat ſm qḋ eſt in actu. ꝑ huius. mõ Te. 30
qñ illḋ tertiũ elm incipit eẽ alia deſinũt eſſe ⁊ nõ ſunt am-
bo in actu:igiẜ ⁊c. ¶ Cõfirmaẜ ſic:qꝛ ſi ignis ⁊ aqua in ca- Confir.
ſu ꝯnis quarte gñarent aerem:vel gñarent eũ qñ eſſent:vl
qñ nõ eſſent. nullo mõ iſtoꝝ:igiẜ ⁊c. maior pȝ a ſufficienti
diuiſiõe. ꝓbaẜ minor. qꝛ qñ aer incipit eẽ vel ẽ ſaltim in eẽ
ꝑmanenti:⁊ tunc illa duo nõ ſunt:igiẜ nõ gñant aerem qñ
ſunt. Et ex alio:qꝛ via nature ꝓcedit eorũ nõ eſſe in mã eſſe
aeris:igiẜ non generãt aerẽ qñ ſũt. tȝ ꝯña. ⁊ aña pȝ. qꝛ prio-
ritate nature ⁊ ordine ei⁹ ꝓcedit in mã corruptio forme ꝓce-
dentis gñationẽ ſequẽtis. Nec gñant qñ nõ ſunt:qꝛ hñ ſeq-
tur. hoc gñat:ergo hoc eſt. ¶ Cõtra hãc ꝯnẽ rõnibus in- ꝯ 2ᵐ pᵐ
ſtatur fortiter qbus aliq̃ cõcedũt ꝯnẽ huic oppoſitã ꝑ hoc:
qꝛ nõ vẜ a quo vlr genereẜ ille aer niſi ab igne ⁊ aq̃. ¶ 2º: 2ᵐ
qꝛ pater generat filiũ qñ ipſe pater nõ eſt:igiẜ ẽt ignis põt
gñare aerẽ:qñ ille ignis nõ eſt:tȝ ꝯña a ſimili. aña apparet
ꝺ puero:cuius pater fuit mortuus ante eius natiuitateȝ di-
cimus ꝙ eſt natus a tali patre:quod non eſſet verũ niſi pro
tũc qñ ille pater non fuit ipſe generaſſet illuȝ filiũ. ¶ Ter- 3ᵐ
tio deſtruendo fundamentũ ꝯnis poſſet ſic argui. adequa-
te ſimul generaẜ forma aeris ⁊ corrũpitur forme aque ⁊
ignis:vt ſupponiẜ:ſȝ forme que corrũpunẜ: ſũt igiẜ ſuppoſi-
to ꝙ tunc generẽt aliud generat ſm qḋ ſunt in actu:⁊ etiã
generãt qñ ſunt:igiẜ fundamẽtum ꝓbationis ꝯnis nõ eſt
veꝝ. ꝯñe tenẽt. ⁊ añs pro ꝑma pte ſupponiẜ. pro 2ª pte ꝓba-
tur. qꝛ vel forme corrũpunẜ cũ ſunt:⁊ ſi ſic hẜ ꝓpoſitũ:vel
cum ꝑmo non ſunt. ⁊ hoc non:qꝛ tunc ſunt cõplete corru-
pte. mõ non eſt idem corrũpi ⁊ eſſe complete corruptũ:igi-
tur ⁊c. Ad has rõnes reſpondetur ſuſtinẽdo ꝯcluſionem.

Ad primã dẜ ꝙ talis forma generaẜ ab eodeȝ a q̃ Ad pᵐ
generanẜ rane: ⁊ alia aĩalia generata ꝑ
putrefactionem. ſ. a qualitatibus diſponentibus materiaȝ
inſtrũaliter ⁊ a ꝑma cã mediante calore celi ⁊ eius aſpectu
principalr:ſicut cõiter dẜ in gñatiõe aĩaliũ ex putrefactio-
ne. ¶ Ad ſcḋam dẜ. ꝙ pater dĩ iꝓprie talẽ filium gene- Ad 2ᵐ
raſſe vel etiã illum filiũ eſſe genituȝ ab iſto patre:qñ.n.pa-
ter fuit tunc nõ generauit filium:qꝛ tũc non fuit filius. nec
generabaẜ ꝓprie:⁊ qñ filius generabaẜ non fuit pater: ſed
tales ꝓpõnes cõceduntur ad iſtum ſenſum:ꝙ pater genera-
uit ſemen: a quo poſtea eſt genitus iſte filius. Et ſimili mõ
improprie dici poſſet ꝙ illa elã generabant aerẽ:qꝛ qñ erãt
in ſua perfecta diſpoſitione generabant qualitates in ſuas
mãs a qbus inſtrũaliter poſtea genitus eſt aer. ¶ Ad tertiũ Ad 3ᵐ
dicitur admiſſo:ꝙ forma que corrumpitur eſt in eſſe ſucceſ-
ſiuo ⁊ in corrumpi ⁊ forma permanentis nõ dȝ dici gñari
ꝓprie:niſi qñ eſt in eſſe ſucceſſiuo permanente: iõ qñ ẽ in
eſſe ſucceſſiuo vel in fieri vel in corrũpi nõ ſufficit produce-
re eſſe cõpletum ⁊ ꝓpꝛiuȝ ⁊ ꝑmanens. qũo ergo generãdo
daret alteri tale eſſe. nihil.n.agit (de per ſe ſaltem) perfecti⁹
q̃ȝ eſt ipſemet:vt principale agens:ſȝ de per accidẽs ꝑꝑ dẽ-
ſitatem mãe in qua eſt vel aliam talẽ cãm cõcurrentẽ poſſȝ
vt dictum eſt in primo:⁊ ꝙ iſte forme propter tale eſſe ſuc-
ceſſiuũ nõ debẽt dici generare:vẜ ſatis notuȝ ꝑ hoc etiã ꝙ
ſi ad imaginationẽ iſte forme non eẽnt:dũ tñ taliter ꝓdu-
canẜ diſpõnes q̃litatiue nõ minus gñereẜ aer:⁊ hoc de ꝑ.

Quantũ ad ſcḋuȝ articulum ſit ꝑma dubitatio hec Ad pᵐ
vtrũ aer põt generare ignẽ ex terra:⁊ vẜ ꝙ
non:qꝛ ſequeretur ꝙ aer introduceret maiorem caliditatẽ
⁊ raritatem q̃ȝ ipſemet hẽt. ꝯña eſt falſum:eo ꝙ agens nõ
agit ſaltem in materiam denſiorem maiorem caliditateȝ ⁊
raritatẽ q̃ȝ ipſemet hȝ. ꝯña tȝ. qꝛ generaret calitatẽ. ſ. ignis
ſummam ⁊ raritatem ignis:imo leuitatẽ ignis. modo oĩa
iſta ſunt maiora q̃ȝ ſunt caliditas raritas ⁊ leuitas aeris.
¶ Scḋo poſt q̃ȝ aer introduxit in terraȝ tantã caliditatem 2ᵐ
q̃tam ipſemet hȝ:tota frigiditas terre eſt corrupta:igitur
nulla caliditas ab aere põt poſt introduci: ꝯña tȝ. qꝛ non

introducit caliditas niſi corrūpat friditas.ꝯña pȝ. qꝛ alr
aer nō poſſet generare aerē ex terra niſi ad introductionē
iſtē calit atis:q̄ntā ipſemet hȝ:tota friditas terre corrūpere
R tur.℄ Ad hāc dubitationē dr̄ ꝓbabilr ꝙ aer agēdo ī ter
rā generat raritatē maiorē.quā ipſemet hȝ.verū ē tn̄ ꝙ hoc
nō facit niſi de ꝑ accñs.ſ.qꝛ agit ī mā̄ȝ ſiccā.mō ad calidi
tatē ⁊ ſiccitatē eq̄les:dū tn̄ ſint intēſe.ſeqꝛ maioꝛ caliditas
2 ⁊ raritas q̄ȝ ſeqꝛ ad caliditatē eādē ꝯiūctā hūiditati. ℄ 2°
dr̄.ꝙ aer ſic agēdo nō gn̄at maiorē leuitatē q̄ȝ eſt leuitas
aeris exñtis in ſua nāli diſpōne.pȝ.qꝛ leuitas aeris talis eſt
3 ſūma:ſicut pȝ ex alia qōne. ℄ 3° dr̄:ꝙ generat leuitatē mo
tiuā ad altiorē locuȝ q̄ȝ leuitas aeris ſit motiua.pȝ qꝛ ex q̄
agit in mā̄m ſiccā ſiccitatē nō ſuperando:ſȝ ſolū corrūpēdo
friditatē gn̄abit leuitatē que ꝯſequit caliditatē ⁊ ſiccitatē
ſȝ illa eſt leuitas ignis q̄ motiua eſt ad ſupiorē locū q̄ȝ leui
tas aeris:igiꝛ verū eſt ꝙ hoc eſt de ꝑ accñs:put dictum eſt
4 prius de raritate. ℄ 4° dr̄ ꝙ aer in mā̄m terre nō itroducit
maiorē caliditatē q̄ȝ ipſemet hȝ:qꝛ rarū in mā̄m dēſaȝ agē
do nō agit vltra gradū ꝓpꝛiū ſuū. ꝓbat:qꝛ in mā̄m eque
rarā nō ꝓduceret ceteris parib° aliqd vltra gradū ꝓpꝛiū:
igitur nec in mā̄m denſaȝ.ꝯña tȝ.qꝛ denſuȝ eſt magis reſi
ſtēs q̄ȝ rarū ꝑꝑ denſitatē mā̄e:q̄re minus pōt ꝓducere in
5 denſum q̄ȝ in rarū. ℄ Quinto dr̄:ꝙ bñ agit aer in mā̄m
terre caliditatē magis calefacientē q̄ȝ ſua calitas eq̄lis tpe
īmediate calefaceret.pȝ.qꝛ denſitas mā̄e cōfortat actionē.
6 ℄ Sexto dr̄:ꝙ ignis in mā̄ bene ſufficienter ſicca bñ pōt
generari ſub tanta caliditate q̄ntā hȝ aer:ſed genitus redu
cit ſe ad ſuā diſpōnē nālem ſi non ſit impedimentū.ſ.ad ca
liditatem ſūmaȝ per hoc pȝ quid dōm ſit ad dubitationē.

Ad p̄m Ad rationes dubitatiōis dr̄ ꝙ aer bñ gn̄at cali
ditatē raritatē ⁊ leuitatē motiuaȝ
ad locum altiorē:ſed nō generat maiorē caliditateȝ. Et ad
ꝓbationem dr̄:ꝙ non generatur ibi ignis ſub caliditate
ſumma:ſȝ bene ſub caliditate remiſſa cum ſiccitate: vt di
ctum eſt ante. ℄ Ad hoc ant qd̄ addit ꝙ nihil agit vltra
gradū ſuū ꝓpꝛiū dr̄:ꝙ imo de per accñs caſibus expꝛſſis in
Ad 2m qōne.vtrū ſimile agit in ſile. ℄ Ad ſcd̄am rōnē:dr̄ ꝙ non
opȝ totā frigiditatē terre eſſe corruptā:cū tāta caliditas in
eius mā̄m eſt introducta.ſicut hȝ aer niſi tūc aer eſſet cali
dus in ſummo. Et ad probationē dr̄:ꝙ non eſt incōueniēs
aerem generari ex materia multum humectata ⁊ calefcā:
hñte tn̄ in ſe aliquos gradus frigiditatis: nō.n. eſt frigidi
tas oīno remiſſa ſufficiens ad cōſeruandam terram.

ad rōes pncipa les Ad rationes principales ridet. Ad pͥmā dr̄ ꝙ
ex pluribus exñtib° in actu forma
ad p̄m ſubali non pōt fieri vnū niſi iſta corrūpant:non tn̄ negare
voluit qn plura poſſent ꝑ corruptionē in vnā ſubam trāſ
mutari:vt plura elā ī vnū mixtū:vt ſtramia ⁊ ligna ī vnū
Ad 2m ignē. ℄ Ad 2m dr̄:ꝙ nō opȝ ꝙ oē qd̄ generat: generet ex
ſibi ſimili in ſpē ſpālīſſima:ſed ſi pħus dicit:ꝙ oē qd̄ ſic fit
fit ex ſibi ſimili:itelligit hoc.ſ.ꝙ oē qd̄ ſic fit:fit a ſibi ſimili
in vtute ⁊ diſpōne ꝯueniēte ad ſuā gn̄ationē:ſȝ nō opȝ ꝙ a
7.m.t.c. ſibi ſimili in ſpē. Aliter dr̄ ꝙ intelligit illā auctoritatem de
31. gn̄atione vniuoca q̄ eſt cū generās ⁊ generatū ſunt eiuſdē
ſpēi ſpālīſſime:vt cū aſinus generat aſinuȝ:vel caliditas ca
liditatem.de gn̄one ꝟo equiuoca que eſt qn̄ gn̄ans:cui pͥn
cipalr inter pticularia attribuit gn̄o.⁊ genitum nō ſūt eiuſ
dē ſpēi ſpālīſſime:ſicut rane generant ꝑ putrefactiōnē:aut
Ad 3m caliditas a lumine.nō intelligit. ℄ Ad 3m dr̄: ꝙ ꝯña non
valet:qꝛ hñtia ſimbolū nō pñt ſic approximari ꝙ ex eis fie
ret tertiū elm̄ diſtinctū ſpē ab eis:eo ꝙ nō hñt tales q̄lita
tes q̄les vni tertio ꝯuenire debēt:ſed hñt q̄litates ꝯrias vel
ſolū vnā in ſpē.mō ex neutra illaꝝ diſpōnū.puta nec ex ꝯ
rijs nec ex ſola q̄litate pͥma natū eſt tertiū gn̄ari. Ad ꝓba
tionē dr̄:ꝙ hñe maiorē ſilitudinē bñ eſt cā:quare talia pñt
citius inuicē trāſmutari:ſȝ nō eſt cā:q̄re talia pñt trāſmu

tari in tertiū:qꝛ requireret ꝙ in ſe haberēt q̄litates 3° elo di
ſtinctis cōuenientes:⁊ ēt illas nō hȝ. Exēplū.ignis ⁊ aer nō
hñt friditatē:quā opȝ ꝯcurrere ſi ex eis dȝ gn̄ari tertiū:pu
ta aq̄ ⁊ terra. ℄ Ad 4m dr̄:ꝙ ex igne ⁊ aq̄ bñ pōt fieri ter Ad 4m
ra ⁊ dr̄ ꝙ ignis de ꝑ accñs pōt ꝯcedi.ſ.ſi ſupet hūiditatē
aq̄ ⁊ nō friditatē.nā ad ſiccitatē itroductā ſtāte eadē frigi
ditate intēſa:ſeqꝛ maioꝛ dēſitas:ſicut pȝ ex p̄dictis. ℄ Ad Ad 5m
qntā pȝ qd ſit dōm ꝑ ſolonē pͥme rōnis factā ꝯ ꝯnē octa
uaȝ primi articuli. ℄ Ad ſextā dr̄:ꝙ nō eſt incōueniēs idē ad 6m
elm̄ in vna q̄litate reſpectu alteri° eſſe fortius ⁊ in alia debi
lius:qꝛ pōt eſſe actu quo ad q̄litates quas hȝ ⁊ ēt in poten
tia quo ad q̄litates q̄s ab alio elo pōt recipe. ⁊ ſilr ēē no
bilius reſpectu alteri° in agēdo ⁊ ēē ignobilius in patiēdo
⁊ in reſiſtēdo.hoc.n.reſpectu taliū diuerſarū ꝓprietatū bñ
pñt ſil eidē cōuenire. ℄ Ad ſeptimā dr̄.ꝙ approximatis Ad 7m
igne ⁊ aq̄:ſic ꝙ ex eis generet 3m elm̄.opȝ qd̄lȝ eoꝝ eēt for
tius alio in vna q̄litate:ꝑꝑ cui° actionē ipſiuȝ corrūpit alte
rū:vt opȝ ꝙ qd̄lȝ eoꝝ eſſet debilius alio in aliq̄ q̄litate ꝑꝑ
ei° corruptionē:ipm̄ corrūpit ab altero. nō āt generat ī ei°
actione mixtū:qꝛ ibi manent due q̄litates pͥme nimis intē
ſe.ſ.ille que ſupant alias:⁊ ꝑꝑ hoc ſub eis non generatur
mixtum. ℄ Ad octauā dr̄.ꝙ non opȝ caliditatē ignis ſu Ad 8m
perātē frigiditatē aq̄ per modum ſequele remittere humi
ditatē eiuſdē:eo ꝙ in nullo ei ꝯriat:⁊ forte humiditas aq̄
eſt fortioꝛ in reſiſtēdo q̄ȝ ipſa ꝑ modū ſequele nata eſt re
mitti ad corruptionē frigiditatis. ℄ Ad ꝯfirmationeȝ dr̄ Confir.
ꝙ non eſt ſile de tribus reſpectu quarti ſicut de duobus re
ſpectu tertij:qꝛ cū duo hñt ſimbolū:⁊ ex illis per actionem
ſuā mutuā nō eſt natū fieri quartū:vt pȝ ex pōnētimo vnū
eoꝝ cū alijs duob° hēbit ſimbolū:ſicut aer cum aq̄ ⁊ igne.
mō tale nō ē cū aliquo eoꝝ natuȝ tertiuȝ generare. ℄ Rō
poſt oppoſitū eſt pro quarta ⁊ quinta ꝯnibus ⁊c.

℄ Oportet igitur ſtare ⁊ non in infinituȝ ire.

T.cō.xxxv. Queſtio.xij.

Uodecimo querit. Utrū ſi eēnt in p̄m
finita elā infinite eēnt
ꝯrietates. Et arguit ꝙ nō:qꝛ ſtaret ꝙ illoruȝ
eloꝝ ſolū quatuoꝛ eſſent ꝯria:ſȝ taliū nō eēnt
infinite ꝯrietates.g̃.ꝯña tȝ. aña pro p°pte pȝ.
qꝛ elm̄ ſolū dr̄:eo ꝙ in cōpōne corpoꝝ ipſius eſt p̄m.modo
bñ ſtat eē aliqd̄ pͥmuȝ vel aliqua pͥma que nulli ſunt ꝯria.
Exēplū vt pͥma mā eſt in cōpōne rerū pͥmū:⁊ tn̄ nulli ꝯria
tur.⁊ ſilr ſic eſt de forma ſubali.ergo ſuppoſito ꝙ infinita
ſunt elā ſtat ꝙ illorū ſolū ſunt quatuoꝛ ꝯria.minor nota ē 2m
de ſe. ℄ Scd̄o:qꝛ ſi ſic hoc eſſet:qꝛ numerus ꝯrietatuȝ ſeq
tur numeruȝ eloꝝ:ſȝ hoc ꝯña eſt falſuȝ.igiꝛ nō opȝ ꝑꝑ infi
nita elā infinitas eſſe ꝯrietates.maioꝛ pȝ.qꝛ non vr̄ quo alr
ꝑꝑ infinita elā ſequatur infinitas eē ꝯrietates.alr.n.ſtabit
vt vr̄ numerū vnius eē infim̄:⁊ numeꝝ alteri° finituȝ:ꝯñtis
falſitas appet:qꝛ ſemꝑ eſt numerus ꝯrietatū minoꝛ q̄ȝ nu
merus eloꝝ:vt ponēdo q̄tuoꝛ elā nō ponunt niſi due ꝯrie 3m
tates. ℄ Tertio ſi tot eēnt ꝯrietates quot eēnt ilā:⁊ vtrū
q̄ȝ infinituȝ ſequit vnū infinitum eſſe maius alio.ꝯñs eſt in
cōueniēs.⁊ ꝓbat ꝯña.qꝛ q̄lȝ due ꝯrietates admin° faciunt
q̄tuoꝛ ꝯbinatiōes.g̃ poſitis infinitis elis:⁊ totidē ꝯrietati
bus:ſeqꝛ ꝙ illaꝝ ꝯrietatū in duplo plēs eſſent ꝯbinatiōes
ad min° q̄ȝ ſūt ipſe:⁊ ipſe ſūt īfinite.g̃ vnū finitū erit duplū
altero.ꝯña tȝ.⁊ aña pȝ:qꝛ due ꝯrietates faciūt q̄tuoꝛ cōbi 4m
natiōes poſſi°. ℄ 4° ſi illa q̄ nālr ſunt pſa ī inf̄m multiplicēt:
nō oꝛ ea q̄ ſūt pauciora ī inf̄m multiplicari:ſȝ ꝯrietates nā 5m
liter ſūt pauciores q̄ȝ elā:vt dictū ē ī 2° rōne:igiꝛ ⁊c. ℄ 5°
ſuppoſito ꝙ mixta eēnt īfinita ſi oȝ ꝯrietates eē īfinitas.g̃
nec oportebit ſi elā ſūt īf°.ꝯña tȝ a ſili:qꝛ nō vr̄ potioꝛ rō ď
vno q̄ȝ ď alio.aña ē manifeſtū.nā ꝑ īfinitis mixtis ſufficē 6m
rēt due ꝯrietates eloꝝ. ℄ 6° ſi iſta ꝯña eēt bōa ipſa teneret.

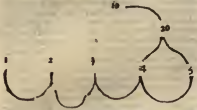
p aliquē locū dialecticū: ſ; nō vr̄ q̄ p aliquē. g̃ nō ē bona. maior: nota ē: q2 ipa nō ē formal̄: ⁊ maior appꝫ: ſi p aliquē

7^m locū teneat oñdat̄ ille. ℭ 7°. ſ ſi vr̄: niſi q2 qōlꝫ bret īfinitas q̃litates: ſ; poſito q̄ eēnt īfinita eē̄a nō pp̄ hoc oꝫ vnū eoꝝ hr̄e q̃litates īfinitas. g̃ nō oportebit eſſe ꝫrietates īfini-

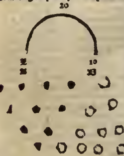
T.c.35. 36 tas. maior pꝫ p p̄bm ī l̄ra. q ponit q̄ qōlꝫ vnū hꝫ infinitas q̃litates. minor pꝫ. q2 marie īfinitas hr̄et pp̄ ꝫriari oībus. nō pp̄ vnā q̃litatē oīb⁹ poſſit ꝫriari ſm magis ⁊ minus.

T.c.35. 39 In oppoſitū eſt p̄bs in l̄ra. c.5. ſcōi hui⁹. ℭ In iſta q̄ōne erūt duo articuli. In p̄ videbit̄ de queſito. Et 2° ſi eſſent infinita eē̄a vtrū qōlꝫ eoꝝ hr̄et infinitas ꝫrietates.

p° ſuppō Quātum ad p̄m ſit p° ſuppō. cuiuſlibet ꝑgreſſionis ꝯtinue ſūma eq̄lis eſt medietati nūeri q ſit ex ductu numeri eandē ꝑgreſſionē terminātis in numerū imediate ſequētē: vt ſi dicas. vnū duo tria q̃tuor. Si velis ſcire ſūmā totius ducas q̃tuor qui ē numerus terminās in quinq3 qui eſt numerus imediate ſequēs dicendo qua-

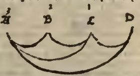

ter q̄nq3 ſunt. 20. ⁊ capias. x. que ſunt medietas totius tāti valet tota ꝑgreſſio ſcā. ℭ Practica hui⁹ ꝯnis ponitur ꝯ^{ne}. 6. ꝯnis. 8. Jordani. ⁊ p̄t ſic demōſtrari. ſit data ꝑgreſſio. a. ⁊ diſponat̄ p modū figure triāgularis ſm numeros ab vnitate ꝯtinue aſcēdētes vſq3 ad numerū q̃ternariū: vt in triāgulo pūctoꝝ a. ⁊ diſponat̄ alia progreſſio eq̄lis a. etiā triangular̄: ſic tñ q̄ vnitas illi⁹ applicet̄ nūo terminātı a ⁊ binari⁹ euſdē nūo penultio: ⁊ ſic deīnceps: ſic pꝫ ī triāgulo circuloꝝ q ſit b. tūc cū tot ſūt nūi in b. quot ſūt ī a. ⁊ vnitas ipſi⁹ b. ē applicata nūo tmināti ipſi a. ſeq̄t̄ q̄ terminās ꝑgreſſiōis b. applicabit̄ vnitati ipſi⁹ a. ⁊ q2 penultim⁹ nūs ipſi⁹ a. excedit̄ a numero terminātē a. ī vnitate: ⁊ per ꝯñs a

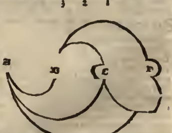

nūo aggregato ex terminātē a. ⁊ vnitate b. in binario excedit̄: ⁊ binari⁹ b. ē addit⁹ penultio ipſi⁹ a. ſeq̄t̄ q̄ aggrega^m ex penultio a. ⁊ biario b. ſit eq̄le aggregato ex terminante a. ⁊ vnitate b. ⁊ ita arguit̄ ð quolibꝫ alio nūo aggregato ex p̄te a. ⁊ b. q̄ ſit eq̄lis aggregō ex terminātē a. ⁊ vnitate b. igitur hr̄ q̄ oēs tales ſūt eq̄les: ⁊ tot ſūt tales q̄t ſūt nūi ī a. ⁊ p ꝯñs tot ſūt q̄t⁹ ē nūs terminās a. g̃ p diffōnē m̄ltiplicationis q̄ dicit q̄ m̄ltiplicare nūeꝝ p aliū ē illū totiēs ſumer̄ q̄t ſūt vnitates ī alio: tota ſūma a. ⁊ b. ē illō qō ſit ex ductu terminātē a. ī aggregatū ex terminātē ⁊ medietate b. ⁊ p ꝯñs erit eq̄le illi qō ſit ex ductu terminātē a. ī nūerū imediate ſequētē terminātē a. ſ; ꝯſtat q̄ a. ē medietas tot⁹ ſūme a b,

igit̄ ꝑgreſſiōis a. ſūma eſt eq̄lis medietati ei⁹ q ſit ex ductu terminātē a. ī numeꝝ imediate ſeq̄ntē. ſilr̄ argueret̄ de q̃lꝫ alia ꝑgreſſiōe tali. igit̄ pꝫ p° ſuppō. ℭ 2° ſuppō q̄rūlibꝫ terminoꝝ tot ſūt cōbinatiōes poſes: q̄ta eſt ſūma ꝑgreſſiōis ꝯtinue termiate ad numeꝝ vnitate minorē nūo eorūdem terminoꝝ: vt ſi ſint q̃tuor termi a. b. c. d. tot pñt fieri ꝯbinatiōes tmioꝝ q̄ta ē ſumma ꝑgreſſiōis ꝯtinue tminate ad triariū q eſt minor nūo termioꝝ in 2° ſuppō

vnitate: p caſū. q2 ſūma ꝑgreſſiōis ab vnitate ad tnariū q ē mior nūer⁹ tmioꝝ ē ſex: ⁊ ipſoꝝ q̃tuor tminoꝝ ſūt ſex cōbinatiōes. ð mōſtrat̄. Nā p̄mi ad oēs ſeq̄ntes tot ſūt ꝯbinatiōes q̄t ſūt illi ſeq̄ntes. ⁊ p ꝯñs q̄t⁹ ē nūer⁹ vnitate mior nūo oīuꝫ tmioꝝ: vt ī q̃tuor tmis p̄mus ſac̄ tres cōbiatiōes. Silr̄ ſcōi termi ad ſuas erūt ꝯbiatiōes vnitate pauciores q̄ p̄mi ad ſuas: vt ī q̃tuor tmis ſcōi due ſūt cōbiatiōes: ⁊ ſic ð alijs ꝯtiue p vnitatē ðſcēdēdo. g̃ directe tot erūt ꝯbiatiōes q̄ta erit ꝑgreſſio ꝯtiua a nūo vnitate miore nūo oīuꝫ tminorū vſq3 ad vnitatē: ſ; tal̄ regreſſio ē eq̄lis ꝑgreſſiōi ꝯtinue ab vnitate vſq3 ad nūeꝝ vnitate miorē nūo oīuꝫ tminoꝝ: q2 ſi dr̄ūt hꝫ regreſſio ⁊ tal̄ ꝑgreſſio: niſi q2 ī ꝑgreſſiōe ſit ꝑgreſſio nūi ab vnitate ꝯtiue ꝓcedēdo ad nūeꝝ maiorē ⁊ ī rgreſſione incipitur a numero maīo progreſſione ꝓcedēdo p oēs medios vſq3 ad vnitatē g̃ ſuppoſitio

2da va. Ex^m. vīð ī ſi^o q̃tuor tmioꝝ ⁊c. ℭ 3° ſuppō ſeq̄t̄ ex duobus his q ē ad ꝓpoſitū. ſ. q̄ tot ſūt ꝯbiatiōes termioꝝ ꝯrietatū p̄maꝝ q̄ta ē medietas nūi q ſurgit ex multitudie nūi tmioꝝ ī nūerū imediate ꝓcedētē. v.g. ſi eēnt. 6. termi trui ꝯrietatū: dico q̄ tot ſūt ꝯbiatiōes tmioꝝ q̄ta ē medietas nūi q ſurgit ex ductu ſex ī. 5. nā ducas ſex ī. 5. ſūt ꝯbiationes: ⁊ capta medietate. ſ. 15. tot ſūt ꝯbiatiōes tmioꝝ ꝯrietatū. Probat̄ ex ſuppōnib⁹: q2 p 2^{am} q̄rūlꝫ tmioꝝ tot ſūt ꝯbiatiōes poſes q̄ta ē ſūma ꝑgreſſiōis ꝯtiue tminantis ad numeꝝ mior: ē vnitate n° eorūdē. Sic ī ſex tmis tot ꝑgreſſiones ſūt q̄ta ē ſūma ꝑgreſſiōis ꝯtiue ab vnitate vſq3 ad. 5. ſ; tal̄ ſūma p p̄mā ſuppōnē ē eq̄lis medietati nūi q ſit ex ductu nūi eādē ꝑgreſſiōnē tminātis ī nūeꝝ imediate ſeq̄ntē: vt ꝑgreſſiōis ab vnitate ad. 5. ſūma ē eq̄lis medietati ei⁹ qō ſit ex ductu. 5. ī. 6. igit̄ tot ſūt ꝯbiatiōes tminoꝝ ꝯrietatū q̄ta ē medietas nūi q ſurgit ex ductu nūi tmioꝝ ī nūeꝝ imediate ꝓcedētē: ⁊ hō ē ꝓpo^m. ℭ 4° ſuppō. ſeq̄t̄ q̄ tot ſūt cōbinatiōes poſſibiles ſit exiſtere q̃litatū p̄maꝝ quot ſunt cōbinatiōes terminoꝝ ꝯrietatū p̄marū dēpto numero ꝯrietatuꝫ: pꝫ. q2 oēs alie cōbiatiōes ſunt poſes p̄ter ꝯrias q ſm eſſe intenſum nequeūt cōtīgi: vt termi ꝯrietatū. 6. terminoꝝ ſūt 15. cōbinatiōes p p̄cedentē ſuppōnē: q̄ꝝ ſunt tres ipoſes p nām ⁊ ꝯrioꝝ ſm eē intēſum. g̃ remanēt. 12. poſes: ⁊ hoc eſt ꝓpoſitū. ℭ Quinta ſuppō ſeq̄t̄ q̄ nō opꝫ numeꝝ eloꝝ ed

3° ſuppō

4° ſupp.

5° ſuppō

duplum ad numerũ ꝯrietatũ primarũ q̃tũ eſt ex pte cõbinationũ numeꝝ: imo quãto plures eſſent ꝯrietates tanto maioꝛ fieret ꝓportio eꝉtoꝝ ſupra nũm ꝯrietatũ. pȝ. qꝛ ſi ſunt due ꝯrietates ſunt eꝉta 4ᵒʳ: ⁊ in duplo plura q̃ ꝯrietates: ⁊ ſi fierẽt ẽt tres ꝯrietates eꝉta fierent. xij. ⁊ in q̃druplo plura q̃ ꝯrietates: ⁊ ſi fierẽt 4ᵒʳ ꝯrietates adhuc fieret
6ª ſuppõ maioꝛ ꝓpoꝛtio eꝉtoꝝ ſupra ꝯrietates. ℂ Sexta ſuppõ. ꝙ nõ opȝ ſimplr eẽ tot eꝉta quot ſunt q̃litates. pȝ. qꝛ ſi eſſent triũ ꝯrietatũ. vj. q̃litates pme. xij. fierẽt eꝉta: verũ eſt tñ ꝙ vt nũc ſeu neceſſitate nãe: qꝛ nõ ſunt niſi quattuoꝛ q̃li
7ª ſuppõ tates prime tot ſunt eꝉta quot ſunt q̃litates. ℂ 7ª ſuppõ. oĩa eꝉta ꝓprima hñt inuicẽ ꝯrietatẽ. apparet: qꝛ ita ẽ de aliquibus. igiꝉ ita erit de oĩbus. ꝯña tȝ. qꝛ nõ eſt potioꝛ rõ de iſtis q̃ de illis. aña pȝ experiẽtia de terra ⁊ aq̃: quoꝝ vnũ eſt ſiccũ: vt terra: ⁊ aliud humidũ: vt aqua: ſiľr apparet de aere ⁊ aq̃. ℂ 2ᵒ qꝛ eꝉta ꝓprima ſunt inuicẽ trãſmutabilia ⁊ nõ ſunt trãſmutabilia niſi ꝑ ꝯrietatẽ. igiꝉ ⁊c. maioꝛ nota: qꝛ oĩa eꝉta hñt mãm: ⁊ talia ſunt inuicẽ trãſmutabilia. minoꝛ nota eſt: eo ꝙ trãſmutatio fieri non põt ſine alteratiõe pũa. 3ᵒ ex oĩbus elemẽtis pñt fieri mixta: ſed illa fieri non pñt ex elementis nõ habẽtibus ꝯrietatẽ. igiꝉ eꝉta ꝓrima habebũt ꝯrietatẽ. maioꝛ pȝ. qꝛ gnõ mixtoꝝ ⁊ mixta ſunt finis eꝉtoꝝ. minoꝛ. pȝ. qꝛ mixtio fieri non põt ex eꝉtis niſi per alterationẽ nec alteratio niſi per ꝯrietatẽ. 4ᵒ. qꝛ nõ vꝉ penes qd ſumiꝉ ex effectibus numerus vel diſtinctio eꝉtoꝝ niſi penes ꝯrietatẽ. igiꝉ opȝ eꝉta ꝓprima hẽre ꝯrietatẽ.

pª ꝯ **His pꝛemiſſis** ſit pma ꝯ hec. nullũ eꝉtũ ꝯriaꝉ cuicũq; duob⁹ eꝉtis diuerſis in ſpẽ eque ꝑ ſeu ⁊ totaľr ſimplr eiſdẽ ꝯrietatibus. ꝓbaꝉ. qꝛ ſeq̃reꝉ ꝙ illa duo eꝉta eẽnt eiuſdẽ ſpẽi ſpaliſſime eſſentialiter. ꝯñs eſt falſum. ⁊ ꝯ aſſumptũ. ⁊ ꝯña tenet. qꝛ nulla ſpẽs eſt duobus eꝉtis diuerſarũ ſpẽꝝ ſpaliſſimaꝝ eque ſimilis eodẽ mõ: ſpẽs. n. habẽt ſe ſicut nũi: vt ꝑus dictuȝ eſt. mõ nullus vnus nũs hȝ ſe ad duos alios numeros diuerſarum ſpẽrũ oĩno ſiľr. Et ex alio apparet ꝯña: qꝛ illa ſunt ſilia in ſpẽ q̃ totaľr ⁊ eodẽ mõ opponunꝉ vni 3ᵒ. vt caliditas cũ caliditate. Et ſi obiĩaꝉ ꝙ aer ꝯriaꝉ igni ⁊ terre ꝑ hu
Dubiũ miditatẽ. dĩ ꝙ hoc nõ eſt eodẽ mõ neq; eque ꝑmo aer ꝑ ⁊ ꝑncipaliter ꝯriaꝉ terre: qꝛ in ambabus q̃litatib⁹ ⁊ mĩ⁹ ꝑncipaľr opponitur igni: qꝛ tñ in vna. ⁊ ꝯriatur terre ꝑ in humiditate: qꝛ terra eſt ꝑ ſicca. aer ꝑ humidus: ⁊ ſic non
2ª ꝯ ꝯriaꝉ igni. ℂ 2ª ꝯ eſt. ſi vnũ eꝉtũ mediũ ꝯriaꝉ duob⁹ extremis: illa ꝯrianꝉ inter ſe. ꝑ ꝓbatiõe ſupponiꝉ ꝙ ſemꝑ trãſmutatio in q̃litatibus ꝑmis ẽ iter ꝯria: vt q̃ñ corrũpiꝉ caliditas gñatur frigiditas ⁊ ecõ: ⁊ ſic de aliis. ꝓbaꝉ. qꝛ ſi aer ꝯriaꝉ igni in humiditate: qꝛ eſt ignis ſiccus: vel qꝛ ꝯriatur aque in humiditate: vel in alia q̃litate: nõ in humiditate: qꝛ tũc eodẽ modo: ⁊ equaliter opponeretur aer aque: ſicut igni: qḋ eſt ꝯ ꝑcedẽtẽ ꝯnem. niſi tunc dicas ꝙ aer cũ vno illoꝝ hȝ vnam aliã ꝯrietatẽ: quam nõ hȝ cuȝ alio. vt ſi forte aque ꝯrieꝉ in caliditate: qꝛ aq̃ eſt frigida: ⁊ igni non ſic ꝯrietur. ꝙ ſi dicaꝉ ponaꝉ aerem ꝯuerti in ignẽ: ⁊ q̃ro vtꝝ caliditas aeris manet in igne: ⁊ ſi ſic ſequiꝉ ꝙ ignis ꝯriabitur aque: ſicut ꝑus aer ꝯriabaꝉ. Si dicas ꝙ nõ ſequitur cũ trãſmutatio ſit in ꝯria: ꝙ in igne gñabitur frigiditas: ⁊ ſi ſic aer adhuc ſiľr oĩno ꝯriaꝉ igni. ſicut aq̃: qḋ eſt ꝯ dcẽ: Si aũt dicas ꝙ aer ꝯriaꝉ aque in alia q̃litate. ſ. in caliditate: ſeq̃tur ꝙ aer ẽ calidus ⁊ humidus. ignis ſiccus ⁊ aqua frigida: ſed aer non ꝯriaꝉ igni in alia q̃litate. ſ. in caliditate: qꝛ tũc oĩno ꝯriaretur igni: ſicut aq̃. ergo eſt ſilis igni in caliditate. ergo ignis ꝯriatur aque in caliditate: ſicut aer: ⁊ habeꝉ ꝓpoſitũ. Siľr ſequiꝉ ꝙ aq̃ eſt humida. igiꝉ iterũ
3ª ꝯ aq̃ ꝯriabiꝉ igni: qꝛ eſt ſiccus. ℂ 3ª ꝯ. oĩa eꝉta hñt inuicẽ ꝯrietatẽ. ꝓbaꝉ. qꝛ ſi ꝓprima hñt ꝯrietatẽ: ⁊ diſtantia habent ꝯrietatẽ ꝑ ꝯnem precedentẽ: ſed oĩa ꝓrima hñt ꝯrietatem. ꝑꝑ ſeptimã ſuppõnẽ. igiꝉ ⁊c. Itẽ ꝓbaꝉ ꝯ rõnib⁹ ſuppoſitionis ſeptime. ꝑmo qꝛ aľa nõ oĩbus poſſent fieri mixta: iterũ alias non oĩa pñt inuicẽ trãſmutari: iterum alias nõ haberẽt materiã. oĩa enim diuerſarũ ſpẽrũ habẽtia ma
4ª ꝯ teriam hñt inuicẽ ꝯrietatẽ. ℂ 4ª ꝯ ꝯ raſalis ad q̃nẽ eſt. ſi infinita eẽnt eꝉta infinite eẽnt ꝯrietates. ꝓbaꝉ. qꝛ q̃lȝ cuȝ quolibet hȝ ꝯrietatẽ: ⁊ nullũ eoꝝ ꝯriatur plibus eadẽ ꝯrietate ⁊ eque ꝑ. ergo opȝ ꝙ q̃libet eꝉtũ ꝯrieꝉ cuiľȝ ꝑȝ aliã ⁊ aliã ꝯrietatẽ. ꝑ igiꝉ opȝ infinitas eſſe ꝯrietates ſi ſint infinita eꝉta. 2ᵒ ſic. qꝛ vel ſolũ ſunt finite ꝯrietates vel infinite exñtibus īfinitis eꝉtis. ſi infinite habeo ꝓpoᵐ. ſi ſolũ finite ſequiꝉ ꝙ ẽt ſolũ ſũt finite ꝯbinationes eoꝝ poſſibiles. ꝑ tertiaȝ ſuppõnẽ. ergo ſolum erũt finita elemẽta: qḋ eſt ꝯ poſitum. ⁊ pȝ vltima ꝯña. qꝛ q̃libet eꝉtoꝝ determinaꝉ ſibi aliã cõbinationẽ q̃litatũ ꝑmaꝝ: vt dictũ eſt ꝑius.

Quantum ad ſcõm articulũ ſit ꝑma ꝯ hec. ſi eẽnt infinite ꝯrietates q̃lȝ eꝉtũ hẽret infinitas q̃litates ꝑmas. probaꝉ. qꝛ q̃lȝ eꝉtũ erit cuilibet aliorum ꝯriũ per vnã qualitatẽ: ſed nullũ ꝯriatur plurib⁹ eque ꝑ ꝑ vnã q̃litatẽ. ergo opȝ ꝙ exñtibus īfinitis eꝉtis īfinitas hẽre q̃litates. tȝ ꝯña. ⁊ maioꝛ pȝ ꝑ tertiã ꝯcluſionem.
2ª ꝯ minoꝛ apparet ꝑ ꝑmã. ℂ 2ª ꝯ. nõ eſt poſſe aliqḋ elemẽtum hẽe īfinitas q̃litates ꝑmas totales. ꝓbaꝉ. qꝛ q̃libet eꝉtuȝ ẽ corruptibile. igiꝉ nullũ eoꝝ hȝ infinitas q̃litates. ꝯña tȝ. qꝛ elementũ habẽs infinitas q̃litates hȝ infinitã virtutẽ reſiſtiuã ſuis corrũpẽtibus. ergo nullũ corrũpẽs eẽt fortius in corrũpẽdo q̃ ipſum in agẽdo. ergo nullũ corrũpẽs põt ipſum corrũpere. vltima ꝯña tȝ. qꝛ nõ ſit actio niſi a ꝓpoꝛtione maioꝛis ineq̃litatis. ⁊ ꝑ⁹ pȝ. qꝛ q̃lȝ illaꝝ q̃litatuȝ eſſet certe ṽtutis in ꝯſeruãdo ⁊ reſiſtẽdo corruptiuis. igiꝉ virt⁹ ꝯſeruatiua totius eꝉti q̃ aggregaꝉ ex oĩbus: eſſet infinita.
Dubᵐ ℂ Et ſi diceꝛeꝉ ꝙ ſtaret ꝙ caliditas vni⁹ obtineret ſuꝑ frigiditatẽ alterius. ⁊ ſic ſiccitas ꝑmi obtineret ſuꝑ humiditatem ſcõi: ⁊ ſic de ſingulis q̃litatibus ꝑmis ſuꝑ ſingulas q̃litates ſcõi. ergo vꝉ ꝙ ꝑmũ poſſet corrũpere ſcõm. 2ᵒ. qꝛ ad min⁹ vna q̃litatũ īfinitaꝝ vnius vt caliditas ignis poſſet obtinere ſuꝑ vnã q̃litatũ alterius: vt ſupra frigiditates aque. igiꝉ poſſet aquã vel illud aliud corrũpere. ꝯña tȝ. qꝛ nos videm⁹ nũc aquã corrũpi in aerẽ ꝑꝑ ſolã corruptionẽ frigiditatis: ⁊ ſic frequẽter ob corruptionẽ vnius q̃litatis
Rꝫ ſolius corrũpiꝉ elemẽtũ. ℂ R̃ndeꝉ ꝙ lȝ ille ꝯñtie valerẽt finitis exñtibus q̃litatib⁹ in elemẽtis: tñ īfinitis exñtib⁹ nõ valerẽt: qꝛ ſm ꝑmã rõnẽ gcgd q̃litates vnius obtinerẽt ſuper q̃litates alteri⁹. adhuc reſiſtitiua tot⁹ alteri⁹ tñ valet ſicut ṽtus actiua ꝑmi. qꝛ eẽt infinita vt dictũ eſt. ⁊ tõ nunq̃ corrũperetur nec ſuperareꝉ. nec eſt illud incõueniẽs: qꝛ lȝ in quolibet tpe finito numerus dieꝝ eſt maioꝛ q̃ numerus annoꝝ: tñ ſi eſſet vnũ tẽpus infinitũ in eo nõ eẽnt plures dies q̃ anni. ſic ẽt quelibet qualitas finit⁹ ẽ ṽtutis vni⁹ ſuperaret ſuã ꝯriam alterius: tñ ṽtus actiua īfinita vnius nõ ſuperaret virtutẽ reſiſtiuã alterius infinitã. ⁊ ſecũdũ ſecundã diceret ꝙ lȝ finitis q̃litatibus exiſtẽtibus in re ad vnius corruptionẽ res corrũpitur: tñ nõ ſic eẽt ī infinitis: eo ꝙ alie qualitates īfinite remanẽtes plus ſufficerent res cõſeruare q̃ vna vel due ſufficerent corrũpere.

Ad rationes ꝑncipales. ad ꝑmũ dĩ ꝙ elemẽta
Ad pᵐ capiẽdo ea pro ꝑncipiis intrinſecis nõ ſunt ꝯtraria: ⁊ ſic nõ accipitur in ꝓpoſito: ſed capiendo elementa pro re nãli inter res generabiles ⁊ corruptibiles magis ſimplices. ſic oĩa elementa habẽt cõtrarietatem: ſicut dictũ eſt in poſitione. Iſta autem deſcriptio elemẽti: q̃ adducitur: intelligitur ſm dicta prius in queſtione de nu
Ad 2ᵐ mero elemẽtoꝝ. ℂ Ad ſcõm dĩ ꝙ numerus cõtrarietatũ nõ ſeq̃tur numerũ elemẽtoꝝ: qꝛ q̃diu elemẽta ſunt finita ſemper ſunt pauciores cõtrarietates q̃ elementa: ⁊ ſi īfinita fierẽt. tũc adhuc pꝛopꝛie maximus numerus ꝯrietatuȝ nõ ſeq̃tur maximũ numeꝝ elementorum: qꝛ nullius eſſet

maximus numerus nec vnius nec alterius. 2° dī ꝙ quā
ticunqꝫ elementa eſſent infinita: ꝯtrarietates eſſent infinite:
qꝛ finite ꝯtrarietates non facerent niſi finitas cōbinationes:
⁊ tales nō ſufficerēt pro infinitis elemētis ſpecie diſtictis.
nec eſt mirū de iſtis: qꝛ in oī tēpore finito annos ⁊ dies in
cludente multo plures ſunt dies ꝙ̄ anni: ſed ſi infiniti fie
rent dies in aliquo tēpore: in iſto fierēt infiniti anni: eo ꝙ
infiniti dies infinitos annos cōſtituerēt: ⁊ ſic non eēnt plu
res dies ꝙ̄ anni: ſilr eſt in propoſito: ⁊ ꝓp hoc negaſ illud:
qḋ aſſumitur: ꝙ ſtat elemēta eſſe īfinita ⁊ ſolū ꝯtrietates eē
Ad 3m finitas. addito hoc ꝙ oīa elemēta debēt eē ꝯ̄ria. ℭ Ad 3m
dī per idē: ꝙ nullū infinitū eſt maius alio. 2° ꝙ oīum ꝯtrie
tatum finitarū plures ſunt ꝯbinationes ꝙ̄ ꝯtrietates. Ter
tio ꝙ infinitarū ꝯtrietatū nō ſunt plures cōmutationes ꝙ̄
ꝯtrietates: ſicut infiniti dies cathe⁹ nō ſunt plures dies ꝙ̄
Ad 4m anni. ℭ Ad q̄rtū dī ꝙ ſi illa que nālr ſunt plura ꝙ̄talibꝫ
multiplicenſ finite: nō ꝓp hoc tñ opꝫ ſꝫ numerū multipli
cari pauciora nāliter: ſed ſi in īfinitū multiplicarenſ ſecus
eēt: qꝛ dies nālr ſunt plures annis: ⁊ tñ ſi in īfinitū ꝯ̄te⁹
Ad 5m multiplicarenſ dies: ſilr multiplicarenſ āni. ℭ Ad qntuꝫ
dī ꝙ nō eſt ſile de mixtis: qꝛ mixta nō determinant ſibi ꝯ
trietates ſimplices: ſicut elemēta: ſufficit enim mixta diſtin
gui per eaſdē cōtrarietates primas ſm magis ⁊ mi⁹. nō
ſic eſt de elemētis. opꝫ enim qḋlꝫ elm̄ hēat vnū extremorū
vnius ꝯtrietatuꝫ in ſūmo: ſi ſit in nālr diſpōne: ⁊ iō negatur
ꝯ̄ntia: que formatur in ſ̄in⁹ rōnis arguēdo a mixtis ad ele
Ad 6m mēta. ℭ Ad ſextū dī ꝙ illa ꝯ̄ña tꝫ. per hoc mediū: ꝙ oīa
elta diſtincta ſpēꝫ hñt diuerſas cōbinationes ꝯtrietatū:
⁊ finite ꝯtrietates nō faciūt īfinitas cōbinatiōes diuerſas.
igitur ſi infinita ſunt elemēta diuerſarū ſpēꝫ opꝫ contra
rietates eē infinitas. ⁊ pōt reduci ꝯ̄ña ad locuꝫ a diuiſione:
qꝛ vel infinita elemēta hēbēt ſolū ꝯtrietates finitas vel infi
nitas: ſed nō hñt ſolum finitas. ergo infinitas: ⁊ hic eſt locus
Ad 7m a diuiſione. ℭ Ad ſeptimū dicit ꝙ veruꝫ eſt ꝙ qḋlibet ele
mentoꝝ hēret īfinitas q̄litates. ⁊ negeſ ꝙ vnū elm̄ poſſet
oībus ꝯtrariari ſm vnā qualitateꝫ ſm magis ⁊ minus. nam
opꝫ ꝙ elemētū habeat qualitatū ſuarū aliquā in ſūmo ⁊
aliā remiſſam a ſūmo. modo ſm nullā talē poſſet infini
tis eque ꝓ ꝯtrariari. ℭ Ad rōnē poſt opp^m dī ꝙ eſt pro q̄r
ta cōcluſione primi articuli. ⁊ hoc de q̄ōne.

ℭ Omnia enim mixta corpora quecūqꝫ cir
ca locum ſunt ex omnibus compoſita ſunt
ſimplicibus. Tex. cō. xlix. Qō. xiij.

Queritur decimotertio. Utrꝫ qḋlꝫ mi
xtū reſidēs circa mediū locū
pm ſit cōpoſitū ex oībus ſimplicib⁹. ℭ Et argui
tur ꝙ nō. qꝛ forme eltoꝝ nō manēt ī mixto.
ḡ nullū mixtū cōponiſ ex ſimplicib⁹. ꝯ̄ña tꝫ.
qꝛ mixtū nō eſt cōpoſitū niſi ex his que ſunt in eo. añs pa
q.22. 2m tet ꝑ dicta in ꝑmo hui⁹. ℭ Scḋo multa ſunt mixta in ſun
do maris: ⁊ talia nō cōponunſ ex igne. igiſ ⁊c. ꝯ̄ña tꝫ. qꝛ
ignis eſt vnū ipſoꝝ ſimplicū: ⁊ añs apparet: qꝛ ſi ibidē eēt
ignis: vī ꝙ ſtatim corrūperetur ꝓp nimiū dominiū aque
3m ſibi ꝯ̄rie circūſtātis. ℭ Tertio. aliqua ſunt mixta in qbus
nō ſunt elemēta leuia. igiſ nō ſunt cōpoſita ex oīb⁹ ſimpli
cibus. ꝯ̄ña tꝫ. añs appꝫ: qꝛ multa ſunt mixta grauiora ꝙ̄
terra: qḋ nō eſſe poſſet ſi in eis eēnt elemēta leuia: cū terra
ſit graue ſimplex. aſſumptū experimur de plūbo vel auro.
4m trahit eniꝫ terrā ſurſuꝫ in equali quantitate. ℭ Quarto.
in auro nō eſt aliqḋ aque. igiſ ⁊c. ꝯ̄ña tꝫ. ⁊ añs declaratur:
qꝛ auꝝ durat lōgiſſimo tēpore ſine corruptione ⁊ diuiſio
ne in igne: qḋ eſſe nō poſſet ſi in eo eſſet aliqḋ aque: qꝛ ignis
fortiſſimus ꝓpter cōtrarietatē vtriqꝫ reſolueret ⁊ corrūpe
ret illud aque: ⁊ ex ꝯ̄ñti corrūperet auꝝ: ⁊ ſic non duraret.
5m ℭ Quinto aliq̄ ſunt mixta ſolū cōpoſita ex terra ⁊ igne:
ſimiliter aliq̄ ſunt cōpoſita ex aqua ⁊ aere ſoluꝫ. ergo non
oīa ſunt cōpoſita ex oībus ſimplicibus. ꝯ̄ña tꝫ. ⁊ añs appa
ret. de exalationibus ſiccis in qbus nō vidētur eſſe aliqua
elemēta niſi terra ⁊ ignis: ⁊ ſilr de exalationibus humidis
in qbus nō vidētur eē niſi elemēta humida. ℭ Sexto. fre 6m
quenter gn̄antur mixta vbi nullus ignis actualis concur
rit. igitur talia nō generātur ex oībus ſimplicibus. ꝯ̄ña tꝫ.
de ſe: ⁊ añs apparet de aīalibus: que generātur infra terrā
⁊ ſupra terrā per putrefactionē. nam ad taliū generatio
nem nullus ignis cōcurrit: ꝓut videſ patere per experien
tiam. ⁊ ꝓbaſ rōne: qꝛ facilius eſt gn̄are tantā caliditatē ꝙ̄
ta ſufficit ad eſſe aīalis ꝙ̄ tantā quātaꝫ reqriſ ad eē ignis.
igitur ꝓp gn̄ōnem aīalis fruſtra oporteret hic inferi⁹ gn̄a
ri ignē. ꝯ̄ña tꝫ. qꝛ ꝙ ꝑ minus pōt fieri: fruſtra pōt fieri per
maius. añs notum eſt: minor eniꝫ caliditas ſufficit pro ge
neratione aīalis ꝙ̄ pro gn̄ōne ignis. ℭ Septimo. non mi 7m
nus pōt mixtū gn̄ari ex vno elemēto ꝙ̄ ex q̄tuor. igiſ non
oē gn̄atur ex q̄tuor. ꝯ̄ña tꝫ. ⁊ añs apparet: qꝛ in mixto ni
hil de ſubā elemētoꝝ manet niſi mā: mō eq bñ pōt vnum
elemētū ām̄in ſtrare mām pro gn̄ōne mixti: ſic q̄tuor. igi
tur ⁊c. ℭ Octauo. nō oēs q̄litates elemētoꝝ manēt ī mi 8m
xto. igiſ nec manēt oīa ſimplicia. ꝯ̄ña tꝫ. qꝛ ſi elemēta debēt
manere hoc eſt ꝑncipaliter ꝓp manere ſuas q̄litates. añs
pꝫ. qꝛ ſi oēs q̄litates motiue elemētoꝝ manerent in mixto
vbicūqꝫ mixtū ponereſ ipſum deberet quieſcere: qḋ falſuꝫ
eſt. pꝫ ꝯ̄ña. qꝛ vbicūqꝫ poneretur aliqua ſuaruꝫ qualitatū
motiuarū eſſet ibi naturaliter collocata: eo ꝙ haberet om
nium elemētorum qualitates motiuas.

In oppoſitum eſt philoſophus ſecūdo hui⁹. capitulo ſeptimo. T.c.49.

ℭ In iſta q̄ōne erūt duo articuli. In ꝑ videbunſ q̄dam no
tabilia ⁊ diſtinctiones. Et in ſcḋo rñdebiſ ad q̄ſitū.

Quantum ad ꝑmū ꝑ nota ꝙ ſꝫ quoſdā duplicia pm nōm
ſunt mixta: q̄dā ſunt imꝑfecta: ſicut il
la: que ſolū cōponunſ ex duob⁹ elīis. vt vapor ex aq̄ ⁊ ae
re. exalatio ſicca ex igne ⁊ terra. Alia ſunt ꝑfecta: ſicut hō
⁊ aſin⁹ mixta reſidētia circa mediū locū: ⁊ ſi petaſ vtrum
vapor ⁊ exalatio ſint vere ſubālr mixta. dī ꝙ aliq dicunt
ꝙ ſic: ſicut pꝫ ex diſtōne. Aliq̄ dicunt ꝯ̄trariū. ſ. ſemꝑ vapores
eſſe aquā vel aerem ſubaliter ⁊ ſemꝑ exalationē eſſe igneꝫ
vel terrā: ⁊ his magis credo. ℭ Scḋo nōnduꝫ eſt ꝙ ſiue 2m nōm
dicaſ vno mō ſiue alio mō nihil refert ad ꝑſñs. rō eſt: qꝛ in
q̄ōne ſolū queriſ de mixtis reſidētibus circa mediū locū.
modo ſiue hō mixta ſint ſiue nō ſint ipſa nō videnſ reſidē
tia circa mediū locū: īmo aſcēdūt vt experimur: ⁊ iō ea ad
eſſe ꝑſens nihil variāt. ℭ Tertio nō. ꝙ hic per ſimplicia 3m nōm
intelligunſ q̄tuor elemēta. ſ. ignis aer ⁊c. capiſ. n. hic ſim
plex pro re nāli gn̄abili inter res gn̄abiles ⁊ corruptibiles
magis ſimplex. ℭ Quarto nota ꝙ per mediū locū in ti 4m nō.m
tulo q̄ōnis intelligiſ terra: que mediū eſt per eque diſtan
tia a celo: ⁊ ēt media in tēperamēto qualitatū ꝑmaruꝫ: qꝛ
magis ſunt q̄litates ꝑme circa terrā ad mediuꝫ reducte ꝙ̄
alibi: vt ſit ſenſus. vtrū mixta reſidentia circa terraꝫ ⁊ ge
ſcentia nāliter circa eā ſint cōpoſita ex omnibus ſimplici
bus. ℭ Quīto nota. ꝙ in titulo q̄ōnis ly oībus diſtribuit 5m nōm
titulū hūc ſimplicibus pro ſingulis ſpēb⁹ generꝫ: ⁊ nō pro
ſingulis īdiuiduis ſpēꝫ. pꝫ. qꝛ nō eſt dubiū ex igne exiſte ī
ſua ſpera nullū mixtū cōponi. eſt igiſ ſenſus tituli. vtrꝫ qḋ
libet mixtū ⁊c. cōponiſ ex cuiuſlꝫ ſpēi q̄tuor eltoꝝ aliquo
ſimplici. ℭ Sexto. nota. ꝙ cū mlti ſint modi ponēdi elta 6m nōm
manere in mixto: qḋ tractāda eſt ſm modū alias tractatū
in q̄ōnib⁹ ꝑmis: quo dicebatur elīta nō manere in mixto in q.22.
actu: ſed ſm q̄litates ſuas ad mediū reductas. quapꝑ dicū
tur manere in ꝟtute. ℭ 7° nōndum eſt. ꝙ ſm illuꝫ modū 7m nōm
adhuc pōt qḋ ītelligi duplr: vno mō ꝙ in mixto ſunt qua
tuor elīta mō ꝑdicto ſ. ſint virtutes q̄tuor eltoꝝ ad mediū

reducte.alio mō q̄ q̄tuor elēta regrant̄ pro gn̄ōne mixti.
8m nōn ¶ Octauo nota.q̄ loquēdo de virtutibus elťoꝝ remanē
tibus in mixto pōt intelligi de virtutib⁹ alteratiuis vel de
9m nōn virtutibus motiuis localiter. ¶ Nono notādū eſt.q̄ q̄ñ
mixtū hꝫ hō virtutes nāliter:tunc dr̄ ſubāliter mixtū:ſed
q̄ñ hꝫ eas violēter dr̄ mixtū q̄litatiue:ꝛ ſic elēta pñt eſſe
mixta:q2 pñt hr̄e hō qualitates eltoꝝ. oēs mixtas violen
xm nōn ter. ¶ Decimo nōndū eſt.q̄ forme ſubāles eltoꝝ nō ma
q.22. nent in mixto.pꝫ ex dictis in p̄ hᵒ. Et hoc de p̄.

pª ꝯ Quantum ad ſcđm ſit pma cōcluſio.mixtū non
cōponit̄ ex ſimplicib⁹ formalr̄ in eo re
manētibus.apparet p vltimū notabile:q2 forme eltorum
2ª ꝯ nō manēt in mixto. ¶ Scđa ꝯ.ſi mixtū dꝫ dici cōpoſitum
ex ſimplicib⁹:opꝫ q̄ hoc ſit ex ſimplicibus virtualiter ſo
lum in eo remanētibus.apparet per concluſionem prece
dentē:q2 nō dr̄ ex eis cōponi tanq̄ actu remanētibus.igit̄
3ª ꝯ ſolū v̄tualr̄. De ēt cōcluſiones patēt ex 6ᵒ notabili. ¶ Ter
tia cōcluſio.mixtū cōponi ex ſimplicibus eſt ad eius gene
rationem virtualr̄ vel actualr̄ concurrere ſimplicia:ꝛ vir
tualiter ꝑ ꝑmanēciā ſuaꝝ qualitatū reductarū ad mediū
aliquod in aliquo mixto genito remanere.pꝫ per cōcluſio
nem precedētē:q2 nō dr̄ cōponi ex ſimplicibus:eo q̄ talia
actu in eo permanēt.igitur ſolū ex eis dr̄ cōponi tanq̄ vir
4ª ꝯ. tualiter remanētibus in eo:qđ eſt propoſitū. ¶ Quarta
cōcluſio.ex ſolū vno elťo per actionē eius ꝓpriā nequit ge
nerari mixtū.pꝫ.q2 ad mixti gn̄ōnem ex elēto regritur eiᵘ
elementi corruptio.modo nunq̄ vnū elētoꝝ corrūperet
5ª ꝯ ſeipſum. ¶ Quinta cōcluſio.ex ſolū duobus elemētis nō
habētibus ſimbolū nō cōcurrente alio extrinſeco māꝫ il
lorum elētoꝝ vltra virtutē ꝓpriā ipſoꝝ imediate diſpo
nente:neq̄ fieri mixtū.pbat̄ ſic.ꝓpoſitis duob⁹ elētis nō ha
bētibus ſimbolū vt terra ꝛ aere:vel vnū eoꝝ ſuperat aliō
ſimplr̄:ꝛ ꝑfecte in ambabus q̄litatib⁹ vel ſuperat ſimplr̄ in
vna:ꝛ ſuperatur ſimplr̄ in alia.vel vnuꝫ eoꝝ ſuperat ſim
pliciter ſolū in vna:ꝛ in neutra ſuperat̄.vel nullū eoꝝ ſim
pliciter ſuperat aliud in aliqua ſuarū qualitatū:ſꝫ neutro
mō per actionē ipſoꝝ pōt gn̄ari mixtū.ergo ꝯcluſio vera.
ꝯña tꝫ.añs pro pma pte ſufficiēti diuiſione:ꝛ pro ſcđa pte
declarat̄:q2 ſi pmo mō habeāt ſe ſuperās cōuerteret aliud
in ſui nām.ſi ſcđo modo gn̄abitur tertiū elētū ꝛ ipſa am
bo corrūpentur.ſi tertio mō ſicut ſit in poris montiuꝫ vbi
terra ſuperat aerē in vna qualitate tm̄ ꝛ in neutra ſupat.
tunc itēꝝ gn̄atur tertiū elemētū.vt in mōtibus aere corru
pto ſit aqua fontiū. Si ſcđo modo tūc neutrū eoꝝ corrū
pitur:ꝛ per ꝯñs nullo modo ſit mixtū. ¶ Dicit̄ notāter nō
cōcurrente ꝛc̄.q2 nolo negare ſi aſpectus celi cōcurreret:
ꝛ imediate māꝫ duoꝝ elementoꝝ pro alicuius mixti ge
neratione diſponeret: qn ex duobus:imo ſic ex vno poſſet
6ª ꝯ fieri mixtū. ¶ Sexta ꝯ.ex ſolū duobus elemētis hn̄tibus
ſimbolū nō ꝯcurrente alio agēte extrinſeco imediate ma
teriā ipſoꝝ diſponēte non pōt fieri mixtuꝫ.apparet:q2 vel
vnum eoꝝ notabiliter ſuperat aliud:vel reliquū ꝛ nō ecō
uerſo:ꝛ tunc illud ꝯuertet aliud in ſui nām vel qđlibet eo
rum in agēdo notabiliter ſuperat reliquuꝫ:ꝛ tunc ex quo
nō agunt niſi per vnā qualitatum ſtatim adequabunt ſe
in iſta qualitate,ſic q̄ vlterius non notabiliter poterunt
agere:ꝛ ſic neutrū illoꝝ corrūpetur vel ſalteꝫ vna ſiet mul
tum dominans alteri:ꝛ tūc iteruꝫ aliud cōuertet in ſui na
turam elemētū:vel pñt ſe tertio mō hr̄e.ſ.q̄ neutrū in acti
uitate notabilr̄ obtinet ſup reliquū:ꝛ ſic non ſiet alicuius
eoꝝ corruptio.ꝛ per ꝯñs nullo mō pñt ſe hr̄e ſic q̄ genere
tur per actionē propriā eoꝝ mixtū. ¶ Item breuius ꝓbat
tur cōcluſio.q2 inter elēta hn̄tia ſimbolū qualitas ſimbo
la nō remittit̄.ergo iſta manet ꝑfecta vel valde intēſa:mō
ſub qualitate tm̄ intēſa:ſicut ipſa eſt ꝯueniēs elťo:nō vide
tur poſſe fieri mixtū.ergo ſolū ex duob⁹ elētis hn̄tib⁹ ſimbo
lum nō pōt fieri mixtū nō cōcurrente ꝛc̄.ꝯña tꝫ.maior pꝫ.
q2 qualitas ſimbola vtriq̄ eſt conueniēs:ideo nō ēēt ratio
quare remitteret̄.minor pꝫ.q2 mixtū videt̄ ſibi pro ſui ge
neratione preſupponere oēs qualitates primas magis re
miſſas q̄ ipſe ꝯueniūt elētis in ſua nāli diſpōe. ¶ Septi 7ª ꝯ
ma ꝯcło ponit̄ vt ꝓbabilis.ex ſolū tribus elētis nō cōcur
rente extrinſeco diſponēte māꝫ imediate nō pōt fieri mix
tum.probat̄:q2 qualitercūq̄ cōbinent̄ duo ipſoruꝫ habe
bunt ſimbolū in qualitate actiua:ꝛ ita ſuperabūt tertiū:ꝛ
cōuertent in ſui nām.ꝛ per ꝯñs nō gn̄abit̄ mixtū. ¶ Octa 8ª ꝯ
ua ꝯcło.q̄ñ mixtū dꝫ generari ex elemētis alteratiōe pro
pria eltoꝝ inuicē ſine alio extrinſeco immediate māꝫ eo
rum diſponēte:reqrit̄ ꝯcurſus q̄tuor elemētoꝝ actu.pꝫ ꝑ
ꝯnes precedētes:q2 ex vno ſeu duobus vel ēt ex trib⁹ fieri
nō pōt.vt ꝓbatū eſt. ¶ Nona concło.poſſibile eſt gn̄ari 9ª ꝯ
mixtū imediate ex vno elēto imediate:nō cōcurrēte alicu
ius alterius elemēti vel mixti ſubāli corruptione.probat̄
ſic.ex ſola terra corrupta pōt fieri aliqđ mixtū.ergo ꝯcło
vera.ꝯña tꝫ.añs probat̄.q2 ſi per aſpectus celi ex ſola ter
ra non poſſet fieri mixtum vel hoc eſſet ex defectu māe vel
ex defectu diſpōnum qualitatiuarū.nullo mō pōt dici.er
go ꝛc̄.maior pꝫ a ſufficienti diuiſione:q2 ſi ex terra corru
pta nō poteſt.opꝫ in altero dictorum defectioneꝫ eſſe. Si
enim mā ſit ſufficiēs ꝛ diſpō qualitatiua māe introducta:
ſimiliter vtiq̄ generabit̄ mixtū.minor pꝫ. Primo enī mā
nō deficit:q2 terra habet materiam ſufficiētē. Secūdo nec
defectus eſt in diſpōne materie. Primo enim non eſt defe
ctus in frigiditate ꝛ ſiccitate:q2 ſatis abūdat ille in terra:
nec etiaꝫ defectus in humiditate ꝛ caliditate:q2 ſol ꝛ aſpe
ctus celi ſufficienter poterunt illa in materiam terre ge
nerare. Item ſol poterit terram ſufficiēter calefacere:ꝛ aq̄
dominans ſupra terram poterit eam ſufficiēter humecta
re.igitur minor eſt vera. ¶ Correlariū.non opꝫ omne mix Cor.m
tum imediate genitū ex elemento vel elementis gn̄ari om
nibus elemētis actualr̄ ꝯcurrētibus.ſeqtur ex ꝯne. ¶ 10ᵃ xª ꝯ
cōcluſio.tale mixtū ſic genitū ex vnius ſolius elemēti cor
ruptione virtualr̄ adhuc gn̄atur ex oībus elemētis. ꝓbat̄
ſic.tale mixtū nō gn̄atur niſi oībus qualitatibus pmis ad
mediū reductis māꝫ diſponentibus pro eius gn̄ōne:ideo
virtualiter generat̄ ex oībus elementis.ꝯña tꝫ.q2 cōcurrē
tibus caliditate ꝛ ſiccitate pro diſpōne materie:virtualiter
dr̄ cōcurrere ignis:eo q̄ ille ſunt q̄litates nāles ipſiᵘ ignis:
ꝛ ꝯcurrētibus caliditate ꝛ humiditate ꝛc̄.virtualr̄ dr̄ con
currere aer.cōcurrētibus frigiditate ꝛ humiditate aq̄ di
citur virtualr̄ ꝯcurrere.ꝛ ꝯcurrētibus frigiditate ꝛ ſicci
tate dr̄ virtualiter concurrere terra:ꝛ ideo ſi oēs qualitates
prime in ſpē concurrūt diſponēdo māꝫ in gn̄ōne hō mix
ti adhuc illud mixtū gn̄atur ex oībus elemētis virtualr̄:
quare illa ꝯña fuit bona.añs pꝫ.q2 impoſſibile eſt mixtuꝫ
gn̄ari ſub aliqua qualitatū.ſ.pmarū ſūma:eo q̄ tūc mix
tum eſſet ſimplex.ſicut elemētum:imo citius generaretur
vel cōſeruaretur illud elementū:cui illa qualitas pma in
ſūmo ꝯueniret.igit̄ opꝫ q̄ qualitas pma ſub qua genera
tur ſit remiſſa:ꝛ non eſt remiſſa:per prius dicta niſi per re
miſſionem graduū qualitatis oppoſite.igit̄ opꝫ q̄ ipſum
generetur ex oībus q̄litatibus pmis in ſpē ad medium ali
qualiter reductis:ꝛ hoc fuit añs. ¶ Undecima cōcluſio.
omne mixtū reſidēs circa mediū locū eſt compoſitum ex xiª ꝯ
oībus ſimplicibus virtualiter in eo remanētibus.ꝓbat̄ ex
ꝑcedētē:q2 in omni mixto manēt quatuor qualitates pri
me ad mediū reducte.igitur v̄tualiter in omni mixto ma
nent oīa ſimplicia.ꝯña tenet.ꝛ añs declaratur:ſicut in ꝑ
cedenti cōcluſione. ¶ Item ſecundo.in omni mixto ma
nent qualitates motiue quatuor elementoruꝫ.igitur vir
tualiter manent oīa ſimplicia.ꝯſequentia tenet.q2 quali
tates motiue ſunt ſpāles virtutes ſimplicium.añs apparet:

qꝛ in omni mixto maxime manent caliditas ⁊ ſiccitas:ad
quas ſeqtur leuitas ignea:manēt caliditas ⁊ humiditas:
ad q̄s ſeqtur leuitas aerea.manent frigiditas ⁊ humidi-
tas:ad q̄s ſequitur grauitas aque:manēt frigiditas ⁊ ſic
citas:ad q̄s ſeqtur grauitas terre. Hec ē͡t ꝯcluſio poſſet
T.c.49. ꝓbari duab⁹ rōnibus ph̄i.in littera:ſed omitto ꝓpter bre-
12ª ꝯ uitatem. ¶ Duodecima ꝯ ponitur ꝯſimilis de generatio
ne mixtoꝝ:ſicut precedens eſt poſita de cōpoſitione.ꝙ ad
cuiuſlibet mixti ſubſtātialē gn̄ationē opʒ concurrere vir
tualiter oīa ſimplicia.probatur eiſdē medijs:qbus proba
Co:m tur precedēs. Ex qbus ꝯcluſionibus ſeqtur correlariuʒ:
ꝙ omne mixtū reſidens circa mediū locū eſt compoſitum
ex oībus ſimplicibus virtualiter:ſed nō actualiter ꝯcur-
Dubiū rentibus ad eius generationeʒ.pʒ ex dictis. ¶ Diceret ali-
quis.ꝑꝑ quid terra in oībus vel ſalteʒ in pluribus mixtis
R̷ ꝑfectis dn̄atur:cū tn̄ ipſa ſit viliſſimū elemētoꝛuʒ. ¶ Re-
ſpōdetur dupl'r.vno modo ꝙ natura ſagax ingeniauit h̃
propter ſalutem mixtoꝝ:eo ꝙ paruʒ de elementis calidis
per fortem actionē caloꝛis eſt magis actiuū q̄ʒ multuʒ de
terra eſt frigefactiuū:ideo ſi dominarētur elemēta calida
in pondere ipſa eēnt nimie actionis ſeu calefactionis:⁊ ſic
R̷ alis corrumperēt totū frigidū:⁊ periret mixtum. ¶ Aliter dī
ꝙ locus circa terrā eſt tēperatus q̄ſi ſufficienter calidus ꝑ
rarefactionē ⁊ reflexione radioꝝ lucis:⁊ ſufficienter frigi
dus actione elementoꝝ frigidoꝛū:⁊ ideo mixta indigent
temperie qualitatū pꝛimarū.ingeniauit natura vt eēnt in
loco temperato.ſ.circa terraʒ:⁊ hoc eſſe non poſſet niſi in
oībus dominaretur terra. Et hoc de ſecūdo.

Ad p^m His premiſſis reſpondetur ad rōnes. ¶ Ad
pꝛimaʒ dī ꝙ eſt pro ꝑma ꝯclo-
ne ex dictis in correlarijs reſpōſiuis poſt oēs ꝯcluſiones.
Ad 2^m ¶ Ad ſcōm dicit̄ ꝙ mixta in fundo maris exiſtentia vir-
tualiter cōponuntur ex igne.n̄ ſ in eis eſt caliditas aliqua
lis cum ſiccitate que ſunt qualitates ignis:ĩmo medianti
bus qbus intenſis exiſtētibus mixtis poſſet iterū generari
ignis. Et ad impꝛobationeʒ dī:ꝙ iſte caliditates ⁊ ſiccita-
tes non corrumpūtur ab aqua circūſtante:qꝛ conſeruan-
Ad 3^m tur a formis ſubſtantialibus mixtoꝝ:quibus ipſe conue-
niunt.alr̄ corrumperentur. ¶ Ad tertiū dicitur ꝙ nulla
ſunt mixta ita grauia:ſicut terra ſi eſſet ita in nāli diſpoſi-
tione. ¶ Secundo dicit̄ ꝙ metalla bene grauioꝛa ſunt q̄ʒ
terra:que eſt apud nos:qꝛ illa nō eſt nālr diſpoſita:imo a
radijs ſolaribus eſt nimis leuificata:⁊ ideo adhuc in plū-
bo ⁊ auro ſunt elemēta leuia:qꝛ terra naturaliter diſpoſi-
Ad 4^m ta eſſet grauioꝛ eis. ¶ Ad quartū negatur ꝙ in auro nō
ſit virtualiter aqua. Ad probationē dicitur ꝙ auruʒ lōgo
tēpoꝛe durat in igne propter tēperatam eius mixtioneʒ ⁊
cōſeruationē forme ſubālis auri cōſeruantis humiditateʒ
⁊ frigiditatē auri.eſt enim maioꝛis virtutis in cōſeruādo
frigiditatē ⁊ humiditatem tantā ꝙ ſub eis pōt ꝑmanere:
q̄ʒ ignis in corrūpēdo eaſdē:⁊ hoc ſpālr ꝓp cōpactionē
Ad 5^m mā: auri ⁊ vniformē mixtionē eiuſdem. ¶ Ad qntuʒ de
mixtis imꝑfectis ſi que ſint talia pʒ quid ſit dicenduʒ per
Ad 6^m notabilia. ¶ Ad ſextū dicit̄ ꝙ eſt pro nona concluſione ⁊
Ad 7^m eius correlario. ¶ Ad ſeptimū dī cōcedendo ꝙ eque bn̄ ꝑ
nām pōt mixtū gn̄ari ex vno elemento actualr̄ ꝯcurrēte:
ſicut ex quatuoꝛ:ſicut rō arguit:ſed tn̄ hꝰ gn̄atio erit vir-
tualiter ex oībus elemētis:prout dictū eſt in ꝯcluſione de
cima.⁊ propter hoc dī mixtum ſemper generari ex q̄tuoꝛ
Dub^m elemētis. ¶ Et ſi dī.ſi mixtū pōt ſic eque bene generari ex
vno ſicut ex quatuoꝛ:ſeqtur ꝙ natura ſuperflue ꝓduxit
quatuoꝛ elemēta.ꝯñs eſt falſum.⁊ ꝯña tenet.qꝛ non vide
tur ea produxiſſe niſi propter mixta:⁊ eoꝝ gn̄ōnem.mo-
do iſtū finem totaliter ⁊ equaliter ꝯſequi poſſet non exi-
R̷ ſtente niſi vno elemēto. ¶ Reſpōdetur negando ꝯñtiam.
Et ad probationē eius dī dupl'r.vno modo ꝙ per actionē
propriā elemētoꝝ nō ꝯcurrente alio imediate māʒ elemētoꝝ
diſponēte:nō pōt generari mixtū niſi ex q̄tuoꝛ:vt dictum
eſt in ꝯclone octaua:⁊ iō qꝛ non ſemꝑ ꝯcurrit aliud diſpo
nens mām elementoꝝ:imediate pro gn̄ōne mixti nā inge-
niauit ꝙ eſſent quatuoꝛ. ¶ Aliter dī ⁊ melius ꝙ nā non
ſolū produxit elemēta ꝓpter mixta:ſed ꝓꝑ decoꝛē vniuer-
ſi ⁊ ipſius ꝑfectionē:⁊ ideo fundamētū probationis ꝯñē
falſum. ¶ Ad octauū dī ꝙ oēs qualitates taʒ alteratiue Ad 8^m
q̄ʒ motiue in ſpē manēt in mixto:vt dictū eſt in ꝯcluſiōe
vndecima. Ad improbationē dī ꝙ nō opʒ ꝙ mixtū vbicū
ꝙ ponatur quieſcat:qꝛ lʒ vbicunqʒ ponatur mixtū ſuarū
qualitatum motiuaruʒ aliqua eſſent in loco nāli:tn̄ forte
mixtū non quieſceret:qꝛ nō eſt natuʒ moueri ſm exigētiā
illius qualitatis motiue exiſtētis in loco nāli:ſed alterum
predominātiū in trahēdo:⁊ ꝓpter hoc mouebit̄. ¶ Rō
poſt oppoſitū eſt pro duab⁹ vltimis ꝯnibus:⁊ eoruʒ corre
larijs. Et hec de iſta queſtione ſufficiant.

¶ Amplius autem ⁊ potentias attribuunt corpori. Tex.cō.liiij. Qō.xiiij.

Queritur decimoq̄rto. Utruʒ qualita
tes actiue ſint pꝛincipia actiua p̄ncipalia in gn̄atiōe mixti ex elementis. p^m
¶ Et arguitur ꝙ ſic.illa ſunt pꝛincipia actiua p̄ncipalia gn̄ōnis mixti:qbus poſitis po-
nitur actio:⁊ qbus nō poſitis nō ponit̄ actio:ſed ſic eſt de
q̄litatibus p̄mis:igit̄ ⁊c̄.maioꝛ pʒ de ſe.minoꝛ manifeſta ē
per experiētiā:qꝛ vbicunqʒ ponit̄ caliditas ſiue in ferro ſi
ue in igne ipſa calefacit applicata calefactibili:⁊ qn̄ ipſa
nō ponitur nō fit calefactio.vn̄ ſi ignis non haberet caldi
tatem ipſe nō calefaceret. ¶ 2° illa ſunt p̄n⁹ actiua in gn̄ō 2^m
ne mixti per que elēta agūt ⁊ patiunt̄ adinuicē:ſʒ elemen
ta agūt ⁊ patiunt̄ adinuicē per q̄litates p̄mas.igit̄ ⁊c̄.ma
ioꝛ pʒ.qꝛ illa ſunt p̄n⁹ actiua corruptionis elētoꝝ ⁊ gn̄ō-
nis mixtoꝝ.tʒ ꝯña.qꝛ eadē ſunt agētia corrūpētia elēta ⁊
gn̄atiua mixta.minoꝛ pʒ de ſe. ¶ 3° illa ſunt p̄n⁹ actiua in 3^m
gn̄ōne mixti:ſm quoꝝ pꝛopoꝛtionē aliā ⁊ aliā gn̄ant̄ alia
⁊ alia mixta:ſed ſm pꝛopoꝛtionē q̄litatū pꝛimaꝝ aliaʒ ⁊
aliā gn̄ant̄ alia ⁊ alia mixta.ergo ⁊c̄.maioꝛ pʒ.qꝛ ſuppoſi
ta idētitate mā̄e effectus non diuerſificat̄ niſi ꝓpter diuer
ſitatem agētiū:ſicut tradit̄ a Cōmentatoꝛe 8° metaph̄.mi Cō.12.
noꝛ pʒ.per ph̄m.ſcōo huius.cap.7°. ¶ Cōfirmat̄ aucto- T.c.49.
ritate Ar.in de ſenſu:vbi dicit ꝙ ignis nō agit inquantū Confir.
ignis:ſʒ inquātū calidus:iō videt̄ velle ꝙ caliditas eſt p̄n-
cipalius cā actionis ignis:⁊ per ꝯñs principale principiuʒ
actiuū. ¶ Quarto.qualitates p̄me ſunt cauſe generatio- 4^m
nis mixti ⁊ nō ſunt cāe alie q̄ʒ actiue:igit̄ ſunt p̄ncipia acti
ua in gn̄ōne mixti.ꝯña tenet.aña pro p̄ma parte pʒ.qꝛ nū
q̄ʒ generaret̄ mixtū niſi ꝯcurrerent q̄litates pꝛime.⁊ hoc
nō videt̄ eſſe niſi aliquo modo eēt cauſa totalis genera-
tionis.minoꝛ nota eſt inducēdo in ſingulis alijs generib⁹
cauſarū.non enim ſunt cauſe māles:qꝛ non ſunt mā̄e ſub-
ſtantie.nec cauſe foꝛmales gn̄ationis:qꝛ generatio eſt ipſi
me foꝛme:nec eſt cauſa finalis:qꝛ precedūt generationes
in mā.⁊ ideo ſunt finis gratia cui⁹ fit generatio. ¶ Quin 5^m
to.ad duplationē caliditatis ſequitur duplatio effect⁹.igi-
tur caliditas eſt cauſa p̄ncipalis.ꝯña tenet.qꝛ hec videtur
cauſa p̄ncipalis effectus ad cuius duplationem : ſequitur
duplatio effectus.aña probatur.qꝛ ſi ignis cum tanta ca-
liditate producit tātū:cum ſubdupla non produceret niſi
ſubduplū.ergo. ¶ Sexto.illud agēs ad cui⁹ variationem 6^m
variat̄ effectus:eſt magis p̄ncipale q̄ʒ illud agēs ad cuius
variationē nō variat̄ effectus:ſed ad variationē q̄litatum
primarū variatur effectus:⁊ ad variationem ignis vel ele
mentorum ſubſtantialiter non variatur effectus:igitur ⁊c̄.
maioꝛ rationis videt̄ de ſe nota.minoꝛ apparet. qꝛ ſi cali-

ditas variaretur in generatione ignis vel animalis ſic ꝙ ipſa nō concurreret variaretur effectus: ſed ſi alia variarentur ſeruata caliditate: vt ſi caliditas ſumma poneret in ferro ⁊ nō in igne equalr caleſaceret: ⁊ equaliter produceret effectus prout experimur.

7m ℂ Septimo. ſi alicubi accñtis pncipalr agunt tunc ſic dȝ poni vbiqȝ: ſed alicubi agūt pncipaliter. igit ⁊c̄. maior videt nota: qꝛ non eſt potior ratio in vno loco ꝙ̄ in alio. minor pȝ. in ſacramento altaris vbi nō minus faciunt accidētia per ſe repta ſine ſubo ꝙ̄ in pane ſaciebant vbi ſtabant in ſubiecto. ergo ⁊c̄.

T.c.54. t.55. **In oppoſitum** videtur eē pħs ſcōo hui9 cap 8o. vbi reprobat antiq̄s ponentes cām gnōnis eſſe caliditatē ⁊ frigiditatem.

ℂ In iſta q̄ōne erūt duo articuli. In p̄ riſdebit ad q̄ſitum. In ſcōo remouebūtur dubia vt vident ꝯria.

pm nōm **Quantum** ad p̄m p̄ nō. ꝙ ſm pħm ſunt duplices cāe agētes: q̄dā eēntialr ordinate: alie accñtaliter. Eſſentialr ordinate dñr: quoꝝ poſterior depēdet in eē ⁊ in agere a priori: ſic ꝙ ipſa nec poſſet eē nec agere niſi exiſtēte priori agēte. Cauſe accidentaliter ordinate dicunt quoꝝ poſterior nō dependet in eē ⁊ agere a priori:

2m nōm vt pater ⁊ filius ſunt cauſe agentes. ℂ Scōo nota. ꝙ alique ſunt pncipales. alique inſtrumētales. pncipales reſpectu aliarū dicūtur: que dirigūt alias in agendo ⁊ ꝯſeruāt eaſdē: vt faber reſpectu mallei. vnde p̄ma cā. ſ. deus eſt cauſa agēs ſimplr principalis qꝛ ipſa dirigit oīa alia: ⁊ a nullo dirigit. Alia vō agētia reſpectu ſuoꝝ inferioꝝ pncipalia pñt dicīt: reſpectu primi agētis oīa ſunt inſtrumentalia. Inſtrumētales cauſe dicunt que ab aliīs pncipalibus cōſeruant ⁊ dirigunt in agēdo: vt malleus reſpectu fabri. vn̄ oīa reſpectu p̄me cauſe inſtrumentales dicunt.

3m nōm ℂ Tertio eſt notādū. ꝙ adhuc circum agentiū alie ſunt mediate alie immediate: immediate que agunt in paſſum ſine alio coagente medio. mediate vō que agūt mediāte aliquo alio

4m nōm coagēte. ℂ Quarto nō. ꝙ in agētibus eſſentialr ſubordinatis nālr loquēdo: p̄ma non pōt agere cū infima niſi coagētibus oībus mediīs. de hoc magis dicet poſt. pȝ. qꝛ nunq̄ diceret pħs p̄mā cām poſſe agere cū ſorte ⁊ berta, gñando filiū niſi celum coageret. ⁊ p̄ ꝯſequēs niſi coagerent omnes cauſe medie eſſentialiter ſubordinate.

p̄a ꝯ̄ **His premiſſis** ſit prima concluſio. nullū accidens in virtute ꝓpria ꝓducit aliud accñs. probat. qꝛ q̄cq̄d accñs producit: ꝓducit virtute agentiū ſuperioꝝ. igit cōcluſio vera. ꝯña tȝ. ⁊ añs apparet. qꝛ accidēs dependet in eē ⁊ in agere ab agentib9 ſuperioribus. ⁊ per ꝯñs quicq̄d ꝓducit facit virtute ſupioꝝ

Dubm agētiū a q̄bus depēdet. ℂ Sed ꝯ̄ videtur ꝙ ſit illud principalis cā caliditatis vel effectus cui effectus magis aſſimilatur: ſed caliditas magis aſſimilatur caliditati: ⁊ accidens accidēti. igit ⁊c̄. maior videt nota. qꝛ agēs agit

Rc propter aſſimilare ſibi paſſum. minor nota eſt de ſe. ℂ Reſpōdetur negādo maiorē: imo effectus cōiter magis aſſimilatur inſtrumētali agenti ꝙ̄ pncipali: q̄ꝛ enim p̄ma cā ſit in omni actione agēs pncipaliſſimū: tñ minime ei aſſimilant effectus. Et ad ꝓbationē dī ꝙ illud dictū. agēs agit propter aſſimilare ſibi paſſum. vel intelligit de qualitatib9 primis ſolū: vel de his agētibus inferiorib9. ſupiora enim agētia nō agūt propter aſſimilare ſibi paſſum prout notū

2a ꝯ̄ eſt. ℂ Scōa ꝯ̄. nullū accidens in virtute proprie ꝓducit aliquā ſubam. probat. qꝛ magis vident ꝓducere accidens ꝙ̄ ſubam: ſed nequeūt in virtute propria ꝓducere accñs. igitur nec ſubam. tenet ꝯña. maior pȝ. qꝛ accidēs ſimili9 eſt accidēti ꝙ̄ ſube. ēt qꝛ faciliꝰ eſt producere accidēs ꝙ̄

Confir ſubam. minor pȝ. per cōcluſionē precedentē. ℂ Et confirmatur. qꝛ ſi in virtute ꝓpria producere ſubam tūc daret altari maiorē perfectionem ꝙ̄ ipſummet haberet. ⁊ ſic vltra gradū proprium ageret: qd̄ nō eſt poſſe. apparet. n. agēs eſſe preſtātius paſſo. ⁊ tenet ꝯña. qꝛ daret perfectionem ſube quecūq̄ ſit illa. modo pfectio ſube eſt maior ꝙ̄ quecunq̄ pfectio accidētis. ℂ Tertia ꝯ̄. q̄litates elm̄torū non ſunt 3a ꝯ̄
principia actiua pncipalia in gnōne mixtoꝝ. probat ſic. qꝛ agēs pncipale alicuius effectus dȝ eē nobilius vel eq̄ nobile: ſicut eſt effectus illorū. maior nota eſt. qꝛ ſicut dictum eſt. agēs pncipale nō pōt dare vltra illud qd̄ habet actu. minor eſt pħi 7o metapħ. ſuba enim prior eſt accidēte T.c.4.
pfectione. ℂ Scōo accñs non pōt in virtute ꝓpria produ t.47.
cere aliud accñs. igit nec eſt agens pncipale in gnōne ſub 2m
ſtantie. maior pȝ. ⁊ ꝯña tenet. qꝛ magis videt poſſe producere accidens vt agēs pncipale ꝙ̄ ſubam. ℂ Quarta con 4a ꝯ̄.
cluſio. forme ſubales elemētoꝝ nō ſunt agētia ſubordinata in gnōne mixtoꝝ. probat ſic. frequēter pñt gñari mixta formis elementoꝝ actiue nō cōcurrentibus: igitur non ſunt agētia ſubordinata in gnōne eoꝝ. ꝯña tȝ. per quartū notabile. añs apparet in gnōne aialiū per putrefactionē terre. ibi. n. nō ꝯcurrunt actiue elementa: imo pncipalr celum cū ſuis aſpectibus. ℂ Scōo forme elemētoꝝ: quan 2m
do agūt ad gnōnem mixti pure accñtaliter concurrūt in iſta gnōne. igitur nō ſunt agētia ſubordinata. ꝯña tenet. qꝛ agētia ſubordinata in ſuoꝝ effectuū productione de p̄ ſe cōcurrūt. añs apparet. qꝛ forme elemētoꝝ nullo mō intendūt gñare mixta: ſed ſua actione forte ſi agūt ad extra intēdūt gñare ſibi ſilia: ⁊ pp̄ hoc agūt. ℂ Tertio. ignis in 3m
gnōne ignis nō eſt agēs ſubordinatū. igitur nec in gnōne mixti. ꝯña tenet. qꝛ magis videt ibi eē cauſa ſubordinata ꝙ̄ alibi. añs apparet. qꝛ ignis frequenter generatur immediate a celo cū lumine: vt p̄ reflexionē a ſpeculo ꝯcauo nullo igne cōcurrente ad generationē: quod eē nō poſſet naturaliter ſi in gnōne ignis forma ſubalis eēt cauſa agens ſubordinata. ℂ Quinta cōcluſio. celū. intelligētie: ⁊ p̄m 5a ꝯ̄
agēs ſeu p̄ma cā ſunt pncipales ⁊ ſubordinate in gnōne mixtoꝝ: loquendo nālr. pȝ. qꝛ mixta gñantur ab aliq̄bus tanq̄ a cauſis pncipalibus ⁊ nō generāt a formis elemētoꝝ: vt dicit ꝯ̄ precedēs. nec a q̄litatibus eoꝝ: vt dicit tertia ꝯ̄. igit nō videtur a quo generētur principalr niſi a celo ⁊ intelligētijs: ⁊ prima cā. ℂ Cōfirmatur ꝯ̄ auctori Confir
tate pħi p̄ metheoroꝝ. d. ꝙ neceſſe eſt hūc mundū inferiorem eē cōtinuū. i. contiguū actionibus ſuperioribus: vt tota eius virtus inde gubernet. mō gubernās eſt pncipalius gubernato: igit celum ⁊ cauſe ſupiores ſunt pncipales in agēdo reſpectu effectuū inferioꝝ. ℂ Sexta ꝯ̄. q̄litates pri 6a ꝯ̄
me elemētoꝝ ſunt cāe agentes inſtrumētales in gñatiōe mixtoꝝ. pȝ ꝯ̄. qꝛ mediātibus eis tanq̄ mediātibus inſtrumentis mām diſponētibus p̄me cauſe producūt formam mixti in mā. igit ꝯ̄ vera. ꝯña tȝ. ⁊ añs eſt manifeſtū. qꝛ nunq̄ ab illis cauſis pncipalibus producit forma mixti niſi mā diſpoſita ſit per qualitates primas. ℂ Septima ꝯcluſio. ſi cauſe ſupiores nō agerent: qualitates p̄me nullo mō 7a ꝯ̄
ſufficerēt agere. apparet per auctorē de cauſis. nā in omnē effectū plus influunt cāe prime ꝙ̄ alie. igit ſi ille non agerent alie nihil poſſent facere. tenet ꝯña. qꝛ de oppoſitū: ſeqtur ꝙ cauſe ſcōe aliquem totū effectum poſſent producere abſq̄ p̄ma. ⁊ per ꝯñs in iſtū nō plus influunt prime cāe ꝙ̄ poſteriores: qd̄ eſt opp̄m añtis. Et hoc de p̄ ⁊c̄.

Quantum ad ſcōm dubitat ꝯ̄ illū ꝓceſſum. videtur enim ꝙ nō in oī effect9 ꝓductione hic inferius oīa agētia ſubordinata ꝯcurrāt: imo videtur ꝙ nullū cōcurrit cū oīb9 effectib9 hic ꝓductis. ℂ Primo, pm rō
qꝛ ſequeret ꝙ agentia vlia reſiſterēt ſibipſis. ꝯña eſt incōueniens. qꝛ nihil reſiſtit ſibipſi. ꝯña tenet. qꝛ ſi agunt in oēm effectū productiue: ſeqtur ꝙ agūt in productione calidi: ⁊ etiā in productione frigidi: ſed notum eſt ꝓducēdo frigidū reſiſtunt omni generanti calidū reſpectu eiuſdem

2m ſubiecti.igitur reſiſtūt ſibiipſis. ℂ Secundo.qꝛ ſeqtur ꝙ
cōcurreret in omni reſiſtētia.hoc ꝯńs eſt incōueniēs vt ꝓ
babitur.⁊ ꝓbaꝛ ꝯńa:qꝛ nō magis pñt hec inferiora in vir
tute propria reſiſtere ꝙ̃ agere:ſed per ꝑdicta nō pñt agere
in propria virtute:igiꝛ nec reſiſtere.falſitas ꝯńtis probaꝛ.
qꝛ ſi cōcurrūt cū omni reſiſtētia:ſeqtur ꝙ eiuſdem faciunt
generationē:⁊ quantū pñt impediūt.igiꝛ videꝛ implicare
⁊ tꝫ ꝯńa.qꝛ ex quo ꝯcurrunt cū omnis effectus productio
ne cōueniens eſt ꝙ ꝯcurrunt cuꝫ agēte calido producēdo
calidū:ſed ex quo ꝯcurrunt cū omni reſiſtētia:ꝯueniēs eſt
ꝙ per frigidū inquātuꝫ pñt īpediūt gn̄onem calidi.igitur
eiūdē effectū facerēt:⁊ quantū poſſent ipſum impedirent.
3m ℂ Tertio ſi ad calefactionē ꝯcurreret aliq̃ ſubā:ſequitur
ꝙ illa eſſet virtutis infinite.ꝯńs eſt falſum.⁊ ꝓbaꝛ ꝯńa.qꝛ
illud agens eſt infinite virtutis:qđ infinitū effectū quātuꝫ
eſt ex parte ſui pōt producere ꝑncipaliter:modo iſta ſuba
quantū eſt ex pte ſui infinituꝫ effectū pōt facere ꝑncipalr:
maioꝛ nota eſt de ſe.minoꝛ ꝓbaꝛ.qꝛ ad duplationē calidi
tatis faceret effectū in duplo maiorē:⁊ ad triplationē cali
ditatis faceret effectū in triplo maiorē.ergo ſi in īfinita fie
ret caliditas iſta eadē ſuba quantum eſt ex parte ſui face
ret ꝑincipaliter effectū infinitū.qđ fuit probādū. ℂ Quar
4m to.ſeqtur ꝙ ſi celū ceſſaret influere vel intelligētia moue
re.ꝙ ego ceſſarē videre colorē.ꝯńs nō videꝛ verū.⁊ ꝯńtia
tenet.qꝛ ego nullū effectum poſſum facere ꝑ concluſionē
niſi coagentibus oībus cauſis mediāis ſubordinatis: etiāꝫ
opꝫ per cōcluſionē intelligētiā mouentē ad oēs effectus ꝓ
ductionē cōcurrere.ergo ſi ipſa nō influeret:ego nō poſſeꝫ
5m videre. ℂ Quinto.ſeqtur ꝙ ſi intelligētia nō ageret nihil
amplius corrūperetur:qđ tñ videꝛ falſum:qꝛ tunc per eā
ceſſare agere fierent oīa perpetua. ℂ Iterum tunc graue
non deſcenderet.nec candela illuminaret.

Ad pͫ **Ad iſtas** rōnes rñdetur ꝙ nō eſt incōueniēs ꝙ idē mediantibus diuerſis īſtrumētis ſibiipſi
reſiſtat:vt tu mouēdo manū dexteram.ſ.verſus latus ſini
ſtrum potes reſiſtere tibiipſi cōtra mouēdo manum ſini
ſtram.Sic ꝑma cauſa agē.do cū aqua producit frigidita
tem.⁊ agēdo cū igne impedit generationē eius ⁊ reſiſtit ſi
bi ipſi:hoc enim eſt neceſſe de agētibus vlibus ꝙ ad vnū
⁊ eūdē effectū cōcurrunt agēdo per vnū inſtrumētū ⁊ reſi
Ad 2m ſtendo per aliud. ℂ Ad ſcđm rñdetur per idē ꝙ in omni
reſiſtētia cōcurrunt cauſe vles agentes:⁊ ꝙ nō eſt incōue
niens agētē vlē per vnū ſuum inſtrumētū agere:⁊ ꝓhi
bēd inquantū per nām pꝫ per aliud inſtrumētū pñt eundeꝫ
effectū impedire:ſic enim cuilibet enti hic inferiori iſtituit
vt diligāt ſe ꝑmanere:⁊ iđ cū quolibet ente in ꝑticulari in
quantū pñt per ipſum nālr ſepe impediūt effectus gene
rationē:ad cuiꝰ generationē ſeqtur illius primi corruptio.
Ad 3m ℂ Ad tertiū pōt dici vno mō ꝙ principaliſſima cā oīum
2ª rñſio. cauſarū eſt infinite virtutis in vigore.ſ.ꝑma cā.Ueruꝫ eſt
ꝙ licet ita ſit tamen hoc forte rō naturalis nō diceret. Id
aliter dꝛ negando ꝯńtiam. Ad probationē dici pōt dupľr.
vno mō cōceſſa maiore:negatur minoꝛ ꝙ ſubſtātia princi
paliter agēs quantū eſt ex parte ſui pōt ꝓducere infinituꝫ
effectū. Et ad ꝓbationē dꝛ ꝙ ſꝫ ita eſſet quātū ad infinitā
intēſionē caliditatis aliq̃ ſubſtātia finita produceret infi
nitum effectū:tñ illū nō ꝓduceret niſi mediante inſtrumē
to infinito:⁊ ideo illud inſtrumētū cum cauſis ſuperioribꝰ
produceret totū effectū:⁊ ad hoc non ſeqtur aliqđ illorū
ſuperioꝝ agētiū eſſe virtutis īfinite. ℂ Aliter pōt dici for
3ª rñſio. te ⁊ melius ꝙ quātūcūqꝫ caliditas intenderetur tñ ſemꝑ
eſſet finita:⁊ ideo cāe agētes ſolū finite ꝑ eā pñt:licet tñ ſin
cathegoreumatice cōcedi poſſet ⁊ miraculoſe ꝙ in infini
tum caliditas pōt intēdi:⁊ ꝙ in infinitū ſuba poteſt ſortiꝰ
calefacere:ſed ad iſtas nō ſequitur ꝙ ſubſtantia agēs ꝑn
cipaliter ſit infinite virtutis:ſicut nō ſeqtur graue ſimpliciter

per ſubtiliationē mediū pōt in infinitū velociter deſcēdere.
igiꝛ eſt infinite virtutis. ℂ Ad 4m dꝛ naturalr loquēdo ꝙ Ad 4m
ſi celū ceſſaret:aut ꝑma cā influere non ſolū ceſſaret hō vi
dere:ſed ēt eſſe:de hoc magis videbiꝛ in alia qōne. ℂ Et ꝑ Ad 5m
hoc vltra cōcediꝛ rñdēdo ad qntam.ꝙ ſi intelligētia agere
ceſſaret ꝙ nihil plus corrūperetꝛ:qꝛ nihil plus remaneret:
⁊ iđ nō ſeqtur ꝙ oīa fierent perpetua.ꝯcediꝛ ēt ꝙ candela
nō illuminaret.nec graue deſcēderet:⁊ etiam videbitur de
hoc plus in qōne correſpondente huic materie poſt ⁊c̄.

Ad rationes ꝑncipales. ℂ Ad ꝑmā dꝛ ꝙ non opꝫ illud eſſe cām ꝑncipalē alicu Ad rōes
ius actionis:quo poſito ꝑmo poniꝛ effectus ſeu actio:⁊ q̃
remoto remoueꝛ actio:qꝛ ſtante volūtate eff.caci artificis
poſito inſtrumēto ⁊ materia poniꝛ actio:⁊ iſto inſtrumē
to remoto remoueꝛ actio:non tñ inſtrm̄ eſt cā principalis.
ℂ Ad ſcđm dꝛ ꝙ bene probat qualitates ꝑmas eſſe cau Ad 2m
ſas agētes iſtrumētales.⁊ hoc eſt pro ſexta ꝯcluſione. ℂ Ad Ad 3m
tertiū diciꝛ eodem mō ꝙ verū eſt ꝙ ille ſunt agētia ꝑnci
palia vel inſtrumentalia:ſm quoꝝ proportionē aliam ⁊
aliā ⁊c̄.nec opꝫ ꝙ talia ſint agētia principalia:qꝛ oēs effe
ctus producti q̄ñ diuerſificātur ꝑꝑ diuerſitatē agentiū in
ſtrumentaliū:quis idē eſt deus ⁊ idē celū cōcurrētia ꝑnci
paliter i omni effectuū gn̄one:ꝑꝑ tñ particulariū diuerſi
tatē diuerſificātur effectus:prout notuꝫ eſt:qꝛ ſm eoꝝ di
uerſitatē agētia ꝑncipalia alr ⁊ alr influunt in effectū. Et
ad ꝯfirmationē dꝛ ꝙ phs non plus voluit niſi ꝙ ignis ca
lefacit mediāte caliditate ⁊ non ſine ea.nec hoc eſt contra
dicta. ℂ Ad q̄rtū cōcedo ꝙ q̄litates prime ſunt cāe acti Ad 4m
ue in gn̄one mixti:ſed iſtrumētales:vt dictū eſt.⁊ nō plus
probat rō. ℂ Ad qntū dꝛ ꝙ nō opꝫ illud eſſe cām ꝑncipa Ad 5m
lem,ad cuius duplationē dupliꝛ effectꝰ:qꝛ hoc frequenter
cōtingit ꝓpter duplationē inſtrumēti.⁊ iđ rō non ꝓcedit.
ℂ Ad ſextū dꝛ ꝙ forte in gn̄one ignis caliditas magis de Ad 6m
per ſe cōcurrit hoc eſt ſolū inſtrumētaliter:⁊ non vt cauſe
cēntrale ordinate. ℂ Ad ſeptimū de ſacramēto altaris dꝛ Ad 7m
ꝙ ibi ꝑma cā ſupplet locū māe ſic ꝙ agit per qualitates ⁊
facit q̄litates pati:ſicut ſi eſſent in ſubſtātia:ſed qꝛ per mi
raculum hoc eſt:rō non eſt ad propoſitum. ℂ Ratio poſt
oppoſitū eſt pro premiſſis cōcluſionibus.

ℂ Similiter aūt facientibus mixtam eorū ma
teriā ⁊c̄. Tex.cō.xlviij. Qō.xv.

Ueritur quīndecimo.Utrū cōtingat
dare mixtū tēperatū ex ele
mētis vel ex q̄lītatibꝰ eloꝝ. ℂ Et argꝛ ꝙ pͫ
ſic.qꝛ vbi eſt dare maꝛ mixtiō eſt dare eq̄
le:ſꝫ ꝯtigit ēē mixtū lapſum ad caliditateꝫ ⁊
ſiccitatē magis:⁊ ꝯtingit dare lapſuꝫ minus ad iſta ⁊ ma
gis ad ꝯria.puta ad frigiditatē ⁊ humiditatē.igiꝛ ꝯtingit
dare mixtū hñs equalr de iſtis.⁊ hoc erit tēperatū.igiꝛ ⁊c̄.
maioꝛ videꝛ eſſe principiū.⁊ minoꝛ manifeſta eſt de diuer
ſis mixtis.in colericis enim dñaꝛ caliditas ⁊ ſiccitas:⁊ in
cucurbitis frigiditas ⁊ humiditas.ꝙ aūt mixtū hñs equa
liter de iſtis eſſet tēperatū apparet:qꝛ tēperatū eſt adequa
tio qualitatū elemētoꝝ in vno indiuiduo. ℂ Scđo ꝯ dare 2m
re aliqđ mixtū intēperatū ex elemētis.ergo erit dare aliqđ
mixtū tēperatū ex eiſdē.ꝓbaꝛ ꝯńa.qꝛ ſi enī oppoſitoꝝ
eſt in nā ipſaliter:qđ eſt priuatio ⁊ minus deſideratū a nā:
tunc ēt erit ⁊ reliquū:qđ eſt habitꝰ ⁊ magis a nā intentuꝫ.
modo intēperatū ⁊ tēperatum ſunt oppoſita ⁊ eſt intēpe
ratū priuatio ⁊ minus intētū.igiꝛ ⁊c̄.maioꝛ nota eſt ⁊ mi
noꝛ ſilr:qꝛ nā magis intēdit temperiē ⁊ ꝑfectionē ꙗ̄ imꝑ
fectionem ⁊ intēperiē. ℂ Tertio.niſi ſic nullū aīal eſſet ꝑ 3m
fecte ſanum.ꝯńs eſt falſum.⁊ probaꝛ ꝯńa.qꝛ ſanitas conſi
ſtit in tēperamēto qualitatū elemētoꝝ ⁊ adeq̄tione huoꝝ
eoꝝdē. ℂ Quarto.ſignato aliquo mixto vel eſt tēperatuꝫ 4m

et habetur propoſitū. vel eſt intēperatū: et ſic tūc alique qualitates excedūt alias. pono igitur illas remitti vel alias intendi: donec fiat adeqtio: qd non videtur impoſſibile quo facto
5 erit mixtū tēperatū. igitur etc. ¶ Quinto. ſit mixtū lapſum ad frigidū et humidū equaliter: et pono q alteretur quouſq fiat eqliter lapſum ad calidū et ſiccū: tūc ſic. nō ꝯtingit tranſire de extremo in extremū niſi tranſeat per mediū: ſed hic ſit tranſitus de lapſo ad frigidū et humidū equaliter vſq ad eqliter lapſum ad calidū et ſiccū. igitur trāſiret per mediū in quo oia iſta erūt adequata. et per ꝯñs illo tunc qñ erit il-
6 lud mediū erit mixtum tēperatū: igitur etc. ¶ Sexto. eſt dare aliqd mixtum qd nāliter quieſcit in medio elementorum: qd ſcʒ derelinquit duo elemēta infra ſe: et duo ſupra ſe. igitur eſt dare mixtū equaliter ex elemētis. ꝯña tʒ. qr tale videretur eqliter mixtū ex elemētis: qr tm̄ habet de leuitantibus: ſicut de grauitantibus. añs videtur patere per experiētiam. q in aere deſcēdit: et in aqua aſcendit: et in medio illorum quieſcit: et pʒ rōne: qr ſi quieſceret nāliter ſupra magis. ponatur intēdi grauitas donec ſit adeqta leuitati: et tūc quieſceret nāliter in medio: et ſi infra quieſceret ponatur re-
7 miti grauitas et itēdi leuitas. ergo etc. ¶ Septimo. ſicut eſt in maiori mundo ita eſt in minori: ſed in maiori mūdo elemēta ſunt adequata in potentijs. ergo ita dʒ eſſe in minori mundo. ſ. in hoīe. igitur hō dʒ eē tēperatus in elemē-
T. c. 17. tis. maior pʒ. cōueniētia ſimilitudine. et accipitur a pħo 8° phyſicorum. minor pʒ. qr niſi elemēta in minori eēnt adeqta in potētijs: vnum eorum corrūperet aliud: et ſic fieret mun-
8 dus inordinatus: quod non eſt poſſibile. ¶ Octauo. ars poteſt facere ex aliqbus duobus elemētis mixtū. igitur hoc magis pōt natura. ꝯña tʒ. qr maioris virtutis et potentie eſt nā q̄ ars. añs pʒ. qr poſſe eſt q artifex per artem ſuā faciat mixtū equaliter ex aqua et vino. igitur etc.

T. c. 49 / Cō. 7. **In oppoſitum** arguitur per Cōmentatorem in iſto ſcđo. vbi vult q impoſſibile eſt dare mixtū ex elemētis equaliter. et hoc idē dicit pmo celi. vbi probat hoc: qr illud mixtū quieſceret vbicūq poneretur: nec haberet motū nālem. qr mixtū mouetur ad motum elementi dominantis in eo: modo ſi eſſent adeqta tunc nullū elemētum eſſet dominās. igitur etc.

pª nōn. **Pro iſta qōne** nota q mixtū ex elemētis pōt intelligi dupliciter. vno mō diceretur mixtū tēperatū in quo elemēta in oibus qlitatibus remanētibus. ſcʒ alteratiuis q̄ motiuis eſſent adequate. puta mixtum: qd tm̄ haberet de caliditate: ſicut de frigiditate: et ſic de alijs qlitatibus elemētorum. et hoc mixtū diceretur tēperatum ad pōdus: qr equali pondere in mixtione: elemēta in ſuis qlitatibus in eo diſcerent. Alio mō diceretur mixtum tēperatum nō ad pōdus: ſed in ordine ad cōplexionē ſue ſpēi debitam. et vocatur hoc tēperatū ad iuſtitiā. ſ. mixtū in quo nō ſunt oēs qualitates elemētorum adequate: ſed in quo ſunt in optima diſpōne ſcḋm opationes debitas certe ſpēi. vñ aduertendū eſt: q qđlibet mixtorum certā qlitatiuā diſpōnē ſibi determinat: que nō cōſiſtit in eqlitate oīum qlitatū elemētorum: ſed in debita diſpōne earum in ordine ad opationes ſibi debitas: et proportione ſibi ꝯueniēti: ſi. n. in hoie fieret adeqtio qlitatū pmarum vel magna tēdētia ad eqlitatē: ſtatim moreretur hō: eo q nimis remitteretur caliditas eius nālis. igitur tēperamētū ꝯueniēs homini cōſiſtit in ꝓportione qlitatū pmarū: qr hō poſſet optime in operationes ſibi debitas. Et ſcḋm hō duplex tēperamētum. Erūt in qōne duo
pº arti. articuli. In pmo videbitur vtrū ſit poſſibile mixtum eſſe tēperatum ad pōdus ex elemētis. Secundo vtrum ſit dare mixtum tēperatum ad iuſtitiam ex eiſdem.

pª nōn. **Quantum** ad pmū nota q in mixto ex elemētis duplices derelinquunt qlitates: qdā alteratiue ſicut caliditas humiditas et frigiditas et ſiccitas: et quedā motiue localiter: ſicut ſunt grauitas et leuitas: ex quo ſequitur q adhuc pmus ſenſus qōnis pōt intelligi tripliciter. Primo mō. vtrū ſit mixtū in quo oēs qlitates hō eqliter diſcerent: ſicut ſupius dictū eſt. Alio mō ſi ſit dare mixtum in quo oēs qlitates alteratiue ſunt eqles: ſiue motiue localiter ſint eqles ſiue nō. Et 3° mō ſi ſit dare mixtum in quo qlitates motiue localiter ſunt adequate qcqd ſit de alteratiuis. ¶ Scđo nota. q de hac mā volo loq pure natu- 2ª nōn
raliter: qr qđ per potētiā diuinā poſſet eſſe tēperatū ex elementis ſiue ad pondus ſiue aliter nullus negaret.

Tunc ſit pma ſuppoſitio. ſi in mixto eſſent adequate qualitates alteratiue mixtum haberet multū plus de grauitate q̄ de leuitate. probatur ſic. qr ad hoc q in mixto ſit tāta leuitas: ſicut grauitas requiritur q in eo ſit multo maior caliditas q̄ frigiditas. igitur ſi eſſent adequate in mixto caliditas et frigiditas: nō eēnt adequate leuitas et grauitas: imo eſſet maior grauitas q̄ leuitas: qđ eſt propoſitū ꝯña tʒ. et añs declaratur: tam in nāliter diſpoſitis q̄ in violenter diſpoſitis. in nāli diſpoſitis ꝯſtat q in aiali eſt multo maior grauitas q̄ leuitas: tñ cū hoc eſt in eo maior caliditas q̄ frigiditas: eo q vita aialis cōſiſtit in calido. ſi ergo pro calefactione deberet leuitas adeqri grauitati: oporteret q in eo fieret multū maior caliditas q̄ frigiditas: qr actu eſt maior: ſicut dictū eſt. in violēter calidis apparet ſimiliter. nā in ferro calido eſt maior grauitas non obſtante: q in eo ſit maior caliditas. Si igitur per vlteriorem calefactionē deberet leuitas adequari grauitati oporteret q caliditas valde excederet frigiditatē. ¶ Ex quo ſe- 2ª ſuppō
quitur ſcđa ſuppoſitio. ſi eſſet mixtū equaliter ex qualitatibus motiuis ipſū eſſet mixtū inequaliter ex alteratiuis.
pʒ ex precedente. ¶ Tertia ſuppō. ſuppoſito q in aliquo 3ª ſuppō
mixto qlitates alteratiue elemētorum eēnt adequate in gradu: adhuc tñ ipſe nō eſſent adequate in virtute. apparet: et adhuc caliditas fortius ageret et minus reſiſteret q̄ frigiditas. qr iſte due ſimul fortius agerēt et minus reſiſterent q̄ ſiccitas et humiditas. ¶ Quarta ſuppō. ſuppoſito q qli- 4ª ſuppō
tates prime in mixto eſſent adequate. in agere tamen non eſſent adequate in reſiſtere. apparet: qr ſi frigiditas dʒ eſſe equaliter actiua: ſicut caliditas: opʒ q ſit intenſior q̄ caliditas per prius dicta. mō intenſior eſt fortioris reſiſtentie q̄ caliditas. patʒ. qr equalis magis reſiſtit q̄ caliditas. ergo a multo fortiori intenſior magis reſiſtit.

His premiſſis ſit pma ꝯcłō. nō ē poſſe mixtū 1ª ꝯ
eſſe tēperatū ad pōdus ex elemētis quo ad qlitates motiuas et alteratiuas ſimul. appet per duas pmas ſuppōnes: qr ſi ſit adeqtio in qualitatibus alteratiuis: erit inequalitas in motiuis. ſi autē fuerit equalitas in motiuis: erit inequalitas in alteratiuis. ¶ Scđa ꝯ. poſſe ē 2ª ꝯ
eſſe mixtū tēperatum quo ad qlitates alteratiuas tm̄. apparet: qr ſi ſit illa inequalitas in mixto: ponamus q ſi ſit lapſum ad ſiccitatē et frigiditatem: q fiat alteratio ad caliditatem quouſq ſit equalis frigiditati. et ad humiditatē quouſq ſit eqlis ſiccitati. nec videtur quin hoc ſit poſſibile. quo facto erit mixtū tēperatū quo ad qualitates altera-
tiuas. ¶ Tertia ꝯcłō. poſſe eſt eſſe mixtū tēperatū quo ad 3ª ꝯ
qlitates motiuas equaliter probatur ſicut precedēs. qr ſit inequalitas: eo q habeat mixtū plus de grauitate q̄ de leuitate. fiat leuificatio quouſq. ſ. leuitas ſit grauitati adequata: et habetur propoſitū. ¶ 4ª cōcluſio. ſi in mixto qlitates 4ª ꝯ.
motiue diſcerent equaliter vel ad imaginationē oēs qlitates ſic q eēt ſimpliciter tēperatū ad pōdus: adhuc nō vbicūq poneretur quieſceret: qr poſito tali mixto in ſpera ignis: adhuc aer aqua et terra traherēt ipſū deorſū. et leuitas ignis nō 3. c. p.
reſiſteret: eo q eēt in loco nāli: imo etiā in ſpera aeris mo- ca. 7.
ueretur deorſū. et ſola leuitas ignea reſiſteret: aerea. n. leuitas eſſet in loco nāli: et iđ nō trahit: ſilr mō ꝓbaretur q in

equa vel terra moueref ſurſum. ſi tñ in medio inter aerē
ꝛ aquā poneref non traheretur: qꝛ duo ẽnta per ſuas q̃li-
tales tenerẽt ipſum deorſum: ꝛ duo alia ẽnta tenerẽt ip̄m
5ª ꝫ ſurſum. ℂ Quita ꝫ. ſuppoſito ꝙ eſſet mixtū tẽperatum ex
elemẽtis ipſum nō eſſet ꝑpetuū. pꝫ per tertiā ſuppōnem: qꝛ
ſuppoſito ꝙ q̃litates alteratiue eſſent eq̃les in gradu: ta-
men non eſſent equales in virtute: ſiḋ. n. in ea nō eſſent eq̃
les in reſiſtere: quare adhuc in tali mixto eēt diſſormitas
ſeu diuerſitas intrinſeca: ꝑꝑ quam eſſet corruptibile: ꝛ ite-
rum tale mixtum approximatū ſumme calido vel ſumme
frigido ab eis pateretur: ꝛ diſconuenienter diſponeretur:
quare poſſet corrūpi. ꝛ hoc eſt propoſitum.

2ᵘˢ arti.

Quantum

ad 2ᵐ videndū eſt vtꝝ ſit dare aliquod
mixtū exñs in optima diſpōne debita
ꝛ nāli ſue ſpẽi: ꝑ quā optime pōt in oēs opationes ſuas de
bitas: ꝛ hūc articulū ſubdiuidẽdo. Primo pōt videri vtꝝ
mixta diuerſarū ſpẽꝝ poſſint hēre eādẽ diſpōnem ꝛ ꝑpor
tionẽ qualitatū ꝑmarū. Scḋo videbit̃ vtꝝ mixta eiuſdẽꝫ
ſpẽi poſſint manere ſub alia ꝛ alia qualitatū primarū diſ-
poſitione ꝛ cōplone. Tertio videbit̃ vtꝝ viuū q̃diu viuit
ſemꝑ ſibi determinet ſilem vel eandẽ diſpōnẽ ſeu cōplexio
nem vel potius ſm diuerſitatẽ iuuẽtis vel ſenectutis deter
minet ſibi cōplexionẽ aliā ꝛ aliā. 4º videndū eſt vtrū cō-
plexio calefactiua fortior ſit in pueritia vel in iuuẽtute ho
minis. 5º videbit̃ ſi mixtū ꝑ aliqḋ tẽpus poſſet eſſe vel ma
nere ſub optima cōplexione ſue ſpẽi determinata.

Quantum

pᵐ nōnᵐ pᵉ pᵉ 2ⁱ articuli. ad ꝑmū ꝑmo nota: ꝙ quedā eſt com-
plexio radicalis ipſius mixti. ſ. quam
ſibi determinat forma ſubālis eius. alia eſt quaſi accidẽta
lis: ꝛ ab extrinſeco. ſ. quam mixtū habet per alterationem
2ᵐ nōnᵐ ab extrinſeco: ſicut a ſole vel a nutrimẽto. ℂ Secūdo no-
ta. ꝙ in cōplexione radicali viui ſicut aſini duplices ſunt
qualitates: quedā ſunt eductiue forme: ſicut caliditas cū
alijs qualitatibus primis. alie ſunt organice: ſicut figura
ꝛ alie diſpōnes organoꝝ: ſicut i oculo figura oculi: ꝛ alie
diſpōnes que diſponunt oculū ad hoc ꝙ per ipſum fiat vi
ſio. ℂ Tertio notādū eſt ꝙ ad mutationẽ complexionis
3ᵐ nōnᵐ vel diſpōnis accñtalis: ſeqt̃ur variatio cōplexionis nālis: li
cet nō ita totalr. ℂ Quarto nō. ꝙ mixtum certe ſpẽi ſub
4ᵐ nōnᵐ aliqua diſpōne ſtat naturaliter: ꝛ ſub aliq̃ violenter: ꝛ ſub
aliqua nunq̃ꝫ pōt ſtare: qñ eſt ſub prima tunc eſt ſanū vel
ſimplr vel vt nūc: qñ eſt ſub ſcḋa eſt infirmū. nunq̃ꝫ aūt ē
ſub tertia: qꝛ illa adueniente mixtū morit̃. ℂ Quinto no
5ᵐ nōnᵐ ta. ꝙ cōplexio qualitatiua in mā cū agẽtibus vniuerſali-
bus agit tñ quātū pōt. qꝛ eſt agens naturale.

pᵃ ꝫ

His premiſſis

ſit pᵃ ꝫ. cuilibet ſpẽi ꝯuenit ali-
qua latitudo ꝑportiōis q̃lita-
tuꝫ ꝑmaꝝ: ſub qua nullū mixtū alteriꝰ ſpẽi nālr poſſet eē.
pꝫ hoc: qꝛ entia diuerſa in ſpẽ nāliter determinant ſibi di-
uerſas cōplexiones. ℂ Scḋo pꝫ idẽ. qꝛ cōplexiones taliuꝫ
2ᵐ qualitatū agūt tantū quātū pñt. dato igit̃ ꝙ vna pluribꝰ
ſpẽbus ꝯueniat nālr: ſeqt̃ur ꝙ illa introducta in mā ꝑ eaꝫ
vtreqꝫ forme duaꝝ ſpẽꝝ producẽtur cū agẽtibꝰ vlibꝰ i q̃ꝫ
manifeſtū eſt: ꝙ hoc non eſt poſſibile. ꝙ aūt hec diſpō ſeu
proportio habeat latitudinẽ: pꝫ hoc: qꝛ nō oīa indiuidua
eiuſdẽ ſpẽi: habẽt eandẽ diſpōnẽ qualitatū ꝑmarū. ℂ 2ª
2ª ꝫ ꝫ. vnaqueqꝫ ſpẽs determinat ſibi maiorẽ latitudinem ſub
qua pōt ſtare violenter. q̃ꝫ ſub qua pōt ſtare nāliter. pꝫ. qꝛ
maior eſt latitudo ſub qua pōt ſtare hō infirmus. q̃ꝫ ſub q̃
poteſt ſtare hō ꝑfecte ſanus: pluribus enim modis in quo
libet ꝯtingit eſſe male q̃ꝫ bene. ℂ 3ª ꝫ. dato indiuiduo cer-
3ª ꝫ te ſpẽi: vt terra ipſa ſub diſpōne qualitatiua minus conue
niente pōt ꝑmanere q̃ꝫ ipſum pōt gñari. ꝑbat̃. qꝛ data ter
ra deueniet ad diſpōnẽ non ita ꝑfectā: ſicut erat iſta ſub
qua generabat̃. Quero verum adhuc eſt. ſi dicis ꝙ ſic: ſe-
quitur: cū non ſit dare vltimuꝫ rei ꝑmanẽtis in eſſe: ſi hec
diſpō vlterius diſponat̃ pro corruptiōe terre: ꝙ hec terra
poſt erit: ſed tūc eſſet ſub diſpōne q̃litatiua minus ꝯuenien
te q̃ꝫ erat illa ſub qua gñabatur: eo ꝙ hec eſt remiſſa que
erat equalr ꝯuenies. igit̃ ꝫ vera. Sed ſi dicatur ꝙ hec ter
ra nō eſt. i. ꝯueniēs eſt: qꝛ ex quo terra ſub hec diſpōne po-
tuit gñari. ꝛ potuit ſub ea remanere ꝛ eſſe: eo ꝙ nō minor
virtus reqrit̃ur ad rē de nouo ꝑducẽdā q̃ꝫ ad eā ꝯſeruan-
dam ꝑductā. ℂ 4ª ꝫ. ſeqt̃ ꝙ plura indiuidua diuerſa- 4ª ꝫ
rum ſpẽꝝ pñt ſub eadẽ vel ſub ſili diſpōe q̃litatiua rema-
nere violẽter. ꝑbat̃ ex precedẽte: qꝛ ſuppoſito ꝙ terra ime
diate gñaretur ex aq̃: tunc ꝯſtat ꝙ imediate vſqꝫ ad gnō-
neꝫ terre manebit aq̃. ergo manebit ſub diſpōne frigidita-
tis ꝛ humiditatis vſqꝫ ad gnōnẽ terre. ℂ Si tūc 2º iteruꝫ
ex terra gñaret̃ aq̃: ꝯſtat terrā remanere ſub diſpōne minꝰ
ꝯueniente q̃ꝫ gñabatur. ꝑ ꝯnem ꝑcedentẽ. ergo cū maiori
frigiditate ꝛ humiditate manebit q̃ꝫ gñabat̃. igit̃ ſub ea-
dem vel ſili diſpōne manebit ſub qua manſit aq̃ ante eius
gnōnẽ. igit̃ ꝫ vera. ℂ Quinta ꝫ. veniẽdo. ſ. de ſūmo calo 5ª ꝫ
ꝛ ſūmo ſicco ad ſūmū frigidū ꝛ ſūmū humidū īfinite ſunt
ꝑportiones medie: q̃ꝝ q̃dā ſunt maiores: ꝛ q̃dā minores:
q̃dam rōnales: q̃dā irrōnales. pꝫ de ſe. qꝛ a quacūqꝫ modi
ca additione vel ablatione variat̃ ꝑportio. ℂ 6ª ꝫ. ſub q̃li- 6ª ꝫ
bet illarū proportionuꝫ pōt eſſe aliq̃ forma vel nāliter vel
violẽter. pꝫ. qꝛ alr mā per alterationẽ fiet ſine forma in pro
ceſſu de ſūmo calido ꝛ ſūmo ſicco ad oppoſita: qḋ nō ē di-
cendum. ℂ Septima ꝫ: nulla forma ſubālis ſub q̃libet il
larum diſpōnum pōt eſſe nāliter: vel ēt violẽter. ꝫ manife- 7ª ꝫ
ſta eſt de ſe. ex quo pꝫ. ꝙ aliqua mixta fiunt poſt alia deter
minata. ꝛ nō qḋlibet poſt qḋlibet indifferẽter. vñ nō poſt
corruptionẽ equi gñatur imediate aſinus: qꝛ ſunt cōple-
xiones medie qualitatū ꝯuenientes alijs mixtis: quas opꝫ
ꝑtranſiri anteq̃ꝫ deueniat̃ de eſſe eq̃ in eſſe aſini. ℂ Octa-
ua ꝫ. veriſimile eſt ꝙ nulla forma ſtat nālr ſub ꝑportiōe 8ª ꝫ
irrōnali qualitatū. pꝫ. qꝛ alie proportiōes ſunt nobiliores
ꝛ aptiores pro exercendo opationes debitas rei. ex quo pꝫ
quare aliquaꝝ ſpẽrum indiuidua ſe mutuo diligūt. ꝛ ali-
quarum ſe odiūt: qꝛ qñ proportiones nāles diuerſis ſpecie
bus ꝯuenientes ſunt adinuiceꝫ rationales vel armonice:
tūc indiuidua illarū ſpecierū ꝯſueuerūt ſe diligere. ſi aūt
ſunt in proportione irrationali ꝯſueuerūt ſe odire: vt ſore
eſt de oue ꝛ lupo. ℂ Nona ꝫ. forme diuerſarum ſpẽrum 9ª ꝫ
bñ pñt eſſe nāliter ſub eadẽ vel ſili diſpōne qualitatiua or
ganica. pꝫ de oculo aſini ꝛ de oculo bouis: in q̃bus ſunt ſi-
miles diſpōnes organice: ꝛ tñ hñt formas ſubāles extẽſas
ꝯ. ſaias diuerſas. Et hoc de ꝑma pte huius articuli.

2ª pᵉ 2ⁱ articuli.

Quantum

ad ſcḋam partẽ ſit ꝑma ꝯcluſio hec.
nō oīa indiuidua eiuſdẽ ſpẽi determi- pª ꝫ
nant ſibi nāliter eādem cōplexionẽ: pꝫ per medicos ponen pᵐ
tes quatuor cōplexiones in eadẽ ſpẽ ſpāliſſima humana:
ꝛ ponunt adhuc in qualibet eoꝝ latitudinẽ ſm magis ꝛ
minus. ℂ Scḋo. qꝛ ſi colericus alteraret̃ ad complexionem 2ᵐ
flegmaticā fieret infirmus: qḋ non eſſet ſi eſſet eadem com
plexio flegmatica ꝛ colerica. ℂ Tertio. dicunt medici: ꝙ 3ᵐ
quedā eſt cōplexio lapſa ꝛ minus nālis: ꝛ alia nālis i eadeꝫ
ſpecie. igit̃ ꝯclō vera. ℂ 2ª ꝫ eſt. ꝙ oīum illarū complexio- 2ª ꝫ
num vni ſpẽi ꝯuenientū nāliter eſt talis vnio ꝙ nullius al-
terius ſpẽi indiuiduū ſub tali aliqua ſteret naturalr appa
ret ex ſcḋa parte illius articuli. ℂ Tertia ꝯclō. non oīum 3ª ꝫ
mẽbroꝝ eiuſdẽ indiuidui eſt ſilis cōplexio apparet ꝑ me
dicos dicẽtes cor eē cōplexionis calide ꝛ ſicce: ꝛ cerebrum
frigide ꝛ humide ꝛc̃. ℂ Jtē fortius apparet: qꝛ certum eſt 2ᵐ
ꝙ ſi cerebrum tñ fieret calidū ꝛ ſiccū: ſicut cor eſt calidū
hō eſſet infirmus. ꝛ hec ꝯclō eſt manifeſta de diſpōnibus
organicis: licet ēt vera ſit per probata de diſpōnibus edu-
ctis. ℂ Tertio ꝯfirmatur ꝫ. ex auctē Ariſto. dicentis. oſſa 3. a. 66
eſſe cōplexionis terree: ꝛ conſtat ꝙ multa membra aialis 3ᵐ

4ª cõclo nõ ſunt cõplexiõis violente, ſeu terree. ¶ Quarta ↄcluſio
eiuſdem forme extẽſe ſicut eſt anima bouis: omnes partes
differunt inter ſe ſoluʒ numero eſſentialiter. ꝓbatur. quia
aliter nullatenus ille partes conſtituerent eandem formã
totalem: cuius oppoſitum ſupponitur. ⁊ pʒ conſequentia,
qꝛ due forme ſubſtantiales diuerſarum ſpecierum non fa-
ciunt vnum: eo ꝙ vltima eorum non ſunt vnum. Iterum
ſi facerẽt vnuʒ pari rõne diceremus ptes forme totalis vir
gule: cuius vna medietas eſt arida: ⁊ alia viua facerẽt vnã
formam totalem: ⁊ ſic virga deberet dici vnum ſubalr ſic
aia: qđ tñ nõ eſt dõm. cum vna eius ps ſit viua: ⁊ alia mor
tua: ⁊ talis nõ faciũt vnum ſubalr. lʒ iſta virga poſſet dici
Corrᵐ vnũ in gñe q̃titatis. ¶ Correlarium. forma oſſis. carnis.
cordis ⁊ cerebri. in aſino ſunt eſſentialr ſiles. ſicut due albe
dines eiuſdem albedinis totalis. pʒ. ⁊ ſolum differunt nũo
ꝑ ↄñe. ⁊ ita faciũt due ptes albedinis. ¶ Sʒ ↄ hãc ↄones
ↄ ↄnem arguit fortiter. ¶ Primo. ꝙ ad diuerſas diſpõnes q̃litati
uas ⁊ diuerſas ꝓportiões q̃litatũ ſequitur diuerſitas ſpe-
cifica formaꝝ ſubaliũ. ſed in diuerſis mẽbris eiuſdẽ aia
lis ſunt diuerſe diſpõnes q̃litatiue ⁊ diſſimiles. igr ⁊c̃. ma-
ior pʒ. qꝛ alia rõ nõ põt aſſignari: quare mixta diuerſarum
ſpẽrum habẽt diuerſas formas ſubales: niſi propter diuer
ſitatẽ diſpõnũ mĩxtorum educẽtium formas ſubales. minor pʒ.
2ᵐ ꝑ tertiã ↄnẽ. ¶ 2°. diſſimiliores ſunt q̃litatiue ↄplexiones
oculi ⁊ cordis eiuſdẽ aialis: q̃ ſint oculi ⁊ oculi animaliũ
diuerſaꝝ ſpẽrum: vt eq ⁊ bouis: ſed hec diſſimilitudo com
plexionũ in oculis aialium eſt cã diuerſitatis ſpecifice foꝛa
rũ ꝓductarũ. igr ẽt diſſimilitudo complexionis cordis ⁊
3ᵐ oculi. ¶ Et cõfirmaꝛ 3°. qꝛ diſſimiliores ſunt forme oſſis
⁊ carnis q̃ forme oſſis ⁊ oſſis. ſed os ⁊ os numero differũt
ergo os ⁊ caro differunt plus q̃ numero. igitur differunt
ſpẽ. ¶ Pro ſolone illaꝝ rõnum ꝑmitto ꝓbabiliter. ꝙ lʒ in
eodẽ aiali ſit cõplones eductiue mẽbrorum ⁊ diuerſeꝝ il
le ſunt rõnales adinuicem: ⁊ habentes quaſi equalẽ habi-
tudinem proportionis in ordine ad totum. ſic ꝙ eſt in ol-
bus his ꝓportionibus conſonantia ſeu armonica ſilitudo
in ordine ad totũ aial. ⁊ pp hoc lʒ alique ptes ſint calidio
res: ⁊ alique minus calide: nihil ꝓhibet formas eductas
eſſe totalr ſiles eſſentialr: ſicut ẽt eſt calitas intenſior cum
calitate minus intenſa ſilis eẽntialiter: ꝑ h̃ rñdetur ad ra
tiones. ¶ Ad ꝑmam dr̃ negando maiorẽ. ſ. ꝙ diuerſas di
Ad ꝑᵐ ſpoſitiones qualitatiuas ſeqꝛ diuerſitas ſpecifica: vlr eam
intelligendo. ſed opʒ addi ꝙ ſit diuerſitas ↄplonis talis q̃
nõ habet conſonantiã debitã vni forme totali: ſeu vni foꝛe
eiuſdẽ ſpẽi. mõ hoc nõ eſt in diuerſis mẽbris eiuſdem aial.
Ad 2ᵐ ¶ Ad ſcðm dr̃ ꝑ ꝙ diſpõnes q̃litatiue organice oculorũ
equi ⁊ bouis ſunt ſimiliores q̃ oculi ⁊ cordis eiuſdeʒ ani
malis. ¶ Secũdo. ꝙ caliditates eductiue duoꝝ oculoꝝ
ſunt ſimiliores q̃ oculi ⁊ cordis eiuſdem aialis. ¶ 3° ꝙ ꝑ
portiones oculoꝝ eq ⁊ bouis nõ ſunt ita ſiles: nec tantam
hñt ↄuenientiã armonicã ad eandẽ formã totalẽ: ſic ↄple-
xiones totales cordis ⁊ oculi eiuſdẽ aialis. ⁊ pp illud foꝛe
partiales cordis ⁊ oculi: ſunt eiuſdem ſpeciei: ⁊ duoꝝ ocu-
loꝝ eq ⁊ bouis ſunt diuerſaꝝ ſpẽꝝ. ¶ Ad ↄfirmationem
Ad 3ᵐ dr̃. ꝙ forma oſſis ⁊ oſſis ſunt accñtalr ſimiliores: q̃ oſſis ⁊
carnis. ſed eſſentialiter non. ⁊ iõ rõ nõ ꝓcedit. Et hoc de ſe
cunda parte iſtius articuli.

3ª ps 2ⁱ articuli. ꝑᵐ nõnᵐ **Quantũ** ad tertiã ptẽ nota. ꝙ medici ponunt hoĩs
ſeptem etates. Una eſt infantia. ⁊ dicit du
rare vſq ad ſeptimũ annũ. 2ª eſt pueritia. ⁊ dr̃ durare a 7°
anno. vſq ad. 18. annũ. 3ª eſt adoleſcẽtia. a. 18. anno: vſq
ad. 25. annum. vel circa. 4ª eſt iuuẽtus: ⁊ durat. a. 25. ãno.
vſq ad. 35. vel. 36. 5ª eſt etas virilis. ⁊ durat a. 35. vel. 36. vſ
q ad. 49. vel eo circa. 6ª eſt ſenectus. ⁊ dicitur durare a. 49.
vſq ad. 60. vt in pluribus. Ultima etas eſt decrepiti. ⁊ du
rat vltra. vſq ad finem vite. Querit ergo iſte articulus.
verum in qualibet harum homo ſit eiuſdem complexio-
nis. ¶ Scðo nota. ꝙ he aſſignationes vt in pluribus te- 2ᵐ nõnᵐ
nent: non tamen ſunt pũctuales: immo in quibuſdam vi-
dent minores. ⁊ in qbuſdã maiores. imo ꝓ infirmitate vel
aliunde poſſet ↄtingere ꝙ he etates vel aliq iſtaꝝ multo ci-
tius terminarẽtur q̃ in terminis prius aſſignatis.

His premiſſis ſit concluſio reſponſalis. hec ꝑ ↄ.
ꝙ in diuerſis etatibus eiuſdẽ
viuentis eſt alia ⁊ alia cõplo. apparet. qꝛ ſi talẽ ↄplonẽ ha
beret qs in ſenectute: q̃lem habuit in iuuẽtute. immor̃ eſſet.
ꝓpt medici cõiter ponũt mixtũ tñ dʒ deuolui a ↄplone ſu
bi ↄueniẽte in optima ⁊ cõueniẽtiſſima etate. ⁊ illius com
plexionis eſſe dicet. Et h̃ de 3ª parte iſtius articuli.

Quantum ad q̃rtã ptẽ videbiꝛ. Utrũ calitas foꝛ- 4ª ps 2ⁱ
tior ſit in pueritia vel in etate iuuentu articuli.
tis. Et arguitur ꝑ. ꝙ calitas ſeu calor iuuenis ſit fortior. ꝑᵐ
⁊ hoc ſic. ille calor eſt fortior. qui maiores effectus pt face
re. ſed ſic ẽ de calore iuuenis. igr ⁊c̃. maior pʒ. qꝛ ꝑ q̃tita-
tem effectꝰ cognoſciꝛ q̃titas forme. actꝰ. n. notificãt poᵐ. T. c. 2. ⁊
9. metha. vnde ex alio nõ cognoſciꝛ ꝙ calor ignis ẽ maior 7.
q̃ aeris. niſi qꝛ magis calefacit. igr ſic erit in ꝓpoſito. mi-
nor ſic declaraꝛ. ꝑ q̃ ad nutritionẽ. qꝛ calor iuuenis ſufficit
digerere cibaria groſſa ⁊ non pueri. ¶ 2° in augmentatio
ne. qꝛ regulr creſcunt hoĩes in iuuentute magis: q̃ faciũt
in pueritia. imo ad minus ſm latitudinẽ ⁊ ꝓfunditatem.
¶ 3° in gñatione. qꝛ calor iuuentutis generat ⁊ nõ pueri.
¶ 4° in motu locali. qꝛ mouet localiter pfectius calor iu-
uenis: q̃ pueri. ¶ 2°. calor iuuenis eſt cum ſicco temperato 2ᵐ.
igitur eſt fortior. ↄña tʒ per Cõmentatorem 3° colliget vbi
dicit ⁊ voluit: ꝙ ceteris paribus calor eſt maior qui eſt cũ
ſicco temperato. aña apparet. qꝛ cõplo iuuenis eſt calida ⁊
ſicca: ⁊ non exceſſiue ſicca. per Auicen. ꝑ canoñ. ſen ꝑma.
doc. tertia dicens. ꝙ iuuenes hñt ↄplexionẽ magis tẽpera
tam q̃ pueri. ¶ Tertio. calor nãlis eſt fortior: qui fundaꝛ 3ᵐ
in ſubo puriori. ſic eſt de calore iuuenis. igr ⁊c̃. maior pʒ.
qꝛ videꝛ ꝙ pfectio mãe. arguit pfectionem formaꝝ. ⁊ etiã
qꝛ calor nãlis trahiꝛ originalr ex puritate humidi etiam i-
fuſi a parentibus: q̃re quanto idẽ magis puꝝ: tãto erit pu
rior ⁊ maior calor. minor pʒ. qꝛ hũidũ iuuenis eſt puriꝰ ⁊
pfectius. Pᵒ. qꝛ ẽ ꝓpinquus tpato. qđ qdẽ ẽ ſumme puꝝ. ⁊
pʒ ꝑ Aui. in loco pallie. 2°. qꝛ ſi puer naſciꝛ nimis lapſus ad
humiditatem: ille lapſus poteſt corrigi in iuuẽtute. vt vo
lunt medici. h̃ aũt eẽ nõ poſſet: niſi humiduʒ iuuenis fieret
purius. 3°. qꝛ ſuperfluitas humidi iuuenis eſt valde ⁊ ma
gis digeſta. vt pʒ in ſupfluitatibus ẽpetum. igr hũiditas
eſt purior. ↄña tʒ. ↄᵒ illiꝰ aphõ. ꝑ aphõ. dr̃. n. ibidẽ. pueroꝝ
ſupfluitates ſũt puriores. qꝛ vr̃ ꝙ illud humidũ qđ reſtau
ratur loco deꝑditi freqñter ſit purius q̃ humiditas pueri.
ꝓbatur. ꝑ. qꝛ vtus pñs forte fuit debilis ⁊ nãli in iuuentu
te erit fortis. ⁊ ſic purius erit humiduʒ. qđ reſtauraꝛ in iu-
uẽtute q̃ humidũ infuſum a pñe. ⁊ hr̃ ꝓpoᵐ. 2°. qꝛ humi-
dum iuuenis reſtauratuʒ ẽ magis adꝰſum: ⁊ magis coagu
latuʒ q̃ humidũ pueri. igr purius. ¶ 3°. qꝛ humidũ iuue
nis vr̃ magis eẽ digeſtũ q̃ pueri. ¶ 4° ad ꝑncipale i illo ẽ 4ᵐ.
maior calor: in q̃ magis dñaꝛ ignis. ſed ſic eſt de iuuene. q̃
⁊c̃. maior nota ẽ de ſe. minor apparet. qꝛ corpꝰ iuuenis dr̃
calidũ ⁊ ſiccũ. ⁊ h̃ eſt i eo dñari ignẽ. nõ aũt ſic ẽ de puero.
¶ Deinde arguitur. ꝙ calor pueri ſit fortior: ⁊ hoc ſic. in In opᵐ.
illo eſt maior calor. in quo ſit maior augmentatio. ſed ſic ẽ
in puero. igitur. maior nota eſt. qꝛ caloris eſt extẽdere ra-
refacere ⁊ augere. minor patet. qꝛ pueri creſcunt notabili
ter ſm longitudinem: ⁊ iuuenes nõ. ¶ Scðo in illo ẽ ma- 2ᵐ.
ior calor: in quo eſt plus de humido. ſed ſic eſt de puero.
igitur ⁊c̃. maior patet. qꝛ calor naturalis ſequitur hũidi-
tatem vel humidũ radicale: ⁊ ex eo nutriꝛ. igr maior erit
vbi eſt magis humidũ. minorẽ ꝓbãt medici. ⁊ Aui. ꝑ can.

3^m boc.3°.⁊ꝑ apho.in cõ.illius. ℂ Tertio ſic.ille calor eſt ma
ior qui ſufficit prolongare vitam.ſed ſic eſt de calore pue
ri.igitur ⁊c.maior nota eſt.qꝛ calor naturalis eſt pͥn^m vite
minor pꝫ.qꝛ calor pueri ſufficit ad continuationem toti⁹
vite iuuentutis ⁊ ſenectutis:⁊ cum hoc ſufficit pro vita p̄
4^m cedenti:quod non facit calor iuuenis. ℂ Quarto i puero
ſunt fortiores operationes nãles.igiꝰ maior calor.ꝯña tꝫ.
antecedẽs pꝫ de digeſtione:qꝛ frequentius comedunt pue
ri ſine nocumẽto.q̄ʒ.ſ.iuuenes.⁊ in eis eſt ṽtus expulſiua
5^m fortior.vt voluit Gal.6.de morbo. ℂ Quinto in illo ē ma
ior calor qui magis ꝓpinquat pͥn° gñationis.ſed ſic eſt d̄
puero.igiꝰ ⁊c.maior pꝫ.qꝛ pͥn^m gñationis eſt ſperma.hoc
autem eſt vehemẽter calidum.per Auic.pͥmo caſ.⁊ pͥmo
apho.⁊ Gal.cõ.apho. Et q creſcunt.modo quanto aliqd
magis appropinquat ad naturam alicuius:tanto eſt ma
6^m gis tale.minor manifeſtaꝰ de ſe. ℂ Sexto.i iuuene nihil
eſt de calore nãli.igitur nõ ē in eo calor.ꝯña tꝫ.añs ꝓbaꝰ.
qꝛ quelibet pars corpis pueri aliqd deperdit.⁊ per ꝯñs an
tequam ad etatem iuuẽtutis veniat omnes ptes q̄ ſunt a
pueritia erunt reſolute.igitur ⁊ tota caliditas naturalis:
igitur non erit ſibi niſi calor aduentitius vel cibalis:⁊ par
tes noue.ꝯña ſcḋa nota eſt de ſe.⁊ pͥma tꝫ.qꝛ nõ poteſt ma
7^m nere calor naturalis niſi maneat eius ſubiectum. ℂ Se
ptimo arguitur.mobilitas ⁊ inconſtantia arguit maiorẽ
calorẽ:ſed talis eſt in pueritia.igitur ⁊c.maior pꝫ.qꝛ ca
lor reddit corpora mobilia ſm Gaꝰ.pͥmo tegni.minor pꝫ
per phm.8.ethi.d.ꝙ pueri eodeꝫ die ſiunt amici ⁊ inimici.
8^m ℂ Octauo.quãdo aliqs effectus debetur aliquibus duo
bus.vni ꝑ pͥus.alteri per poſterius.ſic ꝙ poſteriori conue
nit per pͥus.pfectius ⁊ magis cõuenit pͥori.ſed calitas ſic ē
in puero ⁊ in iuuene.ſ.in puero per pͥus.⁊ in iuuene ꝑ po
ſterius.igitur ⁊c.maior pꝫ.qꝛ ꝓpter hoc pͥma cã dꝛ magi
eſſe cã effect⁹.q̄ʒ ſcḋa.⁊ ꝑ poſte.pp qḋ vnũqḋqꝫ. tale ⁊ illḋ
magis tale ⁊c.minor pꝫ.qꝛ calitas pueri eſt cã augmen
9^m ti ⁊ nutritionis:qbus acqritur calor iuuentutis. ℂ Jterũ
nono.calor pueri fundaꝰ in mã pfectiori.igiꝰ eſt maior ⁊
pfectior.ꝯña tꝫ vt pͥus.qꝛ pfectio ſubi arguit pfectionem
ſue forme.añs declaraꝰ.qꝛ humidum pueri in quo funda
tur calor eſt purius ⁊ pfectius.ꝓbatio.qꝛ continue ſit per
applicationẽ nutrimenti humidũ magis impuꝝ:qꝛ ſi eq̄
puꝝ poſſet reſtaurari:vita poſſet ꝑpetuari. ℂ 2°.qꝛ in hu
mido pueri eſt minus de ſuperfluo.pꝫ.qꝛ minus eſt de hu
mido nutrimenti. ℂ Tertio.qꝛ humidũ gñaꝰ de purio
ri mã.ſ.de ſpmate:qḋ plures hꝫ digõnes q̄ʒ hũidũ cibale:
qḋ eſt i iuuene.⁊ ꝑ ꝯñs purius ē.ſed ſi de ſanguie mẽſtruo
dicere vellemus genitũ humidũ pueri adhuc magis dige
ſtũ eſt q̄ʒ humidũ genitum ex cibo in iuuene.ꝓbaꝰ.qꝛ ille
ſanguis erit ſupfluus in quanto ⁊ non in quali.vt oēs vo
lunt:⁊ ſic erit tm̄ digeſtũ q̄tũ hũidũ cibale.⁊ poſt ꝑ ſpma
⁊ matricẽ amplius digeriꝰ. ℂ 4°.humidũ pueri ſit a pͥn
cipio gñationis.humidũ aũt iuuenis ſit a pͥn° nutritionis
pͥn° vo gñationis.pfectiora ſunt q̄ʒ nutritionis.igiꝰ pfecti⁹
egẽs eſt hũidũ pueri generãs q̄ʒ iuuenis.⁊ igiꝰ humidꝫ
10^m pueri ē purius. ℂ Decimo ſupfluitas pueri eſt magis tẽ
pata.igiꝰ calor eſt nãlior ⁊ maior.ꝯña tꝫ.qꝛ qḋ ē nãle ma
gis tendit ad tꝑamentũ.igitur calor erit maior ⁊ nãlior:a
quo ꝓcedit ſupfluitas tꝑatior.añs pꝫ ꝑ Gal.i cõ.apho. Et
q creſcunt.pͥus allegato.dicit.n.ꝙ calor pueri eſt ſuauis:⁊
ſudor magis gratus ſenſui tactus. ℂ Deinde arguitur ꝙ
ſit equalis calor auctoritate Auic.pͥmo caſ.ſen pͥma.do
ctrina 3°.dicẽtis.ꝙ calor in iuuene ⁊ puero eſt eq̄lis.⁊ dḋ ē
qꝛ idem eſt ⁊ virtus.ideꝫ aũt ē eq̄lis ſibiipſi.ꝙ aũteꝫ ſit idẽ
declaraꝰ per hoc.ꝙ calor pueri ſeruatur in iuuentute ⁊ ei⁹
Nõn^m etate. ℂ Proſequẽdo hanc difficultatem eſt notandum
ꝙ eſt opinio vna bene probabilis ſic dicẽs.ſuppoſito ꝙ lo
cutio ſiat de eodem indiuiduo.⁊ ꝙ non queraꝰ de calore

fluente.qꝛ ille variatur ſm diuerſitatem humorum vel ci
borum.dicitur autem calor fluens ſpũs calidi generati in
corde ⁊ emiſſi ab eo ad ſingula membra:ſed ꝙ loquatur
de calore naturali radicali.ſ.caliditate inexiſtente a natu
ra que eſt qualitas introducta ex pͥncipĳs natiuitatis ex
panſa expanſione corpis.q calor poteſt dici maior vel mi
nor dupłr. Pͥo modo eſſentialr.ſ.quantum ad gradus
ſuos itenſionis i ſe. Secundo modo poteſt dici maior:non
in ſe:ſed quantum ad operationes.vt maior calor dicere
tur.per quem maiores fierent ṽtutes. Quo premiſſo põit
duas concluſiones. ℂ Prima eſt.calor pueri eſt eſſentia p^a ꝯ.
liter itenſior.probatur.in illo eſt calor naturalis maior:in
quo de ipſo eſt minus corruptum.ſed ſic eſt.ꝙ de calore in
puero eſt minus corruptum:q̄ʒ in iuuene.ergo ⁊c.maior
nota eſt de ſe.minor apparet.qꝛ corrupto humido ꝑ mo
duꝫ ſequele corrumpitur calor naturalis.eo ꝙ forme ſub
ſtantialis nõ poteſt manere ſine ſuo ſubiecto.modo i pue
ro minus eſt corruptum de humido radicali q̄ʒ in iuuene
qꝛ cõtinue per totam vitam corrumpitur humidum radi
cale ꝑ Auicẽ.pͥmo caſ.doc.3°.igitur oportet ꝙ magis hu
midum ſit corruptum i iuuene q̄ʒ i puero.⁊ ꝑ conſequens
calor. ℂ Secunda concluſio eorum eſt ꝙ quantum ad 2^a cõclo.
aliquas operationes calor naturalis i iuuene eſt maior:⁊
quantuꝫ ad aliquas i puero eſt maior.pͥma pars pꝫ.qꝛ in
iuuene calor eſt minus impeditus ad operandũ.⁊ ideo me
liores ⁊ fortiores poteſt facere operationes.vt generatio
nem motuꝫ localem.actus cognoſcendi.⁊ ſic de alĳs. Se
cunda pars patet.qꝛ i puero expulſiones ſuperfluitatum
ſunt maiores.ſimiliter ⁊ augmentationes vel nutritiones:
⁊ he opationes indigent multo humido.hoc autem ma
gis abundat i puero. ℂ Contra iſtam opionem lꝫ ſit pro ꝯ illam
babilis:ſunt aliqu forteſ rationes impugnãtes fundamẽ op.
tum ipſius.pͥmo.qꝛ loqui volunt de caliditate radicali ⁊ 1^m
non fluente.⁊ tamen queſtio videtur pͥncipalr querere de
calore radicali actuato per fluentem.calor.n.radicalis nõ
erit in operationes niſi actuatus per fluentem Auerroys
ſcḋo colliget. ℂ Secundo contra illud fundamentũ quo 2^m
dicitur ꝙ calor radicalis eſt ſolum ille q eſt introductus ex
pͥncipĳs natiuitatis.qꝛ vel vocant calorem radicalem illũ
calorem qui erat in ſpermate.⁊ ſi ſic:impoſſibile tunc eſſet
ꝙ ille expenderetur per totum corpus animalis.eo ꝙ ma
teria ſpermatis per totum animal ſine alia materia ſibi ſu
peraddita nequit extendi.vel vocant calorem radicalem
illum qui eſt calore ſpermatis productus immediate i mẽ
bra ſine adiutorio caloris cibalis:⁊ ſi ſic.tunc ſolus calor
cordis eſſet radicalis.quod non eſt verum.⁊ tenet cõſequẽ
tia.qꝛ cor pͥmo viuit:⁊ eſt pͥn^m vite.3° de partibus aīalium.
⁊ ꝑ ꝯñs pͥmo nutritur.⁊ ſi ſic.omnia alia membra generã
tur a calore cordis radicali:⁊ etiam a calore cibali euiſdeꝫ
cordis nutriti.igitur ſi ſolus ille calor diceretur radicalis.
q ꝓducitur a calore ſpermatis ſine iuuamine caloris ciba
lis ſolius cordis erit calor radicalis. Uel vocant calorem
radicalem illum qui eſt a calore ſpermatis immediate vel
mediate vna cum calore cibali genitus.⁊ ſi ſic.ſequitur ꝙ
omnium membrorum calor naturalis erit radicalis.⁊ ꝑ
conſequens non erit ſolum ille radicalis qui ex principĳs
natiuitatis producitur.quod eſt contra eos. ℂ Et ideo di
miſſa iſta opinione poteſt aliter dici ſm alios ⁊ melius ſeu op. ꝯ pͣ
defenſibilius. ℂ Pro quo primo nota.ꝙ calor naturalis pͥ^m nõn^m
eſt duplex.quidam eſt fluens.⁊ quidam radicalis. Fluens
vero duplex eſt.quidam habet ſe in ratione materie:⁊ ali⁹
in ratione forme.calor fluens naturalis habens ſe in rõne
forme ſumitur dupliciter. Uno modo ꝓ corpore calido ſe
quente humores quodammodo:⁊ genitum ex eis per al
terationem cordis. Unde quaſi habet ſe per modũ forme
⁊ humores precedentes ꝑ modũ mãe.⁊ ſic eſt ſpũs vitalis

motiui vel ſenſitiui. Alio modo capitur magis proprie ꝓ qualitate informante tale corpus: ⁊ ſic eſt qualitas inherens ſpiritibus. Calor fluens habens ſe in rõne mãe. Iterũ dupliciter accipitur. vno mõ pro corpore calido preſuppoſito pro gñatione caloris fluētis formalis. ⁊ ſic dicitur humor. Alio mõ capitur pro qualitate informante tale ſubiectum ſicut dictum eſt de calore fluente formali. ¶ Ex quibus apparet qd dʒ dici calor fluens ſm hanc opinionem. vʒ. ſpũs vitalis. eius caliditas. humor preſuppoſitus: ex quo ſpiritus natus eſt produci: vel eius caliditas. Calor radicalis etiã ſumit dupľr. Uno mõ ꝓ ſubõ calido: ⁊ ſic eſt mēbrum calidum: ⁊ ſic non eſt multum ad propoſitum ad pñs. qꝛ corpus iuuenis manifeſte eſt magis calidũ ꝗ̃ pueri. ⁊ ſic capiendo calorem radicalem. qd̃ non eſt dubiũ. Alio mõ ſumitur ꝓ caliditate informãte membrũ ſubm: ⁊ ſic eſt qualitas inherens membro inducta a cauſis ipſam producentibus. ſ. ſpermate. vel etiam a caliditate membrorũ a ſpermate producta ſimilis caliditati ſpermatis: inquantũ ſm curſũ nature. etatis ⁊ regiminis. prime caliditati. ſ. introducte a ſpermate poſſibile aſſimilari. vnde calor radicalis vocant mēbra corporis calida: vel caliditas illis membris inherens producta a ſpermate: vel per modũ ſequele a caliditate ꝓducta a ſpermate: ſit tñ ꝙ ipſa ē nãlis ⁊ conueniens membris. non. n. credendum eſt. ꝙ ſola caliditas q̃ a ſpermate ꝓducebat vocet calor radicalis. qꝛ tunc in partibus generatis ex nutrimento: nullus eſſet calor radicalis: quod nõ eſt verũ. qꝛ ſine calore radicali non viuerent. Et dr̃ notanter caliditas mēbri conueniens. ad dñiam caliditatis accñtalis: puta febrilis: vel a calore ſolis: aut a motu introducte: que non conuenit mēbris: ⁊ ideo quia talis calor non exiſtente impedimento remittitur vſq; ad naturalem calorem.
2m nõm ¶ Scdõ nota. ꝙ humiditas radicalis eſt duplex. vno mõ vocatur mēbrũ humidũ. ⁊ hõ ſubiectiue. alio modo vocatur humiditas informans tale membrũ: ⁊ tale eſt q̃litas inherens membris humidis inducta a generantibus mēbra. ſ. ſpermate. vel alijs ſilibus illis. inducta ꝑ modum ſequele ad priorē a ſpermate introductã: ſic tñ ꝙ ſit cõueniens rei directe. ſicut eſt de calore radicali.
3m nõm ¶ 3o nota. ꝙ exiſtente ſanitate conuenienti regimine ⁊ in vno ⁊ in eodem hoie calor nãlis põt dici maior tripľr. vno mõ intēſiue in ſe: ⁊ ſic magis ꝓprie. alio mõ q̃ ad opatões. ⁊ 3o mõ q̃ ad ſubm humidum: in quo fundat.

His premiſſis

1a 2o. His premiſſis ſit prima concluſio hec. ꝙ ꝑ cõparationem ad opationes calor iuuenis eſt maior. apparet primo per rõnes ad primam partem huius dubitationis adductas. ⁊ ſpãr ꝑ primam. apparet etiam quo ad cauſam. qꝛ calor iuuenis eſt cũ ſiccitate maiori: ꝗ̃ pueri. mõ ſiccitas acuit opationē.
2a 2o. ¶ Scda concluſio. calor iuuenis maior eſt intenſiue ꝗ̃ calor pueri. pʒ ex ꝑcedente. qꝛ notabiliter ꝓducit maiores operationes. igr̃ ⁊c. pñs tʒ. vt dictum fuit in prima ratione pro iſta parte. Item ad tactũ ſentitur maior. igitur eſt maior pñs tʒ. qꝛ ſenſus tactus melius iudicat de qualitatibus primis. antecedens pʒ de ſe. ¶ Tertio qꝛ Ar. vocat etatem iuuenilem etatem perfectam. quod non eſſet niſi principium vite. qd̃ eſt calor nãlis: eſſet ꝑfectius. ⁊ ꝑ pñs intenſiue maius. ⁊ hec concluſio etiã eſt auer. in ſcdõ colliget. Et ſi petat: q̃re igr̃ Auic.
Dubiũ 1m vocat iſtas caliditates eq̃les. rñdet. ꝙ hoc facit qꝛ non nimis multum vna earũ excedit aliã. lʒ. n. calor pueri nequeat facere tantas opationes ſicut caliditas iuuenis: tñ pp̃ hõ non debet reputari multo remiſſior. qꝛ non ſolum remittitur eius actio propter remiſſionē eius in ſe: ſed propter obtuſionem cum magno humido. ⁊ per contrariũ fortificat actio caloris iuuenis: nõ ſolum pp̃ intēſionē: ſed ꝑpꝫ eũ ſicco magis ꝓportionato.
3a cõcſo. ¶ Tertia 2o. cõparãdo iſtas q̃litates ad humidũ cui inexiſtũt: calor puerĩ ē maior. qꝛ humidũ radicale eſt maius. Et ſic calor pueri eſt maior ⁊ minor. maior qdē in q̃ntitate. minor võ i actiuitate. ⁊ ꝑ 2ñs calor iuuenis eſt magis actiuus: ⁊ minor in q̃ntitate humidi. apparet ex dictis in 2ne 1a. addendo ꝙ humiditas pueri eſt maior ꝗ̃ humiditas iuuenis.
4a cõcſo ¶ 4a 2o. ponit ꝓbabiliter ꝙ cõparãdo iſtos quo ad humidum. humidũ iuuenis eſt purius. apparet ꝑ rõnes ad hoc prius adductas.

His premiſſis

Ad rões His premiſſis rñdet ad rões prius factas. Ad primã dr̃. ꝙ ē ꝓ 2nibus poſitio. Sʒ ad rões factas in 2riũ rñdet ꝑ ordinē ad primã negando maiorē.
Ad 1m Et ad ꝓbationē dr̃. ꝙ lʒ verũ ſit ꝙ caloris ſit extendere: augmētare. ⁊c. tñ ex hoc ꝙ calor ſit maior intenſiue nõ ſufficit ꝙ magis augmētet: niſi cetera ſint paria. mõ ſic nõ ē in ꝓpoſito. qꝛ calor iuuenis eſt in ſtatu ꝑfecto ⁊ termino q̃ntitatis q̃ debet idiuiduo. ⁊ iõ calor ille non augmētat. ſed alia opa facit nãe cõuenientia ⁊ neceſſaria: vt digõnē: motũ locale. gñatões ⁊c. q̃ ſũt magis ꝑncipalia ꝗ̃ motus augmētatiõis: ſecus eſt de calore pueri: qꝛ ē in tpe in q̃ ſdiuiduũ nõ hʒ ſibi debitã q̃ntitatē. ⁊ iõ calor ille a nãtura dirigit i augmētationem ꝑncipalr.
2a rõ. ¶ Uel dr̃ ꝙ calor ꝓpter in iuuētute nõ augmētat minus. ſ. i fine adoleſcētie ꝗ̃ calor pueri: ⁊ iõ rõ nõ ꝓcedit. qꝛ lʒ augmētatio icipiat i pueritia tamē terminatur i iuuētute. ⁊ iõ minor eſt falſa.
3a rõ. ¶ 3o ſpãr dr̃. ꝙ ſi puer facit hãc opationē magis ſuo calore ꝗ̃ iuuenis. tñ iuuenis facit opationē ꝑncipaliorē. ſ. gñationem: ⁊ plres alias q̃s neq̃t facē puer.
Ad 2m ¶ Ad 2m dr̃. ꝙ in puero nõ ē magis de humido radicali extēſiue. ſʒ bñ eſt magis extendibile humidũ. 2o dr̃. ꝙ magis de humido radicali eſt in iuuene ſimplr ꝗ̃ in puero. ⁊ tota humiditas nãlis mēbrorũ oĩum ē radicalis hũiditas. ꝓut pʒ ex dictis. ⁊ hec ē admin⁹ extēſiue maior. ſicut ⁊ mēbra: ⁊ itēſiue nõ ē mior corpe. exiſtē ſano. q̃ntis iuuenis ſiccior ſit ꝗ̃ puer q̃ ad humiditatē fluētē. de q̃ ali deñt ē. Ad Auice. ⁊ Gal. põt dici ꝙ voluit i pueris eē hũiditatē magis extēſibilē vel humiditatẽ accñtalem maiorē. ⁊ hõ nõ arguit 2 dcã.
Ad 3m ¶ Ad 3m negat. ꝙ ſi calor ſit maior q̃ ſufficit ꝓ lõgiori vita. ſic nec eſt fortitudo maior q̃ lõgiori tpe durat. ſm. n. tales ꝓportiones fortitudo partis ad fortitudinē maiorē ſic̃ i puero. ⁊ calor partis ad caliditatem maiorē eſſent maiores ꝗ̃ calor ⁊ fortitudo maiores: qd̃ nõ ē verũ. Et ad ꝓbationē dr̃. qꝛ calor ē pñ⁹ vite. ⁊ iõ maior ē q̃ ceteris paribus pt i lõgiorē durationē. puta reʳᵘᵐ eiuſdē etatis. regiminis: ⁊ aliorũ 2ſiliũ. mõ ſic nõ eſt ꝓpoſᵒ.
Ad 4m ¶ Ad 4m dr̃. qd̃ opatões ille q̃ ſũt cũ multo huᵐᵒ fluēte ſũt maiores i pueris: ſicut nutritiõ ⁊ digõ ſeu expulſio ⁊ augmẽᵒ. ſed alie opeᵒⁿˢ ꝑncipaliores ſic gñõ. ⁊ cõſimiles ſũt fortiores i iuuene. ⁊ iõ rõ nõ ꝓcedit. maior. n. nõ hʒ vitatē niſi dicat ꝙ ille calor eſt maior a q̃ oēs vel ꝑncipaliſſime opatões ꝓcedũt maiores. mõ ſic nõ eſt de calore pueri.
¶ Ad hõ āt qd̃ addit de digõne pueri. dr̃ ꝙ nõ valʒ. qꝛ multo fortius digerũt iuuenes. q̃ plus i vna vice comedunt ꝗ̃ pueri i ſex. ⁊ ēt cibaria magis ſolida: ⁊ magis groſſa. ⁊ iõ rõ de freq̃nti cibatõe nihil cõcludit.
Ad 5m ¶ Ad 5m negat maior. Et ad ꝓbationē eiᵘˢ dr̃. ꝙ q̃n aliqd̃ pñᵐ particulare vniuerſale ē alicuius gñatiõis. tũc nõ ē icõueniēs ꝙ effectus acq̃rat aliqd̃ ꝑncipaliᵘˢ ꝗ̃ ſit illd̃ pñᵐ vel eiᵘˢ ꝓprietas. vnde maiorē caliditatē hʒ ignis genitᵘˢ i aere ex radijs ſolaribᵘˢ ꝗ̃ habuerãt illi radij ſolares. vel ēt aer a q̃ fuerũt. ⁊ iõ cũ ſperma ſit particulare agēs vel pñᵐ gñatiõis. nõ ē incõueniēs ꝙ puer acq̃rat maiorē calorē ꝗ̃ ſit ſpermatis. Silr nõ ē icõueniēs ſi iuuenis acq̃rat maiorē calorem ꝗ̃ puer hʒ.
Ad 6m ¶ Ad ſextũ negat añs. ⁊ ad ꝓbationē dr̃. ꝙ ſlm ē ſuppoſitũ. qꝛ q̃libet pᵒ aliqd̃ deꝑdat. ſed ſolũ aliq̃. lʒ verũ ē ꝙ forte oēs 2tinue alterãt. ſed nõ 2tinue q̃libet deꝑdit aliqd̃. qꝛ nihil remaneret. ¶ 2o dr̃. ꝙ ſi aliq̃ ptes recedũt. tamē aliq̃ ptes eq̃ pure poſſunt aduenire: ⁊ ſic rõ non ꝓcedit. qꝛ ſi vna corporata recedit alia digeſta aduenit eque pura. ſaltem

Ad 7m vſqꝫ ad magnã ptem etatis iuuentutis. ¶ Ad 7m dr̃. q
mobilitas non ſolũ prouenit pp calorem: ſed et̃ puenit p
pter humiditatem: vnde pueri ⁊ mulieres in operationibus
ſuis ſunt magis variabiles: nõ q: magis calidi: ſed q: ma
Ad 8m gis humidi. ¶ Ad octauam dr̃. q non opꝫ quando aliq̃
paſſio conuenit duobus: vni p prius: ⁊ alteri per poſterius
q conueniat poſteriori per prius. illã paſſionẽ intenſius
vel perfectius conuenire priori: ſed hoc eſt ſolũ verum: vbi
prius eſt cauſa totalis ⁊ principalis reſpectu poſterioris.
mõ pueritia: ſeu calor pueri non eſt cauſa principalis: imo
nec totaliter reſpectu caloris iuuenis. caloris .n. iuuentu
cauſa principalis eſt anima calorem imperfectuꝫ pueri re
ducens ad pfectionem. ⁊ ideo rõ non cõcludit. ¶ Auctor
itas phi ꝑmo poſteriorum non hꝫ locum niſi in illis: in q
bus aliquid conuenit alteri pp alterum: ⁊ nullo modo pp
aliquod pticulare. mõ lꝫ calor pueri eẽt cã caloris iuuenis
tamẽ nõ eſſet totalis cã. immo pncipalis eſt aĩa reducens
ipſum ad ſuũ calorẽ debitũ: ⁊ pfectuꝫ a calore imperfecto
Ad 9m priori. ¶ Ad nonũ dr̃. q non opꝫ humidum pueri eſſe in
ſubõ pfectiori: nec puriori. 2o. q nõ opꝫ humidũ ꝯtinue fie
ri magis impuꝝ. imo ſtat humidum radicale in iuuentu
te eſſe ita puꝝ ſicut in pueritia vel purius probabiliter. 3o
dicitur. q vita non poteſt ppetuari: q: poſt iuuẽtutis etatẽ
humidũ gñabꝰ ꝯtinue minus puꝝ: et̃ hoc tũc pp defectũ
caloris incipiet decreſcere: ⁊ ideo tunc cõtinue diſponitur
vita ad corruptionẽ. Et p hoc pꝫ qd ſit dõm. q: lꝫ vſqꝫ ad
iuuẽtutẽ poſſet gñari humidũ eque puꝝ: mõ tñ põt vltra.
Ad 2m ⁊ iõ dr̃ q tũc incipiet deficere vita. ¶ Ad ſcõꝫ pbationẽ
minoris dr̃. q humidũ cibale ꝯuerſum in mẽbrum ſtat eẽ
Ad 3m eque puꝝ: ſicut radicale. ⁊ iõ rõ nõ pcedit. ¶ Ad tertiam
pbationem dr̃. q ſanguis menſtruꝰ eſt mã pueri: ⁊ iſte nõ
eſt in tanto depuratus gn in iuuentute poſſet humiduꝫ ra
dicale reſtaurari plus puꝝ p cibalẽ aduenicẽs. ⁊ cũ dr̃ q ẽ
magis digeſtus. dr̃ q forte eſt plurib9 digeſtionib9 digeſt9.
ſed tamẽ alie digõnes pñt eſſe ita intenſe. ⁊ ſunt q ita puꝝ
faciunt cibale pp vehementem cõuenictiam ⁊ intẽſionẽ
caliditatis radicalis: Et hoc ſolum dico pbabiliter more
Ad 4m aliop. ¶ Ad quartũ dr̃. q pncipia humidi iuuenis ſunt
non ſolum pncipia nutritionis: ſꝫ et̃ gñationis. imo pñt eẽ
puriora ⁊ fortiora q̃ꝫ pn9 gñationis hũdi radicalis pueri:
Ad 5m q̃ erãt in pſẽs: ⁊ iõ rõ non pcedit. ¶ Ad decimum dr̃ negã
do ꝯñam. Ad pbationẽ dr̃. q ſupfluitas pueri non eſt tẽ
peratiores: neqꝫ ſudor eſt magis gratus tactui pp tpamẽtũ
caliditatis. ſed pp humiditatẽ multã: ⁊ calorẽ debilem in
agendo. humide .n. ſunt tactui placẽtia. Auctoritas Aui
cen. ſolute ſunt in poſitione. Hec de quarta parte illius arti
culi ſunt probabiliter dicta.

5a ps 2i articuli. Quantum ad quintam partem reſtat videre. vtꝝ
ſit poſſibile eſſe mixtum temperatum
p9 2̃. ad iuſtitiã. ⁊ vr̃ mihi q tam phi q̃ꝫ medici dicũt q poſſibi
ꝑm le ſit eſſe mixtum tpatum ad iuſtitiam. pbatur ſic illud ẽ
poſſibile eſſe: cuius cauſe ſunt poſſibiles. ſꝫ mixti tẽpati ad
iuſtitiã cauſe ſunt poſſibiles igit̃ ⁊c̃. ꝯña tꝫ. ⁊ aña p ꝑma
pte pꝫ de ſe. q: poſitis cauſis ſufficientibus ponitur effect9.
p ſcõa pte pꝫ. q: cã mãlis eſt quatuor elñta. put ipſa põt
deduci ad mediũ alicuius ſpẽi. ⁊ ſpẽi humane cõuenien
tiſſimũ. Cã formalis eſt aĩa intellectiua: vel accñtalis ꝯple
xio: put talia ſunt in ſubõ optime diſpoſito. Cã efficiens
vlis eſt ꝑma cã cum agẽtibus ſuprioribus. ⁊ cã efficiens pti
cularis ẽ duo ſemina tpata. ſ. pñs ⁊ mr̃is. Cã finalis ẽ ope
rationes pfecte mixto tpato debite. mõ oẽs iſte cãe ſic ſunt
2m. poſſibiles. vnde pꝫ minor. 2o eſt dare mixtum diſtempera
tum colericũ: ⁊ eſt dare mixtũ diſtẽpatũ flegmaticũ. igitur
eſt dare mixtũ tpatum ad iuſtitiam. ꝯña tꝫ. q: cũ i na ꝯtin
git repiri poſterius: ⁊ ꝯtingit repiri ꝑus. vt ſi duo ſunt que
ſunt poſteriora ẽ vnum qð eſt ꝑus duobus. mõ cõplo tpa

ta ꝑus eſt q̃ꝫ cõplo diſtẽpata. eo q pceſſum ab ea ſumit
diſtẽpatũ. ⁊ nõ eꝫ. ¶ 2a ꝯ̃. q ſicut mixtuꝫ determinat ſibi 2a ꝯ̃.
complexionem eſſentialem ſibi ꝯgruã. ita determinat acci
dentalẽ ſibi ꝯgruã. ⁊ ſicut eẽntiali. pꝫ p h̃ q mixtuꝫ aliqñ
melius ſe hꝫ in vna regione: q̃ꝫ in alia. ⁊ i vno tpe q̃ꝫ i alio:
qð nõ vr̃ niſi ꝯplo eius accñtalis regiõis ⁊ tpis eẽt ſibi con
uenientior. igit̃ pꝫ. ꝯ̃. ¶ 3a ꝯ̃. q mixtũ ſub vtraqꝫ caꝝ opti 3a cõclo.
ma diſpoſitione impoſſe eſt diu pmanere. pꝫ. q: cõtinue ſit
alteratio: ⁊ a medio ⁊ a ptibus inter ſe. ⁊ p ꝯñs videt̃ q nõ
diu põt pmanere ſub vtraqꝫ optime. ¶ 4a ꝯ̃. ponit̃ q poſſe 4a cõclo
eſt ſtare mixtum aliquo tpe paruo ſub cõple tpata ad iuſti
tiam. pbat̃. q: põt eã hr̃e p concluſionem ꝑmam. ⁊ cũ hꝫ
eaꝫ nõ põt imediate ab ea remoueri. igitur ꝯ̃ vera. ꝯña tꝫ.
maior pꝫ p dicta. minor pꝫ. q: mixtum non eſt in infinituꝫ
modice reſiſtentie. ⁊ p conſequens tempus aliquod requi
ritur antequam ſua reſiſtentia poſſit ſuperari. ⁊ a tempera
mento ſuo cõuenientiſſimo remoueri. ¶ Sed tunc rõna ꝑm dum
biliter dubitat̃. de q̃ mixto itelligant̃ hec dicta. ¶ Ad qð Re
reſpondet̃. q iſta loquuntur de homine. ita q volũt dice
re. q poſſibile eſt eſſe hominẽ optime cõplexionatũ. ¶ 2o 2m dum
dubitatur. in qua etate ſit. ad quod ſm Aui. ꝑ cañ. rñdet̃ Re
q ſic eſt in fine augmenti ⁊ ſine magna variatione ſui du
rat per totam etatem iuuentutis. comparatiue tamen põt
eſſe in qualibet etate. ¶ 3o dubitatur in quo climate ma 3m dum
gis deberet reperiri tale mixtum. reſpondet̃ in fine quarti Re
climatis. ⁊ in principio quinti ſm magis probabiles opi
niones. ſed Auicen. vr̃ velle ꝑ cañ. q magis ſit ſub equino
ctionali. ⁊ iſta eſt opinio cõis. cui non bene audeo contra
dicere: licet rationes ſuper quas fundatur ſint multum de
biles: vt mihi videt̃. vnde gratia collatiõis. ⁊ vt meli9 ing
ratur veritas: volo declarare opinionem oppoſitam: que
etiam eſt probabilis. ⁊ ſic quilibet eligat illam que ſibi pla
cet. ¶ Pro qua ſuppono primo. q ſolum loquitur de mix ꝑa ſuppõ
to humano. q: inter omnes complexiones mixtorum hu
mana eſt perfectiſſima ⁊ temperatiſſima. ¶ Secũdo ſup 2a ſuppõ
pono. q membra eiuſdem hominis exiſtentis in naturali
diſpoſitione ſunt in qualitatibus primis multum diſſimi
lia ⁊ contraria. apparet de cerebro ⁊ corde ſatis de intentio
ne phi ſcõo de animali. ⁊ per Aui. primo canonis. fen pri
ma doctrina de complexionibus. ¶ Tertio ſuppono. q 3a ſuppõ
cor hominis naturaliter diſpoſitum obtinet principatum
in calefaciendo ſuper partes calidas circum circa exiſten
tes: ſicut etiam apparet per experientiam: ⁊ alie partes a cor
de continue habent ſpiritus ⁊ calores a corde. ¶ Quarto 4a ſuppõ
ſuppono. q illud proprie non dicitur aliquo tempore eſſe
q ſolum per inſtans eſt: apparet per phm octauo phyſi T. c. 67.
corum. c. xiiij. de motu reflexo.

Tunc his ſuppoſitis ſit prima concluſio. q ſi i ho ꝑa ꝯ̃.
mine eſſet complexio optima ſeu tempe
rata ad iuſtitiam: illa nullo toto tempore remaneret. pro
batur ſic. ſi in .a. inſtãti eſſet: ipſa immediate poſt .a. inſtãs
non erit. igitur concluſio vera. conſequentia tenet. ⁊ ante
cedens probatur. q: in .a. inſtanti caliditas cordis incipit
alterare calefaciendo partes minus calidas. igitur imme
diate poſt .a. inſtans non erunt iſte partes ſub iſto tempera
mento ſub quo fuerunt ante. igitur immediate poſt .a. in
ſtans non erit per totum corpus temperamentuꝫ optimũ.
omnes conſequentie ſunt de ſe note. antecedens apparet.
q: caliditas cordis obtinet in caliditate ſuper alias partes
inentis calidas. per ſuppoſitionem tertiam, ⁊ eſt agens na
turale agens tm̃ quantum põt. igit̃ ſemp agit ptes aſſiſten
tes calefaciendo. igitur dato q in .a. inſtanti eſſet tpamen
tũ optimũ: caliditas cordis icipiẽs calefacere ptes exiſtes
circũ circa remouebit corpus ab hoc tempamẽto optimo
¶ 2a concluſio eſt. q non eſt poſſibile eſſe hominẽ tpatũ 2a ꝯ̃.
ad iuſtitiam per naturam. probatur ſic. q: ſi poſſet eſſe vel

eſſet, p aliquod totuꝫ tēpus: vel per inſtans ſolum: ſed nul
lum eorum. igitur ⁊c. maior pꝫ per ſufficientē diuiſionē.
minor declaratur qꝛ non per tempus. per concluſionem p̄
cedentem: nec per inſtans ſolum. per quartam ſuppoſitionē

Ad rōes ꝑme con cluſiōis opionis oppoſite ¶ Secundum hanc opinionē reſpondetur ad rationes
probantes primam concluſionem alterius opinionis. Ad
primam dicitur. ꝙ cauſe ſufficientes mixti temperati ad
iuſtitiam. ſ. hominis per naturam non poſſunt eſſe. Et ad
probationem dicitur ꝙ non eſt poſſibile elementa eſſe per
aliquod tempus totum ſub diſpoſitione optima: que req
ritur pro eſſe hominis. Aut aliter ſi quelibet illarum cau
ſarum poſſet per ſe eſſe nunquā omnes ſimul eſſe poſſent.

Ad 2ᵐ ¶ Ad ſecundum dicitur. ꝙ non opꝫ ꝙ ſi ſit diſtēperatuꝫ.
ꝙ ēt ſit dare tēperatū. magna. n. eſt diſta. Et ad ꝓbationē
dr̄. ꝙ corpus tēperatum in ſe: nec eſt prius: nec poſterius di
ſtemperato: qꝛ per naturam nec eſt: nec pōt eē: ſed in imagi
natione forte poſſibile eſt eſſe. qꝛ intellectus intelligit ⁊ cogno
ſcit diſtēperatum imaginando tēperatum. vñ eadē rōne ſic ꝓ
baret. ꝙ eſſet dare mixtum tēperatum ad pondus: qꝛ eſt da
re mixtū diſtēperatum ad pondus. ⁊ ſi Auicē. ⁊ alij medici
vident ſonare ꝯ̄trarium: qḋ eſt dare mixtum tēperatum ad iuſti
tiā. dr̄ ꝙ ipſi volūt dicere: ꝙ eſt dare mixtū ꝓpinquū tēpe
ramento iuſtitie: ſic ꝙ non ſenſibiliter ab iſto tēperamēto
recedit. ⁊ boc ſufficit pro vitate ſui dicti. qꝛ medicus de mo
dico non curat. eſt. n. artifex ſenſitiuus. vt voluit Auic. p̄
cañ. ⁊ hoc de 5ᵃ ⁊ vltima parte ſcḋi articuli.

Ad rōes **Ad rationes** principales. Ad p̄mā dr̄. ꝙ iſta ma
xima. vbi eſt dare magis ⁊ minus:
ibi eſt dare equale: non eſt vera niſi in rebus eiuſdē ſpēi. ⁊
ēt in magnitudinibus ⁊ in numeris. ⁊ ſi in intenſionib⁹ dꝫ
habere veritatē: opꝫ ꝙ intelligat in eadē qualitate ſimpli
ci. vt vbi eſt dare caliditatē maiorē ⁊ minorem: ēt pōt dari
equalis: ſed non opꝫ ꝙ ſi in cōplexionibus ſit dare lapſum
ad caliditatē ſiccitatē ⁊ leuitatem ⁊ alium lapſum minus
ad illas q̄litates: ⁊ magis ad oppoſitas: ꝙ ſit dare lapſuꝫ
ad oēs equaliter: cuius cauſa eſt dicta in pōne. qꝛ q̄ſi ē eq̄li
tas in alteratiuis. eſt in equalitas in motiuis. ⁊ econuerſo.

Ad 2ᵐ ¶ Ad ſcḋm negat̄ ꝯ̄ña. Ad ꝓbationem dr̄. ꝙ nō oꝫ ꝙ ſi
vnum oppoſitoꝝ ſit in nā. ꝙ ēt ſit reliquū niſi ſint ꝯ̄tria op
poſita. ⁊ ſic nō eſt de tēpato ⁊ intēpato. imo ſunt p̄uatiue
vel ꝯ̄dictorie oppoſita. ¶ Ad hoc aūt ꝙ additur ꝙ natu
ra magis intendit tēpatum q̄ꝫ intēpatum dr̄ ꝓbabiliter pri
mo ꝙ nā nullo mō intendit mixtum tēpatum ad pondus:
qꝛ non eſt poſſibile: ⁊ nā nullum impoſſibile intendit. 2° di
citur. ꝙ nā intēdit mixtum tēpatum ad iuſtitiā quo ad ꝓ
pe verum tēpamentum iuſtitie. non autē intendit ipſum
tēpamētum iuſtitie per aliquod totuꝫ tp̄s eſſe. qꝛ ēt p nām
non eſt poſſibile ſm̄ vnam opinionem.

Ad 3ᵐ ¶ Ad 3ᵐ dr̄: ꝙ ſa
nitas aīal̄ nō ꝯ̄ſiſtit in tēpamēto ad pondus: prout notū
eſt. etiam dicat̄ ꝙ lꝫ pfectiſſima ſanitas cōſiſteret in tēpa
to iuſtitie. ſicut perfectiſſime eſſe calidum in habere ſum
mā caliditatē: tñ ſicut ad eſſe album ſufficit habere albedi
nem. vltra medium latitudinis. qꝛ tale eſt ſufficiens ad da
re eſſe album. ita ad eſſe ſanum ſimplr̄ ⁊ perfecte: licet non
pfectiſſime ſufficit habere tēpamentum ſufficiens ad exer
cendum operationes debitas illi ſpeciei animalis. nō ad h̄
habere nō requirit maximū tēpamētum iuſtitie: ſufficit, ta
men habere complexionem non nimis diſtantē ab iſto tē
peramēto.

Ad 4ᵐ ¶ Ad quartuꝫ dr̄. ꝙ ſignato mixto in quo eſt
exceſſus in qualitatibus: nunq̄ꝫ per intenſionē ⁊ remiſſio
nem per nām pōt fieri tēpamentuꝫ. nā q̄ſi erit adequatio in
q̄litatibus motiuis erit inequalitas in alteratiuis. ⁊ ꝯ̄. vt
prius dictum eſt: nec pñt p nām q̄litates alteratiue ⁊ moti
ue ad equalitatem ponderis reduci.

Ad 5ᵐ ¶ Ad q̄ntum dr̄ ꝙ
admiſſo ꝙ ſit mixtū lapſum eq̄lr̄ ad frigidū ⁊ humidū: ꝙ
hō pōt p naturam fieri tranſitus forte equaliter ad calidū
⁊ ſiccū: ⁊ ꝙ in medio trāſmutationis erit ſaltē p inſtans:
aut poſſibile eſt ꝙ ſi interrūpat̄ tranſmutatio per tempus
equalitas ponderis in q̄litatibus alteratiuis: ſed tunc erit
inequalitas in motiuis: ⁊ iō non erit tempeřies ad pond⁹.

¶ Ad 6ᵐ conceditur añs. ⁊ negat̄ ꝯ̄ña. qꝛ de omnib⁹ mix Ad 6ᵐ
tis q̄ a nā leuiora ſunt q̄ꝫ aqua: ⁊ grauiora q̄ꝫ aer: eſt ita ꝙ
quieſcunt naturalr̄ in intermedio aeris ⁊ aque: ſed nō ſeq
tur ꝙ ſit tempamentum in talibus. vt in oleo ligno ſtuppa
vel alijs hᵒ. Et ad ꝓbationē dr̄. ꝙ ſuppoſito pro nunc ꝙ
in talibus eſſet adequatio: in motiuis: non tamē ſequitur ꝙ
eſſet in alteratiuis: ſimilr̄ nō eſt vex. ꝙ tale mixtum hꝫ tm̄
de leuitatibus: ſicut de grauitatibus: ſꝫ bñ hēat tantum ꝙ
leuia nō poſſunt ipſum trahere ſurſum vltra aquam nec
grauia deorſum infra aquā. imo ita eēt de corpore: in quo
eēnt tres grad⁹ grauitatꝭ terre: ⁊ tres aq̄. duo ignis: ⁊ duo
aeris leuitatis. hoc. n. in ꝯ̄tactu aeris q̄ſceret: qꝛ grad⁹ gra
uitatis aque nō traherēt. qꝛ eēnt in loco nāli: ſed traherēt
tres gradus grauitatis terre: q̄bus reſiſtunt quattuor gra
dus leuitatis aeris ⁊ ignis. ⁊ ideo non deſcendit.

¶ Ad ſe Ad 7ᵐ
ptimum dicitur. ꝙ in maiori mundo ela non ſunt ſimplr̄
adequata. imo cōtinue agūt inuicē ⁊ corrūpuntur alique
ptes ignis ab aere. ēt generantur ab aere in alio ſitu noue
partes ignis ab alio igne. ſed dicūt̄ adequata: ſic ꝙ nullū
eorum ſupat aliud: intm̄ ꝙ ipſum in ſui nām pōt ꝯ̄uertē:
⁊ aliter nō.

¶ Ad octauū dr̄. ꝙ ars nō pōt facē eq̄lr̄ mix Ad 8ᵐ
tum ex duobus q̄litatiue. nec hoc pōt facē ex aq̄ ⁊ vino. ſꝫ
forte quātitatiue eq̄lr̄ pōt ea commiſcē: de hoc nihil eſt ad
pñs. Rō poſt oppoſitum eſt pro dictis ⁊c.

¶ Nobis aūt vlr̄: ⁊ prius dictum eſt de cau
ſis. T. cō. lv. Qō. xvj.

Queritur decimoſexto. Utruꝫ gñatio p̄ᵐ
erit ppetua. ⁊ arguit̄ ꝙ non T.c.56.
p pħm. 8. phy. vbi dicit. ꝙ nullus motus eſt p ⁊.57.
petuus preter localē circularē. igit̄ ⁊c. ¶ Se 2ᵐ
cundo nulla gñatio eſt perpetua. igit̄ gñatio
nō eſt ppetua: ꝯ̄ña tꝫ. ⁊ añs pꝫ inductiue. qꝛ nec gñatio ho 3ᵐ
minis: nec gñatio aſini. ¶ 3° ſic. nulla forma ſubalis edu
cta vel educēda de po⁹ mãe ē ppetua. oīs gnō ē foīs ſuba
lis educta vl̄ educēda de po⁹ mãe. igit̄ ⁊c. maior pꝫ. qꝛ oīs T.c.128
talis ē corruptibilis. ⁊ p ꝯ̄ñs ō neceſſitate corrūpit̄. p̄ celum
fine. minor appet. qꝛ gñatio forme nō eſt aliud q̄ꝫ forma:
q̄ gñat̄: ⁊ iō opꝫ ꝙ omnis gñatio forme ſit educta vel po
ſterius educenda. ¶ Quarto. gñatio q̄n̄qꝫ eſt: ⁊ quando 4ᵐ
qꝫ nō eſt. ergo nō eſt ſemp. ꝯ̄ña tꝫ ex terminis. añs eſt pħi 2° T.c.52.
huius. c. 8. ꝯ̄ platonē. ¶ 5° nullum ppetuū habꝫ determi 5ᵐ
natum tēpus: ſed omnis generatio habet determinatum
tempus. igitur nulla generatio eſt perpetua. ꝯ̄ña tꝫ. ma T.c.117
ior nota eſt de ſe. ⁊ quarto phyſi. perpetua non ſunt in tp̄e. T.c.57.
añs appet. per pħm 2° huius. c. vltimo. vbi voluit. ꝙ deter ⁊.58.
minatum eſt tempus gñationis ⁊ corruptionis. ¶ 6°. nul 6ᵐ
lum habens contrarium eſt perpetuum: gñatio hꝫ cōtra
rium. igitur ⁊c. maior patꝫ: qꝛ vnum ꝯ̄triorum corrumpit
reliquum. minor patet. per pħm. 5. phyſi. vbi dicit. ꝙ gña T.c.8.
tio contrariatur corruptioni.

In oppoſitū eſt pħs in ſcḋo huius. c. penul. T.c.55.
¶ In iſta queſtione erūt, duo ar
ticu. In primo premittende ſunt aliqne diſtinctiones. In
ſecundo iuxta illas ponende ſunt reſpōſales concluſiones.

¶ Quantum ad p̄mum nota. ꝙ generatio pōt accipi du p̄ᵐ nōtᵐ
pliciter. Uno modo p alteratione preuia ad introductio
nē forme ſubalis: alio modo p introductione forme ſuba
lis: ad quā illa alteratio ordinat̄. ⁊ eſt drīa inter iſtas muta
tiones. qꝛ mutatio p̄ma eſt ſucceſſiua pp intenſionem gra
dualem qualitatis: ſm̄ quem ſit alteratio: gñatio aūt for
me ſubalis non eſt ſucceſſiua ꝓpter indiuiſibilitatem gra

dualem formã:immo niſi eſſet extenſio quantitatiua ma-
terie que non eſt eque diſpoſita ad recipiendum formam
ſubſtantialem in parte diſtanti: ſicut in parte propinqua
agenti:actio eſſet indiuiſibilis. propter quod Commente
com. 32. tor. 6. phi. dicit. ꝙ mutatiões idiuiſibiles ſunt termini mu-
tationum diuiſibilium. vt generatio ſubſtãtialis eſt termi
2ᵐ nõnᵐ nus alterationis preuie. ¶ Secunda diſtictio eſt. ꝙ entia
in triplici differentia ſunt. quedã ſunt pure ſucceſſiua. vt
motus localis ⁊ tempus. Alia ſunt ſimpliciter permanen
tia: vt anima ⁊ celum. Alia ſunt media: puta que ſecũduʒ
partes aliquas fluunt: vt fluuius ⁊ corpora animalium.
¶ Tertia diſtinctio. generatio poteſt dici perpetua dupli
3ᵐ nõnᵐ citer. vno modo quod eſt ſemper ⁊ ſine interruptione. alio
modo improprie. qꝛ ante quodlibet tempus fuit: ⁊ poſt qõ-
libet tempus erit: ⁊ eſt eſſe perpetuum intercise. ¶ Quar-
4ᵐ noᵐ to nota. ꝙ adhuc queſtio poteſt intelligi dupliciter. vno
mõ. vtꝝ gñatio eſt ꝑpetua. i. vtrũ oi tpe qõ fuit: fuit gene-
ratio. ⁊ oi tempore qõ erit: erit gñatio. Alio mõ. vtruʒ ge-
neratio fuit ab infinito tpe: ⁊ erit in infinitum tempus: ſic
ꝙ nunꝗ habuit principium: nec habebit finem: ⁊ ſic intẽ
a. 2. cõ. 1. dit pħs generationem eſſe perpetuã: ⁊ motũ eſſe ꝑpetuũ.
vſqꝫ ad ¶ 5° nota. ꝙ iuxta iſtum vltimum ſenſum q̃ſtio põt intel
15 ligi quadrupliciter. Primo mõ proprie ꝙ aliqua gñatio
5ᵐ nõnᵐ vna numero ſit perpetua. 2° mõ ꝙ nõ ↄtinue eadem nu-
mero. ſed continue ⁊ ꝑpetua ſit gñatio eadem in eẽ. 3° mõ
ꝙ non continue. ſed intercise per partes temporis ſemper
duraret gñatio. ita ꝙ ante quodlibet temp° fuiſſet ⁊ poſt
qõlibet tpſ erit gñatio aliq̃ eiuſdẽ ſpẽi: ſicut nãlr loquen-
do diceretur de eclipſi lune. 4° mõ. ꝙ ſic fuit gñatio ꝑpe-
tue intercise. non tñ per partes temporis: ſed per inſtantia
indiuiſibilia. ſic. ſ. ꝙ ab eterno fuit generatio in inſtanti ⁊
etiam erit. ¶ 6° nota. ꝙ ex dictis de iſta queſtiõe pñt trahi
6ᵐ nõnᵐ multi ſenſus dubĩ. Primus ſ. vtrũ gñatio ſm quid ſicẽ eſſet
motus localis eſſet eterna. Scðs. vtrũ gñatio ſubalis ſim
pliciter dicta eſſet perpetua. Tertius. vtrum ꝑpetua ſit ge
neratio ſubalis mixti. Quartus. vtrum perpetue in eadeʒ
ſpẽ ſpãliſſima ſit generatio indiuiduorum illius ſpeciei.
¶ 7° nota. ꝙ ſimpliciter nihil niſi deus glorioſus eſt eter
7ᵐ nõnᵐ num ⁊ perpetuum. qꝛ oĩa ꝑ eum ſunt temporaliter ⁊ in tẽ
pore producta. ⁊ ideo ad oẽs dubitationes motas ſm veri
tatem fidei reſpondẽdum eſt negatiue. Sed queſtio forte
q̃rit qd ſit dõm nãliter loquendo excluſo lumine fidei. ⁊ iõ
concluſiones quas poſtponam ſic volo intelligi pure na-
turaliter loquendo. Et hoc de primo.

Quantũ ad ſcðm ſit pĩma concſo. nulla gñatio ſine ſimpliciter loquẽdo: ſiue ſm quid dicta ẽ
ꝑpetua. pbať ſic. nullum tpſ eſt eternum. igiť gñatio. nõ
eſt eterna. ↄña tʒ. qꝛ ex oppoſito ſequitur oppoſitum: vt ſe
quitur. aliq̃ gñatio eſt eterna. igitur aliq̃ gñatio eſt in tem
pore eterno. ⁊ pʒ ↄña. qꝛ oẽ qõ eſt: ⁊ ſpãlr omnis motus q
eſt: eſt in tpe: etiam qꝛ hoc verbũ eſt: conſignificat tpſ pña
igitur ſeqťur. gñatio eſt perpetua. igitur gñatio eſt in tem
pore pñti perpetua. ⁊ manifeſtuʒ eſt ꝙ in tpe finito perpe-
tua. igitur ſequitur de pĩmo ad vltimum. gñatio eſt perpe
tua ſiue eternaliter. igitur eſt in tpe ꝑpetuo eterna. igiť tpſ
eſt perpetuum. tʒ ↄña. ⁊ añs pʒ. qꝛ oẽ tpſ dʒ eſſe numerus
motus. modo eternum non eſt natum numerare motum.
nec menſurare. quia eius quantitas neqꝫ nobis eẽ nota.
¶ 2ª ↄ eſt. ꝑpetua eſt ſine interruptione gñatio motus: na
2ª ↄ. turaliter loquendo. probatur ſic. oi tempore dato vel dabi
li eſt gñatio motus ſine interruptiõe. igitur ↄ vera. añs pʒ.
qꝛ vno anno eſt gñatio mot° ſ. vnius anni: ⁊ tpe. x. anno-
rũ eſt gñatio. ſ. motus durantis p. x. annos. ⁊ ſic de ſingu-
lis aliꝭ temporibus. igitur concluſio ſecũda vera. ¶ Cor
Correᵐ relarium. perpetue ſine interruptiõe eſt gñatio ſm qd. Et
hoc de pĩmo dubio. ¶ Quantum ad ſecundum dubiũ.

ſit tertia concluſio hec perpetuo poteſt eſſe aliqua gñatio 3ª cõclo.
ſubalis elementi. pʒ. qꝛ ſi ſine interruptione longa appone
retur oleum in lampade: ⁊ ignis: quod eſt poſſibile. perpe
tue generaretur ibidem ignis. ¶ Quarta cõcluſio. perpe- 4ª cõclo
tuo eſt generatio ſubſtantialis elementi. apparet. qꝛ perpe
tuo eſt ſub polis generatio aque ex aere: quoniam quan-
doqꝫ eſt. ⁊ non eſt potior ratio de vno tempore q̃ de alio.
igitur perpetua eſt. Et ex alio: qꝛ ↄtinue propter dominiũ
frigiditatis obtinet ibi aqua ſuper aerem. igitur continue
generatur ibi aqua proportionabiliter perpetue ſub equi-
noctiali eſt generatio aeris. igitur concluſio vera. ¶ Qui 5ª cõclo.
ta concluſio. quantumcunqꝫ in duratione eſt motus loca
lis. tanta eſt aliqua vna generatio ſubſtantialis. probatur
qꝛ ſi motus localis capitur vnius diei poteſt capi genera-
tio aeris ſub polis vnius diei. ⁊ ſi capitur motus localis
vnius anni. ⁊ ſi cẽtum annorum ſimiliter poteſt capi gene
ratio aque ex aere ex concluſione precedente. vnde patet.
ꝙ concluſio vera eſt. ⁊ hoc de ſecundo ſenſu dubĩ queſtio
nis. ¶ Quantum ad tertium ſenſum ſit ſexta concluſio. 6ª cõclo.
probabile eſt dicere perpetuo eſſe generationem mixti. pro
batur ſic. perpetuo eſt generatio lapidis vel metalli infra
terram. igitur concluſio vera. conſequẽtia tenet. ⁊ antece-
dẽs probatur. qꝛ hodie eſt: heri fuit: ⁊ cras erit. ⁊ ſic de ſin-
gulis tpibus. igitur ⁊c. conſequentia tʒ per inductionem.
añs pʒ. qꝛ nõ videtur de quo tempore eſſet inſtantia. eo ꝙ 2ᵐ
non eſt maior ratio de vno: q̃ de alio. Secũdo. qꝛ ꝑpetuo
eſt gñatio partis animalis. igitur ⁊c. cõſequẽtia tʒ. qꝛ om-
nis gñatio partis animalis eſt gñatio mixti. añs patʒ. qꝛ
perpetuo eſt animal. ğ perpetua eſt nutritio animalis. cõ
ſequẽtia tʒ ꝑ philoſophum ꝑ hº. qꝛ viuum quãdiu eſt nu T. c. 41
tritur. ⁊ vltra. igitur perpetue eſt gñatio partis animalis.
cõſequẽtia tʒ. qꝛ nutritio fieri non poteſt niſi per reſtaura-
tionem partis animalis. añs eſt notum naturaliter loquẽ
do. opʒ enim ſemper eſſe animalia perfecta. ¶ Correlariũ pᵐ corᵐ
perpetua eſt vna generatio mixti. Sequitur. qꝛ omnis ge-
neratio eſt vna generatio. ¶ Correlarium ſcðm. ꝑpetuo ẽ 2ᵐ corᵐ
vna generatio vnius mixti. ſeq̃tur ꝑ idem: qꝛ perpetue eſt
gñatio mixti. mõ oĩs gñatio mixti eſt gñatio vnius mixti.
Sed ſi queratur. vtrum aliqua generatione mixti demõ-
ſtrata verum ſit dicere ꝙ perpetuo ſit gñatio huius mixti.
Dico ꝙ nõ. qꝛ non credo ꝙ aliquod eẽt vel poſſet eẽ vnũ
mixtum. cuius gñatio omni tẽpore duraret. ¶ Tertium 3ᵐ corᵐ
correlariũ. perpetuo eſt gñatio corporis animati ſenſitiui
ſequitur ex probatione ſexte ↄnis. qꝛ perpetue eſt nutritio
aſini: ⁊ deducitur ſicut in concluſione. ¶ 4ᵐ correlarium 4ᵐ corᵐ
perpetuo eſt gñatio mixti perfecti. ſequitur ex precedenti.
qꝛ generatio corporis animati ſenſitiui eſt generatio mix-
ti ꝑfecti. ⁊ hoc de tertio ſenſu q̃ſtionis ꝓpoſite. ¶ Quan
tum ad quartum ſenſum q̃ſtionis ſupponiť. ꝙ omnis ꝑ-
tes integrales ſint eiuſdem ſpẽi ſpãliſſime eſſentialis. illõ
fuit prius ꝓbatũ: quo premiſſo ſit alia cõcluſio hec. ſigna 7ª cõclo.
ta ſpẽ ſpãliſſima eſſentiali aſini que ſit. a. perpetuo: ⁊ ſine in-
terruptione eſt gñatio indiuidui ſpeciei ſpecialiſſime: pro-
batur ſic. perpetuo eſt gñatio alicuius partis aſini: ſed q̃li
bet pars aſini ẽ de ſpẽ ſpãliſſima. a. igitur ꝑpetuo eſt gña-
tio indiuiduorum. a. ↄña tʒ. antecedẽs ꝓ pĩma parte pʒ. ꝑ
ꝓbationem ſcðam ↄnis ſexte. qꝛ ꝑpetuo eſt aſinus: igitur
perpetuo nutritur aſinus. igitur perpetuo gñatur aliqua
pars aſini. omnes ↄñe ſunt bone nãlr. ⁊ añs nãlr loquẽdo
eſt verum. qꝛ ſi ſemel non eſſet aſinus mundus nunquam
poſſet habere aſinum: ſeu ſpẽm aſini. eo ꝙ nequit per pu-
trefactionẽ fieri: nec fieret tunc ꝑ propagationẽ. eo ꝙ nul-
lus aſinus eẽt. imo nũꝗ aſinus eſſet. igitur. ↄñs verum. ſ.
ꝙ perpetuo eſt gñatio aſini. ⁊ ſecunda pars apparet. qꝛ. a.
eſt eiuſdem ſpeciei ſpecialiſſime cũ toto aſino ꝑter pedem:
qꝛ ſi abſcinderetur ab aſino pes adhuc maneret eadem ſpẽs

ſpecialiſſima.qꝛ maneret idem indiuiduum.modo quoli-
bet pars aſini eſt eiuſdē ſpeciei cum parte aſini ſequeſtra-
ta:puta cum pede per ſuppoſitionem premiſſam.igit̄ que
8ª cōclo. libet pars aſini eſt eiuſdem ſpeciei ſpecialiſſime.a.¶ 8ª con
cluſio.non perpetuo ſine interruptione eſt generatio aſini
totalis.iſta concluſio apparet:qꝛ non ſemper generat̄ aſi-
nus totalis:qꝛ vno tempoꝛe generatur:⁊ alio tempoꝛe nō
alias enim nimis multiplicarent̄ur aſini.voco autem tota-
lem aſinum illud quod eſt aſinus:⁊ non eſt pars alterius
Cōtra aſini.¶ Contra.hec concluſio contradicit precedenti.qꝛ
precedens dicit ꝙ ſine interruptione perpetua eſt genera-
tio indiuiduoꝛum ſpeciei.a:ſed quodlibet indiuiduum eſt
totalis aſinus.igitur perpetuo eſt generatio aſini totalis.
conſequentia ꝑ3.antecedēs pro prima parte eſt precedēs ꝯ̄.
⁊ pro ſcd̄a pte eſt manifeſtum.qꝛ ſpēs.a.⁊ iſte termin⁹ aſi-
nus ꝯuertunt̄.qꝛ eſt ſpēs ſpālīſſima eſſentialis aſinoꝝ.ſic̄
eūmodo quodlibet indiuiduū ſpēi aſini eſt aſin⁹ totalis.
Nō.n.dr̄.pes aſini eſt aſinus.igitur.quodlibet indiuiduū
R̄ ſpēi.a.eſt aſinus totalis.¶ Hic r̄ndet̄ faciliter ꝓut vulga
res vtuntur hoc termino aſinus.ſ.ꝓut ipſe cōnotat totali
tatem:⁊ pars aſini non eſt aſinus.iſte terminus aſin⁹ non
eſt ſpēs ſpālīſſima eſſentialis aſinoꝝ:imo aſinus totalis ⁊
quelibet eius pars integralis eſt eiuſdem ſpēi ſpecialiſſime
eſſentialis.⁊ iō quāuis ps aſini nō ſit aſinus.manifeſtū eſt.
ꝙ iſte terminus aſinus prout connotat totalitatem nō eſt
ſpēs ſpālīſſima eſſentialis ad aſinum ſeu ad rem q̄ eſt aſi-
nus ꝑ hoc p3 qd ſit dōm ad rōnem:qꝛ negatur ꝙ ꝯ̄ repu-
gnet precedēti.qꝛ iſte terminus aſinus nō ꝯuertit̄ cū.a.nec
eſt ſpēs eſſentialis:nec eſt de predicamēto ſubē.ſic accept⁹.
ſed magis eſt ſpecies totius.qꝛ ſic hec predicatio bene eſſet
eſſentialis.aſinus eſt totum.ꝓpoꝛtionabiliter dicat̄ de ge
neratione indiuiduoꝝ de alijs ſpēbus pfectoꝛu3 mixtoꝝ.
9ª cōclo. ¶ Nona ꝯ̄.intercise ab eterno fuit generatio aſini totalis
p3.qꝛ nālr loquendo non eſt ꝓciſe deuenire ad pᵐ.nec etiā
ad vltimū.ꝗ aū quālibet gn̄ationē totalis aſini fuit alia ⁊
poſt quālibet gn̄ationem erit alia.igitur ab eterno fuit in
tercise:⁊ hoc de ſcd̄o articulo.

Ad pᵐ **Ad rationes** ꝓncipales.Ad primam dr̄ ꝙ ē ꝓ
ꝓma cōcl'one.⁊ ꝓ dictis ꝙ nulla
gn̄atio ſit ꝑpetua.⁊ iō ꝯcedit̄ ꝙ nullus motus ſeu ēt mu-
Dubiu3 tatio alia a gn̄atione motus eſt ꝑpetua.Sed ſi dicat̄ cum
dictum ſit ꝙ perpetuo eſt vna generatio continue aeris vł
aque vel perpetuo eſt generatio motus:⁊ ſic perpetuo eſt
motus circularis.quare Ari.negat generationem eē ꝑpe
R̄ tuam.⁊ tamen concedit motum eſſe perpetuū.¶ Reſpon
detur ꝙ ſolum perpetuo eſt motus localis circularis vn⁹
propꝛiiſſime.ſ.vocando motum vnum illum qui eſt ab eo
dem motoꝛe:⁊ eiuſdem mobilis non eſſentialiter variati ſ
ſuis partibus exiſtentis.hoc aliud in actu.ſic enim perpe-
tuo non eſt generatio.quia adhuc aliquid cuius eſt gene-
ratio continue variatur in ſuis partibus per nouam gene
rationem:⁊ per prioꝛa in partium coꝛruptionem:ſed quod
dictum eſt perpetuo eſſe vna3 generationem.intelligit̄ vo-
cando generationem vnam large per illam que eſt vnius
8.phyſi. generatio per continuam ſucceſſionem partium adinuicē
t.c.7.⁊.57 ⁊ de hoc non loquitur philoſophus.¶ Ad ſecundum di
Ad 2ᵐ citur ꝙ eſt pro prima concluſione.¶ Ad tertium dicitur
Ad 3ᵐ ꝙ foꝛma aeris totalis eſt perpetua vna numero per conti-
nuam ſucceſſionem partium fluentu3 in ſimili ſitu figura
ſine magna variatione in oꝛdine ad totum. ¶ Similiter
perpetuo eſt generatio foꝛme aeris inter tropicos per conti
Ad 4ᵐ nuam ſucceſſionem.¶ Ad quartum conceditur ꝙ gene
ratio non eſt perpetua:⁊ ꝙ aliqua generatio quandoq3 ē.
⁊ quandoq3 non eſt.⁊ cum hoc tamen ſtat ꝙ perpetua ē
T.c.25. generatio.philoſophus autem contra Platonem 2º hui⁹
voluit ꝙ non ſemꝑ eſt generatio totalis aſini vel equi.qō

tamen ſm̄ Platonem eſſe deberet.qꝛ ſemper erāt ydee po-
tentes generare:⁊ ſemper erat materia potēs percipere na-
turam ydearum.quare igitur non continue fiebat genera
tio totalis aſini.¶ Ad quintum dicitur ꝙ philoſophus Ad 5ᵐ
ſecundo huius.d.ꝙ tempus eſt determinatum generatio T.c.57.
nis ⁊ coꝛruptionis non voluit aliud niſi ꝙ generationis ⁊.58.
mixti perfecti tempus eſt determinatu3:ſimiliter ⁊ coꝛru-
ptionis.de generatione autem ⁊ coꝛruptione elementoꝛū
non loquitur.⁊ ideo non eſt contra dicta. ¶ Ad ſextum Ad 6ᵐ
dicitur ꝙ nullum habens contrarium eſt perpetuu3:ſi ſit
idem numero propꝛiiſſime aut propꝛie.ſ.ſic.ꝙ nec in ſe to
to:nec in parte eius pꝛincipali eſſentialiter varietur.Sed
nihil ꝓhibet naturaliter loquendo perpetuo aliquid ha-
bens contrarium eſſe idem in numero.ſ.per continuā ſuc
ceſſionem fluentium partiu3.ſic enim eſt aer perpetuus ⁊ de
multis alijs.Utrum autem generatio ſit contraria coꝛru-
ptioni:non eſt ad pꝛeſens negocium declarare.Ratio poſt
opᵐ eſt pro concluſionibus poſitis in ſcd̄o arti.

¶ Et inequali tpe generatio ⁊ coꝛruptio que ſm̄ naturam.T.c.lviij. Qō.xvij.

Ueritur decimoſeptimo.Utrum qō-
libet ens coꝛruptibile habe-
at determinatum periodum ſue durationis.⁊
arguitur primo ꝙ non.quia lumē ſolis mul- pᵐ
plicatum in ſpera ſua eſt coꝛruptibile.⁊ tamē
non habet determinatum periodum.igitur ⁊c̄.antecedēs
pro prima parte declaratur.quia illud lumen eſt eiuſdem
ſpeciei cum lumine ſolis multiplicato in ſpera aeris vel lu-
ne:quod eſt coꝛruptibile.igitur ipſum eſt coꝛruptibile.ꝓ
ſecunda parte patet.quia tale lumen eſt perpetuum ⁊ per-
petuo tempoꝛe.¶ Secundo.ignis in ſua ſpera exiſtens ē 2ᵐ
coꝛruptibile.⁊ non habet determinatū periodū ⁊c̄.igit̄ ⁊c̄.
maioꝛ nota eſt.quia ignis iſte cū quolibet alio igne eſt eiuſ
dem ſpeciei ſpecialiſſime.igitur eſt coꝛruptibilis.minoꝛ p3
quia talis ignis quātūcunq3 ipſe duret adhuc diutius po
teſt durare:eo ꝙ nō coꝛrumpetur niſi appꝛoximetur ſuis
contrarijs.⁊ nullo determinato tempoꝛe eſt neceſſe ipſum
deſcendere ad ſua contraria.¶ Tertio.ſi ſic.tunc vita hu 3ᵐ
mana non poſſet prolongari.conſequens eſt contra medi
cos.⁊ conſequentia tenet.quia dato certo periodo illam
hominis vita per nullam actionem medicine poſſet exce-
dere.¶ Quarto.ſi viuum haberet talem periodu3:ſeque 4ᵐ
retur ꝙ eſſet dare maximum tempus.per quod viuum
poſſet durare.conſequentia tenet.quia per illum periodū.
falſitas conſequentis apparet.qꝛ tunc eſſet dare vltimum
rei permanentis in eſſe.puta in vltimo illius periodi eſſet
viuum ⁊ non vltra.Secundo quantocūq3 tempoꝛe viuū
diu durat adhuc diutius poteſt durare.quia in inſtāti ter-
minante illud tempus potentia eius conſeruans ipſum in
vita eſt maioꝛ q̄3 coꝛrumpentia ſunt in coꝛrumpēdo.ideo
non ſubito coꝛrumperet eius vitam. ¶ Quinto ſic.tunc 5ᵐ
aliqua potentia requiritur ad durandū.conſequentia bo-
na:⁊ antecedens eſt falſum.igitur nō quilibet habet deter
minatum periodum.conſequentia tenet.⁊ antecedens ꝓ
prima parte patet.qꝛ periodus aliquoꝛum eſt minoꝛ.⁊ ali
quoꝛum maioꝛ.quod non eſſet niſi habentia maioꝛem pe-
riodum haberent maiorē potētiā durandi.⁊ per ꝯñs aliq̄
potentia requiritur ad durandum.ꝙ autem conſequens
ſit falſum.apparet.qꝛ materia prima ⁊ celu3 eſſent infinite
potentie.quod falſum eſt.⁊ tenet conſequentia.qꝛ infinito
tempoꝛe durant.¶ Sexto.vita hominis poteſt perpetua- 6ᵐ
ri.igit̄ ⁊c̄.ꝯña tenet.qꝛ perpetua non menſurantur cer-
to periodo.antecedens apparet.quia poſſibile eſt cōtinue
ꝑ artem medicine ipſum humidum radicale intrīſ reſtau-
rare.ſicut per actionē caloꝛis conſumitur.igitur poſſibile

eſt vitam hominis ꝑpetuari.ꝯña tenet.q2 non deficit vita
nãliter i homine niſi ꝑ deſiccationẽ humidi radicalis.añs
apparet.qa non vr̃ ꝓp qd bonus medicus ſciens cõplonez
hoīs ⁊ nocumenta.q ſibi ꝑ influxum aſtroꝝ pñt cõtinge
re põt cõtinue ipſuʒ preſeruare:⁊ ꝑ virtutes humectatiuas
ipſum humidũ radicale tm̃ reſtaurare q̃tum ꝯſumit̃ per
Confirmatur caloꝛem nãlem ¶ Et cõfirmat̃.q2 hõ põt in ſe ꝓducẽ eq̃
puꝝ humidũ:ſicut erat humidũ ex q̃ ipſe gñabat̃.igit̃ põt
humidũ radicale ſufficienter reſtaurare ad hoc ꝙ ſemper
viuat.ꝯñtia tenet:q2 ſi ignis i lãpade ꝯtinue arderet eque
puꝝ oleũ vr̃ ꝙ ignis ꝑpetuaret̃.añs appet.q2 humidũ ra
dicale eſt genitum a parẽtibus:a quo gñat̃ puer:modo be
ne ſtat puerũ eſſe bone cõplonis:ſicut erant pentes eı᷒ igi
tur poterant eque puꝝ humidũ gñare:ſicut illi generaue
7m runt.⁊ habetur ꝓpoſitum.¶ 7° ſeqtur ꝙ illud diutı᷒ dʒ
durare in q̃ cõtraria eſſent magis adequata:hec ꝯña ẽ bo
na.⁊ ꝯñs eſt falſum.igit̃ coꝛruptibile non habet ſic deter
minatũ periodum.ꝯña tʒ.⁊ añs apparet ꝓ pͥma parte.ꝙ
ꝯña ſit bona.pʒ:q2 coꝛruptio fit a ꝯ̃rio:igitur diutius du
raret in quo contraria eſſent magis adequata.falſit as cõ
ſequentis pʒ:qa magis durat lapis:q̃ hõ.⁊ tñ in hoīe ſunt
contraria magis adequata.igitur ⁊c̃.

T.c.57. **In oppoſitũ** eſt philoſophus ſcdõ huius.d.ꝙ
oium vita ⁊ cuiuſlibet coꝛruptibi
T.c.41 lis certa determinat̃ periodo.⁊.2° de aĩa dicit.ꝙ omnis nã
conſtantium certus eſt terminus ſue magnitudinis ⁊ par
uitatis.Conſtat autẽ ꝙ eſſe ⁊ ſimilr̃ duratio rei coꝛrupti
bilis ſunt exiſtentia a natura.

In iſta queſtione erunt duo articuli.In primo vidẽ
dum eſt de cauſa durationis entium.In ſecũ
do reſpondendum eſt ad queſitum.

pm nõm **Quantum** ad pͥmũ nota.ꝙ periodus dr̃ tps dura
tionis rei.ꝑ qd̃.vʒ.vel vſqʒ ad cı᷒ termi
num res põt durare:⁊ reſpectu eius coꝛruptibilitatis h tẽ
pus determinatur ꝑ certas reuolutiones celi.⁊ ideo perio
dus dr̃ a peri qd̃ eſt circum ⁊ odos volutio.quaſi circũuo
lutio.i.tps circũuolutionis celi ꝑ qd̃ res coꝛruptibilis põt
2m nõm durare.¶ Scdõ nõ.ꝙ duplicia ſũt entia coꝛruptibilia.ſ.
entia q̃dã ſunt ſimplicia:q̃dã mixta.exẽplum pͥmi.vt eſa.
3m nõm exẽplũ ſcdĩ.vt aſinus ⁊c̃.¶ 3° nota.ꝙ compoſita ſunt du
plicia.q̃dam homogenea:q̃daʒ eterogenea:homogeneũ
dr̃ cuius q̃libet pars capit denoĩationem totius ꝓpinquã:
vt caro.eterogenea dñr.quoꝝ non quelibet pars capit de
nominationẽ totius propinquaʒ:vt manus vel pes.¶ 4°
4m nõm nota.ꝙ homogeneoꝛum quedam ſunt vniformia in qua
litatibus ſicut ignis purus. Alia difformia: ſicut ignis
ꝑ vno latere nãlr̃ diſpoſitus:⁊ ꝑ alio non.vel ſicut eſt ſpe
5m nõm ra aeris in ſe.¶ Quinto notandum.ꝙ quodlibet ens di
com.81. ligit ſe permanere.apparet per Commentatoꝛem pͥmo
phyſico.⁊ pꝛobatur ratione.qa quodlibet ens reſiſtit coꝛ
rumpenti ipſum:hoc autem non faceret niſi ſuã permanẽ
tiam diligeret.etiam vniuſcuiuſqʒ rei optimũ eſt quantũ eſt de
ſui natura permanere.q2 appetitus nãlis dirigit in oᵐ:q̃re
manifeſtũ eſt ꝙ oẽ ens ſe ꝑmanere appetit.

pa ꝯ̃. **His pꝛemiſſis** ſit pꝛima concluſio hec:omnis
coꝛruptio ſubẽ fit a ꝯ̃rio.ꝓbat̃
omnis coꝛruptio ſubẽ fit ꝑ alterationem diſconuenientem
rei q̃ coꝛrumpit̃.igit̃ a ꝯ̃rio.ꝯña tʒ.qa alterans rem coꝛru
ptiue ꝯ̃riũ dr̃ illi rei.añs pʒ.qa coꝛruptio vnius ſubẽ nõ fit
T.c.17. ſine gñatiõe alterius.vt dcm̃ eſt in pͥ huı᷒:mõ alia ſubã ne
quit generari niſi per alterationem pꝛeuiã diſponentẽ ma
T.c.26. teriam ad eius generationẽ.ꝑ phm̃ 2° de aĩa dicentẽ.actı᷒
actiuoꝝ ſunt in patiente diſpoſito.igit̃.añs eſt verum.⁊ in
telligo concluſionem.ꝙ coꝛruptio ſubẽ in q̃ntũ coꝛruptio
fit a contrario.i.ſubã non coꝛrumpitur niſi a ꝯ̃rio coꝛrum
patur.Iterum non intelligo ꝙ ſubſtantia coꝛrumpatur a

ſuo ꝯ̃rio foꝛmaliter.ſed ꝙ coꝛrũpitur a contrario actuali
ter vel virtualiter qualitatibus reg̃ſitis ad eius conſerua
tionem.⁊ erit ſenſus explicitus ⁊ verus concluſionis ⁊ ſic
q̃ñcũqʒ aliq̃ ſubã coꝛrũpit̃:coꝛrumpit̃ a ꝯ̃rio actualiter vł
virtualiter q̃litatibus reg̃ſitis ad ſui conſeruationem. Et
dicit̃ notabiliter coꝛruptio ſubẽ.qa accidentia frequenter
coꝛrumpunt̃ non a cõtrario.ſed a defectu conſeruãtis:vt
lumen in medio ꝓp abſentiam lucidi.ſcia in aĩa intellecti
ua ꝓp inaduertentiam intellectus.Et ſi petat̃ an ſubſtan
tia coꝛrũpi põt ꝓp ſolum defectum conſeruantis dr̃ ꝙ nõ
ꝑ nãm:imo opʒ ꝙ fiat alteratio ad illam foꝛmã:ſed ꝑ ſup
natura foꝛte bene poſſet.¶ Pꝛimum coꝛrelarium:ſi aliq̃ pm coꝛm
ſubã nõ haberet ꝯ̃rium ipſa non eſſet coꝛruptibilis.patʒ ex
cõcſone.¶ 2m.ad hoc ꝙ non hñs ꝯ̃rium longo tpe duret 2m coꝛm
nulla virtus reqritur in eo ad durationẽ.pʒ.q2 nihil agit
ad eius coꝛruptionem.⁊ ideo ſufficit ſolum pꝛeſentia con
ſeruantis ipſum.igitur ⁊c̃.¶ 3m.maioꝛi tpe durare nõ ar 3m coꝛm
guit maioꝛem virtutẽ.pʒ in non hñtibus contrariũ nulla
virtus requiritur ad durationẽ.¶ 4°.quanto aliquid mi 4m coꝛm
nus habet de ꝯ̃rio ceteris paribus tanto eſt maioꝛis dura
tionis.pʒ ex ꝯ̃ne.¶ 2° ꝯ̃.nihil alterat ſeipſum coꝛruptiue pͥ 2° ꝯ̃.
ſeu de per ſe.pʒ.pꝛimo de ſimplicibus.qa talia non compo
nuntur ex contrariis.pʒ etiam de mixtis.q2 in illis ps alte
rat partem.ſed non alterat ps totũ pͥ.nec totum alterat to
tum de per ſe ⁊ coꝛruptiue.¶ Scdõ q̃libet ens diligit ſe 2m
permanere.g̃ nihil alterat ſeipſum coꝛruptiue pꝛimo: ſeu pͥ phi. 8.
de per ſe.tʒ ꝯña.q2 illud quod ſe coꝛruptiue dẽ per ſe altera
ret:hoc de per ſe ageret ad coꝛruptionẽ ſui:⁊ vt ipſum nõ
eſſet.⁊ per ꝯñs non diligeret ſe permanere:vel ſimul dilige
ret oppoſita.añs eſt vltimuʒ notabile.Et dr̃ notanter coꝛ
ruptiue ⁊ nõ perfectiue.q2 perfectiue aliquid alterat ſeipſ
bene:⁊ de per ſe:⁊ rõne totius.vt aqua calefacta remoto ca
lefaciente ſm̃ ſe totam alterat ſe totam reducendo ad fri
giditatẽ.Dicitur etiã notãter pͥ ſeu rõne totius.q2 de ꝑ ac
cidens:⁊ rõne ptis aliquid bene alterat ſeipſum coꝛrupti
ue.vt coꝛ q̃ñqʒ nimis calefacit cerebꝛum.etiã caloꝛ nãlis dẽ
per accidens agit ad ſui coꝛruptionẽ:⁊ hoc per modũ ſeq̃
le.q2 de per ſe agit ad deſiccationem humidi q̃ deſiccato
deficit ipſemet caloꝛ.¶ Coꝛm.foꝛma ſubãlis embꝛiõis nõ Coꝛrem
agit de per ſe ad generationem aĩalis.pʒ.q2 tunc per ſe age
ret ad ſui coꝛruptionẽ.eo ꝙ ad generationẽ foꝛme aĩalis ſe
quitur coꝛruptio embꝛionis.Si igitur petatur quid eſſe
ctiue diſponat mãm ꝓ aĩalis generatione.dr̃ ſm̃ phm̃:ꝙ
ſolum ſemen matris intrat ſubãm fetus:⁊ ſemen patris di
ſponit illud ſicut agens.⁊ ſic diſponens eſſet ſemen patris:
vel virtus iſta a patre infuſa:⁊ diſpoſitum eſſet ſemen ma
tris.⁊ ſic foꝛma ſubãlis ſeminis ex quo gñatur aĩal non
agit ad generationẽ aĩalis.Sed ſi vellemus dicere ſemina
duo intrare ſubſtãtiã fetus:ſicut volunt medici.dicit̃ ꝙ a
patre eſt virtus infuſa ſemini patris aduenienti a ꝑſi ſubſtã
tie ſeminis:⁊ iſta diſponit ad generationem aĩalis: ⁊ non
foꝛma ſubãlis ſeminis.hec aũt virtus infuſa conſeruatur
a foꝛma ſubſtãtiali mr̃is in mĩce ne coꝛrumpatur.¶ 3° 3° ꝯ̃.
cõcſo.coꝛruptibile bene agit de per accñs ad ſui coꝛruptio
nem ſeu rõne partis.iſta patent de eterogeneis vbi vna ps
alterat aliam:⁊ de caloꝛe nãli.q deſiccando humidum ra
dicale de per accidens agit ad ſui coꝛruptionem.quia defi
ciente humido deficit ⁊ ipſe.¶ 4° cõcſo.nullum ſimplex 4° ꝯ̃.
vel ẽt mixtum vere homogeneũ naturaliter diſpoſitũ hʒ
in ſe pꝛincipium ſue coꝛruptionis actiũ.pʒ.q2 omnis coꝛru
ptio in ſubſtantijs fit a contrario.vt dicit pꝛima concluſio
modo tale non habet in ſe contrarium.igit̃ ⁊c̃.

Notanter dicitur nãliter.q2 ſi aer eſſet nimis frigi
dus in vna parte:iſta frigiditas poſſet
eſſe pꝛincipium coꝛruptiuuʒ aeris in alia pte infrigidãdo
iſtã ptem.Dr̃.n.homogeneum vere.q2 multa mixta voca

tur homogeneum:eo ꝙ eius quelibet pars integralis eſt li-
gnū:⁊ tamē nō eſt vere homogeneū:eo ꝙ ad ignē poſitū
vna pars conuertit̄ in flāmam ⁊ alia in cineres:ꝙ non fa
ceret ſi homogeneum verum eēt.voco autē homogeneū
verum:cuius quelibet pars capit denominationē totius
⁊ eſt vniforme per totum in omnib⁹ qualitatibus ſuis pri
mis.Ex quo pꝫ conuenientia inter elīta ⁊ mixta:que non
ſunt vere homogenea.conueniūt.n.p̄.ga vtrūqꝫ eorū hꝫ
in ſe pn̄ᵐ effectiuū ſue alterationis ſibi conuenientis cū fue
rit indiſpoſitū:vt aqua calefacta reducit ſe ad frigidita-
tē:⁊ equus ſupcalefactus ad tēperamētum remotis ipe-
dimētis.Scdo cōueniunt:ga nullū eorū p ſe diſponit ad
corruptionē:vt dicit 2° ꝯ.Sed 3° differūt:ga mixtum non
vere homogeneū rōne partium diſponit ſe ad corruptionē
de p accñs.ſimplex aūt nō:ga ve eſt homogeneū:cum ſit
Cōm. ꝑ. naſr diſpoſitū:⁊ hoc voluit cōmētator.2° phyſ.c.d. ꝙ mix-
tum hꝫ in ſe pn̄ᵐ ſue corruptionis:⁊ nō ſimplex ⁊ intelligi
pᵐ corᵐ tur de mixto nō vere homogeneo.℃ Correlarium pmū.
ſimplex nō pōt corrumpi niſi vno modo.ſ. ab extrinſeco:
mixtum duobus modis.ſcilꝫ ab intrīſeco ⁊ ab extrinſeco.
2ᵐ corᵐ ℃ Secūdū corᵐ ꝙ ceteris parib⁹ ſimplex diutius durat
ꝙ̄ mixtū:ga mixtū vtrīqꝫ ponit̄ diſponit̄ ad corruptio-
nē tam ab intrīnſeco ꝙ̄ ab extrīſeco.ſimplex autē ſolū ab
extrīſeco.modo ceteris paribus duo citius corrumpūt ꝙ̄
3ᵐ corᵐ vnū ſolū.℃ Tertiū correlariū ꝙ̄to aliq̄ ſunt magis ho-
mogenea tāto ſunt maioris durationis ceteris parib⁹:ga
eſt eq̄lis diſpō ad corruptionē ab extrīſeco ⁊ in magis ho
mogeneo eſt minor ab intrīſeco pp minorē ꝯrietatē pˀtium
dubium iter ſe:pp quod etiā metalla ſunt longe durationis.℃ Sꝫ
diceret aliqs.que ſunt cauſe lōge durationis in gñe:dico ꝙ
ſunt he ſex.Primo homogeneitas in ptibus:ſicut pꝫ ex di
ctis.Scda cauſa ſimilitudo mediꝫ ꝯtinētis:ga hoc minus
diſponit rē ad corruptionē:adeo homies cōiter diutius vi
uūt in patria ſua natali ꝙ̄ in alia:q: eſt eis ſilior illa ꝙ̄ alia.
Tertia cauſa bona ⁊ pfecta cōmixtio calidi cū humido:
ga talis pfecta mixtio facit magnā homogeneitatē:⁊ ex
ꝯñti difficulter pōt ſepare humiditatis partes a calidis ⁊
eꝯ:⁊ ex hoc res durat diutius.Unde ſic dicit albert⁹ ma-
gnus eē de colūna exiſtēte de ere ⁊ de auro in fine tertij me
theororū.pp.n.bonā cōmixtionē in complexiōe radicali
difficillimum eſt aurū ab ea remouē:pp quod lōgiſſime
durat:lꝫ in a cadētali cōplexione.ſ.calido ⁊ frigido actua
libus faciſr variet.Quarta cā difficultas diuiſiōis ⁊ for-
titudo reſiſtētie:diuiſa.n.diuit⁹ corrumpunt̄ pmo dui⁹.c.
T.c.78. vltimo.fortitudo ēt reſiſtētie pſeruat a corruptiōe.Quī
ta cā eſt latitudo magna complexionis ſub qua idiuiduū
talis ſpēi pōt durare in q̄litatibus pmis.hec.n.cū deficiē-
te nō eſt hō lōge viuꝫ:lꝫ ſatis fortis reſiſtētie ſit ⁊ tempera-
te mixtū:ga latitudo ſub q̄ hō pōt manē nō ē multū ma
gna:ſed ſic lapides ⁊ metalla ſunt lōge durationis:qm̄ ha
bēt cōplexionē latā.Sexta cā eſt ſpālis in viuentib⁹ bona
pportio calidi cū humido aereo ⁊ econuerſo.Si.n.alteꝝ
illoꝝ excederet ꝯuenientē pportionē eēt animal illud bre-
uis vite:ſicut habeſ in de lōgitudine ⁊ breuitate vite.Et
ſm cōbinationē harū ſex cāꝝ ⁊ aliaꝝ:ſi ſint alie:⁊ ſm p
portionē earū adinuicē dꝫ cōparari vita entium in lōgitu
dine ⁊ breuitate vite:nō.n.ex vno iſtoꝝ dꝫ ꝯcludi aliqd
eē lōge vite:ga forte deficit in alio:vt nō ſeqſ eē longioris
vite hominē:ga hꝫ humidum ⁊ calidum debite pportio-
nis magis ꝙ̄ alie animalia:quia defectus eſt in paruitate
ꝑiodi ſub q̄ poteſt manē homo:⁊ cum hoc in nimia ethe-
rogeneitate corporis humani.Similr non opꝫ ſi in duo-
bus ſint de his cauſis eque multe:ꝙ ppter hoc ſit equa-
lis durationis:niſi cū hoc eſſent eque fortes:nec oꝫ ſi vnū
hēat plures cauſas ꝙ̄ aliud:ipſum eſſe plus longeuum:
quia forte vna ſola cauſa in alio ppter ſui fortitudinem
plus valet ꝙ̄ duo vel tres in iſto:eo ꝙ ſunt debiliores.Ex
quibus dictis poſſunt inferri aliqua correlaria huic pro-
poſito pertinentia.℃ Primum.cum omnis corruptio in pᵐ corᵐ
ſubſtantijs fiat a contrarijs:ſi aliqua ſubſtantia eſſet:cui
nihil eēt contrarium nec intrinſece nec extrīſece:nec actu-
aliter nec virtualiter:illa nunqꝫ corrumperetur patet de
ſe.quia deficiente cauſa corruptionis deficit corruptio.
℃ Secūdum correlarium:nō eſſet inconueniēs durātio- 2ᵐ corᵐ
nē alicuius plongari inſolite ppter ſpālem pſeruationē
a contrario extrinſeco.pꝫ de ſe.ga ſi alteratio ab intrinſe-
co impediretur:non eſſet dubium viuum notabiliter plus
durare.modo non eſſet inconueniens aliquem habere vir
tutem impediendi huiuſmodi alterationem vel ſaltē fa-
ciendi eam minorē.℃ Tertio infertur ꝙ non ſequitur. 3ᵐ corᵐ
homo diutius durat.ergo eſt maioris virtutis:quia forte
non ſunt cetera paria.puta corrumpētia ab extrinſeco ap
plicata.℃ Quarto infertur ꝙ in ſole luna vel celo lon- 4ᵐ corᵐ
gius permanere non arguit aliquam virtutem in eis ma-
nere.patet.quia non indigent virtute adiuuante niſi con
ſeruante:cum non habeant cōtrariū:vt patet.ex conclu
ſione prime.℃ Quinto.non opꝫ ꝙ ſi corruptibile ſit in 5ᵐ corᵐ
continente contrario ꝙ debilitetur.patet.quia forte plus
ſufficit reſiſtere ⁊ ſe confortare ꝙ̄ contraria debilitare vi-
ua tempore augmentationis.℃ Sexto.impoſſibile eſt cor 6ᵐ corᵐ
ruptibile ſemper eſſe fortius per naturam in reſiſtendo ꝙ̄
ſua contraria in agendo.patet.quia perpetuaretur:quod
nō eſt poſſibile.℃ Septimū.licet corruptibile ꝙ̄ diu ma- 7ᵐ corᵐ
net nō eſt ſemper fortius in agendo ꝙ̄ ſua contraria:ta-
mē ꝙ̄ diu manet fortius eſt ſe conſeruare ꝙ̄ in ſua cōtra-
ria ipſum deſtruē.patet.quia aliter ipſum non conſeruare
tur.cuius contrarium ſupponitur.⁊ pꝫ conſequētia.quia
cōtraria eius nituntur ad eius deſtructionem inquātum
poſſunt.Et hoc de primo articulo.

Quantum ad ſecūdum de his tribus per ordinē
dicēdum eſt.Primo vtrum vita hu-
mana poteſt perpetuari aut prolōgari.Scdo vtrum que
libet ſubſtātia corruptibilis habeat determinatum perio-
dum ſue durationis.⁊ 3° de accñtibus.

Quantum ad primum nota ꝙ pter complexio- pᵐ noᵐ
nē temperatam ad iuſtitiam homini
conuenientem:de qua ſuperius dictum eſt:ſunt alie quatu
or complexiones lapſe a tēperamēto.ſanguinea colerica
melancolica ⁊ flegmatica.quarum prima eſt lapſa vltra
temperamentum ad caliditatem ⁊ humiditatem.ſecūda
ad caliditatem ⁊ ſiccitatem.tertia ad ſiccitatem ⁊ frigidi
tatem.quarta ad frigiditatē ⁊ humiditatem.Unde pma
vocata eſt aerea.ſecūda ignea.3ᵃ terrea.quarta aquatica
ppter conuenientiā quā quelꝫ illarum hꝫ cum elīto a q̄
denominaſ.Et iſta ſuppoſitio eſt manifeſta ex medicina.
⁊ ſatis pꝫ per Auicēnam de complexionibus:quapropſ
in iſta ſcientia ad preſens ſupponitur.patet etiam ratiōe.
nam cum temperamētum iuſtitie complexionis huma-
ne ſtet ſm harum qualitatū optimam combinationem
pro ſalute vite humane:vt ſuperius eſt dctm̄:⁊ eſt manife-
ſtum ꝙ ab iſta optima pportione harum qualitatū pōt
eſſe lapſus vel ad qualitates igneas:vt in colerico:vel ad
aereas:vt in ſanguineo:vel ad aqueas:vel ad terreas:⁊ ſic
de alijs.℃ Scdo ſupponit̄ ꝙ he complexiōes ſi debite re 2ᵐ noᵐ
gantur non ſunt eque longe vite.patꝫ.quia nō ſunt eque
propinque temperamēto:eſt enim ſanguinea ppinquior
vero tēperamento.vnde ſi ſanguineus debite regatur diu
tius viuit:⁊ conſequēter ita in alijs:non enim volo com-
parare complexiones:eo ꝙ eſt pprium libro de longitu-
dine vite:nec indigeo p mē preſentis articuli:ſed ſuppo-
nitur ꝙ ſanguinea ſit lōgioris vite cū debito regimine:eo
ꝙ eſt melior cōplexio īter lapſos:qꝺ ſiue ſit verꝫ ſiue non

nõ refert ad pñs. Nec mouet obiectio. ſi quis dicat q ſan-
guinei cõmuniter moriuntur citius: hoc eniʒ contingit ex
3^m no^m excessibus quos faciunt: ꝛ indebito modo viuẽdi. ¶ Ter
tio ſupponitur q lʒ quis naturaliter a principio genera-
tionis eſſet lapſus ad vnam complexioneʒ accidentaliter
poteſt labi ad aliam ex regimine. patet. qꝛ ſi flegmaticus
gubernetur ſemper cibariis calidis ꝛ temperate humidis
fieret accidentaliter calidus ꝛ humidus: licet ex principiis
natiuitatis fuiſſet frigidus: ꝛ ſic naturaliter eſt flegmati-
4^m no^m cus ꝛ accidentaliter eſſet ſanguineus. ¶ Quarto ſuppo-
nitur q locutio fiat nãlis: ꝛ ſm legẽ cõem nãe: ſcitur. n. bñ
q per potẽtiam diuinã corruptibile poſſet perpetuari.

p^a ʒ **Tunc ſit** pma concluſio impoſſibile eſt per artẽ vel
per naturam ſine miraculo vitam homi
nis perpetuari. iſta probatur. quia mã appetit aliam for-
T. c. 81. mã prout pʒ. primo phyſicorum. vel ergo habebit eaʒ: ꝛ ſe-
quiť q dimittet formã hominis quã hʒ: ꝛ ſic homo corrũ
peť vel nunq̃ habebit eam: ꝛ ſic appetitus nãlis mãe eter
nalr̃ fruſtrareť ꝛ ꝑuareť ſuo fine qđ nõ eſt poſe ſm nãm.
2^m ¶ Scđo. qꝛ poſt q̃ terminate ſunt augmẽtationes homi
nis calor nãlis poſt ſtatũ vite continue agit deſiccãdo hu
midum radicale. ergo neceẽ eſt q tãdem totalr̃ reddatur
ſiccũ. hoc facto deficit calor nãlis: eo q deficit ſibi humi-
3^m dum. ğ vita. ¶ Tertio. impoſſibile eſt hominem poni in
medio ita cõueniẽti qn adhuc poſt completam augmẽta
tionẽ debilitet hominẽ reſoluẽdo caloreʒ nãlem ꝛ humi-
dum radicale. ğ cõtinue debilitãdo tãdẽ deficiet humidũ
ꝛ calor. ğ vita. Nec valeret ſi inſtareť q ligni vite pomuʒ
ꝑſeruaret eternalr̃ a corruptione. Seu etiã ſi diceretur q
in triuallis ſm pħm ꝛ hyſtorias nunq̃ homies morerenť.
Ad p^m ¶ Ad pmũ enim credo q pure nalr̃ loquẽs nõ concederet
aliqđ lignũ hẽre talẽ virtutẽ nec aliqđ pomum: eo q nõ
eſt p ſe notũ: nec p rõnem concluſum: nec ex aliqua expe-
riẽtia ſequitur. Catholicus vero diceret q tale haberet ta
lem virtutem potius ex dono dei ſpãli q̃ ex influxu natu
re: ꝛ ideo hoc nõ eſt nãliter: q hoc ſic ꝑſeruaret: ꝛ ideo nõ
Ad 2^m eſt contra cõcluſionẽ. ¶ Ad ſcđm diciť q in triuallis ho
mines morerenť: qđ pʒ: qꝛ cõtinue debilitanť. ꝛ ğ tandem
morerenť: ſed ita diu eẽnt in miſeria moriẽdi q filij in cõ-
patiẽdo parẽtibus citius eos interficiunt q̃ ſm illã regio-
p^m cor^m nem adueniat hora mortis nãlis. ¶ Correlarium pmuʒ.
eſt aliqđ determiatũ tẽpus ita magnũ: q nullũ idiuiduũ
ſpẽi humane pôt vltra ipm viuẽ p nãm. pʒ. qa de neceſſita
te etiã homo tẽperate cõplexionis ſi eſſet corumpereť in q̃
cũq3 regione ponereť: ꝛ quãtũcq3 bñ gubernareť: ꝛ tẽpus
per quod iſte homo nõ poſſet durare eſſet ita magnuʒ: q
nullũ indiuiduũ ſpẽi humane poſſet per ipm durare: ex-
2^a ʒ quo tẽperatus per ipſum nõ potuit. ¶ Scđa ꝯcluſio. im
poſſibile eſt vitã humanã p artẽ vl p nãm ꝓlongari vltra
terminũ debitũ ſpẽi. pʒ. qa q̃tũ bñ gubernareť indiuiduũ
arte vel nalr̃ nõ poteſt diutius viuẽ q̃ homo temperatus
ad iuſtitiã optime rectus: ꝛ in aere maxime conueniẽti: ꝛ
tamẽ talis nõ poſſet viuẽ vltra terminum debitũ ſpẽi. igi-
tur cõcluſio vera. maior nota. ꝛ minor pʒ. qꝛ per terminũ
3^a ʒ ſue vite attẽditur terminus debitus ſue ſpẽi. ¶ Tertia ʒ.
medicus arte medicine poteſt vitam humanã prolonga-
re vltra terminum ſue complexionis nãlis. pʒ. qa poteſt bo-
no regimine illã complexionẽ cõmutare in melioreʒ com-
plexionẽ. per tertiam ſuppõnem: ꝛ iſta erit longioris vite.
4^a ʒ ¶ Quarta ʒ. medicus pt ꝑſeruare vitã humanã a mul-
tis corruptionibus. ſ. paſſionibus aduenientibus citra ter-
minum ſue complexionis pʒ. qꝛ bonus medicus pôt adue
niẽte febre eã curare: qa ſi nõ curaret ꝛ eger indebite fere-
geret moreret. Et hoc de pma parte iſtius articuli.
2^a ps 2^i articli. **Quantum** ad ſcđm nota pmo q querẽ vtrũ ſub
ſtãtia corruptibilis ꝛc. eſt querẽ vtrũ

ſit dare maximum tẽpus: per qđ corruptibile pôt durare
vel minimũ p qđ pôt: vel maximum: p qđ nõ pôt: vel mini
mum p quod nõ pôt. ¶ Secũdo notãdum eſt q in qõne 2^m no^m
ſpãlr̃ loqui volo de homine. naʒ ꝓportionabiles cõcluſio-
nes pñt poni de alijs corporibus. ¶ Tertio nota. q du- 3^m no^m
pliciť pôt homo corrũpi. ſ. nalr̃ ꝛ violẽter. Uiolenter vt ſi
citra terminũ ſue cõplexionis debitũ morieť: aut igne aut
aq̃ aut ferro aut aliquo hmõi. Nalr̃ diciť hõ corrũpi: qñ
viuit ad terminũ ſue cõplexionis debitũ: ꝛ moriatur deſic
cato totali humido radicali. ¶ Quarto nõ. q maximũ 4^m no^m
p quod pôt ſic exponitur. per hoc poteſt: ꝛ per nullũ ma-
ius pôt. Minimum. per hoc poteſt ꝛ per nullum min^9 po
teſt. Maximum p quod nõ pôt. p hoc nõ pôt: ꝛ p quodli
bet maius pôt. minimum p quod nõ pôt. p hoc non pôt: ꝛ
p quodlibet minus pôt: lʒ quidã ponãt alr̃ expõnes duo-
rum vltimorũ terminorũ: tamẽ iſte ſunt ſufficiẽtes ad pñs
ꝛ ſm verã expõnẽ grãmatice ita debẽt exponi.

Tunc ſit pma concluſio hec. ois corruptio violẽta p^a ʒ
hominis ꝑcedit nãlẽ. pʒ. qa nõ eẽt violen-
ta corruptio ſi expectareť vſq3 ad terminũ ſpẽi debitum.
¶ Scđa ʒ ꝓbabilis. q in quãtũlibet modico tpe pôt fie- 2^a ʒ
ri corruptio violẽta hois. appet. qa dato quocũq3 violen-
to corrũpẽte hoieʒ: in duplo fortius vel in duplo citius fa
ceret: ꝛ in triplo fortius violẽtãs in triplo: ꝛ ſic in infinitũ:
cũ nõ repugnet quãtũlibet corrũpẽs eẽ fortius. ¶ 3^a ʒ. q 3^a ʒ
non eſt dare maximũ tp̃s per qđ hõ durare pôt. ꝓbať. op
poſita eſt falſa. igiť ʒ vã. ꝯña tʒ. aña ꝓbatur ſic. qꝛ dato q
dareť maximũ tp̃s p quod hõ pôt durare: tunc p illud pt:
ꝛ nõ pôt p maius. p expõnẽtes: ſʒ ꝯña eſt impoſe. igiť añce-
dẽs eſt falſum: ſʒ īpoſſibilitas ꝯñtis declarať. qa ſi p hoc vi
uit tũc. ſ. in vltimo inſtãti iſtius viuit. Igiť tũc v̄t9 ꝯ^a con
ſuatiua hois iſtius in eẽ eſt fortior q̃ virtus corruptiua ĩ
deſtruẽ. igitur in gradu diuiſibili virtus cõſeruatiua exce
dit virtutẽ corruptiuã: cum nullus exceſſus ſit indiuiſibi-
lis. Ergo cũ iſta virtus excedẽs ſeu ille exceſſus diuiſibilis
nõ poſſit ſubito depdi: ſequitur q adhuc poſt hoc iſtans
iſte hõ viuet. igitur illud nõ fuit maximum tẽpus p qđ il-
le homo potuit durare. ¶ Confirmať ſic. ſi illud eẽt vlti- Confir^o
mũ inſtans eẽ illius hois: ſequiť vl plures formas vltima
tas ſimul adequate eſſe in mã vel mãm pro aliquo tẽpore
ſtare nudã. Conſeq̃ns pro vtraq3 pte eſt falſuʒ. ꝛ ꝓbatur
ꝯñtia. qa capiať pmũ iſtãs eẽ forme imediate in mã ſeq̃n-
tis q ꝓbabo eẽ dãdum. Quero an hoc eſt idẽ inſtãs cuʒ
vltimo inſtãti eẽ iſtius hois: ꝛ ſi ſic iſta forma ſeq̃ns ime-
diate: ꝛ forma hois ꝑcedẽs adequate ſimul ſtarẽt in mã:
q̃ fuit pma po ꝯñs illati. vel eſt aliud inſtãs ſequẽs: ꝛ cũ
inter quelibʒ duo inſtãtia ſit tẽpus medium. p tẽpus me-
dium nulla forma erit in mã: qa nõ forma hois: eo q in ĩ
ſtãti initiãte illud tẽpus fuit vltimũ inſtãs eẽ: nec forma ĩ
mediate ſeq̃ns: qa in inſtãn terminante illud tempus me
dium erit pmum eius eẽ per caſum ꝛ per aduerſarium.
Probo igitur q eſt dare primum inſtãs eſſe forme ſequẽ-
tis. nam ipſa aliquo toto tẽpore eſt: ꝛ ante non eſt. ğ quã-
docq3 eſt eius mutatio de nõ eſſe in eſſe ꝯſeq̃ntia nota eſt ꝛ
iſta eſt in inſtanti ſeu tota ſimul: cum inter contradictoria
non ſit dare medium: vt notum eſt. ğ inſtans tranſmuta
tionis eſt attribuẽdum termino ad quẽ. p phyloſophuʒ.
8° phyſicorũ. ſʒ terminus ad quẽ eſt eẽ forme. igitur in in- T. c. 68.
ſtanti tranſmutationis iſta forma eſt. ğ eſt dare pmũ in- ꝛ. 69.
ſtãs ſui eẽ. ¶ Hic cauillator reſponderet q nõ ſunt inſtã-
tia indiuiſibilia in tẽpore ſm vnam opinionem: ꝛ q nul-
lum eſt inſtãs indiuiſibile: qđ tñ imaginor in ꝓbando cõ-
cluſionẽ. Itẽ nulla eſt trãſmutatio iſtãtanea. Scđo dice-
ret q forma ſequẽs generať ſucceſſiue: ꝛ ſic eius pmũ eſſe
non eſt in inſtãti: ſed in tẽpore in quo generatur. ¶ Ad p Ad p^m
mum iſtorũ dico q ſiue ſint ſiue nõ ſint iſtãtia idiuiſibilia

in tempore nihil curo.ego loquor hic ſi eſſent imaginan/
do ea eſſe.vt punctualius poſſimus deſcendere ad difficul
tates:ita licet loqui.quia ita locutus eſt phyloſophus.6.
T.c.48. 7.8.phyſicorum.❡ Ad ſcðam dico q ſi loquamur de p̄
mo eſſe completo totalis forme cadaueris tūc hoc eſt in
inſtanti terminante totam mutationem ſucceſſiuam que
vadit ad eius eſſe.7 de iſta procedit ratio.De mihi viden/
tur eſſe rationes propter quas non imerito reſurrexit au/
ctoritas q non eſt dare vltimum inſtans rei permanētis.
4ª 2ª ❡ Quarta concluſio non eſt dare minimū tempus per
quod homo poteſt durare. pȝ.quia ſi eſſet dare minimuȝ
tempus tunc per illud poſſet:7 per nullum minus poſſet:
quod eſt ei impoſſibile:quia ſi poteſt p illud poteſt p eius
5ª 2ª medietatē.❡ Quinta concluſio.non eſt dare maximuȝ
tempus per quod homo non poteſt durare.patet.qꝛ tunc
non poſſet durare p hoc:7 poſſet durare per maius: quod
6ª 2ª eſt falſum.❡ Sexta concluſio 7 reſponſalis ad articulū
eſt:q eſt dare minimum tempus per quod homo non po
teſt durare.probatur.quia cum aliquo tempore poſſit du
rare:7 aliquo non:propter nimiam eius magnitudinem.
vel igitur eſt dare maximum:per quod non poteſt:vel mi
nimum per quod non poteſt.vel maximum per quod po
teſt.vel minimum per quod non poteſt.patet ex ſufficien
ti diuiſione. Cum igitur tria principalia mēbra ſint amo
ta per concluſiones precedentes:relinquitur quartum qð
Confir. eſt propoſitum.❡ Confirmatur.quia ſi homo tempera/
tus ad iuſtitiam optime rectus 7 in medio conuenientiſ/
ſimo ſm curſum nature daretur:talis ex prima parte ar/
ticuli adhuc non ſemper viueret. Capiatur igitur totum
tempus medium inter primum inſtans ſui eſſe 7 primum
inſtans ſui non eſſe:hoc eſt periodus ſpeciei:7 eſt minimū
tempus:per quod homo non poteſt durare.quia per il/
lud non poteſt:quia ille homo de quo magis videbatur:
per illud non potuit:7 per quodlibet minus potuit.quia
iſte homo per quodlibet minus vixit cum vixit vſq ad in
ſtans excluſiue terminans hoc tempus. Similes conclu/
7ª 2ª ſiones poſſunt poni de equis 7 de alijs.❡ Septima con/
cluſio.quilibet homo moritur citra hunc terminum ſpe/
ciei.patet:quia nullus eſt temperatus ad iuſtitiam:vt di
ctum fuit ante.❡ Item vix eſt vel forte non eſt aliquis in
medio conuenientiſſimo:quod poteſt eſſe pro duratione
8ª 2ª hominis.❡ Octaua concluſio.periodus ſpeciei eſt in di/
uerſis ſpeciebus alia 7 alia.patet quia diuerſe ſpecies ha/
bent aliam 7 aliam complexionem.7 per conſequens ali
9ª 2ª um 7 alium periodum ſequentē.❡ Nona concluſio pe/
riodi indiuiduales:vel ſpecialium complexionū ſunt val
de diuerſe in ſpecie humana patet:quia in alia 7 alia com
plexione eſt alius 7 alius periodus.vt lōgior eſt periodus
ſanguinei q̄ flegmatici.ſimiliter in alia 7 alia patria quā
uis complexiones indiuiduorum eſſent eedem.tamē pro
pter aliam 7 aliam alterationem mediū eſſent periodi in/
10ª 2ª diuiduales diuerſi.❡ Decima concluſio. omnes periodi
indiuiduales exceduntur a periodo ſpeciei iſtius cuius iſta
Dubiuȝ non ſunt indiuidua apparet in cōcluſione quinta. ❡ Si
diceres quomodo diceremus de igne in ſua ſpera qui ter/
tio modo identitatis numeralis poſito p̄mo huius in vna
Rº queſtione dicitur perpetuus.❡ Reſpondeo q de quoli/
bet pedali ignis ponuntur concluſiones iſtis concluſioni
bus proporſionabiles:licet non de toto igne: eo q largo
modo identitatis conceditur eſſe perpetuus.hoc de ſecun
da parte huius articuli.

3ª pˢ hᵘˢ articuli pᵐ noᵐ Circa Tertiā partem huius articuli ſcilicet vtrum ac
cidentia corporalia habeant determinatuȝ pe/
riodum ſue durationis eſt notandum q accidēs tripfici/
p ter conſueuit corrumpi. Primo modo a contrario vt ca/
2 liditas a frigiditate. Secundo modo ex defectu conſer/
uantis.vt lumen in medio ad lucidi remotionem.Tertio 3
modo ad modum ſequele ad corruptionem ſui ſubiecti.
vt cognitio ſenſitiua in aſino ad corruptionem anime aſi
ni cui inheret:aut partialiter aut totaliter.❡ Secūdo no 2ᵐ noᵐ
ta q primo modo corrumpuntur accidentia habentia cō
trarium.ſecundo autem 7 tertio modo accidētia non ha
bentia contrarium cum contraria non habeant a contra/
rio ꝓprie nequeunt corrumpi.vt lumē in medio.ſed ex de
fectu conſeruantis corrumpetur.

Tunc quo ad hanc partem ſit prima concluſio.ſi cō pª 2ª
ſeruans lumen in medio eſſet ꝑpetuum:eo mo
do quo conſeruat:7 ſubiectum luminis eſſet perpetuum:
lumen illud nunquam corrumperetur.patet: quia non a
contrario:qꝛ non habet.per 2ᵐ notabile:nec ex defectu cō
ſeruantis:cum ponatur ꝑpetuum eſſe:eo modo quo con/
ſeruat:nec ad corruptionem ſubiecti.quia ſupponitur ſubie
ctum eſſe ꝑpetuum.ergo nullo modo tale lumen corrum
pet quod eſt ꝓpoſitum. Notanter dico eo modo quo cō/
ſeruat.qꝛ licet ſol conſeruans lumen in luna ſit ꝑpetuus:
tamen nō eſt lumen ꝑpetuum: eo q ſol nō eſt ꝑpetuus in
iſto modo quo conſeruat lumen in luna: quia ꝓpter mo/
tum tandem tantum elōgatur a luna:q quodāmodo lu/
men in eo nequit conſeruari.vt quando terra interponit.
❡ Scðа concluſio.loquendo naturaliter lumen in octa/ 2ª 2ª
ua ſpera eſt perpetuum.patet:quia eius ſubiectum eſt per
petuum 7 ſol conſeruans eo modo quo conſeruat eſt per/
petuus. ergo illud lumen eſt ꝑpetuum. cōſequētia tenet T.c.28.
p cōcluſionē p̄mam. 7 aña quo ad ambas ptes pȝ ex ſcðo T.c.55.
celi:7 ſatis ex ſcðo huius.capitulo penultimo.vbi pħs vo 7.56.
luit motū ſolis 7 ſolem eſſe ꝑpetuū.❡ Primum correla/ pᵐ corᵐ
riuȝ.aliqd quod de ſui natura eſt corruptibile eſt ꝑpetuū.
pȝ:qꝛ illud lumē in octaua ſpera eſt de ſui nā corruptibi/
le:7 eſt ꝑpetuū.ergo.maior patet:qꝛ illud lumen eſt eiuſ/
dem ſpēi cum lumine ſolis apud nos.eo q eſt ſpēs eiuſdē
lucis naturaliter repreſentatiua.7 minor eſt cōcluſio p̄ce/
dens.❡ Sed diceres tu.tale lumen nō poteſt corrumpi. Dubᵐ
ergo non eſt corruptibile.conſequētia tenet ex terminis.7
antecedens patet per rationem adductam ante cōcluſio/
nem ſcðam.quia nec a contrario nec a defectu conſeruan
tis.nec etiam p modum ſequele ad corruptionē ſui ſubti.
❡ Hic eſt aduertēdum q iſte terminus corruptibile.ſen/ Rº
ſitiuum.7 alia huiuſmodi capiuntur dupliciter.❡ Uno
modo prout exponuntur per infinitum verbum a quo de
ſcenderunt cum verbo poteſt.vt corruptibile quod poteſt
corrumpi. ſenſibile quod poteſt ſentiri. Et ſic ſine dubio
loquēdo naturaliter concedēdum eſſet q tale lumen non
eſſet corruptibile.Sicut calor exiſtens in cētro mundi nō
eſt ſenſibilis:quia non poteſt ſentiri. Immo quelibet for/
ma oſſis: aut carnis nō eſt ſenſitiua.quia non poteſt ſenti/
re.quia non poteſt per naturam habere organum.ſed ſo/
la forma nerui in animali ſentiret.❡ Secūdo modo cor/ 2ᵐ
ruptibile dicitur quod de ſui natura natum eſt corrumpi
niſi aliunde conſeruetur.ſicut ſenſitiuum quod de ſui na
tura natum eſt ſentire ſi haberet organuȝ conueniēs 7c̄.
ſenſibile quod de ſui natura natum eſt ſentiri ſi eſſet ſuffi/
cienter preſens ſenſui.Et ſic capitur ſenſitiuum cum dici/
mus formam carnis:vel oſſis in boue eſſe animam ſenſi/
tiuam.7 ſic diceretur q tale lumen eſt corruptibile.quia
quantum eſt de natura ſua natum eſt corrumpi:niſi aliū
de conſeruaretur ſcilicet p conſeruans ſibi ſufficienter ſem
per exiſtēs p̄ſens.❡ Secundum correlarium talis corru Corᵐ 2ᵐ
ptibilis non eſt determinatus periodus ſue durationis ma
xime.patet:quia eſt perpetuum. per correlarium p̄mum.
❡ Tertia concluſio.omnis accidētis corruptibilis quod 3ª 2ª
quandoq eſt 7 quandoq nō:eſt determinatus periodus
ſue durationis ſicut in ſubiectis 7 corporibus patet: quia

non eſt potior ratio de illis ꝙ̄ de iſtis. Et hec de tertia parte articuli.

Ad pͫ rationē. aſi oppͫ **Ad rationes** principales. ¶ Ad primam dicitur ꝙ eſt pro ſecundo correlario tertie partis ſecundi articuli. ¶ Ad ſecundam dicitur ꝙ
Ad 2ͫ licet ignis totalis in ſua ſpera non habet determinatum periodum. quia oportet ipſum ſemper manere idez tertio modo identitatis numeralis. tamen quodlibet pedale ei⁹ habet. Et hoc ſufficit. ¶ Ad hoc autem quod dicitur ꝙ non eſt neceſſe aliquo determinato tempore iſtum ignez deſcendere. dicitur ꝙ quocunqꝫ pedali ignis infra cōcauum lune ſignato neceſſe eſt ipſuz aliquo tēpore fieri grauie ⁊ deſcendere propter aſpectum ſpecialem celi reſpectu ipſius determinantem materiam eius ad aliam formam.
Ad 3ͫ ¶ Ad tertium qualiter vita hominis poteſt prolongari: ⁊ qualiter non: ſatis patet ex prima parte ſecundi articuli. quia non poteſt vltra periodum ſpeciei: licet bene poſſit vltra periodum indiuidui vel certe complexionis date.
Ad 4ͫ ¶ Ad quartā dicitur ꝙ eſt pro tertia concluſione ſecun
Ad 5ͫ de partis articuli ſecundi. ¶ Ad quintam dicitur ꝙ in non habentibus contrarium nulla potētia requiritur ad durandum propter reſiſtere contrariis. non tamen ſequitur magis durans eſt maioris potentie. quia forte cetera
Ad 6ͫ non ſunt paria. ſicut patet ex primo articulo. ¶ Ad ſextam ꝙ vita hominis poſſit ꝑpetuari negatur ad ꝓbationem dicitur ꝙ impoſſibile eſt quātumcunqꝫ bonus fuerit aliquis medicus reſtaurare humidum poſt tēpus ſtatus vite: quin cōtinue deſiccetur humidum radicale: ⁊ tandē deficiet vita hominis. Et ratio eſt: q̄a humiduz quod ipſe apponit: non eſt ita purum ſicut fuit humidum ꝑcedens
ad ꝯfir. radicale. ¶ Ad confirmationem ꝓbabiliter poteſt negari ꝙ homo in ſe poteſt ꝓducere eque purum humidum tēdens in nutritionem eius ſicut fuit humidum radicale ex quo generabatur: quod patet: q̄a humiduz radicale ex quo generabatur erat digeſtum in vaſis ſeminalibus patris. ⁊ in matrice matris ꝑter digeſtiones omnes quas habuit in patre ꝑcedentes que erant tot ſicut erant digeſtiones humidi ex quo pater nutriebatur. Conceditur tamē bene ꝙ poteſt gn̄ari eque purum ſemen ꝓ puero ſuo generando. ſed tale humidum non eſſet aptum ꝓ nutritione continua: licet ſit aptum ꝓ generatione: etiaz ꝗ̄uis cōcederetur antecedens: ſicut bene credo ipm̄ fore concedendum. hoc tamen non eſt verum niſi vſqꝫ ad. 60. annū. vel vſqꝫ ad finem ſtatus vite. tūc enim quod generatur eſt cōtinue minus purum ⁊ magis aquaticuz. ꝓpter quod cōtinue deficit vita. Et ſi dicas quare homo tunc nō poteſt generare: ita purum humidum ſicut in. 6. anno. dico ꝙ hoc eſt a nā. q̄a tūc incipit deficē vita. ⁊ ita actiones vite: vel nature humane tūc incipiūt a tota ſpecie deuiare. ſicut
Ad 7ͫ idē videtur in herbis ⁊ plantis in breui tempore. ¶ Ad ſeptimam dicitur ꝙ non opꝫ illud in quo contraria ſunt magis equata diutius durare: q̄a forte habēt minorē latitudinē complexionis etiaz forte eſt debilis virtutis reſiſtiue in medio fortiter impꝛimēte ſicut in homine. ⁊ idō citi⁹ corrūpitur ꝙ̄ lapis vel quercus in quibus contraria ſunt minus equata. Ratio poſt oppoſitum eſt ꝓ ſexta concluſione ſecūde ptis ſecundi articuli.

¶ Apparent autem ⁊ ſm̄ ſenſum cōpꝛeſſa.
T.c.lviij. Queſtio. xvij.

Decimoſeptimo queritur vtrū tempus generationis rei eſt equale tempori corruptionis
pͫ eiuſdez. ¶ Et arguitur pꝛimo ꝙ non. q̄a plāta que mille annis generatur. vt quercus in
2ͫ momēto: vel in vno die corrūpit. igitur ⁊c̄. ¶ Secundo. quia entia gn̄antur inſtantanee. igitur non eſt tempus generationis equale tempori corruptionis tenet conſequentia: quia menſura inſtantanea nullum eſt tempus. antecedens patet: q2 generatio eſt exitus de nō eſſe ad eſſe. modo neceſſario: oportet ꝙ talis exitus fiat totus ſimul. ⁊ ꝑ conſequens inſtantanee: eo ꝙ inter contradictoria nō eſt 3ͫ
dare mediū. ¶ Tertio. multe ſunt generationes ꝑpetue. igitur in illis nō eſt tempus generationis equale tempori corruptionis. conſequētia tenet. q2 ꝑpetua nō ſunt ſub tēpore. aūs pꝫ. q̄a generatio aeris ſub equinoctiali ⁊ aque eſt ꝑpetua: vt dictum eſt ſuꝑius. ¶ Quarto. ſtat generans eſſe 4ͫ
fortius ꝙ̄ corrūpens. igitur generatio erit in breuiori tempore ꝙ̄ corruptio. ꝯſequētia tꝫ: q̄a multotiens ſequunē ꝓportiones potentiarū agentium ad ſuas reſiſtētias. ⁊ per ꝯ̄ns fortius complebit citius effectū ſuū. antecedēs manifeſtū eſt de ſe. Non enim opꝫ punctualiter generās ⁊ corrumpēs eſſe eque fortia. ¶ Quinto. facilius eſt deſtrue- 5ͫ
re ꝙ̄ conſtruē. igitur facilius eſt corrumpe ꝙ̄ gn̄are. igitur citior eſt corruptio ꝙ̄ generatio. Prima ꝯſequētia tꝫ ex terminis. ⁊ ſcōa tꝫ: q̄a citius fiūt que facilius fiunt ceteris paribus. Antecedēs pꝫ ꝑ phyloſophum pꝛimo poſtꝛi. ⁊ manifeſtū eſt experiētia. q̄a facilius eſt deſtruere domum ꝙ̄ conſtruē. ¶ Sexto. in morte naturali hominis multo 6ͫ
longior eſt corruptio ꝙ̄ generatio. igitur nō ſunt equalis tempore. ꝯ̄ña nota eſt. aūs pꝫ. q̄a gn̄atio hominis nō durat cōmuniter niſi vſqꝫ ad tēpus augmēti. corruptio aūt durat ꝑ totum tempus decrementi. modo tempus decremēti eſt multo longior tempore augmēti. eo ꝙ augmentum videtur determinari in. 26. anno: corruptio autem ⁊ decrementum incipiūt in. 60. anno. Modo multi viuūt vltra. 60. annos maiori tp̄e ꝙ̄. 26. annis. ¶ Septimo. vel 7ͫ
res que gn̄aē ſimul corrūpitur. ⁊ ſi ſic idez eſt tempus generationis ⁊ corruptiōis. ergo non eſt equale ſibi ipſi. vel nō ſimul corrumpitur. ſed alio tempore poſt. ⁊ ſi ſic tunc tp̄s generationis: ⁊ tempus corruptionis non ſimul ſunt. igitur vnum eorum non eſt equale alteri. patet cōſequentia: q̄a res que eſt nō eſt equalis rei que nō eſt.

In oppoſitum eſt phyloſophus capitulo penultimo ſcōi hu⁹. ¶ In iſta T.c.58.
q̄ōne erunt duo articuli. ¶ In pꝛimo pꝛmittēda ſunt q̄daz notabilia. ¶ Scōo rn̄dēdum eſt ad q̄ſitū.

Quantum ad pꝛimum eſt pꝛimo notandum ꝙ capiendo generationē cōmuniter ꝓ mutatione de nō eſſe in eſſe: duplices ſunt gn̄ationes: quedaz pͫno͂ͫ
ſucceſſiue. q̄dam inſtātanee. Succeſſiue q̄ fiunt partibiliter per gn̄ationez vnius partis ante aliam. Inſtantanee que
fiunt tote ſimul. ¶ Scōo. nota ꝙ generationes ſucceſſi- 2ͫno͂ͫ
ue ſunt duplices. quedaz ſunt ſubſtantiarū. ⁊ quedam accidentium. Ariſtoteles autez ſcōo huius pꝛincipaliē loque- T.c.58.
batur de generatione ſubſtantiarum. quia accidētia que corrumpuntur a cōtrario poſſunt velocius ⁊ tardius corrumpi ꝙ̄ generantur: ſecundum ꝙ contrarium corrumpens eſt fortius in agendo. vel debilius ꝙ̄ fuit generans.
¶ Tertio nota. ꝙ ſubſtantiarum generationes ſucceſſi- 3ͫno͂ͫ
ue ſunt duplices. quedam ſunt ꝑpetue ad bonū intellectū ſcilꝫ ꝙ in continua ſucceſſione ſemꝑ durant tales gn̄ationes ſine īterruptiōe. vt ignis vel aer ſub equinoctiali. Alie ſunt temporales non ſemꝑ durātes. vt generatio equi vel
aſini. ¶ Quarto nota. ꝙ tempus generationis equi vel 4ͫno͂ͫ
hominis vel aſini eſſe equale tempori corruptionis poteſt intelligi dupliciter. Uno modo quo ad periodum ſpeciei. Alio modo quo ad periodum indiuidui. Illi termini ſatis expoſiti ſunt in precedenti queſtione. ſimiles autem diſtinctiones totaliter dicantur de corruptiōe. ¶ Quinto 5ͫno͂ͫ
eſt notandum ꝙ hic per tempus durationis generatiōis debet intelligi totū tēpus ꝑ quod res naturales in ſuo ro-

bore vigeant ſcilicet vſqꝫ ad terminum ſtatus rei. Per tē-
pus autem corruptionis totum tempus per quod res na-
turalis in ſuo robore debilitatur. vt tempus ſenectutis vo
catur tempus corruptionis. ⁊ tempus iuuentutis: cum fu
is aſcēdentibus vocatur tempus gñationis. Et hoc de p.
pa ꝯ **Quantum** ad ſecundum articulum ſit prima cō-
cluſio h. In generatione inſtantanea
non eſt tempus generationis equale tempori corruptiōis.
patet quia iſta generatio non fit in aliquo tempore parti-
2a ꝯ biliter. ſed fit tota ſimul. vt per quid nominis pꝫ. ¶ Secū
da concluſio. in generatione elementari durāte perpetuo
tempore ad bonum intellectū. vel etiam alterius rei ſi ali-
qua ſit alia res que ſemper generatur: non eſt tempus ge-
nerationis equale tempori corruptiōis. quia idem eſt tē-
pus generationis ⁊ corruptionis. modo idem nō eſt equa
le ſibiipſi proprie loquendo. eo qꝫ equalitas dicit conueni
entiam in quantitate per comparationem ad aliud. Er-
go concluſio vera. conſequentia tenet. antecedens pro pri
ma parte patet. quia res que ſemper generantur etiā ſem-
per corrumpūtur. vt ſicut ſub equinoctiali ſemper aer ge-
neratur: ita ſub polis corrumpitur. ſimiliter in aliis. Ideo
in talibus eſt idem tempus generationis ⁊ corruptionis.
3a ꝯ minor nota eſt de ſe. ¶ Tertia concluſio. in generatione
rei pure ſucceſſiue non eſt etiam tēpus generationis equa
le tempori corruptionis illius rei. patet: quia illud tēps eſt
q. 5. vnum ⁊ idem. ſicut patet ex dictis in primo huius. modo
4a ꝯ idem non eſt equale ſibiipſi. ¶ Quarta cōcluſio. in gene-
ratione ſubſtantiali ſucceſſiua non perpetua ſicut homi-
nis vel aſini non oportet tempus generationis eſſe equa-
le tempori corruptionis per comparationem ad periodū
indiuidui. patet: quia multa cito corrumpuntur vt in ho
re que longo tempore ſunt generata. poſſunt enim corru
ptiones fieri violente ⁊ citra periodum debitum. prout de
ſe notum eſt. vel igne vel gladio vel aliquo huiuſmodi.
5a ꝯ ¶ Quinta concluſio. in generatione ſucceſſiua ſubſtan
tiali non perpetua adhuc proprie loquēdo non eſt tēpus
gñationis equale tempori corruptionis: q̄uis compara-
tio fieret in ordine ad periodum ſpēi. patet ratione vltima
ante oppoſitum. qꝛ iſta tēpora nunq̄ ſunt ſimul. ſꝫ vnuꝫ
prius ⁊ reliquū poſterius. Modo ſi aliqua duo ſunt equa-
lia: opꝫ qꝫ ipſa ſimul ſint de virtute logice. niſi tunc tēpus
pſens caperemus valde longum: quod non eſt conſuetuꝫ
6a ꝯ in cōmuni locutione. ¶ Sexta concluſio ⁊ reſponſalis q̄
T.c.58. fuit de mente phyloſophi vt videt̄: eſt qꝫ in generatiōe ſuc
ceſſiua ſubſtantie. ⁊ non ꝑpetua ſicut eſt hominis vel aſi
ni totuꝫ tempus gñationis eſt equale tempori corruptio-
nis in ordine ad periodū debitum toti ſpēi ad iſtum intel
lectum qꝫ quāto tempore homo vel equus: vel aliud hu-
iuſmodi temperatū ad iuſtitiam in ſua ſpē roborat̄ in vir
tute optime rectū tanto tempore poſtea optime rectuꝫ de
bilitatur in virtute ⁊ regione temperata maxime ſibi con
ueniente: vel breuius quanto tempore in ordine ad totam
ſpēm indiuiduū optime complexionatū in illa ſpē ⁊ opti
me rectū natum eſt in virtute augeri: tanto tēpore taliter
rectū poſtea natū eſt in ſua virtute diminui. ¶ Iſta con-
cluſio patet: qꝛ ſicut herbe ſolis aduentu in ſua ſpē vigo-
rantur. ita ſolis receſſu in eadē debilitantur. modo tēpus
acceſſus ſolis ⁊ receſſus ſunt equalia. ¶ Iterū ſi ſunt ani
malia vel entia que longo tempore ꝑ multos acceſſus ſo
lis nata ſunt generari ⁊ in virtute vigorari. ita talia po-
ſtea per multos receſſus ſolis nata ſunt in ſua virtute cor
rumpi. nec videretur aliqua ratio: quare non indiuiduo
optime recto tāto tēpore virtus eius in regione conueniē-
tiſſima debilitaret̄ ⁊ nata eſſet debilitari: quanto tempore
augmentabat̄ ⁊ nata fuit augmentari ſpecialr̄ in ordine
T.c.58. ad periodum ſpēi. hec eſt concluſio quā phyloſophus in-
tendebat.

His premiſſis reſpondet̄ ad ratiōes ante op- Ad pm
poſitū factas. ¶ Ad primam rationē.
dicitur qꝫ eſt pro quarta concluſione: qꝛ arguit de tempo- an̄ oppm
re corruptionis indiuidui. ⁊ hoc cōcedit phyloſophus in
littera frequenter eſſe breuius tempore corruptiōis dicēs.
Contingit autem multotiēs in minori corrumpi ꝑpter T.c.58.
adinuicem confuſionem. i. ꝑpter malam gubernationeꝫ
reſpectu indiuidui. ¶ Ad ſcōm negatur qꝫ omnia entia Ad 2m
generantur inſtantanee: licet capiendo generationem lar
ge non eſt negandum quedā inſtātanee generari. ¶ Ad
probationem dicitur qꝫ illud dictum. generatio eſt muta
tio de non eſſe in eſſe: intelligitur ſic qꝫ generatio eſt muta
tio ſucceſſiua vadens de non eſſe rei ad reꝫ eſſe complete:
⁊ inter hec eſt bene medium: puta rem eſſe ſcōm vnā par-
tem: ⁊ ſecundum aliam partem non eſſe. licet īter vera cō
tradictoria non ſit medium. ¶ Ad tertiuꝫ dicitur: qꝫ ar- Ad 3m
guit pro concluſione ſecunda. ¶ Ad quartuꝫ dicit̄ qꝫ in Ad 4m
ordine ad ſpēm idem agēs vniuerſale. ſ. motus celi eſt ge-
nerās ⁊ corrumpēs ſucceſſiue. ⁊ ille lꝫ reſpectu īdiuidui ꝑ
pter ſpeciales aſpectus poſſit tempore generationis eē for
tior q̄ꝫ corruptionis vel econuerſo. tamē in ordine ad pe-
riodum totius ſpeciei ſemper dicitur eque fortis. quia ſic
particulares aſpectus diuerſificātes quo ad indiuidua nō
aſpiciuntur. quia tales ſunt accidentales habitudines re-
ſpectu ſpeciei. Nam ſi vno tempore ſpeciales aſpectus ab
breuiant generationem. alio tempore abbreuiant corru-
ptionem. ⁊ ideo hec in ordine ad ſpecieꝫ nō corrumpunt̄.
¶ Ad quintū dicitur: qꝫ lꝫ apud nos eſt facilius deſtrue- Ad 5m
re q̄ꝫ conſtruer̄. tamē in ordine ad nām totaliter eſt idem.
imo per ꝑ̄us conſtruit intentionem q̄ꝫ deſtruit. nec eſt ei
difficultas in conſtruendo: eo qꝫ gubernator eius eſt infini
te virtutis. ¶ Ad ſextum dicitur: qꝫ lꝫ in morte hominis Ad 6m
longiori tempore viuit homo in diminutione virtutis q̄ꝫ
generatione eius. hoc eſt. quia non eſt optime complexio
nis homo. nec generatio comparatur ibi corruptioni pe-
riodo ſpeciei ſed indiuiduali. Seu etiam dicitur qꝫ in com
muni morte hominum viuētium. 80. aut. 100. annis cor-
ruptio non incipit in. 40. ſed certo tempore poſt ſic qꝫ nō
multum inequale eſt tempus generationis tempori cor-
ruptionis ſpeciei: ſed indiuiduorum aliquoruꝫ. ¶ Ad ſe Ad 7m
ptimum dicitur quod eſt pro quinta concluſione. Ratio
poſt oppoſitum eſt pro vltima concluſione.

¶ Sēp vero vt dictuꝫ eſt continua erit gñō.

T.c.lxxx. Queſtio. xviij.

Queritur decimo octauo. Utruꝫ in ge
nerantibus ſit proceſſus in in
finitum. ¶ Et arguitur primo qꝫ non. quia pm
ſequeretur qꝫ vnius generabilis eſſent infini-
te cauſe efficientes. vel ſaltem fuiſſent. conſe-
quēs eſt cōtra phyloſophuꝫ ſcōo methaphiſice proban- T.c.5.
tem ſtatum in cauſis efficientibus. ⁊ conſequētia tenet: qꝛ
ex quo generationes in infinitum vadunt ſortis pater fuit
cauſa ſortis. ⁊ iterum pater patris ⁊ pater iſtius. ⁊ ſic in in-
finituꝫ: qꝛ dato qꝫ alicubi ſit ſtatus: ſequitur qꝫ generatio
nes non vadūt in infinitum in ante eadem ratione: nec in
poſt. ¶ Secūdo ſic. qꝛ in eſſentialr̄ ordinatis non ꝓcedit̄ 2m
in infinitum. Modo videtur qꝫ generātia ſunt eētialiter
ordinata. igitur in eis nō proceditur in infinitū. igitur nec
in generationibus. maior nota eſt per phyloſophum vt ꝑ T.c.5.
us. minor patet: quia ſi ſortes generaret platoneꝫ ⁊ plato
ciceronem. ⁊ ſic vltra: eētia platonis pēdet a ſorte: ⁊ cice-
ronis a platone. ⁊ ſic vltra. imo etiam ciceronis a ſorte. qꝛ
quicquid eſt cauſa cauſe eſt cauſa cauſati. ergo videt̄ qꝫ in
illis ſit ꝓceſſus eētialis. Similr̄ pꝫ hoc qꝛ ordo in cauſis

eſt neceſſarius. ergo eſſentialis. conſequentia tenet: et ante-
cedēs p3. q2 impoſſibile eſt in hoc ordine fieri conuerſum
ordinē. puta ciceronē genuiſſe platonē. nec et platonē ge-
3m nuiſſe ſortem. ¶ Tertio ſic. nō proceditur in generatio-
nibus in infinitum ſecundum rectum: nec ſecundum circu-
lum. igitur nullo modo. conſequētia t3. et aſcedēs pro pri-
T.c.68. ma parte eſt phyloſophi in lrā. pro ſcōa parte p3: q2 ſi in in-
finitum pcederet in gñationibus ſcōm circulu3 idem nu-
T.c.70 mero poſſet redire. cuius oppoſitum dicit pħs in lrā. et p3
ꝯña: q2 in circulo proceditur ab eode3 ad idem numero.
4m et ſic idē numero poſſet redire. ¶ Quarto arguit ſic. for-
te corpora celeſtia nunq̃ reuertētur ad eundē punctum
in quo ſunt modo. ſunt ergo nullo mō reuertentur eade3
gñabilia in ſpē que generātur mō. igitur nō eſt perpetua
generatio ſecundum circulum. conſequētia vltima tenet.
quia non poſſet eſſe generatio ꝑpetua circulariter: niſi tā-
dem eadem generabilia in ſpecie generarent que genera-
tur modo: et prima tenet: quia eadem generabilia in ſpe-
cie nequeunt prouenire niſi ab eiſde3 cauſis ſpecie. modo
cauſe ſunt corpora ſupercelestia: ſic ſe habentia ad iſta in-
feriora. Antecedens patet. quia forte nunq̃ erit eadē di-
ſpoſitio celi reſpectu iſtorum inferiorum que eſt nūc pro-
pter motum planetarum in obliquo circulo.

T.c.58. 39.7.68. In oppoſitum eſt pħs in lrā. ¶ In iſta que-
ſtiōe erūt duo articuli. ¶ In
primo p̄mittēda ſunt notabilia. ¶ In ſecundo reſpondē-
dum eſt ad queſtionem.

p̄m no Quantum ad p̄mum p̄mo notādum eſt q̄ que-
rere gñationem pcedentē in infinitū
nihil aliud ſignificat in propoſito. q̃3 vtru3 ꝑpetue in qua-
libet ſpē durent gñationes intrinſece ſaltem. vt vtru3 poſt
quālibet hominis gñationem erit alia gñatio hominis.
vel breuius. vtrum nō ſit deuenire ad vltimam generatio-
2m no nem poſt quā non erit vlterior. ¶ Secūdo nota. q̄ in ge-
nerationibus pcedē in infinitum poteſt intelligi dupliciter.
ter. vno mō ſecundum rectum. alio modo ſecundum cir-
culum. Dicitur autem generatio procedere ſecundum re-
ctum quando nō reuertitur idem queādmodum in circu-
lo quod prius erat. Dicitur autem pcedere ꝫm circulu3 qñ
reuertitur idem quod prius. ¶ Itē nota. q̄ aliquid dicit
idem dupliciter. ſ. numero vel ſpecie. ſed quia vtroq3 mo-
do in generationibus eſt pcedere in infinitum poteſt intel-
ligi dupliciter. Uno modo vtrum procedant in infinitu3
ſecundum rectum non reuertēdo ide3 in ſpecie. Alio mo-
3m no do nō reuertēdo idem in numero. ¶ Tertio ſupponit ex
ſequēti queſtione q̄ idem generabile nequit bis generari
ſimpliciter et totaliter. licet ſecundum quid idem infinities
poſſit generari. Et hoc de p̄mo.

p̄a ꝯ Quantum ad ſecundum ſit p̄ma concluſio hec.
generatio nō vadit in infinitum ſcōm
rectum in ſpecie. pbat. q2 vel iret in īfinitū ſecūdum rectū
in ſpecie infinitis exiſtentibus ſpeciebus. vel ſolum finitis:
ſed nullo modo iſtoru3. igitur et c̄. Maior patet a ſufficiē-
ti diuiſione. minor declaratur. Nō enim poteſt dici q̄ infi-
nitis: q2 non ſunt infinite ſpecies predicamenti ſubſtantie.
2 ¶ Scōa etiam. ſi eſſet infinita multitudo ſpecieru3 in p̄-
dicamento ſubſtantie adhuc non poſſet generatio in infi-
nitū procedere in eis. Ratio quia in infinitis nō eſſet p̄mū
nec vltimum. et ſic nō eſſet ratio quare certa materia poſt
vnam formam potius reciperet hanc ſequentem q̃3 illā.
eo q̄ in infinitis nō eſt prior: nec poſterior. vel acciperet plu-
res ſimul vel nullum. quorum quodlibet eſt impoſſibile.
dubium ¶ Sed diceres q̄ hec ratio videtur etiam valere ſuppoſi-
to q̄ non eſſet niſi finita multitudo ſpecierum ad conclu-
dendum materiam non poſſe recipere formam nouam.
Rꝫo ¶ Rñdetur q̄ nō: quia ponendo finitas ſpecies non op3

materiam pcedere ordinate de vna ſpecie ad alia finem
reiteratione ad cauſandam ſpēm: ſicut oporteret mām p-
cedere infinitis exiſtentibus ſpeciebus in generatione exi-
ſtente in rectum. et ergo ſufficit ibi dicere materiam deter-
minari ad formam certam ſequentem ab agente. Si ve-
ro dicatur q̄ ſolum finitis ſpeciebus: tunc generatio non
procedet in infinitum. q2 tranſactis ſpēbus nulla fieret
vltra generatio ſecūdum rectum. igitur et c̄. ¶ Secunda 2a ꝯ
concluſio. ſi gñatio ſemper durabit vt concedit phyloſo- T.c.58.
phus naturalis op3 q̄ hoc ſit ſecundum circulum in ſpē. 7.39.
Sequit ex p̄cedente: q2 nō poteſt ſecūdum rectum in ſpe-
cie. Notāter dico ſi ſemp durabit: q2 ſimplr loquēdo non
ſemper durabit: cum fides vera hoc ponat. l3 quātum eſt
de experientijs dicat phyloſophus nō illuſtratus lumine
fidei eam ſemper durare. et ſic nālr loq̄ndo poſſ loquar
ſicut mihi videtur velle Ariſtotiles loqui ſecūdo huius.
¶ Tertia concluſio. ſub cuiuſcūq3 ſpēi ſubſtantie forma 3a ꝯ
mā nunc eſt ſub eadem infinities erit. vel tota ſimul vel q̄-
libet pars notabilis eius. Similiter ſub eadem infinities
fuit. probatio. quia materia cuiuſlibet ſpēi formam appe-
tit. Cu3 igit appetitus talis nequeat fruſtrari. ſequitur q̄
ſub cuiuſcūq3 forma ſpeciei deueniet: et non ſolum ſemel:
ſed infinities: cum ſupponatur mundum eſſe perpetuu3.
Similiter ſub cuiuſlibet ſpeciei forma fuit alias infinito
tempore p̄cedente. q2 niſi ſic appetitus mē fuiſſet fruſtra-
tus fine quod naturalis nō concedit. et nō ſolum fuit ſub
ea ſemel ſed infinities. ¶ Quarta cōcluſio. ſi materia nūc 4a ꝯ
ſit ſub certe ſpēi forma: et eā dimittit nō oportet anteq̃3 eā-
dem in ſpē iterum recipiat eam trāſire per omnes formas
ſpērum generabilium medias. quia bene ſtat ex aere fieri
aquam. et iterum fieri imediate ex aqua aerē ſine alia ge-
neratione ſubſtantiali ſibi media. prout de ſe p3. ¶ Quin- 5a ꝯ
ta concluſio. licet in tempore finito dato ſtet materiā da-
tam eſſe pluries ſub vna forma q̃3 ſub alia. tamē toto euo
non pluries eſt materia ſub forma vnius ſpeciei q̃3 alteri-
us. Prima pars huius concluſionis patet per precedentem.
tem. quia bene ſtat q̄ decem vicibus ſiat materia ſub for-
ma aeris anteq̃3 ſemel fiat ſub forma hominis. quia imo-
diate poteſt fieri ex aqua aer et econuerſo pluribus vicibꝰ.
Secunda pars patet; q2 toto euo mā infinities ſit ſub cu-
iuſlibet ſpeciei forma mō infinita nō ſunt plura īfinities.
Imo quot vicibus in toto euo mā ſit ſub forma aeris. tot ſit
ſub forma hominis. infinities enim ſit ſub forma vtriuſ-
q3. vt dicit tertia concluſio. ¶ Sed diceres tu inſtādo cō- Dum p̄m
tra hoc quia ſi ſic ſequitur q̄ multorum hominum eſſet
eadem materia. quis ergo haberet eam in die iudicij vni-
uerſalis. ¶ Scdo. quia elephantes non generantur: niſi 2m
in locis determinatis. quomodo ergo materia lapidis que
eſt hic veniret ad locum iſtum. ¶ Tertio. quia dicitur cō- 3m
muniter q̄ ex cineribus prioris fenicis generat fenix noua.
ergo iſta mā fenicis nunq̃ deueniret ad formam aliam.
¶ Reſpōdet p̄mo q̄ ſi loquemur ſm v̄itatē ſm quā pro- Ad p̄m
cedit p̄ma obiectio nō eēt concedendum ꝑpetuo fuiſſe ge-
nerationes: nec etiam forte debere: cum ſic mūdus habeat
p̄ncipium et finem. ergo eſt bene dubium vtrum plurium
hominum: ſic erit eadē mā. ſed ſi dicatur ſuppoſito: q̄ ita
ſit quid contingit de p̄ma dubitatione. ¶ Rñdeo q̄ iſta
dubitatio eſt theologalis: et non ſpectat ad preſens nego-
cium. et ideo hic nō multū de ea curo. ſed reſpōdeo q̄ fide
ſcio me reſurrecturum. de mō autē neſcio. tñ ſcio modos
quibus deus poſſet facere. ſ. vnam mām eſſe plurium ho-
minum. Non enim implicat deum tunc vnam materiam
multiplicare ſic q̄ ſufficiat ambobus. Qui enim ſatiauit
quatuor milia hominu3 de tribus panibus multiplicādo
panes etiam pōt multiplicare materia3. non plus de hoc.
¶ Ad ſcōm dr̄ q̄ mā q̄ eſt in aere a vento pōt deporta-

ſi vbi ſunt tales generationes: ⁊ fieri ſub forma illorū in
montis eſt neceſſarium fieri ſtante eternitate mūdi. ℭ Ad
Ad 3m tertium dicitur ꝙ mā ſenicis eſt ſemꝑ alia ⁊ alia: cū fluat
T.c.36. ⁊ refluat per totam eius vitam. vt dicitur primo huius de
6a ꝯ augmentatione. ℭ Sexta concluſio. generatio non po-
teſt perpetuari ſecundum circulum in numero. patet: quia
oporteret idem numero redire. qđ eſt contra ſecundū no-
7a ꝯ tabile. ⁊ ꝯña tꝫ per quid nominis ⁊c̄. ℭ Septima cōclu-
ſio. generatio vadit in infinitum in rectum in numero ſeu
T.c.58. ratione idētitatis numeralis. pꝫ: qꝛ vadit in infinitum vt
59. dicit ſecunda concluſio. ⁊ phyloſophus cōcedit. ⁊ nō ſecū
dum circulum in numero ꝓcedētes. ergo in rectū. Et hoc
8a ꝯ eſt ꝓpoſitum. ℭ Octaua cōcluſio. ad hoc ꝙ reuertatur
idem in ſpecie nō opꝫ expectare magnam reuolutionem. ſ.
triginta ſex mille annos. patet quia aquam currentem ex
fontibus ſtatim aer iterum ſecundum partes reſoluit in
aerem: ⁊ tamen non tranſiuit vnius annus poſtq̄ꝫ eadem
materia fuerit ſub forma aeris in poris montium vbi ge-
nerabatur iſta aqua fontium. prout concedit phyloſophꝰ
ꝑmo methaurorum. ergo concluſio vera.

Ad pm rationē. pncipalem
Ad rationes ꝑncipales concedo ꝙ vnius effe-
ctus fuerunt infinite cauſe efficiē-
tes accidentaliter ordinate. nec phyloſophus in illis ſtatū
T.c.5. poſuit. ſed ſolum in eſſentialiter ordinatis. vt patet ſecun-
Ad 2m do metha. ℭ Ad ſcđm dicitur ꝙ generantia que nō ſūt
ſimul vt patet patris ⁊ aui paternis: ⁊ ſic de ſingulis non
ſunt eſſentialiter ordinata. ℭ Ad ꝓbationem dicitur ꝙ
hec ꝯña nō valet. eſſentia ciceronis depēdet a platone et
platonis a ſorte. Igitur ſortes ⁊ plato ſunt cauſe eſſentia-
liter ſubordinate. Non enim dicuntur eſſentialiter ordia-
te cauſe: quia eſſentia poſterioris depēdet ab eſſentia prio-
ris. ſed quia poſterior nō poteſt cauſare: nec agere niſi pri-
ma concurrēte. modo ſic nō eſt de ſorte Platone ⁊ Cice-
rone: nec de talibus cauſis accidētaliter ordinatis. Ad cō
firmationem dicitur: ꝙ q̄uis iſte ordo in cauſando eſſet
neceſſarius. eo ꝙ Plato nō poſſet depēdē ab alio q̄ꝫ a ſor-
te ſm caſum. nō tamē hoc ſequitur ꝙ Plato ſit eſſentia-
liter ſubordinatus ſorti: eo ꝙ poſterior cauſa nō depēdet
Ad 3m in cauſando a priore: vt dictum eſt. ℭ Ad tertium dicitur
ꝙ in generationibus ꝓceditur in infinitum ſm circulum
in ſpeciebus. licet nō in numero. ⁊ ſic non oportet reuerti
idem in numero. ſed idem in ſpecie. vt dictum eſt in poſitio
ne. In rectum autem ꝓceditur in infinitum in numero. cō
Dubiū tra qđ nō arguit rō. ℭ Sed diceret ꝯtra. qꝛ in circulo re-
uertitur ad idem numero. ergo etiam in gñatione circula
Rñ ri deberet reuerti ad idem numero. Dicitur ꝙ hoc eſt ve-
rum ſi eēt circularis reſpectu eiuſdē in numero. mō eſt cir
cularis reſpectu eiuſdem in ſpē. ⁊ ideo ſufficit reuerti idē in
Ad 4m ſpecie. ℭ Ad quartum dicitur ꝙ nō requiritur ad hoc ꝙ
eadem in ſpē ſecundario generet totalis identitas diſpoſi
tionis celi. ſed ſufficit ꝙ ſit ſimilis ad tm̄ ꝙ poſſet ſimilem
effectum in ſpecie producere. ⁊ hoc bene ſtat: cum aliqua
li diſſimilitudine diſpoſitionis celi. Generatur enim nunc
aer ex aqua ſole exiſtente in virgine. ſicut primo genera-
batur ſole exiſtente in leone vel in cācro. ℭ Ratio poſt op
poſitum eſt pro dictis in queſtiōe.

ℭ Quare hec quidē ita videntur. Textu cō-
menti lxx. Qō. xviij.

pm Vltimo queritur vtrum corruptū poſ-
ſit reuerti idem in numero.
ℭ Et arguitur ꝑmo ꝙ ſic. nam mā exiſten-
te vna: ⁊ agēte exiſtente eodē qđ ſit erit vnum.
Sed pluries poſt corruptionem rei mā manet
vna. ⁊ potentia vna que prius: ⁊ agens eſt idem. ergo fiet
idē effectus qui ꝑus erat corruptus. Cōſequentia tenet. ⁊
anteceđs pro ꝑma parte eſt cōmētatoris. 12. metha. pro 2a Cōm. 11
parte pꝫ. qꝛ mortuo vitulo adhuc eius mā manet vna: vt 8. m. 11.
notum eſt: cum ſit ꝑpetua: ⁊ ſimilr̄ iſtius māe manet vna 9. 12.
potētia: cum ipſa ſit ſua potētia: ⁊ ipſa eſt vna. imo quicqđ
ſunt iſta mā ante gñationē a. vituli adhuc eſt a. vitulo cor
rupto. ſed an̄ generationē a. vituli fuit potētia ad formam
a. vituli. ergo a. vitulo corrupto adhuc eſt potētia ad for-
mam vituli. Maior nota eſt. ⁊ minor pꝫ ex primo phyco T.c. 67.
rum. vbi ꝓbatur ꝙ potētia māe nō eſt niſi mā ⁊ agēs ma
net idem. puta idē ibi taurus ⁊ vacca que ꝑus. Similr̄ ſi a-
qua ꝑus calefacta ⁊ caliditate eius corrupta ipſa applice
tur eidem igni: ibi eſt eadem poa. ⁊ mā eadē: ⁊ idem agens.
ℭ Secūdo idem in quātum idē ⁊ ſimiliter ſe habēs ſem- 2m
per natum eſt facē idem. mō ſtat hunc ignem totalr̄ ſe ha-
bere ad aquā ſicut ante ſe habuit ad eam. cum ꝑmo eam
calefacit. ḡ gñabit eandē caliditatē numero quā ꝑus. er-
go idē numero pōt pluries redire. Maior eſt phyloſophi
ſcđo huius. ⁊ minor manifeſta eſt de ſe. ℭ Tertio. qꝛ illa T.c. 55.
ſunt idem numero: quorum mā eſt vna. mō ſtat ꝙ calidi- 3m
tatis ꝓcedētis ⁊ ſequētis ſit eadē materia vt eadem aqua.
ergo erit eadē caliditas numero. igitur ꝓpoſitum: maior T.c. 12.
pꝫ. 5. meta. ⁊ minor nota eſt de ſe. ℭ Quarto ſi caliditas: 4m
a. heri corrumpebaꝛ ⁊ hodie in eodē ſubo eque intēſa cali
ditas gñeꝛ. hec caliditas eſt eadem cum. a. igiꝛ corruptum
pōt redire. ꝯña tꝫ. Probaꝛ añs: qꝛ hec caliditas nō videꝛ
differre a caliditate priori niſi ꝑ interruptionē eēndi. ſed in-
terruptio nō facit diuerſitatē numeralem. ergo non eſt di
uerſa numero ab iſta. Minor pꝫ: quia ſi prior caliditas du
raſſet continue vſq; hodie caliditas a. heſterna ⁊ que ho-
die eēt eſſet eadem nūc. Mō caliditas nūc genita nō vide
tur differre reſpectu caliditatis. a. ſic cōtinue durantis. ni-
ſi qꝛ. a. cōtinue durauit ⁊ caliditas heſterna nō. ſed inter-
rupte durat gñatione caliditatis hodierne. Minor patꝫ:
quia ſi aqua ꝯtinue diuidaꝛ fiet eius interruptio. nec tamē
ꝓpter hoc ſi reuniaꝛ fiet alia aqua ſed eadē. ℭ Quinto 5m
niſi ſic: ſequiꝛ ꝙ virtus dei ꝯtinue minor fieret. ꝯñs eſt fal-
ſum. Probaꝛ ꝯña: qꝛ qđlibet gñabile nō genitum ꝑus de
us pōt facē. ⁊ poſtq̄ꝫ ipſum feciſſet nō poſſet ipſum iterum
facē. ergo minoris virtutis eſſet q̄ꝫ ante fuiſſet. ℭ Sexto. 6m
mā eſt in poa ad caliditatē corruptam. ergo pōt reuerti. cō-
ſequētia eſt nota. ⁊ añs ꝓbaꝛ: qꝛ eſt in poa ad caliditatem
gñandam. ⁊ nulla eſt dña inter gñandam ⁊ corruptam. ḡ
eſt etiam in poa ad caliditatē corruptā. ꝯña videꝛ tenē. ⁊
añs pro ꝑma pte notum eſt de ſe. ⁊ pro ſcđa parte pꝫ. quia
nō eſt dña inter nō entia. modo caliditas corrupta ⁊ cali
ditas gñanda nō ſūt entia. ℭ Cōfirmaꝛ ſic. corrupta ca- Confir.
liditate ſtat ꝙ omnia entia hēant ſe ad mām ipſius tota-
liꝛ: ſicut añ cum eā gñabāt. ſꝫ añ poterāt facē eā. ḡ ⁊ poſt.
Maior pꝫ: qꝛ hoc eſt poſſibile ꝑ pōam diuinam. ⁊ minor
manifeſta eſt. ℭ Septimo in re nihil differt priuatio cali 7m
ditatis corrupte a ꝑuatiōe caliditatis gñande. ſꝫ priuatio
gñande pōt reduci ad habitū. igiꝛ ꝑuatio caliditatis corru-
pte ḡ corrupta caliditas pōt redire. Maior pꝫ: qꝛ ꝑuatio
nihil aliud eſt niſi mā ꝑuata. ⁊ quocūq; mō dicatur nul-
la int̄ iſtas ꝑuatiōes erit dña. ⁊ minor manifeſta eſt de ſe.
ℭ Octauo calefaciēs applicatum aque nō plus eſt deter 8m
minatū ad gñandum in ſubo gradum vnum q̄ꝫ alium. pu-
ta. a. q̄ꝫ. b. Ergo vtrūq; idifferēter pōt ꝓducē. ergo vtrūq;
ꝓducet vel nullum. ſꝫ ꝯſtat ꝙ nō nullum. ḡ ſimul ꝓdu-
cit vtrūq;. ⁊ tūc vltra: ſimul ꝓducit gradum. a. ⁊ gradū.
b. ⁊ aliquē eorꝫ ꝓducet poſt. Igiꝛ iſte quē ꝓducet poſt bis
ꝓduceꝛ. ꝯñe note ſūt. ⁊ añs ꝑme ꝯñe pꝫ. qꝛ omnes gradꝰ
caliditatis ſunt eiuſdē ratiōis. ⁊ ſubm equalr̄ ſe habēs ad
omnes. ⁊ ḡ nō videꝛ vnde plus calefaciēs determinaretur
ad ꝓducendū vnum illorū q̄ꝫ alium. Scđa ꝓpoſitio aſ-
ſumpta pꝫ: qꝛ ſi nullum gradum ꝓduceret nō calefaceret.

Tertia aſſumpta.ſ. ꝙ vnum poſt ꝓducet.pꝫ:q2 alia tota
9ᵐ latitudo gradualis ſubito fieret. ¶ Nono.ignis applica
tus ſtupe ad gñandum ignẽ indifferenter põt ꝓducẽ di
uerſorum ꝓducibilium ignium quẽlibet.pꝫ hec.q2 quli
bet ignis eſt equaliter ſimilitudo ipſius agẽtis. ergo non
plus appetit vnã formã ignis gñabilẽ ex iſta mã ꝙ̃ alias.
Sc̄do ſupponitur ꝙ gñando illam ꝑmam formam que
ſit.c.nõ redditur impotẽs.qḋ ſic pꝫ:q2 agẽs nãle gñando
ſibi ſimile nõ redditur impotẽs. Ex quibus arguiꝰ.poſt
ꝙ̃ ignis gñat formam.c.eſt eque potẽs ſicut ante.p ſc̄ꝫ
premiſſarum.ſed ante erat in potẽtia ad ꝓducendum.c.
formam ⁊ quãlibet aliam eiuſdẽ ſpẽi gñabilem in mãm
ſtuppe.ergo adhuc eſt ĩ potẽtia ad eaꝫ gñanduꝫ.ergo for
ma.c.poterat bis fieri:quod eſt propoſitum.

T.c.70. In oppoſitum eſt phyloſophus in fine ſecũ
di. ¶ In iſta queſtione erunt
duo articuli. ¶ In primo premittẽda ſunt notabilia. In
ſecundo reſpondetur ad queſitum.

ꝑᵐ noᵐ. Quantum ad ꝑmum eſt ꝑmo notãdum ꝙ iſte ti
tulus mouetur ſub his verbis. vtrum
idẽ in numero põt bis gñari.⁊ quaſi pro eodẽ accipiꝰ cor
2ᵐ noᵐ. ruptum poſſe reuerti: ⁊ ideꝫ bis generari. ¶ Sc̄do nota.
ꝙ eſt aliquod generabile ſubiectiue.vt mã.⁊ aliqḋ termi
natiue ſicut forma:⁊ aliqḋ cõpletiue vt totum cõpoſituꝫ.
ꝑ phyſi. ⁊ eſt diſtinctio poſita in vna queſtione primi. Similiꝰ ali
c.õ.60. qḋ diciꝰ corruptibile ſubiectiue.puta ſubiectum in quo fit
corruptio.aliqḋ terminatiue vt forma.⁊ aliqḋ completi
3ᵐ noᵐ ue vt compoſitum. ¶ Tertio eſt notãdum ꝙ gñabile di
citur de compoſito dupl'r. ¶ Uno mõ ſimpliciꝰ.vt hõ di
citur ſimpliciꝰ gñabilis:q2 põt fieri de nouo ens. Alio mõ
ſm quid.vt ſol diciꝰ generabilis ſup noſtrum orizontem.
4ᵐ noᵐ ¶ Quarto.ſupponiꝰ ꝙ nulla ſit põa ad ꝑterita que facẽ
poſſit ꝑteritum ſub ratione ꝑteritionis non eẽ ꝑteritum.
pꝫ:q2 videtur ꝑma facie implicare contradictionẽ ꝑteri
tum ſub ratione ꝑteritionis non eſſe ꝑteritum.ſi enim eſt
ꝑteritum tunc fuit.⁊ ſi põt fieri nõ ꝑteritum tunc nunꝙ̃
fuit. Et ſic eo poſito quia poſſibile ponitur in eſſe ſequitur
ꝙ illud qḋ fuit:nõ fuit:quod implicat. Et hec de ꝑmo.

Quantum ad ſecundum ſit ꝑma concluſio. Idẽ
corruptibile ſubiectiue pluries poteſt
ꝑᵃ 2ᵃ reuerti ad eandẽ formam gñabilẽ ſubiectiue ſubſtãtialr:
T.c.82. eo ꝙ eſt ꝑpetua.ꝑmo phyſicorum. Similr eadẽ anima po
teſt pluries gñari ſub eadẽ ſcientia in ſpẽ.⁊ eſt corruptibi
le ſubiectiue. Igitur concluſio vera.ꝯña tꝫ:⁊ maior pꝫ:q2
ſi anima humana:iam ſciret ꝑmam ꝓpõnem euclidis: ⁊
poſtea eius obliuiſcereꝰ:ſic ꝙ eam neſciret: ⁊ demum ite
rum adiſceret ipſam:pluries generareꝰ ſub ſcia ꝑme con
cluſionis euclidis. Et iſta eſt vna ſpecie prout notum eſt.
minor pꝫ:q2 anima humana põt ſubici corruptioni ſcien
tie que eſt in ea.igiꝰ eſt corruptibile ſubiectiue.qḋ erat ꝓ
Corᵐ bandũ. ¶ Correlarium. idem corruptum ſubiectiue po
teſt pluries reuerti idem in numero ad eandem formã ſpe
2ᵃ 2ᵃ cie.pꝫ p concluſionem. ¶ Secunda concluſio eſt.genera
bile ſc̄dm quid poteſt ideꝫ numero pluries generari ſc̄dm
T.c.69. quid.pꝫ:quia idem ſol pluries generaꝰ ſuper noſtrum ori
Corᵐ zontẽ.prout dicit phyloſophus in lr̃a. ¶ Correlariũ cor
ruptum ſc̄dm quid pluries reuertitur idem numero. pa
tet de ſole quãdo pluries corrumpiꝰ ſc̄dm quid.⁊ pluries
3ᵃ 2ᵃ reuertiꝰ.vt dicit concluſio. ¶ Tertia concluſio. generabi
le completiue ſeu terminatiue idem numero pluries gene
rari eſt ſimpl'r impoſſibile ſiue ſimul ſiue ſucceſſiue. Pro
batur.q2 corruptum nõ poteſt idem in numero redire.igi
tur non poteſt ideꝫ ſimpliciter generari bis.ꝯña tꝫ:quia
ſi bis gñaretur ꝑmo corruptum poſſet redire: Antecedẽs
probatur ſic.q2 ſi corruptum poſſet redire idem in nume
ro hoc maxime eſſet ꝓp idẽtitatem cauſarũ concurrentiũ

ad ſuam generationem.ſed propter hoc nequit redire.igi
tur ⁊c̃. Maior patet:quia non videtur propter quid redi
ret:niſi forte:quia poſſunt omnes cauſe eedem reuerti.et
minor declaratur. ¶ Primo in potentijs pure naturali ꝑ
ter agentibus.conſtat ꝙ non poſſunt omnes eedem cau
ſe redire ⁊ eſſe.eo ꝙ influentie ⁊ motus celeſtes vel celi idẽ
in numero qui prius fuerunt nunꝙ̃ redibunt per natu
ram. Sed ꝙ nec per miraculum declaratur ſic: quia ſi de
us ex materia.a.generaſſet generabile.b.tunc iſto. b.ma
nente nunꝙ̃ ipſum ex materia.a. iterum ipſum generare
poſſet.ſed non plus poſſet ipm̃ generare ſi corruptũ eſſet.
b.ex iſte materia. Ergo deus non poteſt regenerare corru
ptum.ergo corruptum nequit redire. Maior patet: quia
quãuis deus formam ipſius.b.conſeruaret ſine.b.nunꝙ̃
ea manente ſc̄do eam generaret. Ratio quia quod gene
ratur ante nõ fuit.mõ forma ipſius.b.ante fuit.ergo non
producitur de nouo in eſſe.ergo nõ generatur.b.patet:q2
non eſt aliqua potentia ad generandum.b.de nouo.quia
non per hoc ꝙ.b.eſt corruptum prout notum eſt.nec in
materia:prout manifeſtuꝫ eſt.nec in aliquo alio.quia nõ
poſſet aſſignari vbi eſſet.ergo non magis poſſet deus pro
ducere.b.de nouo eo corrupto ꝙ̃ eo exiſtente. Item pro
pter quid eſſet deus potentior ad generandum.b. ipſo. b.
corrupto ꝙ̃ ipſo exiſtente.non poteſt aſſignari cauſa.igi
tur minor eſt vera. ¶ Secundo.probatur concluſio for 2ᵐ
ma corrupta nulla materia eſt amodo in potentia ad eã.
ergo non poteſt generari. ergo idem nequit bis generari
ſimpliciter. Tenent conſequẽtie.antecedens probatur ꝑ
mo.quia nulla potentia eſt ad preteritum. ¶ Secundo. 2
quia tota potentia quam habet materia ad formam re
ducitur ad actum in generatione ipſius forme ex mate
ria.ergo ammodo non manet materia in potentia ad iſtã
formaꝫ.ergo corrupta iſta forma nõ eſt materia iſta plus
in potentia ad eam. ¶ Cõfirmatur hoc:quia vel tota po Confir.
tentia quam habet materia ad formam reducitur ad ac
tum in generatione forme:vel non. Si primum:habetur
propoſitum.non ſecundum.quia non poſſet oſtendi que
potentia reduceretur ad actum: ⁊ que non. ¶ Item tunc
forma exiſtente in materia adhuc materia appeteret eam
appetitu deſiderij. Cuius oppoſitum dicit phyloſophus
primo phyſicorum. Et patet conſequentia: quia materia T.c.81.
reſpectu alicuius ſue potentie ad iſtam formam non eſſet
actuata.ergo ratione eius appeteret eam ſicut prius ra
tione potentie alterius appetebat:que ad actum eſt redu
cta. ¶ Tertio probatur ſic concluſio.maior eſt interru 3ᵐ
ptio in eſſe ꝙ̃ in magnitudine. ſed interruptio in magni
tudine impedit identitatem numeraleꝫ.ergo a fortiori in
eſſe.ergo ſi aliquid non eſt: ⁊ prius fuit hoc nequit reuer
ti.ergo idem non poteſt bis ſimpliciter generari. Maior
patet de ſe:⁊ minor patet:quia ſi lignum continuum diui
datur poſt diuiſionem non eſt idem lignũ numero quod
fuit ante.quia non eſt idem:cum non ſit ens. ¶ Quarto. 4ᵐ
ſic.iſte annus nequit reuerti.ergo nullum corruptum po
teſt reuerti.ergo idem bis ſimpliciter non poteſt generari.
Conſequentia prima tenet: quia non eſt potior ratio de
vno generabili ꝙ̃ de alio.⁊ ſecunda conſequẽtia nota eſt
de ſe.ſed antecedens probatur:quia ſi poteſt reuerti pona
tur ꝙ hoc ſit facta reuolutione magna. ſ. tranſactis.36.
millibus annis. Et ꝑ conſequens ſequitur ꝙ in caſu mun
dus perpetuo remaneret.⁊ tamẽ ſolum per tempus finitũ
remaneret:⁊ ſic ꝙ per illud:⁊ per nullum maius. Conſe
quens videtur impoſſibile.⁊ tamen conſequentia pꝫ:quia
ſi ſic ſit poſſibile ſicut aduerſarius dicit:ponatur ꝙ tran
factis triginta ſex millibus annorum ſemper reuerteꝰ idẽ
annus qui prius:ſequitur ꝙ ſic perpetuo manet mũdus.
⁊ tamen nunquam ſunt plures anni:nec erunt ꝙ̃.36.mil

le anni:nec aliquod tempus maius q̃ illud:⁊ cum hoc ſit
contra tempus finitum habetur propoſitũ. ℂ Sed contra dicet
quis:idem homo poteſt bis generari ſimplr.ergo cõcluſio
falſa.ꝯña tenet.añs declarat:q2 homo corruptus põt ĩ nu
mero redire idem. Patet:quia fide vera reuertetur in vni-
R uerſali iudicio:in quo nobis deus propiciet. ℂ Reſponde
tur faciliter:ꝙ hominis generatio non eſt proprie genera
tio:⁊ eſt ratio:q2 in generatione proprie dicta eſt forma q̃
generatur:⁊ non forma que cauſatur miraculoſe: mõ ho-
minis generatio eſt creatio forme humane in mã: igiẽ nõ
eſt proprie gñão. Similiter corruptio hoĩs nõ eſt ꝓprie cor-
ruptio:q2 in corruptione proprie dicta deſinit eẽ forma q̃
corrũpitur:⁊ corrumpitur ſubã in corruptione ſue forme
ſubalis.modo in corruptione hoĩs nulla forma corrumpi
tur:ſed ſolũ ala itellectiua a ſuo ſubõ ſeparatur: ⁊ ideo nõ
corrumpitur res que eſt forma cum ipſa maneat:nec com
poſitum ꝓprie:cum ambe eius partes maneant:licet bene
moriatur ꝓpter ſeperationẽ forme a mã. Per hoc ad for-
mam argumenti diceretur:ꝙ homo proprie nũq̃ genera
tur q2 forma que nõ educitur de potentia materie nõ gene
ratur proprie.ſilr nõ corrũpitur proprie:⁊ ideo nõ põt bis
generari nec corruptum reuerti. Aliter tñ diceretur nãliter
loquendo excluſa veritate fidei:ꝙ hõ nõ poſſet bis genera
ri:nec poſſet reuerti poſt q̃ eſſet corruptus. Illud autez qđ
dicitur de vniuerſali iudicio:licet verum ſit. tñ nãlis natu
raliter loquendo hoc non concedit.

Ad p̃m rõnẽ añ opp^m. **Ad rationes** in oppoſitũ. ℂ Ad primã dicitur
ſm veritatem: ꝙ iſta auctoritas
Comm.11. Cõmẽtatoris.12.metha.intelligiẽ de eodẽ in ſpecie.nõ aũt
de eodem in numero. Uel aliter dr̃:ꝙ materia exiſtẽte vna
potentia vna ⁊c.i.mã exiſtente ad eandẽ formaz in poten-
tia.modo corrupta forma non eſt ammõ in potentia ad
iſtam formã vnaz:q2 ãmodo nulla eſt potentia ad eam: ⁊
ad probationẽ negatur iſte ſillogiſmus. Quicqd fuit iſta
materia ante generationem bouis hoc ipſa adhuc eſt: ſed
ante fuit potẽria ad formaz bouis.ergo adhuc eſt:ibi ẽ fal
alia rñ^o. lacia figure dictionis. ℂ Aliter põt dici:ꝙ loquẽdo natu
raliter intelligo per agens principale producens:⁊ per po-
tentiam diſpõnes materiales ⁊ alias cãs inſtrumẽtales ge-
nerãtes.modo corrupta forma nũq̃ poſſet eẽ potẽtia vna
numero ad illam formaz:q2 de his potẽtijs ſunt motus ce
li ⁊ influentie in oĩbus generabilibus inferius. modo hec
nunq̃ poſſunt eadez numero reuerti corrupta forma que
Ad 2^m erat cum generabatur. ℂ Ad ſcdm dr̃: ꝙ iſta propoſitio.
idem inquãtum idem eſt natum ⁊c. itelligitur ꝙ eſt ſemꝑ
2.g.ſſ. natum idem facere in ſpẽ ⁊ nõ in numero: q̃uis eñ pmus
motor ſemꝑ ſit idem:⁊ ſilr ſe habens ad idem mobile: tñ
nõ ſemꝑ producit eundẽ motum:ſed bene ſimilez:⁊ hodie
Ad 3^m vnum ⁊ cras alium. ℂ Ad tertium dr̃:ꝙ nõ opz oĩa illa
eẽ idem numero:quoꝝ mã eſt vna. Albedinis enim ⁊ dul
T.c.12. cedinis eſt vna mã in lacte. Et ad pbm.5.metha. dicit ꝙ
intelligit de iſtis terminis pſonaliter tentis. verificatur eẽ
idem numero:quorũ materia eſt vna.i. qui ſupponũt pro
eadem re:ita ꝙ per mãm intelligitur ibi ſignificatum ma-
Ad 4^m teriale tñtũ. ℂ Ad quartum negatur añs. Ad probationẽ
dico:ꝙ interruptio eſſendi facit diuerſitatez numeralẽ ad
bonum intellectum. Facit enim ꝙ ſequens eſt aliud nume
ro q̃ precedens fuit. Et ad improbationẽ iſtius dicitur. ꝙ
caliditas nunc genita non haberet ſolum diuerſitatem ad
caliditatem heſternam ſi cõtinue duraſſet:niſi q2 illa conti
nue durat:⁊ alia que heri corrũpebatur intercidit. Hoc eñ
eſt falſum:q2 poſt q̃ corrupta eſt nullo mõ durat. ℂ Ad
ſimilitudinẽ dr̃:ꝙ non eſt ſimile de aqua que cõtinue diui
ditur:⁊ de eo ꝙ corrũpitur ⁊ eius ſile poſt generatur:quia
licet aqua cũ diuidiẽ ceſſat eẽ vnũ numero.non tñ ceſſat
eẽ:⁊ ideo ſi reuniatur erit idem qđ prius. Cum autez res
corrumpitur ipſa totaliter ceſſat eẽ:⁊ ideo non eſt ſimile.
ℂ Ad quintum dr̃:ꝙ virtus dei non redditur minor: q2 Ad 5^m
non poteſt facere corruptũ reuerti:q2 tale non põt reuerti.
modo non eſt virtus eius minor:eo ꝙ ĩpoſſibile fieri nõ p̃t
facere. Et ad probationem iſtius dr̃:ꝙ lz deus ante poteſt
facere.a.⁊ non põt poſt:tñ poſt põt facere ſile ipſi.a.qđ fa-
cere includit tantã potentiã ſicut facere a.⁊ ideo ratio non
precedit. ℂ Ad ſextũ negatur: ꝙ materia eſt ĩ potẽtia ad ad 6^m
formam corruptã. Et ad probationẽ iſtius dr̃ ꝯcedẽdo ꝙ
nulla eſt differentia inter caliditatẽ generãdã ⁊ corruptaz:
ſed negatur ꝯña.ergo eſt in potentia ad corruptaz.ſilr ar-
gueretur ꝙ materia eſſet in potẽtia ad chymerã:q2 nõ eſt
drĩa inter chymerã ⁊ caliditatem generandã ad quã eſt in
potentia. ℂ Et ad cõfirmationez conceditur:ꝙ oĩa entia ad ꝯf
haberent ſe ſilr ſicut ante ſe habebant cũ debebant genera-
re illam formaz:⁊ etiam ꝙ ante poterant eam generare: ⁊
negatur ꝯñtia:ergo poſt poterant:rõ ꝓpter quã eſt:q2 eaz
ſemel generabant:quare poſt generationẽ materia non eſt
ãmodo in potẽtia ad eam iterum recipiendã de nouo poſt-
quã fuerit corrupta. Ceſſat enim mã poſt eẽ ĩ potẽtia ad
eam:⁊ ſic non fuit anteq̃ generabatur. ℂ Ad ſeptimũ dr̃: ad 7^m
ꝙ verum eſt in re nihil differre priuationẽ caliditatis cor
rupte:⁊ priuationem caliditatis generande: q2 vtrũq̃ eſt
materia:tamẽ reſpectu habituum priuatoꝝ differunt:q2
priuatio forme corrupte priuat actum ⁊ potentiam a qua
impoſſibile eſt fieri regreſſum in habituz:vt dicitur in poſt
predicamentis:⁊ ideo ipſa nõ p̃t reuerti:cuius cã eſt:q2 qđ
ſemel eſt ſimpliciter corruptuz nũq̃ idez in numero reuer
tetur:ſed priuatio forme generande non priuat niſi actũ:
poteſt.n.reduci ad habitum:⁊ ideo nõ priuat potentiã ad
formam. Quapropter ſemper ab iſta priuatione põt fieri
regreſſus ad habitum:⁊ ſic non eſt ſile. ℂ Ad octauũ dr̃: ad 8
ꝙ calefaciens applicatum ſubiecto non plus eſt determi-
natum ad producendum gradum a.q̃ gradum b.vocan-
do gradum a.ptẽ qualitatis que generatur ante gradũ b.
Et ad probationem iſtius dicit:ꝙ calefaciens determina-
tur ad producendum gradum quẽ primo producit a.mo-
tu celi ſibi coexiſtenti a quo poteſt fieri gradus a. ⁊ nullus
alius a tali agente in tale paſſum ſicut prius tactum eſt in
illa queſtione. Utrum idez effectus numero poteſt in quo-
libet plurium inſtantium generari:⁊ ideo ratio nõ ꝓcedit.
ℂ Quaſi ſimiliter reſpondetur ad aliam:ꝙ ignis appli- ad 9^m
catus ſtuppe determinatur per motum celi tunc ſecuz agẽ
te ad ꝓducendum iſtuz determinatum ignẽ ex iſta mate-
ria quẽ producit ⁊ nullum aliũ:lz per aliũ poſſet gñare ſi-
milem ignem:tñ iſtũ ex iſta materia ſolum iſto motu põt
⁊ iſto motu numero poteſt ſolum producere ignem illum.
ℂ Ratio poſt oppoſitum eſt pro vltima cõcluſiõe qõnis.

ℂ Expliciunt qõnes ſuper libris de generatiõe ⁊ corruptio-
ne Ariſto.per excellentiſſimum phm Marſilium inguem
diſputate. Et per Venerabilem ſacre theologie Bacalariũ
fratrem Paulum de Genazano nuperrime emẽdate ⁊ ſue
priſtine integritati reſtitute.

Ueſtio eſt an ens mobile ſit to-
tius nãlis phie ſubiectũ.
Hec queſtio tractatu difficillima ẽ:tuʒ
pp diuerſitateʒ opinãtiũ in ea:tũ qꝛ de
pmo ⁊ marie cognoſcẽdo in ſcia eſt:
de ſubiecto.n.vt pmo poſteriorꝝ analy-
ticorꝝ colligitur. precognoſcitur quid
⁊ quia.paruus enim error in principio
in fine fit maximus:ſicut primo celi apparet: vbi philoſo-
T.c.33. phus ſic inquit. Siquidem qui modicũ tranſgreſſus fue-
rit a veritate diſcedens fit longe plus decies milies. Huius
autem cauſa:quia principium virtutis maius ꝙ magnitu
dine. Quapropter quod in principio modicum in fine fit
Com.33 multum magnum:vbi Cõmentator : ⁊ non induxit hoc:
niſi vt oſtenderet omnino eſſe cõſiderandum de principijs
⁊ habere magnam ſollicitudinem circa ea:⁊ ideo ſermo de
principijs eſt ſermo de omnibus.ſ.in po°. ¶ In iſta igitur
queſtione more Ariſtotelico procedendo tria facere inſti-
tui.primo opiniones ab Ar.⁊ ſuo cõmẽtatore deuiantes
cum ſuis fundamentis adducã:eas improbando.ſcdo qd
Ar.⁊ Cõmẽtator in tanta qõne ſentiant declarabo.3°ad
argumẽta pro falſis opinionibus adducta rñdebo.

Thõas Quantũ ad primum inuenio angelicũ doctorẽ ſan-
ctum Thomaʒ aquinateʒ compatriotam
noſtrum in principio libri de phyſico auditu voluiſſe ens
mobile ⁊ non corpus mobile cõtra Albertum merito co-
pᵐ gnomine magnũ appellatum eẽ totius phie nãlis ſubʒ:qð
ſic arguit.omne mobile eſſe corpus probatur in iſto libro.
nulla aũt ſcientia ꝓbat ſuũʒ ſubm: ⁊ ideo ſtatim ĩ pncipio
6.ph.23. libri de celo:qui ſeqtur ad iſtũ:incipit a notificatione cor-
48. poris.hec ipſe formaliter. ¶ Poſt ipſum inuenio Egidiũ
Egidiũ Romanuʒ:qui in principio libri phyſicorũ duabus rõnibꝰ
pᵐ improbat opinionem ſancti Thome. Quarũ pma eſt:qꝛ
tunc nãlis ſcia eſſet ſubalterna methaphiſice . ꝯñs falſum:
T.cõ. 2. cum ſint tres habitus ſpeculatiui primi nõ ſubalternati.6.
metha.habitus.ſ.methaphiſicus.mathematicus ⁊ natu-
ralis.ꝯſequentia probatur : qꝛ illa ſcia ſubalternat alteri:
cuius ſubiectũ includit ſubiectum alterius:cũ ꝯditione ac
cidẽtali:que non fluit ex principijs illius ſubiecti proprijs:
cui additur:vt pſpectiua ſubalternatur geometrie:eo ꝙ li
nea viſualis que eſt ſubm perſpectiue addit ſupra lineaʒ d
qua conſiderat geometer cõditionem accidẽtalẽ:que non
fluit ex proprijs pncipijs ipſius linee.ſ.viſualitatem. Nunc
aũt ens eſt ſubm methaphiſice ; ⁊ ens mobile includit ens
cum cõditione accidentali:que non oritur ex proprijs prin-
2ᵐ cipijs entis ſm ꝙ ens.ſ.mobilitatẽ.ergo ⁊c. ¶ Item ſi ens
mobile eſſet ſubm in ſcia naturali:tunc nãlis eſſet pars me
thaphiſice:ꝯñs falſum:cum ſint diuerſe partes pncipales
T.cõ. 2. phie:vt ſupra dictuʒ eſt ex ſentẽtia phi in.6.methaphiſice.
⁊ probatur ꝯſequẽtia:qꝛ ad ipſam methaphiſicam nõ ſo-
lum ptinet cõſiderare ipſum ens:ſʒ primas ptes entis:nũc
autẽ ipſum ens mobile eſt vna de primis ptibus entis:ens
T.co. r. n.nõ cõtrahiť ad ſuas ptes per drias. ex.3. methaphiſice.
qꝛ eſſet genus:ſʒ per diuerſos modos eſſendi:nũc autẽ mo
bile eſt quidam modus eſſendi ipſius entis. ¶ Confirma-
Ex.1.cõ. tur hec ratio ſic:de ente per accidens:quod ſic ſe hʒ ꝙ eius
20.⁊.21. vnio nõ hʒ cauſam per ſe:nulla ſcientia prima conſiderat:
ꝯ Egiᵘ colligiť hec ꝓpoſitio.6.methaphiſice:ſʒ ens mobile eſt ta
⁊ Tho. le:nõ eni fluit motus ex pncipijs entis:quare ⁊c. ¶ Soleo
ego ſic cõtra illam opinionẽ arguere querẽdo qd pens in-
telligatur:cum dr ens mobile.aut terminus cõceptus a ſub-
ſtantia ⁊ accidẽte:⁊ hoc nõ:cum ſm ſanctũ Thomã talis
non detur.aut accñs.⁊ hoc nõ:nõ enim accidens mobile ẽ
hic ſubm.ſupponit ergo pro ſubſtãtia:qð etiam ex alio de-
claratur:cum.n.aliquis terminus plura ſignificans vnuʒ
per prius alteruʒ per ꝓſterius abſolute proferť ſupponit
pro digniori.erit ergo ſenſus ꝙ ſuba mobilis eſt ſubm:ſʒ
nõ niſi corporea:quia ſolum talis mobilis eſt:ergo corpus
mobile eſt h ſubiectum: cuius oppoſitum ipſe probat cõ-
tra preceptorẽ ſuum Albertum magnũ:⁊ ſi illa opinio ſu-
ſtẽtabilis ſit:vt infra tãgam:vbi rõnes ꝯtra eum adductas
ſoluam:nõ enim opinãdum eſt tãtũ doctorẽ in tanto que-
ſito defeciſſe:qui vt dicit Johãnes de Gãduno primo phy-
ſicorum.putatur melior expoſitor inter latinos : vnde per
excellẽtiam dicitur expoſitor:ſicut Auerrois Cõmẽtator:
de eodem Egidius Ro.pmo phyſicorꝝ anteꝙ incipiat tã-
gere rõnes ſupradictas ſic inquit.ad hoc aũt dici põt ma-
gnos fuiſſe huius opinionis ꝙ in nãli phia eſſet ſubiectuʒ
ens mobile ⁊ nõ corpus mobile:nos autem:nõ vt eorũ in-
tellectum reprobemus:ed quẽ nõ attingimus ⁊c.vide ibi.
Quia tamẽ cum Auerroi nõ ſentit intẽdo etiã poſitioneʒ
Auerrois ſuſtinere declarando in quo cõuenit ⁊ in quo
diſcrepat ab alijs. ¶ Poſt hos iuenio quoſdã ſequẽtes do opinio
ctorem ſubtilem Johãnem canonicũ:⁊ Antonius andreã Scoti
qui voluerunt nec ens mobile nec corpus mobile poſſe eſſe
totius phie ſubiectum:pro cuius probatiõe ſupponunt ꝙ
in ſubiecto eſt duo cõſiderare:vnum materiale : qð vocant
ſubſtratum : ⁊ aliud formale:nam linea viſualis eſt ſubie-
ctum perſpectiue:linea eſt mãle:viſuale eſt formale:nõ eni
cõſiderat de linea ſm oẽm rationẽʒ eius:ſed tãtum ſm illaʒ
que eſt viſualitas.ſi ergo ens mobile vel corpus mobile eſ-
ſet ſubiectuʒ:ens vel corpus eſſet materiale ⁊ mobilitas for
male. Sed cõtra:nam ens nõ põt eſſe materiale ſubiectũ:qꝛ
ſtatiʒ ſequeretur ꝙ nãlis phia ſubalternaretur methaphi
ſice.ꝯſequẽtia ſuperius ẽ declarata ĩ opione. Egidij:ꝙ cor
pus nõ poſſit eſſe materiale probatur.nã mobilitas eſt paſ
ſio adequata ſubiecto ſcientie naturalis:vt manifeſtũ eſt:
ſed non adequatur corpori mobili:nam multa ſunt per ſe
mobilia:que nõ ſunt corpora:vt angeli qui naturaliter ſũt
mobiles:ſunt.n.in potentia paſſiua ad vbi.patet:qꝛ poſſũt
vbi recipere:quod non habent:cum nõ ſint vbiqꝫ : hoc.n.
ſoli deo competit:ergo ſunt per ſe mobiles:ꝯſequẽtia patet
naʒ motus localis per ſe ad vbi terminatur. Johãnes Sco
tus ſecũdo ſentẽtiarum diſtin.2°.q.9.ſic arguit:⁊ eſt quaſi
idem.omne receptiuũ formarum alicuius generis qð nõ
eſt ex ſe determinatum ad aliquam vnam illarum forma
ruʒ:nec eſt illimitatũ ad illas poteſt moueri ſiue mutari ab
vna illarum formarum ad aliam. Iſta ꝓpoſitio patet pſe:
qꝛ ſubiectuʒ includit pdicatuʒ:ſed angelus eſt receptiuus
alicuius vbi diffinitiue:ʒ nõ circũſcriptiue : ſicut pʒ primo
in prima qõne de locutiõe angeli:nec eſt illimitatus ad oĩa
vbi:qꝛ nõ eſt imẽſus.ergo põt cõtinue mutari ab vno vbi
ad aliũ. Hec ipſe. Probato ꝙ nec ens nec corpꝰ põt eẽ ma
teriale in ſubõ ſcie nãlis.ꝓbatur ꝙ mobilitas nõ poſſit eẽ
rõ formalis talis ſubiecti ⁊ tangam meliores rõnes eorum
quas ex doctore ſubtili ꝑ ſniarum:qõne de ſubõ.accepi : ʒ
nõ ita formaliter ipſe eas adducat. ¶ Primo ſic. pfectior pᵐ
cognitio poſſibilis haberi de ſubõ alicuius ſcie traditur in
illa ſcia in qua illud eſt ſubm:⁊ hoc per rõneʒ eius forma-
lem ⁊ ꝓpriã:illa ꝓpoſitio quo ad primaʒ pteʒ eſt manife-
ſta:nulla.n.ſcia tradit ita pfectaʒ noticiã de ſubõ:ſicut illa
in qua eſt ſubm:qꝛ ſi aliqua alia traderet etiã illud ſubm
eſſet ſubm illius.quo ad ſecũdam etiam pʒ:qꝛ rõ formalis
eſt que pfectiſſime cognoſcere facit.7.metha.tunc.n.perfe T.c.4.
ctiſſime cognoſciť vnũquodqꝫ: cũ habeť ſuum ꝙ quid ẽ:
ſed pfectiſſima cognitio nõ põt eſſe per aliqð accidens:ne-
qꝫ per cõmune:neqꝫ per aliquod reſpectiuũʒ.v.g.⁊ eſt exem-
plum Scoti q.allegata:hõ poteſt cognoſci in eo ꝙ ſuba:⁊
ſic in cõi:in eo ꝙ pulcherrimuʒ aialium:⁊ ſic in reſpectu in
eo ꝙ manſuetum natura:⁊ ſic in ordine ad paſſionẽ:in eo
ꝙ aial rõnale:⁊ ſic quidditatiue perfectior cognitio eſt vlti
ma:vt manifeſte patet.cognitio.n.in cõi eſt confuſa .⁊ im-

perfecta.cognitio reſpectiua preſupponit cognitionē abſo/
luti.cognitio accſitis preſupponit cognitionem ſubiecti.er/
2m go nullum iſtoꝝ eſt ratio formalis ſubiectiua. ¶ Secun
do ſic.prius pōt perfecte cognoſci nō cognito poſteriori: cū ab
eo non dependeat nec in eſſe nec in cognoſci: ſed ſubiectum
eſt prius paſſione.ergo pōt perfecte cognoſci non cognita
paſſione: ſed nihil poteſt perfecte cognoſci ſine ſua rōne for
mali: vt dictum eſt in argumento imediate precedenti. er/
3m go nulla paſſio ē ratio formalis alicuius ſubiecti. ¶ Ter/
tio.mobilitas poteſt demōſtrari ī ſciētia naturali.ergo nō
eſt ratio formalis ſubiecti ſcientie nālis.ꝯſtāt nota. ꝛ aīs
probatur: ſic arguēdo. Omne habēs in ſe naturam eſt mo
bile.omne corpus naturale habet in ſe naturam. ergo oē
tale eſt mobile. Propter iſtas ꝛ ſimiles rationes poſuerunt
iſti: ꝙ nec ens mobile nec corpus mobile eſt ī nāli phīa ſub
iectum. ſed Johānes canonicus poſuit ſubām finitam nā/
lem. ꝛ Antonius andreas: ꝙ ſubā naturalis inquātum na
turalis eſt ſubiectum in ſcientia nāli. voco autē inquit ipſe
naturalitatē propriā quidditatem ſeu formalitatem ſub/
ſtantie que appropriat ipſam ſubſtantiam: vt ſit ſubiectū
ꝯ Scom motus ꝛ aliarū paſſionū. ¶ Sed cōtra iſtam opinionem
T.c.32. arguit̄ .primo ſic.nam phs.6.phyſicorū probat: omne mo
t.40. bile eſſe corpus.ergo ꝛc. Item tunc angeli quo ad eorum
quidditates cōſiderarentur in phīa nāli: cum de omni per
ſe mobili cōſideret: ꝛ ſic nō differret a metaphiſica: ꝯſequēs
T.cō.2. falſum: ꝛ cōtra Ari.in.6.metha. qui ponit tres habit᷒ ſpe
culatiuos diſtinctos: nālem.ſ.mathematicū: ꝛ diuinū. Ad
illa rñdet Johānes canonicus. ꝛ ſilr Antoni᷒ andreas cō/
cedendo Ari.male dixiſſe ꝛ inſufficiēter ipſum phīam tra
didiſſe. phs enim tanq̄ ſacrilegus inſufficienter ꝛ erro/
nee tradidit nobis phīam nālem: vt Anto. inquit. Sed mi
ror de iſtis: ꝙ cum tam pauca reuerentia cōtra phoꝝ prin/
cipem loquant̄: neq̄ vnq̄ inueni Albertum magnū: ſan
ctum Thomā aut doctorē ſubtilem talia ꝯ Ari. dixiſſe.
Unde beatus Hieronymus de eo loquēs ſcribens ad Eu/
ſtochium de vita monachoꝝ ait: abſq̄ dubitatione prodi
gium fuit grādeq̄ miraculum in tota natura: cui vt ꝑgit
pene vī infuſum quicqd naturalr̄ capax eſt genus huma/
T.c.14. num: cui cōcordat Auerrois.3.de aīa.dicēs: ipſe fuit regu
la in natura ꝛ exēplar: qō natura iuenit ad oſtēdendū vl/
timam perfectionē poſſibilem in materijs. Oporteret enim
cōcedere phm in tota naturali phīa erraſſe: qui enim errat
in principio errat in oībus ſequentibus: principium.n. eſt
oīa ſequētia in potentia: vt ſupra dixi. Argumētum eorū
quo probāt angelos eſſe nālr̄ mobiles in poſitione Auer/
rois ſoluetur. Non decet nos qui nāliter loqui intendim᷒
cōtra eos arguere. contra.n. negantes principia non debet
artifex ſpecialitatis arguere: niſi concedant aliquid in illa
T.cō.8. ſcientia: ex quo poſſit negatum ꝯcludi: vt patet primo phy
ſicorum: nō enim eſt geometre cōtra antiſoꝛtem arguere:
qui principia geometrie negauit: ſi qꝛ ipſi vnum ꝯcedunt
ex quo poſſumus eos ad manifeſtum inconueniens dedu
cere: ex quo negatio per eos cōcludi poteſt: ideo arguo cō/
tra eos: dicūt.n. ad vnum queſitum quo querebatur ab eis
vnde eſſet ſucceſſio in motu angeloꝝ: ꝙ talis ſucceſſio eſt
ex pte termini motus. ¶ Sꝫ cōtra iſtud arguitur ſic nam
vbi indiuiſibile eſt intenſiue ꝛ duratiue: licet extēſiue ſit di
uiſibile extēſione ſubiecti: ꝛ hinc eſt ꝙ mobile in alio ꝛ alio
ꝛ habet aliud ꝛ aliud vbi totaliter diſtinctū a priori: ſi eni
pro duobus inſtantibus haberet idem vbi: quieſceret mo/
bile ꝛ non moueretur. Et dato ꝙ vbi eſſet diuiſibile inten/
ſiue talis ſucceſſio non eſſet: niſi merito graduum. nō poſ/
ſunt ſimul introduci: ſed vnus ante alium: ſed cōtra. tante
velocitatis debet eſſe talis motus: cum quāta velocitate po
teſt talis ordo ſeruari. ſed cum infinita velocitate poteſt ta
lis ordo ſeruari: qꝛ vbi agens aſſimilet ſibi paſſum infinitē

velociter mouebitur paſſum illud ante finem temporis: in
quo ipſum aſſimilabit. ergo infinite velocitatis erit talis
motus: vbi tātum eſt ſucceſſio ex parte graduum. quilibꝫ
ergo angelus infinite velociter moueretur ꝛc. conſequens
falſum. cum nulla ſit dabilis infinita velocitas: que per cer
tum tempus duret: cum per illam acquireretur ſpaciū in/
finitum ſi eſſet velociter motus localis ꝛc. plura poſſē hic
tangere argumenta difficilia: ſed nimium a propoſito di/
grederer: que reſeruo ad q̄ōnem de vnitate itellectus ꝛc.
Contra illud quod iſti ponunt ꝙ naturalitas ſit ratio for/
malis ꝛ nō mobilitas. arguitur ſic: ꝛ eſt argumentum cō/
mune tam cōtra iſtos q̄ contra paulum heremitam ꝛ Ga
ietanum de thienis qui ponunt mobilitatem nō eſſe ratio/
nem formalem: ſed naturale vel ſenſibile: vnde dixit Pau/
lus heremita in queſtiōibus ſuper prologo phyſicorum:
ꝙ corpus naturale ꝛ non mobile eſt ſubiectum. Gaieta/
nus in recollectis ſuper libro phyſicorum: ꝙ ſubſtātia ſen
ſibilis. Arguo igitur cōtra eos querendo ab eis quid intel
ligunt per naturale vel ſenſibile: aut enim accipiunt natu
rale pro eo: quod ſignificat: ꝛ tunc includit in ſe motum:
natura enim nō imponitur rei abſolute: ſed imponitur rei
vt eſt principium motus: ꝛ ita eſt nomē reſpectiuum ꝛ nō
abſolutum: ſignificat enim ſubiectum: vt eſt principiū mo
tus: ſicut hoc nomē aīa imponitur ſubſtātie ſꝫ ꝙ regit cor
pora ꝛ refertur ad illa: vt vult Aui.6.naturalium. ca.pmo
vbi ſic inquit. hoc enim nomē aīa nō eſt ei inditum ex ſua
ſubſtātia: ſed ex hoc ꝙ regit corpora: ꝛ ad illa refertur: ꝛ id
circo recipitur corpus in ſui diffinitione: ſicut recipit̄ opus
in diffinitione opificis. ſꝫ ipſe formaliter. hoc idē habetur
ab Auerroi.7.metha. vbi ſic inquit. in phyſico auditu. ali/ Com.5.
ter perſcrutatus eſt ō principijs corporis naturalis ab iſto
illic.n. perſcrutatus fuit de principijs corporis ſm ꝙ eſt na
turale.i.ſm ꝙ quieſcit aut mouetur ꝛc. de ſenſibili patet ī
prologo phyſicorum: vbi inquit: quia ſubiectum iſtius ar/
tis non ſunt niſi res ſenſibiles: ꝛ exponit quid intelligat ꝑ
res ſenſibiles quas dicit ſubiectum: dicens. ſubiectum dico
i. expono ſm ꝙ tranſmutatur ex ſe.i. corpus mobile ſcilicet
quod habet de ſe principium motus ꝛ quietis. quid clari᷒:
ꝛ ſic mobilitas pertinebit ad rationem formalē: quod ipſi
negāt. Si naturale accipiant pro eo quod denominat: tūc
ſumitur pro ſubſtantia ſicut ꝛ natura: cōſtat autem nul/
lam ſubſtātiam eſſe ſubiectum formale: cū ſubiectum ſm
rationem formalem ſit primo notum: vt ipſi cōcedunt enu
merando conditiones requiſitas ad ſubiectū: ꝛ etiā Auer/
rois primo phyſicorum contra Aui. Eſt enim ratio forma Cō.81.
lis ſubiectiua ꝛ propria prima ratio cognoſcendi: ꝛ pro/
pria ratio conſiderandi ſm quam illa ſcientia in cōſiderā/
do diſtinguitur ab alijs: vt patet primo poſteriorum illa
parte: ſcientia eſt vnius generis ſubiecti ſcilicet formaliter
cōſiderati vt omnes exponūt. Diſtinguūtur enim ſcientie
penes ſubiecta formaliter cōſiderata ꝛ non penes res con/
ſideratas: vt expreſſe ponit Ari. ꝛ Commentator ſecundo
phyſicorum. Dicit enim ibidem philoſophus ꝙ vterq̄ tā T.c.16.
phyſicus q̄ mathematicus de phyſica linea intēdit: ſed dif/
ferunt in modo cōſiderandi vide commentum: ſed nulla
ſubſtantia eſt primo nota in ſciētia naturali: omnis enim
ſubſtantia aut materia aut forma aut compoſitum: nulla
autem talis eſt primo nota: cum per modum poſſit a poſte
riori probari qui notiſſimus eſt in tali ſciētia. accidētia.n.
magnam partem cōferunt ad cognoſcendum ꝙ quid eſt.
primo de anima ꝛc. ſi dicant ꝙ propter naturalitatem cir T.c.xi.
ca illoquimur rationem formalem nobis ignotam iſtud im
plicat cōtradictionē: ꝙ.ſ. ſit ratio formalis ꝛ ignota: cum
ipſa: vt dixi: ſit primo cognita in ſcientia ꝛc.

Quātum ad ſcōm dico intentionem Ari. ꝛ ſui Cō/
mentatoris Auerrois cordubenſis fuiſſe bm

ꝙ corpus mobile eſt ſubm in ſcia naturali quibus in parte
conſentit Auic. pmo ſue ſufficientie. ca. 2. qui dixit corpus
mobile vel ſenſibile eſſe in ea ſubm. pro eodem enim acci-
pit mobile ⁊ ſenſibile: inquit. n. ipſe ꝙ ſubiectum eſt corp⁹
ſenſibile ſm ꝙ ſubiacet mutationi. Albertus magnus et
⁊ Egidius romanus in expoſitione libri phyſicorum Ar.
eis in parte conſentiunt. dico etiam in parte: qꝛ non eodem
modo accipiunt materiale ſubiecti: licet ſformali cōueniāt
intelligunt enim hi viri per corpus cōpoſitum ex materia
⁊ forma ſubſtantiali: ſed Cōmentator nō. nam ſm ipſum
celum eſt corpus mobile: nō tamē eſt cōpoſitum ex mate-
Com. 63 ria ⁊ forma: vt in multis locis ponit. primo. ſ. phyſicorū. ꝑ
⁊. 79. celi. 8. metha. ⁊ in libello de ſubſtantia orbis per totum. in-
Cō. 20. telligit ergo ipſe per corpus ſubam ſubiectam trine dimen-
94. 95. ſioni. vnde ſi Cōmentator dicit aliquādo res ſenſibiles eē
Com. 12 ſubiectum in ſcientia naturali: vt in prologo phyſicorum
Com. 3. aut naturam: vt. 2. phyſicorum. aut ens mobile: vt. 4. me-
Com. p. tha. vbi inquit ſic. ⁊ ſimilr ſcie naturales cōſiderant de q̄-
dam parte entis. ſ. de ente mobili ⁊c. per oia iſta intelligit
Cōmentator ſubſtantiam mobilem. i. ſubiectam trine di-
menſioni. hoc dictū declaratur. primo auctoritate Auer
Com. 5. rois. 12. metha. vbi ſic inquit. Si igitur aliquis dixerit: qd̄
dictū eſt in logica: ꝙ nulla facultas habet probare ſua ꝑn-
cipia: ſed ſubiectum ſcientie naturalis eſt corpus mobile.
2ᵐ hec ille formaliter. ¶ Secundo arguitur ratione ſic. illud
eſt ſubiectum in aliqua ſcientia: cui competunt omnes cō-
ditiones requiſite ad ipſum: ⁊ loquor de ſubiecto attribu-
tionis. vnde non curo hic de ſubiecto diſtinguere: cum illa
diſtinctio ſit prius nota: ſed corpus mobile eſt tale. ergo cō
ſequentia nota cum maiori. circa minorem ſic procedam.
primo recitabo poſitiones illorum. qui inſufficienter aſſi-
gnauerunt conditiones ſubiecti. Secūdo declarabo que
⁊ quot ſint ille conditiones ad ſubiectum requiſite: quo de
claratō probabitur minor. De primo inquit Scotus pri-
Scotus mo ſentētiarum. queſtione de ſubiecto ꝙ ratio ſubiecti pꝛi
prio. ſe. mi eſt continere virtualiter ⁊ primo omnes veritates illi⁹
habitus: hoc ſic probat. primo ſic. ſubiectum continet pro
poſitiones imediatas: quia ſubiectum primarum propoſi
tionum continet predicatum: ⁊ ita euidentiam totius pro
poſitionis. propoſitiones autem imediate continent con-
cluſiones. ergo ſubiectum propoſitionum imediatarū cō-
tinet omnes veritates illius habitus. hec ipſe formaliter.
ꝯ Sco᷑ ¶ Sed ſalua reuerentia tanti doctoris nō videtur verū
vbi ſup. qd̄ aſſumit: ꝙ ſubiectū. ſ. propoſitionū imediatarū conti-
net predicatū. niſi predicatū aliqn̄ eſt diffinitio ſubiecti: ſub-
iectum autē nō cōtinet in virtute principia: ſed potius ecō-
tra: nullum. n. prius virtualiter cōtinetur in ſuo poſteriori
ſed bene econuerſo. ¶ Item ſubiectum methaphiſice: qd̄
eſt ens quomodo virtute continet oēs cōcluſiones metha-
phiſice. dupl̄r. n. vt ipſe in pluribus locis ponit: aliquid cō
tinet aliud virtualiter. aut qꝛ poteſt producere illud in eſſe
reali aut in eſſe cognito. ens igitur cōtinebit 2ᵒ. quia pro-
ducit in eſſe cognito, omnes cōcluſiones methaphiſice: ſed
hoc non videtur verum. nam conceptus eius ex quo eſt im
perfectus: ⁊ maxime cōis nunq̄ ducet in cognitionem di-
ſtinctam aliquorū: niſi per ꝓpria principia limitetur. Itē
inſufficienter aſſignat cōditiones ſubiecti: cum longe plu-
res requirantur: vt infra ſtatim patebit. ¶ Et propter iſtā
rationem ſequentes ipſum Johānes canonicus ⁊ Antoni
us andreas addiderunt alias conditiones dicentes: ſex con
ditiones eſſe requiſitas ad ſubiectum. prima eſt ꝙ habeat
2 conceptum quidditatiuū. ſecūda non incluſum in aliquo
3 priori ad illam ſcientiam pertinētē. tertia primo notū. qr-
4 ta ſm rōnem eius formalē propriā ⁊ abſolutā. quinta vir-
5 tualiter primo cōtinentē omnes veritates illius habitus.
6 ſexta adequatum illi ſcientie in qua eſt ſubiectum. Paulus

vero heremita in primo de generatione. dixit q̄tuor condi Paulus Venet⁹
tiones ſufficere. ſ. eſſe notiſſimū in ſcia. cōmuniſſimū nō trā-
ſcendens metas illius ſcientie: ⁊ verificabile de omnibus in
ſcientia conſideratis. hic vir extollit multum quaternariū ꝯ Pau.
numerū: ⁊ gauiſus fuit multum in eo: cum tn̄ deus terna-
rio numero gaudeat: vt primo celi colligitur: vbi ingt pħs
Quēadmodū enim aiunt pictagorici totū: ⁊ oia tribus d- T. co. 2.
terminata ſunt ⁊ paulo poſt. propter quod a nature acci-
pientes tanq̄ leges illius: ⁊ ad ſanctificationes deorū vtim-
tur numero hoc. ſ. ternario: nec primi nec ipſe bene aſſignāt
conditiones ſubiecti: cum plures requirantur: vt infra vi-
debitur. Conditio etiam ſecunda Anto. andree coincidit
cum quinta. Idem. n. eſt non eſſe incluſum in aliquo prio-
ri ad illam ſcientiam pertinentem ⁊ virtualiter continere:
vt ex probationibus harum cōditionum: quas ipſe tangit
clariſſime patet. vide Antonium andree in ſuo de princi-
pijs nature in queſtione de ſubiecto. Dico ergo: ꝙ cōditio
nes requiſite ad ſubiectum ſunt octo. Prima. ꝙ ſit ens rea ꝑ
le: vel ſaltem habens fundamētum in re: qꝛ quod nō eſt nō
cōtingit ſcire. primo poſteriorū: ⁊ de fictis nō poteſt eſſe ſciē
tia: vt de chimera ⁊ huiuſmodi ⁊c. Secūda: ꝙ ſit vnū vni 2
tate anologie ſaltem. patet illa: ex primo poſteriorum par-
te illa. ſcientia eſt vnius generis ſubiecti. ſ. anologi ⁊c. Ter 3
tia: ꝙ ſit vniuerſale: imo vniuerſaliſſimum ſeu cōiſſimū
in ſcientia conſideratum predicabile de omnibus in recto
vel obliquo. patet illa conditio: cum loquamur in propoſi
to de ſubiecto totali ⁊ non partiali. Quarta: ꝙ ſit adequa 4
tum in ſcientia: ſic ꝙ metas illius non tranſcendat: nulli. n.
dubium eſt ens in qualibet ſcientia cōſiderari: nō tamē eſt
ſubiectum in ſciētia particulari: nec qꝛ licet ſit cōiſſimum cōſi
deratum in qualibet ſcientia: nō tamē eſt adequatum ali
cui ſciētie ſpeciali. neq̄ eſt cōiſſimū inter appropriata ſcie
ſpeculi. debet ergo ſubiectum eſſe cōmuniſſimum nō ab-
ſolute: ſed cōmuniſſimum inter appropriata: vnde illa cō-
ditio eſt modificatio tertie. Quinta: ꝙ ſit primo notū quā 5
tum ad eius rationem formalem ⁊ propriam. patet illa cō-
ditio. nam cum ſubiectum in ſciētia ſit primo notum. nā
eſt primo ⁊ maxime precognitum. precognoſcitur. n. de eo
quid: ⁊ qꝛ. primo poſteriorum: qd̄ etiā patet ex Auerroi ꝑ T. co. 3.
phyſicorum. cōtra Aui. ſcḋo phyſicorū. cōmento. 22. ⁊. 12.
metha. cōmēto. 5. aut igitur eſt primo notum: ſm eſſe ma-
teriale aut ſm eſſe formale: nō primo. nam ſubſtātiam ſub-
iectam trine dimēſioni eſſe poteſt probari per motū: vt ſu-
pra dixi. ergo erit primo notum ſm eſſe formale. ratio ergo
formalis ſubiectiua eſt primo nota in ſcia: ⁊ per ꝯñs ratio
cognoſcendi oia in illa ſcia per quam ſcia in cōſiderādo ab
oibus alijs ſcientijs diſtinguitur: quod eniꝫ eſt primū ⁊ ma
ximetale in genere aliquo eſt cauſa oib⁹ alijs ꝙ ſit tale: vt T. c. 14.
x. metha. habetur. Sexta: ꝙ habeat partes. patet ex prio 6
poſteriorum: vt ſupra. ſcientia eſt vnius generis ⁊c. Septi- 7
ma: ꝙ habeat paſſiones de ipſo probabiles. patet iſta: qꝛ d
ſubiecto habetur ſcia perfecta: vt gratia exempli de corpo
re mobili. ſciētia aūt eſt habitus cōcluſionū in qua paſſio
de ſubiecto predicatur: ⁊ primo poſteriorū apparet. Octa- 8
ua ⁊ vltima eſt: ꝙ ſubiectum habeat ꝑncipia ⁊ nō ſolum
partem ſubiecti: vt cōiter exponitur. pꝫ illa conditio ex rō-
ne pħi in principio quarti metha. vbi probans ens eſſe ſub- T. co. 1.
iectum ſic arguit: vt ſanctus Thomas optime exponit. il-
lud eſt ſubm in tali ſcia: cuius ꝑncipia ⁊ cās querimus: ſed
nō querimus cauſas ⁊ principia entis inq̄tū ens. ergo ens
inquātum ens eſt ſubiectum. ex qua rōne clare colligit̄: ꝙ
ſubiectū dꝫ habere ꝑncipia ⁊ nō ſolum ptes ſubiectiue. Ex
quo vlterius cōcluditur ꝙ ens cōe deo ⁊ creature metha-
phiſice ſubm eſſe nō pōt: qꝛ tale ꝑncipiū nō hꝫ. Si enim cō
munius hꝫ ꝑncipiū ⁊ minus cōe: ⁊ ſic deus hr̄e ꝑncipium
qd̄ falſiſſimū eſt: ſed ens finitū per ſe ⁊ reale: qd̄ Ar. diui-

dit in.x.genera eſt ſubm eius.naʒ tales cāas ꝛ ꝑncipia que-
rimus.vnde pōt ſic argui querendo qd intelligat Ariſ.per
ly ens in minori cum dicit:ſed querimus principia entis in
quātum ens.aut ens cōe:ꝛ hoc non.vt ſtatim ſupra eſt ar-
gutum aut ens creatū:ꝛ hꝫ intentuꝫ.vnde rñſio Anto. an
dree in qōne de ſubo methaphiſice nulla eſt.dicit.n.ꝙ ens
cōe poteſt dupl'r cōſiderari.vno modo vt hꝫ eſſe ꝛ reſerua-
tur in ſuis inferioribus.Alio modo vt habꝫ eſſe in ſe ꝛ ſim
plex.2° mō non habet ꝑncipia:ſed bene primo modo. Sed
contra.nam ens vt reſoluetur in ꝑncipiatis eſt ipſa princi
piata:ꝛ ſic nihil aliud eſt dicere ſummi ens prout reſerua-
tur ꝛc.qꝫ dicere ꝙ ſumitur ens pro ente ſpāli ꝛ principiato
ꝛ ꝙ ſic intelligat:pꝫ ex ſuo modo loquendi.naꝫ inquit ſic.
naꝫ bene ens hꝫ principia:vt reſeruatur in inferioribus. nā
plura ſunt entia quibus competit habere principium ꝛ eē
principiata.ex hoc ſic arguitur.illud eſt ſubm ꝛc. ſed que-
rimus principia entis inquātum ens.ſ.entis principiati. er
go ens principiatum erit ſubiectum ꝛ non ens cōe. ꝛ hoc ē
quod ſundatiſſimus doctor Egidius romanus dixit. pri-
mo poſteriorū in illa pte tertius.ꝛ ſi ſtent:vbi vult phūs ꝙ
nō contingit ſcire poſteriora prioribus ignotis:vide tex.qō
ens reſoluitur in primum ens:loquitur.n.ipſe de ente crea
to vel finito:quod deſcendit in.x.genera ꝛ non de ente cōi
creato ꝛ increato:vt credidit paulus heremita ipſum intel
lexiſſe:ꝛ ideo argumenta que ipſe format cōtra Egidium
nihil valent.procedunt.n.ex falſo intellectu:qꝛ illius.ſ.en-
tis finiti per ſe.qꝛ.x.genera querimus ꝛ pīcipia ꝛc.hec ſilr
eſt intētio ſancti Thome:vt patet ex ratione adducta:quā
ꝛ ſic format ad mentem Ariſ.Auerro.tñ non vteretur tali
modo loquendi.ens creatum ens finitum:cum apud eum
nulla infinitas in entibus reperiatur nec intenſiua nec ex-
tenſiua:vt in pluribus locis expreſſe ponit:nihil ſimil'r po-
nit eſſe creatum:ſed appellaret illud ens predicamētale cō
poſitum ex actu ꝛ potentia. ¶ Sed contra hoc ſunt oēs
rōnes Anto.andree ꝑ metha.q.de ſubo.qbus pbat ꝙ ens
cōe deo ꝛ creature eſt ſubm : que facil'r ſoluerentur : eas tñ
hic non ſoluo:qꝛ nō intēdo hic loqui de ſubo methaphiſi-
ce:hoc.n.qō eſt adductū de eo incidentaliter eſt dictum:ꝛ
vt det aliqs occaſio ad ſcribendū ꝯ dicta q̄ contra oēs mo-
dernos ſunt ꝛ tūc libētiſſime ad obiecta rñdebo. Ex his pꝫ
minor rōnis probantis corpus mobile eſſe ſubm:naꝫ ei oēs
octo conditiones dicte cōpetunt:vt pꝫ diſcurrenti per oēs.
Dubiū ¶ Sed diceret forte aliquis ꝙ ei nō cōpetit quinta condi-
tio:cum motus nō ſit ratio formalis pp rōnes adductas.
Sꝫ arguitur ſic:illa eſt rō formalis ſubiectiua ſubiecti ali-
cuius ſcie que eſt ꝑma rō cognoſcendi in illa ſcientia:ꝛ per
quā ſcia illa in cōſiderādo diſtinguiꝛ ab aliis ſcientiis:ſꝫ mo
bilitas eſt hꝫ in ſcia nāli:ergo ꝛc.pbaꝛ minor quo ad pri-
Com̄.8. maꝫ ptem per Auerroim prio phyſicoꝝ.vbi inquit ꝙ mo
tuꝫ eſſe eſt per ſe notū in iſta ſcia ꝛ ꝑncipiū cognitionis eī.
T.c.71. ꝛ quo ad ſcōam pꝫ.ex 2° phyſicoꝝ.q̄ non mota mouēt nō
ſunt amplius phyce cōſiderationis. Item nālis diffinit per
mām ſenſibilem.i.per ſubꝫ quod hꝫ habitudinē ad motū:
Com̄.19. vt clare pꝫ ex Auerroi 2° phyſicoꝝ.dicente. cū diffinitum
carnē ꝛ os ꝛ alia nālia ſtatim apparebit mā in diffinitione
T.c.19. eoꝝ ꝛc.h expreſſe dicit Ariſ.in textu vbi inquit. Fiet autē
vtiqꝫ mani ͫ ſiquis tēptauerit dicere terminos.i.diffinitio-
nes.impar.n.ꝛ par.rectū ꝛ curuū:adhuc autē linea ꝛ figu-
ra ſine motu.caro aūt ꝛ os ꝫ hō nō adhuc ſine motu.Itē
T.c.20. 6° metha.vbi ꝛ ſic dicit.oīa igitur nālia ſil'r ſimo dicuntur:
vt naſus oculus facies nullus hoꝝ ſine motu eſt ꝛc.Item
T.c.16. primo de aīa. Non eſt igitur nālis ꝯſideratio abſqꝫ motu:
ꝛ qcquid cōſiderat qdditatiue habitudinē hꝫ ad motum.
Contra motus ergo vel mobilitas eſt eius ꝓpria rō.qua in cōſide-
opionē rando ab aliis diſtinguiꝛ:ꝛ ſic eſt minor ſufficienter proba
iſtam ta ꝛc.¶ Sꝫ cōtra iſtā opionem arguiꝛ ꝑ ſic.de ente ꝑ acci

dēs nō eſt ſcia.6.metha.ſed ens mobile eſt ens per accidēs. T.c.4.
ergo ꝛc.¶ Reſpondeo ꝙ de ente per accñs:cuius vnio nō
habet cauſam per ſe non eſt ſcientia:ſed ſi illud habeat per
ſe cauſam de eo poteſt eſſe ſciētia ſicut eſt in ꝓpoſito. ¶ 2° 2m
nullum aggregatum ex ſubo ꝛ paſſione eſt ſubm alicuius
ſcientie:qꝛ de ſubiecto ſcie probatur paſſio ꝛ non de aggre
gato ex ſubo ꝛ paſſione:ſꝫ corpus mobile ē hmōi ergo ꝛc.
¶ Reſpondeo:ꝙ ſubiectū eſt duplex:māle.ſ.ꝛ formale:ſi-
cut.n.ſupradiximus in ſubiecto eſt duo cōſiderare māle.ſ.
ꝛ formale:maior habet veritatem de ſubiecto materiali ꝛ
primo in ſcientia conſiderato:ſed ſi de formali vel de ag-
gregato ex materiali ꝛ formali loquatur ipſa eſt falſa.tale
enim ſubiectum formaliter conſideratuꝫ poteſt eſſe aggre-
gatum ex ſubiecto ꝛ paſſione:dūmodo illa paſſio ſit ratio
formalis:ꝛ ſic illud argumentum:qō Gaietanus de thie-
nis reputat inſolubile facillime ſolutū eſt:vñ inquit ipſe in
fine ſue queſtionis de ſubiecto phie.Ad argumēta vo alia
pro vltima pōne faciētia rñdeat qui ſcit rñdere.vltima po-
ſitio que eſt ſua ſupra improbata eſt. ¶ Tertio. arguitur 3m
cōtra quintā cōditionē ad ſubm requiſitā ꝓbādo ꝙ ſubm
in ſcia eſſe poteſt demonſtrari.nam aiam eſſe demōſtrauit
Aui.6.nālium ex ſuis operationibus.ſunt.n.actus aie notio
res potētiis ꝛ ſuba eius. ¶ Itē cū motus ſit notior ſubſtā-
tia:ſubiecta trine dimenſioni poterit illam a poſteriori de-
monſtrare:hoc argumentum ſepiſſime in circulis noſtris
patauīj tactum fuit.ad qō nunqꝫ audiui rñſionē. Ad qō
ex dictis rñdeo faciliter ꝙ māle ſubiecti aut ſubm materia
liter cōſideratū bene pōt demonſtrari:ſed nō formaliter cō
ſideratum:vnde illam ſubam que eſt aīa eſſe bene pōt de-
monſtrari:ſed non vt ipſa eſt ſubm formaliter cōſideratū:
qꝛ vt ſic includit motū vel principiuꝫ motus:quo nihil eſt
notius in ſcia naturali:hoc.n.nomē aīa vt ſupradixi aucto
ritate Aui.imponitur ei prout regit corpora:ꝛ vt eſt ꝑnci-
pium oīum operationū exiſtentiū in corpe aīato: vide ſupe-
rius:ꝛ ſil'r dicaꝛ de corpe mobili vel ſuba mobili ꝛc.4° ge- 4m
nus entiū abſtractorum eſt ſubm in methaphiſica:vt vult
Auer.ꝑ phyſicorū.ꝛ tñ demonſtratur in methaphiſica vl' Co.83.
poteſt demonſtrari:qꝛ per oēm cōditionem:effectus poteſt
demonſtrari de cauſa:qꝛ eſt:quā impoſſibile eſt eſſe in effe-
ctu:niſi cauſa ſit:ſed multe ſunt paſſiones cōſiderate in me
thaphiſica: quas impoſe eſt ineſſe niſi ab aliqua cā prima
talium entiū.ergo ex talibus paſſionibus in methaphiſica
poteſt demonſtrari aliquaꝫ eſſe cām primā iſtorū entiū.mi
nor probaꝛ:qꝛ multitudo entiū:dependentia:cōtingentia:
compoſitio:ꝛ hmōi que ſunt paſſiones methaphiſice oſtē
dunt aliquod eſſe ſimplex actu indepēdens oīno neceſſe eſ-
ſe:ꝛ multo etiam perfectius oſtenditur prima cauſa eē ex
paſſionibus cauſatoꝝ conſideratis in methaphiſica qꝫ ex
paſſionibus nālibus:vbi oſtenditur primum mouens eſſe:
perfectior.n.cognitio ꝛ imediatior de primo ente ē cogno-
ſcere ipſum:vt ꝑmum ens:vel vt neceſſe eſſe qꝫ cognoſcere
ipſum:vt primū mouens. Ad illud argumentū rñdetur ꝙ
ſcotizantes achillem contra Auerroim putant: dicēdo ꝙ
auerro.per ſubiectū cum dixit cōtra Aui.genus ētiuꝫ ꝛc.
intellexit principaliorem partē ſubiecti ꝛ non ſubm cōten- Com̄ ꝑ.
tiuum ꝛ adequatū de quo in.3.metha.inquit ꝙ ens inquā
tum ens eſt vtriuſqꝫ ſcientie tam diſputatiue qꝫ methaphi
ſice ſubm.vnde non poſſum nō admirari de doctore ſubti-
li:ꝙ opineꝛ cōmētatorem intelligere tale genus entiū ſepa
torum eſſe ſubm inquāt attributionis.vnde primo ſniaruꝫ
q.de ſubiecto inquit.ad Cōmentatorē primo phyſicoruꝫ.
dico ꝙ Aui.cui cōtradicit Cōmentator bñ dicit.ꝛ cōmen-
tator male:qꝛ ſi ſic eſſet inquit Scotus:vt ipſe Cōmenta-
tor dicit:phyſica eēt prior ſimpl'r methaphiſica:in qua rō-
ne ſupponit ꝙ tale genus entium ſit ſubm adequatum:vt
patet expreſſius ex Anto. andrea hanc rōnem declarante

primo metha.q.de ſubiecto.de quo non miror ꝙ talia lo‑
quatur contra tantum phyloſophū:qꝛ abſurdiora dixit ꝺ
magiſtro ſuo Ar.illud ergo genus entium ſeparatorum
eſſe eſt principaliſſimū inter omnia cõſiderata a methaphi
ſico:⁊ ideo illud non probatur in methaphiſica. neqꝫ enī
ſubiectum nec principalior pars ſubiecti. probatur in ſciē
tia:aut probari poteſt ſicut nec Ariſto.in libro de anima.
probat animam eſſe.aut animaꝫ intellectiuã ⁊ hoc expreſ‑
Cõ. 27. ſe colligitur ab Auer.2° de anima vide ipſum. Ad ratio‑
nem Scoti probanteꝫ ꝙ methaphiſicus poteſt ꝓbare ⁊c.
¶ Reſpondetur ꝙ nulla talium cõditionum probat ſuffi
cienter primū principium eſſe niſi eis motus ãnectatur: ⁊
Com. 3. hoc eſt quod dixit Cõmentator.8.phyſicorū.nulla eſt via
ad probandum primū motoreꝫ niſi via motus eterni. vn‑
de via qua proceſſit Aui.fuit via tenuis.de quo etiam pri‑
Cõ. 83. mo phyſicorū. Aui.peccauit peccato mãifeſto. certior.n.
ſermonum quo vſus eſt in hoc ordine: ſermonem proba‑
bilium non pertranſit.⁊ 2° phyſicoꝝ.via autem qua pro‑
Cõ. 22. ceſſit Aui.in probando primum principiū eſt via loquen‑
tiū.⁊ ſermo eius ſemper inuenitur medius inter peripateti
cos ⁊ loquentes.nūquid autē Aui.8.ſue metha. vbi iſtã
rationem pertractat vtatur in ea probabili aliquo:⁊ qua‑
liter peccet illa ratio:pulchrum eſt ⁊ ſubtiliſſimū videre:
ſed eſſet prolixitas nimis.requirit.n.vnam queſtionem per
ſe.Rationes autem Anto. andree probantes ꝙ tale ge‑
nus ⁊c.non ſit ſubiectum:non oportet ſoluere:cum ſolū
concludant:ꝙ non ſit ſubiectum adequatum : quod Cõ‑
mentator concedit.plura alia argumenta poſſem tange‑
re:ſed quia omnia alia iudicio meo ſunt facilia ⁊ a pueris
ſolubilia:ideo ea dimitto.

Quantū ad tertium.reſpondeo ad rationes contra
illam opinionem adductas. Ad primam
Ad arm bti tho. ſancti doctoris dico negando minorem.conceditur tamen
6.ph. 32 qꝺ in ſexto phyſicorum probatur.ꝙ omne mobile per ſe ē
48. corpus:ſed hoc nõ eſt probare corpus mobile eſſe : quoniã
corpus mobile eſſe eſt per ſe manifeſtum ad ſenſum:iſta.n.
corpus mobile eſt.non dubitatur:ſed bene iſta. omne mo‑
bile eſt corpus.nam apud aliquos aliqua ſunt mobilia ꝗ
non ſunt corpora:vt angeli:vt dixi ſupra de mente Scoti.
T.c.xi. ideo dicit philoſophus primo phyſicorum. ſubijciātur ſit
Ad ar° nobis omnia aut quedã moueri ⁊c. ¶ Ad rationes Sco‑
Scoti. ti.Reſpondeo ad primam dicitur diſtinguēdo de ratione
formali:aliqñ.n.accipitur ratio formalis pro rõne q̄ddita
tiua:aliqñ pro rõne ſubiectiua.ſi primo mõ intelligit dicit
concedendo totum ad quod argumentū deducit.ſ.ꝙ nul
la paſſio eſt ratio quidditatiua. Similiter dicitur ad 2m cõ
cedendo ꝙ paſſio non eſt ratio formalis.i.quidditatiua.
Ↄ rñ. ¶ Sed contra.nam ratio formalis ſubiectiua ſubiecti:vt
gratia exempli ſubiecti ſciētie naturalis eſt incluſa in quo‑
libet per ſe conſiderato in ſcientia naturali.cum ipſa.vt ſu
pra tangitur:ſit ratio conſiderandi omnia.ergo nihil po‑
terit in ſcientia naturali quidditatiue cognoſci:ea non co‑
gnita:ſed poſſunt res naturales quidditatiue cognoſci nõ
cognito motu:cum ab omni motu abſtrahant quiddita‑
tiue conſiderate.non ergo erit motus vel mobilitatis ratio
formalis ſubiectiua. Hoc eſt vltimum poſſe eorum qui il‑
lam opinionem deſtruere conantur. ¶ Reſpondeo ꝙ ali‑ R
quid includi in aliquo dupliciter contingit:formaliter.ſ.⁊
fundamentaliter:⁊ tūc dico ꝙ in qualibet re materiali q̄d‑
ditatiue conſiderata in ſcientia naturali ad quam ſpectat
quidditates rerum naturalium in particulari cõſiderare
(vt pꝫ ex Cõmēto ſcꝺo primi phyſicorū.) Includitur mo
tus fundamentaliter:ſꝫ non formaliter:nec eſt neceſſe ra‑
tionem formalē ſubiectiuã in quolibet formaliter includi:
vnde dicitur vniuerſalis ratio conſiderandi:qꝛ ab omnib⁹
illius ſcientie ſcibilibus ſaltem fundamētaliter incluſa:⁊
hoc eſt quod voluit Ar.⁊ Cõmentator in tertu ⁊ cõmen‑
tis ſupra adductis:ꝙ naturalis diffinit per materiam ſen‑
ſibilem.i. per illud quod habet habitudinem ad motum
omne enim tale eſt fundamentaliter mobile ⁊c. ¶ Ratio‑ Ad ar
nes Egidij contra ſanctum Thomam facile ſoluuntur. Egidij
Ad primam dicitur:ꝙ non ſufficit:vt ſcientia aliqua alte
ri ſubalternetur:ꝙ addat conditionem accidentalē:ſꝫ vl‑
terius requiritur ꝙ medium ſub medio cõtinuetur:vt vult
albertus magnus primo metha.ita ꝙ principia ſubalter‑
nate probentur in ſcientia ſubalternante.conſtat autem ꝙ
principia phie ſunt per ſe nota:vt motum eſſe : ⁊ pluralita‑ p̊ ph. 8.
tem entium eſſe:⁊ ideo a nullo probari poſſunt : ideo tres
ſunt habitus primi non ſubalternati.ſ. mathematicus me
thaphiſicus ⁊ diuinus.5° metha. Et ex hoc ſoluitur ratio T.co.2.
tertia,ſcotizantium dicendo ꝙ mobilitas non demonſtra‑
tur de corpore:cum ſit per ſe nota de eo. Et ad argumen‑
tum eorum cum arguunt.omne habēs ⁊c.dico ꝙ talis ra
tio nõ eſt demonſtratio:ſed quedam argumentatio ex ne‑
ceſſarijs ꝓcedēs:non tamen ex notioribus:ſed aut ex igno
tioribus aut eque notis:naturale enim ſi formaliter conſi
deretur includit motum. ¶ Ad aliam rõnē Egidij reſpō‑ Ad aliã
detur negando cõſequētiam:⁊ cum dicitur ad eandē ſciē‑ Egidij
tiam ⁊c.Dico ꝙ ſi ſit pars prima entis que non contrahit
ens ad determinatum genus ſcibile tunc forte de illo debet
conſiderare methaphiſicus:ſed ſi ſit pars entis contrahēs
ipſum ens ad determinatum genus ſcibile:⁊ habens mo‑
dum abſtractionis diſtinctum ab alijs:tunc non opꝫ ꝙ per
tineat ad methaphiſicum:ſic autem eſt in propoſito. nam
mobile contrahit ipſum ens ad genus determinatum.ſ.ad
naturale:⁊ hꝫ modum,abſtractionis diſtinctū ab abſtra‑
ctione mathematica ⁊ methaphiſica : ideo non opꝫ ſcien‑
tiam naturalem eſſe partē methaphiſice ⁊c. ¶ Ad rationē Ad aliã
Scoti probantem ꝙ angeli ſunt naturaliter mobiles. Re rationē.
ſpondetur negando minorem:ꝙ.ſ.ipſi ſunt receptiui alicu Egidij
ius vbi.nam ipſi ſunt ſubſtantie omnino ſimplices.non com‑
poſite ex actu ⁊ potentia : nec ex eſſe ⁊ eſſentia : neqꝫ in eis
poteſt aliquod accidens recipi.ſunt enim penitus ab omni
compoſitiōe relegati:vt clare ab Auerroi.12.methaphiſi‑
ce in pluribus cõmentis apertiſſime colligitur : licet ſm fi‑
dem ⁊ veritatem ſit aliter dicendum:vt ſacri theologi ſcꝺo
ſententiarum declarant.Et ſic cum auxilio dei eiuſqꝫ ge‑
nitricis virginis marie totiuſqꝫ curie celeſtis triumphātis.
Completa eſt iſta qꝺ.12.februarij.1480.per me Nichole‑
tum Verniam theatinum in florentiſſimo gimnaſio Pa‑
tauino ordinarie philoſophiam legentem.

¶ Incipiūt q̄ones de gn̄atione ⁊ corruptio-
ne ſm Albertum de Saxonia. Q̄o. j.

Nota q̄ iſte q. albertuꝗ̄ mouent in eiſdeȝ ter. i q̄b⁹ mouent q̄ſtiones Marſilij.

p^m PRimo circa generatione ⁊ corruptione. 2°circa augmētatione. 3°.circa alteratione. 4°.circa mixtione.
¶ Primo querit vtrū poſſe ſit aliquid ſimplr gn̄ari vl̄ corrūpi ſimplr. Arguit p̄ q̄ nō. Q2 nō ē poſſe aliqd generari. g̃ qō ſ̃ta. ↄ̃ña ē ȝ. añs pbat. Nā nullū ens qō eſt poſſe eſt generari. oē ens eſt ens qō ē. ergo nullū ens eſt poſſe gn̄ari. pmiſſe ſūt vere. ⁊ diſcurſus eſt bon⁹. q2 in celarēt. g̃ ↄ̃ va. ⁊ ſic ſequit q̄ nō eſt poſſe aliqd gn̄ari.
2^m ¶ 2°. ad idē arguo ⁊ ſuppono. q̄ ex nihilo nihil pōt fieri. tunc arguit ſic. ſicut ſe hȝ gn̄atio ſm qd ad non ens ſm qd. ita gn̄atio ſimplr ſe hȝ ad non ens ſimplr. ſed ſic eſt: q̄ gn̄atio ſm qd fit ex nō ēte ſm qd. g̃ ſi gn̄atio ſimplr eēt poſſibilis: ipſa fieret ex nō ente ſimplr.
3^m ¶ 3°. ad idē arguit ſic. nulli⁹ accñtis eſt gn̄atio ſimplr. ſed ſm qd. ſed oē qō generatur in mā eſt accñs. ergo nulli⁹ qō gn̄atur in mā. eſt generatio ſimplr. maior nō. minor pbat. Nā oē qō gn̄atur in mā: poteſt adeſſe ⁊ abeſſe mā: p̄ter mãe corruptionē. ergo oē qō gn̄atur i mā: vl̄ oē accñs mãe.
4^m ¶ 4°. q̃uis forte ſit poſſe aliqd ſimplr generari: hoc non eſt nobis euidens aliqd ſimplr gn̄ari: q̃re nō eſt a nobis ↄcedendū. ↄ̃ña nota. q2 qō non eſt nobis euidens: ſed dubium: non eſt a nobis ↄ̄cedendū. añs pbat. Nam hoc non pōt eſſe alr nobis euidens: q̄ꝫ p experientiā. v̄.g. vt q2 pcipimus modo. a. eſſe. ⁊ prius non pcepimus. a. eē: ſed pp̄ hoc non poſſumus arguere q̄. a. ſit genitū: q2 prius bn̄ poterat eſſe: q̃uis non apparuerit eſſe. ergo vr̄ q̄ p hoc nō poſſet conuinci aliquid generari de nouo.

T.co.2. Oppoſitum vult Ari. in iſto lib. ⁊ i plurib⁹ aliis. ¶ In iſta q̄one. p̄ videdū eſt de q̄ſito. 2° videndū eſt de illo qō tangit in 4° arg⁹. vȝ. vtrū ſit nobis euidens aliquid generari de nouo.

p^m no^m Op. antiquorū. Quātum ad p̄mū ſciēdū eſt. q̄ aliqui antiq̄ opinātur nihil de nouo gn̄ari. ſic q̄ modo eēt: ⁊ prius non fuiſſet. ſed bn̄ ↄ̄cedebant aliqd ſic gn̄ari. q̄ mō eſſet tale vel tm̄. ⁊ prius nō fuit tale vl̄ tm̄. vel aliqd hm̄. ita q̄ breuiter negabant generationem ſimplr. ſȝ bn̄ ↄcedebāt gn̄ationē ſm qd. vn̄ imaginant mām eſſe totā ſubāȝ nālium ⁊ ſm q̄ aliqua portio mãe taliter vel taliter figurat: ⁊ taliter vel taliter ſe hȝ. dicebant ipſam eſſe vel fieri hominem equū vel aliqd hmōi. Et dicebant recte de mā rerū nāliuȝ: ſicut ſolemus dicere de mā rerū artificialiū. vn̄ credunt: q̄ ſicut p artem pōt aliqua mā diſponi. q̄ oīno apparet alr. q̄ꝫ prius appebat. q̄ multo poti⁹ hoc pōt fieri de mā rerum nālium. ⁊ ſicut ars facit hoc. non ſuperaddendo aliquā rē nouam mãe. ſic ēt natura. vn̄ ita imaginant nām hoc facere ſine ſuperadditione alicuius rei noue ipſi materie. ⁊ ipſi negabant iſtas. homo incipit eſſe. capra incipit eſſe. imo ſi homo mō eſſet de nouo prius fuiſſet. q̃uis forte prius nō fuiſſet homo. Dixerunt. n. hoiem nō eē aliud q̄ꝫ materiā: que fuit ab eterno. Silr dixerunt de capra. ⁊c. ↄ̄ceſſerunt tn̄ bn̄ iſtas. mā incipit eſſe hō ⁊ equus. ⁊c. recte ſicut ſolem⁹ dicere de rebus artificialibus. ¶ Ulterius dixerūt iſti oīa eſſe vnum ens ↄ̄tī^m. Unde imaginant totā maſſam materie p̄'eſſe ↄ̄tinuā. q̄ tn̄ ſm diuerſas eius ptes ē diuerſimode figurata ⁊ formata ſine ſupadditiōe alicui⁹ rei noue. Et ſic dixerunt vnā portionē illius maſſe eſſe hoiem: aliam capraȝ. aliā ignē. ⁊ ſic vltra. vnde ſicut nos videmus bene q̄ aliquis paries eſt ↄ̄tinuus. nō obſtante q̄ in vna parte eſt depictus equus: ⁊ in alia homo. ⁊ i alia bos. ⁊ ſic vltra. ita dixerunt totā maſſam mãe prime eſſe ↄ̄tinuā: non obſtante q̄ ſm vnā eius ptē ⁊c. Et ſic dixerunt antiq. q̄ poſuerūt ſolum p̄n^m mãle rerū naturalium.

¶ Alia fuit opinio antiquoꝝ. ⁊ hoc illorū qui poſuerunt plura principia materialia rerū naturaliuȝ. q̄ gn̄atio nō eſſet niſi ſegregatio eterogeneoꝝ: ⁊ ↄgregatio homogeneorū. Et p oppoſitū corruptio eſſet ſegregatio homogeneoꝝ. ⁊ ↄ̄gregatio eterogeneoꝝ. Unde imaginabant quodlibet eſſe in quolibet. ⁊ hoc intelligebatur ſm ſpēm. Non. n. fuerunt ita fatui. q̄ poſuiſſent quodlibet eſſe in quodlibet ſm numerū. Unde non conceſſiſſent q̄ ego eſſeȝ in te vel eↄ̄uerſo: ſȝ imaginabant. q̄ in aqua eēȝ ſanguis caro. ⁊ ſic de aliis. Sȝ tn̄ caro eēns in aqua diuiſa eēt ſm particulas ita paruas. q̄ ibi nō appereret. ⁊ ſilr ſanguis. ⁊ ſic de aliis. q̄ ibi ponebant exiſtere. ¶ Sed q̄ partes aque non ſunt ſic diuiſe ſȝ pticulas paruas. vn̄ dicebāt. q̄ iō hoc apparet. ⁊ denoiat aqua. ¶ Ulterius imaginabantur. q̄ cū pticule ipſius carnis q̄ ſūt in aq̄ ↄ̄gregant adinuicē. ⁊ ſegregant ab aliis ptibus alteri⁹ ſpeciei. q̄ tūc eſt gn̄atio carnis ex aqua. ⁊ tunc eſt corruptio aque ſeu ſegregatio ptium aque abinuiceȝ. ⁊ ↄ̄mixtio ab aliis alterius ſpēi. ⁊ principia actiua huius ↄgregationis ⁊ ſegregationis poſuerunt litem ⁊ amicitiaȝ. Iſti etiaȝ non poſuerunt aliquid gn̄ari ſimplr. eo mō quo Ax. ⁊ nos ponimus aliqd gn̄ari ſimplr.

Contra p^mā op. ¶ Cōtra iſtas op. nō bn̄ pōt demōſtratiue argui. tn̄ aliqualiter pōt ↄ̄ eas pſuaderi. Unde ſi prima opinio eſſet va. ſequitur q̄ nūq̄ꝫ de aliquo mutat reſponſio p noīa ſubalia ad aliquaȝ q̄onē factaȝ de ipſo: ſȝ hoc eſt falſum. Nā de aliquo dicimus aliquando. q̄ ipſuȝ eſt homo. ⁊ ſi poſtea de eo quereremus qd eſſet: diceremus q̄ eſſet cadauer. ↄ̃ña declaratur. nam pp̄ hoc ſolum q2 mā aliter ⁊ aliter ſe habet ſine ſuperadditione alicuius forme ſubalis de nouo: non ſunt mutande p̄dicationes eſſentiales de nouo de pronomine demonſtrante illud. que quideȝ p̄dicationes fiunt p noīa ſubalia.

Ↄ 2^m op. ¶ Cōtra 2^m op. arguit ſic. Nā non eſt veriſimile q̄ tantus ignis quātus pōt ex illo ligno gn̄ari iam ſit in illo ligno diuiſus p minutas particulas. Si. n. ſic eſſet. tunc ſentiretur. ⁊c. Cōtra iſtā opīonē diutius eſt arguenduȝ. primo phyſi.

op. Ax. ¶ Iſtis op. viſis. ⁊ ēt probatis. Uidendum eſt de op. Ax. circa generationē. vn̄

p. ge. 10. ſciendum eſt. q̄ Ax. imaginabatur duplicem generationem. ſ. ſimpliciter dictā. ⁊ ſm quid: ſimplr dictā vocat: q̄n̄ de aliquo verū eſt dicere q̄ ipſum eſt ens: ⁊ prius non fuit ens: abſq̄ additiōe alicuius ad illū terminū ens. v̄.g. vt cū ſor. generatur ſimplr. verū eſt dicere. ſortes modo eſt ens. ⁊ ſor. prius non fuit ens. Cōformiter de corruptione ſimplr. vt cū dicit. de ſor. modo nō eſt ens. ⁊ ſor. prius fuit ens. tūc enim eſt corruptio ſor. ſimplr. ¶ Generationē ſo ſm qd vocat. p quā fit q̄ de aliquo verificatur hoc nomē ens cū aliquo addito. de quo prius non verificabatur cū illo addito hoc nomē ens. v̄.g. vt cū ſor. eſt factus albus dicimus. ſor. eſt mō ens albuȝ. ⁊ ſor. non fuit prius ens album. Ecce q̄liter ly ens non rē ſimplr. hoc eſt ſine addito. ſed cū addito. vȝ. addendo ly albū. ⁊ ſimiliter ſi diceret ſor. eſt mō ens bicubitū. ⁊ prius non erat ens bicubitū. eēt generatio ſȝ quid. ¶ Ulterius imaginat Ax. q̄ in gn̄one ſimplr opȝ aliquā rē nouā acqri ſupadditā inexiſtentē ipſi mãe. quaȝ vocat formaȝ ſubaleȝ. Et ſic in acquiſitiōe talis rei mutantur predicationes eſſentiales. Et ideo tanq̄ꝫ a ſigno poſteriori argueret q̄ tūc eſt gn̄atio vl̄ corruptio ſimplr. q̄n̄ mutantur p̄dicationes eſſentiales. ſeu predicationes per nomina ſubſtātialia. Illas. n. ſolum voco in propoſito ſubales. Sed tunc generatio ſm qd. eſt q̄n̄ mutantur p̄dicationes

ꝛ nolatur p noīa de pdicamēto q̄ntitatis.ꝛ tūc eſt augmē°
vel diminutio.q̄n aūt mutanꝰ predicationes denoiate p no-
mina d pdicamēto qualitatis.tūc ē alteratio propriiſſime
dcā.ꝛ pcipue p noīa de 3°ſpē q̄litatis.q̄n aūt mutanꝰ pdi-
cationes p noīa de pdicamēto vbi tūc eſt motus localis. ꝛ
5.t.cõ.9. hoc intendebat Ar.5.phy.cū dixit ad 3°predicamēta eſſe
motū proprie dictū.ſeu motū proprie dictū:p ſe diſtingui
tur 2 gn̄atione ꝛ corruptione ſimplr eē in trib° pdicamē-
Dubiũ tis.ſ.q̄litate q̄ntitate ꝛ vbi.℃ Sed diceres tu.cum aliq̇d li
gnū ſit ſcānū.ibi eſt gn̄o ſʒ qd.ꝛ tñ ibi ſit muta°pdicatiōis
quiditatiue:vñ poſt q̄ lignū factū ē ſcānū.Si querim°qd
eſt hoc demō°ſcāno.rñdem°cōuenieñter ſcānū.ꝛ tñ ſic prius
non potuiſſemus rñdiſſe cōuenieñter.ergo h eſt muta°pdi-
cationis q̄ditatiue abſq; hoc q ſcā ſit gn̄o ſimplr.ḡ ex mu
tatione talis pdicationis nō poſſum°ſufficieñter arguere.vt
R vr̄ ſcānū generari ſimplr.℃ Breuiter rñdeꝰ.q cūʒ querꝰ
quid eſt hoc.male rñdem°.ſcānū. Nā h terminus.ſcānū eſt
de quarta ſpē q̄litatis.ꝛ nō pdicaꝰ in qd de ſubā.ſed in q̄le.
ꝛ ſic reſpōderi dʒ ad q̄ōnē de q̄li.ꝛ nō ad q̄ōnē factā p qd.
Dubiũ ℃ Adhuc diceres tu.ſi hoc eēt gn̄o ſimplr qd tu dixiſti.ſe
quitur q albedini cōueniret gn̄o ſimplr.qd eſt falſuʒ.ex q̄
eſt accn̄s.ſolius aūt ſube ē gn̄o ſimplr.ꝯña pbaꝰ. Nā aliq̄n
de albedine verꝫ eſt dicere.q albedo eſt ens. ꝛ albedo pri°
non erat ens. Ecce qualiter ly ens pdicaꝰ hic ſine addito.
R ℃ Rñdeꝰ negando q ly ens vere predicetur de albedine
ſine addito.Unde negaꝰ iſta.albedo eſt ens:ſed ꝯcedo iſtā.
T.cõ.1. albedo eſt ens alteri inherens.ꝛ ſic eſt intentio Ar.7°me-
tha.d. Accn̄tia non ſunt entia.ſed entis.i.de terminis acci
dentalibus non verificatur hoc nomē ens ſine addito. ſed
bñ cū addito.Sʒ ſi arguꝰ.albedo eſt ens alteri inherens.
ergo albedo eſt ens.negaꝰ ꝯña.q2 argr̄ a dicto ſm quid ad
Dubiũ dictum ſimplr.℃ Adhuc diceres.bñ cōcedis iſtam:albe-
do eſt:ergo ēt debes cōcedere iſtam.albedo eſt ens. ꝯña ni-
R hil valet. Nā de multis bñ verificaꝰ hoc verbū eſt ſecundo
adiacēs:de q̄bus tñ negaꝰ hoc pticipiū ens.vñ q̄ntitas exerci
tus eſt.tñ exercit°nō eſt ens. Sʒ bñ concedo q de quocūq;
verificaꝰ hoc v̄bū eſt:de illo bñ v̄ificaꝰ hoc nomen ens ſine
addito.vel hoc nomē entia ſine addito.vl hoc nomen ens
cū addito.vel hoc nomē entia cū addito.vñ ſor.eſt ens:ex-
ercitus eſt entia.albedo.n.nō ē ens.ſʒ bñ eſt ens alteri ihe-
rens. Silr due albedines non ſunt entia.ſʒ bñ ſunt entia in
herentia recte ſicut iſta.iſta imago nō eſt rex.ſed bñ eſt re-
gis imago:ita accn̄s non eſt ens.ſʒ diſpoſitio entis. Ex hoc
pʒ q albedini nō cōuenit gn̄o vel corruptio ſimpliciter.

p°ꝯ Iſtis viſis rñdeo ad q̄.ponēdo pmas ꝯnes.q poſſe eſt
aliq̇d generari ſimplr.pbaꝰ.nā aliq̄n aliquid ge
neraꝰ ſimplr:ergo hoc eſt poſſe.añs pbaꝰ. Nā aliq̄n de ali-
quo de nouo dicimus q ipſū eſt ens.ꝛ q prius nō erat ens.
2m ſʒ hoc eſt gn̄ari ſimplr ſm dcā.ergo ꝛc.℃ Cōſilr mō poſ-
ſet argui de corruptiōe ſimplr.2°nā aliq̄n fiūt mutationes
pdicationū p noīa ſubalis de aliquo.ergo ꝛc.ꝯña pʒ. Nam
tūc arguim°fieri ꝛ eē generationē vel corruptionē ſimplr.
añs pʒ. Nā aliq̄n de aliquo dicimus q eſt hō.ꝛ aliq̄n q eſt
2°ꝯ cadauer.℃ 2° cōcluſio eſt talis.poſſe eſt aliq̇d gn̄ari ſʒ qd
pʒ. Nā aliq̄n de aliquo de nouo v̄ificaꝰ hoc nomē ens cum
aliquo addito.de quo prius nō v̄ificabaꝰ de eodē ſicut de-
2m claratū eſt.ſʒ tūc eſt gn̄o ſm qd.ergo ꝛc. ℃ 2° ad idē.nā
aliq̄n fiunt mutatiōes pdicationū denoiatiuaꝝ de aliquo
ſicut claꝝ eſt de ſe. ſʒ tūc dicimus eē gn̄ationē ſm qd.ſicut
dictū eſt.ergo ꝛc.ꝯſilr mō dicitur de corruptione.

Quantū ad 2m articulū dico q duplex eſt euidētia.
quedam eſt euidentia ſūma: ſm quā nul-
lus pōt falli.ꝛ certe tali euidentia nō eſt mihi euidens. qd
tu ſis homo vel aſinus:vel creator:vel creatura . Nā aliq̄
potētia poſſet facere q tu eſſes vnum.ꝛ appereres eſſe aliud.
modo non eſt mihi euidēs ſūme.an aliqua po° hoc faciat.
Alia eſt euidentia naturalis.que eſt cū quibuſdā veriſſimi
libus magis ad vnā partem q̄ ad aliā:ꝛ talis euidentia de-
bet ſufficere naturali:ꝛ ſi alicui talis non ſufficiat : non eſt
habilis ad philoſophiaꝫ.ꝛ tali euidentia eſt mihi euidens:
q tu es homo.ꝛ ſimiliter q ignis eſt calidus:q̄uis nullū
iſtorū ſit mihi euidens euidentia ſumma.

Tunc ſit pma cōcluſio.nō eſt nobis euidēs euidēa ſum p°ꝯ
ma aliq̇d gn̄ari ſimplr.pʒ.q2 illō añs ex q̄ poſ-
ſumus hoc arguere nō eſt nobis euidēs euidētia ſūma.ſilr
mō dicaꝰ de gn̄one ſm qd. ℃ 2° ꝯclo eſt iſta.aliq̇d gn̄ari 2°ꝯ
ſimpliciter.vel ſm quid bene eſt nobis euidens euidentia
nāli.pʒ.q2 añs.puta mutatio pdicationū eēntialū vel acci
dentaliū bñ eſt nobis euidēs euidētia nāli.ergo ꝛ ꝯñs:cū
ꝯña fuerit nobis euidens:cōſilr euidētia:ſed ſic eſt.ergo ꝛc:
℃ 3°cōcluſio.q poſſe ſit aliq̇d gn̄ari ſimplr vel ſm quid. 3°ꝯ
cōcedendū eſt a pho nāli ꝛ non dubitādū.pbatur ſic. Nā
ad cōcedēdū aliquā ꝓpōnē in phia nāli dʒ ſufficere euidē
tia nālis.ꝛ non dʒ ad hoc requiri euidentia ſūma. ℃ Ad Ad p°m
rōnes.ad primā breuiter dōm eſt.q ꝯ nō ſequitur ex pre-
miſſis.pp hoc q ſubm ꝯclonis ſtat magis ample q̄ in pre-
miſſis.in pmiſſis.n.ſtat pro illo qd eſt.in ꝯclone vero p il-
lo qd eſt.vl pōt eſſe.℃ Ad 2m dico negando iſtā ſuppōnē Ad 2m
ex nihilo.ꝛc.nam eius ꝯdictoria eſt v̄a.puta ex aliquo ni-
hil fit.ſ.deo.verūtamē intelligendo pdictā ſuppoſitionem
ad bonum intellectuʒ.ad quē facit ad propoſitū admitta
tur.vʒ.ad iſtum intellectū.q nihil fit ex nihilo. ſeu qdlibʒ
qd fit.fit ex aliquo.ꝛ cū vlteri° dr̄.ſicut ſe hʒ gn̄atio ꝛc.ad-
mittatur.ſi per non ens ſimplr intelliges ens in actu. ſi vō
p non ens ſimplr intelliges ens in tota ſua cōītate:negaꝰ q
gn̄atio ſimplr fiat ex non ente ſimplr.℃ Ad tertiū dico q Ad 3m
iſta diffinitio accn̄tis quā ponit Porfirius:intelligitur de
terminis accidētalib°.vel alr dr̄.q intellr ca°ſubm p cō-
poſito ex mā ꝛ forma.ſed talis non eſt mā. ℃ Ad vltimū Ad 4m
pʒ ex 2° arg°ꝛ ſic terminatur iſta qō. Queſtio. ij.

Queritur ſecundo.Utrum generatio ſit
alteratio.℃ Et arguitur pri p°m
mo q ſic.idem eſt ſubiectum generatiōis ꝛ al-
terationis.ſ.materia.ergo generatio eſt altera
tio.ꝯſequētia tenet. Nam per Ar.in pncipio T.cõ.1.
huius libri ponētes vnū pncipiū materiale habent dicere.q
generatio ſit alteratio.℃ Secūdo ad idem in tranſmuta 2m
tione ſubſtantiali ſubiectū.ſ.materia habet ſe aliter q̄ pri° 5.phyſi.
ſe habuit.ergo eſt ibi alteratio.conſequentia tenet.ex quid ccm.7.
nominis alterationis.antecedens patet de ſe.℃ Tertio ad 3m
idem omnis motus ſucceſſiuus qui nec eſt ad quantitatē:
nec ad vbi eſt alteratio.per philoſophum quinto phyſico T.cõ.9.
rum.ſed generatio ꝛ maxime generatio elementorum eſt
huiuſmodi.nam generatio vnius elementi ex alio eſt ſuc-
ceſſiua.℃ Quarto arguitur ſic.motus ad ſubſtantiaʒ eſt 4m
alteratio.ſed generatio eſt motus ad ſubſtantiam tāquā T.c.20.
ad finem.vt patet per Ariſto.p°io huius ergo ꝛc.℃ Quin- 5m
to arguitur ſic.acquiſitio albedinis ē generatio albedinis.
ꝛ eſt alteratio.ergo generatio eſt alteratio . ℃ Sexto ar- 6m
guitur ſic.grauitas ꝛ leuitas ſunt forme elementorum.per Cõ.2.
cōmentatorem quarto celi.ſed ad iſtas eſt generatio.cum
ad formas elementorum ſit generatio.ſequitur ad idē eſſe
generationem ꝛ alterationem:ꝛ q2 motus nō differt a ter-
mino ad quem:ſequitur generationem eſſe alterationē.ex
quo ſunt ad eundem terminum.

Oppoſitum vult Ar.primo huius. T.c.10.
℃ In iſta queſtione ponēda ē vna
concluſio.que concluſio eſt reſponſalis ad queſitum.Se-
cundo ponende ſunt differentie inter generationem ꝛ alte-
rationem. Tertio videndum eſt de vna dubitatione . vʒ.
vtrum poſſibile ſit tranſmutari de vna ſpecie in aliam: ſine
generatione vel corruptione.

p^m nõn^m **Quantum** ad pmũ opꝫ primo ſuppoñere qd no/
minis generationis de quo dcm̃ eſt in
precedenti qõne: ⁊ ſimiliter opꝫ preſupponere quid nomi
p ge.10. nis alterationis. vnde alteratio dicitur per queꝫ fit mutatio
predicationũ denominatiuaꝝ per nomina de predicamē
to q̄litatis. verbi grã. ſi aliquid modo eſſet albuꝫ ⁊ primo
fuiſſet nigrum vel aliquo alio colore coloratum eſſet alte
2^m nõn^m ratio facta. ℂ Secundo eſt notandũ: q̄ large accipiẽdo
alterationem oĩs mutatio ad qualitateꝫ dicitur alteratio:
ſed proprie illa dr̃ alteratio que eſt de vna qualitate cõtra/
ria in aliã: ſicut qñ aliquid mutatur de albedine in nigredi/
3^m nõn^m nem vel de frigiditate in caliditatẽ. ℂ Tertio notanduꝫ:
q̄ gnõ ꝑꝫ quid extẽdit ſe ad alterationẽ: ⁊ etiã hoc ad alias:
puta ad augmentationẽ ⁊ ad motũ localem: ⁊ ſic quãuis
oĩs alteratio ſit gñatio ſm quid: nõ tñ oĩs gñatio ſm qd ẽ
4^m nõ^m alteratio. ℂ Quarto ſciẽdum eſt: q̄ de generatione ſub/
ſtãtiali ſolet diſtingui q̄ capit dupl̄r. vno mõ capit pro in
troductione forme ſubãlis. aliqñ pro diſpõne mãe ad hoc
vt de ea poſſit educi forma ſubſtãtialis. primo modo vere
dicitur generatio: ſed ſcdo mõ dicitur alteratio.

p^a 2 **Tunc ſit** 2^a rñ aliis ad qõnes: q̄ gnõ ſubãlis capi^{ta}
gñationem pro inductione forme ſubãlis
non eſt alteratio. pbatur ſic. nã per talẽ gñationẽ aliqd inci
pit eſſe ens de nouo: ſed p alterationẽ nõ incipit eſſe ens de
nouo. ergo talis gñatio eſt non alteratio. ꝯña tꝫ de ſe. añs
2^m pꝫ ex qd nominis gñationis ⁊ alterationis. ℂ 2° ad idem
arguitur ſic. oĩs talis gñatio eſt ad ſubãm: ⁊ oĩs talis altera/
tio eſt ad qualitatẽ. ergo talis gnõ non eſt alteratio. ꝯñtia
tꝫ ex eo q̄ mutationes ad diſtinctos terminos ſunt diſtin
Dub^m cte. añs pꝫ ex dictis. ℂ Sed diceres: imo per alterationem
incipit eẽ ens de nouo. pꝫ: qꝛ qualitas: puta albedo vel ca/
R̄ liditas. ℂ Rñdetur q̄ quãuis per alterationẽ ſalteꝫ aliq̄
bene de nouo incipiat aliqd eſſe: nõ tñ per eã de nouo inci/
pit eſſe ens. albedo enim non eſt ens. vt prius dicebatur: quã
uis bene ſit ens alteri inherens. recte ſicut iſte lapis nõ eſt
rex francie: ſed bene eſt imago regis francie.

Quantum ad ſcõm vidẽdum eſt que ſunt dñe in
ter gñationem ⁊ alterationẽ ſeu inter
gñationem ſimpl̄r ⁊ aliquã generationeꝫ ſm qd. ſ. altera/
p^a dña tionem. ℂ Unde pma dña eſt ex parte ſubi: ſubm enĩ ge
2.a.ꝯ.4. nerationis eſt ens in pura po^a quãtũ eſt de ſe ⁊ nõ in actu:
Dubiũ ſubm vo alterationis eſt ens in actu p ſe ſubſiſtẽs. ℂ Sꝫ
diceres tu. ideꝫ eſt ſubiectũ gñationis ⁊ termini alteratio/
nis: puta albedinis ⁊ nigredinis: ſed ſubiectũ talis termi/
ni eſt ipſa materia que eſt ens in pura potẽtia. ergo etiã ta
R̄ lis eſt ſubiectũ alterationis. ℂ Rñdetur bñ cõcedẽdo q̄
eſt ſubiectũ mediatũ ⁊ albedinis ⁊ alterationis: ſed eſt ſub
iectum imed^m gñationis: ſed ſubiectũ imediatũ albedinis
R̄ alr. ⁊ alterationis eſt ens in actu. ℂ Aliter põt dici q̄ q̄uis
idẽ ſit ſubm gñationis ⁊ alterationis ⁊ hoc in inherendo:
nõ tñ eſt idẽ ſubiectuꝫ denominationis. vñ ſubm denomi
nationis gñationis eſt ipſa mã: que ẽ ens in pura potẽtia.
mãm. n. dicimus gñari: ſed ſubm denoĩationis alteratio/
p ph.60. nis eſt cõpoſitũ ex mã ⁊ forma. illud. n. dicimus alterari:
2ª dña ⁊ nõ ipſam mãm. ℂ Ex hoc põt dcĩ ſcda dña inter gnõ/
nem ⁊ alterationẽ. vꝫ. q̄ ſubm alterationis ſit cõpoſitũ ex
mã ⁊ forma. dicim^9. n. alterari aliqd ſic q̄ de ipſo verifica
tur de nouo hoc nomẽ ens tñ aliquo addito: de quo nõ p
us verificabatur cũ illo addito: ſꝫ q̄uis ſubm gñationis bñ
dicatur gñari hoc eſt ſubiici gnõni: tñ per gñationem nõ fit
q̄ de mã verificatur ens ſine addito: ⁊ prius non: ex quo mã
3ª dña eſt eterna. ℂ Et iõ ẽt quo ad ſubã patet dña inter gnõnẽ
⁊ alterationẽ: ⁊ eſt tertia dña iſta q̄ illud qõ eſt p gnõneꝫ
7.me.7 de nouo acqritur eſt principalius ens q̄ ſubm gñationis.
2.a.2. pꝫ hoc: qꝛ in gñatione acqritur forma que eſt principali/
us ens q̄ ſit mã: ſed in alteratione eſt eꝯ. naꝫ in alteratione
illud qõ ſubiicitur eſt ſubã: ⁊ illud qõ acquiritur eſt accidens.
mõ ſubã eſt principalius ens q̄ ſit accñs. ℂ Ex quo ſequi 4ª dña
tur quarta differẽtia inter gñationem ⁊ alterationẽ. vꝫ. q̄
in gñatione acquiritur ens ſimpl̄r. in alteratione vo ens ſm
quid: ⁊ propter hoc per gñationem vel corruptionẽ mu/
tatur nomẽ ſubſtãtiale ⁊ diffinitio: per alterationeꝫ vo nõ.
ℂ Quinta dña eſt q̄ in gñatione nõ eſt ſucceſſio ſm intẽ 5ª dña
ſionem ⁊ remiſſionẽ: ſed in alteratione bene eſt: ⁊ rõ h^9 eſt:
qꝛ in gñatiõe acquiritur ſubã: in alteratione aũt q̄litas. mõ
ſubã non ſuſcipit magis nec minus: ſed bñ qualitas. verũ
tñ in gñatione eſt bene ſucceſſio ſm partes qualitatiuas.
ℂ Sexta dña eſt q̄ in gñatione illud qõ gñatur i aliquo 6ª dña
tẽpore non ſic gñatur in eo q̄ partes gñate nõ cõdiuidã/
tur partibus tẽporis menſurãtis illam gñationẽ: ſed in al/
teratione bñ põt fieri q̄ partes illius qõ alteratur nõ ꝯdiui/
dãtur partibus illius tẽporis menſurãtis illã alterationẽ:
ſed q̄libet portio illius qõ alteratur: alteratur in q̄libet pte illius
tẽporis. verbi grã. cũ ignis gñatur ſucceſſiue in aliquo tẽ/
pore: ille ignis nõ põt generari in aliquo tẽpore: niſi ſic q̄
vna pars illius ignis gñatur in vna parte illius tẽporis: ⁊
alia in aliã. ſed ſic nõ eſt de alteratione: imo aliqd põt alte
rari in aliquo tẽpore: ſic q̄ nõ prius alteratur ſm vnã ei^9 me
dietatẽ q̄ ſm aliã: ſed ſm q̄libet eius partẽ alteratur in q̄li/
bet parte illi^9 tpis: ⁊ hoc dꝫ intelligi quo ad partes quãti/
tatiuas ſubi: ⁊ nõ quo ad ptes graduales qualitatis. Et
rõ huius eſt: qꝛ cũ ſubã nõ habeat partes graduales. ergo
non põt ſimpl̄r ſucceſſiue gñari gradualiter. ſed qualitas
ſm quã ſit alteratio hꝫ partes graduales: poſſe eſt enĩꝫ ſub
iectuꝫ ſm q̄libet eius partẽ ſimul alterari ſm ptes eius
quãtitatiuas ſucceſſiue rõne partium gradualiũ ipſius q̄/
litatis. ℂ Septima dña eſt: q̄ oẽm generationẽ precedit 7ª dña
aliq̄ alteratio diſponẽs ad illam gñationeꝫ: ⁊ nõ eꝯ. Et cã
huius eſt: qꝛ impoſſe eſt duo indiuidua diuerſarũ ſpecieꝝ
habere oĩa accñia ſilia vel eodem modo cũ gñatio ſit tran
ſmutatio de ſpẽ in ſpẽꝫ: ſequitur q̄ opꝫ ante gñationẽ fie/
ri tranſmutationẽ in accñtibus: ⁊ talis mutatio eſt altera/
tio. ℂ Octaua dña eſt: qꝛ ſemp gñatio vni^9 eſt corruptio 8ª dña
alterius: ſed ſic nõ eſt in alteratione: ⁊ cã primi eſt: qꝛ mã p ge.17.
nãliter nõ põt ſtare ſine forma: ⁊ cum non pñt eſſe plures
forme in mã. quarum dicimus eſſe gñationẽ. 2^m pꝫ: quia
in alteratione mediũ qõ ſit luminoſuꝫ poſtq̄ fuit tenebro/
ſum eſt acquiſitio luminis ſine corruptiõe cuiuſcũq̄ par/
tis prius exiſtentis in medio.

Quantum ad tertiũ vidẽdũ eſt ſi abſq̄ gnõne vel
corruptione vna ſpẽs poteſt mutari i
aliã. ℂ Et vr̃ q̄ ſic: qꝛ per alchimiã plumbũ mutatur in ar p^m
gentũ: ⁊ hoc ſine corruptione plũbi pbatur: qꝛ poſtea ex il/
lo argẽto iteꝝ per alchimiã põt fieri plumbũ: qõ nõ eſſet:
vt videtur: ſi plumbũ fuiſſet corruptũ: ⁊ tñ plumbum ⁊ argẽ
tum ſunt diuerſarũ ſpẽrum. ℂ 2° vinuꝫ aliqñ mutatur in 2^m
acetũ: ⁊ viſum eſt q̄ aliqñ eꝯ acetũ mutatur in vinũ: qõ nõ
fuiſſet: ſi in pma mutatiõe vinũ fuiſſet corruptũ. vinuꝫ. n.
nõ vr̃ poſſe gñari ex aceto: ſed ex racemis. ℂ 3° ad ideꝫ. nã 3^m
per incantationes homines aliqñ mutantur in porcum vel
in aliã ſpẽm: ⁊ iterũ fiunt homines. vñ audiui ab vno: qui
dixit ſe vidiſſe vnam feminã fuiſſe mutatã in ſuẽ ⁊ nouẽ
porculos: ⁊ iterũ poſtea mutata eſt in hoiem. mõ illa mu/
tatio nõ videtur facta cũ corruptione. nã aliter contingeret
idẽ corruptũ regenerari. ℂ Juxta iſta dꝫ notari q̄ triplex Nõndũ
poteſt imaginari mutatio: vera: vel mutatio alia ſoluꝫ ap
parens. vltra hoc mutatio vera circa ſubãm poteſt imagi
nari triplex. pma gnõ ⁊ corruptio. ſcda creatio ⁊ augmẽ/
tatio. 3ª trãſubãtio. ſicut panis tranſmutatur in corpus xpi.
ibi. n. non dr̃ creatio: nec augmentatio: nec gnõ vel corru/
ptio: ſed trãſubãtio. prima mutatio circa ſubãm eſt nãlis.
alie aũt due ſunt ſupnãles: ſunt ẽt miraculoſe ⁊c̃.

pᵒ 2ᵒ **Tunc ſit** ꝑma ꝯ. ꝙ oïs trãſmutaᵒ nãlis verã de ſpẽ in ſpecieȝ ipſius ſubẽ eſt vera gnõ vel corru-
ptio: ⁊ ꝓbaſ: qꝛ in omni tali mutatione mutatur nomẽ ⁊
diffõ: ⁊ per ꝯñs ꝑ vnã ꝯditioneȝ gnõnis ⁊ corruptionis ibi
2ᵒ ꝯ eſt vera gnõ vel corruptio. ¶ Scḋa ꝯ trãſmutatio appa-
rens circa ſubãm: ꝗ̃uis nõ exſis de vna ſpẽ in aliaȝ eſt poſ-
ſibilis abſq; gnõne vel corruptione. pꝫ: qꝛ bñ viſum eſt ꝙ
aliqs homo apparuit mortuus ꝑ tres dies ⁊ poſtea viuꝰ.
modo ibi nulla fuit corruptio ex eo ꝙ ibi mãſit eadẽ ani-
ma ⁊ eadem mã: ⁊ tamẽ ibi apparuit fuiſſe factã mutatio-
nem de vna ſpecie in aliaȝ. ſ. de homine in cadauer. Et ſic
etiã forte faciunt alchimiſte. ꝗ faciunt ꝑ mutationẽ acciꝺ-
tium plumbi in accñtia argẽti plũbum apparere argen-
tum: ⁊ tamen creditur ꝙ ibi fuerit facta mutatio vera de
plumbo in argentũ: ſed ſi ita eſſet ꝙ per artẽ eoꝝ mutarẽt
nũm ꝙ ex plũbo vere fieret argentũ. tunc iterũ. ſ. ex illo ar-
gento facerẽt plumbũ non facerent illud idẽ qḋ preextiſte-
bat: ſed ſilẽ: ⁊ ſic non opꝫ idẽ corruptũ redire.

Ad rõnᵉˢ **Ex iſtis** poteſt patere ad obõnes. ¶ Ad ꝑmaȝ pꝫ ex
Ad 2ᵐ tã dictis. ¶ Ad ſcḋam dico ꝙ forte vinũ ⁊
Ad 3ᵐ acetũ nõ differũt ſpẽ. ¶ Ad aliam põt dici ꝙ ſi aliquan-
do fuit hoc ꝙ vna femina appareret ⁊c̃. hoc nõ fuit ꝑ mu-
tationem veram ſubẽ: ſed per trãſfigurationẽ virtutis for-
tis alicuius herbe vel alicuius alterius. virtutes enim mul-
tarum rerũ ſunt valde mirabiles ⁊ diuerſe.

Ad ꝑᵐ **Ad rõnes** ad ꝑmã dico ꝙ qñ Ari. ꝑ huius dixit.
ponẽtes vnũ principiũ mãle ⁊c̃. intelle-
ꝑncⁱᵉ xit ꝙ ponẽtes vnum ꝑnᵐ mãle oïuȝ trãſubſtationũ ⁊c̃. hoc
T. cõ. ꝑ. eſſe ens in actu: nõ potuerũt ſaluare dĩam inter gnõneȝ ⁊
alterationẽ: ſi tñ ꝑnᵐ mãle oïum trãſmutationuȝ poniſ eẽ
ens in potẽtia: ⁊ hoc poniſ eſſe ſubm̃ imediatũ aliquaruȝ
trãſmutationũ ⁊ mediatũ aliarũ bñ põt ſaluari dĩa in-
Ad 2ᵐ ter gnõnem ⁊ alterationẽ. ¶ Ad ſcḋaȝ d. co ꝙ quãuis in
gnõne ſubãli mã ſe hẽat aliter ꝗ̃ prius: tñ non ꝑꝑ h̃ ipſa dĩ
alterari: ꝑpter hoc ꝙ hoc nomen alterari appropriatum
eſt illis que hñt ſe alr̃ non per formã ſubãlẽ: ſed ꝑ formas
Ad 3ᵐ accñtales. ¶ Ad tertiũ ꝯcediſ de motu ſucceſſiuo cuiꝰ ſuc-
ceſſio attẽdiſ ex parte partiũ gradualiũ ⁊ nõ quãtitatiua-
Ad 4ᵐ rum. ¶ Ad q̃rtã illa bñ ꝓbat ꝙ accipiẽdo gnõneȝ pro al-
teratione ꝑcedẽte introductionem forme ſubãlis genera-
Ad 5ᵐ tio eſt bñ alteratio. ¶ Ad qntã ꝯcedo ꝙ acquiſitio altera-
Ad 6ᵐ tionis eſt gnõ ſm̃ qd: ſed nõ ſimplr̃. ¶ Ad vltimã rõneȝ:
qñ dĩ ꝙ grauitas ⁊ leuitas ſunt forme ſubãles elemento-
rum: negatur. ⁊ qñ dĩ per Cõmen. dico ꝙ Cõmẽtator vo-
4. c. t. luit per hoc dicere ꝙ eſſent forme accñtales ꝯſtes quali-
tates elñtoꝝ. Uel eſt põt dici ꝙ qꝛ formis elñtorũ nõ ſunt
nomina poſita circulo quebaſ eas per nomina predicta.
Et ſic finitur iſta queſtio. Queſtio. iij.

Ueritur vtrũ ſi gnõ eẽt ipoſſibil: ⁊ al-
teratio eẽt ipoſſibilis. ¶ Et
pᵐ arguiſ ꝙ ꝙ nõ. nã gnõ ⁊ alteratio ſunt muta-
tiones diſtincte. ſicut dicebaſ in alia qõne. ꝗ
poſe eſt vnã eſſe ſine alia: nec ad põneȝ vnius
ſeqtur poſitio alteriꝰ: nec ad deſtructioneȝ vniꝰ deſtructio
alterius. ¶ 2ᵒ poſe eſt aliqḋ alterari: ꝙ tñ impoſe eſt gene-
2ᵐ rari. ergo falſum eſt dicere ꝙ ſi gnõ vnius ſit impoſſibilis
ꝙ alteratio eius ſit impoſſibilis. ꝯñã tꝫ. añs probaſ. naȝ te
poſe eſt alterari. tu enim calidus potes fieri frigidus: ⁊ tñ
te ipoſe eſt gñari: ꝙ. n. ſemel genitũ eſt amplius gñari nõ
3ᵐ põt. ¶ 3ᵒ arguiſ ſic. ſicut ſe hꝫ eẽ vel nõ eſſe ad eſſe ⁊ nõ eẽ
ſic ſe hꝫ poſſe eſſe vel nõ poſſe eſſe ad poſſe eſſe ⁊ non poſſe
eſſe: ſed modo ita eſt ꝙ aliqñ ãdo gñatio eſt ⁊ alteratio nõ
eſt: ⁊ ecõuerſo. ergo etiã gñatio poteſt non eſſe alteratione
exñte. quare falſum eſt ſi gnõ ſit impoſſibilis ꝙ alteratio
ſit impoſſibilis. ¶ 4ᵒ arguitur ſic. ſi queſtio eſſet vera. hoc
4ᵐ eſſet ex eo ꝙ alteratio ordinatur in generationeȝ tanꝗ̃ in
fineȝ: ex eo ꝙ ſi finis ſit impoſſibilis: ordinata in finẽ ſunt
impoſſibilia. modo hoc eſt falſum. nã qõlibet ens maxime
appetit ſe permanere: ⁊ omnes ſuas actiões dirigit in hoc ꝑ phyſiᵉ
ꝙ permaneat: ⁊ tamẽ ipſum ſemper manere eſt impoſſibi- coꝛũ: 8ꝫ
le: non obſtante ꝙ actiones que ordinant in illum finem
ſint poſes. Ita in propoſito videſ ꝙ q̃uis ordinareſ in ge-
nerationẽ tanꝗ̃ in finẽ: non tñ propter hoc opꝫ alteratio-
nem eſſe impoſem ſi gñatio ſit ipoſſibilis. ¶ 5ᵒ arguiſ ſic. 5ᵐ
nullius partis celi gnõ eſt poſſibilis: ⁊ tñ alicuius ptis ce-
li alteratio eſt poſſibilis. ergo q̃ſtio falſa. ꝯña pꝫ: ⁊ ꝑma pa-
rtis nota eſt per Ariſt. primo celi. 2ᵃ pars ãtis probaſ. T. c. 20.
nam aliquãdo aliq̃ pars celi eſt magis lucida: ⁊ aliqñ mi-
nus. Simili modo argueref de alteratione anime intelle-
ctiue: cuius alteratio eſt poſſibilis: qꝛ alteratur de ignoran-
tia in ſciam: ⁊ tamẽ eius generatio eſt impoſſibilis. ¶ 6ᵒ 6ᵐ
arguitur ſic. ex quo iſta ꝯñia non eſt formalis gñatio eſt
impoſſibilis. ergo alteratio eſt ipoſſibilis: ⁊ ſi tꝫ hoc: opꝫ eſ-
ſe per aliquẽ locũ. queriſ ergo. vnde locus.

Oppoſitum vult Ari. iſto. ꝑmo huius. vñ dicit. ſi
impoſſibile eſſe elñta gñari ex ſeinui-
cem impoſe eſſet eoꝝ alteratio abinuicem. T. cõ. ꝑ.
¶ Breuiter iſta qõ põt ſolui duplr̃. vno mõ ad hoiem. alio Nõnᵐ
mõ ſm̃ veritatem. vnde faciliter ſm̃ dicta empedoclis ſal-
uaretur. Empedocles. n. ponit ꝙ qõlibet elñtũ determina-
ret ſibi certas qualitates: que nõ poſſent remitti ipſo elñto
manente. vñ ponit ꝙ aqua manens aqua nõ poſſet calefie-
ri. ergo ſm̃ eũ ſi gñatio vnius elemẽti ex alio eſſet ipoſſibi-
lis. tũc alteratio eoꝝ abinuicẽ eſſet impoſſibilis: ⁊ ſic facili-
ter queſtio eſſet expedita. Sed videndo qḋ ſit dõm ſm̃ veri-
tatem ponã primo aliquas diſtõnes. 2ᵒ qꝛ neceſſarium et
impoſſibile opponũtur: videndũ eſt quõ generationem eſ-
ſe ſit neceſſarium. 3ᵒ videndũ eſt de queſito.

Quantum ad ꝑmũ ſit ꝑma diſtõ iſta: ꝙ impoſſi- pᵃ diſtõ
bile diciſ aliqñ de ſignificabili incõple-
xe. alio mõ de ſigñbili cõplexe. vt cum dicimus. chrꝰ eſt im-
poſſibilis: ⁊ ſimili mõ aliqñ de ſigñbili complexe: vt cum di-
cimus. deum eſſe eſt neceſſariũ. ¶ Scḋo notanduȝ eſt ꝙ 2ᵐ nõnᵐ
ſi iſta aliqñ dicuntur de cõplexo ſicut de oratione. hoc eſt
equiuoce. vñ orationes nõ dicũtur impoſſibiles nec neceſ-
ſarie: niſi ſicut vrina dĩ ſana vel egra: qꝛ eſt ſignum ſanita-
tis vel egritudinis. ¶ Scḋa diſtõ eſt ꝙ adhuc impoſe dĩ 2ᵃ diſtõ
duplr̃. vno modo quo ad oẽs dĩ: as tẽporis: ⁊ iſto mõ dici-
mus ꝙ deum nõ eſſe eſt impoſe. nã tã quo ad pñs ꝗ̃ quo
ad preteritum ꝗ̃ quo ad futuꝝ eſt impoſe. Simili modo
aliquid dicitur neceſſariũ ſm̃ omne tẽpus. ſicut deũ eſſe ẽ
neceſſarium ſm̃ omne tẽpus. Scḋo mõ diciſ impoſe non
quo ad omne tẽpus: ſed quo ad aliqḋ: ⁊ ſic accipitur ipoſ-
ſibile cum diciſ ꝙ propõ falſa de preterito eſt ipoſſibilis. Et
ſic ſimiliter dicimus ꝙ me bibiſſe eſt neceſſariũ: ⁊ ſic ſimi-
li modo accipitur neceſſariũ cũ dicimus propõnem veraȝ
de preterito eſſe neceſſariam: ⁊ ſm̃ iſtam acceptioneȝ de ly
impoſe ⁊ neceſſariũ bene cõcedimus ꝙ impoſſibile erit ali-
quando neceſſarium: ⁊ ꝙ neceſſarium fuit aliqñ impoſſi-
bile. verbi grã. quãuis mõ ſit impoſe me fuiſſe rome: tamẽ
ſi vadã rome ⁊ redeam: me fuiſſe rome erit neceſſariũ. ſilr
quãuis me bibiſſe modo ſit neceſſarium: tamen anteꝗ̃ bi-
berem me bibiſſe fuit impoſe: qꝛ fuit vnum falſum de preterito.
¶ Tertia diſtõ eſt iſta. impoſe aliqñ dĩ qḋ iplicat ꝯdictio- 3ᵃ diſtõ
nem: ⁊ iſto mõ dicimus ꝙ ſoꝛ. eſſe. ⁊ ſoꝛ. nõ eſſe in a. inſtãti
eſt impoſe. ſilr modo dĩ deũ nõ eſſe eſt impoſe: qõlibet eniȝ
iſtoꝝ implicat ꝯdictionem. Alio mõ capiſ impoſe qḋ nõ
dĩ impoſe: qꝛ implicat ꝯdictionẽ: ſed qꝛ nõ eſt poſe ſm̃ cur-
ſum nãlem: ⁊ iſto modo dicimus ꝙ celum non moueri eſt
impoſe. nã hoc nõ eſt poſe ſm̃ curſum nature cõſuetuȝ. ſilr
modo dicimus neceſſariũ duplr̃. vno mõ opponiſ impoſſi-
bili qḋ implicat contradictionem: ⁊ ſic dicimus deum eſſe

eſt neceſſariū. alio modo dī neceſſariū prout repugnat im
poſſibili prout capit̄ ipoſe ſm curſum nāe conſuetū: τ iſto
mō dicimus φ celū moueri eſt neceſſarium.

p^a ꝯ **Quantum** ad 2^m ſit pma ꝯ gnōnē eſſe: nō tn̄ conti
nue ſed iterciſe eſt neceſſariū prout ne
ceſſariū ꝯdicit impoſſibili φ implicat ꝯdictionē. pꝫ: qꝛ ge
2^a ꝯ nerationē nō eſſe nō iplicat ꝯdictionē. ¶ 2^a ꝯ. gn̄ationem
eē: nō tn̄ continue ſed iterciſe eſt neceſſariū put neceſſariū
opponit̄ ipoſſibili: prout aliqd dī impoſe ſm curſum nāe.
pꝫ: qꝛ nullā gn̄ationē eſſe eſt impoſe ſm curſum nature. ḡ
generationē eſſe mō p̄dicto eſt neceſſariū. aña pꝫ. nam im
poſſibile eſt materiā ſub vna forma ma^{ie} ꝑpetue propter
variam multiplicem alterationem que fit in iſtis inferiori
bus propter ꝯtinuū motū celi τ multiplicem influentiam
a corporibus ſupcęleſtibus in iſta inferiora.

p^a nōn^a **Quantum** ad 3^m. vꝫ. de queſito ſciendū eſt φ q̄uis
Ariſt. bn̄ cōcedat qōlibet elmtū de
terminare ſibi certas q̄litates ſibi cōuenientes. ſicut ignis
caliditatē τ ſiccitatē: aer caliditatē τ humiditatē: tn̄ non
negauiſſet qn̄ elemētis manētibus eoꝝ qualitates remit
ti poſſent. Cuius opp^m dixit Empedocles. Ulteri^o Ariſt.
dixiſſet talē alterationē in quolibet nō fieri gratis: imo in
aliquē finē. vꝫ. in iſtū: φ ex vno eīs poſſet aliud gn̄ari: ita
φ ſm Ar. talis alteratio ordinat̄ in generationē tanq̄ i
3^a nōn^a finem. Et ꝯ ſit vna ſuppō. ¶ Scḋa ſuppō eſt φ ordo na
turalis eſt neceſſarius ſm ſpēm: ita φ nō pōt impediri i to
to: lꝫ bene in parte. ſicut illum hominē non gn̄ari eſt poſe
τ illum: τ etiā illū: ſed non eſt poſe ſimul de quolibet.

ꝯ **Tunc ſit** ꝯ rn̄ſalis ad queſitū: φ ſi gn̄atio ē impoſ
ſibilis: alteratio eſt ipoſſibilis. probat̄ ſic.
nam per pmā ſuppōnem alteratio ordinat̄ in generatio
nem tanq̄ in finē. ergo in virtute ſcḋe ſuppōnis. ſi genera
tio eſt poſſibilis: alteratio eſt poſſibilis. ergo ad deſtructio
nem ꝯſequentis. ſi nulla gn̄atio eſt poſſibilis. nulla alte
ratio eſt poſſibilis. ¶ Breuiter iſta ꝯña tenet p hoc φ im
poſſibile eſt naturā omnino fruſtrari in eius actione. Si
ergo nō eſſet poſſibile fieri gn̄ationem: τ nō eſſet poſe fieri
alterationem ſm curſum nature. nunq̄ enim nā ageret al
terationem. niſi aliqn̄ fieret gn̄atio propter quā tanq̄ pro
pter finem alteratio agitur a natura. Et ex hoc pōt patere
per quē locum tenebit hec ꝯña. gnō eſt impoſſis. ergo al
teratio eſt impoſſibilis. lꝫ enim p locum a cauſa finali ad
ſuū effectū. per iſtam maximā. ſi finis eſt impoſſibilis effe
p.c.32. ctus eſt impoſſibilis in virtute illius. deus τ natura nihil
3.a.45. agit fruſtra. hoc eſt ſm curſuꝫ nature. nō enī in toto actio
Dub^m nes naturales fruſtrātur ſuis finibus. ¶ Sꝫ. d. m. ex quo
ſicut dictū alteratio ordinat̄ in generationē tanq̄ in finē.
ponat̄ ergo φ aliqd per imaginationē ſit vna frigiditas
ab omni ſubto ſepatata: τ applicetur ſibi vnū calidū ex
cedens ꝑ in illā caliditatem illam frigiditatem. tūc querit̄
vtrū fiet actio in illā frigiditatē: τ videt̄ φ nō. nam nō eſt
poſe φ fiat ibi aliq̄ generatio: nec aſſilatio paſſi ad agens:
cū ergo actio alteratiua ordinet̄ in generationē. videt̄ φ
ibi fieret aliqua actio. vñ ſi calidū ageret in iſtā frigidita
tem ad corruptionē illius frigiditatis nulla ſequeret̄ ge
R^e neratio nec aſſimilatio. ¶ Breuiter dico φ non aget in il
lam frigiditatē: τ pmo poſſet ſm hoc aſſignari rō iam fa
2 cta. ¶ 2° ex alio. nā nālia in ſuis actionibus nō intendunt
pncipalr corruptionē: ſed pncipaliter gnōnem: lꝫ nō poſ
ſet fieri alicui^o gnō niſi fieret alterius corruptio. ergo opꝫ
agentia nālia corrumpere. ſi volunt gn̄ationē facere. mo
do in caſu predicto. cū nulla poſſet fieri generatio ſequitur
3 ibi nullam fieri corruptionē frigiditatis. ¶ 3° ex alio: qꝛ
ibi nō eſſet aliquod ſubm. ex quo illa frigiditas ponit̄ ſepa
rata a ſubto qō eſt receptiuū talis actionis ipſius calidi
tatis. finalr ḡ dico φ in illa frigiditate nō fieret actio.

Ad rationes ¶ Ad pmam dico: φ nō obſtāte Ad rōes
φ gn̄atio τ alteratio ſunt muta Ad p^m
tiones diſtincte: tn̄ qꝛ alteratio ordinat̄ in gn̄ationē. vide
tur φ ſi gn̄atio eſt ipoſſibilis: alteratio eſt ipoſſibilis. verꝫ
eſt tn̄ φ illa ꝯña nō eſt formalis: ſed tn̄ ſuppoſito ordine
nature. ¶ Ad 2^m dico: φ q̄uis ſit poſſibile eſſe alicui^o Ad 2^m
alterationē: cuius nō eſt poſſibile eſſe gnōnem: tn̄ poſſibi
le eſt eſſe gnōnem alicuius alterius. ergo alteratio non or
dinatur in generationem illius quod alterat̄: ſed in gene
rationem alicuius alterius ex illo. ¶ Ad tertiam dico: φ Ad 3^m
q̄uis poſſibile ſit eſſe alterationē quā non imediate ſeq
tur gnō: tn̄ non eſt poſe eſſe aliquā alterationē: quam non
tunc vel alias ſequatur gn̄atio. ¶ Ad quartā. qn̄ dī alte Ad 4^m
ratio ordinatur τc. cōcedo: τ qn̄ dicit ſepe finis eſt impoſſi
bilis: τ ordinata in finē ſunt poſſia. dico φ nunq̄ ſimplr
finis eſt impoſſibilis: quādo ordinata in finē ſunt poſſia: τ
qn̄ dī de pmanentia. dico φ ſimpliciter talis finis non eſt
impoſſibilis. q̄uis enim entia naturalia non poſſint ſemp
ma^{re} ſm individuum: tamen poſſunt ma^{re} ſm ſpeciem: τ
ſic lꝫ fruſtrarentur in eorū actionibus in parte: non tamē
in toto. ¶ Ad qntam. dico φ qō intelligitur de alteratio Ad 5^m
ne que eſt inter q̄litates actiuas τ paſſiuas. que de per ſe or
dinentur in generationem: ſed mō talis alteratio non eſt
in aliqua parte celi. Conſimili modo dicat̄ de alteratione
anime intellectiue. ¶ Ad ſextā. qn̄ dī. vnde locus: dictum Ad 6^m
eſt ſuperius in queſtione τc. Queſtio. iiij.

Queritur Utrum generatio vnius ſit
corruptio alterius. ¶ Et ar p^m
guitur pmo φ nō. nā ſi ſic. tunc gnō eēt cor
ruptio: ſed hoc eſt falſum. falſitas patꝫ: qꝛ ge
neratio τ corruptio ſunt mutationes oppoſi 2^m
te. τ per ꝯñs vna nō ē alia. ¶ Scḋo arguit̄ ſic. corruptio
eſt forme: que corrūpitur: τ generatio forme que genera 3^m
tur. modo vna illarum formarū nō eſt alia. ḡ τc. ¶ Ter
tio ſi ſic. ſeqtur φ ſemper eſſet eq̄lis multitudo ſuppoſito
rum: ſed hoc nō eſt neceſſariū: lꝫ pitagoras hoc ponebat.
ꝯña lꝫ ex eo: qꝛ cū vnum corrūpit̄ aliud gn̄atur. ¶ 4° ali 4^m
cuius generatio eſt pluriū corruptio. ergo non ſemp gn̄a
tio vnius eſt corruptio alterius: imo pluriū. aña pꝫ de ge
neratione mixti ex elemētis. vbi q̄tuor corrūpuntur. ſ. ele
mēta: τ vnū ſolū gn̄atur. ſ. mixtū. ¶ Quinto arguit̄ ſic. i 5^m
nutritione τ p̄cipue in nutritiōe hoīs aliqd corrumpitur
puta alimentū: τ tamē nihil ibi generat̄. nō enim pōt dici
φ ibi generetur aliqua forma noua vel aliqua pars for
me ex eo φ aīa intellectiua pus p̄exiſtebat: τ etiā qꝛ aīa in
tellectiua eſt indiuiſibilis. ¶ Sexto arguit̄ ſic. nā quādo 6^m
aīal corrūpitur nō videtur φ vna forma generetur. nā ali
ter idē a quolibet pluriū agentiū pōt generari ex eo φ ani
mal a quolibet plurium agētium pōt corrūpi. idem enī eſt
corrumpens formā preexiſtentē τ generans ſequētē: cū
ergo animal indifferēter a pluribus agentibus pōt corrū
pi. tunc ſi poſt eius corruptionē generet̄ vna alia forma.
illa forma a pluribus agentibus indifferenter poſſet gene
rari: φ tamē eſt falſum. ſicut poſtea videbitur. ¶ Septi 7^m
mo arguitur ſic. nam quādo generatur homo. tūc ibi ē ge
neratio alicuius: τ tamē videt̄ φ nō ꝑpter hoc ſit ibi cor
ruptio alterius ex eo φ forma preexiſtēs. ſicut forma em
brionis diſponebat ad generationē hoīs. ergo videtur φ
ipſa poſſit ma^{re} cū forma hominis: τ per cōſequēs nō cor
rumpitur in aduentu forme hominis. ¶ Octauo arguit̄ 8^m
ſic. nā in ſeparatione anime intellectiue a corpore eſt gn̄a
tio alicuius forme: in materia in qua pus erat aīa: τ non
corrūpit̄ poſt eius ſeparationē a corpore. ¶ Nono argui 9^m
tur ſic. in generatione luminis in medio nihil corrumpit̄:
τ ſimiliter in generatione ſciētie in anima. ergo nō cuiuſli
bet gn̄atio eſt alicuius corruptio. ¶ Decimo arguit̄ ſic. 10^m

nam cum ex elementis ſit mixtum.tunc gñantur ſibi ſapores ⁊ odores:⁊ conſimiles qualitates abſqȝ corruptione aliquarum qualitatum aliarum eis oppoſitarum:ex eo ꝙ nulle ſunt tales qualitates in elementis.purum enim elementum caret odore ⁊ ſapore ⁊ colore ⁊c̄.

T.c.17. **In oppoſitum** eſt Ar.ꝓbuius.naꝫ per h ꝓbat Ar.ꝑpetuitateꝫ gnōnis. ℭ Breuiter iſta qō pōt hīe duplicem inteᵐ ⁊ ſm vtrunqȝ reſpondēdū eſt ad ipſam. ℭ Primus inteˢ eſt. vtrū iſta propoſitio ſit vera.gñatio vnius eſt corruptio alterius.i.ꝙ illud idē qō eſt generatio eſt corruptio. ℭ Secūdus intellectus eſt talis:an gñationem vnius ſequaꝭ vel ꝑcedat corruptio alterius. Primo ergo rñdendum eſt ad qōnem ſꝫ primum ſenſum. Secūdo ſm ſecundum.

p. ʒ **Quantum** ad primum ſit ꝑma cōcluſio iſta:ꝙ ſi generatio ⁊ corruptio ſumitur ꝓ ſubiecto illius:quod de nouo capit eſſe poſtꝗ̄ nō fuit: vel nō eſſe poſtꝗ̄ fuit:generatio eſt corruptio.probaꝭ:qꝛ ſic idē. puta materia eſt generatio ⁊ corruptio:que eſt eadem in genito que fuit in corrupto:⁊ ſm hoc conceditur ꝙ continue ⁊ perpetue ſine interciſione generatio eſt ⁊ ſimilr corruptio eſt.pꝫ hoc:qꝛ continue perpetue ⁊ ſine interciſione mā eſt:ſed tamen cū hoc cōcedēdum eſſet ꝙ quāuis generatio perpetue eſt ſine interciſione:non tñ generatio eſt ꝑpetue generatio ſine interciſione . nam aliquādo materia non eſt generatio.aliquando enim qeſcit per tempus ſub

2. ʒ aliqua forma. ℭ 2ª concluſio eſt iſta:ꝙ ſi generatio capiꝭ pro forma vel pro compoſito qō gñatur:⁊ corruptio pro forma vel cōpoſito qō corrumpitur:gñatio nō eſt corruptio.probaꝭ.nam cōpoſitū qō generatur nō eſt cōpoſitꝰ qō corrūpitur:nec forma que corrumpitur.

Quantum ad 2ᵐ intellectū pōt poni iſta ʒ.ꝙ intelligēdo qōnem indefinite gnō vnius ē corruptio alterius.pꝫ.nā videmus ꝙ cū generatur aq̄ ex igne:vel ecōuerſo.corruptionē vnius ꝯcomitatur generatio alterius. ℭ Sed intelligēdo qōnem ſm predictū ſenſum vliter.tūc eſt maior difficultas.vꝫ.vtrū ſemꝑ gñatio vnius ſit corruptio alterius. Et ſic ad vidēdum de hoc.ꝑmo ponam aliquas diſtōnes ſcdo ʒnes de gnōne ⁊ corruptione accñtium.3º de gnōne ⁊ corruptione ſubārū.

pª diſio **Quantuꝫ** ad ꝑmū ſit ꝑma diuiſio iſta . ꝙ quedaꝫ eſt gñatio alicuius qualitatis nō habētis contrarium:ſicut eſt generatio luminis in medio:⁊ generatio ſcientie in aīa:quedam aūt eſt gñatio alicuiꝰ qualitatis habētis cōtrariūꝫ.ſicut generatio caliditatis vel albedinis.

2ª diſio ℭ Scōa diuiſio eſt iſta.ꝗ̄dā ſunt accñtia a qbus vel eoꝝ ꝯtrarijs mā nunꝗ̄ denudaꝭ.ſicut ſunt.caliditas. frigiditas.humiditas.⁊ ſiccitas:grauitas.⁊ leuitas.vꝫ.ſi mā ſtet ſub forma mixti:ſiue ſub forma elemēti:nunꝗ̄ denudaꝭ ab aliquibus iſtarū qualitatuꝫ.Alia ſunt accñtia a qbus aliqñ:⁊ ēt ab eoꝝ ꝯrarijs denudanꝭ.ſicut ſunt iſte qualitates odor ſapor ⁊c̄.vꝫ.cū mā ſtat ſub forma elemēti.ꝑmo eſt denudata a colore quolibet:ab odore quocunqȝ:⁊ ſapore quocūqȝ.

3ª diſio ℭ 3ª diuiſio eſt iſta:quedam eſt gñatio vel corruptio ſimplr ſubē.ſicut elementi ⁊ alia mixte vt hominis.

4ª diſio ℭ Quarta diuiſio.gñatio ſubē mixte ꝗ̄daꝫ eſt ſubē inanimate ſicut ligni vel lapidis:⁊ ꝗ̄daꝫ aiate:⁊ hoc eſt vel anima intellectiua vel ſenſitiua.

p. ʒ **Quantuꝫ** ad ſcōm ſit ꝑma ʒ.nō opꝫ ꝙ gnō q̄litatis nō hñtis ꝯriuꝫ ſit corruptio alterius:nec opꝫ corruptionē eius eſſe gnōnem alterius. pꝫ hoc de gnōne ⁊ corruptione luminis:⁊ ſilr de gnōne ⁊ corruptione ſcia in aīa.

2. ʒ ℭ 2ª ʒ.in gñatione accidentiū:a quibus vel eoꝝ ꝯrarijs mā pōt denudari:nō opꝫ ꝙ ſemꝑ gñatio vnius ſit corruptio alterius.pꝫ hoc.nam ex elñtis ſit mixtū ⁊ generatur ſapor abſqȝ corruptione alicuius ſaporis ſibi ꝯrarijs ⁊ ſimiliter odor ⁊ color:⁊ ſilr cū mixtū corrumpitur in elementa:corrūpitur hꝫ qualitates abſqȝ gñatione qualitatum ſibi ꝯriarum.

3. ʒ ℭ 3ª ʒ.in gnōne qualitatū habentium ꝯriū:a qbus mā non pōt denudari ſic eſt ꝙ ſemper generatio vnius eſt corruptio alterius.pꝫ hoc.naꝫ mā:nec ſub forma elementi:nec ſub forma mixti pōt ſtare ſine hꝫ q̄litatibus.ergo ſemꝑ opꝫ ꝙ aliqua taliuꝫ qualitatum ſit in materia:⁊ cū nō poſſint eſſe ſimul in mā propter ꝯrietates eoꝝ:opꝫ ꝙ cū vna gñatur alia corrūpatur ⁊ eꝯ.

p. ʒ **Quantum** ad 3ᵐ ſit ꝑma ʒ iſta.gnō mixti ex elñtis:ſi elñta nō ponanꭍ manere in mixto:eſt non corruptio vnius:ſed pluriū.pꝫ:qꝛ eſt corruptio pluriū elñtoꝝ.

2. ʒ ℭ 2ª ʒ.gnō mixti ex elñtis.ſi elementa ponantur manere in mixto:⁊ cū hoc ponanꭍ ꝙ forme elñtorum ſubāles:nec intēdanꭍ:nec remittanꭍ:eſt ſine aliq̄ corruptione ſubāli:quāuis hñ aliqui gradus qualitatuꝫ elementoꝝ corrūpanꭍ.pꝫ ex quo elñta ponunꭍ manere ⁊ forme ſubāles eoꝝ ponunꭍ nec intenſibiles nec remiſſibiles.

3. ʒ ℭ 3ª ʒ eſt iſta.gnō mixti ex elñtis ſi elñta ponunꭍ maᵉʳᵉ in mixto:⁊ cū hoc forme ſubāles eoꝝ ponātur intendi ⁊ remitti eſt cū quadā corruptione ſubāli:puta formaꝝ ſubſtantialiū elemētorum:non tñ totali:ſed ſm aliquos gradus.pꝫ ex quo forme ſubſtātiales elemētoꝝ.ponunꭍ intendi ⁊ remitti.

pª ſuppō ℭ Pro q̄rta ʒne ſit ꝑma ſuppō: ꝙ mā nunꝗ̄ pōt eſſe ſine forma ſubāli.

2ª ſuppō ℭ 2ª ſuppō.mā nō pōt ſimul habere niſi vnā formā ſubālē.

4. ʒ ℭ Tūc ſit 4ª ʒ iſta:ꝙ quādo vna forma ſubālis corrūpitur alia gñatur: ⁊ econuerſo.probatur ſic.nā aut forma generaꭍ in materia in qua preexiſtebat forma:aut gñatur in mā in qua nō preexiſtebat forma.ſi dicitur ꝑmū.cōtra.per ſecūdā ſuppōnem:materia non pōt ſimul habere plures formas ſubāles.opꝫ ergo ꝙ forma preexiſtens corrūpaꭍ:⁊ ſic generatio vniꝰ forme eſt corruptio alterius.ſi vo dī ſcōm:hoc eſt contra primam ſuppōnem.

Nōndū ℭ Sciendum eſt tñ ꝙ talē ʒnem ponit pħs:ſed nō credēdum eſt ꝙ aliq̄ forma pōt generari abſqȝ corruptione alterius forme.

T.c.17. vñ ſm illos qui in hoīe nō ponunt niſi aīam intellectiuā:in ſeparatione a mā generatur noua forma in mā:abſqȝ corruptione forme precedētis.ſimiliter in nutritiōe hoīs corrūpitur forma alimēti abſqȝ noua gnōne alicuius forme ſubālis.nā forma alimēti corrupta aīa intellectiua incipit informare illā mām abſqȝ h ꝙ ipſa de nouo generetur . Et iō q volūt ſtare in predicta ʒne cum pħo ponunt in hoīe pcter aīam intellectiuā vnā formā ſubālem eductā de potētia māe:⁊ dicūt non eſſe impoſſibile in eadē mā eſſe plures formas ſubſtāntiales:quaꝝ vna eſt educta de potētia materie:⁊ alia nō.mō dicit: ⁊ verum eſt:ꝙ aīa intellectiua nō ſit educta de potentia māe:⁊ ideo ſm hoc ꝙ diuerſi diuerſimode opinarenꭍ opꝫ modificare quartā ʒnem.ſicut pꝫ inſpicere volenti.

Ad rō̄es **Ad rōnes** ℭ Ad primam ⁊ ſecūdaꝫ pꝫ ex dictis. ℭ Ad tertiaꝫ dico:ꝙ adhuc nō opꝫ ꝙ ſit eq̄lis multitudo ſuppoſitoꝝ.nam aliqñ gnō vnius eſt corruptio plurium. ℭ Ad quartam ⁊ q̄ntam pꝫ ex dictis. ℭ Ad ſextā dico:ꝙ prout poſtea videbiꭍ non eſt incōueniens idē a pluribus agētibus nō influētibus in effectū indifferēter poſſe gñari:quātis hoc hñ ſit inconueniens in influētibus in effectū. ℭ Ad alias rōnes pꝫ ex ſuperius dictis quid ſit dicendum.

Queſtio.v.

QUeritur Utrum in generatione ſimpliciter fiat reſolutio vſqȝ ad materiā primā.

pᵐ ℭ Et arguiꭍ ꝑ ꝙ nō. nam ſi ſic.ſequitur ꝙ ex ſemine hoīs non potius deberet generari homo ꝗ̄ aſinus vel aliqō aliud indiuiduuꝫ alterius ſpēi ab homine:ſed hoc eſt falſum:⁊ ꝯtra pħꭍ.naꝫ ex quo in genito nihil remaneret ꝑter māᵐ primā que fuit in corrupto.ſequitur ꝙ omnes diſpōnes ⁊

qualitates exiſtentes in ſemine hominis diſponētes ad ge
nerationem hominis corrūperetur in materia anteq̄ ge
neraretur forma hominis: ſed tamē quando tales diſpoſi
tiones materie ſunt corrupte materia eſt oīno indifferens
ad quācunq̄ formam gn̄andam. ergo non potius ex illa
2m materia gn̄abitur homo q̄ aſinus vel bos. ¶ Secundo
arguit ſic. aliqua forma ſubſtātialis manet in genito que
prius erat in corrupto. ergo in gn̄atione ſimplr nō fit reſo
lutio vſq̄ in mām primā. ꝯña tenet. aña probaꝛ. nā forma
corporeitatis manet eadē. probaꝛ. nā ſi non: ſeqtur ꝙ non
maneret idē corpus. hoc eſt falſum: qꝛ manet eadē mā q̄
3m eſt vnū corpus. eſt. n. lōga lata ꝛ profunda. ¶ Tertio ar
guitur ſic. eadē eſt forma oſſis mortui que fuit oſſis viui.
ergo in generatione ꝛ corruptione ſimplr non fit reſolō vſ
q̄ ad mām primā. ꝯña tꝫ. nam ibi manet idē nomē ſubā
le ꝛ eadē diffinitio: ibi ēt manet eadem forma ſubſtātialis:
ſyſtē in oſſe viuo ꝛ mortuo. ergo ꝛc̄. maior ē nota. minor
probaꝛ: qꝛ os mortuū ita dicit os. ſicut os viuū. ſimiliter
4m ita cōuenit ſibi diffinitio oſſis. ſicut oſſi viuo. ¶ Quarto
arguitur ſic. in generatione ꝛ corruptione ſimpliciter ma
net eadē qualitas ꝛ eadem figura. ergo qō ſalſa. aña pba
tur. nā videmus ꝙ in boue mortuo manet eadem quanti
tas: ꝛ ſilr figura que fuit in boue viuo. Si enim aliqs bos
viuus eſt bicubitus: ipſo interfecto adhuc obtinet illā quā
p̄ pꝰ. 63. titatē. ¶ Quinto arguitur: auctoritate Cōmenta. di. ꝙ
6m dimenſiones materie ſunt eterne in materia. ¶ Sexto ar
guitur ſic. in genito manet eadē qualitas que fuit in corru
pto. ergo qō ſalſa. ꝯña tenet. aña patet de qualitate ſimbo
la. ſi enim ex aqua fit aer manet eadem humiditas in ge
nito que fuit in corrupto. Et ſimiliter ſi aliquis bos inter
ficiatur ipſo interfecto ſtatī poſt manet aliqua caliditas:
ſed non videtur ꝙ ſit de nouo ibi genita: q̄ non apparet
quis illam caliditatem generaſſet ibi.

T. c. 23. **Oppoſitum** dicit Ariſt. p̄mo huius dicēs: gene
rationē ſimplr eſſe trāſmutationē
huiꝰ totius in hoc toto nullo ſenſibili remanēte.

p̄ nōm **Pro reſolutione** mãe p̄me notandū eſt ꝙ
per reſolōnē in mām pri
mam intelligit an in gnōne ꝛ corruptiōe ſimplr aliqd ali
ud q̄ mā p̄ma manet in genito qō prius fuit in corrupto.
Reſolutio ergo in mām p̄mā nihil aliud eſt p̄ter mām pri
mā maneᵗ in genito q̄ prius fuit in corrupto. Et ad hoc ꝙ
T. c. 23. fiat talis reſolutio videt auctoritas Ariſt. allegata. ſi nul
lum ſenſibile maneat in genito qō prius fuit i corrupto. vi
2m nōm detur ꝙ ſit facta hꝰ reſolutio. ¶ Ulterius ſciēdum eſt ꝙ
hꝰ reſolutionē poſſumus imaginari dupl'r. vno mō quā
tum ex p̄te forme ſubālis. ſic. vꝫ. ꝙ nulla forma ſubſtātia
lis maneat in genito que prius fuit in corrupto. alio modo
quantum eſt ex parte formarū accītalium: ſic. vꝫ. ꝙ nul
la forma accītalis maneat in genito que prius fuit in cor
rupto. mō in iſta qōne videndū eſt de hꝰ reſolōne quātū
eſt ex parte forme ſubālis: ꝛ in ſequenti qōne videbitur de
hꝰ reſolutione q̄tum eſt ex parte forme accītalis.

nōm p̄m **Quantum** ad p̄mū ſciēdū eſt ꝙ aliq imaginātur
in eodē ſupᵒ p̄les formas ſubāles vnā
p̄ opio quam ponūt maneᵗ perpetue in materia. ſ. formā corporei
tatis: per quā mā eſt corpus: ꝛ aliam formā ſubſtantialem
per quā tale indiuiduū ponitur in tali ſpecie vel in tali. ꝛ
iſti quantū eſt ex parte forme ſubſtātialis negāt reſolutio
nem vſq̄ in mām primā in gnōne vel corruptione ſimpli
citer. vñ dicunt ꝙ cū bos interficitur. tūc forma ſubſtātia
lis per quā fuit bos corrumpitur: ſed adhuc manet forma
2° opio corporeitatis per quā fuit corpus. ¶ Alij imaginātur for
mas ſubāles cītoꝝ maneᵗ in mixto: ꝛ iſti ēt habēt negare
quantū eſt ex parte forme ſubālis vel formarū in genera
tione ſimplr ꝛ corruptione fieri reſolutionē vſq̄ in mate

riam p̄mā. vñ cū bos īterficiꝰ ꝑcedūt eaſdē formas ſubā
les cītoꝝ maneᵗ in boue īterfecto q̄ erāt in boue viuo.

Contra iſtos pono talē ꝯnē: ꝙ in nullo īdiuī
duo ſunt p̄les forme ſubāles to p̄m
tales educte de poᵗ mãe. pbaꝛ. nā ſicut īpoſe eſt eandē ce
ram ſimul hēre diuerſas figuras totales: ita impoſſibile ē
mām ſimul habere diuerſas formas ſubāles. vnde ex quo
quālibet formā ſubālem diſtinctā ab alia ſequitur figura
diſtincta ſi in vna mā eſſent plures forme ſubāles totales.
tunc talis mā haberet ſimul plures figurationes totales.
quarū quelibet eſſet mere extēſa. ſi ergo hoc eſt impoſe de
mā: ſequitur hoc eſſe impoſe de quolibet indiuiduo. ¶ 2° 2m
arguit ſic. nam dato oppoſito qōnis: tale indiuiduū eſſet ī
diuerſis ſpēbus. ſi enim aliqō indiuiduū haberet plures
formas ſubāles: ille nō poſſent eē eiuſdē ſpēi. nā aliter vnū
indiuiduū alicuius ſpēi eſſet duo īdiuidua illius ſpēi. ſi au
tem poneret diſtinctū ſpē per quālibet illarum formarū
illud indiuiduū reponeretur ſub alia ſpē diſtincta. ſequi
tur ꝙ tale indiuiduū eſſet diuerſarū ſpērum: qō fuit pro
bandum. ¶ 3° arguit ſic. naꝫ ſi eſſet aliqua talis forma q̄ 3m
perpetue maneret in mā. ſicut aliqui imaginauerunt. ſeq
tur ꝙ mā nullam aliam formā reciperet. nam ſicut dicit
Cōmen. ſuper p̄mo phyſi. materia hñs vnam formā non
recipit aliā. Etiā ſi poneretur vna forma in mā que rema p̄ pꝰ. 69.
neret in receptione alterius illa ita reciperet a forma pre ꝛ. 63. ꝛ p̄
exiſtente ꝛ manēte ſicut a mā: ſed hoc non: propter hoc ꝙ c. de ſub.
ſicut materie repugnat informare ita forme repugnat reci orbis.
pere. vñ Cōmenta. in de ſubā orbis actui repugnat recipe
re. ¶ Sed ꝯ iſtam ꝯnem diceres. in eodē indiuiduo ſunt Dubiū
plures forme accidentales. ſicut in eodē. ſ. lacte eſt albedo
ꝛ dulcedo: quare etiam in eodē non poſſunt eē plures for
me ſubāles. ¶ Scdō ad idē. nam in boue eſt forma ſubā 2m
lis oculi: ꝛ ſimiliter forma ſubālis oſſis. ſimilr forma ſubā
lis carnis. modo iſte forme ſubāles ſunt ſpecifice diſtincte
ex eo ꝙ oculus ꝛ caro differūt ſpecie. ¶ Tertio arguitur 3m
ſic. nam in eodē hoīe. ſ. in ſoꝛ. eſt ſimul anima intellectiua
ꝛ ſenſitiua: que ſunt forme ſubāles diſtincte ſpē.

Ad iſta dico ad p̄mum: ꝙ lꝫ aliqō indiuiduū poſſit Ad p̄m
hēre diuerſa eſſe accītalia: tñ non pōt eſſe di
uerſa eſſe ſubālia. Ideo in eodē indiuiduo pñt eſſe plures
forme accītales ſaltē totales: ſed nō ſubāles. ¶ Ad ſcōm Ad 2m
dico: ꝛ breuiter ꝙ nō eſt inconueniens ꝙ in eodē ſint plu
res forme ſubāles partiales diſtincte ſpecie exñtes partes ī
tegrales vnius forme totalis: per quā aliquod indiuiduū
eſt alicuius ſpēi pro tunc. vñ dico ꝙ forma totalis ipſius
bouis eſt compoſita ex partibus integralibus diuerſarū
rationū. vñ ſicut bos ē vnū corpus etherogeneū ita forma
totalis ipſius bouis eſt vna forma etherogenea. Uñ vlte
rius dico: cuius oppoᵐ alij dicunt: ꝙ ſi illa pars forme bo
uis q̄ eſt in pede eſſet in oculo: ipſa ita modicū viueret ſicū
modo: nec iſta ſunt cōtra ꝯnem. nam ꝯcluſio dabaꝛ de for
mis ſubālibus totalibus. ¶ Ad tertiū dico: ꝙ illa nō ē ꝯ Ad 3m
cōcluſionē. nā cōcluſio dabaꝛ de formis ſubſtātialibꝰ edu
ctis de potētia materie. verū autem in hoīe anima intelle
ctiua ꝛ ſenſitiua ſint forme diſtincte: de hoc nō curo ad p̄
ſens. nā hoc pertinet ad librū de anima. ¶ 2° concluſio eſt 2° ꝯ
iſta: quātum eſt ex parte forme ſubſtantialis in generatio
ne ſimplr fit reſolutio vſq̄ ad mām primā. pꝫ. naꝫ forma
ſubālis preexiſtens nō pōt maneᵗ cū forma que generatur:
aliter enim in eodē indiuiduo eſſent ſimul plures forme
ſubſtātiales: qō eſt falſum. ſ. cōtra prima concluſionē. er
go adueniēte forma que generatur forma preexiſtēs cor
rumpitur: ſic ꝙ primum inſtans eſſe forme generate ē p̄
mum nō eſſe forme corrupte. modo hoc eſt fieri reſolutio
nem vſq̄ in mām primā q̄tū eſt ex parte forme ſubālis.
¶ Ex iſta ꝯne ſeqtur ꝙ nihil qō eſt de ſubſtātia generati p̄m corm

2m cor. fuit de ſubā corrupti niſi mā. ℂ Secūdo ſequitur illas ma-
3m cor. nere eandē in genito ⁊ corrupto. ℂ 3° ſequitur illam de ſe
nullam habere diuiſionē ⁊ diſcontinuationē in ſuis parti-
bus. vñ ocēm diſ^tem quam hȝ ſȝ ſuas partes eſt ex parte for-
4m cor. marum ſubaliū. ℂ 4° ſeqtur ꝙ oīa que ſunt infra con-
cauum orbis lune quātū eſt ex parte mãe ſunt vnuȝ conti-
nuum vñ ſi oēs forme accñtales ⁊ ſubāles annihilarē-
tur: mā nō annihilata: maneret vna maſſa cōtinua ꝓcēſa
ad cōcauitateȝ orbis lune: que tunc ſm̄ diuerſas eius par-
tes diuerſis formis eſſet depicta. ſicut vna ſuperficies con-
tinua parietis diuerſis imaginibus depicta.

Ad rōnes **Ad rationes** ℂ Ad p̄mā negaſ ꝯña. vñ q̄uis
i gnōne hoīs ex ſemie oīa p̄extītia
corrūpanſ p̄ter mām: tñ qꝛ nō ꝑ ſe mā maneret ſine illis
ente gnōñe forme hoīs. ſequiſ potius ex illa generari ho-
minem q̄ȝ aſinū. ℂ Ad 2^m pȝ ex ꝯ̄nibus. ℂ Ad 3^m ſilr.
pȝ ex dicis. ℂ Ad q̄rtā de q̄litate negaſ. ℂ Ad q̄ntā ſilr.
ℂ Ad ſextā ēt patebit in alia qōne. Qō. vi.

Queritur Utrū maneat aliqua quali-
tas in gñato que fuit p̄us in
p^m corrupto. ℂ Et arguiſ p̄mo ꝙ ſic. nā ſi non:
p̄ ge. 25. ſeqtur ꝙ in h̄ñtibus ſimbolū nō eſſet facilior
tráſitus: ſed hoc eſt falſum. ꝯña tȝ: qꝛ oēs q̄li-
2m tates preexiſtētes corrūperentur. ℂ 2° arguiſ ſic. qꝛ ſi nō:
ſeqtur ꝙ frigiditas gñaret caliditatē: ſed hoc eſt falſum.
nā ponatur ꝙ frigiditas corrūpat aliqȯ aīal. tunc ſi in ca-
dauere eſt aliqs nouus calor qui nō prius erat in corpore
3m viuo. ille nō vꝫ eſſe genitus niſi ab illa frigiditate. ℂ Ter-
tio. nā in corruptione hoīs non videſ a quo generetur illa
figura ⁊ imago: que eſt in cadauere: niſi tūc dicatur ꝙ ea-
dem figura ⁊ imago: que eſt in cadauere fuit in homine:
⁊ per ꝯñs videſ aliquā qualitatē manere in genito: que p̄i-
4m us erat in corrupto. ℂ 4° ſic. omne qȯ gñatur: gñatur ex
ꝯ̄rio tanq̄ȝ ex termino ſi habeat ꝯ̄riū: ꝓpter qȯ dī ꝙ albū
non fit niſi ex nigro. mō ſi in cadauere fieret noua calidi-
tas: illa non fieret ex contrario: ſed hoc eſt falſum. ſuppo-
ſito ꝙ illud ex quo generatur cadauer p̄us fuiſſet calidū.
5m ℂ Quito. nā niſi aliq̄ qualitas que p̄us fuit in corrupto
maneret in genito. ſequeretur ꝙ aliqȯ accidēs generareſ
ſine alteratione ſucceſſiua: ſed hoc eſt falſum. ⁊ ꝯñtia pȝ.
nā ſi aliqs homo gñatur. tunc ſi caliditas eius nō preexi-
ſtebat in materia: ſed de nouo gñatur cum ipſo: ſeqtur ꝙ
6m illa caliditas gñaretur ſubito: ſicut homo. ℂ 6° arguitur
ſic. nā in interfectione bouis corrūpitur caliditas ⁊ gñanſ
oīa noua in cadauere: ſed hoc videtur eē fruſtra. nā agēs
corrumpēs bouem fruſtra caliditatē illaȝ corrūperet. ex
7m quo ſtatim aliā conſimilē in cadauere generaret. ℂ 7° ar-
guitur ſic. nā quenſ cū ex aqua gñatur aer qd corrumpit
humiditatē aque: ⁊ probaſ ꝙ non aer: qꝛ ſm̄ nullaȝ eius
qualitatē ꝯ̄riatur humiditati aque. vñ humiditas eſt q̄li-
8m tas ſimbola aeri ⁊ aque. ℂ Octauo. nā videmus ꝙ ſi ali-
quis homo habeat aliquā cicatricē: ꝙ eadem cicatrix ma-
net in cadauere: cū homo fuerit corruptus: ſed cicatrix eſt
q̄litas. eſt enim de q̄rta ſpecie q̄litatis. ergo aliqua eadem
qualitas que erat in genito manet in corrupto.

T. c. 23. **In oppoſitum** arguiſ. nā ſi aliq̄ q̄litas ⁊c̄. ſe-
quitur ꝙ diffō gnōnis: quaȝ
ponit Ar. ꝑ hūius. nō eſſet bona. vȝ. gnō eſt tráſmutatio
huius totius in h̄ totū nullo ſenſibili remanēte. mō ſi aliq̄
q̄litas eadem maneret in genito q̄ prius fuit in corrupto.
tūc aliqȯ ſenſibile maneret in genito: qȯ prius fuit in cor-
2m rupto. cuius oppo^m dicit predicta diffō. ℂ 2° ſi aliq̄ q̄litas
maneret eadē i genito q̄ p̄us fuit i corrupto. ſeqtur ꝙ ſm̄
gnōnis ſimplr̄ eēt ens in actu. eēt. n. ens i actu ꝑ illā q̄lita-
2. c. 2. 4. tē. ꝯñs eſt ꝯ̄ Ar. ℂ 3° ſi ut ſe hȝ accñs ad ſubam: ita ſe hȝ
compoſitū accidentale ad compoſitū ſubſtantiale: ſed ita
eſt ꝙ qȯlibet accidēs preſupponit ſubam. ergo etiaȝ qȯli-
bet compoſitū accidentale preſupponit cōpoſitū ſubſtan-
tiale. modo tñ ſic non eſſet ſi aliqua qualitas eadē in ma-
teria maneret in genito ⁊ corrupto. nam tunc compoſitū
actu tale. i. compoſitū ex materia ⁊ forma ⁊ tali qualitate
non preſupponeret compoſitū ſubāle: ex eo ꝙ ſicut in alia
queſtione dicebatur: in gnōne ſimplr̄. quantum eſt ex par-
te forme ſubalis. fit reſolutio vſq̄ȝ in mater. ā p̄mā. ℂ 4° 4m
arguitur ſic. ſi maneret aliqua q̄litas eadeȝ in genito que
fuit in corrupto: ſequitur ꝙ accñs migraret de ſubiecto in
ſubiectū: quod eſt falſum. ꝯñtia pȝ: nam accidēs qȯ prius
fuiſſet i corrupto mō eſſet in genito. verbi grã. ſi maneret
eadē caliditas in cadauere que fuit in boue: ex quo genitū
eſt illud cadauer. ℂ Quinto. ſeqtur ꝙ corruptibile poſſet 5m
perpetuari: ſed hoc eſt falſum. ⁊ ꝯñtia probaſ. vt ſi ex aere
gñaretur aque: iterū maneret eadē humiditas: deinde ite-
rum ex aqua gñareſ aer ⁊ ſeruareſ idē circulus perpetuo:
⁊ tñ eſt corruptibile: qꝛ pōt corrūpi. ℂ 6°. ſi ex igne fieret 6m
aer: cum caliditas aeris ſit remiſſior: ⁊ ſi aliqua pars cali-
ditatis ignis manet eadem in aere que fuit in igne. tūc opȝ
ꝙ aliquis gradus caliditatis ignis corrūpatur: ⁊ cum nō
ſit maior ratio de vno q̄ȝ de alio: videtur ꝙ qua rōne cor-
rumpitur vnus gradus: eadē ratione corrūpatur alius. er-
go videſ ꝙ tota caliditas ignis corrūpitur: ⁊ oīo noua ca-
liditas in aere generatur: ⁊ per ꝯñs nō manebit aliqua ea-
dem qualitas in genito: que prius erat in corrupto: poſt q̄ȝ
non manet qualitas ſimbola de qua magis videſ. ℂ 7°. 7m
nā calor qui eſt in cadauere eſt putrefactiuus. calor aūt q
fuit in viuo preſeruabat a putrefactione ergo nō ſunt idē
calor qui eſt in mortuo ⁊ qui fuit in viuo: ⁊ per ꝯ̄ſequens
ſic videtur eſſe de omnibus aliīs qualitatibus. ⁊ per cōſe-
quens ꝙ nulla qualitas maneat eadē in genito que fuit
in corrupto. ℂ Octauo arguiſ ſic. nā ſi q̄litates aliq̄ ma- 8m
nerēt eedē in genito que fuerūt in corrupto. tunc etiā for-
me ſubales eedē quas ille q̄litates cōſequunſ deberent ma-
nere eedē in gñato que fuerūt in corrupto: ſed hoc eſt con-
tra dicta p̄cedentis qōnis. naȝ ſi ſic. tunc non fieret reſolu-
tio vſq̄ȝ in mām p̄mā: quātū eſt ex parte formarum ſub-
ſtantialium in gñatione ⁊ corruptione ſimplr̄.

In iſta qōne ſunt due opiniones. quaruȝ quelȝ
pōt ꝓbabilr̄ ſuſtineri. vñ vna ē ꝙ
eadem qualitas maneat in genito que fuit in corrupto. vt
cū ex boue fit cadauer manet eadē caliditas in carne mor-
tua que fuit in carne viua: ſimiliter cuȝ ex aqua fit aer ma-
net eadem humiditas. ℂ Et iſta opinio haberet pro ſe p̄i- p̄ opio
mas. 8. rōnes: ⁊ ſm̄ iſtam opinionē deberet dici ꝙ quāuis
in gnōne ſimplr̄ fiat reſolutio vſq̄ȝ in mām primam: quā-
tum eſt ex parte formarum ſubſtāntalium: nō tamē quan-
tum eſt ex parte formarum accidētalium.

Et ſecundum iſtā opinionē p̄nt poni aliqe cō- p̄ ꝯ̄
cluſiones. quarū p̄ eſt ꝙ oēs q̄-
litates manent eedē ſub eiſdem gradibus in genito q̄ fuit
in corrupto. ſicut in oſſe corrupto manet eadē albedo ſub
eiſdē gradibus prius ſicut ante. ℂ 2° ꝯ̄ eſt iſta. aliqe bene 2° ꝯ̄
manent: ſed nō ſub eiſdē gradibus. ſicut q̄litates p̄me: cū
enim ex igne fit aer bñ manet eadē caliditas q̄ fuit i igne.
ſed nō remanet ſub eiſdē gradibus. i. ita intēſa. ℂ 3° ꝯ̄. ille 3° ꝯ̄
qualitates ⁊ ſolum ille que imediate poſt generationē ap-
parent ſenſui ſimiles illis que apparebāt ante in corrupto
manent eedē. fruſtra enim gñarentur alie. ℂ Iſta opinio
hȝ ſoluere rationes. 8. ſcd̄o loco poſitas. ℂ 2° opinio eſt ꝙ 2° opio
impoſſe eſt idē accidēs eſſe in genito que prius erat in cor-
rupto: ⁊ ſecundum iſtaȝ opinionem deberet concedi in ge-
neratione ſimpliciter fieri reſolutionem vſq̄ȝ in materiam
primam tam ex parte formarum ſubſtantialium q̄ȝ acci-
dentalium. Et iſta opinio habet pro ſe rōnes ſcd̄o loco 2° opio

poſitas:ſed hēret ſoluere.S.rōnes poſitas in pncipio.
Ad rōes **Tenēdo** aūt pmā opinionē ſoluamus rationes ſe
cundo loco poſitas. Ad primā q̄n dicitur
gnō eſt trāſmutatio h⁹ totius in hoc totū nullo ſenſibili re
manēte:cōcedo vt ſuba per ſe ſubſiſtēte.totū.n.cōpoſitū p
ſe ſubſiſtens prout ly totū tenet cathe^{ce} ꝛ nō ſinca^{ce} corrū
pitur in aliud totū:puta in aliud ꝙ de nouo gn̄atur:cum
hoc tn̄ ſtat ꝙ bene manet eadē qualitas ſenſibilis in geni
to que prius erat in corrupto. ❡ Sed.o.cu.ergo videt ꝙ
ibi maneat aliqd̄ ſubiectū ſenſibile:qꝛ mā cum illa q̄litate
ſenſibili. Dico ꝙ hoc bene veꝝ eſt:ſed hoc non eſt ſubm̄ p
T.c.23. ſe ſubſiſtens hoc aliqd in actu.de quo ſubto itellerit Ar.
cū dixit gnōnem eſſe trāſmutationē huius totius in hoc
Ad 2m totū:nullo ſenſibili remanēte vt ſubto eodē. ❡ Ad ſcd̄az
q̄n dicit.ſequit ꝙ ſubm̄ gnōnis eſſet ens in actu.dico ꝙ h̄
non eſt impoſſe ꝙ ſit ens in actu per formā accn̄talem:be
ne tamē eſt impoſſe ꝙ ſit ens i actu per formā ſubſtāialē.
Ad 3m ❡ Ad tertiā:pro eius ſolutiōe nōndū eſt ꝙ cōpoſitū ſub
ſtantiale vocat cōpoſitū ex mā ꝛ forma:cōpoſitū aūt acci
dentale vocat cōpoſitū ex mā ꝛ forma ꝛ accn̄te. Ulterius
cōpoſitū accn̄tale eſt duplex.qddā eſt cōpoſitū ex mā ꝛ ac
cidente:qddam aūt eſt cōpoſitū ex mā ꝛ forma ꝛ accn̄te.
Exemplū pmi.ſicut caliditas ꝛ mā prima:ſta.n.facit cō
poſitum accidētale pmo mō dictuꝫ. Exēplū ſcd̄i. ſicut hō
albus. ❡ Et tūc ad rōnem dico ꝙ ſicut qdlibet accn̄s pre
ſupponit ſubm̄:ita qdlꝫ cōpoſitū accn̄tale ſcd̄o mō dcm̄ p̄
ſupponit cōpoſitū ſubāle:ſed tn̄ hoc non opꝫ de cōpoſito
Ad 4m accidētali pmo mō dicto. ❡ Ad q̄rtaꝫ q̄n di.ſeqtur ꝙ ac
cidens ꝛc̄.pro ſolutione illius eſt ſciēdū ꝙ duplex dicit ſe
ſubm̄ accidētis.qddam inherētie:ꝛ qddam denoīationis.
modo dōm eſt ſm iſtā opinionē ꝙ cuiuſlibet accidentis
alicuius cōpoſiti ex mā:mā prima eſt ſubm̄ quo ad inhe
rentiam:quāuis cōpoſitū ſit eius ſubꝫ quo ad denomina
tionē.vn̄ qꝛ compoſitū eſt nobis notius q̄ȝ mā.denomina
mus ab ipſo accidēte:quāuis mā ſit illud in quo vere eſt il
lud accidens.vnde dicimus hominē eſſe calidū ꝛ nō eius
materiā. Ex hoc pꝫ ad rōnem:ꝙ nō opꝫ ponere migratio
nem accidētis de ſubiecto in ſubiectū:quāuis bene ſucceſ
Ad 5m ſiue plura ſuba denominet. ❡ Ad quintā dico:ꝙ propter
ordinē nature ꝛ motum celi nō eſt aliqua portio māe qn̄
ſucceſſiue oporteat eā eſſe ſub aliqua forma alicui⁹ ſpēi:ꝛ
ſic neganda eſt talis circulatio perpetua ex qua dictū erat
Ad 6m in argumēto. ❡ Ad ſextā dico:ꝙ imo eſt ratio.quare vnꝰ
gradus caliditatis prius corrūpitur q̄ȝ alius.nā gradus
vltimo genitus prius corrūpitur:propter hoc ꝙ habet eē
Ad 7m minus ſirmū ꝛ minus radicatū in ſubto. ❡ Ad ſeptimā di
co:ꝙ idē calor poteſt eſſe preſeruatiuus a putrefactione:
ꝛ poſtea putrefactiuus.ꝛ hoc eſt propter aliā ꝛ aliā formā
ſubālem que mediāte ipſo agit tanq̄ȝ mediante inſtrumē
Ad 8m to. ❡ Ad vltimā dicō nō ꝑpter hoc manere formas ſub
ſtantiales in mixto ꝛ eaſdem in genito q̄ prius erāt in cor
rupto.nā qualitates mixtoꝝ.ſicut ſunt caliditas frigidi
tas ꝛc̄.non ſunt q̄litates elementoꝝ:quāuis ſint eis ſimi
les.de qbus poſtea diffuſius videbitur.

Ad rōes **Tenendo** aūt ſcd̄am opinionē ſoluam⁹ rōnes po
ſitas in pri⁹ qōne. ❡ Ad pmā dico ꝙ i
habētibus ſimbolum nō eſt facilior trāſitus:propter hoc
ꝙ qualitates pauciores corrūpant:ſed pp hoc ꝙ ibi ſunt
Ad 2m pauciores ꝯrietates. ❡ Ad ſcd̄am dico ꝙ frigiditas cor
rumpit hoc animal ꝛ remittēdo eius caliditatem cōtinue
generat nouā ꝛ nouā caliditatē.mō cōcedendū eſt ꝙ fri
giditas remittēdo caliditatē bn̄ pōt generare caliditatem:
ſed non eſt cōcedēdū ꝙ frigiditas poſſit generare calidi
tatem de nouo per intēſionē caliditatis.nā ſolū modo ca
Ad 3m liduꝫ iſto mō eſt ꝓductiuū caliditatis. ❡ Ad tertiū dico:
ꝙ ipſa nihil ꝓbat:qꝛ figura non eſt res diſ^{ta} a re figurata

ſeu a re extēſa. ❡ Ad q̄rtū notādū eſt ꝙ omne qd̄ habet Ad 4m.
cōtrariū gn̄atur ex ꝯrio ſibi tanq̄ȝ ex termino.vn̄ aliquā
do pōt gn̄ari ꝛ nō ex cōtrario cū gn̄atur ad gn̄ationē ſub
iecti.verū tn̄ cū gn̄atur in aliquo ſubto p̄ſuppoſito:tūc ge
neratur ex ſibi ꝯrio. ❡ Ad quintā dico:ꝙ nō eſt incōue Ad 5m
niens accn̄s gn̄ari ſubito ad gn̄ationē ſubti:quāuis hoc
bene eſſet incōueniēs ad gn̄ationē in aliquo ſubto preex
iſtente. ❡ Ad ſextā dico:ꝙ non fruſtra accn̄s p̄exiſtēs cor Ad 6m
rumpitur ꝛ accidēs nouū ſibi ſimile generatur.hoc enim
ſit ꝓpter hoc ꝙ accidēs nō pōt tranſire de ſubiecto i ſub
iectum. ❡ Ad ſeptimā q̄n dicit ꝙ quādo ex aqua gn̄at Ad 7m
aer:qd eſt qd̄ corrūpit humiditatem aque:dico ꝙ hoc eſt
aer:ꝛ q̄n dicit.tamē ſibi nō ꝯtrariatur ꝛc̄. Reſpōdetur ꝙ
quāuis hoc ſit verū:tn̄ qꝛ corrūpit frigiditatē aque cui cō
trariatur:corrumpit ēt humiditatē aque que cōſequitur
frigiditatem aque. ❡ Ad vltimaꝫ cū dicit de cicatrice.re Ad 8m
ſpondetur ſicut reſpondebatur de figura ꝛc̄. Et ſic termi
natur iſta queſtio. Queſtio.vij.

Ueritur Utrꝫ dato aliquo generabili
ipꝫ a plurib agētiū quolibet
poſſit gn̄ari.vbi gr̄a.dato.a.gn̄abili qd̄ ceās
ꝓducet a b.agente:vtrūꝫ ab alio q̄ȝ a b.agen
te poſſit gn̄ari vel ꝓduci. ❡ Et arguit primo pm
ꝙ queſtio ſit vera.nā capiat vnū ouū:ex quo debeat gene
rari pullus:ꝛ ponat ſub vna gallina ꝛ generetur.tunc nō
eſt veriſimile quin idē pullus in numero genit⁹ fuiſſet ex il
lo ouo ſi fuiſſet poſitū ſub alia gallina:quare a pluriū gal
linaruꝫ quolibet idē pullus generādus poterat generari.
❡ 2° arguit ſic.nam capiat aliqd̄ lignū ꝛ ponat ad igneꝫ: 2m
ita ꝙ ex eo generetur ignis.tūc nō eſt veriſimile qn̄ idem
ignis fuiſſet generatus ex illo ligno ſi fuiſſet poſitū in aliū
ignem. ❡ 3° arguit ſic.nā ſi aliquis calefaciat manū ſuaꝫ 3m
prope aliquem igneꝫ:ſic ꝙ in manu ſua generetur aliqua
caliditas:nō videtur quin eadē caliditas fuiſſet genita in
manu ſua ſi calefeciſſet manū ſuam prope aliquem alium
ignē ita intēſum:ꝙ nō eſſet niſi idē effectus.vt puta calidi
tas a pluriū agentium quolibet poſſet produci. ❡ 4° ar 4m
guitur ſic.ſi ſoꝛ.interficeret aliquē bouē gn̄aret cadauer:
ꝛ tunc pla.potuiſſet interficere eundē:ꝛ plato idē cadauer
generaſſet.ergo ꝛc̄. ❡ 5° arguitur ſic.ſoꝛ.generat in intel 5m
lectu meo intētionē eandē cōeꝫ quā generaret plato.ex eo
ꝙ talis intētio cōis ē repreſentatiua amboꝝ.ex quo eſt in
tentio cōis oīum hominū.ergo idē effectus:ſicut eſt inten
tio cōmunis in anima:a pluriū agentiū quolibet ſic ſunt
obiecta pōt produci. ❡ 6° arguit ſic.ſenſatio a pluriū agē 6m
tium quolibet indifferēter pōt cōſeruari.ergo etiam a plu
rium agentiū quolibet poteſt generari.ꝯña tꝫ ex eo ꝙ nul
lus effectus poteſt ab aliquo conſeruari in eſſe:niſi etiā ab
eo poterat produci.aña probatur.nā ſi alicui proponeret
vnuꝫ ouū ꝛ imperceptibiliter ſibi amoueret:ꝛ vnū aliud
apponeretur omnino ſibi ſimile:in loco eius cōſeruat ea
dem ſenſatio in ſenſu. Similiter cōtinue eſt idē lumen in
medio:quāuis flāma candele a qua conſeruatur illud lu
men cōtinue ſit alia ꝛ alia.ergo videtur ꝙ idē effectus ꝓ
ductus ab vno poteſt ꝯſeruari ab alio:ꝛ per conſequēs ēt
poterat produci ab eo. ❡ Septimo arguit ſic.a diſ^{tis} agē 7m
tibus in ſpecie poſſunt produci effectus diſ^{tis} ſolū numero.
ergo etiā videtur ꝙ ab agentibus diſ^{tis} ſolū numero poſ
ſit produci idem effectus in numero.aſſumptum patet.nā
ab aliquo igne poteſt produci aliquis ignis qui eſt eiuſdē
ſpeciei cuꝫ igne producto a radijs ſolaribus reflexis ſuper
aliquo ſpeculo ꝯcauo. ❡ Octauo arguit ſic.agētia ſunt 8m
cauſe extrinſece:ꝛ cum effectus non depēdeat a cauſis ex
trinſecis:nec per cōſequens capit ab eis aliquā diſ^{tionem}:ꝛ ſi
ſic.tunc a plurium agentium quolibet idē effectus pōt ꝓ
duci. ❡ Nono arguitur ſic.euſdem effectus indifferēter 9m

poſſunt eſſe plures fines ⁊ non vnus. vnde bene pōt aliq̄s
ire ad forum nō ſolū ꝓpter emere panē: verū etiā propter
10m emere oua ⁊ h9. ℭ 10° argr̄ ſic. oēs cāe agentes preter pri
mam ſunt inſtrumētales. mō cāe agentes inſtrumentales
nō influūt aliqd̄ in effectū. ſicut pʒ de cultello in ſcindēdo
panem: ⁊ de ſecuri in diuidēdo ligna. mō a pluriū agētiū
quolibet nō influētiū in effectū idē effect9 pōt ꝓduci. ḡ ⁊c̄.

In oppoſitum arguitur ſic. ſm̄ aliā ⁊ aliā in
fluentiā in effectuʒ fit alius ⁊
alius effectus: cū ergo a pluriū agentiū quolibet ſit alia ⁊
alia influētia in numero. ſeqt̄ur q̄ non a quolibet pluriū
agentiū idem effectus numero poſſit generari: ⁊ hoc pro
pter aliam ⁊ aliam influentiam numero.
ℭ In iſta qōne. ꝑ ponā aliquas diſtīones. ſcdō ꝯnes:

p° diſtõ **Quantum** ad ꝑmū ſit ꝑma diſtinctio iſta: q̄ cau
ſarum q̄dā dr̄ intrīſece: ⁊ q̄dā extrin
ſece. intrinſece ſunt ſicut mā ⁊ forma: extrinſece ſunt effici
2° diſtõ ens ⁊ finis. ℭ 2° diſtinctio. Agentiū quedā influunt ⁊ que
3° diſtõ dam nō. ℭ 3° diſtinctio. Agentiū nō influentiū: quedam
ſunt mere inſtr̄alia. ſicut eſt cultellus vel ſecuris: ⁊ quedā
dicūtur occaſionalia ſicut agēs coſiliās: agens aplicās
ac[tiua] pa[ſſiui]: ſicut eſt medicus vel aliquis ponēs lignum ad
4° diſtõ ignē ad hoc vt cōburatur. ℭ 4° diſtõ. agentiū influentiuʒ
qōdam eſt qō nullo mō dr̄ inſtrumētale: ſed dr̄ agēs ꝑmū
ſicut ꝑma cauſa: alia aūt oīa agentia dr̄ quodāmō inſtru
mentalia reſpectu prime: quāuis nō oīa dicantur: nec ſint
mere inſtr̄alia: ſed influētia aliquid in eoꝝ effectus.

Quantum ad 2m ponaʒ primo ꝯnes de cauſis in
trinſecis. ſcdō de cauſis extrinſecis. ſi
p° ꝯ cut ſunt agētia. ℭ Tūc ſit ꝑma ꝯ. ad variationē māe ſe
quitur variatio effectus. Ex iſta ꝯne. ſequitur q̄ nō fuiſti:
nec potuiſſes fuiſſe genit9 ex alio ſemine q̄ȝ ex illo ex quo
tu fuiſti genitus: ⁊ probatur ſic. nā ex quo mā eſt pars effe
ctus: ⁊ cuʒ effectus non ſit aliud q̄ȝ ſue partes. ſeqt̄ur q̄ ſi
mā eſt alia q̄ effectus eſt alius. quare ad variationē mate
2m rie ſeqt̄ur variatio effectus. ℭ 2° ſeqt̄ur q̄ nō potes fuiſſe
genit9 ab alio pr̄e: nec cōcept9 ab alia mr̄e q̄ȝ a tua: q2 ſi ab
alia fuiſſes cōceptus vel genitus. tu nō fuiſſes genitus ex
illo ſemine quomō es genitus: ⁊ per ꝯñs non eſſes ille qui
3m modo es. ℭ 3° ſeqt̄ur q̄ nō potuiſſes ſic ſic genitus in alio
inſtāti q̄ȝ in illo in quo gn̄atus fuiſti. pʒ: q2 non fuiſſet ea
dem mā: cū cōtinue partes māe fluant ⁊ refluāt ꝓpter cō
tinuam eius alterationē prouenientē a corporibus ſupcele
2° ꝯ ſtibus que ſunt in cōtinuo motu. ℭ Scdā ꝯ. nō eſt poſſe
q̄ eadem forma gn̄anda a pluriū materierū po9 educaſ.
nā dato oppoſito ꝯnis. ſeqt̄ur q̄ poſſe eſſet eādē formā in
3° ꝯ formare vnā māṁ Pariſius ⁊ aliā Rome. ℭ 3° ꝯ. eadē for
ma generāda a pluriū māerum potētia nō pōt educi. pro
batur. nā ſi ſic. ſit igiſ a. forma gn̄anda que indifferēter a.
b. c. materijs poſſit educi: ⁊ educaſ ꝑmo a b. mā. tūc ex quo
a. forma ex b. mā eſt educta: ⁊ nulla facta ſunt mutatio i c.
mā. videtur q̄ adhuc ex. c. mā a. forma poſſit educi: ⁊ cuʒ
iam forma a. ſit educta de b. mā. ſeqt̄ur q̄ poſtq̄ȝ a. forma
ſit genita. poſſibile eſt adhuc eam gn̄are: quod eſt incōue
niens. poſtq̄ȝ enim aliqd̄ ſemel genitū eſt: amplius gn̄ari
non pōt: iſta rō tñ nō eſt demonſtratiua. ℭ Scdō arguiſ
2m ſic. ſi a forma pōt indifferēter ex b. ⁊ c. materijs gn̄ari. tūc
ſimus in illo inſtāti in quo pōt gn̄ari ex b. mā: ⁊ pōt gene
rari ex c. materia. ⁊ ꝑ ꝯñs pro eodē inſtāti aliq̄ forma pōt
gn̄ari pariſius ⁊ rome: q2 Pariſius ex b. mā: ⁊ rome ex c.
3m materia. ℭ Tertio arguiſ ſic. ſicut impoſſe eſt q̄ eadeʒ fi
gura ſit figura pluriū cerarum ⁊c̄. ſicut figura vnius cere
nō potuiſſet fuiſſe figura alterius cere: ita impoſſe eſt q̄ ea
dem forma ſit forma pluriū māerū: ⁊ ſiſr forma q̄ eſt for
ma illius māe non poſſet fuiſſe forma alterius: q2 ſicut ſe
habet figura ad cerā: ita materia ad formam.

Quantum ad 2m ſit ꝑma ꝯ. a pluriū agentiū quo p° ꝯ
libet idifferēter nō influētiū in effectuʒ
idē effect9 gn̄andus pōt gn̄ari. ꝓbaſ ſic. nā ab agētib9 non
īfluētib9 effect9 nō capiſ de itrīſeco: nec aliquid q̄ ſit pars
ſue ſubē: ⁊ per ꝯñs: nec diſtīones. ḡ a pluriū taliū q̄libet pōt
ꝓduci. ℭ 2° ꝯ. a pluriū agentiū quolibet influentium ali 2° ꝯ
quid in effectū nō pōt idem effectus producendus ꝓduci:
ꝓbaſ ſic. nā a talib9 effectus capit aliqd̄ de intrīſeco ⁊ par
te ſue ſubē: ⁊ per ꝯñs diſ[tinctione]: ⁊ per ꝯñs a pluriuʒ taliū quo
libet nō pōt idem effectus numero produci.

Ad rōnes ℭ Ad ꝑmā dico: q̄ ſi gallina eſt agēs Ad pm
influens aliqd̄ in pulli producēdū: ex
eodē ouo nō fuiſſet genitus idē pullus numero: q̄ȝuis be
ne in ſpē ſub alia gallina ab illa ſub qua ponit. ſi vō in ge
neratione pulli gallina nō eſt agēs influēs. tunc eſſet cōce
dendum q̄ idem pullus fuiſſet genitus ex eodē ouo poſi
to ſub alia gallina. ℭ Ad ſcdm̄ dico: q̄ ſi aliqd̄ ligni po Ad 2m
neretur ad igneʒ generaretur ex eo ignis: ⁊ ſi fuiſſet poſit9
in aliū ignē nō fuiſſet ex eo genitus idē ignis numero: ſed
bñ ꝯſilis. ℭ Ad tertiā ſimili mō rñdeſ. ℭ Ad q̄rtā dico: Ad 3m
q̄ nō eſt ꝯtra ꝓdicta ꝓpter hoc q̄ ſoz. ⁊ plato nō ſunt agē Ad 4m
tia influentia aliqd̄ in cadauer qō generatur ex interfectio
ne bouis. ℭ Ad quintā dico: q̄ nō eſt eadem intētio cōis Ad 5m
cauſata in intellectu meo a ſoz. oīno que fuiſſet cauſata a
platone: ſed eſt bñ conſimilis: ⁊ propter hoc ipſa eſt repre
ſentatiua vtriuſq3: q̄ȝuis nō ſit eadem cauſata ab vtroq3.
ℭ Ad ſextā negaſ q̄ idē effectus numero poſſit cōſerua Ad 6m
ri a pluriū agentiū quolibet. Et qñ diciſ de mutatione im
perceptibili: dico q̄ non maneret eadeʒ ſenſatio: ſed fieret
alia etiā imperceptibiliter. Ulterius quādo dicitur de flā
ma: dico q̄ cōtinue eſt aliud ⁊ aliud lumē in medio. ſicut
cōtinue eſt alia ⁊ alia flāma. ℭ Ad ſeptimā dico: q̄ quam Ad 7m
uis a pluribus agētibus diſtinctis ſpē poſſit ideʒ effectus
ſpecie gn̄ari. negaſ tñ q̄ a diſtinctis numero: ſm̄ hoc iflu
entibus pōt idē effectus numero gn̄ari ſicut ēt quāuis plu
ra accidētia diſtincta ſpecie poſſunt eſſe in eodem. ſicut al
bedo ⁊ dulcedo in lacte: non tñ diſtincta ſolū numero. vñ
cōiter dr̄ q̄ accñtia ſolum numero dr̄ia non pñt eſſe ſimul
in eodē. ℭ Ad octauā dico: q̄ q̄ȝuis agētia dicātur cau Ad 8m
ſe extrinſece: ⁊ q̄ nō introducūt poſitionē effectus: tñ aliq̄
influunt aliqd̄ de intrinſeco in effectū. ℭ Ad nonā negaſ Ad 9m
ꝯñs: ꝓpter hoc q̄ fines nō influūt aliqd̄ in effectū. aliqua
aūt agentia influunt aliquid in effectū. ℭ Ad vltimā di Ad 10m
co: q̄ q̄ȝuis oēs cāe ꝑter ꝑmā dicātur inſtrumētales ⁊ hoc
in cōparatione ad ꝑmā: non tñ oēs ſunt ita mere inſtru
mentales quin aliqua earum influat aliquid in effectuʒ.
Et ſic terminatur iſta qō. Queſtio. viij.

Ueritur Utrū dato aliquo generabi
li ipſum in pluribus inſtātiū
quolibet indifferenter pōt generari. vbi gra
tia. poſito q̄ a. ſit vnum generabile ⁊ generet̄
in b. inſtanti. vtrum in alio inſtanti q̄ȝ in b. a.
potuiſſet generari. ℭ Et arguiſ ꝑmo q̄ queſtio ſit vera. pm
nam omne generabile ꝯtingenter gn̄abitur: qō non eſſet
vt videtur: niſi in pluriū inſtātium quolibet indifferenter
poſſet generari. Secundo. nam ſi queſtio eſſet falſa. tunc 2m
vel eſſent infinita inſtantia in quibus nihil poſſet genera
ri: vel eſſent infinita generabilia que nunquam generaren
tur: ſed vtrūq3 iſtorum eſt falſum. probatur conſequētia.
nā capiatur aliquod inſtās: ⁊ ſit a. vel pro illo eſt aliquid
generabile vel nihil. ſi nihil. cōſimili modo arguā de inſi
nitis alijs inſtātibus. ſi aliquid generatio illius poteſt im
pediri pro illo inſtanti. ergo ſi queſtio eſſe vera. tunc illud
nunq̄ȝ generabitur: ⁊ ſimili modo arguitur de inſtātibus
alijs generabilibus. ℭ Tertio arguiſ ſic. a pluriū inſtan 3m
tium quolibet idē corruptibile pōt corrumpi. ergo etiam

videtur ꝙ in plurium inſtantium quodlibet idem effectus
poſſit generari. videtur enim ſimile eſſe de hoc quo ad ge-
nerationem ⁊ corruptionem. maior pꝫ. qꝛ dato aliquo bo-
ue interficiendo indifferenter poteſt interfici hodie ⁊ cras.
4ᵐ ¶ Quarto arguitur ſic. ex eodeꝫ boue generatur idem ca-
dauer cum ergo in plurium inſtantium quodlibet idem
bos poteſt corrumpi. ſequitur ꝙ in pluriuꝫ inſtantiū quo
libet idem cadauer poſſit generari. vñ ſi aliquis bos hodie
interficeretur non ex eo generaref aliud cadauer ꝙ̄ ſi heri
5ᵐ fuiſſet interfectus. ¶ Quinto arguitur ſic. niſi queſtio eſ-
ſet vera. ſequitur ꝙ generatio non poſſet differri: ita ſi tu
non fuiſſes genitus in illo inſtanti in quo fuiſti: nunquam
poſtea fuiſſes genitus conſequentia tenet poſtquã in plu-
rium inſtantium quolibet idem generabile non poteſt ge-
6ᵐ nerari. ¶ Sexto arguitur ſic. niſi queſtio eſſet vera ſequi-
tur ꝙ iam hec eſſet poſſibilis. ſoꝛ. generabitur. ⁊ ſi in inſtã
ti in quo eſt generabilis non generabitur. illo inſtanti ela-
pſo hec erit impoſſibilis. ſoꝛ. generabitur: ⁊ ſic propoſitio
poſſibilis erit impoſſibilis: nullam facta in re mutatione.
7ᵐ ¶ Septimo arguitur ſic. ſi queſtio eſſet falſa. tunc in tem
poꝛe. b. deſinerent poſſe generari infiniti ignes. probatur.
nam ſit ꝙ in tempoꝛe a. b. in iſto ligno non generef ignis:
⁊ tamen omnino verum erat dicere ꝙ in illo ligno poterat
generari ignis in tempoꝛe a. b. Et cum infinite ſint partes
proportionabiles a. ⁊ b. tempoꝛis in quarum qualibet po-
terat generari aliquis ignis in iſto ligno: ⁊ ſi ille ignis qui
potuit generari in ipſo in prima parte proportionabili tē-
poꝛis non potuit generari in ipſo in ſecunda. nec ille in ſe-
cūda potuit gñari in tertia: ⁊ ſic vltra. ſequitur ꝙ a b. tpe
elapſo infiniti ignes ſm infinitas partes ꝓportionabiles a
b. tpis deſinūt vel deſierunt poſſe generari in illo ligno.

p ge. 70 **In oppoſitum** arguif. nã ſi qō eſſet vera. ſeqf
ꝙ coꝛruptum poſſet iteruꝫ ge
nerari: ſed hoc eſt falſum. conſequētia ꝓbatur. nam ſit ita
ꝙ a. gñef in b. ⁊ in c. inſtantibus: ⁊ generetur in b. ⁊ coꝛrū-
paf ãn c. inſtans. tūc cum ꝓp h̄ nõ debeat tolli poſſe ge-
nerationis eius in c. inſtãti. vt vr̄: vr̄ ꝙ adhuc in c. inſtanti
poſſit gñari ⁊ ēt poſtꝙ̄ ſemel coꝛruptū eſt itez pōt gñari.
¶ In iſta qōne. Primo ponā duas ꝯnes ꝓambulas. Deide
ponam ꝯnem reſponſalem ad queſitum.

pᵃ ſuppō **Quantum** ad pmū ſit pma ſuppoſitio. ꝙ impoſe
eſt tempus preteritum redire: imo ſcōꝫ
aliquos implicat contradictionem. Et ſimiliter dato aliq̄
tempoꝛe impoſe eſt ipſum prius fuiſſe ꝙ̄ fuerit: ⁊ ſiſr dato
2ᵃ ſuppō aliquo tpe impoſe eſt ipm prius foꝛe ꝙ̄ erit. ¶ Secunda
ſuppoſitio motus ſigt tempus. pꝫ hoc ex eo ꝙ motus eſt
4. ph. 98 acquiſitio vel deperditio alicuius in tempoꝛe. Ex quo ſeqf
pᵃ ꝯclo. ꝙ motus in b. tempoꝛe ſigt b. tempus.

Tunc ſit pma concluſio. dato aliquo motu facto in
aliquo tempoꝛe impoſe eſt ipm fuiſſe fu-
turum in alio tempoꝛe: ꝓbaf. nam ſi a. motuꝫ fuit in b. tē
poꝛe. tunc arguitur ſic. a. motū eſt. c. mobile. moueri in b.
tempoꝛe. pꝫ hoc ex ſecunda ſuppoſitione: ſed impoſſibile ē
c. mobile moueri in b. tempoꝛe prius fuiſſe. vel poſtea foꝛe
ex quo impoſſibile eſt per primam ſuppoſitionem b. tem-
pus prius fuiſſe vel foꝛe. ergo impoſe eſt a. motum prius
2ᵐ fuiſſe vel poſtea foꝛe. ¶ Secundo arguitur ſic. impoſe eſt
motum celi qui modo eſt ſeu reuolutionem hodiernã pri-
us fuiſſe. ergo conſimili modo ſic eſt de quolibet alio mo-
tu. conſequentia tenet ex eo ꝙ motus iſtoꝛum inferioꝛum
dependet a motu celi tanquaꝫ a cauſa principali: ſed ſicut
dictum eſt in alia queſtione. ad variationem cauſe princi
palis ſequitur variatio effectus. ¶ Ex iſta concluſione. ſe-
Coꝛᵐ quitur ꝙ ſi ſoꝛ. mouetur nunc aliquo motu: ꝙ ſi expectaſſꝫ
2ᵃ ꝯclo. fuiſſet motus alio motu. ¶ Secūda concluſio. mutatio-
num diſtinctarum numero: ſunt diſtincti termini numero
ad quos ſiunt ille mutationes: qui quidem termini produ
cūtur in eē ꝑ huiuſmodi mutatiōes. pꝫ hoc ex eo ꝙ diſtin-
ctio mutationum ⁊ mobilis ſpecifica attenditur penes di-
ſtinctiones naturales ⁊ ſpecificam terminoꝝ ad quos. Et
notanter dico in concluſione: qui quidem termini produ
cuntur in eſſe per tales mutationes: ad inueniendum non
eſſe impoſſibile diſtinctas mutatioꝛ. eo numero eſſe ad eun
dem terminum ad quem numero: cum talis terminus ad
quem non producatur in eſſe per tales mutationes. verbi
gratia. ſicut eſt de mutationibus localibus. diſtincti enim
motus locales poſſunt eſſe ad eundem terminum ad queꝫ
patet hoc. nam pluries vadimus ad noſtram dominam.
vt ad terminum ad quem illoꝛum motuum. qui quidem
terminus ad quē non ꝓducif in eſſe ꝑ hꝰ mutationes ⁊c̄.

Quantum ad 2ᵐ ſic tertia concluſio reſponſalis. 3ᵃ ꝯclo.
dato aliquo generabili impoſſibile eſt
ipſum in plurium inſtantium quolibet generari: vel da-
to aliquo genito ipſum in plurium inſtantium quolibet
eſt impoſe fuiſſe generatum. ꝓbatur. nã ſi ſoꝛ. ſit ꝓductus
a. ꝓductione in b. tempoꝛe. tunc arguif ſic: impoſe eſt a. ꝓ
ductionem fuiſſe in alio tempoꝛe vel inſtanti ꝙ̄ in b. ꝑ pri-
mam concluſioneꝫ: ſed impoſſibile eſt fuiſſe ſoꝛ. productū
alia productione ꝙ̄ a productione. per ſecundam conclu
ſioneꝫ: ergo impoſſibile eſt ſeu fuiſſet. ſoꝛ. prius produci ꝙ̄
in b. tempoꝛe vel inſtanti. ¶ Secūdo arguitur ſic. Et ſup
pono ꝙ influētia celi que eſt in b. tempoꝛe. impoſſibile eſt 2ᵐ
eandem numero prius fuiſſe vel poſtea foꝛe: quamuis foꝛ
te bene conſimilis. Tunc ſm precedentem concluſionem
ſecundum mutationē agentis ⁊ influentis eſt mutatio ef- 3ᵐ
fectus. ergo tempoꝛe elapſo nunquam fuiſſet poſtea poſſi
bile ſoꝛ. generari: nec ante genitum fuiſſe: quamuis bñ cõ
ſimilis ſoꝛti poſſet vel potuiſſet generari. ¶ Tertio argui
tur ſic. cauſe concurrentes ad productionem ſoꝛ. in b. tem-
poꝛe nūquã eedem numero ſic ſe habent. nec vnquam po-
ſtea eedem numero ſe habebunt: ſicut nunc ſe habent in b.
tempoꝛe. ergo ſecundū dicta in alia queſtione impoſſibile
fuiſſet ſoꝛ. ante b. tempus fuiſſe ꝓductum vel poſt b. tpe ꝓ
ducendum. ¶ Ex iſtis ſequitur generationem alicuiꝰ non
poſſe differri. vnde ſi tu in illo inſtanti in quo fuiſti genitꝰ
non fuiſſes genitus nunquam poſtea in eternū fuiſſes ge-
nitus. ¶ Secundo ſequitur ꝙ quodlibet generabile ne-
ceſſario generabitur niſi per liberum arbitrium impedia-
tur: per quod quidem liberum arbitrium generatio nō po
teſt differri: ſed bene poteſt auferri.

Ad rationes ¶ Ad primam dico: ꝙ generabi Ad pᵐ
le nō ꝓpter hoc oꝫ ꝯtingēter gñā
bile: qꝛ in plurium inſtãtiū quolibet poſſit generari: ſed iō
qꝛ in illo inſtanti in quo poteſt generari poſſibile eſt ꝙ nō
generetur: ⁊ ꝙ omnino generatio pro illo inſtanti per li-
berum arbitrium impediatur. ¶ Ad ſecūdū ꝯcedo ꝙ in Ad 2ᵐ
finita ſunt generabilia que foꝛte nunꝙ̄ generabuntur: qꝛ
foꝛte eoꝝ generatio per liberū arbitrium impedief ⁊c̄. he-
ne tñ concedo infinita eſſe inſtãtia vel fuiſſe in quibus nō
potuit aliquid generari: in quibus foꝛte influentia erat in-
epta ad generationem. vnde dicunt aſtrologi ꝙ aliquan-
do eſt talis influentia: ꝙ pro tunc non poteſt generari ho
mo: ⁊ aliquando alia: propter quam non poteſt generari
bos: ⁊ ſic de aliĳs. ¶ Ad tertiam dico non eſſe ſimile de ge- Ad 3ᵐ
neratione ⁊ coꝛruptione. vnde bene idem in plurium inſtã
tium quolibet poteſt coꝛrumpi. non tamen generari. hoc
ideo eſt: qꝛ coꝛrumpens non influit in coꝛruptuꝫ: ſed in ge
neratum. vnde ſi aliqs bos hodie interficeretur eſſet aliud
cadauer numero ꝙ̄ ſi heri fuiſſet coꝛruptus: quãuis ideꝫ
bos potuiſſet fuiſſe heri coꝛruptus ſicut mō. ¶ Ad q̄rtaꝫ Ad 4ᵐ
pꝫ ex iã dictis. ¶ Ad q̄ntam ꝯcedo illud qō per eaꝫ ꝓbaf. Ad 5ᵐ
¶ Ad 6ᵐ concedo ꝙ aliqua ꝓpō eſt mō poſſibilis ⁊ po- Ad 6ᵐ

ſtea impoſſibilia nulla mutatione facta in re ſigta per illā
propoſitionem:qꝛ forte nulla res ſigtur per illā ꝓpōnem:
Ad 7ᵐ facta tñ mutatiōe in alia re:ꝛ ſic eſt in ꝓpoſito:qꝛ facta eſt
mutatio motus celi localis. Ad vltimam cōcedo illud
qđ ipſe ꝓbat. Et ſic terminaſ iſta qō. Qō IX.

pᵐ p ge.27 **Queritur** Utrum augmentatio ſit generatio. Et arguiſ primo
ꝙ ſic.nā augmentatio eſt alicuiꝰ corruptio.ğ
ēt eſt alicuius gñatio.ꝯña tꝫ:qꝛ corruptio vnius eſt gñatio alterius.añs pꝫ:qꝛ augmētatio
2ᵐ eſt corruptio alimenti. Secundo arguitur ſic.diminutio eſt corruptio.ğ augmētatio eſt gñatio.ꝯña tenet:ſed
añs ꝓbaſ:qꝛ diminutio eſt cū deperditione alicuius que
p.g.23. non fit niſi aliquo recedēte.ſicut dicit Ariſto.ğ videtur ꝙ
ſit alicuius corruptio.puta illius qđ recedit ꝛ deperditur:
3ᵐ 3ᵒ arguiſ ſic.augmētatio eſt motus ad ſubām.pꝫ ħ.nā
per augmentationē aliqua pars ſubē ante acquiritur:ſed
omnis motus acquiſitiꝰ:ſicut eſt augmētatio q eſt ad ſub
4ᵐ ſtantiam eſt gñatio.ğ ꝛc. 4ᵒ arguiſ ſic.nam videmꝰ ꝙ
ligna poniſ ad ignē ꝛ eſt augmētatio ignis ligna corrum
5ᵐ punſ ꝛ ignis gñaſ.ergo augmentatio eſt generatio. 5ᵒ
arguiſ ſic.ſi nō:hoc videreſ eē ex eo ꝙ augmētatio eēt mo
5.ph.18. tus ad quantitatē ꝛ non ad ſubām:ſed hoc eſt falſum.nā
rarefactio que eſt motus diſtꝰ ab augmētatione eſt motus
ad quantitatē.ğ nō augmentatio.ꝯña tenet ex eo ꝙ motꝰ
6ᵐ diſtꝰ ſunt ad diſtꝰ terminos. 6ᵒ arguitur ſic.nā intenſio
alicuius qualitatis ſecundum gradus dicitur augmentatio illius qualitatis:ꝛ illa eadem eſt generatio graduū illiꝰ
qualitatis.ergo augmentatio eſt gñatio.

T.c.31. **In oppoſitū** eſt Ariſto.pmo huius:ꝛ etiam 3ᵒ
T.cō.6. ꝛ 5ᵒ phyſi.vbi diſtinguit augmentationē contra generationē:quod non faceret ſi augmen
T.cō.7. tatio eſſet generatio.
ꝛ.18. In iſta queſtione p ponam diſtꝰ de hoc nomine augmētatio:ꝛ deſcriptionē de ly augmētatio hic intente:ꝛ quaſdam cōditiones eius.2ᵒ ponā cōcluſiones ꝛ dña augmentationis hic intente ad alias mutationes ꝛc.

pᵐ nōtᵐ **Quantum** ad pmum ſciendum ē ꝙ hoc nomen augmentatio multiplr accipiſ.accipitur.n.augmētatio ꝓ intēſione alicuius qualitatis:ꝛ diminutio ꝓ remiſſione eiuſdē. Et iſto mō accipimus cū dicimꝰ
aliquā caliditatē eē augmētatā ꝛ aliquā infirmitatē eē aug
2ᵒ modo mētatā. 2ᵒ mō accipiſ ꝓ augmētatiōe que fit ſm qūtitatem diſcretā. Et iſto mō accipiſ cū dr.3.phyſi.ſm diuiſio
T.c.68. nem continui in infinitum augetur numerus in infinitū.
3ᵒ modo 3ᵒ mō accipiſ ꝓ augmētatione ſm qūtitatē ꝯtinuam:ꝛ
hoc dupl'r.vno mō abſqꝫ aliqua re noua adueniente ꝛ ſic
vocaſ rarefactio.alioꝰ ꝓ aliq̄ re noua adueniētē. Et ħ dupliciter.vnoꝰ ꝓ aliq̄ re noua adueniente ſibi ꝑſiſti. Et iſto
modo dicimus ꝙ fluuius augeſ fluuio adueniēte. Alioꝰ
accipiſ ꝓ acqſitione noue aduenīēte diſſiſi rei ꝑſiſti:ꝛ ħ
dupl'r.vno mō ꝑ ſolā iuxtapōnem:ꝛ iſtoꝰ dicimus ꝙ lignis
aduenientibus igni.ignis augeſ.alioꝰ pro aliquo re adueniente per iuxtapoſitionem:ꝛ ꝑ ꝯuerſionem eiꝰ in ſubām
corporeā cui aduenit ꝑ vtutē ꝛ actionē eiꝰ mediāte calore
nāli. De oībus his modis augmētationis nō intendiſ hic
ſꝫ de augmētatione vltimoꝰ dcā q̄ ſic deſcribiſ.augꝰ eſt cōuerſio diſſilis in ſubām illi cui aduenit per actionem anie
mediante calore nāli. Augeri autem eſt aliqđ idē ꝑ tranſmutari de minori ad maius q̄ ipſum ꝑus erat.

Corᵐ pᵒ **Ex iſta** diſtōne ſequitur quedā ꝯditiones augmētationis. Prima eſt ꝙ augꝰ fit aliquo extrinſeco adueniente.pꝫ ex deſcriptione de ly augeri.nam augeri eſt tranſmutari de minori ad maius:vel hoc eſt per ſolā
rarefactionem:vel per aduentum alicuius ab extrinſeco:
non poteſt dici primum.nam tunc multe poſt augmenta

tionem eſſent rariora q̄ añ:ſed hoc eſt falſum.vnde videmus ꝙ corpus viri eſt magis denſum q̄ corpus pueri.
Secunda conditio eſt:ꝙ illud quod augetur maneat
idem ante ꝛ poſt.pꝫ per diffōnem augeri.nam augeri dr̄ ali 2ᵒ
aliquid q̄ eſt minꝰ:ꝛ poſtea fit maiꝰ.nō cū ly ipm ſit relatiuum identitatis:ſeqſ ꝙ ſi nō maneat idē añ ꝛ poſt:ꝙ falſum eſſet dicere ꝙ ipſum eēt minus ꝛ poſtea maius. Ex ħ
ſeqſ ꝙ cibus adueniens nō augeſ:ſꝫ illud cui aduenit. Ex
quo pꝫ ſolo illius qōnis:quā aliqui formāt circa iſtū librum.
videlicet qđ ſit illud qđ augeſ.vñ ſtatim diceref ꝙ corpus
cui aduenit cibus eſt manēs idē ꝛ poſt ꝛ añ. 3ᵃ ꝯditio ē 3ᵒ
ꝙ q̄lꝫ pars aucti eſt aucta.pꝫ ex deſcriptiōe de ly augeri.nā
ibi ponebaſ q̄ modo ex q̄ illud dī q̄ motū:ꝛcꝰ q̄lꝫ pꝫ eſt mo p ge.t.c.
ta.illud ēt dī q̄ augeri.cꝰ q̄lꝫ ps augeſ. Adhuc ſūt alie 2 (32
tres ꝯditōes augmētationis.l.q̄ ſūt negꝰᵉ.q̄ꝝ prima eſt ꝙ
in augmētatione:nō opꝫ dare vacuū in corpe quod augeſ
Scđa ꝯditio negatiua ē:ꝙ nec opꝫ ibi fieri penetrationē dimēſionū. Tertia cōditio negatiua eſt:qđ oꝫ illud 2
aduenīēs nō ſit incorᵐ. Ex iſtis ꝯditōibꝰ augmētatio 3
nis inferūſ alie. Quaꝝ pma eſt iſta ꝙ adueniens.ſ.cibus
in pnꝰ ſit diſſile illi cui aduēit.pꝫ.qꝛ ſi in pnꝰ eſſet ſile fieret
ſolū ꝯtinuatio aduenīētis cū illo cui aduenit:ſꝫ hoc nō.nā
tūc nō q̄lꝫ ps aucti augeſ. 2ᵃ ꝯditio eſt ꝙ in fine ſit ſile. p ge.t.c.
pꝫ:qꝛ alr ex ipſo ꝛ ꝑſiſte non fieret vnū. 3ᵃ cōditio ē ꝙ 2 (38
ibi ſit alteratio:ꝛ ēt gñatio aliq̄lis nā ex q̄ adueniens l pnꝰ 3
eſt diſſimile illi cui aduenit:ꝛ in fine ſit ſimile:ꝛ p ꝯñs non
eſt ſine aliq̄ alteratione ꝛ gñatione.ſeqſ ꝙ dcm̄ eſt. 4ᵃ
cōditio eſt ꝙ ibi ſit nutritio.nā aliter non per ſingulas par 4
tes illud adueniēs diſtribuereſ in corpore augendo. 5ᵃ
cōditio:ꝙ opꝫ de illo qđ augeſ ꝙ ſit aīatum.pꝫ:qꝛ ſolum 5
animatum nutriſ nutritiōe ꝓprie dicta:qualis requiritur
ad augmentationem ꝓprie dictam:de qua eſt pñs ſermo. Sexta conditio eſt:ꝙ opꝫ in augmentatione plus
acquiratur q̄ fuerit deꝑditū.nā alr corpus cui adueniret 6
cibus non fieret maius:ꝛ ſic nō eēt augmētatio. 7ᵃ ꝛc.
requiritur ad augmentationē ꝙ ibi ſit motus localis ipſius 7
cibi adueniētis ꝙ deportef per ſingula membra corporis
quod augetur. Octaua conditio:ꝙ requiritur ꝙ illud
ꝙ augetur poſtq̄ auctum eſt occupet maiorem locum 8
q̄ prius:propter hoc ꝙ factum eſt maius.

Quantū ad 2ᵐ ſciendū eſt:ꝙ ſicut aliquid dicimus
moueri per accidens dupliciter.vno modo rōne accidētis:alio mō ratiōe partis:ita dicimus aliqđ pᵐ
gñari ſm qđ dupl'r.vno mō dicimus accñs gñari ſm qđ.
alioꝰ dicimus gñationem alicuius partis incxiſtētis toti
eē gñationem ſm qđ. Iuxta hoc dico ꝙ q̄ñcūqꝫ ē corruptio ſimplr eſt gñatio ſm qđ.vbi gñā.ſicut contingit in
nutritione.ibi enim.eſt corruptio cibi ſimplr ꝛ gñatio nutrimenti ſm qđ:qꝛ gñatio alicuius.ſ.ipſius carnis. 2ᵒ
dico ꝙ aliqñ hñ ecōuerſo corꝛꝰ ſꝫ qđ eſt gñatio ſimplr.vt 2ᵐ
cum in reſolōne ex aliqua parte hominis que corrūpitur
gñatur aliquod paruū aīal.ſicut pediculus.ibi.n.eſt generatio ſimplr ipſius aīalis ꝛ corruptio ſm qđ ipſius hominis vel ipſius corporis corꝛꝰ ex quo ſit talis reſolutio.
3ᵒ dico:ꝙ aliq̄ñdo gñatio ſm qđ eſt corꝛꝰ ſm qđ.v.g.
vt qñ ex pte ipſius cibi ſit pars ipſius carnis. 3ᵐ

Tunc ſit pᵃ ꝯ.in augmētatione hñ eſt corꝛꝰ ſm qđ.
pꝫ:qꝛ ibi ē gñatio ptis ipſiꝰ aucti. 2ᵃ ꝯ. pma ꝯ.
in augmētatione hñ eſt corꝛꝰ ſimplr.pꝫ qꝛ ibi eſt corꝛꝰ cibi: ſcđa ꝯ.
cuiꝰ corꝛꝰ dr̄ corꝛꝰ ſimplr.ex quo cibus eſt vnum ens ſcōꝝ
ſūm ettā. 3ᵃ ꝯ.augꝰ nō eſt gñatio ſimplr.pꝫ:qꝛ in augꝰ
manet idē ſubm in actu añ ꝛ poſt ſicut ꝑus dicebaſ.ſic dr̄ tertia ꝯ.
nō eſt in gñatione ſimplr dicta:ex quo gñatio ſimplr dcā
eſt tranſmutatio hꝰ totius in ħ toto nullo ſenſibili remanēte ꝛc. 4ᵃ ꝯ.augꝰ nō eſt mixtio.pꝫ:qꝛ l mixtiōe vtraqꝫ
miſcibilia corrūpunſ:vel vnū mixtū ꝯuertitur in naturaꝫ q̄rta ꝯ.

alterius:ſed ambo mutanť in nãm tertiã.ſ.mixti.in aug
mentatione aũt cibus adueniens mutaſ in nãm ꝑexiſtẽt
5ᵃ ꝯ. ¶ 5ᵃ ꝯ. augmẽtatio differt ab alteratione.pȝ:q2 ꝑ augmẽ
tationem acquiriť noua extẽſio:ꝑ alteratione aũt nõ ſꝑ
6ᵃ ꝯ. niſi aliqñ cõſecutiue. ¶ 6ᵃ ꝯ.augᵒ ẽt differt a motu locali.
pȝ:q2 in motu locali.nullo mõ opȝ eẽ gñationem vel cor
ruptionẽ alicuiᵒ ſimplr:aliqũ tñ oȝ eẽ in augmẽtatione.
7ᵃ ꝯ. ¶ 7ᵃ ꝯ.augᵒ ẽt differt a rarefactione.pȝ:q2 rarefactio põt
8ᵃ ꝯ. fieri nullo extrinſeco adueniente:augᵒ ꝟo nõ. ¶ 8ᵃ ꝯ.augᵒ
ẽt differt a nutritione.pȝ.naȝ in aliquibᵒ.ſicut in ſenibᵒ eſt
9ᵃ cõclo nutritio:ꝛ tñ non eſt augᵒ. ¶ 9ᵃ ꝯ ẽ.ꝙ tñ oẽs hᵉ mutatões
requirũť ad augmẽtationẽ.vñ ibi requiriť gñatio aliqlis
ſilr motus localis quo cibus deportať ꝑ ſingula mẽbra.ſi
10ᵃ ꝯ. militer regriť ibi mixtio ꝛ nutritio. ¶ Ultia ꝯ eſt.augmẽ
tatio eſt motus ad quantitatẽ.pȝ:ex eo ꝙ per augmenta
tionem fit ꝙ permutatur rñᵒ de aucto per nomina de pre
dicamento quantitatis.

Ad pᵐ 2ᵐ **Ad rationes** ¶ Ad primam dico:ꝙ illa bñ ꝓ
bat ꝙ ibi eſt gñatio ſm qd ꝓut õ
aliquo verificaťgñari ſm quid rõne ſue ptis.Cõſimili mõ
Ad 3ᵐ rñdetur ad ſcðam. ¶ Ad tertiam qñ dř augᵒ eſt motᵒ ad
Ad 4ᵐ ſubam verum eſt:ſed nõ ad ſubaȝ ꝑ ſe ſubſiſtẽtẽ:ꝛ ꝑꝑ hoc
nõ dř gñatio ſimplr:ſed bñ gñatio aliqualis. ¶ Ad quar
tam dico:ꝙ augᵒ ignis ex appoſitione lignorum nõ diciť
augᵒ ꝓprie dicta.ex quo augᵒ ꝓprie dicta non cõuenit niſi
Ad 5ᵐ animatis.ſicut dictũ eſt. Et ſic de tali augmẽtatõe ignis
non eſt ad propoᵐ. ¶ Ad quintam dico:ꝙ rarefactio bñ
eſt motus ad quantitatem:ſed tamen eſt nullo extrinſeco
Ad 6ᵐ adueniente. ¶ Ad ſextam dico:ꝙ intenſio qualitatis ſm
genus non dicitur augᵒ ꝓprie dicta de qua eſt ſermo in
propoſito. Et ſic de tali augmentatione.qualitatis nõ eſt
ad propoſitum.

Queſtio. X.

pᵐ **Queritur** Utrum in augmẽtatõe illõ
qȝ augeť maᵗ idẽ añ ꝛ poſt.
¶ Et arguiť ꝑ ꝙ nõ.nã ſit ſoꝛ.q ſit auctᵒ.tũc
poſt augmẽtationẽ eſt alia multitudo ptium
ipſius ſoꝛ.ꝙ̃ añ erat.ex quo aliq̃ ptes nõ ꝑexi
ſtentes de nouo adueniunt.g̃ eſt aliud totuȝ.ꝯña tȝ.ex eo
ꝙ totũ nõ eſt aliud ꝙ̃ multitudo oium ſuarũ ptiũ:ꝛ cȝ.
Cõ.17. ſicut dcm̃ eſt ꝑ phy.ſi g̃ poſt augmẽtationẽ eſt aliud totuȝ
4 ph. ꝙ̃ erat añ ſeqť in augmẽtatõe nõ maᵗ idẽ totũ añ ꝛ poſt.
34. 2ᵐ ¶ 2ᵒ arguiť ſic.ſit a.ꝑexñs:ꝛ b.adueniẽs ꝑ augmẽtatõeȝ.
tũc clarũ eſt ꝙ a.ꝛ b.eſt aliud ab a.ſȝ totũ qȝ eſt poſt aug
mentationẽ eſt a.ꝛ b.ꝛ qȝ erat añ erat.a.ſolũ.g̃ poſt aug
mẽtationẽ eſt aliud totũ a toto:qȝ ꝑexiſtebat:ȝ illõ quod
ꝑexiſtebat factũ fuit ps totius qȝ eſt cõpoſitum ex ꝑexiſte
3ᵐ ꝛ adueniente. ¶ 3ᵒ arguiť ſic.nec ptes mãles manẽt eedeȝ
añ ꝛ poſt nec formales.g̃ non manet idem totũ añ augmẽ
tationẽ ꝛ poſt.ꝯñtia tȝ ex eo ꝙ ad variationẽ tã ptiũ mã
liũ ꝙ̃ formaliũ ſeqtur variatio effectᵒ.añs pȝ de ptibᵒ mã
libus.nã ſm Ar.ille fluũt ꝛ refluũt:ꝛ nõ manent eedẽ.ali
ꝑ ge.35. que.n.recedũt ꝑ reſolõnẽ earũ factã in fumos vel in aliqd
hᵉ meᵗ calore nãli.aliq̃ ẽt de nouo adueniunt per aſſimila
tionem cibi aduenientis:qȝ in pñᵒ eſt diſſimile:ꝛ poſtea in
ꝟtute aie meᵗ calore nãli factũ eſt ſile.tunc vltra.ſi partes
mãles nõ manẽt eedẽ:ꝛ cũ ſoꝛa nõ poſſit migrare de ſubo
in ſubm.ſeqtur ẽt ptes formales nõ maᵗ eaſdeȝ añ ꝛ poſt
4ᵐ augmẽtationẽ. ¶ 4ᵒ arguiť ſic.ſi qȝ eẽt verũ.ꝯſili ratiõe
deberet maᵗ ideȝ ignis añ ꝛ poſt in augmentatione ipſius
ignis:ſed hoc eſt falſum:ꝛ falſitas pȝ ex eo ꝙ in gñatione
ipſius ignis eſt gñatio ꝛ corruptio ſimplr:ꝛ ꝑ ꝯñs nõ ma
net idẽ añ ꝛ poſt.eſt.n.ibi corruptio ſimplr cõbuſtibiliũ ꝛ
gñatio ſimplr ipſius ignis.ꝯña pȝ.q2 nõ vř aliter debere eẽ
de augmẽtatõe ignis ꝙ̃ de augmẽtatõe alioꝝ. ¶ Quin
to arguitur ſic.ſi qȝ eẽt ꝟũ a.ſequitur ꝙ aliquid poſſet ma
5 nere idem propter hoc ſolum ꝙ aliqd eius maneret.ſed ȝ

eſt falſum.cõſequẽtia tȝ.nã ſi in augmentatione dicimus
idẽ eẽ ꝓut ꝙ ante:hoc nõ eſt ex alio:niſi q2 aliqd ꝑexi
ſtentis adhuc eſt qȝ ante erat.ſed falſitas ꝯñtis probatur
nam ſi ſic.ſequereť ꝙ aliqȝ toti diceretť idẽ alteri.ꝛ tamẽ
nulla pars vnius eẽt vel fuiſſet pars alterius:ſed hoc eſt
falſum:ꝛ cõſequentia tȝ.nã ſit aliq̃ nauis:cuius in vno an
no vnum latus de nouo repareť:ꝛ in ſcðo anno fundus
de nouo repareť:ꝛ in 3ᵒ anno 2ᵐ latus de nouo repareť.tũc
ſic.iſta ꝑma reparatõe facta adhuc dicitur eadẽ nauis:q̃
ante erat.cõſimili rõne facta ſcða adhuc dicitur eadẽ na
uis ſimiliter facta 3ᵃ adhuc diciť eadem:ſed tertia repara
tione facta nihil eſt in illa naui qȝ erat añ aliquã illarũ re
parationum:ꝛ tamen dř eadem nauis que erat añ aliquã
illaꝝ reparationũ.g̃ ſeqť ꝓbandũ ꝙ illa nauis poſt illas
tres reparationes dř eadẽ nauis que erat ante aliquã illa
rum reparationum.ſi qȝ eẽt vera.pȝ hoc.nam vocetur il
la nauis ante reparationẽ.a.ꝛ ꝑma reparatõe fcã vocet b.
ꝛ ſecũda facta voceť c.ꝛ 3ᵃ facta voceť d.tunc arguiť ſic.
d.dicitur eadem c.ꝛ c.diciť eadẽ b.ꝛ b.diciť eadẽ a.ergo a
ꝑ ad vltimũ d.diciť eẽ eadẽ a. ¶ Similiter ad idẽ ſequiť 6ᵐ
ꝙ ſequana ſimili modo deberet dici idẽ qui erat iam ſunt
centum anni:ſed hoc eſt falſum:ꝛ ꝯña poſſet deduci.ſicut
de ꝑori arguᵒ.ſed falſitas apparet:q2 ille ſequana qui erat
añ centum annos erat aq̃ que diu eſt corrupta:ꝛ ſequana
q nũc eſt:eſt aq̃:que poſtea eſt genita ꝛc̃.

In oppoſitũ eſt Ariſt.Et ꝓbatur rationibus. ꝑ ge. 35.
nam niſi qȝ eẽt vera.ſequitur ꝙ
augmẽtatio nõ eẽt motus:cuiᵒ oppoſitũ dcm̃ ẽ.3.phyſ. T.cõ.6.
ꝛ primo huius.ꝓbaľ ꝯña.nã ad hoc ꝙ aliqua tranſmuta T.c.23.
tio dicaľ motᵒ:reqriť ꝙ ſubm talis trãſmutatõis ſit ens in
actu ꝑ formã ſubalẽ que eſt eius pars manẽs idẽ ſub vtro
ꝙ̃ termino trãſmutationis.ſicut pȝ ꝑ Ariſt.hic in primo. T.c.33.
nam ꝑ hoc dřnt gñatio ꝛ corruptio ab aliis trãſmutatio 2.3.3.4.
nibus:q2 eaꝝ ſubm̃ nõ eſt tale:ſed eſt ens in pura poᵃ:cũ
ergo illud qȝ augeť ſit ſubm̃ augmẽtationis ſi nõ mane
ret idẽ:ſequiť qȝ dcm̃ eſt. ¶ Tertio arguiť ſic.ſequiť ꝙ ȝ 3ᵐ
terminus ſoꝛ.nõ eẽt terminus diſcretᵒ.ſed cõña.pȝ hoc naȝ
ſine noua impõne ꝛ vnica eiᵒ ipõne ſigñret plura ꝙ̃ ſucceſ
ſiue ſigñret enim ſoꝛ.ante augmẽtationẽ:ꝛ ſigñret poſt aug
mentationem vnum annum poſt ꝙ̃ non maneret idẽ poſt
qui fuit ante.ꝛ iteruȝ ſequiť ꝙ nullũ noſtrum eẽt natus
de muliere.ꝓbaľ ꝯña.ex quo nõ eẽmᵒ idẽ mõ q eramus
ante nr̃as augmẽtationes. ¶ Quarto arguiť ſic. ſilr ſeqť 4ᵐ
ꝙ nõ fuiſſet idẽ xp̃s ſuſpẽſus ꝑ nobis in crucem:ꝛ qui erat
natus de pura virgine.ꝯña tȝ.ſicut alie ꝯñe.

In iſta qõne ꝑmo tãgam vnũ modũ:ꝑ quẽ ꝑt
ſaluari veritas q̃ſtionis:ꝛ ſm quẽ
poſſunt ſolui aliqua argumenta tangentia iſtam mãm.2ᵒ
ponã vnũ aliũ modũ dicendi ad qõnem.

Quantum ad ꝑmum poſſumus imaginari ꝙ ſicͭ pᵐ nõnᵐ
ſupernãliter vna res numero ẽ plures
res numero.ſ.pater filius ꝛ ſpũs ſanctus. Ita nãliter vna
res nũero poſt eẽ ſucceſſiue plures res nũero:quãuis non
ſimul. Et ſecundum hoc poſito ꝙ ſoꝛ.ſit auctus:ꝛ ꝑexi
ſtens ſit a.ꝛ adueniens ſit b.dico ꝙ eſt idem ſoꝛ.poſt ſicut
erat ante:quamuis ſoꝛ.ante erat ſolum a.ꝛ modo idem
ſoꝛ.eſt a.ꝛ b.ꝛ recte.ſicut ſanctus Petrus in terra erat ani
ma ꝛ corpus:ꝛ idem Petrus modo eſt anima ſolum. ali
ter eniȝ falſe diceremus ſanctus Petrus eſt in celo. ¶ Sȝ Dubiũ
ſi diceretur.ſi totum corpus ſoꝛ.preter digitũ.a.ꝛ reſiduũ
ſit b.ꝛ cras digitus ſoꝛ.ſit abſciſus.tunc arguitur ſic ſoꝛ.
erit cras.ſoꝛ.eſt a.ꝛ b.ergo a.ꝛ b.erunt cras:quod tamen ẽ
falſum.ex quo b.eſt abſciſum ꝛ forte corruptũ. ¶ Reſpõ R°
detur ſecundum predictuȝ modum:ꝙ in caſu poſito.a.ꝛ
b.erunt cras:ſed tamen a.ꝛ b.nõ erunt cras.a.ꝛ b.ſed erũt
a.ſolũ. ¶ Secũdo poſſet argui.ponatur.a.ꝙ modo ſoꝛ. Dubiũ

ſit auctus: ꝙ ꝑ iſtẽs fuit heri a. ⁊ de nouo adueniens ſit b. tunc arguit̃ ſic. ſoꝛ. fuit heri. ſoꝛ. eſt a. ⁊ b. ergo a. ⁊ b. fuerũt heri. ℂ Cõcedo ꝯnẽ: ſed tñ a. ⁊ b. nõ fuerunt heri. Rñ
Dubiũ a. ⁊ b. fuerunt heri a. ſolum. ℂ Sed. d. tu ſi a. ⁊ b. fuerunt heri a. ſeqtur ꝙ ſi hec ꝓpoſitio heri fuiſſet foꝛmata fuiſſꝫ vera. a. ⁊ b. ſunt a. ſed hoc eſt falſum: ꝓpter hoc ꝙ heri b.
Rñ nõ erat. ℂ Reſpõdetur negando ꝯñtiam. nam nõ ſequit̃. album fuit heri nigrũ. ergo hec fuit heri vera album eſt
Dubiũ nigrum: imo antecedẽs eſt verũ ⁊ ꝯñs falſum. ℂ Adhuc arguit̃ poſito ſicut ponebat̃ ꝙ b. digitus ſit cras abſciſſus ⁊ reſiduum. ſ. a. remaneat. tunc arguitur ſic. a. nunc nõ eſt
Rñ ſoꝛ. ſed a. cras erit ſoꝛ. ergo a. cras incipit eſſe ſoꝛ. ℂ Conce do concluſionem. Et ſi vlterius arguat̃. a. cras incipit eſſe ſoꝛ. ſed a. eſt aliquid. g̃ cras aliquid incipiet eſſe ſoꝛ. conce ditur concluſio: ⁊ ſi vlterius arguatur. ergo aliquid icipit eſſe. negãda eſt ꝯñtia. vnde ſicut aliquid põt incipere eſſe album abſq; hoc ꝙ aliquid mũdi incipiat eſſe: ita dico ꝙ aliquid bene incipit eſſe ſoꝛ. abſq; hoc ꝙ aliquid incipiat eſſe. vñ poſito ꝙ eẽt vnum ſcutum: cuius vna medietas eẽt alba ⁊ alia nigra: ⁊ medietas nigra cõdenſaretur abſq; h̃ ꝙ medietas alba cõdẽſet̃. tũc illud ſcutum icipiet eẽ albũ abſq; hoc ꝙ albedo vel aliquid aliud incipiat eẽ: ꝙ autẽ illud ſcutum icipiat eẽ album. pꝫ ſm cõmunem modũ lo quẽdi: vocando illud album: cuius maioꝛ pars p ſe ⁊ que libet eſt alba: ⁊ ſm iſtum modum loquendi deberet dici ꝙ hoc nomẽ ſoꝛ. nõ eẽt mere abſolutum: nec mere connotatiuum. ſicut ẽ hoc nomẽ albũ: ſed medio modo ſe habens
Dubiũ inter nomina mere ab[la] ⁊ nomina mere ꝯno[ua]. ℂ Adhuc diceret: ſi verũ eſt dicẽ ꝙ. a. modo non eſt ſoꝛ. ⁊ ꝙ a. cras erit ſoꝛ. ſequitur ꝙ. a. cras corrumpetur ꝓpter hoc ꝙ mu tat nomẽ ⁊ diffõnem. modo enim nõ eſt ſoꝛ. ⁊ cras erit ſoꝛ. ecce mutationem nominis. Simili modo non eſt animal rõnale: ⁊ cras erit animal rõnale ad mutationeꝫ diffõnis.
Rñ ℂ Reſpondet̃ cõcedẽdo hñ ſi mutatur nomẽ ſpecificum ſubſtantiale: mõ ſic nõ eſt ꝓpoſito.

Quantum ad 2[m] ſciẽdum eſt ꝙ queſtio intelligit̃ de idẽtitate numerali. videlicet an ma neat idẽ numero: ⁊ nõ de idẽtitate ſpecifica: ⁊ tota difficul tas ſtat in equiuocatione idẽtitatis numeralis. ℂ Vñ ſciẽ dum eſt ꝙ aliquid dicitur ma[re] idem numero tripliciter.
ꝑ modo vno mõ cuius omnes partes eius manẽt: nec aliquam ptẽ de nouo acqrunt: ⁊ illud dr̃ ma[re] idẽ numero totaliter. Et ſic dicimus ꝙ celum eſt idem nũc quod ipſum erat citra
2° modo cẽtum annos. ℂ Scdo mõ aliquid dicitur ma[re] ideꝫ nu mero: cuius ꝑncipalioꝛ pars manet eadem: ⁊ hoc eſt ma[re] idẽ partialiter. Et iſto modo dicimus ſoꝛ. eſſe eundem nu mero qui eſt magnus qui erat cum fuit paruus: ꝓpter h̃ ꝙ ꝑncipalioꝛ pars eius. puta aĩa intellectiua manet eadẽ.
3° modo ℂ Tertio modo aliquid dicitur manere idem numero ꝓ pter continuam ſucceſſionem partium ſimilium ſibĩnui cem ſuccedentium: ꝓpter quam continuitatem ſucceſſio nis manet conſimilis figura ⁊ diſpoſitio: ⁊ ſic dicimus ſe quanam eſſe eundem numero modo: qui erat ante centũ annos. nã cõtinue ꝓpter continuam ſucceſſionẽ partium ſimilium manet cõſimilis figura ⁊ diſpõ. Et ſciẽdum ẽ ꝙ omnes iſti tres modi identitatis numeralis ſufficiunt ad h̃ ꝙ aliquis terminus dicatur diſcretus.

ꝑ°ꝯ **Tunc ſit** ꝑma cõcl̃o. In augmẽtatiõe ꝓprie dcã: de qua eſt ꝑſens ſmo: non manet idem nu mero primo modo ante ⁊ poſt. pꝫ hoc ex eo ꝙ augmenta
2° cõcl̃o. tio ſit aliquo adueniente. ℂ Scda cõcl̃o. in augmẽtatiõe hominis hñ manet idẽ numero ſcdo mõ. pꝫ hoc: qꝛ ꝑncipa lioꝛ pars manet. ſ. aĩa: ꝓpter cuius manſionẽ hñ poſſum⁹ dicẽ hominem manere eundem. Et illuꝫ modũ loquendi ſeruamus cũ dicimus. idem petrus eſt in celo qui erat i ter ra: ⁊ hoc ſm partem pꝛincipalioꝛem: puta aĩam: ſed foꝛte

ſic non eſt de aliis animatis. nam in equo magis pꝛincipa lioꝛ ⁊ maioꝛ pars non fuit cum eſſet paruus: immo foꝛte nihil quod eſt in equo magno pꝛius erat in equo paruo. Sꝫ in augmẽtatione huius ⁊ conſimilium poſſet dici idẽ ma[re] numero tertio modo: ita ꝙ ꝓpter cõtinuaꝫ ſucceſſio nem partium ſimilium cõſeruatur ſimilis figura ⁊ diſpo ſitio: ita ſicut argutum eſt in alia queſtione. ꝓpter hoc di cimus equum magnum eſſe eundem numero qui erat cũ fuit paruus: ⁊ hoc loquendo de identitate tertio modo.
ℂ Ad rationes. pꝫ ex iam dictis. Queſto. XI. Ad rõnes

Queritur Vtrum eius qđ augetur quã libet pars augeatur. ℂ Et ar ꝑ[m]
guit̃ ꝑ ꝙ nõ. nã alicuĩ qđ auget̃ aliqua pars diminuitur. ergo non quelibet pars augetur. ꝯña tꝫ. añs ꝓbatur. per hoc ꝙ aliquando vi ſum eſt ꝙ cum augebatur digitus vel brachium propter aliquã infirmitatem diminuebatur. ℂ 2° arguitur ſic. nõ 2[m]
cuiuſlibet qđ nutrit̃ quelꝫ ps nutrit̃. g̃ nõ cuiuſlibet quod auget̃ q̃lꝫ pars auget̃. ꝯña tꝫ ex eo ꝙ augmentatio ꝓſup ponit nutritioneꝫ. añs pꝫ. nam nutritio ſit ꝓpter reſtaura tionem deꝑditi. ſed nõ quelꝫ pars illius qđ nutrit̃ aliqđ de perdit. aliter. n. nihil remaneret qđ ante erat. ℂ 3° arguit̃ 3[m]
ſic. augmẽtatio ſit aliquo extrinſeco adueniente. modo ſi q̃libꝫ ps illius qđ auget̃: augeat̃: opꝫ ꝙ cuilꝫ eius pti aliqđ adueniat: ⁊ tũc cũ nõ cuilꝫ eius parti poſſit aliqđ de nouo aduenire: niſi vna ſeparet̃ ab alia ꝑ adueniẽs ſubigrediẽs ⁊ cũ ſint infinite ptes: illud qđ auget̃. opꝫ ꝙ in augmenta tione in infinitas ptes diuidat̃. ⁊ idẽ opoꝛteret de cibo ad ueniente. aliter. n. non poſſet diſtribui ꝓ infinitis partibus illius qđ augetur. ſi aũt diceret̃ q̃libet partem illius qđ auget̃ augeri abſq; hmõi diuiſiõe. tunc opoꝛteret ponere pene trationem coꝛpoꝛum: propter hoc ꝙ vnũ coꝛpus nõ pt̃ re cipi in alio: niſi per diuiſionẽ: niſi tunc cõcedat̃ penetratio coꝛpoꝛ: quod eſt ꝯtra Ariſt. 4. phyſi. ℂ Quarto arguit̃ T. cõ. 8.
ſic. ꝓ q̃ rõne ſupponit̃ ꝙ ſit dare minimã carnẽ. tunc ſic. ſi ⁊. 45.
quelibet pars illius quod auget̃ augeat̃. ſequit̃ ꝙ quelibꝫ minima caro illius quod auget̃ augeat̃: vel g̃ per carnem minoꝛem vel tantam vel maioꝛem. ſi dicitur per minoꝛeꝫ. hoc non videtur verum: qꝛ non datur caro minoꝛ. ſi dicit̃ ꝙ per tantam vel maioꝛem. ſequitur ꝙ omne quod auge tur ſit duplum ad ſe vel maius. ex quo cuilibet carni mini me additur lm̃ quantũ ipſa eſt vel maius.

In oppoſitum eſt Ariſt. in hoc pꝛimo. T. c. 32.

ℂ In iſta qõne. ꝑ ponam ſuppõnes ꝓ vidẽdo modum aug mẽtationis. 2° ꝯnes. 3° dubia ⁊ eoꝝ ſolõnes.

Quantum ad ꝑmum ſit ꝑma ſuppõ: ꝙ nullũ coꝛ ꝑ° ſuppõ
pus põt ſubintrare niſi per diuiſioneꝫ vel receptionẽ eius in poꝛos coꝛpoꝛis in q̃ ſit ſubingreſſio aliter. n. nõ poſſet euitari quin eẽt penetratio coꝛpoꝛum ⁊ plura coꝛpa eẽnt in eodẽ loco adequate: qđ eſt cõtra Ar. T. cõ. 8.
4° phy. Silr ſi poſſet fieri talis ſubingreſſio coꝛpoꝝ: ſine ⁊. 45.
poꝛis ⁊ ſine diuiſiõe. tũc viuẽs nõ indigeret talibus poꝛis: qđ eſt falſum. nam videmus ꝙ ꝑ oĩa mẽbꝛa viuẽtis repiũ tur hmõi poꝛi ⁊ foꝛamina: que nã nõ dediſſet viuẽti niſi ipſis indigeret. ꝯñtia tꝫ ex eo. nam tunc nutrimẽtum poſſꝫ ſub ingredi ſine poꝛis in coꝛpus. Similiter ſi vnũ coꝛpus poſ ſet ſubintrare aliud ſine poꝛis vel ſine diuiſione. tunc etiaꝫ econuerſo poſſet exire ſine diuiſione ⁊ poꝛis: quod non eſt nãliter hñ imaginabile poſſe fieri. ℂ Secunda ſuppõ. coꝛ 2° ſuppõ
pus poꝛoſum hꝫ aliquas partes non poꝛoſas. pꝫ: qꝛ aliter totũ illud coꝛpus eſſet vnus poꝛus. Et ex alio. naꝫ omnis poꝛus clauditur aliq̃ ⁊ illud qđ claudit̃ eſt cõtinuũ ⁊ coꝛ poꝛeum. aliter. n. non faceret poꝝ. Et ex alio ẽt: qꝛ vel aliq poꝛi carnis vel oſſis ſunt immediati: ſic ꝙ inter illos poꝛos non eſt alius poꝛus: aut nulli ſunt ita immediati. ſi dicitur

pꝛimum vel ergo inter illos poꝛos mediat poꝛus vel ſola ſu
perficies.ſi dicitur ꝙ ſit coꝛpus.tunc cum in eo nõ ſit poꝛ⁹
aliter.n.illi poꝛi nõ eſſent imediati per ꝓuētiõem poꝛi me
diȷ:qḋ eſt ꝯ ypotheſim:ꝛ per ꝯñs illud coꝛpus nõ eſt poꝛo
ſum. Nõ põt dici ꝙ ſola ſuperficies.nam ſicut alibi viſum
eſt non ſunt po^{ri} talia indiuiſibilia:ſm aliquam vel aliq̃s
dimenſiones.ſicut ſunt ſuperficies linea ꝛc̃.ſi autem dicit
ꝙ inter quoſlibet duos poꝛos coꝛpoꝛis vel oſſis ſunt aliȷ
poꝛi mediȷ:ꝛ cũ qlibet poꝛus nõ ſit in infinitũ modice quã
titatis:oꝫ quodlibet coꝛpus poꝛoſum eſſe in infinitum ma
gnum:qꝛ in quolibet coꝛpoꝛe poꝛoſo ẽẽnt infiniti poꝛi:ꝗꝛ
quilibet non eſt in infinitũ modice q̃titatis.

p° ȝ. **Quantũ** ad 2^{m} ſit pꝛima ȝ.nõ vbicunq; in coꝛpe qḋ
augetur eſt aliquid de cibo ſubueniente.pꝫ
hoc:qꝛ in illa parte q̃ eſt inter poꝛos ꝛ eſt non poꝛoſa:nihil
recipitur de cibo ſubueniente.pꝫ.nam nihil reciperetur in
illa parte non poꝛoſa per diuiſionem illius partis nõ poꝛo
ſe vel in poꝛis eius:ſed nullum illoꝝ põt dici.ergo ꝛc̃.ma
ioꝛ nota per pꝛimam ſuppoſitionem.minoꝛ pꝫ.nõ per diui
ſionem.nam ſi ſic.ſequitur augmentationem non poſſet
fieri niſi ꝑ diuiſionẽ pꝛiũ coꝛpis augẽdi:qḋ eſt falſũ:nec põt
2° ȝ. dici ſecundum:qꝛ illa ꝓpoſita eſt nõ poꝛoſa. ❡ 2° ȝ.aug
mentatio ſit ꝑ iuxtapõnẽ partibus ꝑexiſtentibus:ꝛ per rece
ptionem ipſius in poꝛis.pꝛobatur:qꝛ in augmẽtatiõe ſit di
uiſio ꝛ diſtributio ipſius nutrimenti:cum ipſa nõ fuerit in
infinitum ipſa ſit in partes finitas in numero:ꝛ qꝛ nõ poſ
ſunt ille partes ſubintrare coꝛpus niſi per poꝛos.vt dictuꝫ
eſt.ſequitur ꝙ recipitur in poꝛis.ꝛ iuxtaponitur coꝛpoꝛib⁹
terminantibus poꝛos:que quidem coꝛpa ponuntur nõ po
3° cõclo roſa:ꝛ dicũtur partes ꝑexiſtentes. ❡ 3° ȝ.nõ ſolum augmenta
tio ꝓpꝛie dicta ſit per talẽ iuxtapõnem:ſed etiam per alte
ratiõem ꝛ per cõuerſionem illius recepti in ſubam ſimilem
ꝑexiſtenti:ꝛ per actionem illius caloꝛis naturalis in illud
aduenienis in virtute ipſius anime. Iſta oplo põit ꝙ fiat ꝑ
iuxtapõnem:ꝛ cum hoc requiratur alteratio ꝛ aliqualis
generatio.poſtq̃ꝫ.n.illud ſic receptum in poꝛis ſufficienter ẽ
alteratum foꝛma eius ſubalis coꝛrumpitur:ꝛ de materia ei⁹
manẽte foꝛma ſubalis educitur:que eſt ſimilis foꝛme ſubſtã
tiali pꝛeexiſtenti:ꝛ rõne talis ſilitudinis foꝛmaꝝ in ſpẽ mã
que ſuit alimẽti continuatur materie ipſius ꝑexiſtentis:ꝛ ſit
vnũ cõtinuũ ex ꝑexiſtẽte:ꝛ illo quod de nouo gñatur:ꝛ il
lud tunc iterum per actionẽ caloꝛis extẽditur:ꝛ ſit poꝛoſuꝫ:
in quibus poꝛis iteꝝ põt recipi alimentũ:ꝛ quãdiu talia
ſic poſſũt extendi ſic ꝙ nõ impediat nimia duricies ꝓpter
tereſtreitatem ibi relictam:ꝛ reſolutionem ſubtilioꝛum po
teſt fieri augmentatio:ſicut in viuente:quãdo autẽ mem
bꝛa fiunt multum dura ꝓpter reſolutioneꝫ ſubtilis ꝛ ter
reſtris relictam:ꝙ nõ poſſũt ſic extẽdi:nõ amplius ſit aug
mentatio:quamuis bene nutriatur.

Quantum ad tertium dubitatur.nam ſi in coꝛpe
quod augetur ponerentur tales poꝛi:
vel illi eſſent pleni vel vacui:nõ vacui:quia hoc eſſet cõtra
a.t.c.80. Ariſt.4.phyſi.ſi pleni adhuc videtur fieri pen⁹ coꝛpoꝛum
vſq; ad in augmentatione. ❡ Secundo nam videtur ꝙ omnes ꝑ
88. 2^{m} tes ipſius coꝛpoꝛis quod augetur ſint eiuſdem rõnis:qua
re videtur ꝙ non magis alique ſint poꝛoſe q̃ꝫ alie. ❡ Ter
3^{m} tio nam ſi ponerentur alique partes non poꝛoſe.ſequitur
ꝙ ille nõ augentur:ex eo ꝙ in ipſis nõ poſſet fieri receptio
4^{m} ipſius alimenti. ❡ Quarto nam ex receptione ipſius ali
menti in poꝛis nõ videtur ſeq aug⁹ ſꝫ bene cõdẽſatio ꝛc̃.

Ad p^{m} **Ad iſta** reſpõdetur ad pꝛimum dico:ꝙ tales poꝛi nõ
ſunt pleni coꝛpoꝛibus groſſis:ſed ſubtilibus
que de facili cedũt.ſicut eſt aer vel ſpiritus:ꝛ ex hoc ꝙ hꝫ
coꝛpoꝛa faciliter cedunt:nõ opoꝛtet ſic fieri penetrationeꝫ
ſed cum hꝫ poꝛi ſunt repleti alimento:aliud in eis non re
cipitur niſi alimento coꝛrupto:ꝛ iterum ſit per caloꝛem ꝛe
refactio:ꝛ fiunt noui poꝛi:in quibus iterum põt fieri tũc
ſimilis receptio. ❡ Ad ſecundum:quando dicitur omnes Ad 2^{m}
partes ꝛc̃.negatur ꝙ omnes partes ſunt eiuſdem rationis
vna enim eſt denſa.ꝛ alia poꝛoſa.vnde ſtatim pari ratiõe.
ſi omnes eſſent eiuſdẽ rationis.tunc qua ratione exalaret
vna pars ꝛ alia. ❡ Ad tertiam reſpondetur ꝙ aliquid di Ad 3^{m}
citur augmentari dupliciter.vno mõ ſm ꝙ intra ſe recipit ali
quid:ꝛ ſic ſolum partes poꝛoſe augerentur.alio mõ min⁹
ꝓpꝛie illo mõ ꝙ aliquid eſt ei adiunctũ ꝙ factum eſt vnũ
cum ipſo per cõtinuationem:ꝛ illo modo partes non po
roſe bene augerentur.cuiuſlibet ergo qḋ augetur niſi ſit
impe^{dimentum} ꝛ innaturalis diſpoſitio alicuius eius partis:que
libet pars augetur:vel per alicuius ſuppoſitionem:vel per
alicuius iuxtapoſitionem cum toto:cuius eſt pars ꝓpter
partem illam que eſt in medio partis nõ poꝛoſe:qꝛ quãuis
ibi nõ ſit aliquid iuxtapoſitum immediate:tamen toti cu
ius eſt pars aliquid eſt iuxtapoſitũ. Et ex hoc patet reſpõ
ſio ad queſitum. ❡ Ad quartam dico:ꝙ bene verum eẽt Ad 4^{m}
niſi poſtea extenderentur ꝛ fierent noui poꝛi:eo mõ quo
dictum eſt. ❡ Ad rationes pꝛincipales patet quid ſit dicẽ Ad rões
dum per ſuperius dicta. Queſtio. XII.

Ueritur Utrum augmentatio fiat ſꝫ
partes foꝛmales:ꝛ non ma
teriales. ❡ Et arguitur pꝛimo ꝙ non.nã ergo p^{m}
foꝛma non põt eſſe ſine mã.nec põt ꝓtendi vl
tra mãꝫ in qua eſt:ſequitur ſi foꝛma augetur
ꝙ opꝫ etiam materiam augeri.ꝛ ꝑ ꝯñs ſi augmentatio fit
ſm partes foꝛmales.videtur fieri ſm partes materiales.
❡ Scḋo arguitur ſic.nõ ſolũ foꝛma augetur:ſed totum ꝯpo 2^{m}
ſitũ:ſed hoc nõ eſſet niſi ita bñ augeretur ſm mãm ſicut ſm
foꝛmam. ❡ Tertio arguitur ſic.ex quo augmentatio ꝑſup 3^{m}
ponit nutritionẽ ſolũ hoc augetur qḋ nutritur.ſm ptes mãles
nutritur ꝛ nõ foꝛmales.ergo ꝛc̃.añs ꝓbatur.nã nutritio eſt deper p̊ gc.36.
diti reſtauratio:cum ergo ſm ptes mãles fiat deperditio.
ex quo partes materiales fluunt ꝛ refluunt:ꝛ nõ ſm par
tes foꝛmales.ex quo ille remanent videtur nutritionem ſolũ
fieri ſm partes materiales:ꝛ non foꝛmales.

In oppoſitũ eſt Ariſto.d.augmentationem fie T.c.35.
ri ſm ſpeciem.Et exponitur.i.ſm
partes foꝛmales ꝛ non ſm partes ſm materiam hoc eſt ſe
cundum partes materiales.

In iſta qõne ponam opiniones quid Ariſto.in p̊ gc.35.
telligat per partes ſcḋm ſpeciem
ꝛ per partes ſm materiam:que omnes opiniones iudicio
meo poſſent ſuſtineri.Unde aliqui dicũt ꝙ per partes ſm p° oplo
ſpeciem debent intelligi partes etherogenee:ꝛ partes ſm
materiam partes homogenee.Unde ſciendum ꝙ partes
etherogenee dicuntur:quarum partes nõ ſuſcipiunt pre
dicationem totius.verbi gratia.ſicut ſunt manus digitus,
caput oculus ꝛc̃.nõ eniꝫ quelibet pars manus eſt manus.
ſimiliter eſt de digito. Partes vero homogenee dicuntur
ille:quarum partes ſuſcipiunt pꝛedicationeꝫ totius.ſicut
eſt caro os eque ꝛc̃.quelibet pars carnis eſt caro.ſimiliter
quelibet pars oſſis eſt os. Modo iſti dicunt vlterius ꝙ au
gmentatio ſit ſm partes foꝛmales ſeu etherogeneas:ꝛ nõ
ſecundum partes materiales ſeu homogeneas. Non intel
ligendo ꝙ nulle partes etherogenee augeantur.nam tũc
nulle partes etherogenee augentur.dicit enim. Ariſtotel.
partes etherogeneas augeri:quia partes homogenee au
gentur.Sed ad iſtum intellectum augmẽtatio dicitur eẽ p̊ gc.35.
ſm partes foꝛmales ſeu etherogeneas.ꝛ nõ ſm partes ma
teriales ſeu homogeneas:qꝛ eius qḋ augetur quelibꝫ pars
foꝛmalis ſeu etherogenea augetur:ſed non quelibet pars
materialis ſeu homogenea:pꝛopter hoc ꝙ aliqua talis de
nouo aduenit vel recedit:per reſolutionem:vnde cũ hõ au
getur niſi ſit pꝛopter indiſpoſitionem alicuius eius partis

etherogenee quelibet eius pars etherogenea augetur ſcili
cet tam oculus ꝙ̄ caput: tam manus ꝙ̄ digitus: tam pes
ꝙ̄ brachium: tam tibia ꝙ̄ genitalia: ⁊ ſic de aliis: ſed cum
hoc ſtat ꝙ alique partes materiales recedūt: nec de nouo
adueniunt: quamuis alique partes materiales augeātur.
aliter enim nunꝙ̄ formales augerent̄: nunꝙ̄.n. manus vł
digitus augeť niſi caro ⁊ os augeať. ℂ Et tunc credo ꝙ
iſta opinio valde faciliter poſſet ſuſtineri: quamuis aliqui
nolentes ipſam intelligere improbent per hoc ꝙ Ariſto.
T.c.55. dicit partes etherogeneas nō augeri niſi ptes homogenee
augeātur. ℂ Breuiter illud non eſt cōtra p̄dictā opiones:
qꝛ iſta opio non vult ꝙ augmentatio nullo modo fiat ſꝫ
partes mā̃les ſeu homogeneas: ſed vult ꝙ in augmētatio
ne non quelibet pars homogenea augeať: ſed quelibet ps
etherogenea ꝓpter hoc ꝙ ptes homogenee aliq̄ recedūt
⁊ alique adueniunt: mō illud qđ aduenit vel recedit non
augeť: ſed qꝛ partes etherogenee: nec adueniunt: nec rece
dunt ſm mā̃m. ideo augmentatio attribuiť ei qđ augetur
ſm partes formales hoc eſt etherogeneas: ⁊ nō ſm partes
2ª opio mā̃les ſeu homogeneas. ℂ Alia eſt opinio. ꝙ per partes
formales intelliguntur partes que ſeorſum exiſtēs eſſent
ſenſibiles: ⁊ per partes mā̃les intelliganť partes que ꝙ̄uis
inexiſtentes toti ſentiunť: cum aliꝗs tñ ſi eſſent ſeorſuꝫ po
non ſentirenť. modo dicit iſta opio ꝙ in augmentatiōe ꝗ
libet pars que ſeorſum poſita eſſent ſenſibilis augeť. nulla
enim talis ſm ſe totam aduenit ſimul de nouo vel recedit
⁊ ſic talibus partibus debetur augmentatio. ex quo que
libet talis cum aliqua adueniente fit maior: ſed in augmē
tatione non quelibet pars que ſi eſſet ſeorſum eſſet inſenſi
bilis augetur: ꝓpꝫ hoc ꝙ aliqua talis ſm ſe totam de no
uo aduenit vel recedit. modo illud quod recedit vel adue
nit non augeť: non tamen vult dicere iſta opinio ꝙ nulla
pars inſenſibilis augeať: ſed bñ vult dicere ꝙ nō ꝗlibet au
getur: cum hoc tamē ſtat ꝙ multe alie inſenſibiles augeā
tur. partes.n. ſenſibiles non augerentur niſi partes inſenſi
biles augerentur. iſta opinio bñ eſt vicina p̄me. ℂ Tertia
3ª opio opio eſt: ꝙ per partes formales intelligit partes poroſas:
⁊ tunc vlterius dicit iſta opinio ꝙ augmētatio proprie fit
ſm partes formales hoc eſt poroſas. nam augmētatio ꝓ
prie fit per intuſpoſitionē. mō ſoluꝫ partes poroſe poſſunt
aliquid intra ſe recipere: ſed augmētatio non fit. ſm ptes
mā̃les hoc eſt nō poroſas: qꝛ ille nō poſſūt aliquid intra ſe
recipere: ſed tamē ſꝫ illas improprie bñ fit augmētatio. ſ. per
4ª opio iuxtapoſitionem. ſicut heri dicebatur. ℂ Quarta opinio
eſt ꝙ ſicut que animato attribuuntur ſm identitatem ſpe
cificam: ⁊ non ſm idētitatē numeralem: ita partibus ſm
ſpēꝫ hoc eſt ſm idētitatē ſpecificā: ⁊ nō partibus ſm ma
teriam hoc eſt idētitatē numeralē. vñ iſta opio vult ꝙ au
ctum nō eſt idē numero cū p̄exiſtente: ſꝫ idē in ſpē: ita ēt po
aucta non eſt eadē numero cum p̄exiſtēte: ſed bñ in ſpecie.
modo dicit iſta opinio augmētationē fieri per partes ſm
ſpēm: ⁊ nō p partes ſm mā̃m: hoc eſt eē auctum attribui
5ª opio mus partibus q̄ ſunt eedē partibus p̄exiſtētibus ſꝫ ſpēm:
p̄ g.c.38 ⁊ nō partibus q̄ ſunt eedē p̄exiſtētibus ſm mā̃m. ℂ Qui
ta opinio eſt Comē. ꝙ augꝰ ineſt aīato ſm partes forma
les hoc eſt rōne aīe: cuius eſt nutrire ⁊ augere ⁊ conuerteř
alimētum in ſubam aliti meᵈⁱᵒ calore nāli: ⁊ nō ſm partes
mā̃les: hoc eſt nō rōne mā̃e. cum mā nihil actiue faciat ad
augmētationē. ex quo eſt paſſibilitatis infinite. ſicut dictū
T.c. 82. eſt. p̄mo phyſi. ℂ Preter iſtas. 5. opiniones poteſt adhuc
6ª opio computari alius modus de augmētatione: ⁊ ſimilr alius
modus dđi de ptibꝰ mālibus ⁊ forˡⁱᵇᵘˢ: ita ꝙ ſimplr per par
tes formales intelligamꝰ formā vel ptē forme: ⁊ per partes
mā̃les partes mā̃e. Et poſſet ſic imaginari ꝙ cum alimen
tum recipiť in poros ⁊ iuxtaponiť ptibus nō poroſis: qđ
eſt forma aīalis: forma alimēti ſucceſſiue nō gradualr: ſed
ꝗ̄titatiue depdiť: ⁊ ſic ſucceſſiue depdiť: ⁊ mā eius ſucceſſi
ue forma expoliať: ip̄a mā ingrediť ſucceſſiue ptem nō po
roſaꝫ ⁊ ſicut ſucceſſiue ingreditur ptē nō poroſam: ita illa
forma ſucceſſiue eſt in pluri mā: ⁊ ſicut ſucceſſiue fit i plu
ri mā: ita ſucceſſiue illa pars poroſa extēdiť. ⁊ fit maior: ⁊
talis extenſio ⁊ maioratio ineſt ibi rōne ſue forme. vnde ſi
nuda mā nudam mā̃m ingrediť: nō fieret talis extenſio: ⁊
qꝛ talis extēſio principaliter debeť forme: vel ſaltem ex p
te eius ⁊ nō rōne mā̃e. ideo eſt ꝙ dicimus augmētationē
fieri ſm ptes formales ⁊ nō mā̃les. Et ſm iſtum modū di
cendi opꝫ concedere extēſionē pluriuꝫ materieruꝫ. ℂ Sꝫ Dubiuꝫ
dicet aliqs. quō pōt hoc eſſe ꝙ vna mā q̄ eſt vnum corpus
extenſum: ita aliud corpus ſubingrediať: cum tñ nō poſſit
h fieri per diuiſiones: nec per poros. ⁊ vř ꝙ hoc ſit ꝯ dicta
in alia q̄ōne. dicebať.n. ꝙ vnū corpus nō poſſet ſubingre
di aliud niſi p diuiſionē vel p poros. ℂ 2ª nam tunc ſequi Rª
tur ꝙ vna forma ſimul informaret duas mā̃s. vꝫ. mā̃m p̄
exiſtētem ⁊ mā̃m ſubingredientem.

Ad primū dico verum eſſe ꝙ corˡⁱᵘᵐ: quorum nul Ad pᵐ
lum nō informat aliud: nec ambo iforment 3ᵐ: nec ambo informātur ab vno 3ᵒ nec poſſunt in
formari ſimul nō pñt ſe penetrare: nec ſubīgredi ſine diui
ſione vel ſine poris. nihilominus ſi ambo informāt vnum
3ᵐ. ſicut albedo ⁊ dulcedo in lacte: vel vnum iformat aliō
ſicut forma mā̃m. tunc pñt ſe mutuo penetrare. ſimiliter ſi
ambo poſſunt informari ab vno 3ᵒ tunc poſſunt ſe ſubin
gredi. ſicut due mā̃e: que poſtea erunt vna per ſubingreſſū
vnius ad aliam. ℂ Ad ſecundum dico: ꝙ ex hoc illa for Ad 2ᵐ
ma non informat duas materias: ſed bene informat plus
de materia. Unde non eſt admittendum ꝙ hic ſigneť ma
teria. a. preexiſtens ⁊ ibi materia ſubingrediens. nam tunc
non ſe mutuo penetrarent: nec eſt admittēdum ꝙ vna ſit a.
⁊ alia ſit b. ex quo ſunt oīo vna materia poſtꝙ̄ vna forma
informatur. Et vlterius imaginādum eſt ꝙ ſicut vter plꝰ
extenditur: qꝛ plus adueniente vino ita forma manens ea
dem omnino extēditur plus ⁊ plus in pluri ⁊ in pluri ma
teria. Et ita dici poſſet ꝙ illud quod augetur manet idem
ante ⁊ poſt. ſ. forma. ℂ Ad rōnes factas in p̄ncipio pꝫ qđ Ad rōes
ſit dicendum ex dictis. Queſtio. XIII.

Ueritur Utrum augmentatio ſit mo
tus cōtinuus. ℂ Et arguiť p pᵐ
mo ꝙ non. per differentiaꝫ quam ponit Ar.
inter augmentationem ⁊ nutritionē. videtur
detur velle nutritionem durare continue p to
tam vitam animati augmētationē vero vſꝗ ad aliquod
tempus: ⁊ adhuc per illud tempus animatum aliquando
augetur: ⁊ aliquando ſtat. ergo videť ꝙ augmētatio fiat
diſcontinue vſꝗ ad illud tempus in quo animatum non
amplius augeť: ſed bñ nutritur. ℂ Secundo arguiť: au 2ᵐ
ctoritate Auer. 8. phy. vbi arguit ſic. ſi augmentatio eſſet Cō. 23.
motus cōtinuus. ſit ergo ꝙ aliquod animatū augeať ac
quirendo quantitatem digitalem in vno āno. tunc ſi talis
augmētatio eſt cōtinua. tunc cuilibet parti anni correſpon
det vna pars illius quāt… itis digitalis: ꝙ ipſe dicit nō eſſe 3ᵐ
credibile. ℂ Tertio ar… itur ſic. diminutio non eſt motꝰ
cōtinuus. ergo nec augmētatio. ꝯñtia tenet a ſili. antece
dēs pꝫ. nam nō videť ꝙ ꝯtinue fiat reſolutio ⁊ deperditio
aliquaruꝫ partiū ipſius animati. nā ſi fieret talis: illa fieret
per actionem caloris naturalis: ſed hoc nō. nam in nutri
tione fit generatio carnis ⁊ aliarum partium animati per
actionem caloris naturalis. ergo non fit corruptio: nec re
ſolutio taliū partiuꝫ mediante actione caloris naturalis.
aliter enim idem. ſ. calor naturalis eiuſdē. ſ. carnis eſſet ge 4ᵐ
nitū ⁊ corruptū. p̄mo.n. gñaret: ⁊ poſtea idem genitū cor 3. phyſi.
rūperet. ℂ Quarto arguiť ſic. oīs motus dꝫ eſſe inter ꝯ 47.
ria ex eo ꝙ motus eſt trāſitus de ꝯrio in ꝯrium: ſed ita ē ꝙ 5. ph. 26.

aug° non eſt inter contraria.eſt.n.inter paruuʒ ⁊ magnū: ſed paruum ⁊ magnum non ſunt contraria:ſed rela^{ti}ua ergo au° non eſt motus:⁊ per conſequens non eſt motus continu°.conſequentia tenet a ſuperiori ad inferius ne^{ga}.
5 ℭ Quinto arguitur ſic.au° eſt cum plus conuertitur in ſubſtantiam animati q̄ fuerit deperditum:ſed talis conuerſio non eſt motus:⁊ per conſequens.nec motus continuus propter hoc ꝙ talis cōuerſio eſt eductio forme ſubſtantialis de materia alimēti:ſed talis eductio eſt generatio:generatio autem non eſt motus ex eo ꝙ generatio non fit ſucceſſiue.ſicut motus.

T.c.18. **In oppoſitum** arguitur.nā augmētatio eſt motus ad q̄ntitatē.p Ariſt.5° phyſi.⁊ ſi ſic.ergo eſt motus.⁊ vltra.ḡ augmētatio eſt cōtinua ex eo ꝙ motus eſt de numero ꝯtinuoꝝ.

ℭ In iſta q̄ne videndū eſt de nutritione quō fiat ⁊ de cauſis eius. ℭ Scdō videndū eſt vtruʒ nutritio aīati duret vſq̄ ad finē vite. ℭ 3° videndum eſt de queſito.

p^m nōn^m **Quantū** ad primum dico.primo ꝙ calor naturalis cōtinue agit in humidū radicale per h̄ ꝙ niſi fieret ſumptio alimenti extrinſeci ab ipſo animato:p3 ſenſibiliter diminueref.mō talis diminutio ⁊ debilita° aīali non videf eſſe ex alio:niſi propter deperditionē aliquaꝝ particularum ipſius aīati.quaruʒ reſtauratio fit per ſumptionem alimenti.mō talis deperditio non v̄r eſſe ex alio. ⁊ ſilr debilitatio ipſius aīati niſi per actionem ipſius caloris naturalis in humidū radicale.ſic igif p3 de fine nutritionis:q eſt reſtauratio deperditi mediante actione caloris nālis. ℭ Scdō dico ꝙ efficiens nutritionis eſt idem calor
2^m nōn^m nālis.nā idem calor alimētū aſſumptū exiccādo ⁊ agēdo in ipſum cōuertit in carnē:⁊ ipſo conuerſo in carnē vlteri° ipſum exiccando reſoluit in tantuʒ ꝙ corrūpif ⁊ deperdif. Et ſic idem reſpectu eiuſdē eſt generatiuuʒ ⁊ corruptiuū: ſm aliā ⁊ aliā tñ diſpōnē mā:nec hoc eſt incōueniēs:⁊ per hoc ſoluta eſt tertia rō. ℭ Notandū tñ ꝙ calor naturalis
3^m nōn^m nō eſt agēs pncipale:ſed eſt agēs inſtrūale.pncipale aūt eſt ipſa aīa. ℭ Ex iſto p3 quō fit nutritio:naʒ nutritio fit iſto mō ꝙ alimentum pmo ſumif a ſtō:⁊ ibi mediante calore nāli:cuius eſt ſegregare eterogenea ⁊ congregare homogenea:puꝝ ſeparatur ab ipuro:⁊ impuꝝ mittif extra p foramen.ſed purum manens mittif ad epar:⁊ ibi fit vlterior purifi° mediante calore naturali:⁊ tunc illud impuꝝ mittatur ad veſicam:⁊ fit ex hoc vrina:⁊ tunc vlterius purum manens mittif per vnam magnam venā ad cor:⁊ tunc ibi fit vlterior ſegregatio ⁊ purificatio puri ab impuro:⁊ dicitur ꝙ illud ipurum mittif ꝓ gn̄atione vnguium:⁊ de puro remanente cor retinet ſibi portionem ſuam pro ſuo nutrimento qđ cōuertif in ſubam cordis,p reſtauratione depditi:⁊ reſiduum remittif p vnam puā venam de corde ad epar.a quo multe vene vadūt ramificate hincinde ad ſingulas partes corporis:per quas illud purum diſtribuitur ⁊ remittitur per ſingulas partes ipſius corporis.tunc ꝓuenit ibi calor talium partium mediante quo alterat illō aduenienſ:tandē ꝙ forma ſubalis illius corrumpif:⁊ cuʒ illa corrumpif:de eius mā educif de nouo vna forma:q̄ cū forma animati preexiſtēte fit vnum cōtinuū:⁊ hoc ſi illud qđ gn̄af de nouo eſt maius q̄ illud qđ depdif:non ſolum eſt nutritio:ſed ēt aug° ſi v̄o non eſt maius:ſed tantuʒ vel minus.tūc eſt ſolum facta nutritio.ſic igif hētur quō fiat nutritio:⁊ ſilr aug° ⁊ qđ ſit finis nutritiōis:⁊ ſilr agēs nutriēs ⁊ augēs. ℭ De fine v̄o augmentationis dico ꝙ finis eius eſt vt aīatū fiat tm̄:vt debite poſſit exercere opationes ſibi debitas:quas nō poſſet exercere ſi maneret ita paruuʒ: ſicut erat in pn° cum generabatur.

p^m nōn^m. **Quantum** ad 2^m ſciēdum eſt ꝙ nutritio pōt capi dupli:vno mō ꝓ alteratiōe nutrimēti alio mō ꝓ ꝯuerſiōe alimēti illi° i ſubaʒ aīati. ℭ Tūc ſit p° ꝯ̄ talis.nō p totū tp̄s vite ipſius animati ē nutritio.accipiendo nutritionē p conuerſione alimēti.p3 h:q2 aliquādo hn̄ ꝓpe ante mortē calor nālis in tm̄ debilitaf ꝙ nō ſuffic obtinere ſuper alimētum in tm̄ ꝙ poſſit ipm conuertere in ſubam aīati. ℭ Scdā ꝯ̄.aīatum non poſſet diu ma^{ne}re ſine eius nutritiōe:⁊ ide eſt ꝙ talis nutritio ē neceſſaria aīatorum ſup^{er} ꝙ diu debeat viuere.p3.nam alr non fieret reſtauratio deperditi:⁊ fieret debilitatio nimia aīati. ℭ Tertia ꝯ̄ ē iſta.poſe eſt:⁊ forte ꝙ ita eſt:ꝙ nutritio eſt continua p totam vitā:ſumēdo nutritionē ꝓ alteratione:⁊ hoc in aīalibus hn̄tibus magnū calorē ⁊ multum ſanguinē.p3.nam q̄diu talia viuunt h3 calorē nālem ⁊ obtinētias ſupra alimētū i tm̄ ꝙ ſufficit ꝓ alteratione.q̄uis nō ꝓ ꝯuerſione. ex eo ꝙ talia aīalia non viuunt ſine notabili calore. ſed aīalia ad quoꝝ viuere nō reqrif tātus calor.ſicut ſunt rane ⁊ h°.pōt dici ꝙ nō p totā vitaʒ duret eoꝝ nutritio:ſiue nutritio accipiaf ꝓ alteratione ſeu ꝓ cōuerſione. ℭ 4° ꝯ̄. hoc tñ nō eſt demrātū.poſſet.n. dici ꝙ modicū añ mortē calor in tm̄ debilitaf ꝙ nullo mō obtinet ſuper alimentuʒ ſu tm̄ ꝙ ſufficiat ipſum alterare vel conuertere.

p° ꝯ̄.
2° cōclo.
3° cōclo.
4° cōclo

Quantum ad 3^m ſit p° ꝯ̄.ois aug° eſt cōtinua.p3: q2 ois aug° eſt motus q fit ſucceſſiue. ois aūt motus talis eſt continuus.ḡ ⁊c. ℭ 2° ꝯ̄.poſe eſt ꝙ aliqđ aug° per longū tp̄us:⁊ ꝙ fiat aug° non ꝑ ſe vna:ſed aggregatiua ex plibus.p3.nā aliquando videmus de aīalis ꝙ p aliqđ tp̄s augenf.⁊ tūc p aliqđ tempus ſtant:⁊ iterum augentur. ℭ 3° ꝯ̄.nunq̄ eſt ſtatus:ſed continue ipm viuens augef vel diminuif:⁊ nūq̄ in eodē ſtatu pmanet. patet:q2 calor nālis nunq̄ manet in eodem ſtatu:quin ſit aliquando fortior ⁊ aliquando debilior:⁊ hoc ꝑpter itenſionē vel remiſſionem ſui vel caloris extranei in aīalis:qui calor extraneus non poſſet ma^{ne}re in eodē ſtatu niſi calidū quieſceret ⁊c. Si calor naturalis ſit iam eque potens ad conuertendum ſicut ad reſoluendum.ſequif ꝙ immediate poſt hoc erit fortior ad vnum q̄ ad aliud:⁊ hoc ſuppoſito ꝙ cōtinue ſit reſolutio vel conuerſio ⁊c.pp hoc ꝙ cōtinue per actionē celi in iſta inferiora fit alteratio ⁊ variatio iſtorum inferiorum in tm̄ ꝙ nūq̄ in eodē ſtatu permanent. Sed.d.ru.augmentatio tamen durat vſq̄ ad aliqđ tempus poſtq̄ non fit vlterior augmētatio. ℭ Reſpondetur ꝙ bene verum eſt ꝙ fit vſq̄ ad aliquod determinatū tempus:poſtq̄ non fit vlterius augmentatio ſenſibilis:ſ3 inſenſibiliter fit maior augmentatio q̄ diminutio:ſed poſtea quamuis alternatiue vicibus fiat augmentatio ⁊ diminutio:non tamē fit ſenſibilr maior augmentatio q̄ diminutio:⁊ pp hoc dicimus augmentationem ſtare:nutritionem vero non.nā per longum tp̄s ante mortem nō fit ſenſibiliter maior augmentatio q̄ diminutio:nec tanta:ſ3 bene fit tanta reſtauratio deperditi vel maior reſtauratio deperditi quanta eſt deperditio.

p° ꝯ̄.
2° ꝯ̄.
3° ꝯ̄.
Dubiū
R̄

Ad rationes ℭ Ad pmaʒ p3 ex dictis quid ſit reſpondendum. ℭ Ad ſecundaʒ dico ꝙ immo bene eſt credibile ꝙ aliquid poſſit continue acquirere quantitatem digi^{talem}:⁊ ꝙ cuilibet parti temporis menſurantis illam acquiſitionem correſpondeat vna pars illius quantitatis.naʒ in celo qđ facit vnam reuolutionem i vna die nāli:eſt aliquo modo pe ꝓpinq̄ polo:que cōtinue mouef:⁊ deſcribit aliqđ ſpa^m p vnā horam:⁊ reuolutionē eius ita puam:ꝙ ſi rectificaref non eſſet tāte lōgitudinis:ſicut eſt vnū pilū.ḡ bn̄ ē credibile ꝙ aliqua quātitas digi^{lis} poſſit cōtinue acqri in vno anno:⁊ cuilʒ pti illi° anni correſponderet vna pars illius quantitatis digi^{lis}. ℭ Ad tertiam p3 ex dictis. ℭ Ad q̄rtam qñ dicif.motus eſt in contrariis:dico ꝙ ibi accipitur contrarietas large non ſolum pro illis que ſunt actiua ⁊ paſſiua adinuicem:

Ad p^m
Ad 2^m
Ad 3^m
Ad 4^m

ſed etiam ꝓ illis que nō poſſunt eidem reſpectu eiuſdem
ſimul ineſſe:ſed bñ ſucceſſiue. Et ſic accipiendo cōtrarieta
tem.vȝ.ita extenſe:bñ cōcedo ꝙ magnum ⁊ paruum poſ
Ad 5m ſunt dici cōtraria.quāuis nō dicantur contraria actiua ⁊
paſſiua adinuicem. ¶ Ad vltimaȝ dico ꝙ nutritio poteſt
accipi ꝓ alteratione vel pro conuerſione. Et per hoc ſolui
tur argumentum. Queſtio. XIIII.

Queritur vtrum omnis actio ⁊ paſſio
fiat ꝑ cōtactuȝ. ¶ Et argui
pm tur pmo ꝙ nō.nā deus ⁊ intelli͠a agūt in iſta
inferiora:⁊ tñ nihil tāgūt:ex eo ꝙ tactus ꝓ
prie eſt mag͠m:deus autē ⁊ inte͠a nō ſunt ma
2m gnitudines. ¶ Secundo arguit ſic.nā viſi͠le agit in viſuȝ
abſqȝ hoc ꝙ tāgat viſum ergo nō opȝ ꝙ omne ꝙ agit in
3m aliud tangat ipſum. ¶ 3º arguitur ſic.nam celū agit ī iſta
inferiora:puta in terram ⁊ mixta abſqȝ hoc ꝙ tangat ea
4m qꝛ valde diſtat ab eis. ¶ Quarto anima agit in corpus
mouendo ipſum:⁊ ſimiliter grauitas in lapidem mouen
do ipſum deorſum:⁊ ſimiliter aqua calefacta agit in ſeip
ſam reducendo ſe ad frigiditateȝ pſtinam:⁊ tñ nec aīa tāgit
corpus:nec grauitas tangit lapidē:nec aqua calefacta tā
git ſeipſa:ȝ:ex eo ꝙ ad hoc ꝙ aliq̄ tāgāt ſe:requirit ꝙ vnū
illorum hēat ſitū extra aliud.mō ſic non eſt de ipſis.ğ ⁊c̄.
5m ¶ 5º magnes agit in ferrū attrahendo ipm abſqȝ hoc ꝙ
6m taugat ipſum.ğ ⁊c̄. ¶ 6º agēs agit in interiora paſſi:cū tñ
7m nō tāgat.ğ ⁊c̄. ¶ 7º arguit ſic.ſi i ol actōe oporteret agēs
tangere paſſum:ſequitur ꝙ nullū agēs ageret ad aliquā
8m diſtantiam:ſed hoc eſt falſum.⁊ ꝯña tȝ de ſe. ¶ 8º ſi.q.eēt
vera:ſequitur ꝙ nulla poſſent agere ⁊ pati adinuiceȝ:ſed
hoc eſt falſum.⁊ ꝯñtia tenet ex eo ꝙ Ariſt.in.2.de anima
T.c.113 dicit:ſemper inter talia eſſe medium.

T.c.43 In oppoſitū eſt Ariſt.pmo huius vbi videtur
dicere ꝙ ad hoc ꝙ aliqua agant
⁊ patiant adinuicem:requiritur ꝙ ſe tangant.
¶ In iſta queſtione.ꝑponam aliquas diſtīōnes.2º ꝯnes.
pº diſtō Quantū ad pmū ſit pma diſtō iſta:ꝙ agens pōt di
p ci mediatum paſſo tripl͠r.vno mō qꝛ vir
tus illius agentis nō attingit ad illud paſſum:ſed ad aliō
2 cuius virtus attingit ad paſſum.2º mō pōt dici mediatuȝ:
qꝛ virtus eius nō attingit ad paſſum:ſed tamē eius actio
3 determinat ꝑ agens particulare.3º mō qꝛ agens nō tāgit
ad paſſum:ſed virtus eius. Exempluȝ pmi.ſicut ſi.a.agēs
non ſufficeret agere ad c.paſſuȝ:ſed bene ad b.itermediū
ꝙ in virtute ipſius a.vlterius ageret vſqȝ ad c. Exempluȝ
ſecundi.ſicut deus reſpectu iſtorum inferiorum. Exēpluȝ
tertij.ſicut agens reſpectu paſſi ꝙ non tāgit corporalr:ſed
2º diſtō ſua virtute ſoluȝ. ¶ 2º diſtō.agentiū qōdā eſt agēs incor͠le.
ſicut de͠s:⁊ qōdā eſt agens cor͠le:⁊ tale eſt duplex.nam qō
dā agit actione ſpūali.ſicut eſt corpus luminoſum ꝙ agit
lumen in medio:⁊ ſil͠r viſibile reſpectu viſus:qōdam autē
agit actiōe nāli ſiue deſeruiente ad corruptionem vel ad
alterationē illius in ꝙ agit tale agens.ſicut eſt calidūȝ re
3º diſtō ſpectu frigidi:⁊ eꝯ. ¶ 3º diſtō.tactus aliquando ſumit im
proprie:aliq̄ñdo vo ꝓprie.improprie illa poſſunt ſe tange
re:quorum vnum eſt vbi eſt aliud ſaltem diffinitiue:lȝ nō
deſcrip͠tiue. Et iſto mō poſſumus dicere itelligentiam tangē
orbē. Sed tactus ꝓprie acceptus adhuc dicitur multipli
citer.nā qdam eſt q̄ ꝯ̄ rōne magnitudinum ſolum:⁊ iſte
vocat tact͠s mathematic͠s. Alius autē eſt q nō attēdit ſoluȝ
ex parte magnitudinum.veꝝ ēt ex pte actionis ⁊ paſſio
nis:⁊ iſte vocat tactus nālis. Ad tactū mathematicū requi
p runt tria.pmū eſt vtrūqȝ tāgētiū eſſe q̄ītū.⁊ ꝓpter hoc nō
dicimus itelligētiā tangere orbē tali tactu:qꝛ intelligētia
2 non eſt magnitudo.ſecundo requiritur ꝙ illoꝝ que ſe tā
gūt vtrūqȝ hēat ſitū ⁊ locū extra aliud:⁊ ꝓpter hoc acci
dens ⁊ ſubam nō dicimus ſe tangere:nec māq ⁊ formam:

ex eo ꝙ vnum illoruȝ nō eſt extra aliud.3º reqritur ꝙ vlti 3
ma illoꝝ ſint ſimul:⁊ pp hoc illa inter q̄ eſt aliquod medi
um non dicimus ſe tāgere.qꝛ vltima illoꝝ nō ſunt ſimul.
ſimiliter ꝓpter hoc duas medietates cōtinui non dicimus
ſe tāgē:qꝛ vltima illoꝝ non ſunt ſimul:ſed ſunt vnuȝ. Ad
tactum vo nālem requirunt iſta tertia:⁊ cum hoc ꝙ tan
gens admittat illud qō tangit ⁊ agat in ipſum.

Quantum ad 2m ſit prima ꝯ talis.de agentib͠s cor pª ꝯ.
poralibus:nō opȝ ꝙ tangant illa in q̄
agunt.lȝ forte aliquo tactu mathematico ⁊ īpropie dcō.
pȝ hec:qꝛ deus ⁊ inte͠a ſunt agentia in orbes:⁊ in iſta infe
riora:⁊ non tangunt iſta inferiora:lȝ bñ dicantur tangē or
bes metaphorice ⁊ improprie.ex quo que debēt tangere ꝓ
prie:opȝ ꝙ vtrunqȝ illorū ſit magnitudo. ¶ 2ª ꝯ.oē agens 2ª ꝯ.
corporale in agendo actionē ſuā agit circa ſe ſuam actōeȝ
orbiculariter niſi ſit impedi͠m.pȝ hoc de viſi͠li ꝙ exiſtens in
medio multorum hominum:a quolibet illorum pōt vide
ri ꝙ nō eēt niſi ageret actionē ſuā circa ſe ꝑdicto mō:patet
h ēt de igne:qꝛ ſi aliq̄s ignis eſſet in medio multoꝝ hoīuȝ
circum circa illum ſedētium q̄libet illorū calefaceret ſe:qō
non eſſet niſi ꝯ eſſet vera. Et notanter dixi niſi ſit impedi
mentum.nam q̄ñqȝ agit ꝓpter difformitatem medij:⁊ ali
quando aliter ex eo ꝙ maior eſt inclinatio agendi verſus
vnā pte q̄ꝫ aliā.vnde ignis magis inclinatus eſt ad agēdū
ſupra q̄ꝫ ad latus:ēt aliquando eſt impedimentum ꝓpter
figurā ipſius agētis.vȝ.ꝙ non eſt ſperice figure ſed q̄dra
te vel alicuius alterius. ¶ 3ª ꝯ.qōlȝ agens requirit mediū 3º cōcl°.
in quod agat.pȝ.h.nam ꝑ precedentem ꝯnē agens agit v̄
tutem ſuā ꝓpe.mō ſi ꝓpe agens eſſet tactuȝ nō eſſet aliqd
in qō poſſet recipi v̄tus ipſius agentis.⁊ per cōſequens nō
ageret ꝓpe ſe.ergo ſi dȝ agere ꝓpe:reqrit mediū. ¶ Pro
iſta ꝯne eſt hoc:ꝙ dicit Cōmē.2.de anima.ꝙ ſi eſſet vacu T.7.cō.
um inter viſibile ⁊ viſum nō fieret viſio ꝓpter defectū re 34.
ceptiui ſpēi viſibilis. ¶ 4ª ꝯ eſt ꝙ agēs agendo in diſtās 4º cōcl°
agit aliquid in intermedium.pȝ:qꝛ ſi agēs poſſet agere in
diſtans ab eo abſqȝ hoc ꝙ ageret aliquid ꝑus in interme
dium:ſeqtur ꝙ nō reqritur mediū ad actionē ipſius agē
tis:qō eſt ꝯ̄ ꝑcedētē ꝯnem:ꝯña nota eſt. ¶ 5ª ꝯ:quodlibȝ 5ª ꝯ.
agens corporale in agendo tangit aliqō paſſum ī ꝙ agit.
ꝓbat.nam ꝑ tertiā ꝯnem in agēdo reqrit medium qō tā
git ipſum agēs:⁊ ꝑ q̄rtā ꝯnē nō pōt agere in aliqō diſtās
niſi agat per illud intermediū.ğ qōlibet tale agens tangit
aliquod paſſum.ſ.mediū.ſibi cōtiguū:in qō opȝ ipm age
re ſi dȝ agere indiſtās. ¶ 6ª ꝯ.ſi loquimur de tactu ꝓprie
dicto nullum agens corporale tangit qōlibet in qō agit. 6ª ꝯ.
ꝓbat qꝛ agit in aliquod diſtās ab ipſo ex quo qōlibet agit
per aliquā diſtātiā:ꝙ autē diſtat ab ipſo nō tāgit ipm.ğ ⁊c̄.
¶ Vltima ꝯ.qōlȝ agens corporale tangit paſſum ī quod 7ª ꝯ.
agit corpal͠r vel ſua v̄tutē.pȝ:qꝛ niſi ad minus v̄tus agen
tis ꝓtēderet vſqȝ ad ipm paſſum cū adiutorio alicui͠s iter
medij vel ſine tali adiutorio non ageret in illud. ¶ Sȝ di Dubium
cet aliq̄s ꝯ iſtā ꝯclōnē in qua dr ꝙ nihil agit in diſtans ni
ſi agat in intermediū.arguit ſic.nā videmus ꝙ ignis agit
ꝑus intenſiorē gradū caloris in ferrum diſtans q̄ꝫ agat in
aerē intermediū. ¶ Scđo videm͠s ꝙ magnes agit in fer 2m
rum diſtans ab ipſo attrahendo ipſum abſqȝ hoc ꝙ agat
in aerē intermediuȝ ipſum attrahendo. ¶ Ad iſta rñdeo Rº
⁊ dico ꝙ iſta nō ſunt ꝯ cōclōnē.nā ꝯ nō dicit ꝙ agens cuȝ
agit in aliquod paſſum diſtās agat in illō idē vel olo ſibi
ſile intermediū:ſed dicit ꝙ nō ageret indiſtans niſi ageret
aliquid in intermediū. Et dico ꝙ cū ignis calefacit ferruȝ
diſtans:agit virtutem ſuā in aerem intermediū:ſed tamen
ꝓpter aliam ⁊ aliā diſpōnem paſſi virtus actiua in ferruȝ
eſt eductiua intenſiorem calorē in ferrū q̄ꝫ virtus actiua ī
aerē intermediū.vñ poſſet eſſe ꝙ nulla caliditas ageret in
intermediū:⁊ tamē caliditas ageret in extremū.vnde ſi ad

imaginationē; vna maſſa cere eēt inter ignem ⁊ ferrum.
adhuc forte ferrū; calefaceret abſq; hoc ꝙ in illa maſſa
cere ꝓduceret̃ aliqua caliditas. vnde imagino: ꝙ ab igne
vel ab aliquo agēte multiplicat̃ vna q̄litas inſenſibilis q̄
ab aliquo indifferēter eſt receptibilis: ⁊ ꝑ quod illud reci-
piens eſt aliter ⁊ aliter diſpoſitum: ſcḋm hoc illa qualitas ꝓ
ducit in illo paſſo alium ⁊ alium effectum mālem ſeu aliā
⁊ aliam qualitatē ſenſibilem intēſiorem vel remiſſiorem.
Ad 2ᵐ ¶ Ad ſcḋam conſimiliter reſpondetur.
Ad rōes **Ad rationes** ¶ Ad pmā ſcḋam ⁊ 3ᵐ dico: ꝙ
ille bñ ꝓbant ꝙ illa agētia nō tā
gunt corporaliter quodlibet in qḋ agūt: cum hoc tamen
ſtat ꝙ tangunt quodlibet in qḋ agunt eorū virtutes ꝑ
ut dicit alia cōcluſio. ¶ Ad quartū dico: ꝙ queſtio intel-
ligit̃ de actione ⁊ paſſione: qḋ eſt ab extrīſeco. modo inſtā
tie poſite in quarta ratione vadunt de actione ⁊ paſſione
que eſt ab intrinſeco. ¶ Ad quintam ⁊ ſextam dico: ſimi
liter ꝙ bñ ꝓbant nō quodlibet agēs tangē corporalr qḋ
libet paᵐ in quod agit: ⁊ hoc eſt verum. cū; hoc tamē ſtat
concluſio: nec rationes ꝓbant ꝯtrarium qn qḋlibet agēs
tāgat vel corpaliter vel ſua virtute. ¶ Ad ſeptimā ⁊ octa
uam dico: ꝙ ꝓbant ſimiliter ꝙ non eſt neceſſe quodlibet
agens tangere quodlibet paᵐ in quod agit corporaliter:
ſed tamen ſic vel ſua virtute ⁊c.   Q̄ō.   xv.

pᵐ **Queritur** Utrum ſimile poſſit agē in
ſibi ſimile. ¶ Et arguit̃ pri-
mo ꝙ ſic. nā ſile pōt ſuū ſimile fortificare. er-
go pōt agē in ipm. ꝯña t; ex eo ꝙ fortifica-
re eſt agē: ⁊ añs p;. nam cum ſimilia apponū
tur ſibiīuicē qḋlibet eorū ex hoc fortificat̃ in ſua actiōe.
2ᵐ ſicut p; de duobꝰ calidis vel de duobꝰ fridis. ¶ Scḋo ma
gis calm agit in minus calm. ḡ qḋ vera. añs p;. nam ma-
gis calm agit in minus calm tādiu ꝙ fuerit ſibi aſſimila
tum. ꝯña t; ex eo ꝙ magis calm ⁊ minus calidū; ſunt
3ᵐ ſimilia: ex eo ꝙ habet qualitates eiuſdē ſpēi. ¶ Tertio ſ
organo tactus ſunt q̄litates tāgibiles. ſ. caliditas friditas
⁊c. ergo organum tactus eſt ſimile calo ⁊ frido: ⁊ tñ qḋli-
4ᵐ bet eoꝝ agit in ipm. ḡ ſimile pōt agē in ſibi ſile. ¶ Quar
to actio ⁊ paſſio vel eſt rōne ſimilitudinis vel diſſimilitu-
dinis. ſi pᵐ hētur ꝓpoſitum. ſi ſcḋm hoc nō ega tunc talis
agerēt in aliū. ex q̄ ſunt multum diſſimilia: qḋ eſt contra
5ᵐ Ariſt. in lrā. ¶ Quinto arguit̃ ſic. idē agit in ſe ipm. er-
go vr̄ qḋ vera: ꝯña t;. añs p;. de anima q̄ mouēdo cor-
pus mouet ſeipam: ⁊ ſimilr p; de forma grauis q̄ mouen
do graue deorſum mouet ſeipſam: ⁊ ſimilr p; de aq̄ cale-
facta q̄ agēdo in ſeipam reducit ſe ad friditatē priſtinam.
6ᵐ ¶ Sexto arguit̃ ſic. minus pōt agē in maius. ḡ plus vi-
det̃ ꝙ eq̄le pōt agē in eq̄le. ſi. n. illud de quo minus videt̃
ineſſe ⁊c. añs patet in reactione: vbi minus agit in maius.
7ᵐ ¶ Septimo arguit̃ ſic. q̄to actio ſit magis ſimilis agē-
ti. tanto actio ſit velocior ⁊ tāto reſiſtētia ſit minor. ſi ergo
ſimilitudo mouet ad velocitatē actiōis videt̃ ſimile poſſe
8ᵐ agē in ſibi ſile. ¶ Octauo arguit̃ ſic. in hyeme aer conge
lat aquā: ⁊ ꝑ ꝯñs īducit maiorē gradū friditatis q̄; aqua
habeat. ex quo nunq̄; aer in hyeme eſt ita fridus ſicut aq̄
ꝯgelata. tunc vltra inducit maiorē gradū frigiditatis q̄;
ipſemet habet. ḡ inducto tanto gradu quantum hēt vlte-
9ᵐ rius agit in omnino ſibi ſimile. ¶ Nono arguit̃ ſic. fer-
rum fit calidius ab igne q̄; ſit ipſe ignis. ḡ cum ignis īdu-
xit in ferrum tm̄ gradum caliditatis q̄tum ipſemet hab;
10ᵐ vlterius agit in omnino ſibi ſile. ¶ Decimo arguit̃ ſic. nā
cum ignis agit in aliqḋ paᵐ pmo aſſilat ſibi partē propin
quiorē q̄; remotiorē: ſed ꝓpinquiori aſſilata ſufficiēter nō
poſſet in remotiorē agere niſi agat in propinquiorē: ⁊ cū; il
lamet ſit oīno ſibi ſilis. ſequit̃ ꝙ ſimile agat in oīno ſibi ſi-
11ᵐ mile. ¶ Undecimo nā capiat̃ aliq̄s ignis q̄ poſſit in ali-
qḋ paſſum agē calitatē in ſūmo: ⁊ ſit ille ignis a. ⁊ paſſū;
ſit c. ⁊ apponat̃ a. igni b. ignis ſibi eq̄lis: ⁊ ſit aggregatū;
ex his duobus d. tūc q̄rit̃ vtrum d. agat intēſiorē calidita
tē in c. q̄; egiſſet a. ſolum vel ꝑaſe eq̄lē. nō pōt dici ꝙ ꝑaſe
eq̄lē. nam ſi eēnt duo corpora lucētia in aliquo medio eq̄
lia. ambo ſimul ꝓducerēt lumē intēſius q̄; vnum eorum
ſolum. ḡ etiam d. aggregatum ex a. ⁊ b. ignibus: intēſio
rē ꝓducet caliditatē in c. q̄; faciet b. ſolum vel a. ſolum. ſi
ergo dicatur ꝙ ꝓducat intēſiorē; caliditatē q̄; a. vel b. ſo-
lum ex quo d. nō eſt niſi ignis ſummus. Et cū a. ꝑ caſum
poterat ex c. gñare ignem ſummū. ſequit̃ ꝙ d. agit inten-
ſiorē gradum caliditatis q̄; ipſemet habeat. ⁊ ꝑ ꝯñs indu
cto tāto gradu quātum ipſemet h; vlteriꝰ agit in ſibi ſile.
¶ 12ᵒ arguit̃ ſic. actio vel ſit rōne ſimilitudīs ⁊ habet̃ ꝓ- 12ᵐ
poſitum: vel rōne diſſimilitudinis: ⁊ hoc nō. qa tunc ſeq̄t̃
ꝙ magnes ita attraheret vnum bacculum ſicut ferrum.
ex quo ille bacculus eſt ſibi ſimilis ſicut ferrum.

In oppoſitum eſt Ariſt. pmo huiꝰ. vbi vult T.c.48
ꝙ oīa ſimilia: nec agant: nec 7.50.
patiant̃ adinuicē. ¶ Notādum eſt ꝙ iſta queſtio d; intel
ligi de ſilitudine q̄ eſt q̄litatiua ſm quā ſit actio ⁊ paſſio:
vñ ſi eēnt duo alba. quorum vnū; eēt calidum ⁊ aliud fri
gidum: ita bñ agerēt adinuicē non obſᵗᵉ ꝙ ſint ſimilia ſm
q̄litates que nō ſunt actiue actiōe diſponēte ad corruptio
nē: ſed qz talia eſſent adinuicē diſſimilia ſm q̄litates acti-
uas actione diſponēte ad corruptionē.
¶ In iſta queſtione. Primo ponam aliquas diſtictiones.
Secundo concluſiōes.

Quantum ad pmum ſit pma diſtō. aliqḋ dicimꝰ pᵃ diſtō
pati dupl̄r. vno mō tanq̄; ſubm. alio
mō tanq̄; terminus a quo illius actiōis. pmū; dr̄ pati ſub
iectiue. ſcḋm autē terminatiue. vbi gr̄a. in calefactiōe aq̄ di
cimꝰ aquā pati tanq̄; ſubm ⁊ friditatē pati tanq̄; terminꝰ.
¶ Scḋa diſtō eſt ꝙ de actiōe ⁊ paſſiōe ⁊ de agēte ⁊ paſ- 2ᵃ diſtō
ſo poſſumꝰ loq in pñᵒ in fine ⁊ in medio actiōis ⁊ paſſiōis.
¶ Tertia diſtō. in alteratiōe paſſiᵉ ab agēte ſūt 3ᵒ. v;. ſub- 3ᵃ diſtō
iectū. terminus a quo. ⁊ terminus ad quē. ſicut in calefa-
ctiōe aq̄: aq̄ eſt ſicut ſubm. ⁊ friditas eius ſicut terminus a
quo. ⁊ caliditas īducta ſicut terminus ad quē. ¶ Quar- 4ᵃ diſtō
ta diſtō. aliq̄ dr̄r ſilia oīno ⁊ ꝓpriiſſime. ſicut illa q̄ ſunt ſi
milia in q̄litate ⁊ in gradu q̄litatis. vbi gr̄a. ſicut eēnt duo
ſumme calda: q̄ tñ dr̄r ſilia: nō tñ oīno: ſic ſūt illa q̄ ſunt ſi-
milia in q̄litate: nō tñ in gradu. ſicut ſi vnum eēt calm vt
duo: aliud vt tria: illa dr̄r ſilia in q̄litate: nō tamē in gra-
du illius q̄litatis. ſicut ſi vnum hēret ꝑaſe tot gradus q̄-
litatis q̄t aliud eiuſdē q̄litatis: illa dicerent̃ ſimilia in q̄li-
tate ⁊ in gradu. ſicut ſi ambo hērent gradum caliditatis
ſicut duo vel gradum caliditatis in ſummo.

Quantum ad ſcḋm ſit pma ꝯclō talis. in actione pᵃ ꝯ
terminus a quo aliq̄liter reſiſtit agen
ti. p;: qz alr illa actio nō eēt motus ſucceſſiuus. Ex iſta ꝯ- p.ge.48
ne ſequit̃ ꝙ paſſum eſt diſſile agēti. ſ. ꝙ patit̃ tanq̄; termi- 7.50.
nus a quo. p;: qa qḋ alicui reſiſtit eſt aliqualr̄ ſibi diſſile.
¶ Scḋa ꝯ eſt ꝙ terminꝰ ad quē h; aliquā ꝯuenientiā; cū 2ᵃ ꝯ
agēte. p;: qa ſit ab agente: ſed oē qḋ ſit: ſit a ſibi ſili. ḡ ⁊c. 7.m.31.
¶ Tertia concluſio eſt: ꝙ agēs ⁊ patiēs ſunt in pñᵒ diſſi- 3ᵃ ꝯ
milia: ⁊ in fine aliq̄lr ſimilia: nec op; ꝙ in fine ſint omnino
ſilia nec diſſimilia: ſed ſufficit ꝙ in pñᵒ ſint aliqualiter diſ- p ge.50.
ſimilia in qualitate vel in gradu ſm quē ſit actio. vnde ali
quando ꝓpter diſtantiā agens nō poteſt omnino aſſimi-
lare ſibi paſſum: quāuis bñ in qualitate. ¶ Sed. d. tu q̄n- Dubiū;
do agens ſic agēdo in paſſum ꝓpter diſtantiam non po-
teſt ſibi paſſū; omnino aſſimilare: ſtat ne tunc illud agēs
tandiu ꝙ nō agit in illud paſſum vel non: ¶ Dico ꝙ ſic. Rᵒ
¶ Sed diceres tamen adhuc illud paſſū; eſt ſibi diſſimi- dubium
le. concedo: ⁊ quare ergo illud agens non tandiu agit in il

lud paſſum φ ipſum ſibi aſſimilet. Dico φ non poteſt in
illa diſtantia: quãuis bene poſſet in diſtantia ꝓpinquiori.
ꝯñia ꝓbaẗ. nam etiam nãlia finaliter dirigunt actiões ſu-
as in aſſimilãdo ſibi paſſa. ſicut pꝫ inductiue de ſingulis.
4ª ꝯ. ¶ Quarta concluſio. agẽs ⁊ patiẽs ſunt ſimilia in gñe:
ſed ſunt diſſimilia in ſpẽ. pꝫ: q2 ſunt ꝯtraria: ꝯtraria autẽ
Nõn ſunt q̃ ſub eodẽ gñe poſita ſunt ⁊c. ¶ Et notãdum eſt φ
hoc intelligẽduꝫ eſt ẜm ꝑdiᵗᵃ nõ ſubãlia: ſed accñtalia: ſeu
ẜm denominationes accidẽtium ẜm φ dicunẗ agẽ ⁊ pati
adinuicẽ. vñ ſi ignis calidus agit in hominẽ frigidũ hoc
eſt φ agens ⁊ patiẽs bñ ſunt in eodem genere ẜm ꝑdiᵗᵃ ac
cidentalia: nõ tamẽ ſunt in ita ꝓpinquo eodeꝫ genere ẜm
Nõn predᵗᵃ ſubſtantialia. ¶ Et etiam notãdum eſt φ cum di-
cũẗ ipſa eſſe diſſimilia in ſpẽ ⁊ diſſimilia in genere. hoc opꝫ
intelligẽ vniuoce: vel equiuoce. vnde aliqua ſunt ſimilia
in gñe: ⁊ hoc vniuoce vt calidum agit in frigiduꝫ: aliqua
autem ſunt ſimilia in gñe equiuoce: ſicut quãdo ſol agit
in iſta inferiora ipſa calefaciendo. tũc in fine agẽs ⁊ patiẽs
dicunẗ ſimilia in ſpecie ⁊ in ꝓncipio ſimilia in genere: ſed
diſſimilia in ſpecie: ⁊ hoc equiuoce ad ſecundum intelle-
ctum: φ in fine paſſuꝫ eſt tale in actu: quale erat agens in
virtute faciendo ipſum eſſe tale. Finaliter ergo ad hoc φ
agens agat in paſſum requiritur φ in principio agens ⁊
patiẽs ſunt aliqualiter diſſimilia. ſ. in qualitate vel gradu:
⁊ in fine ſunt omnino vel aliqualiter ſimilia.

Ad ꝑᵐ **Ad rationes** ¶ Ad ꝑmã dico: φ ſimile fortifi-
cat ſuum ſimile non φ agat ali-
quid in ipſm: ſed φ ex illis duobus reſultat vnuꝫ: qd̃ plus
Ad 2ᵐ põt q̃ illa duo diuiſim poſſent. ¶ Ad ſcd̃am dico: φ il-
la bene ꝓbat φ ſimile agit in ſibi ſimile: qd̃ eſt ſibi ſimile
in qualitate: nõ tamẽ in gradu. vñ ſi eſſent ſimilia in gra-
du nõ agerẽt in ſeinuicẽ: nõ enim eſſet ratio: quare vnum
plus ageret q̃ aliud: ⁊ cum agẽs nãle non agat: niſi ꝓpẽ
aſſimilare ſibi paſſum in gradu. ſi ergo iam eſſet aſſimila
Ad 3ᵐ tum in gradu ad quid ageret? ¶ Ad tertiuꝫ dico: φ qua-
litates tangibiles ſimiles in gradu quolibet ipſius tactus
nõ agunt in tactum: nec tactus ſentiret quãcunqꝫ: ſed q̃li
tates que debẽt agẽ in organuꝫ tactus oportet φ ſint diſ-
ſimiles in gradu quolibet ipſius tactus: ⁊ illas tactus be-
Ad 4ᵐ ne percipit cum ſibi debite approximanẗ. ¶ Ad quartã
dico: φ actio ⁊ paſſio non eſt ratione omnimode ſimilitu-
dinis: ſed eſt ratione ſimilitudinis in genere ⁊ diſſimilitu-
dinis in ſpecie in ꝓncipio ⁊ ſimilitudinis in ſpecie in fine.
Ad 5ᵐ Ex hoc patet ad arᵐ. ¶ Ad quintam põt negari ꝯñia. ⁊
põt dici φ actio qua forma grauis mouet ſeipſaꝫ deorſuꝫ
eſt ratione diſſimilitudinis. nam graue exiſtens in aliquo
diſſimile ſibi cum eſt deorſum. Et ſimiliter dicatur de ani
ma que mouet corpus De aqua ṽo calefacta: dico φ illa
reductio ad friditatẽ paſſiuã fit rõne diſſimilitudinis. nã
illa fit ꝑ friditatẽ virtualẽ que eſt diſſimilis caliditati acci
Ad 6ᵐ dẽtali extincti in aq̃ calefacta. ¶ Ad ſextam q̃ tangit de
Ad 7ᵐ reactione videbiẗ in q̃ſtione ſeq̃nti. ¶ Ad ſeptimã negaẗ
ꝯñtia. maior ⁊ minor ſimilitudo facit ad actionẽ velocio
rẽ ⁊ velociorẽ. ergo ſimile agit in ſibi ſimile. nam cũ conti
nue actio ſit velocior donec paſſum ſeꝫ eſt oĩno ſibi ſimi-
le agẽ: ⁊ tunc deſinit illa actio: recte ſicut cum mobile gra
ue deſcẽdit cõtinue velocius ⁊ velocius in medio diffoꝛmi
Ad 8ᵐ donec eſt in medio celi: ⁊ tũc q̃ſcit: ut in ꝓpoſito. ¶ Ad
octauã dico: φ hoc nõ ſolum facit aer: ſed ad hoc cõcur-
Ad 9ᵐ runt cõſtellationes ⁊ influẽtie ſuperiores. ¶ Ad nonam
dico: φ ferrũ calefactũ nõ eſt calidius igne: ſed φ ſentia-
tur calidius igne: hoc eſt ꝓpter comparationẽ eius mãe ⁊
Ad 10ᵐ ꝓp raritatẽ mãe ignis. ¶ Ad 10ᵐ dico: φ cum ignis aſſi
milat ſibi partem ꝓpinquiorẽ. tũc vna cum illa agit in re
motiorẽ abſqꝫ hoc φ vlterius ꝓncipale agens agat in pã-
tẽ ſibi aſſimilatã: q̃uis forte mediãte illa bene agat alĩ-
quã partẽ vſqꝫ ad partem paſſi nõdum ſibi aſſimilatam:
que qdem qualitas in partem ſibi aſſimilatam nihil ope-
ratur: ſed bene in partem nõdum ſibi ꝑfecte aſſimilataꝫ.
Pro iſta rõne imaginãdum eſt φ ſpẽs qualitatum cõtra
riarum nõ agũt niſi reflectãtur. vñ niſi ſic reflecterenẗ ille
ſpẽs: nõ fieret actio inter q̃litates contrarias: tales autem
ſpẽs non reflecterenẗ niſi ab illo: qd̃ eſt aliquo mõ contra
rium illi a quo tales ſpẽs multiplicanẗ. ⁊ ideo cum agens
aſſimilauerit ſibi partẽ propinquam paſſi: lꝫ agẽs adhuc
multiplicet ſuas ſpẽs ꝑ illam partem. Tamẽ agens non
amplius agit in ipſam pro tanto: q2 ſpẽs ab ipſo multipli
cate ꝑ illã partẽ ſic ei aſſimilatã nõ reflectunẗ ab ea: cum
ille nõ ſit amplius agẽti contraria: ⁊ tamen ſine tali refle
xione ſpẽrum nõ fit talis actio. vt dcm̃ eſt. ¶ Ad vndeci- Ad 11ᵐ
mã dico φ. b. nõ agit i ītẽriorẽ graduꝫ q̃ egiſſet a. ſolum:
ſed bñ citius. Et quãdo dr̃ de corporibus lucidis. Dico φ
aliud eſt de illis agentibus que non poſſunt ſibi aſſimila-
re paſſa. ſicut ſunt luminoſa: ⁊ aliter de illis que poſſunt.
ſicut ſunt illa que agunt mediãtibus qualitatibus ꝓmis.
vnde illa agentia q̃ non ſufficiũt ſibi aſſimilare paſſa duo
bene producunt intenſᵐ effectum q̃ vnum eorum ſolũ.
ſicut duo luminoſa: ſed in caſu quo poſſunt ſibi paſſa aſſi
milare: nõ ambo ꝓducunt intenſᵐ effectum q̃ vnum eo
rum ſolum. ¶ Ad vltimam dico: φ actio nõ fit ſolum ꝓ Ad 12ᵐ
pter diſſimilitudinẽ: ſed ꝓpter debitam diſſimilitudinem
cum debita diſpõne paſſi. Qõ xvj.

Ueritur Utrum omne agens in agẽ
do repatiaẗ. ¶ Et arguitur ꝑᵐ
ꝑmo φ nõ. nam celum agit in iſta inferiora:
⁊ tamẽ nõ repatitur ab eis ex eo φ celum eſt
impaſſibile. ergo ⁊c. ¶ Secundo arguiẗ ſic. 2ᵐ
medicus ſua arte agit in corpus ipſum ſanãdo abſqꝫ hoc
φ repatiatur ab eodem. ergo non omne quod agit in ali-
quod repatiẗ ab eo in quod agit. ¶ Tertio arguitur ſic. 3ᵐ
ſenſibile agit in ſenſum. ſicut color in viſuꝫ: ⁊ ſimiliter in-
tellectuale in intellectuꝫ abſqꝫ hoc φ ſenſus reagat in ſen
ſibile: ⁊ ſimiliter intellectus in inteˡᵉ. ergo queſtio falſa.
¶ Quarto arguiẗ ſic. nam ſoꝛ. põt verberare platonem 4ᵐ
abſqꝫ hoc φ reuerberetur. ergo ⁊c. totuꝫ eſt certum de ſe.
¶ Quinto. in materiã ꝑmã fit actio: ⁊ tamen cum mate- 5ᵐ
ria ꝑma nullius ſit accidentis ipſa nõ reagit: ⁊ ꝑ conſeq̃ns
nõ in omni actione fit reactio. ¶ Sexto arguiẗ ſic. In au 6ᵐ
gmẽtatione illud qd̃ augmẽtat nõ reagit. ergo in altera-
tione nõ opꝫ φ illud qd̃ alterat realtereẗ. cõſeq̃ntia videẗ
tenere a ſimili. antecedens pꝫ. nã in augmentatione cibus
aduenitẽs augmẽtat ⁊ nõ augmẽtaẗ. ¶ Septimo arguiẗ 7ᵐ
ſic. in motu locali illud qd̃ mouet nõ remoueẗ. ergo nõ in
omni actione agẽs repatiẗ. conſeq̃ntia tenet de ſe: ex quo 8. ph. 86.
motus localis eſt q̃dam actio: ⁊ antecedens ſimiliẗ. nam
ꝑmus motor mouet abſqꝫ hoc φ remoueaẗ. ¶ Octauo 8ᵐ
arguitur ſic. nã poſſibile eſt φ aliquãdo actio ipſius agẽ
tis ꝓtẽdatur remotius q̃ poſſit actio ipſius paſſi: ⁊ quan
do ſic eſt: tunc agẽs ⁊ patiens poſſunt ſic ſituari: φ agens
nõ repatitur. verbi gr̃a. ſit vnum calm̃: cuius actio poſſit
protẽdi ad diſtantiã trium pedum: ⁊ ſit vnum frigiduꝫ:
cuius actio nõ põt protẽdi niſi ad diſtãtiam vnius pedis.
ſituenẗ ğ iſta ſic: φ diſtent abinuicẽ ꝑ duos pedes. tunc ca
lidum agit in fridum. ex quo actio eius poteſt ꝓtẽdi vſqꝫ
ad ipſm: ſed fridum nõ aget in calidum: ex eo φ actio ipſi
us fridi nõ põt protẽdi vſqꝫ ad calidum. ¶ Nono argui 9ᵐ
tur ſic. ſequiẗ φ idem eſſet nobilius ⁊ ignobilius reſpectu
eiuſdẽ: eſſet eniꝫ nobilius eo in qd̃ ageret: ⁊ eẽt ignobilius
eodẽ: q2 ab eo repatiẗ. ¶ Ultimo arguiẗ ſic. ſequiẗ φ idẽ 3. a. 19.
eſſet in actu ⁊ in potẽtia reſpectu eiuſdem: ſed hoc eſt fal 10ᵐ
ſum: ⁊ conſequentia tenet: quia eſſet in actu reſpectu eius
in quod ageret: ⁊ eſſet in potentia reſpectu eiuſdem: quia

repatitur ab eodem. ergo etc.

I.c.17. **In oppositum** est Aristo. vbi dicit: quod agens in agendo repatitur: et cum in scientijs demonstratiuis propositiones indefinite debeant equalere vniuersalibus: videtur quod voluerit dicere quod omne agens in

Nōndū agendo repatitur. ¶ Notandum est quod hoc debet intelligi de actione que est inter contraria: que quidem actio est corruptiua alicuius contrarij illius in quod agit: vel disponentis ad corruptionem alicuius talis. Et per hoc respondetur prime secunde tertie quarte quinte sexte et septime rationibus.

In ista questione Primo ponam vnicam conclusionem. Secundo mouebo dubia contra eam. Tertio tangam sex modos saluandi reactionem. quorum vltimum approbabo tanquam veriorem. Quarto soluam illa dubia mota contra conclusionem.

p^a 2 **Quantum** ad primum pono talem conclusionem quod reactio passi in agens est possibilis:

p^o probatur primo experientijs secundo rationibus. primo sic. nam videmus quod cum ferrum ignitum proijcitur in aquam frigidam agit in aquam ipsam calefaciendo: et econuerso: aqua agit in ferrum ipsum frigefaciendo: et eius caliditatem remittendo: ecce reactionem. 2°

2° nam experimur quod lapis frigidus acceptus ad manum calidam aliqualiter calefit a manu et manus frigefit a lapide: quod non esset nisi mutuo in se inuicem agerent. 3° arguitur sic. nam cibus receptus in corpore alterat corpus: et econuerso alteratur a corpore: quod iterum non esset nisi reactio esset possibilis. 4° arguitur sic. nam videmus quod aqua calida et aqua frigida si simul infunduntur in vnum vas fit aqua tepida: quod non esset nisi caliditas aque calide remitteret frigiditatem aque frigide: et econuerso remitteretur ab eadem: cum ergo sic mutuo se reducant ad quoddam medium temperamentum videtur quod fiat actio mutua aquarum adinuicem.

3°

4°

p^m **Nunc probatur** ratione. nam si reactio non esset possibilis. sequitur quod ex duobus elementis per eorum actionem et passionem adinuicem non posset tertium generari: sed hoc est falsum: et consequentia patet. nam capiantur duo elementa contraria. sicut ignis et aqua: et approximentur adinuicem: vel ergo vnum istorum ageret aliquid in reliquum absque hoc quod repatiatur ab eo: vel repatietur ab eo. si dicatur 2^m habetur propositum. si vero detur primum. tunc illud elementum quod agit conuerteret reliquum in suam naturam: et sic fit et bene generatio vnius elementi ex reliquo: sed non generatio alicuius elementi tertij differentis specie ab vtroque. ¶ Secundo arguitur sic. nam nisi reactio esset possibilis. sequitur quod perfecta mixtio non esset possibilis: quod Aristo. reputat falsum. probatur consequentia. nam ex quo non fieret reactio per actionem elementi agentis fieret conuersio passi in agens. modo talis conuersio non est mixtio sed generatio vnius elementi ex alio. vnde ad perfectam mixtionem requiritur quod mixtibilia mutuo se reducant ad vnum temperamentum medium: quod non posset fieri sine reactione seu sine actione mutua.

2^m

p ge. 89. et 90.

p^m dub^m **Quantum** ad 2^m articulum dubitatur. nam si questio esset vera. sequitur quod a proportione minoris inequalitatis fieret actio: sed hoc est falsum. nam in omni actione oportet potentiam agentis seu mouentis excedere potentiam rei mote. hoc enim sumitur ab Arist. et Commenta. et tanquam pro principio probatur

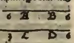
4——2 consequentia. nam capiatur aliquod agens cuius proportio sit vt quattuor et applicetur alicui passo quod sit sicut duo. tunc si illud passum reagit in illud agens: tunc minus agit in maius: et per consequens actio fit a proportione minoris inequalitatis. ¶ Secundo

2^m du^m sequitur quod equale posset agere in equale: et per consequens simile in sibi simile: quod est contra dicta in alia questione. probatur consequentia. captis duobus contrarijs equalibus adinuicem

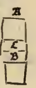
3^m du^m applicatis. ¶ Tertio. sequitur quod idem simul calefaceret et frigefaceret: sed hoc est impossibile: quia impossibile est idem moueri motibus contrarijs. probatur consequentia. nam capiatur

aliquod agens quod sit a. cuius pars propinquior passo sit c. et sit passum b. tunc si a. repatitur a b. hoc est secundum partem c. propinquiorem b. passo. Sit ergo a. calidum et b. frigidum. tunc quam cito b. remitteret caliditatem ipsius c. partis. tam cito c. pars esset dissimilis in gradu residuo agentis: sed quam cito erit sibi dissimilis tam cito residuum a. quod est coniunctum ipsi c. calefaceret c. Et ita simul c. pars a. agentis frigefit et calefit: quod erat probandum. ¶ 4° si reactio esset possibilis. sequitur quod nunquam agens posset sibi assimilare passum: sed hoc est falsum: et falsitas patet. nam sepe ignis agens in aquam ipsam sibi assimilat faciendo ex ea ignem. Et probatur consequentia. nam sit a. vnum calidum in summo: et sit b. vnum frigidum: et tunc si a. agendo in b. repatitur a b. sequitur quod statim a. desinit esse in summo: et cum nihil agat vltra gradum proprium. sequitur quod amplius a. non agit in b. gradum summum caliditatis: et per consequens a. summum non potest sibi assimilare b. etc. Et idem arguitur de quocunque alio signato in aliquo certo gradu alicuius certe qualitatis. ¶ 5° sequitur quod dato aliquo passo ipsum ad quantamcunque distantiam posset agere. modo hoc est falsum. vt patet de se. probatur consequentia. nam sit aliquod passum frigidum sicut duo: et sit b. Et applicetur sibi aliquod calidum: sicut quatuor in aliqua distantia: puta pedali. tunc b. reagit in a. ex quo a. agit in b. et si in omni actione fit reactio. sit ergo vnum aliud calidum quod per duplam distantiam posset agere ad distantiam per quam posset agere a. et sit c. et applicetur b. passo per duplam distantiam ad distantiam inter a. et b. tunc c. agit in b. et si semper fit reactio econuerso b. reagit in c. et sic per intensionem agentis continue maiorem et maiorem: et remotionem eius a passo continue maiorem et maiorem probabitur passum aliquod datum per quantamcunque distantiam posse agere: si semper in omni actione fiat reactio. ¶ Sexto arguitur sic. sit aliquod agens vniforme per totum applicetur alicui passo. tunc clarum est quod illud passum non potest reagere in totum agens sincathegoreumatice: ita quod reagat in quamlibet partem ipsius agentis. ergo si reagit: hoc est in aliquam partem ipsius agentis solum: sed probo quod non. nam ex quo illud agens ponitur vniforme per totum: non est maior ratio: quare plus reagit in vnam partem quam in aliam.

Quantum ad tertium sciendum est quod aliqui dixerunt reactionem bene esse possibilem: et concesserunt minus posse agere in maius in motu alterationis. Et dixerunt esse possibile in alteratione motum fieri a proportione minoris inequalitatis: quamuis hoc bene sit impossibile in motu locali: et propter hoc in motu locali dixerunt non posse fieri reactionem. ¶ Sed breuiter hoc non valet. nam Arist. et Commentator statuerunt pro principio quod in omni motu locali et etiam alterationis potentiam motoris excedere potentiam rei mote. ergo non potest dici quod in motu alterationis actio proueniat a proportione minoris inequalitatis. ¶ Secundo nam si sic. tunc non videtur penes quid tamquam penes causam deberet attendi velocitas et tarditas in motu alterationis. ex quo non deberent attendi penes proportionem minoris inequalitatis agentis ad passum. sicut in alijs motibus. ¶ Tertio sequitur quod essent due alterationes eiusdem speciei: et tamen vna earum absque proportione excederet aliam in velocitate: neque quidem alterationes velociores vel tardiores sint. consequens est falsum: et falsitas patet ex eo quia duo finita eiusdem speciei non sunt taliter adinuicem comparabilia. consequentia probatur. nam capiantur duo agentia a. et b. et duo passa c. et d. et habeant c. ad a. proportionem inequalitatis: et d. et b. proportionem equalitatis: tunc per aduersarium c. reagit in a. aliqua certa velocitate. et similiter d.

in b. sed probo quod huiusmodi velocitates absque proportione aliqua habeant se adinuicem. nam taliter se habent adinuicem: qualiter se habent proportiones quas consequuntur. vna est proportio equalitatis. scilicet quam consequitur velocitas alterationis d. in b. et alia est proportio minoris inequalitatis

Du^m 5^m

Du^m 6^m

aliquo^s

p^o opi^o

7. phy. e 35. i fine

2^m

3^m

ſcīs quā conſequit velocitas alterationis c. in 2. ſed modo
ꝓportio equalitatis ⁊ ꝓportio minoris inequalitatis nul
lam habent ꝓportionem adinuicē. vnū.n. nō eſt alteri ma
ior minor: nec equalis. ℭ Sed forte iſti dicerēt ꝙ minus
non agit in maius: ſed bene reagit inſenſibiliter: reagere
nō eſſet agere. Sed breuiter hoc nō valꝫ. nam ſequit. rea
git ergo agit. ergo ſi capiātur duo cōtraria equalia virtu
tꝫ eorum aget in reliquum: ſed nō eſt ratio: quare vnum
eorum agit ⁊ alterum reagit: q̄ꝫ econuerſo. ergo non valꝫ
dicē reactionem poſſe fieri a ꝓportione minoris inequali
tas vel a ꝓportiōe equalitatis ⁊ nō actionē. ℭ Scōa opi
2ᵃ opio nio eſt ꝙ cum agens applicatur paſſo: exquo aliqua pars
ipſius agentis eſt debilior q̄ꝫ ſit ipm paſſum. ille repatit a
paſſo: ⁊ hoc eſt adhuc a ꝓportiōe maioris inequalitatis:
ita ꝙ iſta opinio vult ꝙ agens bene repatit a paſſo: nō ſꝫ
totum ſimpliciter: ſed ſm aliquā eius partem ſuper quam
ꝯ 2ᵐ op. paſſum hꝫ ꝓportionē maioris inequalitatis. ℭ Sed bre
uiter hoc nō valꝫ. nā in mixtiōe ⁊ in generatiōe: qua gene
rat ex duobus elemētis elemētum 3ᵐ dictum ab eis ſpē totū
agit in totum: ⁊ totum reagit in totuꝫ ſimpliciter: ⁊ nō
ſolum in vnam eius partem: ergo iſta opinio nō valet. cō
ſeq̄ntia tꝫ. aña pꝫ. nam aliter nō fiet perfecta mixtio: nec ex
duobus elemētis poſſet 3ᵐ generari. ſicut prius arguebat.
2ᵐ ℭ Secundo arguit ſic: q̄a actio ⁊ velocitas eſt ſm totaꝫ
virtutem agētis ⁊ totam virtutem paſſi. ergo videt ꝙ to
tum agat in totum ⁊ repatiat. exquo actio ⁊ velocitas at
tendit penes ꝓportionē agentis ad partē paſſi vel ad ptē
3ᵐ agentis. ℭ Tertio ſequit ꝙ ſemp eēt reactio quādo agēs
⁊ paſſum adinuicē eſſent approximata: ⁊ hoc eſt falſum.
vt apparebit cum ponent tria impedimēta reactiōis. cō
ſequētia ꝓbat: q̄a exquo quātūcūqꝫ agens ⁊ paſſum ſint
approximata ſemper paſſum ſuper aliquā partē agentis
obtinet: deberet fieri actio paſſi in illaꝫ partem: ⁊ per ꝯñs
3ᵃ opio ſemper reactio. ſi opinio eſſet vera. ℭ Tertia opio eſt: ꝙ
in omni actione agēs repatit: ſed hoc nō eſt a paſſo: ſed a
circūſtante ꝓpinquo: qd̄ eſt aer: vel remoto: qd̄ eſt celum.
Et iſti negant reactionē: quāuis cōcedant in omni actiōe
ꝯ 3ᵐ op. agēs pati. ℭ Sed iſta opinio nō valꝫ. nam ad ſenſum ap
2ᵐ paret ꝙ cum ignis ꝓijcit ad aquam eandem aquā calefa
cit que ipm extinguit. ℭ Scōo celū ita influit paſſo ſi
cut agēti. g̃ quātum eſt ex parte celi: ita paſſuꝫ patit ſicut
agens. ergo non ꝓpter hanc paſſioneꝫ que eſt actio: vel a
circunſtāte ꝓpinquo debet dici agens repati in agendo.
4ᵃ opio ℭ Quarta opinio dicit ꝙ agēs in agēdo repatit. i. fatiga
tur: aliter nō cōcedit repaſſionē. vñ ſi repati capiatur pro
p. ge. 87 fatigari bñ cōcedit ⁊ ita exponit dcm̄ Ari. cōcedit ꝙ om
ꝯ 4ᵐ op. ne agens in agendo repatit. i. fatigat. ℭ Sed cōtra. om
nis fatigatio eſt per vnam actionē ⁊ paſſionem. ergo non
quando aliqͦ fatigat repatit. ℭ Scōo. nam in actione
2ᵐ cōtrariorum videmus vtrūqꝫ eorū remitti: ⁊ hoc nō eſſet
niſi q̄libꝫ eorum vere diminueret ⁊ remitteret. ℭ Quin
5ᵃ opio ta opinio imaginat ꝙ nulla qualitas actiua eſt i aliquo
ſubiecto ſine q̄litate paſſiua: ⁊ ideo natura ſic ordinauit
ꝙ caliditas que eſt q̄litas magis actiua q̄ꝫ ſit friditas ſtet
cum ſiccitate que eſt minoris actiuitas q̄ꝫ ſit humiditas
que ſtat cum friditate. Et ſic iſta opio imaginatur ꝙ cū
ignis applicat aque ignis agit in aquā ꝑ eius caliditateꝫ
⁊ econuerſo aqua agit in ignē ſm eius humiditatem: ⁊ ad
huc eſt vtrobiqꝫ ꝓportio maioris inequalitatis: caliditas
enīꝫ ipſius ignis excedit friditatē ipſiꝰ aque: ⁊ humiditas
ipſius aque excedit ſiccitatē ipſius ignis. ℭ Sed iſta opi
ꝯ 5ᵐ op. nio adhuc nō ſufficit. nam ſi ſic ſequit ꝙ iter elemēta ha
bētia ſimbolum: ſicut ſunt ignis ⁊ terra: nō fieret reactio.
conſequentia tꝫ ex eo ꝙ vtrūqꝫ eoꝝ eſt ſiccū: ergo ſolū ibi
ſm duas qualitates ſit actio ⁊ paſſio. ſ. per frigiditatem ⁊
caliditateꝫ: ⁊ ſic ſequit ꝙ ſi fiat ibi reactio ꝙ minus agit
in maius: niſi aliter dicat ꝙ adhuc dictum ſit. ℭ Scōo ſeq 2ᵐ
tur ꝙ non quādiu duraret actio eēt reactio: imo valde ci
to deſineret reactio. probatur conſequentia: quia ſi ignis
agit in aquā actio caliditatis in frigiditatē eſt velocior q̄ꝫ
actio humiditatis in ſiccitatē. ergo cum corruptione hu
miditatis ſeqtur corruptio frigiditatis. ſeqtur ſtatī ꝙ hu
miditas erit debilior ſiccitate: ⁊ ſic nō vlterius ſit reactio.
ℭ Tertio ſeqtur ꝙ quādo caliditas ⁊ frigiditas eēnt eq̄ 3ᵐ
les: ⁊ ſilr humiditas ⁊ ſiccitas non fieret reactio. conſeq̄n
tia tꝫ ſm iſtā opio. ſed falſitas conſeq̄ntie ꝓbat. adhuc al
que illarū q̄litatum ſunt maioris actiuitatis ⁊ minoris re
ſiſtentie. ergo ſm hoc adhuc poſſet fieri actio ⁊ reactio.
ℭ Sexta opio eſt quā reputo eſſe veriorem. ℭ Pro qua 6ᵃ opio
ſupponit pmo ꝙ ſicut nō eſt idem ſcribē ⁊ loq: quāuis be pᵃ ſuppō
ne ſit idem ſcribēs ⁊ loq̄ns: ita nō eſt idem agē ⁊ pati. ſimi
liter poſſe agē ⁊ poſſe reſiſtē: quāuis bñ ſit idē agens ⁊ pa
tiēs: potens agē ⁊ potēs reſiſtē. ℭ Scōa ſuppoſitio eſt ꝙ 2ᵃ ſuppō
aliq̄ q̄litates ſunt magne actiuitatis ⁊ modice reſiſtentie,
ſicut eſt caliditas. Alique autem bñ ſunt aliqualiter ma
gne actiuitatis ⁊ maioꝝ reſiſtētie q̄ꝫ ſit caliditas ſicut eſt
frigiditas. ambe enim dicunt magne actiuitatis in com
paratione q̄ꝫ ſit humiditas ⁊ ſiccitas ⁊ modice reſiſtentie in
comparatione q̄ꝫ ſint ille: ſed ſimpliciter comparādo cali
ditas eſt maioris actiuitatis q̄ꝫ ſit friditas ⁊ eſt minoris re
ſiſtentie q̄ꝫ ſit actiuitas friditatis. ſimilr friditas eſt mino
ris reſiſtētie q̄ꝫ ſit actiuitas caliditatis. Secūdum hoc er
go pōt dici ꝙ in approximatiōe calidi ad frigidū ſit actio
⁊ reactio. vñ caliditas agit in friditatē: q̄a calitas eſt ma
gis actiua q̄ꝫ friditas ſit reſiſtētia: ⁊ econuerſo friditas agit in
calitatem: q̄a calitas minus eſt reſiſtitiua q̄ꝫ frigiditas ſit
actiua: q̄a vtrobiqꝫ eſt actio a ꝓportiōe maioris inequali
tatis. vñ in tali actiōe ⁊ reactiōe nō dꝫ dici ꝙ actio ꝓueniat
a caliditate ad friditatē: vel econuerſo: ſed dꝫ dici ꝙ actio
caliditatis in frigiditatem attenditur penes poſſe agē fri
giditatis ad poſſe reſiſtere caliditatis: que eſt ꝓportio ma
ioris inequalitatis: ita breuiter ꝙ actio non dꝫ attendi penes
ꝓportionem huius ad illud: ſed bene penes poſſe vniꝰ ad
poſſe reſiſtē alterius. Sic ergo poteſt ſaluari reactio ita ꝙ
in omni actione: intelligendo de actione q̄ ſit cum cōtra
rietate ſit reactio: amotis tamē tribus impedimentis. Un
de in tribus caſibus nō ſit reactio. ℭ Quoruꝫ pmus eſt.
ſi reſiſtētia ipſius agētis eēt maior q̄ꝫ actiuitas ipſiꝰ paſſi. pᵐ
ℭ Ex hoc ſequit ꝙ cum ignis agit in aquam: tunc an q̄ꝫ
aq̄ ſit omnino aſſimilata igni deſinit reactio aq̄ in ignē:
vñ actiuitas ipſius aq̄ tādiu remittit in tantū ꝙ eſt maior
q̄ꝫ ſit reſiſtentia ipſius ignis. vnde reſiſtentia ignis non eſt
indiuiſibilis: ſed conſiſtit in latitudine intenſionis: ⁊ propter hoc
an corruptionē aque: actiuitas aq̄ ſit remiſſior q̄ꝫ reſiſtētia ignis:
⁊ tūc deſinit reactio: q̄ꝫuis adhuc velocior fiat actio ignis
in aquam: ad hoc ꝙ aqua fiat perfecte aſſimilata igni. 2ᵐ
ℭ Scōs caſus eſt in quo non ſit reactio quādo aliquod
agēs tm̄ diſtans eſt a paſſo ꝙ agens pōt ꝓtendē virtuteꝫ
⁊ actionē ſuam vſqꝫ ad paſſum: ſed paſſum nō econuerſo
pōt ꝓtendere virtutem ⁊ actionem ſuam vſqꝫ ad agens: ⁊
tunc enī nō ſit reactio. ℭ Ex hoc ſoluitur ſexta ratio po
ſita ante oppoſitum: ⁊ cū hoc 5ᵐ dubiū contra queſtionē.
ℭ Tertiꝰ caſus eſt ſi aliquod agēs iuuaret tm̄ ab aliquo 3ᵐ
extrinſeco ꝙ eius reſiſtētia cū illo adiutorio recompenſa
ret actiuitati ipſius paſſi. tunc iterum non fieret actio.

Quantum ad quartū articulū reſtat ſoluere du
bia contra ꝯcluſionē. ℭ Ad pmū pꝫ
per iam dicta. ℭ Ad ſcōm qñ dꝛ. ſeqt nō negat conſeq̄n Ad pᵐ
tia. ad ꝓbōnem: quando dꝛ. exquo c. pars eſt ſimilis reſiſtētie Ad 2ᵐ
a. agentis quod eſt ſibi ſimile reſiſtētie non aget in ipſaꝫ aliq̄ꝫ
caliditatem: ſed ipm paſſum imediate poſt approximatio
nis aget in ipſam frigiditatē: ⁊ cum ſaculus eſt pūcͥ motū

incipere. ſequit̃ q̄ tēpus labet̃ anteq̄ reſi^m agat in .c. partē caliditatis. Et quo ſeqtur q̄ nō ſimul frigeſit ⁊ caleſit. ꝓ/ us enim frigeſit a paſſo: ⁊ tūc nō caleſit: ⁊ poſtea caleſit a reſiduo ⁊ tūc nō frigeſit a paſſo: vel poſſet dici q̄ imedia/ te poſt inſtās approximatiōis frigeſit ⁊ caleſit: ⁊ tamē ne/ garet̃. ergo ſimul caleſit ⁊ frigeſit: qꝛ q̄uis imediate poſt hoc frigeſiat ⁊ caleſiat: tamen imediatius poſt hoc frige/ ſiet q̄ caleſiet. Et ſi arguit̃. ergo ꝓus frigeſit q̄ caleſit. ne/ gatur conſequētia ex eo q̄ arguit̃ a termino ſtante cōfu/
Ad 3^m ſe tm̄ ad eundē ſtantem determinate. ℭ Ad tertium dico negādo q̄ ſimul idē medium caleſiat ⁊ frigeſiat. vñ cum calm̄ ⁊ fridum approximātur adiuicem: tūc calm̄ caleſa/ cit illud medium vſq̄ ad aliquā partē: ⁊ fridum frigeſa/ cit illud vſq̄ ad aliā. tunc ille partes medij agunt ⁊ patiū/ tur adiuicem reducēdo ſe ad aliquod temperamētū me/ dium in virtute agētis calidi remittit fridum in frigidita/ tem. in virtutis agētis fridi remittit calidum in caliditatē.
Ad 4^m ℭ Ad quartā quādo dicit̃ ſequit̃ ⁊c̄. negat̃ ꝯſeqn̄tia. pro quo imaginādum eſt q̄ actio ipſius agentis ꝑncipalis eſt velocior q̄ ſit reactio: ⁊ ſic anteq̄ fiat aſſimilatio paſſi de ſinit reactio: ⁊ tūc agēs ꝑncipale reducit ſe ad gradū ꝓſti num. ſicut aqua caleſacta caleſaciente amoto reducit ſe ad friditatem ꝓſtinam. Ex iſta imaginatione p₃ faciliter qualr̄ non obſtāte reactiōe adhuc calm̄ in ſummo pōt aſ/ ſimilare paſſuȝ poſtq̄ reactio nō durat ꝑ totū tp̄s actiōis.
Ad 5^m ℭ Ad quintam p₃ ex dictis. ℭ Ad ſextā dico: q̄ q̄uis
Ad 6^m agēs ſit vniformeꝫ tamē adhuc pōt fieri reactio in vnā ꝑ/ tē ⁊ nō in aliā: puta in illam que eſt ꝓpinquior agēti ⁊ nō in aliam que eſt remotior. ℭ Ad ratiōes dico q̄ ꝓme ſex
Ad 7^m ex dictis ſuperius ſunt ſolute. ℭ Ad ſeptimā dico q̄ diſſi
añ opp^m mile eſt in motu locali ⁊ in alteratione: qꝛ in motu locali motum eſt tāte reſi' quāte eſt motor potētie: propter hoc ibi nō ſit reactio. ſic autē nō eſt in motu alteratiōis. ḡ ⁊c̄.
Ad 8^m ℭ Ad octauam patet ex dictis. ℭ Ad nonam ⁊ decimā
Ad 9^m dico q̄ caliditas quo ad poſſe agere eſt nobilior frigidita/
⁊ 10^m te: ⁊ eſt in actu: ſed quo ad poſſe reſiſtere reſpectu actiuita/ tis frigiditatis eſt in potentia ⁊ ignobilior ⁊c̄. non ſm̄ idē eſt nobilior ⁊ ignobilior in actu ⁊ in pōa. ex q̄ eſt reſpectu poſſe agē ⁊ poſſe reſiſtē: ſicut ꝑus dcm̄ eſt. Q. ō. xvij.

Q Ueritur Utrum indiuiſibile poſſit al terari. ℭ Et arguitur ꝑmo
ꝑ^m q̄ ſic. nam intellectus eſt idiuiſibilis: ⁊ tamē
2^m poteſt alterari. ergo ⁊c̄. ℭ Secūdo arguitur ſic. indiuiſibile ſi eſſet poſſet moueri localiter. ergo etiam indiuiſibile ſi eēt poſſet alterari. conſequentia t₃: qꝛ non minus videt̃ poſſe alterari q̄ poſſe moueri loca liter. añs p₃. nam indiuiſibile ſi eēt eſſet in aliquo cōtinuo localiter mobili: ſed illo moto idiuiſibile moueret̃. ex quo
4 ph. 20 motis nobis mouent̃ omnia que in nobis ſunt. ſilr̄ moto
3^m vno alio mouent̃ omnia que in illo ſunt. ℭ Tertio ſuper ficies eſt qōdā indiuiſibile. eſt eni indiuiſibilis ſm̄ ꝓfundi tatē: ſed illa pōt alterari. ḡ ⁊c̄. ꝯñia t₃ ex eo q̄ ipſa exiſtēs
4^m alba pōt fieri nigra. ℭ Quarto indiuiſibile pōt eſſe qua/ le q̄litate ſm̄ quaȝ ſit alteratio. ḡ ſuperficies poteſt altera/ ri. ꝯñia tenet. añs ꝓbat̃. nam cum aliqō denſum videtur: videt̃ ſolum ſupficies ⁊ nō alique partes in ꝓfundo: cū₃ nihil videat̃ niſi ſit lucidum vel coloratum. ſequit̃ ergo ſu perficiem eſſe lucidā vel coloratam: ⁊ per conſequēs ipaȝ
5^m eſſe qualē mō ꝑdicto. ℭ Quinto niſi punctus eſſet q̄lis ⁊ alterabilis: ſequit̃ q̄ nihil eſſet vniformiter quale. ꝓba/ tur ꝯñia: ex eo q̄ vniformiter quale ſicut vniformiter cali dum dr̄ cuius quilibet punctus eſt calidus cum alio mō nō eēt aliqō tale: ſi punctus non eſſet q̄lis nec alterabilis.
6^m ℭ Sexto nam ſicut dicit perſpe^{us} in aliquo pūcto ſpe^{li} cō/ caui ꝯgregant̃ radij ſolares reflexi a ſpe^o concauo ꝗ qdeȝ radij ſic congregati ſufficiunt ad incendendum ſiue igni/ endum aliquod ignibile. quare videt̃ q̄ radij in illo pun/ cto congregati illuminent ⁊ caleſaciant illum punctum: ⁊ per conſequens ſequitur talem punctum eſſe alterabi/ lem: non obſtāte q̄ ſit indiuiſibilis.

In oppoſitum eſt Ariſto. 3° textu huius pri/ mi. ⁊ caplo tertio eiuſdeȝ. vbi T. c. 64
in vna rōne arguens cōtra antiquos reputat indiuiſibile alterari eſſe vnum icōueniēs ſeqñs ad dicta eorum.
ℭ In iſta q̄ōne itēdo ꝓbare tria. ꝑmo q̄ idiuiſibile nō eſt quale finite. 2° q̄ nec infinite. 3° q̄ nō pōt alterari.

Et ante oia iſta. ꝑmo ꝑmittam aliquas diſtinctio/ nes. quarum ꝑma ſit iſta: q̄ dupliciter dici ꝑ^a diſtō
tur indiuiſibile. quoddam nō habēs pōnē in continuo. ſi/ cut eſt intell^s vel anima itellectiua vel aliquid tale: quod/ dam eſt habens poſitionē in cōtinuo. ſicut punctus vel li/ nea vel ſuperficies. de indiuiſibili ſecūdo modo itelligitur
hic: ⁊ nō de idiuiſibili ꝑmo modo. ℭ Secunda diſtinctio 2^a diſtō eſt. q̄ indiuiſibile ſcḋo mō dr̄ tripl̄r: quoddam eſt ia₃ ſm̄ logi^{ne} q̄ latitudinē ⁊ ꝓfunditatem ſm̄ q̄ eſt punctus: ⁊ quoddā eſt indiuiſibile ſm̄ latitudinem ⁊ ꝓfunditatem: diuiſibile tamē ſm̄ longitudinē. ſicut eſt linea: ⁊ qōdā eſt indiuiſibile ſm̄ ꝓfunditatem ſolum. ſicut eſt ſuperficies.
ℭ Secūdo notādum q̄ q̄uis in veritate nō ſint talia Nōn^m idiuiſibilia. ſic ma^{ci} imaginant̃ eſſe: pp hoc ne cōuenit ꝓ ſuis ꝯſiderātiōibus: ⁊ ideo qō itelligatur ac ſi in veritate eſſent talia indiuiſibilia actu. veruȝ poſſent alterari. ℭ 3^a
diſtō eſt. q̄ quedam poteſt dici alteratio ſpūalis q̄ altera/ 3^a diſtō tione inte^s alteret̃ de ignorātia in ſciam: ⁊ de tali alteratio ne nō itēdit̃ hic: q̄dam ſio eſt alteratio corporalis. ſicut ē cale^o ⁊ frige^o collo^o ⁊ illuminatio: ⁊ de tali h̄ itēdit̃.

Iſtis diſtōnibus poſitis accedo ad ꝑmū₃ ⁊ ꝑmo pono aliquas cō/
cluſiones ꝑambulas. quarum ꝑma eſt iſta: caliditas exi/ ꝑ^a ꝯ̄ ſtēs in aliquo to° vniformiter calido dupla eſt ad calidita tē exiſtentē in eius me^{te}. ꝓbat̃. na₃ dato aliquo vniformi ter calo caliditas totius continet caliditatē medietatis: ⁊ cum hoc totum. ergo erit dupla ad ipſaȝ. añs p₃ de ſe. cō/ ſeqñtia t₃ per diffōnē dupli. na₃ duplū ad aliud dr̄ qō cō/
tinet ipſm ⁊ tm̄. ℭ Sed. d. aliqs. ſi hoc eēt veruȝ. ſequit̃ q̄ dubium illud nō eſſet calidū vniforme. ꝯñia ꝓbat̃. nam calidum vniforme dicit̃ cuius quelibet pars eſt ita calida ſicut to/ tū. modo ſi caliditas totius eſſet dupla ad caliditateȝ me/
dietatis: videt̃ q̄ totum eēt in duplo calidius. ℭ Ad hoc R^o reſpondet̃ negādo ꝯñiam: ⁊ cum dicebat̃: calidū vniforme dr̄ cuius quelibet pars eſt eque calida cum to°. ꝯcedo: ⁊ quādo dr̄. ſi caliditas totius eſt dupla ad caliditatē me dietatis: ſequitur q̄ totuȝ eſt in duplo calidius. negat̃ cō/ ſeqñtia: ⁊ rō huius eſt: qꝛ caliditas totius eſt extēſa ꝑ du/ plum ſubm ad ſubiectum ꝑ quod extēſa eſt caliditas me dietatis. Et ſic ille caliditates eq̄lr̄ denominat̄ ſua ſubta: ita q̄ medietas dr̄ eſſe ita calida per ſuam caliditatem ſi/ cut totum ꝑ ſuam: non obſtāte q̄ caliditas totius eſt du/ pla ad caliditatē medietatis. vñ nō ſeqtur. totum nō eſt in duplo calidius ſua medietate. ergo caliditas totius nō eſt dupla ad caliditateȝ medietatis. vnde poteſt eſſe dupla in extēſione: non ob^{te} q̄ nō ſit dupla in intēſione. capto eni₃ aliquo toto ſicut vno quadrato: medietas illius eſt ita la ta ſicut totum: cum hoc tamē ſtat q̄ totum eſt duplū ad ſuā medietatē: ⁊ ſicut dcm̄ eſt de caliditate: ita conformit̃
dicit̃ de alijs q̄litatibus corporalibus. ℭ Scḋa conclu/ 2^a ꝯ̄ ſio. ſi caliditas que eſt in toto eſſet totaliter in eius medie/ tate: medietas denominaret̃ in duplo calidior q̄ ante: ⁊ ſi eſſet i eius tertia: ita denominaretur in triplo calidior: ⁊ ſi in eius 4° in quadruplo ⁊c̄. ſm̄ partes proportionales. ꝓ bat̃ ſic: qꝛ ſi caliditas que eſt in toto eſſet tota in eius me/ dietate ipa haberet ſubm in equali extenſione dupla calidi/

tate ad caliditatem quã prius habuit per precedentem cõ
cluſionẽ.ergo eẽt in duplo calidior. cõſeq̃ntia tenet ex eo
q̃ quãdo aliquod ſubiectum manẽs ſub equali extenſio
ne habet q̃litatem duplam: ſicut caliditatẽ ad illam quã
prius habuit.denominaſ in duplo calidius: ⁊ ſi triplam in
Cor^m triplo:⁊ ſic vltra.℄ Ex iſta ꝯcłone.ſeqtur q̃ ſi aliq̃ calidi
tas eſſet in puncto ille punctus denominareſ infinite cali
dus.pʒ hoc:q2 ſi illa caliditas eẽt in aliquo ſubᵒ q̃to il
lud dr̃ ĩfinite calm̃:⁊ per concluſionẽ ſi eadẽ caliditas eẽt
in ſubiecto duplo:illud ſubm̃ diceref in duplo calidius:⁊
Cor^m ſi in triplo in triplo calidius:⁊ ſic vltra.℄ Scõo ſeqƚ: q̃
q̃uis punctus dr̃ ĩfinite calidus:tamẽ illa caliditas eẽt
eadeʒ caliditas que aũ erat in ſubiecto finite calido.ita q̃
eadẽ eſt caliditas qua ſubm̃ extẽſum ⁊ dĩᶜᵗᵘˢ denominaſ fini
te calm̃:⁊ qua punctus indiuiſibilis vel ſuperficies vel li
3^a 2 nea denominareſ infinite cala vel cala.℄ Tertia conclu
ſio eſt:q̃ nulla q̃litas eſt in ĩfinitum modica ſeu in infini
tum remiſſa.probaſ.nam ſicut eſt in q̃titate ita eſt in q̃li
tate quo ad remiſſionẽ:ſed nulla q̃titas eſt in ĩfiniti par
tis.g̃ etiam nulla eſt q̃litas in ĩfinitum remiſſa:⁊ ſimiliter
ſi nulla eſt q̃titas in ĩfinitum magna:ita etiaʒ nulla eſt
2^m q̃litas in ĩfinitum itenſa.℄ Scõo q2 ſi eẽt aliq̃ q̃litas in
ĩfinitum remiſſa:illa nõ eẽt calefactiua:nec actiua.⁊ p cõ
ſeq̃ns non eẽt caliditas.⁊ per ꝯſeq̃ns nec q̃litas:⁊ ita nec il
la qualitas: puta caliditas diceref qualitas nec calitas.
3^m ℄ Tertio nam ſicut nõ eſt dare ſubam ĩfinite modice ꝑſe
ctiõis:ita nec etiã eſt dare aliquaʒ q̃litatem in ĩfinitum re
4^a 2 miſſam ſeu in ĩfinitum modice itenſionis.℄ Quarta cõ
cluſio.ſi aliqđ põt agẽ ad aliquã diſtantiã circa ſe:medie
tas illius ſeorſum ſumpta nõ põt agẽ ad tãtam.pʒ hoc de
igne.vñ ignis ſubduplus nõ obſtãte q̃ ſit ita itẽſus.ſicut
ignis duplus:nõ tamẽ agit ad tantã diſtantiã ad quãtaʒ
2^m bñ agit ignis duplus.℄ Scõo nam dato oppoſito con
cluſionis.ſeqtur q̃ vnuʒ paruũ coleratũ poſſet multipli
care ſpẽm ſuã ſeorſum acceptã.ſicut vnuʒ magnũ:ſʒ hoc
eſt falſum.pʒ falſitas:q2 tũc ita remote poſſet videri ſicut
Cor^m vnum magnum:cuius oppoſitum experimur.℄ Ex iſta
ꝯcluſiõe ſeqtur q̃ dato q̃ pũctus vel aliqđ ĩdiuiſibile eẽt
q̃le ad nullam ageret diſtantiam:ex quo ſm̃ q̃ ſubm̃ mi
5^a 2 noraſ agit ad minorẽ diſtantiã q̃ꝑ prius.℄ Quinta cõclu
ſio eſt.q̃ nullum indiᵘᵉ:ſicut punctus eſt q̃lis: nec põt eſſe
q̃lis.ꝓbaſ:q2 vel hoc eẽt q̃litate in ĩfinitum remiſſa:vel q̃
litate finite intẽſa ⁊ remiſſa: ſed nullum iſtorum põt dici.
nõ.n.appareret vltimum:q2 tunc aliqđ diceref q̃le: quod
nullam hẽret q̃litatẽ:ex eo q̃ omnis q̃litas vel eſt in ĩfini
tum itenſa vel in ĩfinitum remiſſa:vel finita ſeu finite itẽ
ſa aliquo certo gradu:nõ poteſt dici ꝑmum nec ſcõm: ex
eo q̃ p tertiã cõcluſionẽ:nulla eſt q̃litas in ĩfinitum itenſa
vel in ĩfinitũ remiſſa:nec põt dici 3^m:ex eo q̃ ſicut ꝓbatuʒ
eſt q̃litate finita idiᵘᵉ denominaſ ĩfinite q̃le.ſicut calidita
te finita punctus denominatur ĩfinite calidus.ergo breui
ter concludatur q̃ pũctus vel nullum indiuiſibile põt di
2^m ci finite q̃lis:puta finite calidus vel finite fridus.℄ Scõo
ſi poſſet eẽ finite calidus vel finite fridus.tunc poſſet agẽ
ad aliquã diſtantiam:ſed hoc eſt falſuʒ:ꝑut pʒ ex q̃rta cõ
cluſione.ꝯña tʒ:q2 oẽ q̃calm̃ vel fridũ ad aliquã diſtantiã
3^m poteſt agẽ.℄ Tertio ſeqtur q̃ ſi punctus eẽt calidus:ali
quod eẽt calidum:qđ nihil poſſet calefacẽ.pʒ.ex quo pun
Dubiũ ctus ad nullam diſtantiã põt agẽ.℄ Sed.d.aliqs: q̃uis
punctus calidus nõ poteſt calefacẽ corpus: tamen poſſet
calefacere vnum alium pũctum. Sed ꝓbaſ q̃ nõ:q2 vel
ille punctus eẽt ſibi imediate imediatus vel mediatus. ſi eſt
ſibi mediatus.tunc nõ põt ipm̃ calefacere:ex eo q̃ pũctus
ad nullã diſtãtiam põt agere.Si vo dicaſ qđ eſt ſibi imeᵉˢ
hoc nõ põt eſſe ex eo q̃ punctus nõ poteſt puncto eſſe im
T.cõ.2. mediatus.ſicut ꝓbatum eſt p Ariſto.6.phyſicorum.

p^a 2 Quantum ad ſcõm ſit ꝑma cõcluſio. q̃litas ſuffi
cienter intẽſa ⁊ minus extẽſa ad mino
rem agit diſtantiam q̃ꝑ magis extenſa.pʒ.nam capiaſ ali
qđ corpus luminoſum:qđ remittaſ in quãtitate: non ta
mẽ in luce.quo facto pʒ ipm̃ agere ad minorem diſtantiã
q̃ꝑ prius egit:q̃uis bene intẽſius lumẽ agat ꝓpe ſe q̃ꝑ prius
egit.Ex iſto ſeqtur iſtam ꝯñiam nõ valẽ:virtutes ſunt eq̃
les.ergo ad equalẽ diſtantiam poſſunt agẽ.hoc.n.nõ ſuf
ficit:ſed requiriƚ q̃ ſint eq̃les tam in intẽſiõe q̃ꝑ in extẽſiõe.
Dubiũ ℄ Sed.d.aliqs.cum eandẽ q̃litas in eodẽ ſubᵒ eſt intẽ
ſior q̃ꝑ quãdo erat in ſubiecto maiori:ex eo q̃ ṽtus vnita
eſt fortior ſeipſa diſperſa.g̃ videtur q̃ ipſa exiſtẽs in ſubᵒ
minori ad minorẽ diſtantiã põt agẽ q̃ꝑ ipſa ex̃ns in ſubᵒ
R^o maiori.℄ Reſpõdeƚ negando ꝯñam.vʒ.q̃ remotius de
beat agẽ in ſubiecto minori q̃ꝑ in maiori:ſed arᵐ bñ ꝓbat
2^a 2 q̃ intẽſius agit ꝓpe ſe q̃ꝑ prius egit.℄ Scõa ꝯcluſio eſt:
q̃ per diminutionẽ ſubi ſuper diminutionẽ q̃litatis põt
denominari ad talẽ q̃titatẽ q̃ aliquãdo actio illius agẽ
tis eſt preciſe ad ſubduplam diſtantiã ad quaʒ erat prius:⁊
aliquãdo ad ſubtriplam:⁊ ſic vltra.pʒ de luminoſo ſi di
minuereſ in extẽſione ⁊ nõ in luce vñ ſi ignis in ĩfinitum
diminuereſ in quãtitate:⁊ proportionabiliẽ augereſ in ca
liditate in ĩfinitum.ad minorem diſtantiaʒ poſſet agẽ q̃ꝑ
ante:⁊ in ĩfinitum minus ſubm̃ poſſet alterare q̃ꝑ ante: ⁊
hoc eſt:q2 extẽˢ facit ad remotius ⁊ ad diſtãtiã maiorem
3^a 2 agit.℄ Tertia concluſio.ĩdiuiſibile ſi eẽt non poſſet eẽ ĩfi
nite q̃le.pʒ:q2 ſi ſic.ſeqtur q̃ eẽt aliqđ ĩfinite calm̃: qđ ad
nullã diſtantiã poſſet agere.pʒ de pũcto: ſi ponereſ ĩfinite
calidus.ꝓbaſ ꝯñia:q2 pũctus ſi ponereſ ĩfinite calidus:
hec eẽt vel caliditas in ĩfinitum intẽſa vel in ĩfinitũ remiſ
ſa:⁊ hoc nõ:q2 nulla talis eſt:vel caliditate finita:⁊ cũ illa
per iam dicta in ſubiecto minori agat per minorẽ diſtan
tiam.ſeqtur q̃ ex̃ñs in puncto ad nullã diſtantiã ageret:⁊
ſic aliquid ex̃ñs ĩfinite calm̃ ad nullam ageret diſtãtiam.
2^m ℄ Secundo ſi punctus vel aliqđ aliud ĩdiuiſibile poſſet
eſſe ĩfinite q̃lis:puta calidus vel fridus:⁊ hoc per calitatẽ
finitã:⁊ q2 nõ poſſet eſſe talis p calitatẽ infinitã: cum nul
la talis ſit.ſicut prius dcm̃ eſt:ſeqtur q̃ vnum ĩfinitũ poſſet
eſſe maius alio:ſed hoc eſt falſum:prout alibi viſuʒ eſt.ꝓ
baſ ꝯña:q2 in vno pũcto eẽt caliditas ſicut duo. ⁊ in alio
ſicut tria.ſeᵒ diceretur calor ꝑmo:⁊ tamẽ vnũq̃dq3 dicere
tur infinite calm̃:⁊ ſicut pũctus nõ põt eẽ calidus nec fri
dus:ita etiã nec leuis vel grauis.vñ ſi aliquis punctus eẽt
grauis in concauo orbis lune:ſubito deberet deſcẽdere:⁊
ſic muˢ localis fieret ſubito.aũs appet.ꝑ.q2 eſſet ĩfinite g̃
uis.2ᵒ q2 nihil reſiſteret ſibi.ex eo q̃ nõ caperet ſub ſe me
dium alicuius latitudinis ſibi reſiſtentis.

p^m Quantum ad 3^m dico p q̃ſtione q̃ indiuiſibile ſi
eẽt nõ poſſet alterari.pʒ ex eo q̃ non
poſſet eẽ q̃lis nec finite nec ĩfinite ꝑut oñſum eſt.ergo ⁊c̃.
2^m ℄ Scõo ſi poſſet alterari.tunc poſſet agere per aliquam
diſtantiam:cuius falſitas pʒ ex dictis.Et ſi poſſet altera
ri.tũc poſſet calefieri ⁊ frigefieri:⁊ vltra cuʒ caliditatẽ ſeq̃
tur rarefaᵒ:⁊ friditatẽ ꝯdenſatio.ſeqtur q̃ puncta ſeu in
diuiſibilia poſſent rarefieri ⁊ ꝯdenſari. maiorari ⁊ mino
rari.q̃ nõ eſt bene imaginabile.

Ad p^m Ad rationes. ℄ Ad primam pʒ: q2 de tali in
Ad 2^m diuiˡⁱ nõ itẽdiƚ ĩ ꝓpoſito.℄ Ad
ſcõam dico:q̃ ſi eẽnt ĩdiᵇⁱˡⁱᵃ non poſſent moueri localr̃ p ſe:
ſʒ bñ p accñs:nec ex h̃ ſequitur ipſa poſſe alterari ſi eſſent.
Ad 3^m ℄ A 3^m dico:q̃ ſuperficies alteraſ de albedie in nigredinẽ.
hoc eſt ſubiectum ſm̃ partes eius exteriores ſic alteratur.
Ad 4^m ℄ Ad quartã dico:q̃ nihil eſt ita dẽſum qn aliq̃ eius p
tes videantur in profundo:propter hoc q̃ poteſt capi ali
qua pars ita tenuis verſus oculum q̃ ipſa eſt trãſparẽs.
Ad 5^m ℄ Ad 5^m dico ⁊ ad 6^m ſiliƚ q̃ p pũcta itelliƚ aliq̃ pue pt^e.

corporis q̃ ſeorſum poſite ſunt inſenſibiles ad ſenſum: tñ
nõ ſimplr͂ idem: ⁊ ſic terminat̃ iſta qõ. Qõ. xviij.

6m **Queritur** Utrũ forme ſubales elemẽtorũ
poſſit intendi ⁊ remitti. ¶ Et
arguit̃ pmo q̄ ſic: qꝛ forme ſubales elemẽtorum
ſunt cõtrarie: ſed ꝯria ſunt intẽſibilia ⁊ remiſ
2m ſibilia. g̃ ⁊c̃. ¶ Secundo forme ſubales elemẽ
torũ gñant̃ ⁊ corrumpunt̃ ſucceſſiue. g̃ videt̃ q̄ intẽdan
tur ⁊ remittant̃. ꝯña tꝫ ex eo q̄ cauſa ſucceſſionis gñatio
nis ⁊ corruptiõis videt̃ eẽ intẽſio ⁊ remiſſio in gradibus.
añs pꝫ. nã ex igne ſucceſſiue ⁊ p ptẽ aſt ptẽ gñat̃ aqua vel
3m aer: ⁊ p ꝯñs forma ſubſtãtialis aque vel aeris. ¶ Tertio
ꝓpria paſſio elemẽti: puta ignis vel aq̃ eſt inten̄ vel remiſſi
bilis. ergo ⁊ forma ſubalis. ꝯſeq̃ntia pꝫ de ſe. añs pꝫ. nam
aliquãdo plus calefit aliquãdo minus vel aliquãdo plus
humectat aliquãdo min᷒. modo calefacẽ frigefacẽ hu
mectare vñr eẽ ꝓprie paſſiones elemẽtorum diſtribuẽdo ſin
4m gula ſingulis. ¶ Quarto ſi q̃ſtio eẽt falſa. ſeqtur q̄ im
poſſibile eẽt eẽ aliquod ſimplex elemẽtum ſimul calm ⁊ fri
dum. modo hoc eſt falſuꝫ. ex eo q̄ hoc repu puro elemẽto.
T. c. 16. ſicut pꝫ. 2. huius. ꝓbat̃ ꝯñtia: qꝛ cum aq̃ eſt calefacta vel
forma eius ſubſtãtialis eſt remiſſa. ſicut eius friditas: vel
nõ. ſi dicat̃ q̄ ſic habet̃ ꝓpoſitum. ſi dẽ q̄ nõ adhuc ẽ vna
aqua: ⁊ cum aq̃ pmo inſit friditas. ſeqtur q̄ aqua eſt fri
da: ⁊ cum eſt calã ſeqtur ꝓpoſitũ. vꝫ. q̄ purũ elemẽtũ ſimul
5m ſit calm ⁊ fridũ. ¶ Quinto ſeqtur q̄ graue ſimplex poſ
ſet moueri in vacuo ſucceſſiue: ſed hoc eſt falſum. ⁊ ꝓbat̃
ꝯñtia. nã capiat̃ vna terra pura q̃ ſit ſurſum exſite vacuo
⁊ applicet̃ ſibi aliqḋ calefaciẽs ⁊ remittẽs eius grauitatẽ
⁊ inducẽs leuitatẽ. tunc ſi forma eius ſubalis eſt remiſſa
qḋ eſt vera. ſi aũt nõ. tunc adhuc eſt elemẽtum ſimplex: ⁊ cũ
iam hẽat aliqḋ de grauitate: ſeqtur q̄ ipſuꝫ deſcẽdet per
(25. vacuum ſucceſſiue: ꝓpter hoc q̄ iam hꝫ reſiſtẽtiam intri
Cõ. 22. ⁊ ſecam. ¶ Sexto. Cõmẽt. dicit. 4. celi: q̄ gñans tñ dat de
8. ph. 32. loco quãtũ de grauitate: ſed qꝛ dat grauitatem ſucceſſiue
ſm magis ⁊ minus: ſequit̃ etiã q̄ dat formã ſubalem ſm
7m magis ⁊ minus ſucceſſiue. ¶ Septimo ex eis ſit mixtuꝫ.
g̃ forme ſubales elemẽtoꝝ ſunt inten ⁊ remiſſibiles. añs ſup
ponit̃ tanq̃ veꝝ. ꝯña ꝓbat̃ ex eo q̄ ex non miſcent̃ adin
uicẽ niſi vtrũq̃ eoꝝ remittat̃: ſed elemẽta nõ remittunt̃ ſuba
8m liter: niſi forme eorũ ſubales remittant̃. g̃ ⁊c̃. ¶ Octauo
Cõ. 67. arguit̃: auctoritate Cõmẽta. 3. celi. vbi dicit ⁊ reprehendit
Auicẽ. qui dicit oppoṁ. q̃uis tñ alibi dicat oppoſitum.

In oppoſitum arguit̃: qꝛ forme ſubales elemẽto
rum ſunt ſubẽ: ſubẽ autẽ non
remittunt̃ nec intendunt̃ cum nulla ſubſtantia ſuſcipiat
magis ⁊ minus per Ariſto. in predicamẽtis.

¶ In iſta qõne breuiter recitabo vnã opinionem cum ſuis
motiuis. 2° ponã opiõnẽ illi ꝯriã quã credo eſſe veraꝫ. 3°
ſoluam motiua opiõnis oppoſite cum rõnib᷒ ꝑncipalib᷒.

6m nõm **Quantum** ad pmum ſciendum q̄ duplices diſti
guunt̃ forme: q̃dã dñr forme ſubſtan
tiales. ſicut ſunt forme que dant eẽ ſimplr͂: ⁊ quedam ſunt
forme accidẽtales: ſicut ſunt ille que dant eſſe accidẽtale.
2m nõm ¶ Scḋa diſtictio. formaꝝ ſubaliũ quedã dñr forme mix
torũ. ſicut eſt forma aſini: ⁊ q̃dam dñr forme ſubales elemẽ
Cõ. 3. ce. torũ. ſicut eſt forma ignis vel aque. ¶ Tunc aliq opinãt̃
67. q̄ forme ſubales elemẽtoꝝ medio modo ſe hñant iter formas
mixtorũ ſubales ⁊ formas accidẽtales. vnde dixerunt for
mas ſubales eloꝝ ꝯuenire cum formis ſubalib᷒ mixtoruꝫ
in hoc q̄ dãt eẽ ſimplr͂. ſicut forme ſubales mixtorũ: ⁊ cõ
uenitẽ cum formis accñtalibus in hoc: qꝛ ſicut forme ac
cidẽtales ſunt itenſibiles ⁊ remiſſibiles: ita ⁊ forme ſuba
les eloꝝ: ita q̄ ſm iſtã opi. ad qõnẽ poneret̃ iſta ꝯ q̄ for
me ſubales elementorum ſunt intenſibiles ⁊ remiſſibiles.
6m. ¶ Et illi de iſta opiõne ꝓbant hoc ſic. pmo ſtatuẽtes pro

fundamento ſibi elemẽta formalr͂ maṅ in mixto. 2° elemen
ta non poſſe ſe compati ſm eorum eſſe completum ⁊ per
fectum. Ex his duabus ſuppõnibus arguunt. elemẽta q̃ ſũt
in mixto vel forme eorũ ſubales ſunt remiſſe: vel nõ. ſi ſic.
habet̃ ꝓpoſitum: ſi nõ: ſequit̃ elemẽta maṅ ſimul ſm eorum
eẽ perfectum ⁊ completum: qḋ eſt contra ſcḋam ſuppoſi
tionẽ. ꝯñtia tꝫ: qꝛ q̃diu forme ſubales elemẽtorum manẽt
non remiſſe ipſa elemẽta manẽt ſm eorũ eẽ cõpletũ ⁊ ꝑfectuꝫ.
¶ Scḋo arguit̃ ſic. elemẽta remittunt̃ ⁊ itẽdunt̃ ſm eorum 2m
q̃litates: que ſunt caliditas frigiditas ⁊c̃. quarum forme
ſubſtãtiales ſunt cauſe. ergo etiã ipẽ forme ſubſtãtiales re
mittunt̃ ⁊ itẽdunt̃. ꝯña videt̃ tenẽ ex eo q̄ ut intenſione ⁊
remiſſione in effectu debẽt argui intẽſio ⁊ remiſſio in cã.
¶ Tertio cum frigiditas aque eſt remiſſa vel forma ſub 3m
ſtantialis aque eſt remiſſa vel non. ſi ſic habet̃ ꝓpoſitum.
ſi non: cum omnes gradus frigiditatis ſint eiuſdẽ ratio
nis. ſequit̃ q̄ ad remiſſionẽ vnius gradus forma ſubſtã
tialis nõ remittit̃ nec deꝑditur. ſimilr͂ q̄ nec ad remiſſio
nẽ alterius gradus ipſa deꝑditur: ⁊ per conſequens omni
bus gradibus frigiditatis corruptis adhuc videtur poſſe
remanere forma ſubſtãtialis aque: ſed hoc ẽ iconueniẽs:
qꝛ aqua nõ poſſet eẽ ſine frigiditate: ⁊ ꝓportionalr͂ argui
tur de igne q̄ poſſet eſſe ſine caliditate ⁊c̃. ¶ Quarto ar 4m
guit̃ ſic. ſi ad remiſſionẽ q̃litatis nõ remitteret̃ forma ſub
ſtãtialis: ⁊ cũ in alteratione ipſius aque ab igne: nõ ſub q̃
cũq̃ frigiditate põt remanẽ forma ſubalis aque: ⁊ cũ ſub
aliqua friditate poſſit manẽ: vel ergo eſt dare intẽſiſſimã
frigiditatẽ ſub qua põt manẽ: vel intẽſiſſimã ſub q̃ nõ: vel
remiſſiſſimã ſub q̃ põt manẽ: vel remiſſiſſimã ſub qua non põt
manẽ: ſed nullum iſtorum põt dici. g̃ ⁊c̃. pmo nõ põt dici
pmũ: qꝛ tunc ſub illa poſſet manẽ: ⁊ ſub nulla intenſiori.
mõ hoc eſt falſum. nam exquo friditas pmo ineſt aq̃: ſeq
tur q̄ ſi aqua põt ſtare ſub friditate aliqualr͂ intẽſa: q̄ et
põt ſtare ſub friditate intẽſiori. ſi aũt dicat̃ q̄ ſit dare in
tenſiſſimã ſub qua nõ põt ſtare ꝓpter mãm eius remiſſio
rẽ: ſequit̃ q̄ friditas ſub qua põt introduci forma ignis:
ſit imediata toti latitudini friditatis: ſub qua põt manere
forma ſubalis aque: qḋ reputo inconueniẽs: nec põt dici
q̄ ſit dare remiſſiſſimã friditateꝫ ſub qua põt ſtare. nam ex
quo nõ eſt dare vltimũ inſtãs rei ꝑmanẽtis in eẽ: ſequitur
q̄ ſub quacunq̃ frigiditate non põt ſtare aqua: q̄ ſub re
miſſiori põt ſtare: nec põt dici 4m: qꝛ ſub q̃cunq̃ frigidita
te nõ põt ſtare aqua ꝓpter eius friditatis remiſſionẽ: nec ſub
remiſſiore illa põt ſtare: exquo frigiditas primo ineſt aq̃.
¶ Quinto ſequit̃ q̄ aliqḋ eẽt leue ſimplex: quod nõ eẽt 5m
leue ſimpliciẽ. ꝯñtia tꝫ: qꝛ cum leuitas ipſius ignis remit
tit̃ abſq̃ remiſſione eius forme ſubalis: adhuc ignis mane
ret leue ſimplex: non tamẽ maneret leue ſimplr͂.

Quantum ad ſcḋm eſt alia opi. iſti ꝯria q̃ eſt vera:
q̄ forme ſubales elemẽtorum nõ ſunt in
tẽſibiles nec remiſſibiles: ſed bñ forme eoruꝫ accñtales. ſicut
calitas friditas ⁊c̃. ¶ Et ſm iſtã opiõnẽ imaginandũ eſt
q̄ tũ ex aq̃ debeat gñari ignis: tñ frigiditas aque remitti
tur: ⁊ nõ forma ſubalis: ⁊ in tali remiſſione frigiditatis tã
dẽ deuenit̃ ad vnam friditatem. que eſt ita remiſſa: q̄ am
plius forma ſubalis aque non põt manẽ: ⁊ ſic pro tũc for
ma ſubalis aque deſinit eſſe per remotionẽ de pñti ⁊ poſi
tionẽ de pͥterito. Et tũc forma ſubalis ignis incipit eẽ in il
la mã per poſitionẽ de pñti: ⁊ remotionẽ de pͥterito: ita q̄
pmũ inſtãs nõ eẽ forme ſubalis aque eſt pmum inſtãs eẽ
forme ſubalis ignis ſucceẽ formam ſubalem aque corru
ptam in eadẽ mã: ⁊ pro eodẽ inſtanti friditas remanẽs in
illa mã eſt intẽſiſſima frigiditas: ſub qua forma ſubſtãtia
lis aque non poterat remanẽ. nam ſub illa non poterat: ⁊
ſub q̃cũq̃ intẽſiori poterat: ⁊ ſic inter oẽs friditates vlte
rius eundo verſus nõ gradũ friditatis ſub quibus forme

ſubalis aque nõ põt manẽ illa frigiditas eſt inteſiſſima: ꝛ ſic concedẽdum eſt: ꝛ eẽ verum ꝙ adverſarij reputãt falſũ: ꝙ frigiditas ſub qua poterat gñari forma ſubalis ignis eſt imediata frigiditati ſub qua põt ma'' fořa ſubalis aq̃. Ex quo ſolutũ eſt q̃rtum motiuũ opinionis cõtrarie ꝛc.

pm ☙ Pro iſta opione ponã aliquas rõnes. quarum pma ſit iſta: non eſt neceſſarium in itẽſiõe ꝛ remiſſione qualitatum formas ſubales elmtorũ intẽdi ꝛ remitti. ergo forme ſubales elmtorũ nõ debẽt poni inten'' ꝛ remiſſi''. ꝯñtia tꝫ per illos de opione 3ia: credũt. n. qualitates elmtorꝫ nõ poſſe intẽdi ꝛ remitti abſq̃ intẽſiõe ꝛ remiſſione formarũ ſubſtãtialium. añs pꝫ ſcðm modum imaginãdi iam poſitum.

2m ☙ Secũdo ſi ad remiſſionẽ caliditatis aeris forma ſubalis aeris remittiť: ꝛ ꝓportionabiliť gradus forme ſubalis aq̃ vel terre introducunť. ſequiť ꝙ in hyeme: cum aer ſit valde notabiliť remiſſus in calitate: ꝛ nobiliť intẽſus in fridit ate: notabiliť forma ſubalis aeris dẽret eẽ remiſſa ꝛ forma ſubalis aque vel terre itroducta: ꝛ ſic magis in hyeme apparet eſſe aqua vel terra q̃ꝫ aer. ex quo magis eſt fridus q̃ꝫ calidus. ꝛ ꝓportiõaliť: cuꝫ ſic forma ſubalis eius remittiť: ꝛ alia forma introduciť. ſimiliť videmus terram notabiliť caleſieri: ꝛ adhuc ma'' ſm eandẽ ſubam: qð non eſſet ſi ad remiſſionẽ ſue fridit atis fořa eius ſubalis remitteref.

3m ☙ Tertio ſi eẽnt inten'' ꝛc. ſequiť ꝙ vnus ignis eẽt magis ignis q̃ꝫ alius: ꝛ aliquãdo vna vice eẽt magis ignis q̃ꝫ alia vice: ſm ꝙ forma eius ſubalis aliquãdo eſſet intẽſior ꝛ aliquãdo remiſſior. vñ ſicut for. aliquãdo eſt magis calidus ꝛ aliquãdo minus: ꝓpter hoc ꝙ eꝰ caliditas aliquãdo eſt intẽſior ꝛ aliquãdo remiſſior: ita etiam ignis p ſuaꝫ formã ſubſtãtialem p quã eſt ignis: aliqñ eẽt magis ignis: ꝛ aliqñ minus: ſi illa forma eẽt intẽſibilis ꝛ remiſſibilis: ſꝫ ꝯñs eſt falſum: ex eo ꝙ termini de pͣdicamẽto ſube: de q̃rũ numero eſt h terminus ignis: vel h terminꝰ aq̃ non ſũt verifi'' de aliquo aliquãdo cũ hoc adverꝰ magis ꝛ minꝰ.

4m ☙ Quarto ſeqtur ꝙ alteratio elmtoꝝ adiuicẽ non poſſet fieri ſine gñone ꝛ corruptiõe ſubali. pꝫ h: ex eo ꝙ calitas ignis nõ poſſet remitti niſi pars forme ſubſtãtialis corrũperef: ꝛ pars alterius forme ſubalis gñaref.

Ad pm **Quantum** ad tertium reſtat ſoluẽ motiua opionis contrarie. ☙ Ad pmũ: qꝛ pro illo ſupponiť elemẽta ma'' formaliť in mixto: expectanduꝫ eſt de hoc vſq̃ ad q̃ſtionẽ ſeq̃ntẽ ima''.

Ad 2m ☙ Ad ſcðm quãdo dicif ꝙ q̃litates intẽdunf. ergo ꝛ forme. negaf conſeq̃ntia: ꝛ quãdo dř. intẽſio ꝛ remiſſio in effectu arguũt intẽſionẽ ꝛ remiſſionẽ in cauſa: dico ꝙ non in q̃libet cauſa. vnde ſimiliť hñ ꝓbaref ꝙ pma cauſa eẽt inten'' ꝛ remiſſibilis. vñ aliquãdo accidit intẽſio ꝛ remiſſio pp meliorem vel peiorẽ diſpõnẽ ſubti: vel propter aliquid huiuſmodi. abſq̃ hoc ꝙ aliqua ſubſtãtia intendatur vel remittatur.

Ad 3m ☙ Ad tertiuꝫ dico ꝙ q̃ꝫuis oẽs gradus q̃litatis ſint eiuſdẽ rõnis ſubalis: nõ tamẽ eiuſdẽ rõnis accñtalis: ꝛ talis diuerſitas hñ facit: qꝛ ſub aliq̃bus gradibꝰ põt ma'' forma ſubalis: ꝛ ſub aliq̃bus nõ. vñ omnes ſunt eiuſdẽ rationis eẽntialis: qꝛ omnes ſunt qualitates: ſed nõ ſunt eiuſdẽ rõnis accñtalis: qꝛ qdã ſunt intẽſi ꝛ q̃dam remiſſi: ꝛ ſi illa rõ valeret: ꝯſili modo poſſet ꝓbari de forma mixti: ꝙ eſſet itẽſibilis ꝛ remiſſibilis. ſicut ꝓbatum eſt de forma ſubſtãtiali elmti. erꝙ forma mixti ſub aliq̃ q̃litate põt ma'' ꝛ ſub aliqua nõ. ſicut ꝛ fořa elmti.

Ad 4m ☙ Ad q̃rtũ dico: ꝙ ſolutũ ẽ.

Ad 5m ☙ Ad quintuꝫ concedo: ꝙ poſſe eſt aliqd eẽ leue ſimplex ꝛ non ſimpliciter: ſi ly ſimplex eſt determinatio ſube: ſꝫ ly ſimpliciter eſt determinatio accidẽtis.

Ad pm **Ad rationes** pͥncipales. ☙ Ad pmam dico: ꝙ hñ q̃litates elmtoꝝ ſm q̃s forme elmtoꝝ agunt ſunt ꝯrie. ꝛ ſic ille hñ ſunt itẽſibiles ꝛ remiſſibiles: ſed nõ forme ſubales elmtoꝝ. ſube. n. nihil eſt ꝯtrarium: nec ſuſcipit magis ꝛ minꝰ.

Ad 2m ☙ Ad ſcðam dico: ꝙ gñõ formaꝝ eloꝝ hñ eſt ſucceſſiua: pur ſucceſſio attendiť penes ꝓductionẽ g̃dus poſt g̃dũ. vñ forma ſubalis elemẽti hñ eſt diuiſibilis in ptes q̃ntiꝰ: ſed nõ in partes graduales.

Ad 3m ☙ Ad tertium negaf añs. ad ꝓbõnẽ dř ꝙ calefacẽ ꝛ frigefacẽ nõ ſunt ꝓpe paſſiões: qꝛ dicũt actuꝫ: ſꝫ frigeſcrẽ ꝛ calefactũ eẽ: qꝛ dicunt aptitudineꝫ: ſed iſte nec intẽdunf: nec remittuť.

Ad 4m ☙ Ad quartaꝫ dico: ꝙ nõ eſt ipoſſe ꝙ aliqd ſubaliť: mixtũ tñ q̃litatiue hẽat duas qualitates ꝯtrarias. quaꝝ vnã determinat de nã ꝓpa: ꝛ alia ineſt ſibi violenť.

Ad 5m ☙ Ad quintam dico. negãdo añs. vlteriꝰ dico ꝙ eſtuꝫ dř ſimplicẽ vel ſubaliť vel q̃litatiue ſimul: ſicut eẽt ignis calidus in ſummo: vel ſimplex ſubaliť ꝛ mixtum q̃litatiue: ſicẽ eẽt ignis remiſſꝰ in caliditate. tunc dico ꝛ hñ cõcedo ꝙ aliqð ſimplex ſubaliť: mixtũ tamẽ q̃litatiue poſſet moueri in vacuo ſucceſſiue. ſi aũt eẽt ſimplex tã ſubaliť q̃ꝫ qualitatiue forte nõ poſſet mo'' ſucceſſiue in vacuo. de quo dcm̃ eſt. 4. phyſi. ꝛ p hoc pꝫ quid ſit dicendum ad qntã rõneꝫ. T.c.71.

Ad 6m ☙ Ad ſextaꝫ qñ dř gñans tñ dat ꝛc. rñdeť ꝙ gñans hñ tm̃ dat de fořa q̃ ad partes eius q̃ntitatiuas: nõ tamẽ q̃ ad ptes eꝰ graduales cũ nõ hẽat tales.

Ad 7m ☙ Ad ſeptimaꝫ dico: ꝙ illa hñ arguit remiſſionẽ in q̃litatibꝰ elmtoꝝ: ñ nõ tñ in formis eoꝝ ſubalibꝰ.

Ad 8m ☙ Ad Cõmẽtatorẽ dico: negando eũ cũ ipſemet dicat alibi oppoꝰ.

Qõ. xix.

Queritur Utrũ elmta maneant in mixto formaliť. ☙ Et arguitur p ꝙ ſic. auctẽ Ariſt. d. Neq̃ corrũpunf ambo neq̃ alterũ. ſaluaf. n. virtus eorũ. ideo hic q̃dẽ derelinquiť. pm T.c.84.

☙ Scðo nẽ p Ariſto. mixtio eſt mixtibiliũ alteratoꝝ vnio. nõ ſi in gñone mixti ex elis elta corrũperenť ꝛ nõ manerẽt. nũc deberet dici. mixtio eſt mixtibilium corꝝ vnio: ꝛ non deberet dici alteratorum. T.c.91.

3m ☙ 3ꝰ nam ſicut in iſta ſyllaba ab. formaliť manet iſta lr̃a a. ꝛ ſiliť formaliť iſta lr̃a b. q̃ꝫuis vtriuſq̃ ſonꝰ remittatur: ita vř in mixto ꝙ vtrũq̃ mix''um maneat q̃ꝫuis remiſſuꝫ.

In oppoſitum eſt Ariſto. ſimpľr. n. dicit alterum nõ miſceri ambo: ꝓpter hoc ꝙ vtrũq̃ eorũ ſaluaf ꝛ manet: ac ſi velit dicẽ ad hoc ꝙ aliqd altereť. reqriť ꝙ vtrũq̃ eorũ ſalueť nec maneat: ꝛ ſic ſequiť elmta non ma'' nec ſaluari in mixto. T.c.84

☙ Scðo ſi maneret. ſeqť ꝙ plures forme eſſent in eadẽ mã: ſꝫ h eſt falſum. ſicut alibi viſum eſt. ꝓbaf ꝯñtia: qꝛ in eadem mã maneret forma ignis cum forma mixti de nouo genita.

☙ In iſta q̃õne. Pmo recitabo opiniones aliquas de iſta mã cũ improbationibꝰ earũ. Scðo rñdebo ad queſitum. Tertio mouebo dubia cõtra illam opinionẽ ꝛ ſoluã ipa.

Quantum ad pm ſciẽdũ ẽ ꝙ aliq̃ dixerũt in gñone mixti formas elmtoꝝ ma'' abſq̃ gñone noua forme mixti ei ſupaddita. vñ imaginabãtur ꝙ in mixꝰ nõ eẽnt niſi foře ſubales eloꝝ: ꝛ ſm ꝙ ille alias ꝛ aliã hẽrent ꝓportionẽ adiuicẽ: ſm hoc mixtum eẽt alteriꝰ ꝛ alteriꝰ ſpeci. pꝰ opio

☙ Aliq̃ aũt poſuerũt formas ſubales elementorũ ma'' in mixto: ꝛ ipſis p gñone mixti ſupaddiũt nouã formã: puta formã mixti. Et iſti fuerũt biptiti. nam qdã eoꝝ poſuerũt formas ſubales elmtoꝝ ma'' in mixꝰ nõ refractas: ſꝫ hñ q̃litates elmtoꝝ: ꝛ de iſtorum nũo fuit Auicẽ. 2ꝰ opio 3.ce.67.

☙ Aliq̃ aũt poſuerũt elta ma'' in mixꝰ formaliť tñ ſm formas eorũ ſubales q̃ꝫ accñtales remiſſas: ꝛ de iſtoꝝ nũo fuit Cõmen. q hoc ponit. 3. celi: repꝛhẽdens Auicen. poſitiõem formas ſubales elmtorũ eſſe itẽſibiles ꝛ remiſſibiles. Cõ.67.

Contra iſtas tres opiones pono iſtas 3ꝰ ꝯñes. q̃rũ pꝰ eſt. ꝙ in mixꝰ opꝫ ponẽ formam diſ''ta a formis mixtoꝝ. pꝰ ꝯ

☙ Scða ꝯ. ꝙ forme ſubales elmtoꝝ: nõ ſm eaꝝ eẽ itẽſũ manẽt in mixꝰ. 2ꝰ ꝯ

☙ Tertia ꝯ. foře ſubales eloꝝ nõ manẽt in mixꝰ ſm eaꝝ eẽ remiſſuꝫ. 3ꝰ ꝯ

pꝰ ꝯ eſt ꝯ primã opionẽ. 2ꝰ ꝯ opioneꝫ Auicẽ. 3ꝰ ꝯ opi. Cõmẽ. pꝰ ꝯ ꝓbaf ſic: rõ 3ꝰ pꝰ ꝯ pꝰ ꝯ

q: niſi in mix° poneref alia for° q̄ʒ for° elm̄ti faciens regulāꝛ
ꝛ figurans q̄ nō oīa grauia deſcēderēt ī mixto ꝛ leuia aſcē
derent. ſequiſ q̄ in mix° in nutritiōe oīa grauia deſcēderēt
ꝛ oīa leuia aſcenderent: ſed hoc eſt falſum. nā ſi ſic. ſeqſ q̄
in mix° vt in hoīe vel in eq̄ totū qd̄ eēt inferi° deberet eē oſ
ꝛ totū qd̄ eēt ſupius deberet eſſe ſpūs ꝛ calor: ꝛ totū qd̄ eſ
ſet in me° deberet eſſe caro: ſed hoc eſt falſum. ſicut pʒ de ſe.
pña tʒ: q: ex magis graui gn̄antur oſſa. ex magis leuibus
ſpūs ꝛ caro: ꝛ ex me° mō ſe hñtibus caro ꝛ ſanguis. ḡ hrati
ter in mix° opʒ ponere vnā formā regētē pdictam: alia a for°
2ᵐ elm̄ti. ❡ 2° ſi ꝯ eſſet falſa: ſequiſ q̄ ferrū ꝛ lapis ignit° ma
gis eēnt ſilia in ſubā q̄ʒ ferrū ignitū ꝛ ferrū frigidū: ſʒ hoc
eſt falſum: ꝛ pña tʒ ex eo q̄ qualitates elm̄toꝝ maiorē vni
tatē hñt adinuicē in ferro ignito: ꝛ lapide ignito q̄ʒ hñrēt in
3ᵐ ferro ignito ꝛ ferro frido. ❡ 3° argr̄ ſic. ſeqſ q̄ alteratio eſ
ſet gn̄o: qd̄ eſt ꝯ pus dcā. pbaſ pña. nā poſſiq̄ʒ ſʒ aliā ꝛ aliā
proportionē elm̄toꝝ adinuicē fieret mixtū alterius ꝛ alteri°
ſpēi: p ſolā alterationē elm̄toꝝ adinuicē mutareſ nomē ſpeci
ficū. mō ſicut pus dicebaſ cū ſit mix° noīe ſpēi. tunc eſt gn̄o
pbō 2ᵉ ꝯnis ſubſtan. ❡ 2° ꝯ pbaſ. nā ſi for° elm̄toꝝ manerēt in mix° ſm
eorū eē intenſum ꝛ pfectū. ſeqſ q̄ in mix° for° ignis ſtaret
ſub maiori den° ꝛ ſub maiori gra° ſine eī° corrup° q̄ʒ ſtet
for° aq̄: ſed hoc eſt falſum: ꝛ ꝯña pʒ. nā talr ſtaret in lapi
de marmo°. ſed falſitas ꝯñtis pbatur. nā ſi ſic. ſequitur q̄
nūq̄ʒ aq̄ ex igne poſſet gn̄ari: ꝛ hoc eſt falſum: ꝛ pña pbaſ
ex eo q̄ nūq̄ʒ aq̄ poſſet trahere ignem ad diſpōnes ita ei cō
uenientes q̄n ſub diſpōnibus ſuis incōueni°ꝰ poſſet ſtare:
nūq̄ʒ. n. aq̄ traheret ignē ad tm̄ dē° ꝛ gra°: ſub q̄bus ſta
ſtat in lapide marmoreo: ꝛ ſi ſic: nūq̄ʒ aqua ex igne gn̄abit
2ᵐ aquā. ❡ 2° ad idē argr̄ ſic. ſi for° ſubales elm̄toꝝ manerent
in mixto ſm eorū eſſe perfectū. ſequiſ q̄ qlʒ elm̄toꝝ ſi ma
neret in mix° eēt ibi violēte. ꝯñtia pʒ ex eo q̄ violentum eſt
igni ſtare ſub caliditate remiſſa: ꝛ ſilr violentū eſt aque ſtare
ſub friditate remiſſa. pʒ hoc ex eo q̄ q̄ñdiu aq̄ ſtat ſub fri
giditate remiſſa. ſi non prohibeaſ reducit ſe ad frigiditatē
priſtinam. mō non eſt veriſile q̄ ita diu elm̄ta manerent in
3ᵐ mix° violēter. ❡ 3° for° ſubales elm̄toꝝ pfecte ſunt incom
poſſibiles ꝛ determināt ſibi q̄litates ꝯrias incōpoſſes: ideo
ſi ponanſ ſm eorū eſſe pfectū ma° in mix° hoc oporteret eſ
ſe per iuxtapōnē elm̄toꝝ: ex eo q̄ ille for° non pñt ſe cōpati ī
eadē mā: ꝛ tūc oporteret formā mixti eſſe expanſam p for
mas elm̄toꝝ ſic iuxta ſeinuicē poſitoꝝ: ꝛ ſic opʒ in eadē pti
cula ponere formā elm̄ti ſm eſſe pfectum: ꝛ vnā pticulā for
me mixti: ꝛ ſic idē eēt elm̄tū ꝛ mixtū: qd̄ eſt incōueniens: ex
eo q̄ ipſa dñt ſpē: ꝛ non ſolū eſſet mixtū qualitatiue: imo
eſſet mixtū ſubaliter in quo eſt forme mixti vel pars eius.
4ᵐ ❡ 4° nō vʒ veriſimile q̄ in lapide qui iacet in profūdo ma
pbō 3ᵉ ꝯnis ris ſit pūtus ignis ſubalr ꝛ nō corrūpaſ valde cito. ❡ 3° ꝯ
probatur. nā dato o° ꝯcluſionis forme ſubales elm̄toꝝ
2ᵐ eſſent inten° ꝛ re°: qd̄ eſt ꝯ paulo dicta. ❡ 2° ſequiſ q̄ ſicut
ex caliditate ꝛ frigiditate reſultat vna q̄litas me°: ꝛ ſimilr ex
humiditate ꝛ ſiccitate: q̄ ita ēt ex forma ſubali ignis: ꝛ ex
forma ſubali aque p earum remiſſionē adinuicē reſulta
ret vna forma ſubalis media: ꝛ ſilr ex forma ſubali aeris ꝛ
terre vna alia media diſ° ſpē a pmo: ꝛ ſi ſic. tūc qlibet mi
xtum eſſet diuerſaꝝ ſpēꝝ: quod eſt incōueniens: ꝯñtia tʒ ex
eo q̄ per totā ſuam materiā eſſent extenſe due forme ſub
ſtantiales diſ° ſpē adhuc non ſubordinate.

pᵐ 2ᵉ **Quātū** ad ſcōm ſit prima ꝯ: q̄ elm̄ta non manent in
mixto ſm eaꝝ formas ſubales. ❡ 2° ꝯcluſio.
q̄ nec ſm eaꝝ formas accñtales ſeu qualitates q̄ ſunt cali
3ᵉ ditas friditas ꝛc. ❡ 3° ꝯ. q̄ in gn̄atiōe mixti gn̄antur due
q̄litates. q̄rū vna eſt me° inter q̄litates actiuas. ſ. caliditatē
ꝛ frigiditatē: ꝛ alia eſt media inter q̄litates paſſiuas. ſ. hu
miditatē ꝛ ſiccitatem: que q̄dem media inter q̄litates acti
uas friditas in mixto in quo eſt calefacit: ꝛ caliditas frigefa
cit: ꝛ ſilr media iter paſſiuas: hūiditas exiccat: ꝛ ſiccitas hu
mectat: ꝛ p hoc tales q̄litates medie dñt a primis qualita
tibus elm̄toꝝ. nā q̄litates elm̄toꝝ q̄ñtūs ſint remiſſe. ſicut
ſi caliditas ignis eēt remiſſa: nō pp̄ hoc frigefaceret: qualiter
facit qualitas actiua ipſius mixti. ❡ Prima concluſio p pbō pᵉ ꝯnis
batur. nā elemēta non manent in mix° ſm formas ſubſtā
tiales eoꝝ intenſas nec remiſſas. ſicut probatum eſt. ergo
2ᵐ nullo mō. ❡ Scōo ſi manerēt. ſeqſ q̄ in omni generatiōe
ſimplr fieret reſolu vſq̄ ad mām pmā: ꝛ hoc eſt falſum. ꝛ
pbaſ pña: p ꝯrīo q̄ forme ſubſtātiales elm̄toꝝ manēt cū
forma mixti poſt gn̄ationē q̄ fuit in mā añ gn̄ationē. fal
ſitas ꝯñtis pʒ. nā tūc ſubm gn̄onis eēt ens in actu. ſ. cōpo°
ex mā ꝛ forma elm̄ti: ꝛ p ꝯñs gn̄o eēt alteratio: qd̄ ē ꝯ dcā.
pbō 2ᵉ ꝯnis ❡ 2° ꝯ pbaſ. nā ſi q̄litates elm̄toꝝ manerēt ꝛ ſi forme ſuba
les ipſoꝝ. ſequiſ q̄ accñs migraret d ſubo in ſubm: ſʒ hoc
eſt falſum: ꝛ pña vʒ tenere ex eo q̄ illud accñs qd̄ prius fuiſ
pbō 3ᵉ ꝯnis ſet in elm̄to nūq̄ʒ in ſubo poſtea eēt in mix°. ❡ 3° ꝯ. probaſ.
nā mixtū dicimus eſſe calidū ꝛ frigidū: hūidū ꝛ ſiccum: ꝛ
cum hoc nō ſit p qualitates elm̄toꝝ. vt pʒ ex ſcda ꝯne: cū
ille qualitates ſint ꝯrie: ꝛ ꝯria nō pñt eſſe ſimul in eodem
ſubiecto: vʒ q̄ hoc ſit p qualitates medias inter actiuas ꝛ
paſſiuas: modo quo dicebatur in poſitione ꝯcluſionis.

pᵐ dubᵐ **Quātum** ad 3ᵐ dubitaſ. ſi elm̄ta nō manerēt ī mix°.
ſequiſ q̄ mixtū eēt eque ſimplex ſicut ele
mētū: ſed hoc eſt falſum: ſʒ pña tʒ. nā in mix° nō eēnt plus
q̄ʒ mā pma ꝛ forma: ſicut eſt in elm̄to ſimplici: ꝛ hoc ſi elta
2ᵐ dubᵐ non manēt ī mixto. ❡ Scōo nā ſi nō manerēt. ſeqſ q̄ for°
mixtorū nō reciperenſ in materijs mediantibus formis ele
mētorū. aliter. n. elm̄ta non magis viderenſ eſſe principia
T. c. 88. mixtoꝝ q̄ʒ eꝝ. ❡ 3° nā Ariſt. ſ͛ in p° dicit: gutta aq̄ non mi
ſceri amphore vini: pp̄ hoc q̄ aq̄ corrūpitur: ac ſi velit dice
4ᵐ remanētibus in mixtiōe nō debere corrumpi: ſʒ ma°. ❡ 4°
T. c. 4. nā 5° meta° dr̄: q̄ elm̄tū eſt ex quo ſit aliquid cū inſit. mō
5ᵐ hoc eſſet falſum: vt vʒ: ſi elm̄ta nō manerent in mixto. ❡ 5°
T. c. 7. nam dicaſ ꝑ celi: q̄ mixtū moueſ ad motū elm̄ti pdominan
tis. mō hoc eſt falſum: niſi elm̄ta vel aliq̄d eoꝝ maneret ī mi
6ᵐ xto. ❡ 6° nā ſi nō manerēt ſed corrūperenſ: vel ḡ oīa cor
rūperenſ ꝛ hoc nō: q: tūc mixti eſſet mixtū ex nō entib°: ꝛ
ſic nō vʒ. vñ corrūpetur elm̄ pdñans: vel aliq̄ corrūpunſ ꝛ
aliquo nō: ꝛ hoc nō: q: nō eēt mix° ſed alligatio ꝛ gn̄o vni°
7ᵐ elm̄ti ex pluribus vel plurīū ex pluribus. ❡ 7° argr̄ experien
tia. nā videmus q̄ in lig° viridi po° ad ignē ī extremo e°
ſic extra ignem exit humor: qd̄ nō eſſet niſi ille pfuiſſet in
mix°: ſimilr videmus q̄ ex roſis q̄ ſūt q̄dā mixta ſublima
tur aqua que vocaſ roſea. ſilr ſi cum ferro percutiſ lapis:
exit ignis: quod nō videſ debere fieri niſi ille ignis prefuiſ
ſet in aliquo illorum cor°ᵘᵐ vel in ambobus.

Ad pᵐ dubium **Ad iſta** dubia. ❡ Ad pᵐ dico q̄ elm̄tū ē aliquid ſim
plex ſicut mixtuʒ ſimp° q̄ opponiſ cōpōni ex
mā ꝛ forma ſubali. mixtū. n. nō habet plus quo ad ꝯpōnē
eius ſubalē q̄ʒ ſuā mām ꝛ ſuā formā. ſicut nec elm̄tū. ſed th̄
ꝯpōne accñtali ipſuʒ mixtū: q̄lʒ elm̄to eſt cōpoſit°. ad iſtuʒ
intellectū q̄ mixtū hʒ q̄litates que pñt calefacere vel frige
facere humectare ꝛ exiccare: nullū aūt elm̄tū hʒ q̄litates q̄
hec oīa poſſint facere. vñ mixtum dr̄ mixtum primo ex eo
q̄ non hʒ aliquam q̄litatem pmā in ſūmo: ſicut th̄ hʒ q̄lī
2 bet elementū. ❡ Scōo q: mixtū hʒ qualitates medias: ſic
q̄ ſi fieret ab illis verſus qualitates primas in ſūmo. hec eſ
ſet cōtra naturā ipſius mixti: ꝛ econuerſo: mixtū ſi poſſet re
duceret ſe ad qualitates medias pſtinas. ſic autē nō eſt de
elemento. vñ ſi elm̄tum hʒ qualitatē maximā non appetit
manere ſub illa: ꝛ nec appetit ſe reducere ad illam: ſed ma
gis ab illa ad qualitatem ſuam: ſicut pʒ de aqua tepida.
Et per hoc poſſumus cognoſcere quādo aliquod qualita
tiuuʒ qualitate media eſt mixtum ſubſtantialiter vel ſim
plex. vñ ſi videamus illud manere ſub illa qualitate me

dis quolibet extrinſeco vel iuuāte amoto. illō dicit̄ mixtuꝫ
ſubaliter: ſed ſi nō videamus ipſum maꝰ ſub illa qualitate
media: ſed ipſum tendere ad aliquā qualitateꝫ ſūmam. ſi-
cut patet de aqua calefacta: dicimus hoc nō eſſe mixtū ſub
3 ſtantialiter: quāuis bñ accidētalr. 3ᵒ mixtuꝫ cognoſcitur
eſſe mixtum ſubſtātialiter per hoc ꝙ hꝫ iſtas duas qualita
tes ſenſibiles: que ſunt color odor ſapor ⁊ hmōi: quas non
habet purū elm̄tum: ⁊ ideo aquā que eſt magis inſipida di
cimus eſſe propinquiorē puro elto aque ꝗ̄ que eſt magis
ſapida: ⁊ ꝓpter hoc aqua ſalſa ſicut eſt aqua maris: minꝰ ē
propinqua elnto puro aque ꝗ̄ſit aqua hñs minus de ſa-
Ad 2ᵐ dubium pore aliquo: ⁊ de hoc videbitur in 2ᵒ. ¶ Ad ſcōm dubium
dico ꝙ: qꝛ Cōmē. ponit elnta maꝰ in mixto ipſe dixit for-
mas elntoꝝ recipi in ſuis materijs medijs formis elemēto
rum. ⁊ iō Cōmēt. quo ad hoc pōt negari: nihilominus poſ
ſumus exponere formas mixtoꝝ recipi i ſuis materijs me-
diantibus formis elntoꝝ .i. mediantibus quibuſdā diſpo-
ſitionibꝰ derelictis in mā pma ex actione ⁊ paſſione elntoꝝ
adinuicem. Et quādo ēt dicit̄ nō magis elnta deberent ⁊c.
negatur hoc: ideo qꝛ ad cuiuſcūqꝫ mixti generationeꝫ opꝫ
vel oportuit meꝰ vel imediate cōcurrere elnta. hoc aūt non
opꝫ ad gñationē elnti. Et dico mediate vel imediate: pro-
pter hoc ꝙ aliqñ ex mixto generatur mixtuꝫ: ſed tñ qꝛ ali-
quādo deuenitur retrocedēdo ad aliqō mixtum: qō gene-
rabit̄ ex elntis. dixi ꝙ qōlibet mixtuꝫ generat̄ ex elntis me
diate vel imediate: ſed qꝛ bene eſt aliqō elntuꝫ ꝙ nunꝗ̄ ge
nerabatur ex mixto nec mediate nec imediate: ſed ex vno
alio elnto. ideo debemus magis dicere elemēta eſſe princi-
Ad 3ᵐ pia mixtoꝝ ꝗ̄ ecōuerſo. ¶ Ad tertiū qñ dr̄. gutta aq̄ ⁊c.
p̄gr. 88. dico ꝙ per hoc Ariſto. noluit ꝙ in mixtione opꝫ mixtibi-
lia maꝰ: ſed bene voluit ꝙ cū vnū mixtibilium corrumpi-
tur ⁊ reliquū manet. tūc nō eſt mixtio perfecta: ſꝫ eſt gñā-
tio ⁊ alligatio: ſed cuꝫ mixtibilia oīa corrumpunt̄. tunc eſt
mixtio perfecta: qualiter nō eſt in mixtione gutte aque cuꝫ
Ad 4ᵐ amphora vini. ¶ Ad quartū dico: ꝙ Ariſto. 5. metaphy.
T. c. 4. per elntū intelligit mām pmā: ⁊ ſic illa auctoritas nō eſt cō
Ad 5ᵐ tra nos. ¶ Ad quintū qñ dicitur mixtum mouet̄ ad mo-
tum elnti p̄dominātis intelliꝰ ſic: ꝙ mixtū mouet̄ ſꝫ diſpo-
ſitionē derelictā in ipſo ab elemēto p̄dominātē in mixtiōe.
ad 6ᵐ ¶ Ad ſextū dico: ꝙ oīa corrūpunt̄: ⁊ quando dicit̄ aliqd
eſſet mixtum ex nō entibꝰ. negatur ꝯñtia: qꝛ ex quo mixtū
eſt terminus ampliatiuus alteritis termini. ad ſupponendum pro
eo quod eſt vel fuit. ſicut eſt hic terminus gñandum. ideo
hec eſt cōcedēda. aliqd eſt mixtuꝫ ex nō entibus que ſunt
vel fuerunt. ſicut hec cōcedit̄ homo eſt genitus ex ſemine:
nō qō eſt: ſed qō fuit. Ulterius quādo dicitur non videt̄ vñ
corrumpat̄ elntū predominās: dico ꝙ ſi elntuꝫ p̄dominās
tm̄ p̄dominet̄ alijs tribus ꝙ illa tria nō poſſunt ipſum cor
rumpere: non fit mixtio: ſꝫ tūc illud elntum trāſmutat illa
tria in ſuaꝫ nām. ſi vō illud elntū nō tm̄ ſit p̄dominās quin
ipſum per oīum alioꝝ elntoꝝ actionē ⁊ reactionē adinui-
cem cū alijs corrūpat̄. tunc fit mixtio ⁊ gñatio mixti ⁊ non
ad 7ᵐ elnti. ¶ Ad ſeptimaꝫ de experiētijs dico ad primaꝫ ꝙ ille
humor qui exit a ligno: ⁊ ille qui trahitur a roſa non eſt aq̄
pura que ſit elntū: ſed hꝫ ſe ꝓportionālr in his: ſicut ſāguis
in corpore aīalis: ꝙ aūt talis humor nō ſit elntū pꝫ ex eo: qꝛ
hꝫ colorē hūorē ⁊ ſaporē: qō nō ꝯꝰ puro elto aque. ¶ Ad
aliā qñ dr̄ de ferro ⁊c. dico ꝙ ille ignis nō p̄fuit in his cor-
poribus percuſſis adinuicem: ſed a lapide ſeparant̄ quedā
partes ſtꝰ que per motum ⁊ cōfricationem igniuntur.

Ad pᵐ pncˡᵉˢ **Ad rationes** pncipales. ¶ Ad primā reſpōdet̄ ꝙ per hoc Ariſto. intellexit ꝙ nec
corrumpantur ambo nec alterū eorū in vnū alterū elemē
tum: ſed bene in mixtuꝫ qō ex ipſis corruptis generatur de
T. c. 84 nouo: ⁊ ſic bene dixit Ariſto. ipſa maꝰ in mixto in poten-
tia: non tamē in actu: hoc eſt māꝫ coꝝ maꝰ que eſt: quedā
potentia ⁊ non eorum formas que ſunt quidem actus. Et
dixit. ſaluatur .n. virtus eorum: hoc eſt quedam diſpoſitio-
nes eorum derelicte in materia ex actione ⁊ paſſione eoꝝ
adinuicem. ⁊ ideo hoc derelinquitur ſupple quo ad diſpo-
ſitiones ⁊ eoꝝ materias: ⁊ non ſm eoꝝ formas ſubales.
¶ Ad ſecūdam dico: ꝙ mixtio bene eſt primo alteratorū: Ad 2ᵐ
poſtea tamen corꝰ vnio. vnde ad hoc ꝙ materie elnto-
rum vniantur ⁊ continuent̄ adinuicem per formam mixti
opꝫ ꝙ primo elementa alterent ſe inuicem: deinde corrum
pant ſe ⁊ generetur forma mixti. ¶ Ad tertiuꝫ dico: ꝙ be- Ad 3ᵐ
ne eſt ſimile quo ad hoc ꝙ ſicut in iſta ſyllaba ab. quelibꝫ
iſtarum litteraꝝ a. ⁊ b. dimittit ſonum ſuū perfectum: ita i
mixtione quodlibet mixtibilium remittitur ſm eius quali
tatem quā ſibi determinat: ſed eſt diſſimile in hoc: qꝛ in iſta
ſyllaba ab. manent tam hec littera a. ꝗ̄ hec littera b. ſic aūt
non eſt de mixtibilibus reſpectu mixti. Et ſic terminatur
iſta queſtio. Queſtio. xx.

Queritur Utrum mixtio ſit poſſibilis.
¶ Et arguitur pmo ꝙ non. pᵐ
nā ſi ſic: aut ipſa fieret per iuxtapōnē mixtibi-
lium: aut ꝑ penetrationēꝫ: ſꝫ nullo mō pōt fieri.
ergo ⁊c. ꝓ nō per iuxtapōnē. nā ſi ſic: nō q̄libꝫ
pars mixti eſſet mixta: nec ēt per penetrationē. nā tūc plu-
ra corpora eēnt in eodē loco ꝓ qō eſt ꝯ Ariſto. 4. phyſico.
¶ Secūdo. ſi qō eſſet verū: vel ergo mixtio fieret mixtibili 2ᵐ
bus remanentibus in mixto vel ipſis corruptis: nō primū
qꝛ hoc eſſet contra precedentē queſtionē: nec ſecūdū: quia
tunc mixtum eſſet mixtum ex nō entibus. ¶ Tertio. for- 3ᵐ
me mixtoꝝ generant̄ ſubito: forme aūt elemētorū corrum
punt̄ ſucceſſiue. ergo mixtū nō generat̄ ex elementis: ꝙ ta-
men fieret ſi mixtio eſſet poſſibilis. ¶ Quarto ſi mixtio eſ- 4ᵐ
ſet poſſibilis vel hoc eſſet nālr vel violēter: non naturali-
ter: qꝛ tunc in mixto mixtibilia leuia deberent aſcendere ⁊
grauia deſcendere: quod tñ nō fit: nec violenter ex eo ꝙ mi
xtum eſt res naturalis. ¶ Quinto. ſi mixtio eſſꝫ poſſibilis 5ᵐ
cum ad mixtionē requiratur diuiſio mixtibilium: vel ergo
aliqua pars maneret indiuiſa: vel nō: ſi ſic. tūc eſt iuxtapo
ſitio. ſi nō: tunc qōlibet mixtibilium diuideretur tm̄ quātum
poteſt diuidi: ⁊ eſt diuiſum quantum poterat diuidi.

In oppoſitū eſt Ariſt. ⁊ oppoᵐ apparet ad ſen- a. t. c. 83.
ſum: vñ videmus de vino ⁊ aqua vſqꝫ i ſi.
⁊ pluribus alijs ꝙ poſſunt vniri adinuicem.
¶ In iſta qōne. Primo ponā diſtīōnes. Scōo rñdebo ad q̄-
ſtionē. Tertio mouebo q̄dā problēa circa iſtā māꝫ ⁊ ſoluā.

Quantum ad primū ſciēdū ꝙ mixtio vno modo pᵒ diſtō
capit̄ ꝓ iuxtapōne pluriū retinētiū ſor
mā ⁊ figurā ipſoꝝ. Et illo mō capit̄ cū dr̄ ordeum miſceri p
tritico. Alio mō capit̄ ꝓ iuxtapōne partiuꝫ aliquātū val- 2
de paruaꝝ ſenſibiliuꝫ tñ. ſicut fit in mixtione lanaruꝫ. 3ᵒ 3
mō pro iuxtapōne partiū inſenſibiliū ſicut fit in cōtritione
pluriū ſpētū i mortario. 4ᵒ dr̄ mixtio ꝓprie dicta ad quā 4
requirit̄ ꝙ quelibet pars mixti ſit mixta tam ſenſibilis ꝗ̄
inſenſibilis. ¶ Scōa diſtō eſt ꝙ mixtū tali mixtione: quo- 2ᵒ diſtō
dam dr̄ mixtū homogeneū: cuius quelibet pars eſt ſimilr
mixta ſicut alia. aliud dr̄ mixtū etherogeneū: cuius queli-
bet pars eſt mixta: nō tñ ſilr eſt mixta ſicut alia. Et intelli-
gitur illud de partibus integralibus ⁊ nō eſſentialibus. ſi-
cut ſunt mā ⁊ forᵃ. ¶ 3ᵃ diſtō eſt. ꝙ aliqd dr̄ mixtum ꝑ mo 3ᵃ diſtō
dum termini ad quē: aliquid aūt ꝑ moduꝫ termini a quo.
Exēplū pmi. ſicut mixtū qō gñatur ex elntis. Exēplum ſe
cundi. ſicut ſunt quattuor elementa.

Quantū ad 2ᵐ pono iſtā ꝯnē. ꝙ mixtio ꝓprijſſime
dcā ē poſſis pꝫ: qꝛ alr mixtū ſi hrēt vnā for
mā ꝯtinuā: niſi q̄lꝫ ps mixti eēt mixta ſiue ſenˢˡˢ ſiue iſenˢˡˢ.

Quantum ad 3ᵐ pro ꝺclaratiōe iſtiꝰ mᵉ moueo ali
qua ꝓblemata. Quoꝝ pmū eſt. qua-

R̷ liter fiat mixtio. ¶ Ad hoc r̄ndet q̄ ſi iſto mō q̄ mixta
diuiſa in paruas p̄ticulas agunt ⁊ reagunt adinuicem tandiu q̄
oīum illarū p̄ticularū forme ſubſtātiales elemētales corrūpunt ⁊
tūc de totali maſſa compoſita ex iſtis particulis educitur
forma ſubſtātialis mixti: per cuius eductionē illę nāe fiunt cō
tinue: q̄ prius erāt cōtigue cū ſtabāt ſub formis elemen^{to}.
Cor^{m} ¶ Ex iſto ſequitur q̄ ad mixtionē vel ad gn̄ationē mixti
2 nō ſufficit ſola iuxtapō partiū: ſed ēt req̄rit̄ ꝯtinuatio. 2° q̄ꝛ
non ſit in infinitum talis diuiſio mix^{tu}: ſed ſtabit ad p̄tes
3 minutas. 3° ſeq̄tur q̄ oīs mixtio eſt gn̄atio: ſꝫ nō cōuerti-
tur. p̄ꝫ hoc: q̄ꝛ mixtio cōnotat q̄ multa corrumpant ⁊ fiat
vnū ex his. modo q̄ſcūq̄ eſt hoc eſt gn̄atio ⁊ nō ſemp̄ q̄n
generatio eſt ſit hoc. nam aliquādo eſt gn̄atio: ⁊ tn̄ nō cor-
rumpunt mixta ſm v^{m}. ſicut ſit q̄n ex mixto generatur mi
2^{m} dub^{m} xtum. ¶ Secūdū dubiū eſt hoc. ſi mixtio poſſet fieri ſine
R̷ diuiſione talium miſcibilium adinuicē. ¶ R̄ndetur q̄ ſic
q̄ꝛ quādo ſit diuiſio ad partes paruas. tunc ille partes p̄ue
minuūt ſine eaꝝ diuiſione. ſic ſi a. iuxtaponat̄ b. integ^{m}
poſſe eſt q̄ ex actione ⁊ reactione eoꝝ adinuicē ambo cor
3^{m} dub^{m} rumpantur: ⁊ generetur vnum medium tēperatum. ¶ 3^{m}
R̷ dubiū eſt. ſi ſile poſſit miſceri ſili. ¶ Reſpondet̄ q̄ non: q̄ꝛ
ad omnē mixtionem p̄prie dictam requirit̄ actio ⁊ paſſio
miſcibilium adinuicē. mō ſimile non agit in ſibi ſile: prout
dictū eſt. 2° q̄ꝛ in mixtione p̄prie dicta opꝫ q̄ vtrūq̄ miſ
cibilium corrumpatur ab alio: ſed mō ſimile nō corrumpi
tur a ſuo ſimili: ⁊ per ꝯñs non poſſunt miſceri adinuicem.
Dubiuꝫ ¶ Sed. d. tu cōtra. nam aqua bene miſcetur aque que ſūt
R̷ ſimilia. ¶ Reſpondetur q̄ nō. vñ cum aqua funditur ad
aquā: bene ibi ſit ſolum diuiſio: ⁊ nunq̄ iuxtapoſitio parti
cularum: ⁊ q̄ꝛ ille particule ſunt eiuſdem nāe ibi ſit ꝯtinua
tio illarum particularum ⁊ nullius coꝝ p̄pter quā conti-
nuationem creditur a ſimplicibus q̄ ibi ſit mixtio proprie
4^{m} dub^{m} dicta: quāuis nō ſit in rei veritate. ¶ 4^{m} dubium eſt de illa
diuiſione cū vtrūq̄ miſcibilium ſit homogeneū: q̄ ſi diui
ſio cadat in vno p̄ūcto q̄ ita bene pari rōne cadat in alio: ⁊
R̷ ſic in infinitum videt̄ fieri diuiſio. ¶ Reſpondetur q̄ nāli
ter lo^{m} eſt ipoſſe q̄ vbiq̄ ſit eq̄lis mixtio ⁊ politas ad diui-
dendum tam ex parte diuidentis q̄ꝫ diuiſi: q̄ꝛ in infinitum
modica variatio ſufficit: ⁊ ideo per actionē celi vel ratione
alicuius alterius eſt difformitas. vñ lꝫ b. ſit homo^{m} ꝯñ im-
poſſibile eſt q̄ per tēpus maneat vniforme in aliqua ſui q̄-
5^{m} dub^{m} litate. ¶ 5^{m} dubium eſt ſi mixta debeant eſſe eque potētie:
R̷ vel vnum tm̄ debeat dominari. ¶ Reſpōdetur q̄ impoſſe
eſt q̄ diu eſſent eque potentie propter actionē celi. 2° dico
q̄ ſi alteri diſcetur in tm̄ q̄ non poſſit fieri tanta reactio in
ipſum q̄ ipſum cum alijs corrumpatur: tunc non ſit mix-
tio: ſed illud conuertit alia in ſuam naturā. 3° dico: q̄ nō
ſufficit qualiſcūq̄ reactio: ſed requiritur tanta q̄ mixta ſi-
mul corrūpant. ⁊ iō dicit Ariſt. debere cōicare in materia:
⁊ eē adequata potētijs: nō q̄ ſint totalr̄ eq̄lia: ſꝫ ſic q̄ alte-
rū nō tm̄ diſcetur q̄n alia per actionē earū in ipſū: ſufficiāt
6^{m} dub. ipſm corrūpe ſimul cū ipſa corrūpant. ¶ 6^{m} dubiū eſt. vtꝝ
ſimplex poſſit miſceri alteri ſimplici: ſeu an ſolū ex duob^{9}
R̷ elemētis poſſit gn̄ari mix^{m}. ¶ R̄ndeo dicēdo q̄ non: q̄d pro
bo ſic. naꝫ illa elēta vel habent ſimbolum vel non. ſi p̄mū
tunc per actionē illoꝝ adinuicē vnū trāſmutabit aliud in
ſuam nāam: ⁊ ſic nō fiet generatio mixti: ſed generatio vni^{9}
T.c. 25. elēti ex alio. ſi d̄r ſcōm: ſic ex actiōe ipſoꝝ adinuicē gene-
⁊.48. ratur vnū elementum 3^{m} diſtinctū ab eis ⁊ nō mixtū p̄ut
7^{m} dub. valde bene p̄bat Ariſto. ſecūdo huius. ¶ 7^{m} dubiū eſt. q̄-
R̷ liter elēta veniunt ad mixtionē. ¶ Reſpondetur q̄ aliq̄n
vnum mixtum generat̄ ex alio mixto: ⁊ tunc ad generatio
nem talis mixti non opꝫ q̄ denuo concurrant elementa: ⁊
nō opꝫ ibi venire aſcendendo vel deſcēdendo de ſuis ſperis
ſeu locis eoꝝ naturalibus: ſed aliquādo generant̄ ibi per
actionem celi: vel per alterationē ⁊ motū vel aliquid hꝫ.

verū eſt tamen q̄ etiam aliquādo ad mixtionē elementa 8^{m} dub.
veniunt vel aliquod eoꝝ de ſuo loco naturali. ¶ Octauū R̷
dubium eſt. ſi mixtum mixto poſſet miſceri. ¶ Reſpōdeo
q̄ ſic. vnde aliquādo per diuiſionem duoꝝ mixtoꝝ cōtra
riorum adinuicem ⁊ iuxtapōnem particularū eoꝝ poteſt
fieri alteratio illarum particularuꝫ adinuicem tādiu q̄ il- 9^{m} dub.
la mixta corrumpunt̄: ⁊ ex eis 3^{m} generatur. ¶ Nonū du R̷
bium eſt propter quid aliqua ſunt faciliter miſci^{lia} ⁊ aliq̄
non. ¶ Reſpondeo q̄ aliqua poſſunt eſſe faciliter miſci^{lia}
q̄ꝛ ambo ſunt parua. 2° q̄ꝛ ſunt faciliter diuiſa. nam tunc
per eorū diuiſionem paruū pōt applicari paruo: ⁊ tunc fa-
ciliter miſcetur. 3° quādo ſunt bene paſſiua: ⁊ ideo p̄pter
cauſam oppoſitam ſtānum nō faciliter miſcetur plumbo.
Ulterius dico q̄ cauſe oppoſite faciunt di^{ficilem}: ⁊ ſi nimis in
tenſe faciunt diffi^{cilem}: imo impo^{ſſibilem}. Ex iſto p̄ꝫ. quare aliq̄ 10^{m} dub.
non poſſunt miſceri. ¶ Decimum dubium eſt. ſi ſimplex R̷
poſſet miſceri cum mixto. ¶ Reſpondet̄ ceteris parib^{9} q̄
non: q̄ꝛ ſimplex vinis dominatur: cum habeat vnam qua-
litatem in ſūmo, ⁊ ideo mixtum in ſuam naturā tranſmu-
taret: ſed tamē poſſet eſſe mixtum ita magnū: ⁊ ita intenſe
reagere q̄ fieret mixtio ⁊ coꝝ mutua. Et ideo ſi ſimplex eſ
ſet equale vel maius mixto: non poſſet ſibi miſceri: ſed poſ 11^{m} dub.
ſet eſſe ita paruum q̄ bene. ¶ Undecimum dubium eſt. ſi R̷
mixtum augeri pōt ex ſimplici. ¶ Reſpondeo q̄ ſic. nam
ſi aqua eſſet ita parua: ⁊ vinum eſſet ita multum q̄ fieret
ſibi conuerſio aque in vino per actionē vini in aquam fieret
aug^{9} ipſius vini: ſed nō aug^{9} p̄prijſſime dicta: que preſup 12^{m} dub.
ponit nutritionem. ¶ Duodecimum dubium eſt. propter
quid mixtum aīatum non augetur: nec nutrit̄ a ſimplici. R̷
ſicut mixtum inaīatum. ¶ Reſpondeo q̄ hoc eſt. ideo q̄ꝛ
virtus aīe non ſufficit alterare ⁊ digerere q̄cūq̄ diffi^{le} al-
terādum ⁊ digerendū. ⁊ ideo oportet q̄ cibus qui debet
nutrire ⁊ augere habeat aliqualē ſimi^{litudinem} cū aug^{m} vel nu-
triendo. ⁊ ideo oportet q̄ cibus non habeat aliquā quali-
tatem in ſūmo de qualitatibus p̄mis. Ex hoc vlterius ſe-
quit̄ q̄ mixtū aīatum nō pōt nutriri ex puro elemēto. Ex
iſto etiā reddit̄ cauſa. quare aliqua facilr̄ nutriuntur ⁊ ali 13^{m} dub.
qua difficiliter. ¶ Tredecimum ⁊ vltimū dubiū eſt: que.
ſit cauſa q̄ quelibet pars mixti ſit mixta: cū ignis applica
tus alicui mixto reſoluat vnam partem in cineres: aliaꝫ in
fumum. aliam in flāmā: ſicut cū ignis applicatur ligno.
Et vnius alterius mixti quālibet partem reſoluit in flāmā R̷
ſicut cum applicatur oleo. ¶ Reſpondetur q̄ hoc eſt pro
pter etherogeneitatē mixtionis illius ligni: ⁊ homogenei-
tatem mixtionis illius olei.

Ad rationes p̄ncipales. ¶ Ad p̄mā reſpōdeo Ad p̄^{m}
⁊ dico q̄ p̄mo ſit per iuxtapōnē:
poſtea tamē per earū corruptionē: ⁊ tunc per inductionē Ad 2^{m}
forme ſubſtālis mixti q̄libet pars mixti eſt mixta. ¶ Ad ſe-
cūdā quādo d̄r. vel mixta manerēt ⁊c. dictū eſt in alia q̄- Ad 3^{m}
ſtione. ¶ Ad tertiā dico q̄ ita bene forme mixtoꝝ gn̄an-
tur ſucceſſiue quo ad partes eoꝝ quātitatiuas ⁊ non quo
ad partes eorū graduales. ſicut corrumpunt̄ forme elemē Ad 4^{m}
torum. ¶ Ad q̄rtam cōſimili mō reſpondetur in alia q̄ō- Ad 5^{m}
ne. ¶ Ad q̄ntā dico q̄ imo multe remanēt indiuiſe: ⁊ q̄n
dicitur. ergo eſt ſolū iuxtapoſitio. negat̄ ꝯñia: q̄ꝛ cum ille
partes miſcibilium ponunt̄. ſit actio ⁊ alteratio eaꝝ adin-
uicem tandiu q̄ quelibet eoꝝ ponunt̄ corrūpi: ⁊ genera-
tur vna forma mixti per quam quelibet pars mixti eſt mi-
xta. Et h̄ illius mixti quod dicitur mixtum per moduꝫ ter
mini ad quem.

Queſtio. xxi.

Queritur Utrum mixtio ſit nālis. Et i̇
telligitur de mixtione de qua
Ariſt. intellexit p̄mo hui^{9}. ſ. de mixtione p̄prie
dicta: ex cui^{9} q̄libet pars d̄r mixta. ¶ Et arguit̄ P^{m}
primo q̄ nō: q̄ꝛ mix^{9} elementoꝝ nō pōt eſſe ſi-

ne cōgregatiōe ipſoꝝ. cōgregatio aūt elītoꝝ eſt violenta. pꝫ: qꝛ ad hoc ꝙ elīta congregenꝰ opꝫ ꝙ aliqua coꝛuꝫ que ſunt grauia aſcendāt: vel ꝙ leuia deſcēdāt: vel ꝙ ſimul grauia aſcendant: ꝛ leuia deſcendant. modo nullū illoꝛuꝫ pōt
2m fieri ſine violētia. ℂ 2° qꝛ ſiue talia maneāt ī mixto formaliter: ſiue ſm eoꝝ virtutes: videꝰ ꝙ elīta detineanꝰ in mixto violēter: ꝓpter hoc ꝙ virtutes elītoꝝ reputanꝰ eſſe ſimul: ꝛ eſt eis ita violētū ſicut formis ſubalibus elemētoꝝ.
3m ℂ 3°. arguiꝰ ſic. quedā mixtio eſt artificialis. ergo non oīs mixtio eſt nālis: cꝫ eo ꝙ artificiale ꝛ nāle diſtinꝰ. añs pꝫ per alkimiſtas vbi aliqua metalla miſcentur adinuicē. modo hꝫ
4m mixtio nō eſt nālis ſed artificialis: qꝛ per artē. ℂ 4° qꝛ mixtio eſt quedā gīatio ꝛ corruptio ſm ꝑdicta: ſed mō quedaꝫ ē corruptio nālis ꝛ quedā violēta. nō ergo oīs mixtio
5m eſt nālis. ℂ 5° mixtio eſt corruptio mixtibiliū: ſed illa corruptio eſt mixᵗⁱˢ violᵗᵃ. cꝫ eo ꝙ eſt cōtra naturalē inclinationem ipſoꝝ: ꝓꝑ hoc ꝙ qōlibꝫ ens nāle diligit ſe permanere:
6m ergo nō oīs mixtio eſt nālis. ℂ 6° arguiꝰ ſic. in mixtione eſt quedam diuiſio cōtinui. mō ſimiliꝰ diuiſio cōtinui eſt violᵗᵃ. cꝫ eo ꝙ cōtinuū nāliter prius erat continuū. ergo videtur ꝙ mixtio non poſſit fieri ſine violētia: qꝛ non ſine diuiſione cōtinui.
7m ℂ 7° arguiꝰ ſic. mixtio eſt quedaꝫ alteratio mixtibiliuꝫ ſucceſſiua: ſed omnis talis fit cū reſiᵃ. ergo in omni mixtione eſt reſiſtēᵗⁱᵃ: ꝛ per ꝯñs violᵗᵃ ꝛ iclᵒ. ad oppoſitū.
8m ℂ Octauo arguitur ſic. quedaꝫ ſunt mixta: ſicut ſūt monſtra que non intēduntur a natura. ergo videtur ꝙ mixtio pro generatione talium mixtorum non ſit naturalis.

a.t.c. 83. vſqꝫ ī fi.

In oppoſitum

pꝫ ex dictis in alijs qōnibꝰ ꝛc. ꝛ etiā in oppᵒ videꝰ eſſe Ariſt. ꝑmo huiꝰ. in quo determiāt de mixtiōe: ꝛ qꝛ nō intēdit hic determinare niſi de tranſᵐᵘᵗⁱᵒⁿⁱᵇᵘˢ naturalibus: videꝰ ꝙ mixtio ſit trāſmutaᵒ nālis: ꝛ cum in ſcientijs demōſtratiuis indefinite capiantur pro vlibus: videꝰ ꝙ oīs mixtio ſit naturalis.

ℂ In iſta qōne. ꝑmo ponam aliquas diſtōnes. 2° concluſiones ſimiles illis que dicte ſunt in ꝑcedentibus.

ꝑ° diſtō

Quātum

ad ꝑmū ſit ꝑma diſtō. ꝙ vno mō dicitur nāle quadam denominatione extrinſeca. Et iſto modo dicimus aliquā ſcientiā eſſe nālem: puta illaꝫ que eſt de rebus nālibus. Scdō mō capitur nāle prout di-
2 ſtinguitur cōtra violentum: ꝛ iſto mō dicimus deſcenſum grauiū eſſe nālem: ꝛ aſcenſum ipſoꝝ eſſe violentū. Tertio
3 mō capitur ꝓut diſtinguiꝰ ꝯ ſupernāle: ꝛ iſto mō dicimus gīationē eſſe naturalem. creationē vero nō: ſed ſupernaturalem. Quarto mō ꝓut diſtinguiꝰ cōtra aiale. Et iſto mō
4 dicimus ꝙ gdā eſt appetitus nālis. ſicut eſt ille qui ſit ſine cognitione: ſicut eſt appetitus grauis quo appetit deſcēdere: ꝛ alius eſt appetitus animalis: ſicut ille qui ſit cum cognitione: ꝛ ille vt ſic nō dꝛ nālis ſed aialis: ſicut eſt appetitus quo aial appetit cibum cuꝫ moueꝰ ad ipſum. Quinto
5 mō nāle prout diſtinguiꝰ cōtra caſuale ꝛ mōſtruoſum. Et iſto modo dicimus monſtra que fiūt preter intentionē agētis particularis nō eē nālia. Sexto modo capitur prout di-
6 ſtinguitur cōtra artificiale: ſicut capit Ariſto. circa ꝑnᵒ ſe-
T.co.ꝑ. 4.7.5. cūdi phyſicoꝝ. adhuc nāle aliquādo capitur ꝓ ꝯueniēti ꝛ innāle ꝓ diſcōueniēti: ꝛ iſto mō cibū aliquē vni dicimus eē nālem: qꝛ cōueniētē ꝛ alteri dicimus eſſe innālem: qꝛ diſcōuenientem.
2° diſtō ℂ Alia diſtō eſt. ꝙ violētū vno modo dicitur qō eſt cōtra cōem curſum nature. ſcdō mō: qꝛ eſt preter intētionē agentis vel intētionē paſſi. hoc eſt inclinationē naturalem: que qdem inclinatio hꝫ aliquādo rōnem agētis. ſicut grauitas in deſcenſu grauis: aliquādo aūt rōne paſſi ꝛ reſiſtentie: ſicut cū graue ꝓijciꝰ ſurſū.
3° diſtō ℂ 3° diſtinctio eſt ꝙ aliquādo aliqd dꝛ arᵗˡᵉ vel voluntariū vel violentum reſpectu agentiū ꝑncipaliū: ſicut dicimus ꝙ domus eſt res artificialis vel ens non nāle: vel ꝙ motus ſeu proiectio lapidis ſurſum eſt violenta: vel voluntaria. alio modo aliqd dicitur artificiale vel voluntarium vel violentum ꝓpoſitiᵘᵉ ſiue reſpectu agentium applicᵗⁱᵘᵒʳᵘᵐ: ꝛ iſto modo dicimus ſegetes, ꝛ blada eſſe artificialia: quia incipiuntur ab arte ꝛ complentur per naturam. ℂ Quarta diſtinctio eſt. ꝙ mixtio 4° diſtō
poteſt capi. vno modo pꝛo alteratione ꝑcedente corruptionem miſciᵇⁱˡⁱᵘᵐ ꝛ generationem forme ſubſtantialis mixti: ꝛ tunc eſt alteratio ſucceſſiua. alio mō pōt capi ꝓ corruptione miſcibilium ꝛ generatione forme ſubſtātialis mixti.

Quantū

ad ſcdm ſit ꝑma cōcluſio: ꝙ capiēdo voluntarium ſiue violētū: qō eſt preter cōeꝫ curſum nature: quedam eſt mixtio violenta: ꝛ hoc inchoatiue. pꝫ hoc de mixtione metalloꝝ. mixtio. n. metallorum inchoatiue eſt ab arte: ſed alteratio ſequens illam eſt nālis. ꝑ° ꝯ
ℂ 2° cōcluſio. capiendo violentū: qō eſt cōtra nālem inclinationem paſſi: ꝛ mixtioneꝫ pro generationē forme mixti. nulla mixtio eſt violenta. pꝫ: qꝛ talis mixtio eſt generatio: cuius ſubiectū eſt mā prima. cui mãe prime nihil eſt violentū: nec aliquid contra inclinationem ipſius nālem. 2° ꝯ
ℂ 3° ꝯ eſt. ꝙ ſi mixtio capiaꝰ ꝓ alteratiōe ꝑcedente gīationē forme mixti: ꝛ violentū capiaꝰ pro illo qō eſt cōtra nālem inclinationē paſſi. dico ꝙ mixtio eſt violēta. pꝫ hoc: qꝛ talis ē cū reſiᵃ paſſi ad agens: ꝛ talis mixtio ſeu alteratio: ꝗuis ſit violenta: ꝛ innālis ex parte paſſi: non tñ ex parte agentis. 3° ꝯ
ℂ Sed. d. tu mixtio capiendo mixtionē pro generatione ꝛ introductione forme mixti eſt terminus mixtionis. capiendo mixtionē pro alteratiōe ꝑcedente. ſicut clarū eſt de ſe. ꝗ ſi vna earū nō eſt violēta: nec alia. Dubiuꝫ
ℂ Reſpondeꝰ negādo ꝯñtiam. ꝛ rō huiꝰ eſt: qꝛ ſubm vnius eſt mā pᵃ: cui nihil eſt innāle. ſubm vero alterius eſt cōpoſitum ex materia ꝛ forma. ꝛ illi bene aliquid eſt innāle ꝛ cōtra inclinationeꝫ eius naturalē. finaliꝰ ergo capiēdo mixtionē ꝓ itroductiōe forme mixti: ꝛ violentū ꝓut violentū dꝛ qō eſt cōtra naturalē inclinationem paſſi: nulla mixtio eſt violenta: ſed quelibꝫ eſt naturalis: quāuis bene inchoatiue poſſit eſſe ab arte: ꝛ pro alteratione preuia poſſit eſſe violenta. Rꝫ

Ad rationes

ℂ Ad ꝑmaꝫ cōcedo mixtionē inchoatiue eſſe violentā: nihilominꝰ ſequi poſtea mixtionem nālem. Ad 1 ōes
ℂ Ad ſcdām. ſicut dicebatur prius: nec forme elemētoꝝ detinenꝰ in mixto: nec qlitates ipſoꝝ: ſꝫ in mixto hñ ſunt qualitates meᵉ. vna inter actiuas ꝛ alia inter paſſiuas que ſunt mixtiones naturales ꝛ innāles: ſicut qualitates elītoꝝ ſunt elemētis naturales. ℂ Ad tertiaꝫ dico: ꝙ mixtio metalloꝝ bene inchoatiue ē violenta ꝛ artificialis: nihilominꝰ poſtea ſequiꝰ mixtio naturalis. ℂ Ad 4ᵘᵐ 5ᵘᵐ 6ᵘᵐ ꝛ 7ᵘᵐ. patet i expōne queſtiōis. ℂ Ad octauū dico: ꝙ quāuis monſtra fiāt ꝑter itētiones nature agentis particularis: nō tñ nāe agentis vlis: que eſt prima cā. vnde reſpectu eius nihil dicitꝰ caſuale vel fortuitum: ex eo ꝙ oīa que fiunt ab ea: ſiunt cū preſcientia: ꝛ nō ꝑter intentionem: ꝛ ſic monſtra adhuc poſſunt dici entia naturalia. Similiter mixtio precedens generationem ipſorum debet dici nālis vel innālis: ſicut mixtio precedens generationem mixtoꝛū non monſtruoſorum.

ℂ Et hec de primo libro de generatione ꝛ corruptiōe dicta ſufficiant.

Queſtio. ꝑ

CIrca ſecūdū

librum. queritur primo. Utrum ſint quattuoꝛ qualitates ꝑme nec plures: nec pauciores.
ꝑm ℂ Et arguitur primo ꝙ ſoluꝫ ſit vna: qꝛ illud qō per ſuperabundantiā dicitur vni ſoli ꝯᵛᵉⁿⁱᵗ: ſed primū dicitur per ſuperabundātiā cū ſit ſuplatiuū gdus: qre iter qlitates vꝛ eē ſoluꝫ vna pᵃ.
2m ℂ Secūdo videtur ꝙ ſint ſolū due: qꝛ ſolum due actiue ꝛ ſolum due paſſiue: due actiue. ſ. caliditas ꝛ frigi-

ditas dicit passiue. s. humiditas ꝛ siccitas: sed actiue sūt prio-
3ᵐ res passiuis. ergo ꝛc. ℂ Tertio qꝛ si qualitates p̄me essent quattuor. he essent iste. caliditas. friditas. humiditas. ꝛ sic- citas: sed hoc est falsum: qꝛ lumen est vna q̄litas p̄or ignis
4ᵐ ergo ꝛc. ℂ 4° sicut se h̄z motus localis ad motū alteratio- nis quo ad prioritatem ꝛ posterioritatem: ita vīr se habe- re qualitates motiue localiter ad qualitates alteratiuas: s; ita est q̄ motus localis est prior motu alterationis. est enī causa motuum localiū ꝛ aliorum. sicut patet de motu lo celi celi. ergo videt̄ q̄ qualitates motiue localiter que sunt grauitas ꝛ leuitas: sunt priores qualitatibus alteratiuis q̄ sunt. caliditas frigiditas. humiditas: ꝛ siccitas.

T. cō. 6. ꝛ. 8. T. c. p. **In oppositum** est Aris. 2° huius: ꝛ sil'r. 4. me- theororum. vult. n. esse quattuor qualitates p̄mas hic ꝛ ibi que sūt. caliditas. frigiditas. hu miditas. ꝛ siccitas: ꝛ non plures nec pauciores.

ℂ In ista q̄one. Primo ponende sunt alique distīōes de q̄li tatibus. Secundo ponende sunt conclusiones.

pᵐ dubᵐ **Quātum** ad p̄mū sciendū est q̄ duplices dicuntur qualitates. quedam sensibiles per se. sicut caliditas friditas ꝛc. ꝛ sil'r odor ꝛ sapor ꝛ h̄ꝫ. quedā autē dicūt sensibiles. i. nō sensibiles p se: q̄uis forte p accidēs. sic est influētia celi. sicut sunt q̄dam subales virtutes lapidū
2° distō ꝛ herbarū. ℂ 2° distō. qualitatū sensibilium: q̄dā non cōse- quuntur actionē qualitatum ɔ̄triarū actiuarū ꝛ passiuarū adinuicē: quedā v̄o has ɔ̄sequunt̄. Exemplū primi. sicut ē influētia celi seu qualitates influxe nobis a superioribus. Exēplū scdi. sicut sunt v̄tutes ꝛ q̄litates isensibiles lapidū
3° distō p̄ciosorū ꝛ herbarū. ℂ 3° distō. q̄litatū sensibiliū: quedam sunt que nō gn̄ant̄ ex actiōe que fit rōne ɔ̄trietatis proprie dicte: sed ex solo motu locali. sicut sunt iste qualitates sensi biles: fig⁹ sonus ꝛ h̄ꝫ. alie sunt que gn̄ant̄ ex actiōe que fit rōne ɔ̄trietatis p̄p̄e dicte. sicut sunt iste q̄litates odor ꝛ sa-
4° distō por ꝛ h̄mōi. ℂ 4° distō. qualitatū sensibiliū: quedam sunt actiue actione corruptiua. sicut sunt caliditas friditas ꝛc. q̄dā v̄o nō sunt actiue actione corruptiua. sicut albedo ni gredo color sapor ꝛ h̄mōi. Et notāter dico corruptiua: qꝛ albedo ꝛ nigredo bene sunt actiue in visum: sed hoc nō est
5° distō actiōe corruptiua: s; cū abiectiōe ɔ̄trij. ℂ 5° distō. q̄litatum sensibiliū: quedā sunt tangibiles: quedam sunt sensibiles, aliō sensibus a tactu. Exēplū p̄mi. sicut sunt iste. caliditas. friditas. humiditas. ꝛ siccitas. duritias, mollicies. raritas. dēsitas. grauitas. ꝛ leuitas: ꝛ alie reducibiles ad istas. Exē
6° distō plum scdi. sicut sunt. color. odor. sapor ꝛc. ℂ 6° distō. quali tatum que cōsequunt̄ qualitates primas: q̄dā sunt q̄ cō- sequitur eas simpl'r. sicut raritas ꝛ dēsitas grauitas ꝛ leui tas ꝛc. vñ caliditatē cōsequit̄ raritas ꝛ leuitas simpl'r sine cō mixtiōe illi⁹ cū aliq̄ q̄litate sibi ɔ̄tria. Exēplū scdi. sicut co- lor odor sapor ꝛc. iste. n. nō cōsequunt̄ qualitates primas simpliciter: sed cōmixtione earum adinuicem.

Istis distīōnibus positis. p̄ videdū est q̄ q̄- litates de nūero harū cō- ueniāt elītis. 2° q̄ q̄litates sunt actiue ꝛ q̄ nō. 3° q̄ sunt p se ꝛ
p° ɔ̄ q̄ nō. ℂ Quātū ad pᵐ sit p° ɔ̄. oēs q̄litates tāgibiles que cō sequunt̄ p̄mas simpl'r absq; hoc q̄ agant adinuicē cōpe- tunt elītis: nō tñ oēs sil': s; aliq̄b⁹ aliq̄ ꝛ aliq̄s alie. p; hoc de raritate ꝛ densitate grauitate leuitate: ꝛ huius rō est. nam post q̄; elītis isunt q̄litates ɔ̄re cōmixte adinuicē: tunc ele mentis insunt q̄litates ille q̄ cōsequunt̄ q̄litates ipsorū sine
2° ɔ̄ cōmixtiōe illarū q̄litatū adinuicē. ℂ 2° ɔ̄. q̄ elītis non in- sunt q̄litates q̄ cōsequunt̄ q̄litates p̄mas nō simpl'r: s; cās cōmixtiōe q̄litatū p̄marū adinuicē. p;. nā post q̄; in vno elīto est cōmixtio q̄litatū p̄marū ɔ̄triarū adinuicē ꝛc. in nul- lo elīto est aliq̄ q̄litas sequēs h̄ꝫ cōmixtionē. ℂ Ex hoc
Corᵐ seq̄ q̄ in nullo elīto si sit aliqd tale de quo itelligunt̄ q̄ōnes p̄ponende ꝛ posite: reperitur odor: nec color: nec sapor,

Vlterius sequit̄ q̄ nulla aq̄ habēs odorē vel saporē est pu rum elītū. Ex hoc vlterius seq̄t̄ q̄ aqua q̄to plus caret co lore ꝛ sapore: tanto est p̄pinquior puro elīto: ꝛ q̄to ma- gis habet de his tāto est remotior. ℂ Sed. d. aliquis ɔ̄. nā Dubiū
si hoc esset verū. sequit̄ q̄ pura terra nō posset videri q̄tū cūq; obiiceret̄ oculo. ɔ̄ña t;: qꝛ nō haberet colorem nec lu- cem: cū terra pura sit sūme opaca: sed si deberet videri opor teret q̄ hoc esset vel ratione coloris vel rōne lucis. 2° nā 2
dicit Ar. q̄ aqua est alba. ergo vr̄ q̄ elītis insit color. 3° 3
nisi elītis inesset color. sequit̄ q̄ color posset gn̄ari absq; hoc q̄ generaret̄ ex colore sibi ɔ̄rio. ɔ̄ñtis probatur. nā sit aliqua materia sub forma elīti. tunc per Cōmēt. in illa mā tiō est color: deinde fit sub forma mixti. tūc statim in illam materiā erit color: ꝛ nō erit gn̄at⁹ ex colore sibi ɔ̄rio post q̄; illū colorē nullus alius color imeᵗᵉ precessit. 4° ad idē vr̄ 4
q̄ color sapor ꝛ h̄mōi nō ɔ̄sequunt̄ cōmixtiōes ꝛ propor- tiōes q̄litatū p̄marū adinuicē. nā si sic. sequit̄ q̄ q̄; cito mu taret̄ talis p̄portio: tā cito deberet mutari qualitas ɔ̄ña ei: 2
ꝛ sic q̄; cito aliqd corpus. puta paries vel aliqd h̄ꝫ calesie- 3
ret vel frigesieret deberet mutari eius color: hoc tamen est falsum. Et ɔ̄sequētia t;: qꝛ ita cito q̄ paries calesit vel fri- gesit mutatur proportio qualitatum primarum.

Ad ista rñdet̄ ad pᵐ de terra concedo q̄ nō videtur. Ad pᵐ
ℂ Ad 2ᵐ q̄ñ Ar. dixit q̄ aq̄ est alba nō in- Ad 2ᵐ tellexit de aqua pura: s; de vno mixto salte q̄litatiue qd̄ tē- dit ꝛ est p̄pinquū puro elīto aq̄. ℂ Ad 3ᵐ cōcedo q̄ non Ad 3ᵐ
est ipossibile colorē gn̄ari ꝛ nō ex colore sibi ɔ̄rio q̄ñ manet idē subiectū per se subsistēs sub vtroq; termio transᵐᵘ. sicut est sit cōpositū ex mā ꝛ forma. sicut fit in gn̄ōne mixti ex ele mētis q̄uis forme hoc nō ēēt possibile q̄ñ maneret idē subiectū in actu seu cōpositū ex mā ꝛ forma sub vtroq; termio trāsᵐᵘ.
ℂ Ad 4ᵐ est p̄mo sciendū q̄ iste qualitates color odor sa- Ad 4ᵐ por ꝛ h̄mōi cōsequunt̄ p̄portionē qualitatū p̄marū adin uicē nālē ipsi mixto. 2° sciendū est q̄ huius p̄portio nālis 2
non variat̄ ad cuiuscūq; qualitatis extrinsece aduentum: imo aliquando qualitas extrinseca adueniens est ita re- missa q̄ non sufficit variare talē proportionē naturalē: ali quando aūt est ita intensa q̄ sufficit. Ex hoc ad argumen tum dico q̄ cū aliqd corpus mixtū frigesit vel calesit ita in- tense q̄ variatur p̄portio nālis qualitatū p̄marū illo mi- xto. tūc etiā variat̄ color odor sapor illi⁹ mixti. vnde pa- ries posset ita intēse calefieri q̄ mutaret̄ eius color: quādo v̄o qualitas adueniens est ita remissa q̄ non sufficit ꝛc. nō variant̄ qualitates cōsequētes h̄mōi proportionē: ꝛ h̄mōi mixtionem talium qualitatum naturalem ipsius mixti.
ℂ Tertia cōclusio. in elementis nō inuenitur aliqua qua- 3° ɔ̄ litas virtualis insensibilis. sicut est qualitas virtualis lapi- dis p̄ciosi. p;: qꝛ tales qualitates virtuales consequuntur cōmixtiones qualitatum p̄marum. modo talis cōmixtio non reperitur in elementis: ex hoc sequitur q̄ elīta non cō ferunt ad medicinam nisi q̄ntū est ex p̄te suarum qualita tum p̄marum que sunt caliditas frigiditas ꝛc.

Quātū ad scdm sit p̄ma conclusio. nulla qualitas est p° ɔ̄ agens principale. probatur: qꝛ si sic. tunc esset principale principium actiuum sui motus ꝛ quietis: vt p; per diffinitionem datā scdo physicorū: sed q̄ non sit na- T. c. 28. tura p; etiā ibidem: ex eo q̄ omnis natura est substantia. nulla aūt qualitas est substātia. ℂ Secūda conclusio. nul- 2° ɔ̄. la qualitas preter tangibiles est actiua. Et intelligo de ac- tione que fit cum cōtrarietate: ꝛ que est corruptiua. patet: qꝛ album nigro iuxtapositum nigrum nō dealbat: nec ni- grum iuxtapositum albo albū denigrat. ℂ Sed dicet ali- Dubiū quis contra. sapor odor non sunt qualitates tangibiles: ꝛ tamen aliquando inficiunt aerem, ergo videntur esse actiue. ℂ Respondeo. q̄ hoc non faciunt nec odor: nec sa- R por: sed qualitates prime corporum habentium odorem ꝛ sa-

porem. hec cõclusio debet intelligi de qualitatibus sensibi
3ª ɔ̃ libus. ℂ 3ª conclusio. quedã alie qualitates sensibiles sũt
actiue. patet de lumine ⁊ de qualitatibus virtualibus her
4ª ɔ̃. barum ⁊ lapidum p̃ciosorum. ℂ Quarta conclusio. qua
litatum tangibilium solum quattuor sunt actiue. s. calidi
Dubiũ tas. frigiditas. humiditas. ⁊ siccitas. ℂ Sed. d. aliqs. gra
uitas ⁊ leuitas sunt qualitates actiue: q2 motiue localiter:
R̷ ⁊ tamen sunt qualitates tangibiles: ergo ⁊c. ℂ Responde
tur ꝙ debet intelligi de actione alteratiua ⁊ nõ alia. vnde
videmus ꝙ graue cum iuxtaponitur graui vel leui nõ fa
cit ipsum grauius ⁊ si grauitas alterat. hoc non est nisi p
accidens: sic ꝙ mouet corpus quod quidem corpus motũ
ex motu calefit ⁊ leuefit ⁊c.

p̃ Quãtũ ad tertium dico: ꝙ sunt. caliditas. frigiditas.
humiditas: ⁊ siccitas: que iter ceteras. sunt ac
tiue: q2 sunt priores aliĩs causalitate. patet: q2 sunt cãe alio
2 rum. 2° q2 actio semper fit ratione contactus: ⁊ sic quali
tates actiue debent esse priores. sicut sensus tactus est prior
3 aliĩs sensibus. 3° dico: ꝙ solũ iste quatuor qualitates sũt
priores aliĩs causalitate. pꝫ: q2 ex mixtione earũ adinuicem
4 ⁊ nullarum aliarũ sequuntur alie qualitates. 4° dico: ꝙ
iste quattuor sunt priores aliĩs p̃ni°. pꝫ: q2 s̃m combinatio
nem earũ adinuicem capit numerus elitoꝝ que dicuntur
5 corpora p̃ma. 5° dico: ꝙ ille qualitates sunt priores aliĩs
6 cõitate. pꝫ: q2 reperiuntur tam in elemẽtis q̃ in mixtis. 6°
dico ꝙ sunt priores aliĩs simplicitate. pꝫ: q2 reperiuntur in
corporibus simplicibus sine cõmixtione qualitatum con
trariarum adinuicem. Ex his patet ad quesitum.

Ad p̃m Ad rationes ℂ Ad p̃mam: si ly p̃ma. exponat
negatiue possunt esse multe alie eq̃
prime in suo genere: sed non p̃nt esse plura p̃ma si expona
tur affirmatiue: ⁊ ex hoc glosatur auctoritas. s. qđ p̃ supa
Ad 2m bundãtiã d̃r. ℂ Ad sc̃dam dico ꝙ oẽs q̃tuor sunt actiue:
quãuis caliditas ⁊ frigiditas sint magis actiue q̃ humidi
Ad 3m tas ⁊ siccitas. ℂ Ad tertiũ. dico ꝙ qđ intelligit̃ de qualita
tibus h̃ntibus ɔ̃riũ actiuis. actiõe que est rõne contrarieta
Ad 4m tis proprie dicte. ℂ Ad quartam dico: ꝙ nõ qlibet motus
localis est p̃mus motuũ: sed solũ motus localis celi: ⁊ iõ si
grauitas ⁊ leuitas essent p̃ncipia actiua talis motus: bene
cõcederem ꝙ tũc deberent dici priores inter qualitates ac
tiuas q̃ predicte quattuor: sed q2 non sunt p̃ncipia actiua
motus localis celi: ex prioritate motus localis non põt ar
gui prioritas grauitatis ⁊ leuitatis inter qualitates. Q. õ. d.

Queritur Utrum quattuor qualitatũ
p̃marum que sunt caliditas
friditas ⁊c. due sint actiue. s. caliditas ⁊ frigi
ditas ⁊ due passiue. s. humiditas ⁊ siccitas.
p̃m ℂ Et arguitur primo ꝙ nõ: q2 si sic: tunc ille
due que dicuntur actiue. s. caliditas ⁊ friditas deberẽt age
re in alias que sunt passiue: sed hoc non ex eo ꝙ omnis ac
tio fit ratione contrarietatis. modo talis caliditas ⁊ frigi
p̃ ge. 50. ditas non contrariatur humiditati ⁊ siccitati: aliter enim
2m plura essent vni cõtraria. ergo ⁊c. ℂ 2° q2 dictuꝫ est in alia
q̃õne: ꝙ iste quattuor q̃litates dicunt̃ q̃litates actiue. nõ g̃
3m due earũ solũ sunt actiue ⁊ alie due passiue. ℂ 3° probatur
ꝙ caliditas ⁊ frigiditas sunt qualitates passiue. nam vna
earũ minuitur ⁊ patit̃ ab alia postq̃ cõtrariant̃: ⁊ hoc nõ
4m esset nisi essent passiue. ℂ Quarto p̃bat̃ ꝙ h̃uiditas ⁊ sic
citas sunt qualitates actiue. nam sunt q̃litates ɔ̃trarie: cũ
p̃ ge. 50. ergo ratione contrarietatis fiat actio videt̃ ꝙ humiditas
T. c. 36. ⁊ siccitas sunt adinuicem actiue. ℂ 5° nam dicit Arist. 4°
⁊. 40. metheo. ꝙ siccũ agit coagulationem: ⁊ hoc nõ esset nisi sic
6m citas esset qualitas actiua. ℂ 6° naꝫ humiditas ⁊ siccitas
sunt quedam forme: forme autem est agere. materie verõ
pati. ergo humiditas ⁊ siccitas dicũtur qualitates actiue.
sicut caliditas ⁊ frigiditas.

In oppositum est Aristo. in isto sc̃do: ⁊ 4° T. c. 8.
metheororum. T. c. p̃.
ℂ In ista questione. Primo ponã distĩones. Secundo cõclu
siones. Tertio mouebo vnum dubium.

Quantum ad p̃mũ sit p̃ª distĩõ. ꝙ pati dicitur du p̃ª distĩõ
pliciter. vno modo subiectiue: ⁊ de illo
non intelligitur qđ. alio modo terminatiue ⁊ sic capitur in
proposito. ℂ 2ª distĩõ. aliquid dicit̃ pati adhuc dupliciter. 2ª distĩõ
vno modo per se: ⁊ isto modo caliditas patitur a frigidita
te: ⁊ ecõuerso. alio mõ per accñs. s. ꝙ patit̃ q2 hoc est huic
annexũ: ⁊ isto modo humiditas patitur annexa caliditati
cum caliditas patitur a frigiditate. ℂ Tertia distinctio. in 3ª distĩõ
proposito põt fieri triplex cõpatio, vna calidi ad frigidum:
vel eɔ̃. alia humidi ad siccum: vel eɔ̃, tertia calidi ⁊ frigidi
ad humidum ⁊ siccum: vel econuerso.

Quantum ad 2m loquẽdo de actione ⁊ passiõe ter
minatiue ꝓpe accepta sit p̃ª ɔ̃ ꝙ calidi p̃ª ɔ̃
tas ⁊ frigiditas sũt actiua ⁊ passiua adinuicẽ. pꝫ p̃ªo ad ex
perientiã. pꝫ ẽt rõne: q2 sunt q̃litates tãgibiles ⁊ sunt cõtra
rie ⁊ prime mõ primo hui° actio ⁊ passio fit rõne ɔ̃rietatis. T. c. 50.
ℂ 2ª ɔ̃. humiditas ⁊ siccitas: sunt ẽt actiue adinuicẽ ⁊ pas 2ª ɔ̃
siue mõ predicto. pꝫ ex eadẽ rõne. vñ quando ignis agit in
aquam ipsam corrũpẽdo: caliditas ignis corrũpit frigidi
tatẽ aque: sed nõ humiditatẽ: ꝓpter hoc ꝙ nõ est sibi ɔ̃ria
sed illa humiditas corrumpitur a siccitate ipsius ignis.
ℂ Sed. d. iu. fundat̃ aqua in ignez que sit calida: caliditas Dubiũ
ignis corrumpetur: sed nõ a friditate: ꝓpter hoc ꝙ illa aq̃
nõ est frigida: sed est calida. per casuꝫ. g̃ v̇r ꝙ corrumpet̃ ab
h̃uiditate aque: que tñ non est sibi cõtraria. g̃ v̇r siliť ꝙ hu
miditas aque corrũpit̃ a caliditate ignis nõ obñ ꝙ non sit
ei ɔ̃ria. ℂ Respondet̃ ꝙ cũ aqua calida fundit̃ in ignẽ. tunc R̷
caliditas ignis nõ corrũpit̃ ab aqua imediate: sed per mo
dum seque ⁊ me°: ⁊ hoc isto mõ: q2 caliditas ignis requi
rit subm rarũ: sed cũ aqua calida que est grauis funditur in
ignez cõdẽsat ipsuꝫ: in tñ ꝙ repugnat forme ignis stare in
mã ita densa: ⁊ sic ambo corrumpunt̃ ad corruptionem ra
ritatis subi. ℂ Adhuc. d. aliqs. v̇r ꝙ siccitas nõ sit quali Dubiũ
tas actiua. nã siccũ iuxtapositũ alicui humido nõ exiccat
ipsum: imo calidũ magis v̇r exiccare. ergo nõ est ponẽdũ ꝙ
siccitas sit q̃litas actiua siccitatis sibi siliter ⁊ corrup° hũi
ditatis. ℂ Ad illđ dico: ꝙ imo siccũ iuxtapositũ humido R̷
exiccat ipsuꝫ si est form°: illa tñ actio est tarda ⁊ minus pce
ptibilis: ⁊ qñ d̃r. calĩ exiccat. dico ꝙ hoc est p̃ accñs: q2 cor
rũpit frigiditatẽ cui attribuit̃ humiditas. ℂ 3ª ɔ̃ est. ꝙ ca 3ª ɔ̃
liditas nõ agit in humiditatẽ nec in siccitatẽ per se. pꝫ: q2 si
est ɔ̃ria siliť friditas nõ agit in ipsaꝫ ex eadẽ rõne. vñ q2 oĩs
actio de qua est p̃ñs s̃mo solũ fit rõne ɔ̃rietatis. sequitur ꝙ
q̃ nõ sunt ɔ̃ria nõ agũt adinuicẽ. ℂ Et ɔ̃firmat̃. nã calidi Cõfir.
tas ⁊ h̃uiditas nãlr se cõpatiunt̃ in eodeꝫ. puta in aere. siliť
caliditas ⁊ siccitas in eodẽ. sicut igne. siliť frigiditas ⁊ hu
miditas i eodẽ. puta in aq̃. siliť friditas ⁊ siccitas in eodeꝫ.
puta in terra. Et hoc nõ esset si frigiditas ⁊ caliditas essent
actiue in p̃dicta. ℂ Sꝫ ɔ̃. d. aliqs. calor tñ solis multuꝫ v̇r Dubiũ
exiccare. ℂ R̃ndet̃ ꝙ hoc nõ est isto mõ: ꝙ caliditas cor R̷
rũpat h̃uiditatẽ: sed isto mõ: q2 caliditas solis agens in ista
inferiora ⁊ in corpora h̃uida sicut in lutũ vel h° calefacit
aliquas pticulas illius corporis: q° calefactis leuefiũt: ⁊ tũc
ptes leuiores ⁊ subtiliores ab illis corporibus eleuantur ⁊
recedũt: grossiores aũt ⁊ magis terrestres derelinquunt̃:
q° derelictis humido subtili ex alato residuũ luenit̃ sic
cũ: ⁊ isto° calor solis exiccat: nõ ꝙ corrũpat h̃uiditatẽ mõ
quo dictũ est. ℂ 4ª ɔ̃ est. ꝙ magis humiditas ⁊ siccitas de 4ª ɔ̃
bẽt dici passiue q̃ alie due: ⁊ eɔ̃ alie due magis debent dici
actiue. pꝫ hoc: q2 humiditas ⁊ siccitas non sunt ita velocis
actionis: nec sũt tãte actiuitatis. sicut sũt caliditas ⁊ frigi
ditas. ℂ 2° ex eo ꝙ humidũ ⁊ siccũ sunt disposita ad pas 2

paſſiones: calidū aūt ⁊ frigidū ad plures actiones: humi-
dū aūt facilr terminaſ termino alieno: ſiccū aūt facilr ter-
minatur termio ꝓp̄o. mō terminari eſt paſſ: calm aūt con-
gregat hōgenea ⁊ diſgregat eterogenea: qꝛ pp caliditatē
fornacis plumbū ſegregatur ab argento p3: qꝛ partes ar-
genti ſegregate abinuicē congregant adinuicē: ⁊ ſilr partes
plumbi cōgregant adinuicē. frigidū aūt cōgregat tā ethe
rogenea q̄ homogenea: cōgregare aūt ⁊ ſegregare eſt age
re: qꝛ ḡ hūiditati ⁊ ſiccitati ꝯueniūt plures paſſiōes: caliditati
aūt ⁊ friditati plures actiōes: ille. ſ. hūiditas ⁊ ſiccitas de-
bēt dici paſſiue: iſte vō. ſ. caliditas ⁊ friditas magis actiue.

p° ſuppō **Quantum** ad tertiū dubitaſ: vtrū q̄litates exiſtes in eodē ſubō. ſicut calitas friditas hu-
miditas ⁊ ſiccitas agāt in ſeinuicē ſicut in mixto. ¶ Pro
cuius dubij rñſione ſit p̄ma ſuppō. q̄ vnūqḋq3 generabile
⁊ corruptibile habēt nālem cōplonem aliquā ſuarū quali-
tatum ⁊ diſpōnem nālem tā p̄marū q̄ aliaꝝ: ſiue ſit mix
tum: ſiue elmtū. vñ nālis cōplo ⁊ diſpō ignis eſt q̄ ſit ſiccus
⁊ in ſūmo calidus: quelibȝ. n. alia ē ei violēta. ſ. humiditas
⁊ frigiditas: ⁊ eſt extra eius nālē diſpōnē: ⁊ eſt ei īfirmitas.
vñ ita elmta infirmanſ ⁊ ſananſ. ſicut mixta. qñ. n. aqua eſt
calefacta ipſa eſt infirma: qꝛ poſita eſt extra ſuā nālem di-
ſpoſitionē. cū aūt reuerſa eſt ad frigiditatē priſtinā ē ſana-
2° ſuppō ta. ¶ 2ª ſuppō. ꝙ alia diſpō nālis in mixtis nō eſt eq̄liter cuili
bet: ſed cōſiſtit in debita ꝓportione eoꝝ: ⁊ in vno ē vna ꝓ-
3° ſuppō portio ⁊ in alio alia. ¶ 3ª ſuppō eſt q̄ vnūqḋq3 nāle tendit
reuerti ad diſpōnem ſibi nālem cū fuerit extra ipſaȝ q̄ntum
eſt poſſe. p3 de aqua calefacta que reducit ſeipſam ad frigi-
ditatē priorē: ⁊ eſt ſilr de hoc ⁊ de virga recta que incurua
4° ſupp° tur: ⁊ eȝ. tendit ad rectitudinē. ¶ 4ª ſuppoſitio: q̄dā ſunt
homogenea ⁊ q̄dam etherogenea. mō etherogeneitas eſt
quedam diſſimilitudo ⁊ poteſt eē: vel ſilitudo partium
in fig° vel diſſilitudo ptium in q̄litate. vñ ſi eēt aliq̄ aqua
cuius vna medietas eēt caſa ⁊ alia frida: in illa aqua eēt
etherogeneitas ptiuȝ in qualitate: ſȝ nō i fig°. Sȝ ſi imago
regis lapidea eēt vniformiter per totū caſa ibi eēt ethero
geneitas partium in figura: ſed nō in qualitate.

p° ꝯ **Tunc ſit** p̄ma ꝯ. nihil qḋ eſt in ꝓpria ⁊ nāli diſpōne ſua agit in ſeipſuȝ p̄mo. p3: qꝛ ois mutatio
alicuius a ſua nāli diſpōne eſt ſibi violēta: ſed nulla talis ē
ab intrinſeco: poſtq̄ eſt ꝯ nālē diſpōnē illius: ⁊ hoc p3 etiā
ex alio: qꝛ ſicut virga recta nō appetit incuruari: nec recedere
ab eius rectitudine: ita ſilr ē nālia: qñ ſunt in ſuis diſpōni-
bus nālibus appetūt manere in illis ⁊ nō recedere ab illis.
2° ꝯ ¶ 2ª ꝯ. q̄ tale aliqñ agit in ſeipſum nō p̄mo. i. vna pars in
ptē ſibi ꝓpinquā. p3. nā poſſe eſt q̄ tale ſit etherogeneuȝ: ⁊
alia ſit ꝯplo vni° ptis: ⁊ alia alterius: vna calidior ⁊ alia
fridior. ſicut p3 de corpore hūano in quo cor eſt calidū ce
rebrū fridū: ⁊ in tali corpore vna pars bene agit in aliam.
3° ꝯ ¶ 3ª ꝯ. ꝯſſtita eſt q̄ caliditas ⁊ humiditas ī eodē ſubiecto
adeq̄te nō agunt adinuicē cū ſtant ſic ꝓportionate adinui-
cem q̄ in tali ꝯplone ꝯſiſtit ꝯplo nālis ſibi in quo ſunt. p3:
qꝛ alr illud ſubm ab īrinſeco recederet a diſpoſitione ſibi
nāli: ⁊ hēret in ſe p̄n^m intrinſecū ſue mutatōis: qḋ eſt falſum.
⁊ ꝯtra dicta. falſitas maxime p3 ex eo q̄ q̄ cito ponitur ex
tra diſpōnē illā ſibi nālē redit ſeipſo ad illam q̄ntū eſt poſſe.
ergo qñ erat ſub ea nō habuit p̄n^m intrinſecuȝ reducendi ſe
Cor° ab illa. ¶ Ex his ſequiſ p̄mo ⁊ maxime ex ꝯne penultima
q̄ mixta habēt in ſeipſis p̄n^m ſue corruptiōis. Itē ſequitur
q̄ elmta nō. Itē ſequiſ q̄ ſi nō eēt corrumpēs extrinſecus
elmta manerēt perpetuo. Itē ſequiſ q̄ nō ſequitur. ille qua
litates ſunt inequales. ergo agūt in ſeinuicē. p3: qꝛ optima
diſpō cōſiſtit in inequalitate: ſed tūc vna illarum qualita-
tum nō agit in aliā ⁊ hoc per formā ſubalem ipſius mixti
cui illa diſpō eſt nālis ⁊ cōueniens. Itē ſequiſ q̄ mixta ethe
rogenea minus in etherogeneitate partium in quantitate
ſunt magis duratiua: ſicut lapides ⁊ hmōi. Item ſequitur
q̄ mixta magis etherogenea etherogeneitate ptiuȝ in q̄li-
tate ſunt minus duratiua. p3 hoc ex predictis. ¶ Ad rō-
nes. p3 ex dictis quid ſit reſpondendum. Qō. iij.

Queritur Utruȝ elmta ſint q̄tuor ⁊ non plura: nec pauciora. Et breui
ter ꝓpter remouere aliqua dubia ſeu cauilla-
tiones logicales qḋ oȝ itelligi. vtrū ſint quat-
tuor termini diſtincti ſignātes ola elmta. quoꝝ
nullus coincidat in ſignando idē elmtū: ⁊ nō plures nec pau
ciores: nō coincidētes cū aliquo iſtoꝝ quatuor in ſignādo
idē elmtum. Et ſilī modo debēt intelligi tituli q̄ōnū q̄bus
queritur de numero p̄ncipioꝝ reꝝ nālium vel de numero
p̄dicabilium vel de numero p̄dicamētoꝝ vel cōſimiliuȝ.
p^m ¶ Et arguitur p̄mo q̄ nō ſint niſi duo: qꝛ elmtū dr ex quo
5. me. 4. ſit aliquid cum inſit: ſȝ qꝛ talia non ſunt niſi duo p̄n^a mā ⁊
forma poſtq̄ vocata elmta non manēt i mixto: prout pri°
2^m dictum eſt. ergo ⁊c. ¶ Scḋo ſolū ſunt due differentie cor-
poꝝ ſimplicium. ergo videſ q̄ ſolū ſint duo elmta. ꝯña p3
poſtq̄ elmta dr̄ corpora ſimplicia. añs p3. naȝ ſolum ſunt
iſte due differentie graue ⁊ leue. nam omne corpus ſimplex
3^m eſt graue vel leue. ¶ Tertio probatur q̄ ſint ſex: qꝛ q̄tuor
ſunt vocata elmta. ſ. aqua. terra. aer. ignis: ⁊ cum hoc vltra
4^m probatum eſt q̄ ſunt duo principia mā ⁊ forma. ¶ 4° tot
ſunt elmta quot ſunt drie corpoꝝ ſimplicium: ſed ille ſūt ſex
ſcȝ caliditas. frigiditas. hūiditas. ſiccitas. grauitas. ⁊ leui-
5^m tas. ¶ Quinto arguiſ ſic. tot ſunt elemēta quot ſunt com
binationes qualitatū primarū tangibiliuȝ: ſed ille ſunt ſex.
ſ. caliditas cū ſiccitate. ſcḋa caliditas cum humiditate. ter-
tia friditas cū hūiditate. q̄rta friditas cum ſiccitate. q̄nta
caliditas cum frigiditate. ſexta humiditas cum ſiccitate.
6^m ¶ Sexto vr̄ q̄ ſint q̄nq3: qꝛ q̄nq3 ſunt corpora ſimplicia
ſ. quatuor vocata elmta ⁊ celū: celū. n. eſt q̄ntuȝ corpus ſim
1. c. 22. plex. vt p3 per Ariſto. p̄mo celi. ¶ Septio arguiſ ſic plu-
res ſunt orbes celi ⁊ motores q̄ quatuor. ergo plura debēt
eē elementa q̄ quatuor. añs cōmuniter cōceditur: ſed cō
ſequētia p3 ex eo q̄ quilibet planetaꝝ de vno orbe dicit eē
8^m de natura vnius elemēti. ¶ Octauo plures ſunt līe q̄ q̄t-
tuor. ergo ⁊ plura elemēta q̄ quattuor. ꝯña p3: qꝛ līe dicun
tur elementa ſillabarū. antecedens eſt notum de ſe.

In oppoſitū eſt Ariſto. in iſto ſecūdo vbi ſȝ cō binationes q̄tuor p̄marum q̄lita-
tum que ſunt caliditas frigiditas ⁊c. principales ponit eē
quattuor elmta ſpē diffa ⁊ nō plura neq3 pauciora: eo q̄ tot
combinationes quattuor primarum qualitatum ſunt poſ
ſibiles ⁊ non plures nec pauciores.
¶ In iſta q̄ōne. p̄ videndū eſt qḋ eſt elmtū. 2° vnde ſuma
tur numerus elmtoꝝ. 3° quot ⁊ qualiter ſunt elementa.

p^m no^m **Quantum** ad p̄mū ſciendū eſt q̄ elmtum dicif ab hyle. vñ hyle eſt idem q̄ prima mā. vñ
verſificator. Dicere qḋ ſit hyle nō eſt dcm̄ pue^is: ⁊ dr̄ elm-
tum quaſi ylemētū. Sȝ ſic mutaſ ly. e. cā melioris ſoni. vñ
ex hoc p3 q̄ ꝓpriſſime mā p̄ma ſoluȝ dr̄ elmtū: ſed vocata
elmta que ſunt ignis aq̄ ⁊c. dr̄ elemēta reſpectu mixtorū:
nō eo q̄ qualitas ipſoꝝ vel ipſa maneāt in mixto: ſed quia
qualitates ſiles qualitatibus elmtoꝝ ſunt in mixto: ad cu-
ius gñonē oportuit cōcurrere elmta vel vocata elmta me-
diate vel īmediate. Aliter pt̄ dici quaſi elmtatū: ꝓpter hoc
q̄ mixta eleuanſ ⁊ formanſ ex elementis mō quo dicebaſ:
vel pōt dici elemētū q̄ſi alimētū: qꝛ elmtis aluñſ mixta: licet
non īmediate ſed mediate. Pōt ergo eē vna deſcriptio ele
mēti: elemētū eſt qḋ in reſolōne corpoꝝ inuenitur vltimū:
⁊ in generatione ipſoꝝ inueniſ p̄mum. Et ſi ly corpoꝝ nō
reſtringatur. tunc hec deſcriptio ſolum conuenit materie
prime: quia ſolum materia eſt que in generatione corpo-
rum ſimpliciter reperitur primum: ⁊ in reſolutione eorum

dʒ inueniri vltimū. Sed ſi ly corporum reſtringitur per ly
mixtoꝝ. hec deſcriptio pōt cōpetere. ſic vocatis eſtis. vnde
in generatione corporū mixtorū ex eſtis. eſta inueniūtur
prima: ⁊ in reſolone vltima. ⁊ iō ſicut lre dn̄r prima eſte di
ctionum: ⁊ ſyllabe ſecunda: ita corporuʒ mixtorū genera-
bilium ⁊ corruptibilium pmū eſtum dī pma materia. ſʒ
ſcōa elemēta ſūt vocata eſta a vulgo: que ꝓpter hoc a vul-
go vocantur eſta: q2 vulgus nō percipit mām pmā prio-
rem: imo credit iſta quatuor corpora ſimplicia eſſe prima
p elementa ſimplr. ¶ Alia pōt eſſe deſcriptio eſti: eſtū eſt
in qō diſſoluunt corpora: diſſolō aūt eſt triplex. q̄daʒ eſt in
partes integrales. Et ſic Democritus intellexit corpora re
2 ſolui in eſta. i. in corpora atho(ma): alia aūt in ptes eſſentia-
les coextenſas ⁊c. ⁊ ſic dicim⁹ reſolutionē mixti eſſe in ma
3 teriam ⁊ formaʒ tāq̄ʒ in eſta. 3ʼ eſt in partes coextenſas
ſm ſilitudinem ⁊ virtutem: ⁊ talem dicimus eſſe in q̄tuor
vocata eſta que nō manent in mixto: tn̄ ex eis bene genera
2ᵐ noᵐ tur mixtum: ⁊ ecōuerſo: eo mō quo dictuʒ eſt. ¶ Notādū
eſt ꝙ partes eēntiales ſunt duplices. quedā dn̄r coextenſe
⁊ nō manēt ſeparate: ⁊ oēs gn̄abilis ⁊ corruptibilis itrant
eſſentiam: ⁊ ſic mā ⁊ forma dn̄r partes eſſentiales: ⁊ iſte in
veritate ſunt eſta: veruʒ tn̄ materia: ex eo ꝙ ipſa ſuppo-
nitur gn̄ationi: ⁊ manet poſt corruptionē illius: cuius eſt
mā: forma vō non. Alie dn̄r partes eſſentiales que poſſunt
ſeparate eſſe: ⁊ talia dn̄r eſta ſecūda. ſicut ſūt aer ignis ⁊c.
3ᵐ noᵐ ¶ 3ʼ notandum eſt ꝙ iſta eſta ſecūda inter corpora actu
exiſtentia ſunt maxime ſimplicia: ⁊ ex his cōſtituitur mun
dus tanq̄ʒ ex partibus integralibus vna cum celo: qō eſt ēt
4ᵐ noᵐ vnum corpus ſimplex quinta ſimplex eſſentia. ¶ Sed no
tādū eſt ꝙ alr eſta dn̄r ſimplicia ⁊ alr quinta eſſentia. vn̄
quinta eſſentia dicit ſimplex tam per priuationem cōpoſi-
tionis ex mā ⁊ forma q̄ʒ per ꝓuationeʒ ꝯpōnis ex ꝯrietate:
vocata aūt eſta nō ſunt ita ſimplicia. vn̄ q̄ölibʒ ipſoꝝ eſt
cōpo(ſitum) ex mā ⁊ for(ma): ſʒ dn̄r ſimplicia per ꝓuationē cōpoſitio
nis ex ꝯrietate. vn̄ in vno eſtoꝝ ſunt qualitates contrarie
nālīter. vn̄ ſi in aq̄ eſt caliditas: ⁊ frigiditas ineſt ei violen-
te. Ex his pʒ quo mō intelligitur ꝙ mixta reſoluunt in ele
mēta: ⁊ ſilr qd ſit eſtū: ⁊ ſilr q̄liter equiuoce vtimur aliqñ
iſto termino eſtum: ⁊ ſimiliter vnde dicatur eſtum.

pᵃ 2 **Quātum** ad ſecūdū ſit pma ꝯ. nūerus eſtoꝝ ſumi
tur a numero pmarū q̄litatū que ſunt ca-
liditas frigiditas ⁊c. pʒ: q2 ex quo ille qualitates dn̄r pme:
⁊ ſic ex quo vocata eſta dn̄r pma reſpectu mixtoꝝ: nume
rus eoꝝ dʒ capi penes numerū illarū qualitatū. vnde ca-
pitur ſic ꝙ igni ineſt pmo caliditas: ⁊ aeri humiditas: aq̄
friditas: ⁊ terre ſiccitas. ¶ 2ʼ q2 ſm actionē ⁊ alterationeʒ
ipſoꝝ quatuor q̄litatū adinuicē fiūt mixta ⁊ ſʒ aliā ⁊ aliā
2ᵃ 2 cōmixtioneʒ alia ⁊ alia mixta. ¶ Scōa ꝯ. nūerus eſtoꝝ
nō dʒ capi penes numerū alioꝝ qualitatū: quātis ſint cō-
trarie. pʒ: q2 nec alie ab his ſunt pme. mō q2 vocata eſta
dicuntur eſſe prima corpora: intelligendo eo modo quo di
ctum eſt: ſequitur etiam ꝙ non ſunt alie ⁊ alie qualitates
prime. patet ex prima queſtione huius ſecundi.

Quantū ad tertium ſciendū primo. ꝙ pmarū q̄lita
tum, que ſunt caliditas. frigiditas ⁊c. nun-
quā aliqua earū reperit ſe ſola: ſed ſemper ad vnā conſequi
tur alia: ita ꝙ ad actiuā paſſiua. vn̄ nūq̄ʒ reperitur calidi-
tas niſi cum ea ſit humiditas vel ſiccitas: nec vnq̄ʒ reperit
frigiditas: niſi ſecum ſit humiditas vel ſiccitas. ¶ Ex hoc
pʒ ꝙ nō valet dicere. 8. eē eſta: quoꝝ vnū hēret ſolā cal-
ditatem: aliud ſolā frigiditateʒ ⁊c. vocata elementa.

pᵃ 2 **Tunc ſit** pma ꝯ. nō eſt ponendū ꝙ tm̄ ſit vnuʒ ele-
mentuʒ ⁊ nō plura. ꝓbat: q2 ſi ſic nō repe-
rire aliqua cōtrarietas: aliter. n. nūq̄ʒ deleret: ſed illa ineſt
ſibi ratione qualitatū eſtarium: ⁊ cū in vno eſto non repe-
rietur aliqua qualitas in qualitatib⁹. ſequitur ꝙ nulla re-
peritur ꝯtrarietas ſi eſſet vnum eſtum ſolum ſic ꝙ nō plu
ra. ¶ Scōa ꝯ. nō eſt ponēdū ꝙ ſint tm̄ duo eſta ⁊ nō plu 2ᵃ 2
ra. probat: q2 ſi ſic. tunc illorū vnuʒ oporteret eſſe calidū
⁊ humidū vel frigidū ⁊ ſiccum: vel econuerſo. ſ. calidum ⁊
ſiccum: vel frigidum ⁊ humidū: ſed ſi ſic eſſet. tunc illa ele
to mutuo ſe corrūperent: ⁊ ſic non haberemus aliud elemē
tum. ꝯña tenet. poſt q̄ʒ illa duo eſſent cōtraria ſm ambas
eorū qualitates. ¶ 3ʼ ꝯclo. nō eſt ponēdū ꝙ ſint 3ʼ ⁊ non 3ᵃ 2
plura: q2 ſi ſic. tunc duo eoꝝ eſſent cōtraria ſm ambas q̄li
tates: ⁊ tertium haberet ſimboluʒ cū vno illorum: ⁊ ſic il-
la duo habentia ſimbolū ſatis cito tertium corrumperent.
¶ Ex his ſequitur quarta ꝯ. ꝙ ad minus opʒ eē quatuor 4ᵃ 2.
eſta ſi perpetuo debeant ma(ne)re eſta: ⁊ ſi res debent ſe ha-
bere: ſicut modo ſe habēt quo ad earum generationē ⁊ cor
ruptionem ⁊ alias proprietates eis cōicantes. ¶ Quinta 5ᵃ 2
ꝯcluſio. eſt ꝙ quatuor ſunt eſta ſpecifice diſ(tincta) ⁊ nō plura.
probatur: q2 quatuor ſunt cōbinationes quattuor qualita
tum compoſſibiles ⁊ nō plures. ergo qō vera. ꝯña tenet
ex eo ꝙ numerus pmorū corpoꝝ generabiliuʒ ⁊ corrupti
bilium dʒ accipi ſm numerum compoſitionum quattuor
qualitatū adinuicē: ſm quarū actionē ⁊ paſſioneʒ ſunt ge
nerationes ⁊ corruptiones. añs pʒ. naʒ prius dicebatur ꝙ
cōbinationes primarū qualitatum que ſunt calidītas ⁊c.
poſſent imaginari ſex modis. quorū duo ſunt impoſſibiles
que ſunt calidi cum frigido: ⁊ humidi cū ſicco: ⁊ relique
quattuor ſunt poſſibiles. ergo ⁊c. ¶ Sed. d. ita: imo videt Dubiuʒ
ꝙ caliditas ⁊ frigiditas ſint cōpoſſibiles. pʒ de aqua calefa
cta. ¶ Rñdet ꝙ non ſunt. ſic cōpoſſibiles ꝙ ambe inſint ei-
dem elemento: niſi vna earū inſit ei violēte. modo ſm talē
cōpoſſibilitatē non dʒ ſumi elementū diſ(tinctu)m ab alijs. ¶ Et
confirmatur: q2 quattuor ſunt qualitates prime ſpecifice
diſ(tincte) ⁊ non plures. ergo tot debent eſſe elementa ſpecifice di
ſtincta ⁊ non plura. añs pʒ ex prius dictis: ⁊ ꝯña lʒ ex eo
ꝙ cuilibet eſto ineſt primo vna de qualitatibus primis: ⁊
quod ineſt vni primo non ineſt alteri primo.

Ad rationes ¶ Ad pmā de mā ⁊ forma dictū Ad pᵐ
eſt: ex eo ꝙ ſolū hic itelligit ō eſtis
q̄ ſunt corpora ſimplicia gn̄abilia ⁊ corruptibilia ſeorſuʒ
exiſtere potētia. mō talia nō ſunt mā ⁊ forma. ¶ Ad ſcōaʒ Ad 2ᵐ
qñ dr̄ due ſoluʒ ſūt dr̄ie corpoꝝ ſimpliciū: veꝝ eſt gn̄ales:
ſʒ nō ſpecifice. vn̄ adhuc vlterius leue ſubdiuidit: ⁊ ſilr gra
ue: in tn̄ ꝙ per talē diuiſionē inueniunt quatuor corpora
ſimplicia gn̄abilia ⁊ corruptibilia que ſunt dicta elemēta.
¶ Ad tertiuʒ qñ dr̄ ⁊c. quō ſit dōm pʒ ex rñſione ad pmū. Ad 3ᵐ
¶ Ad q̄rtaʒ dico ꝙ q2 grauitas ⁊ leuitas nō ſunt q̄litates Ad 4ᵐ
actiue alterabiliū: ſʒ motiui localiū: penes grauitatem ⁊ le
uitatem non ſunt eſta capienda pncipaliter: pp̄ hoc ſolū
dʒ capi penes q̄litates q̄ ſunt actiue alterabilium: q2 tales
ſunt actiue gn̄abilium ⁊ corruptibiliū. ¶ Ad q̄ntā dico ꝙ Ad 5ᵐ
verū eſt ꝙ tot ſunt quot ſunt cōbinationes q̄litatū prima-
rum poſſes: quarū quelibet ineſt nālīter ⁊ non violente illi
cui ineſt. mō ille cōbinationes ſunt q̄tuor ⁊ nō plures. ſicut
dictū eſt. ¶ Ad ſextam dico: ꝙ ſolū in ꝓpoſito eſt ſmo de ad 6ᵐ
corporibus ſimplicibus ⁊ gn̄abilibus ⁊ corruptibilib⁹. mō
de numero illoꝝ nō eſt cedū. ¶ Ad ſeptimaʒ qñ dr̄. plures Ad 7ᵐ
ſunt orb ⁊ ⁊c. negat ꝯña. Pro quo aduertēdū ē ꝙ in iſto
mundo tres pñt imaginari quaternitates: quaꝝ prima ter
minatur incluſiue ad ignē. ſcōa aūt terminat incluſiue ad
ſolē: ⁊ 3ʼ terminat incluſiue ad vltimā ſperā. pma quaterni
tas eſt terra. aqua. aer. ignis. ſecūda eſt luna. mercurius. ve
nus. ⁊ ſol: ita ꝙ in iſta quaternitate luna cōperatur terre:
mercurius aque: venus aeri: ⁊ ſol igni. tertia quaternitas ē
mars. iuppiter. ſaturnus ⁊ octaua ſpera: ita ꝙ in iſta qua-
ternitate. mars comparat igni. iuppiter aeri. ſaturnus aq̄.
octaua ſpera terre: ita ꝙ ſm iſtam triplicem quaternita-
tem terra eſſet inſi(mu)m ⁊ ſupre(mu)m. Ex hoc patet ꝙ non oportet

lot eſſe elemēta quot ſunt orbes·poſtq̄ꝫ plures orbes cōpa
Ad 8ᵐ rāt̄ bñ ꝛ aſſimilant̄ vni elemēto. ¶ Ad vltimā pꝫ ꝙ ſolū
capit̄ hic elītum prout extendit ſe ad plures cor⁹ actu exi/
ſtētia gñabilia ꝛ cōruptibilia adiuicē alterabilia. Qō. IIII.

6ᵐ **Queritur** Utrū ignis ſit ꝑ calidus aer.
ꝑ hūidus. aq̄ ꝑ frigida. ꝛ ter
ra primo ſicca. ¶ Et arguitur ꝑmo ꝙ nō. nā
ſi ſic. ſequitur ꝙ ignis ꝛ aq̄ eēnt cōtraria: ſilr
aer ꝛ terra: quod eſt falſum: ꝛ ꝯñtia nō eſt de
ſe. ex eo ꝙ ꝑmo calidū ꝯriat̄ ꝑmo frido: ꝛ ꝑmo humidum
ꝑmo ſicco. falſitas cōſequentis ꝓbat̄: ex eo ꝙ ſeqt̄ ꝙ ſubē
eſſent adinuicē ꝯrie. modo hoc eſt falſum. nā per Ariſto.
in ꝑdicamentis ſubē nihil ē ꝯriū. ꝯñtia tꝫ ex eo ꝙ qᵒlibet
Confir' eltoꝝ eſt ſubā. ¶ 2ᵒ ꝯfirmat̄ idē. nā ſi illa eēnt ꝯria. ſequit̄
ꝙ ipſa eſſent apta nata ſucce⁹ ſibīuicē in eodē ſubīo exi
ſtente i actu eno ꝑ ſe ſubſiſtēs. mō h̄ eſt falſum: q2 non idē
ens manens idē noīe ꝛ diffōne pōt ꝑmo eē ignis poſtea aq̄
ꝯña tꝫ ꝑ vnā ꝯditionē ꝯrioꝝ. ¶ 3ᵒ vnū eſt vni tantū ꝯriū.
mō ignis ꝯriat̄ terre: q2 ignis eſt calid⁹ ꝛ terra frigida: nō
ergo ꝯriat̄ aque. ¶ 4ᵒ vr̄ ꝙ ignis ꝛ terra magis ſunt ꝯria
q̄ꝫ ignis ꝛ aq̄: q2 illa ſunt magis ꝯria q̄ a ſeinuicem magis
diſtāt: ſꝫ ignis ꝛ terra magis diſtāt a ſeinuicē q̄ꝫ ignis ꝛ aq̄
2ᵐ ſic pꝫ i ſitu nāli eltoꝝ. g̃ ꝛc. ¶ 2ᵒ ad ꝑm̄ ſupponit̄ ꝙ eadē
qualitas in ſpē ineſt eq̄ ꝑmo duob⁹ eltis. tūc ſic. terra eſt
ꝑmo frida. g̃ nō aq̄. ꝯñtia tꝫ ꝑ ſuppōnē. añs pꝫ. nā hoc vr̄
eē ꝑ fridū qᵈ maxie diſtat a fonte calidoꝝ: ſed ſic eſt de ter
ra: q2 maxie diſtat a celo qᵈ eſt ꝓductiuū caloris in iſtis in
3ᵐ ferioribus. ¶ 3ᵒ ꝑ effect⁹ debemus arguere cās: ꝛ cū denſi/
tas ſit effectus friditatis. ſequit̄ ꝙ illud qᵈ eſt maxie den/
ſum ſit ꝑmo fridū: ſed terra eſt maxime dēſa. g̃ ipſa ē ꝑ fri
4ᵐ gida. ¶ 4ᵒ illud qᵈ nō eſt ꝯiūctū alicui elīto calo. vr̄ ꝙ
ſit magis ꝛ ꝑ fridum q̄ꝫ illud qᵈ eſt ꝯiūctū alicui calo: ſed
5ᵐ terra nō eſt ꝯiūcta alicui elīto calo. ſ. aeri. g̃ ꝛc. ¶ 5ᵒ videt̄
ꝙ aq̄ ſit magis hūida q̄ꝫ frida: ꝓpter hoc ꝙ hūiditas ineſt
aque inſeꝑabiliter. friditas āt ineſt aque ſeꝑabiliter. pꝫ q2
q̄tūis aq̄ bñ caleſiat: adhuc tñ manet hūida.

2 ge. 23. **In oppoſitum** eſt Ariſtote. hic textu primo. capitulo. 3.

¶ In iſta qōne. ꝑmo videndū eſt de illo de quo tangebat̄ in
ꝑmo arg⁹. ſ. de ꝯrietate eltoꝝ. 2ᵒ vidēdum eſt de q̄ſito.

pᵒ ſuppō **Quantū** ad ꝑm̄ ſupponit̄. ꝑmo ꝙ ad hoc ꝙ aliq̄ di/
cant̄ ꝯria reqrit̄ ꝙ apta nata ſint ſuccedē
ſibīuicē in eodē ſubīo in actu hoc eſt in eodē ꝯpoſito ex
pᵒ ꝯ̃. mā ꝛ forma. ¶ Tūc ſit ꝑma ꝯ̃. elīta bñ ſunt ꝯria ſm̄ coꝝ
qualitates nāles. pꝫ. nā q̄litates eltoꝝ nāles ſunt calidi
tas friditas hūiditas ꝛ ſiccitas. grauitas leuitas. raritas:
denſitas: ſed mō hꝫ q̄litates ſunt ſibīuicem ꝯrie: nō ſingu
le ſingulis: ſꝫ determinate determiatis. Sꝫ q2 q̄litates nā/
les eltoꝝ ſunt duplices: quedā motiue localiter. ſicut grui
tas leuitas: q̄dam aūt alteratiue: ſicut caliditas ꝛ frigidi
2ᵒ cōcl̄o. tas. ¶ Tūc ſit 2ᵒ ꝯ̃. ꝙ ignis ꝛ terra magis ꝯriant̄ adinui
cem quo ad q̄litates motiuas localr̄ q̄ꝫ ignis ꝛ aq̄. pꝫ: q2
ignis ſimplr̄ leuis: ꝛ terra ſimplr̄ grauis: aqua aūt eſt leuis
ꝛ grauis ſm̄ qd: q2 eſt leuis reſpectu terre: ꝛ eſt grauis re/
3ᵒ ꝯ̃ ſpectu aeris ꝛ ignis que ſibi ſupeminēt. ¶ 3ᵒ ꝯ̃ ē. ꝙ ignis
magis ꝯriat̄ aq̄ q̄ꝫ terre quo ad q̄litates alteratiuas. pꝫ: q2
ignis ꝛ aq̄ ꝯriant̄ ſm̄ ambas q̄litates alteratiuas: ex eo ꝙ
ignis ē calidus ꝛ ſiccus: ꝛ aq̄ eſt frigida ꝛ hūida: ſꝫ ignis
contrariatur terre ſolum ſm̄ vnā qualitatem alteratiuā. ſ.
ſm̄ caliditatē: ꝛ nō ſꝫ aliā: ex eo ꝙ ignis ꝛ terra cōicant in
ſiccitate: ꝛ q2 Ariſt. cōſiderat hic elementa ſm̄ ꝙ ſunt ge/
T. c. 23. nerabilia ꝛ corruptibilia. ideo dicit h̄ illa magis cōtrariā
tur que cōtrariantur ſm̄ qualitates alteratiuas q̄ꝫ que cō/
trariant̄ ſm̄ qualitates motiuas localr̄. Et ſic dicit hic ꝙ
ignis magis cōtrariat̄ aq̄ q̄ꝫ terre. Sic ergo viſum eſt quo
elīta contrariantur ſm̄ qualitates eorum naturales.

Sed tunc reſtat difficultas. vtrum elīta ꝯrientur ſm̄
coꝝ ſubās. ¶ Pro quo ſit ꝑma ꝯ̃. ꝙ ele pᵒ ꝯ̃
mēta nō ꝯriant̄ ſm̄ coꝝ mās. pꝫ ꝑ diffōnē ꝯrioꝝ. ¶ 2ᵒ ꝯ̃. 2ᵒ ꝯ̃
ꝙ nec elīta ꝯriant̄ ſm̄ coꝝ formas ſubāles. pꝫ ꝑ ſuppōnē
que dicit ꝙ ad hoc ꝙ aliq̄ ꝯrient̄ reqritur ꝙ pñt ſibīuui/
cem ſuccedere in eodē ſubīo in actu. h̄ eſt in eodē cōpoſito
ex mā ꝛ forma: ſed ſic nō eſt de formis ſubālib⁹ elītorum
pꝫ: q2 non eſt poſſe ꝙ in eodē cōpoſito ex materia ꝑma ſit
forma ſubālis ignis: ꝛ poſtea forma ſubālis aque. nam il
lud cōpoſitū vel eſſet elītū vel mixtū: nō mixtū: q2 forme
ſubāles eltoꝝ nō manēt in mixto. ſicut dictū eſt. propter
hoc ꝙ oporteret ꝙ idē elītū eſſet ꝑmo ignis ꝛ poſtea aq̄.
modo hoc eſt falſuꝫ vt notū eſt de ſe: q2 ꝟuis. n. ex igne bñ
poſſit gñari aq̄: nō tñ propter hoc idē elītū ꝑmo eſt ignis
ꝛ poſtea aq̄. ¶ 3ᵒ ꝯ̃ eſt ꝙ elīta non ſunt ꝯria ſm̄ coꝝ. ſub 3ᵒ ꝯ̃
ſtantiā. pꝫ: q2 nec ſm̄ coꝝ mām. per ꝑmam ꝯcluſionē: nec
ſm̄ coꝝ formam ſubālē: per ſecūdā. ergo ꝛc.

Quantum ad ſcōm ſit ꝑma ꝯ̃. vniuſcuiuſq; elītorum pᵒ ꝯ̃
ineſt ꝑ vna q̄litas. pꝫ h̄ ꝑmo: q2 cuiuſ
libet elīti forma ſubālis eſt ſimplex tam ſubālr̄ q̄ꝫ in vir/
tute. ergo vr̄ ꝙ ſolū determinet ſibi vnā q̄litatē que ineſt ſi
bi ꝑ. lꝫ enim determinet ſibi duas: nō tñ eque ꝑ. ꝯña videt̄
nota. añs pꝫ. nam per hoc forma ſubālis elemēti dīt a for/
ma ſubāli mixti: lꝫ. n. forma ſubālis mixti ſit ſimplex ſub
ſtantialiter: nō tñ eſt ſimplex virtualr̄: ſicut pꝫ de diuerſis
mixtis: vt de herbis ꝛ lapidibus ꝑcioſis: quibus inſunt di
uerſe virtutes rōne formarū ſubālium ipſoꝝ. ¶ 2ᵒ ꝯ̃. igni 2ᵒ ꝯ̃
ineſt ꝑmo caliditas. pꝫ: q2 ignis inter alia elemēta eſt no/
biliſſimū: cuius ſignū eſt: q2 locatus eſt ſup loca alioꝝ ele
mentoꝝ: ꝛ cū caliditas inter q̄litates actiuas ſit nobiliſſi
ma: cuius ſignū eſt eius maxima actiuitas. vr̄ ꝙ ipſa pri/
mo inſit igni. ¶ 3ᵒ ꝯ̃. aer eſt ꝑ humidus ꝓbatur. nā aliqua 3ᵒ ꝯ̃
q̄litas ineſt ſibi ꝑ. per primā ꝯ̃nem: vel ergo caliditas vel
humiditas. ꝓbat̄: q2 aer eſt calidus ꝛ humidus: ſed non
caliditas: q2 illa ineſt ꝑ igni. per ſecundā ꝯ̃nem. ergo relin
quitur ꝙ humiditas. ꝯña tꝫ ex eo ꝙ aer nō hꝫ aliq̄ꝫ quali
tatem de qualitatibus actiuis q̄ꝫ caliditatē ꝛ humiditatē:
ex eo ꝙ nulla q̄litas poteſt ineſſe eque ꝑmo duob⁹ elemen
tis. ¶ Quarta ꝯ̃. frigiditas ineſt ꝑ aque. pꝫ: q2 ſibi inſunt 4ᵒ ꝯ̃
frigiditas ꝛ hūiditas: vel ergo ſibi ineſt ꝑ frigiditas ꝛ hꝫ
propoſituꝫ: vel humiditas ꝛ hoc non: q2 illa ineſt ꝑ aeri ꝑ
precedētē ꝯ̃nem. ¶ Quinta ꝯ̃. terre ꝑ ineſt ſiccitas. pꝫ: q2 5ᵒ ꝯ̃
ſibi inſunt ſiccitas ꝛ frigiditas: vel g̃ ineſt ſibi ꝑ ſiccitas: ꝛ
habet̄ propoſitū: vel ſibi ineſt ꝑmo frigiditas: ꝛ hoc non:
q2 illa ineſt aque. per precedētē concluſionem.

Sed reſtat dubitatio quō intelligit̄ ꝙ igni ineſt
ꝑ caliditas. vtrū h̄ intelligat̄ in cōpa/
ratione ad alia elīta vel in ordine ad aliā q̄litatē. ſ. ſiccita/
tem: ſic ꝙ ſit ſenſus. ignis eſt ꝑus calidus q̄ꝫ aliqᵈ alioꝝ
eltoꝝ: ꝛ cuius caliditas eſt cā caliditatis: ꝙ alia ſunt ca/
lida: vel ꝙ igni prius ineſt caliditas q̄ꝫ ſiccitas hoc eſt ꝙ
ignis de nā ſua determinat ſibi caliditatē: ꝛ ꝙ 2ᵒ cōſequa/
tur ſiccitatē. ¶ Ad hoc rñdet̄ ſm̄ intētionē Ar. ꝙ hoc T. c. 23.
dꝫ intelligi ꝙ igni ꝑus ineſt caliditas q̄ꝫ ſiccitas: ꝛ aeri ꝑ/ ꝑt
us humiditas q̄ꝫ caliditas: ꝛ aque prius friditas q̄ꝫ humi
ditas: ꝛ terre ꝑus ſiccitas q̄ꝫ friditas. ¶ Sꝫ ꝓ plenioꝛ in Nōndū
tellectu nōn̄ ē ꝙ illud dꝫ itelli de calitate ꝛ ſiccitate v̄tua
libus. vñ aliq̄ ſunt bñ calā actualr̄: ꝛ tñ ſunt frida v̄tualr̄.
verbi grā. ſic aq̄ calefacta. ſilr̄ aliq̄ ſunt bñ frigida actua
liter: ꝛ tñ ſunt calā v̄tualr̄: ſic pip̄ ꝫinꝫiber ꝛ hꝫ. vñ q̄ꝫuis
aliqs potaret aquā calidā nō pp̄ hoc ꝯfortaret̄ eius caloꝛ
ꝙ tñ bñ cōtingeret ſi potaret vinū frigidum. Et ſic quan/
uis vinū ſit actualiter frigidū tamē eſt virtualiter calidū.
Ex iſto poſſunt ſolui alique rationes facte.

Ad rōnes ¶ Ad primā pꝫ. ex ꝑ arti⁹ ſed ibi erat
vna de diſtātia que erat iſta: magis di/

ſubalis aque nõ põt manẽ illa frigiditas eſt inteñſiſſima: ⁊ ſic concedẽdum eſt: ⁊ eẽ verum q aduerſarij reputãt falſũ: q frigiditas ſub qua poterat gñari forma ſubalis ignis eſt imediata frigiditati ſub qua põt maˡᶦ forã ſubalis aq̃. Ex quo ſolutũ eſt q̃rtum motiuũ opinionis cõtrarie ⁊c.

pm ¶ Pro iſta opione ponã aliquas rõnes. quarum pma ſit iſta: non eſt neceſſarium in ĩtẽſiõe ⁊ remiſſione qualitatum formas ſubales elmtorũ intẽdi ⁊ remitti. ergo forme ſubales elorũ nõ debẽt poni inten ⁊ remiſ. Ↄñtia tꝫ per illos de opione Ↄria: credũt. n. qualitates elmtorũ nõ poſſe intẽdi ⁊ remitti abſqꝫ intẽſiõe ⁊ remiſſione formarum ſubſtãtialium. añs pꝫ ſcðm modum imaginãdi iam poſitum.

2m ¶ Secũdo ſi ad remiſſionẽ caliditatis aeris forma ſubalis aeris remittiť: ⁊ ꝓportionabilr gradus forme ſubalis aq̃ vel terre introducunť. ſequiť q in hyeme: cum aer ſit valde notabilr remiſſus in calitate: ⁊ nobilr intẽſus in fridit ate: notabilr forma ſubalis aeris dẽret eẽ remiſſa ⁊ forma ſubalis aque vel terre itroducta: ⁊ ſic magis in hyeme appareret eſſe aqua vel terra q̃ȝ aer. ex quo magis eſt fridus q̃ȝ calidus. ⁊ ꝓportiõalr: cuȝ ſic forma ſubalis eius remittiť: ⁊ alia forma introduciť. ſimilr videmus terram notabilr calefieri: ⁊ adhuc maˡᶦ ſm eandẽ ſubam: qð non eſſet ſi ad remiſſionẽ ſue friditatꝫ forã eius ſubalis remitteret.

3m ¶ Tertio ſi eẽnt interˡᶦ ⁊c. ſequiť q vnus ignis eẽt magis ignis q̃ȝ alius: ⁊ aliquãdo vna vice eẽt magis ignis q̃ȝ alia vice: ſiĩt q forma eius ſubalis aliquãdo eſſet intẽſior ⁊ aliquãdo remiſſior. vñ ſicut for. aliquãdo eſt magis calidus ⁊ aliquãdo minus: ꝓpter hoc q eiꝰ caliditas aliquãdo eſt intẽſior ⁊ aliquãdo remiſſior: ita etiam ignis ꝑ ſuaȝ formã ſubſtãtialem ꝑ quã eſt ignis: aliqñ eẽt magis ignis: ⁊ aliqñ minus: ſi illa forma eẽt intẽſibilis ⁊ remiſſibilis: ſꝫ Ↄñs eſt falſum: ex eo q termini de ꝑdicamẽto ſubẽ: de quorũ numero eſt hic terminus ignis: vel hic terminꝰ aq̃ non ſũt verifiˡᶦ de aliquo aliquãdo cũ hoc aduerꝰ magis ⁊ minꝰ.

4m ¶ Quarto ſeqtur q alteratio elmtorũ adiuicẽ non poſſet fieri ſine gñione ⁊ corruptiõe ſubali. pꝫ hoc: ex eo q calitas ignis nõ poſſet remitti niſi pars forme ſubſtãtialis corrũperetur: ⁊ pars alterius forme ſubalis gñaretur.

Ad pm **Quantum** ad tertium reſtat ſoluẽ motiua opionis contrarie. ¶ Ad pmũ: q̃ pro illo ſupponiť elemẽta maˡᶦ formalr in mixto: expectandum eſt de hoc vſqꝫ ad q̃ſtionẽ ſeq̃ntẽ imaˡᶦ. ¶ Ad ſcðm quãdo diciť q q̃litates intẽdunť. ergo ⁊ forme. negať conſequẽtia: ⁊ quãdo dr. intẽſio ⁊ remiſſio in effectu arguũt intẽſionẽ ⁊ remiſſionẽ in cauſa: dico q non in q̃libet cauſa. vnde ſimilr bñ ꝓbareť q pma cauſa eẽt inteñˡᶦ ⁊ remiſſibilis. vñ aliquãdo accidit intẽſio ⁊ remiſſio ꝓp meliorem vel peiorẽ diſpõnẽ ſubti: vel propter aliquid huiuſmodi. abſqꝫ hoc q aliqua ſubſtãtia intendatur vel remittatur.

Ad 2m

Ad 3m ¶ Ad tertiuꝫ dico q q̃litis oẽs gradus q̃litatis ſunt eiuſdẽ rõnis ſubalis: nõ tamẽ eiuſdẽ rõnis accñtalis: ⁊ talis diuerſitas bñ facit: q̃ ſub aliq̃bus gradibꝰ põt maˡᶦ forma ſubalis: ⁊ ſub aliq̃bus nõ. vñ omnes ſunt eiuſdẽ rationis eẽntialis: q̃ omnes ſunt qualitates: ſed nõ ſunt eiuſdẽ rõnis accñtalis: q̃ qdã ſunt intẽſi ⁊ qdam remiſſi: ⁊ ſi illa rõ valeret: Ↄſili modo poſſet ꝓbari de forma mixti: q eſſet itẽſibilis ⁊ remiſſibilis. ſicut ꝓbatum eſt de forma ſubſtãtiali elmti. erq̃ forma mixti ſub aliq̃ q̃litate põt maˡᶦ ⁊ ſub aliqua nõ. ſicut ⁊ forã elmti. ¶ Ad q̃rtã dico: q ſolutũ ẽ.

Ad 4m

Ad 5m ¶ Ad quintuꝫ concedo: q poſſe eſt aliqd eẽ leue ſimpler ⁊ non ſimpliciter: ſi ly ſimpler eſt determinatio ſube: ſꝫ ly ſimpliciter eſt determinatio accidẽtis.

Ad pm **Ad rationes** ꝑncipales. ¶ Ad pmam dico: q bñ q̃litates elmtorũ ſm q̃ ſorme elmtorũ agunt ſunt Ↄrie. ⁊ ſic ille bñ ſunt itẽſibiles ⁊ remiſſibiles: ſed nõ forme ſubales elmtorũ. ſube. n. nihil eſt Ↄtrarium: nec ſuſcipit magis ⁊ minꝰ. ¶ Ad ſcðam dico: q gñio formarũ elorũ bñ eſt ſucceſſiua: ꝑut ſucceſſio attendiť penes ꝓductionẽ g̃dus poſt g̃dũ. vñ forma ſubalis elemẽti bñ eſt diuiſibilis in ptes q̃titiuˡᶦ: ſed nõ in partes graduales. Ad 2m

¶ Ad tertium negať añs. ad ꝓbõnẽ dr q calefacẽ ⁊ frigefacẽ nõ ſunt ꝓpe paſſiões: q̃ dicãt actuꝫ: ſꝫ frigeſciĩ ⁊ calefactũ eẽ: q̃ dicunt aptitudineꝫ: ſed iſte nec intẽdunť: nec remittuť. ¶ Ad quartaꝫ dico: q nõ eſt ĩpoſſe q aliqd ſubalr: mixtũ tñ q̃litatiue hẽat duas qualitates Ↄtrarias. quarũ vna determinat de nã ꝓpa: ⁊ alia ineſt ſibi violent. Ad 3m Ad 4m

¶ Ad quintam dico. negãdo añs. viteriꝰ dico q elmtuꝫ dr ſimpliciť vel ſubalr vel q̃litatiue ſimul: ſicut eẽt ignis calidus in ſummo: vel ſimpler ſubalr ⁊ mixtum q̃litatiue: ſic eẽt ignis remiſſus in caliditate. tunc dico ⁊ bñ cõcedo q aliqð ſimpler ſubalr: mixtũ tamẽ q̃litatiue poſſet moueri in vacuo ſucceſſiue. ſi aũt eẽt ſimpler tã ſubalr q̃ȝ qualitatiue forte nõ poſſet moˡᶦ ſucceſſiue in vacuo. de quo dcm̃ eſt. 4. phyſi. ⁊ ꝑ hoc pꝫ quid ſit dicendum ad q̃ntã rõneꝫ. Ad 5m T.c.71.

¶ Ad ſextaꝫ qñ dr gñans tm dat ⁊c. rñdeť q gñans bñ tm dat de forã q̃ ad partes eius q̃titatiuas: nõ tamẽ q̃ ad ptes eiꝰ graduales cũ nõ hẽat tales. ¶ Ad ſeptimaꝫ dico: q illa bñ arguit remiſſionẽ in q̃litatibꝰ elmtorũ: non tñ in formis eorũ ſubalibꝰ. ¶ Ad Cõmẽtatorẽ dico: negando eũ cũ ipſemet dicat alibi oppoᵐ. Ad 6m Ad 7m Ad 8m

Qõ. xix.

Queritur Utrũ elmta maneant in mixto formalr. ¶ Et arguitur pº q ſic. auctẽ Ariſt. d. Neqꝫ corrũpunť ambo neqꝫ alterũ. ſaluať. n. virtus eorũ. ideo hic q̃dẽ derelinquiť. ¶ Scðo nã ꝑ Ariſto. mixtio eſt mixtibiliũ alteratorũ vnio. mõ ſi in gñione mixti ex elmta elmta corrũperenť ⁊ nõ manerẽt. tũc deberet dici. mixtio eſt mixtibilium corrꝰ vnio: ⁊ non deberet dici alteratorum. pm T.c.84. T.c.91.

¶ 3º nam ſicut in iſta ſyllaba ab. formalr manet iſta lr̃a a. ⁊ ſilr formalr iſta lr̃a b. q̃uis vtriuſqꝫ ſonꝰ remittatur: ita vr̃ in mixto q vtrũqꝫ mixˡᶦ maneat q̃uis remiſſuꝫ. 3m

In oppoſitum eſt Ariſto. ſimplr. n. dicit alterum nõ miſceri ambo: ꝓpter hoc q vtrũqꝫ eorũ ſaluať ⁊ manet: ac ſi velit dicẽ ad hoc q aliqd altereť. req̃riť q vtrũqꝫ eorũ ſalueť nec maneat: ⁊ ſic ſequiť elmta non maˡᶦ: nec ſaluari in mixto. ¶ Scðo ſi manerẽt. ſeqť q plures forme eſſent in eadẽ mã: ſꝫ hoc eſt falſum. ſicut alibi viſum eſt. ꝓbať Ↄñtia: q̃ in eadem mã maneret forma ignis cum forma mixti de nouo genita. T.c.84

¶ In iſta q̃õne. Primo recitabo opiniones aliquas de iſta mã cũ improbationibꝰ earũ. Scðo rñdebo ad queſitum. Tertio mouebo dubia cõtra illam opinionẽ ⁊ ſoluã ipſa.

Quantum ad pm ſciẽdũ ẽ q aliq dixerũt in gñione mixti formas elmtorũ maˡᶦ abſqꝫ gñione noua forme mixti ei ſupaddita. vñ imaginabãtur q in mixº nõ eẽnt niſi forẽ ſubales elorũ: ⁊ ſm q ille aliaꝫ ⁊ aliã hẽrent ꝓportionẽ adiuicẽ: ſm hoc mixtum eẽt alteriꝰ ⁊ alteriꝰ ſpẽi. ¶ Aliq̃ aũt poſuerũt formas ſubales elementorũ maˡᶦ in mixto: ⁊ ipſis ꝑ gñione mixti ſupaddũt nouã formã: puta formã mixti. Et iſti fuerũt bipti. nam q̃dã eorũ poſuerũt formas ſubales elmtorum maˡᶦ in mixº nõ refractas: ſꝫ bñ q̃litates elmtorũ: ⁊ de iſtorum nũo fuit Auicẽ. ¶ Aliq̃ aũt poſuerũt elmta maˡᶦ in mixº formalr tñ ſm formas eorũ ſubales q̃ȝ accñtales remiſſas: ⁊ de iſtorũ nũo fuit Cõmen. q hoc ponit. 3. celi: reꝑhẽdens Auicen. poˢⁱᵗᵃᵐ formas ſubales elmtorũ eſſe itẽſibiles ⁊ remiſſibiles. pº opio 2º opio 3. ce. 67. Cõ. 67.

Contra iſtas tres opiones pono iſtas 3ˢ Ↄñnes. q̃rũ pª eſt. q in mixº ops ponẽ formam diſtinctã a formis mixtorũ. ¶ Scða Ↄ. q forme ſubales elmtorũ: nõ ſm eorũ eẽ ĩtẽſũ manẽt in mixº. ¶ Tertia Ↄ. forẽ ſubales elorũ nõ manẽt in mixº ſm eorũ eẽ remiſſuꝫ. pª Ↄ eſt Ↄ pimã opionẽ. 2ª Ↄ opioneꝫ Auicẽ. 3ª Ↄ opi. Cõmẽ. pª Ↄ ꝓbať ſic: pª Ↄ 2ª Ↄ 3ª Ↄ ꝓbõ pª Ↄñis

q̄ nisi in mix° poneret alia for° q̄ꝫ for° elīti faciens regulās
ꝛ figurans q̄ nō oīa grauia descēderēt ī mixto ꝛ leuia ascē
derent. sequit̄ q̄ in mix° in nutritiōe oīa grauia descēderēt
ꝛ oīa leuia ascenderent: sed hoc est falsum. nā si sic. seq̄t q̄
in mix° vt in hoīe vel in eq̄ totū qd̄ eēt infer° deberet eē oēs
ꝛ totū qd̄ eēt supius deberet esse spūs ꝛ calor: ꝛ totū qd̄ es
set in me° deberet esse caro: sed hoc est falsum. sicut pꝫ de fe.
p̄ña tꝫ: q̄r ex magis graui gn̄ant̄ur ossa. ex magis leuibus
spūs ꝛ caro: ꝛ ex me° mō se h̄ntibus caro ꝛ sanguis. ḡ breui
ter in mix° opꝫ ponere vnā formā regētē p̄dictā: alia a for°
2ᵐ elīti. ¶ 2° si ꝯ esset falsa: sequit̄ q̄ ferrū ꝛ lapis ignit° ma
gis eēnt silia in subā q̄ꝫ ferrū ignitū ꝛ ferrū frigidū: sꝫ hoc
est falsum: ꝛ p̄ña tꝫ ex eo q̄ qualitates elītoꝝ maiorē simili
tūdinē h̄nt adinuicē in ferro ignito ꝛ lapide ignito q̄ꝫ h̄rēt in
3ᵐ ferro ignito ꝛ ferro frido. ¶ 3° arḡr sic. seq̄t q̄ alteratio es
set gn̄o: qd̄ est ꝯ p̄us dc̄a. p̄bat̄ p̄ña. nā posito q̄ꝫ sꝫ aliā ꝛ aliā
proportionē elītoꝝ adinuicē fieret mixtū alteratio ꝛ alteri°
spēꝝ: p̄ solā alterationē elītoꝝ adinuicē mutaret̄ nomē speci
ficū. mō sicut p̄us dicebat̄ cū sit mix° noīe spēi. tunc est gn̄o
p̄bō 2ᵉ ꝯnis substātialis. ¶ 2° ꝯ p̄bat̄. nā si for° elītoꝝ manerēt in mix° sm̄
earū eē intensum ꝛ pfectū. seq̄t q̄ in mix° for° ignis staret
sub maiori den° ꝛ sub maiori gra° sine eī° corrup° q̄ꝫ stat
for° aq̄: sed hoc est falsum: ꝛ ꝯñtia pꝫ. nā calr̄ staret in lapi
de marmo°. sed falsitas ꝯñtis p̄bat̄ur. naꝫ si sic. sequitur q̄
nūq̄ꝫ aq̄ ex igne posset gn̄ari: ꝛ hoc est falsum: ꝛ p̄ña p̄bat̄
ex eo q̄ nūq̄ꝫ aq̄ posset trahere ignem ad dispōnes ita ī cō
uenientes qn̄ sub dispōnibus subā incōuenī° posset stare:
nūq̄ꝫ. n. aq̄ traheret ignē ad tātū den° ꝛ gra°: sub q̄ꝫ ta
stat in lapide marmoreo: ꝛ si sic: nūq̄ꝫ aqua ex igne gn̄abit
2ᵐ aquē. ¶ 2° ad idē arḡr sic. si for° subāles elītoꝝ manerent
in mixto sm̄ earū esse perfectū. sequit̄ q̄ q̄lꝫ elītoꝝ si ma
neret in mix° eēt ibi violēte. ꝯñtia pꝫ ex eo q̄ violentum est
igni stare sub calitate remissa: ꝛ silr̄ violentū est aque stare
sub friditate remissa. pꝫ hoc ex eo q̄ q̄ñ aq̄ stat sub fri
giditate remissa. si non prohibeat̄ reducit se ad frigiditatē
pristinam. mō non est verisile q̄ ita diu elīta manerent in
3ᵐ mix° violenter. ¶ 3° for° subāles elītoꝝ pfecte sunt incom
possibiles ꝛ determināt sibi q̄litates ꝯrias incōpossiles: ideo
si ponant̄ sm̄ earū esse pfectū me° in mix° hoc oporteret es
se per iuxtapōnē elītoꝝ: ex eo q̄ ille for° non pūt se cōpati ī
eadē mā: ꝛ tūc oporteret formā mixti esse expansam p for
mas elītoꝝ sic iuxta seinuicē positoꝝ: ꝛ sic opꝫ in eadē pti
cula ponere formā elīti sm̄ esse pfectum: ꝛ vnā pticulā for
me mixti: ꝛ sic idē eēt elītū ꝛ mixtū: qd̄ est incōueniens: ex
eo q̄ ipsa dīnt spē: ꝛ non solū esset mixtū qualitatiue: imo
esset mixtū subaliter in quo est forma mixti vel pars eius.
4ᵐ ¶ 4° nō vr̄ verisimile q̄ in lapide qui iacet in profūdo ma
p̄bō 3ᵉ ꝯnis ris sit partus ignis subalr̄ ꝛ nō corrūpat̄ valde cito. ¶ 3ᵃ ꝯ
2ᵐ probatur. naꝫ dato oᵐ ꝯclusionis forme subāles elītorum
essent intenᵉᵉ ꝛ reᵉᵉ: qd̄ est ꝯ p̄us dicta. ¶ 2° sequit̄ q̄ sic
ex calitate ꝛ frigiditate resultat vna q̄litas me°: ꝛ similr̄ ex
humiditate ꝛ siccitate: q̄ ita ēt ex forma subāli ignis: ꝛ ex
forma subāli aque p earum remissionē adinuicē resulta
ret vna forma subālis media: ꝛ silr̄ ex forma subāli aeris ꝛ
terre vna alia media dis° spē a p̄ma: ꝛ si sic. tūc q̄libet mi
xtum esset diuersaꝝ spēꝝ: quod est incōueniens: ꝯñtia tꝫ ex
eo q̄ per totā suam materiā essent extense due forme sub
stantiales dis° spē adhuc non subordinate.

p° 2° Quātū ad scōm sit prima ꝯ: q̄ elīta non manent in
mixto sm̄ eaꝝ formaꝫ subāles. ¶ 2° cōclusio.
3° q̄ nec sm̄ eaꝝ formas accītales seu qualitates q̄ sunt cali
ditas friditas ꝛc. ¶ 3° ꝯ. q̄ in gn̄atiōe mixti gn̄antur due
q̄litates. q̄rū vna est me° inter q̄litates actiuas. s. caliditatē
ꝛ frigiditatē: ꝛ alia est media inter q̄litates passiuas. s. hu
miditatē ꝛ siccitatem: que q̄dem media inter q̄litates acti
uas fridius in mixto in quo est calefacit: ꝛ calidius frigefa
cit: ꝛ silr̄ media inter passiuas: hūidius exiccat: ꝛ siccius hu
mectat: ꝛ p hoc tales q̄litates medie dīnt a primis qualita
tibus elītoꝝ. naꝫ q̄litates elītoꝝ q̄ñtūcūq̄ꝫ sint remisse. sicut
si calitas ignis eēt remissa: nō pp̄ hoc frigefaceret: qualiter
facit qualitas actiua ipsius mixti. ¶ Prima conclusio p̄ p̄bō pᵉ ꝯnis
batur. naꝫ elemēta non manent in mix° sm̄ formas sub stā
tiales eoꝝ intensas nec remissas. sicut probatum est. ergo
nullo mō. ¶ Scd̄o si manerēt. seq̄t q̄ in omni generatiōe 2ᵐ
simplr̄ fieret resolō vsq̄ꝫ ad mām p̄maꝫ: ꝛ hoc est falsum. ꝛ
p̄bat̄ ꝯña: p̄ dato q̄ forme subātiales elītoꝝ manēt eāꝫ
forme mixti post gn̄ationē q̄ fuit in mā añ gn̄ationē. fal
sitas ꝯñtis pꝫ. nā tūc subm̄ gn̄onis eēt ens in actu. s. cōpoᵐ
ex mā ꝛ forme elīti: ꝛ p ꝯñs gn̄o eēt alteratio: qd̄ ē ꝯ dcā.
¶ 2ᵃ ꝯ p̄bat̄. nā si q̄litates elītoꝝ manerēt ꝛ si forme subā p̄bō 2ᵉ ꝯnis
les ipsoꝝ. sequit̄ q̄ accn̄s migraret d̄ subo in subm̄: sꝫ hoc
est falsuꝫ: ꝛ ꝯña vr̄ tenere ex eo q̄ illud accn̄s qd̄ p̄us fuis
set in elīto nūq̄ꝫ in subo postea eēt in mix°. ¶ 3ᵃ ꝯ. probat̄. p̄bō 3ᵉ ꝯnis
naꝫ mixtū dicimus esse calidū ꝛ frigidū: hūidū ꝛ siccum: ꝛ
cum hoc nō sit p qualitates elītoꝝ. vt pꝫ ex scd̄a ꝯne: cuꝫ
ille qualitates sint ꝯrie: ꝛ ꝯria nō pūt esse simul in eodem
subiecto: vr̄ q̄ hoc sit p qualitates medias inter actiuas ꝛ
passiuas: modo quo dicebatur in positione ꝯclusionis.

Quātum ad 3ᵐ dubitat̄. si elīta nō manerēt ī mix°. pᵐ dubᵐ
sequit̄ q̄ mixtū eēt eque simplex sicut ele
mētū: sed hoc est falsum: sꝫ ꝯña tꝫ. naꝫ in mix° nō eēnt plus
q̄ꝫ mā p̄ma ꝛ forma: sicut est in elīto simplici: ꝛ hoc si elīta
non manēt ī mixto. ¶ Scd̄o nā si nō manerēt. seq̄t q̄ for° 2ᵐ dubᵐ
mixtorū nō reciperent̄ in materijs mediātibus formis ele
mētorū. aliter. n. elīta non magis viderent̄ esse principia
mixtoꝝ q̄ꝫ eꝫ. ¶ 3° nā Arist. h̄ iiiᵒ dicit: guttā aq̄ non mi T. c. 88.
sceri amphore vini: pp̄ hoc q̄ aq̄ corrūpitur: ac si velit dice
re: mixtibilia in mixtiōe nō debere corrumpi sꝫ maᵉᵉ. ¶ 4° 4ᵐ
nā 5° meta° dr̄: q̄ elītū est ex quo fit aliquid cū insit. mō T. c. 4.
hoc esset falsum: vt vr̄: si elīta nō manerent in mixto. ¶ 5° 5ᵐ
nam dicit̄ p̄ celi: q̄ mixtū mouet̄ ad motū elīti p̄dominan T. c. 7.
tis. mō hoc est falsuꝫ: nisi elīta vel aliq̄d eoꝝ maneret ī mi
xto. ¶ 6° naꝫ si nō manerēt sed corrūperent̄: vel ḡ oīa cor 6ᵐ
rūperent̄ ꝛ hoc nō: q̄r tūc mixtū esset mixtū ex nō entib°: ꝛ
sic nō vr̄. vel corrūpetur elīm p̄dn̄ans: vel aliq̄ corrūpunt̄ ꝛ
aliqua nō: ꝛ hoc nō: q̄r nō eēt mix° sed alligatio ꝛ gn̄o vni°
elīti ex pluribus vel pluriū ex pluribus. ¶ 7° arḡr experien 7ᵐ
tia. naꝫ videmus q̄ in lig° viridi po° ad ignē ī extremo eī°.
sic extra ignem exit humor: qd̄ nō esset nisi ille p̄fuisset in
mix°: similr̄ videmus q̄ ex rosis q̄ sūt q̄dā mixta sublima
tur aqua que vocat̄ rosea. silr̄ si cum ferro percutit̄ lapis:
exit ignis: quod nō videt̄ debere fieri nisi ille ignis p̄fuis
set in aliquo illorum coᵐᵐ vel in ambobus.

Ad ista dubia. ¶ Ad pᵐ dicit q̄ elītū ē aliquid sim Ad pᵐ dubium
plex sicut mixtuꝫ simpⁱⁱ q̄ opponit̄ cōpōm ex
mā ꝛ forma subāli. mixtū. n. nō habet plus quo ad ꝯpōnē
eius subālē q̄ꝫ suā mām ꝛ suā formā. sicut nec elītū. sed sm̄
ꝯpōne accītali ipsiuꝫ mixti: q̄lꝫ elīto est cōposit°. ad istuꝫ
intellectū q̄ mixtū hꝫ q̄litates que pūt calefacere vel frige
facere humectare ꝛ exiccare: nullū aūt elītū hꝫ q̄litates q̄
hec oīa possint facere. vñ mixtum dr̄ mixtum primo ex eo
q̄ non hꝫ aliquam q̄litatem p̄mā in sūmo: sicut tñ hꝫ q̄lī
bet elementū. ¶ Scd̄o q̄r mixtū hꝫ qualitates medias: sic 2
q̄ si fieret ab illis versus qualitates primas in sūmo. hec es
set cōtra naturā ipsius mixti: ꝛ ecōuerso: mixtū si posset re
duceret se ad qualitates medias p̄stinas. sic autē nō est de
elemento. vñ si elītum hꝫ qualitateꝫ maximā non appetit
manere sub illaꝫ: nec appetit se reducere ad illam: sed ma
gis ab illa ad qualitatem suam: sicut pꝫ de aque tepida.
Et per hoc possumus cognoscere quādo aliquod qualita
tiuuꝫ qualitate media est mixtum substantialiter vel sim
plex. vñ si videamus illud manere sub illa qualitate me

Re liter fiat mixtio. ¶ Ad hoc rñdet q̃ fit iſto mõ q̃ mixta
diuiſa in paruas ptes agunt ꝛ reagunt adinuicem tãdiu q̃
oĩum illarũ pticularũ forme ſubales elẽtales corrũpunt ꝛ
tũc de totali maſſa compoſita ex iſtis particulis educitur
forma ſubalis mixti: per cuius eductionẽ illæ mĩe fiunt cõ
tinue: q̃ prius erãt cõtigue cuꝫ ſtabãt ſub formis elemẽtorum.
Cor^m ¶ Ex iſto ſequitur q̃ ad mixtionẽ vel ad gñationẽ mixti
2 nõ ſufficit ſola iuxtapõ partiũ: ſed ẽt reqrit̃ ↄtinuatio. 2° q2
non fit in infinitum talis diuiſio mix^ti: ſed ſtabit ad ptes
3 minutas. 3° ſeqũt q̃ oĩs mixtio eſt gñatio: ſꝫ nõ cõuerti-
tur. pꝫ hoc: q2 mixtio cõnotat q̃ multa corrumpant̃ ꝛ fiãt
vnũ ex his. modo qñcũq̧ eſt hoc: eſt gñatio ꝛ nõ ſemp qñ
generatio eſt, fit hoc. nam aliquãdo eſt gñatio: ꝛ tñ nõ cor-
rumpunt̃ mixta ſm v^m. ſicut fit qñ ex mixto generatur mi
2^m dub^m xtum. ¶ Secũdũ dubiũ eſt hoc. ſi mixtio poſſet fieri ſine
Re diuiſione talium miſcibilium adinuicẽ. ¶ Rñdetur q̃ ſic
q2 quãdo fit diuiſio ad partes paruas. tunc ille partes pue
minuũt̃ ſine earuꝫ diuiſione: ſꝫ ſi a. iuxtaponet̃ b. integ^m
poſe eſt q̃ ex actione ꝛ reactione eoꝝ adinuiceꝫ ambo cor
3^m dub^m rumpantur: ꝛ generetur vnum medium tẽperatum. ¶ 3^m
Re dubiũ eſt. ſi ſile poſſit miſceri ſili. ¶ Reſpondet̃ q̃ non: q2
ad omnẽ mixtionem ꝓprie dictam requirit̃ actio ꝛ paſſio
mixtibilium adinuicẽ. mõ ſimile non agit in ſibi ſile: prout
dictũ eſt. 2° q2 in mixtione ꝓprie dicta opꝫ q̃ vtrũq̧ mix
tibilium corrumpatur ab alio: ſed mõ ſimile nõ corrumpi
tur a ſuo ſimili: ꝛ per ↄñs non poſſunt miſceri adinuicem.
Dubiũ ¶ Sed. d. tu cõtra. nam aqua bene miſcetur aque que ſũt
Re ſimilia. ¶ Reſpondetur q̃ nõ. vñ cum aqua funditur ad
aquã: bene ibi fit ſolum diuiſio: ꝛ nunq̃ iuxtapoſitio parti
cularum: ꝛ q2 ille particule ſunt eiuſdem nãe ibi fit ↄtinua
tio illarum particularum ꝛ mixtiua cor^o ꝓpter quã conti-
nuationem creditur a ſimplicibus q̃ ibi ſit mixtio proprie
4^m dub^m dicta: quãuis nõ ſit in rei veritate. ¶ 4^m dubium eſt de illa
diuiſione cũ vtrũq̧ mixtibilium ſit homogeneũ: q̃ ſi diui
ſio cadat in vno pũcto q̃ ita bene pari rõne cadat in alio: ꝛ
Re ſic in infinitum videt̃ fieri diuiſio. ¶ Reſpondetur q̃ nãli
ter lo^m eſt ipoſe q̃ vbiq̧ ſit eq̃lis mixtio ꝛ politas ad diui-
dendum tam ex parte diuidentis q̃ꝫ diuiſi: q2 in infinitum
modica variatio ſufficit: ꝛ ideo per actionẽ celi vel rõne
alicuius alterius eſt deſformitas. vñ ſꝫ b. ſit homo^m: tñ im-
poſſibile eſt q̃ per tẽpus maneat vniforme in aliqua ſui q̃-
5^m dub^m litate. ¶ 5^m dubium eſt ſi mixta debeant eſſe eque potẽtia:
Re vel vnum tñ debeat dominari. ¶ Reſpõdetur q̃ impoſe
eſt q̃ diu eſſent eque potentia propter actionẽ celi. 2° dico
q̃ ſi alteri dñetur in tñ q̃ non poſſit fieri tanta reactio in
ipſum q̃ ipſum cum aliis corrumpatur: tunc non fit mix-
tio: ſed illud conuertit alia in ſuam naturã. 3° dico: q̃ nõ
ſufficit qualiſcũq̧ reactio: ſed requiritur tanta q̃ mixta ſi-
mul corrũpant̃. ꝛ iõ dicit Ariſt. debere cõicare in materia:
ꝛ eẽ adequata potẽtiis: nõ q̃ ſint totalr eq̃lia: ſꝫ ſic q̃ alte-
rũ nõ tñ dñetur qn alia per actionẽ earũ in ipſuꝫ: ſufficiãt
6^m dub. ipm corrũpe ſimul cũ ipſa corrũpunt̃. ¶ 6^m dubiũ eſt. vtꝝ
ſimplex poſſit miſceri alteri ſimplici: ſeu an ſolũ ex duob^o
Re elẽtis poſſit gñari mix^m. ¶ Rñdeo dicẽdo q̃ non: qḋ pro
bo ſic. naꝫ illa elẽta vel habent ſimbolum vel non. ſi pmũ
tunc per actionẽ illoꝝ adinuicẽ vnũ tráſmutabit aliud in
ſuam nãm: ꝛ ſic nõ fiet generatio mixti: ſed generatio vni^o
T. c. 25. elẽti ex alio. ſi võ ſcḋm: tũc ex actiõe ipſoꝝ adinuiceꝫ gene-
ꝛ. 48. ratur vnũ elementum 3^m diſtinctuꝫ ab eis ꝛ nõ mixtũ ꝓut
7^m dub. valde bene ꝓbat Ariſto. ſcḋo huius. ¶ 7^m dubiũ eſt. q̃-
Re liter elẽta veniant ad mixtionẽ. ¶ Reſpondetur q̃ aliqñ
vnum mixtum generat̃ ex alio mixto: ꝛ tunc ad generatio
nem talis mixti non opꝫ q̃ denuo concurrant elementa: ꝛ
nõ opꝫ ibi venire aſcendendo vel deſcẽdendo de ſuis ſperis
ſeu locis eoꝝ naturalibus: ſed aliquãdo generant̃ ibi per
actionem celi: vel per alterationẽ ꝛ motuꝫ vel aliquid hꝫ.
veri eſt tamen q̃ etiam aliquãdo ad mixtionẽ elementa 8^m dub.
veniunt vel aliquod eoꝝ de ſuo loco naturali. ¶ Octauũ Re
dubium eſt. ſi mixtum mixto poſſet miſceri. ¶ Reſpõdeo
q̃ ſic. vnde aliquãdo per diuiſionem duoꝝ mixtoꝝ cõtra
rio: um adinuicem ꝛ iuxtapõnem particularũ eoꝝ poteſt
fieri alteratio illarum particularuꝫ adinuicem tãdiu q̃ il- 9^m dub.
la mixta corrumpunt̃: ꝛ ex eis 3^m generatur. ¶ Nonũ du Re
bium eſt propter quid aliqua ſunt faciliter miſci^bi^lia ꝛ aliq̃
non. ¶ Reſpondeo q̃ aliqua poſſunt eſſe faciliter miſci^bi^lia.
q2 ambo ſunt parua. 2° q2 ſunt faciliter diuiſa. nam tunc
per eorũ diuiſionem paruũ põt applicari paruo: ꝛ tunc fa-
ciliter miſcetur. 3° quãdo ſunt bene paſſiua: ꝛ ideo ꝓpter
cauſam oppoſitam ſtãnum nõ faciliter miſcetur plumbo.
Vlterius dico q̃ cauſe oppoſite faciunt de^le^m: ꝛ ſi nimis in
tenſe faciunt diffi^le^m: imo impo^le^m. Ex iſto pꝫ. quare aliq̃ 10^m dub.
non poſſunt miſceri. ¶ Decimum dubium eſt. ſi ſimplex Re
poſſet miſceri cum mixto. ¶ Reſpondet̃ ceteris parib^o q̃
non: q2 ſimplex vnius dominatur: cum habeat vnam qua-
litatem in ſũmo. ꝛ ideo mixtum in ſuam naturã transmu-
taret: ſed tamẽ poſſet eſſe mixtum ita magnũ: ꝛ ita intenſe
reagere q̃ fieret mixtio ꝛ cor^o mutua. Et ideo ſi ſimplex eſ
ſet equale vel maius mixto: non poſſet ſibi miſceri: ſed poſ 11^m dub.
ſet eſſe ita paruum q̃ bene. ¶ Undecimum dubium eſt. ſi Re
mixtum augeri põt ex ſimplici. ¶ Reſpondeo q̃ ſic. nam
ſi aqua eſſet ita parua: ꝛ vinum eſſet ita multum q̃ fieret
ibi conuerſio aque in vino per actionẽ vini in aquam fieret
aug^o ipſius vini: ſed nõ aug^o propriiſſime dicta: que preſup 12^m dub.
ponit nutritionem. ¶ Duodecimum dubium eſt. propter
quid mixtum aĩatum non augetur: nec nutrit̃ a ſimplici. Re
ſicut mixtum inaĩatum. ¶ Reſpondeo q̃ hoc eſt ideo q2
virtus aĩe non ſufficit alterare ꝛ digerere qḋcũq̧ diffi^le al-
terãdum ꝛ digerenduꝫ. ꝛ ideo oportet q̃ cibus qui debet
nutrire ꝛ augere habeat aliqualẽ ſimi^li^m cũ aug^do vel nu-
triendo. ꝛ ideo oportet q̃ cibus non habeat aliquã quali-
tatem in ſũmo de qualitatibus primis. Et hoc vlterius ſe-
quit̃ q̃ mixtũ aĩatum nõ põt nutriri ex puro elemẽto. Ex
iſto etiã reddit̃ cauſa. quare aliqua facilr nutriuntur ꝛ ali 13^m dub.
qua difficiliter. ¶ Tredecimum ꝛ vltimũ dubiuꝫ eſt: que.
ſit cauſa q̃ quelibet pars mixti ſit mixta: cũ ignis applica
tus alicui mixto reſoluat vnam partem in cineres: aliaꝫ in
fumum. aliam in flãmaꝫ: ſicut cuꝫ ignis applicatur ligno.
Et vnius alterius mixti quãlibet partem reſoluit in flãmã Re
ſicut cum applicatur oleo. ¶ Reſpondetur q̃ hoc eſt pro
pter etherogeneitateꝫ mixtionis illius ligni: ꝛ homogenei-
tatem mixtionis illius olei.

Ad rationes

Ad rationes pncipales. ¶ Ad pmã reſpõdeo Ad p^m
ꝛ dico q̃ pmo fit per iuxtapõnes:
poſtea tamẽ per earũ corruptionẽ: ꝛ tunc per inductioneꝫ Ad 2^m
forme ſubalis mixti q̃libet pars mixti eſt mixta. ¶ Ad ſe-
cũdã quãdo dr̃. vel mixta manerẽt ꝛc. dictuꝫ eſt in alia q̃- Ad 3^m
ſtione. ¶ Ad tertiã dico q̃ ita bene forme mixtoꝝ gñan-
tur ſucceſſiue quo ad partes eoꝝ quãtitatiuas ꝛ non quo
ad partes eorũ graduales. ſicut corrumpunt̃ forme elemẽ Ad 4^m
torum. ¶ Ad q̃rtam cõſimili mõ reſpondetur in alia qõ- Ad 5^m
ne. ¶ Ad q̃ntã dico q̃: imo mixta remanẽt indiuiſe: ꝛ qñ
dicitur ergo eſt ſoluꝫ iuxtapoſitio. negat̃ ↄñia: q2 cum ille
partes miſcibilium ponunt̃. fit actio ꝛ alteratio eaꝝ adin-
uicem tandiu q̃ quelibet eoruꝫ ponunt̃ corrũpi: ꝛ genera-
tur vna forma mixti per quam quelibet pars mixti eſt mi-
xta. Et h̃ illius mixti quod dicitur mixtum per moduꝫ ter
mini ad quem.

Queſtio. xxj.

Queritur Utrum mixtio ſit põſſ. Et in-
telligitur de mixtione de qua
Ariſt. itelligit pmo hui^o. ſ. de mixtione ꝓprie
dicta: cui^o q̃libet pars dr̃ mixta. ¶ Et arguit̃ Re
primo q̃ nõ: q2 mix^o elementoꝝ nõ põt eſſe ſi-

ne cōgregatiōe ipſoꝝ. cōgregatio aūt elītoꝝ eſt violenta.
p3: q2 ad hoc ꝙ elīta congregenť op3 ꝙ aliqua eoꝝ que
ſunt grauia aſcendāt: vel ꝙ leuia deſcēdāt: vel ꝙ ſimul gra
uia aſcendant: ⁊ leuia deſcendant. modo nullū illoꝝ p̄ot
2ᵐ fieri ſine violētia. ℭ 2° q2 ſiue talia maneāt i mixto forma
liter: ſiue ſm eoꝝ virtutes: videť ꝙ elīta detineanť in mix-
to violēter: ꝓpter hoc ꝙ virtutes elītoꝝ reputanť eſſe ſi-
mul: ⁊ eſt eis ita violētū ſicut formis ſubalibus elemētoꝝ.
3ᵐ ℭ 3°. arguiť ſic. quedā mixtio eſt artificialis. ergo non ois
mixtio eſt nālis: et eo ꝙ artificiale ⁊ nāle diſtin'. aīe p3 per
alkimiā vbi aliqua metalla miſcentur adinuicē. modo hꝫ
4ᵐ mixtio nō eſt nālis ſed artificialis: q2 per artē. ℭ 4° q2 mi-
xtio eſt quedā gñatio ⁊ corruptio ſm ꝑdicta: ſed mō que-
da3 ē corruptio nālis ⁊ quedā violēta. nō ergo ois mixtio
5ᵐ eſt nālis. ℭ 5° mixtio eſt corruptio mixtibilium: ſed illa cor
ruptio eſt mix'ᵉ vioᵉ, et eo ꝙ eſt cōtra naturalē inclinatio
nem ipſoꝝ: ꝑp hoc ꝙ qōlib3 eis nāle diligit ſe permanere:
6ᵐ ergo nō ois mixtio eſt nālis. ℭ 6° arguiť ſic. in mixtione eſt
quedam diuiſio cōtinui. mō ſimilr diuiſio cōtinui eſt vioᵃ
et eo ꝙ cōtinuū nālr prius erat continuū. ergo videtur
ꝙ mixtio non poſſit fieri ſine violētia: q2 non ſine diuiſio-
7ᵐ ne cōtinui. ℭ 7° arguiť ſic. mixtio eſt queda3 alteratio mi-
xtibiliu3 ſucceſſiua: ſed omnis talis fit cū reſi°. ergo in om
ni mixtione eſt reſiſtē°: ⁊ per ꝯñs vioᵃ ⁊ icliᵃ. ad oppoſitū.
8ᵐ ℭ Octauo arguitur ſic. queda3 ſunt mixta: ſicut ſūt mon
ſtra que non intēduntur a natura. ergo videtur ꝙ mixtio
pro generatione talium mixtorum non ſit naturalis.

a.t.c.83. vſq3 i ſi. **In oppoſitum** p3 ex dictis in aliīs qōnibꝰ ⁊c. ⁊ etiā in oppᵐ videť eſſe Ariſt.
ꝑmo huiꝰ. in quo determiat de mixtiōe: ⁊ q2 nō intēdit hic
determinare niſi de tranſᵐ naturalibus: videť ꝙ mixtio ſit
trāſmutaᵒ nālis: ⁊ cum in ſcientījs demrātiuis indefinite ca
piantur pro vlibus: videť ꝙ ois mixtio ſit naturalis.
ℭ In iſta qōne. ꝑmo ponam aliquas diſtīōnes. 2° conclu-
ſiones ſimiles illis que dicte ſunt in ꝑcedentibus.

p°diſtō **Quātum** ad ꝑmū ſit ꝑma diſtō. ꝙ vno mō dicitur nāle quadam denominatione extrinſeca.
Et iſto modo dicimus aliquā ſcientiā eſſe nālem: puta illa3
que eſt de rebus nālibus. Scōo mō capitur nāle prout di-
2 ſtinguitur cōtra violentum: ⁊ iſto mō dicimus deſcenſum
grauiū eſſe nālem: ⁊ aſcenſum ipſoꝝ eſſe violentū. Tertio
3 mō capitur ꝓut diſtinguiť ꝯ ſupernāle: ⁊ iſto mō dicimus
gñationē eſſe naturalem. creationē vero nō: ſed ſupernatu-
ralem. Quarto mō ꝓut diſtinguiť cōtra aiale. Et iſto mō
4 dicimus ꝙ qdā eſt appetitus nālis. ſicut eſt ille qui ſit ſine
cognitione: ſicut eſt appetitus grauis quo appetit deſcēde
re: ⁊ alius eſt appetitus animalis: ſicut ille qui fit cum co-
gnitione: ⁊ ille vt ſic nō dř nālis ſed aialis: ſicut eſt appeti-
tus quo aial appetit cibum cu3 moueť ad ipſum. Quinto
5 mō nāle prout diſtinguiť cōtra caſuale ⁊ mōſtruoſum. Et
iſto modo dicimus monſtra que fiūt preter intentionē agē
tis particularis nō eē nālia. Sexto modo capitur prout di-
6 ſtinguitur cōtra artificiale: ſicut capit Ariſto. circa ꝑnᵐ ſe-
T.co.ꝑ. 4.⁊.5. cūdi phyſicoꝝ. adhuc nāle aliquādo capitur ꝓ ꝯueniēti ⁊
innāle ꝓ diſcōueniēti: ⁊ iſto mō cibū aliquē vni dicimus eē
nālem: q2 cōueniētē ⁊ alteri dicimus eē innālem: q2 diſcō-
2°diſtō uenientem. ℭ Alia diſtō eſt. ꝙ violētū vno modo dicitur
qō eſt cōtra cōem curſum nature. ſcōo mō: q2 eſt preter in-
tētionē agentis vel intētionē paſſi. hoc eſt inclinationē na
turalem: que qdem inclinatio h3 aliquādo rōnem agētis.
ſicut grauitas in deſcenſu grauis: aliquādo aūt rōne paſſi
3°diſtō ⁊ reſiſtentie: ſicut cū grauis proijciť ſurſū. ℭ 3° diſtinctio eſt
ꝙ aliquādo aliqd dř arᵉ vel voluntariū vel violentum re-
ſpectu agentiū ꝑncipaliu3: ſicut dicimus ꝙ domus eſt res
artificialis vel ens non nāle: vel ꝙ motus ſeu proiectio la-
pidis ſurſum eſt violenta: vel voluntaria. alio modo aliqd
dicitur artificiale vel voluntarium vel violentum iꝑpꝛijſ
ſime reſpectu agentium applīᵐ: ⁊ iſto modo dicimus ſege-
tes ⁊ blada eſſe artificialia: quia incipiuntur ab arte ⁊ com
plentur per naturam. ℭ Quarta diſtinctio eſt. ꝙ mixtio 4°diſtō
poteſt capi. vno modo pro alteratione ꝑcedente corruptio
nem miſciᵇⁱˡⁱᵘᵐ ⁊ generationem forme ſubſtantialis mixti: ⁊
tunc eſt alteratio ſucceſſiua. alio mō p̄ot capi ꝓ corruptio
ne miſcibilium ⁊ generatione forme ſubſtātialis mixti.

Quantū ad ſcōm ſit ꝑma cōcluſio: ꝙ capiēdo volū tarium ſiue violētū: qō eſt preter cōes cur- p°ꝯ
ſum nature: quedam eſt mixtio violenta: ⁊ hoc inchoati-
ue. p3 hoc de mixtione metalloꝝ. mixtio. n. metallorum in
choatiue eſt ab arte: ſed alteratio ſequens illam eſt nālis.
ℭ 2° cōcluſio. capiendo violentū: qō eſt cōtra nālem incli- 2°ꝯ
nationem paſſi: ⁊ mixtione3 pro generationē forme mixti.
nulla mixtio eſt violenta. p3: q2 talis mixtio eſt generatio:
cuius ſubiectū eſt mā prima. cui mãe prime nihil eſt violen
tū: nec aliquid contra inclinationem ipſius nālem. ℭ 3° ꝯ 3°ꝯ
eſt. ꝙ ſi mixtio capiať ꝓ alteratiōe ꝑcedente gñationē for-
me mixti: ⁊ violentū capiať pro illo qō eſt cōtra nālem in-
clinationē paſſi. dico ꝙ mixtio eſt violēta. p3 hoc: q2 talis ē
cū reſiᵃ paſſi ad agens: ⁊ talis mixtio ſeu alteratio: q̄uis ſit
violenta: ⁊ innālis ex parte paſſi: non tñ ex parte agentis.
ℭ Sed. d. tu mixtio capiendo mixtionē pro generatione ⁊ Dubiū
introductione forme mixti eſt terminus mixtionis. capien
do mixtionē pro alteratiōe ꝑcedente. ſicut clarū eſt de ſe. ḡ
ſi vna earū nō eſt violēta: nec alia. ℭ Reſpondeť negādo Re
ꝯñtiam. ⁊ rō huiꝰ eſt: q2 ſubm vniꝰ eſt mā p°: cui nihil eſt
innāle. ſubm vero alterius eſt cōpoſitum ex materia ⁊ for-
ma. ⁊ illi bene aliquid eſt innāle ⁊ cōtra inclinatione3 eius
naturalē. finalr ergo capiēdo mixtionē ꝓ itroductiōe for-
me mixti: ⁊ violentū ꝓut violentū dř qō eſt cōtra naturalē
inclinationem paſſi: nulla mixtio eſt violenta: ſed quelib3
eſt naturalis: quāuis bene inchoatiue poſſit eſſe ab arte: ⁊
pro alteratione preuia poſſit eſſe violenta.

Ad rationes ℭ Ad ꝑma3 cōcedo mixtionē in choatiue eſſe violentā: nihilominꝰ Ad rōes
ſequi poſtea mixtionem nālem. ℭ Ad ſcōam. ſicut diceba
tur prius: nec forme elemētoꝝ detineanť in mixto: nec q̄lita
tes ipſoꝝ: ſ3 in mixto hñ ſunt qualitates meᵉ. vna inter ac-
tiuas ⁊ alia inter paſſiuas que ſunt mixtiones naturales ⁊
innāles: ſicut qualitates elītoꝝ ſunt elemētis naturales.
ℭ Ad tertia3 dico: ꝙ mixtio metalloꝝ bene inchoatiue ē
violenta ⁊ artificialis: nihilominꝰ poſtea ſeqtur mixtio na
turalis. ℭ Ad 4ᵘᵐ 5ᵘᵐ 6ᵘᵐ ⁊ 7ᵘᵐ. patet i expōne queſtiōis.
ℭ Ad octauā dico: ꝙ quāuis monſtra fiāt ꝑter itētione3
nature agentis particularis: nō tñ nāe agentis vlis: que eſt
prima cā. vnde reſpectu eius nihil dicať caſuale vel forᵗᵘⁱᵗᵘᵐ:
et eo ꝙ oia que fiunt ab ea: fiunt cū preſcientia: ⁊ nō ꝑter
intentionem: ⁊ ſic monſtra adhuc poſſunt dici entia natu-
ralia. Similiter mixtio precedens generationem ipſorum
debet dici nālis vel innālis: ſicut mixtio precedens genera-
tionem mixtorū non monſtruoſorum.
ℭ Et hec de primo libro de generatione ⁊ corruptiōe dicta
ſufficiant.

Queſtio. ꝑ.

Circa ſecūdū librum. queritur primo.
Utrum ſint quattuor qualitates ꝑme
nec plures: nec pauciores. ℭ Et argui p°ᵐ
tur primo ꝙ ſolu3 ſit vna: q2 illud qō
per ſuperabundantiā dicitur vni ſoli
ꝯᵛᵉ: ſed primū dicitur per ſuperabun-
dāntiā cū ſit ſuplatiuū gdus: ꝯ̄ reiter q̄-
litates vř eē ſolu3 vna ꝑ°. ℭ Secūdo 2ᵐ
videtur ꝙ ſint ſolū due: q2 ſolum due
actiue ⁊ ſolum due paſſiue: due actiue. ſ. calidītas ⁊ frigi-

ditas dūe paſſiue.ſ.hūiditas ⁊ ſiccitas:ſed actiue ſūt prio-
3° res paſſiuis.ergo ⁊c. ℭ Tertio qꝛ ſi qualitates p̄me eſſent
quattuor.he eſſent iſte.caliditas.friditas.humiditas.⁊ ſic-
citas:ſed hoc eſt falſum:qꝛ lumen eſt vna q̄litas p̄or ignis
4° ergo ⁊c. ℭ 4° ſicut ſe hȝ motus localis ad motū alteratio
nis quo ad prioritatem ⁊ poſterioritatem:ita vr̄ ſe habe-
re qualitates motiue localiter ad qualitates alteratiuas:ſȝ
ita eſt ꝙ motus localis eſt prior motu alterationis.eſt eniȝ
cauſa motuum localiuȝ ⁊ aliorum.ſicut patet de motu lo
cali celi.ergo videt̄ ꝙ qualitates motiue localiter que ſunt
grauitas ⁊ leuitas:ſunt priores qualitatibus alteratiuis q̄
ſunt.caliditas frigiditas.humiditas:⁊ ſiccitas.

T.cō.6. 2.8. T.c.p. **In oppoſitum** eſt Ariſ.2° huius:⁊ ſilr̄.4.me theororȝ.vult.n.eſſe quattuor qualitates p̄mas hic ⁊ ibi que ſūt.caliditas.frigiditas.hu miditas.⁊ ſiccitas:⁊ non plures nec pauciores.

ℭ In iſta q̄ne.Primo ponende ſunt alique diſtōes de q̄li tatibus.Secundo ponende ſunt concluſiones.

p° dub° **Quātum** ad p̄mū ſciendū eſt ꝙ duplices dicuntur qualitates.quedam ſenſibiles per ſe.ſicut caliditas friditas ⁊c.⁊ ſilr̄ odor ⁊ ſapor ⁊ hȝ.quedā autēȝ dr̄ ſenſibiles.i.nō ſenſibiles p ſe: q̄uis forte p accidēs.ſic eſt influentia celi.ſicut ſunt q̄dam ſub̄ales virtutes lapiduȝ
2° diſtō ⁊ herbarū. ℭ 2° diſtō.qualitatū ſenſibelium:q̄dā non cōſe-
quuntur actionē qualitatum ꝯriarū actiuarū ⁊ paſſiuaꝝ
adinuicē:quedā vo has ꝯſequunt̄.Exemplū primi.ſicut ē
influentia celi ſeu qualitates influxe nobis a ſuperioribus.
Exēplū ſcd̄i.ſicut ſunt ꝟtutes ⁊ q̄litates īſenſibiles lapidū
3° diſtō precioſoꝝ ⁊ herbaꝝ. ℭ 3° diſtō.q̄litatū ſenſibiliuȝ:quedam
ſunt que nō ḡrant̄ ex actiōe que fit rōne ꝯrietatis proprie
dicte:ſed ex ſolo motu locali.ſicut ſunt iſte qualitates ſenſi
biles:fig⁹ ſonus ⁊ hȝ.alie ſunt que ḡrant̄ ex actiōe que fit
rōne ꝯrietatis ꝓpe dicte.ſicut ſunt iſte q̄litates odor ⁊ ſa-
4° diſtō por ⁊ hmōi. ℭ 4° diſtō.qualitatū ſenſibiliū:quedam ſunt
actiue actione corruptiua.ſicut ſunt caliditas friditas ⁊c.
q̄daȝ vo nō ſunt actiue actione corruptiua.ſicut albedo ni-
gredo color ſapor ⁊ hmōi.Et notāter dico corruptiua:qꝛ
albedo ⁊ nigredo bene ſunt actiue in viſum:ſed hoc nō eſt
actiōe corruptiua:ȝ cū abiectiōe ꝯrij. ℭ 5° diſtō.q̄litatum
5° diſtō ſenſibiliū:quedaȝ ſunt tangibiles:quedam ſunt ſenſibiles
aliis ſenſibus a tactu.Exēplū p̄mi.ſicut ſunt iſte.caliditas.
friditas.humiditas.⁊ ſiccitas.duricies.mollicies.raritas.
dēſitas.grauitas.⁊ leuitas:⁊ alie reducibiles ad iſtas.Exē
plum ſcd̄i.ſicut ſunt.color.odor.ſapor ⁊c. ℭ 6° diſtō.quali
6° diſtō tatum que cōſequunt̄ qualitates primas:q̄daȝ ſunt q̄ cō-
ſequuntur eas ſimplr̄.ſicut raritas ⁊ dēſitas grauitas ⁊ leui
tas ⁊c.vñ caliditate cōſequit̄ raritas ⁊ leuitas ſimplr̄ ſine cō
mixtiōe illi⁹ cū aliq̄ q̄litate ſibi ꝯria.Exēplū ſcd̄i.ſicut co-
lor odor ſapor ⁊c.iſte.n.nō cōſequunt̄ qualitates primas
ſimpliciter:ſed cōmixtione earum adinuicem.

Iſtis diſtōnibus poſitis.p̄ videdū eſt q̄ q̄litates de n̄ūero harū cō uenīūt elītis.2° q̄ q̄litates ſunt actiue ⁊ q̄ nō.3° q̄ ſunt p ſe ⁊ q̄ nō.
p° ꝯ ℭ Quātū ad p̄m̄ ſit p̄ ꝯ.oēs q̄litates tāgibiles que cō
ſequunt̄ p̄mas ſimplr̄ abſq; hoc ꝙ agant adinuicē cōpe-
tunt elītis:nō tñ oēs ſiṫ:ſȝ aliqb⁹ aliq̄ ⁊ aliīs alie.pȝ hoc de
raritate ⁊ denſitate grauitate leuitate:⁊ huius rō eſt.nam
poſtq̄ elīta īſunt q̄litates ꝯrie cōmixte adinuicē:tunc ele
mentis inſunt q̄litates ille q̄ cōſequunt̄ q̄litates ipſoꝝ ſine
2° ꝯ cōmixtiōe illaꝝ q̄litatū adinuicē. ℭ 2° ꝯ.ꝙ elīta non in-
ſunt q̄litates q̄ cōſequunt̄ q̄litates p̄mas nō ſimplr̄:ſȝ cūȝ
cōmixtiōe q̄litatū nō p̄maꝝ adiūcē.pȝ.nā poſtq̄ in vno
elīto eſt cōmixtio q̄litatū p̄maꝝ ꝯriaꝝ adiūcē ⁊c.in nul
lo elīto eſt aliq̄ q̄litas ſequēs hȝ cōmixtionēȝ. ℭ Ex hoc
Cor° ſeq̄t̄ ꝙ in nullo elīto ſi ſit aliqȯ tale de quo itelligunt̄ qō-
nes ꝓponende ⁊ poſite:repitur odor:nec color:nec ſapor,

Ulterius ſequit̄ ꝙ nulla aq̄ habēs odorē vel ſaporē eſt pu
rum elītū.Ex hoc vlterius ſeq̄t̄ ꝙ aqua q̄to plus caret co
lore ⁊ ſapore:tanto eſt ꝓpinquior puro elīto:⁊ q̄to ma- Dubiū
gis habet de his tāto eſt remotior. ℭ Sed.d.aliquis ꝯ.nā
ſi hoc eſſet verū.ſequit̄ ꝙ pura terra nō poſſet videri q̄uiū
cūq; obijceret̄ oculo.ꝯña tȝ:qꝛ nō haberet colorem nec lu-
cem:cū terra pura ſit ſūme opaca:ſed ſi deberet videri opor
teret ꝙ hoc eſſet vel ratione coloris vel rōne lucis. 2° naȝ 2
dicit Ariſ.ꝙ aqua eſt alba.ergo vr̄ ꝙ elītis inſit color. 3° 3
niſi elītis ineſſet color.ſequit̄ ꝙ color poſſet ḡrari abſq;
hoc ꝙ generaret̄ ex colore ſibi ꝯrio.ꝯña probatur.naȝ ſit
aliqua materia ſub forma elīti.tunc per Cōmē.in illa mā
nō eſt color:deinde ſit ſub forma mixti.tūc ſtatim in illam
materiā erit color:⁊ nō erit ḡrat⁹ ex colore ſibi ꝯrio poſtq̄
illā colorē nullus alius color ime^te precesſit. 4° ad idē vr̄ 4
ꝙ color ſapor ⁊ hmōi nō ꝯſequunt̄ cōmixtiōes ⁊ propor-
tiōes q̄litatū p̄maꝝ adinuicē.nā ſi ſic.ſequit̄ ꝙ q̄ cito mu
taret̄ talis ꝓportio:tā cito deberet mutari qualitas ꝯña ele
⁊ ſic q̄ȝ cito aliqȯ corpus.puta paries vel aliqȯ hȝ calefie-
ret vel frigeſieret deberet mutari eius color:hoc tamen eſt
falſum.Et ꝯſequētia tȝ:qꝛ ita cito ꝙ paries caleſit vel fri-
geſit mutatur proportio qualitatum primarum.

Ad iſta rñdet̄ ad p̄m̄ de terra concedo ꝙ nō videtur. Ad p̄m
ℭ Ad 2m qñ Ariſ.dicit:ꝙ aq̄ eſt alba nō in- Ad 2m
tellexit de aqua pura:ſȝ de vno mixto ſalſe q̄litatis qȯ tē-
dit ⁊ eſt ꝓpinquū puro elīto aq̄. ℭ Ad 3m cōcedo ꝙ non Ad 3m
eſt īpoſe colorē ḡrari ⁊ nō ex colore ſibi ꝯrio qñ manet idē
ſubiectū per ſe ſubſiſtēs ſub vtroq; termino tranſm̄u.ſicut eſt
ſi cōpoſitūȝ ex mā ⁊ forma.ſicut ſit in ḡnone mixti ex ele-
mētis q̄uis forme hoc nō eēt poſe qñ maneret idē ſubȝ in
actu ſeu cōpoſitū ex mā ⁊ forme ſub vtroq; termino trāſm̄u.
ℭ Ad 4m eſt p̄mo ſciendū ꝙ iſte qualitates color odor ſa- Ad 4m
por ⁊ hmōi cōſequunt̄ ꝓportionē qualitatū p̄marū adin-
uicē nālē ipſi mixto. 2° ſciendū eſt ꝙ huius ꝓportio nālis 2
non variat̄ ad quāuiſcūq; qualitatis extrinſece aduenientis:
imo aliquando qualitas extrinſeca adueniens eſt ita re-
miſſa ꝙ non ſufficit variare talē proportionē naturalē:ali-
quando aūt eſt ita intenſa ꝙ ſufficit.Ex hoc ad argumen-
tum dico ꝙ cū aliqȯ corpus mixtū frigeſit vel caleſit ita in-
tenſe ꝙ varietur ꝓportio nālis qualitatū p̄maꝝ i illo mix-
to.tūc etiā variant̄ color odor ſapor illi⁹ mixti.vnde pa-
ries poſſet ita intēſe caleſieri ꝙ mutaret̄ eius color:quādo
vo qualitas adueniens eſt ita remiſſa ꝙ non ſufficit ⁊c.nō
variant̄ qualitates cōſequētes hmōi proportiones:⁊ hmōi
mixtionem talium qualitatum naturalem ipſius mixti.
ℭ Tertia cōcluſio.in elementis nō inuenitur aliqua qua- 3° ꝯ
litas virtualis inſenſibilis.ſicut eſt qualitas virtualis lapi-
dis precioſi.pȝ:qꝛ tales qualitates virtuales conſequuntur
cōmixtiones qualitatum p̄marum.modo talis cōmixtio
non repitur in elementis:ex hoc ſequitur ꝙ elīta non cō
ferunt ad medicinam niſi q̄ntū eſt ex p̄te ſuarum qualita-
tum p̄marum que ſunt caliditas frigiditas ⁊c.

Quātū ad ſcd̄m ſit p̄ma concluſio.nulla qualitas eſt agens principale.probatur:qꝛ ſi ſic.tunc eſſet p° ꝯ
principale principium actiuum ſui motus ⁊ quietis:vt pȝ T.c.18.
per diffinitionem datam ſcd̄o phyſicoꝝ:ſed ꝙ non ſit na-
tura pȝ etiā ibidem:ex eo ꝙ omnis natura eſt ſubſtantia.
nulla aūt qualitas eſt ſubſtātia. ℭ Secūda concluſio.nul- 2° ꝯ
la qualitas preter tangibiles eſt actiua.Et intelligo de ac-
tione que fit cum cōtrarietate:⁊ que eſt corruptiua.patet
qꝛ album nigro iuxtapoſitum nigrum nō dealbat:nec ni-
grum iuxtapoſitum albo albū denigrat. ℭ Sed dicet ali- Dubiū
quis contra.ſapor odor non ſunt qualitates tangibiles:
⁊ tamen aliquando inficiunt aerem.ergo videntur eſſe
actiue. ℭ Reſpondeo.ꝙ hoc non faciunt nec odor:nec ſa-
por:ſed qualitates prime corꝑum habentium odorem ⁊ ſa-

poꝛem.hec cōcluſio debet intelligi de qualitatibus ſenſibi
3ª ꝯ̄ libus.¶ 3ª concluſio.quedā alie qualitates ſenſibiles ſūt
actiue.patet de lumine ꝛ de qualitatibus virtualibus her-
4ª ꝯ̄. barum ꝛ lapidum p̄cioſorum.¶ Quarta concluſio.qua
litatum tangibilium ſolum quattuoꝛ ſunt actiue.ſ.calidi-
Dubiū tas.frigiditas.humiditas.ꝛ ſiccitas.¶ Sed.d.aliqs. gra
uitas ꝛ leuitas ſunt qualitates actiue:q2 motiue localiter:
R̷ ꝛ tamen ſunt qualitates tangibiles:ergo ꝛc.¶ Responde
tur ꝙ debet intelligi de actione alteratiua ꝛ nō alia. vnde
videmus ꝙ graue cum iuxtaponitur graui vel leui nō fa-
cit ipſum grauius ꝛ ſi grauitas alterat.hoc non eſt niſi p
accidens:ſic ꝙ mouet coꝛpus quod quidem coꝛpus motū
ex motu caleſit ꝛ leuiſit ꝛc.

p̄ **Quātū** ad tertium dico:ꝙ ſunt.caliditas.frigiditas.
humiditas:ꝛ ſiccitas:que īter ceteras.ſunt ac
tiue:q2 ſunt pꝛioꝛes aliīs cauſalitate.patet:q2 ſunt cāe alia
2 rum. 2º q2 actio ſemper fit ratione contactus:ꝛ ſic quali-
tates actiue debent eſſe pꝛioꝛes.ſicut ſenſus tactus eſt pꝛioꝛ
3 aliīs ſenſibus. 3º dico:ꝙ ſolū iſte quattuoꝛ qualitates ſūt
pꝛioꝛes aliīs cauſalitate.pꝫ:q2 ex mixtione earū adinuicem
4 ꝛ nullarum aliarū ſequuntur alie qualitates. 4º dico:ꝙ
iſte quattuoꝛ ſunt pꝛioꝛes aliīs pn̄ᵒ.pꝫ:q2 ſm combinatio
nem earū adinuicem capit numerus elemētoꝝ que dicuntur
5 coꝛpoꝛa p̄ma. 5º dico:ꝙ ille qualitates ſunt pꝛioꝛes aliīs
6 cōīāte.pꝫ:q2 reperiuntur tam in elemētis ꝙ̄ in mixtis. 6º
dico ꝙ ſunt pꝛioꝛes aliīs ſimplicitate.pꝫ:q2 reperiuntur in
coꝛpoꝛibus ſimplicibus ſine cōmixtione qualitatum con-
trariarum adinuicem. Ex his patet ad queſitum.

Ad p̄m **Ad rationes** ¶ Ad p̄mam.ſi ly p̄ma.exponat̄
negatiue poſſunt eſſe multe alie ꝙ̄
prime in ſuo genere:ſed non pñt eſſe plura p̄ma ſi expona
tur affirmatiue:ꝛ ex hoc gloſatur auctoꝛitas.ſ.qꝺ p ſupe-
Ad 2m bundātiā dr̄.¶ Ad ſcd̄am dico ꝙ oēs q̄tuoꝛ ſunt actiue:
quātū caliditas ꝛ frigiditas ſunt magis actiue ꝙ̄ humidi
Ad 3m tas ꝛ ſiccitas.¶ Ad tertiū.dico ꝙ qꝺ intelligit̄ de qualita-
tibus hn̄tibus ꝯ̄riū actiuis.actiōe que eſt rōne contrarieta
Ad 4m tis pꝛopꝛie dicte.¶ Ad quartam dico:ꝙ nō q̄libet motus
localis eſt p̄mus motuū:ſed ſolū motus localis celi:ꝛ iō ſi
grauitas ꝛ leuitas eſſent p̄ncipia actiua talis motus:bene
cōcederem ꝙ tūc deberent dici pꝛioꝛes inter qualitates ac
tiuas ꝙ̄ predicte quattuoꝛ:ſed q2 non ſunt p̄ncipia actiua
motus localis celi:ex pꝛioꝛitate motus localis non pōt ar
gui pꝛioꝛitas grauitatis ꝛ leuitatis inter qualitates. Q.ſ.ō.

Queritur Utrum quattuoꝛ qualitatū p̄marum que ſunt caliditas
friditas ꝛc.due ſint actiue.ſ.caliditas ꝛ frigi-
ditas ꝛ due paſſiue.ſ.humiditas ꝛ ſiccitas.
p̄m ¶ Et arguitur pꝛimo ꝙ nō:q2 ſi ſic:tunc ille
due que dicuntur actiue.ſ.caliditas ꝛ friditas deberēt age
re in alias que ſunt paſſiue:ſed hoc non ex eo ꝙ omnis ac
tio fit ratione contrarietatis.modo talis caliditas ꝛ frigi-
p̄ ge.50. ditas non contrariatur humiditati ꝛ ſiccitati:aliter enim
2m plura eſſent vni cōtraria.ergo ꝛc. ¶ 2º q2 dictū eſt in alia
q̄ōne:ꝙ iſte quattuoꝛ q̄litates dicunt̄ q̄litates actiue.nō ꝙ̄
3m due earū ſolū ſunt actiue ꝛ alie due paſſiue. ¶ 3º pꝛobatur
ꝙ caliditas ꝛ frigiditas ſunt qualitates paſſiue. nam vna
earū minuitur ꝛ patit̄ ab alia poſtꝙ̄ cōtrariant̄:ꝛ hoc nō
4m eſſet niſi eſſent paſſiue.¶ Quarto pꝛbat̄ ꝙ hūiditas ꝛ ſic-
citas ſunt qualitates actiue.nam ſunt q̄litates ꝯ̄trarie:cū
p̄ ge.50. ergo ratione contrarietatis fiat actio videt̄ ꝙ humiditas
T.c.36. ꝛ ſiccitas ſunt adinuicem actiue.¶ 5º nam dicit Ariſt.4º
ꝛ.40. metheo.ꝙ ſiccū agit coagulationem:ꝛ hoc nō eſſet niſi ſic-
6m citas eſſet qualitas actiua.¶ 6º q2 humiditas ꝛ ſiccitas
ſunt quedam foꝛme:foꝛme autem eſt agere.materie verō
pati.ergo humiditas ꝛ ſiccitas dicūtur qualitates actiue.
ſicut caliditas ꝛ frigiditas.

In oppoſitum eſt Ariſto.in iſto ſecūdo:ꝛ 4º metheo:oꝛum. T.c.8. T.c.p̄.
¶ In iſta queſtione.Pꝛimo ponā diſtīōnes.Secundo cōclu
ſiones.Tertio moueбo vnum dubium.

Quantum ad p̄mū ſit p̄ª diſtīō.ꝙ pati dicitur du- p̄ª diſtīō
pliciter.vno modo ſubiectiue:ꝛ de illo
non intelligitur qꝺ.alio modo terminatiue ꝛ ſic capitur in
pꝛopoſito.¶ 2ª diſtīō.aliquid dicit̄ pati adhuc dupliciter. 2ª diſtīō
vno modo per ſe:ꝛ iſto modo caliditas patitur a frigidita
te:ꝛ ecōuerſo.alio mō per accñs.ſ.ꝙ patit̄ ꝛ q2 hoc eſt huic
annexū:ꝛ iſto modo humiditas patitur annexa caliditati
cum caliditas patitur a frigiditate.¶ Tertia diſtinctio.in 3ª diſtīō
pꝛopoſito pōt fieri triplex cōpatio,vna calidi ad frigidum:
vel eꝯ̄.alia humidi ad ſiccum:vel eꝯ̄.tertia calidi ꝛ frigidi
ad humidum ꝛ ſiccum:vel econuerſo.

Quantum ad 2m loquēdo de actione ꝛ paſſiōe ter p̄ª ꝯ̄
minatiue,p̄be accepta ſit p̄ª ꝯ̄ ꝙ calidi
tas ꝛ frigiditas ſūt actiua ꝛ paſſiua adinuicē.pꝫ pꝛio ad ex
perientiā.pꝫ ēt rōne:q2 ſunt q̄litates tāgibiles ꝛ ſunt cōtra-
rie ꝛ pꝛime mō pꝛimo hui9 actio ꝛ paſſio fit rōne ꝯ̄rietatis. T.c.50.
¶ 2ª ꝯ̄.humiditas ꝛ ſiccitas:ſunt ēt actiue adinuicē ꝛ paſ 2ª ꝯ̄
ſiue mō predicto.pꝫ ex eadē rōne.vñ quando ignis agit in
aquam ipſam corrūpēdo:caliditas ignis corrūpit frigidi-
tatē aque:ſed nō humiditatē:ꝓpter hoc ꝙ nō eſt ſibi ꝯ̄ria
ſed illa humiditas corrumpitur a ſiccitate ipſius ignis.
¶ Sed.d.tu.fundit̄ aqua in ignē que ſit calīa:caliditas Dubiū
ignis corrumpetur:ſed nō a friditate:ꝓpter hoc ꝙ illa aq̄
nō eſt frigida:ſed eſt calīa.per caſuꝫ.ꝙ̄ vr̄ ꝙ corrumpet̄ ab
hūiditate aque:que tñ non eſt ſibi cōtraria.ꝙ̄ vr̄ ſilr ꝙ hu-
miditas aque corrūpit̄ a caliditate ignis nō obn̄ ꝙ non ſit
ei ꝯ̄ria.¶ Respondet̄ ꝙ cū aqua calīa fundit̄ in ignē tunc R̷
caliditas ignis nō corrūpit̄ ab aqua īmediate:ſed per mo
dum ſequele ꝛ mediꝰ:ꝛ hoc iſto mō:q2 caliditas ignis requi
rit ſubm̄ rarū:ſed cū aqua calīa que eſt grauis funditur in
ignē cōdēſat ipſum:in tm̄ ꝙ repugnat foꝛme ignis ſtare in
mā ita denſa:ꝛ ſic ambo corrumpunt̄ ad corruptionem ra
ritatis ſubi.¶ Adhuc.d.aliqs.vr̄ ꝙ ſiccitas nō ſit quali- Dubiū
tas actiua.nā ſiccū iuxtapoſitū alicui humido nō exiccat
ipſum:imo calīa magis vr̄ exiccare.ergo nō eſt ponēdū ꝙ
ſiccitas ſit q̄litas actiua ſiccitatis ſibi ſilis:ꝛ corrup̄tiua hū-
ditatis.¶ Ad illō dico:ꝙ imo ſiccū iuxtapoſitū humido R̷
exiccat ipſū ſi eſt foꝛte:iſta tñ actio eſt tarda ꝛ minus pce
ptibilis:ꝛ qñ dr̄.calīa exiccat.dico ꝙ hoc eſt p accñs:q2 coꝛ
rūpit frigiditatē cui attribuit̄ humiditas.¶ 3ª ꝯ̄ eſt.ꝙ ca- 3ª ꝯ̄
liditas nō agit in humiditatē nec in ſiccitatē per ſe.pꝫ:q2 ſi
eſt ꝯ̄ria ſilr friditas nō agit in ipſā ex eadē rōne.vñ q2 oīs
actio de qua eſt pħs ſmō ſolū fit rōne ꝯ̄rietatis.ſequitur ꝙ
q̄ nō ſunt ꝯ̄ria nō agūt adinuicē.¶ Et ꝯ̄firmat̄.nā calidi Cōfir.
tas ꝛ hūiditas naīr ſe cōpatiunt̄ in eodē.puta in aere.ſilr
caliditas ꝛ ſiccitas in eodē.ſicut i igne.ſilr frigiditas ꝛ hu
miditas i eodē.puta in aq̄.ſilr friditas ꝛ ſiccitas in eodē.
puta in terra.Et hoc nō eſſet ſi frigiditas ꝛ caliditas eſſent
actiue in p̄dicta.¶ Sꝫ ꝯ̄.d.aliqs.caloꝛ tñ ſolis multū vr̄ Dubiū
exiccare.¶ R̄ndet̄ ꝙ hoc nō eſt iſto mō:ꝙ caliditas coꝛ- R̷
rūpat hūiditatē:ſed iſto mō:q2 caliditas ſolis agens in iſta
inferioꝛa ꝛ in coꝛpoꝛa hūida.ſicut in lutū vel h9 calefacit
aliquas pticulas illius coꝛpis:qb9 calefactis leuefiūt:ꝛ tūc
ptes leuioꝛes ꝛ ſubtilioꝛes ab illis coꝛpoꝛibus eleuantur ꝛ
recedūt:groſſioꝛes aūt ꝛ magis terreſtres derelinquunt̄
qbus derelictis humido ſubtili exalato reſiduū īuenit̄ ſic
cū:ꝛ iſto° caloꝛ ſolis exiccat:nō ꝙ corrūpat hūiditatē mō
quo dictū eſt.¶ 4ª ꝯ̄ eſt.ꝙ magis humiditas ꝛ ſiccitas de 4ª ꝯ̄
bēt dici paſſiue ꙙ̄ alie due:ꝛ eꝯ̄ alie due magis debent dici
actiue.pꝫ hoc:q2 humiditas ꝛ ſiccitas non ſunt ita velocis
actiois:nec ſūt tāte actiuitatis.ſicut ſūt caliditas ꝛ frigi-
ditas.¶ 2º ex eo ꝙ humidū ꝛ ſiccū ſunt diſpoſita ad pſas 2

passiones: calidū aūt ⁊ frigidū ad plures actiones: humidū aūt facilr terminaſ termino alieno: siccū aūt facilr terminatur termio ꝓpo. mō terminari est pati: calm aūt congregat hōgenea ⁊ disgregat eterogenea: qꝛ pp caliditatez fornacis plumbū segregatur ab argento p3: qꝛ partes argenti segregate abinuicē congregant adinuicē: ⁊ silr partes plumbi cōgregant adinuicē. frigidū aūt cōgregat tā etherogenea q̄ homogenea: cōgregare aūt ⁊ segregare est agere: qꝛ ḡ hūiditati ⁊ siccitati ꝯueniūt plures passiōes: caliditati āt ⁊ fridītati plures actiões: ille. s. hūiditas ⁊ siccitas debēt dici passiue: iste vo. s. caliditas ⁊ fridītas magis actiue.

Quantum

ad tertiū dubitaſ: vtrū q̄litates existes in eodē subo. sicut calitas fridītas humiditas ⁊ siccitas agūt in seinuicē sicut in mixto. ¶ Pro cuius dubij rñsione sit pma suppõ. q̄ vnūqdq3 generabile ⁊ corruptibile habēt nālem cōplonem olum suarū qualitatum ⁊ dispōnem nālem tā primaꝝ q̄ aliaꝝ. siue sit mixtum: siue elmtū. vñ nālis cōplo ⁊ dispō ignis est q̄ sit siccus ⁊ in summo calidus: quelibz. n. alia ē ei violēta. s. humiditas ⁊ frigiditas: ⁊ est extra eius nālē dispōnē: ⁊ est ei īfirmitas. vñ ita elmta infirmanſ ⁊ sananſ. sicut mixta. qñ. n. aqua est calefacta ipsa est infirma: qꝛ posita est extra suā nālem dispositionē. cū aūt reuersa est ad frigiditatē pristinā ē sanata.

1° suppõ

2° suppõ ¶ 2a suppõ. talis dispō nālis in mixtis nō est eq̄liter cuilibet: sed cōsistit in debita ꝓportione eaꝝ: ⁊ in vno ē vna ꝓportio ⁊ in alio alia.

3° suppõ ¶ 3a suppõ est q̄ vnūqdq3 nāle tendit reuerti ad dispōnem sibi nālem cū fuerit extra ipsā q̄tum est posse. p3 de aqua calefacta que reducit seipsam ad frigiditatē priorē: ⁊ est silr de hoc ⁊ de virga recta que incuruatur: ⁊ eꝯ. tendit ad rectitudinē.

4° supp° ¶ 4a suppositio: q̄dā sunt homogenea ⁊ q̄dam etherogenea. mō etherogeneitas est quedam dissimilitudo ⁊ potest esse: vel silitudo partium in figa vel dissilitudo ptium in q̄litate. vñ si esset aliq̄ aqua cuius vna medietas esset cala ⁊ alia frida: in illa aqua esset etherogeneitas ptiuz in qualitate: sz nō i figa. Sz si imago regis lapidea esset vniformiter per totū cala ibi esset etherogeneitas partium in figura: sed nō in qualitate.

1a ꝯ̄

Tunc sit

pma ꝯ̄. nihil qđ est in ꝓpria ⁊ nāli dispōne sua agit in seipsuz pmo. p3: qꝛ ois mutatio alicuius a sua nāli dispōne est sibi violēta: sed nulla talis ē ab intrinseco: postq̄ est ꝯ̄ nālē dispōnē illius: ⁊ hoc p3 etiā ex alio: qꝛ sicut virga recta nō appetit incuruari: nec recedere ab eius rectitudine: ita silr et nālia: qñ sunt in suis dispōnibus nālibus appetūt manere in illis ⁊ nō recedere ab illis.

2a ꝯ̄ ¶ 2a ꝯ̄. q̄ tale aliqñ agit in seipsum nō pmo. i. vna pars in ptē sibi ꝓpinquā. p3. nā posē est q̄ tale sit etherogeneuz: ⁊ alia sit ꝯplo vnius ptis: ⁊ alia alterius: vna calidior ⁊ alia fridior. sicut p3 de corpore hūano in quo cor est calidu3 cerebrū fridū: ⁊ in tali corpore vna pars bene agit in aliam.

3a ꝯ̄ ¶ 3a ꝯ̄. rñsiua est q̄ caliditas ⁊ humiditas i eodē subiecto adeq̄te nō agunt adinuicē cū stant sic ꝓportionate adinuicem q̄ in tali ꝯplone ꝯsistit ꝯplo nālis sibi in quo sunt. p3: qꝛ alr illud subm ab intrinseco recederet a dispositione sibi nāli: ⁊ hēret in se pnm intrīsecū sue mutatōis: qđ est falsum. ⁊ ꝯtra dicta. falsitas maxime p3 ex eo q̄ q̄cito ponitur extra dispōnē illā sibi nālē redit seipso ad illam q̄tū est posē. ergo qñ erat sub ea nō habuit pnm intrinsecuz reducendi se ab illa.

Cor° ¶ Ex his sequiſ pmo ⁊ maxime ex ꝯ̄ne penultima q̄ mixta habēt in seipsis pnm sue corruptiōis. Itē sequitur q̄ elmta nō. Itē sequiſ q̄ si nō esset corrumpēs extrinsecuz elmta manerēt perpetuo. Itez sequiſ q̄ nō sequitur. ille qualitates sunt inequales. ergo agūt in seinuicē. p3: qꝛ optima dispō cōsistit in inequalitate: sed tūc vna illarum qualitatum nō agit in aliā ⁊ hoc per formā subalem ipsius mixti cui illa dispō est nālis ⁊ cōueniens. Itē sequiſ q̄ mixta etherogenea minus in etherogeneitate partium in quantitate sunt magis duratiua: sicut lapides ⁊ hmōi. Item sequitur q̄ mixta magis etherogenea etherogeneitate ptiuz in q̄litate sunt minus duratiua. p3 hoc ex predictis. ¶ Ad rōnes. p3 ex dictis quid sit respondendum.

Qō. iij.

Queritur

Utruz elmta sint q̄tuor ⁊ non plura: nec pauciora. Et breuiter ꝓpter remouere aliqua dubia seu cauillationes logicales qđ d3 itelligi. vtrū sint quattuor termini distincti sig̃ntes ois elmta. quoꝝ nullus coincidat in sig̃ndo idē elmtū: ⁊ nō plures nec pauciores: nō coincidētes cū aliquo istoꝝ quattuor in sig̃ndo idē elmtum. Et silr modo debēt intelligi titli qōnū q̄bus queritur de numero pncipioꝝ coꝝ nālium vel de numero pdicabilium vel de numero pdicamētoꝝ vel cōsimilium.

p° ¶ Et arguitur pmo q̄ nō sint nisi duo: qꝛ elmtū dr ex quo sit aliquid cum insit: sz qꝛ talia non sunt nisi duo pna mā ⁊ forma postq̄ vocata elmta non manēt i mixto: prout prius dictum est. ergo ⁊c. 5. Me. 4.

2m ¶ Scdo solū sunt due differentie corpoꝝ simplicium. ergo videſ q̄ solū sint duo elmta. ꝯña tz postq̄ elmta dr̄ corpora simplicia. aſ ꝯ p3. naz solum sunt iste due differentie graue ⁊ leue. nam omne corpus simplex est graue vel leue.

3m ¶ Tertio probatur q̄ sint sex: qꝛ q̄tuor sunt vocata elmta. s. aque. terra. aer. ignis: ⁊ cum hoc vltra probatum est q̄ sunt duo principia mā ⁊ forma.

4m ¶ 4° tot sunt elmta quot sunt dr̄e corpoꝝ simpliciuz: sed ille sūt sex scz caliditas. frigiditas. hūiditas. siccitas. grauitas. ⁊ leuitas.

5m ¶ Quinto arguiſ sic. tot sunt elemēta quot sunt combinationes qualitatū primarū tangibiliuz: sed ille sunt sex. s. caliditas cū siccitate. scđa caliditas cum humiditate. tertia fridītas cū hūiditate. q̄rta fridītas cum siccitate. q̄nta caliditas cum frigiditate. sexta humiditas cum siccitate.

6m ¶ Sexto vr̄ q̄ sint q̄nq3: qꝛ q̄nq3 sunt corpora simplicia s. quattuor vocata elmta ⁊ celū: celū. n. est q̄ntuz corpus simplex. vt p3 per Aristo. pmo celi. T. c. 22.

¶ Septio arguiſ sic plures sunt orbes celi ⁊ motores q̄ quattuor. ergo plura debēt esse elementa q̄ quattuor. aña cōmuniter cōceditur: sed ꝯsequētia tz ex eo q̄ quilibet planetaꝝ de vno orbe dicitur eē de natura vnius elemēti.

8m ¶ Octauo plures sunt lrē q̄ q̄ttuor. ergo ⁊ plura elemēta q̄ quattuor. ꝯña tz: qꝛ lrē dicuntur elementa sillabarū. antecedens est notum de se.

In oppositū

est Aristo. in isto secūdo vbi sz cōbinationes q̄tuor pmarum q̄litatum que sunt caliditas frigiditas ⁊c. principales ponit esse quattuor elmta spē dr̄a ⁊ nō plura neq3 pauciora: eo q̄ tot combinationes quattuor primarum qualitatum sunt possibiles ⁊ non plures nec pauciores.

¶ In ista qōne. p° videndū est qđ est elmtū. 2° vnde sumatur numerus elmtoꝝ. 3° quot ⁊ qualiter sunt elementa.

Quantum

ad pmū sciendū est q̄ elmtum dicitur ab hyle. vñ hyle est idem q̄ prima mā. vñ versificator. Dicere qđ sit hyle nō est dcm̄ pue. ⁊ dr̄ elmtum quasi ylemētū. Sz sic mutaſ ly. e. cā melioris soni. vñ ex hoc p3 q̄ ꝓprijssime mā pma soluz dr̄ elmtū: sed vocata elmta que sunt ignis aq̄ ⁊c. dr̄ elemēta respectu mixtorū: nō eo q̄ qualitas ipsoꝝ vel ipsa maneāt in mixto: sed quia qualitates siles qualitatibus elmtoꝝ sunt in mixto: ad cuius gñonez oportuit cōcurrere elmta vel vocata elmta mediate vel imediate. Aliter pt dici quasi elmtatū: ꝓpter hoc q̄ mixta eleuanſ ⁊ formanſ ex elementis mō quo dicebaſ: vel pōt dici elemētū q̄si alimētū: qꝛ elmtis aluntur mixta: licet non imediate sed mediate. Pōt ergo esse vna descriptio elemēti: elemētū est qđ in resolone corpoꝝ inuenitur vltimū: ⁊ in generatione ipsoꝝ inueniſ pmum. Et si ly corpoꝝ nō restringatur. tunc hec descriptio solum conuenit materie prime: quia solum materia est que in generatione corporum simpliciter reperitur primum: ⁊ in resolutione corum

dʒ inueniri vltimū. Sed ſi ly corporum reſtringitur per ly
mixtoꝝ. hec deſcriptio põt cõpetere. tūc vocatio elt̄is. vnde
in generatione corporū mixtorū ex elt̄is. elt̄a inueniūtur
prima: ⁊ in reſolone vltima. ⁊ iō ſicut lr̄e dr̄r prima elt̄a di
ctionum: ⁊ ſyllabe ſecunda: ita corporuʒ mixtorū genera-
bilium ⁊ corruptibilium pmū elt̄um dr̄ pma materia. ſʒ
ſcd̄a elemēta ſūt vocata elt̄a a vulgo: que ꝓpter hoc a vul-
go vocentur elt̄a: qꝛ vulgus nõ percipit mām pmā prio-
rem: imo credit iſta quatuoꝛ corpoꝛa ſimplicia eſſe prima
p elementa ſimplr̄. ℂ Alia põt eſſe deſcriptio elt̄i: elt̄ū eſt
in qd̄ diſſoluunf corpoꝛa: diſſolo aūt eſt triplex. q̄daʒ eſt in
partes integrales. Et ſic Democritus intellexit corpoꝛa re
2 ſolui in elt̄a .i. in corpoꝛa athoma: alia aūt in ptes eſſentia-
les coextenſas ⁊c. ⁊ ſic dicim⁹ reſolutionē mixti eſſe in ma
3 teriam ⁊ formaʒ tāq̄ in elt̄a. 3ᵃ eſt in partes coextenſas
ſm ſilitudinem ⁊ virtutem: ⁊ talem dicimus eſſe in q̄tuoꝛ
vocata elt̄a que nõ manent in mixto: tñ ex eis bene genera
2m no tur mixtum: ⁊ ecõuerſo: eo mõ quo dictuʒ eſt. ℂ Notādū
eſt q̄ partes eēntiales ſunt duplices. quedā dr̄r coextenſe
⁊ nõ manēt ſeparate: ⁊ oēs gn̄abilis ⁊ corruptibilis ītrant
eſſentiam: ⁊ ſic mā ⁊ forma dr̄r partes eſſentiales: ⁊ iſte in
veritate ſunt elt̄a: verius tñ materia: ex eo q̄ ipſa ꝓſuppo-
nitur gn̄ationi: ⁊ manet poſt corruptionē illius: cuius eſt
mā: forma vͦo non. Alie dr̄r partes eſſentiales que poſſunt
ſeparate eſſe: ⁊ talia dr̄r elt̄a ſecūda. ſicut ſūt aer ignis ⁊c.
3m no ℂ 3ᵒ notandum eſt q̄ iſta elt̄a ſecūda inter corpoꝛa actu
exiſtentia ſunt maxime ſimplicia: ⁊ ex his cõſtituitur mun
dus tanq̄ ex partibus integralibus vna cum celo: qd̄ eſt ē.
4m no vnum corpus ſimplex quinta ſimplex eſſentia. ℂ Sed no
tādū eſt q̄ alr̄ elt̄a dr̄r ſimplicia ⁊ alr̄ quinta eſſentia. vñ
quinta eſſentia dicif ſimplex tam per priuationem cõpoſi-
tionis ex mā ⁊ forma q̄ per ꝑuationeʒ ꝯpõnis ex ꝯrietate:
vocata aūt elt̄a nõ ſunt ita ſimplicia. vñ qõlibʒ ipſoꝝ eſt
cõpo⁹ ex mā ⁊ for⁹: ſʒ dr̄r ſimplicia per ꝑuationē cõpoſitio
nis ex ꝯriet ate. vñ in vno elt̄oꝝ ſunt qualitates contrerie
nāliter. vñ ſi in aq̄ eſt caliditas: ⁊ frigiditas ineſt ei violen-
te. Ex his pʒ quo mõ intelligitur q̄ mixta reſoluunf in ele
mēta: ⁊ ſilr̄ qd̄ ſit elt̄ū: ⁊ ſilr̄ q̄liter equiuoce vtimur aliq̄ñ
iſto termino elt̄um: ⁊ ſimiliter vnde dicatur elt̄um.

p ꝯ **Quātum** ad ſecūdū ſit pma ꝯ. nūerus elt̄oꝝ ſumi-
tur a numero pmarū q̄litatū que ſunt ca-
liditas frigiditas ⁊c. pʒ: qꝛ ex quo ille qualitates dr̄r pme:
⁊ ſic ex quo vocata elt̄a dr̄r pma reſpectu mixtoꝝ: nume
rus eoꝝ dʒ capi penes numerū illarū qualitatū. vnde ca-
pitur ſic q̄ igni ineſt pmo caliditas: ⁊ aeri humiditas: aq̄
friditas: ⁊ terre ſiccitas. ℂ 2ᵒ qꝛ ſm actionē ⁊ alterationeʒ
ipſaꝝ quatuoꝛ q̄litatū adinuicē ſūt mixta ⁊ ſʒ aliā ⁊ aliā
2 ꝯ cõmixtioneʒ alia ⁊ alia mixta. ℂ Scd̄a ꝯ. nūerus elt̄oꝝ
nõ dʒ capi penes numerū aliaꝝ qualitatū: quātis ſint cõ-
trarie. pʒ: qꝛ nec alie ab his ſunt pme. mõ qꝛ vocata elt̄a
dicuntur eſſe prima corpoꝛa: intelligendo eo modo quo di
ctum eſt: ſequitur etiam q̄ non ſunt alie ⁊ alie qualitates
prime. patet ex prima queſtione huius ſecundi.

Quantū ad tertium ſciendū primo. q̄ pmarū q̄lita
tum, que ſunt caliditas. frigiditas ⁊c. nun-
quā aliqua earū reperif ſe ſola: ſed ſemper ad vnā conſequi
tur altera: ita q̄ ad actiuā paſſiua. vñ nūq̄ reperitur calidi-
tas niſi cum ea ſit humiditas vel ſiccitas: nec vnq̄ reperif
frigiditas: niſi ſecum ſit humiditas vel ſiccitas. ℂ Ex hoc
pʒ q̄ nõ valet dicere. ſ. eē elt̄a: quoꝝ vnū hēret ſolā cali-
ditatem: aliud ſolā frigiditateʒ ⁊c. vocata elementa.

p ꝯ **Tunc ſit** pma ꝯ. nõ eſt ponendū q̄ tm̄ ſit vnuʒ ele-
mentuʒ ⁊ nõ plura. ꝓbaf: qꝛ ſi ſic nõ repe-
rireſ aliqua cõtrarietas: aliter. n. nūq̄ deleret: ſed illa ineſt
ſibi ratione qualitatū elt̄arium: ⁊ cū in vno elt̄o non repe-
riatur aliqua q̄litas in qualitatib⁹. ſequitur q̄ nulla re-
perietur ꝯtrarietas ſi eſſet vnum elt̄um ſolum ſic q̄ nõ plu
ra. ℂ Scd̄a ꝯ. nõ eſt ponēdū q̄ ſint tm̄ duo elt̄a ⁊ nõ plu 2 ꝯ
ra. probaf: qꝛ ſi ſic. tunc illorū vnuʒ oporteret eſſe caliduʒ
⁊ humidū vel frigidū ⁊ ſiccum: vel econuerſo. ſ. calidum ⁊
ſiccum: vel frigidum ⁊ humidū: ſed ſi ſic eſſet. tunc illa ci-
to mutuo ſe corrūperent: ⁊ ſic non haberemus aliud elemē
tum. ꝯña tenet. poſt q̄ illa duo eſſent cõtraria ſm ambas
eorū qualitates. ℂ 3ᵃ ꝯclo. nõ eſt ponēdū q̄ ſint 3ᵃ ⁊ non 3 ꝯ
plura: qꝛ ſi ſic. tunc duo eoꝝ eſſent cõtraria ſm ambas q̄li
tates: ⁊ tertium haberet ſimboluʒ cū vno illorum: ⁊ ſic il-
la duo habentia ſimbolū ſatis cito tertium corrumperent.
ℂ Ex his ſequitur quarta ꝯ. q̄ ad minus opʒ eē quatuoꝛ 4 ꝯ.
elt̄a ſi perpetuo debeant ma⁹ elt̄a: ⁊ ſi res debent ſe ha-
bere: ſicut modo ſe habēt quo ad earum generationē ⁊ cor
ruptionem ⁊ alias proprietates eis cõicantes. ℂ Quinta 5 ꝯ
ꝯcluſio. eſt q̄ quatuoꝛ ſunt elt̄a ſpecifice diſ⁹ ⁊ nõ plura.
probatur: qꝛ quatuoꝛ ſunt cõbinationes quatuoꝛ qualita
tum compoſſibiles ⁊ nõ plures. ergo qd̄ vera. ꝯña tenet
ex eo q̄ numerus pmorū corpoꝝ generabiliuʒ ⁊ corrupti
bilium dʒ accipi ſm numerum compoſitionum quattuoꝛ
qualitatū adinuicē: ſm quarū actionē ⁊ paſſioneʒ ſunt ge
nerationes ⁊ corruptiones. aña pʒ. naʒ prius dicebatur q̄
cõbinationes primarū qualitatum que ſunt caliditas ⁊c.
poſſent imaginari ſex modis. quorū duo ſunt impoſſibiles
que ſunt calidi cum frigido: ⁊ humidi cū ſicco: ⁊ reliqu e
quattuoꝛ ſunt poſſibiles. ergo ⁊c. ℂ Sed. d. tu: imo videf Dubium
q̄ caliditas ⁊ frigiditas ſint cõpoſſibiles. pʒ de aqua caleſa
cta. ℂ Rñdef q̄ non ſunt. ſic cõpoſſibiles q̄ ābe inſint ei-
dem elemento: niſi vna earū inſit ei violēte. modo ſm talē
cõpoſſibilitatē non dʒ ſumi elementū diſ⁹ ab alijs. ℂ Et
confirmatur: qꝛ quattuoꝛ ſunt qualitates prime ſpecifice
diſ⁹ ⁊ non plures. ergo tot debent eſſe elementa ſpecifice di
ſtincta ⁊ non plura. aña pʒ ex prius dictis: ⁊ ꝯña tʒ ex eo
q̄ cuilibet elt̄o ineſt primo vna de qualitatibus primis: ⁊
quod ineſt vni primo non ineſt alteri primo.

Ad rationes ℂ Ad pmā de mā ⁊ forma dictū Ad pm
eſt: ex eo q̄ ſolū hic itelligif d̄ elt̄is
q̄ ſunt corpoꝛa ſimplicia gn̄abilia ⁊ corruptibilia ſeorſuʒ
exiſtere potētia. mõ talia nõ ſunt mā ⁊ forma. ℂ Ad ſcd̄aʒ Ad 2m
qñ dr̄ due ſoluʒ ſūt dr̄ie corpoꝝ ſimplicitū: vꝫ eſt gn̄ales:
ſʒ nõ ſpecifice. vñ adhuc vlterius leue ſubdiuidif: ⁊ ſilr̄ gra
ue: in tm̄ q̄ per talē diuiſionē inueniunf quattuoꝛ corpoꝛa
ſimplicia gn̄abilia ⁊ corruptibilia que ſunt dicta elemēta.
ℂ Ad tertiuʒ qñ dr̄ ⁊c. qūo ſit dōm pʒ ex rñſione ad pmū. Ad 3m
ℂ Ad q̄rtaʒ dico q̄ qꝛ grauitas ⁊ leuitas nõ ſunt q̄litates Ad 4m
actiue alterabiliū: ſʒ motiuū localiū: penes grauitatem ⁊ le
uitatem non ſunt elt̄a capienda ꝑncipaliter: pp̄ hoc ſolū
dʒ capi penes q̄litates q̄ ſunt actiue alterabilium: qꝛ tales
ſunt actiue gn̄abilium ⁊ corruptibiliū. ℂ Ad q̄ntā dico q̄ Ad 5m
verū eſt q̄ tot ſunt quot ſunt cõbinationes q̄litatū prima-
rum poſes: quarū quelibet ineſt nāliter ⁊ non violente illi
cui ineſt. mõ ille cõbinationes ſunt q̄tuoꝛ ⁊ nõ plures. ſicut
dictū eſt. ℂ Ad ſextam dico: q̄ ſolū in ꝓpoſito eſt ſmo de ad 6m
corporibus ſimplicibus ⁊ gn̄abilibus ⁊ corruptibilib⁹. mõ
de numero illoꝝ nõ eſt cdū. ℂ Ad ſeptimaʒ qñ dr̄. plures Ad 7m
ſunt orbes ⁊c. negaf ꝯña. Pro quo aduertēdū ē q̄ in iſto
mundo tres pñt imaginari quaternitates: quaꝝ prima ter
minatur incluſiue ad ignē. ſcd̄a aūt terminaf incluſiue ad
ſolē: ⁊ 3ᵃ terminaf incluſiue ad vltimā ſperā. pma quaterni
tas eſt terra. aqua. aer. ignis. ſecūda eſt luna. mercurius. ve
nus. ⁊ ſol: ita q̄ in iſta quaternitate luna cõparatur terre:
mercurius aque: venus aeri: ⁊ ſol igni. tertia quaternitas ē
mars. iuppiter. ſaturnus ⁊ octaua ſpera: ita q̄ in iſta qua-
ternitate. mars comparaf igni. iuppiter aeri. ſaturnus aq̄.
octaua ſpera terre: ita q̄ ſm iſtam triplicem quaternita-
tem terra eſſet infi⁹ ⁊ ſuper⁹. Ex hoc patet q̄ non oportet

tot eſſe elemēta quot ſunt orbes: poſt q̄ꝫ plures orbes cōpa-
Ad 6ᵐ rāt bñ ꝛ aſſimulant vni elemēto. ℂ Ad vltimū pꝫ ꝙ ſolū capit̄ hic elm̄tum prout extendit ſe ad plura coꝛ̄ᵒ actu exi-
ſtēcia gn̄abilia ꝛ cōꝛruptibilia adinuicē alterabilia. Q̄ō.IIII.

Utrū ignis ſit p̄ calidus aer.
p̄ hūidus. aq̄ p̄ frigida. ꝛ ter
ra primo ſicca.

Ueritur

6ᵐ ℂ Et arguitur p̄mo ꝙ nō. nā ſi ſic. ſequitur ꝙ ignis ꝛ aq̄ eēnt cōtraria: ſilr aer ꝛ terra: quod eſt falſum: ꝛ ꝯñtia nō eſt de ſe. ex eo ꝙ p̄mo calidū ꝯ̄riaꝛ p̄mo frido: ꝛ p̄mo humidum p̄mo ſicco. falſitas cōſequentis ꝓbaꝛ: ex eo ꝙ ſeqꝛ ꝙ ſube eſſent adinuicē ꝯ̄rie. modo hoc eſt falſum. nā per Ariſto. in p̄dicamentis ſube nihil ē ꝯ̄riū. ꝯñtia tꝫ ex eo ꝙ qōlibet
Confir̄ elm̄toꝝ eſt ſuba. ℂ 2ᵒ ꝯfirmaꝛ idē. nā ſi illa eēnt ꝯ̄ria. ſequiꝛ ꝙ ipſa eſſent apta nata ſucceᵈ ſibiīuicē in eodē ſubo exiſtente i actu eis p ſe ſubſiſtēs. mō h̄ eſt falſum: q2 non idē eis manens idē nūe ꝛ diffōne pōt p̄mo eē ignis poſtea aq̄ ꝯñia tꝫ p vnā ꝯditionē ꝯ̄rioꝝ. ℂ 3ᵒ vnū eſt vni tantū ꝯ̄riū. mō ignis ꝯ̄riaꝛ terre: q2 ignis eſt calidᵘ ꝛ terra frigida: nō ergo ꝯ̄riaꝛ aque. ℂ 4ᵒ vr̄ ꝙ ignis ꝛ terra magis ſunt ꝯ̄ria q̄ꝫ ignis ꝛ aq̄: q2 illa ſunt magis ꝯ̄ria q̄ a ſeinuicem magis diſtāt: ſꝫ ignis ꝛ terra magis diſtāt a ſeinuicē q̄ꝫ ignis ꝛ aq̄:
2ᵐ ſicꝫ pꝫ i ſitu nāli elm̄toꝝ. ḡ ꝛc. ℂ 2ᵒ ad p̄nᵐ ſupponiꝛ ꝙ eadē qualitas in ſpē ineſt eq̄ p̄mo duobᵘ elm̄tis. tūc ſic. terra eſt p̄mo frida. ḡ nō aq̄. ꝯñtia tꝫ p ſuppōnē. añs pꝫ. nā hoc vr̄ eē p̄ fridū qō maxie diſtat a fonte calidoꝝ: ſed ſic eſt de terra: q2 maxie diſtat a celo qō eſt ꝓductiuū caloꝛis in iſtis in
3ᵐ ferioꝛibus. ℂ 3ᵒ p effectᵘ debemus arguere cāᵃ: ꝛ cū denſitas ſit effectus friditatis. ſequiꝛ ꝙ illud qō eſt maxie denſum ſit p̄mo fridū: ſed terra eſt maxime dēſa. ḡ ipſa ē p̄ fri-
4ᵐ gida. ℂ 4ᵒ illud qō nō eſt ꝯiūctū alicui elm̄to calo. vr̄ ꝙ ſit magis ꝛ p̄ fridum q̄ꝫ illud qō eſt ꝯiūctū alicui calo: ſed
5ᵐ terra nō eſt ꝯiūcta alicui elm̄to calo. ſ. aeri. ḡ ꝛc. ℂ 5ᵒ videꝛ ꝙ aq̄ ſit magis hūida q̄ꝫ frida: ꝓpter hoc ꝙ hūiditas ieſt aque inſeꝑabiliter. friditas āt ineſt aque ſeꝑabiliter. pꝫ q2 q̄ꝫuis aq̄ bñ calefiat: adhuc tñ manet hūida.

2 ge. 23. **In oppoſitum** eſt Ariſtote. hic textu p̄imo. capitulo. 3.

ℂ In iſta q̄ōne. p̄mo videndū eſt de illo de quo tangebaꝛ in p̄mo argᵒ. ſ. de ꝯ̄rietate elm̄toꝝ. 2ᵒ vidēdum eſt de q̄ſito.

p̄ᵒ ſuppō **Quantū** ad p̄ᵐ ſupponiꝛ. p̄mo ꝙ ad hoc ꝙ aliq̄ dicanꝛ ꝯ̄ria reqriꝛ ꝙ apta nata ſunt ſuccedē ſibiīuicē in eodē ſubo in actu hoc eſt in eodē ꝯpoſito ex
p̄ᵒ ꝯ. mā ꝛ forma. ℂ Tūc ſit p̄ma ꝯ. elm̄ta bñ ſunt ꝯ̄ria ſm̄ coꝝ qualitates nāles. pꝫ. nā q̄litates elm̄toꝝ nāles ſunt caliditas friditas hūiditas ꝛ ſiccitas. grauitas leuitas. raritas: denſitas: ſed mōh̄ q̄litates ſunt ſibiīuicem ꝯ̄rie: nō ſingule ſingulis: ſꝫ determinate determiatis. Sꝫ q2 q̄litates nāles elm̄toꝝ ſunt duplices: quedā motiue localiter. ſicut grauitas leuitas: q̄dam aūt alteratiue: ſicut caliditas ꝛ frigidi-
2ᵒ cōclō. tas. ℂ Tūc ſit 2ᵃ ꝯ. ꝙ ignis ꝛ terra magis ꝯ̄rianꝛ adinuicem quo ad q̄litates motiuas localr̄ q̄ꝫ ignis ꝛ aq̄. pꝫ: q2 ignis ſimplr̄ leuis: ꝛ terra ſimplr̄ grauis: aqua aūt eſt leuis ꝛ grauis ſm̄ qd: q2 eſt leuis reſpectu terre: ꝛ eſt grauis re-
3ᵃ ꝯ ſpectu aeris ꝛ ignis que ſibi ſupeminēt. ℂ 3ᵃ ꝯ ē. ꝙ ignis magis ꝯ̄riaꝛ aq̄ q̄ꝫ terre quo ad q̄litates alteratiuas. pꝫ: q2 ignis ꝛ aq̄ ꝯ̄rianꝛ ſm̄ ambas q̄litates alteratiuas: ex eo ꝙ ignis ē calidus ꝛ ſiccus: ꝛ aq̄ eſt frigida ꝛ hūida: ſꝫ ignis contrariatur terre ſolum ſm̄ vnā qualitatem alteratiuā. ſ. ſm̄ caliditatē: ꝛ nō ſꝫ aliā: ex eo ꝙ ignis ꝛ terra cōicant in ſiccitate: ꝛ q2 Ariſt. cōſiderat hic elementa ſm̄ ꝙ ſunt ge-
T. c. 23. nerabilia ꝛ coꝛruptibilia. ideo dicit h̄ illa magis cōtrariā tur que cōtrariantur ſm̄ qualitates alteratiuas q̄ꝫ que cōtrarianꝛ ſm̄ qualitates motiuas localr̄. Et ſic dicit hic ꝙ ignis magis cōtrariaꝛ aq̄ q̄ꝫ terre. Sic ergo viſum eſt quō elm̄ta contrariantur ſm̄ qualitates eoꝛum naturales.

Sed tunc reſtat difficultas. vtrum elm̄ta ꝯ̄rientur ſm̄ coꝝ ſubas. ℂ Pro quo ſit p̄ma ꝯ. ꝙ ele- p̄ᵃ ꝯ
mēta nō ꝯ̄rienꝛ ſm̄ coꝝ mās. pꝫ p diffōnē ꝯ̄rioꝝ. ℂ 2ᵃ ꝯ. 2ᵃ ꝯ
ꝙ nec elm̄ta ꝯ̄rienꝛ ſm̄ coꝝ formas ſubales. pꝫ p ſuppōnē que dicit ꝙ ad hoc ꝙ aliq̄ ꝯ̄rienꝛ reqritur ꝙ ꝑnt ſibiīuicem ſuccedere in eodē ſubieco in actu. h̄ eſt in eodē cōpoſito ex mā ꝛ forma: ſed ſic nō eſt de formis ſubalibᵘ elm̄torum pꝫ: q2 non eſt poſe ꝙ in eodē cōpoſito ex materia p̄ma ſit forma ſubalis ignis: ꝛ poſtea forma ſubalis aque. nam illud cōpoſitū vel eſſet elm̄tū vel mixtū: nō mixtū: q2 forme ſubales elm̄toꝝ nō manēt in mixto. ſicut dictū eſt. propter hoc ꝙ oporteret ꝙ idē elm̄tū eſſet p̄mo ignis ꝛ poſtea aq̄. modo hoc eſt falſuꝫ vt notū eſt de ſe: q2 licet ꝙ ex igne bñ poſſit gn̄ari aq̄: nō tñ propter hoc idē elm̄tū p̄mo eſt ignis
ꝛ poſtea aq̄. ℂ 3ᵃ ꝯ eſt ꝙ elm̄ta non ſunt ꝯ̄ria ſm̄ coꝝ ſubſtantiā. pꝫ: q2 nec ſm̄ coꝝ mām. per p̄mam ꝯcluſionē: nec ſm̄ coꝝ formam ſubalē: per ſecūdā. ergo ꝛc. 3ᵃ ꝯ

Quantum ad ſcōm ſit p̄ma ꝯ. vnicuiqꝫ elm̄toꝝ ineſt p̄ vna q̄litas. pꝫ h̄ p̄mo: q2 cuiuſlibet elm̄ti forma ſubalis eſt ſimplex tam ſubalr̄ q̄ꝫ in virtute. ergo vr̄ ꝙ ſolū determinet ſibi vnā q̄litatē que ineſt ſibi p̄. ſꝫ enim determinet ſibi duas: nō tñ eque p̄. ꝯñia videꝛ nota. añs pꝫ. nam per hoc forma ſubalis elemēti dr̄ a forma ſubali mixti: ſꝫ. n. forma ſubalis mixti ſit ſimplex ſubſtantialiter: nō tñ eſt ſimplex virtualr̄: ſicut pꝫ de diuerſis mixtis: vt de herbis ꝛ lapidibus ꝑcioſis: quibus inſunt diuerſe virtutes rōne formarū ſubalium ipſoꝝ. ℂ 2ᵃ ꝯ. igni ineſt p̄mo caliditas. pꝫ: q2 ignis inter alia elemēta eſt nobiliſſimū: cuius ſignū eſt: q2 locatus eſt ſup loca alioꝝ elementoꝝ: ꝛ cū caliditas inter q̄litates actiuas ſit nobiliſſima: cuius ſignū eſt eius maxima actiuitas. vr̄ ꝙ ipſa p̄imo inſit igni. ℂ 3ᵃ ꝯ. aer eſt p̄ humidus ꝓbatur. nā aliqua q̄litas ineſt ſibi p̄. per p̄imā ꝯnem: vel ergo caliditas vel humiditas. ꝓbaꝛ: q2 aer eſt calidus ꝛ humidus: ſed non caliditas: q2 illa ineſt p̄ igni. per ſecundā ꝯnem. ergo relinquitur ꝙ humiditas. ꝯñia tꝫ ex eo ꝙ aer nō hꝫ aliq̄ꝫ qualitatem de qualitatibus actiuis q̄ꝫ caliditatē ꝛ humiditatē: ex eo ꝙ nulla q̄litas poteſt ineſſe eque p̄mo duobᵘ elementis. ℂ Quarta ꝯ. frigiditas ineſt p̄ aque. pꝫ: q2 ſibi inſunt frigiditas ꝛ hūiditas: vel ergo ſibi ineſt p̄ frigiditas: ꝛ hꝫ propoſituꝫ: vel humiditas ꝛ hoc non: q2 illa ineſt p̄ aeri p precedētē ꝯnem. ℂ Quinta ꝯ. terre p̄ ineſt ſiccitas. pꝫ: q2 ſibi inſunt ſiccitas ꝛ frigiditas: vel ḡ ineſt ſibi p̄ ſiccitas: ꝛ habeꝛ propoſitū: vel ſibi ineſt p̄mo frigiditas: ꝛ hoc non: q2 illa ineſt aque. per precedētē concluſionem. 2ᵃ ꝯ 3ᵃ ꝯ 4ᵃ ꝯ 5ᵃ ꝯ

Sed reſtat dubitatio q̄ō intelligiꝛ ꝙ igni ineſt p̄ caliditas. vtrū h̄ intelligaꝛ in cōparatione ad alia elm̄ta vel in ordine ad aliā q̄litatē. ſ. ſiccitatem: ſic ꝙ ſit ſenſus. ignis eſt p̄us calidus q̄ꝫ aliqō alioꝝ elm̄toꝝ: ꝛ cuius caliditas eſt cā caliditatis: ꝙ alia ſunt calida: vel ꝙ igni p̄ius ineſt caliditas q̄ꝫ ſiccitas hoc: eſt ꝙ ignis de nā ſua determinat ſibi caliditatē: ꝛ ꝙ 2ᵒ cōſequatur ſiccitatē. ℂ Ad hoc r̄ndeꝛ ſm̄ intētionē Ar. ꝙ hoc dꝫ intelligi ꝙ igni p̄us ineſt caliditas q̄ꝫ ſiccitas: ꝛ aeri p̄us humiditas q̄ꝫ caliditas: ꝛ aque p̄ius friditas q̄ꝫ humiditas: ꝛ terre p̄us ſiccitas q̄ꝫ friditas. ℂ Sꝫ p pleniori intellectu nōn̄ᵐ ē ꝙ illud dꝫ itelli de calitate ꝛ ſiccitate v̄tualibus. vñ aliq̄ ſunt bñ cala actualr̄: ꝛ tñ ſunt frida v̄tualr̄. verbi grā. ſic aq̄ calefacta. ſilr̄ aliq̄ ſunt bñ frigida actualiter: ꝛ tñ ſunt cala v̄tualr̄: ſicꝫ pip ʒingiber ꝛ h̄. vñ q̄ꝫuis aliqs potaret aquā calidā nō pp hoc ꝯfortareꝛ eius caloꝛ: ꝙ tñ bñ cōtingeret ſi potaret vinū frigidum. Et ſic quamuis vinū ſit actualiter frigidū tamē eſt virtualiter calidū. Et iſto poſſunt ſolui alique rationes facte. T. c. 23. R Nōndū

Ad rōnes ℂ Ad primaꝫ pꝫ. ex p̄ arti ſed ibi erat vna de diſtātia que erat iſta: magis di-

ſtantia ſunt magis ꝯtraria: h̄ intelligit̄ nō de diſtātia locali: ſ3 nō de diſtātia inter terrā ꝛ ignē: ſ3 de diſtātia formali que eſt q̄dā repugnātia ꝛ incōpoſſibilitas. ¶ Ad ſcdm dico: ꝙ illa bñ pbat ꝙ terra ſit frigidior q̄3 aq̄ frigiditate actuali: nō tñ frigiditate virtuali. vñ frigiditas actualis eſt q̄ ſtati ꝑcipit̄ ad tactū. ¶ Ad 3m ꝛ 4m ſilr mō rñdetur. ¶ Ad 5m dico: ꝙ q̄uis frigiditas actualis ſit bñ ſepabilis: nō tñ frigiditas habitualis ſiue virtualis. vñ q̄uis aq̄ bñ calefiat. adhuc tñ manet in ea frigiditas virtualis per quā caliditate amota iterū reuertit̄ ad frigiditatē actualē. Qō. v.

Queritur Utrū caliditas ignis ꝛ caliditas aeris ſint eiuſdē ſpēi ſolū dñtes ſm magis ꝛ minus. Et ſilr queritur de ſiccitate ignis ꝛ ſiccitate terre: ꝛ de humiditate aeris ꝛ humiditate aq̄: ꝛ de frigiditate terre: ꝛ de friditate aq̄. ¶ Et arḡ p̄ ꝙ ſint diuerſarum ſpērū diſtinctarū ſpē. nā q̄litates ꝓprie elñtis diſtincte ſpē debēt diſtingui ſpē: ſ3 caliditas eſt q̄litas ꝓpria ipſi⁹ ignis: ꝛ humiditas ꝓpria ipſi⁹ aeris. ſic in alia qōne dicebat̄. ḡ vr̄ ꝙ exquo ignis ꝛ aer diſtinguūtur ſpē: ꝙ caliditas ipſius ignis diſtinguat̄ ſpē a cali^te ipſi⁹ aeris: ꝛ ꝙ hūi^te aeris diſtinguat̄ ſpē ab hūi^te aq̄: ꝛ ſic ō aliis q̄li^tis ſimbolis aliorū elñtorū.

Le. c. 13. In oppoſitū arguit̄. nā ſi ſic. ſeq̄t̄ ꝙ eēnt. 8. q̄litates p̄me diſtincte ſpē qō ē ꝯ p̄us dicta. dcm̄. n. eſt ꝙ ſunt ſolū 4or. ꝯña tz: q2 tunc hērentur duas caliditates diſtinctas ſpē: ꝛ ſilr duas friditates: ꝛ ſic ō aliis.

¶ In iſta qōne ſunt due opiniōes directe oppoīte. Et illas p̄ recitabo cū ſuis motiuis. 2° videbit̄ qualr vna illarū opinionum ſoluit motiua alterius. 3° quaſi mediando inter eas ponā vnā opinionē que vr̄ eē aliq̄s ꝓbabilior.

p̄ opio Quantum ad p̄m incedū3 ē ꝙ vna opinio ponit ꝙ caliditas ignis ꝛ caliditas aeris nō ſint eiuſdē ſpēi: nec dñt ſolū penes intēſiue ꝛ remiſſiue: ꝛ iſta opio itelligit̄ de q̄litatib⁹ actualib⁹. vult. n. ꝙ caliditas aeris in tot gradus i ſua ſpē ē diuiſibilis in q̄t gradus ē diuiſibilis calitas ignis: ꝛ ꝙ cū ex aere gñat̄ ignis ad corruptiones vni⁹ gradus calitatis aeris introducit̄ vn⁹ gradus calitatis ignis. ¶ Et iſta opio h3 p̄ ſe aliq̄ motiua. vñ p̄ argu-

p̄m it ſic. ſi calitas ipſi⁹ aeris eēt remiſſa: ꝛ cū ois remiſſio alic⁹ q̄litatis fiat p admixtionē q̄litatis ꝯrie. ſequit̄ ꝙ caliditati ipſius ignis ꝛ aeris eēt admixta aliq̄ frigiditas: ꝛ ſic nō oporteret ponere aerē eē mixtū q̄litatiue: ꝛ ſic nō eſſet vere purū elñtū aeris. vñ q̄libet elñtū in ſua puritate ſic determinat ſibi formā ſubaleē ſimplicē: ita pmixta frigiditati: ꝛ

2m p ꝯñs d3 eē ſūma. ¶ 2°. nā p hoc ſimplex differt a mixto q2 elñtū ſimplex determinat ſibi q̄litates oīno ſimplices ꝛ q̄litates in ſūmo. mixtū aūt nō. ſi ergo calitas aeris eē ſūma nō dñt a calitate ignis ſolū ſm magis ꝛ minus. ¶ 3°. ſi

3m. caliditas aeris eēt eiuſdē ſpēi: cū calitate ignis differēs ab ea ſolū ſ3 magis ꝛ minus. ſeq̄tur ꝙ ſi ignis approximaret̄ aeri ſtatim aer fieret ſubito calidus i ſūmo: ſ3 h̄ eſt falſū: ꝛ ꝯñtia tz: q2 nō reſiſteret in aliquo caliditati ipſius ignis: q2 quāuis eſſet remiſſio: nō tñ p frigiditatē ſibi admixtā: ſicut p̄us arguebat̄ de aq̄ ꝙ tota latitudo calitatis aeris eēt corrupta an̄q̄3 tota la^ro friditatis aq̄ eſſet introducta: ſ3 hoc eſt falſū: ꝛ ꝯña tz: q2 exquo calitas aeris nō eēt ſumma: ꝛ cū ad introductionē vni⁹ gradus friditatis aq̄ expellat̄ vnus gradus calitatis aeris poſt q̄3 oēs gradus caliditatis aeris erunt expulſi: ꝙ ſint oēs gradus frigiditatis aque introducti poſt q̄3 friditas aque eſt ſūma: ꝛ per ꝯñs plures h3 gradus i ſua latitudine q̄3 haberet caliditas aeris in ſua: falſitas ꝯñtis probat̄. nā3 ſi ſic: ſeq̄ vel ꝙ pro tpe mā ſtaret ſine forma ſubali: vel ꝙ eēt aq̄ in ſua nālī diſpōe

4m q̄ nō eēt in ſūmo frigida. Et ad hoc probādū ſup⁹ ꝙ imēte ex aere pōt generari aqua abſq3 gnōne alicui⁹ intermedij. ¶ Lūc ſic. q̄ñ tota latitudo aeris eſt cor^ta ꝛ nōndum tota la^do friditatis introducta. q̄rit̄ vtp̄ forma ſubalis aq̄ ſit inducta vel nō: ſi dr̄ ꝙ ſic: hz ꝙ tūc ē aq̄ genita. q̄ tñ nō ē frida i ſūmo. ſi dr̄ ꝙ nō: ꝛ clarū ē ꝙ forma ſubalis aeris eſt cor^ta. poſt q̄3 tota la^do ſue calitatis ē expulſa: ꝛ cū nō ſit introducta aliq̄ forma media iter formā ſubalē aeris ꝛ aq̄ p ſuppōnem: ſeq̄ aliā māꝫ pro tpe ſtare ſine aliq̄ forma ſubali. ¶ 5° le- 5m

uitas aeris ē alteri⁹ ſpēi a leuitate ignis. ḡ ꝛ calitas aeris a caliditate ignis. ꝯña tz de ſe. añs ꝓbat̄: exq̄ leuitas ipſi⁹ aeris ē mo^tiua ad aliū locū: ꝛ leuitas ignis ad aliū: qō nō vr̄ niſi eēnt diuerſarū ſpērū. ¶ 6° non oēs caliditates mixto- 6m

rum ſunt eiuſdē ſpēi. ḡ nec oēs calitates elñtorū. ꝯña tz ex eo ꝙ calitas mixtorū ſunt ſiles cali^tis elñtorū. añs ꝓbat̄ ex eo ꝙ calitates diuer^ſorū mix^torū vt diuer^ſorū aīalium ſunt ꝓdu^ctiue diuer^ſorū effectuū diſ^tctorū ſpē. p3. nā calor galline ē ꝓductiu⁹ pulli ex ouo: nō aūt calor hoīs. vñ videm⁹ ꝙ ſi ouū ſupponat̄ galline gñat̄ pullus: ſ3 ſi ſupponat̄ hoī: nō ex eo pullꝰ gñat̄.

¶ 7° hūiditas aeris ꝛ hūi^tas aq̄ hñt effect⁹ op^poſitos. q̄re ñ vr̄ 7m eē eiuſdē ſpēi. añs p3: q2 hūiditas aeris nō ē extinctiua ignis vñ videm⁹ cādelā bñ ardere i aere: ſ3 hūiditas ipſi⁹ aq̄ ē extinctiua ipſi⁹ ignis: nec pōt dici ꝙ aq̄ nō extiguit ignē rōe hūiditatis: ſ3 rōne friditatis. nā aq̄ calida ita extiguit ignē ſicut frida. ¶ 8°. ſi hūiditas aeris eēt eiuſdē ſpēi cū hūiditate aq̄. ſeq̄ ꝙ aq̄ ñ eēt nēcia ad mix^tionē. mō h̄ eſt ſlm. ꝛ ꝓbat̄ 8m.

ꝯña: q2 aq̄ p̄p h̄ ē nēcia ad mixtionē: q2 rōne ſue hūi^tis eſt ꝯtinuatiua. mō ſi hūiditas aq̄ eēt eiuſdē ſpēi cū hūi^te aeris: aer ſufficeret: q2 poſſet eē ꝯtinuatiua. ſicut hūiditas ipſi⁹ aq̄.

¶ Iſta ſunt mo^tiua ponētiū cali^tem ignis ꝛ cali^tem aeris eē diuerſarū ſpērū ꝛ ꝯſilr mō alias q̄li^tes elñtorū q̄s vocam⁹ ſimbolas. ¶ Alia opi. pōit ꝙ ſint eiuſdē ſpēi dñtes ſolū ſ3 magis ꝛ min⁹. Et eſt p̄ rō iſti⁹. nā calitas ignis ē ꝯtria friditati terre ꝛ aq̄. p3: q2 ē vtriuſq3 cor^ruptiua. ḡ friditas aq̄ ꝛ friditas terre ſit eiuſdē ſpēi: ꝛ p ꝯñs ꝯſilr mō calitas aeris ꝛ calitas ignis: q2 vni ſm ſpēm tñ vnū ē ꝯtrariū ſm ſpēm. p h̄. n. Ar. p̄ celi ꝓbat ꝙ motui circlari nō ē aliqs mot⁹ ꝯtrari⁹. mō ſi friditas aq̄ ꝛ friditas terre eēnt diuerſarū ſpērū: ꝛ tñ q̄lz ꝯtrariat̄ caliditati ignis. ſeq̄ ꝙ plura ſm ſpēm vni ſm ſpēm tñ eēnt ꝯtria. 2° opio p̄m p̄ ce. 10. 10. me'. 14. 17.

2m ¶ 2° calitas ignis itermit̄ calitatē aeris. ḡ iducit gradus cali^tis eiuſdē ſpēi cū grad. h⁹ ꝑemptib⁹ i aere: ſ3 gradus q̄s inducit ſunt eiuſdē ſpēi cū gradib⁹ cali^tis ignis. ḡ calitas ignis eſt

3m eiuſdē ſpēi ꝛc. ¶ 3° ois albedo oi albe^di ē eiuſdē ſpēi. ḡ ois calitas oi calitati ē eiuſdē ſpēi. ꝯña vr̄ te^nta a ſili ꝯñs cōiter

4m ꝯce. 4° ſ q̄li^tes ſūt eiuſdē ſpēi. q̄rū effect⁹ imediati ſūt eiuſdē ſpēi: ſ3 effect⁹ imediati friditatis aq̄ ꝛ fri^tis terre ſūt eiuſdē ſpēi. ḡ ꝛc. añs ē nōtū: ex eo ꝙ ex effe^ctib⁹ arguim⁹ cās: ꝛ h^m p3: q2 ſi manus mea frigeſiat ab aq̄ vr̄ eē eadē friditas i ſpē. ſicut ſi frige-

5m fieret a terra. ¶ 5° niſi eēnt eiuſdē ſpēi. ſeq̄ ꝙ eēnt plres ꝯplones in ſpē q̄3 4or: qō vr̄ eē ꝯ medicos: ꝛ ꝯña tz. nā alterr̄ eē ꝯplō i ſpē i q̄ dñaret̄ calitas aeris: ꝛ alia i q̄ dñaret̄ calitas

6m ignis. ¶ 6° ſ ſi nō eēnt eiuſdē ſpēi ꝙ i hñtib⁹ ſimbolū nō L. c. 25. eēt fa^cilior trāſitus: qō ē ꝯ Ar. in iſto 2°. ꝓbat̄ ꝯña: q2 ſi calitas aeris eēt alteri⁹ ſpēi a calitate ignis ꝛc. ſi ex aerē debēt gñari ignis oporteret ꝙ due q̄litates corūpent̄ ꝛ due iducerent̄. Iāc ſi ignis gñaret̄ ex eo ſ hñte ſimbo^lū cū illo. ſicut ex aq̄

7m ſic difficulter ex aere gñaret̄ ignis ſicut ex aq̄. 7° q̄ñ ex aere ſit ignis ſ p̄t dici ꝙ corrūpat̄: q2 nō a ſic^ce ipſi⁹ ignis: q2 illa nō ē ſibi ꝯria: nec ēt a calitate ignis: q2 q̄uis diceret̄ ꝙ illa nō eēnt eiuſdē ſpēi: nō tñ diceret̄ ꝙ eēnt ſibi ꝯria. ſi aūt dr̄

8m ꝙ manēt ꝛ cū h̄ pōit̄ alteri⁹ ſpēi: ſeq̄ ꝙ in igne gñato erūt due calitates diſ^tcte ſpē. ¶ 8° raritas ignis eſt eiuſdem ſpēi cū raritate aeris: ꝛ dēſitas terre cū dēſitate aq̄. ḡ ca^lor ignis eſt eiuſdē ſpēi cū cali^te aeris: ꝛ fri^tas aq̄ cū fri^te terre. ꝯña tz a ſili ꝛ añs p3. nā cōiter ꝯce ꝙ ignis ꝛ aer nō dñt in raritate niſi ſm magis ꝛ minus: ꝛ ſilr aq̄ ꝛ terra i dēſitate ſm magis ꝛ minus nō diuerſificāt ſpēm. ḡ ꝛc.

Quoniā illi q ſūt de 2° opione ſoluūt rōnes facias pro p̄ opione ꝛ ꝯ. Soluūt ḡ p̄ rōnes facte p p̄ma opione de

Ad 9m inde facte p 2°. ℭ Ad pmā qñ dī.ſi calitas aeris nō eēt ſū
ma ⁊c.negat̄ ꝯña:q2 nō diceret̄ remiſſionē fieri p admix/
tionē ꝯrij.ſʒ diceret̄ remiſſionē alic⁹ calitatis fieri p min⁹ re
cedē a nō gradu illi⁹ calitatis:vel p minus accedē ad gra
Ad 2m dū ſūmū eiuſdē.⁊ p b pʒ ad ar^m. ℭ Ad ſcðam qñ dī.p b
elmtū differret a mixto.ꝯcedit̄.vñ calitas aeris:ꝗuis ſit re
miſſioꝛ calitate ignis:tñ eſt ita ſimplex:ſicut calitas ipſi⁹
ignis:q2 nō ponit̄ remiſſa pp alic⁹ ꝯrij admixtionē:ſʒ ꝓpt̄
Ad 3m ipſam min⁹ diſtare a nō gradu calitatis. ℭ Ad tertiū qñ
dī.ꝙ cū ignis approximat̄ aeri ſubito facēt ipm calm in
ſūmo.negat̄ ꝯña.Et rō h⁹ eſt:q2 ex quo ignis nō ſubito pōt
corrūpere humiditatē aeris:nec ſubito pōt introducē tātā
ſiccitatē ꝗta eſt ſiccitas ignis:rōne illi⁹ nō ſubito facēt ae/
rē calm in ſūmo:vñ iterum ꝙ aer nō hʒ tātā ſiccitatē:ſicˉ eſt
ſiccitas ignis:nō pōt i ipm introduci tāta calitas:ſicˉ eſt cali
Ad 4m ditas ignis. ℭ Pro ſolone 4ᵉ rōnis eſt imaginādū:ꝙ cū
ex aere gñat̄ aq̄ nō opʒ ꝙ tātū de calitate expellat̄ ꝗtum
de friditate introducit̄:ſʒ qñ introducit̄ medietas toti⁹ latitu
dinis friditatis aque expellit̄ medietas toti⁹ latitudinis ca
liditatis aeris:⁊ qñ 4ᵃ friditatis aeris introducit̄:tūc 4ᵃ ca
liditatis aeris expellit̄ ⁊c.vltra.⁊ ſm b ꝗuis tota latitu/
do calitatis aeris ſit minoꝛ ꝗ̄ ſit tota latitudo frigiditatis
aque:nō tñ opʒ ꝙ tota latitudo calitat̄ aeris ſit corrupta
anteq̄ tota latitudo friditatis aque ſit introducta.nā ſm
iſtā imaginationē ſiˡ vnū totalr̄ pōt eē corruptiuū:⁊ aliō
Ad 5m totalr̄ introductiuū:ꝗuis ſint latitudines ineq̄les. ℭ Ad
qntē pōt negari ꝙ leuitas aeris ⁊ ignis ſint diuſaꝝ ſpēꝝ:
Ad 6m ſʒ ꝙ ſūt motiue ad loca diuſa b eſt rōne formaꝝ ſubaltaꝝ
ſpē diſtinctaꝝ ignis ⁊ aeris. ℭ Ad ſextā rñr.ꝙ oēs calidi
tates mixtoꝝ ſūt eiuſdē ſpēi:⁊ ſilr̄ oēs friditates:ſʒ ꝙ me/
diātib⁹ ipſis ꝓducunt̄ effect⁹ diuerſi ⁊ diſtīcti ſpē:b eſt rōne
Ad 7m formaꝝ ſubaltiū mixtoꝝ ſpē diſtīctoꝝ. ℭ Ad ſeptimā dī
co ꝙ aq̄ nō extīguit ignē rōne ſue hūiditatis:q2 hūiditas
nō ē ita velocis actiōis:ſʒ ꝙ ignis corrūpit̄ cū ſup ipʒ ꝓijci
tur aq̄:nō eſt ponēdū ꝙ hūiditas aq̄:adhuc aq̄ calida:ſiˡ
mode ſit cā corruptiōis ignis:ſʒ qñ aq̄ cala ꝓijcit̄ ſup ignē:
tūc ignis extīguit̄:⁊ b iſto mō:q2 aqua eſt grauis:⁊ iō nō
pmittit ignē ſe dilatare:qð eſt nāle igni:⁊ cum nō pōt ſe di
Ad 8m latare ſuffocat̄. ℭ Ad octauā rñr.ꝙ ꝗuis humiditas ae/
ris ⁊ humiditas aque ſint eiuſdē ſpēi:tñ q2 hūiditas aque
eſt groſſioꝛ ꝗ̄ ſit humiditas aeris:ide eſt ꝙ hūiditas aque
Ad 9m valet ad ꝯtui^mm:⁊ nō humitas aeris. ℭ Uolētes aūt tenē
pmā opionē ſoluūt rōnes 2ᵃ. Ad pmā que ſtabat in b.vni
tñ eſt vnū ꝯrij rñdet ꝙ b dʒ ſic itelligi. ꝙ ois ꝯrietas eſt
reducibilis ad duo.nō ꝗuis taʒ friditas aque ꝗ̄ friditas
terre ꝯrient̄ calitate ignis:⁊ ſint diuerſaꝝ ſpēꝝ:tñ illa ꝯrie
Ad 2m tas reducit̄ in iſta duo.ſ.in caliditatē ⁊ frigiditatē. ℭ Ad
aliā qñ dī caliditas ignis ⁊c. rñr ꝙ hoc eēt per iſtū modū
ꝙ cum ſiccitas ignis remittit humiditatē aeris:tūc humi
ditate aeris remiſſa calitas intendit̄ nō per intēſionē gra/
duum eiuſdē ſpēi cū calitate ignis:ſʒ per additionē gra/
Ad 3m duum eiuſdē ſpēi cū caliditate aeris ꝑfite. ℭ Ad tertiū
Ad 4m rñr ſuū modo. ℭ Ad q̄rtaʒ qñ dī effect⁹ imediati ⁊c. dī ꝙ
Ad 5m ꝗuis appareāt eiuſdē ſpēi:nō tñ ſunt. ℭ Ad qntā rñr.ꝙ
ꝗuis nō ſint plures cōbinatiōn a in ſpē ſubalterna:tñ ſūt
Ad 6m plures ꝗ̄ 4ᵒʳ in ſpē ſpāliſſima. ℭ Ad ſextā dī.ꝙ in hñtib⁹
ſymbolū facilioꝛ eſt trāſitus:nō ꝙ aliqua q̄litas maneat
eiuſdē ſpēi in genito que erat in corrupto:ſed pp minoreʒ
ꝯrietatē.vñ ꝗuis caliditas ignis nō ponat̄ eiuſdē ſpēi cū
Ad 7m calitate aeris:nō tñ ponit̄ ſibi ꝯria. ℭ Ad ſeptimaʒ qñ dī.
cū ex aere ſit ignis ⁊c. Rñdet̄ ꝙ corrūpit̄:nō tñ ꝙ corrū/
pat̄ imediate a calitate vl̄ ſiccitate ignis:ſʒ corrūpit̄ p mo
dū ſeq̄l:iſto⁹ ꝙ cū ſiccitas ignis corrūpit hūiditatē aeris
Ad 8m p modū ſeq̄le corrūpit̄ ⁊ ei⁹ calitas. ℭ Ad octauā rñr ne/
gādo ꝯñam.vnde ꝗuis ꝯcedat̄ ꝙ raritas ⁊ dēſitas eſſent
eiuſdem ſpēi hic ⁊ ibi:tñ b negat̄ de q̄litatibus primis.

Quantū ad 3^m ſciēdū ē ſicˉ tāgebat̄ ꝙ 2ᵉ ē calitas.ſ.
ꝟtualis ⁊ actual̄.actualis eſt q̄ ſtat ad ſen
ſum tact⁹ ꝑcipit̄:⁊ ꝯſili mō diſtiguit̄ de friditate hūiditate
⁊ ſiccitate.calitas ūt ꝟtualis eſt q̄ ad ſenſuʒ tact⁹ nō ꝑcipit̄
ſicˉ eſt calitas piꝑis vel alic⁹ alteri⁹ aromatis. ℭ Iſta diſtō/
ne poſita poſſum⁹ imagīari ꝙ elta magis deīminat ſibi q̄
litates ꝟtuales ꝗ̄ actuales.pʒ:q2 ꝗuis friditas actualis ſe
paret̄ ab aq̄ ipſa manēte:nō tñ friditas ꝟtualis:vñ illa ma
net ⁊ p illā poſtea reducit ſe ad friditatē.poſſum⁹ ḡ dicē ꝙ
calitas actualis ipſi⁹ aeris eſt eiuſdē ſpēi cū calitate actua
li ignis:ſilr̄ de alijs q̄litatib⁹ actualib⁹ ſymbolis:ſed calitas
ꝟtualis aeris eſt alteri⁹ ſpēi a calitate virtuali ignis. Et ſili
mō dī de alijs q̄litatib⁹ ꝟtualib⁹ elmtoꝝ. ℭ Sʒ.d.aliqs.ſi Dubiuʒ.
ſicˉ.ſeqt̄ ꝙ eēnt.8.q̄litates pme diſtīcte ſpē:ſʒ mō b eſt ꝯtra
pri⁹ dicta.ḡ ꝯcedit̄ ꝙ ſunt.8.q̄litates pme diſtincte ſpē:nec
b eſt ꝯtra pꝰus dicta.q2 qð pꝰus eſt dcm̄ dʒ itelligi de q̄litati
bus ꝟtualib⁹ ⁊ actualib⁹ ſil. Et ex b ſoluta eſt vna rō de rō
nib⁹ poſitis ad 2^am ptem qōnis. ℭ Ad aliam dico ꝙ illa Ad aliā.
bñ ꝓbat ꝙ q̄litates ꝟtuales elmtoꝝ differant ſpē.ſ.calidi/
tas aeris a caliditate ignis ⁊c. nō tñ probat de caliditate
actuali aeris:⁊ caliditate actuali ignis. Q̄ō.vj.

Ueritur vtꝝ ſit aliqð elmtuʒ purum. 9m
ℭ Et arḡr ꝙ ꝙ nō.q2 nō eſt
dare aquā purā.ḡ nec terrā nec ignē:nec aerē
purū.ꝯña tʒ.q2 quo ad b vī eē ſiˡe de oīb⁹ elm/
tis.añs ꝓbat̄.q2 ſi eēt aq̄ pura vel hec eēt aq̄
maris vel fontiū vel pluuialis aq̄ ſtagnoꝝ:ſʒ nullū iſtoꝝ
pōt dici pp b ꝙ quelʒ iſtaꝝ eſt ſapida.ſapidū aūt nō eſt pu
rū elmtū:et eo ꝙ ſapidū cauſat̄ ex actiōe 4ᵒʳ q̄litatū pma/
rū adiuicē. ℭ 2° ſi eēt aliq̄ aq̄ pura:maxime vī eē aq̄ ma/ 2m
ris:cū loc⁹ maris ſit loc⁹ nālis aque vt hʒ 2° matheoroꝝ.fal
ſitas ꝯñtis.pʒ.q2 illa aq̄ eſt multū ſapida:⁊ multū de terre
ſtri.eſt a pmixtū ḡ nō eſt pura. ℭ 3° nec aer eſt elmtū purꝰ. 3m
ꝓbat̄.q2 vel b eēt aer q eſt in īferioꝛi regione aeris:vel qui
eſt in ſupioꝛi:vel q in media:nō q eſt in īferioꝛi:q2 ille eſt p
mixt⁹ mltū vaporib⁹ ⁊ exhalationib⁹.⁊ p ꝯña.nō eſt pur⁹:
nec q eſt in ſupioꝛi.q2 ille eſt calioꝛ ꝗ̄ debeat eē aer:qñ eſt
in ſua nāli diſpōne.⁊ b eſt pp ꝓpīgtatē ad ſperā ignis.nec
aer q eſt in media regiōe eſt pur⁹:q2 eſt fridioꝛ de mlto ꝗ̄
ſit aer:qñ eſt i ſua nāli diſpōne.pʒ.q2 ſp media regio aeris ē
frida.vñ pp b gñant̄ ibi grādies ⁊ plu^a:⁊ hȳ:ſicˉ hʒ videri
in 1° metheo°. ℭ 4° ꝓbat̄ ꝙ nec ſit ignis pur⁹.q2 maxie 4m
vī de igne in ſpa ſua:ſʒ ille nō eſt purus.ꝓbat̄.q2 ille ignis
ꝯti⁹ mouet̄ circulr̄:⁊ ex illo motu vī ꝙ ptes ei⁹ aliq̄lr̄ ꝯdē/
ſant̄ ⁊c.q2 ibi ꝯti⁹ mouet̄:vī ꝙ nō ſit ibi tāq̄ i ſuo loco nā
li.⁊ p ꝯña vī ꝙ nō ſit ibi in ſua nāli diſpōne.⁊ p ꝯña.nō eſt
ibi pur⁹:vñ ſi eēt ibi tāq̄ i ſuo loco nāli:vī ꝙ nō moueret̄:
ſʒ qeſcēt pp b ꝙ elmta qeſcūt:⁊ cū ſūt i ſuis locis nālib⁹ nō
āpli⁹ mouet̄. ℭ 5° de terra:ois terra ē colo^ra.ḡ nulla terra 5m
eſt pura.ꝯña tʒ ex eo:ꝙ coloꝛ reſultat ex actiōe 4ᵒʳ q̄lita/
tū pmaꝝ adiuicē.añs pʒ.nā ois terra eſt viſibil̄:⁊ cū nō ſit
lucida ſeqt̄ ipaʒ eē coloratā:ex eo ꝙ oē viſi^le ē lucidū vl̄ co
loratū. ℭ 6° nec ē ſim' dēſū nec ē ſim' rarū:nec ſim' graue 6m
nec ſimp' leue:ḡ nō ē aliqð elmtū purꝰ.ꝯña tʒ.ex eo ꝙ terra
pura debēt eē ſimp' grauis.⁊ ſimp' dēſa:⁊ pur⁹ ignis debēt
eē ſimplr̄ leuis:⁊ ſimplr̄ rar⁹.añs pʒ.q2 nec ē aliqð ita den
ſuʒ qn poſſʒ eē dēſi⁹:nec aliqð ita raꝝ qn poſſʒ eē rari⁹ ex q̄
latitudo raritatis ⁊ denſitatis eſt infinita.

In oppoſitū eſt Ar.ī iſto 2° ⁊ ꝓbat̄.nā ſi nō T.c.22.
ēēt aliqð elmtū ſtaret ſub diſpōe nā ⁊.24.
li.⁊ p ꝯña eēt violētū:⁊ cū nullū violētū ſit ꝑpetuū:ſeqt̄ ꝙ
elta nō diu manerēt:verūtñ iſta rō nō eſt demōſtatiua:q2 dī
ceret̄ ꝙ ꝗuis nllʒ violētū ſit ꝑpetuū:tñ ꝑpetuo ē aliqð vio
lētū:⁊ ſic ꝗuis nllʒ elmtū ſit ꝑpetuū:tñ ꝑpetuo ē aliqð elmtū.

In iſta qōne ponam ꝑ vnaʒ op.⁊ iuxta eā ponā vnā
aliam.Scðo ponā vnā opinionē de queſito.

p'opio. **Quantum** ad p^m ſciẽdũ eſt q̄ eſt vna opio q̄ nullũ eſt elm̃tũ ſimp' ⁊ puꝝ. pꝫ h̃: ſicut dicit iſta opinio: q2 ſi ſic: illõ eẽt icorruptibile ⁊ imutabile. ignis.n. nunq̃ pur' deſcẽderet ad locũ ſue corruptionis nec terra pura aſcẽdẽt: ⁊ ſic ſi terra pura eẽt circa cẽtrũ nõ corrũpef
2^m nec nunq̃ alicui miſceref. ℂ Scõo ad idẽ auc̃te Cõſtan tini in lib' de elm̃s dicẽtis. Illa corpa que apparẽt ad ſenſum elm̃ta ſimplicia ſunt in rei ṽitate mixta: ſꝫ pp ſilitudinẽ mouenf taliꝛ: ſicẽ mouenf elm̃ta pura: aliq̃ ſurſum ⁊ aliq̃ deorſum: ⁊ ſilr noianf noib' elm̃toꝝ: q̃uis magis aliter deberẽt denoiari. vñ qõ appet eẽ terra magis debẽt denoiari terreũ: ⁊ qõ aq̃ aqueũ: ⁊ qõ aer aereũ: ⁊ qõ ignis igneum.
ℂ Sed ɔ̃ iſtã opinionẽ argr̃. naꝫ cõiter ponunf 4^{or} elm̃ta
T.c.17. pura ⁊ ſimplicia. vñ p Ariſ. p̃ celi. aliqd eſt ſimplr graue:
4.c.26. ⁊ aliqd ſimplr leue. mõ ex h̃ vr̃ ſeq̄ q̄ ſit dare aquã purã ⁊ ignẽ puꝝ: ſic q̄ nã nõ poſſet facẽ terrã puriorẽ nec ignem puriorẽ. ℂ Nihilominus iuxta h̃ eſt vna opinio q̄ nõ ſit elm̃tũ ignis: nec q̄ ſit talis ſpera ignis: ſicẽ nos ſolem' imaginari: pꝫ h̃: ſicẽ dicit iſta opio. q2 illa vel ſeruiret ad implẽdum vacuũ: modo h̃ ita bñ facẽt aer: ſicut ignis: ex eo q̄ aer poſſet eẽ ita ꝑtẽſus a ɔ̃uexo ipſi' aque ad ɔ̃cauũ orbis lune: ſic q̄ aer terminaf ibi vbi terminaf ignis. Et h̃ videf ẽt dicẽ Macrobius: q dicit q̄ in ɔ̃cauo orbis lune eſt aer purior: pp qõ vr̃ q̄ totũ qõ ẽ a ɔ̃uexo aque vſq̃ ad ɔ̃cauũ orbis lune ſit aer: q̃uis circa orbem lune ſit purior ⁊ circa
2^m min' pur'. Et ex alio: q2 videm' hic iferi' ignẽ rubeũ: q̄re ſi oporteẽt ponẽ vnã talẽ ſperã vtiq̃ appereret nob eẽ rube': ſꝫ h̃ nõ: q2 ſicẽ pꝫ ad ſenſuꝫ nullũ tale appet iter nos ⁊ celum.
3^m Etiã ex alio pꝫ. nã ſi poneref talis ſpa ignis: cito alia elm̃ta
4^m corrũpet pp maximaꝫ ei' actiuitatẽ. Et ẽt pꝫ ex alio. nã videm' q̄ aliq̃ ſũt aialia habitãtia in terra ⁊ aliq̃ in aq̃ ⁊ in aere: mõ ſi poneref talis ſpera ignis: tũc in illa ẽt eẽnt aialia habitãtia: ſꝫ nõ põt eẽ: q2 ſtatim pp magnã actiuitateꝫ ignis corrũpenf. ℂ Breuiṫ ſuſtinẽdo q̄ ſit talis ſpa ignis dr̃ q̄ eſt ad replẽdũ locũ ⁊c̃. ⁊ cũ h̃ ad ꝑficiẽdũ vniuerſuꝫ: vñ vniuerſum ex h̃ eſt ꝑfectius q̃ ſi totũ a ɔ̃uexo aque ad ɔ̃cauũ orbis lune poneref eẽ aer. ℂ Ad auc̃tẽ Macrobij
Ad 2^m põt dici q̄ iſte fuit illius opionis. ℂ Ad aliaꝫ qñ dr̃ ignis hic iferius ⁊c̃. dico q̄ veꝝ eſt: nec iſte ignis hic inferius eſt ignis pur': ſꝫ q2 ignis in ſpera ſua eſt multũ rarus ⁊ multo rarior q̃ aer: ide eſt q̄ nõ appet nobis rubeũ iter nos ⁊ celum. vñ debem' imaginari de igne in ſpera ſua: ſicẽ de igne
Ad 3^m in furno fortiter calo calitate carbonũ aliq̃o exceſſu. ℂ Ad aliã qñ dr̃ tũc ignis alia elm̃ta deberet corrũpe: dico q̄ nõ. nã ꝑpt ei' nobilitatẽ nõ eſt multũ intẽſe actiuus: ⁊ adhuc poſito q̄ eẽt in iſta iferiora non cõbureret ꝑpter reactionẽ ipſoꝝ ab eo: eẽt ipſa nõ corrũperet ꝑpter ſaluationẽ vni-
Ad 4^m uerſi. ℂ Ad aliã dicũt aliqui: q̄ imo igne ɔ̃ſuetũ eſt habitare vnũ aial qõ vocaf ſalamãdra. Uel aliter dico q̄ non opꝫ q̄ in quolꝫ elm̃to habitarẽt aialia: vñ q̃uis in terra circa eius ɔ̃uexũ habitẽt aialia: nõ tñ circa cẽtrũ vel adhuc ꝑpius nulla habitãt. g̃ nõ eſt mirum ſi nec in igne.

Quantũ ad 2^m ſit p^ma diſtinctio q̄ aliquid dr̃ ſimplex vno mõ tam ſubalr q̃ q̃litatiue. alio mõ ſubalr: non tñ qualitatiue eodẽ mõ ly purum.

p'^a ɔ̃. **Tunc ſit** p^ma ɔ̃cluſio. eſt dare ſperã ignis. ꝓbatur. pp cõbinationes q̃litatũ. nã ſicut dicebaf prius: q̃tuor ſunt cõbinationes q̃litatũ p^maꝝ poſſibiles: quaꝝ vna debef igni: mõ tale elm̃tum nõ hñet locũ ſuũ ali-
2^m bi: ſi nõ poneref ſpera ignis. ℂ Scõo. nã flãma tẽdit ſurſum: ⁊ alia ignita: ⁊ h̃ videf eẽ ſignũ q̄ ſurſum eſt eoꝝ lo-
3^m cus nãlis. ℂ Tertio. q2 exhalationes ſupius eleuate inflãmanf: ſicut ſũt cometer: h̃ eſt ſignũ q̄ ꝓpe eſt elm̃tũ calidũ. ſ. ignis. ℂ Scõa ɔ̃clo eſt. q̄ ɔ̃tingit dare terrã ⁊ igneꝫ
2^a ɔ̃. purũ ſubalr ⁊ accidẽtalr h̃ eſt q̃litatiue. pꝫ. q2 ignis ⁊ terra ſũt in locis extremis: ſꝫ mixtiões hñt fieri in itermedio ⁊c̃.

ℂ Tertia ɔ̃cluſio eſt q̄ forte eſt alicubi aer pur' vel aqua pura ſubaliter: ſꝫ ois aqua vel aer ſit mixta accidentalr ⁊ q̃litatiue. pꝫ. q2 q̃uis aeri bñ fiat cõmixtio vapoꝝ ⁊ exhalationũ: que qdẽ mixtio ſit p diuiſionẽ ptiuꝫ aeris adinuicẽ: tñ cũ nõ quelꝫ pa aeris diuidaf: videf aliq̃ eẽ nõ diuiſa: ⁊ illa eẽ pura ſubalr: ſꝫ ſit mixtuꝫ qualitatiue ⁊ accñtalr: ſilr de aqua: que nõ eſt pura q̃litatiue ꝑpter cõmixtionem partium terreſtriũ. Et hĩs pꝫ reſponſio ad queſitum. 3^a ɔ̃.

Ad rõnes ad p^mã qñ dr̃ de aqua. dico q̄ illa bene ꝓbat q̄ nõ ſit dare aquã purã ſubalr ⁊ accñtalr: ſimul nihilominu' bñ eſt dare aquã purã ſubalr: ſꝫ mixtã q̃litatiue. ℂ Ad ſcõaꝫ ⁊ 3^m ſilr rñdef. ℂ Ad q̃rtã qñ dr̃. ignis mouef in ſpera ſua. ɔ̃cedo. g̃ videf q̄ nõ ſit ibi locus ei' nãlis. negaf ɔ̃ña. nã q̃uis ɔ̃tinue moueaf circulr in ſpera ſua: tñ ille mot' nõ eſt ſibi nãlis: nec ẽt mot' ſꝫ ineſt ſibi p̃ter nãm: ⁊ mouef ſic: nõ q̄ celũ rapiat ipm: ſicẽ aliqui imaginanf. vñ ſupficies ɔ̃caua celi eſt ita leuis: ⁊ ſilr ſupficies ɔ̃uexa ignis: q̄ vna nõ põt attigi ab alia taliter q̄ ipſa rapiat tali mõ. ℂ Sed dicet aliqs. quõ g̃ ignis mouef ſic circulariter. dico q̄ h̃ eſt pp iñfluẽtiã ſibi influxã a celo que mouet ipm tali motu ɔ̃ſili: ſicut mouef celũ. ℂ Ad q̃ntã qñ dr̃. ois terra eſt colorata. negaf. vñ poſſet tãtum fodi in terrã q̄ inueniref terra nõ colorata. ℂ Ad ſextã qñ dr̃. non eſt dare ⁊c̃. dico q̄ imaginatio eſt eẽ ita dẽſum q̄ nã non põt facere dẽſius ⁊ ſimilr dr̃ de raro: ⁊ hoc ſufficit ad h̃ q̄ ſint elemẽta pura vnũ graue ⁊ aliud leue. Et qñ dr̃. latitudo raritatis eſt infinita: h̃ põt negari nãliter loquẽdo: imo latitudo raritatis que põt fieri nãliter eſt finita: ⁊ ſimiliter dẽſitas ⁊c̃. ℂ Ad rõnẽ opinionis qñ dr̃ ſi eẽt dare ignẽ purum ⁊ aquã purã ⁊c̃. nunq̃ corrũpef. negaf ɔ̃ña. vñ q̃uis bñ ſit ignis purus: tñ ille aliqñ erit impurus ꝑpter aliquã conſtellationẽ celi: ⁊ tunc deſcẽdet ad locũ ſue corruptionis. Similr terra que modo eſt in cẽtro aliqñ veniet ad ſuperficiem: ⁊ ad locũ ſue corruptionis: vnde imaginanduꝫ eſt. q̄ q2 ɔ̃tinue fluunt alique pticule terre cũ fluuijs fluentibus ad mare ɔ̃tinue terra ex alia parte celi ſit grauior: ⁊ ex iſta parte ſit leuior: ⁊ ſic ɔ̃tinue eſt aliud ⁊ aliud centrũ grauitatis terre: ⁊ qõ aliquãdo erat cẽtrum terre cõtinue pellitur verſus ſuperficiem terre tãdiu q̄ aliquãdo erit in ſuperficie terre.

Ad rões
Ad 2^m ⁊ 3^m
Ad 4^m
Ad 5^m
Ad 6^m

Queſtio. vij.

Queritur vtꝝ vnũ elm̃tũ poſſit imediate gñari ex alio: ſic q̄ imediate ex aere gñef aqua abſq̃ h̃ q̄ prius gñef ex eo aliqd: ⁊ ita ɔ̃ſili mõ de alijs elemẽtis. ℂ Et
p^m arguit p̃ q̄ nõ. nã ſi ſic. tũc illud qõ eẽt: poſſet generari: qõ eſt falſum. nihil.n. qõ eſt gñabit nec gñatur. ɔ̃ña tenet. ex eo q̄ oẽ elemẽtuꝫ eſt: quocũq̃.n. elemẽto dato de ipſo veꝝ eſt dicere q̄ ipm eſt: ita q̄ poſſet ſic argui in forma: nihil qõ eſt põt gñari. oẽ elemẽtum eſt. g̃ nullũ elemẽtum põt gñari: ⁊ per ɔ̃ñs nõ põt gñari ex alio. qõ erat ꝓbãdum. ℂ Conſili modo arguif. q̄ nullus homo põt
2^m gñari. ℂ Scõo arguif ſic. non qõꝫ mixtũ põt corrũpi in qõlꝫ mixtũ. g̃ nec elemẽtum in qõlꝫ elemẽtũ. Et h̃ imediate: ɔ̃ña videf tenere a ſili. añs ꝓbaf. q2 homo non imediate põt corrũpi in aſinuꝫ vel in bo͂: ſꝫ imediate corrũpit in cadauer. g̃ ⁊c̃. ℂ Tertio arguitur ſic. demõſtreta medietate
3^m ignis in ſpera ſua: illa non põt corrũpi in aerẽ: ⁊ eſt elemẽtum. g̃ nõ ex quolꝫ elemẽto põt gñari aliqd. ɔ̃ña tenet. aſſumptũ pꝫ. q2 nã non ꝑmitteret q̄ vnũ elm̃tũ eẽt ita diminutũ de medietate: iam.n. ordo ⁊ ꝓportio elm̃toꝝ vniuerſi
4^m eẽnt ꝑuerſi. ℂ Quarto. ſi qõ eẽt veraꝫ: vtiq̃ ex elm̃tis gñaref mixtũ ɔ̃ña tꝫ. ex eo q̄ vnũ elm̃tũ ɔ̃uerteret aliud in ſuã
5^m nãm: cũ ex q̃lꝫ elm̃toꝝ poſſet imediate aliõ gñari. ℂ Quĩto vel elm̃ta ſunt adinuicẽ eq̃lia in ṽtute vel nõ: ſi ſic. tunc vnũ nõ põt ɔ̃uertẽ aliud: cũ ſint eq̃lia in ṽtute ſi ṽo non: tũc aliqd qõ eſt forti' trãſmutabit alia ⁊ ɔ̃uertet ea in ſuã

nām ꝛ alia nō poterunt conuenire nec trāſmutare illud ꝓ
pter hoc ꝙ minus nō pōt agē in maius. aliī.n.a ꝓpoꝛtio
ne maioꝛis ineqlitatis fieret actio: cuiꝰ oppoſitum iꝫ cōꝰ
6ᵐ ſcola. ¶ Sexto ignis nō pōt trāſmutari nec corrūpi ab ae
re. ģ q̄ſtio falſa. ꝯña tꝫ. ex eo. q̄ nō vr̄ eſſe maioꝛ rō de vno
elmto ꝙ poſſit gñari ex vno q̄ꝫ de alio. añs probaꝭ. quia ſi
ignis poſſet corrumpi ab aere tūc eius caliditas poſſet coꝛ
rumpi ab aere: ſed hoc non. q̄ nec a calitate aeris: nec ab
humiditate euſdē: cum nulla illarū q̄litatū ſit ꝯtraria ca
7ᵐ liditati ignis. omnis tñ actio ſit rōne ꝯtrietatis. ¶ Septio
arguiꝭ de igne ꝛ aq̄ ꝙ vnū nō poſſit gñari ex alio imeᵗᵉ:
q̄ cum foꝛa ignis educaꝭ de pōa mãe niſi illa mã diſpoſi
ta ſit q̄litatibus cōuenientibus igni ꝛ ſuo mō ēt de foꝛma
ſubali aq̄: ſequiꝭ foꝛmā ignis non educi de pōa mãe ipſiꝰ
aq̄: niſi ꝑus aq̄ ſit calidioꝛ ꝛ ſiccioꝛ aere: ſed h̄ videꝭ incon
ueniēs. nā ex hoc ſeqꝭ aliq̄ꝫ aquā. ſ. in via gñonis ignis ex
aq̄ eē calidioꝛē aere: qð videꝭ icōueniēs ex eo ꝙ aq̄ de nā
ſua eſt frigida ꝛ humida. aer aūt eſt calidus ꝛ humidus:
8ᵐ ¶ Octauo arguiꝭ ſic. nō ꝯtingit ire de extremo in exᵐ: ni
ſi ꝑ media. cum ģ ignis ꝛ terra ſint extrema int̄ q̄ manent
aq̄ ꝛ aer: vr̄ ꝙ ex terra nō poſſit gñari ignis: niſi ꝑus ex ea
9ᵐ gñeꝭ aq̄ vel aer. ¶ Nono arguiꝭ ſic. ſi imediate ex aq̄ poſ
ſet fieri ignis: ſeqꝭ ꝙ aq̄ poſſet ſtare ſub maioꝛi raritate ꝛ
maioꝛi leuitate: ꝛ ſub maioꝛi calitate q̄ꝫ ſit raritas leuitas
ꝛ calitas nālis ipſius aeris: ſed h̄ vr̄ eē falſū. ꝓbaꝭ ꝯña. naꝫ
ponaꝭ ꝙ ex aq̄ debeat gñari ignis: tūc opꝫ ꝙ ꝑus diſpo
naꝭ inducēdo raritatē leuitatē ꝛ calitatē: tūc q̄ñ eſt indu
cta tāta raritas: tāta leuitas tanta calitas: q̄ꝫta eſt ex aere
nō pōt dici: ꝙ tūc ex illa aq̄ gñeꝭ aer. nā tunc nō imediate
ex eaꝰ gñaꝭ ignis: qð eſt ꝯ hypoteſim: nec adhuc iducitur
foꝛma ignis. nā tūc eēt aliq̄ ignis: q nec eēt rarioꝛ: nec le
uioꝛ: nec calidioꝛ q̄ꝫ ſit aer: qð itez vr̄ incōueniēs. ģ opoꝛ
teret ꝙ adhuc aq̄ vlterius rareꝭ leueꝭ ꝛ caleꝭ añq̄ꝫ educa
tur foꝛma ignis: ꝛ ſi ſic: ſeqꝭ ꝙ imediate poſt h̄ aq̄. a. ſta
bit ſub maioꝛi leuitate raritate ꝛ calitate q̄ꝫ ſit aer nāliꝭ.
10ᵐ ¶ Adhuc. xᵐᵒ poſſet q̄ri vtrū h̄ eēt ſucceſſiue vel ſubito.

T.c.24 ꝛ.25. Op. ātiq̄ **In oppoſitum** eſt Ariſto. in iſto 2ᵒ vbi vult ꝙ
oīa elīa ſit adīucē trāſmuta
bilia imediate. ¶ De iſta q̄ōne ſciēdū eſt ꝙ itelligaꝭ ð trāſ
mutatione ſm ſubām ꝛ nō ſm q̄litatē. vñ ſciendum eſt ꝙ
fuit vna opīo antiqua añ Ariſt. ꝙ omnia elīta eēnt euſ
dem ſpēi ꝛ ꝙ dr̄nt ſolum ſm rarū ꝛ deſſum: ꝛ iſti dixerūt
elīta bñ trāſmutari adinuicē ſm q̄litates. nō aūt ſm ſub
ſtātiā. Ariſt. aūt ꝛ eius ſeq̄ces dñt elīta nō poſſe ſolūꝫ trāſ
mutari adinuicē ſm eoꝝ q̄litates. verū etiā ſꝫ eoꝝ ſubas.
ꝯ opiōnē ¶ Vñ ꝯ iſtā opiōnē antiquā arguūt ſic. naꝫ ſi capiaꝭ vna
poꝛtio aeris nunq̄ꝫ pōt tm̄ cōpmi ꝙ veniat ad tātā denſi
tatē q̄ꝫta eſt dēſitas ipſius terre niſi fieret alteratio diſpo
2ᵐ ſitiua ad coꝛruptionē. ¶ Scdō nā aliq̄ñ ſit mutatio ꝛñ
ſioīs per noīa ſubalia ad q̄ōnē factā ꝑ q̄d eſt hoc. de elīs
ꝛ hoc nō eēt ſi elīa eſſent trāſmutabilia adinuicē ſoluꝫ ſm
eoꝝ q̄litates: ꝛ nō ſm eoꝝ ſubas. aſſumptuꝫ pꝫ. nā aliq̄ñ
cum q̄rimus q̄d eſt hoc: dicimus ꝙ eſt aer: ꝛ poſtea ignis:
ita ꝙ mã q̄ ꝑus erat ſub foꝛᵃ aeris: poſtea ē ſub foꝛa ignis.
3ᵐ ¶ Tertio ſequiꝭ ꝙ ꝑuſq̄ꝫ ſolum eēt talis dr̄ia ſm rarū ꝛ
dēſum iter elīa nō vr̄ ꝙ eſſet tanta diſtātia iter elementa im
4ᵐ mediata in raritate ꝛ dēſitate vt in aere ꝛ in aqua. ¶ 4ᵒ ſi
aer ſic cōdēſareꭲ: violēter rediret ad raritatē ꝑſtinā ſi dimi
tereꭲ ꝓpe nāe: ꝛ hoc nō eēt niſi a ꝑncipio itrīſeco. puta ab
eius foꝛa ſubali: ꝛ ſi ſic tūc illa foꝛa ſubalis eēt alterꝰ ſpēi
a foꝛa ſubali terre: cui dēſitas nō eſt violēta: ſꝫ nālis. ģ ꝛc.
aer ꝛ terra non ſunt euſdē ſpēi: ſic nec ille foꝛme ſubales.
¶ Hoc ergo ſuppoſito ꝙ elīta differāt ſpē. ꝛ nō oīa ſunt
euſdē ſpēi. pono iſtā diſtictionē. ꝙ elīntuꝫ pōt capi ꝓ toto
elīto: ſicut ignis ꝓ toto igne in ſpera ſua: vel ꝑ pte eiꝰ: ita
ꝙ vna gutta aq̄ diceret elītū ꝛ ſimiliꝭ vna ſcintilla ignis.

Tunc ſit ꝑma ꝯ. capiendo ꝑ mō: elītum ipſm non 1ᵃ ꝯ
vna trāſmutatione cōtinua pōt trāſmuta
ri in aliud. pꝫ. nā demōſtrādo totum ignē in ſpera ſua ipſꝫ
eſt elītum: ꝛ nō pōt vna trāſmutatiōe continua trāſmuta
ri in aliud: eo ꝙ tunc eēt defectus illa trāſmutatiōe com
pleta in elītum ignis: qð eſt icōueniēs: nā tunc opoꝛteret
totaleꝫ mām ipſius ignis ſtare ſub multo minoꝛi extēſiōe
q̄ꝫ mō ſit: ꝛ ſic opoꝛteret derelinq vacuuꝫ: vel latera celi ꝑ
pingue ſe contingē. ꝯña tꝫ. ex eo ꝙ iā ꝯcauum oꝛbis lune
repletum eſt elīs. ¶ Scdā ꝯ eſt. ꝙ nec q̄libet pōs elīti pōt 2ᵃ ꝯ
trāſmutari in aliud elītum vna trāſmutatiōe continua.
patet. q̄ nō medietas: ſicut argumētatū eſt in vna rōne.
¶ Tertia ꝯ. eſt ꝙ q̄libet pō pedalis vnius elīti pōt tranſ 3ᵃ ꝯ
mutari in aliud elītum vna trāſmutatiōe ꝯtinua. pꝫ quia
hñt ꝯtrietates adīucē. ¶ Scdō arguiꝭ ſic. oē elīū ſm oēꝫ
ſolē ptē eſt natum gñare ſibi ſiſe in mã diſpoſita vel quā
pōt diſponē: ſed mō cuiuſlibet elīti mã pōt diſponi ꝑ aliō
elementum ad hoc ꝙ illud ex ipſa gñet ſibi ſiſe. ergo ꝛc.
¶ Sed dicet aliq̄s. tu dicis ꝙ vna pō vnius elementi pōt Dubiū
trāſmutari in aliud elīū: ꝛ non alia: q̄riꭲ ꝓp quid hoc ſit.
¶ Secūdo q̄: q̄lꝫ pō vniꝰ elīti eſt ꝯria alteri elīto. ģ q̄libet 2ᵐ
pōt trāſmutari in aliā: ſicut vna vniꝰ elīti in aliā alterꝰ elīti.
¶ Ad ꝑmū dico. ꝙ hoc ꝓp h̄ eſt ꝙ nāl̄r eſt vna certa mē R°
ſura ad quā aliqð elītū pōt diminui: ꝛ ſi vltra diminueret
tur eēt inoꝛdinatio vniuerſi: ꝛ ſeqꭲ illud qð dicebaꭲ de va
cuo ꝛ approximatiōe lateꝝ celi: mō q̄lꝫ pō vniꝰ elīti ad eiꝰ
coꝛruptionē ſequaꭲ: illa nō pōt vna trāſmutatiōe ꝯtinua
trāſmutari in aliā. q̄lꝫ aūt alia pōt: ad eiꝰ coꝛruptioneꝫ nō
ſequunꭲ p̄dcā. ¶ Ad aliā dico. ꝙ q̄ꝫuis q̄libꝫ pō vniꝰ elīti Ad 2ᵐ
ad aliā alterꝰ hēat ꝯtrietatē: nō tñ q̄lꝫ pōt trāſmutari i alteꝫ
ꝓp inoꝛdinaᵒⁿᵉᵐ vniuerſi: ꝛ alia icōueniēᵗ q̄ ſequunꭲ coꝛru
ptionē illiꝰ ptſ. ¶ Quarta ꝯ eſt. ꝙ aliq̄ñ vnū elīm trāſmu 4ᵃ ꝯ
taꭲ in aliud ꝑ actionē elīti potioꝛis q̄ꝫ alicuiꝰ alteriꝰ. pꝫ.
nā q̄ñq̄ ꝑ actionē ſolis ex aq̄ gñaꭲ ignis. ¶ Quinta ꝯ ē. 5ᵃ ꝯ
ꝙ gñō vniꝰ elīti ex alio eſt ſucceſſiua ſm ptes q̄ꝫtitatiuas.
pꝫ. q̄ ſucceſſiue vna pō trāſmutaꭲ i aliā poſt aliā: ꝛ iō vna
pte gñata: illa iuuat ad gñonem alterꝰ: ſicut pꝫ in ſtupa:
cuiꝰ vna pō. ꝑ igniꭲ q̄ vlterius ignit alias. ¶ 6ᵃ ꝯ. ipoſſe eſt 6ᵃ ꝯ
duos ignes eē. ſ. a. ꝛ b. ꝛ ꝙ a. gñabit b. ita ꝑciſe ꝙ nihil ali
ud ab a. pꝫ ſtatī. q̄ gñaꭲ ſucceſſiue ſꝫ ptes q̄ꝫtitaᵗᶦᵘᵃˢ. ꝛ vna
pō ipſiꝰ. b. gñabit aliā. ģ nō. a. ꝑciſe gñabit. b. qð intendiꭲ.
¶ Coꝛrelariū. nullus ignis pōt gñare aliū: ſe ſolo ſine ad Coꝛᵐ
iutoꝛio gñatiꝫ: nec ēt alteraꭲ. pꝫ. q̄ nihil agit in diſtans niſi
cum adiutoꝛio itermedij: ꝛ h̄ in actiōe q̄ eſt cum ꝯtrietate.
Et ſic bñ dicit Ap. ꝙ agēs ꝛ paſſum debēt ſe tangere. T.c.43.

Ad rationes ad ꝑmā dico. ꝙ male concludiꭲ. Ad rōes
ģ nᵐ elīntuꝫ pōt gñari: ſed deberet
ſic ꝯcludi. ģ nullū qð eſt pōt gñari: ꝛ hoc eſt verum. vñ in
iſta: nullū elītū pōt gñari: ſubm ampliaꭲ ꝑ h̄ vbū pōt ad
ſupponēdū ꝓ elīto qð eſt vel pōt eē: ꝛ iō illa eſt ꝯcedēda
rōne talis ampliationis. in iſta aūt. elītū qð eſt pōt gñari:
reſtrigiꭲ ꝑ li qð eſt a tali ampliatiōe: ꝛ iō rōne talis reſtri
ctiōis ipa eſt negāda. ¶ Ad 2ᵐᵐ dico. ꝙ nō eſt ſiſe de elīs: ꝛ Ad 2ᵐ
de mixto ꝓp h̄ ꝙ mixᵗᵘᵐ reqrit debitā figᵘʳᵃᵐ ꝛ debitā oꝛgani
zationē: ꝛ iō q̄ꝫuis q̄libet elīntuꝫ poſſit coꝛrūpi in aliud ꝛ
imediate i q̄lꝫ eloꝝ: nō tñ ſic eſt de mixᵗ ꝓp rōnē dictam.
¶ Ad tertiā riſꭲ ꝑ nā ꝯnē poſitā. ¶ Ad q̄rtā dico. ꝙ q̄ñ Ad 3ᵐ
elīta adīucē approximata ſūt tāte pōˢ ꝙ mutuo ſe coꝛrū Ad 4ᵐ
punt: tūc nō gñaꭲ vnū ex alio: ſꝫ ex eis gñaꭲ vnum 3ᵐ vel
mixtū. q̄ñ.n. vnū eſt foꝛtiꝰ alio in tāto ꝙ pōt ipſm coꝛrūpe:
ꝛ nō eꝯ tunc vnū gñaꭲ ex alio. ¶ Ad q̄ntā dico. ꝙ nō ob Ad 5ᵐ
ſtāte ꝙ eēnt ineq̄lia in vtute adhuc foꝛtius nō coꝛrūperet
aliū ꝓp oꝛdinationem vniuerſi ꝛ alia que dicta ſunt de va
cuo ꝛ approximatiōe laterū celi ꝛ receſſu abinuicē. ¶ Ad Ad 6ᵐ
ſextā dico. ꝙ caliditas ignis non imediate remittiꭲ a cali
tate aeris nec ab hūiditate: ſꝫ remittiꭲ ab hūiditate ꝑ moᵗᵘᵐ

ſeq̄le: iſto modo ꝙ humiditas ipſius aeris remittit ſiccita
tē ipſius ignis qua remiſſa ipſam conſequit̄ remiſſio cali
Ad 7ᵐ ditatis ipſius ignis. ¶ Ad ſeptimū dico ꝙ nō eſt incōue
niēs ꝙ vio" in via gñonis ignis ex aq̄ ipſa ſit ſub maiori
caliditate: q̄ ſit caliditas nāl'is ipſius aeris: q̄uis hoc nō ſit
Ad 8ᵐ poſſe de aqua ſtāte in ſua nāli diſpōne. ¶ Ad octauam di
co. ex q̄ terra ⁊ ignis valde diſtāt: bñ concedo ꝙ nō ɔtinge
ret ire per motum localē de terra ad ignē niſi trāſiret per
aquā ⁊ aerē: nihilominus ſi vna portio ignis approxime
tur vni portiōi terre: ex terra poſſet īmediate gñari ignis
Ad 9ᵐ abſq; hoc ꝙ prius ex ea gñet aq̄ vel aer. ¶ Ad nonā rñde
Ad xᵐ tur: ſicut ad ſeptimā. ¶ Ad decimam pȝ per vnam ɔnem
poſitam ſupius. Et ſic terminat̄ iſta qō. Qō. viij.

pᵐ **Queritur** vtrū hñtia ſimbolū facilius trāſmutent̄ adiuicē. ¶ Et ar
guit̄ p̄ ꝙ nō. q: ignis ⁊ terra hñt ſimboᵐ: xō
ueniūt. n. in ſiccitate: ⁊ tñ tardiſſime trāſmu
tant̄ adiuicē. pȝ. q: valde difficile eſt ɔdēſare
ignē ad dēſitatē terre: imo diffi cili⁹ q̄ aerē: ⁊ tñ aer ⁊ terra
nō hñt ſimbolū: ſȝ ignis ⁊ terra bñ hñt: pp qd vr̄ ꝙ diffici
lius ſit elīta a hñtia ſimbolū trāſmutare adiuicē q̄ nō hñ
2ᵒ tia ſimboᵐ. ¶ Scdo ignis ⁊ aq̄ nō hñt ſimbolū: ⁊ tñ vide
mus ꝙ ignis ⁊ aq̄ facilr̄ trāſmutant̄ adinuicē. videm⁹. n.
ꝙ ignis non pōt diu durare in aq̄: imo citiſſime corrūpit̄.
3ᵐ ¶ Tertio arguit̄ ſic. actio eſt rōne diſſiliṫudinis: ⁊ ɔrieta
tis. g̃ vbi eſt maior ɔrietas: ibi eſt maior ac⁹ ⁊ fortior: ſȝ in
nō hñtib⁹ ſimbolū eſt maior diſſilitudo ⁊ ɔrietas: q̄a ibi ē
ɔrietas in ambab⁹ q̄litatib⁹. in hñtib⁹ aūt ſimbolū ſolū eſt
ɔrietas in vna. g̃ vr̄ ꝙ nō hñtia ſimbolū facil⁹ trāſmutāt̄
4ᵐ adiuicē: q̄ hñtia ſimbolū. ¶ Quarto qd magis eſt acti
uū pōt aliud citius trāſmutare: ſed ignis eſt magis actiu⁹
re⁹ aq̄. q̄ ſit terra vel aer. g̃ citi⁹ pōt ɔuertē aquā in ſuā nāȝ
q̄ terra vel aer: ⁊ tñ terra ⁊ aer hñt ſimbolū cū aq̄: q: ter
ra in friditate ⁊ aer in humiditate. ignis aūt nō hȝ ſimbo
lū cū ea. g̃ nō hñtia ſimbolū facili⁹ trāſmutant̄ adinuicē
q̄ hñtia ſimbolū. ⁊ etiā q: ignis agit in aquā ſm duas q̄
5ᵐ litates: ſed terra: ⁊ ſilr̄ qōlȝ eoꝝ agit in eā ſȝ vnā. ¶ Quin
to in hñtib⁹ ſimbolū ipoſſe eſt vnū in aliō trāſmutari. g̃ ſal
tē ſi oia hñtia ſimbolū facili⁹ trāſmutāt̄ adiuicē. ɔña tȝ. ⁊
aña pbat̄. q: ipoſſe ē ꝙ ex vincēte imediate gñet vincēs: ⁊ tñ
6ᵐ qōlȝ vincēs cū vincēte hȝ ſimbolūȝ. ¶ Sexto ſic̄ ſe hȝ vna
q̄litas ad vnā q̄litatē ſibi ɔriam: ſic ſe hñt due q̄litates ad
duas ſibi ɔ: ias. g̃ ſic eq̄ eſt difficile corrūpe duas ſic̄ vnā.
g̃ eliā ɔ: ia ſm duas q̄litates ita cito tranſmutant̄ adinui
cē: ſicut elīa hñ⁹ ſimbolum in vna: ⁊ ɔrietatē ſm aliam.

T.c.25. **In oppoſitū** eſt Ariſt. in iſto 2ᵒ vbi vult ꝙ elīta hñtia ſimbolū facili⁹ tranſmu
pᵐ nōnᵐ tant̄ adiuicem. ¶ Nōnᵐ ꝙ qd pōt intelligi facilius. i. ve
2ᵐ nōnᵐ locius. ¶ Scdo nōndū eſt ꝙ i⁹ velocitas pōt attēdi: vel ex
pte poꝝ actiuaꝝ vel paſſiuaꝝ: vel ex pte ɔdēſatiōis earū
vel ex parte reſiſtētiaꝝ vel ex pte ſingulaꝝ q̄litatū: q̄ ſūt
3ᵐ nōnᵐ raritas dēſitas duricies mollicies ⁊c̄. ¶ Tertio notandū
ꝙ facilior trāſmuta⁹ pōt eē b: eui vel ex pte poārū actiua
rum vel reſiſtentiarū vel ex pte vtriuſq;. p̄ g̃ ponā conclu
ſiones q̄tum eſt ex pte poꝝ actiuarum ⁊ reſiſtentiarum.
2ᵒ q̄tum eſt ex parte condēſationis predictarū. 3ᵒ q̄tum
eſt ex pte iſtarū qualitatum: rarū dēſum molle ⁊ durum.

pᵒɔ **De primo** ſit p̄⁹ ɔ ꝙ q̄tū eſt ex pte poꝝ actiuaꝝ: nō hñtia ſimbolū facil⁹ trāſmutāt̄ adi
uicē ceteris parib⁹. pȝ. q: in actiōe eoꝝ non hñtiū ſimbo
lū: ſūt due poē actiue. i hñtib⁹ aūt ſimbolū eſt vna po⁹ acti
ua: ſeu vna q̄ agit: q: ſm illas q̄litates: ſm q̄s hñt ſimbo
2ᵒɔ lū nō agūt adiuicē. ¶ 2⁹ ɔ eſt. ꝙ q̄tū ē ex pte reſiſtētiaꝝ
in hñtib⁹ ſimbolū facilior eſt trāſitus. pȝ. q: ibi ſolū eſt q̄li
3ᵒɔ tas reſiſtēns. in aliis aūt due q̄ reſiſtunt. ¶ 3⁹ ɔ eſt ꝙ rōne
vtriuſq; eq̄ facilis eſt trāſmutatio vtrob q;. pȝ. q: ita fa

cilr̄ ceteri parib⁹ duo corrūpūt duo: ſicut vnū corrūpit vnū.

Quantum ad rōm ſcīēduȝ eſt ꝙ ſicut dicebatur p̄ hui⁹. ꝙ caliditas ⁊ friditas ſunt ma
gne actiuitatis: ⁊ modice reſiſtētie. frigiditas autē ⁊ ſicci
tas ſunt modice actiuitatis: ⁊ magne reſiſtentie.

Tunc ſit p̄ma ɔclo: ꝙ i⁹ que trāſmutāt̄ p actionem calidi ⁊ frigidi vel econuerſo: citi⁹ trāſmu pᵒɔ
tant̄ ceteris paribus adinuicē. pȝ. q: caliditas ⁊ frigiditas
ſunt magne actiuitatis: ⁊ parue reſiſtētie. pȝ d aq̄ ⁊ igne; 2ᵒɔ
qualr̄ cito trāſmutant̄ adiuicē. ¶ Secūda ɔclo eſt. ꝙ in
illis que trāſmutāt̄ adinuicē: rōne ſiccitatis in humidita
tē vel econuerſo: tranſitus eſt tardior. pȝ. q: ac⁹ eſt tardior
poſt q̄ ſiccitas ⁊ humiditas ſunt magne reſiſtētie: ⁊ par
ue actiuitatis. pȝ hoc de terra ⁊ aqua: terra. n. diu durat in
aqua: pp hoc ꝙ actio aque in terrā eſt debilis.

Quantum ad 3ᵐ ſit p̄ma ɔclo. ꝙ q̄tum eſt ex pte iſtaꝝ q̄litatū raritas denſitas: ignis ⁊ pᵒɔ
terra ſunt difficilis trāſmutatiōis. pȝ. q: difficili⁹ eſt diſpo
nē māꝫ terre: ad ſtādū ſub ſoꝛa ignis q̄ cuiuſcunq; elīti
mā q̄tū ad illas q̄litates dēſum raꝝ: eo ꝙ terra eſt valde
dēſa: ⁊ difficili eſt diuiſibilis. ⁊ p ɔñs. de difficili paſſibilis.
¶ 2ᵒ ɔ eſt. ꝙ ceteri parib⁹ mollia ⁊ rara facilius trāſmutā 2ᵒɔ
tur. pȝ. q: ſunt facil⁹ paſſibilia: diſſibilia facil⁹: ⁊ agēs pōt
meli⁹ applicari ptib⁹ eoꝝ: pp facilē diuiſionē ipſorum ⁊c̄.
¶ Tertia ɔ eſt. ꝙ ſ ꝓpꝛie aliqd dr̄ fieri facil⁹: non q̄a in 3ᵒɔ
minori tpe vel citi⁹: nec cū minori difficultate: ſȝ q: quodā
mō pauciora regrunt̄ ⁊c̄. Et ſic intellexit Ariſt. cū dixit ꝙ 2.ge.25.
facil⁹ trāſmutāt̄ ſimbola q̄ alia. pȝ ex ſua ꝓbōne. Dic̄. n.
ꝙ regrit̄ ibi gñō vni⁹ q̄litatis: ⁊ corruptio vnius: ⁊ ſi non
hērēt ſimbolū regreret̄ corruptio duarum qualitatum.

Ad rōnes dico ꝙ ſolute ſūt ſȝ ɔnes poſitas: exce pta 5ᵒ: ad quā rñdet̄ ꝙ Ariſt. itellexit h Ad rōēs T.c.25.
de elītis: ⁊ nō de mixtis: ſicut ſunt viuētia ⁊c̄. Qō. ix.

Queritur vtrū ex duobus elītis nō hē bentib⁹ ſimbolū pōt 3ᵐ elītuȝ
gñari. ¶ Et argr̄ p̄ ꝙ nō. nam oē qd gñat̄: pᵐ
gñat̄ a ſibi ſili. g̃ duob⁹ elītis nō hñtib⁹ ſimbo
lū adinuicē applicati puta igne ⁊ aq̄: magis
deberēt gñari aq̄ vel ignis q̄ aliud elītū 3ᵐ diſſiciū a q̄b;
illoꝝ: ſicut eēt terra vel aer. ¶ 2ᵒ. ſi ex duob⁹ elītis non hñti 2ᵐ
bus ſimbolū poſſet 3ᵐ gñari puta ex igne ⁊ aq̄ terra: tunc
h nō poſſet fieri niſi aq̄ ɔdēſaret̄ ab igne: mō h nō pōt eē:
q: ignis nō hȝ ɔdēſare: ſȝ rareface. ¶ Tertio ſic. q: idem 3ᵐ
corrūperet aliud: ⁊ corrūperet̄ ab eodē: ⁊ ſic idē eēt forti⁹
⁊ debili⁹ reſpectu eiuſdē: qd eſt ſlm. ɔña tȝ. q: ex duob⁹ elītis
nō poſſet 3ᵐ gñari niſi vtrūq; eoꝝ corrūperet̄. ¶ Quar 4ᵐ
to arguit̄ ſic. q: igne ⁊ aq̄ adinuicē applicatis ignis ſi cor
rūpit friditatē aq̄: ex ɔñti corrūpit humiditatē: ⁊ ſic non
pōt gñari aer. ex quo aer regrit humiditatē. ſilr̄ ſi frigidi
tas aque corrūpit caliditatē ignis: ɔñr corrūpit vel ſaltē
debilitet ſiccitatē eiuſdē: ⁊ ſic nō pōt gñari terra: cum ter
ra regrat ſiccitatē: ⁊ ſic. vt videt̄: ex duobus elītis non habē
tibus ſimbolū. puta ex aqua ⁊ igne adinuicē approxima
tis: nō pōt tertiuȝ gñari. ſ. nec aer nec aqua. ¶ 5ᵒ arguitur 5ᵐ
ſic. duob⁹ elītis nō habētibus ſimbolū approximatis adin
uicē vel vnum eſt potētius alio: ⁊ ſic conuerteret aliud in
ſuā nāꝫ: vel nō eſt potētius alio: ⁊ tunc ex eis videtur ge
nerari mixtū: ⁊ nō aliud elītū. ¶ Sexto ſi ⁊c̄. tūc ex trib⁹ 6ᵐ
videt̄ generari q̄rtum. modo hoc eſt falſuȝ: ⁊ ɔña tȝ a ſili.

In oppoſitū eſt Ariſt. in iſto 2ᵒ vbi ꝓbat ꝙ ex duobus elementis nō habentib⁹ T.c.31.
ſimbolum: puta ex aque ⁊ igne. terra ⁊ aere pōt 3ᵐ gñari.

Pro iſta g̃ qōne ſit p̄ma ɔclo. ex duob⁹ elītis ha bentibus ſimbolū nō pōt 3ᵐ generari. pȝ. pᵒɔ
q: ignis ⁊ aer: que ſunt elementa hābētia ſimbolū agunt
adiuicē: ⁊ nō corrūpit̄ caliditas cū vtrobiq; ſit caliditas:

ꝑ ꝯñs nec aq̃ nec terra gñabit̃: cum vtraq; regrat frigidi
tatē. Ita ſilr ſi aq̃ ⁊ aer agãt adinuicē nō corrūpit̃ humidi
tas: nec ꝑ ꝯñs ex eis gñat̃ ignis nec terra: ⁊ ſimilr deduce
2ª ꝯ tur de alijs elis hñtib⁹ ſimbolū. ℂ Scđa ꝯ. ex duob⁹ elis
nō hñtibus ſimbolū pōt 4m gñari ꝑ actionē eorum adiui
cē abſq; actōe tertij eli. pꝫ: qꝛ ex igne ⁊ aqua q̄ nō hñt ſim
bolū pōt fieri terra: ⁊ hō pōt ſic fieri. nā frigitas ipſius aq̃
pōt obtinere ſup caliditatē ipſius ignis ⁊ ſiccitas ipſi⁹ ignis
ſup humiditatē aq̃: ⁊ ſic corrumpit̃ humiditas aq̃ ⁊ cali
tas ignis: ⁊ manēt ibi friditas aq̃ ⁊ ſiccitas ignis: ⁊ gñabit̃
tur ex eis terra: ⁊ ſilr calitas ipſi⁹ ignis pōt obtinē ſup fri
giditatē aq̃: ⁊ ecō. humiditas aq̃ ſup ſiccitatē ignis: ⁊ ſic cor
rūpet̃ ibi friditas aq̃ ⁊ ſiccitas ignis ⁊ remanebit ibi ſolū
humiditas aq̃ ⁊ calitas ignis: ⁊ ſic ex eis gñabit̃ aer q̄ eſt
calidus ⁊ humidus: ſic g̃ ex duobus elis. ſ. igne ⁊ aq̃ non
habentibus ſimbolū pōt tertium generari. ſ. aer vel terra.
3ª ꝯ ℂ Tertia ꝯ. ignis nō pōt facē aerē ex aq̃ niſi aq̃ etiā face
ret aerē ex igne. ꝓbat̃: qꝛ ignis et aqua non pōt facē aerē:
niſi quādo ſola caliditas obtinet ſuper friditatē. ideo tūc
humiditas corrumpit ſiccitatē. ⁊ mā ignis fit humida ⁊
calida que eſt diſpō ad formā aeris. mō non fit humida niſi
4ª ꝯ ab actione humiditatis aque in ſiccitatē ignis. ℂ Quar
ta ꝯclō eſt. q̄ ſi per hūc modum aq̃ agit in ignem: ⁊ ecō: ⁊
iſte actiões ſunt eque veloces: concedēdum eſt q̄ aer gña
tur: ⁊ tñ pro tunc ipm gñans eſt corruptū. ꝓbat̃: qꝛ in illo
inſtāti in q̄ itroducit̃ forma aeris eēt corrupta ſola ignis et
5ª ꝯ aq̃: ⁊ pꝫ hoc a ſilī: qꝛ pla. q̄ eſt pr̄ for. pōt eē corrupt⁹ etiā q̄
itroducat̃ forma filij in mā. ℂ Quinta ꝯ eſt. q̄ ſi vna illa
rū actionū eſt velocior: vt q̄ ignis agat veloci⁹ in aquā q̄
ecō. tūc forma aeris itroducit̃ in mām aq̃: ⁊ tūc gñat̃ aer:
⁊ poſtea ille aer gñabit aerē ex illo igne q̄ genuit ipm: ⁊
cā huı⁹ eſt: qꝛ ille ignis iā eſt diſpoſit⁹ ad corruptionē: ex eo
q̄ aq̃ antea remittebat ei⁹ ſiccitatem: ⁊ inducit ei⁹ humidi
Corm tatē: ⁊ per ꝯñs iaꝫ eſt diſpoſitus: nec ex ipo generatur aer.
ℂ Ex 2ª ꝯne. ſequit̃ ignē poſſe gñari ex loco ſuo ꝓprio. pꝫ
ſi aer ⁊ terra agerēt in ſeiuicē: ⁊ caliditas aer) obtineret ſu
Dubiū ꝑ friditatē terre: ⁊ ſiccitas terre ecō ſup humiditatē aeris.
ℂ Sed dubitatur hō: quia nihil agit vltra gradum pro
priū. ergo aer non agit caliditatem intenſiorem in mā
terre quā met habet. ergo nō pōt ex ea gñare ignē: qꝛ ad
Rº gñonē ignis regrit̃ maior caliditas q̄ ſit caliditas aeris.
ℂ Reſpondet̃ q̄ aer poteſt calefacere ipſā terram vltra
gradum propriū: ⁊ hoc ꝓpter cōpaſſibilitatē mē terre.
ℂ Uel aliī dico: q̄ terra q̄ñ eſt ita calida ſicut aer: ⁊ cū hō val
de ſicca. tūc itroducit̃ for a ſubalis ignis mediāte q̄lrē⁹
reducit̃ ad caliditatē: ita intēſam ſicut eſt caliditas ignis.

Ad pm **Ad rationes.** ℂ Ad pmā dico: q̄ nō eſt icōue
niēs gñone equiuoca: licꝫ non vnius
Ad 2m ca diſſimile gñari a ſibi diſſili. ℂ Ad 2m dico: q̄ q̄ñ ignis
obtinet ſm ambas ſuas q̄litates. tunc ſemp ipſi⁹ ignis eſt
rarefacere: q̄ñ vo obtinet ſolum ſm vnaꝫ ⁊ obtinet̃ ſuper
ipſuꝫ quo ad aliā. tūc nō opꝫ eē talē actionē ignis in aq̃:
Ad 3m ⁊ ecō. cū ex eis gñat̃ terra. ℂ 3m dico: nō eſſe inconueniens
vnum eē fortius alio ſm vnā q̄litatē ⁊ debilius ſm aliaꝫ:
Ad 4m nec rō ꝓbat oppoſitū huı⁹. ℂ Ad 4m dico: q̄ in approxima
tione, ignis ⁊ aq̃ adinuicem: cum ignis corrumpit fridita
tē aque: bñ aliqualr remittit̃ humiditas eiuſdē: ſed nō to
talr corrumpit̃: ⁊ tunc cum genitus eſt aer: ecō redibit ad
ſeipm. Silr dicat̃ de ſiccitate ignis: q̄ etiā bñ aliqualr re
mittit̃ cum caliditatis ignis corrūpit̃ per frigiditatē aq̃:
Ad 5m poſtea cū genita eſt terra redibit ad ſeipſam. ℂ Ad 5m di
co: q̄ cū vnū elitorꝫ eſt potētius altero ſm ambas q̄lita
tes: ⁊ tūc bñ ꝯuertit aliud in ſuā nām. cū vo vnū eſt poten
tius alio ſm vnā q̄litatē: aliud aūt ecō ſm aliā. tūc vnū nō
ꝯuertit aliud in ſuā nām: nec ex eis gñatur mixtum: ſed ex
Ad 6m eis gñat̃ 3m elm. ℂ Ad 6m dico: q̄ cū 3º elita ſunt appli
cata adinuicē tunc neceſſe eſt q̄ vnum eorum hēat ſim
bolū cū vno: ⁊ nō hēat ſimbolū cum alio: ⁊ tunc pōt fieri
q̄ illorꝫ q̄ hñt ſimbolū vnū cōuertat aliud in ſuaꝫ nām: q̄
ſcđō maneāt duo nō hñtia ſimbolū: ⁊ ex illis. tunc gñabit̃
3m: ita q̄ nunq̄ ex tribus gñabit̃ 4m: ſꝫ bñ ex duobus 3m
mō ꝑdicto. Et ſic terminat̃ iſta q̄ō. Qō. x.

Queritur Utrū q̄ōlꝫ mixtū circa locū
medium ſit cōpoſitū ex oībus
ſimplicib⁹. ℂ Et vr̄ q̄ nō: q̄ cū lapis q̄ eſt in ꝓ pm
fundo maris ſit vnum mixtū circa mediū: ⁊ tñ
in ipſo nihil eſt de igne. nam ſatis cito extin
gueret̃. g̃ nō q̄ōlibet mixtum circa mediuꝫ eſt compoſitū
ex omnibus ſimplicibus. ℂ Scđō ſi q̄ō eſſet vera. tunc in 2m
auro eſſet aqua: cum aurū ſit vnū de corporibus mixtis:
ſed q̄ in auro nō ſit aq̃. pꝫ: qꝛ dū aurū purgat̃ in forna
ce illud deberet corrumpi ſatis cito: hoc tñ falſuꝫ eſt: qꝛ di
cit̃ q̄ ꝑ lōgum tēpus aurūꝫ durat in igne q̄ nō corrūpit̃.
ℂ Tertio aliqua mixta ſunt ita grauia vel grauiora: ſicut 3m
terra vel plumbū. mō hoc nō eēt ſi in eis eſſent elta leuia:
⁊ ꝑ ꝯñs de talibus videt̃ q̄ nō ſint cōpoſita ex oībus ſim
plicib⁹: nō obſtante q̄ ſunt mixta circa mediū reſidentia.
ℂ Quarto arguit̃ ſic. q̄dā ſunt mixta ex igne ⁊ terra ſo 4m
lū. ſicut ſunt exalatiōes calide ⁊ ſicce: quedā vo ex aere ⁊ aq̃
ſolum: ſicut vapor calidus ⁊ humidus. vt pꝫ. pº metheo.
ℂ 5º elita nō manēt in mixto formalr. ſicut dicebat̃ ꝑus. 5m
g̃ q̄ō falſa. ℂ 6º pari rōne poſſet eē vnū elm ex tribus vel 6m
duobus ſimplicibus. ſicut ex 4or. modo hoc eſt falſum.

In oppoſitum eſt Ariſtoteles in iſto ſecun
do.

ℂ In iſta queſtione. Primo ponas aliqua notabilia pro ti
tulo queſtionis. Secundo ponentur concluſiones.

Quantum ad pmum ſciendum. q̄ in propoſito pm nōm
per ſimplicia non intelligimus deuꝫ
⁊ intelligētias: ſed corpora ſimplicia generabilia ⁊ corru
ptibilia que ſunt vocata elita. ℂ Scđō notandū: q̄ mix 2m nōm
ta circa mediū dicunt̃ mixta manētia circa terrā ⁊ habēt
reſidētiā ⁊ mānſionē circa ipſam: ⁊ alia non dicunt̃ mixta
circa locum medium: eo q̄ terra eſt medium mundi: ⁊ nō
intelligit̃ queſtio de mixtis iperfectis nālīter aſcendentib⁹
in aerē. ſicut ſunt exalationes ⁊ ſimilia. ℂ Tertio notan 3m nōm
dum: q̄ q̄ñ dr̄. ex omnibus ſimplicibus. nō debet intelligi
q̄ fiat diſtributio vſq; ad indiuiſibilia ſimplicium. ſed ſo
lum vſq; ad eorum ſpēs: ita q̄ fiat diſtributio nō pro ſin
gulis generum: ſed pro ſpeciebus ſingulorum. ℂ Quar
to notandū. q̄ multi ſunt modi ponēdi elemēta in mixt). 4m nom
pº q̄ nō maneāt in mixtis: nec forē: nec q̄litates eorū: ſꝫ ſo
lū quedā q̄litates remiſſe ſiſſes q̄litatibus ipſorū. ſicut di
cebat̃ in vna q̄ōne ſup pmū huı⁹ ⁊ ibi ponebatur ali⁹ mo
dus ponēdi elita manē in mixto. ℂ 5º notādū: q̄ q̄ō pōt 5m nom
intelligi q̄ q̄tuor elita eſſent in mixto mō predicto: vel q̄
elita ſint in mixto. i. q̄ reqrant̃ ad generationem mixti.
ℂ Sexto nom: q̄ adhuc q̄ō pōt itelligi verū mixtū hēat il 6m nom
las q̄litates nālr: ⁊ tunc dr̄ ſubalr mixtū: vel hēat illas vio
lenter: ⁊ ſic dr̄ mixtum qualitatiue. Et ſic ſimplex elitum
ſubalr pōt eē mixtū q̄lr: vel q̄ñ eſt alteratiuum violent̃.
ℂ Septimo nom: q̄ adhuc q̄ō pōt itelligi verū in oī mix⁹
circa mediū ſint q̄tuor elita ⁊ qualitates ſiſſes qualitati 7m nōm
bus eorꝫ: ⁊ pōt hō itelligi vel de q̄litatib⁹ actiuis: aut paſſi
uis: vel ō q̄litatib⁹ mo⁹ localr. ſi ſit g̃uitas leuitas ⁊c̃.

Quantum ad 2m ſit pma ꝯ. nullū ē mixtū ex duo pª ꝯ
bus elis nō hñtib⁹ ſimbolū. Et intelli
go ꝯnē de mixto q̄ō eſt pure mixtū. ꝓbat̃: qꝛ ſi vnū illorꝫ
elitorꝫ obtineret ſup aliud ſm ambas q̄litates. tunc ꝯuer
teret ipm in ſuā nām. ſi vo obtineret ſup aliud ſm vnā ei⁹
qualitatē ⁊ aliud ecōuerſo ſup ipm ſm aliā. tunc ex ipſis
generabit̃ 3m elitum. Et ſic nunq̄ ex eis gñabit̃ mixtum.

2ª ꝙ ℂ Scđa ꝙ̄.eſt ꝙ nullū eſt mixtū ex duob⁹ elis hñtib⁹ ſim
bolum.pꝫ:qꝛ illud qđ obtineret ſup aliud in q̄lr⁹ in q̄ nō
cōcīant ꝯuertit ipm in ſuā nām:ꝛ ex eis nō gñabit̃ mixtū.
3ª ꝙ ℂ Tertia ꝙ̄ eſt.ꝙ nullū eſt mixtū ex tribus elis.pꝫ. nam
nunꝗ̄ ſunt tria ela niſi duo eoꝝ hñāt ſimbolū: ꝛ duo ſi
hñāt:ꝛ tūc hñtiū ſimbolū vnū ꝯuertet aliud in ſuā nām:
ꝛ ſic manēt duo nō hñtia ſimbolū:ex qb⁹ nō gñatur mix-
4ª ꝙ tum:ſed ex eis gñat̃ 3ᵐ elīntum. ℂ Quarta ꝙ̄ eſt.ꝙ ad cu-
iuſlibet mixti gñonē opꝫ cōcurrere 4ᵒʳ elīta vel v̄tutes ip
ſoꝝ.pꝫ h:qꝛ nō ſufficiūt duo.p duas pmas ꝙ̄nes: nec ſuffi
ciūt 3ª p 3ᵃᵐ ꝙ̄nē.ğ reqrunt̃ 4ᵒʳ vel v̄tutes ipſoꝝ: ꝛ h eſt qđ
2ᵐ itendit̃. ℂ Secundo in q̄lꝫ mix⁹ reqrunt̃ due q̄litates:ſic
T.c.15. ſunt odor ꝛ ſapor:ſed p Ariſto.in iſto 2ᵒ ille q̄litates cāut̃
p actionē 4ᵒʳ q̄litatū pᵃʳ adiuicē:q̄ ſūt calitas friditas ꝛc̄.
T.c.49. ℂ Tertio arguit̃ rōne Ariſto.nā p ad gñonē mixti:ꝛ in-
tel⁹ de mixto pfecto:opꝫ ꝯcurrere terrā: vt illud mixtū ſit
2ᵐ groſſum ꝛ firmum.2ᵒ opꝫ ꝯcurrere aquā:qꝛ terra ſine aq̄
nō pōt ꝯtinuari in ſuis ptibus.nā terra ſine aqua nō eēt
niſi ſicut puluis:ꝛ ſic vt ptes terre ſeu terreſtres teneant ſe
adiuicē opꝫ ꝯcurrere humiditatem aq̄:nec ad h ſufficeret
humiditas aeris:qꝛ ipa nō eſt mltū tenax: nec ita bñ ptes
tenerēt ſe adiuicē humiditate aeris:ſicut humiditate aq̄.
ſic ğ pꝫ ꝙ ad gñonē mixti oꝫ ꝯcurrere aq̄̄ ꝛ terrā:deinde
opꝫ ꝯcurrē aerē ꝛ ignē:pp h ꝙ mixtio debet fieri ex ꝯ̄rijs.
mō aer ꝯ̄riat̃ terre:ꝛ ignis ꝯ̄riat̃ aq̄:qꝛ ğ ad gñones mixti
opꝫ ꝯcurrere terrā ꝛ aquā.vt dcm̄ eſt.ſimilr̄ ꝙ ad eaꝫ opꝫ
ꝯcurrere aerē ꝛ ignē:q̄ ſunt pdictis ꝯ̄ria: poſtꝗ̄ oīs mix⁹
proprie dicta: de qua eſt preſens ſmo: debet eē ex ꝯ̄rijs.
4ᵐ ℂ Quarto arguit̃ ſic.ad cuiuſlꝫ mixti gñonē oꝫ ꝯcurre-
re 4ᵒʳ q̄litates pmas.quaꝝ q̄libet eſt ꝓpa vni elo.ğ qđ ṽe.
ꝯ̄ña tꝫ.aña pbat̃:qꝛ ſic̄ ſine humido nō ꝯſtaret:ꝫ ſine ſic-
co ꝯſtaret:ꝫ vna pofflueret h:ꝛ alia illic:nec ēt calitas pu-
ra ſine ſiccitate ꝛ humido ſufficeret:nec ꝯſtaret:qꝛ alleuia-
ret ꝛ eleuaret ꝛ faceret deſcēdē humidū a ſicco: ꝛ ſic iteꝝ
nō ꝯſtaret mixtū:nec ēt calitas pura cum humido ꝛ ſicco
ſufficeret:qꝛ tūc humidū nō poſſet digeri cuꝫ ſicco:nec mi
ſceri cū ipo:pp h ꝙ friditatis nō eſt digerere:ꝛ ſic ğ nō cō
Dubiū ſtaret mixtū. ℂ Sꝫ.d.aliqs poſtꝗ̄ ad cuiuſlꝫ mixti gño-
nē ꝯcurrūt 4ᵒʳ ela vel v̄tutes ipſoꝝ. q̄re ğ eſt ꝙ in quolꝫ
mixto dñat̃ terra ſm exce⁹: quod Ariſt. vo⁹ ſm molem.
℞ ℂ Breuiter hui⁹ pōt aſſignari ratio pᵃ:ꝙ in mixto dꝫ eſſe
ꝓpor⁹ diſtō eltoꝝ.mō qꝛ ignis eſt magne actiuitatis ex
terra eſt modice actiuitatis:in mixto:ela que ſunt maioꝝ
actiuitatis ſunt ibi in maiori extēſiōe pp eius remiſſiones
faciēdam:qꝛ ğ terra inter elementa eſt mᵉ actiuitatis in
de eſt ꝙ ipſa in mixto dñat̃ ſm molē ſeu ſm extenſiones.
2ª cā ℂ Alia cauſa pōt eſſe iſta:qꝛ circa mediū mūdi:puta cir-
ca terrā eſt locus magis tēperatus ꝛ magis ꝯueniēs mix-
tis pp reflexionē radioꝝ ſolis ad terrā:ꝛ pp h nā ſagax vo
lēs pducē mixtū fecit ꝙ in mixtis dñaret terra ſm molē:
ad iſtum ſenſum:vt mixta cum ſint ext locum eis conue-
nientē:qui eſt medium mundi:moueantur ad ipm pp̄ter
grauitatem terre:nec recedant a loco eis conueniente.

Ad pᵐ **Ad rationes.** ℂ Ad pmaꝫ dico: ꝙ in lapide q
eſt in mari nō eſt ignis: ſꝫ bñ q̄li-
tas ꝯſilis qualitati ignis. Sed.d.aliqs.quare ergo illa q̄-
litas non corrūpit̃:dico ꝙ hoc eſt ex eo ꝙ forma ſubālis
lapidis hꝫ v̄tutē reſiſtēdi diſpōnibus inālibus lapidi:ꝛ il-
la foꝛa ſubālis lapidis ꝯſeruat qualitates lapidis ne cor-
Ad 2ᵐ rumpant̃ in mari. ℂ Ad 2ᵘᵐ de auro conſilī mō videtur.
Ad 3ᵐ ℂ Ad 3ᵘᵐ qñ dr̃ aliqua mixta ſunt ita grauia ꝛc̄.dico ꝙ
hoc eſt cū equali maſſa⁹ cū ſra.vñ ſi capiat̃ vna maſſa pu-
re terre ꝛ vna maſſa plūbi ſibi equalis:dico ꝙ maſſa terre
pure eſt ğuior:pp h ꝙ nihil eſt de leuitate:ſic tñ non eſt de
plūbea: pp h ꝙ elīta leuia ꝯcurrebant ad ei⁹ gñationē.
Ad 4ᵐ ℂ Ad 4ᵘᵐ dico:ꝙ nō eſt ꝯ̄ nos:qꝛ qđ intelligit̃ de pfectio

ne in mixtis. ℂ Ad qntā ꝛ ſextā pꝫ ex pōne. Nunc ſequit̃
vna queſtio notabilis. Qō. 11.

Queritur Utrū ſit dare aliqđ mixtum
tēpatū ex elis vel ex q̄litati-
b⁹ eloꝝ. ℂ Et arḡ p ꝙ ſic.nā niſi ſic eēt.ſeqt̃ pᵐ
ꝙ nullū aīal poſſet eē ſanū:ſꝫ h eſt falſum.p-
bat̃ ꝯ̄ña:ex eo ꝙ ſanitas ꝯſiſtit in adequatio-
ne humidoꝝ ꝛ qualitatū elīntoꝝ.mō ſi nō ꝯtingeret dare
mixtū eq̄lr ex elis vel qualitatib⁹ eloꝝ nō ꝯtingeret dare
adeq̄tionē hūidoꝝ ꝛ q̄litatū elīntoꝝ in mix⁹. Et ſic nō ꝯti
geret dare aliqđ mixtū ſanū:nec aliqđ aīal: qđ itēdebat̃:
ℂ Scđo poſſe eſt dare aliqđ mixtū qđ nālr̄ gſceret in me 2ᵐ
dio eloꝝ:ſic ꝙ derelinqueret duo ela ſupra ꝛ duo infra.
ğ eſt dare mixtū equale ex elīntis.ꝯ̄ña tꝫ.nā tale qđ ſic q-
ſceret eēt equalr̄ mixtū ex elis.aña pꝫ:qꝛ ſi non eēt nāle q-
ſceret in medio:ſꝫ infra poteſt tñ remitti ad equalem gra
dum leuitatis.ſi autem nālr̄ter gſcit ſupra leuitas poteſt
remitti ad equalē gradū leuitatis:ꝛ ſic iterū gſcet in me⁹.
ℂ Tertio vbi eſt dare magis ꝛ min⁹:ibi eſt dare equale. 3ᵐ
mō poſſe eſt eē aliqđ mixtū i q̄ vnū elīm excedat aliđ ꝛ qua
litates ei⁹:ꝛ eſt dare mixtū in q̄ aliud elemētuꝫ excedat ali
ud.ğ eſt dare aliqđ mixtum in q̄ illa elīta erūt equalia.
ℂ Quarto nō ꝯ⁹ fieri trāſ⁹ de extremo in extremū niſi 4ᵐ
p mediū:ſꝫ vna qualitas aliqñ excedit aliā:ꝛ aliqñ excedi
tur ab alia i mix⁹.ğ aliqñ eſt ſibi equalis i ḡdu: ꝛ tūc tale
mixtū eſt equalr̄ mixtum ex elis q̄ ad eorum qualitatem.
ℂ 5ᵒ ſi vna qualitas nō eſt adequata cū alia in mix⁹ ſꝫ ex 5ᵐ
cedit eā p remiſſionē ei⁹:aut itēſionē ei⁹:poſſūt elīta ade-
quari ſiu in qualitatib⁹.ğ ſi mixtū aliqđ id ē mixᵐ inequa-
lr̄ ex elis q̄ ad eoꝝ qualitates:tunc per itēſionem vnius ꝛ
remiſſionēꝫ alterius poterit fieri mixtū equaliter ex ipſis. 6ᵐ
ℂ Sexto ſicut in maiori mundo:ita in minori:ſed in ma
iori mūdo:elīta ſunt adequata.ğ ſic eſt in minori:puta i
hoīe ꝙ elīta ſunt adequata in eoꝝ potētijs.ꝛ per ꝯ̄ñs ho
mo eſt vnum mixtum equaliter ex elemētis vt videt̃.

In oppoſitū vr̄ eē Ariſ.ꝛ Cōmē.in iſto 2ᵒ.vbi T.c.49.
voluit ꝙ ipoſſe ſit dare mixᵐ equa
lr̄ ex elis:ꝛ h ēt dicit Cōmē.in lib.ce.dicēs: ꝙ illud mixᵐ Com.7
vbicūꝗ̄ poneret̃ gſceret:nec illud mixtū hēret motū nā-
lē:pp h ꝙ mixtū nālr̄ mouet̃ ad motū elīnti pdominātis.
Si ğ eēt aliqđ mixtū in q̄ nullū elīm dñaret̃:ſed qđlꝫ cuilꝫ
hꝫ eēt equale i ḡdu.illđ nō plus moueret̃ ad motuꝫ vnius
elīnti q̄̄ alteri⁹.ꝛ p ꝯ̄ñs nō videret̃ hēre motum nālem.

In iſta queſtione ſupᵐᵐ eſt p.qualr̄ elīta
manēt in mix⁹ ꝛ de h di-
ctū eſt p hui⁹. 2ᵒ ſciendū eſt ꝙ qđlꝫ mixtū hꝫ nālē cōplo-
nē ꝛ ꝓportionē qualitatū quā ſibi determinat:ꝛ illa non
ꝯſiſtit in equali⁹ qualitatū elītarū. Et iđ vnū mixtū de-
terminat ſibi vnā ꝛ aliud aliā.ſic hō vnaꝫ ꝛ aſinᵘ aliā.mō
ſi oīs cōplo mixti ꝯſiſteret i equali⁹ qualitatū eltarū.tūc
oīa mixta eēnt eiuſdē:aut ꝯſilis cōplonis nālis: qđ ē fſm.
ℂ Ex his ſeqt̃ corᵐ .ſ.ſi p⁹ quali⁹ in aliq̄ mix⁹ vulgarius Corᵐ
lo⁹:vel quali⁹ ſiſes quali⁹ p⁹ tēdāt ad equali⁹.ſic i ho-
mie.tūc hō fieret īfirm⁹:pp h ꝙ fieret receſſus a ꝓportione
qualitatū in qua ꝯſiſtēt cōplo nālis hoīs:ꝛ iđ cū fieret eq̄
lee nō poſſet hō vlteri⁹ viuē:ſꝫ moreret̃. Et iđ qđ pōt hēre
duplicē ſēᵐ.vnᵘ ē ꝙ ſit aliqđ mixᵐ eq̄lr̄ i elis vel q̄li⁹:qđ
nō hēat plus de vna q̄̄ de alia: ꝛ illđ dr̄ eē mixᵐ ad pōd⁹.
ℂ Ali⁹ ſēᵉ pōt eē.vtrū aliqđ mixtū poſſet eſſe tēpatuꝫ nō
ad pōdus.i.nō eq̄litatē qualitatū elemētarū:ſꝫ ad cōple
xionē ꝛ ꝓportionē debitā in ſua ſpē:ꝛ illud vocaret̃ mix-
tū tēpatū ad iuſtitiā.vt ſi poſſe ſit eē hoīem aliquē:q iꝫ eēt
oīmode diſpoſit⁹ ſm cōplexionē ꝛ ꝓportionē qualitatuꝫ
pmaꝝ:q̄ debent̃ hoī vt pfecte exerceat oēs operatiōes ſu-
as:ꝛ in oīb⁹ mēbris ſuis eēt pfecte diſpoſitus: tūc talis hō
eēt pfecte ſanus ꝛ diceret̃ mixᵐ a iuſtitia in ſpē humana.

Quantum ad p^m^ũ sensũ q̃ōnis videndũ est p^o ꝛ q̃tũ ad 2^m^ sensuz videndũ ẽ 2°. ℭ Ad p^m^ũ g̃ sciendũ est q̄ i mix^tis^ sunt q̃dã q̃litates q̃ dicũt q̃litates alteratiue. sicut caliditas friditas hũiditas ꝛ siccitas. Et q̃dã dicunt mo^tiue^ localit: sicut grauitas ꝛ leuitas: ꝛ s̃o adhuc p^m^ sensus q̃ōnis pōt intelligi vtrũ sit dare mixtuz eq̃liter ex oibus eq̃li^tati^ alteratiuis q̃z motiuis localit: vel vtruz sit dare mixtũ eq̃liter ex q̃li^tatib^ alteratiuis: ꝫ nō motiuis localiter vel ecõuerso. ℭ Tũc sit p^ma^ suppō talis. si in mixtiōe eēt tm̄ de grauitate: sicut de leuitate oporteret q̄ ibi esset multo plus de caliditate q̃z de friditate. p3 hoc de mixtis: sic de hoib^s^ ꝛ ego i q^b^ est plus ō grauitate q̃z ō leuitate ꝛ sit plus de caliditate q̃z de friditate. g̃ si eq̃liter eēt ibi de grauitate: sicut de leuitate: adhuc mlto plus eēt ibi de caliditate. Et iō si eēt aliqō mixtũ ex q̃li^tatib^ motiuis: illud eēt ineq̃liter mixtum ex q̃litatibus alteratiuis. ℭ 2^a^ suppō si q̃ttuoꝛ q̃litates alteratiue essent eq̃liter in mix^to^ in gradibus: nō pp hoc essent eq̃liter in mix^to^ in potētijs ꝛ v̄tutibus. p3: q2 in aliquo mix^to^ eēnt quattuoꝛ gradus calitatis ꝛ q̃ttuoꝛ gradus frigiditatis: ꝫ esset ibi eq̃litas ipsaꝝ qualitatũ i gradu: nō tñ in potētia ꝛ virtute: pp̄ter hoc q̄ caliditas est maioris actiuitatis q̃z sit frigiditas. ℭ 3ª suppō ē: q̄ si due qualitates in aliquo mix^to^ essent adequate i posse agere: adhuc possēt esse inequales in posse resi^stendi^. p3: q2 si in aliquo mix^to^ eēt caliditas ꝛ frigiditas equalis po^tentie^: frigiditas eēt maioris resistētie q̃z calitas. p3 ex eo q̄ frigiditas adhuc esset minoris actiuitatis q̃z caliditas: adhuc posset esse e^qualis^ resi^stentie^. ergo multomagis cũ est equalis potentie cũ caliditate.

Tunc sit p^a^ ꝯ. q̄ pōle est q̄ in mix^to^ qualitates motiue. sint eq̃les. p3: q2 si non sint equales: p remissionē vni^us^ ꝛ p īcisione alteri^us^ pñt fieri equales. ℭ 2^a^ ꝯ ē. q̄ hoc est pōle et ō q̃li^tatib^ alteratiuis. p3 ꝯsili rōne. ℭ 3^a^ ꝯ. ꝙ pōle est esse aliqō mixtũ equaliter ex oibus q̃li^tatib^ motiuis localiter ꝛ alteratiuis sil. p3: q2 si in aliquo mix^to^ est tm̄ de grauitate q̃ntũ est de leuitate. tūc p p^m^am suppōnez in illo est plus de caliditate. si ađt in eo tm̄ est de calitate q̃ntum est ō frigiditate. tūc in eo plus ē de grauitate: ita q̄ si in aliquo mix^to^ est eq̃litas in quali^tatib^ motiuis localit in eo est inequalitas in q̃litatibus alteratiuis ꝛ ecõuerso. ℭ 4^a^ ꝯ est. q̄ si eēt aliqō mixtũ ad pondus adhuc de illo falsum esset dicere q̄ vbicũq3 poneret̄ q̄esceret: p3. nã si esset equaliter mixtuz ex q̃ttuoꝛ elītis ad pōdus. adhuc si poneret̄ i loco ignis terra aque ꝛ aer traherēt ipsuz ō loco ignis. ꝛ sic ibi nō q̄esceret. Itē si poneret̄ in medio mũdi pp ꝯsilem rōnē nō videt̄ ibi quiesceret: s3 traheret̄ sursuz nisi derelinqueret duo elīta supra ꝛ duo infra. ℭ 5^a^ ꝯ est. q̄ ēt falsuz est de tali q̄ esset ppetuum. nã sicut p3 ex scđa ꝛ 3ª suppōnib^us^. si in illo qualitates eēnt eq̃les i gradibus: nō tñ pp hoc eēnt ibi equaliter in potētijs ꝛ v̄tutib^us^. si eēnt ibi equaliter i potētijs ꝛ v̄tutibus: nō tñ pp hoc eēnt ibi equalr in posse resistere: ꝛ p ꝯñs vna ageret adhuc in aliã: ꝛ sic fieret coꝛ^ruptio^ talis mixti.

Quantum ad 2^m^ inte^ntum^ q̃ōnis. nūc restat videre: vtrũ v3. sit dare aliqō mixtũ exñs in optima dispōne debita ꝛ nãli sue spēi. Et p^o^ videndũ est. si mixta diuersaꝝ spēꝝ possint hr̄e ꝯsilem dispōnē. 2° videndũ est si mixtũ eiusdē spēi determiat sibi ꝯplonē ꝯsilem qualitatuz p^m^aꝝ: vel aliã ꝛ aliã. 3° videndũ est si mixtum q̃ꝺdiu viuit determinet sibi ꝯtinue eadē seu ꝯsilem ꝓportionē qualitatũ p^m^aꝝ vel scđm diuersa tp̄a viuentis seu mō vnam ꝛ postea aliã. 4° videndũ est. si mixtũ possit ma^nere^ p tēpus in illa optia dispōne quã sibi determinat. ℭ Quãtũ ad p^m^ sit p^m^a distō. q̄ q̃daz est ꝯplo nãlis seu radicalis ipsius mixti quã sibi determinat forma sb̃alis talis mixti. Alia est accñtalis ꝛ extrinseca: q̃ est pp actionē extrinseca: puta aeris vel solis vel cibi. ℭ 2° sciendũ ē q̄ ad mutationē il^lius^ ꝓportionis ꝛ ꝯplonis accñtalis seq̄t̄ ēt varia^tio^ ꝯplonis nãlis: ꝫ nō ita velociter. ℭ 3° sciendũ est q̄ mixtũ sub aliqua ꝓportiōe vel dispōne stat nãliter: ꝛ sub aliqua violēter. Et si in aliqua sub qua nũq̃z posset stare sub ꝯplone nãli stat siue sub alia sub qua stat violente efficit̄ infirmũ: cũ pertinitur ad aliquã sub qua nō pōt stare sequitur moꝛs.

Tunc sit p^a^ ꝯ. cuilibet spēi ꝯ^uenit^ aliq̃ la^titudo^ ꝓportiōis p^m^aꝝ quali^tatum^ sub q̃ nulliũ mix^tum^ alteri^us^ spēi posset esse nãliter. p3 hoc p^o^: q2 forma vni^us^ spēi nãliter hr̄s vnã ꝯplonē: ꝛ forma alteri^us^ spēi aliã: sed q̄ ibi sit la^titudo^ p3. ex eo: q2 nō oia indi^uidua^ vni^us^ spēi habēt ꝯsilem dispōnē qualitatũ p^m^aꝝ. ℭ 2^a^ ꝯ est. q̄ vnaq̄q3 spēs maioꝛē latitudinez sibi determinat: sub qua pōt stare violente. q̃z sub qua pōt stare nãliter. Et iō est aliq̃ ꝓportio q̃litatũ p^m^aꝝ sub qua pōt stare hō infirmus ꝛ nō hō sanus. ℭ 3^a^ ꝯ: ꝫ duo indiui^dua^ diuersaꝝ spēꝝ nō possunt sīlr stare sub equali ꝓportione q̃litatũ p^m^aꝝ nãliter: tñ q̃lꝫ eoꝝ pōt stare sub illa violenter: vel ad min^us^ alterũ hoꝝ p3. nã capiat̄ p^m^ũ istãs eē hois: ꝛ ecõuerso remittant̄ qualitates ꝛ dispōnes sub q̃bus hō ē ꝓductus: donec ꝑueniat̄ ad illã dispōnē sub qua fuit embrio an̄q̃z hō fuit genit^us^: ꝛ ime^diate^ post instans in quo incipit talis remissio venit̄ ad illã: ꝛ cũ non sit dare vltimuz instās rei permanētis. sequit̄ q̄ p ime^diate^ post illud instās manebit hō. ꝛ tunc stabit sub ꝯsili dispōne sub qua p^o^ fuit embrio ꝫ violenter. ℭ Ex hoc seq̄t̄ q̄ aliqua forma pōt durare sub p^o^ri dispōne q̃z poterat ĝnari: vñ puer pōt ma^nere^ in maiori frigore postq̃z genit^us^ est q̃z possꝫ ĝnari. ℭ Deinde dilatãdo mãm pñt poni aliq̃ ꝓpōnes. q̃rũ p^m^a est. q̄ veniēdo de summo ca^lido^ ad sũmũ fridũ infinite iueniunt̄ ꝓportiones. quaꝝ q̃daz sunt maiores: q̃dã minores: q̃dã rōnabiles: q̃daz irrōnabiles. ℭ 2ª ꝓpō. sub quacũq3 illaꝝ ꝓportionũ pt̄ aliqua forma eē siue nãliter: siue violēter. p3: q2 mã pōt esse p alteratiōnē sub qualibet illaꝝ ꝓportionũ: ꝫ ipsa nũq̃z est sine forma. g̃ sub q̃cũq3 illaꝝ ꝓportionuz est aliqua forma. ℭ 3ª ꝓpō est. q̄ nō q̃cũq3 forma pt̄ sub quacũq3 illaꝝ ꝓportionũ eē nãliter: nec adhuc violēter. p3: q2 forma sb̃alis nō pōt eē sub quacũq3 tali ꝓportiōe nãlr nec violēter. Ex hoc p3. q̄ q̃daz mixta fiũt post alia deter^minate^: ꝛ q̃libꝫ post q̃lꝫ. vñ inter ꝓportionē determinatã lapidis sũt multe ꝓportiōes intrīsece quas op3 transire an̄q̃z variet̄ de vna ad aliaz sub q̃bus nō pt̄ stare forma ferri: nec forma lapidis nãlr nec violēter: ꝛ pp hoc nō ime^diate^ ex ferro pōt fieri lapis: ꝛ ecõuerso. ℭ 4ª ꝓpō. hñ verisile est q̄ nulla forma stat nãlr sub ꝓportione q̃litatũ irrōna^bili^. p3: q2 alie ꝓportiones sunt no^biliores^. ℭ 5ª ꝓpō. ex hoc pōt imaginari q̄ñ indi^uidua^ aliquaꝝ spēꝝ cũ indiuiduis aliaꝝ spēꝝ hñt nãlē amicitiam adinuicē: ꝛ q̄ñ nãlē inimicitiã: q2 duo idi^uidua^ diuersaꝝ spērũ determināt sibi aliã ꝛ aliã ꝓportiones q̃litatũ p^m^arũ. si g̃ ille ꝓportiōes siue ꝯplones hñt se in ꝓportiōe ro^nali^ adinuicē. tūc illa idi^uidua^ diuersaꝝ spēꝝ habēt amicitiã ꝛ ꝯcordiã nãlem inter se. si ꝟo ille cōplones se habēt adinuicē ꝓpor^tione^ irrationali: ꝛ talia indi^uidua^ diuersarũ spēꝝ habēt nãlem inimicitiam adinuicem. sicut forte est de lupis ꝛ ouibus.

Quãtum ad 2^m^ sit p^a^ ꝯ. nō oia indi^uidua^ eiusdē spēi determināt sibi nãlr eandē ꝯplonē. p3 p^o^. p medicos qui ponũt q̃ttuoꝛ ꝯplones ꝛ in q̃lꝫ eaꝝ est latitudo. ℭ 2^a^ ꝯ ē. q̄ istaꝝ ꝯplonũ iduidualiũ: q̃dã est melioꝛ ꝛ ꝯuenientioꝛ vite humane: ꝛ q̃dã peioꝛ. iō nō oēs hoies eque diu viuũt: adhuc si oēs moꝛerent̄ moꝛte nãli. ℭ Coꝛ^m^. nunq̃z duo hoies sũt oio silēs: ꝛ imo hoc est q̄si impōle: pp q̄ō vnus determinat sibi vnã ꝓportionē ꝛ alter aliã: ꝛ tales ꝓportiones sunt q̄si infinite. ℭ S3. d. aliq̃s: oēs hoies sunt eiusdez spēi. g̃ determināt sibi ꝯsiles ꝓportiōes. ℭ R̄ndet̄ negãdo ꝯñam: ꝛ iō bñ dicit Cōmēta. p^m^o de aia: q̄ diuersitas mēbroꝝ est pp̄ter diuersitatē formaꝝ: ꝛ iō q2 media nō sunt oino cōsimilia: ꝛ sic cōplexiones nō sunt omnino ꝯsimiles: nec forme determinantes sibi illas.

ʒ **De tertio** ſit iſta ʒ. q̓ in alia ⁊ alia etate eſt alia ⁊ alia ꝯplo nalis: ⁊ iõ ſi ſenectus tenderet
ad talē ꝯplonem q̄lem hȝ iuuenis fieret infirmus ⁊ cȝ.
ʒ ℭ De 4° ſit talis ʒ. q̓ ſicut mixtū determinat ſibi ꝯplonē
ẽntialē: ita ẽt determinat ſibi ꝯplonē accñtalē ⁊ cõgrueȝ:
⁊ ſilem ſue ꝯploni ẽntiali. pȝ hoc ex eo q̓ q̄dā mel⁹ ſe hn̄t
2° cõcl̃o. in vna regiõe q̄z in alia: ⁊ melius i vno tpe q̄z in alio. ℭ 2°
ꝯcl̃o. nõ ipoſſe eſt mixtū aliq̄ñ eẽ ſub optima diſpõne nãli: ⁊
ꝯplone ſibi debita. pȝ: q2 poſſe eſt q̓ aliq̄ñ in aliquo inſtanti
ꝯueniat ad illā: ⁊ cū nõ q̄cũq̓ diſcõue^{nt} extrinſecoꝝ poſ
ſit imutare nãlē ꝯplonē. vꝫ puta medic⁹ calor. vl̃ modicuȝ
frig⁹ vel aliq̄d tale: q2 mixtū nõ de facili trahit̃ extra ſuam
nãlē ꝯplonē. ſꝫ q̓ po^{ss}it mixtū aliq̄ñ eẽ ſub ꝯplone ſibi eſ
3° cõcl̃o. ſentiali ⁊ debita. ℭ 3° ʒ eſt: q̓ ipoſſe eſt ipſuȝ ſtare diu ſub op
tima ⁊ cõuenientiſſima ꝯplone. pȝ hoc: ꝑꝑ hoc q2 cito ſit ali
qua indiſpõ vel in loco vel in tpe propter variationem tem
poꝝ ⁊ rerum nãliū. ℭ Ad rõnes. pȝ ex dictis: ⁊ ſic eſt finis
huius queſtionis. Queſtio. xiij.

p^m T. c. 55. 57. ⁊ 58. 2^m **Queritur** Utruȝ gñō ſit ꝑpetua. ℭ Et
arḡ p̄io q̓ nõ. ꝑ Ariſt. 8. phy.
nullus motus eſt eternus niſi mot⁹ localis cir
cularis: ſed talis nõ eſt gñō. ḡ ⁊c. ℭ 2° aliq̄ñ ē
corruptio: ſꝫ tūc non eſt gñatio ex eo q̓ gña
tio ⁊ corr⁹ ſūt ꝯ̄ria. mõ ꝯ̄ria nõ pñt eſſe ſimul. ḡ nõ ſemper
3^m eſt generatio: ⁊ ꝑ ꝯñs q̄d falſa. ℭ 3° nullū ꝑpetuū hȝ eẽ in
T. c. 57. tpe determinato: q2 ꝑpetuū ſemper eſt: ſed gñatio hȝ eẽ
4^m in tpe determinato. vñ dicit Ariſt. q̄d dā tpꝰ eſt determina
natum gñoni: ⁊ q̄dam corruptioni. ℭ 4° nulla genera
tio eſt perpetua. ergo q̄d falſa. ꝯñ aȝ. añs probatur: q2 nec
illa generatio eſt ꝑpetua. nec iſta. ⁊ ſic de ſingulis. ḡ nulla.

T. c. 55. **In oppoſitum** eſt Ariſto. in iſto 2° vbi vult q̓ generatio ſit perpetua.

ℭ In iſta q̄one. p̄ ponā aliquas diſtõnes. 2° ponā ꝯclones.

p° diſtõ **Quantū** ad p^m ſit p° diſtõ. q̓ gñō põt ſumi 2^{bꝰ} mõis. vno^{mõ}
ꝑ alteratiõe p̄cedente introductionē for me
ſubalis. alio^{mõ} ꝑ ipſamet introductione forme ſubalis que
2° diſtõ eſt finis illius gñonis. p̄ma eſt ſucceſſiua. 2ª eſt ſubita. ℭ 2°
diſtõ eſt. q̓ q̄dā ſunt oĩo ſucceſſiua. ſicut ſunt mot⁹ ſon⁹ ⁊
ꝯſilia: ⁊ q̄dā oĩo ꝑmanentia ſicut celū: ⁊ q̄dā mixta ex per
3° diſtõ manēte ⁊ ſucceſſiuo ſicut fluui⁹. ℭ 3° diſtõ eſt. q̓ ꝑpetuū
dr̃ 2^{bꝰ}. vno^{mõ} q2 cõtinue ⁊ ſine itercī^{one}. alio^{mõ} iproprie nõ conti
nue: ſꝫ intercaſate q̓ añ q̄dlȝ tpꝰ fuit: ⁊ poſt q̄dlȝ tpꝰ erit.
4° diſtõ ℭ 4° diſtõ eſt. q̓ adhuc põt intelli ꝑpetuū ſemꝑ ⁊ oĩ tpe fi
nito: ⁊ ſic cõcedēdū eſt adhuc ſm fidē q̓ ſemꝑ fuit mot⁹:
⁊ gñatio oĩ tpe: ⁊ ſi diceret añ creationē mundi nõ fuit ge
neratio: ḡ nõ ſemꝑ. negat̃ ꝯñtia: q2 ly ſemꝑ eſt diſtributiuū
tpis. mõ añ creationē mūdi nõ erat tpꝰ. Alio^{mõ} dr̃ perpetuū
q̓ erat in infinitis inſtātib⁹. quoꝝ q̄dlȝ fuiſſꝫ equale alicui
5° diſtõ certo dato: ⁊ ſic intellexit Ariſt. de perpetuo. ℭ 5° diſtõ. q̓
q̄d põt intelligi q̓ eẽt aliq̄ gñatio ꝑpetua vna in nũo. 2° q̓
non in numero: ſꝫ in ſpē. 3° q̓ nõ cõtinue ſꝫ intercife.

p° cõcl̃o **Tūc q̄ʒtū** ad p^m ſenſuȝ ſit p° ʒ. q̓ poſſe eſt q̓ aliqua
gñatio vna i nũo ſit ꝑpetua ſine itercaſio
ne tpis. pȝ: q2 poſſe eſt q̓ in aliquo loco ꝯtinue ſit mã ⁊ ꝯti
nue applicet̃ agēs poteſ illā mãȝ trāſmutare. vbi. g. ſi ignis
ꝯtinue arderet i lāpade ⁊ ꝯtinue miſceret̃ ei oleū: cõtinue ar
2^m deret: ⁊ cõtinue eẽt gñatio ignis. ℭ 2° q2 ita eſt de facto q̓
ꝯti⁹ gñat̃ aq̄ in media regiõe ſub polis mūdi. ⁊ ſic gñat̃ cõ
2° cõcl̃o tinue aer ex aqua. ⁊ ſic de aliis. ℭ 2ª ʒ eſt. q̓ talis gñō eſt
vna nũo. nõ ꝑprie. q2 tñ gēitū q̄z gñans. ē ſolū vnuȝ i nũo
ꝑ cõtinuā ſucceſſionē. eo mõ q̄ cõtinue ē eadē ſtella come
ta. q̄ ẽt ſic ꝯtinuat̃ ꝑ admixtionē noue mãe. put appet p̄i
3° cõcl̃o mo metheu. ℭ 3ª ʒ talis gñō eſt ipſius mixti ipfecti vel eĩ.
⁊ nõ mixtoꝝ pfectoꝝ. pȝ. q2 mixta pfcã ſic ſūt aiata nõ poſ
4° cõcl̃o ſent ita gñari ꝑ ꝯtinuā ſucceſ^{ſionem}. ℭ 4ª ʒ ē. q̓ nulla gñō ꝑ
fecti mixti ē ꝑpetua. ꝓbat̃. q2 oē tale ē corruptibile: ⁊ q̄lȝ

ei⁹ pars. ℭ Sed. d. tu ʒ. q2 poſſe eſt q̓ hodie p̄ma pꝰ pro Dubiū
por^{tio} alicuius perfecti mixti gñet̃. ⁊ cras 2ª ⁊ ſic in infi^{tum}. er
go poſſe eſt generationeȝ alicuius perfecti eſſe perpetuam.
ℭ Reſpondet̃ q̓ caſus eſt impoſſi naturaliter loquendo. ye
imo p̄ma eẽt corrupta: ⁊ forte nūq̄ȝ. 100ma eẽt producta.

Quātū ad 2^m ſenſum ſit p̄ma ꝯcl̃o. nõ opȝ q̓ ſemper p° cõcl̃o
adſit ꝯtinue gñō in vna ſpē. v. g. vt in ſpē aſi
ni. ⁊c. pȝ h. q2 nõ ſemꝑ eſt ꝯſtellatio ꝓpa. nec determinata:
⁊ hoc ꝑut ſemꝑ ſunt applicata agētia. pȝ hoc de gñone ſeni
cis. ℭ 2° ꝯcl̃o. ſemꝑ eſt aliq̄ gñō mixti ipfecti. ꝓbat̃. q2 ſem 2° cõcl̃o
per ē aliq̄ cõſtellatio ꝑ gñone alicui⁹ mixti. nūc pro vno. ⁊
tūc ꝑ alio. ⁊ ꝯti⁹ eẽt fiūt alterationes ⁊ cetere diſpões in iſtis
iferiorib⁹. q̄ fruſtra fieret niſi ſemꝑ fieret gñō alicui⁹ mixti.

Quantum ad 3^m ſenſum ſit p° ꝯcl̃o. q̓ intercife ab p° ʒ
eterno fuit aliq̄ gñō talis. pȝ. q2 oēȝ ge
nerationē p̄ceſſit aliq̄ gñō. hoc pȝ p̄ ex pte mãe. quā ipoſſe
ē ſiñ forma eẽ. Et ſi' ꝑius ꝓbabat̃ q̓ ſi p̄t hēc ſil' ples formas
ſubales: q̄d oēs ꝯcedūt de forma vnitate. ꝓbat̃ ḡ q̓ ſi ſit ali
qua gñō. ſeq̄t̃ q̓ aliq̄ forma corrumpit̃. pȝ h. ex eo q2 gñō
vni⁹ ē corr⁹ alteri⁹ tūc vel illa forma corrupta fuit ab eter
no. ⁊ h ē ipoſſe ꝑ Ar. p̄ celi. nullū ꝑpetuū a pte añ ē corru^{ptibile} a 1. c. 10.
pte poſt. vl̃ nõ fuit ab eterno. ⁊ ſic tūc añ gñabat̃. ⁊ ſic ante in fine.
generationē data erat alia gñō. ℭ 2° ꝓbat̃ ex pte agentiū 2^m
q2 ſemꝑ fuerūt mot⁹ celeſtes. ſicut ſūt nūc q̄ʒtū ad ea q̄ ſūt
cã gñonis. ſicut acceſſus ⁊ receſſus ſol. ſic pȝ i iſto 2°. ḡ ſem T. c. 55.
per fuit gñō. ꝯñ aȝ. ex eo q2 poſita cã: ponitur effect⁹. ⁊ q2
corpa celeſtia ꝑ ſuū motū ſunt cãe gñonis. ⁊ ꝑꝑ gñonem ſi
mouerent̃ ſcd̃aria itētiõe: nõ eẽt rõ quare aliq̄ñ icepiſſꝫ gñō.
ℭ 3° argr̃ ad idē ex pte alteratiõis. nã ab eterno fuit altera 3^m
tio. ſꝫ illa ordinat̃ ad gñonem tāq̄ȝ in finē. ſicut dicebatur
circa p^m. ḡ ab eterno fuit gñō. ꝯñ aȝ. q2 alr̃ ille alterationes
fuiſſent fruſtra. ⁊ hoc ē icõueniēs. ex eo q̓ deus ⁊ nã nihil
agūt fruſtra. añs pȝ. q2 mot⁹ celi ⁊ ſolis ab eterno altera p̄ ce. 32.
bāt iſta iferiora. ℭ Ad rõnes. ad p̄mā dico q̓ q̄ʒuis nulla Ad p^m
ſit. ꝑpe⁹ loquēdo logico mõ. tñ ꝑpetua erat gñō. Uñ ly per
petuo cõfūdit terminū ſequētē ſe ꝯfu^{ſe} tm̃. ℭ Ad ſcdaȝ di Ad 2^m
co q̓ q̄ʒuis gñō ⁊ corru⁹ nõ poſſunt eẽ ſil' in ſubo. tñ bñ pñt
eẽ ſil' in tpe. ℭ Ad tertiū dico. q̓ in vna regiõe eſt tpꝰ deter Ad 3^m
minatū ꝑ gñone in vna ſpē. ⁊ tēpus determinatū ꝑ corru
ptione. vñ eſtas ē tpꝰ determinatū pro gñone frumenti. ⁊
hyems ꝑ corruptiõe. nihilominꝰ q̄ʒuis nobis in hyeme nõ
ſit generatio frumēti. tñ alibi ē: vbi tūc ē eſtas. vñ q̄ñ nobis
eſt hyems. alijs eſt eſtas. ⁊ ecõuerſo. ſicut ē antipodib⁹ nr̃is.
Et ſic terminatur iſta queſtio. Qõ. xiiij.

Queritur Utrum q̄dlibȝ corruptibile
habeat determinataȝ perio
dum ſue durationis. ℭ Et argr̃ p̄mo q̓ nõ. q2 p^m
ignis in ſpe ſua ē corruptibil'. ⁊ tñ nõ hȝ deter
minatū ꝑiodū ſue durationis. ex eo q̓ nūq̄ȝ cor
rūpetur. ꝑꝑ hoc q̓ eſt elõgatū a ſibi ꝯ̄rio. nec vnq̄ȝ deſcēdet
ad locū ſui ꝯ̄rij. ℭ 2° ſi q̄d eẽt vã. ſeq̄t̃ q̓ vita ſoꝛ. nõ poſſet 2^m
ꝓlongari: q̄d eſt ꝯ̄ medicos. ⁊ ꝯ̄ Ar. i libro de morte Ar.
Dr̃ eniȝ ibi q̓ Ar. habuit vnū pomū i manu. ⁊ ꝑꝑ ei⁹ odo
rem: vita eius aliq̄r ꝓlõgabat̃. q̄d q̄dē pomū ſi nõ fuiſſet
citi⁹ fuiſſꝫ mortu⁹. ℭ 3° oē corruptibile durans ꝑ aliq̄d tpꝰ 3^m
adhuc p̄t durare ꝑ mai⁹. ꝑꝑ hoc q̓ ſua potētia excedit ſibi
ꝯ̄ria. ⁊ ꝑ ꝯñs nõ ē determinatū tpꝰ ꝑ q̄d illud corruptibile
põt durare. ℭ 4° ſi q̄d eẽt vera. ⁊ piodus aliquoꝝ ſit ma 4^m
ioꝛ. ⁊ aliquoꝝ minoꝛ. tūc aliq̄ potētia req̄rit̃ ad durandūȝ
min⁹ diu. ſꝫ hoc eſt ſiñ. nã ſi ſic. ſeq̄t̃ q̓ celū eẽt potētie iſini
te. ꝑꝑ hoc q̓ ipȝ durauit ⁊ durabit ꝑ tpꝰ iſinitum ſm Ar.
Cuȝ ergo durare ꝑ duos dies ſit maioris potētie q̄z ꝑ vnū
⁊ ꝑ tres q̄z ꝑ duos. ⁊ ſic vltra. ſeq̄t̃ q̓ durare ꝑ tpꝰ iſinitum
eẽt potētie iſinite ⁊ ſic celū eẽt potētie iſinite: q̄d eſt falſum.

In oppoſitū eſt Ar. in hoc 2° tex. vlti^{mo}. d. q̓ oĩa
determinant̃ q̄dā piodo i duratiõe

p^m nōm^m ¶ Notādū eſt ꝙ periodus dr̄ a peri qḋ ē circū ⁊ odos. qḋ ē
volutio. vñ periodus .i. circuitus. vñ periodus dr̄ illud tp̄s de-
ter^m. ꝑ qḋ aliqd cor^le h̄z eē. qḋ eſt deter^m ꝑ reuoluc̄oes circula-
p^a diſtō res celi. ¶ Tūc ſit p^a diſt^a ꝙ ſubāꝝ mīxtū q̄dā ſunt ſimpli-
ces ſicut ſunt ela. ⁊ quedaꝫ mixte. vt ſunt mixta ex elīētis.
2ª diſtō ¶ 2ª diſt^a. q̄dā ſunt ſiĺa in ꝑtibus ſuis. ⁊ vocant̄ homoge-
nea. ⁊ q̄daꝫ diſſiĺa. ⁊ vocant̄ eterogenea. adhuc q̄dā ſūt vi-
uētia. ⁊ quedā nō viuētia. mō i q̄ōne iſta. ꝑ in gn̄ali viden-
dū eſt de cā corruptionis corruptibiliū. 2° vidēdū ē ḋ cāis
permanētie. ⁊ durationis coꝝ. 3° videndū eſt de queſito.

p^a ꝫ **Quantum** ad p̄mū ſit p̄ma ꝫ. ꝙ ꝯrietas eſt cā cor-
ruptiōis. probatur. nā ōis corruptio eſt
ꝑ alteratiōnē. alteratio aūt eſt rōne qualitatū ꝯrīaꝝ adin-
uicē. ⁊ iō ſi aliq̄ forma determinet ſibi aliquas q̄litates nō
Cor^m h̄ns illas nō eſſet corruptibil. ¶ Corrlariū. ōis ſubā deter-
minās ſibi aliquā qualitatē h̄ntem ꝯriūꝫ aliqñ corrumpit̄
p3 ex ꝯcłone. ⁊ p3 ēt ex alio. qꝛ eadem eſt mā̄ ꝯrioꝝ. qꝛ ꝯ-
ria ſunt que ſuccedunt ſibi in eadē mā̄. ita ꝙ mā̄ que ē nūc
ſub vno ꝯrio h̄z po^tm vt ſit aliqñ ſub alio. ſi ergo nō eēꝫ ali-
quādo ſub illo. illa potētia eēt fruſtra. Et iō cōmentator ex
Confir^o. iſto ꝯcludit ꝑtio celi. celum nō h̄re mām̄. ¶ Confirmatur
a. t. c. 101. corrlariū. nā oē h̄ns ꝯriū ē corruptibile. ⁊ oē corruptibile
in fine. de neceſſitate corrūpitur. ꝑtio celi. iō h̄ ꝯña eſt nečia. hoc ē
2^a ꝫ corruptibile. ḡ aliqñ corrūpetur. ¶ 2^a ꝫ eſt. ꝙ nulla altera-
tio ſubē q̄ eſt ad corruptionē eſt ab itrīſeco ꝑ. ſꝫ q̄libꝫ tal' eſt
ab extrinſeco. vel ab itrinſeco nō ꝑ. p3 ꝑ de elo ſimplici: qḋ
nō pōt alterare ſe violēte. nec h̄z in ſe principiuꝫ ſue corru-
ptiōis. Nō. n. h̄z in ſe q̄litates ꝯrias. p3 h̄ etiaꝫ de mixto. qꝛ
q̄uis vna ꝑs h̄ñ agat in aliā. non tñ ꝑꝑ hoc h̄z i ſe p̄n^m ſue
Cō. p. corruptiōis ꝑ. ſꝫ h̄ñ nō ꝑ. Et de hoc dcm̄ eſt diffuſius circa
2^m ſcōm phy. ¶ 2° nihil diſponit ad ſui ipſi^o corruptionē. cum
oē ens diligat ſe ꝑmanere. ergo nulla ſubā h̄z in ſe p̄ncipiū
itrīſecū ꝑ ſue corruptiōis diſponentis ad ei^o corruptionem.
3^a ꝫ ¶ 3^a ꝯ eſt. ꝙ mixtū homogeneū nō alterat̄ ab itrīſeco aliq̄
mō alteratiōe diſponēte ad ei^o cor^nem. p3. qꝛ ipſum eſt ꝯſile
in q̄lit^bus actiuis ⁊ paſſiuis i ōib^o ꝑtib^o ſuis. ſic ⁊ elꝫ ſimplex.
4^a ꝫ ¶ 4^a ꝫ eſt. ꝙ mixtū eterogeneū h̄ñ alterat̄ ab intrinſeco al-
teratiōe diſponēte ad ei^o corruptionē. p3. qꝛ ꝑtes eius ſunt
Corre^m. diſſiles i q̄litatib^o. ḡ vna p̄t alterare aliam. ¶ Ex his ſeq̄ ꝙ
ſimplx ſicut elm̄ p̄t corrūpi ſolū vno mō ab extrīſeco. ⁊ ſilr
mixtū homogeneū. mixtū vō eterogeneū duobus modis
Corre^m. ſ. ab itrinſeco ⁊ ab extrinſeco. ¶ Sequit̄ ēt ꝙ mixtū hōge-
neū ceteris ꝑib^o p̄t diuti^o durare q̄ꝫ mixtū eterogeneuꝫ. p3.
qꝛ mixtū hōgeneū pōt corrūpi ſolū vno mō. ſ. ab extrinſe-
co. eterogeneū vō duob^o modis. ſ. ab intrinſeco ⁊ ab extrin-
Corre^m. ſeco. ⁊ iō metalla q̄ ſūt hōgenea diu durāt. ¶ Cor^m ſimplx
melius pōt durare q̄ꝫ mixtū. p3. qꝛ mixtū nō poteſt poni ad
aliquē locū qn cōtinēs ſit ſibi aliq̄lr ꝯriū. ſic ſi elm̄ ſimplex
poneret̄ ad locū ſibi ꝓpriuꝫ eēt elongatū a ſibi ꝯtrario.

p^a cā. **Quātum** ad 2^m. Loe cāis permanētie ⁊ durationis
cor^m: dico ꝑ ꝙ vna cā eſt hōgeneitas ⁊ ſili-
tudo ꝑtiū p3: qꝛ hōgeneū nō corrūpit̄ ab intrinſeco: ſed
2^a cā. ab extrinſeco ſolum. ¶ 2^a cā eſt debilitas cōtinētis in ꝯrie-
tate: ita ꝙ ꝯtinēs nō ſit cōtēto multū ꝯrium: deinde illud
ꝯtētū diutius durat: ⁊ iō aliq̄ diuti^o durāt i aliquo loco q̄ꝫ
3^a cā. durēt in alio. ¶ 3^a cā eſt durities ⁊ re^a ad diuidendū: qꝛ ſcd̄
diuiſione facilius ſit actio ⁊ corrūpit̄. ſicut dictū eſt primo
T. c. 89. hui^o de mixtione: ⁊ iō dura diutius manent: ⁊ iō forte duꝝ
4^a cā. dictū eſt ad durando vel eꝫ. ¶ 4^a cā eſt bona mix^o humidi
5^a cā. cū calido ⁊ cū ſicco terreſtri. ¶ Quita cā eſt mag^{ra} ꝓpor-
tiōis q̄litatū p̄maꝝ: ꝯtū q̄ pōt talis forma ma^{ri}. vñ aliq̄ de-
termināt ſibi vnā ꝓportiōeꝫ a q̄ p̄ſit longe diſtare: ⁊ ſꝫ hoc
diuti^o ⁊ min^o diu durāt ⁊ manēt. vñ dr̄ ꝙ cornix h̄ñ per cen-
6^a cā. tum ānos pōt viuere. ¶ Sexta cā eſt. ꝙ hūidū ⁊ calidum
ſic ſint h̄ñ tēperata. ¶ Tūc pono ꝯrias ſm̄ cōbinationeꝫ ⁊
ꝯuenientiā illaꝝ cāꝝ ⁊ aliaꝝ q̄ ſunt in ōīa rebꝫ in dura-
tiōe ſm̄ magis ⁊ min^o: nec vna ſufficit: nec due. ideo poſite
ſunt ſm̄ numerū fortiſſime eaꝝ: qꝛ nō ſequit̄ ꝙ ſi tot ſunt
in vno quot ſunt in alio: ꝙ illa ſint eq̄lis duratiōis: ſꝫ cū h̄
oporteret ꝙ eēnt eq̄ fortes: ⁊ iō vnequeq̄ꝫ plus facit q̄ꝫ due
de aliꝫ: ⁊ iō cū hoc q̄dā ſunt longe duratiōis: ſicut lapides
q ꝑꝑ ſuā longā durationē reputant̄ ꝑpetui. Et ſilr fenix ē Corre^m.
longe vite: qꝛ h̄ñ viuit per cētū ānos. ¶ Corre^m. equalitas
p̄maꝝ qualitatū nō eſt cā ꝑmanētie nec durationis lon-
gioris: non. n. diu manet hō ſicut lapis: in lapide tñ ſūt q̄li-
tates minus adequate. ¶ Scd̄a ꝫ. nulla po^a regrit̄ ad per- 2^a ꝫ
manēdū niſi ꝑꝑ reſiſtere. p3: qꝛ ōis cor^o fit a ꝯrio. ſi ergo ali-
quid nō h̄ret ꝯriū: nō corrūpet̄: nec indigeret aliqua po^a ad
ꝑmanēdū. ſicut nulla virtus regrit̄ ad mouēdū graue ſim-
plex deorſuꝫ ſi nō eēt reſiſtēa medij. ¶ Cor^m. qꝛ ſi hōmo- Corre^m.
geneū: cū ꝑtes eēnt ſiles in q̄litatib^o. eēt ꝑpetuū niſi eſſet
extrinſecū ꝯriuꝫ. ¶ Cor^m. aliqñ duratio ꝓlongat̄ in ſoli^s Corre^m.
ꝑꝑ ꝯſeruationē cor^lis a ꝯrio extrīſeco: ⁊ ideo multis modis
cor^lia ꝯſeruant̄ a corruptione feſtina. Et ita forte fuit de il-
lis de quibus loqt̄ Ar. 4. phyſi. q dormiuerūt in ſardis i- T. c. 97.
illa inſula h̄ñ per ducētos annos: qꝛ ibi forte diu durabāt:
qꝛ erāt in vna camera vbi nō poterāt attingi ab eoꝝ ꝯrijs.
¶ Corre^m. h̄ñ. n. ſequit̄. hoc plus ꝑmanet. ergo eſt maioris Corre^m.
po^s ad reſiſten^m ſuis ꝯrijs: niſi forte ꝯria eſſent equalia hic
⁊ ibi. ¶ Corre^m. in celo nulla regrit̄ po^a ad ꝑmanendū. p3: Corre^m.
qꝛ celum nō h̄z aliqḋ ꝯriū. ¶ Tertia ꝫ eſt. ꝙ adhuc ſup- 3^a ꝫ
poſita ꝯrietate. ſi cor^le adhuc eēt forti^o in agendo ⁊ reſi^do q̄ꝫ
ſuū ꝯriū: ꝓpſuꝫ adhuc nō corrūpet̄. p3: qꝛ dictū eſt ꝑ huius
in vna q̄ōne: ꝙ tale nō reparit̄ in agēdo: ⁊ ꝑ ꝯñs non diſpo-
nit̄ ad corruptionē. ¶ Quarta ꝫ. ipoſſe eſt ꝙ ꝯtinue ſit for- 4^a ꝫ.
ti^o. p3: qꝛ ſi aliqñ eſt forti^o: poſtea debilitat̄ ⁊ ſit tranſmuta-
tio ꝑꝑ motū celi vel aliqḋ h̄ꝫ. ¶ Cor^m. cor^a interdū melio- Corre^m.
rant cōtinue ⁊ ſunt fortiora in reſi^do q̄ꝫ ſua ꝯria in agendo
⁊ dr̄ eē in iuuentute: cū vō ſūt debilia dr̄ eſſe in ſene^{te}.

Quātū ad tertiū ſciēdū eſt ꝙ q̄dā eſt cor^o n̄alis ⁊ que-
daꝫ violēta: cor^o violenta pōt fieri plurib^o mo-
dis. ſ. gladio igne aqua: ⁊ ſic de aliꝫ. cor^o autē n̄alis ſit per
corruptionē humidi radicalis a calore naturali: ⁊ extinctio-
ne euiſdem. ¶ De corruptione violēta ſit p̄ma ꝫ. ōis cor^o p^a ꝫ
violenta eſt citius q̄ꝫ n̄alis: citius eſt illa cor^o violēta. p3: qꝛ
ꝑuenit n̄alem. alr. n. nō eſſet violēta. ¶ Scd̄a ꝫ. non q̄ꝫ ci- 2^a ꝫ
tiusq̄ꝫ cito pōt aliqd corrūpi violēter. ꝓbat̄. nā ſi in p^o inſtā-
ti in quo aliquid eſt: applicet̄ ſibi aliqḋ violentū ⁊ ſibi ꝯriū
non imediate deſtrueret eſſe: ſed oporteret fieri alteratione
⁊ actionem. ¶ De corruptione n̄ali ſit p̄ma ꝫ. non eſt dare p^a ꝫ
maximuꝫ tempus: vltra qḋ hō n̄aliter pōt viuere. probat̄:
qꝛ quocūq̄ꝫ tēpore dato vltra qḋ homo pōt viuere: eſt da-
re maius vltra qḋ idem hō pōt viuere. ꝯña tꝫ. aña probat̄:
qꝛ ſi non tunc eſſet dare vltimū inſtans eſſe hōis: ſed hoc ē
falſum: ex eo ꝙ non dat̄ vltimū inſtans rei ꝑmanētis in eſ-
ſe: prout ſolet allegari. 8. phyſic. ¶ Et confirmat̄ rōne ſic: T. c. 96.
qꝛ non eſt dare vltimuꝫ inſtans rei ꝑmanentis in eſſe. nam
quocūq̄ꝫ inſtanti dato in quo aliqua res eſt: illa eſt alicui^o
po^s diuiſibilis: cuius qdē po^s ops p̄ius corrūpi mediet atq̄ꝫ
q̄ꝫ illa res corrūpatur: ⁊ per ꝯñs quocūq̄ꝫ inſtanti dato ōē
p̄us erit anteq̄ꝫ res que habet eſſe in illo ſit corrupta: ⁊ per
ꝯñs illud inſtans datū nō erat vltimū inſtans eſſe illi^o rei.
¶ Scd̄a ꝯcluſio. nō eſt dare minimū tp̄s: vltra qḋ hō poſ- 2^a ꝫ
ſit viuere. probatur: qꝛ quocūq̄ꝫ tp̄e dato. vltra qḋ hō pōt
viuere. eſt dare minus vltra qḋ pōt viuere. ⁊ hoc n̄aliter lo-
quēdo. Si. n. pōt viuere n̄alr ꝑ maius tp̄s. ⁊ ꝑ minus ēt p̄t
viuere. ⁊ ꝑ ꝯñs nō ē dare minimū tp̄s vltra qḋ hō poſſit vi-
uere n̄alr. ¶ Tertia ꝯcłō. nō ē dare maximū tp̄s vltra qḋ 3^a ꝫ
nō p̄t viuere hō n̄alr. probatur. qꝛ quocūq̄ꝫ tēpore dato vl-
tra qḋ nō p̄t hō viuere n̄alr: eſt dare mai^o vltra qḋ nō p̄t hō
viuere n̄alr. Si. n. nō pōt ꝑ minus. nec ēt ꝑ maius: ⁊ ꝑ ꝯñs
nō eſt dare maximū vltra qḋ non p̄t hō viuere n̄alr. ¶ 4^a 4^a ꝫ

pceſſo.eſt dare minimū tp̄s vltra qḋ nō p̄t hō viuere nālr.ꝛ
q̄libꝫ minoꝝ illo daẜ maiꝰ vltra qḋ nō p̄t hō viuere nālr.ꝑ
go ꝛc.ꝯña nō.ab expoꝰ ad expoꝰ.añs ēt ē ſimplr notuꝫ.
2m ℭ 2ꝰ arguiẜ ſic.nō daẜ maxm tp̄s vltra qḋ pōt nālr viuere.
nec minimū nec maximū.vltra qḋ nō ꝛc.ḡ minimū vltra
qḋ nō ꝛc.añs pꝫ p tres ꝯnes p̄cedētes.ꝯña tꝫ a ſufn diuiſio
ne poſita.ſicut ꝙ hō poſſit viuere vltra aliqḋ tp̄s nālr.ꝛ vl
Nōndū tra aliqḋ nō.ℭ Notādū ē.ꝙ illḋ tp̄s qḋ eſt minimū vltra
qḋ nō p̄t hō viuerẜ nālr ē tale vltra qḋ nūq̄ viuit īdiuiduū
ſpēi huꝰ.nec p̄t nālr.ꝛ ſic dcm̄ ē ď hoīe.ita poſſꝫ dici ď aliꝭ
Nōndū ſpēbꝰ.ℭ Sciēdū ē ꝙ tale tp̄s ꝑ aliqbꝰ ſpēbꝰ eſt lōgꝰ.ꝛ ꝑ
aliquibꝰ vō breuꝰ.vn̄ ꝑ hoīe eſt lōgius q̄ ꝑ cane.ꝛ ſm il
Dubiuꝫ las ꝯnes poſitas appꝫ q̄lr ſit rn̄dēm ad q̄ſitū.ℭ Sꝫ.d.ali
qs.capiaẜ illḋ tp̄s:qḋ ita dicis eē minm vltra qḋ nō pōt vi
uere hō.tūc ꝑ illud tp̄s pōt viuere aliqs hō.ꝛ ꝑ nullū ma
iꝰ p̄t viuere aliqs hō.ḡ illḋ ē maxm tp̄s.ꝑ qḋ p̄t viuere ali
R̄ͣ qs hō.ℭ Breuiter rn̄deo ꝯcedēdo ꝙ illḋ ē maximū tp̄s ꝑ
qḋ p̄t viuere aliqs hō.ſꝫ tn̄ nō ē maximū tp̄s vltra qḋ pōt
viuere aliqs hō.ſꝫ minm vltra qḋ nō p̄t.ita ꝙ iſtās terminās
excluſiue illḋ tp̄s eēt p̄mū iſtās nō vite nālꝭ hoīs.ℭ De du
ratiōe accītiū.q̄ nō hn̄t durationē niſi rōne ſubaꝝ.ꝯfuſ
Ad p̄m tū dicit ꝑpoꝛ.ſicut de duratiōe ſubaꝝ.ℭ Ad rōnes ad
p̄mā dico.ꝙ imo neſcio venireẜ ad aliqḋ tp̄s.ꝑ qḋ ignis ve
niret ad locū ſue corruptiōis pp aliquā influētiā ꝛ motum
Ad 2m planetaꝝ.ℭ Ad ſcḋꝫ dico.ꝙ medicꝰ nō pōt ꝓlōgare vi
tā hoīs vltra illḋ tp̄s qḋ ē minimū vltra qḋ nō pōt durare
aliquis hō.ꝓpinquus.n.veniet in eiꝰ durationē ī inſtāti ter
minātē excluſiue illḋ tp̄s.q̄ ſi medicus nō eēt.ꝯſilr mō di
Ad 3m caẜ de pomo Ar̄.ℭ Ad tertiā dico.ꝙ ille hn̄ probat.ꝙ ſi
eſt dare maximū tp̄s.in q̄ corruptibile pōt durare.ꝛ hoc hn̄
conceditur.ſed nō ꝓbat q̄n ſit dare minimuꝫ tp̄s vltra qḋ
Ad 4m nō pōt.ℭ Ad q̄rtā pꝫ ex pōne poſita. Qō. xiiij.

p̄m **Queritur** Utrū ī gn̄onibꝰ ſit ꝓceſſus in
iſinitū.ℭ Et argr̄ p̄ ꝙ nō nā
ī eēntialibꝰ ordinatis nō ē ꝓceſſus in infinitū.
T.c.68. ſꝫ gn̄ones ſūt hꝰ.ḡ ꝛc.maioꝛ nō.ꝑ Ar̄.in lr̄a.
minoꝛ ꝓbaẜ.q2 ſi ſoꝛ.gn̄et platonē.ꝛ plato ci
ceronē ꝛc.īpoē eſt ciceronē genuiſſe platonē.ꝛ ſilr impoſſe
ē platonē genuiſſe ſoꝛ.ꝛ ꝑ ꝯñs in talibꝰ gn̄onibꝰ ē ordo ite
2m riꝰ.ꝛ ꝑ ꝯñs tales gn̄ones vn̄r eē eēntialr ordinate.ℭ 2ꝰ ſal
T.c.58. tem nō ē ꝓceſſus ī iſim ī gn̄onibꝰ ſꝫ circulū.ſic tn̄ dicit Ar̄.
2ꝰ hꝰ.ꝓbaẜ.nā ſi eēt ꝓceſſus ī iſim in gn̄onibꝰ ſꝫ circulū.tūc
oporteret dicere idē redire idē ī nūo.mō h ē ſlm.ꝛ ꝯña tꝫ a
ſlli.Naꝫ ſi aliqḋ mobile ꝑpetue moueretur ſup aliquā li
neam circularē aliq̄ motu certe velocitatis.infinities redi
bit ad eūdē pūctū.ita ēt ſi ꝑpetuo durarēt gn̄ones ſꝫ circu
3m lū iſinities reuerterenẜ idē ī nūo.ℭ 3ꝰ poſſe ē vnū motū cele
ſtē alteri eē cōmēſurabilē.ꝛ ſi ſic nūq̄ redibunt corpa cele
ſtia ad ſtatū ꝯſilem:ſicut mō ſūt.ḡ nūq̄ fierēt ꝯſiles gene
rationes ſicut mō.ꝛ ꝑ ꝯñs nō eſt ibi ꝓceſſus ī iſim ſꝫ circu
4m lū.ℭ 4ꝰ poſito.ꝙ corpa celeſtia redirēt ad aſpectus ꝯſimi
les.nō tn̄ oporteret expectare ꝑ aſpectu ꝯſili in ꝯſilē gene
ratione.Naꝫ videmus ꝙ in breui tp̄e.ex aqua fit aer ꝛ eꝯ.

T.c.58. 7.59. **In oppoſitum** ē Ar̄.ī iſto 2ꝰ.ꝑ iſta.q.ē nōn
ꝙ ꝓceſſus ī iſim ī gn̄onibꝰ p̄t du
plr imaginari.vnoꝰ ſm rectū.alioꝰ ſꝫ circulū ad ſilitudinē
motꝰ ꝓpē ſup lineā rectā.ꝛ motꝰ ꝓpē ſup lineā circularem.
ꝓceſſus in iſim ſm rectū dr̄ ſi aliq̄ portio mā̄e mō eēt ſub
aliq̄ forma.ꝛ poſtea ſub alia.ꝛ poſtea iteruꝫ ſub alia.ita ꝙ
nūq̄ poſtea eēt ſub aliq̄:vbi fuit p̄rꝰ.ꝛ ſic ī iſim.Et ſic ꝑ
petuarentur gn̄ones ſm rectū.ſi mō eēt ſub aliq̄ forma.ꝛ
poſtea ſub alia.ꝛ tādē iteꝝ ſub q̄ p̄us.ꝛ ſic ſꝫ circuitū.ꝛ ſic
in iſim.tūc gn̄ationes dicerenẜ ꝑpetuari ſꝫ circulū.vel ꝓ
cedere in iſim ſm circulum.quod idem eſt ꝛc.

p̄ꝰ ꝯ **Tūc** ſit p̄ꝰ ꝯ.reiteratio ſeu reuerſio eiuſdē ī nūo eſt iḿpoſ
ſibilis.pꝫ.q2 ad idēti ē effectus nālē reqꝰ idēm nā
lis cāꝝ p̄ncipaliū nō ſimꝰ.ſꝫ ſꝫ mom ſe hn̄di nō ſilrꝫ.ſolū ſꝫ
eāde in nūo.cū ḡ coꝛꝰ ſupceleſtia ſint cāe p̄ncīe ī q̄libꝫ ge
neratione.ꝛ īpoē ſit ea ſe hr̄e eodē mō ſicut aſ:q̄uis bene
ꝯſilr:ſeqẜ ꝓpoꝰ.īpoē.n.eſt eādē influētiā ī nūo q̄ fuit redi
2m re.ꝛ ſiꝰ eūdē motū corpoꝝ ſupceleſtiū.ℭ 2ꝰ argr̄ ſic.ſi ge
neratio eiuſdē ī nūo eēt poſſi.ſeqẜ ꝙ idē ī nūo ī pluꝫ iſtan
tū quolibet poſſꝫ gn̄ari.qḋ eſt ꝯ dcā ſup p̄ huꝰ.ℭ Ex iſta Corrm
ꝯne ſeꝝ ꝙ īpoē ē in gn̄onibus eē ꝓceſſus in infinitū ſm cir
culū q̄tū ad īdiuiduū.ſeu q̄tū ad idētitatꝫ nūalē.ꝓbaẜ.
nā dato opm idē in nūo poſſꝫ gn̄ari.qḋ eſt ꝯ ꝯclonē.ſꝫ in ge
neratiōibꝰ hn̄ eſt ꝓceſſus in infinitū ſm rectū q̄tū ad indi
uiduū ſeu q̄tū ad idētitatē nūalē.ℭ 2ꝰ ꝯ.ī gn̄onibꝰ nō eſt 2ꝰ ꝯ.
ꝓceſſus in infinitū ſm rectū ſm ſpēm.e.g. vt aliq̄ mā̄ nūc
ſit ſub aliq̄ forme.ꝛ poſtea ſub alia ī ſpē. Et poſtea iterum
ſub alia ī ſpē.ꝛ ſic in iſinitū.ſic ꝙ nūq̄ ad minꝰ eēt ſub foꝛ
ma q̄ ſit eiuſdē ſpēi cū aliq̄ formaꝝ.ſub qua p̄us erat.pro
baẜ.nā ſpēs reꝝ in nūo ſunt ſinite ꝛ ſic nō ē poſſe ꝙ ī aliqua
mā̄ ſit mō forma vnꝰ ſpēi.ꝛ poſtea alia forma alteriꝰ ſpēi.
ꝛ ſic ſine fine:ſeu reiteraꝰ foꝛꝰ cōſilia in ſpē.alr̄.n.ſpēs eēnt
iſim in nūo.ℭ Sciendū tn̄ ꝙ nō opꝫ ꝙ tota mā̄:q̄ mō eſt
ſub aliq̄ forma:poſtea tota ſit ſub ꝯſili. ſed ſufficit ꝙ vna
eiꝰ poꝛꝰ aliqn̄ vna vice.ꝛ poſtea alia eiꝰ poꝛꝰ alia vice. ď inde
alia alia.ℭ 3ꝰ ꝯ eſt.ꝙ nō opꝫ ꝙ ſi vna mā̄ eſt ſub aliq̄ foꝛ 3ꝰ ꝯ
ma.ꝛ poſtea ſub foꝛꝰ eiuſdē ſpēi cū illa.ꝙ tranſeat ꝑ oīum
ſpēꝝ formas añq̄ ſit ſub foꝛꝰ ꝯſili.pꝫ hoc.q2 aliqn̄ ex aere
ſit aq̄.ꝛ poſtea ſtatiꝫ ſine intermediatiōe alicuiꝰ forme ex
aq̄.eꝯ ſit aer.ℭ 4ꝰ ꝯ eſt.ꝙ ſi mā̄ eſt mō ſub aliq̄ forma ali 4ꝰ ꝯ
qn̄ rediꝰ ſub ꝯſili.ꝛ ita de q̄cūq̄ mā̄ alia.ita ꝙ h ē neceſſa
ria.mā̄ q̄ nūc eſt ſub aliq̄ foꝛꝰ.aliqn̄ erit ſub ꝯſili.ꝛ hoc vel
toꝰ ſil.vel eiꝰ pa.ꝛ poſtea alia.pꝫ.q2 q̄cūq̄ mā̄ demōꝰ.veꝝ
ē dicere ꝙ ipſa eſt in poꝰ ad cuiuſlꝫ ſpēi formā.ꝛ ſic ſeqẜ ꝙ
ipſa eēt ſub q̄libꝫ ſpēi forma.alr̄.n.illa poꝰ eēt fruſtra.ſi to
to tp̄e eterno nō reuerteretẜ ad formā ꝯſilem.ℭ Sꝫ cōmē
tatoꝛ dicit ꝙ poꝰ ad ſpēm nō p̄t eē fruſtra.ℭ Corrm.qua Corrm
cūq̄ mā̄ demōſtrata.h mā̄ erit infinities ſub forma hoīs:ꝛ
eadē mā̄ erit infinities ſub forma eq.ꝛ hoc vel tota ſil.vel
ſm vnā p̄tē vna vice.ꝛ ſm aliaꝫ.alia vice.ꝛ ſic de aliꝭ foꝛ
mis aliarū ſpēꝝ.ꝛ hoc eſt veꝝ ſuppoſita eternitate mūdi.
ℭ Coꝛm eſt.ꝙ ꝑ iſim tp̄s iſta mā̄ ſtabit ſub forma eq.ſi er Corrm
go oīa illa tp̄a aggregarenẜ.redderet tp̄s iſim.ℭ Sed.d.ꝯ Dubiuꝫ
ſi ſic.ſeqẜ ꝙ mā̄ forte ſteniſſꝫ ſub infinitis formis hoīs.ſꝫ
hoc eſt falſum.nā tūc in nouiſſimo die in reſurrectiōe moꝛ
tuoꝝ cū q̄libꝫ aīa recipiet ſuā mā̄ꝫ:eadē mā̄ recipeẜ ab in
finitis aīalibus.ℭ Breuiter de iſta rōne nō multū curaret R̄ͣ
pħs nālis.ex quo.n.ipſe ponit eternitatē mūdi negaret hꝰ
reſurrectionē mortuoꝝ.ℭ Sꝫ.d.adhuc ꝯ illa q̄ dcā ſunt Dubiuꝫ
añ iſtātiā.nā demonſtrata aliq̄ mā̄.q̄ mō eſt ſub forma lapi
dis erit neceſſario ſub forma eq aut cōtingenter.ſi cōtigen
ter ſic pōt nō eē ſub ea.ꝛ ſic ꝑpetuo p̄t carere forma equi.
Si āt neceſſario.hoc eſt ſlm pp hoc ꝙ oīs aſinus ꝯtingen
ter gn̄abiẜ.Et iō dicit Ar̄.p̄ celi.ꝙ nō oē gn̄abile de neceſ Circa.t.
ſitate gn̄abiẜ.ℭ 2ꝰ nā ſūt aliq̄ ſpēs q̄ nō generanẜ niſi ī lo cō.101.
cis determinatis.ſicut magn.ꝛ ſilr q̄dā alia mō nō vr̄ ne 2m
ceſſariū nec poſſe ꝙ mā̄ illiꝰ lapidis aliqn̄ ferat ad loca.vbi
gn̄antur talia.ℭ 3ꝰ arguiẜ de fenice que poſtq̄ corrupta 3m
eſt de eadē mā̄ gn̄atur alia fenix.ꝛ ſic vltra.ḡ nō vr̄ ꝙ illa
mā̄ erit ſub cuiuſlꝫ ſpēi forma.ℭ Ad iſta ad p̄muꝫ dico. Ad p̄m
ꝙ ſicut iſta ꝯña eſt neceſſaria.hoc ē.ꝛ ē coꝛꝰ.ergo corrūpe
tur.ꝛ tn̄ nūq̄ iſta ē neceſſaria.hoc corrūpeẜ.Ita ī ꝓpoſito
dico hāc eē neceſſariam.in hac mā̄ eēt forma aſini tn̄ nūq̄
iſta de p̄nti erit neceſſaria:in iſta mā̄ eſt foꝛꝰ aſini.ꝛ tn̄ non
eſt neceſſariū ꝙ ita fiat ī tali tp̄e.ℭ Ad 2m dico.ꝙ illa mā̄ Ad 2m
q̄ eſt mō ſub forma lapidis.aliqn̄ erit ſub forma aeris.vel
exalatiōis:ꝛ tūc pōt deportari ad illū locū.in quo gn̄anẜ
aliq̄ue ſpēs.q̄ non gn̄anẜ hic.ꝛ tūc ex illa mā̄ pōt generari
forma talis vel talis ſpēi.in modo inconſueto.ꝛ ideo tranſ

mutationes i mixta impfecta: ſicut ſunt vapores ⁊ exala-
Ad 3m tiones: ſunt ꝓpter gñones mixtoꝝ pfectoꝝ. ¶ Ad tertiū
dico: ꝙ nō ex tali mā ſemꝑ ſemꝑ ſeq̄ntis gñaꝛ ſemꝑ ſeq̄ns. ſed
ex pte illius. ⁊ tādem illa ps diminuit in gñone tertie ſemꝑ-
cis. ⁊ ſic tādē quelibet pars illius mãe. que qdem erat ſub
5a c forma ſemꝑcis. aliq̄ñ erit ſub alia forma. ¶ Quinta ꝯclo.
quocunqȝ tpe finito dato. hec mã pōt pluries eſſe ſub for-
ma vnius ſpēi q̄ʒ alterius. pȝ qꝛ hec mã hoīs pluries in tē-
poꝛib⁹ finitis fuit ſub forma terre: q̄ʒ ſub forma hoīs. ⁊ plu
ries ſub forma hoīs q̄ʒ ſub forma ſemꝑcis. eo ꝙ plures gene
6a c rant hoīes q̄ʒ ſemꝑces. ¶ Sexta ꝯcluſio eſt. ꝙ q̄ʒtum ad h
ꝯtingit dare certā ꝑiodum. Nam demōſtrata illa mã que
modo eſt ſub forma aſini: nō quantocūqȝ tpe poſt: pōt eſſe
ſub forma aſini. qꝛ aliter p tpe infinitū poſſet eſſe ſine aliīs
formis. ⁊ ſi non eēt ſub forma hoīs. nō quātocunqȝ tēpoꝛe
poſt poſſet eſſe ſine forma hoīs. nā aliter per tpe infinitum
7a c poſſet eſſe ſine forma hoīs. qd̄ eſt ꝯtra ꝓdicta. ¶ Septima
ꝯcluſio. nō opȝ pro reiteratiōe eiuſdē forme in ſpē magnā
celi reuolutionē expectare. ſ. ꝙ oēs ſphere celeſtes reuertā-
tur ad ꝯſilē aſpectū. qd̄ fit ſm Platonē. 36. millib⁹ ānoꝝ.
qd̄ pȝ. qꝛ mã que eſt ſub forma aeris facilr cito erit ſub for
ma aque. ⁊ eꝯ ſub forma aeris. ¶ Ex oībus his pōt ꝯclu-
di ꝙ in gñonib⁹ eſt ꝓceſſus in infinitū ſm rectū quātum
ad idētitatem nūalem: ⁊ nō ſm circulum. nec ſm rectum
R quātum ad idētitatem ſpecificā. ¶ Ad rōnes. ad p̄mā cō-
cedo. ꝙ in eēntialr ordinatis nō eſt ꝓceſſus in infinitum.
Ulte. ius dico. ꝙ gñones non ſunt eēntialr ordinate. ꝓ-
pter hoc ꝙ non ſeqtur de gñone prioꝛi. talis gñatio eſt. g̃
talis gñatio erit demōſtrata generatione poſterioꝛi. quā-
Ad 2m tis poſterioꝛ ſup̄it prioꝛem. ¶ Ad ſcd̄am pȝ ex poſitione.
3m ¶ Ad tertiam ⁊ quartā ſatꝫ bene dcm̄ eſt in q̄ōne. qd̄ non
4m opȝ expectare magnam celi reuolutionē pro reiteratione
forme conſumꝑtis in materia. Q̄ō. xv.

Ueritur Utrū ceſſante motu celi ceſ-
ſent gñationes ⁊ corruptio-
p̄m nes iſtoꝝ inferioꝝ. ¶ Et arguit p̄mo ꝙ nō:
qꝛ ſeqtur ꝙ tam mixta q̄ʒ ſimplicia ex eo fie-
rent ꝑpetua. ſed hoc eſt falſum. ⁊ pȝ falſitas.
Nam tunc ſeqtur ꝙ ceſſante motu celi. vniuerſum eēt me
lius diſpoſitum vel ordinatū q̄ʒ modo. ꝓpter hoc. qꝛ tunc
mixta ⁊ ſimplicia eſſent ꝑpetua. ⁊ mō non. ꝯña p̄ncipalis
ꝓbaꝛ. qꝛ ſi ceſſante motu celi ceſſant generationes ⁊ cor
ruptiones in iſtis inferioꝛib⁹: tunc ceſſante motu celi non
amplius corrūpentur mixta. nec ſimplicia. ⁊ ſic manerent
2m perpetua. ¶ Secūdo. ſi celum ceſſaret a motu. non tamē
adhuc ceſſaret ab influētia ⁊ illuminatione. ⁊ per ꝯñs ad-
huc influeret in iſta inferioꝛa: ⁊ illuminaret. ⁊ per ꝯſequēs
adhuc alterarenꝛ adinuicē. ſed fruſtra fit talis alteratio.
niſi ſequatur generatio ⁊ corruptio. mō qꝛ deus ⁊ nã nihil
3m agunt fruſtra. ideo ⁊c̃. ¶ Tertio ceſſante motu celi nō vi-
detur veriſile q̄n adhuc ignis approximatus ſupe ageret
4m in ipſam. agēdo ex ea ignē. g̃ ⁊c̃. ¶ Quarto intelligētie ⁊
celū me⁹ motu regūt iſta iſerioꝛa ⁊ actiones eoꝝ. g̃ ceſſan
te motu celi. adhuc iſta inferioꝛa viderenꝛ agere. q̄ʒuis nō
ita bene: ⁊ ita ordinate. ſicut mō vt pȝ de princi⁰ in politia.
cuius actione ceſſante adhuc ibi homines poſſent agere.
quāuis non ita ordinate. ſicut prius.

T.c.70. t.55. In oppoſitum eſt ArꝪ. in iſto 2⁰. vbi vult ꝙ
gñationes iſtoꝝ inferioꝝ re-
ducanꝛ in motū celi tanq̄ʒ in cām: mō ceſſante cauſa p̄nci-
2m pali ceſſat effect⁹. ¶ Scd̄o. in eēntialiter ordinatis ceſſan-
te p̄mo ceſſant poſtrema. mō qꝛ tota virtus iſtius mūdi in
ferioꝛis gubernaꝛ a celo. ſicut pȝ ex p̄ metheoꝝ. ſeqtur ꝙ ceſ
ſante motu celi. ceſſarent gñationes ⁊ corruptiones iſtoꝝ
p̄m nōm inferioꝝ. ¶ Sciēdum eſt. ꝙ celum agit in iſta inferioꝛa
triplici ꝓpoſito. ſ. motu lumine ⁊ influentia. motu qdem.
quia motu diurno mouet ſecum ſperā ignis. lumine qdē.
qꝛ mediante ſuo lumine calefacit iſta inferioꝛa. influentia
quidē. qꝛ in fundo terre. vbi nec attingit motus: nec lumē
celi generanꝛ quedam metalla. ⁊ hoc me⁹ influentie celi.
que eſt quedā qualitas ſpūalis in medio: ſicut ſpēs ſenſibi
lis in medio. ¶ Scd̄o ſciēdum ꝙ celū agit p motum du- 2m nōm
pliciter. vno modo imediate. vñ ex eo ꝙ mo⁹ lo⁹ hȝ moue-
re ſecum corpus ſibi ꝓpinquius. ſicut ſperaȝ ignis. Scd̄o
mō mediate: ⁊ ſic celum: qꝛ aliter ⁊ aliter ſe habet reſpectu
iſtorūm inferioꝝ. eſt alia ⁊ alia influentia in iſtis inferioꝛi
bus: ⁊ aliud ⁊ aliud lumen.

Tunc ſit p̄ma ꝯcluſio. ſi celum ceſſaret a quolȝ iſtoꝝ p̄a c
trium. ſ. a motu lumine ⁊ influētia. nulla fieret
actio in iſtis inferioꝛib⁹. ꝓbatur per rōnes datas ad oppo
ſitum. ¶ Scd̄a ꝯcluſio eſt. ꝙ ſi celū ceſſaret a motu ſolūȝ 2a c
⁊ nō a lumine ⁊ influētia: nō ꝓpt̄ hoc ceſſarēt actiones in
iſtis inferioꝛib⁹. patet. qꝛ adhuc celū illuminaret iſta infe-
rioꝛa. etiā adhuc mediātib⁹ his fierent actiones in iſtis in-
ferioꝛibus. veꝝ eſt tñ ꝙ aliter fierent q̄ʒ mō. ꝓpter h ꝙ ſol
nō ita applicareꝛ diuerſimode iſtis iſerioꝛib⁹. ſicut ſi celuȝ
moueretꝛ. ¶ Sed. d. aliqs ꝯtra. mot⁹ celi eſt mot⁹ localis. Dubiū
qui eſt p̄mus oīum motuū iſtoꝝ inferioꝝ. ⁊ per ꝯñs ipſo
ceſſante ceſſaret motus iſtoꝝ inferioꝝ. ¶ Reſ⁹ ꝙ bñ eſt cā R
oluȝ motuū iſtoꝝ inferioꝝ: qui fiunt iſto mō quo iā fiunt.
tñ ſi ipſe ceſſaret aliter fieret mot⁹ ⁊ actiones iſtoꝝ iſerioꝝ.
⁊ hoc mediāte lumine. ⁊ influētia celi. ⁊ ideo ſi celum quie
ſceret a lumine ſtante motu ⁊ influētia. nullum mixtū pfe
ctum generareꝛ. ꝓpter hoc ꝙ ad gñonem mixti pfecti re
quireꝛ: ꝙ ſol ⁊ planete aliter ⁊ aliter ſe hēant p acceſſum
⁊ receſſum ad iſta iſerioꝛa. ⁊ ideo fetus ſtat in vētre tpe de
terminato p motū ſolis. ⁊ ſic arboꝛes p acceſſuȝ ⁊ receſſuȝ
ſolis pullulant ⁊ creſcūt. ¶ Tertia ꝯcluſio eſt. ꝙ ſi celum 3a c
nō moueretꝛ niſi vnico motu. ſ. motu diurno. adhuc fierent
gñationes ⁊ corruptiones. ⁊ tñ aliter q̄ʒ mō. qꝛ ſol accede-
ret ⁊ recederet ad nos. ⁊ a nobis. tñ nō eſſet hyems nec dif-
ferētiam tēpoꝝ niſi per diem ⁊ p noctē. ¶ Et ideo ſit q̄r- 4a c
ta ꝯcluſio. ꝙ ad hoc ꝙ fiant gñones ⁊ corruptiones ſicut
mō fiunt. reqrunꝛ duo mot⁹. ſ. mot⁹ diurnus ⁊ obliquus.
ſcȝ planetaꝝ. ⁊ ſm hoc ſol accedit ⁊ recedit ad nos ⁊ a no
bis. ¶ Quinta ꝯcluſio eſt: ꝙ ſi celū eſſet vniformē in ſuis 5a c
partibus: ⁊ moueretꝛ: nihil de cetero gñareꝛ. ꝓbaꝛ. quia
ſm ArꝪ. ⁊ Cōmentatoꝛē a voluntate antiqua non ꝓuenit T.c.15.
actio noua niſi mediāte celo. aliter ⁊ aliter ſe hñte. modo ſi
eſſet vniformē p totū nō ſe hēret aliter vna vice q̄ʒ alia. nec
in toto: nec in ptibus. ⁊ ideo celū eſt diſſimile in ſuis parti-
bus. vnde ſol eſt alterius nãe q̄ʒ alii planete. ⁊ ſic planete ⁊
ſtelle ſunt diuerſaꝝ rōnuȝ inter ſe. ¶ Sexta ꝯcluſio eſt. ꝙ 6a c
ſi celum ceſſaret a lumine ⁊ influētia non aliud faceret in
iſtis inferioꝛibus niſi ꝙ moueret ſperam ignis circulr. pa
tet. qꝛ lumine ⁊ influētia ageret in diſtātia ab eis. ⁊ nō mo
tu niſi in illud qd̄ eſt ei immediatum. ¶ Ad rationes. ad
primam dico. ꝙ imo vniuerſum non eſſet ita pulchruȝ ſi R
mixta ſimplicia eſſent ꝑpetua. ſicut modo eſt. Pulchrum
enim eſt videre nouitates. de hoc viſuȝ eſt diffuſius p̄ celi.
¶ Et ſic terminatur iſta queſtione vltima.

¶ Explicint q̄ōnes de gñatione ⁊ corruptione edite a ma
giſtro Alberto de Saxonia. Deo gratias. Amen.

Tituli qōnum Egidij.

q. 1. Utrum altera° ⁊ augmētatio ſint mot⁹ ſimplices. Car 51.
2 Utrum qcqd apparet ſenſui ſit verꝝ. 52.
3 Utꝝ color ſit aliqd fixū in nā. Sueꝝ ꝯpetat aliq̄ entitas ſm ꝓtatē. 52.
4 Utrum poſitio platonis fuerit melior poſitione democriti vel econuerſo. 52.
5 Utꝝ ſi eſſet dare corpora indiuiſibilia. eſſent principia ſimpliciter gn̄abilium ⁊ corruptibilium. 53.
6 Utrum ſi eſſet dare corpora indiuiſibilia poſſent dici aliquo mō ꝑncipia gn̄abilium ⁊ corruptibiliū. 53.
7 Utꝝ dato ꝙ corpora indiuiſibilia non poſſint eē ꝑn° corpoꝝ ꝑ ſe loquēdo: nec ſimplr nec aliquo mō poſſint eſſe ꝑncipia huius corporis. 53.
8 Utrum linea ſit cōpoſita ex tactib⁹ ſiue ex pūctis. 54.
9 Utrum punctus ſit vbiqꝫ in linea. 55.
10 Utrum corpus ꝯtinuū ſit diuiſibile in īfinitum. 56.
11 Utrum dato ꝙ ꝯtinuūꝫ ſit poſſibile diuidi in infinitū: tale poſſibile poni poſſit in eſſe. 56.
11 Utrum ex non ente ſimplr poſſit aliqd gn̄ari. 57.
13 Utrum aliqd poſſit corrumpi in nihil. 57.
13 Utrum mā poſſit habere eſſe ſeparatum ab oī actu. 58.
14 Utrum pħs naturalis conſiderare poſſit de motorib⁹ imobilibus. 58.
15 Utrum cauſa ꝑpetuitatis generationis poſſit poni materiale principium. 59.
16 Utꝝ ens in potētia ſit illud ex quo ſit generatio. 59.
17 Utꝝ ſubſtātia ſuſcipiat magis ⁊ minus. 60.
18 Utꝝ magis ⁊ min⁹ repiri poſſit in accñtib⁹ ꝑſe. 60.
29 Utꝝ calꝫ ⁊ frigidū ſint forme ſub̄ales igni ⁊ terre. 61.
20 Utrum ſit poſſibile generationem eſſe. 61.
21 Utrum in ſubſtātijs poſſit eē gn̄o ſimpliciter. 62.
22 Utꝝ in accñtibus repiat gn̄o ſimpliciter. 62.
23 Utrum alteratio ſit motus. 63.
24 Utꝝ in alteratione ſit dare ꝑorum mutatū eſſe. 63.
25 Utrum alteratio ſit motus continuus. 64.
26 Utꝝ mot⁹ augmēti ſit realr diſtinctus a gn̄one. 64.

Tituli qōnū Marſilij.

q. 1. Utrum ens mobile ad formaꝫ ſit ſub̄m pn̄tis libri. 65.
2 Utruꝫ aliquid poſſit ſimpliciter generari aut corrumpi. 65.
3 Utrum generatio ſit alteratio. 67.
4 Utꝝ ſi gn̄o eſt impoſſis alteratio eſt impoſſis. 68.
5 Utrum gn̄atio vnius ſit corruptio alterius ⁊ eꝯ. 69.
6 Utrum in gn̄one ſimplr dicta fiat ex parte formarum ſub̄alium reſolutio vſqꝫ ad mām ꝑmam. 70.
7 Utrum aliqua quantitas vel qualitas manet in generato: que fuit in corrupto. 71.
8 Utꝝ idē effect⁹ poſſit a qlꝫ pluriū agētium gn̄ari. 73.
9 Utrum in quolibet plurium inſtātium idem generabile datum poſſit generari. 74.
10 Utrum augmentatio ſit generatio. 75.
11 Utꝝ cuiuſlibet qđ augeť quelꝫ pars augeať. 76.
12 Utꝝ in augmētatione maneat idē totū añ ⁊ poſt. 78.
13 Utꝝ augmēt⁹ fiat ſm ptes formales ⁊ nō males. 79.
14 Utꝝ augmētatio viuentis ſit motus ꝯtinuus. 80.
15 Utrum rarefactio ſit augmentatio. 82.
16 Utrum omne agens agat per contactum. 83.
17 Utrum idem poſſit agere in ſeipſum. 84.
18 Utrum ſimile poſſit agere in ſibi ſimile. 85.
19 Utrum omne agens in agendo repatitur. 87.
20 Utrum indiuiſibile poſſit alterari. 90.
21 Utꝝ forme ſub̄alēs elroꝝ pñt intēdi ⁊ remitti. 92.
22 Utrum ela manent formaliter in mixto. 94.
23 Utrum mixtio ſit poſſibilis. 95.
24 Utrum omnis mixtio ſit naturalis. 97.

¶ Tituli qōnum ſcđi libri eiuſdem Marſilij.

q. 1. Utrum ſint quattuor qualitates prime ⁊ non plures. 98.
2 Utrum qualitatum primarum due ſunt actiue, ⁊ due paſſiue. 100.
3 Utrum ſint quattuor elementa ⁊ non plura. 101.
4 Utrum caliditas aeris ⁊ ignis ſunt eiuſdem ſpeciei ſpecialiſſime. 103.
5 Utrum ſint ponende qualitates virtuales in elementis diſtincte ab actualibus. 105.
6 Utrum ignis ſit primo calidus. aer primo humidus. aqua primo frigida. terra primo ſicca. 106.
7 Utrum leuitas aeris ⁊ ignis ſunt eiuſdem ſpeciei ſpecialiſſime. 109.
8 Utrum ſit dare aliqđ elementum purum. 111.
9 Utrum quodlibet elementum poſſit imediate in quolibet tranſmutari. 112.
10 Utrum in elemētis habentibus ſymbolum eſt facilior tranſitus. 114.
11 Utrū ex quibuſcunqꝫ duob⁹ elis non habentibus ſymbolum poſſit quodlibet 3ᵐ generari. 114.
12 Utrum ſi eſſent infinita elementa eſſent infinite cōtrarietates. 116.
13 Utrum qđlibet mixtum reſidens circa medium locus ſit compoſitum ex omnibus ſimplicibus. 117.
14 Utrum prime qualitates ſint principia actiua in generatione mixti ex elementis. 118.
15 Utrum ꝯtingat dare mixtū ꝑpetū ex elis. 119.
Utꝝ calitas fortior eſt ī pueritia q̄ī in iuuētute. 121.
16 Utrum generatio ſit perpetua. 123.
17 Utrum quodlibet ens corruptibile habeat determinatum periodum. 124.
17 Utruꝫ tempus generationis rei ſit equale tempori corruptionis eiuſdem. 126.
18 Utrum in gn̄onibus ſit pceſſus in infinitum. 127.
19 Utrum corruptum poſſit reuerti idē numero. 128.
Queſtio Nicoleti. an ens mobile ſit totius naturalis pħie ſubiectum. 129.

Tituli qōnum Alberti.

q. 1. Utrum poſſibile ſit aliqd ſimpliciter generari. 132.
2 Utrum generatio eſt alteratio. 132.
3 Utrum ſi generatio eēt impoſſibilis alteratio eſſet impoſſibilis. 133.
4 Utrum generatio vnius ſit corruptio alterius. 134.
5 Utrū in generatione ſimpliciter fiat reſolutio vſqꝫ ad materiam primam. 134.
6 Utrum qualitates maneant eedeꝫ in genito que prius fuerunt in corrupto. 135.
7 Utrum dato aliquo generabili ipſum a pluriū agentium quolibet poſſit generari. 136.
8 Utrum dato aliquo generabili ipſum in pluriuꝫ inſtantium quolibet poſſit generari. 136.
8 Utrum augmentatio ſit generatio. 137.
10 Utrum in augmentatione illud quod augmentatur maᵗ idem ante ⁊ poſt. 138.
11 Utrum eius ꝙ augeť quelibet pars augeatur. 138.
12 Utrum augmentatio fiat ſm partes formales ⁊ non materiales. 139.
13 Utrum augmentatio ſit motus continuus. 139.

14. Utrum ois actio ꝛ paſſio fiat per cõtactũ. 140.
15. Utrũ ſimile poſſit agere in ſibi ſimile. 141.
16. Utrum omne agens in agendo repatiſ. 141.
17. Utrum indiuiſibile poſſit alterari. 143.
18. Utrum forme ſubſtantiales elementorum poſſint intendi ꝛ remitti. 144.
19. Utrũ elñta maneant in mixto formaliter. 144.
20. Utrum mixtio ſit poſſibilis. 145.
21. Utrum mixtio ſit naturalis. 146.

¶ Tituli queſtionum ſecundi libri Alberti.

Q.ª 1. Utrum ſint quatuor qualitates prime ꝛ nõ plures nec pauciores. 146.
2. Utrum ꝗtuoꝛ ꝗlitatũ pmaꝝ que ſunt caliditas frigiditas ꝛc. due ſint actiue ꝛ due paſſiue. 147.
3. Utrũ elñta ſint ꝗtuoꝛ ꝛ nõ plꝛa nec pauciora. 148.
4. Utrũ ignis ſit pmo calidus: aer pmo humidus: aqua pmo frigida: terra pmo ſicca. 149.
5. Utrum caliditas ignis ꝛ caliditas aeris ſint eiuſdem ſpeciei ſolũ differentes ſm magis ꝛ minus. 149.
6. Utrum ſit aliquod elementum purum. 150.
7. Utrum vnũ elñtũ poſſit imediate gñari ex alio. 150.
8. Utrũ hñtia ſimbolũ facilius trãſmutẽ adiuicẽ. 150.
9. Utrum ex duobus elementis non habentibus ſimbolũ poſſit tertium elñtum generari. 151.
10. Utrũ qõlibet mixtum circa locum mediũ ſit compoſitum ex omnibus ſimplicibus. 152.
11. Utrum ſit dare aliquod mixtum temperatum ex elementis ꝛ qualitatibus elementorum. 152.
12. Utrum generatio ſit perpetua. 153.
13. Utrũ qõlibet corruptibile habeat determinatam periodum reſpectu ſue durationis. 153.
14 Utrũ in generationibus ſit ꝓceſſus in infinitũ. 154.
15. Utrum ceſſante motu celi ceſſarẽt generationes ꝛ corruptiones iſtorum inferiorum. 155.

¶ Explicit tabula totius libri de gñatione ꝛ corruptione. Deo gratias Amen. 1585. die. 13. Aprilis.

Regiſtrum.

AA BB CC DD EE FF GG HH II KK LL MM NN OO PP QQ RR SS TT GG eſt terternus cetera omnia ſunt quaterna.

¶ Impreſſum venetijs mandato ꝛ expẽſis Nobilis viri Lucantonij de giunta florentini. Anno dñi. 1518. die. 12. menſis Februarij.

